พจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่า

မြန်မာ-ထိုင်း နှင့် ထိုင်း-မြန်မာ အဘိဓာန်

Myanmar-Thai and Thai-Myanmar Dictionary

พจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่า

မြန်မာ-ထိုင်း နှင့် ထိုင်း-မြန်မာ အဘိဓာန်

Myanmar-Thai and Thai-Myanmar Dictionary

ผู้รวบรวม
อรนุช นิยมธรรม
(မချိုချို၀ေ)
วิรัช นิยมธรรม
(ဝေဘင်မျိုးအောင်)

ผู้บอกภาษาหลัก
พระอาจารย์อูโกณฑัญญะ
(ဆရာတော်ဦးကောဏ္ဍည)

ทุนสนับสนุน

มหาวิทยาลัยมหิดล
และ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

๒๕๓๗

พจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่า

မြန်မာ-ထိုင်း နှင့် ထိုင်း-မြန်မာ အဘိဓာန်

Myanmar-Thai and Thai-Myanmar Dictionary

ผู้รวบรวม อรนุช นิยมธรรม
วิรัช นิยมธรรม

จัดพิมพ์โดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว)
ร่วมกับ
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล

คำอุทิศ

พจนานุกรมฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
พระอาจารย์อูโกณฑัญญะ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ဤအဘိဓာန် ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက်
အစအဆုံးပါဝင်ကူညီပြုစုသော
ဆရာတော်ဦးကောဏ္ဍညအား
အထူးကျေးဇူးဥပကာရတင်ရှိပါကြောင်း
မှတ်တမ်းတင်ပါသည်။

อารัมภบท

ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) คือการพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิเทศคดีศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศคู่ค้ารายใหญ่ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะเกื้อกูลให้ประเทศไทยสามารถรักษาและเพิ่มพูนความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเหล่านี้ ในขณะนี้ฝ่ายความสัมพันธ์ข้ามชาติและทางเลือกในการพัฒนา ที่ดูแลงานด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ของ สกว. กำลังพัฒนาโครงการวิจัยต่างๆ เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน สกว. เชื่อว่าการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องภาษาเป็นจุดสำคัญมากที่จะช่วยให้ความสัมพันธ์ทั้งในระดับรัฐกับรัฐและประชาชนกับประชาชนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น การที่ สกว. ให้ความสำคัญกับภาษาของประเทศเพื่อนบ้านนี้เป็นภาพสะท้อนปรัชญาของ สกว. ที่ให้น้ำหนักมากแก่การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจากพื้นฐานแห่งการเคารพซึ่งกันและกัน อันเป็นปรัชญาที่ สกว. จะยึดถือเป็นหลักในการทำงานในทุกระดับ

สกว. มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้มีส่วนทำให้พจนานุกรมภาษาพม่า-ไทย/ไทย-พม่า ที่แต่งโดยอาจารย์อรนุชและวิรัช นิยมธรรม โดยความร่วมมือของพระอาจารย์อูโกณฑัญญะเล่มนี้ปรากฏขึ้น ทั้งนี้ สกว. ได้มอบรายได้จากการจำหน่ายพจนานุกรมทั้งหมดแก่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ณ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนพัฒนาพจนานุกรมภาษาพม่า-ไทย/ไทย-พม่าต่อไป

สกว. เชื่อมั่นว่าพจนานุกรมเล่มนี้จะเป็นการเริ่มต้นที่ดีจุดหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์อันดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างประเทศพม่ากับประเทศไทยในโลกที่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นทุกทีเช่นปัจจุบัน

ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
ผู้อำนวยการ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

Deputy Minister for Foreign Affairs
Union of Myanmar

ကျွန်ုပ်သည်ထိုင်း နိုင်ငံဆိုင်ရာအထူး အာဏာကုန်လွှဲအပ်ခြင်း ခံရသော်သံအမတ်ကြီး အဖြစ် (၆) နှစ်နှင့် (၃) လကြာဝန် ကောက် မြို့တွင်တာဝန်ထမ်း ဆောင်ခဲ့ရပါသည်။

ထိုသို့တာဝန်ထမ်း ဆောင်ရစဉ်မြန်မာ/ထိုင်း နှစ်နိုင်ငံ ချစ်ကြည်ရေး အတွက်ကြီး စား ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာတွင် ကျေနပ်အား ရ. ဘွယ် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သော်လည်း စိတ်ဆင်း ရဲခြင်း ကြီး စွာခံစား ခဲ့ ရသောအကြောင်း တရပ်ရှိခဲ့သည်။

ယင်း ကား -

အခြား မဟုတ်-

မြန်မာနှင့်ထိုင်း အိမ်နီး ချင်း နိုင်ငံဖြစ်၍ထိုင်း လူမျိုး များ နှင့်မြန်မာလူမျိုး များ အချင်း ချင်း ရုပ်ရည်ချင်း ၊ ဘာသာ ချင်း ၊ ယဉ်ကျေး မှုဓလေ့စရိုက်ချင်း တူညီကြပါလျက်ဆက်သွယ် ပြောဆို ရ သောဘာသာစကား မှာအင်္ဂလိပ်လို ပြောဆိုဆက်ဆံခဲ့ရခြင်း ပင်ဖြစ် သည်။

ထိုသို့ခံစား ခဲ့ရသောစိတ်ဆင်း ရဲမှုကို ဖြေဖျောက်နိုင် စရာလမ်း စကို ရှာဖွေ ထွေရှိရာပြီဖြစ်ပါသည်။

ယခုထုတ် ဝေဖြန့်ဝေလာ သောမြန်မာ-ထိုင်း နှင့် ထိုင်း-မြန်မာအဘိဓာန်ကိုမြန်မာနှင့်ထိုင်း ၊ ထိုင်း နှင့်မြန်မာလူမျိုးချင်း တိုက် ရိုက် ပြောဆိုဆက်သွယ်ခြင်း ပြုနိုင်ရန်ကြီး စွာ သောအ ထောက်အကူ (တစ်နည်း ဆိုရသော်) ချစ်ကြည်ရင်း နှီး မှုပေါင်း ကူး တံတား အ ဖြစ် ထွေရှိရခြင်း ပင်ဖြ စ်ပေသည်။

ဤအဘိဓါန်ကို လေ့လာခြင်း ဖြင့် ညီရင်း အစ်ကိုတမှုအဘက် ဘက်မှတူညီလွှ စွာ သောကျွန်ုပ်တို့မြန်မာနှင့်ထိုင်း လူမျိုး များ ရင်းနှီး

Deputy Minister for Foreign Affairs
Union of Myanmar

ဗျာ တိုက်ရိုက် ဆက်သွယ် ပြောဆို နိုင် ရေး အတွက် အထူး ဝါယမ စိုက်ထုတ် ပြုစု ပြင် ဆင် မှာ သိမ်း ဆည်း တော် မူ စေ ရှိ ယဲ့၊ ဒီ ဃ ဘာ ဝ အား က၊ သ ဒ္ဓါ မ္မ ဒေ ဝ တိ က ဓ ဇ ဘွဲ့ ရ ဆု ရ ာ တော် ဦး ကော်ဇော ည နှင့် တ ပည့် မျာ း ဖြစ် သော မောင် မိုး အောင် နှင့် မ ချို ချို ဝေ တို့ အ ာ း အ ထူ း ပင် ကျေး ဇူ း တင် လေ း စ ာ း ဓ ါ ကြောင် း ဖော် ပြ အ ပ် ပါ သည် ။

မြန် မာ တို့ ပြည် နှစ် နိုင် ငံ ချစ် ကြည် ရေး တို့ တက် သည် ထက် တို့ တက် ခို့ ငြိ သည် ထက် ခို့ ငြိ ပါ စေ

(ဦး သွန်း ဆွေ)
ဒု တိ ယ ဝန် ကြီး
နိုင် ငံ ခြာ ရေး ဝန် ကြီး ဌာ န

ရက် စွဲ ၊ ၁၉၉၄ ခု ၊ ဩ ဂုတ် လ ၁ ရက် ။

คำปรารภ
(คำแปล)

นับช่วงระยะเวลา ๖ ปี ๓ เดือน ข้าพเจ้าเคยได้รับมอบภาระอันสำคัญยิ่งในตำแหน่งเอกอัครราชทูตพม่าประจำประเทศไทย ที่กรุงเทพฯ ขณะปฏิบัติหน้าที่นี้ แม้ว่าข้าพเจ้าจะมีความรู้สึกชื่นชมยินดีในความเจริญทางสันถวไมตรีระหว่างพม่ากับไทย แต่กลับมีสิ่งหนึ่งที่ทำให้รู้สึกติดขัดในใจอยู่ไม่น้อย สิ่งนั้นไม่ใช่เรื่องอื่นใดเลย หากคือการที่พม่ากับไทยต่างเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงกัน กอปรกับชาวไทยและชาวพม่าต่างก็มีส่วนที่คล้ายคลึงกัน ทั้งในด้านรูปร่างหน้าตา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี แต่ในด้านภาษากลับต้องพูดจาติดต่อกันด้วยภาษาอังกฤษ บัดนี้ความรู้สึกลำบากใจดังกล่าวได้ถูกขจัดหายไป ด้วยได้พบเห็นหนทางเริ่มต้นแล้ว

พจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่าฉบับนี้ นับเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ชาวพม่าและชาวไทยสามารถสื่อสารติดต่อกันได้โดยตรง กล่าวอีกนัยได้ว่าเหมือนกับได้พบสะพานเชื่อมสัมพันธไมตรีอันสนิทชิดเชื้อ จึงขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างยิ่งแด่พระอาจารย์อูโกณฑัญญะ (ธมฺมาจริย, ทีฆภาณก ผู้ดำรงสมณศักดิ์เป็น พระสทฺธมฺมโชติกธช) พร้อมด้วยศิษย์ของท่าน คือ หม่องมะโย่อ่อง(วิรัช นิยมธรรม) และมะโฉโฉ่เหว่(อรนุช นิยมธรรม) ที่เพียรพยายามเรียบเรียงผลงานนี้สำหรับชาวพม่าและชาวไทยซึ่งเปรียบดุจญาติพี่น้องได้มีโอกาสใช้เป็นทางสื่อสารเรียนรู้ต่อกันโดยตรง และขอสัมพันธไมตรีระหว่างพม่าและไทยจงเจริญยั่งยืนสืบไป

อูญุ่นส่วย
รัฐมนตรีช่วยว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ
สหภาพพม่า
ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๑๙๙๔

คำนิยม

ที่ผ่านมาการศึกษาเรื่องอันเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสหภาพเมียนมาหรือพม่าในแวดวงการศึกษาไทยจำกัดตัวอยู่แต่เฉพาะภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ การเมืองการปกครอง และลักษณะบางประการทางสังคมวัฒนธรรม ถึงแม้ต่อมาขอบเขตของความสนใจได้ขยายขอบข่ายครอบคลุมสาระด้านธุรกิจการลงทุน ตลอดรวมการท่องเที่ยวตามกระแสการผันแปรของโลกยุคโลกานุวัติ กระนั้นองค์ความรู้ที่ทับทวีและขยายตัว ยังคงเติบโตภายใต้กรอบของการศึกษาที่หากไม่ยึดสารสนเทศและมุมมองตามทัศนะไทยเป็นฐานบรรทัด ก็จะยึดข้อมูล ข่าวสาร และสิ่งตีพิมพ์ของโลกตะวันตกเป็นเกณฑ์ ข้อจำกัดตามกล่าวเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขวางกั้นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพม่าอันจะพึงได้จากหลักฐาน ข้อมูล และโลกทัศน์ของรัฐบาล และ/หรือจากประชาคมพม่าโดยตรง เงื่อนไขปัจจัยดังกล่าวเป็นเหตุให้ถึงแม้จะได้เกิดความพยายามทั้งในภาครัฐและเอกชน ในอันที่จะสานสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพม่าจากองค์ความรู้เดิมที่มีช่องว่างในกระบวนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจยังคงไม่อาจขจัดลงได้ มูลเหตุหนึ่งอาจสืบเนื่องจากการที่พม่าปิดประเทศมานานปี กระนั้นเหตุปัจจัยสำคัญที่นอกเหนือจากมูลเหตุดังกล่าวเกิดจากข้อจำกัดในความรู้ด้านภาษาพม่า อันปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นสื่อกลางสำคัญที่จะนำสู่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพม่าโดยตรง โดยไม่ต้องอาศัยภาษาอื่นเป็นสื่อผ่าน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ในขั้นตอนพัฒนาการองค์ความรู้เรื่องพม่าในสังคมไทย ความสำคัญทางนิรุกติศาสตร์ไม่ได้ถูกนับเนื่องหรือถูกมองข้ามความสำคัญโดยสิ้นเชิง งานค้นคว้าของ**จิตร ภูมิศักดิ์** และของ**ประพัฒน์ ตรีณรงค์** เป็นประจักษ์พยานให้เห็นว่าได้มีผู้เห็นความสำคัญและพยายามศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจพม่าและพม่าที่สัมพันธ์กับไทย ด้วยการศึกษาค้นคว้าผ่านมุมมองทางนิรุกติศาสตร์ กระนั้นในแวดวงวิชาการไทย ความพยายามตามกล่าวไม่ได้ถูกสานต่อและพัฒนาให้เป็นระบบหรือเป็นองค์ความรู้อันสมบูรณ์ให้ผู้ที่ไม่รู้ภาษาพม่า หรือผู้สนใจศึกษาภาษาพม่าให้แตกฉานพึงอาศัยเป็นเครื่องมือขยายพรมแดนแห่งความรู้ทะลุทะลวงกรอบอันเป็นข้อจำกัดเดิม ตราบจนคุณอรนุชและอาจารย์วิรัช นิยมธรรมได้สร้างงานพจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่า (Myanmar-Thai and Thai-Myanmar Dictionary) อันนับเป็นพจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่าเล่มแรกในแวดวงการศึกษาไทย

งานพจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่าเป็นงานบุกเบิกสำคัญเท่าๆกับที่เป็นจุดเริ่มต้นให้แก่การเปิดไปสู่มิติใหม่ของการศึกษาเรื่องพม่าในวงวิชาการไทย เพราะที่ผ่านมาคนไทยที่สนใจศึกษาเรื่องพม่าไม่เคยมีโอกาสจะได้ใช้สื่อหรือเครื่องมืออันสมบูรณ์แบบข้ามพรมแดนให้ได้สัมผัสกับภาษาพม่าโดยตรง ทั้งนี้เพราะต้องอาศัยพจนานุกรมอังกฤษ-พม่า โดยเฉพาะฉบับที่จัดทำโดย Dr. Adoniram Judson ที่รู้จักแพร่หลายในชื่อ The Judson's Burmese-English

Dictionary เป็นสื่อแปลภาษา ถึงแม้พจนานุกรมที่จัดทำโดย Judson จะได้รับการยอมรับในวงวิชาการสากลในฐานะพจนานุกรมพม่า-อังกฤษฉบับมาตรฐาน และเป็นที่รู้จักใช้กันแพร่หลายที่สุด แต่พจนานุกรมฉบับเดียวกันนี้เป็นพจนานุกรมที่จัดทำขึ้นนานปีทำให้ขาดความทันสมัย เป็นเหตุให้ต่อมาภายหลังได้มีการจัดทำพจนานุกรมพม่า-อังกฤษขึ้นใหม่โดยมุ่งปรับระบบการใช้และสาระให้ทันสมัยขึ้น หรือมิฉะนั้นก็ให้สอดคล้องต่อการนำไปใช้เฉพาะด้าน อาทิ The Universal Burmese-English-Pali Dictionary และ Myanmar-English Dictionary(๑๙๙๓) ของ Department of the Myanmar Language Commission, Ministry of Education ซึ่งเป็นพจนานุกรมฉบับล่าสุดและทันสมัยที่สุด กระนั้นพจนานุกรมพม่า-อังกฤษที่กล่าวมาทั้งหมดต่างมีข้อจำกัดสำคัญอย่างน้อย ๒ ประการ ประการแรกพจนานุกรมทุกฉบับยากจะซื้อหาครอบครองเพราะจะมีจำหน่ายเฉพาะในร้านขายหนังสือนครย่างกุ้งและมัณฑเลย์ ขณะที่ Judson's Burmese-English Dictionary ไม่มีตีพิมพ์จำหน่ายแล้ว ตกอยู่ในลักษณะหนังสือเก่าหายากและสูงราคา ข้อจำกัดสำคัญอีกประการหนึ่งคือพจนานุกรมที่กล่าวมาทั้งสิ้นจัดทำเป็นภาษาพม่า-อังกฤษ เป็นเหตุให้ขาดความคล่องตัว กระชับและแม่นยำเมื่อนำมาใช้ในบริบทไทย เพราะการทำความเข้าใจความหมายของศัพท์แต่ละคำต้องกระทำผ่านภาษาอังกฤษ อันเป็นภาษาที่พัฒนาขึ้นในสังคมวัฒนธรรมที่มีพื้นฐานต่างไปจากพม่า

พจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่าฉบับของคุณอรนุชและอาจารย์วิรัช นิยมธรรม ได้ลดทอนปัญหาอุปสรรคการศึกษาภาษาพม่าและการอ่านเอกสารพม่าให้กับผู้สนใจที่เป็นคนไทยได้เป็นอย่างมาก พจนานุกรมนี้ผู้ทำได้แบ่งสารัตถะสำคัญออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วยบทที่ว่าด้วยภาพลักษณ์ของพม่าทางภาษา วิธีการใช้พจนานุกรมและอภิธานศัพท์ ซึ่งในบทที่ว่าด้วยภาพลักษณ์ของภาษานั้น ผู้จัดทำได้ปูพื้นฐานความรู้และวิเคราะห์ถึงความเป็นมาและธรรมชาติของภาษาพม่าอย่างกว้างขวางและลุ่มลึก ครอบคลุมภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของภาษาทั้งด้านของเสียงและอักษร และลักษณะเด่นเชิงนิรุกติศาสตร์อื่น อาทิ ลักษณะของคำ รูปวลีและประโยค วรรณยุกต์ ตลอดจนความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน ทั้งนี้ไม่รวมการทำแผนผังเทียบเคียงสระพยัญชนะในภาษาพม่าและไทยอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการทำความเข้าใจและวางพื้นฐานการศึกษาภาษาพม่าที่ทั้งง่ายและสะดวกกว่าการศึกษาผ่านตำราตะวันตก

ในบทที่ว่าด้วยอภิธานศัพท์อันเป็นสาระสำคัญของพจนานุกรม คุณอรนุชและอาจารย์วิรัชได้รวบรวมศัพท์ที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันและศัพท์เฉพาะไว้ไม่น้อยไปกว่าพจนานุกรมพม่า-อังกฤษฉบับมาตรฐาน กระนั้นข้อเด่นของพจนานุกรมนี้ยังคงอยู่ที่การให้ความหมายของคำได้กระชับตรงตัวกว่าการอธิบายที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง อาทิการให้ความหมายคำว่า မင်းဧမြောက်တန်ဆာ ว่าเป็น 'เครื่องราชกกุธภัณฑ์ ประกอบด้วย ထီးဖြူ เศวตฉัตร မကိုဠ်

มงกุฎ သားမြီးယပ် **พัดโบกหรือแส้หางจามรี** သန်လျက် **พระขรรค์** ခြေနင်း **ฉลองพระบาท** พจนานุกรมฉบับเดียวกันนี้ยังได้เพิ่มเติมรูปประโยคตัวอย่างไว้เป็นจำนวนมาก อันไม่เพียงช่วยเสริมสร้างความเข้าใจความหมายของคำ และลักษณะของการนำไปใช้อย่างถูกต้องในสถานการณ์จริง แต่ยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนะของผู้เป็นเจ้าของภาษาผ่านรูปคำ วลี และประโยคพร้อมกันไปด้วย เช่นเมื่ออธิบายคำว่า ပါးစပ် (bəza$^{?}$) ซึ่งมีความหมายว่า **ปาก** ก็ยกตัวอย่างรูปการใช้ประกอบเพิ่มเติมเช่น ပါးစပ် အငြိမ်မနေဘူး และ ပါးစပ်ဆော့တယ် ซึ่งแปลว่า **ปากอยู่ไม่สุข** และ ပါးစပ်ဖျာ ซึ่งแปลว่า **ปากโป้ง** หรือคำว่า ဆောင် (shɔ̰) ซึ่งมีความหมายว่า **พกพา** ก็ได้ยกตัวอย่างรูปประโยค အောင်မြင်ဖို့သပြေရွက် ဆောင်တယ် ซึ่งแปลว่า **พกใบหว้าเพื่อความสำเร็จ** หรือคำว่า ရာ (ya) ซึ่งมีความหมายว่า **พอ, พอที่** ก็ได้ยกตัวอย่างประกอบว่า မျက်နှာကြီးရာ ဟင်းဖတ်ပါ ซึ่งหมายความว่า **พอเห็นเป็นคนสำคัญก็ให้เนื้อแกง** และความหมายของคำว่า ဇာတ် (za$^{?}$) ว่า **ละคร, ชาดก** พร้อมยกตัวอย่างประกอบว่า ရာမလက္ခဏာဇာတ် **ละครเรื่องรามเกียรติ์** ประกอบด้วย ရာမ **พระราม** လက္ခဏာ **พระลักษณ์** သီတာ **นางสีดา** ဟနုမာန် **หนุมาน** ဒသဂိရိ **ทศกัณฑ์**

ลักษณะสำคัญของพจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่าฉบับนี้อีกประการหนึ่งคือ การที่ผู้จัดทำได้พยายามรวบรวมคำที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศัพท์ที่ต้องการอธิบายมาอธิบายรวมกันไว้ในที่เดียว ทำให้พจนานุกรมมีลักษณะเด่นต่างไปจากพจนานุกรมพม่า-อังกฤษทั่วไป อาทิ การอธิบายคำว่า ဆေး (shê) ซึ่งมีความหมายว่า **ยา, ยาเส้น** นั้น ผู้ทำไม่เพียงรวบรวมเฉพาะคำที่นำหน้าด้วยคำ ဆေး อื่นๆ อาทิ ဆေးလိပ် **บุหรี่** ဆေးဝါး **ยารักษาโรค** แต่ยังผนวกเอาคำที่มีความหมายสัมพันธ์กับยาหรือยาเส้นอื่นเข้าไว้ด้วย ทำให้ในหมวดของคำว่า ဆေး ผู้ใช้พจนานุกรมจะพบคำสำคัญอื่นอีก อาทิ ရူးဆေး **ยาดม** လေဆေး **ยาลม** ထိုးဆေး **ยาฉีด** วิธีการรวบรวมศัพท์จัดเป็นหมวดอธิบายเช่นนี้ช่วยให้ผู้ใช้พจนานุกรมเกิดความแตกฉาน โดยเฉพาะการขยายวงศัพท์และการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับภาษาในพื้นภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อันมีภาษาไทยเป็นอาทิ

โดยฐานะและความสำคัญ พจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่าจึงนับเป็นก้าวกระโดดหนึ่งในการศึกษาทำความเข้าใจพม่าโดยผ่านสื่อทางภาษา ซึ่งที่ผ่านมาถึงแม้จะได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้บ้าง แต่ก็ยังขาดซึ่งความสืบเนื่องและความพยายามอย่างจริงจังที่จะสรรค์สร้างงานที่มีความกว้างขวางและลุ่มลึกในลักษณะของพจนานุกรม และเมื่อพินิจพิเคราะห์ในมิติที่กว้างขึ้นก็กล่าวได้ว่าพจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่านี้ ยังจะมีคุณูประการยิ่งในฐานะที่เป็นสื่อกลางอันเอื้อต่อการขยายพรมแดนทางความรู้เรื่องพม่าในทุกด้านให้กว้างออกไป ทั้งสามารถอาศัยล้วงลึกถึง"มิติภายใน" (insight) ซึ่งเท่ากับจะเป็นการช่วยลดช่องว่างในกระบวนการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่

เกี่ยวกับพม่าจากองค์ความรู้ที่ผู้ขวนขวายไม่จำต้องพึ่งพาสื่อกลางอันเป็นภาษาที่สามในการแสวงหาความรู้

ไม่เป็นที่สงสัยว่าพจนานุกรมพม่า-ไทยและไทย-พม่าของคุณอรนุชและอาจารย์วิรัชจะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อวงการศึกษาไทยและไทยที่สัมพันธ์กับประเทศข้างเคียงโดยเฉพาะในด้านพม่าศึกษา สมเจตนารมณ์ของผู้จัดทำที่ประสงค์จะเห็นผลงานวิชาการนี้ยังประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาพม่าเท่าๆกับที่จะช่วยขยายพรมแดนความรู้สำหรับอาณาบริเวณศึกษาในแถบภูมิภาคตะวันตกของไทยได้ดียิ่งขึ้น

สุเนตร ชุตินธรานนท์
๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๗

คำนำของผู้รวบรวมและกิตติกรรมประกาศ

พจนานุกรมภาษาพม่า-ไทยและไทย-พม่าฉบับนี้ เป็นพจนานุกรมอันเป็นผลเนื่องมาจากการศึกษาวิจัยภาษาพม่าของผู้รวบรวมด้วยเจตนาที่จะเรียนรู้ภาษาพม่าและใคร่ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมพม่าจากเอกสารและคำบอกเล่าที่สื่อเป็นภาษาพม่าโดยตรง ขณะเดียวกันก็หวังที่จะให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในสายวิชาภาษาพม่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตรปริญญาโททางภาษาศาสตร์ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล อันจะช่วยเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของชนส่วนน้อยและของชาวไทยท้องถิ่นตามแนวภูมิภาคตะวันตกของไทยจากมุมมองที่ควรจะหาพบได้จากการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมพม่า ผู้รวบรวมเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาพม่าเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อภาษาพม่าโดยตรงนั้น นอกจากจะช่วยเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตและความเป็นไปของเพื่อนบ้านชาวพม่าแล้ว ยังน่าจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยขยายพรมแดนความรู้สำหรับอาณาบริเวณศึกษาในแถบภูมิภาคตะวันตกของไทยให้กว้างขวางและหลายหลากยิ่งขึ้น

คำศัพท์ที่รวบรวมไว้ในพจนานุกรมนี้เป็นวงศัพท์ระดับพื้นฐานเพียงพอต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและในการอ่านเอกสารพม่าได้ในระดับเบื้องต้น ผู้รวบรวมได้เก็บรวบรวมศัพท์จากผู้บอกภาษา(language informant)ทั้งในเมืองไทยและในประเทศพม่า อีกทั้งได้รวบรวมศัพท์จากการค้นคว้าหนังสือและเอกสารภาษาพม่า โดยเฉพาะวารสารอ่านเล่น อาทิ ဧရာဝတီ และ မိုးသောက်ပန်း ซึ่งมีลักษณะเป็นการ์ตูนและนิทานที่สอดแทรกเกร็ดความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวพม่าไว้ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังได้มีการตรวจสอบคำศัพท์ การสะกด เสียงอ่าน และที่มาของศัพท์จากพจนานุกรมของทางฝ่ายพม่าเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเก็บข้อมูลที่ได้จากเจ้าของภาษาและจากการค้นคว้าเอกสารดังกล่าว และเพื่ออำนวยความสะดวกในการรวบรวมคำศัพท์และเรียงพิมพ์พจนานุกรมให้เป็นรูปเล่ม จึงได้ประดิษฐ์ซอฟท์แวร์คอมพิวเตอร์ชื่อ "อภิธาน" สำหรับการประมวลผลข้อมูล

การรวบรวมพจนานุกรมฉบับนี้ ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก**พระอาจารย์อูโกณฑัญญะ**(ဆရာတော်ဦးကောဏ္ဍည)ในฐานะที่เป็นทั้งผู้สอนและผู้บอกภาษาพม่านับแต่เริ่มโครงการมา ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปตรวจสอบภาษา ณ ประเทศพม่า จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาที่ท่านมีต่อศิษย์ตลอดมา

ผู้รวบรวมขอกราบขอบพระคุณพระครูวรปัญญาคุณ เจ้าคณะ ๒๕ วัดมหาธาตุ **พระอาจารย์มหาแสวง โชติปาโล** เจ้าอาวาสวัดศรีประวัติ จังหวัดนนทบุรี และ **พระอาจารย์ประจาก สิริวณฺโณ** วัดปรินายก ที่เอื้อเฟื้อสถานที่ในการทำงาน อีกทั้งมอบกำลังใจ

และแง่คิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รวบรวม ขอขอบคุณ**อภิธรรมโชติกวิทยาลัย** วัดมหาธาตุ ซึ่งเปรียบเหมือนโรงเรียนแห่งแรกที่ผู้วิจัยมีโอกาสได้เรียนภาษาพม่า ตลอดจนเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกท่าน อาทิ **คุณไพบูลย์ สีสรรพ์ คุณกฤษณา สิทธิรักษ์** ที่ช่วยแนะนำการเรียนภาษาพม่าในระยะเริ่มต้น ในขณะพำนักอยู่ในประเทศพม่านั้น ผู้รวบรวมได้รับความอนุเคราะห์จาก**พระอาจารย์อูโกสลละ**(ဆရာတော်ဦးကောသလ္လ) **พระอาจารย์อูเตโชภาสะ**(ဆရာတော်ဦးတေဇောဘာသ) และ **พระอาจารย์อูปัญญาสีหะ**(ဦးပညာသီဟ) ในด้านสถานที่พักและอาหารการกิน ณ **วัดปัญจนิกายสาสนพิมาน**(ပဉ္စနိကာယသာသနဗိမာန်ကျောင်း) นครย่างกุ้ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ผู้รวบรวมยังได้รับความช่วยเหลือจากพระภิกษุ และมิตรสหายชาวพม่าในหลายด้าน โดยเฉพาะพระภิกษุชาวไทยที่พำนักศึกษาอยู่ในพม่า คือ **พระมหาประนอม ธมฺมาลงฺกาโร**(ဦးဓမ္မာလင်္ကာရ) **พระอาจารย์สว่าง ติกฺขวีโร**(ဦးတိက္ခဝီရ) และพระภิกษุชาวพม่าคือ **อูวิจกฺขณะ**(ဦးဝိစက္ခဏ)เป็นอาทิ ที่กรุณาให้คำปรึกษาด้านภาษา ช่วยจัดหาเอกสารพม่า และให้ความเอื้อเฟื้อแก่ผู้รวบรวมอยู่เสมอ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ผู้รวบรวมขอขอบคุณ **อูอั้งหม่อง**(ဦးအုံမောင်) อธิบดีกรมการศาสนา **ดอแต๊ะแต๊ะสเว**(ဒေါသက်သက်ဆွေ) **ดอขิ่นละตี**(ဒေါခင်လှသီ) **มะมะแต๊ะ**(မမသက်) และ**ดอมีมีขิ่น**(ဒေါမိမိခင်) ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้กับผู้รวบรวมในหลายๆเรื่อง ขอขอบคุณ**สยามสมาคม** ที่อนุญาตให้ค้นคว้าเอกสาร **กรมวิจิตรศิลป์**(အနုပညာဦးစီးဌာန)ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับดนตรีพม่า และ**โรงพิมพ์เมียวดี**(မြဝတီပုံနှိပ်တိုက်)ที่มอบวารสารให้ใช้ในการเรียนรู้ภาษาพม่า ผู้รวบรวมขอขอบคุณ **สมาชิกครอบครัวไหน่หม่อ**(နိုင်မော်နှင့်မိသားစု) และ **แม่ค้าตลาดกังแป๊ะ**(ကံဘဲဈေးသည်များ) ตลอดจนบุคคลอีกหลายท่านซึ่งไม่อาจเอ่ยนามได้ถ้วนทั่วในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รวบรวมอย่างเต็มอกเต็มใจ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้รวบรวมขอขอบพระคุณ **ท่านอูนุ่นส่วย**(ဦးညွန့်ဆွေ) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สหภาพพม่า และ **ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์** แห่งสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาเขียนคำปรารภและคำนิยม พร้อมกับให้ข้อชี้แนะในส่วนของเนื้อหาและรูปแบบของพจนานุกรมฉบับนี้ ผู้รวบรวมขอขอบคุณ**มหาวิทยาลัยมหิดล**ที่ได้มอบทุนสนับสนุนการวิจัยสำหรับการดำเนินงานในเบื้องต้น และ**ทุนโครงการผลิตสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล** ที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาซอฟท์แวร์คอมพิวเตอร์ ซึ่งได้นำมาใช้ในการเรียงพิมพ์พจนานุกรมฉบับนี้ ขอขอบคุณ**บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล** ที่ให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปวิจัยในพม่าครั้งที่สอง ขอขอบคุณ**สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมฯ**ที่ให้โอกาสทำวิจัย สุดท้ายนี้ ผู้รวบรวมขอขอบคุณ **สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)** ที่ให้การสนับสนุนการจัดพิมพ์ทั้งหมด ตลอดจนค่าใช้จ่ายแก่คณะวิจัยในการเดินทางไปเยือนพม่าเป็นครั้งที่สาม

เนื่องจากการจัดทำพจนานุกรมฉบับนี้เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยซึ่งถูกจำกัดด้วยระยะเวลาอันสั้นประมาณ ๔ ปีกว่า ผลงานนี้จึงถือเป็นเพียงงานเบื้องต้นที่เป็นผลพลอยได้จากการเรียนรู้ภาษาพม่าของผู้รวบรวม จึงหวังในความเมตตาจากท่านผู้อ่านและท่านผู้รู้ทั้งหลาย และหากมีข้อเสนอแนะหรือข้อติติงใดๆ ผู้รวบรวมขอน้อมรับด้วยความยินดี

อรนุช นิยมธรรม
วิรัช นิยมธรรม
๑๐ กรกฎาคม ๒๕๓๗

สารบัญ

อารัมภบท	๗
คำปรารภ	๑๐
คำนิยม	๑๑
คำนำของผู้รวบรวมและกิตติกรรมประกาศ	๑๕
สารบัญ	๑๙
ภาพลักษณ์ของพม่าทางภาษา	๒๑
วิธีการใช้พจนานุกรม	๕๑
อักษรย่อ	๕๓
เอกสารอ้างอิงประกอบการรวบรวมพจนานุกรม	๕๔
พจนานุกรมพม่า–ไทย	๕๗
พจนานุกรมไทย–พม่า	๔๗๑
ภาคผนวก	
แผนผังเทียบอักษรพม่า	๗๓๗
ระบบเสียงภาษาพม่า	๗๔๔
ထိုင်းစကားသံများ	๗๔๖

ภาพลักษณ์ของพม่าทางภาษา

พม่าเป็นชาติที่มีภาพลักษณ์โดดเด่นทางวัฒนธรรมชาติหนึ่ง ในทางพุทธศาสนานั้น พม่าลือนามว่าเป็นแผ่นดินแห่งพุทธเจดีย์ เพราะไม่ว่าจะเยือนสู่ที่ใดในพม่ามักจะพบสถูปเจดีย์สถิตย์อยู่ทั่วไปนับแต่ในหมู่บ้าน ย่านชุมชน กลางทุ่งนา บนเนินเขา หรือแม้แต่บนเกาะกลางน้ำ จนอาจกล่าวได้ว่า ไม่ว่าจะยืน ณ จุดใด รอบๆนั้นมักมีพระเจดีย์ให้สักการะได้อยู่เสมอ ส่วนในทางการเมือง พม่าถูกมองว่าเป็นฤษีแห่งเอเชีย ทั้งนี้เพราะรัฐบาลสังคมนิยมของพม่าได้ดำเนินนโยบายปิดประเทศภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลทหารมาถึงสามทศวรรษ และด้วยเหตุที่ประชากรพม่ามีความหลากหลายทางชาติพันธุ์อยู่มาก ภาษาพม่าซึ่งมีพัฒนาการทางอักษรศาสตร์มายาวนานจึงถูกกำหนดให้เป็นภาษากลางของชนในชาติ และเป็นกลไกหนึ่งในการสร้างเอกลักษณ์ร่วมกันของชนทุกเผ่าพันธุ์เช่นเดียวกับพุทธศาสนาและระบอบสังคมนิยม ดังนั้นภาพลักษณ์ของภาษาพม่าทั้งความเป็นมาและลักษณะภาษาน่าจะช่วยให้เข้าใจพม่าได้ในอีกแง่มุมหนึ่ง

ชนหลายเผ่าพันธุ์ในประเทศพม่า

ประเทศพม่าเป็นดินแดนแห่งชาติพันธุ์ ในจำนวนพลเมืองของพม่าทั้งหมด ๔๒.๒ ล้านคน(ค.ศ.๑๙๙๓) มีสองในสามเป็นชาวพม่าโดยเชื้อสายซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดต่างๆ ๗ จังหวัด คือ จังหวัดย่างกุ้ง(ရန်ကုန်တိုင်း) จังหวัดพะโค(ပဲခူးတိုင်း) จังหวัดเอราวดี(ဧရာဝတီတိုင်း) จังหวัดมะเกว(မကွေးတိုင်း) จังหวัดจักกาย(စစ်ကိုင်းတိုင်း) จังหวัดมัณฑะเล(မန္တလေးတိုင်း) และจังหวัดตะนาวศรี(တနင်္သာရီတိုင်း) และมีประชากรอีกหนึ่งในสามเป็นชนส่วนน้อยหลายเผ่าพันธุ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในรัฐชนบทห่างไกลจากลุ่มแม่น้ำเอราวดี รัฐดังกล่าวมี ๗ รัฐ คือ รัฐกะเหรี่ยง(ကရင်ပြည်နယ်) รัฐคะยา(ကယားပြည်နယ်) รัฐฉาน(ရှမ်းပြည်နယ်) รัฐกะฉิ่น(ကချင်ပြည်နယ်) รัฐฉิ่น(ချင်းပြည်နယ်) รัฐยะไข่(ရခိုင်ပြည်နယ်) และรัฐมอญ(မွန်ပြည်နယ်)[๑]

หากพิจารณากลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในพม่าทั้งหมด อาจจำแนกตามกลุ่มภาษาได้ ๓ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มภาษาทิเบต-พม่า กลุ่มภาษาไท และกลุ่มภาษามอญ-เขมร แต่ละกลุ่มภาษาประกอบด้วยภาษาต่างๆ ดังนี้ กลุ่มภาษาทิเบต-พม่า เช่น พม่า, มูเซอ-ลีซอ-อีก้อ, ฉิ่น-กะฉิ่น-นาคา, กะเหรี่ยงสะกอ-กะเหรี่ยงโป-ตองสู-คะยา-ปะด่อง; กลุ่มภาษาไท เช่น ไทใหญ่ ไทเขิน ไทลื้อ ไทยอง ไทคำตี่ ไทในตะนาวศรี; กลุ่มภาษามอญ-เขมร เช่น มอญ ว้า ปะหล่อง; นอกจากนี้ยังมีภาษาในกลุ่มภาษามาเลย์อาศัยทางตอนใต้ เช่น ภาษาสะลนและภาษาปะซู เป็นต้น

ในบรรดาชนชาติต่างๆที่กล่าวมานี้ ชนชาติที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์พม่ามีเพียง ๔ เผ่า คือ มอญ พม่า ยะไข่ และฉานหรือไทใหญ่ กลุ่มชนทั้งสี่กลุ่มนี้มีการรบพุ่งกันมาตลอดจนที่สุดพม่าแห่งลุ่มน้ำเอราวดีได้มีชัยเหนือชนเผ่าทั้งปวง

ชาวมอญรบพุ่งกับพม่ามาแต่สมัยพระเจ้าอโนรธาแห่งอาณาจักรพุกาม และล่มสลายลงในสมัยพระเจ้าอลองพญาแห่งราชวงศ์คองบอง(ค.ศ.๑๗๕๗) มรดกทางวัฒนธรรมของมอญถูกหลอมรวมอยู่ในวัฒนธรรมพม่าโดยเฉพาะในด้านศิลปะ ศาสนา และภาษา ปัจจุบันชาวมอญในพม่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐมอญและกระจายอยู่ตามดินแดนพม่าตอนล่าง และมีชาวมอญอีกเป็นจำนวนมากที่ทยอยอพยพมาอาศัยอยู่ในแผ่นดินไทยเพราะหนีภัยพม่า จนต้องกลายเป็นคนสองแผ่นดินในที่สุด

ส่วนไทใหญ่นั้นเคยรุกพม่าเข้าปกครองเขตเจ้าก์แซ(ကျောက်ဆည်)ทางตอนกลางของลุ่มน้ำเอราวดี ตั้งแต่คราวที่อาณาจักรพุกามล่มลงด้วยกองทัพมองโกลในราวปลายคริสตศตวรรษที่ ๑๓ แต่ที่สุดไทใหญ่ก็ต้องพ่ายต่อราชวงศ์ตองอูในกาลต่อมา ปัจจุบันไทใหญ่ในพม่าอาศัยอยู่ในรัฐฉานเป็นส่วนใหญ่และมีบางส่วนได้กระจายสู่ฟากตะวันตกของแม่น้ำเอราวดีตอนบน

สำหรับชาวยะไข่นั้น เป็นชนร่วมเชื้อสายกับพม่า มีประวัติราชวงศ์ร่วมสมัยกับพุกามเรื่อยมา จนถึงปลายคริสตศตวรรษที่ ๑๘ จึงถูกผนวกอยู่ใต้อำนาจของพม่าโดยสมบูรณ์ในสมัยพระเจ้าปะดุงแห่งราชวงศ์คองบอง(ค.ศ.๑๗๘๙) และต้องมาถูกอังกฤษยึดครองเมื่อต้นคริสตศตวรรษที่ ๑๙ โดยทั่วไปชาวยะไข่มีความแปลกแยกจากชาวพม่าแห่งลุ่มน้ำเอราวดีทั้งทางการเมือง วัฒนธรรมและภาษามาแต่อดีต

ในสมัยที่พม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ มีพวกแขกและชาวจีนจำนวนมากได้เข้ามาเป็นลูกจ้างของชาวอังกฤษและเป็นพ่อค้าอยู่ในบริเวณเมืองใหญ่ๆของพม่า โดยเฉพาะเมืองย่างกุ้งเคยได้รับฉายาว่าเป็น กะลาซิตี้ ในยุคนั้นชาวต่างชาติต่างมีฐานะดีกว่าชาวพม่าท้องถิ่น จนถึงสมัยสังคมนิยมชาวจีนและแขกได้ลดจำนวนลงไปมาก คงเหลือเป็นย่านชุมชนดั้งเดิมอยู่บ้างตามเมืองต่างๆของพม่า

ชนเชื้อสายพม่า

จากการเปรียบเทียบภาษาตามแนวภาษาศาสตร์เปรียบเทียบเชิงประวัติ นักภาษาศาสตร์ได้ข้อสรุปว่าภาษาพม่าเป็นภาษาหนึ่งในกลุ่มภาษาเบอร์มิส(Burmish)ของสายโลโล-พม่า (Lolo-Burmese) ในสาขาทิเบต-พม่า(Tibeto-Burman) ที่แยกเชื้อสายมาจากตระกูลภาษาจีน-ทิเบต(Sino-Tibetan) ภาษาพม่าจึงมีความคล้ายคลึงกับภาษาทิเบตมากกว่าภาษาจีน และแตกต่างกับภาษาไทย ภาษามอญ ภาษาเขมร และภาษามาเลย์โดยสิ้นเชิง ขณะเดียวกันก็มีความใกล้ชิด

กับกลุ่มภาษาโลโล ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นชาวเขาอยู่ในประเทศไทย ส่วนพม่าจะมีความใกล้ชิดทางเชื้อสายกับกะเหรี่ยงมากน้อยเพียงใดนั้น ปัจจุบันยังไม่อาจหาข้อยุติได้อย่างแน่ชัด[๒] สำหรับภาษาที่อยู่ในกลุ่มเบอร์มิสและมีความใกล้ชิดกับภาษาพม่ามากยิ่งกว่าภาษาในกลุ่มโลโลได้แก่ ภาษามะยู(မရူ) หรือมารู และภาษาอะชี(အာခီး) ซึ่งพูดอยู่ในรัฐกะฉิ่น บริเวณพรมแดนพม่า-จีน

ชนร่วมเชื้อสายใกล้ชิดพม่าที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่า

ในประเทศพม่ามีชนร่วมเชื้อสายพม่าอยู่หลายกลุ่ม ทั้งที่ร่วมเชื้อสายอย่างใกล้ชิดและที่ห่างออกไปจนส่งภาษากันไม่รู้เรื่อง กลุ่มที่ใกล้ชิดกับพม่าได้แก่ชนชาติพม่าที่พูดภาษาพม่าสำเนียงท้องถิ่นต่างๆตามชนบทและในรัฐที่อยู่รอบนอก ในกลุ่มนี้ที่รู้จักกันดีเพราะเคยสร้างบ้านแปลงเมืองเป็นของตนเองคือ ชาวพม่าในรัฐยะไข่หรือรัฐอาระกัน นอกจากพม่าที่ยะไข่แล้ว ชนที่มีเชื้อสายเดียวกับพม่าและยังคงหลงเหลืออยู่ได้จนถึงปัจจุบันนั้น เป็นเพียงชาวพม่าท้องถิ่นที่ไม่ค่อยได้มีบทบาททางการเมืองอย่างเด่นชัดในอดีต สำหรับชนที่มีเชื้อสายห่างไกลชนเผ่าพม่าออกไปนั้น เป็นเพียงชาวเขาหรือชนส่วนน้อย ได้แก่ มูเซอ ลีซอ อีก้อ ฉิ่น กะฉิ่น นาคา กะเหรี่ยงสะกอ กะเหรี่ยงโป ตองสู คะยา และปะด่อง เป็นต้น ชนส่วนน้อยที่ร่วมเชื้อสายกับพม่าเหล่านี้ ต่างก็มีกองกำลังอิสระต่อสู้กับรัฐบาลกลางของพม่ามาเป็นเวลานานหลายสิบปี

ชนส่วนน้อยในไทยที่มีเผ่าพันธุ์ใกล้ชิดกับพม่า

ในประเทศไทยมีชนเผ่าที่ร่วมเชื้อสายใกล้ชิดกับพม่าในทางภาษาอยู่หลายเผ่า ได้แก่ **อีก้อ**(อะข่า) **มูเซอ**(ละหู่) **ลีซอ**(ลีซู) **อูก๋อง**(พวกละว้าที่อุทัยธานี) **บิซู**(พวกละที่เชียงราย) **อึมปี**(พวกก้อที่เมืองแพร่) นอกจากนี้มีชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงหรือยางเผ่าต่างๆ ได้แก่ **กะเหรี่ยงสะกอ**(ยางขาว) **กะเหรี่ยงโป**(ยางแดง) **ปะโอ**(ตองตู, ตองสู หรือต้องสู้) **บเว**(คะยาหรือกะเหรี่ยงแดง) และ**ปะด่อง**(กะเหรี่ยงคอยาว) กลุ่มชนร่วมเชื้อสายกับพม่าที่กล่าวมานี้ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาหรือเป็นเพียงชนส่วนน้อยที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือและตลอดแนวภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย สำหรับในประเทศพม่าพบชนกลุ่มนี้กระจายอยู่ทั่วไปตามลุ่มแม่น้ำสาละวินหรือที่เรียกชื่อตามภาษาไทใหญ่ว่าแม่น้ำคง และตลอดเขตแดนที่ติดกับประเทศไทย

การที่พม่ามีความคุ้นเคยกับชนส่วนน้อยบางเผ่าที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นอย่างดีนี้ จึงมีชื่อเรียกเป็นภาษาพม่าด้วยเช่นกัน ดังเช่น พม่าเรียกอีก้อว่า**ก่อ**(ကော်)หรือ**อี่กอ**(အီကော) เรียกมูเซอว่า**หมู่โช**(မူဆိုး)[๓] เรียกลีซอว่า**หลี่ซอ**(လီရှော)[๔] เรียกกะเหรี่ยงว่า**กะยิง**(ကရင်) และเรียกตองสูว่า**ต่องตู่**(တောင်သူ)[๕] ด้วยเหตุที่ชนเผ่าเหล่านี้อพยพมาจากพม่า คนไทยจึงเรียกชื่อตามพม่าไปด้วย ส่วนพวกอูก๋อง บิซู และอึมปีนั้น เป็นชนส่วนน้อยจากพม่าที่น่าจะเข้ามาอยู่ในไทยนาน

แล้วจนเป็นชนพื้นเมืองของไทยไปจนหมดสิ้น จึงไม่ปรากฏชื่อเรียกชนเผ่าเหล่านี้เป็นภาษาพม่า ยกเว้นเผ่าบิชูอาจเป็นเผ่าเดียวกับเผ่าปเยน(Pyen)หรือปยิน(Pyin)ตามที่เคยมีผู้พบว่าอยู่แถบเมืองเชียงตุงของพม่าในสมัยที่พม่าตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ[๖]

ชาวพม่าและประเทศเมียนมา

อันที่จริงแล้วเป็นเรื่องไม่ง่ายนักที่จะตอบให้ชัดเจนได้ว่าชนเชื้อสายพม่าต่างจากคนเผ่าอื่นอย่างไร เพราะประเทศพม่ามีชนหลายเผ่าพันธุ์อาศัยอยู่ด้วยกันและมีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมต่อกันมายาวนาน ทั้งที่เป็นผู้รับมาแต่แรกและเป็นผู้ให้ในภายหลัง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้เพียงว่า คนพม่าคือคนที่มีเชื้อสายพม่าและพูดภาษาพม่าเป็นภาษาแรกมาแต่กำเนิด และหากพิจารณาจากวิถีชีวิตของชาวพม่าในปัจจุบัน พม่ามีธรรมเนียมนิยมอันเนื่องด้วยพุทธศาสนานิกายเถรวาทเป็นส่วนใหญ่ มีความเชื่อเรื่องเทพนัต(နတ်)อย่างฝังแน่น และดำรงความเป็นอยู่อย่างพม่าไว้ได้อย่างมั่นคง เช่น ชาวพม่านิยมนุ่งโสร่ง นุ่งซิ่น โพกผ้า พกลูกประคำ นิยมกินถั่ว ดื่มน้ำชา กินหมากและชอบอาหารรสมัน ดังนี้เป็นต้น

คนเชื้อสายพม่าคงเริ่มตั้งหลักแหล่งอยู่ทางตอนกลางของประเทศตามแถบลุ่มแม่น้ำเอราวดี แล้วจึงค่อยๆแพร่กระจายไปสู่ดินแดนรอบนอกโดยเฉพาะทางตอนใต้และทางตะวันตกเฉียงใต้ ตามหลักฐานจากภาษาและตำนาน พออนุมานได้ว่าบรรพบุรุษของพม่ามีหลักแหล่งดั้งเดิมอยู่แถบตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ซึ่งเป็นบริเวณที่ยังคงมีพวกโลโลหรือพวกยี(Yi) อันเป็นกลุ่มชนร่วมเชื้อสายกับพม่าอาศัยอยู่ จากนั้นชาวพม่าได้อพยพไปทางตะวันตกแล้วจึงค่อยๆเคลื่อนย้ายลงมาตามลุ่มแม่น้ำเอราวดี แล้วได้รวมตัวกันจนเป็นปึกแผ่นและสร้างเมืองพุกามขึ้นที่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเอราวดีตอนกลาง ประวัติศาสตร์พม่าจึงเริ่มปรากฏขึ้นเป็นหลักฐานชัดเจน ณ ที่แห่งนี้เมื่อราวต้นคริสตศตวรรษที่ ๑๑ เป็นต้นมา

ประวัติศาสตร์พม่าจำแนกได้ ๓ สมัย คือ สมัยราชวงศ์ สมัยอาณานิคม และสมัยเอกราช ในสมัยราชวงศ์นั้นเป็นสมัยที่พม่าปกครองด้วยระบอบพระมหากษัตริย์ ซึ่งมี ๓ ราชวงศ์คือ ราชวงศ์พุกาม(ค.ศ.๑๐๔๔-๑๒๘๗) ราชวงศ์ตองอู(ค.ศ.๑๔๘๖-๑๗๕๒) และราชวงศ์คองบอง(ค.ศ.๑๗๕๒-๑๘๘๕) ในสมัยราชวงศ์นั้น ราชธานีของพม่าส่วนใหญ่ตั้งอยู่ไม่ห่างจากเขตเจ้าก์แซมากนัก ได้แก่ เมืองพุกาม อังวะ รัตนสิงห์(ชเวโบ) อมรปุระ และมัณฑะเล มีเพียงในสมัยราชวงศ์ตองอูเท่านั้นที่พม่าเคยย้ายเมืองหลวงมาอยู่ทางตอนใต้ คือที่เมืองตองอูบนลำน้ำสะโตงและเมืองหงสาวดีบนลำน้ำพะโคหรือหงสาวดีตอนล่างของลุ่มเอราวดี เพราะในชั้นต้นต้องหนีภัยจากพวกไทใหญ่ที่เข้ามาครอบครองดินแดนเจ้าก์แซตั้งแต่ครั้นพุกามล่มลง ต่อมาชาวพม่าได้มารวบรวมซ่องสุมผู้คนอยู่ที่เมืองตองอูอันเป็นเมืองชัยภูมิสำคัญใกล้เขตแดนของชาวกะเหรี่ยง จนสามารถปราบได้มอญทางตอนใต้และย้ายราชธานีจากเมืองตองอูมาตั้งที่กรุงหงสาวดีอันเป็นราชธานีของมอญมาก่อนและเป็น

เมืองท่าค้าขายทางทะเลที่สำคัญในขณะนั้น ภายหลังราชวงศ์ตองอูพยายามขยายอำนาจเข้าครอบครองเมืองท่าสำคัญบนฝั่งตะวันออกของทะเลอันดามัน มีเมืองเยและเมืองทวายเป็นอาทิ อันส่งผลให้เกิดกรณีพิพาทกับกรุงศรีอยุธยา ครั้นสิ้นรัชกาลพระเจ้าบุเรงนองไทยได้ประกาศอิสรภาพจากพม่า ประกอบกับสถานการณ์ไม่สงบภายใน เป็นเหตุให้ผู้นำพม่าราชวงศ์ตองอูต้องย้ายราชธานีกลับคืนสู่ตองอูแล้วมาสู่เชตเจ้าก์แซอีกครั้งหนึ่ง และอยู่แถบนั้นเรื่อยมาจนสิ้นสมัยราชวงศ์คองบองในปลายคริสตศตวรรษที่ ๑๙ [๗]

ก่อนที่พม่าจะตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษทั้งประเทศนั้น พม่าได้ทำสงครามกับอังกฤษถึง ๓ ครั้ง คือ ค.ศ.๑๘๒๔, ๑๘๕๒ และ ๑๘๘๕ จากสงครามครั้งแรกทำให้พม่าสูญเสียอัสสัมมณีปุระ ยะไข่ และตะนาวศรี ครั้งที่สองเสียเมืองพะโคแก่อังกฤษ และต้องเสียดินแดนทั้งประเทศพร้อมกับการอวสานของราชบัลลังก์พม่าหลังจากพ่ายสงครามกับอังกฤษในครั้งที่สาม พม่าเพิ่งมาได้รับเอกราชเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่สองในปีค.ศ.๑๙๔๘ แต่ก็นับเป็นเอกราชที่ไร้เอกภาพ เพราะพม่าต้องประสบกับปัญหาสงครามกลางเมืองจากกองกำลังอิสระของชนส่วนน้อยที่ต้องการปกครองตนเอง และจากการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ ด้วยเหตุนี้พม่าจึงได้ลิ้มรสประชาธิปไตยเพียงแค่ ๑๔ ปี ก็ถูกทหารทำการปฏิวัติเมื่อปีค.ศ.๑๙๖๒ พม่าจึงห่างหายไปจากสายตาชาวโลกเพราะตกอยู่ในเส้นทางสู่ระบอบสังคมนิยมของรัฐบาลทหาร จนมีการเรียกร้องประชาธิปไตยครั้งสำคัญเมื่อปี ค.ศ.๑๙๘๘ พม่าจึงหวนมาปรับท่าทีในทางการเมืองใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ปัจจุบันประเทศพม่าได้ประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศเป็น 'สหภาพเมียนมา' ซึ่งเขียนด้วยอักษรพม่าเป็น ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် อ่านว่า pyithɔ̃sù myaⁿma naiⁿnjaⁿdɔ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ความรุนแรงในการเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อปี ค.ศ.๑๙๘๘ และเหตุที่รัฐบาลได้ประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศใหม่นี้ก็เพื่อสร้างเอกภาพขึ้นในนาม อันอาจช่วยลดแรงกดดันทางการเมืองที่มีสาเหตุมาจากชนส่วนน้อย เพราะคำว่า 'พม่า' ถูกมองว่าเจาะจงเฉพาะกลุ่มชนที่มีเชื้อสายพม่าเท่านั้น มิได้หมายรวมเอาชนเผ่าอื่นอยู่ด้วย จึงดูประหนึ่งว่าประเทศพม่าเป็นของชาวพม่าแต่เพียงชนชาติเดียว ดังนั้นการประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศใหม่ของพม่าเป็นเมียนมาจึงเป็นการย้ำให้เรียกพม่าว่า 'เมียนมา' เพื่อใช้สื่อความหมายบ่งชี้ทั้งดินแดน ประชาชน และวัฒนธรรมของประเทศโดยส่วนรวม ในขณะที่คำว่า 'พม่า' หมายถึงเฉพาะชนเชื้อสายพม่าที่ต่างจากชนเผ่าอื่นๆ

ที่จริงชื่อประเทศพม่าว่า မြန်မာ ซึ่งอ่านว่า myaⁿma หรือ เมียนมา เป็นชื่อที่พม่าใช้เรียกชนชาติของตนมานับแต่สมัยพุกาม พบหลักฐานมีในจารึกตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๑๙๐ และเป็นชื่อที่พม่าใช้เรียกตนเองตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนไทยเราเรียกประเทศพม่าว่า 'สหภาพพม่า' ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Union of Burma ขณะที่ชาวพม่าในยุคสังคมนิยมจะเรียกชื่อประเทศของตนเองเต็มๆว่า 'สหภาพสังคมนิยมเมียนมา' และปัจจุบันพม่าเรียกชื่อประเทศว่า 'สหภาพเมียนมา' โดยได้ตัดคำว่าสังคมนิยมออกไปแล้ว จะเห็นว่าพม่าได้เรียกประเทศของตนด้วยคำ ว่า 'เมียนมา' มาตลอด

แต่ชาวโลกมักจะเรียกในนาม "พม่า" หรือ "เบอร์มา(Burma)"

คำว่า "เบอร์มา" นั้น สันนิษฐานได้ว่าเป็นการออกเสียงตามสำเนียงท้องถิ่นทวาย ที่มักออกเสียงควบกล้ำ / my / เป็น / by / หรือ / b / ดังเช่น คำว่า မြင်း / myíʁ / "ม้า" และ မြို့ / myò / "เมือง" ชาวพม่าเมืองทวายจะพูดว่า / byíʁ / และ / byò / ส่วนคำเรียกชื่อเมืองมะริด (မြိတ်) พม่าทั่วไปจะเรียกว่า / mye^{ʔ} / แต่ทางทวายจะเรียกว่าเมือง / bi^{ʔ} / ดังนั้นคำว่า မြန်မာ / myaʁma / จึงกลายเสียงเป็น / bəma / ตามกฎการปฏิภาคทางเสียง และเมื่อชาวตะวันตกเข้ามาค้าขายในภูมิภาคนี้ก็คงจะเรียกชื่อพม่าตามสำเนียงของชาวพม่าปักษ์ใต้แถบเมืองทวาย สำหรับไทยเรานั้นรู้จักชื่อ "พม่า" มานานแล้ว และคงจะเรียกชื่อพม่าตามชาวมอญหรือชาวทวาย หากพิจารณาตามภาษามอญ ทางมอญจะเขียนคำว่า "พม่า" เป็น ๐๒๐ ซึ่งอ่านเป็นสำเนียงมอญว่า เปียะเมี่ย เมื่อถอดอักษรจะได้เป็น bma ที่มีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงโฆษะ และหากนำคำมอญมาเทียบเป็นอักษรไทยจะได้ว่า "พมา" ที่ไม่กำกับรูปวรรณยุกต์ ดังนั้นไทยจึงออกเสียงพยัญชนะต้นของคำนี้อย่างลิ้นคนไทยเป็นเสียงอโฆษะธนิต / ph / แทนที่จะเป็นเสียงโฆษะ / b / อย่างชาวพม่าเมืองทวาย ส่วนเหตุที่ไทยออกเสียงวรรณยุกต์โท(กำกับด้วยรูปวรรณยุกต์เอก) ในพยางค์หลังของคำนี้ เข้าใจว่าเป็นการเลียนสำเนียงพม่าเมืองทวาย เพราะคำสองพยางค์ในภาษาดังกล่าวจะมีการเน้นเสียงที่พยางค์หลัง ซึ่งเทียบน้ำหนักเสียงได้ใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย ดังนั้นภาษาไทยจึงต้องกำกับรูปวรรณยุกต์เอกให้ผันได้เสียงโทตามพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรต่ำ ส่วนคำว่า "ม่าน" ที่ชาวไทยทางภาคเหนือและไทใหญ่ใช้เรียกพม่านั้น มาจากพยางค์แรกของคำ myaʁma ซึ่งชาวพม่าในลุ่มน้ำเอราวดีใช้เรียกตนเอง

นอกจากชื่อเรียกชนชาติพม่าหรือเมียนมาตามที่คนไทย ชาวตะวันตก ชาวมอญ และชาวทวาย ออกเสียงว่า "พม่า" , "เบอร์ม่า" , "เปียะเมี่ย" และ "บะมา" ตามลำดับมานั้น ยังมีชื่อที่ชนเผ่าอื่นเรียกพม่าต่างๆกันไป คือ ไทใหญ่เรียกพม่าว่า "ม่าน"(မန်), กะเหรี่ยงเรียก "ปะยอ" (ပဒေါ), กะฉิ่นและมะยูเรียก "มะเยน"(မျိန်), ฉิ่นเรียก "กอล์"(ကော်လ်), แขกเรียก "บระมา" (ဗြမာ) และจีนเรียก "เมียน"(မိုဇောန်) (อูโพลัต ๑๙๖๓ หน้า ๒๕๔) นอกจากนี้พม่าที่อพยพจากยะไข่ไปอยู่ในบังคลาเทศเมื่อต้นคริสศตวรรษที่ ๑๙ จะเรียกตัวเองว่า Morma หรือ Mogh และเขียนว่า Marma (เลอบาร์ ๑๙๖๔-หน้า ๓๘)

พัฒนาการของภาษาพม่า

ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ชนเชื้อสายพม่าเป็นเพียงชนเผ่าเดียวในกลุ่มผู้พูดภาษาทิเบต-พม่า ที่สามารถพัฒนาสังคมจากระดับชนเผ่าจนสามารถสร้างอาณาจักรของตนเองขึ้นได้ ในขณะที่ชนร่วมเชื้อสายกลุ่มอื่นๆกลับมีสถานภาพเป็นเพียงชนส่วนน้อยในประเทศของชนชาติอื่น

เท่านั้น ปัจจุบันภาษาพม่าเป็นภาษาราชการและเป็นภาษากลางในหมู่ชนที่อาศัยอยู่ในพม่า และยังนับว่าพม่าเป็นภาษาในกลุ่มโลโล-พม่าเพียงภาษาเดียวที่มีภาษาเขียนของตนใช้มายาวนาน กินเวลาไม่น้อยกว่า ๘๘๐ ปี ซึ่งเก่ากว่าลายสือไทยถึง ๑๗๐ ปี

หลักฐานที่เป็นจารึกภาษาพม่าที่เก่าแก่ที่สุดพบว่าอยู่ในยุคอาณาจักรพุกาม ได้แก่จารึกราชกุมารหรือจารึกมยะเซดี(မြေတိ) ซึ่งจารึกในปี ค.ศ.๑๑๑๓ หลังจากการเสด็จสวรรคตของพระเจ้าจันสิตตา กษัตริย์องค์ที่ ๓ แห่งพุกามนับเริ่มจากพระเจ้าอโนรธา จารึกหลักนี้เป็นจารึกคำกัลปนาของเจ้าชายราชกุมารถวายแด่พระเจ้าจันสิตตาผู้เป็นพระราชบิดา โดยจารึกเป็นสี่ภาษามีเนื้อความตรงกัน ได้แก่ ภาษาพม่า ภาษามอญ ภาษาบาลี และภาษาพยู

ภาษาพยูเป็นภาษาของชนกลุ่มหนึ่งที่น่าจะมีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายกับพม่า และเป็นภาษาในกลุ่มทิเบต-พม่าที่ตายแล้ว โดยไม่อาจบอกได้อย่างชัดเจนว่าชาวพยูคือชนเผ่าใดในปัจจุบัน เพียงแต่มีการสันนิษฐานกันไว้ว่าชาวพยูน่าจะถูกกลืนหายไปในหมู่ชาวพม่าที่มาสร้างเมืองพุกามเมื่อครั้งอาณาจักรศรีเกษตรหรือที่พม่าเรียกว่า ตฺเยเขตตยา(သရေခေတ္တရာ)ของพยูล่มสลายลงจากการโจมตีของกองทัพน่านเจ้าในราวคริสตศตวรรษที่ ๙

ส่วนภาษาบาลีนั้นเป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อศึกษาและเผยแผ่พุทธศาสนานิกายเถรวาท ซึ่งเชื่อกันว่าพม่าคงสืบผ่านมาทางมอญ ตั้งแต่ครั้งที่พระเจ้าอโนรธาหรืออนุรุธยกทัพมาตีเมืองสุธรรมวดีหรือเมืองสะเทิมของมอญ และภาษาบาลีเป็นภาษาหนึ่งที่ส่งอิทธิพลต่อภาษาและวรรณกรรมพม่าอย่างมากนับแต่สมัยพุกามเป็นต้นมา

ภาษามอญซึ่งเป็นภาษาหนึ่งที่ใช้ในจารึกนี้ เป็นอักษรมอญโบราณที่ถ่ายแบบอย่างมาจากอักษรพราหมีของอินเดียฝ่ายใต้ พม่าในยุคแรกๆนิยมใช้ภาษามอญเป็นภาษาสำหรับจารึกคำอุทิศบนแผ่นหินและพระพิมพ์ โดยเฉพาะในยุคก่อนที่พม่าจะมีอักษรของตนใช้ ต่อมาในระยะหลังภาษามอญก็ถูกลดความสำคัญลงไป อย่างไรก็ตามอักษรพม่าที่ใช้เขียนกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ สันนิษฐานกันทางหนึ่งว่าน่าจะรับมาจากมอญโบราณ

ภาษาพม่าในสมัยพุกามมีลักษณะส่วนใหญ่เหมือนกับภาษาพม่าปัจจุบัน แต่มีความแตกต่างกันอยู่บ้างในด้านเสียง ทั้งนี้พิสูจน์ได้จากการเปรียบเทียบภาษาพม่าโบราณกับภาษาพม่าที่พูดอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ดังเช่นจากที่มีการศึกษาจารึกในสมัยพุกามพบว่า ภาษาพม่าในยุคนั้นมีการใช้พยัญชนะต้นและพยัญชนะควบกล้ำที่เป็นเสียง ร เรือ หรือ / r / และใช้พยัญชนะควบกล้ำที่เป็นเสียง ล ลิง หรือ / l / เชื่อว่าภาษาพม่าโบราณคงมีเสียงเหล่านี้อยู่จริง ดังยืนยันได้จากที่ยังคงมีการใช้เสียงเหล่านี้ในภาษาพม่าท้องถิ่นยะไข่ ทวาย และถิ่นอื่นๆ แต่ภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งไม่มีพยัญชนะเสียง / r / ทั้งที่ยังคงใช้รูปอักษรนี้ในภาษาเขียนอยู่ก็ตาม โดยจะออกเสียงเป็นเสียง ย ยักษ์ หรือ / y / ในทุกตำแหน่งที่ใช้อักษร / r / ขณะที่ภาษาพม่าสำเนียงยะไข่ยังคงออกเสียงนี้

ได้อย่างชัดเจน ส่วนหน่วยเสียง / l / นั้น ไม่พบว่ามีใช้ในในตำแหน่งควบกล้ำทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียนอีกแล้ว ในภาษาเขียนนั้นได้กลายเป็นอักษร / r / และอักษร / y / ไปแล้วหมดสิ้น อย่างไรก็ตามภาษาพม่าสำเนียงทวาย อิงตา และท้องถิ่นอื่นๆบางถิ่น ยังคงมีเสียงนี้ในตำแหน่งพยัญชนะควบกล้ำอยู่ในภาษาพูด

พัฒนาการของเสียง / l / ในภาษาพม่าโบราณ จะกลายเป็นเสียง / r / เมื่อควบกล้ำกับพยัญชนะต้นที่มีฐานกรณ์อยู่ที่ริมผีปาก และจะกลายเป็นเสียง / y / หากควบกล้ำกับพยัญชนะต้นที่มีฐานกรณ์อยู่ที่เพดานอ่อน และถ้าหากอักษรแทนเสียง / r / และ / y / เกิดตามหลังพยัญชนะต้นที่มีฐานกรณ์ที่เพดานอ่อนเป็น / kr , ky /. / khr , khy / . / gr , gy / และ / ŋr / ภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งจะออกเป็นเสียงพยัญชนะที่มีฐานกรณ์ที่เพดานแข็งเป็น / c /. / ch /. / j / และ / ɲ / ตามลำดับ นอกจากนี้พยัญชนะควบกล้ำในภาษาเขียนบางตัว คือ / hr, hy, hly, hsy / ได้กลายเป็นเสียงเสียดแทรก / ʃ / และพบอีกว่าเสียง / s / . / c, ts / และ / ch, tsh / ได้กลายเสียงจากเดิมเป็นเสียง / θ / . / s / และ / sh / ตามลำดับ

หากพิจารณาตามพัฒนาการของรูปอักษรในภาษาพม่า พบว่าภาษาพม่าเป็นภาษาที่มีพัฒนาการของวรรณยุกต์ที่ไม่ซับซ้อนมากนัก วรรณยุกต์ดั้งเดิมในภาษาพม่าเมื่อแรกมีภาษาเขียนใช้น่าจะมีเพียง ๒ เสียง[๕] คือวรรณยุกต์ที่พัฒนามาเป็นวรรณยุกต์ต่ำระดับและวรรณยุกต์กลางตกในปัจจุบัน ส่วนวรรณยุกต์สูงตกและวรรณยุกต์สูงกักเป็นวรรณยุกต์ที่พัฒนามาจากการสูญเสียพยัญชนะท้าย กล่าวคือวรรณยุกต์สูงตกอาจพัฒนามาจากการสูญเสียพยัญชนะสะกดเสียงกักคอหอย ◌ၡ် / ʔ / ซึ่งอาจเกี่ยวเนื่องมาจากการสูญเสียหน่วยคำอุปสรรคของภาษาทิเบต-พม่าดั้งเดิม และวรรณยุกต์สูงกักเกิดมาจากการสูญเสียพยัญชนะสะกดเสียงกักอื่นๆ อันอาจได้แก่เสียง -p , -t , -k และ -c(อิทธิพลอักษรมอญ?) ซึ่งพยัญชนะเหล่านี้ยังคงมีใช้ในภาษาเขียนคือ ◌ပ် , ◌တ် , ◌က် และ ◌စ် ตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ภาษาพม่าที่เป็นภาษาพูดจึงไม่มีพยัญชนะสะกดท้ายคำแบบคำตายในภาษาไทย

ภาษาพม่าเป็นภาษาที่ไม่มีการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ เพราะภาษาพม่าไม่มีการรวมตัวของพยัญชนะต้นอย่างภาษาไทย[๕] จีน และเวียดนาม และไม่พบร่องรอยอิทธิพลของพยัญชนะต้นอย่างภาษามูเซอ และภาษาลีซอ ภาษาพม่าจึงมีเสียงพยัญชนะต้นใช้ค่อนข้างมากถึง ๓๒ เสียง มีคู่พยัญชนะโฆษะ-อโฆษะ ทั้งในกลุ่มพยัญชนะกัก พยัญชนะนาสิก พยัญชนะเหลว และพยัญชนะกึ่งสระ อย่างไรก็ตามภาษาพม่าก็มีการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะต้นด้วยเช่นกัน แต่พยัญชนะที่กลายเสียงเหล่านี้ล้วนเป็นเสียงพยัญชนะที่เกิดขึ้นใหม่ทดแทนเสียงที่กลายไปจากเสียงเดิมและไม่ก่อให้เกิดการพ้องเสียงขึ้น จึงไม่มีผลกระทบต่อระบบเสียงวรรณยุกต์อย่างภาษาอื่นๆในภูมิภาคแถบนี้

หากจำแนกยุคสมัยของภาษาพม่าตามความเปลี่ยนแปลงของภาษานับแต่เริ่มมีการใช้

ภาษาเขียน อาจแบ่งยุคของภาษาพม่าได้เป็น ๓ ยุค คือ ภาษาพม่ายุคโบราณ ภาษาพม่ายุคกลาง และภาษาพม่ายุคปัจจุบัน ภาษาพม่ายุคโบราณเป็นภาษาที่พบในจารึกยุคแรกๆ โดยเฉพาะในยุคของอาณาจักรพุกาม ภาษาพม่าในยุคกลางก็คือภาษาพม่าที่ออกเสียงตรงตามตัวเขียนในปัจจุบัน ดังพบเป็นร่องรอยในภาษาพม่าสำเนียงท้องถิ่นรอบนอก ส่วนภาษาพม่าที่พูดตามสำเนียงย่างกุ้งถือเป็นภาษาพม่ายุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นสำเนียงมาตรฐานและใช้พูดกันมากกว่าสำเนียงท้องถิ่นอื่น

ภาษาพม่าท้องถิ่น

ภาษาพม่ามีสำเนียงท้องถิ่น ๘ สำเนียง ภาษาพม่ามาตรฐานเป็นภาษาพม่าท้องถิ่นหนึ่งที่พูดในแถบลุ่มน้ำเอราวดีตอนล่าง โดยถือเอาตามสำเนียงย่างกุ้งเป็นสำเนียงมาตรฐาน นอกจากภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งนี้ ยังมีสำเนียงพม่าท้องถิ่นอื่นๆอีก ๗ สำเนียง ได้แก่ สำเนียงยะไข่(ရခိုင်) สำเนียงอิงตา(အင်းသား) สำเนียงทวาย(ထားဝယ်) สำเนียงยอ(ယော) สำเนียงตองโย(တောင်ရိုး) สำเนียงตะนุ(ဓနု) และสำเนียงโพน(ဖွန်း)

สำเนียงท้องถิ่นที่รู้จักกันดีคือ สำเนียงยะไข่ สำเนียงทวาย และสำเนียงอิงตา เพราะมีผู้พูดเป็นจำนวนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับภาษาถิ่นอื่นๆ สำเนียงยะไข่พูดกันในรัฐยะไข่ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของพม่า สำเนียงทวายพูดอยู่ทางรัฐตะนาวศรี ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของพม่า และสำเนียงอิงตาพูดอยู่ทางภาคตะวันออก รอบๆทะเลสาบอินยาทางตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐฉาน เชื่อกันว่าชาวทวายคือชาวพม่าที่มาจากยะไข่ ส่วนชาวอิงตาเป็นพวกทวายที่อพยพขึ้นไปอยู่ทางตอนบน สาเหตุที่มีการอพยพย้ายถิ่นกันนี้ยังไม่อาจยืนยันได้ แต่มีการสันนิษฐานกันว่า ชาวทวายคือพวกยะไข่ที่เดินทางข้ามทะเลมากว้านซื้อมืดแถบตะนาวศรี เพราะคำว่า'ทวาย'หากเขียนเป็นภาษาพม่าจะเขียนว่า ထားဝယ် / thâwɛ ~ dəwɛ / คำนี้อาจมาจากคำว่า ဝါးဝယ် / dâwɛ / ซึ่งแปลตามศัพท์ว่า '(ผู้)ซื้อมืด' อย่างไรก็ตามทางฝ่ายไทยก็สันนิษฐานตามภาษาไทยว่าคำนี้น่าจะมาจาก 'ท่าหวาย' ซึ่งหมายถึงถิ่นที่มีการขนส่งหวายข้ามทะเลอันดามัน ส่วนชาวอิงตานั้นเข้าใจว่าอาจเป็นพวกทวายที่หนีภัยสงครามจากกรุงศรีอยุธยา แล้วอพยพขึ้นไปทำมาหากินที่ทะเลสาบอินยา หรือไม่ก็อาจเป็นพวกที่ถูกพม่ากวาดต้อนไปเป็นเชลย ลักษณะเด่นของชาวอิงตาคือปลูกบ้านและเพาะพืชสวนในทะเลสาบ คัดพายเรือด้วยเท้า ส่วนชื่ออิงตาเขียนเป็นภาษาพม่าว่า အင်းသား / ʔɪɰθâ / แปลว่า 'ชาวทะเลสาบ' ดังนั้นชาวไทใหญ่จึงมักจะเรียกพวกอิงตาว่า 'ม่านหนอง'

ในด้านภาษานั้น ภาษาพม่าสำเนียงยะไข่ สำเนียงทวาย และสำเนียงอิงตา ยังหาหลักฐานยืนยันความเกี่ยวพันกันได้ไม่ชัดเจน เพียงแต่ว่าภาษาทั้งสามต่างมีร่องรอยของภาษาพม่ายุคโบราณอยู่บ้าง คือยังคงรักษาเสียงบางเสียงที่สูญหายไปแล้วในภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้ง เช่น พยัญชนะ / r / พบเฉพาะในสำเนียงยะไข่ และพยัญชนะควบกล้ำ / l / จะพบในสำเนียงทวาย

และอิงตา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น

กล่าวได้ว่าภาษาพม่าท้องถิ่นต่างๆมีความแตกต่างกันไม่มากนัก และสามารถสื่อความหมายเข้าใจกันได้ไม่ยาก อย่างไรก็ตาม หากจะกล่าวว่าภาษาพม่าท้องถิ่นใดมีความแตกต่างจากภาษาถิ่นอื่นมากที่สุดนั้น เมื่อพิจารณาระบบเสียงแล้วคงอาจสรุปได้ว่าภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งนี่เองที่ต่างจากภาษาพม่าท้องถิ่นอื่นๆ เพราะสำเนียงย่างกุ้งได้สูญเสียและแปรเปลี่ยนเสียงบางเสียงไปมาก ในขณะที่ภาษาพม่าท้องถิ่นอื่นยังคงรักษาลักษณะดั้งเดิมไว้ได้มากกว่า

ส่วนภาษาพม่าท้องถิ่นที่มีความแตกต่างจากภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งมากจนยากต่อการสื่อความหมายนั้นน่าจะเป็นภาษาพม่าสำเนียงยะไข่ เพราะภาษายะไข่ยังคงรักษาเสียง / r / ไว้ได้เกือบทุกตำแหน่ง ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและในตำแหน่งพยัญชนะควบกล้ำ ดังเช่นคำว่า ရှိ / ʃi / แปลว่า "มี" และคำว่า ခြင် / chiɴ / แปลว่า "ยุง" ทางยะไข่จะออกเสียงตรงตามตัวเขียนเป็น / hrĭ / และ / khrɔɴ / ตามลำดับ ซึ่งถ้าไม่มีภาษาเขียนหรือกฎการปฏิภาคเสียงมายืนยัน ก็คงต้องเข้าใจว่าเป็นคนละภาษากันทีเดียว

ด้วยเหตุที่ภาษาพม่าสำเนียงยะไข่ยังคงเสียง ร / r / ไว้ได้นี้ จึงกล่าวได้ว่า หากต้องการสะกดคำที่มีอักษร / r / และ / y / อย่างถูกต้อง ก็ควรดูที่การออกเสียงของชาวยะไข่ และจากการที่ภาษาพม่าสำเนียงยะไข่มีความแตกต่างจากภาษาของราชสำนักพม่า อีกทั้งการที่ยะไข่อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางอำนาจรัฐโดยมีเทือกเขาอาระกันโยมากั้นแยกจากแผ่นดินพม่าตอนกลาง ประกอบกับยะไข่เคยมีอิสระในทางการเมืองและเคยตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษมาตั้งแต่สมัยที่พม่าเสียดินแดนครั้งแรก ยะไข่จึงถูกมองว่าเป็นชนเผ่าที่อยู่นอกกลุ่มพม่าแท้ๆ และเมื่อพม่าได้รับเอกราช ยะไข่จึงอยู่ในฐานะเป็นรัฐหนึ่งในพม่าเช่นเดียวกับรัฐชนส่วนน้อยอื่นๆ

ด้วยเหตุที่สำเนียงพม่ามาตรฐานเป็นสำเนียงที่พูดกันทางตอนล่างซึ่งไม่ใช่ศูนย์กลางของอารยธรรมพม่ามาแต่เดิม จึงเชื่อกันว่าสำเนียงพม่าแท้ๆน่าจะอยู่ทางตอนบนของประเทศ ณ บริเวณตอนกลางของแม่น้ำเอราวดีที่โอบอ้อมเขตเจ้าก์แซ คือนับแต่เมืองพุกามขึ้นไปจนถึงเมืองมัณฑะเลซึ่งเป็นราชธานีสุดท้ายของพม่า ชาวพม่ามักบอกว่าหากต้องการฟังสำเนียงพม่าขนานแท้ก็ให้ไปฟังชาวบ้านแถบมัณฑะเลพูด อย่างไรก็ตามภาษาที่มัณฑะเลกลับฟังดูไม่ต่างไปจากภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งมากนัก แม้แต่เรื่องเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งก็พอจะสังเกตเห็นความแตกต่างได้บ้างเล็กน้อย คือ ภาษาพม่าที่มัณฑะเลฟังดูเหน่อๆและนุ่มนวลกว่าภาษาพม่าที่ย่างกุ้ง เช่น คนย่างกุ้งจะพูด စားပါ "โปรดกิน<กิน+ปัจจัยแสดงความสุภาพ" ว่า [ซาป่า] แต่คนมัณฑะเลจะพูดแบบเอื้อนท้ายเสียงฟังเป็น [ซาบ๊า] ดังนี้เป็นต้น ซึ่งถ้าเทียบความเหน่อกับภาษาท้องถิ่นในประเทศไทย ก็ยังเทียบไม่ได้กับเวลาคนภาคกลางฟังคนสุพรรณบุรีพูด เพราะคนสุพรรณเหน่อในระดับคำ แต่คนมัณฑะเลมักจะเหน่อที่การลากเสียงท้ายประโยคจึงฟังดูไพเราะและนุ่มนวลกว่าคนพม่าตอนล่าง

อาจกล่าวได้ว่าภาษาพม่าท้องถิ่น มีความแตกต่างกันที่วรรณยุกต์ไม่มากนัก ความแตกต่างระหว่างถิ่นที่เห็นได้ชัดมักจะเป็นที่เสียงพยัญชนะต้นและสระเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามความแตกต่างระหว่างภาษาพม่าท้องถิ่นคงจะดำรงอยู่ได้อีกไม่นาน เพราะอิทธิพลของภาษาพม่าสำเนียงย่างกุ้งทำให้ภาษาท้องถิ่นหลายแห่งแปรเปลี่ยนไปสู่สำเนียงมาตรฐานมากขึ้นเรื่อยๆ

ลักษณะภาษาพม่าสำเนียงมาตรฐาน

ภาษาพม่ามาตรฐานตามสำเนียงย่างกุ้ง มีลักษณะสำคัญทางระบบเสียง ระบบคำศัพท์ และระบบไวยากรณ์ ที่น่าสนใจดังนี้

ลักษณะทางเสียงของภาษาพม่า

ภาษาพม่าเป็นภาษาคำโดดที่มีระบบวรรณยุกต์ พยางค์ในภาษาพม่าเป็นพยางค์แบบเปิดทั้งสิ้น คือไม่มีเสียงพยัญชนะสะกดปิดท้ายพยางค์ ซึ่งคล้ายกับภาษาของชาวเขาในประเทศไทยหลายภาษาที่ใช้พยัญชนะสะกดท้ายพยางค์กันน้อยมาก เช่น ภาษามูเซอ ภาษาอีก้อ ภาษาลีซอ ภาษากะเหรี่ยง ภาษาแม้ว และภาษาเย้า เป็นต้น

ภาษาพม่ามีพยัญชนะ ๓๒ หน่วยเสียง ทุกเสียงสามารถเกิดได้ในตำแหน่งต้นพยางค์ สำหรับพยัญชนะควบกล้ำมีใช้เพียงสองเสียงคือ / y / และ / w / ส่วนสระนั้นภาษาพม่ามีสระเดี่ยว ๗ เสียง มีสระผสมเพียงตัวเดียวเท่านั้น แต่ไม่มีสระอือ / ɨ / ใช้อย่างภาษาไทย และไม่จำแนกความแตกต่างระหว่างสระสั้นกับสระยาว ส่วนวรรณยุกต์มีเพียง ๔ หน่วยเสียง หน่วยเสียงต่างๆในภาษาพม่าเป็นดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

พยัญชนะทั้ง ๓๒ เสียง จำแนกตามลักษณะทางเสียงได้ ๔ กลุ่มดังนี้[๑๐]

กลุ่มเสียงอโฆษะเบา ได้แก่ p, t, c, k, ʔ, θ, s, ʃ, h

กลุ่มเสียงอโฆษะหนัก ได้แก่ ph, th, ch, kh, sh

กลุ่มเสียงอโฆษะพิเศษ ได้แก่ m̥, n̥, ɲ̥, ŋ̥, l̥, w̥

กลุ่มเสียงโฆษะ ได้แก่ b, d, g, j, z, m, n, ɲ, ŋ, l, w, y

พยัญชนะควบกล้ำมีได้ ๒ แบบคือ แบบควบกล้ำสองเสียงและแบบควบกล้ำสามเสียง คือ -w, -y และ -yw ซึ่งแต่ละหน่วยเสียงสามารถเกิดร่วมกับพยัญชนะต้นต่างๆได้ดังนี้

-w สามารถควบกล้ำได้กับพยัญชนะเกือบทุกตัว แต่จะไม่เกิดกับเสียง w, w̥, ɲ, ɲ̥

-y เกิดได้กับพยัญชนะต้นบางตัว ได้แก่ py, phy, by, my, m̥y, ly, l̥y

-yw เกิดกับเสียง p, m และ m̥ ได้แก่ pyw, myw, m̥yw (เสียง y มักถูกละ)

พยัญชนะต้นในภาษาพม่ามีการแปรเสียงตามเสียงที่นำมา หากพยางค์ที่นำมากำกับด้วยวรรณยุกต์ใดๆที่ไม่ใช่วรรณยุกต์สูงกัก เสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ที่ตามมามักจะกลายเป็นเสียงโฆษะ เช่น คำว่า ကျွန်တော် / cuɰtɔ / แปลว่า 'กระผม' พยัญชนะต้นพยางค์ที่สองเดิมเป็นเสียงอโฆษะ แต่ต้องออกเสียงเป็นโฆษะว่า [cuɰdɔ] และในบางครั้งพยัญชนะต้นอโฆษะในคำเดียวกันอาจออกเสียงเป็นเสียงโฆษะได้ทั้งคำ ดังเช่นคำว่า စားပွဲ / sâpwɛ̂ / แปลว่า 'โต๊ะ' จะออกเสียงเป็น [zəbwɛ̂] ดังนี้เป็นต้น

หน่วยเสียงสระ

ภาษาพม่ามีสระอยู่ ๒ ชุด คือสระพื้นฐานและสระพิเศษ สระพื้นฐานในภาษาพม่าเป็นสระเดี่ยวทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน ๗ หน่วยเสียง ส่วนสระผสมซึ่งมีเพียงตัวเดียวจะอยู่ในชุดสระพิเศษเท่านั้น สระพื้นฐานมีดังนี้

	สระหน้า	สระกลาง	สระหลัง
สระสูง	i (อิ)		u (อู)
สระกลาง	e (เอ)		o (โอ)
สระต่ำ	ɛ (แอ)	a (อา)	ɔ (ออ)

สระพิเศษเป็นสระพื้นฐานที่มีการแปรเสียงตามลักษณะของเสียงแวดล้อมในพยางค์ โดยการเลื่อนเสียงสระเป็นสระเดี่ยวหรือสระผสมให้แตกต่างจากสระพื้นฐานเล็กน้อย ลักษณะทางเสียงที่ทำให้มีการแปรเสียงสระได้แก่ เสียงนาสิก และวรรณยุกต์สูงกัก การแปรเสียงมีลักษณะเป็นการเลื่อนลิ้นลดลงหรือขึ้นสู่ตอนกลางของช่องปาก หากเป็นสระสูงจะลดระดับลิ้นลงมาเล็กน้อยกลายเป็นสระเดี่ยวที่เปลี่ยนระดับลิ้น และถ้าหากเป็นสระกลางและสระต่ำจะเลื่อนระดับลิ้นจากระดับปกติขึ้นสูงเล็กน้อยกลายเป็นสระที่เลื่อนระดับลิ้น สระที่เกิดเฉพาะในชุดสระพิเศษคือสระผสม / ai / และสระที่ไม่เกิดร่วมกับเสียงนาสิกคือสระ / ɛ / ชุดสระพิเศษนาสิกมีดังนี้ (ɰ ใช้แทนเสียงนาสิก)

	สระหน้า	สระกลาง	สระหลัง
สระสูง	iɰ [ɪɰ] (อิง์)		uɰ [ʊɰ] (อูง์)
สระกลาง	eɰ [eɪɰ] (เอง์)		oɰ [oʊɰ] (โอง์)
สระต่ำ		aɰ (อัง์)	ɔɰ [aʊɰ] (เอาง์)
สระผสม		aiɰ [aɪɰ] (อัยง์)	

ทำนองเดียวกับสระพิเศษนาสิก หากสระพื้นฐานเกิดร่วมกับวรรณยุกต์สูงกัก ก็จะแปรเสียงเป็นสระในชุดพิเศษได้ดังนี้ (ˀ ใช้แทนเสียงวรรณยุกต์สูงกัก)

	สระหน้า	สระกลาง	สระหลัง
สระสูง	iˀ [ɪˀ] (อิก์)		uˀ [ʊˀ] (อุก์)
สระกลาง	eˀ [eɪˀ] (เอะก์)		oˀ [oʊˀ] (โอะก์)
สระต่ำ	ɛˀ (แอะก์)	aˀ (อะก์)	ɔˀ [aʊˀ] (เอาก์)
สระผสม		aiˀ [aɪˀ] (อัยก์)	

ในสระชุดพิเศษทั้งสองชุดนี้ มีสระ / ɛ / และสระ / a / เท่านั้นที่ดูเหมือนจะคงเสียงพื้นฐานไว้ แต่ในการออกเสียงจริงๆนั้น สระทั้งสองจะยกลิ้นขึ้นสูงเพียงเล็กน้อยจนยากจะเห็นความแตกต่าง จึงใช้สัญลักษณ์เช่นเดียวกับสระพื้นฐาน สำหรับสระ / ai / ซึ่งเป็นสระผสมเพียงตัวเดียวนั้น กล่าวกันว่าน่าจะเป็นสระที่เกิดใหม่ในภาษาพม่า เพราะมีคำจำนวนมากที่ออกเสียงด้วยสระตัวนี้เป็นคำที่พม่ารับมาจากภาษาไทใหญ่[๑๑]

นอกจากสระพื้นฐานและสระพิเศษแล้ว ภาษาพม่ายังมีสระแปรอีกตัวหนึ่งคือ / ə / สระนี้จะเกิดเฉพาะในพยางค์นำของคำสองพยางค์ และเป็นพยางค์ที่ไม่เน้นเสียง เช่น ဖိနပ် / phĭnaˀ / "รองเท้า" จะออกเสียงเป็น [phənaˀ] เป็นต้น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

วรรณยุกต์ในภาษาพม่ามีลักษณะร่วมกันของระดับเสียงและความสั้นยาวของพยางค์ ภาษาพม่ามีวรรณยุกต์ ๔ หน่วยเสียง คือ

วรรณยุกต์ต่ำระดับ /ไม่กำกับเครื่องหมาย/ ออกเสียงในระดับต่ำ มีความยาวปานกลาง วรรณยุกต์นี้ออกเสียงใกล้เคียงกับวรรณยุกต์เอกในภาษาไทย เช่น စ / sa / "อักษร"

วรรณยุกต์กลางตก / ˆ / ออกเสียงเริ่มสูงกว่าระดับกลางเล็กน้อยแล้วค่อยๆตกลงมา มีความยาวมากกว่าวรรณยุกต์อื่น วรรณยุกต์นี้ออกเสียงใกล้เคียงกับวรรณยุกต์โทในภาษาไทย เช่น စား / sâ / "กิน"

วรรณยุกต์สูงตก / ˋ / ออกเสียงเริ่มจากสูงแล้วตกลงทันที เสียงสั้น วรรณยุกต์นี้ออกเสียงใกล้เคียงกับวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทย แต่ความยาวของพยางค์จะสั้นกว่า เช่น စ / sà / "เริ่ม"

วรรณยุกต์สูงกัก / ˀ / ออกเสียงเริ่มจากสูงแล้วตกลงทันทีพร้อมกับมีการกักเสียงที่ส่วนท้าย มีเสียงสั้นกว่าวรรณยุกต์อื่น วรรณยุกต์นี้ออกเสียงใกล้เคียงกับวรรณยุกต์ตรีในคำตายสระสั้นในภาษาไทย เช่น ၸၢ် / saˀ / 'เผ็ด'

วรรณยุกต์สูงกักมีข้อจำกัดในการเกิด คือจะไม่เกิดกับชุดสระนาสิก และวรรณยุกต์ในภาษาพม่ามักจะมีการแปรระดับเสียงได้มากกว่าความสั้นยาวของเสียงวรรณยุกต์ ที่พบอยู่เสมอคือการแปรเสียงเข้าสู่ระดับกลาง ดังพบเสมอในคำสองพยางค์ที่พยางค์แรกไม่มีการเน้นเสียง นอกจากนี้วรรณยุกต์สูงตกเป็นวรรณยุกต์ที่สามารถให้ความหมายทางไวยากรณ์ได้ โดยใช้แสดงความเป็นเจ้าของ เช่น ကျွန်တော်ရဲ့အိမ် / cuɴdɔ-yɛ̀-ʔeɴ / 'บ้านของผม<ผม+ของ+บ้าน' อาจใช้วรรณยุกต์สูงตกแทนคำแสดงความเป็นเจ้าของโดยการเปลี่ยนวรรณยุกต์ของพยางค์หลังของคำแสดงผู้เป็นเจ้าของให้เป็นวรรณยุกต์สูงตก จะได้เป็น ကျွန်တော့အိမ် / cuɴdɔ̃-ʔeɴ / และอาจใช้วรรณยุกต์นี้ในคำที่ทำหน้าที่เป็นกรรมบท เช่น သူ့ပြောတယ် / tù-pyɔ-tɛ / 'พูดกับเขา<เขา(กรรม)-พูด-กริยาปัจจัย' ดังนี้เป็นต้น

ลักษณะของอักษรพม่าในปัจจุบัน

รูปพยัญชนะ

อักษรพม่ามีรูปพยัญชนะอักษรมูล ๓๓ รูป แต่แทนเสียงได้เพียง ๒๒ เสียง รูปพยัญชนะที่เกินมาได้แก่กลุ่มพยัญชนะเสียงโฆษะ-ธนิต(ဃ ဏ ဈ ဋ ဘ) พยัญชนะปุ่มเหงือกวรรคฏะ(ဍ ဠ ဿ ဈ ဏ) และอักษร ဗ ซึ่งมักใช้เขียนคำยืมจากภาษาบาลีและสันสกฤต นอกจากอักษรมูลนี้ อักษรพม่ายังมีการใช้พยัญชนะเชิงอีก ๔ ตัว ทำหน้าที่เป็นอักษรควบกล้ำ ซึ่งมีทั้งการควบกล้ำแท้และการควบกล้ำเทียม สำหรับอักษรควบกล้ำเทียมหมายถึงพยัญชนะที่ประกอบด้วยอักษรมูลกับอักษรเชิงเพื่อใช้เขียนแทนหน่วยเสียงเดี่ยว ซึ่งทำให้สามารถแทนค่าเสียงพยัญชนะเพิ่มขึ้นอีก ๑๐ หน่วยเสียง ครบจำนวน ๓๒ หน่วยเสียงตามที่มีใช้ในภาษาพูด รูปพยัญชนะอักษรมูล อักษรเชิง และอักษรควบกล้ำ เป็นดังนี้

อักษรมูล มีการเรียงอักษรตามกลุ่มพยัญชนะวรรคแบบภาษาบาลีและสันสกฤต โดยจะอ่านพยัญชนะแต่ละตัวด้วยการประกอบสระอะที่กำกับวรรณยุกต์สูงตก เช่น พยัญชนะ ကာ จะออกเสียงเป็น kà พยัญชนะ ခ ออกเสียงเป็น khà เป็นต้น อ่านไล่พยัญชนะทีละวรรคจากวรรคกะเรื่อยไปจนจบที่เศษวรรค

วรรคกะ	က	ခ	ဂ	ဃ	င
	k	kh	g	g	ŋ
	ก	ข	ค	ฆ	ง
วรรคจะ	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ဉ ည
	s	sh	z	z	ɲ
	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ
วรรคฏะ	ဋ ဌ	ဍ	ဎ	ဝ	ဏ
	t	th	d	d	n
	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ
วรรคตะ	တ	ထ	ဒ	ဓ	နဲ့
	t	th	d	d	n
	ต	ถ	ท	ธ	น
วรรคปะ	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
	p	ph	b	b	m
	ป	ผ	พ	ภ	ม
เศษวรรค	ယ	ရ	လ	ဝ	သ
	y	y	l	w	θ
	ย	ร	ล	ว	ส
		ဟ	ဠ	အ	
		h	l	ʔ	
		ห	ฬ	อ	

รูปอักษรในกรอบสี่เหลี่ยมเป็นอักษรที่มักใช้เขียนคำยืมจากบาลีและสันสกฤต ซึ่งมีเสียงซ้ำกับอักษรตัวอื่นๆ ส่วนอักษร ယ และ ရ จะมีเสียงเดียวกันเป็น / y /

อักษรเชิง

၍	เรียกว่า ရရှစ်	/ yàyiˀ /	แทนเสียง -y
၌	เรียกว่า ယပင့်	/ yàpɪ̀ɴ /	แทนเสียง -y
၀	เรียกว่า ဝဆွဲ	/ wàshwɛ̂ /	แทนเสียง -w
၎	เรียกว่า ဟထိုး	/ hàthô /	แทนเสียง -h หรือ ့ (อโฆษะ)

รูปผสมของอักษรเชิงยังมีได้อีก ๗ รูป คือ ၏ ၍ ၐ ၌ ၀ ၑ ၎

อักษรควบกล้ำแท้ ประกอบด้วยอักษรมูลและอักษรเชิงใช้แทนเสียงพยัญชนะต้นมากกว่าหนึ่งหน่วยเสียง อักษรเชิงที่เกิดร่วมกับอักษรมูลมี ๓ รูป คือ ◌ျ ◌ြ ◌ွ เช่น หากควบกล้ำกับอักษร မ จะได้เป็น မြ မျ မွ မြွ မျွ ใช้แทนเสียง my, my, mw, myw, myw ตามลำดับ

อักษรควบกล้ำเทียม ประกอบด้วยอักษรมูลกับอักษรเชิง สำหรับใช้แทนหน่วยเสียงเดี่ยว ได้แก่

ကြ ခြ ဂြ ဃြ	แทนหน่วยเสียง c, ch, j, ɲ ตามลำดับ
ကျ ချ ဂျ	แทนหน่วยเสียง c, ch, j ตามลำดับ
မှ နှ ငှ ညှ ဉှ လှ	แทนหน่วยเสียง m̥, n̥, ŋ̥, ɲ̥, w̥, l̥ ตามลำดับ
ရှ ယှ လှျ သျှ	ทุกรูปใช้แทนหน่วยเสียง ʃ เหมือนกันหมด

ตัวสะกด ภาษาพม่าที่เป็นภาษาเขียนจะมีการใช้พยัญชนะสะกดได้ด้วย แต่จะไม่ออกเสียงอย่างพยัญชนะสะกดท้ายคำดั่งรูปอักษร ทั้งนี้เนื่องมาจากภาษาพม่าได้สูญเสียเสียงท้ายไปแล้ว แต่ยังคงไว้เฉพาะรูปอักษร อย่างไรก็ตามพยัญชนะสะกดยังถือเป็นตัวบอกลักษณะของเสียงในพยางค์ได้อยู่ คือบอกลักษณะของเสียงนาสิก และกำหนดวรรณยุกต์สูงกัก นอกจากนี้ยังมีพยัญชนะท้ายบางตัวที่เป็นตัวกำหนดเสียงสระในพยางค์ ข้อสังเกตง่ายๆของตัวสะกดคือพยัญชนะสะกดทุกรูปจะกำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาต(်) รูปพยัญชนะท้ายที่บ่งบอกเสียงนาสิก / -ɰ / มี ๔ รูป ได้แก่ မ် , န် , ဉ် และ င် รูปพยัญชนะท้ายที่บ่งบอกวรรณยุกต์สูงกัก / ˀ / มี ๔ รูป ได้แก่ ပ် , တ် , စ် และ က် ส่วนรูปพยัญชนะท้ายที่บ่งบอกเสียงสระมี ๒ รูป ได้แก่ ယ် และ ည် ในสองรูปนี้ รูปแรกใช้เขียนแทนเสียงสระ / ɛ / แต่รูปหลังสามารถแทนเสียงสระได้ถึง ๓ เสียง คือ สระ / i / , / e / และ / ɛ/ ทั้งนี้แล้วแต่ศัพท์

รูปสระ

ภาษาพม่ามีทั้งสระลอยและสระจม ปัจจุบันมีการใช้สระลอยน้อยลง สำหรับสระจมนั้นจะใช้ประกอบพยัญชนะ โดยวางได้รอบพยัญชนะเช่นเดียวกับภาษาไทย รูปอักษรแทนเสียงสระในภาษาพม่ามีดังนี้

รูปสระลอย ตามตำราไวยากรณ์แบบแผนของพม่า จะกล่าวถึงเสียงสระทั้งหมดในภาษาพม่าว่ามีอยู่ ๑๑ รูป ดังนี้

à	a	ǐ	i	ù	u	e	ê	ɔ̂	ɔ	o
အ့	အာ	ဣ	ဤ	ဥ	ဦ	ဧ	အဲ	ဪ	ဪာ	အို
							◌ိ	◌ိော်		
							◌ေ	◌ော်		

รูปสระจม คืออักษรแทนเสียงสระที่ใช้เขียนเกาะกับพยัญชนะ อาจอยู่ด้านหลัง ด้านหน้า ด้านบน หรือด้านล่างของพยัญชนะ ภาษาพม่ามีรูปสระพื้นฐาน ๗ รูปคือ (สระเสียงสั้น / à / หรือสระ อะ ไม่มีรูปสระในภาษาเขียน)

à	a	ǐ	i	ù	u	e	ê
–	◌ာ	◌ိ	◌ီ	◌ု	◌ူ	◌ေ	◌ဲ
	◌ါ			◌ုံ	◌ူံ		

รูปสระข้างต้นสามารถนำมาผสมเพื่อใช้แทนเสียงสระอื่นได้ คือ

◌ော แทนเสียง / ɔ̂ /

◌ို แทนเสียง / o /

◌ိုင် แทนเสียง / aiɴ /

◌ိုက် แทนเสียง / ai^{ʔ} /

นอกจากนี้ภาษาพม่ายังนำรูปพยัญชนะบางรูปมาใช้เขียนแทนสระ ได้แก่

–ယ် แทนเสียง / ɛ /

–ည် แทนเสียง / i /, / e / หรือ / ɛ /

รูปสระอาจจำแนกตามฐานกรณ์ได้ดังนี้

	สระหน้า	สระกลาง	สระหลัง
สระสูง	◌ီ (อี)		◌ူ (อู)
สระกลาง	◌ေ– (เอ)		◌ို (โอ)
สระต่ำ	–ယ် (แอ)	◌ာ (อา)	◌ော် (ออ)
สระผสมพร้อมกับพยัญชนะท้าย	◌ိုင် (อัยง์) , ◌ိုက် (อัยก์)		

รูปสระในภาษาพม่าจะมีความสัมพันธ์กับเสียงวรรณยุกต์ ที่ยกมาข้างต้นนี้เป็นเพียงรูปสระที่เกิดร่วมกับวรรณยุกต์ต่ำระดับเท่านั้น หากรูปวรรณยุกต์เปลี่ยนไปรูปสระก็อาจเปลี่ยนไปหรืออาจมีการกำกับด้วยเครื่องหมายวรรณยุกต์เพิ่มเข้าไปที่ท้ายพยางค์ กล่าวคือ วรรณยุกต์กลางตกจะ

ใช้รูปวิสชนี(–ः)ท้ายคำ วรรณยุกต์สูงตกจะกำกับด้วยเครื่องหมายจุดพินทุ(◌ฺ)ที่ใต้ส่วนท้ายพยางค์ และถ้าเป็นรูปวรรณยุกต์สูงกักจะกำกับท้ายพยางค์ด้วยอักษรกักที่ลงทัณฑฆาต ได้แก่ –ဝ် –တ် –စ် และ –က် อักษรกักท้ายสองตัวแรกจะมีเสียงสระอะก์ / a$^{?}$ / เป็นพื้นเสียง หากมีรูปสระอิ ◌ိ ประกอบอยู่ด้วยจะเปลี่ยนเสียงเป็นสระเอะก์ / e$^{?}$ / แต่ถ้าหากมีรูปสระอุ ◌ု ประกอบอยู่ด้วยจะเปลี่ยนเสียงเป็นสระโอะก์ / o$^{?}$ / และถ้าหากมีอักษรเชิง ◌ော ประกอบอยู่ จะเปลี่ยนเสียงเป็นสระอุก์ / u$^{?}$ / ส่วนอักษรกักตัวที่สามจะมีเสียงสระอิก์ / i$^{?}$ / เป็นพื้นเสียง และอักษรกักตัวที่สี่จะมีเสียงสระแอะก์ / ɛ$^{?}$ / เป็นพื้นเสียง แต่ถ้าประกอบกับสระออจะออกเป็นเสียงสระเอาก์ / ɔ$^{?}$ /

ในพยางค์ที่ประกอบด้วยสระนาสิกจะลงท้ายด้วยพยัญชนะนาสิกที่ลงทัณฑฆาต ได้แก่ –မ် –န် –ည် และ –င် อักษรนาสิกสองตัวแรกจะมีเสียงสระอาง์ / añ / เป็นพื้นเสียง หากมีรูปสระอิ ◌ိ ประกอบอยู่ด้วยจะเปลี่ยนเสียงเป็นสระเอง์ / eñ / แต่ถ้าหากมีรูปสระอุ ◌ု ประกอบอยู่จะเปลี่ยนเสียงเป็นสระโอง์ / oñ / และถ้าหากมีอักษรเชิง ◌ော ประกอบอยู่จะเปลี่ยนเสียงเป็นสระอูง์ / uñ / ส่วนอักษรนาสิกตัวที่สามจะออกเป็นเสียงสระอีง์ / iñ / และอักษรนาสิกตัวที่สี่จะมีเสียงสระอีง์ / iñ / เป็นเสียงพื้นเช่นกัน แต่ถ้าประกอบกับสระออจะออกเสียงเป็นสระเอาง์ / ɔñ / จะเห็นว่าอักขรวิธีของสระที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะนาสิกจะเป็นทำนองเดียวกับสระที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะกักเป็นส่วนใหญ่

รูปสระที่ใช้ต่างรูปกับสระพื้นฐานซึ่งมีวรรณยุกต์ต่ำระดับ ได้แก่สระอิ สระอุ และสระเอ มีรูปเป็น ◌ိ , ◌ု และ ◌ေ ตามลำดับ สระสองตัวแรกมีวรรณยุกต์สูงตกเป็นพื้นเสียง และสระตัวที่สามมีวรรณยุกต์กลางตกเป็นพื้นเสียง

สระบางตัวมีหลายรูปและเลือกใช้ตามลักษณะของรูปพยัญชนะที่สระไปเกาะ สระดังกล่าวได้แก่ สระ –ာ , ◌ိ , ◌ု และ ◌ူ

สระอาสั้น –ာ จะเขียนเป็นสระอายาว –ါ หากอยู่หลังพยัญชนะ ခ , ဂ , ဃ , ဒ , ဝ และ ဟ นอกจากนี้บางครั้งก็อาจเขียนหลังพยัญชนะ ဏ , ဓ , ဓ และ ဗ ก็ได้ ความนิยมเขียนสระอายาวหลังพยัญชนะกลุ่มนี้ก็เพื่อเลี่ยงความกำกวมของรูปอักษร เช่น ဂ + ာ หากเขียนใกล้กันจะทำให้คล้ายกับอักษร ဣ หรือ ဝ + ာ จะคล้ายกับอักษร ဪ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น လာ / la / "มา", မာ / mạ / "ที่" เขียนด้วยสระอาสั้น แต่จะเขียนเป็นสระอาตัวยาวใน ဝါး / wâ / "ไผ่", ပါ / pa / "พกพา"

สระอี ◌ိ จะเขียนเป็น –ည် ทั้งนี้แล้วแต่คำศัพท์แต่ละตัว ตัวอย่างเช่น မိး / mî / "ไฟ" แต่จะเขียนด้วย –ည် ใน မည် / mi / "จะ"

สระอุ ◌ု จะเขียนเป็น –ူ หากพยัญชนะต้นมีพยัญชนะเชิงควบอยู่ ตัวอย่างเช่น ပူ / pù / "เตี้ย" แต่จะเขียนด้วยสระอุยาวใน ပျို / pyo / "โสด"

สระอู ◌ุ จะเขียนเป็น –◌ุ หากพยัญชนะต้นมีพยัญชนะเชิงควบอยู่ ตัวอย่างเช่น ပု / pu / "ร้อน" แต่จะเขียนด้วยสระอูยาวใน ပျု / pyu / "พยู(ชนเผ่าโบราณ)"

รูปวรรณยุกต์

ภาษาพม่ามีวรรณยุกต์ ๔ หน่วยเสียง แต่มีรูปวรรณยุกต์เพียง ๒ รูป ได้แก่ รูปวิสัชชนี(–း) ใช้กำกับวรรณยุกต์กลางตก และรูปพินทุ (◌့) ใช้กำกับวรรณยุกต์สูงตก ส่วนวรรณยุกต์ต่ำระดับไม่มีรูปวรรณยุกต์ และถ้าเป็นวรรณยุกต์สูงกักจะแสดงด้วยอักษรกักท้ายคำ ได้แก่ –ပ် , –တ် , –စ် และ –က်

ข้อสังเกตเกี่ยวกับอักษรพม่า

อักษรพม่าเป็นอักษรรูปตัวมน ซึ่งมีกำเนิดเป็นหลักฐานครั้งแรกในสมัยราชวงศ์พุกาม ในตอนต้นคริสตศตวรรษที่ ๑๒ รูปอักษรเป็นแบบอักษรพราหมีของอินเดียฝ่ายใต้ สันนิษฐานว่าพม่าคงดัดแปลงรูปอักษรมาจากอักษรมอญอีกทอดหนึ่งดังกล่าวมาแล้ว แต่เนื่องจากอักษรที่พม่าปรับปรุงมาใช้นี้เป็นอักษรของภาษาต่างตระกูล และได้ผ่านการแปรเปลี่ยนเสียงตามกาลเวลา จึงย่อมเกิดปัญหาทางอักขรวิธีอยู่บ้าง

ภาษาพม่าเป็นภาษาที่มีวรรณยุกต์ แต่ได้รับตัวอักษรของภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์มาใช้ ภาษาพม่าจึงต้องมีการกำหนดเครื่องหมายสำหรับแทนวรรณยุกต์ขึ้น ๒ รูป คือ รูปวิสชชนีแทนวรรณยุกต์กลางตก และใช้เครื่องหมายจุดพินทุวางที่ใต้ส่วนท้ายของพยางค์แทนวรรณยุกต์สูงตก สำหรับวรรณยุกต์ต่ำระดับและวรรณยุกต์สูงกักไม่มีการใช้รูปวรรณยุกต์ แต่พยางค์ที่กำกับวรรณยุกต์สูงกักจะมีพยัญชนะกักท้ายพยางค์เป็นตัวบอก

ภาษาพม่าเป็นภาษาที่ไม่จำแนกความสั้นยาวของสระ แต่ความสั้นยาวของสระจะมีความสัมพันธ์กับเสียงวรรณยุกต์ ดังนั้นจึงได้กำหนดค่าให้สระมีพื้นเสียงวรรณยุกต์อยู่ด้วย และมีการใช้รูปวรรณยุกต์กำกับพยางค์เพื่อให้อ่านเสียงวรรณยุกต์ได้ครบทุกเสียง ถึงแม้สระส่วนมากมักจะมีพื้นเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำระดับ แต่ด้วยเหตุที่ระบบอักษรเดิมมีการใช้รูปสระสั้นต่างรูปกับสระยาว ได้แก่ สระอิ-สระอี, สระอุ-สระอู และสระอะ-สระอา พม่าจึงกำหนดให้รูปสระสั้นมีพื้นเสียงวรรณยุกต์สูงตก และให้รูปสระยาวมีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับ สำหรับเสียงสระที่ไม่มีรูปสระสั้น ได้แก่ สระเอ สระโอ และสระอัย ให้มีพื้นเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงต่ำระดับตามหลักปกติ และรูปสระออจะมีพื้นเสียงเป็นเสียงกลางตก ส่วนสระแอจะมีรูปต่างกันระหว่างสระที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์ต่ำระดับกับสระที่มีพื้นเสียงวรรณยุกต์กลางตก ซึ่งได้แก่รูป ◌ဲ และ ◌ဳ ตามลำดับ สำหรับรูปวรรณยุกต์สูงกักนั้น ไม่มีการกำกับรูปวรรณยุกต์ แต่แสดงได้ด้วยรูปพยัญชนะกักท้าย

พยางค์ที่กำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาต ได้แก่รูปพยัญชนะ ◌် , ◌် , ◌် และ ◌် ซึ่งเดิมคงใช้แทนเสียง p, t, c และ k ตามลำดับ (อักษร ◌် / c / ปัจจุบันใช้แทนเสียง / -i$^{?}$ / ภาษาพม่าโบราณอาจเป็น -it หรือ -ik) ดังนั้นพยางค์ที่กำกับด้วยวรรณยุกต์สูงกัก จึงมีโครงสร้างพยางค์คล้ายกับคำตายในภาษาไทยนั่นเอง ความจำเป็นในการกำหนดเสียงวรรณยุกต์พื้นฐานที่แตกต่างกันให้กับรูปสระในภาษาพม่าจึงเป็นข้อด้อยอย่างหนึ่งที่ไม่อาจกำหนดค่าของอักษรได้อย่างคงที่

ภาษาพม่ามีชุดเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงอโฆษะนาสิก ซึ่งไม่มีรูปอักษรแทนพยัญชนะชุดนี้ในระบบอักษรเดิม ภาษาพม่าจึงใช้อักษรตัวเชิง / h / ซึ่งเขียนด้วยรูป ◌ ့ วางไว้ข้างล่างอักษรมูลชุดโฆษะนาสิก เพื่อแสดงลักษณะของเสียงอโฆษะนาสิก และยังใช้อักษรเชิงตัวนี้ร่วมกับอักษรมูลตัวอื่นด้วย คือ လ , ရ , ရ และ ယ โดยสองรูปสุดท้ายจะใช้แทนเสียง / ʃ /

พยัญชนะท้ายในภาษาพม่าที่ปรากฏในภาษาเขียนมีทั้งพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะเสียงกักที่กำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาต แต่ในเสียงพูดปัจจุบันไม่มีการออกเสียงพยัญชนะสะกดได้อย่างเต็มเสียงอีกแล้ว จึงถือได้ว่าภาษาพม่าได้สูญเสียเสียงพยัญชนะท้ายโดยสมบูรณ์ โดยพยัญชนะท้ายเสียงนาสิกได้กลายไปเป็นส่วนหนึ่งของสระจึงเกิดเป็นสระนาสิก และพยัญชนะท้ายเสียงกักได้กลายเป็นลักษณะของเสียงกักที่เกิดร่วมกับวรรณยุกต์สูงกัก

แม้ว่าภาษาพม่าจะไม่มีการผันเสียงวรรณยุกต์ตามเสียงกลุ่มพยัญชนะต้นอย่างในภาษาไทย แต่ภาษาพม่ากลับมีความยุ่งยากในเรื่องของการใช้รูปสระ พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ ดังนั้นเพื่อสะดวกในการเข้าใจอักขรวิธีของภาษาพม่า ไวยากรณ์แบบแผนของพม่าจึงกำหนดโครงสร้างพยางค์ออกเป็นสองส่วน คือส่วนต้นเป็นพยัญชนะต้น และส่วนท้ายประกอบด้วยรูปสระ รูปพยัญชนะท้าย และรูปวรรณยุกต์ และกำหนดเรียกส่วนท้ายของพยางค์เป็นส่วนของสระ ซึ่งมี ๓ ชุดคือแบบฑีฆสระ ครุสระ และรัสสระ โดยไม่นิยมกำหนดชื่อวรรณยุกต์ ซึ่งถือว่าแฝงอยู่ในสระแล้ว กล่าวคือ ฑีฆสระจะแฝงวรรณยุกต์ต่ำระดับ ครุสระจะแฝงวรรณยุกต์กลางตก และรัสสระจะแฝงวรรณยุกต์สูงตกหรือวรรณยุกต์สูงกัก

ลักษณะของคำในภาษาพม่า

เนื่องจากภาษาพม่าเป็นภาษาคำโดด ดังนั้นคำพื้นฐานในภาษาพม่าจึงเป็นคำพยางค์เดียว แต่อย่างไรก็ตามภาษาพม่าก็มีวิธีเพิ่มคำให้ภาษาด้วยการสร้างคำขึ้นใหม่ และการยืมคำจากภาษาอื่น ทำให้ภาษาพม่ามีคำแบบหลายพยางค์อยู่ด้วย โดยมีทั้งคำที่สามารถแยกหน่วยคำหาความหมายได้ และมีคำอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถแยกหน่วยคำได้ คำประเภทหลังนี้ส่วนมากเป็นคำที่พม่ายืมมาจากภาษาอื่น

ภาษาพม่ามีวิธีการสร้างคำหลายแบบ คือ การประสมหน่วยคำอิสระ การเติมหน่วยคำผูกพันให้กับหน่วยคำอิสระ และการซ้ำคำ ตัวอย่างคำประสม เช่น လူငယ် / lu-ŋɛ / 'เด็ก<คน+เล็ก'; လမ်းသရဲ / lâ˥-θəyɛ̂ / 'เด็กจรจัด<ถนน+ผี'; နားထောင် / nâ-thɔ˥ / 'ฟัง<หู+ตั้ง'; အစိုးရ / ʔəsô-yà / 'รัฐบาล<อำนาจ+ได้' และ ကွယ်လွန်/ kwɛ-lu˥ / 'ล่วงลับ,ตาย<บัง+ลับหาย' เป็นต้น สำหรับการเติมหน่วยคำผูกพัน มีทั้งคำอุปสรรคและปัจจัย คำอุปสรรคในภาษาพม่าที่ใช้บ่อยๆคือ အ / ʔà / มักใช้เปลี่ยนคำกริยาให้เป็นนาม เช่น အလုပ် / ʔə-lo^{ʔ} / 'งาน<อุปสรรค+ทำ' หรือใช้ประกอบหน้านามอื่น เช่น အသီး / ʔə-θí / 'ผลไม้<อุปสรรค+ผล'; အဝါ / ʔəwa / 'สีเหลือง<อุปสรรค+เหลือง' และ အဘိုး / ʔə-phô / 'ปู่<อุปสรรค+ปู่' เป็นต้น ส่วนคำที่เติมปัจจัย เช่น ကောင်းမှု / kɔ̀˥-mù / 'ความดี,กุศล<ดี+นามปัจจัย'; တူမ / tu-mà / 'หลานสาว<หลาน+ปัจจัยแสดงเพศหญิง'; ငါတို့ / ŋa-dò / 'เรา<ฉัน+ปัจจัยแสดงพหูพจน์' และ သဘယ်သွာ / θaya-swa / 'อย่างสุขสบาย<สุขสบาย+ปัจจัยแสดงวิเศษณ์' เป็นต้น สำหรับการสร้างคำด้วยการซ้ำคำ เช่น များများ / myâ-myâ / 'มากมาย<มาก+มาก'; ဖေဖေ / phe-phe / 'พ่อ(เรียกอย่างสนิทสนม)<พ่อ+พ่อ'; တမျိုးမျိုး / tə-myô-myô / 'ชนิดต่างๆ<หนึ่ง+ชนิด+ชนิด'; လှလှပပ / l̥àl̥àpàpà / 'สวยสดงดงาม' ซึ่งมาจากคำ လှပ / l̥àpà / 'สวยงาม'; และ မကျက်တကျက် / mà-cɛ^{ʔ}-tə-cɛ^{ʔ} / 'จะสุกก็ไม่เชิง< ไม่-สุก-หนึ่ง-สุก' เป็นต้น

ภาษาพม่ามีคำกริยาอยู่ชุดหนึ่งที่มีความเกี่ยวเนื่องกันทางไวยากรณ์ เป็นคู่คำกริยาแบบอกรรมกริยากับสกรรมกริยา โดยมีรูปคำแตกต่างกันที่พยัญชนะต้น ระหว่างพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงกักสิถิล(เสียงเบา)กับธนิต(เสียงหนัก) คือคำอกรรมกริยาจะมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงสิถิล และจะมีความหมายบ่งบอกสภาวะ ส่วนสกรรมกริยาจะมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียงธนิต และจะมีความหมายบ่งบอกอาการก่อให้เกิดสภาวะ เช่นคู่คำ ကျတ် / cu^{ʔ} / และ ချုတ် / chu^{ʔ} / คำแรกแปลว่า 'หลุด' เป็นอกรรมกริยา ส่วนคำที่สองทำหน้าที่อย่างสกรรมกริยาแปลว่า 'ถอด' ซึ่งมีความหมายว่า 'ทำให้หลุด' นั่นเอง คำบางคำมีพยัญชนะต้นแตกต่างกันที่ลักษณะของเสียงโฆษะและอโฆษะ โดยจะเกิดเฉพาะในกลุ่มพยัญชนะแบบนาสิก พยัญชนะข้างลิ้น และพยัญชนะกึ่งสระ เช่น နိုး / nô / 'ตื่น' และ နှိုး / n̥ô / 'ปลุก' คำแรกเป็นอกรรมกริยา และคำหลังเป็นสกรรมกริยาตัวอย่างทำนองเดียวกัน ดังเช่น မြောက် / myɔ^{ʔ} / 'ขึ้น,ลอยขึ้น' กับ မြှောက် / m̥yɔ^{ʔ} / 'ยก'; လန် / la˥ / 'หงาย' กับ လှန် / l̥a˥ / 'พลิก,เลิกออก'; และ လျော့ / yɔ̀ <lyɔ̀ / 'ลดลง' กับ လျှော့ / ʃɔ̀ < l̥yɔ̀ / '(ทำให้)ลด' จำนวนคู่คำที่มีลักษณะแบบนี้มีอยู่หลายสิบคู่

การที่ภาษาพม่ามีคู่คำกริยาทำนองนี้ สะท้อนให้เห็นว่าภาษาพม่าน่าจะเคยมีกลไกการกำหนดหน้าที่ของกริยาแสดงอาการก่อสภาวะด้วยการเติมหน่วยคำผูกพัน ซึ่งอาจเป็นหน่วยคำอุปสรรคที่สูญหายไป และได้กลายเป็นเพียงลักษณะของเสียงธนิตและเสียงอโฆษะในพยัญชนะต้นไป

แล้ว เมื่อดูรูปคำในภาษาเขียนจะพบว่าคำในชุดนี้จะมีพยัญชนะต้นที่กำกับด้วยเครื่องหมาย ့ วางไว้ใต้พยัญชนะต้นนั้น หรือไม่ก็เป็นคำที่พยัญชนะต้นเป็นเสียงกักธนิต นอกจากนี้ในภาษาพม่ายังพบคู่คำทำนองเดียวกันนี้ที่แตกต่างกันเฉพาะสระหรือวรรณยุกต์โดยมีความหมายเกี่ยวเนื่องกัน แต่ก็มีไม่มากนักเมื่อเทียบกับคู่คำในแบบที่กล่าวมานี้ ตัวอย่างเช่น ေသ / θe / 'ตาย' กับ သတ် / θaˀ / 'ฆ่า'; နာ / na / 'เจ็บป่วย' กับ နတ် / naˀ / 'เทพทัต,ผีนัต(ผู้ทำให้เจ็บป่วย)' และ ေန / ne / 'ตะวัน' กับ ေန့ / nè / 'วัน,กลางวัน' เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคำที่ทำหน้าที่เป็นได้ทั้งกริยาและนาม เช่นคำว่า သီး / θí / หากเป็นกริยาจะมีความหมายว่า 'ออกผล' แต่ถ้าทำหน้าที่เป็นนามจะมีความหมายว่า 'ผล(ลูกไม้)' และคำว่า ခင်း / khĩ̀ / หากเป็นกริยาจะมีความหมายว่า 'ปู(แผ่ออก)' แต่ถ้าหากเป็นนามจะมีความหมายว่า 'ผืน,แผ่น' เป็นต้น

ลักษณะของวลีและประโยคในภาษาพม่า

ภาษาพม่ามีระบบการเรียงคำเข้าวลีและประโยคที่แตกต่างจากภาษาไทยอย่างมาก กล่าวคือในระดับประโยคภาษาพม่าจะมีโครงสร้างเป็น ประธาน-กรรม-กริยา โดยที่กริยาจะต้องวางอยู่ส่วนท้ายของประโยค และมักต้องลงท้ายด้วยกริยาปัจจัยอยู่เสมอ ส่วนตำแหน่งของประธานและกรรมนั้นอาจสลับที่กันได้ และหากมีความกำกวมในหน้าที่ของคำจะต้องมีปัจจัยแสดงการกกำกับท้ายประธานและ/หรือกรรมด้วย เช่น ကျွန်တော် သူ့ကို ခေါ်တယ် / cuɴdɔ-θù+ko-khɔ-dɛ / 'ผมเรียกเขา<ผม-เขา+กรรมปัจจัย-เรียก-กริยาปัจจัย' ในประโยคนี้สิ่งที่ละไม่ได้คือกรรมปัจจัยและกริยาปัจจัย หากละกรรมปัจจัยจะมีความหมายกำกวม และถ้าหากละกริยาปัจจัยจะถือว่าเป็นประโยคที่ไม่สมบูรณ์ สำหรับในประโยคคำถามจะต่อท้ายประโยคด้วยปัจจัยแสดงคำถาม เช่น စားမလား / sâ-mə-lâ / 'จะกินไหม<กิน-จะ-ปัจจัยคำถาม'; ဘာစားမလဲ / ba-sâ-mə-lɛ̂ / 'จะกินอะไร<อะไร-กิน-จะ-ปัจจัยคำถาม' นอกจากนี้ในประโยคแบบบ่งชี้อาจละกริยาได้ เช่น သူဆရာပဲ / θu-shəya-bɛ̂ / 'เขาเป็นครูนะหละ<เขา-ครู-ปัจจัยแสดงการเน้นคำ' และหากเป็นประโยคแบบซับซ้อนที่ประกอบด้วยอนุประโยค จะต้องวางอนุประโยครองไว้หน้าอนุประโยคหลักเสมอ เช่น ဆာရင် စားပါနော် / sha-yiɴ--sâ-ba-nɔ / 'ถ้าหิวก็กินนะ<หิว-ถ้า--กิน-ปัจจัยแสดงความสุภาพ-ปัจจัยลงท้ายประโยค' ในส่วนของประโยคกรรมวาจกนั้น ภาษาพม่าจะใช้รูปประโยคปกติแสดงความหมายว่า 'ได้รับการกระทำ' โดยจะแปลงกริยาให้เป็นนามและวางในตำแหน่งกรรมบท แล้วตามด้วยกริยาหลัก ခံ / khaɴ / 'ได้รับ' เช่น သူ အရိုက်ခံရတယ် / θu-ʔəyaiˀ-khaɴ-yà-dɛ / 'เขาถูกตี<เขา-การตี-รับ-ได้(แสดงกาลที่จบสิ้น)-กริยาปัจจัย' ประโยคนี้มาจากประโยคปกติว่า သူ့ကို ရိုက်တယ် / θù-ko-yaiˀ-tɛ / 'ตีเขา<เขา-กรรมปัจจัย-ตี-กริยาปัจจัย'

ในระดับของวลี อาจกล่าวได้ว่าภาษาพม่ามีวลีอยู่เพียงสองประเภทคือ นามวลี และกริยาวลี โดยที่นามวลีจะต้องเกิดหน้ากริยา ทำหน้าที่เป็นประธาน กรรม แสดงเวลา แสดงสถานที่ ขยายกริยาอย่างกริยาวิเศษณ์ ขยายนามอย่างคุณศัพท์ หรือทำหน้าที่เสริมกริยา โครงสร้างของนามวลีจะวางส่วนขยายไว้หน้าคำนามหลัก แต่มีนามวลีบางประเภทที่อาจวางส่วนขยายไว้หลังคำนามได้ คือ นามวลีที่มีส่วนขยายเป็นคำคุณศัพท์ และนามวลีแสดงจำนวน อาจกล่าวได้ว่าหากส่วนขยายในนามวลีทำหน้าที่ในเชิงบ่งชี้ ก็จะวางส่วนขยายไว้หน้านามหลัก และถ้าหากส่วนขยายทำหน้าที่บอกคุณสมบัติหรือปริมาณของนามหลักก็ต้องวางส่วนขยายไว้หลังนามหลักนั้น เช่น သူငယ် / θu-ŋɛ / 'เด็ก<ผู้-เล็ก' กับ ငယ်သူ / ŋɛ-θu / 'ผู้อ่อนวัย<เล็ก-ผู้' วลีแรกหมายถึงเด็กเล็กทั่วไป แต่วลีหลังจะมีความหมายบ่งชี้เฉพาะผู้ที่มีอายุอ่อนกว่าซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเด็ก ตัวอย่างนามวลีแบบอื่นๆ เช่น လူတစ်ယောက် / lu-ti$^{?}$-yɔ$^{?}$ / 'คนหนึ่งคน<คน-หนึ่ง-คน(ลักษณะนาม); သူ့ရဲ့နာမည် / θu-yɛ̀-namɛ / 'ชื่อของเขา<เขา-ของ-ชื่อ'; ဒီကျောင်းမှာ / di-cɔ̃ʁ-m̥a / 'ที่วัดนี้<นี้-วัด-ที่'; ဘာဟင်း / ba-hĩʁ / 'แกงอะไร<อะไร-แกง' และ ဝယ်တဲ့သူ / wɛ-tɛ̀-θu / 'ผู้ที่ซื้อ<ซื้อ-ที่-ผู้'

ส่วนกริยาวลีนั้นจะทำหน้าที่เป็นภาคแสดง ที่ต้องประกอบด้วยกริยาหลัก กริยาปัจจัย และอาจมีกริยาช่วยอยู่ด้วยก็ได้ ซึ่งจะต้องวางอยู่หลังกริยาหลักเสมอ แต่ถ้าหากเป็นกริยาวิเศษณ์จะต้องอยู่หน้ากริยาหลัก เช่น ခဏခဏ လာချင်တယ် / khənàkhənà-la-chiʁ-dɛ / 'อยากมาบ่อยๆ<บ่อยๆ-มา-อยาก-กริยาปัจจัย(ปัจจุบันกาล)' สำหรับในรูปประโยคปฏิเสธนั้นภาษาพม่าจะวางคำปฏิเสธไว้หน้ากริยาหลักและมักต้องลงท้ายกริยาวลีด้วยปัจจัยบ่งบอกนัยของการปฏิเสธว่าเป็น การปฏิเสธเนื้อความ การห้ามปราม หรือแสดงสภาวะการอื่นๆ เช่น မလာဘူး / má-la-bû / 'ไม่มาหรอก<ไม่-มา-ปฏิเสธปัจจัย(อาจเทียบได้กับคำว่า'หรอก'ในภาษาไทย)'; မလာနဲ့ / ma-la-nɛ̀ / 'อย่ามา<ไม่-มา-ปฏิเสธปัจจัยแสดงการห้าม' และ မစားခင် ရေချိုးရတယ် / ma-sâ-khiʁ -- ye-chô-yà-dɛ / 'ต้องอาบน้ำก่อนกินข้าว<ไม่-กิน-ปัจจัยแสดงกาลที่ยังไม่สิ้นสุด--น้ำ-อาบ-ได้-กริยาปัจจัย' นั่นคือพม่าจะพูดว่า 'ไม่กินก่อน ต้องอาบน้ำ'

ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน

ภาษาพูดและภาษาเขียนพม่ามีความแตกต่างกันอยู่บ้าง โดยเฉพาะในส่วนของการใช้ปัจจัยประกอบนามและกริยา ตัวอย่างปัจจัยที่แตกต่างกัน เช่น กริยาปัจจัยลงท้ายประโยคบอกเล่า กริยาปัจจัยลงท้ายประโยคคำถาม นามปัจจัยแสดงการก นามปัจจัยแสดงสถานที่ นามปัจจัยแสดงเวลา นามปัจจัยแสดงความเป็นเจ้าของ และคำทางไวยากรณ์อื่นๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาพูด		*ภาษาเขียน*		*หน้าที่ของคำ*
တယ်	/ dɛ /	သည်,၏	/ θi /, / ʔi /	กริยาปัจจัยแสดงปัจจุบันกาล
မယ်	/ mɛ /	မည်	/ mi /	กริยาปัจจัยแสดงอนาคตกาล
လား	/ lâ /	လော	/ lɔ̂ /	ปัจจัยลงท้ายคำถาม(ใช่-ไม่ใช่)
လဲ	/ lɛ̂ /	နည်း	/ nî /	ปัจจัยลงท้ายคำถามแบบเนื้อความ
တဲ့	/ tɛ̀ /	သော	/ θɔ̂ /	ปัจจัยลงท้ายอนุประโยคสัมพันธ์
က	/ kà /	သည်	/ θi /	ปัจจัยแสดงประธาน
ကို	/ ko /	အား , သို့	/ ʔâ /, /θò /	ปัจจัยแสดงกรรม
မှာ	/ mạ /	တွင်, ၌	/twiɰ̃/,/n̥ai²/	ปัจจัยแสดงเวลาหรือสถานที่
ရဲ့	/ yɛ̀ /	၏	/ ʔi /	ปัจจัยแสดงความเป็นเจ้าของ
ဒီ	/ di /	ဤ,သည်	/ ʔi /,/ θi /	"นี้"

ความแตกต่างในการใช้ปัจจัยระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนสังเกตได้จากตัวอย่างประโยคดังต่อไปนี้ ซึ่งแปลว่า "เด็กคนนี้ชอบใจมาก เมื่อได้พบลูกช้างในป่า"

ภาษาเขียน

ဤကလေးသည် တောခွ် ဆင်ကြီး၏သားကို တွေ့သောအခါ အလွန်သဘောကျသည်

ʔi-kəlê-θi tɔ̂-n̥ai² shiɰ̃-cî-ʔi-θâ-ko twè-θɔ̂-ʔəkha ʔəluɰ̃-θəbɔcà-θi

นี้-เด็ก-ปจ.ประธาน ป่า-ที่ ช้าง-ใหญ่-ของ-ลูก-ปจ.กรรม พบ-ซึ่ง-เวลา มาก-ชอบใจ-ปจ.กริยา

ภาษาพูด

ဒီကလေး တောမှာ ဆင်ကြီးရဲ့သားကို တွေ့တဲ့အခါ သိပ်သဘောကျတယ်

di-kəlê tɔ̂-mạ shiɰ̃-cî-yè-θâ-ko twè-tè-ʔəkha θeʔ-θəbɔcà-dɛ

นี้-เด็ก ป่า-ที่ ช้าง-ใหญ่-ของ-ลูก-ปจ.กรรม พบ-ซึ่ง-เวลา มาก-ชอบใจ-ปจ.กริยา

นอกจากการใช้คำต่างกันระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียนดังกล่าวมานี้ ภาษาพม่ายังมีความแตกต่างระหว่างเสียงและอักษรค่อนข้างมาก จนเป็นปัญหาในการสะกดคำให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะมีอักษรหลายตัวที่พ้องเสียงกัน ในรูปพยัญชนะต้น พยัญชนะควบกล้ำ พยัญชนะสะกด และรูปสระ นอกจากนี้มีคำเป็นจำนวนมากที่เขียนอย่างหนึ่งแต่ออกเสียงเพี้ยนไป จนมีโวหารเตือนว่า "สะกดให้ถูกอักษร แต่อ่านต้องตามสำเนียง" (စာရေးတော့ အမှန် စာဖတ်တော့ အသံ)

ตัวอย่างเช่น ဝေးပြေ / dâpyà / "โจร<ดาบ+แสดง" อ่านว่า [dəmyà]; ဆံထုံး / shaɴthôɴ / "มวยผม<ผม+มุ่น" อ่านว่า [zədôuɴ] และ ပန်းကန် / pâɴkaɴ / "จาน" อ่านว่า [bəgaɴ] ดังนี้เป็นต้น และด้วยเหตุนี้เอง ภาษาพม่าจึงมีการเขียนผิดแปลกกันไปตรงตามอักษรบ้าง ตรงตามเสียงบ้างจนเกิดความสับสน ดังพบเสมอในหนังสือนวนิยาย และวารสาร เป็นต้น

อิทธิพลจากภาษาอื่น

ภาษาพม่าได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่นอยู่ไม่น้อย อันเนื่องจากการติดต่อกับชนชาติอื่นทางศาสนา การเมือง และการค้าขาย ภาษาที่มีอิทธิพลกับภาษาพม่าที่สำคัญได้แก่ภาษามอญ ภาษาบาลี และภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีคำยืมภาษาสันสกฤต ภาษาไทใหญ่ ภาษาอาหรับ ภาษามาเลย์ ภาษาเปอร์เซีย ภาษาฮินดี ภาษาโปรตุเกส และภาษาจีน เป็นต้น อิทธิพลของภาษาอื่นที่มีต่อภาษาพม่าส่วนมากเป็นการเพิ่มจำนวนคำศัพท์ ทั้งในรูปของการยืมคำมาใช้โดยตรง และการประสมกับคำภาษาพม่า

ภาษามอญมีอิทธพลต่อภาษาพม่าในด้านศัพท์อยู่มาก ส่วนใหญ่พบในคำสองพยางค์ เช่น ကဒေါ့ / gədɔ̀ / กรวย"; ခရု / khəyù / "หอย"; စက္ကူ / sɛʔku / "กระดาษ"; ဆပ်ပြာ / shəpya / "สบู่"; ပုလဲ / pəlɛ̂ / "ไข่มุก"; ဖိနပ် / phənaʔ / "รองเท้า"; ရဟတ် / yəhaʔ / "ระหัด" และ ဥမင် / ʔùmiɴ / "อุโมงค์" เป็นต้น บางคำเป็นคำพยางค์เดียว เช่น ပတ် / paʔ / "กลอง"; ယာ / ya / "ไร่"; သောင် / θɔɴ / "ทราย" และ အင် / ʔiɴ / "อ่าง" เป็นต้น ศัพท์ที่ไม่แน่ใจว่าเป็นคำพม่าแท้ๆและอาจมีต้นตอมาจากมอญ เช่น ကျား / câ / "เสือ"; ခုံ / khoɴ / "ม้านั่ง"; စိန် / seɴ / "เพชร"; တဲ / tɛ̂ / "กระท่อม"; ပဲ / bɛ̂ / "ถั่ว" และ ဗြောင်း / pyɔ̀ɴ / "ข้าวโพด" เป็นต้น

ภาษาบาลีเข้ามาพร้อมกับพุทธศาสนานิกายเถรวาท เพื่อใช้เป็นสื่อเผยแพร่พุทธพจน์ วัดจึงเป็นศูนย์กลางทางการศึกษามาแต่อดีต และนักปราชญ์จึงเกิดมาแต่วัด อีกทั้งชาวพม่าได้ดำรงวิถีชีวิตตามแนวพุทธศาสนามายาวนาน จึงมีการใช้ศัพท์บาลีทั้งที่เป็นหลักธรรมและศัพท์ทั่วไปปะปนอยู่ในภาษาพม่าเป็นจำนวนมาก คำศัพท์เดี่ยวๆเช่น ကိစ္စ / keʔsà / "กิจ,ธุระ"; ခဏ / khənà / "ชั่วขณะ"; စေတီ / sedi / "เจดีย์"; ဌာန / thanà / "ฐาน,สถานที่"; ရထား / yəthâ / "รถ"; ပညာ / piɴɲa / "ปัญญา,ความรู้"; သတိ / θətḭ / "สติ" และ ဥယျာဉ် / ʔùɲiɴ / "อุทยาน,สวน" เป็นต้น ส่วนคำประสมบาลีกับพม่ามีเช่น ဓာတ်ပုံ / daʔ-poɴ / "รูปภาพ<ธาตุ+รูป"; ကုန်ပစ္စည်း /koɴ-piʔsí/ "สินค้าปัจจัย<สินค้า+ปัจจัย"; မီးရထား / mí-yəthâ / "รถไฟ<ไฟ+รถ" และ မိတ်ဆွေ / meʔ-shwe / "มิตรสหาย<มิตร+เพื่อน" นอกจากนี้ภาษาบาลียังส่งอิทธิพลทางไวยากรณ์ของพม่า โดยเฉพาะการใช้ปัจจัยอย่างเคร่งครัดในภาษาเขียน ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการแปลภาษาบาลีเป็นพม่าแบบยกศัพท์ ที่เรียกว่า **เมียนมานิสฺสยะ** (မြန်မာနိဿယ)

ภาษาอังกฤษเข้ามามีอิทธพลต่อภาษาพม่าในยุคที่พม่าตอนล่างตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษตั้งแต่ต้นคริสตศตวรรษที่ ๑๙ ตัวอย่างคำอังกฤษ เช่น ကား / kâ / "รถ<car"; ကော်ဖီ / kɔphi / "กาแฟ<coffee"; ဆိုက်ကား / shai²kâ / "รถพ่วงข้าง<side-car"; ဘီယာ / biya / "เบียร์<beer"; မိုင် / maiɴ / "ไมล์<mile" และ ဟိုတယ် / hotɛ / "โรงแรม<hotel" ตัวอย่างคำประสมอังกฤษกับพม่า เช่น ကတ်ပြား / ka²-pyâ / "บัตร<card+แผ่น"; ဘောလုံး / bɔ̂-lôɴ / "ลูกฟุตบอล<ball+ลูก" และ ဟတ်နှလုံး /ha²-n̥əlôɴ/ "หัวใจ<hart+หัวใจ"

หากพิจารณาโครงสร้างของคำประสมและคำสองพยางค์ในภาษาพม่า จะพบมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษามอญคือมีการออกเสียงพยางค์แรกของคำเป็นเสียงเบาอย่างพยางค์นำ (presyllable) ทำให้สระและวรรณยุกต์ของพยางค์แรกเปลี่ยนไปกลายเป็นสระ / ə / และมีวรรณยุกต์อยู่ในระดับกลาง เช่น ကုလား / kəlâ<kùlâ / "แขก"; ပုလင်း / pəlĭɴ<pùlĭɴ / "ขวด"; တံခါး / təkhâ<taɴkhâ / "ประตู" และ ဖိနပ် /phəna²<phĭna²/ "รองเท้า" เป็นต้น

ทางด้านเสียงของภาษาพม่ามาตรฐานตามสำเนียงย่างกุ้งนั้น พบว่าไม่เพียงแต่ได้รับอิทธพลทางภาษาเขียนจากมอญเท่านั้น แต่ภาษาพม่ามีลักษณะของน้ำเสียง(register)อย่างในภาษากลุ่มมอญ-เขมร ทั้งนี้เพราะสำเนียงพม่าย่างกุ้งพัฒนามาจากภาษาพม่าท้องถิ่นที่พูดอยู่ในบริเวณตอนล่างของประเทศ ซึ่งประชาชนส่วนมากมีเชื้อสายมอญปะปนอยู่ด้วย จึงเป็นไปได้ว่าภาษาพม่าอาจพัฒนาลักษณะของน้ำเสียงขึ้น ดังเช่นพยางค์ที่กำกับวรรณยุกต์กลางตกจะมีลักษณะน้ำเสียงแบบแทรกลม(breathy) และพยางค์ที่กำกับวรรณยุกต์สูงตกจะมีลักษณะน้ำเสียงแบบลงคอ(creaky)[๑๒] อย่างไรก็ตามยังไม่ถือว่าลักษณะน้ำเสียงเป็นลักษณะสำคัญในระบบเสียงของภาษาพม่า หากเป็นแต่เพียงสัททลักษณะที่เกิดร่วมกับวรรณยุกต์เท่านั้น

บทส่งท้าย

ชนชาติพม่าเป็นชนเผ่าหนึ่งที่อยู่ท่ามกลางความหลากหลายของชนต่างเชื้อชาติ แม้ว่าพม่าจะพยายามกลมกลืนชนต่างเผ่าให้มีความเป็นพม่ามานับแต่ที่พม่าเริ่มสร้างบ้านแปลงเมือง จนกาลเวลาล่วงมาแล้วร่วมพันปี นับแต่สมัยราชวงศ์ สมัยอาณานิคม สมัยประชาธิปไตย จนมาถึงสมัยสังคมนิยม ภาพของคนพม่าก็ยังคงกลมกลืนได้ไม่สนิทกับชนส่วนน้อยอื่นๆ อาจมีเพียงภาษาพม่าเท่านั้นที่ประชากรพม่าทุกเผ่าพันธุ์ใช้เป็นภาษากลางร่วมกัน

หากพิจารณาในตัวภาษาแล้ว ภาษาพม่านับเป็นอีกภาษาหนึ่งที่มีองค์ประกอบของภาษาที่น่าสนใจ ทั้งในด้านระบบเสียง ระบบหน่วยคำ และไวยากรณ์ อีกทั้งการศึกษาภาษาพม่าย่อมให้ประโยชน์ในหลายทาง อาทิ เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาชาวเขาและภาษาพื้นเมืองในประเทศไทย และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาของชนชาติที่มีวัฒนธรรมร่วมกับพม่า เช่น ภาษามอญ ภาษา

กะเหรี่ยง และภาษาไทใหญ่ ซึ่งกลุ่มชนเจ้าของภาษาเหล่านี้ส่วนหนึ่งเป็นชาวไทยพื้นเมือง นอกจากนี้ชนชาติพม่ายังมีความเกี่ยวเนื่องกับไทยทั้งในทางศาสนา การเมือง และศิลปะ ดังนั้นการศึกษาภาษาพม่าจึงน่าจะช่วยขยายพรมแดนแห่งความรู้เกี่ยวกับไทยศึกษา พม่าศึกษา ภูมิภาคศึกษา และท้องถิ่นศึกษาตลอดแนวภูมิภาคตะวันตกของไทยให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น

เชิงอรรถ

๑. ปัจจุบันรัฐบาลพม่าประกาศเรียกชื่อชนชาติและชื่อรัฐเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้ Kachin, Kayah, Kayin(<Karen), Chin, Bamar(<Burmese), Mon, Rakhine (<Arakanese) และ Shan นอกจากนี้รัฐบาลพม่าได้ประกาศชื่อเรียกเมืองสำคัญๆใหม่โดยเขียนยึดตามสำเนียงพม่า ได้แก่ Yangon(<Rangoon), Bago(<Pegu), Bagan(<Pagan), Mawlamyine(<Moulmein),Sittwe(<Akyab), Pathein(<Bassein), Pyi(<Prome) และ Pyin Oo Lwin(<Maymyo) ส่วนเมืองตองจี และมัณฑะเล ยังคงเขียนอย่างเดิมคือ Taunggyi และ Mandalay นอกจากนี้ยังกำหนดเรียกชื่อแม่น้ำสำคัญบางสายใหม่ ได้แก่ Ayeyarwady(<Irrawaddy), Thanlwin(<Salween) และ Sittoung(<Sittang) แต่ยังคงให้เรียกชื่อแม่น้ำชินด์วินตามเดิม คือ Chindwin

๒. ภาษากะเหรี่ยงมีโครงสร้างประโยคที่ต่างไปจากภาษาในกลุ่มทิเบต-พม่า คือเป็นแบบ ประธาน-กริยา-กรรม แทนที่จะเป็นแบบ ประธาน-กรรม-กริยา อย่างภาษาต่างๆในสาขาทิเบต-พม่า แรกๆนักภาษาศาสตร์จึงเสนอให้ภาษากะเหรี่ยงอยู่นอกสาขาทิเบต-พม่า แต่ต่อมามีการจัดภาษากะเหรี่ยงไว้ในกลุ่มสาขาทิเบต-พม่าด้วย เพราะเห็นว่าภาษากะเหรี่ยงมีความคล้ายคลึงกับภาษาอื่นๆของกลุ่มทิเบต-พม่าในด้านคำศัพท์ อย่างไรก็ตามหากเทียบกับภาษาพม่า ภาษากะเหรี่ยงยังนับว่าใกล้ชิดกับภาษาพม่าน้อยกว่าภาษาในกลุ่มโลโล เช่น มูเซอ ลีซอ และอีก้อ

๓. พม่ารู้จักมูเซอในนามละหู่หรือล้าหู่(လာဟူ)ด้วย และที่พม่าเรียกว่าหมู่โซ(မူဆိုး) นั้นเข้าใจกันว่าน่าจะมาจากคำพม่าว่า มุโซ (မုဆိုး) ออกเสียงว่า / mo²shô / ซึ่งแปลว่า "นายพราน" และคำมุโซนี้อูโพลัต(๑๙๖๓-หน้า๑๕๒)กล่าวว่าพบในจารึกที่พุกามหลายหลักเขียนเป็นภาษาพม่ายุคเก่าว่า မုဆိုဝ် มีความหมายแต่เฉพาะ "นายพราน" และบางทีก็เป็นชื่อหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านมุโซโบ(မုဆိုဝ်ဗို့ဝ်) ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับบ้านเดิมของพระเจ้าอลองพญา ปัจจุบันก็คือเมืองชเวโบ และมีจารึกหลักหนึ่งเขียนด้วยสระอูเป็นมูโซ(မူဆိုဝ်)ด้วยเช่นกัน แต่ด้วยไม่อาจแยกศัพท์หาความหมายเดิมของคำมุโซในภาษาพม่าได้อย่างชัดเจน อูโพลัตจึงเทียบเคียงคำนี้กับภาษาอื่นๆ เช่น กะเหรี่ยง มูเซอ จีน ทิเบต ฉิ่น กะฉิ่น และภาษาอื่นๆที่พูดอยู่ในพม่า พออนุมานได้ว่าน่าจะมีความหมายเดิมเป็น "(คน)ล่าเนื้อ" (သားရဖာအမဲလိုက်) หรือ "(คน)หาของป่า" คือคำว่า มุ น่าจะ

แปลว่า "สัตว์ป่า,ไม้ป่า" และคำว่า โช น่าจะแปลว่า "ไล่ล่า,เสาะหา" ดังนั้นคำว่ามุโช(นายพราน) จึงอาจเป็นที่มาของคำว่า หมู่โช(ละหู่) และถ้าจะพยายามเทียบกับคำพม่าที่ใกล้เคียงทั้งเสียงและความหมาย คำมุโชอาจจะเพี้ยนมาจากคำ အမဲရှာ / ʔəmɛ̂-ʃa / "หาเนื้อ<เนื้อ-หา" นอกจากนี้ภาษาพม่ายังมีคำว่ามุโช(မုဆိုး)ที่พ้องกับชื่อเผ่ามูเซอในภาษาพม่า แต่มีความหมายว่า "พ่อหม้าย" (မုဆိုးဖို) และ "แม่หม้าย"(မုဆိုးမ) ซึ่งคงจะไม่เกี่ยวข้องกับมูเซอหรือละหู่แต่อย่างไร

๔. พม่าเรียกเผ่าลีซออีกชื่อหนึ่งว่า ยอยิง (ယော်ယင်) ฝรั่งมักเขียนว่า Yawyin, Yaw-yen หรือ Yaoyen เป็นชื่อที่เรียกตามพวกกะฉิ่น

๕ คำว่า တောင်သူ / tɔ̀θù / มีความหมายตามศัพท์ว่า "ชาวดอย<ดอย,ภูเขา+ผู้" แต่จะหมายถึง "ชาวไร่ผู้ปลูกงา ถั่ว ข้าวโพด และฝ้าย" ด้วย

๖. ข้อมูลคำศัพท์ภาษาปเยนมีตัวอย่างใน Gazetteer of Upper Burma and the Shan States โดย J.G Scott และ J.P. Hardiman พิมพ์ที่ย่างกุ้งเมื่อปี ค.ศ.๑๙๐๐ และที่ว่าภาษาบิชูน่าจะใกล้ชิดกับภาษาปเยนนั้นเป็นคำกล่าวของนักวิชาการชาวญี่ปุ่นชื่อ Nishida

๗. ผู้เขียนขอขอบคุณ ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์ ที่ช่วยเพิ่มเติมเกร็ดประวัติศาสตร์พม่า ตอนที่ราชวงศ์ตองอูลงมาสร้างราชธานียังดินแดนตอนล่าง

๘. ในการศึกษาภาษาศาสตร์เปรียบเทียบเชิงประวัติ ได้กำหนดให้ภาษาดั้งเดิมของภาษาในสายโลโล-พม่ามีวรรณยุกต์ ๓ หน่วยเสียง คือ PLB*1, PLB*2 และ PLB*3 วรรณยุกต์แต่ละตัวได้พัฒนามาเป็นวรรณยุกต์ของภาษาพม่าในปัจจุบันดังนี้ วรรณยุกต์ตัวแรกเป็นวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่พัฒนามาเป็นวรรณยุกต์ต่ำระดับ(level tone) วรรณยุกต์ตัวที่สองพัฒนามาเป็นวรรณยุกต์กลางตก(heavy tone) และวรรณยุกต์ตัวที่สามได้พัฒนามาเป็นวรรณยุกต์สูงตก(creaky tone) ส่วนที่กล่าวว่าภาษาพม่าเดิมน่าจะมีวรรณยุกต์เพียง ๒ หน่วยเสียงนั้น เป็นการพิจารณาเฉพาะจากหลักฐานที่เป็นตัวเขียนของภาษาพม่าในยุคโบราณเท่านั้น

๙. ภาษาไทยมีการรวมตัวระหว่างอักษรสูงและอักษรต่ำบางตัวที่เดิมน่าจะออกเสียงต่างกัน คือ ข-ค, ฉ-ช, ถ-ท, ผ-พ, ฝ-ฟ, ห-ฮ, หม-ม, หน-น, หง-ง, หย-ย และ หว-ว จึงทำให้วรรณยุกต์ดั้งเดิมซึ่งมีเพียง ๓ วรรณยุกต์ในคำเป็น แตกตัวเพิ่มจำนวนวรรณยุกต์เป็น ๕-๖-๗ หน่วยเสียงหรือมากกว่านี้ ทั้งนี้แล้วแต่ท้องถิ่น

๑๐. ชาวพม่าบางคนสามารถออกเสียง ร เรือ หรือ / r / ได้ แต่จะพบใช้เฉพาะคำยืมที่มาจากภาษาบาลีและภาษาอังกฤษ

๑๑. Luce กล่าวไว้ในผลงานของเขาคือ Phases of Pre-Pagan Burma: Languages and History, Volume ๑ ,๑๙๘๕ หน้า ๑๐๐ ว่า มีคำภาษาพม่าอยู่ในภาษาฉาน(ไทใหญ่)เป็นจำนวนมาก และขณะเดียวกันก็มีคำศัพท์จากภาษาฉานอยู่ในภาษาพม่ามากเช่นกัน

โดยเฉพาะคำจำนวนมากที่สะกดด้วยสระ / ai$^{?}$ / และ / aiʁ / ซึ่งเขียนเป็น -uik (ိုက်) และ -uin (ိုင်) ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะคำพม่ายุคโบราณ(สมัยจารึก)พบใช้รูปสระ ๒ รูปนี้ไม่มากนัก ๑๒.รายละเอียดมีกล่าวใน David Bradley (๑๙๘๒)

เอกสารอ้างอิง

Bradley, David. Register in Burmese. Pacific Linguistics Series A-No.62. Australian National University. 1982.

Burling, Robbins. Proto Lolo-Burmese. International Journal of American Linguistics Vol.33,2. 1967.

Hall D.G.E. A History of South-East Asia. Macmillan Education Ltd, 1991.

Hla Pe. A Tentative List of Mon Loan Words in Burmese. Journal of the Burma Research Society L,i, June, 1967.

Lebar, Frank,M and others. Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia. Human Relations Area Files Press, New Haven.1964.

Luce, G.H. Phases of Pre-Pagan Burma: language and history (volume 1). Oxford University Press, London. 1985.

McDavid, Raven I. Burmese Phonemics. Studies in Linguistics 3.1. 1945.

Nai Pan Hla. Comparative Study of Old & Modern Burmese. Journal of The Burma Research Society, Vol.LVIII, 1975.

Taw Sein Ko and Chas. Duroiselle. Epigraphia Birmanic being Lithic and other Inscriptions of Burma. Government Printing, Rangoon, Burma. 1919.

Taylor, L.F. The Dialects of Burmese (I). Journal of Burma Research Society 11:2.1922.

Thurgood, Graham. The Origins of Burmese Creaky Tone. Ph.D. dissertation, University of California at Berkeley.1976.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. พม่า:ขบวนการนักศึกษากับประวัติศาสตร์อันระทึกใจ. บริษัท สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น จำกัด, กรุงเทพฯ. ๒๕๓๓.

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန. မြန်မာအဘိဓာန်(အကျဉ်းချုပ်). စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန်မြို့. ၁၉၇၉. (กระทรวงศึกษาธิการ-พจนานุกรมภาษาพม่า)

မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ. ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းရင်းသားယဉ်ကျေးမှု ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ (ရှမ်း). စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန်မြို့. ၁၉၆၂. (รัฐบาลพม่า-ชนพื้นเมืองในรัฐฉาน)

ဦးဖိုးလတ်. မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း. ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန်မြို့. ၁၉၆၃. (อูโพลัต-ตำราอธิบายที่มาของศัพท์พม่า)

ဦးမင်းနိုင်. တို့တိုင်းရင်းဘွား-ပြည်ထောင်စုသား. ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန, ရန်ကုန်မြို့. ၁၉၆၀. (อูมิงนัย-ชนพื้นเมืองในพม่า)

วิธีการใช้พจนานุกรม

พจนานุกรมฉบับนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็นสามส่วน ส่วนแรกกล่าวถึงภาพลักษณ์ของพม่าทางภาษา ส่วนที่สองเป็นพจนานุกรมพม่า-ไทย และส่วนที่สามเป็นพจนานุกรมไทย-พม่า คำศัพท์ที่รวบรวมไว้ในพจนานุกรมพม่า-ไทยนั้น ได้จัดเรียงตามศัพท์ภาษาพม่า แต่ละศัพท์จะกำกับด้วยเสียงอ่านทั้งในส่วนของศัพท์พม่าและศัพท์ไทยโดยใช้สัทอักษรสากล พร้อมด้วยประเภทของคำ ที่มาของคำ และถ้อยคำตัวอย่างการใช้ศัพท์ มีทั้งที่เป็นคำประสม วลี และประโยค โดยจำแนกตัวอย่างตามความเกี่ยวเนื่องทางความหมายเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาการใช้ศัพท์แต่ละตัว ส่วนพจนานุกรมไทย-พม่านั้น จัดเรียงตามศัพท์หรือถ้อยคำภาษาไทยเทียบกับถ้อยคำภาษาพม่า นอกจากนี้ในส่วนท้ายของเล่มยังได้ผนวกแผนผังเทียบอักษรพม่ากับอักษรไทย ระบบเสียงภาษาพม่า จำแนกตามกลุ่มพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และแผนผังอักษรไทยเทียบเสียงอ่านอักษรพม่า

รูปแบบของศัพท์ในพจนานุกรมพม่า-ไทย

ศัพท์พม่า เสียงอ่านศัพท์พม่า ประเภทของคำ คำแปลไทย เสียงอ่านศัพท์ไทย (ที่มาของคำพม่า) (ตัวอย่างการใช้ศัพท์พม่า)

รูปแบบของศัพท์ในพจนานุกรมไทย-พม่า

ศัพท์ไทย ศัพท์พม่า

การเรียงศัพท์พม่า

วิธีการเรียงศัพท์พม่าในพจนานุกรมเล่มนี้ ได้ยึดตามหลักการเรียงศัพท์ของพจนานุกรม မြန်မာအဘိဓာန် ฉบับรัฐบาลพม่าที่พิมพ์ในปี ค.ศ.๑๙๙๑ คือจะเรียงตามลำดับพยัญชนะและโครงสร้างพยางค์ประกอบกัน โดยพยางค์เปิดมีลำดับก่อนพยางค์ปิดที่กำกับด้วยตัวสะกดการันต์ (အသတ်) พยัญชนะต้นเดี่ยวมีลำดับก่อนพยัญชนะผสมที่ประกอบอักษรเชิง และเรียงศัพท์ในกลุ่มพยัญชนะแต่ละอักษรตามลำดับสระและวรรณยุกต์ ส่วนคำพ้องรูปจะเรียงตามลำดับอักษรแสดงชนิดของคำ

ลำดับพยัญชนะและอักษรพิเศษ

က ခ ဂ ဃ င စ ဆ ဇ ဈ ဉ ည ဋ ဌ ဍ ဎ ဏ တ ထ ဒ ဓ န ပ ဖ ဗ ဘ မ ယ ရ လ ဝ သ ဟ ဠ အ ဣ ဤ ဥ ဦ ဧ ဩ ဪ ၐ ၑ ၒ ၓ ၔ ၕ ၖ ၗ ၘ ၙ

หมายเหตุ ในพจนานุกรมนี้ จะใช้รูป ဥ แทนพยัญชนะ ဉ เช่น ในคำว่า ဉာဏ် 'สติปัญญา, ความสูง' จะเขียนเป็น ဥာဏ်

ลำดับพยัญชนะเชิง

ျ ြ ွ ှ ၍ ၎ ၏ ၌ ၊ ။ ၍

ลำดับสระ

ိ ီ ု ူ ေ ဲ ော ံ ့

ลำดับวรรณยุกต์

် ့ း ္

ลำดับตัวสะกดการันต์

-က် -င် -စ် -ဉ် -ည် -တ် -န် -ပ် -မ် -ယ်

การเรียงศัพท์ไทย

วิธีการเรียงศัพท์ไทย ได้ยึดการเรียงคำตามแบบพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน กล่าวคือ เรียงลำดับจากอักษร ก ข ค ฆ ง ไปจนถึง ฮ และวางลำดับสระต่อจากพยัญชนะโดยเริ่มจากสระ อะ อั อา อำ อิ อี อุ อู เอ แอ โอ ใอ ไอ ส่วนเครื่องหมายวรรณยุกต์จะเรียงจากรูปวรรณยุกต์เอก โท ตรี และจัตวา เป็นลำดับไป คำพยางค์เปิดมีลำดับก่อนคำพยางค์ปิด คำที่พ้องรูปจะเรียงกริยาขึ้นก่อน หรือไม่ก็เรียงตามศัพท์ภาษาพม่า ส่วนถ้อยคำที่ขึ้นต้นด้วยศัพท์เดียวกันจะเรียงต่อเนื่องกันไป

อักษรย่อ

๑. อักษรย่อบอกชนิดของคำ

ก.	กริยา
กช.	กริยาช่วย
ท.	คำลงท้ายประโยค
น.	นาม
บ.	บุพบท
ป.	ปัจจัย หรือ คำประกอบ
ภ.	วิภัตติ(การก)
ล.	ลักษณะนาม
ว.	วิเศษณ์
ส.	สรรพนาม
สัน.	สันธาน
อุ.	อุทาน
(สำ.)	สำนวน

๒. อักษรย่อบอกที่มาของคำ

จ.	จีน
ทย.	ไทย
ทญ.	ไทใหญ่
บ.	บาลี
ป.	เปอร์เซีย
ม.	มอญ
มล.	มาเลย์
ส.	สันสกฤต
อ.	อังกฤษ
อาร.	อาหรับ
ฮ.	ฮินดี

เอกสารอ้างอิงประกอบการรวบรวมพจนานุกรม

หนังสือเลือกสรร

กรมประมง, **ภาพปลาและสัตว์น้ำของไทย**, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ๒๕๓๐.

ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมไทย**, สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์, กรุงเทพฯ, ๒๕๓๑.

วิทย์ เที่ยงบูรณธรรม, **พจนานุกรมสมุนไพรไทย**, โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์,กรุงเทพฯ, ๒๕๓๑.

อุทัย สินธุสาร, **สารานุกรมไทย**, อาศรมศิลปและศาสตร์, ๒๕๒๒.

Department of the Myanmar Language Commission, Myanmar -English Dictionary, Ministry of Education, Union of Myanmar, 1993.

Judson's Burmese-English Dictionary, Revised and Enlarged by Robert C Stevenson and Rev. F. H. Eveleth, 1986.

တက်တိုး, အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ အဘိဓာန်, ငွေစံလင်းပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန်မြို့, ၁၉၈၅ .

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန, သုတရတနာသိုက်, ၁၉၈၄ .

မြန်မာစာအဖွဲ့, မြန်မာအဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ်, ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်, ၁၉၇၈-၁၉၈၀ .

မြန်မာစာအဖွဲ့, မြန်မာအဘိဓာန်, ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်, ၁၉၉၁ .

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကော်ပိုရေးရှင်း, မြန်မာ့ဆေးဝါးပင်များ.

ဦးဟုတ်စိန်, အများသုံး မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်-ပါဠိ အဘိဓာန်, ဒေးလီဂေက်စာပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန်မြို့ , ၁၉၇၈.

วารสาร

တေဇ ရုပ်စုံ, မြဝတီပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန် .

တို့ကျောင်းသား စာစောင်, မြဝတီပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန် .

မိုးသောက်ပန်း, မြဝတီပုံနှိပ်တိုက်, ရန်ကုန် .

ရွှေသွေး, စာပေဗိမာန်အဖွဲ့, ရန်ကုန် .

พจนานุกรมพม่า-ไทย

မြန်မာ-ထိုင်း အဘိဓာန်

(က)

က kà ก. รำ,ร่ายรำ,ฟ้อนรำ ram,râːy-ram,fɔ́ːn-ram

အက การฟ้อนรำ
ကခုန် ร่ายรำ
ကခုန်သူ ผู้เต้น,ผู้ฟ้อน
ကချေသည် ช่างฟ้อน
အကအခုန် การร่ายรำ
ကပွဲ งานฟ้อนรำ
နတ်က การเต้นลงผี,การเต้นทรงเจ้า
การรำบูชาเทพนัต
သူ ကနေတယ် เขากำลังรำอยู่
သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ကခုန်ကြတယ်
ร่ายรำกับเพื่อนๆ

က kà บ. จาก càːk

ခရီးဝေးက လာတယ် มาจากทางไกล
စောစောက ပြောတယ် บอกแต่เนิ่นๆ
ထင်းခွေက ပြန်လာတယ် กลับมาจากหาฟืน
နောက်က လိုက်တယ် ตามมาข้างหลัง
ရှေ့က ပြေးတယ် วิ่งอยู่ข้างหน้า
လက်က လွတ်ကျတယ် หลุดตกจากมือ
ထောင်က လွတ်တယ် หลุดจากกรงขัง
အခန်းထဲက ယူခဲ့ပါတယ် เอามาจากในห้อง
အိမ်က လာတယ် มาจากบ้าน
အိတ်ထဲက နှိုက်ယူတယ် ล้วงเอาจากในกระเป๋า
အဖေ့ဆီက မတောင်းရဲဘူး ไม่กล้าขอจากพ่อ
တစ်ရွာကတစ်ရွာ လမ်းလျှောက်တယ်
เดินจากหมู่บ้านหนึ่งไปอีกหมู่บ้านหนึ่ง

စားပွဲပေါ်ကစာအုပ် หนังสือบนโต๊ะ
နောက်ကလူ คนข้างหลัง
ချောင်းဘေးကကျောင်း วัดริมคลอง
မြစ်ဘေးကအိမ် บ้านริมแม่น้ำ
လမ်းဘေးကဆိုင် ร้านริมถนน
လမ်းထိပ်ကကျောင်း วัดหัวถนน
လမ်းဆုံးကအိမ် บ้านสุดถนน
ခြံအလယ်ကအိမ် บ้านกลางสวน
တက္ကသိုလ်ရှေ့ကဆိုင် ร้านหน้ามหาวิทยาลัย

တခါက กาลครั้งหนึ่ง
တခါတုန်းက กาลครั้งหนึ่ง
မနေ့ညက เมื่อคืนวาน
ဘယ်က จากไหน
ဘယ်တုန်းက ตั้งแต่เมื่อไร
ဘယ်အတန်းကလဲ (เรียน)ชั้นไหน
အစက จากแรกเริ่ม
အရင်တုန်းက จากแต่ก่อน

..ကနေ (อยู่)จาก..
နည်းနည်းကနေ ပြဿနာကြီးဖြစ်ပြီ
จากเรื่องเล็กๆกลายเป็นปัญหาใหญ่ไปแล้ว
ဝက်မကြီးကနေ ဝက်ကလေးတွေ
-မွေးလာတယ်
ลูกหมูเกิดมาจากแม่หมู
အိမ်ကနေ ကိုးနာရီမှာထွက်တယ်
ออกจากบ้านตอนเก้าโมง
အဲဒီကနေ ပညာရတယ်
ได้ความรู้จากสิ่งนี้

ကတည်းက ตั้งแต่
ငယ်ငယ်လေးကတည်းက ပြုပြင်ပေးရမယ်
จะต้องกวดขันตั้งแต่ยังเล็กๆ
ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက စည်းစနစ်နဲ့
- လုပ်ကိုင်ပါ
จงทำงานด้วยความเป็นระเบียบตั้งแต่ขณะที่อยู่ในวัยเด็ก

က kà ภ. (ประธานการก)
ကြောင်က ကြွက်ကို ကိုက်တယ်
แมวกัดหนู
သူက ကျွမကို ရိုက်တယ်
เขาตีฉัน
အစိုးရက လူဆိုးကို ဖမ်းတယ်
รัฐบาลจับคนร้าย
ဒီစားပွဲက ငယ်လိုက်တာ
โต๊ะนี้เล็กจังเลย

ကကတစ် kàgədiˀ น. ปลาสาลี plaː-sǎm-liː ม.
ကကတစ်ကင် ปลาสาลีเผา

ကချင် kəchiñ น. กะฉิ่น kachìn
กะฉิ่นเป็นชื่อรัฐเหนือสุดในพม่า ประชากรมีหลายเผ่าพันธุ์
กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ พวกชิงเพาะ

ကစား gəzâ ก. เล่น lên
စိတ်ကစား คิดเรื่อยเปื่อย(เล่นจิตใจ),
คิดฟุ้งซ่าน,ใจอลเวง
စိတ်ကစားတဲ့အရွယ် วัยอลเวง
ပြေးတမ်းလိုက်တမ်းကစား เล่นวิ่งไล่จับ

ဖဲကစား ကစားဖဲ
ဘောလုံးကစား ဘောလုံးကန်ခြင်း
ရေကစား ရေကူးခြင်း
လောင်းကစား လောင်းကြေးတင်ခြင်း
အားကစား အားကစားပြိုင်ပွဲ

ကစားစရာ ကစားစရာ
ကစားနည်း ကစားနည်း
ဘောလုံးကစားနည်း ဘောလုံးကန်နည်း
ကစားပွဲ ကစားပွဲ
ကစားဖော် ကစားဖော်

ကစီ gəzi n. ပုံစံ,ပုံသဏ္ဌာန် pòŋ-sàŋ,pòŋ-sàŋ-tʰàn
ကစီဓာတ် ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ်(ဓာတ်ပုံစံ)

ကစော့ gəzɔ̀ n. ခွက်ကြီး khwɛ̀-ʤí

ကစော့ခွက် gəzɔ̀gâ n. ခွက်(ဗန်းငယ်စသည်) khwɛ̀(bəgɛ̀ŋŋɛ̀ sàdì)
ခေါ်ဆိုပုံ ခရမ်းကစော့ ခွက်

ကဆုန် kəshoñ n. ကဆုန် kəsʰòn
ကဆုန်လ ကဆုန်လ

ကဆုန် kəshoñ ဝ. ကြီးကျယ်,(ဝေး)ဟိုး ʤí-ʤɛ̀,(wé:)hó:
ကဆုန်ပေါက် ကြီးကျယ်သည်
ဝေးကွာသည်,ဝေးဟိုး
မြင့်ကဆုန်ပေါက် မြင့်မားကြီးကျယ်သည်

ကညွတ် kəɲʊʔ n. ကညွတ်သီး kəɲʊʔtʰí
ကညွတ်ပင် ကညွတ်သီးပင်

ကဏန်း gənâñ n. ကဏန်း kəbʊ̀ŋ
ကဏန်းလုံး ကဏန်းကြီး
ကဏန်းလက်မ ကဏန်းသေး,ကဏန်းမွှား,
ကဏန်းသေးမွှား(ကဏန်းသေးလေးမျိုး)
ပင်လယ်ကဏန်း ကဏန်းပင်လယ်
လယ်ကဏန်း ကဏန်းလယ်
ကဏန်းလက်မပင် ကဏန်းသေးပင်

ကတိ gədi n. ကတိ kədḭ
ကတိတည် ကတိတည်
ကတိတောင်း ကတိတောင်း
ကတိထား ကတိထား
ကတိပေး ကတိပေး

ကတိပြု ကတိပြု
ကတိဖျက် ကတိဖျက်
ကတိဖြတ် ကတိဖြတ်
ကတိအတိုင်းပြု ကတိအတိုင်းပြု

ကတိကဝတ် ကတိကဝတ်
ကတိကဝတ်ပြု ကတိကဝတ်ပြု

ကတော့ gədɔ̀ ဂ. ကတော့ kədɔ̀ မ.
ဥ ကန်တော့

ကတော့ gədɔ̀ n. ကြာဗူး kʤàbú မ.
ရေကတော့ ရေကြာဗူး
ဆီကတော့ ဆီကြာဗူး

ကတော့ kàdɔ̀ ပ. ကတော့ kədɔ̀
ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော်ကတော့

ကတော် gədɔ n. ကတော် kədɔ̀ မ.
pharíya:,phan-ya:,khun-yḭ̀ŋ,khun-na:y
မြို့စားကတော် မြို့စားကတော်
ဝန်ကြီးချုပ်ကတော် ဝန်ကြီးချုပ်ကတော်
ဆရာဝန်ကတော် ဆရာဝန်ကတော်
လယ်ပိုင်ရှင်ကတော် လယ်ပိုင်ရှင်ကတော်
လေးရာစားကတော်
ကတော်ကို လေးရာစားရသူ(ကားကြီးတစ်စီး)

ကတောက်ကဆတ် gədɔʔgəshaʔ ဝ. ကတောက်ကဆတ် kədɔʔkəsʰaʔ
rahɔ̀ŋ-rahɛ̀:ŋ
ကတောက်ကဆတ်ဖြစ်တယ် ကတောက်ကဆတ်ဖြစ်တယ်

ကတောက်ကတက် gədɔʔgədɛʔ ဝ. ကတောက်ကတက် kədɔʔkədɛʔ
fúŋ-sa:n
စိတ်ကတောက်ကတက် စိတ်ကတောက်ကတက်

ကတိုက်ကရိုက် gədaiʔgəyaiʔ ဝ. ကတိုက်ကရိုက် kədaiʔkəyaiʔ
ri:p,ri:p-rɔ́:n
ကတိုက်ကရိုက် သွားတယ် ကတိုက်ကရိုက် သွားတယ်
ကတိုက်ကရိုက် ပြန်တယ် ကတိုက်ကရိုက် ပြန်တယ်

ကတောင်ချောက်ချား gədɔñchɔʔchâ ဝ. ကတောင်ချောက်ချား kədɔñchɔʔchâ
ကတောင်ချောက်ချား ပြောတယ် ကတောင်ချောက်ချား ပြောတယ်

ကတည်းက gədêgà သန. ကတည်းက kədêgà

မသုံးခင်ကတည်းက အရှိုးကျွတ်နေတဲ့ဟာ
ยังไม่ทันใช้เลย ด้ามก็หลุดเสียแล้วรึ
အရက်ကို ၁၅-နှစ်သားကတည်းက
- သောက်လာတယ်
ดื่มเหล้ามาแล้วตั้ง 15 ปี

ကတတ်ငန်း gədaʔŋàñ n. กระต้งงา kràdaŋ-ŋa: ม.ล.

ကတုတ် gədoʔ n. ที่กำบัง,บังเกอร์ thî:-kam-baŋ, baŋ-kə̀:
ကတုတ်ကျင်း สนามเพลาะ(หลุมหลบภัย)

ကတုန်ကယင် gədoñgəyiñ ว. สั่นเทา,ประหม่า sàn-thaw,pràmà:
ကတုန်ကယင် ပြောတယ် พูดเสียงสั่น
ကတုန်ကယင် ဖြစ်တယ် (มีอาการ)สั่นเทา

ကတုန်းကတိုက် gədòñgədaiʔ ว. ผลีผลาม,ลุกลี้ลุกลน phì-phlam,lúk-lí:-lúk-lon
ကတုန်းကတိုက် လုပ်တယ်
ทำผลีผลาม
ကတုန်းကတိုက် ပြောတယ်
พูดจาผลีผลาม

ကတွတ် gəduʔ n. มะเดื่อปล้อง madɨa:-plɔ̀ŋ ม.
ကတွတ်ယို มะเดื่อกวน

ကထိက kəthìkà n. อาจารย์ ʔa:ca:n
တက္ကသိုလ်ကထိက อาจารย์มหาวิทยาลัย
ဓမ္မကထိက อาจารย์บรรยายธรรม
လက်ထောက်ကထိက อาจารย์ผู้ช่วย

ကထိန် kətheñ n. กฐิน kathĭn
ကထိန်ပွဲ งานทอดกฐิน
ဘုံကထိန် กฐินสามัคคี(กฐินสาธารณะ)

ကနဖိုး kənəzô n. มะไฟ máfay

ကနဉ်း kənâ n. ประรำ,เฌิง,เต้นท์ param,phəŋ,tén ม.
ကနဉ်းဖျင်း เฌิงชั่วคราว
မင္ဂလာကနဉ်း ประรำเวที
မင္ဂလာကနဉ်းထိုးတယ် ตั้งประรำเวที

ကနုကမာ kənùkəma n. หอยกาบทะเล hɔ̆:y-kà:p-thálē: ม.
ကနုကမာကောင် ตัวหอยกาบทะเล

ကနေ့ gənè n. วันนี้ wan-nî:

ကနေဒါ gəneda n. แคนาดา khɛ:na:da:

ကန် kənɛ̂ ป. ทีนที,ฉับพลัน than-thi:,chàp-phlan
ဟု ခရဲ့
ဆတ်ကနဲ ထတယ် ลุกขึ้นทันที
ဖြတ်ကနဲ မြင်လိုက်တယ် เห็นผ่านแว็บไป
ဘွားကနဲ ပေါ်လာတယ် โผล่พรวดขึ้นมา
မှေးကနဲ အိပ်တယ် หลับผลอย
ဝုန်းကနဲ ခုန်ဆင်းတယ် กระโดดลงวุบ
ဗျိုးကနဲ အသံလာတယ် เสียงเฮี้ยวแว่บมา
စူးကနဲ နာတယ် ได้กลิ่นฉุนทีก (กลิ่นแทงจมูก)

ကနုတ် kənoʔ n. กนก kànòk ทย.
ကနုတ်ပန်း ลายสลักรูปกนก
ယိုးဒယားကနုတ်ပန်း
ลายสลักรูปกนกแบบโยเดีย

ကပျာကယာ gəbyagəya ว. ลุกลี้ลุกลน lúk-lí-lúk-lon
ကပျာကယာ လုပ်တယ် ทำลุกลี้ลุกลน

ကပြား kàbyâ n. ลูกครึ่ง(น้ำนมผสม) lû:k-khrîŋ
ကုလားကပြား ลูกครึ่งแขก
တရုတ်ကပြား ลูกครึ่งจีน
တရုတ် မြန်မာကပြား
ลูกครึ่งจีน-พม่า
အင်္ဂလိပ် မြန်မာကပြား
ลูกครึ่งอังกฤษ-พม่า

ကဗျာ gəbya n. กาพย์กลอน kà:p-klɔ:n n.
ကဗျာစပ်တယ် แต่งกลอน
ကဗျာရေးတယ် เขียนกลอน
ကဗျာဆန်တယ် พูดสำนวน
ကဗျာလွတ်အက รำประกอบดนตรี (ไม่มีเนื้อร้อง)

ကမာ kəma n. หอยทะเล hɔ̆:y-thalē: ม.
သင်္ဘုန်းကမာ หอยเสียบ

ကမူ kəmu,gəmu n. โคก,เนินคิน khô:k,nə:n-din

မြေကမူ ငါးပိ
ကမူတစ်ခုကို ကွယ်တယ်
ဆုပ်ဆုပ်ခွန်ကြီးကြီး

ကမောက်ကမ kəmɔ̀ʔkəmà ว. မိုက် mûa
ကမောက်ကမ ဖြစ်တယ် မိုက်
ကမောက်ကမ လုပ်တယ် ကိုက်မိုက်

ကယား kəyâ น. กะยา,คะยา kayaː,khayaː
กะยา คะยา บเว หรือ แบรเป็นชนกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง
ที่จัดอยู่ในกลุ่มผู้พูดภาษากะเหรี่ยง อาศัยอยู่ในรัฐคะยา
ကယားပြည်နယ် รัฐคะยา

ကရမက် kərəmɛ̀,kələmɛ̀ น. จันทน์หอม
can-hɔ̀ːm มล.
(ไทยว่า "จันทน์ชะมด" ก็มี)

ကရိုက် kərəwɛ̀ น. การเวก(นก) kəːrawêːk น.
ကရိုက်ဖောင် แพรูปนกการเวก

ကရာတေး kəratê น. คาราเต้ khəːraːtêː ญ.

ကရား kəyâ,khəyâ น. กาน้ำ kəːnáṁ ส.
ရေကရား กาน้ำ
လက်ဖက်ရည်ကရား กาน้ำชา

ကရုဏာ gəyùna,kərùna น. ความกรุณา
khwəːṁ-kàrúnəː น.
ကရုဏာနဲ့ ပြောတယ် พูดด้วยความกรุณา

ကရင် kəyiñ น. กะเหรี่ยง kariaŋ
กะเหรี่ยงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ทางภาค
ตะวันออกของประเทศพม่า ส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยง
มี 2 กลุ่มใหญ่ คือ กะเหรี่ยงสะกอ และกะเหรี่ยงโป

စကောကရင် กะเหรี่ยงสะกอ
ပိုးကရင် กะเหรี่ยงโป
ကရင်နီ กะเหรี่ยงแดง
ကရင်ပြည်နယ် รัฐกะเหรี่ยง

ကရောင်း kərɔ̀ñ น. กลอง klɔːŋ

ကလတက် kələdɛ̀ น. เกราะไม้ krɔ̀ʔ-máy

ကလိ kəlì ก. กระเช้าเข้าแหย่,หยอกเย้า,เสียดสี
kràsáw-yáw-yɛ̀ː,yɔ̀ːk-yáw,siàt-siˇː
သူကို မကလိနဲ့ သူတကယ်စိတ်ဆိုးတယ်
อย่ากระเช้าแหย่เขา เดี๋ยวเขาโกรธจริงๆ
ကလိခံတယ် ถูกว่าแดก,ถูกว่าเสียดสี

ကလိထိုး gəlìthô ก. จี้(ทำให้จี้กกะจี้) ciˇː

ကလိစာ kəliza น. เครื่องใน,อวัยวะภายใน ฮ.
khrîaŋ-nay,ʔaway-yawá-phaːy-nay
ကလိစာပူတ် เครื่องในต้ม
ဝက်ကလိစာ เครื่องในหมู
ဆိတ်ကလိစာ เครื่องในแพะ

ကလေး kəlê,khəlê น. เด็ก,ลูกน้อย dèk,lûːk-nɔ́ːy
ကလေး เด็กชาย,ลูกชาย
ကလေးမ เด็กหญิง,ลูกสาว
ကလေးသီချင်း เพลงสำหรับเด็ก
ကလေးချော့သီချင်း เพลงกล่อมเด็ก
ခိုကိုးရာမဲ့ကလေး เด็กไร้ที่พักพิง
မိဘမဲ့ကလေး เด็กกำพร้า
မုန့်သည်ကလေး เด็กขายขนม
မွေးခါစကလေး เด็กแรกเกิด
မွေးစာကဒ်လေး ลูกบุญธรรม,ลูกเลี้ยง
လူကလေး เด็กน้อย(เด็กชาย)
ကလေးငယ် เด็กน้อย
လူပျိုင်းကလေး,အပျိုင်းကလေး เด็กขี้เกียจ
လိမ္မာတဲ့ကလေး เด็กฉลาด,เด็กดี
ကလေးထိန်းကျောင်း โรงเรียนอนุบาล,
โรงเรียนชั้นเด็กเล็ก
ကလေးဖိနပ် รองเท้าเด็ก
ကလေးရှိလား มีลูกหรือเปล่า

ကလေး kəlê ว. เล็ก,น้อย lék,nɔ́ːy
ဖားကလေး ลูกกบ,กบน้อย
နွားကလေး ลูกวัว,วัวน้อย
နှင်းရည်စက်ကလေး ละอองน้ำค้าง
သူငယ်ကလေး ทารกน้อย
ဘုန်းကြီးကျောင်းသားကလေး เด็กวัด
အသိုက်ကလေး รังน้อย
အိမ်ကလေး บ้านหลังน้อย
ပူစပ်စပ်အရသာကလေး
รสเผ็ดร้อนนิดหน่อย
ဝင်ငွေကလေးကောင်းတယ်
รายได้ดีเล็กน้อย
ဈေးကလေးသွားဝယ်မလို့

กำลังจะไปซื้อของสักหน่อย

ကလော် kəlɔ n. ปั่น pàn
နှားကလော်တယ် ปั่นหู
နှားဖာကလော် ไม้ปั่นหู

ကလင်း kəlĩñ ခု. กร๊ิง(เสียงกระดิ่ง) krí-ŋ

ကလောင် kəlɔñ n. ปากกา pà:k-ka: ฮ.
ကလောင်တံ ปากกาคอแร้ง
ကလောင်နှာမည် นามปากกา
ကလောင်မိတ်ဆွေ เพื่อนนักเขียน

ကလောင် kəlɔñ n. ไม้ปาดข้าว máy-pà:t-khâ:w
ကလောင်တိုက်တယ် ปาด(ข้าว)ด้วยไม้ปาด

ကလိုင် gəlaiñ n. กระดิ่ง kràdìŋ

ကလစ် kəlí n. กี๊บ kíp อ.clip
ခေါက်ကလစ် กี๊บแป๊ะ

ကသစ် kəθi? n. ปาริชาต,ทองหลาง parichâ:t, thɔ:ŋ-lǎ:ŋ
ကသစ်ပင် ต้นทองหลาง
ကသစ်ပန်း ดอกทะ:งหลาง

ကာ ka ก. กั้น,กัน kân,kan
နေကာမှုက်မှန် แว่นกันแดด
မိုးကာအင်္ကျီ เสื้อกันฝน
ကန့်လန့်ကာ ม่าน,ม่านกั้น
ခန်းဆီးဖြင့် ကာထားတယ်
กั้นไว้ด้วยมานกั้นห้อง

ကာကွယ် ป้องกัน
ရောဂါကာကွယ်ဆေး ยาป้องกันโรค
အန္တရာယ်ကာကွယ်တယ်
ป้องกันอันตราย
ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงกลาโหม

ကာ ka n. โล่,ตั้ง(ทรงกาบกล้วย) lô:,dâŋ

ကာ ka ฝน. ด้วย,พร้อมด้วย,ขณะเดียวกัน dûay,phrɔ́:m-dûay,khanà?-diaw-kan
ရယ်မောကာ ပြောဆိုသည်
พูดไปหัวเราะไป
ပြောဆိုကာ နှုတ်ဆက်သည်
พูดจาทักทาย
အတန်းလိုက်တန်းစီကာ ရပ်နေပါသည်
ยืนเป็นแถวอยู่
တမာပင်ငယ်ကိုနုတ်ကာ လက်ဖြင့်ချေဖျက်
ถอนต้นสะเดาต้นเล็กมาขยำกับมือ

ကာတွန်း katûñ n. การ์ตูน ka:tu:n อ.cartoon
ကာတွန်းစာအုပ် หนังสือการ์ตูน

ကာမ kamà n. กาม ka:m บ.
ကာမဂုဏ် กามคุณ
ကာမဂုဏ်မီး ไฟตัณหา
ကာမရည် น้ำกาม
ကာမစပ်ယှက်တယ် ร่วมประเวณี,ร่วมเพศ

ကာယ kayà n. กาย ka:y บ.
ကိုယ်ကာယ ร่างกาย
ကာယကံ กายกรรม
ကာယအား กำลังกาย
ကာယအားနဲ့ အလုပ်လုပ်တယ်
ทำงานใช้แรงกาย

ကာလ kalà n. กาล,ฤดูกาล ka:n,rí:du:-ka:n บ.
အချိန်ကာလ กาลเวลา
အချိန်ကာလစောင့်ပါ รอคอยโอกาส
နွေကာလ ฤดูร้อน
ဆောင်းကာလ ฤดูหนาว
မိုးကာလ ฤดูฝน
ကာလဝမ်းရောဂါ อหิวาตกโรก
ကာလသားရောဂါ กามโรค

ကာလဒေသ kalàdeθà n. กาลเทศะ ka:lá?-the:sà? บ.
ကာလဒေသ မသိဘူး ไม่รู้จักกาลเทศะ

ကာလာ kala n. สี si: อ.color
ကာလာအရောင် တောက်တောက် สีแจ่มๆ

ကား kâ ก. กาง ka:ŋ
လက်ကား:တယ် กางแขน
မေးကား: คางเหลี่ยม(คางกาง)
လက်ကား:ရား: ခြေကား:ရား:
กางแขนกางขา(อาการลนลาน)

ကား gâ n. ก้นซู่ร้ัวไซมาน kân-sù-

ကား kâ n. รถยนต์ rót-yon a.car
- ကရိန်းကား รถเครน,รถยก
- ကားငယ် รถขนาดเล็ก
- ကုန်ကား รถสินค้า
- ကုန်တင်ကား รถบรรทุกสินค้า
- ခရီးသည်တင်ကား รถโดยสาร
- ကျစ်ကား รถจี๊ป
- ဆိုက်ကား รถม่วงข้าง(จักรยาน)
- တင့်ကား รถถัง
- ဘတ်စ်ကား รสบัส
- မီးသတ်ကား รถดับเพลิง
- မော်တော်ကား รถยนต์
- လူနာတင်ကား รถพยาบาล
- လိုင်းကား รถประจำทาง
- သံချပ်ကာကား รถเกราะ
- အငှါးကား รถเช่า,รถแท็กซี่
- အမှိုက်သိမ်းကား รถเก็บขยะ

- ကားဆရာ คนขับรถ
- ကားမောင်းသူ คนขับรถ
- ကားမှတ်ပုံတင် ทะเบียนรถ

- ကားမောင်းတယ် ขับรถ
- ကားထွက်ပြီ รถออกแล้ว
- ကားရပ်ပါ จอดรถหน่อย
- ကားမရပ်ရ ห้ามจอดรถ

ကား kâ n. ม่าน,จอ mâ-n,cɔ-
- ဇာတ်ကား ม่านโรงละคร
- ရုပ်ရှင်ကား ม่านโรงภาพยนตร์
- ပိတ်ကား จอ
- ရုပ်ရှင်ပိတ်ကား จอหนัง,จอภาพยนตร์

ကား kâ n. แผ่นภาพ,หนัง(ภาพยนตร์) phèn-phâ-p,năŋ
- ပန်းချီကား แผ่นภาพวาด
- ရုပ်ရှင်ကား แผ่นฟิล์มหนัง
- ရုပ်ရှင် ဘာကားလဲ หนังเรื่องอะไร
- စစ်ဇာတ်ကား หนังสงคราม
- စုံထောက်ဇာတ်ကား หนังนักสืบ
- သရဲကား,တစ္ဆေကား หนังผี
- အပြာကား หนังลามก
- ဇာတ်ကြမ်းကား หนังโหด,หนังบู๊

ကား kâ,gâ pl. ส่วน,สำหรับ sùan,sǎm-ràp
มีความหมายเท่ากับ တော့
- ကျွန်တော်ကား မသွားဘူး ส่วนผมไม่ไป
- ကျွန်တော်ကား စာကိုမကျက်နိုင်ဘူး
ส่วนผมนั้นไม่สามารถท่องหนังสือได้

ကိရိယာ kəriya n. อุปกรณ์,เครื่องใช้ ʔùp-pakɔ-n, khrîaŋ-cháy n.
- စာရေးကိရိယာ เครื่องเขียน
- ဓာတ်ပုံရိုက်ကိရိယာ อุปกรณ์ถ่ายภาพ
- ပစ္စည်းကိရိယာ สิ่งของเครื่องใช้
- မုတ်ဆိတ်ရိတ်ကိရိယာ ที่โกนหนวด
- လျှပ်စစ်ကိရိယာ อุปกรณ์ไฟฟ้า
- သွေးခွဲခန်းကိရိယာ เครื่องวัดความดันโลหิต

ကီလို kilo n. กิโล kì-lo- a.kilo
- ကီလိုမီတာ กิโลเมตร
- တစ်ကီလို หนึ่งกิโล

ကု kù n. รักษา rák-sǎ-
- ကုသ บำบัดรักษา
- လူနာကုတယ် รักษาคนป่วย
- ကုရမလား รักษาได้ไหม
- ဆေးကုတယ် รักษาด้วยยา
- ကုဆေး ยารักษา

ကုဋ္ဌ kùthà n. คุดทะราด khút-tharâ-t
- ကုဋ္ဌရောဂါ โรคคุดทะราด

ကုဋီ kùdi n. กุฏิ,ถาน(ส้วมของพระ) kùtì,thă-n n.
- ကုဋီ သွားတယ် ไปถาน

ကုဋေ gàde n. โกฏิ(สิบล้าน) kò-t

ကုလသမဂ္ဂ kùlàθàmɛ̰gà n. สหประชาชาติ sàhà-pràcha-châ-t

ကုလား kəlâ n. แขก,ฝรั่ง(ชาวตะวันตก) khɛ̀-k,faràŋ
- ကုလားနက် แขกดำ(คำเรียกดูถูก)
- ကုလားဖြူ แขกขาว,ฝรั่ง

- ကုလားကား หนังแขก
- ကုလားထောပတ် เนยแขก
- ကုလားထိုင် เก้าอี้

ခေါက်ကုလားထိုင် ကုလားဆိုင်
ပက်လက်ကုလားထိုင် ကုလားဆိုင်
ကုလားမဲ ငယ်မကလေးမ
ကုလားမုန့် ငယ်မလေးများ(သားသမီးများ)
ကုလားပဲ ကုလားပဲ(ကုလားပဲမြေကြီးအရောင်)

ကုလားအုတ် ဥဿုဘ
ငှက်ကုလားအုတ် ကြက်ကြီးကြက်ငယ်
သစ်ကုလားအုတ် သစ်ကုလားအုတ်
ရစ်ကုလား ကုလားအိန္ဒိယ

ကုသိုလ် kùθo n. ကုသိုလ်,ဝရဏ်ပုဏ္ဏ kùθò,phòn-bun n.
ကုသိုလ်ပြု ကုသိုလ်ပြု
ကုသိုလ်ယူ ကုသိုလ်ယူ
ကုသိုလ်ရ ကုသိုလ်ရ
အိမ်သာရေထည့်ခြင်းဖြင့်ကုသိုလ်ယူပါ
ကုသိုလ်ယူခြင်းဖြင့် အိမ်သာရေထည့်ပါ

ကုသိုလ်ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကောင်းမှု
ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုတယ် ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုတယ်
ကုသိုလ်တော် ကုသိုလ်တော်
ကုသိုလ်တော်ဘုရား ကုသိုလ်တော်ဘုရား

ကူ ku ဂ. ช่วย chûay
စပါးကူထောင်းတယ် စပါးကူထောင်းတယ်
စာအုပ်တွေကူသယ်တယ် စာအုပ်တွေကူသယ်တယ်

ကူညီ ကူညီ
ငါကူညီပါ့မယ် ငါကူညီပါ့မယ်
ကူညီနိုင်ရင် ကူညီပါရစေ
ကူညီနိုင်ရင် ကူညီပါရစေ
သူတစ်ပါးကိုကူညီလိုသောစိတ်ဓာတ်
သူတစ်ပါးကိုကူညီလိုသောစိတ်ဓာတ်
အဖေ့လုပ်ငန်းကူညီလုပ်တယ်
အဖေ့လုပ်ငန်းကူညီလုပ်တယ်

ကူလီ kuli n. กุลี(กรรมกรแบกหาม) kùli: ဒ.

ကူး kû ဂ. คัดลอก,ถ่ายแบบ khát-lɔ̂:k,thàe-bɛ̀:p
ကူးရေး คัดลอก
စာကူး คัดลอกหนังสือ
ဓာတ်ပုံကူး ถ่ายรูป
မိတ္တူကူး ถ่ายสำเนาเอกสาร
ဓာတ်ကူး ติดอาการ(โรค,นิสัย)

အဖျားကူး ติดไข้

ကူး kû ဂ. ข้าม,ว่าย(น้ำ) khâ:m,wâ:y
စိတ်ကူး นึกคิด,นึกฝัน,
จินตนาการ
နှစ်သစ်ကူးပွဲ งานต้อนรับปีใหม่
(งานข้ามปีใหม่)
နိုင်ငံကူးလက်မှတ် หนังสือเดินทาง
(บัตรข้ามประเทศ)
နောက်ပစ်ကူး ว่ายกรรเชียง
(ว่ายหงายหลัง)
ပင်လယ်ကူး ข้ามทะเล
(ข้ามไปทางเรือ)
ဖြတ်ကူးတဲ့နေရာ ที่ข้ามฝาก
လမ်းဖြတ်မကူးရ ห้ามข้ามถนน
ကူးတို့လှေ เรือข้ามฝาก
မီးကူး ไฟลาม
ရေကူး ว่ายน้ำ
ရေကူးကန် สระว่ายน้ำ
နေ့မကူး ညမကူး ไม่(ทัน)ข้ามวันข้ามคืน

ခုန်ကူး กระโดดข้าม
နွယ်ကြိုးနဲ့ ခုန်ကူးလိုက်တယ်
กระโดดข้ามไปด้วยเถาวัลย์

ကေသာ keθa n. เกศา ke:sà: n.
ပိတုန်းရောင်ကေသာ เกศาสีปีกแมลงภู่(ดำขลับ)

ကဲ kɛ̂ ဂ. แก่แดด,เลยเถิด,สำออย kɛ̀:-dɛ̀:t,lɛ̀:y-thɛ̀:t,
sàm-ʔɔ̀:y
တော်တော် ကဲတယ်
แก่แดดจริง,สำออยมากไป
မနာပါဘူး ကဲတယ်
ไม่เจ็บหรอก ..สำออยไปได้
ခြေထောက် ကဲတယ်
เท้าเลยเถิด(เกลไกล)

ကဲ kɛ̂ ဂ. กำกับดูแล kam-kàp-du:lɛ:
စစ်ကဲ แม่ทัพนายกอง
စားတော်ကဲ ต้นครัว(ในวัง)
စော်ကဲ เจ้าเมือง
အကြီးအကဲ ผู้หลักผู้ใหญ่,ผู้กำกับดูแล

ကဲ kɛ̂ ว. แก่(เกินปกติ) kɛ̀:
သကြား ကဲတယ်

แก่น้ำตาล
အချိုနည်းနည်း ကဲပေးပါ
แก่หวานหน่อย

ကဲ kɛ̂ อ. เอาละ ʔaw-lá?
ကဲ..သွားမယ် เอาละ จะไปละ
ကဲ ပြောမယ် เอาละ จะบอก
ကဲ တွေ့ပြီ မဟုတ်လား
เอาละ พบแล้วไม่ใช่หรือ
ကဲ စားပြီးရင် သွားတော့လေ
เอาละ ถ้ากินเสร็จแล้วไปได้เลย

ကဲကွာ kɛ̂kwa อ. นี่แน่ะ nì-nɛ̀?
(คำกล่าวแสดงความสาสมใจ)
ဒီလောက်ရှိလာတာ...ကဲကွာ
ถึงเนี่ยงนี้ละก็...นี่แน่ะ

ကဲလား kɛ̂lâ น. บานยู้ ba-n-yú:
(ประตูหรือหน้าต่างบานยู้)

ကဲ့ရဲ့ kɛ̀yɛ̀ ก. ติเตียน tì?-tian
ကျယ်ရာမှ ကဲ့ရဲ့တယ် ติเตียนลับหลัง
ရှေ့မှာ ကဲ့ရဲ့တယ် ติเตียนต่อหน้า

ကဲ့သို့ kɛ̀ðò ป. ประดุจ,ดั่ง pràdùt,dàŋ
ယခင်ကဲ့သို့ ดั่งแต่ก่อน
ထိုဥပမာကဲ့သို့ ဖြစ်သည် เป็นดั่งอุปมานั้น
ညီအရင်းကဲ့သို့ချစ်သည်
รักดั่งน้องชายแท้ๆ
တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို ရင်ဝယ်သားကဲ့သို့
- အုပ်ချုပ်လေ၏
ปกครองประชาชนดุจดูแลลูกในอก
ချစ်သားတို့သည် ထင်းစည်းကဲ့သို့
- စည်းစည်းလုံးလုံးနေကြပါ
พวกลูกๆจงอยู่อย่างกลมเกลียวดุจดั่งมัดฟืนนะ
စပယ်ပန်းကဲ့သို့ မွှေးသည်
หอมดุจดอกมะลิ

กော kɔ̂,gɔ̂ ป. ส่วน,ก็,ละ(คำเน้นนาม) sùan,kɔ̂,lâʔ
မြန်မာစကားကော ပြောတတ်တယ်
ภาษาพม่านั้นก็พูดได้
မှတ်ကော မှတ်မိသေးလား
ยังจำได้หรือ
ကျွန်တော်ကော သူကောသွားမယ်
ผมด้วยและเขาด้วยจะไป

ခင်ဗျားကော ဘာလုပ်ပါသလဲ
คุณล่ะทำ(งาน)อะไร
ခင်ဗျားကော အသက်ဘယ်လောက်လဲ
คุณล่ะอายุเท่าไร
မစားခင်ကော ဆေးသောက်ပါ
กินยาก่อนอาหารนะ

กော kɔ̂ ว. ตื้นเขิน tî-n-khɛ̆-n
တိမ်ကော ตื้นเขิน
ချောင်းတိမ်ကော ลำคลองตื้นเขิน
နာမည် တိမ်ကောသွားပြီ
ชื่อเสียงหดหายไป

กော့ kɔ̀ ก. แอ่น ʔɛ̀n
ခဲကော့ แอ่นหลัง
ရင်ကော့ แอ่นอก
ခေါင်းမော့ရင်ကော့ หน้าเชิดอกผาย (อย่างสง่าผ่าเผย)
လက်ကော့တယ် แอ่นมือ
ဖင်ကော့တယ် กระดกตูด,แอ่นตูด, ตูดแอ่น

กော် kɔ ก. แคะ,ควัก,แซะ khɛ́?,khwák,sɛ́?
သဲကော်တယ် แซะทราย
မြေကော်တယ် แซะดิน
မုန့်အုပ်ကလေးကော်တယ် แคะขนมครก
နှာဖျားခေါ်းကော်တယ် แคะขี้หู
လက်သည်းနဲ့ ကော်တယ် แคะด้วยเล็บ
မျက်ခေါ်းကော်တယ် แคะขี้ตา
နှာပ်ခေါ်းကော်တယ် แคะขี้มูก
နှမ်းဖတ်ချဉ်ကော်တယ် ควักกากงาหมัก

กော် kɔ น. กาว,แป้งเปียก ka-w,pɛ̀-ŋ-pìak อ.glue
ကော်သုတ်တယ် ป้ายกาว
ကော်အိုး หม้อแป้งเปียก
ကော်ဗူး กระป๋องกาว

กော် kɔ น. ฟิล์ม fim
ဓာတ်ပုံကော်ပြား แผ่นฟิล์ม
ဖလင်ကော်ပြား แผ่นฟิล์ม
ဓာတ်မှန်ကော်ပြား ฟิล์มเอกซเรย์

กော်,အီကော kɔ,ʔikɔ̂ น. อีก๊อ ʔi-kɔ̂:
ကော်အမျိုးသား ชาวอีก๊อ

ကော်ဇော kɔzɔ̀ u. **ပရမ phrom p.**
ဂုန်နီကော်ဇော ပရမထခုက်ပ်ာန

ကော်ပြန့် kɔpyàñ u. **ပဲပေါ်ပေး pɛ:pɔ́a? ခ.**
ကော်ပြန့်ကြော် ပဲပေါ်ပေးကြော်

ကော်ဖီ kɔphi,kaphi u. **ကာဖေ ka:fɛ: a.coffee**
ကော်ဖီပန်းကန် ခွက်ကာဖေ
ကော်ဖီကြမ်း ကာဖေမှုန့်
နွားနို့ပါသောကော်ဖီ ကာဖေနို့ဆမ်း
ကော်ဖီမှုန့် ကာဖေမှုန့်
ခွေးကော်ဖီ ကာဖေအမှိုက်
(ကြောင်ကြည့်ခြင်းအကြောင်း)
ကော်ဖီဖျော်တယ် ဆေးကာဖေ
ကော်ဖီသောက်တယ် သောက်ကာဖေ

ကော်မတီ kɔməti u. **ကရုမကာရ kam-maka:n a.committee**
ဘုရားကျောင်းကော်မတီ ကရုမကာရဝိုဏ်

ကံ kañ u. **ကရုမ(ကာရကြီးကျယ်) kam p.**
ကံကောင်း ကောင်းကံကြီးမား
ကံကောင်းတာပဲ ကောင်းကံတကယ်
ကံကောင်းပါစေ ကောင်းကံပေးပါစေ
ကံကောင်းထောက်မသဖြင့် ကောင်းကံကြောင့်
ကံကုန်တယ် သေခြင်း
ကံဆိုးတယ် ကံဆိုး
ကာယကံ ကာယကံ
ဝစီကံ ဝစီကံ
မနောကံ မနောကံ

ကုသိုလ် gàñgɔ u. **ကုသိုလ် kuthaik**
ကုသိုလ်ပန်း ကုသိုလ်ပန်း

ကို,အစ်ကို ko,?ako u. **ကိုယ်အစ်ကို kɔ:,?ako a.elder brother**
ကိုကြီး,အစ်ကိုကြီး ကိုယ်အစ်ကိုကြီး
ကိုလတ် ကိုယ်အစ်ကိုလတ်
ကိုငယ် ကိုယ်အစ်ကိုငယ်
ကိုကို ကိုယ်အစ်ကို

အသုံးပြုနိုင်သည်
ကိုယ်ချင်းစာတရားဖြင့် ခေါ်ဆိုသည်
ကိုသင်းမောင် ကိုသင်းမောင်

ကို ko ပ. **(ဝိုဏ်ဆောင်ရွက်ခြင်း)**
ဆရာပြောကို ပြောတယ် ဆရာပြောသည်အတိုင်း ပြောသည်

စားကို စားတယ် စားသည်အတိုင်း စားသည်
ယူကို ယူတယ် ယူသည်အတိုင်း ယူသည်
လာကို လာရမယ် လာသည်အတိုင်း လာရမည်
ပြောကို မပြောနဲ့ ပြောသည်အတိုင်း မပြောနှင့်
သွားကို မသွားဘူး သွားသည်အတိုင်း မသွားပါ
တကယ်ကို နားလေးတာဘဲ
ကိုယ်တိုင်ကြားသည်အတိုင်း ကြားရသည်
ဆရာရှေ့မှာကို ပြောတယ်
ဆရာရှေ့တွင် ပြောသည်
ပုလိပ်ရှေ့မှာကို တိုက်တယ်
ရဲရှေ့တွင် တိုက်သည်

ကို ko ဂ. **(ကရုမကာရက)**
ကြောင် ကြွက်ကို ကိုက်တယ် ကြောင်သည် ကြွက်ကို ကိုက်သည်
ငါ သူ့ကို စိတ်မချဘူး ငါသည် သူ့ကို စိတ်မချပါ
ဈေးကို သွားမယ် ဈေးသို့ သွားမည်
ရဲ သူ့ကို လွှတ်လိုက်တယ် ရဲသည် သူ့ကို လွှတ်လိုက်သည်
အမေ့ဆီကို ငွေပို့တယ် အမေ့ဆီသို့ ငွေပို့သည်
အလံကို အလေးပြုတယ် အလံကို အလေးပြုသည်
ဘယ်ကိုသွားမလဲ ဘယ်သို့ သွားမည်နည်း
ဘယ်သူ့ကို ပြောတာလဲ ဘယ်သူ့ကို ပြောသနည်း
ဒီကို ဘယ်အချိန် ရောက်မလဲ ဒီသို့ ဘယ်အချိန် ရောက်မည်နည်း

ကိုကိုး kokɔ́ u. **ကိုကိုး ko:kɔ́: a.cocoa**
ကိုကိုးသီး ကိုကိုးသီး

ကိုရင် koyiñ u. **ကိုရင် ne:n**
ကိုရင်ဝတ်တယ် ကိုရင်ဝတ်သည်

ကိုလိမိုလိ kolimoli u. **ပစ္စည်းပေါင်းစုံ,ပစ္စည်းအသေးအဖွဲ**
khɔ̀:ŋ-sàp-phe:hɛ̀:rá?,khɔ̀:ŋ-lék-nɔ́:ŋ
ကိုလိမိုလိ ဝယ်တယ် ပစ္စည်းပေါင်းစုံ ဝယ်သည်

ကိုး kɔ́ ဂ. **ကိုယ့်ကိုယ်,ကိုယ်တိုင် phìŋ-phiŋ,phìŋ-phaː**
ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားကိုးတယ် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားကိုးသည်
ခိုကိုး ကိုယ့်ကိုယ်
ဘယ်သူမှအားမကိုးရတော့ဘူး
ဘယ်သူ့ကိုမှ အားကိုးရတော့ပါ
နတ်လည်းမကိုးနှင့်၊စုန်းလည်းမယုံနှင့်၊
နတ်ကိုးကွယ်ခြင်းကို မလုပ်ပါနှင့်၊ ဆရာဝန်ကိုလည်း မယုံပါနှင့်၊

ကိုးကား အကိုးအကား
ကိုးကားသောစာအုပ် ကိုးကားသောစာအုပ်

ကိုးကွယ် ကိုးကွယ်

နတ်ကိုးကွယ် နိုင်ငံတော်ဘာသာ,မိုးကုတ်နတ်
ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ် နိုင်ငံတော်ဘာသာ
ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ် နိုင်ငံတော်ဘာသာ
မင်းကြီးကိုးကွယ်သောဆရာရသေ့
ဘုရင်ကိုးကွယ်သောဆရာရသေ့

ကိုး kô n. ပါး kâw
ကိုးမီး ကျားကြီး(ကြီး)

ကိုးရီးယား kôrîyâ n. ကောရီး kaw-lĭ:
ကိုးရီးယားနိုင်ငံ ကိုးရီးယားနိုင်ငံ
တောင်ကိုးရီးယား ကောရီးတောင်
မြောက်ကိုးရီးယား ကောရီးမြောက်

ကိုးရိုးကားရား kôyôkâyâ ၁. ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်,ဆိုးဆိုးသားသား
ɲûm-ɲâ-m,sô-sâ:

ကိုးလိုးကန့်လန့် kôlôkàñlàñ ၁. ထိုးကွေး dî:rán

ကက်ဆက် kɛ̆'shɛ̆' n. ကက်ဆက်ဖြင့်ဖမ်းသောအသံ,ကက်ဆက်ဖြင့်ဖမ်းသောသီချင်း
thé:p-khlá:t-sèt ə.classette
ကက်ဆက်ခွေ ကက်ဆက်ဖြင့်ဖမ်းသောအသံ,ကက်ဆက်ဖြင့်ဖမ်းသောသီချင်း

ကက်တလီယာ kɛ̆'təliya n. ကက်သလစ်ယာ khét-thali:ya:

ကုက္ကား ku'kâ n. ကုလားအိမ် tuŋ-sâiŋ-mù:

ကုက္ကို ku'ko n. ကုက္ကိုပင် kâ:m-pu:
ကုက္ကိုပင် ကုက္ကိုပင်

ကောက် kɔ̆' ဂ. ယူ,ဆောင် jù,chŭay
အခွန်ကောက် အခွန်ကောက်
ရိုးကောက်ပွဲ ရိုးကောက်ပွဲ
တုတ်ကို သွားကောက်တယ်
တုတ်ကိုသွားယူတယ်
အမှိုက်ပုထဲက ကောက်ရတယ်
အမှိုက်ပုံထဲက ကောက်ယူရတယ်

ကောက် kɔ̆' ဂ. ဖြတ် hpyat
ဆံပင်ကောက်တယ် ဆံပင်ဖြတ်တယ်
ဆံပင်ကောက်ဆေး ဆံပင်ဖြတ်ဆေး

ကောက်,ခေါက် kɔ̆',khɔ̆' n. ကောက်ညှင်း kâ:ɲiŋ
ကောက်စိုက် ကောက်စိုက်
ကောက်နယ် ကောက်နယ်(ကောက်ရိတ်)

ကောက်လှေ့ ကောက်လှေ့

ကောက်ရိုး ကောက်ရိုး
ကောက်ရိုးပုံ ကောက်ရိုးပုံ
ကောက်ရိုးတံ ကောက်ရိုးတံ
ကောက်စေ့ ကောက်စေ့
(မကြာခဏ စပါးစေ့)
ကောက်ပင် ကောက်ပင်
ဒီနှစ် ကောက်ပင် ကောင်းလား
ဒီနှစ်ကောက်ပင်ကောင်းလား

ကောက်သစ် ကောက်သစ်
ကောက်သိမ်းချိန် ကောက်သိမ်းချိန်
ကောက်စပါး ကောက်စပါး
ကောက်ညှင်း ကောက်ညှင်း
ကောက်ညှင်းစပါး ကောက်ညှင်းစပါး
ကောက်ညှင်းဆန် ကောက်ညှင်းဆန်
ကောက်ညှင်းပေါင်း ကောက်ညှင်းပေါင်း
ကောက်ညှင်းဖြူ ကောက်ညှင်းဖြူ
ကောက်ညှင်းမည်း ကောက်ညှင်းမည်း
ကောက်ညှင်းငချိပ် ကောက်ညှင်းငချိပ်
ကောက်ညှင်းအုန်းနို့ဆန်း ကောက်ညှင်းအုန်းနို့ဆန်း,
ကောက်ညှင်းကြာတောက် ကောက်ညှင်းကြာတောက်
ကောက်ညှင်းထုပ် ကောက်ညှင်းထုပ်

ခေါက်ဆွဲ ခေါက်ဆွဲ
ဆန်ခေါက်ဆွဲ ဆန်ခေါက်ဆွဲ
ဆီချက်ခေါက်ဆွဲ ဆီချက်ခေါက်ဆွဲ
ခေါက်ဆွဲကြော် ခေါက်ဆွဲကြော်
အုန်းနို့ခေါက်ဆွဲ အုန်းနို့ခေါက်ဆွဲ

နတ်ကောက် နတ်ကောက်
ကောက်ဆွ ကောက်ဆွ
(သုံးရာသီပန်းပင်)
ကောက်စိုက်သမား ကောက်စိုက်သမား
ကောက်စိုက်သမ ကောက်စိုက်သမ
ကောက်စိုက်မပိုး ကောက်စိုက်မပိုး

ကောက် kɔ̆' ဂ. ကောက်,ကွေး kɔ:,khwé:
ချိုကောက်တယ် ချိုကောက်တယ်
သစ်သားကောက် သစ်သားကောက်
နွားတံကောက် နွားတံကောက်
လမ်းကောက် လမ်းကောက်
စောင်းကောက် စောင်းကောက်

ဆုံပင်ကောက် ผมหยิก
စိတ်ကောက် เคือง,งอน
ကောက်ကျစ် คดโกง

ကိုက် kaiʔ ก. กัด,ขบ kàt,khòp
ခေါင်းကိုက် ปวดหัว
ဝမ်းကိုက် ปวดท้อง(เช่น เป็นบิด)
သွားကိုက် ปวดฟัน

ခွေးကိုက် หมากัด
ခြင်္သေ့ကိုက် ยุงกัด
ပုရွက်ဆိတ်ကိုက် มดกัด
မြွေကိုက် งูกัด
ကြမ်းပိုးကိုက် ตัวเรือดกัด
မာကျောတဲ့အရာကို မကိုက်ရ ห้ามขบของแข็ง

ကိုက် gaiʔ น. ที่เปิดกระป๋อง thîː-pàːt-kràbɔ̌ŋ

ကိုက် gaiʔ น. หลา(สามฟุต) lăː
တစ်ကိုက် หนึ่งหลา

ကိုက် kaiʔ ว. กระชับ,พอเหมาะ kràcháp,phɔːmɔ̀ʔ
ဖိနပ်ကိုက်လား รองเท้าสวมพอเหมาะไหม
စည်းဝိဠေကိုက်တယ် เข้าท่าน่อง, เข้าจังหวะ(ดนตรี)
ပုလင်းနဲ့အဖုံးကိုက်တယ် ฝาพอดีกับขวด
အင်္ကျီရောင်းလို့ ကိုက်လား ขายเสื้อได้ดีไหม
အချိန်ကိုက် น้ำหนักพอดี, ตรงตามกำหนด(เวลา)
အချိန်ကိုက်ဖုံး ระเบิดเวลา

ကိုက်လန် kaiʔlañ น. คะน้า khanáː จ.
ကိုက်လန်ကြော် ผัดคะน้า

ကင် kiñ ก. ย่าง,ปิ้ง,อัง yàːŋ,pîŋ,ʔaŋ
မီးကင် อังไฟ,ปิ้งไฟ,ย่างไฟ
ကြက်ကင် ไก่ย่าง
ငါးကင် ปลาย่าง
ငါးပိကောင်ကင် ปลาร้าปิ้ง,ปลาหมักปิ้ง
ပုစွန်ကင် กุ้งเผา
ဝက်နှံရိုးကင် ชี่โครงหมูย่าง
အမဲသားကင် เนื้อวัวย่าง
အသားလုံးကင် ลูกชิ้นปิ้ง
ငှက်ပျောသီးမီးကင် กล้วยปิ้ง

ပေါင်မုန့်မီးကင် ขนมปังปิ้ง

ကင်ဆာ kiñsha น. มะเร็ง mareŋ อ.

ကင်ပွန်း kiñbûñ,kiñmûñ น. ส้มป่อย sôm-pɔ̀ŋ
ကင်ပွန်းရွက် ใบส้มป่อย
ကင်ပွန်းချဉ်ရွက် ใบส้มป่อย(รสเปรี้ยว)
ကင်ပွန်းပင် ต้นส้มป่อย
ကင်ပွန်းရွက်ဟင်း แกงใบส้มป่อย
ကင်ပွန်းရည် น้ำใบส้มป่อย
ကင်ပွန်းတပ် ตั้งชื่อ(ฝิธีตั้งชื่อเด็กทารกโดยรดน้ำส้มป่อย)

ကင်မရာ kiñməra น. กล้องถ่ายรูป klɔ̂ːŋ-thàːy-rúːp อ.camera

ကင်း kîñ ก. ปลอดจาก,รอดพ้น,ห่าง plɔ̀ːt-càːk, rɔ̀ːt-phón,hàːŋ
တာဝန်ကင်း พ้นจากหน้าที่, ปลอดจากหน้าที่
ဒေါသကင်း ไม่มีโทสะ(ปลอดโทสะ)
ဘေးရန်ကင်း ปลอดภัย
ဒုက္ခကင်း ปลอดจากทุกข์
ရောဂါကင်း ปลอดจากโรค
အန္တရာယ်ကင်း ปลอดจากอันตราย
အကြွေးကင်း ปลอดหนี้สิน
အပူအပင်ကင်း พ้นจากความทุกข์ร้อน
အပြစ်ကင်း ปลอดจากความผิด,พ้นผิด
အသီးကင်း ปราศจากผล(ผลไม้ไม่ออกผล)
ကင်းမှု ความรอดพ้น(เช่น จากโทษ)
ကင်းကွာ แยกห่าง
အဖေနဲ့ ကင်းကွာ อยู่ห่างจากพ่อ
ကင်းပျောက် สาบสูญ(ห่างหาย),หาย
အနာကင်းပျောက် แผลหาย

ကင်းရှင်း ปลอด
အန္တရာယ်ကင်းရှင်း ปลอดจากอันตราย

ကင်းဝေး ห่างไกล
လူသူတွေနဲ့ ကင်းဝေးတယ် ห่างไกลจากผู้คน

ကင်း kîñ น. ยาม yaːm
ကင်းတဲ,ကင်းစခန်း ป้อมยาม

ကင်း kîñ น. แมงมีฟิษ mɛːŋ-miː-phít

ကင်းမြီးကောက် မြေပုံ
ကင်းမလက်မည်း,
ကင်းပုစွန် မြေပုံဆိုင်း
ကင်းလိပ်ခြော ခွင်ကြေး
ကင်းခြေမွား ဇရပ်
ကင်းနှားသန် ကြိုးကိုင်

ကင်း kîñ ၁. ယှက်ကြိုး,ယှက်ဖြူ,ဖြူ rɛ̂:k-kà:t, rɛ̂:k-phlì,phlì

ပိန်ခွဲသီးကင်း ဖြူပုနုံအုံ
သခွားသီးကင်း ဖြူပေါင်ကြာအုံ
သရက်သီးကင်း ဖြူမုံ့ကြွားအုံ
အသီးကင်း ဖြူအုံ(ယှက်ဖြူ)
အကင်း ဖြူပင်ယှက်ဖြူ

မွေးကင်းစ ယှက်ကြိုး
မွေးကင်းစငှက် ခွေးကယှက်ကြိုး
မွေးကင်းစကလေး ကာလကယှက်ကြိုး

ကင်းပုံ kîñboñ ၁. ကံလိုင် tan-lin

ကင်းပုံရွက် ပြကံလိုင်

ကင်းမွန် kîñmuñ ၁. ပလာမိုက်ကြေးတောင်

pla:-mày-krà:dɔ:ŋ

ကင်းမြေး kîñmyê ၁. ဟယားပြဲ hɛ̀:k-pyâ

ကောင်,အကောင် kɔ̀ñ,ʔəkɔ̀ñ ၁. ကိုယ် tua

ခြင်ကောင် ကိုယ်ယုန်
နွားကောင် ကိုယ်ကြီးကြီး
သားပိုက်ကောင် ကိုယ်ခိုင်ခိုင်
ငါးပိကောင် ပလာမိုက်
ငါးကောင် (ကိုယ်)ပလာ
လောက်ကောင် ကိုယ်ဟန်ဆောင်

အလောင်းကောင် ဆင်,ဆောင်ဆင်
အသေကောင် ဆောင်ဆင်
လူသေကောင် ဆောင်ဆင်လူသေ
ကြွက်သေကောင် ဆောင်ဆင်ကြွက်သေ
ခွေးသေကောင် ဆောင်ဆင်ခွေးသေ

ကောင်လေး ကောင်လေး(ကြီးကြီးကလေး)
ကောင်မလေး ကောင်မလေး(ကြီးကြီးကလေး)
ဆိုးဝါးတဲ့ကောင် ကိုယ်ဆိုးကိုယ်ကြီး
ကောင်စုတ်ကလေး ကောင်ကလေးစုတ်(ကောင်ကလေးပေါ့)

ဟေ့ကောင် ကောင်ရေ,ကောင်ကြီးရေ,ကောင်ရယ်

အလောင်းဆယ်ကောင် ဆောင်ဆင်ဆယ်ကောင်
ဆောင်ဆင် ၁၀ ကောင်
ခွေးတစ်ကောင် ခွေးကိုယ်တစ်ကောင်
မြင်းတစ်ကောင် မြင်းကိုယ်တစ်ကောင်
ပိုးဟပ်တစ်ကောင် ပိုးဟပ်ကိုယ်တစ်ကောင်
ပိုးဟပ်ကိုယ်တစ်ကောင်ပေါ်နေတယ်

ကောင်စီ kɔ̀ñsi ၁. သဘာ sapha: ခ.council

တော်လှန်ရေးကောင်စီ သဘာတော်လှန်ရေး
ကျောင်းကောင်စီ သဘာကျောင်း

ကောင်တာ kɔ̀ñta ၁. ကောင်တာ khaw-tâ: ခ.counter

ကောင်း kɔ̂ñ ၁. ကောင်း kaun:

ခေါင်းကောင်းတယ် ခေါင်းကောင်း
ဦးနှောက်ကောင်းတယ် ဦးနှောက်ကောင်း
လက်ရေးကောင်းတယ် လက်ရေးကောင်း
လက်ရာကောင်းတယ် လက်ရာကောင်း
လက်သီးကောင်းတယ် လက်သီးကောင်း
နေကောင်းတယ် နေကောင်း
စားကောင်းတယ် စားကောင်း
ကံကောင်း ကံကောင်း
စီးပွားရေး ကောင်းတယ် စီးပွားရေးကောင်း
ကောင်းပါပြီ ကောင်းပါပြီ
မျက်နှာမကောင်းဘူး မျက်နှာကောင်းမဟုတ်
(ဝမ်းနည်းသောမျက်နှာ)
ဝိုက်မကောင်းဘူး ဝိုက်ကောင်းမဟုတ်
ပြောပုံဆိုပုံ မကောင်းဘူး ပြောပုံကောင်းမဟုတ်
ပြောတာ မကောင်းဘူး ပြောတာကောင်းမဟုတ်
မကောင်း ကျောင်းပို့ ကောင်းကောင်းကျောင်းပို့
ကောင်းသောနေ့ပါခင်ဗျာ ကောင်းသောနေ့ပါခင်ဗျာ
(ကောင်းသောနေ့ပါခင်ဗျာ)

ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ် ကောင်းကောင်းဖြစ်မယ်
ကောင်းချီးပေးတယ် ကောင်းချီးပေးတယ်

ကောက်ပင်ကောင်းလား ကောက်ပင်ကောင်းလား
(ကောက်ပင်ကောင်းလား)
အိပ်လို့ ကောင်းလား အိပ်လို့ကောင်းလား
ရောင်းလို့ ကောင်းသလား ရောင်းလို့ကောင်းသလား

ဖျော်စရာ ကောင်းတယ် ဖျော်စရာကောင်းတယ်
စားစရာ ကောင်းတယ် စားစရာကောင်းတယ်
ကြောက်စရာ ကောင်းတယ် ကြောက်စရာကောင်းတယ်

စိတ်ဝင်စား၀ရာ ကောင်းတယ် နာ်သနဉ
စိတ်ဝင်စား၀ိုဲ ကောင်းတယ် နာ်သနဉ
သွား၀ိုဲ ကောင်းတယ် နာ်ဉ်ပ

ကောင်းမှု ကောင်းမှု, ကုသိုလ်
ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပုဏ္ဏကုသိုလ်
ဦးညွှန့် မိသား၀ု ကောင်းမှု
ဦးညွှန့်၏ မိသားစု၏ ကုသိုလ်ဖြစ်သော(ကံဥတိဿ)

ကောင်းကောင်း ကောင်းကောင်း, ကောင်းစွာ
ကောင်းကောင်း စား၍ချင်တယ်
အစားအစာကောင်းကောင်းစားချင်တယ်
ကောင်းကောင်း အိပ်၍ချင်တယ်
အိပ်ရာကောင်းကောင်းအိပ်ချင်တယ်
ကောင်းကောင်းသွားပါ
သွားပါ
ကောင်းကောင်းပြောပါ
ကောင်းကောင်းပြောပါ
ကောင်းကောင်းမပြောနိုင်ဘူး
မကောင်းမကောင်းပြောတတ်ဘူး

ကောင်းမွန် ကောင်းမွန်, ကောင်းစားသော
ကောင်းမွန်စွာ အိပ်တယ်
ကောင်းမွန်စွာအိပ်စက်သည်

ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ကောင်းကောင်းမွန်မွန်
ကောင်းကောင်းမွန်မွန်နေတယ်
ကောင်းကောင်းမွန်မွန်နေထိုင်သည်

ကောင်းကင် kɔ̂ñgiñ n. ကောင်းကင်, ကောင်းကင်ယံ fáː,thóːŋ-fáː
ပြာတဲ့ကောင်းကင် ပြာသောကောင်းကင်
တိမ်ရှင်းတဲ့ကောင်းကင် တိမ်ကင်းသောကောင်းကင်
ကောင်းကင်အဆုံး ကောင်းကင်အဆုံး
ကောင်းကင်ဘုံ ကောင်းကင်ဘုံ
ကောင်းကင်မှာ ငှက်ကလေးပျံနေတယ်
ငှက်ကလေးတစ်ကောင် ကောင်းကင်ယံတွင် ပျံသန်းနေသည်

ကိုင် kaiñ n. ပုဆိုး, ပုဆိုးရှည် bòːk,chàːp,láy
ဘီလပ်မြေ ကိုင်တယ် ပုဆိုးရှည်ဝတ်ဆင်သည်

ကိုင် kaiñ n. ပြုပြင်, ပြုပြင်ထိန်းသိမ်း sɔ̂ːm,sɔ̂ːm-seːm
အင်ဂျင် ကိုင်တယ် အင်ဂျင်ပြုပြင်သည်
ကား၀က် ကိုင်တယ် ကားပြုပြင်သည်

ကိုင် kaiñ n. ကိုင်, ယူ thíː,càp

လက်ကိုင်ခြေကိုင် လက်ကိုင်ခြေကိုင် ယူဆောင်
လက်ကိုင်အိတ် လက်ကိုင်အိတ်
လက်ကိုင်ဖုန်း လက်ကိုင်ဖုန်း
အစာကိုမကိုင်ခင် လက်ကိုစင်အောင်
- ဆေးပါ
အစားမစားမီ လက်ကိုဆေးကြောပါ

ကိုင်ထား ကိုင်ထား
ကိုင်လိုက် ကိုင်လိုက်
တယ်လီဖုန်းကိုင်လိုက်ပါ
တယ်လီဖုန်းကိုင်လိုက်ပါ

ကိုင်း kâiñ n. ကိုင်း, ကိုင်းခြုံ khóːŋ,ŋɔːˀ
ကိုင်းညွတ် ကိုင်းညွတ်
သစ်ပင်ကိုင်းညွတ်တယ် သစ်ပင်ကိုင်းညွတ်သည်
ကိုင်းညွတ်နေတဲ့စပါးနှံ
ကိုင်းညွတ်နေသောစပါးနှံ

ကိုင်း kâiñ n. ကိုင်း phoŋ,khɛ̆ːm

ကိုင်း,အကိုင်း gâiñ,ʔəkâiñ n. ကိုင်းမြိုင် kàŋ-máy
သစ်ကိုင်း သစ်ကိုင်း
အကိုင်းအခက် အကိုင်းအခက်
တမာတစ်ကိုင်း သရက်ကိုင်းတစ်ကိုင်း

ကိုင်းမြေ kâiñmye n. ကိုင်းမြေ thíː-phɔ́ʔ-plùːk

ကိစ္စ keˀsà n. ကိစ္စ, ကိစ္စရပ် kìt,kìt-thúrá n.
ကိစ္စပြီးပြီ ကိစ္စပြီးပြီ
ကိစ္စရှိပါတယ် ကိစ္စရှိပါသည်
ကိစ္စမရှိပါဘူး ကိစ္စမရှိပါ
ကိစ္စမရှိသူ မဝင်ရ ကိစ္စမရှိသူ မဝင်ရ

မျှ ချေပနကိစ္စ ချေပနကိစ္စ
မဖြစ်နိုင်တဲ့ကိစ္စ မဖြစ်နိုင်သောကိစ္စ
အိမ်မှုကိစ္စ အိမ်မှုကိစ္စ
ကိစ္စတစ်ခု ကိစ္စတစ်ခု

ကတ်ကြေး kaˀcì n. ကတ်ကြေး kan-kray n.,v.
စက်ကတ်ကြေး စက်ကတ်ကြေး(ကတ်ကြေးစက်ကြီး)

ကတ္တရာ kaˀtəya n. ကတ္တရာ gaːŋ-mataːŋ
ကတ္တရာစေး ကတ္တရာစေး
ကတ္တရာလမ်း ကတ္တရာလမ်း

ကတ္ထား kaˀtâ n. เครื่องชั่งน้ำหนัก khîaŋ-chàŋ ဒ.
(ใช้ชั่งของขนาดใหญ่ เช่น กระสอบข้าว)

ကတ်ပြား kaˀpyâ n. บัตร,นามบัตร bàt,naːm-bàt
ခ.card
မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား บัตรประชาชน,
บัตรประจำตัว
လိပ်စာကတ်ပြား นามบัตร

ကတ်ဖဲ့ kaˀphɛ̀ ဂ. แย้ง,ตื้อแพ่ง ɡɛ́ːŋ,dîː-phɛ̂ŋ
ကတ်ဖဲ့လုပ် ทำตื้อแพ่ง
ကတ်ဖဲ့ပြော พูดแย้ง,แย้งตื้อตีง

ကတ်သီးကတ်သတ် kaˀθîkaˀθaˀ ဂ. ตื้อรั้น,ตื้อดึง
dîː-rán,dîː-dɪŋ
ကတ်သီးကတ်သတ် ပြောတယ် พูดตื้อรั้น
ကတ်သီးကတ်သတ် လုပ်တယ် ทำตื้อดึง

ကိတ် keˀ n. เค้ก khéːk ခ.cake
ကျိတ်မုန့် ขนมเค้ก
မွေးနေ့ကိတ် เค้กวันเกิด

ကုတ် koˀ ก. ข่วน,ตะกาย,เกา khùan,taka-ɰ,kaw
ခေါင်းကုတ်တယ် เกาหัว
လက်နဲ့ ကုတ်တယ် ข่วนด้วยมือ
ယာဘရင် မကုတ်ရ ถ้าคัน ห้ามเกา
ကြောင် သူ့ကိုကုတ်တယ် แมวข่วนเขา
ခွေး လက်နဲ့ တံခါးကိုကုတ်တယ်
หมาตะกายประตูด้วยขาหน้า

ကုတ်ဆွဲ ข่วนตะกาย,ข่วนกระชาก
မျက်နှာကို ကုတ်ဆွဲတယ် ข่วนหน้า

ကုတ် koˀ n. คานงัด(ใช้ทุ่นแรง) khaːn-ŋát
ကုတ်နဲ့ မတယ် ยกด้วยคานงัด

ကန် kañ ก. เตะ,ถีบ,ยัน tè?,thìːp,ɰan
ခြေနဲ့ ကန်ထားတယ် ยันไว้ด้วยเท้า
ဘောလုံးကန်တယ် เตะลูกบอล
ခြေနဲ့ အကန်ခံရတယ် ถูกถีบด้วยเท้า

ကန်ကျောက် เตะเขี่ย
သားငယ်လေးက အဝတ်တွေ
- ကန်ကျောက်ပစ်တယ်
เด็กน้อยเตะเขี่ยผ้าทิ้ง(ถีบผ้าออก)

ကန် kañ n. สระ,บ่อ sàʔ,bɔ̀ː

ရေကန်	สระน้ำ
ရေကန်ကလေး	บ่อน้ำ
အင်းလျားကန်	หนองน้ำอิงยา
ရေကန်ကြီး	ทะเลสาบ,บึง
အင်းလေးရေကန်ကြီး	ทะเลสาบอิงเล
ရေကူးကန်	สระว่ายน้ำ
သဃ်ဇာတကန်	สระธรรมชาติ
လက်ဆည်ကန်	อ่างเก็บน้ำ
ငါးမွေးကန်	บ่อเลี้ยงปลา
လက်ဆေးကန်	อ่างล้างมือ
ကန်ပေါင်,ကန်ဘောင်	ขอบสระ
ရေကန်တစ်ကန်	สระน้ำหนึ่งสระ

ကန့်စွန်း ɡəzûñ n. มันเทศ man-thé:t

ကန့်စွန်းဥ	หัวมันเทศ
ကုန်းကန့်စွန်းပင်	ต้นมันเทศ
ကုန်းကန့်စွန်းရွက်	ใบมันเทศ

ကန့်စွန်း ɡəzûñ n. ผักบุ้ง phàk-bûŋ

ကန့်စွန်းဂျိုးနီ	ผักบุ้งก้านแดง,ผักบุ้งนา
လယ်ကန့်စွန်း	ผักบุ้งนา
တရုတ်ကန့်စွန်း	ผักบุ้งจีน
ရေကန့်စွန်း	ผักบุ้ง(ผักบุ้งน้ำ)
ရေကန့်စွန်းပင်	ต้นผักบุ้ง
ရေကန့်စွန်းရွက်	ใบผักบุ้ง
ကန့်စွန်းညွှန့်	ยอดผักบุ้ง

ကန္တာရ ɡañdayà ဂ. กันดาร kan-daːn ပ.
ကန္တာရတောကြီး ป่าใหญ่กันดาร,ป่ารกทึบ
ကန္တာရခရီးကြမ်း သွားသည်
ไปตามทางทุรกันดาร

ကန်တော့ ɡədɔ̀ ก. ไหว้ พลีบู
ကန်တော့ပါ ขอโทษ
ကန်တော့ ကန်တော့ ขอโทษ ขอโทษ
ဆရာကန်တော့ပွဲ พิธีไหว้ครู
ကန်တော့ပွဲ สำรับบูชา (ประกอบด้วย
มะพร้าว 1 ลูก และกล้วย
2-3 หวี จัดวางลงในกะละมัง)
ကန်တော့ ဆွမ်းပါ ဘုရား ขอไหว้แทนข้าวเจ้าค่ะ
(พูดเมื่อพระมาบิณฑบาต
แต่ไม่มีข้าวถวายให้)

ကန်သင်း gəʔĩñ น. ค้นนา khan-na:
ကန်သင်းရိုး ค้นนา

ကန့် kàñ ก. ขวาง,กั้น khwă:ŋ,kân
ကန့်ကွက် ค้ดค้าน,ต่อต้าน
ကန့်ကွက်ပြောတယ် พูดค้ดค้าน
ပြည်သူများက အစိုးရကို ကန့်ကွက်
– ဆန္ဒပြကြတယ်
ประชาชนประท้วงต่อต้านรัฐบาล

ကန့်လန့် ขวางกั้น
ကန့်လန့်ကာ ม่าน,ม่านกั้น
ကန့်လန့်ဖြတ်လမ်း ถนนตัดไขว้กัน
(ถนนตัดขวางกัน)
ကန့်လန့်ဝင်တယ် เข้าตามขวาง
ကန့်လန့်အိပ်တယ် นอนขวาง

ကန့်သတ် จำกัด
အချိန်ကန့်သတ်တယ်จำกัดเวลา
အရှိန်ကန့်သတ်တယ်จำกัดความเร็ว
အရေအတွက်ကန့်သတ်တယ် จำกัดจำนวน
အလေးချိန်ကန့်သတ်တယ် จำกัดน้ำหนัก

ကန့် kàñ น. กำมะถัน kam-mathăn ส.

ကန်း kâñ ว. บอด,หนวก bɔ̀:t,nùak
မျက်စိကန်း ตาบอด
နားကန်း หูหนวก
အကန်း คนตาบอด

ကိန္နရာ keñnəya น. กินรา kin-nara: บ.
ကိန္နရာအတ ระบำกินรา(ไทใหญ่)

ကိန္နရီ keñnəyi น. กินรี kin-nari: บ.

ကိန်း kêñ ก. เก็บงำ kèp-ŋam
လောဘ ကိန်းတယ် เก็บงำความโลภ
ကိလေသာကိန်းတယ် เก็บงำกิเลส

ကိန်း kêñ น. เลข,ลักษณะบ่งบอก lêːk
ကိန်းဂဏန်း จำนวนเลข
ကိန်းသေ ค่าคงที่
ကိန်းရှင် ค่าตัวแปร
လူကျော်လူမော်ဖြစ်မယ်ကိန်းတွေ့တယ်
มีลักษณะบ่งบอกว่าน่าจะเป็นคนเด่นดัง

ကိန်းသေ,ကျိန်းသေ kêñðe,cêñəe ว. แน่นอน
nè-nɔ:n
ကိန်းသေသွားမယ် จะไปแน่นอน

ကုန် koñ น. สินค้า sĭn-khá:
ကုန်ပစ္စည်း สินค้า
ထုတ်ကုန် สินค้าส่งออก
နိုင်ငံခြားကုန် สินค้าต่างประเทศ
ရောင်းကုန် สินค้าขาย
သွင်းကုန် สินค้านำเข้า
ကုန်တင်ကား รถสินค้า,รถบรรทุก
ကုန်တင်တွဲ ขบวนตู้รถสินค้า
ကုန်တင်လှေ เรือบรรทุกสินค้า
ကုန်တိုက် ตึกร้านค้า,ห้างสรรพสินค้า
ကုန်ပဒေသာဆိုင် ร้านสรรพสินค้า
ကုန်လှောင်ရုံ โรงเก็บสินค้า,โกดัง
ကုန်သည် พ่อค้า
ကုန်ဝယ်သည် พ่อค้าของซ้ำ
ကုန်ဝယ်ရောင်းသူ คนขายของซ้ำ
ကျောက်ကုန်သည် พ่อค้าพลอย
ကုန်သယ်ဆောင်သူ คนขนของ
ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်အလုပ်
อาชีพซื้อขายสินค้า

ကုန် koñ ว. หมด,สิ้นสุด mòt,sĭn-sùt
ကံကုန် สิ้นกรรม,หมดกรรม(ตาย)
ကံတော် ကုန်တယ် สิ้นกรรม(ตาย)
စားကုန် กินหมด
တအားကုန် เต็มกำลัง,สุดกำลัง,
เต็มแรง
တစ်နေ့ကုန် ตลอดทั้งวัน
နှစ်ကုန် สิ้นปี
ရန်ကုန် หมดหัตรู,ริปูสลาย
(ชื่อเมืองย่างกุ้ง)
လကုန် สิ้นเดือน
လကုန်ခါနီးတယ် ใกล้สิ้นเดือน
အစွမ်းကုန် เต็มกำลังความสามารถ
အသံကုန်အော် ร้องจนสุดเสียง
ကုန်အောင်ပြောပါ บอกมาให้หมด
ဘယ်လောက်ကုန်ကျမလဲ ทั้งหมดราคาเท่าไร
အိမ်ရှိတစ်နေ့ကုန် နေသည် อยู่บ้านตลอดทั้งวัน
တစ်နေ့ကုန်အိပ်တယ် นอนทั้งวัน

ကုန်စင် หมดสิ้น

ကုန်စင်အောင်ပြောပြ บอกหมดสิ้น

ကုန်ဆုံး สิ้นสุด
နှစ်ကုန်ဆုံးသောအခါ เวลาสิ้นปี

ကုန်း kôñ ก. ขุนหย่ ŋùʔ-ŋɛ̀
ကုန်းမ แม่จอมขุนหย่
ကုန်းတိုက် ย่าขุน,ขุยง

ကုန်း kôñ น. ฟื้นดิน,บก,เนินดิน phḭ́n-din, bòk,nəɛn-din
ကုန်းကြောင်း เส้นทางบก
ကုန်းကြောင်းခရီး เส้นทางบก
ကုန်းလမ်း ทางบก(ทางถนน)
ကုန်းကြောင်းစစ်ပွဲ สงครามภาคฟื้นดิน
ကုန်းတပ် กองทัพบก
ကုန်းပေါင် กาบเรือ,ไม้กระดานพาด (จากเรือสู่บก)

ကုန်းမြင့် ที่สูง,เนินสูง
ကုန်းမြင့်မြေ ฟื้นที่สูง
ကုန်းပြင်မြင့် ที่ราบสูง
ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့် ที่ราบสูงชาน
ကုန်းမြင့်သား คนบนฟื้นที่สูง
တောင်ကြီး ကုန်းမြင့်မှာ ရှိတယ်
ตองจีอยู่ที่บนที่สูง

ကုန်းပေါ်တက်တယ် ขึ้นบก(ขึ้นบนบก)
ကုန်းသို့တက်တယ် ขึ้นบก(ขึ้นยังบก)

ကုန်း kôñ ว. โค้ง,โก่ง khó:ŋ,kò:ŋ
ခါးကုန်း หลังโก่ง
ခါးကုန်းသူ คนหลังโก่ง
ကုန်းပိုးတယ် ขี่โก่ง
ကုန်းကုန်းကွကွ ตะคุ่มๆ
လေးဘက် ကုန်းသွားတယ်
คลานโก้งโค้งไป
လူကြီးရှေ့သွားရင် ခါးကုန်းသွားတယ်
เดินค้อมหลังเมื่อผ่านหน้าผู้ใหญ่

ကုန်းနှီး kôñn̥í น. อาน ʔa:n
မြင်းကုန်းနှီး อานม้า

ကုန်းဘောင် kôñbɔ̀ñ น. คองบอง khɔ:ŋ-bɔ:ŋ
ကုန်းဘောင်ဆက် ราชวงศ์คองบอง

ကပ် kaˀ ก. ชิด,แนบ,ติด,ผนึก,แปะ,เกาะ chit,nɛ̀:p,tìt,phanìk,pɛ̀ʔ,kɔ̀ʔ
ကပ်ထိုင်တယ် นั่งติดกัน
ကြော်ငြာကပ်တယ် ติดแผ่นโฆษณา
ဈေးကပ်ထားတယ် ติดราคาไว้
ရေနွေးအိတ်ကပ်တယ် แนบถุงน้ำร้อน
ရွှေပြားကပ်တယ် ติดทองคำเปลว
ကော်နဲ့ကပ်တယ် ติดด้วยกาว
သလိပ်ကပ်တယ် เสลดติด(คอ)
အဖုံးကပ်တယ် ใส่ปก
လာကပ် มาชิด(มาใกล้ๆ)
လက်ဝဲကပ် ชิดซ้าย
လက်ညာကပ် ชิดขวา
နားကပ် ตุ้มหู(ที่เหน็บหู)

စေးကပ် เหนียว
ကပ်စေးနဲ့ ขี้เหนียว,คนขี้เหนียว
ပိုက်ဆံကပ်စေးနဲ့တယ် ขี้เหนียวเงิน
ကပ်စေးနဲ့သူ คนขี้เหนียว
ကပ်စေးနဲ့ပင် หญ้าเจ้าชู้
ကပ်ပါး กาฝาก(ต้นไม้,สัตว์)
ကပ်ပါးပင် ต้นกาฝาก
ကပ်ပေါက်တယ် งอกเกาะติด
သစ်ခွပန်း သစ်ပင်မှာ ကပ်ပေါက်နေတယ်
ดอกกล้วยไม้งอกติดที่ต้นไม้
ကပ်မြောင် เกาะอาศัย
ကပ်မြောင်သူ คนที่ทำตัวเป็นกาฝาก
ကပ်ရပ် เกาะอาศัย(อย่างกาฝาก)
သူ ငိုးဆိမ်မှာ ကပ်ရပ်နေတယ်
เขาเกาะอาศัยอยู่บ้านฉัน
နီးကပ် ใกล้ชิด,ใกล้เคียง
စာမေးပွဲကြီးနီးကပ်လာတယ်
การสอบครั้งใหญ่กระชั้นชิดมา
နီးကပ်တဲ့ရွာ หมู่บ้านใกล้เคียง
ကပ်ဆေး พลาสเตอร์,ยาแปะแผล
တရုတ်ကပ်မှန် กระจกบานเกล็ด
ကပ်ရောဂါ โรคติดต่อ
လက်ဝဲကပ်တိုင် เสาไม้กางเขน

ကပ် kaˀ ก. ประเคน prà-khe:n
ကပ်လှူ ประเคน,ถวาย
ဘုန်းကြီးကို ဆွမ်းကပ်လှူတယ်
ถวายข้าวพระสงฆ์

ကပ် kaˀ n. ပလွှာမ pleːhăːm
လူနာတင်ကပ် ပလွှာမတင်ရန်

ကပ် kaˀ n. ကပ်,ကိလိ်,လောက kàp,kan,lôːk n.
ကပ်ကမ္ဘာ လောက

ကပ် kaˀ n. ဒုက္ခဘေ,ဒုက္ခဘေး dúkkhăphèn,thúk-phay n.
ကပ်ကြီးသုံးပါးဘေး မဟိန္တရာဘေးသုံးပါး
(ဘေးဒုက္ခ,ဘေးရောဂါ
ဘေးသောကနှင့်)
ကပ်ရောဂါ ရောဂါဘေး
ကပ်ဆိုက် ဘေးဒုက္ခဆိုက်ရောက်
ဒီရွာ ဒီနှစ် ကပ်ဆိုက်တယ်
ဒီနှစ်ဒီရွာမှာ ဘေးဒုက္ခဆိုက်ရောက်သည်

ကပ္ပလီ kaˀpəli n. နိုကြာ,ကုလားခေါင်းဆောင် nákroː,khon-dam
ကပ္ပလီလူမျိုး ဇာတိနိုကြာ,ကုလားခေါင်းဆောင်

ကပ္ပိယ kaˀpìyà n. ဘဏ္ဍာစောင့်(ဘုရားသံဃာတော်)
khâː-phráʔ n.
ဘုန်းကြီးရဲ့ကပ္ပိယ ဘုန်းကြီး၏ဘဏ္ဍာစောင့်

ကပ္ပီတန် kaˀpitañ n. ကပ္ပတိန်(လှေ) kàp-tan
n.captain

ကပ်ပယ် kaˀpɛ n. ကရပေါက်,ဆံဖားခေါင်း kràpòːk,
ʔan-thá m.
ကပ်ပယ်အိတ် ဆံဖားခေါင်းအိတ်
ကပ်ပယ်အိတ်ရောင်ရောဂါ
ဆံဖားခေါင်းအိတ်ရောင်ရောဂါ

ကုပ် koˀ ဂ. ကွေ့,ကောက် khóːŋ,khɔ̀ːm
ဘီးကုပ် ဘီးကွေ့
အမြီးကုပ် အမြီးကောက်
အမြီးကုပ် ပြေးတယ် အမြီးကောက်ပြေးသည်
မျက်မှောင်ကုပ် မျက်မှောင်ကြုတ်
ကုပ်ချောင်းချောင်းနဲ့ သွေးတယ်
ကွေ့ကောက်ကောက်နှင့် သွေးသည်
မီးတင်းကုပ် မီးခဲကြီး

ကုပ် goˀ n. ကုလားကော,ကုလားကြီး kòk-khɔː,lăŋ-khɔː

ကမ္မည်း gəbyî n. ကိလပနာ,ကံစကားဂိုက်,ကံအဓိဋ္ဌာန်
kan-lapanaː,kham-caːlík,kham-ʔù-thít
ကမ္မည်းစာ ကံစကားဂိုက်စာ
ကမ္မည်းကျောက်စာ ကိလပနာကံစကားဂိုက်
ကမ္မည်းထိုးတယ် ကံစကားဂိုက်

ကမ္ဘောဒီးယား kañbɔ̂dìyâ n. ကမ္ဘောဒီးယား
kam-phuː-chaː

ကမ္ဘာ gəba n. လောက lôːk n.
ကမ္ဘာကြီဟ် လောက
ကမ္ဘာလုံး လူ့လောက
ကမ္ဘာစစ် လောကစစ်ပွဲ
ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး လောကစီးပွားရေး
ကမ္ဘာ့ဘောလုံးပွဲ လောကဘောလုံးပွဲ
ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင် လောကမြေမျက်နှာပြင်
ကမ္ဘာအေး ကမ္ဘာအေး(ဆောမြဟာဝိဟာရတက္ကသိုလ်
ကျောင်းဝင်းအတွင်းရှိ
ကျောင်းတိုက်)
တစ်ကမ္ဘာလုံး တစ်လောကလုံး
တစ်ကမ္ဘာလောက် ချစ်တယ်
တစ်လောကလုံးမှ ချစ်သည်
ကျေးဇူးကမ္ဘာပဲနော်
ကျေးဇူးကြီးလှပါပေ့

ကမ္မဋ္ဌာန်း kəməthâñ n. ကမ္မဋ္ဌာန် kam-mathăn n.
ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်တယ် ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်သည်

ကမ္မဝါစာ kəməwasa n. ကမ္မဝါစာ kam-ma-waː-caː n.
ကြေးကမ္မဝါစာ ကြေးပြားပေါ်ရေးထိုးထားသော ကမ္မဝါစာ
ဆင်စွယ်ကမ္မဝါစာ ဆင်စွယ်ပေါ်ရေးထိုးထားသော ကမ္မဝါစာ
ယွန်းကမ္မဝါစာ ယွန်းပြားပေါ်ရေးထိုးထားသော ကမ္မဝါစာ
မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါစာ မန်ကျည်းစေ့ပေါ်ရေးထိုးထားသော ကမ္မဝါစာ

ကမ်း kâñ n. ဖျား,ဘေးတစ်ဖက် fàn,khɔ̀ːp-khèːt
ကမ်းသို့တက်တယ် ကမ်းသို့တက်သည်
ကမ်းခြေ ကမ်းခြေ
ကမ်းစပ် ကမ်းစပ်
မြစ်ကမ်းစပ် မြစ်ကမ်းစပ်
မြစ်ကမ်းနား မြစ်ကမ်းနား

ကမ်းပါး ကမ်းပါး
မြစ်ကမ်းပါး မြစ်ကမ်းပါး
ချောက်ကမ်းပါး ချောက်ကမ်းပါး
ကမ်းနုးး ကမ်းနုး

ဆိပ်ကမ်း ဆိပ်ကမ်း
ပင်လယ်ကမ်း ပင်လယ်ကမ်း
မြစ်ကမ်း မြစ်ကမ်း

သဲသောင်ကမ်း　　ဝိမာဒကရာ

စည်းကမ်း　　ဗ်ဝကာ်ဟနတ,ကဋ္ဌကဏ်
ကမ်းတက်　　ခ်ာ်ခေ်ာ်,ဟခြင်,ပ်ိုဟန်ာ်
အလိုလိုက်လို ကမ်းတက်တယ် ဟခြင်ဟပြာ်စာမာဟစ

ကုမ္ပဏီ koñpəni u.　ပဒိဗ်ဟ bərisàt ə.company
ဆေးကုမ္ပဏီ　　ပဒိဗ်ဟဒယာ
ကားကုမ္ပဏီ　　ပဒိဗ်ဟကရထယန်ဒ်

ကုံး kôñ n.　ဒ်ဝယ်,ဒ်ဝယ်ဟဳယင် rə̂-ŋ,rə̂-ŋ-riaŋ
စာကုံး　　ဟဳယင်ကာမ
ပန်းကုံး　　ဒ်ဝယ်ကေအ်ဟမ်,ဗာင်မာလ်ယ
ပုတီးကုံး　　ဗာင်လွကပြကာ
စ်ပယ်ကုံး　　ဗာင်မကလိ,မာလ်ယမကလိ

စီကုံး　　ပြကမ်ဒ်,ဟတ်ယ
စာစီစာကုံး　　ဟဳယင်ကာမ
သီကုံး　　ဟဳယင်ဒ်ဝယ်(မာလ်ယ,ကလဝန်)
ကဗျာသီကုံး　　ဒ်ဝယ်ဟဳယင်ပကကလဝန်

ပန်းကုံးတစ်ကုံး　ဗာင်မာလ်ယဟန်ိုင်ဗာင
ပုတီးတစ်ကုံး　ပြကာ်ဟန်ိုင်ဗာင

ကယ် kɛ n.　ခုံမ်ခရာင်(ပကပ်ိုကဒ်ကဗာ်ဟာ) khúm-khrəŋ
နတ် မကယ်ဘူး　　ဘောတာ်ိုခုံမ်ခရာင်
ဘုရား မကယ်ဘူး　　ပဒယ်ိုခုံမ်ခရာင်
သူကို ငါ ကယ်မယ်　　ခ်ံဟစ်ဘ်ဒ်ပကပ်ိုင်ဟစ
သူ့အသက်ကို ငါကယ်ရမ်ယ်
ခ်ံဟစ်ဘ်ဒ်ပကပ်ိုင်ဟစ်ဒ်ဝယ်

ကယ်ပါအုံး　　ဟစ်ဘ်ဒ်ဝယ်
ကယ်တော်မူပါ　　ဂုဏ်ပဒယ်ဟစ်ဘ်ဒ်ဝယ်
ကယ်ပါ ဘုရား　　ဂုဏ်ပဒယ်ဟစ်ဘ်ဒ်ဝယ်

ကယ်ပါ kɛba u.　ခေါဘာန khɔ̆-thaːn
(ถือเป็นคำสบประมาท)

ကိုယ် ko u.　ရ်ာ်ကာယ,ဒ်ကတန,တန raː̂-ŋ-kaːŋ,tua-ton,ton
ကိုယ်ကာယ　　ရ်ာ်ကာယ(ရ်ာ်-ကာယ)
ကိုယ်ခန္ဓာ　　ရ်ာ်ကာယ(ကာယ-ပ်ိုန်ဓ်)
ကိုယ်လက်　　ရ်ာ်ကာယ(ကာယ-မိုခ)
ကိုယ်ခန္ဓာမစွမ်းမသန်သူ　ဂနမိကာရ
ကိုယ်ရ်ာ်တော်　　အင်ဂရက်ခ်
ကိုယ်စား　　ဒ်ကတန

ကိုယ်စားလှယ်　　ဒ်ကတန,ပ်ိုင်ကတန
လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်　ပ်ိုင်ကတနရာခ်ဗတ်
ကိုယ်ရေပြားရောဂါ　　ဟရောဂ်ိုဟဳန
ကိုယ်ပင်ပန်း　　ဟမိုဟယကာယ
ကိုယ်ပူ　　ဒ်ကဟဳန
ကိုယ်ဝန်　　ဂရဘ်(ဘာရကဗာ်ကာယ)
ကိုယ်ဝန်ရှိတယ်　　မီဂရဘ်,မီဗ်ာင
(မီဘာရကဗာ်ကာယ)
ကိုယ်ဝန်ဆောင်　　ဟပ်ိုင်မီဂရဘ်
ကိုယ်ရည်　　ကဝါမာရထဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ်ရည်သွေးတယ်　　အာဒအဗ်ာင်ကဝါမာရထ

ကိုယ့်အကျိုး　　ပြယောဇန်ဟ်ာ်တန
ကိုယ့်ခေါင်း　　ဗ်ာင်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ့်ခြေသံ　　ဟသဳင်ခေ်ာင်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ့်တပည့်　　ဂိသ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ့်ဘက်　　ခ်ာ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ့်မျက်စိ　　နိယန်ဒ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ့်အား　　ကာ်ခ်ာင်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်

ကိုယ့်အားကိုယ်ကို　ဗိုင်ကာ်ခ်ာင်ဟ်ာ်တန
ကိုယ့်အမေကိုချစ်တယ်　ရ်ာ်မဲ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ့်အိမ်မှာနေတယ်　အဴဗ်ာ်ဗ်ာန်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ့်တွေ့သိတယ်　　ရ်ာ်ဒ်ာ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ့်ဒုက္ခကိုယ်ရှာတယ်　ဟာဒုက်ဗ်ာ်ခ်ာ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
မလုပ်ချင်ရင်ထွက်သွား ကိုယ့်လူ
ဗ်ာ်အဴယာကဟ်ာ်ကာဟ်ာ်ကာဟ်ာ်ဒ်ဝယ် ဟ်ာ်ဒ်ာ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်

ကိုယ်တိုင်　　ဒ်ကတန,ဒ်ကဝါ
ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်　　ဒ်ကဝါဗ်ာင်ဟစ်
ဘိုဘိုကိုယ်တိုင်　　ဒ်ကဝါဗ်ာင်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ်တိုင်သယ်တယ်　　ဗ်ာင်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ်တိုင်သန့်ရှင်းရမယ်
ဒ်ကဝါဟ်ာ်ဒ်ဝယ်ဗ်ာင်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
သူကိုယ်တိုင်စာကြိုးစားတယ်
ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်ဗ်ာင်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်

ကိုယ်ပိုင်　　ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ်ပိုင်ဆေးရုံ　　ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
ကိုယ်ပိုင်သုံးဖို့ပစ္စည်း　　ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်
လမှာကိုယ်ပိုင်အလင်းရောင် မရှိဘူး
ဒ်ာ်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်ဗ်ာင်ဟ်ာ်ဒ်ဝယ်

ကိုယ်လုံး　　ဒ်ကတန,ဒ်ကဝါ
နဂါးကိုယ်လုံး　　ဒ်ကတန,ဒ်ကဝါ

ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်လှတယ် **เรือนร่างสวยงาม**

ကိုယ့်ကိုယ် **ตัวเอง**
ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိမ့်ချတယ် **ถ่อมตน**
ကိုယ့်ကိုယ်ကို မြှောက်တယ် **ยกตน**
ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးတယ် **ลำพองตน**
ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားကိုးတယ်
พึ่งพาตนเอง
ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် လုပ်စားတယ်
ทำกินตามประสาตนเอง

ကိုယ့်ကိုကိုယ် **ตัวเอง**
ကိုယ့်ကိုကိုယ်ခွင့်မလွှတ်ဘူး **ไม่ให้อภัยตัวเอง**
ကိုယ့်ကိုကိုယ်အသိဆုံးပါ **รู้จักตัวเองดี**

ကိုယ့်ဟာ **ของของตน**
ကိုယ့်ဟာကို သယ်ယူပါ **โปรดขนของตนเอาเอง**

ကိုယ်စီကိုယ်ငဲ **ทั่วหน้า,ทั่วถ้วน**
ကိုယ်စီကိုယ်ငဲ အလုပ်လုပ်တယ်
ทำงานกันทั่วหน้า
ကိုယ်စီကိုယ်ငဲ ပေးတယ်
ให้ถ้วนหน้า

ကိုယ်ရောင်ပြ **ปรากฏตัว**
ကိုယ်ရောင်ဖျောက် **หายตัว**
ကိုယ်ရောင်ပျောက် **หายตัวไป**
ကိုယ်ပျောက်သွားတယ် **หายตัวไป**

ကျ cà n. **ตก,หก,หล่น,ลุล่วง(เวลา),เบ็ดเสร็จ(ราคา)**
tòk,hòk,lòn,lú?-lûaŋ,bèt-sèt
ဈေးကျတယ် **ราคาตก**
ကျသင့်တာ ကျွန်တော်ပေးပါ့မယ်
ผมจะให้ราคาตามสมควร
အားလုံး ဘယ်လောက်ကျသလဲ
ทั้งหมด(ราคา)ตกเท่าไร

ဆီကျတယ် **น้ำมันหก,น้ำมันเยิ้มออก**
ထမင်းကျတယ် **ข้าวหก**
မျက်ရည်ကျတယ် **น้ำตาตก,น้ำตาร่วง**
ရေခွက်ကျတယ် **แก้วน้ำตก**
ရေတွန်ကျတယ် **น้ำตกไหลตก**
သွေးရည်ကျတယ် **น้ำลายหก**
မိုးသီးကျတယ် **ลูกเห็บตก**
မိုးပေါက်တွေကျတယ် **ฝนลงเม็ด**

နှင်းကျတယ် **หมอกลง**
နှင်းရည်ကျတယ် **น้ำค้างลง**
ရေကျတယ် **น้ำลด,น้ำลง,น้ำหก,น้ำหยด**
ရာသီသွေးကျတယ် **มีประจำเดือน**
အဖျားမကျဘူး **ไข้ไม่ลดลง**

ကျကွဲ **ตกแตก**
ကျဆင်း **ตกลงมา**
မိုးကျဆင်းလာတယ် **ฝนตกลงมา**
စီးပွားရေးကျဆင်းတယ် **เศรษฐกิจตกต่ำลง**
လဲကျ **ล้มหกล้ม**
လွှင့်ကျ **ปลิวหล่น**

စိတ်ကျ,စိတ်ဓာတ်ကျ **เสียกำลังใจ**
လက်ပန်းကျတယ် **มือตก(เหนื่อยอ่อน)**
လမ်းမကျဘူး **ผิดทำนองคลองธรรม**
သဘာဝမကျဘူး **ไม่ถูกทำนองคลองธรรม**
သဘောကျ **พึงพอใจ**

စနစ်တကျ **เป็นระเบียบ**
ဗဟိုကျ **ตรงกลาง**
နောက်ကျ **สาย,ช้า**
ရှေ့လကျ **(ตก)เดือนหน้า**
အဆိုးကျ **ได้สัดส่วน,**
พอเหมาะพอเจาะ
အဆုပ်ကျ **ติดตะราง**
ထောင်ကျ **ติดคุก**
အိမ်ထောင်ကျ **มีครอบครัว**
အိပ်မောကျလောက်ပြီ **คาดว่าจะหลับไหลไปแล้ว**
စာမေးပွဲကျ **สอบตก**
တစ်ဘာသာကျတယ် **(สอบ)ตกหนึ่งวิชา**

သူကျတော့ **เมื่อตกถึงเขา,ถึงทีเขา**
ကိုယ့်ငွေကျ ကိုယ်မသုံးဘူး
ที่เป็นเงินของตน กลับไม่ใช้
ကိုယ့်မျက်ခွေးကျ မမြင်ဘူး
- သူများရဲ့မျက်ခွေးကျ မြင်တယ်
ขี้ตาของตนมองไม่เห็น (แต่)ขี้ตาของผู้อื่นกลับเห็น

ကျား cá n. **หมากฮอส mà:k-hɔ́:t**
ကျားကစားတယ် **เล่นหมากฮอส**
ကျား ထိုး တယ် ။

ကျား cá n. **เสือ sɨ̀a**
ကျားမ **เสือตัวเมีย**
ကျားနုက် **เสือดำ**

ကြားသစ် เสือดาว
ကြားအို เสือแก่
ကြားစာ อาหารเสือ

ကြား câ น. ผู้ชาย phûː-chaːŋ
(ย่อมาจาก ယောကျားလေး สหศึกษา
(การศึกษาชายหญิง)

ကြား câ ว. ลาย laːŋ
မြင်းကြား ม้าลาย
ဖြတ်ကူးမျဉ်းကြား ทางม้าลาย
ဖွတ်ကြား เหี้ยลาย(เป็นคำด่าก็ได้)
အင်္ကျီကြား เสื้อลาย(เช่น ลายดอก ลายจุด)

ပြောက်ကြား เป็นจุดเป็นลาย
မျက်နှာပြောက်ကြား หน้าเป็นจุดเป็นลาย
ပြောက်ကြားစစ် กองโจร

ကြားပါးစပ် câbəzaˀ น. กั้นชู่(เครื่องมือดักปลา) kàn-sùː

ကျီ ci น. ฉาง chăːŋ
စပါးကျီ ฉางข้าว
ကျီကြ ยุ้งฉาง

ကျီး cîː น. กา,อีกา kaː,ʔiːkaː
ကျီးကန်း อีกา
ကျီးကန်းပါးစပ်နာရောဂါ
โรคปากนกกระจอก

ကျူ cu น. อ้อ ʔɔ̀ː
ကျူပင် ต้นอ้อ
ကျူဖျာ เสื่ออ้อ
ကျူထရံ ฝาขัดแตะ
ကျူထရံအကွက် ลายสานฝาขัดแตะ(ลายผ้า)

ကျူရင် cuɹìñ น. တိုးတော် tiw-tɔ̀ː ə.tutor
(ครูสอนพิเศษ)

ကျူး cûː ก. ล่วงล้ำ,ล่วงเกิน lûaŋ-lâm,lûaŋ-kəːn
ကျူးကျော် ล่วงล้ำ(เขตแดน)
နယ်ကျူးကျော်တယ် ล้ำแดน

ကျူးလွန် ล่วงละเมิด,ล่วงล้ำ
ဥပဒေ ကျူးလွန် ละเมิดกฎหมาย

တရားကို ကျူးလွန် ละเมิดศีลธรรม
ကာမကျူးလွန် ล่วงเกินทางเพศ
ကျူးလွန်၍ အိမ်ပေါ်ကိုတက်တယ်
ล่วงล้ำขึ้นบนบ้าน

ကြေ ce ก. ลบเลือน(ความจำ),ลืม,หมดสิ้น
lóp-lian,liːm,mɔ̀t-sîn
အကြွေးကြေ ပြီ หมดหนี้สินแล้ว
ကိုန်းကြေတယ် ลาภหาย,พันเคราะห์
ငါ မင်းအပေါ်မကောင်းခဲ့တာတွေကိုကြေပါ
ลืมสิ่งไม่ดีที่ฉันทำไว้ต่อเธอ

ကြေ ce ว. ตรงตาม(ครรลอง),เพียบพร้อม,ไม่บกพร่อง
troŋ-taːm,phîap-phrɔ́ːm,mâŋ-bòk-phrɔ̀ŋ
လောကဝတ်တရား ကြေတယ်
ปรนิบัติตามครรลองคลองธรรม
မိဘဝတ္တရား ကြေတယ်
ปรนิบัติต่อพ่อแม่
မင်းတာဝန် ကြေပါလေစေ
ขอให้ปฏิบัติตามหน้าที่ของเธออยู่เสมอ

ကြေနပ် cenaˀ ก. พึงพอใจ phiŋ-phɔːcaŋ
မကြေနပ်ဘူး ไม่พอใจ
သူစကားများကိုကြေနပ်တယ်
พอใจในคำพูดของเขา

ကြေး cêː น. ชนบท chon-nabòt
(ไม่เกิดตามลำพัง ต้องประกอบกับคำอื่น)*
ကြေးရွာ หมู่บ้านชนบท,บ้านนอก
ကြေးလက်ဒေသ ชานเมือง,ชนบท
ကြေးလက်အနုပညာ ศิลปะพื้นบ้าน

ကြေး cêː น. นกแก้ว nók-kɛ̂ːw
ကြေးငှက် นกนานาชนิด

ကြေးဇူး cêzúː น. คุณ,บุญคุณ,ขอบคุณ,ความกรุณา khun, bun-khun,khɔ̀ːp-khun,khwaːm-kàrúnaː
ကြေးဇူးပဲ ขอบคุณ
ကြေးဇူးရှင် ผู้มีบุญคุณ
ကြေးဇူးကမ္ဘာပဲနော် ขอบคุณมาก(สา.)
ကြေးဇူးဆပ်တယ် ตอบแทนบุญคุณ
ခင်ဗျားကြေးဇူး ကျွန်တော်ဘယ်လိုဆပ်ရမလဲ
ผมจะตอบแทนความกรุณาของคุณได้อย่างไร

ကြေးဇူးတင် ขอบคุณ

ကျေးဇူးတင်စကား ကံကျ်းဇူးတင်ပါတယ် အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ်
ကျေးဇူးပြု ကျေးဇူးပြုရှိ,ကျေးဇူးပြုပြီး
ကျေးဇူးပြုပြီး အိတ်ကို မဖွင့်ပါနဲ့

ကျဲ ɛɛ̂ ၀. ใส(ไม่ขุ่น) sǎy
ဟင်းရည်ကျဲတယ် ပျားရည်ကျဲတယ်

ကျဲ ɛɛ̂ ၀. ห่าง,เบาบาง hà:ŋ,baw-ba:ŋ
လက်ကျဲ ဆွဲးကျဲ
ကျဲသွဲး ကျဲကျဲ ကျဲကျဲထဲးပါ
နေကျဲ လူနေကျဲတယ်

ကျော ɔɔ̀ ၊. หลัง,แผ่นหลัง lăŋ,phèn-lăŋ
ကျောကုန်း နောက်ကျော ကျောဘက် နောက်ကျောဘက် ကျောရိုး ကျောဆူးတောင် ကျောနာရောဂါ ကျောခိုင်း
ကျောပေါ်မှာ စီးတယ် ကျောကို ရိုက်တယ်

ကျော ɔɔ̀ ၀. เกินหน้า,ล้ำหน้า,เอาเปรียบ kə:n-nâ:, lám-nâ:,ʔaw-prìap
သူက ကျွန်တော်ကို ကျောတယ်
ငဲ့ကို ကျောလို့ မရဘူး

ကျော့ ɔɔ̀ ก. วก,วกกลับ wók,wók-klàp
တပတ်ကျော့လာတယ်

ကျော့ ɔɔ̀ ก. คล้อง khlɔ̂:ŋ
ဆင်ကို ကျော့ဖမ်းတယ်

ကျော့,ကျော့ကွင်း ɔɔ̀,ɔɔ̀gwíñ ၊. บ่วง,บ่วงคล้อง bùaŋ,bùaŋ-khlɔ̂:ŋ
ကျော့ကွင်းမိတယ် မာယာကျော့ကွင်း

ကျော် ɔɔ ก. ข้าม,ผ่าน,แซง,เลย khâ:m,phà:n, sɛ:ŋ,lə:y
ကျော်မတက်ရ ကျော်သွား တံတားကျော်တယ် ဖြတ်ကျော် လမ်းကျော်တံတား လူနာကြည့်ချိန် ကျော်သွားပြီ

ကျော် ɔɔ ၀. กว่า kwà:
တစ်ရာကျော် ၂၅၀၀ ကျော် အသက် ၄၀ ကျော် သန်းခေါင်ကျော်

ကျော် ɔɔ ၀. เด่น,โด่งดัง,เด่นดัง dèn,dòŋ-daŋ, dèn-daŋ
နာမည်ကျော် နိုင်ငံကျော် ကျော်ကြား ကျော်စော

ကျို့ cɔ ก. ต้ม,เคี่ยว,หลน tôm,khîaw,lŏn
ဆေးမြစ်ကျို့တယ် ထန်းလျက်ရည်ကျို့တယ် မုန့်ကြာဇေ့ကျို့တယ် ရေနွေးကျို့တယ်

ဝက်ရိုးကိုက္ခိုတယ် ต้มกระดูกหมู
သကြားကိုက္ခိုတယ် เคี่ยวน้ำตาล
ရေနွေးကြိုအိုး กาต้มน้ำร้อน, กาต้มน้ำชา
ငါးပိရည်ကြို น้ำปลาร้าหลน

ကြိုချက် ต้มเคี่ยว
ရေကိုကြိုချက်တယ် ต้มน้ำ
သကြားနဲ့ကြိုချက်တယ် เคี่ยวกับน้ำตาล

ကြိုး cò n. หัก hàk
သွားကြိုးတယ် ฟันหัก
ခဲဆံကြိုးတယ် ไส้ดินสอหัก
ခြေတစ်ချောင်းကြိုးတယ် ขาข้างหนึ่งหัก
ထင်းချောင်းကြိုးတယ် ท่อนฟืนหัก
ကြိုးလွယ်တယ် หักง่าย

ကြိုး cò n. ล่วง,ล่วงเลย lûaŋ,lûaŋ-lɛ̀ɰ
နေ့တစ်ဝက်ကြိုးပြီ ล่วงเลยมาครึ่งวันแล้ว
ဥပုသ်ကြိုးတယ် ศีลขาด

ကြိုး,အကြိုး cò,ʔəcò n. ประโยชน์ prà-yòːt

ကျက် cɛ̀ n. ท่อง,เทียว thɔ̂ŋ,thiaw
စာကျက် ท่องหนังสือ
စာ အရကျက်တယ် ท่องจำหนังสือได้

ကျက်မိ จำได้,คุ้นเคย
အသံကိုကျက်မိတယ် คุ้นเสียง,จำเสียงได้
ကျက်မှတ် ท่องจำ

ကျက်စားတယ် เทียวกิน,ท่องกิน, หากิน(เป็นประจำ)
စားကျက် ทุ่งเลี้ยงสัตว์

ကျက် cɛ̀ ว. สุก sùk
ထမင်းကျက်တယ် ข้าวสุก
ရေကျက် น้ำสุก
ရေကျက်အေး น้ำสุกที่เย็นแล้ว

ကျက်ထုပ် cɛ̀thòʔ n. ลูกประคบ
lùːk-prà-khóp

ကျက်သရေ cɛ̀θəye n. ศิริ,ศรีสง่า,สง่างาม sìri, sìː-sanàː,sanàː-ŋaːm ม.
ကျက်သရေရှိသောမျက်နှာ
หน้าอันมีสง่าราศี
ကျက်သရေရှိသောအပြုံး
รอยยิ้มที่สง่างาม
မောင့်ကျက်သရေခေါင်းပေါင်း
ผ้าโพกศีรษะผู้ชายตามแบบพม่า
ကျက်သရေရှိသောအသံ
เสียงอันเป็นศิริมงคล

ကျောက် cɔ̀ʔ n. เตะถีบ tè-thìːp
ကန်ကျောက် เตะถีบ
ခြေနဲ့ကျောက် ถีบด้วยเท้า
ကလေး စောင်မွားကို ကန်ကျောက်ပစ်တယ်
เด็กเตะถีบผ้าห่ม

ကျောက် cɔ̀ʔ n. หิน hǐn
ကျောက်ခဲ ก้อนหิน,ก้อนกรวด
ကျောက်တုံး ก้อนหิน,แท่งหิน
ကျောက်လုံး ก้อนหิน
ကျောက်ပြား แผ่นหิน
ကျောက်ခေတ် ยุคหิน

ကျောက်တဲတိုင်း ก้าแพงหิน
ကျောက်တိုင် เสาหิน
ကျောက်တောင် ภูเขาหิน
ကျောက်ဒိုး หมากหิน
ကျောက်ပတ်တီး เฝือก(ปูนปลาสเตอร์)
ကျောက်ချဉ် สารส้ม(หินเปรี้ยว)
ကျောက်ပျဉ် แท่นหินฝน(ทะนะคา)
ကျောက်မီး ปืนหินเหล็กไฟ(ปืนโบราณ)
ကျောက်သင်ပုန်း กระดานชนวน
ကျောက်တဲ แท่งดินสอชนวน
ချေးတွန်းကျောက် หินขัดขี้ไคล
ထုံးကျောက် หินปูน,คราบหินปูน
ကျောက်မီးသွေး ถ่านหิน
ကျောက်စာ ศิลาจารึก
ကျောက်ဆင်းတု พระพุทธรูปหิน
ကျောက်ဆူး สมอเรือ

ကျောက်နီ ทับทิม,พลอยแดง
ကျောက်စိမ်း หยก(หินเขียว)
မြကျောက် หินมรกต
ကျောက်ကုန်သည် พ่อค้าเพชรพลอย
ကျောက်မှက်ရတနာ เพชรนิลจินดา,อัญมณี
စကျင်ကျောက် หินอ่อนเมืองชะจีง

လျိုင်ကော်ကျောက် ဖိနပ်ဆံုးမြောင်းလသာယက်ဝ

ကျောက်ကပ် ဝက်
ကျောက်ကပ်ရောဂါ ကြောက်
ဆီးအိမ်ကျောက် ကျောက်ကပ်ရောဂါ

ကျောက် cauʼ n. ဒုံးမီးခဲ,ဒုံးမီးသုတ်ဆေး tùm-fĭ:dà:t, tùm-ʔi:sùk-ʔi:sáy
ကျောက်ကြီး ဒီဇယ်
ကျောက်ကြီးရောဂါ ကျောက်ကပ်ရောဂါ

ကျောက်ကျော cɔʼcɔ̀ n. ဝှံ wún
ကျောက်ကျောမုန့် ဆန်မှုန့်
ကျောက်ကျောအနှစ် ဆန်ခဲ
ကျောက်ကျောအဖြူ ဆန်ဖြူ

ကျောက်ပန်းပွင့် cɔʼpáñbwiñ n. ကြောက်ပန်းပွင့် hèt-hŭ:nŭ:

ကျောက်ပွင့် cɔʼpwiñ n. ဆားလေးငါး să:rà:y-thale:

ကျောက်ဖရုံ cɔʼphəyoñ n. ဖရုံသီး fák-khĭaw
ကျောက်ဖရုံယို ဖရုံသီးမြေဩဇာ
ကျောက်ဖရုံသီးဟင်းချို ဖရုံသီးဟင်းချို

ကျိုက် caiʼ n. ဘုရား co:ŋ
ခံးထောင်းကျိုက် ကမ္ဘောဇဘုရား, ခမာဘုရား

ကျင် ciñ n. ဆီးရွက်,ဆီးသီး siʼaw,siʼat
သွားကျင်တယ် ဆီးရွက်ဖက်
အသံကျင်တယ် ဆီးသီးဖက်
(ဆီးရွက်ကဲ့သို့)

ကျင် ciñ n. ကြောင်,ကြောင်ကြီး trɔ̀:,khún-khə:ŋ
ကျင်လည် ကြောင်လည်,ကြောင်ကြီးကြောင်ကြီး
ကျင်လည်စွာ ကြောင်လည်ကြောင်လည်,ကြောင်ကြီးကြောင်ကြီး
ကျွမ်းကျင် ကျွမ်းကျင်,ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်
ခြေကျင် ခြေကျင်

ကျင် ciñ n. သင်္ချိုင်းခြံ siŋ-khàp-thà:y
ကျင်ကြီး ကျင်ကြီး
ကျင်ငယ် ကျင်ငယ်,ကျင်ငယ်ရေ
ကျင်ငယ်အိမ် ကျင်ငယ်အိမ်
ကျင်ငယ်အိုး ကျင်ငယ်အိုး
ကျင်စွန့် ကျင်စွန့်

ကျင်ကြီးစွန့်တယ် ကျင်ကြီးစွန့်တယ်
ကျင်ငယ်စွန့်တယ် ကျင်ငယ်စွန့်တယ်
ကျင်ငယ်မှာကျောက်တည်တယ် ကျင်ငယ်မှာကျောက်တည်တယ်

ကျင်တွယ် ciñtwe n. ကျင်တွယ် máy-chà:k

ကျင့် ciñ n. ပဋိပတ္တိ,ပြားဖရိ pàtìbàt,pràphrit
မင်းကျင့်တရား မင်းကျင့်တရား
မေထုန်ကျင့်တယ် မေထုန်ကျင့်တယ်
မုဒိမ်းကျင့်တယ် မုဒိမ်းကျင့်တယ်
အနိုင်ကျင့်တယ် အနိုင်ကျင့်တယ်
ကျင့်သဘာဝတယ် ကျင့်သဘာဝတယ်

လေ့ကျင့် လေ့ကျင့်
လေ့ကျင့်ခန်း လေ့ကျင့်ခန်း

ကျင်း ciñ n. ကန်,ရေကန် klûa,khaỳɔ̀:k
ပလုတ်ကျင်းတယ် ပလုတ်ကျင်းတယ်
ရေခွက် ကျင်းလိုက်ပါ ရေခွက်ကျင်းလိုက်ပါ
သပိတ်ကျင်းတယ် သပိတ်ကျင်းတယ်
အိုးကျင်းတယ် အိုးကျင်းတယ်

ကျင်း ciñ n. ဆည်(ရေ) láp
ဓာတ်ကို ကျင်းတယ် ဆည်ပိတ်

ကျင်း ciñ n. ကျုံ,ပုံ,ကျောင်း,ကျုံကျောင်းဆိုင် lŭm,bɔ̀:,ra:ŋ, lŭm-lòp-phay
ဆေးကျင်း ဆေးကျောင်း
အမှိုက်ကျင်း အမှိုက်ကျောင်း
စားကျင်း စားကျောင်း
ကားကျင်း ကားကျောင်း
ပုန်းစရာကျင်း ပုန်းစရာကျောင်း
မြေကျင်း တူးတယ် မြေကျောင်းတူးတယ်

ကျင်းပ ciñpà n. ကျင်းပ,ကျင်းပပွဲ cà:t,cà:t-sadɛ:ŋ
ညစာစားပွဲကျင်းပတယ် ညစာစားပွဲကျင်းပတယ်
တန်းခူလပြည့်နေ့၌ ကျင်းပမည် တန်းခူလပြည့်နေ့၌ ကျင်းပမည်
ပြိုင်ပွဲများ ကျင်းပတယ် ပြိုင်ပွဲများ ကျင်းပတယ်
ပျော်ပွဲရွင်ပွဲများ ကျင်းပတယ် ပျော်ပွဲရွင်ပွဲများ ကျင်းပတယ်

จัดแสดงงานสนุกสนานรื่นเริง
ဘုရားပွဲတော်ကို ကျင်းပတယ်
จัดงานวัด,จัดงานบูชาเจดีย์
မွေးနေ့ပွဲကိုကျင်းပတယ်
จัดงานวันเกิด
လွတ်လပ်ရေးအောင်ပွဲကို ကျင်းပကြသည်
จัดแสดงงานฉลองชัยชนะอิสรภาพกัน

ကျောင်း cɔ̀ñ ก. เลี้ยง(แบบปล่อยเลี้ยง) lîaŋ
နွားကျောင်းတယ် เลี้ยงควัว
နွားကျောင်းသား เด็กเลี้ยงวัว
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง

ကျောင်း cɔ̀ñ น. วัด,โรงเรียน wát,ro:ŋ-rian
ကျောင်းဆရာ ครู
ကျောင်းဆရာမ ครูหญิง
ကျောင်းသား นักเรียน
ကျောင်းသူ นักเรียนหญิง
ကျောင်းသားဟောင်း นักเรียนเก่า
ကျောင်းသားသစ် นักเรียนใหม่
တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား นักศึกษามหาวิทยาลัย
ကျောင်းဆင်း โรงเรียนเลิก
ကျောင်းတက် ขึ้นเรียน,เข้าโรงเรียน
ကျောင်းဖွင့် เปิดเรียน
ကျောင်းပိတ် ปิดเรียน
ကျောင်းပြေး หนีโรงเรียน,โดดเรียน
ကျောင်းပြောင်း ย้ายโรงเรียน

စာသင်ကျောင်း โรงเรียนสอนหนังสือ
ကလေးထိန်းကျောင်း โรงเรียนอนุบาล
ဘုန်းကြီးကျောင်း วัด
ကျောင်းထိုင်ဆရာတော် เจ้าอาวาส
ဘုန်းကြီးကျောင်းသား เด็กวัด
ကျောင်းဆောင် อาคารเรียน,กุฏิวัด
မယ်သီလကျောင်း วัดแม่ชี
တောကျောင်း วัดป่า
ဘုံကျောင်း โรงเจ,วัดจีน
ဘုရားရှိခိုးကျောင်း โบสถ์
ခရစ်ယ်ဘုရားရှိခိုးကျောင်း
โบสถ์คริสต์
မုစလင်ဝတ်ကျောင်း,ပလီကျောင်း
โบสถ์มุสลิม,มัสยิด
မကောင်း ကျောင်းပို့
ไม่ดีส่งวัด(ของไม่ดีเอาไว้วัด)

ကျိုင်း câiñ น. คฑา khatha:

ကျိုင်း câiñ น. ต๊กแตน ták-kate:n
ကျိုင်းကောင် ต๊กแตน,ตัวต๊กแตน

ကျိုင်း câiñ ว. ท้วม thúam
ထွားကျိုင်း อ้วนท้วน

ကျွတ် ci˙ ก. ผิ่น,ถัก fân,thàk
ကြိုးကျွတ်တယ် ผิ่นเชือก,ถักเชือก
ချည်ကျွတ်တယ် ผิ่นด้าย
ဆံမြီးကျွတ်တယ် ถักหางเปีย
ကျွတ်ဆံမြီး ผมหางเปีย

ကျဉ် ciñ ว. เหน็บ,ชา nèp,cha:
ကျဉ်ထုံ เหน็บชา
ခြေကျဉ်တယ် ขาเป็นเหน็บ

ကျဉ်း ciñ ว. แคบ khɛ̂:p
တံတားကျဉ်းတယ် สะพานแคบ
လမ်းကျဉ်းတယ် ทางแคบ
လုံချည်ကွင်းကျဉ်းတယ် ถุงโสร่งแคบ
မျက်လုံးမကျဉ်းမကျယ် ตาไม่แคบไม่กว้าง
(ตาไม่ตี่ไม่โต)
ကျဉ်းကျဉ်း แคบๆ
လုံချည်ကို ကျဉ်းကျဉ်းချုပ်တယ်
เย็บโสร่งแคบๆ

ကျည် ci น. กระบอก,บ้อง,กระสุน krà:bɔ̀:k,bɔ̂ŋ, krà:sʌ̀n
ကျည်တောင့် กระสุนปืน
ကျည်ခွံ,ကျည်ဆန်ခွံ ปลอกกระสุน(ปืน)
ကျည်ဆန် ลูกปืน,กระสุนปืน
ကျည်အိမ် รังกระสุน(รังลูกปืน)
ကျည်ကပ် ตลับลูกปืน

ကျည်တောက်,ဝါးကျည်တောက် กระบอกไม้ไผ่
ရေကျည်တောက် กระบอกไม้ไผ่สำหรับใส่น้ำ
ကျည်ပွေ့ สาก
ငရုတ်ကျည်ပွေ့ สากตำพริก

ကျိတ် ce˙ ก. แอบ ʔɛ̀:p
ကျိတ်စားတယ် แอบกิน
ကျိတ်လုပ်တယ် แอบทำ
ကျိတ်ကြံတယ် แอบคิด

ကျွတ်တောင်းတယ် ᥑᥣᥱᥴᥣᥱᥱ

ကျွတ် ce˘ u. ကၠိဿ krit
ကျွတ်ခေး မိတကၠိဿ

ကျွတ်ဆန်,ကျွတ်စပါး je˘shañ,je˘sapâ u. ခွကဲထွေး lû:k-diay

ကျွတ်နှာ ce˘na u. ငါးဖူး kha:ng-thu:m

ကျွတ်လီး ce˘lí ก. ဆိုး,ဆိုးဝန် thĭa,chĭan
အမဲသားကို ကျွတ်လီးတယ်
ဆိုးဝန်းကို

ကျွန် cañ ก. ကျန်,ခေါ်ဝါး lĭa,lá?-wáy
ကျွန်ငွေ ငွေကျန်
ကျွန်တဲ့အခန်း အခန်းကျန်
ကျွန်လူ လူကျန်
ကျွန်တစ်ခုကို ယူသွားပါ တစ်ခုကျန်ကို ယူသွားပါ
ငွေ ကျွန်သေးလား ငွေကျန်သေးလား
စားစရာကျွန် စားစရာကျန်
ထမင်းကျွန် ထမင်းကျန်
ထမင်းကျွန် ဟင်းကျွန် ရှိသေးလား
ထမင်းကျန် ဟင်းကျန် ရှိသေးလား
မေ့ကျွန် မေ့ကျန်

ကျွန်ရစ် ကျန်ရစ်
ကျွန်ရစ်သူ ကျန်ရစ်သူ
ကျွန်ရစ်သောပစ္စည်းဥစ္စာ ကျန်ရစ်သောပစ္စည်းဥစ္စာ
ကြောင်းမှာ စာအုပ်ကျွန်ရစ်တယ် ကျန်ရစ်တယ်

ကျွန်း câñ ว. ခိုင်ခံ့,သုခဘာဝီ khĕng-re:ng, sùk-kha-phâ-p-di:
ကျွန်းမာ ခိုင်ခံ့,သုခဘာဝီ
ကျွန်းမာပါစေ ခိုင်ခံ့ပါစေ
ကျွန်းမာရေး သုခဘာဝ,ဩနာမယ
နာမကျွန်းဖြစ်တယ် ဩနာမယဖြစ်တယ်

ကျွန် ceñ ก. သာဓုန,သဝဏ sa˘ba:n,sabòt
ကျွန်ဆဲ သာဓုခေါ်
ကျွန်ဆို ကျွန်းဆို
ကျွန်ပြော သာဓုခေါ်

ကျွန်း ceñ ก. ကျိတ်(ဖြင်),ဖြတ်(ကာ) khèt,sè:p
သွားကျွန်း သွားကျိတ်ဖြင်
မျက်စိကျွန်း မျက်စိဖြတ်ကာ
နေရောင်ထိုးလို့ မျက်စိကျွန်းတယ်
ဖြတ်ကာ

ကျွန်း cêñ ก. ဝါဝတ် ca:n-wát
ကျွန်းစက် ဝါဝတ်
ကျွန်းနေတာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ
ဝါဝတ်နေတာ
ဆရာတော် ကျွန်းနေတယ်
ဝါဝတ်နေတယ်

ကျွန်းသေ cêñee ว. ပြန်ဆုံး nè:-ò:n
စာမေးပွဲအောင်ဘို့ ကျွန်းသေတယ်
ပြန်ဆုံး

ကျပ် ca˘ u. ကျပ်(ငွေနှုန်း) kyàt
ငွေတစ်ကျပ် ငွေတစ်ကျပ်
တစ်ကျပ်ခွဲ တစ်ကျပ်ခွဲ
ငွေကျပ်တစ်ထောင် ငွေတစ်ထောင်
နှစ်ကျပ်မတ်တင်း နှစ်ကျပ်မတ်တင်း

ကျပ် ca˘ u. ဆီးသီး(ကြံသီးမျိုး) hsì:

ကျပ်,ကျပ်သား ca˘,ca˘ɔâ u. ကျပ်,ကျပ်တန်
(ကျပ်ချိန်ဖြင့်)
၃-ကျပ်သားရှိတဲ့ဆွဲကြိုး
ကျပ်သား ၃ ကျပ်တန်

ကျပ် ca˘ ว. ပြန်,ပြဲပြတ်,ကပ် pèn,bìat-sìat,khàp
ကားကျပ်တယ် ကားပြန်တယ်
ရင်ကျပ်တယ် ရင်ပြန်တယ်
ဖိနပ်ကျပ်တယ် ဖိနပ်ကပ်တယ်
လူကျပ်လို့ အသက်ရှူမဝဘူး
လူပြန်လို့ အသက်ရှူမဝဘူး

ဘေးကျပ်နှံကျပ် ပြဲပြတ်,ကပ်ပါး,ခိုင်ခဲ့
ကားပေါ်မှာ ဘေးကျပ်နှံကျပ်ဖြစ်နေတယ်
ပြဲပြတ်ကပ်ပါးနေတယ်
အထက်လူကြီးချင့်မတည့်လို့ ငိုလဲ

– ဘေးကျပ်နံကျပ်ဖြစ်နေတယ်
နာယကြီးမဲ့ကြီးကဲ့ ဆိုသလိုမျိုး

ကျပ်ခိုး caʔkhô n. ဟေမာကဝန်းဖြူ khamàw-khwan-fay
ကျပ်ခိုးမွှေး ဟေမာကဝန်းမွေး

ကျွပ် coʔ s. ငါ(ဘာသာပုံစံ) chăn
ကျွပ်တို့ ငါတို့,ကျွန်တော်တို့

ကျမ်း câñ n. ကမ္ဘီရ်,တာရာ,ဝိဇ္ဇာနိပုဏ် kham-phi:, tam-ra:, wít-thaya:-ní-phon
ကျမ်းစာ တာရာ
ကျမ်းညွှန်း ကမ္ဘီရ်ဆရာ
ကျမ်းညွှန်းစာရင်း ဘာသာရပ်
စွယ်စုံကျမ်း ဘာသာရပ်
ကျမ်းစာထုပ် ကမ္ဘီရ်ကျမ်း
ကျမ်းပြုတယ် ဘာသာရပ်ပြုတယ်,
ကမ္ဘီရ်ကျမ်းပြုတယ်
ကျမ်းစူး ကမ္ဘီရ်ကျမ်းကျိန်(ကျိန်စာ)

ကျွံ còñ ဂ. ကြွေ,ကြွေကျ hòt,rôn
အင်္ကျီ ရေလျှော်လို့ ကျွံသွားတယ်
အင်္ကျီလျှော်ရာတွင် ဆေးကြွေသွားသည်
ဆောင်းဆောင်္ခါ သစ်သား ကျွံသွားသည်
ဆောင်းဆောင်္ခါတွင် သစ်ရွက်ကြွေသည်
ကျွံထိုင်ပေးပါ ကြွေကျပေးပါ

ကျွေး côñ ဂ. ကျော်,ကျော်ကျ kɔ̀:p,lɔ́:m
ဆင်ခြေးကျွေးတယ် ကျော်ပြီးခုန်သည်
အမှိုက်ကျွေးပစ်တယ် ကျော်ပြီးပစ်သည်

ကျွေး côñ n. ခရိုင်,ပြည်နယ် khu:mian,phanîat
ဆင်ကျွေး ပြည်နယ်ဆင်
နန်းတော်ကျွေး နန်းတော်ခရိုင်

ကျယ် cɛ ၁. ကျယ်,ပြန့် kwâ:ŋ,dan
စားပွဲကျယ် ကုန်သွယ်ရေးကျယ်ပြန့်
မျက်လုံးကျယ်တယ် မျက်လုံးပြူးသည်
မျက်စိကျယ်တယ် မျက်စိပြူးသည်
အသံကျယ်တယ် အသံကျယ်သည်
အာကျယ်တယ် ပါးစပ်ကျယ်သည်

ကျယ်ကြီး ကျယ်ပြန့်ကြီး
လမ်းကျယ်ကြီးတယ် လမ်းကျယ်ကြီးသည်,
လမ်းကျယ်ပြန့်သည်

ကျယ်ပြန့် ကျယ်ပြန့်
ကျယ်ပြန့်တဲ့စားကွက်ကွင်း ကျယ်ပြန့်သောကွင်းပြင်

ကျယ်ကျယ် ကျယ်ကျယ်
ကျယ်ကျယ် ပြောပါ ကျယ်ကျယ်ပြောပါ

ကျယ်လောင် ကျယ်လောင်
ကျယ်လောင်သောအသံ ကျယ်လောင်သောအသံ

ကြ cà n. ယုန် ယုန်
ကျီ ကြ ယုန်ဖျား

ကြ cà ၁. ကန်,ဖော်ကန် kan,dûay-kan
သွားကြတယ် သွားကြသည်
အတူနေကြတယ် အတူနေကြသည်
ထမင်းစားကြတယ် ထမင်းစားကြသည်
နွားခွေကြတယ် နွားခွေကြသည်

ကြစို့ ကန်ကြစို့
သွားကြစို့ သွားကြစို့

ကြစု cəzù n. သမဝါယ samɔ̀:-di:ŋu:
ကြစုသီး သမဝါယသီး
ကြစုပင် သမဝါယပင်

ကြာ ca n. ပြာ bua
ကြာဆူည်,ကြာဆူည်မွှေး ပြာပွင့်
ကြာခွံက်,ကြာစေ့အိမ် ပြာအုန်း
ကြာစွယ် ပြာခက်
ကြာစေ့ ပြာသီး
ကြာပန်း ပြာပွင့်
ကြာပွင့် ပြာပွင့်ပန်း
ကြာဖူး ပြာပွင့်ဖူး
ကြာရိုး ပြာရိုး
ကြာဥ ပြာဥ
နေကြာ နေကြာ
မုန့်ကြာစေ့ ပြာသီးမုန့်
ကြာမှောက်ကြာလန် ပြာမှောက်ပြာလန်

ကြာ ca n. ကာဝိဟာ,ကာဝိဟာရ(မာရဗ)
ka:n-hây-thâ:, ka:n-thɔ̀:t-sa-pha:n
ဒီမိန်းမ ကြာပေးတတ်တယ်
ဒီမိန်းမ ကြာမွားတယ်

ผู้หญิงคนนี้ให้ท่ามากจริง
ကြဲပစ်တယ် ให้ท่า(ทิ้งดอกบัว)

ကြာ ca ว. นาน,ช้า na:n,chá:
ကြာလှပြီ นานมากแล้ว
လာတာ ကြာပြီ มานานแล้ว
မကြာသေးဘူး ยังไม่นาน
မလာတာ ကြာပြီ ไม่ได้มานานแล้ว
အနည်းငယ်ကြာတယ် นานเพียงนิดหน่อย
မမြင်ရတာ ကြာပြီ ไม่ได้เห็นนานแล้ว
ဒီရောက်တာ ကြာပြီလား
มาถึงที่นี่นานแล้วหรือ
အိမ်ဝယ်တာ ကြာပြီလား
ซื้อบ้านนานแล้วหรือ
သူ မန္တလေးသွားတာ ကြာပြီလား
เขาไปมัณฑะเลนานแล้วหรือ
ဘယ်နှစ်ရက်ကြာတည်းခိုမလဲ
จะพักแรมนานกี่วัน
နေတာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ
อยู่นานเท่าไรแล้ว

ကြာကြာ นานๆ
ကြာကြာပြုတ်တယ် ต้มนานๆ

တော်ကြာ สักครู่
တော်ကြာလာမယ် อีกสักครู่จะมา

တော်တော်ကြာတယ် นานจริงๆ

ကြာဆံ cazañ น. เส้นหมี่,วุ้นเส้น sên-mì:,wún-sên
ဆန်ကြာဆံ เส้นหมี่ขาว
ကြာဆံကော်ရည် หมี่ราดหน้า
ကြာဆံကြော် ผัดหมี่,ผัดวุ้นเส้น
ကြာဆံခြောက် หมี่แห้ง
(ปรุงน้ำมันเจียว)
ကြာဆံပြုတ် หมี่น้ำ
ကြာဆံဟင်းပြုတ် แกงจืดวุ้นเส้น,
ต้มจืดวุ้นเส้น
ပဲကြာဆံ วุ้นเส้น

ကြာသပတေး caðəbədê น. พฤหัส pháríhàt
ကြာသပတေးနေ့ วันพฤหัส
ကြာသပတေးကြယ် ดาวพฤหัส

ကြား câ ก. ได้ยิน dây-yin
အသံကြားတယ် ได้ยินเสียง
ခေါ်သံကြားတယ် ได้ยินเสียงเรียก
မကြားဘူးလား ไม่ได้ยินหรือ
သူသတင်း ကြားတယ်ได้ยินข่าวของเขา
အကြောင်းကြားပေးတယ် แจ้งข่าว(บอกเรื่องราว)
နှစ်ကိုယ်ကြားပြောတယ် พูดได้ยินกันสองคน
ညွှန်ကြားတယ် ชี้แนะ,ชี้นำ
မှာကြား กล่าวสั่ง

ကြား,အကြား jâ,ʔəcâ น. ช่องว่าง,ระหว่าง
chɔ̀ŋ-wâ:ŋ,ráwà:ŋ
ကျွန်မတို့နှစ်ဦးကြား ระหว่างเราสองคน
တောင်ကြား หุบเขา(หว่างเขา)
ရွာနှစ်ရွာကြားမှာ ที่ระหว่างสองหมู่บ้าน
လက်ကြား หว่างนิ้ว
သွားကြားထိုးတံ ไม้จิ้มฟัน

လူအုပ်ကြားထဲမှ တိုးဝှေ့ထွက်လာတယ်
แหวกผ่านช่องฝูงชนออกมา
သူ ဆန်အိတ်တွေကြားထဲမှာအိပ်နေတယ်
เขานอนอยู่ระหว่างกระสอบข้าว
ဖောင်တိန်ကို စာအုပ်ကြားမှာညှပ်ထားတယ်
เหน็บปากกาไว้ในหนังสือ
ဆင်းရဲတဲ့ကြားထဲက ပျင်းကလဲ ပျင်းသေးတယ်
ในระหว่างความจนยังมีความขี้เกียจ
(นอกจากจนแล้วยังขี้เกียจ)

ကြီး cî ว. ใหญ่,โต,สำคัญ,แพง,มาก ɣàu,to:,
sàm-khan,phe:ŋ,mâ:k
ကြီးကျယ် ยิ่งใหญ่,กว้างขวาง
လောဘကြီး โลภมาก
ဈေးကြီး ราคาแพง
ညောင်ပင်ကြီး ต้นไทรใหญ่
တောင်ကြီး ภูเขาใหญ่
နာမည်ကြီး ชื่อเสียงโด่งดัง
နားကပ်ကြီး ตุ้มหูขนาดใหญ่
နိုင်ငံတော်ကြီး มหาประเทศ
ဗိုက်ကြီး มีครรภ์(ท้องโต)
မယားကြီး เมียหลวง(เมียใหญ่)
မျက်နှာကြီး คนมีหน้ามีตา
ရွာသူကြီး ผู้ใหญ่บ้าน
လမ်းမကြီး ถนนหลวง,ถนนสายหลัก
လူကြီး ผู้ใหญ่
မင်းကြီး กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่
သမင်မကြီး แม่กวาง

အခါကြီးရက်ကြီး วันสำคัญ
အစားကြီး คนกินจุ
အအိပ်ကြီး คนมักนอน,คนขี้เซา,นอนเก่ง
အရေးကြီး เรื่องสำคัญ
အသက်ကြီး อายุมาก
အစ်ကိုကြီး พี่ชายคนโต,พี่ชายใหญ่
အားကစားသမားကြီး นักกีฬาผู้ยิ่งใหญ่
အားကြီး เข้มแข็ง(พลละกำลังมาก)
အိမ်ကြီး บ้านหลังใหญ่
ကျမကြီးရင် ဆရာမ ဖြစ်မယ်
หากโตขึ้น ฉันจะเป็นครู

တပ်မကြီး กองพล
တပ်ကြပ်ကြီး สิบเอก
ဗိုလ်ကြီး ร้อยเอก
ဗိုလ်မှူးကြီး พันเอก
ဗိုလ်ချုပ်ကြီး พลเอก

အကြာကြီး นานมาก
အစောကြီး เช้ามาก
အပျင်းကြီး ขี้เกียจมาก
အဝေးကြီး ไกลมาก

ဘာကြီးလဲဗျ นี่อะไรครับ
ဘာကြီးတုန်း อะไร
ရယ်စရာကြီးဖြစ်နေတယ်
เป็นเรื่องน่าหัวเราะมาก

ကြီးကြီး มากๆ,ใหญ่ๆ
စာလုံးကြီးကြီး ตัวอักษรใหญ่ๆ
ဒေါသကြီးကြီးနဲ့ ကြည့်တယ်
ดูด้วยความโกรธมากๆ

ကြီးပွား เจริญ
ကြီးပွားချမ်းသာ เจริญสุข,สุขสบาย
ကြီးပွားချမ်းသာနေပြီ อยู่สุขสบายแล้ว

ကြီး ǰi ส. ป้า(มักไม่เกิดเป็นคำเดี่ยว) pâ:
ကြီးကြီး ป้า
ကြီးတော် ท่านป้า
အတော်ကြီး คุณป้า

ကြူ cu ว. หอมหวาน hɔ̌:m-hǔan
အနံ့မွှေးကြူတယ် กลิ่นหอมหวาน

ကြေ ce ก. ย่อย,บด yɔ̂y,bòt
အစာကြေလွယ်တယ် อาหารย่อยง่าย
စိတ်ထောင်းကိုယ်ကြေ ระทมกายและใจ
မွမွရွရွကြေတယ် บดขยี้เป็นผุยผง
အစာမကြေရောဂါ โรคอาหารไม่ย่อย
သလိပ်ကြေဆေး ยาขับเสลด
ကြေမွ แหลกละเอียด
မြေကိုကြေမွအောင် ထုပါ ทุบดินให้แหลก

ကြေညာ ceɲa ก. ป่าวประกาศ pà:w-prakà:t
ကြေညာလိုက်သောအခါ เวลาป่าวประกาศ
အစီအစဉ်ကြေညာတယ် ประกาศรายการ
ဘာပြဇာတ်လို့ ကြေညာထားသလဲ
ละครป่าวประกาศเรื่องอะไร
လေယာဉ်ပေါ်သို့တက်ရန် ကြေညာသည်
ประกาศให้ขึ้นเครื่องบิน
အသံချဲ့စက်နဲ့ကြေညာ
ประกาศทางเครื่องขยายเสียง

ကြေညာ ceɲa น. บ่อนเหนือบ่อนใต้ bɔ̀n-nǐa-bɔ̀n-tâɨ

ကြေး ǰi,jê น. สิ่งสกปรก sìŋ-sòk-ka-pròk

ကြေး cê,ci น. ทองแดง,ทองเหลือง thɔ:ŋ-dɛ:ŋ, thɔ:ŋ-lǐaŋ
ကြေးခွေ ห่วงทองเหลือง
ကြေးနီ ทองแดง
ကြေးဝါ ทองเหลือง

ကြေးငွေ,ငွေကြေး เงินทอง(ทรัพย์สิน)
ကြေးစည် กังสดาล,ระฆังวงเดือน
ကြေးဝိုင်း ฆ้องวง
ကြေးခွက် ถ้วยทองเหลือง
ကြေးအိုး หม้อทองเหลือง
ကြေးကမ္မဝါစာ กรรมวาจาแผ่นทองเหลือง (จารึกบนแผ่นทองเหลือง)

ကြေးနန်းကြိုး สายโทรเลข, สายลวดทองแดง
ကြေးနန်းစာ โทรเลข
ကြေးနန်းတိုင် เสาโทรเลข
ကြေးနန်းရုံး ที่ทำการโทรเลข
စကားပြောကြေးနန်း โทรศัพท์
ကြေးနန်းပို့တယ် ส่งโทรเลข
ကြေးနန်းရိုက်တယ် เคาะโทรเลข

ကြေး cê n. ค่าธรรมเนียม khâ:-tham-niam
ပွဲဝင်ကြေး ค่าเข้าชมงาน

ကြေးနောင်ဝိုင်း cênɔ̀ɔ̀ŋwáiiñ n. ม้องวง khɔ́:ŋ-woŋ

ကြေးမွာ:,ချေးမွာ: jímyâ n. จู้จี้(เรื่องมาก) cù:cì:
အစာ:အသောက် ကြေးမွာ:တယ်
จู้จี้ในเรื่องอาหารการกิน

ကြေးဝိုင်း cêwáiiñ n. ม้องวง khɔ́:ŋ-woŋ

ကြဲ cɛ̂ n. หว่าน,โปรย wà:n,pro:y
စပါးကြဲတယ် หว่านข้าวเปลือก
ဆန်ပန်းကြဲတယ် โปรยข้าวตอกดอกไม้
ပိုက်ဆံကြဲတယ် โปรยเงิน
မျိုးစေ့ကြဲတယ် หว่านเมล็ดพันธุ์

စွန့်ကြဲ โปรย
ငွေစွန့်ကြဲတယ် โปรยทาน

ကြော,အကြော cɔ̀,ʔəcɔ̀ n. เส้นเลือด,เส้นเอ็น,
เส้นประสาท sên-lìat,sên-ʔen,sên-pràsà:t
သွေးကြော เส้นเลือด
သွေးကြောမ เส้นเลือดใหญ่
သွေးကြောသေး เส้นเลือดฝอย
သွေးလွှတ်ကြော หลอดเลือดแดง
သွေးပြန်ကြော หลอดเลือดดำ
အာရုံကြော เส้นประสาท
ရွက်ကြော เส้นก้านใบ

ကြော် cɔ n. นร่ำตะโกน phrâm-takoːn
တကြော်ကြော်ခေါ်သံ
เสียงนร่ำตะโกน
တကြော်ကြော်အော်ခေါ်တယ်
ตะโกนนร่ำเรียก

ကြော် cɔ n. ทอด,ผัด thɔ̂:t,phàt
ကြာဆံကြော် ผัดวุ้นเส้น,ผัดหมี่
ကြက်ကြော် ไก่ทอด
ကြက်သွန်နီကြော် หอมแดงทอด
ကြက်သွန်ဖြူကြော် กระเทียมทอด
ကြက်ဥကြော် ไข่ไก่ทอด
ချိုချဉ်ကြော် ผัดเปรี้ยวหวาน
ခေါက်ဆွဲကြော် ก๋วยเตี๋ยวผัด
ငရုတ်ကြော် พริกผัดแห้ง
ငါးကြော် ปลาทอด
ငါးဆုပ်ကြော် ทอดมันปลา,ปลาเห็ด
ငါးပိကြော် กะปิผัด
ငှက်ပျောကြော် กล้วยทอด
ထမင်းကြော် ข้าวผัด
ပုရစ်ကြော် จิ้งหรีดทอด
ပဲကြော် ถั่วทอด
ပဲပြုတ်ကြော် ผัดถั่วต้ม
ဗူးသီးကြော် น้ำเต้าทอด
ဘဝလချောင်ကြော် กะปิผัดกุ้งแห้ง
မုန့်ဆီကြော် มั่งชีจ่อ(ขนมแป้งทอด)
မြေပဲကြော် ถั่วดินทอด,ถั่วลิสงทอด
ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကြော် ผัดผัก
အကြော် ของทอด
အစိမ်းကြော် ผัดผักรวม
အမဲသားကြော် เนื้อวัวทอด
အာလူးကြော် มันฝรั่งทอด

ကြော်ချက်ချက် ผัดน้ำขลุกขลิก

ကြော်ငြာ cɔ̀ŋa n. โฆษณา khɔ̂:t-sana:
ဆေးအကြော်ငြာ:ကြော်ငြာတယ်
โฆษณาขายยา

ကြော်ငြာ cɔ̀ŋa n. แผ่นโฆษณา phɛ̀n-khɔ̂:t-sana:
ကြော်ငြာကပ်တယ် ติดแผ่นโฆษณา
ကြော်ငြာဆိုင်းဘုတ် แผ่นป้ายประกาศ
နံရံကပ်ကြော်ငြာ แผ่นโฆษณาติดฝาผนัง
ကြော်ငြာစာရွက်ခေါက် แผ่นพับโฆษณา
ဆေးကြော်ငြာ แผ่นโฆษณายา
ရုပ်ရှင်ကြော်ငြာ แผ่นโฆษณาหนัง

ကြံ caũ n. คิด,ครุ่นคิด khít,khrûn-khít
အကြံ ความคิด(การครุ่นคิด)
အကောက်ကြံ คิดคด,คิดหักหลัง
ဟိုကြံ ဒီကြံ ကြံတယ် คิดโน่นคิดนี่
အကောက်ညာဏ်ကြံလေသည်
คิดคด,คิดไม่ซื่อ

ကြံစည် คิดการณ์,วางแผน
စာဆုံးရေးဘို့ သူကြံစည်နေတယ်
เขาคิดที่จะเขียนหนังสืออยู่
မြန်မာသွားဘို့ ကြံစည်တယ်
คิดจะไปพม่า

ကြံစည်စိတ်ကူး คิดหาลู่ทาง(วางแผน)
အိမ်ဆောက်ဖို့ သူကြံစည်စိတ်ကူးနေတယ်
เขาคิดหาลู่ทางที่จะสร้างบ้าน

လုပ်ကြံ คิดทำ(อุบาย),ลวง
အပြစ်လွတ်အောင် လုပ်ကြံပြောနေတယ်
กำลังพูดลวงให้พ้นความผิด

ကြံ caĩ น. อ้อย ʔɔ̂y
ကြံချောင်း ท่อนอ้อย
ကြံဆစ် อ้อยท่อน
ကြံအဆစ် ข้ออ้อย
ကြံပင် ต้นอ้อย
ကြံဖတ် ชานอ้อย,กากอ้อย
ကြံရည် น้ำอ้อย
ကြံသကာ น้ำตาลปึก(เป็นแผ่น)

ကြံ့ càĩ ก. แข็งแรง,แข็งแกร่ง khɛ̌ŋ-rɛːŋ,khɛ̌ŋ-krɛ̀ŋ
ကြံ့ခိုင် แข็งแกร่ง
ကြံ့ခိုင်တဲ့စိတ် จิตใจที่เข้มแข็ง,ใจมั่นคง
ကြံ့ခိုင်တဲ့စစ်သား ทหารที่แข็งแกร่ง
ကြံ့ခိုင်တဲ့အားကစားသမား นักกีฬาที่แข็งแกร่ง

ကြံ့ càĩ น. แรด rɛ̂t
ကြံ့သူတော် สมเสร็จ,ตัวสมเสร็จ

ကြို co ก. รับ,ต้อนรับ ráp,tɔ̂ːn-ráp
ဧည့်သည်ကြိုတယ် ต้อนรับแขก
လာကြို มาต้อนรับ,มารับ

ကြိုဆို ต้อนรับ
ကြိုဆိုပါတယ် ยินดีต้อนรับ

စောင့်ကြို รอรับ
ဆွေမျိုးစောင့်ကြိုတယ်
รอรับเพื่อน
စာမေးပွဲအောင်စာရင်း စောင့်ကြိုတယ်
รอคอยผลสอบ
ဆောင်းဥတုစောင့်ကြိုတယ်
คอยรับฤดูหนาว

ဆန့်ကြို อ้ารับ(เหยียดรับ)
လက်ဆန့်ကြိုတယ် อ้าแขนต้อนรับ

ကြို co ว. ล่วงหน้า lûaŋ-nâː
ကြိုပေးတယ် ให้ล่วงหน้า
ကြိုလာတယ် มาล่วงหน้า
ကြိုသွားတယ် ล่วงหน้าไปก่อน
ကြိုသိတယ် รู้ล่วงหน้า
ကြိုသတိရတယ် ได้สติก่อน(รู้ก่อน)

ကြိုတင် วางล่วงหน้า,กระทำล่วงหน้า
ကြိုတင်လက်မှတ် ตั๋วจองล่วงหน้า
ကြိုတင်ပြီးလာတယ် มาล่วงหน้า
ကြိုတင်သိတယ် รู้ล่วงหน้า
ကြိုတင်၍စာရေးတယ် เขียนจดหมายมาล่วงหน้า
ကြိုတင်၍သတိပေးတယ် เตือนสติไว้ก่อน

ကြို့ cò ก. จุก,แน่น cùk,nɛ̂n
လေကြို့ ลมจุดเสียด
ကြို့ထိုး สะอึก

ကြို့ထိုး jòthô ก. สะอึก saʔìk
ကြို့ထိုးရောဂါ โรคสะอึก
ကလေးငယ် ကြို့ထိုးနေတယ်
เด็กน้อยสะอึกอยู่

ကြိုး cô ก. บากบั่น,เพียรพยายาม bàːk-bàn, phian-phayaː-yaːm
ကြိုးကုတ် บากบั่น,ขยันหมั่นเพียร
ကြိုးပမ်း เพียรพยายาม
လွတ်လပ်ရေးရရန် ကြိုးပမ်းခဲ့တယ်
ได้เพียรพยายามเพื่อให้ได้อิสรภาพ

ကြိုးစား อุตสาหะ,บากบั่น
စာကြိုးစားပါ จงอุตสาหะในการเรียน
လုပ်ငန်း မကြိုးစားဘူး ไม่อุตสาหะในการงาน
ရေကန်ကြိုးစားတူးပါ จงบากบั่นขุดบ่อน้ำ
နိုင်ငံ တိုးတက်အောင် ကြိုးစားပါ
จงขยันบากบั่นเพื่อให้ชาติเจริญก้าวหน้า

ကြိုးကြားကြိုးကြား ครั้งคราว(ไม่ต่อเนื่อง)
ဒီလူ့အလုပ်က ကြိုးကြားကြိုးကြားဘဲ
งานของคนนี้มีเป็นครั้งคราว

ကြိုး cô น. เชือก chɨ̂ak
ကြိုးဆွဲရုပ်သေး หุ่นเชือก
ကြိုးတံတား สะพานแขวน
သွပ်ကြိုး ลวด

ကြေးနှန်းကြိုး — สายโทรเลข, สายลวดทองแดง
မိုးကြိုး — สายฟ้า
ဝါယာကြိုး — สายไฟ,เส้นลวด(อ.)
သံကြိုး — สายโทรเลข,โซ่
ကြိုးသိုင်းဖိနပ် — รองเท้ารัดส้น
ပေကြိုး — สายวัด
ဖိနပ်ကြိုး — สายรองเท้า
ဖိနပ်သဲကြိုး — หูรองเท้า,สายรองเท้าคีบ
ဖိနပ်သိုင်းကြိုး — สายรองเท้ารัดส้น
မေးသိုင်းကြိုး — สายรัดคาง
ဆွဲကြိုး — สายสร้อย
လက်ကောက်ကြိုး — สร้อยข้อมือ
ကြိုးတန်း — ราวเชือก(เช่น ราวตากผ้า)
အဝတ်လှန်းကြိုး — ราวตากผ้า
ခြင်ထောင်ကြိုး — สายมุ้ง
ရုပ်သေးကြိုး — เชือกหุ่นกระบอก
နဖားကြိုး — เชือกสนตะพาย
ဂုန်နီကြိုး — เชือกป่าน
နိုင်လွန်ကြိုး — เชือกไนลอน
နွယ်ကြိုး — เชือกเถาวัลย์
လျော်ကြိုး — เชือกปอ
ပရိတ်ကြိုး — สายสิญจน์
ချက်ကြိုး — สายสะดือ
စောင်းကြိုး — สายฝิณ

ကြိုးခုန် — กระโดดเชือก
ကြိုးဆွဲ — ดึงเชือก
ကြိုးဆွဲချတယ် — ผูกคอตาย
ကြိုးပေးတယ် — แขวนคอ

ကြိုးကြာ jôja n. นกกระเรียน nók-krarian

ကြက် cɛ̰ ก. ขึง khɨ̆ŋ
ဗုဒ္ဓ သာဝကေကိုတင်းအောင် ကြက်တယ်
ขึงหนังกลองให้ตึง

ကြက် cɛ̰ น. ไก่ kàɣ
ကြက်တွန်တယ် — ไก่ขัน
ကြက်ဖ — ไก่ตัวผู้,พ่อไก่
ကြက်မ — ไก่ตัวเมีย,แม่ไก่
ကြက်ပေါက် — ลูกเจี๊ยบ
ကြက်ပေါက်ကလေး — ลูกเจี๊ยบ
ကြက်သား — เนื้อไก่
ကြက်ဥ — ไข่ไก่
ကြက်ဥခေါက်ဆွဲ — บะหมี่(บะหมี่ไข่ไก่)
ကြက်ဥမရွေး — ข้าวซอยตัด
ကြက်ဥမုန့် — ขนมไข่

ကြက်ခြေ — ขาไก่
ကြက်ခြေခတ် — กากบาท (ขีดเครื่องหมายอย่างตีนไก่)
ကြက်ခြေနီလုပ်ငန်း — กิจการกาชาด
ကြက်ခြေနီအဖွဲ့ — สภากาชาด

ကြက်စလုတ် — ถุงคอไก่
ကြက်တောင် — ปีกไก่,ลูกขนไก่
ကြက်တောင်ပ — ปีกไก่
ကြက်ပါးပျဉ်း — เหนียงไก่
ကြက်မောက် — หงอนไก่
ကြက်မွေး — ขนไก่
ကြက်တက်,ကြက်ဆူး — เดือยไก่
ကြက်မွေးတံမြက်စည်း — ไม้ปัดขนไก่
ကြက်ကင် — ไก่ย่าง
ကြက်ဆင် — ไก่งวง

ည်နှင်းခေါင်ကြက် — เวลาไก่ขันตอนเที่ยงคืน
အရှဲ့ကြက် — เวลาไก่ขันยามรุ่งอรุณ
လင်းကြက် — เวลาไก่ขันยามฟ้าแจ้ง
လင်းအာကြီးကြက် — เวลาไก่ขันตอนอรุณเปิกฟ้า

ကြက်ဆူ cɛ̰shu น. ละหุ่ง lahùŋ
ကြက်ဆူပင် — ต้นละหุ่ง
ကြက်ဆူဆီ — น้ำมันละหุ่ง

ကြက်တူရွေး cɛ̰tuywê น. นกแก้ว nók-kɛ̂ːw

ကြက်ပေါင်စေး cɛ̰pɔ̃zê น. ยาง,ยางพารา yaːŋ, yaːŋ-phaːraː

ကြက်မောက် cɛ̰mɔ̀ʔ น. เงาะ ŋɔ́ʔ
ကြက်မောက်သီး — ลูกเงาะ

ကြက်မောက် cɛ̰mɔ̀ʔ น. หงอนไก่(ดอกไม้) ŋɔ̃ːn-kàɣ
ကြက်မောက်ပန်း — ดอกหงอนไก่

ကြက်သီး cɛ̰θí น. ต่อม(ขน) tɔ̀m
ကြက်သီးထတယ် — ขนลุก

ကြက်သီးမွေး cɛ̰θímwê น. ขน,เส้นขน

khŏn,sên-khŏn
ကြက်သီးမွေးညင်း (ဝဲ့ခ်)ဝနအ့ဝန်
ကြက်သီးမွေးထတယ် ဝနလုက
ကြက်သီးမွေးညင်း ထတယ် ဝနလုကဆွဲ

ကြက်သွန် cɛ̀ʔəuñ n. ဟခ်ာ,ဟိုဝ်ဟခ်ာ
hɔ̀ʔm,hŭa-hɔ̀ʔm ม.
ကြက်သွန်ချဉ် ဟခ်ာတခ်ာ
ကြက်သွန်ဥ ဟိုဝ်ဟခ်ာ
ကြက်သွန်နီ ဟခ်ာဒဵင
ကြက်သွန်နီဥကြီး ဟခ်ာဟိုဝ်ဟြဲ
ကြက်သွန်နီဥသေး ဟခ်ာဟိုဝ်လိုက်
ကြက်သွန်မြိတ် တ်နဟခ်ာ

ကြက်သွန်ဖြူ ကရဵတီယမ်(ဟခ်ာဗာဝ)
ကြက်သွန်ဖြူကြော် ကရဵတီယမ်ထောတ
ကြက်သွန်ဖြူချဉ် ကရဵတီယမ်တခ်ာ

ကြက်ဟင်းခါး cɛ̀ʔhīñgâ n. မးရးပီုန်က
márá-khî:-nók

ကြွေက် cɔ̀ʔ ก. ကလ်ဝ klua
သရဲကို ကြွေက်တယ် ကလ်ဝဖိ
ဝမှာ ကြွေက်တယ် ကလ်ဝစးဝ်ဝန
မယားကြွေက်တယ် ကလ်ဝမိုဲ
သူခိုး ခိုးမှာ ကြွေက်တယ်
ကလ်ဝဗမြစးသ်က

ကြွေက်လန့် ကလ်ဝလာန,ဟဝာတကလ်ဝ
ကြွေက်ကြွေက်လန့်လန့် ကလ်ဝလနလာန
သရဲထင်ပြီး ကြွေက်လန့်ပြေးတယ်
ထိတဝ့်ဖိုဲလေ့ဝင်းဟိုဝ်ဒဵင်ဟဝာတကလ်ဝ
သူ ကြွေက်ကြွေက်လန့်လန့်နဲ့
- ထွက်ပြေးတယ်
ဗောဝ်ဒိုင်ဝဝက်ပြဲဗြဲလာန်လာန

ကြွေက်ရွဲ့ ဟဝာတကလ်ဝ
ကြွေက်ရွဲ့ပြီး ငိုတယ် ဟဝာတကလ်ဝစးဝ်ဟြဲ

ကြိုက် caĭ ก. ချဝ်ပ chɔ̂:p
ကျွန်မ သူ့ကို ကြိုက်တယ် ဒ်ဝနချဝ်ပဗောဝ်
လူအို ကွမ်းကြိုက်တယ် ဟဝနကဆ်ချဝ်ပဟမာက
အမဲသားကို ကြိုက်တယ် ချဝ်ပဆိုဝ်ဝ်ဝ
ဘယ်ဟာကို ကြိုက်နှစ်သက်ပါသလဲ
ဒီနချဝ်ပဝဝ်ဝဲဟန

ကြိုက်သလို တမ်ဒ်ချဝ်ပ,အဲ့ဝ်ဝဲဒီနချဝ်ပ
ကြိုက်သလို လုပ်ပါ ကဵတမ်ဒ်ချဝ်ပ
စိတ်ကြိုက်သလို အိပ်တယ် နအနဒဵတမ်ဒ်ချဝ်ပ
စိတ်ကြိုက်သလို ရေကူးတယ် ဝ့ဲယန်ကဒဵတမ်ဒ်ချဝ်ပ

ကြင် ciñ ก. ဝ်ကဒေ့,ဝ်ကချဝ်ပ rák-khrâu,rák-chɔ̂:p
ကြင်စဦး တ်ကဒေ့ဒိုး,ဝ်ကဒေ့ဖဵ
ကြင်စဦးမောင်နှံ ကူ့သာမိဘရဗာဒေ့ကဒ်ဝန်ဒဵင်ဟခ်ာ
ကြင်ဖော်ကြင်ဘက် ကူ့ဇီဝိတကူ့ဒဵဒဵင
ကြင်ရာ ဒီဝ်ဝ်,မဟေသီ(နာင်ဝန်ဗြဲဒီဝ်ဝ်)

ကြင်နာ သင်သာ
ချစ်ခင်ကြင်နာ ဝ်ကဒေ့သင်သာ
ကြင်နာသနားး မေတ္တာသင်သာ
တိရစ္ဆာန်များကို ကြင်နာသနားပါ
ပြာဒမေတ္တာသင်သာသတ္တဝ်

ကြွေင် cɔñ ก. သ်က,ကဵမ် sàk,tềm
မင်ကြွေင် လာဝသ်ကဟမိုက
မင်ကြွေင်ဆရာ ဗ့ဲာင်သ်ကလာဝ
ဆေးနဲ့ကြွေင်တယ် ပ်ာဝသီ(ကဵမ်ဟ်ဗြာဝဒး)

ကြွေင် cɔñ n. တာမော(ဗ်ဏ္ဍမလိ) ta:mɛ:w
စိန်ကြွေင် ဗေဇ္ဇာတာမော

ကြွေင် cɔñ n. ကော မɛ:w
ကြွေင်ကလေး ကောန်ဝ်,လူကော

ကြွေင် cɔñ ว. ဟာ်ဒ phrɔ̂ŋ
သတ္တိကြွေင်တယ် ဗြ်ဒလာတ
သီလကြွေင်တယ် သီလပကဟာ်ဒ
အသံကြွေင်တယ် ဗောဝ်ဟလာဒ
မျက်စိကြွေင်တယ် တာခ်ာဒ,တာကြ်ဒ
(ဟလ်ပ်ဟိုလာဒ)
ကြွေင်တောင်းကန်း တာပဒတာသ်
ကြွေင်တောင်တောင် ပ်ာဒပဒၵ,လိုကဒၵသ်က်ဒၵ
(ဟိုတ်ဒိုတပ်ာတ)
ဆုကြွေင်ကြွေင် ဗြ်ဒပြ်ဒ,ပြ်ဒဒေ့

ကြွေင်လျှာ cɔñʃ'a n. ဖကာ(ချ်ဒ်ကော) phɛ:ka:
ကြွေင်လျှာသီး ဝ်ကဖကာ

ကြောင့် jɔ̀ñ ဆိ. เพราะ phrɔ́?
ဒါကြောင့် ด้วยเหตุนั้น
ထို့ကြောင့် ดังนั้น
လေကြောင့် တံခါးပိတ်တယ်
ประตูปิดเพราะลม
အလွန်လေးသောကြောင့် မသယ်နိုင်ဘူး
ขนไปไม่ได้เพราะหนักเกินไป

ကြောင်း cɔ̀ñ ก. เกริ่น krɛ̀n
ရှေ့ကကြောင်းတယ်
เกริ่นนำแต่แรก

ကြောင်း cɔ̀ñ น. เส้นทาง sên-thaːŋ
ကုန်းကြောင်း เส้นทางบก
ရေကြောင်း เส้นทางน้ำ
လေကြောင်း เส้นทางอากาศ
လေကြောင်းစာ จดหมายทางอากาศ
မြန်မာနိုင်ငံလေကြောင်း สายการบินพม่า
လမ်းကြောင်း เส้นทาง
လမ်းကြောင်းလေးခုရှိသောလမ်းမကြီး
ถนนสี่เลน

ကြောင်းလမ်း cɔ̀ñlâñ ก. ทาบทาม,สู่ขอ
thâ-p-thaːm,sùː-khɔ̀ː
ကြောင်းလမ်းထားတယ်
ทาบทามไว้

ကြိုင် caiñ ว. กรุ่น krùn
မွှေးကြိုင် หอมกรุ่น
အနှံ့ကြိုင်တယ် กลิ่นกรุ่นกระจาย

ကြဉ် ciñ ก. ละเว้น láʔ-wén
ရှောင်ကြဉ် หลบเลี่ยง,หลีกเลี่ยง
အရက်ကို ရှောင်ကြဉ်တယ်
หลีกเลี่ยงเหล้า
လူဆိုးကို ရှောင်ကြဉ်တယ်
หลบเลี่ยงคนเลว

ကြည် ci ว. สดใส,ชัดเจน sòt-sǎy,chát-ceːn
မျက်နှာကြည်တယ် หน้าตาแจ่มใส
ရုပ်ကြည်တယ် ภาพชัดเจน
အသံကြည်တယ် เสียงชัดเจน
ရေကြည်တယ် น้ำใส
ဆိပ်ရေးမဝလို့ မျက်နှာမကြည်ဘူး
หน้าตาไม่แจ่มใสเพราะนอนไม่เต็มอิ่ม
တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ကြည်တယ်
ต่างคนต่างจริงใจ

ကြည်ဖြူ สบอารมณ์,รู้สึกเป็นที่พอใจ,
รู้สึกชอบใจขึ้นมา
အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်လာတော့
- မကြည်ဖြူကြတော့ပါလား
พอแก่เฒ่าไร้สมรรถภาพ ก็รู้สึกไม่เป็นที่พอใจแล้วหรือ

ကြည်ကြည် ใสๆ
ရေကြည်ကြည် ပေးပါ ขอน้ำใสๆ

ကြည်နူး ปีติยินดี,ปลาบปลื้ม
ကြည်နူးစိတ် จิตใจอันปีติ
ဝမ်းသာကြည်နူးစိတ် จิตใจอันปีติยินดี

ကြည်ညို เลื่อมใส
ရှေတိုက်စေတီတော်သို့ သွားရောက်
- ကြည်ညိုကြတယ်
เมื่อถึงพระเจดีย์ชเวดากอง
- ต่างก็รู้สึกเลื่อมใส

ကြည်လင် แจ่มใส
စိတ်ကြည်လင် จิตใจแจ่มใส
မျက်နှာကြည်လင် หน้าตาแจ่มใส
ရာသီဥတုမကြည်လင်ဘူး อากาศไม่แจ่มใส
ရေကြည်လင် น้ำใส
အသံကြည်လင်ချိုအေးတယ် เสียงหวานสดใส

ကြည့် cì ก. ดู duː
ကာတွန်းကြည့်တယ် ดูการ์ตูน
စာအုပ်ကြည့်တယ် ดูหนังสือ
နာရီကြည့်တယ် ดูนาฬิกา
ရုပ်ရှင်ကြည့်တယ် ดูหนัง
မှန်ကြည့်တယ် ดูกระจก
မှန်ဘီလူးနဲ့ ကြည့်တယ် ดูด้วยแว่นขยาย
ရုပ်မြင်သံကြားကြည့်တယ် ดูโทรทัศน์
သူ့အမူအရာ ကြည့်တယ် ดูท่าทางของเขา
ဟိုကြည့်ဒီကြည့် ดูโน่นดูนี่
ဒေါသတကြီးနဲ့ ကြည့်တယ်
ดูด้วยความโกรธอย่างยิ่ง
ဒီနေ့လူနာမကြည့်ပါဘူး
วันนี้ไม่ดู(ตรวจ)คนไข้

ခိုးကြည့် ဃ်မြဲဒူ
ချောင်းကြည့် ဃ်ဝှက်ဒူ,ဃ်ဆိုက်ဒူ
ပုန်းကြည့် ဃ်ဝှက်ဒူ
စောင်းကြည့် ဃ်ဘေးဒူ
မော့ကြည့် ဃ်ဆီးဒူ
လှမ်းကြည့် ဃ်ဝေးဒူ
စိုက်ကြည့် ဃ်ကြာဒူ
စူးစိုက်ကြည့် ဃ်ဒူသေချာ

ကြည့်ရှု ဃ်ဒူ,ဃ်ကြည့်,ဃ်ဆင်ခြင်
ကြည့်ရှုသူ ဃ်ဒူသူ,ဃ်ကြည့်သူ
ပွဲကြည့်ရှု ဃ်ဒူပွဲ
ဘောလုံးပွဲကြည့်ရှု ဃ်ဒူဘောလုံးပွဲ
ကလေးကိုကြည့်ရှုတယ် ဃ်ကြည့်ကလေး

ကြည့်ရှုလေ့လာ ဃ်ဆင်ခြင်သိမှတ်
ကြည့်ရှုလေ့လာသူ ဃ်ဆင်ခြင်သိမှတ်သူ
ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်း ဃ်ဆင်ခြင်သိမှတ်ခြင်း

ကြည့် cì ကဗ. ลอง,ลองดู lɔːŋ,lɔːŋ-duː
စားကြည့်ပါ ဃ်ဒူစားပါ
မြည်းကြည့်ပါ ဃ်ဒူမြည်းပါ
လုပ်ကြည့်ပါ ဃ်ဒူလုပ်ပါ
ဝတ်ကြည့်ပါ ဃ်ဒူဝတ်ပါ
ဖိနပ်စီးကြည့်ပါ ဃ်ဒူစီးပါ

ကြည်း cì น. บก bòk
ကြည်းတပ် ဃ်တပ်ကြည်း
ကြည်းကြောင်း ဃ်ကြောင်းကြည်း

ကြတ် caˀ ก. คราส(ยืดเอา) khrâːt
နေကြတ်တယ် ဃ်နေကြတ်
လကြတ်တယ် ဃ်လကြတ်

ကြုတ် caˀ ก. แยง yɛːŋ
နားကြုတ်တယ် ဃ်နားကြုတ်

ကြိတ် ceˀ ก. สี,บด,โม่,ปั้ sìːˌbòtˌmôːˌbìː
ကျောက်ဆုံနဲ့ကြိတ်တယ် ဃ်ကျောက်ဆုံနဲ့ကြိတ်
စပါးကြိတ်တယ် ဃ်စပါးကြိတ်
ဆန်ကြိတ်တယ် ဃ်ဆန်ကြိတ်
ပဲကြိတ်တယ် ဃ်ပဲကြိတ်
လက်နဲ့ကြိတ်တယ် ဃ်လက်နဲ့ကြိတ်
အမှုန့်ကြိတ်တယ် ဃ်အမှုန့်ကြိတ်
ဆန်ကို အမှုန့်ကြိတ်တယ် ဃ်ဆန်ကိုအမှုန့်ကြိတ်

သွားကြိတ် ဃ်သွားကြိတ်
အံကြိတ် ဃ်အံကြိတ်

ကြိတ် ceˀ น. เครื่องบด,เครื่องสี khrîaŋ-bòt,khrîaŋ-sìː
ကြိတ်စက် ဃ်ကြိတ်စက်
ကြိတ်ဆုံ ဃ်ကြိတ်ဆုံ

ကြုတ် coˀ น. ตลับ tàlàp
ဆွမ်းဟင်းကြုတ် ဃ်ဆွမ်းဟင်းကြုတ်
လက်ဖက်ကြုတ် ဃ်လက်ဖက်ကြုတ်
အနှစ်ကြုတ် ဃ်အနှစ်ကြုတ်

ကြပ် caˀ ก. ตรวจการ,สอดส่อง trùat-kaːn,sɔ̀ːt-sɔ̀ŋ
တပ်ကြပ် ဃ်တပ်ကြပ်
ရဲကြပ် ဃ်ရဲကြပ်
ထောင်ကြပ် ဃ်ထောင်ကြပ်
နားကြပ် ဃ်နားကြပ်

ကြီးကြပ် ဃ်ကြီးကြပ်
မိဘသည် သားသမီးကို ကြီးကြပ်
- အုပ်ချုပ်သည် ဃ်မိဘသည်သားသမီးကိုကြီးကြပ်
လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးရုံး ဃ်လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးရုံး

ကြပ်ထုပ် caˀthoˀ น. ลูกประคบ lûːk-pràkhóp

ကြမ်း cẫ น. ฟัน phíːn
ကြမ်းခင်း ဃ်ကြမ်းခင်း
ကြမ်းပေါ်မှာ ဃ်ကြမ်းပေါ်မှာ
ကြမ်းပြင် ဃ်ကြမ်းပြင်
ဝါးကြမ်း ဃ်ဝါးကြမ်း
ကြမ်းတစ်ပြား ဃ်ကြမ်းတစ်ပြား
ကြမ်းခင်းတယ် ဃ်ကြမ်းခင်းတယ်
ကြမ်းပိုး ဃ်ကြမ်းပိုး
တောလေကြမ်းပိုး ဃ်တောလေကြမ်းပိုး

ကြမ်း cẫ ว. หยาบ yàːp
ဆန်ကြမ်း ဃ်ဆန်ကြမ်း
ဆံပင်ကြမ်းတယ် ဃ်ဆံပင်ကြမ်းတယ်
အသားကြမ်း ဃ်အသားကြမ်း
ဖွဲကြမ်း ဃ်ဖွဲကြမ်း
ရေနွေးကြမ်း ဃ်ရေနွေးကြမ်း

လုက်ဘက်ရည်ကြမ်း ရှာဘုရားသုံးဆောင်ရေနွေး
လမ်းကြမ်း ခဲယဉ်းကြမ်းတမ်းသော လမ်း
လူကြမ်း ရိုင်းစိုင်းသော လူ
လေကြမ်း လေပြင်း
ပုံကြမ်း ပုံဆိုးသွမ်းသော
ထမင်းကြမ်း ခြောက်သွေ့သော ထမင်း
ထမင်းကြမ်းကြော် ခြောက်သွေ့သော ထမင်းကြော်
အအိပ်ကြမ်းတယ် အိပ်ရာမကောင်းသည်

ကြမ်းကြုတ် ဆိုးသွမ်းသော
ကြမ်းကြုတ်တဲ့လူ ဆိုးသွမ်းသော လူ

ကြမ်းတမ်း ကြမ်းတမ်းသော
ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းပြောတယ် ကြမ်းတမ်းသော စကားကို ပြောသည်

ကြိမ် ceñ n. ဝါး wáː

ကြိမ်ကုလားထိုင် ဝါးကုလားထိုင်
ကြိမ်ခြင်း ဝါးခြင်း
ကြိမ်ခြင်းလုံး ဝါးခြင်းလုံး
ကြိမ်လုံး ဝါးလုံး

ကြိမ်,အကြိမ် ceñ,ʔəceñ ခ. ကြိမ်,ခါ,ခေါက် khrán, khraːw,hŏn

တကြိမ်က တခါက
နောက်တစ်ကြိမ် တခါနောက်

ဘယ်နှစ်ကြိမ် ဘယ်နှခါ
တနေ့ ထမင်းဘယ်နှစ်ကြိမ် စားသလဲ တနေ့ ထမင်း ဘယ်နှခါ စားသလဲ
တနေ့ ဘယ်နှစ်ကြိမ် ရေချိုးသလဲ တနေ့ ရေ ဘယ်နှခါ ချိုးသလဲ

ကြိမ်း cêñ က. ဆူ,ငေါက်ဆူ khùː,khòm-khùː

ကြိမ်းမောင်း ဆူ
အဖေ သားကို ကြိမ်းမောင်းတယ် အဖေ သားကို ဆူသည်
လူဆိုး အိမ်ရှင်ကို ကြိမ်းမောင်းတယ် ခိုး အိမ်ရှင်ကို ဆူသည်

ကြုံ coñ က. တွေ့,ကြုံ cəː,pràsòp

တွေ့ကြုံ တွေ့
ကိုယ်တွေ့ကြုံတယ် ကိုယ်တွေ့ ကြုံသည်
ပြဿနာကြုံတယ် ပြဿနာ ကြုံသည်
အခက်အခဲကြုံတယ် အခက်အခဲ ကြုံသည်

လူကြုံ,အကြုံ ကြုံသူ
စိတ်ချမ်းသာစရာနဲ့ ကြုံရမယ် စိတ်ချမ်းသာစရာနှင့် ကြုံရမည်
သူ ရှေ့တိုးမရ နောက်ဆုတ်မရ - အခက်ကြုံနေတယ် ရှေ့တိုး၍လည်း မရ နောက်ဆုတ်၍လည်း မရ အခက်အခဲ ကြုံနေသည်
သူအလုပ်လုပ်နေသည်နှင့် ကြုံရတတ်ပါသည် သူ အလုပ်လုပ်နေသည်နှင့် ကြုံရတတ်သည်

ကြုံ coñ ဝ. ဆူပ sṵ̀p

ကြုံလှီတယ် ဆူပုံ

ကြယ် cɛ n. ကြယ်(ကြယ်ဖက်) daːw

ကြယ်တံခွန် ကြယ်တံခွန်
ကြယ်တာရာ ကြယ်တာရာ
ကြယ်ပျံ ကြယ်ပျံ
ခုနစ်စဉ်ကြယ် သုတ်ကြယ်
မိုးသောက်ကြယ် ကြယ်ပြက်ကြယ်
ကြယ်တစ်ပွင့် ကြယ်တစ်ပွင့်

ကြယ်သီး cɛθí n. ကြယ်သီး kràdum

အင်္ကျီကြယ်သီးတပ်တယ် အင်္ကျီကြယ်သီး တပ်သည်
နှိပ်ကြယ်သီး နှိပ်ကြယ်သီး

ကွ kwà n. ငါ,ငါး wáʔ,waʔ

ပါတာပေါ့ကွ ပါတာပေါ့ငါ
ဘာလဲကွ ဘာလဲငါ
ဘာဖြစ်လို့မေးတာလဲကွ ဘာဖြစ်လို့ မေးတာလဲငါ
မဟုတ်ဘူးကွ မဟုတ်ဘူးငါ
ရှုံးသွားပြီကွ ရှုံးသွားပြီငါ

ကွ kwà ဝ. မိုက်ဆိုး(ဘာစကား) mɔ̀ːsɔ́ː

လူပုကွ လူပုမိုက်ဆိုး

ကွာ kwa n. ငါ,ငါး waʔ,nɔ̀ː

ကျေးဇူးတင်တယ်ကွာ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်ငါး
ငါနဲ့နဲ့စားပါရစေကွ ငါနဲ့နဲ့စားပါရစေငါး
နေပူလှတယ်ကွာ နေပူလှပါတယ်ငါး
မဖြစ်နိုင်တာကွာ မဖြစ်နိုင်တာငါး
သွားမယ်ကွာ သွားမယ်ငါး
လွယ်ပါတယ်ကွာ လွယ်ပါတယ်ငါး

ကွာ kwa ဝ. ခွဲခြား,ခွဲ,ကွာ,ကွဲ tɛ̀ːk-tàːŋ,ɡɛ̀ːk, hàːŋ-klay

မြန်မာစကားနဲ့ ရခိုင်စကားနည်းနည်းကွာတယ် မြန်မာစကားနှင့် ရခိုင်စကား နည်းနည်းကွာသည်

ภาษาพม่ากับภาษายะไข่แตกต่างกันเล็กน้อย
မကွာအောင် သေသေချာချာဖိတယ်
กดให้แน่นไม่ให้หลุด
ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံချင်းကွာလေသည်
รูปแบบการแต่งกายแตกต่างกัน

ကွာဝေး ห่างไกล
အဆင့်အတန်း ကွာဝေးတယ်
ฐานะห่างไกลกัน
အိုးဖင်နဲ့ မီးနဲ့က ကွာဝေးတယ်
กันหม้อวางห่างจากไฟ

ကွာရှင်း หย่าร้าง
လင်မယားကွာရှင်းတယ်
ผัวเมียหย่าร้างกัน

ကွာစီ kwasì น. กวยจี๋(เม็ดแตง) kuay-cí: จ.
ကွာစီလှော် เม็ดแตงคั่ว

ကွေ့ kwè ก. เลี้ยวโค้ง líaw-khó:ŋ
ညာဘက်ကွေ့ เลี้ยวขวา
လက်ဝဲဘက်ကွေ့ เลี้ยวด้านซ้ายมือ
ကွေ့ကောက်ပြေးတယ် วิ่งวกวน,วิ่งซิกแซก

ကွေ့ gwè น. อ่าว(โค้งน้ำ) ʔà:w
မုတ္တမကွေ့ อ่าวเมาะตะมะ
ယိုးဒယားပင်လယ်ကွေ့ อ่าวไทย
ထိုင်းပင်လယ်ကွေ့ อ่าวไทย

ကွေ့,အကွေ့ gwè,ʔəkwè น. โค้ง khó:ŋ
အကွေ့ ကွေ့တယ် เลี้ยวโค้ง
ကွေ့လမ်း ทางเลี้ยว
အန္တရာယ်ကွေ့ โค้งอันตราย
ဂငယ်ကွေ့ โค้งตัวยู(โค้งตัว ค)

ကွေး kwé ก. งอ,โค้งงอ ŋɔ:,khó:ŋ-ŋɔ:
လက်ကွေးတယ် งอแขน,แขนงอ
ခြေထောက်ကွေးတယ် งอขา,ขางอ
သံကွေးတယ် งอเหล็ก,เหล็กงอ

ကွဲ kwɛ́ ก. แตก,แตกแยก tɛ̀:k,tɛ̀:k-jɛ́:k
ခွက်ကွဲ แก้วแตก
ခေါင်းကွဲ หัวแตก
နှုတ်ခမ်းကွဲ ปากแตก
ဝမ်းကွဲ ญาติลูกพี่ลูกน้อง(ต่างท้องกัน)
ကွဲကွာ ห่างเหิน,อยู่แยก
ကွဲပြား แตกต่าง
ကွဲကွဲ ตกแตก
ဆန်ကွဲ ข้าวท่อน(ข้าวแตกหัก)
ရင်ကွဲအင်္ကျီ เสื้อเปิดอก
လင်မယားကွဲသွားပြီ
ผัวเมียแยกกันแล้ว

ကွဲ. kwɛ̀ ก. ɔ:ɲ wá?
ဘယ်သွားမလဲကွဲ. จะไปไหนวะ

ကွက်,အကွက် kwɛ̀ʔ,ʔəkwɛ̀ʔ น. ดอกดวง,วง,ย่าน, เขต,ปื้อก,คุ้ม dɔ̀:k-duaŋ,woŋ,jɛ̀:n,khɛ̀:t, pɔ́k,khúm
ပဲကွက် วงแก้ม
သနပ်ခါးပဲကွက် วงแป้งทะนะคาบนแก้ม
ဆီကွက် ดวงคราบน้ำมัน
ရပ်ကွက် ย่านชุมชน
ရပ်ကွက်တစ်ကွက် ย่านชุมชนย่านหนึ่ง
စာအုပ်ဟောင်းဈေးကွက် ย่านตลาดหนังสือเก่า
ငါးကြင်းကွက် เหลี่ยมเพชรพลอย
မိုးကွက်ကျား ရွာတယ် ฝนตกเป็นหย่อมๆ (ฝนตกไม่ทั่วฟ้า)
ကွက်ပြောတယ် พูดเฉพาะวง(ไม่เกี่ยวกับผู้อื่น)
ဟာကွက် ช่องโหว่,จุดอ่อน
ကွက်လပ် ช่องว่าง,พื้นที่ว่าง
ကွက်လပ်ဖြည့် เติมคำในช่องว่าง
အိမ်ရှေ့ကွက်လပ် ลานหน้าบ้าน

ကွက် kwɛ̀ʔ ว. เป็นดวง pen-duaŋ
ဟင်းကွက်တယ် (เปื้อน)แกงเป็นดวง

ကွင်း kwɪ́ɪ̃ ก. ตีวง ti:-woŋ
လက်သည်းကွင်းတယ် ขีดวงเล็บ

ကွင်း gwɪ́ɪ̃ น. ทุ่ง,สนาม,วง thṵɰ̃,sanǎ:m,woŋ
ကြိုးကွင်း วงเชือก
ကျောက်ကွင်း บ่วง,บ่วงจับสัตว์
သံကွင်း บ่วงเหล็ก
ခါးပတ်ကွင်း หูร้อยเข็มขัด
သားရေကွင်း หนังยาง
မျှော်ကွင်း ยางวง
လယ်ကွင်း ทุ่งนา,ท้องทุ่ง
လေယာဉ်ကွင်း สนามบิน
ဘောလုံးကွင်း สนามฟุตบอล

အားကစားကွင်း　　สนามกีฬา

ကြေးခွေတစ်ကွင်း　　ห่วงทองเหลืองหนึ่งวง
ခြေချင်းတစ်ကွင်း　　กำไลเท้าหนึ่งวง
လက်စွပ်တစ်ကွင်း　　แหวนหนึ่งวง

ကွန် kuñ n. แห hɛ̌ː
ပိုက်ကွန်　　แห(แหตาข่าย)
ကွန်ပစ်တယ်　　เหวี่ยงแห,ทอดแห

ကွန်ပျူတာ kuñpyuta n. คอมพิวเตอร์
khɔ̀ːm-phiw-tɔ̂ː a.computer
ကွန်ပျူတာစက်　　เครื่องคอมพิวเตอร์
ကွန်ပျူတာတစ်လုံး　　คอมพิวเตอร์หนึ่งตัว

ကွန်း kûñ n. ศาลเจ้า sà̰ːn-cà̰ːw
(ศาลเทพารักษ์,ศาลเจ้าที่,ศาลเทพนัต)
ကွန်းစင်　　หิ้งผี
ကွန်းစင်တိုင်　　เสาหิ้งผี
နတ်ကွန်း　　ศาลเทพนัต

ကွမ်း kûñ,kwâñ n. พลู,หมาก phluː,mà̰ːk
ကွမ်းရွက်　　ใบพลู
ကွမ်းသီး　　ลูกหมาก
ကွမ်းပင်　　ต้นใบพลู
ကွမ်းသီးပင်　　ต้นหมาก

ကွမ်းတောင်　　บายศรี,พนมหมาก
ကွမ်းထွေးရည်　　น้ำหมาก
ကွမ်းသွေး　　น้ำหมาก(เลือดหมาก)
ကွမ်းဖတ်　　ชานหมาก
ကွမ်းယာ　　หมากคำ
ကွမ်းယာဆိုင်　　ร้านขายหมากคำ
ကွမ်းယာသည်　　คนขายหมากคำ
ကွမ်းသီးထောင်းဆုံ　　ครกตะบันหมาก
ကွမ်းအစ်　　เชี่ยนหมาก,กล่องหมาก
ကွမ်းညှပ်　　กรรไกรหนีบหมาก

ကွမ်းစားတယ်　　กินหมาก
ကွမ်းစွဲတယ်　　ติดหมาก
ကွမ်းတံထွေးတယ်　　ถุยขี้น้ำหมาก,บ้วนน้ำหมาก

ကွယ် kwɛ n. ปัง,ปิดปัง baŋ,pìt-baŋ
မျက်နှာကိုကွယ်ထားတယ် ปังหน้าไว้
ကွယ်ရာမှ　　ลับหลัง
မျက်ကွယ်မှာပြောတယ် พูดลับหลัง
သူ့ကို မကွယ်ဘူး　　อย่าปังเขา
လကွယ်　　เดือนดับ,เดือนมืด
မျက်စိကွယ်　　ตาบอด

ကွယ်ပျောက်,ပျောက်ကွယ် หายลับ,หายตัว
ပျောက်ကွယ်သွားပါသည် หายลับไป

ကွယ်လွန်　　ล่วงลับ,ล้มหายตายจาก
ကွယ်လွန်သူ　　ผู้ล่วงลับ(ผู้ตายจาก)
ကွယ်လွန်သူ့ဇနီး　　ภรรยาของผู้ล่วงลับ
မိခင်ဖခင် ကွယ်လွန်သွားကြပြီ
พ่อแม่ล่วงลับไปแล้ว

ကွယ် kwɛ n. นะ náʔ
ဘယ်ရပ်မလဲကွယ်　　จะ(ทำ)จริงๆได้อย่างไรนะ
ဟိုတစ်ခါတုန်းကပေါ့ကွယ် กาลครั้งหนึ่งนั้นนะ

ကွယ့် kwɛ̀ n. น่ะซิ nàʔ-sìʔ
သူ့ကို ပိုချစ်တာပေါ့ကွယ့်　　รักเขามากกว่าน่ะซิ

ကျွေး cwé n. เลี้ยง(อาหาร) lḭ́aŋ
ကျွေးမွေး　　เลี้ยงดู
ကျွေးသူ　　ผู้เลี้ยง,คนเลี้ยง(เจ้ามือ)
ကျွေးသဖခင်　　พ่อผู้ให้การชุบเลี้ยง
မုန့်ကျွေးတယ်　　เลี้ยงขนม
ဆေးကျွေးတယ်　　ป้อนยา,ให้ยากิน
ထမင်းကျွေးမယ်　　จะเลี้ยงข้าว
ကြက်ကို အစာကျွေးတယ် เลี้ยงอาหารไก่
မုန့်ဝယ်ကျွေးတယ်　　ซื้อขนมเลี้ยง
ဘာတွေကျွေးသလဲ　　เลี้ยงอะไรบ้าง
လုပ်ကျွေး　　ทำงานหาเลี้ยง
မိသားစုအတွက် လုပ်ကျွေးတယ်
ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว
စတုဒိသာကျွေးကြတယ်
เลี้ยงอาหารคนจากทิศสารทิศ
ငှက်ကလေးကို အစာကျွေးတယ်
เลี้ยงอาหารลูกนก

ကျွဲ cwé n. ควาย khwa-y
ကျွဲနွား　　วัวควาย
ကျွဲချို　　เขาควาย
ကျွဲသားရေ　　หนังควาย
တောကျွဲ　　ควายป่า
ခိုင်းကျွဲ　　ควายใช้งาน

ကျွဲလှုးအိုင် ပလွင်ကသာယ
ကျွဲမြီးတို ပုဆန်းတန်(လာ.–ကသာယာဟန်ဆန်)
ကျွဲပါးစောင်းတီးတယ်
ဖဲကစားရာတွင် ကသာယာဟန်ဆန်စွာ ကစားသည်

ကျွဲကော cwêgɔ̀ n. လိမ္မော် sòm-ʔɔ
ကျွဲကောသီး ပြည်လိမ္မော်သီး

ကျွဲ cuñ ဂ. ဒုလ္လဘ,ဒုက္ခ,ဒုက္ကဋ dəlabʰa,dukʰa,dukkaṭa
ကြမ်းကျွဲတယ် ဒုက္ခဒုက္ကဋဖြစ်သည်
စကားကျွဲတယ် ဒုလ္လဘစကားဖြစ်သည်
လှည်း ရွှံ့ထဲက်မှာ ကျွဲနေတယ် လှည်းသည် ရွှံ့ထဲတွင် ဒုက္ခရောက်နေသည်

ကျွတ် cuʔ ဂ. ကြွေ,ကြွေကျ kwe,kwe-kya.
ဆံပင်ကျွတ်တယ် ဆံပင်ကြွေသည်
လက်သည်းကျွတ်တယ် လက်သည်းကြွေသည်
သွားကျွတ်တယ် သွားကြွေသည်
အရိုးကျွတ်တယ် အရိုးကြွေသည်

ဘောင်းဘီကျွတ်တယ် ဘောင်းဘီကြွေသည်
မျက်မှန်ကျွတ်တယ် မျက်မှန်ကြွေသည်
လုံချည်ကျွတ်တယ် လုံချည်ကြွေသည်
အင်္ကျီကျွတ်တယ် အင်္ကျီကြွေသည်
အရောင်ကျွတ်တယ် အရောင်ကြွေသည်
ဆေးကျွတ်တယ် ဆေးကြွေသည်

ကျွတ် cuʔ n. ရာဘာတိုင်ယာ ya-bà-taiʔ a.tube

ကျွတ် cuʔ n. ပေါက်(လောင်းပေါက်) pauʔ

ကျွတ် cuʔ n. သားရေ thá-yè

ကျွန် cuñ n. ကျွန်,ကျွန်ုပ် kjwan,kjwanʊʔ
ကျွန်ခံတယ် ကျွန်ခံသည်
ဘုရားကျွန် ဘုရားကျွန်
ကျွန်မ ကျွန်မ
ကျွန်ုပ်မယား ကျွန်ုပ်မယား
ကျွန်အမှု ကျွန်အမှု
ကျွန်တော်မျိုး ကျွန်တော်မျိုး

ကျွန်တော်,ကျွန်နော်,ကျနော် ကျွန်တော်,ကျွန်နော်,ကျနော်
ကျွန်တော်မ,ကျွန်မ,ကျမ ကျွန်တော်မ,ကျွန်မ,ကျမ

ကျွန်ုပ်,ကျွန်ုပ်,ကျွန်ုပ်,ကျုပ် ကျွန်ုပ်,ကျွန်ုပ်,ကျွန်ုပ်,ကျုပ်

ကျွန်း cuñ n. ကျောက် kjauʔ
ကျွန်းကြီး ကျောက်ကြီး
ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း ကျောက်ကြီးလေးကျောက်
ကျွန်းဆွယ် ကျောက်ဆွယ်

ကျွန်းစု ကျောက်စု
မြို့တော်ကျွန်းစု မြို့တော်ကျောက်စု
လောင်းလုံဘုတ်ကျွန်းစု လောင်းလုံဘုတ်ကျောက်စု

ကျွန်း cuñ n. သစ်(ပင်ကြီး) θiʔ
ကျွန်းပင် သစ်ပင်
ကျွန်းသစ် သစ်သား
ကျွန်းသစ်တော ကျောက်သစ်တော
ကျွန်းအိမ် သစ်သားအိမ်

ကျွန်းဆွယ် cuñzwɛ n. ကျောက်ဆွယ်,ကျောက် kjauʔ-hswè,kjauʔ
အင်ဒိုချိုင်းနားကျွန်းဆွယ် ကျောက်ဆွယ်အိန္ဒိယတရုတ်

ကျွမ်း cwâñ,cuñ ဂ. ကျွမ်းကျင်,ကျွမ်းကျင်မှု kjwan-kjin,kjwan-kjin-mu
မီးကျွမ်းတယ် မီးကျွမ်းသည်
လောင်ကျွမ်းတယ် လောင်ကျွမ်းသည်
အင်္ကျီကျွမ်းတယ် အင်္ကျီကျွမ်းသည်
ရောဂါကျွမ်းတယ် ရောဂါကျွမ်းသည်

ကျွမ်း cwâñ,cuñ ဂ. ကျွမ်းကျင်,ကျွမ်းကျင်မှု kjwan-kjin,kjwan-kjin-mu
သူ ကျွမ်းတယ် သူကျွမ်းကျင်သည်
တတ်ကျွမ်းသူ တတ်ကျွမ်းကျင်သူ
အသိအကျွမ်းနေပဲ အသိအကျွမ်းပဲ

ကျွမ်းကျင် ကျွမ်းကျင်
ကျွမ်းကျင်မှု ကျွမ်းကျင်မှု
ရောဂါကျွမ်းကျင်တယ် ကျွမ်းကျင်သောရောဂါ
ကျွမ်းကျင်တဲ့ဓားသိုင်းပညာ ကျွမ်းကျင်သောဓားသိုင်းပညာ

ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် အလွန်ကျွမ်းကျင်စွာ
ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ပြောတတ်တယ် ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင်ပြောတတ်သည်

ကျွမ်း jûñ n. ဇီလံင်္ကာ ti:-laŋ-ka:
ကျွမ်းထိုးတယ် ဇီလံင်္ကာ
နောက်ကျွမ်း: ကာဇီလံင်္ကာထခုနှစ်
ရှေ့တစ်ပတ်ကျွမ်း: ကာဇီလံင်္ကာပြီးခဲ့သောတစ်ပတ်

ကြွ cwà ก. ย่าง,ดำเนิน,จร,(เชิญ,นิมนต์)
yà-ŋ,dam-nɔ-n,cɔ-n,(chɔ-n,nímon)
ခြေကြွတယ် ย่างเท้า
ခြေကြွခ ค่าย่างเท้า(ค่าเสียเวลา)
ကြွရောက် ย่างมาถึง(คนสำคัญ)
ကြွပါ เชิญ
ထမင်းစားကြွပါ เชิญกินข้าว
လက်ဖက်စားကြွပါ เชิญกินเมี่ยง
အစည်းအဝေးကြွပါ เชิญขึ้นประชุม
အပေါ် ကြွပါ เชิญข้างบน,เชิญขึ้นข้างบน
အောက်မှာကြွပါ เชิญที่ข้างล่าง
ကြွပါ ဘုရား นิมนต์เจ้าค่ะ
ဘုန်းကြီးကြွလာပြီ พระ(ดำเนิน)มาถึงแล้ว
မပင့်လဲ ကြွတယ် ไม่นิมนต์ก็จรไปได้

ကြွတော်မူ เสด็จ
ဆွမ်းခံကြွတော်မူ เสด็จรับปิณฑบาต

ကြွချီ เสด็จ(สำหรับกษัตริย์,พระ)
ရှင်ဘုရင် ကြွချီတော်မူတယ်
พระมหากษัตริย์เสด็จ

ကြွား cwâ ก. โอ้อวด,อวดโม้,เพ้อเจ้อ
?ò:?wàt,?wàt-mó:,phɛ́-cɔ̀:
မကြွားနဲ့ อย่าอวดโม้
ငကြွား เจ้าขี้โม้,เจ้าขี้อวด
လက်ဖွပ်ရှိလို့ သူငယ်ချင်းတွေကို
- လိုက်ကြွားတယ်
เพราะมีแหวนจึงไปอวดเพื่อนๆ

ကြွားဝါ โอ้อวด
ကြွားကြွားဝါဝါ โอ้อวด
ဒီလူကြွားကြွားဝါဝါပြောတတ်တယ်
คนนี้ชอบพูดโออวด

ကြွေ cwe ก. หล่น,ร่วงหล่น lòn,rûaŋ-lòn
သရက်သီးကြွေတယ် มะม่วงหล่น
ရွက်ဟောင်းကြွေပြီ ใบไม้เก่าร่วงหล่นแล้ว
ကြွေကျ ร่วงหล่น,ร่วงโรย

ကြွေ cwe น. น้ายาเคลือบ nám-ya:-khlîap
ကြွေရည်သုတ် เคลือบน้ำยา
ကြွေထည်ပစ္စည်း เครื่องเคลือบ(ภาชนะ)
ကြွေအိုး โอ่งเคลือบ
ကြွေပန်းကန် จานเคลือบ
ကြွေချိုင့် ปิ่นโตเคลือบ

ကြွေး cwé ก. ร้องลั่น rɔ́:ŋ-lán
ကြွေးကြော် ป่าวร้อง,ร้องระเบ็ง
ကြွေးကြော်ခြင်း การป่าวร้อง
ငိုကြွေး ร้องไห้ระงม
ငိုကြွေးမည်တမ်း ส่งเสียงร้องไห้คร่ำครวญ

ကြွေး,အကြွေး cwé,?əcwé น. หนี้,หนี้สิน nî:,nî:sín
ကြွေးမြီ หนี้สิน
ကြွေးဖြစ် เป็นหนี้
ကြွေးရှိ มีหนี้สิน
ကြွေးကင်း ปลอดหนี้
ကြွေးကုန် หมดหนี้สิน
ကြွေးရှင်း ชำระหนี้,สะสางหนี้
ကြွေးဆပ် ใช้หนี้
ကြွေးကျန် หนี้เหลืออยู่,ค้างหนี้
ကြွေးရောင်း ขายเงินเชื่อ
ကြွေးရှင် เจ้าหนี้
ကြွေးယူ ลูกหนี้

ကြွက် cwɛ̀ น. หนู nŭ:
ကြောင်က ကြွက်ကိုဖမ်းတယ် แมวจับหนู

ကြွက်တက် cwɛ̀tɛ̀ ก. เป็นตะคริว,ตะคริวกิน
pen-ta-khriw,ta-khriw-kin
(แปลตามศัพท์ว่า "ลูกหนูขึ้น")

ကြွက်နို့ cwɛ̀nò น. หูด(นมหนู) hù:t.

ကြွက်သား cwɛ̀θâ น. กล้ามเนื้อ klâ:m-nɛ́a

ကြွင်း cwín ก. เหลือ(เศษ) lɛ̌a
ငါးထဲမှာ နှစ်နုတ်ရင် သုံးကြွင်းတယ်
ห้าลบสองเหลือสาม

ကြွင်း,အကြွင်း cwín,?əcwín น. เศษเหลือ sè:-lɛ̌a
နုတ်ကြွင်း ผลลบ
စားကြွင်း เศษอาหาร,อาหารเหลือเดน

အကြွင်းအကျန် ของเหลือ

ကြွပ် cwʔ ว. เปราะ,กรอบ prɔ̀ʔ,krɔ̀ːp
ခရမ်းကြွပ် มะเขือเปราะ
မုန့်ကြွပ် หมี่กรอบ
ကြွပ်ကြွပ် กรอบๆ

ကြွပ်ဆတ် กรอบเปราะ,เปราะบาง
စက္ကူကြွပ်ဆတ်တယ် กระดาษกรอบ
စိတ်ကြွပ်ဆတ်တယ် ใจเปราะบาง,ใจเสาะ

ကြွယ် cwɛ ว. ร่ำรวย râm-ruay
လက်သူကြွယ် นิ้วนาง(นิ้วที่ใส่แหวนอวดรวย)
သူကြွယ် คนร่ำรวย

ကြွယ်ဝ มั่งคั่ง,ร่ำรวย
ကြွယ်ဝသောအမျိုး ตระกูลที่มั่งคั่ง
ဉာဏ်ပညာကြွယ်ဝတယ် ร่ำรวยสติปัญญา

ကြွယ်ဝချမ်းသာ มั่งคั่ง
ကြွယ်ဝချမ်းသာသူ ผู้มั่งคั่ง

(ခ)

ခ,အခ khà,ʔəkhà น. ค่า,ค่าจ้าง khâː,khâːcâːŋ
ကားခ ค่ารถ
ကူးတိုခ ค่าเรือ,เงินปากฝี(ค่าเรือข้ามฝาก)
ကုလီခ ค่าแบกของ,ค่าจ้างกุลี
ချိန်ခ ค่าชั่ง(น้ำหนัก)
ငှားခ ค่าเช่า
စာပို့ခ ค่าส่งจดหมาย
စာအုပ်ငှားခ ค่าเช่าหนังสือ
ဆေးကုခ ค่ารักษา
ဆိပ်ကမ်းခ ค่าธรรมเนียมท่าเรือ
တံခါးပြင်ခ ค่าซ่อมประตู
တွဲခ ค่าพ่วงสัมภาระ
နှုတ်ပိတ်ခ ค่าปิดปาก
ပစ္စည်းတင်ခ ค่าบรรทุกสัมภาระ
ပွဲစားခ,ပွဲခ ค่านายหน้า
ဖုန်းပြောခ ค่าโทรศัพท์
လခ เงินเดือน
လက်ခ ค่าแรง(ค่ามือ)
လုပ်အားခ ค่าแรง
လှေတွဲခ ค่าพ่วงเรือ
သယ်ခ ค่าขน(ของ)
အချိန်ပိုလုပ်ခ ค่าล่วงเวลา

ခဏ,ခနဲ khənà น. สักครู่ sàk-khruː ป.
ခဏလေး เดี๋ยวเดียว,แป๊บเดียว
ခဏလေးနေတယ် อยู่เดี๋ยวเดียว
ခဏလေးပါ เดี๋ยวเดียว

ခဏကြာတော့ นานสักครู่
ခဏစောင့်ပါ รอสักครู่นะ
ခဏငှားပါ ขอยืมสักครู่นะ
ခဏရပ်ပါ หยุดสักครู่นะ
ခဏလာခဲ့ပါ มานี่สักเดี๋ยวนะ
ခဏလာမယ် สักครู่จะมา
အဖေဆီ ခဏလာပါ ဦးကွယ် มาหาพ่อสักครู่ซิ

ခဏခဏ บ่อยๆ,เดี๋ยว..เดี๋ยว
ခဏခဏစားတယ် กินบ่อยๆ,เดี๋ยวกินเดี๋ยวกิน
ခဏခဏသွားတယ် ไปบ่อยๆ
ခဏခဏပြောတယ် พูดบ่อยๆ
ခဏခဏမှားတယ် ผิดบ่อยๆ

ခနဲ့ khənɛ̂,gənɛ̂ ပ. ทันที(ฉับพลัน,แป๊บ) than-thi:

ဒိုင်းခနဲ့ เปรี้ยง(เสียงปืน)
ရုတ်ခနဲ့ မြင်တယ် เห็นวูบขึ้นมา
ဗွီးခနဲ့ เฟี้ยว(เสียงแหวกลม)
ဒက်ခနဲ့ อย่างทันทีทันใด
ဒက်ခနဲ့ ခေါက်တယ် เขกดังป๊อก
တန့်ခနဲ့ဖြစ်သွားပြီ สะดุ้งเฮือกไปเลย
မျက်နှာ ရဲခနဲ့ဖြစ်သွားတယ်
หน้าแดงซ่านขึ้นมา
သတိရိုနေလို့ ရန်သူ့ဒိလှုပ်ရှားမှုကို
- ဒက်ခနဲ့သိနိုင်ပြီ
หากมีสติก็จะรู้ความเคลื่อนไหวของศัตรูได้ทันที

ခမောက် khəmɔ̀ʔ น. กุบ,งอบ kùp,ŋɔ̂:p

ဝါးခမောက် กุบไม้ไผ่

ခမည်းတော် khəmɛ̂dɔ,khəmyîdɔ น. ราชบิดา,โยมพ่อ
râ:t-chábìda:,yo:m-phɔ̂:

ခမျာ khəmya ส. เค้า(เรียกอย่างสงสาร,เห็นใจ) kháw

သူ့ခမျာဒုက္ခခံခဲ့ပြီးပြီ
ตัวเค้าได้รับทุกข์ไปแล้ว
ဖားခမျာ အသက်ချမ်းသာရာရသွားလေသည်
เจ้ากบ(ผู้น่าสาร)รอดชีวิตไปได้

ခယောင်းတော khəyɔ̂ñdɔ̂ ว. ขรุขระ khrù?-khrà?

ခယောင်းတောလမ်းหนทางขรุขระ
ခယောင်းတောလမ်းနဲ့ လျှောက်တယ်
เดินบนหนทางที่ขรุขระ(ไม่ราบรื่น)

ခရာ khəya น. นกหวีด,แตร nók-wì:t,tre:

ခရာမှုတ်တယ် เป่านกหวีด

ခရီး khəyî น. ทาง,เส้นทาง,การเดินทาง
tha:ŋ,sên-tha:ŋ,ka:n-də:n-tha:ŋ

ခရီးတစ်ပတ် การเดินทางหนึ่งรอบ
ခရီးဝေး ทางไกล

ခရီးသည် นักท่องเที่ยว,ผู้โดยสาร
ခရီးသွားသူ คนเดินทาง,ผู้โดยสาร
ပျားရည်ဆမ်းခရီး การเดินทางตื่มน้ำผึ้งพระจันทร์
မီးရထားခရီး การเดินทางด้วยรถไฟ
ကုန်းကြောင်းခရီး การเดินทางทางบก
ရေကြောင်းခရီး การเดินทางทางน้ำ
လှေကြောင်းခရီး การเดินทางเรือ
လေကြောင်းခရီး การเดินทางทางอากาศ
အိန္ဒိယခရီး การเดินทางไปอินเดีย

ခရီးသွား เดินทาง
ခရီးဝေးသွား เดินทางไกล
ခရီးသွားရုံး สำนักงานท่องเที่ยว
ခရီးဆက် เดินทางต่อ
ခရီးပေါက် ทำระยะทาง
ခရီးဘယ်လောက်ပေါက်ပြီလဲ
ทำระยะทางได้เท่าไรแล้ว
ကိလိမီတာ ၄၀-ခရီးပေါက်တယ်
เดินทางไปได้สี่สิบกิโลเมตร

ခရု khəyù น. หอย hɔ̌:y ม.

ခရုသင်း หอยสังข์
ခရုကြာ หอยทาก
ခရုခွံ เปลือกหอย
ခရုခွံမှုန့် ผงเปลือกหอย
ခရုဆီ น้ำมันหอย

ခရုတ် khəyùsoʔ น. นกช้อน nók-chɔ́:n

ခရုတ်အဖြူ นกช้อนขาว
ခရုတ်အနက် นกช้อนดำ

ခရေ khəye น. พิกุล phíkun

ခရေပန်း ดอกพิกุล

ခရိုင် khəyaiñ น. จังหวัด caŋ-wàt

ကျိုင်တုံခရိုင် จังหวัดเชียงตุง
တောင်ကြီးခရိုင် จังหวัดตองจี
ပခုက္ကူခရိုင် จังหวัดปะโค๊ะกู่
ပဲခူးခရိုင် จังหวัดพะโค
ပြည်ခရိုင် จังหวัดแปร
မော်လမြိုင်ခရိုင် จังหวัดเมาะละแหม่ง
ဘယ်ခရိုင်ကလဲ มาจากจังหวัดไหน

ခရစ် khəyiʔ น. คริสต์ khrít a.christ

ခရစ်နှစ် ปีคริสตศักราช
ခရစ်မပေါ်မီ ก่อนคริสตศักราช
ခရစ်ယာန် คริสเตียน
ခရစ်ယာန်ဘာသာ ศาสนาคริสต์
ခရစ်ယာန်သီလရှင် แม่ชีคริสเตียน

ခရမ်း khəyâñ น. มะเขือ má-khìa

ခရမ်းကြပ် มะเขือเปราะ

ခရမ်းသီး ลูกมะเขือ
ခရမ်းချိုသီး มะเขือยาว
ခရမ်းဂျင်္ဂသီး มะเขือเทศ
ခရမ်းဂျင်္ဂသီးဆောစ် ซ้อสมะเขือเทศ

ခရမ်း khəyâñ u. ม่วง,สีม่วง(สีมะเขือ) mûaŋ,sĭ=mûaŋ
ခရမ်းရောင် สีม่วงอมแดง
ခရမ်းရောင်နု สีม่วงอ่อน
ခရမ်းရောင်ရင့် สีม่วงแก่

ခလုတ် khəlo˚ u. ตอ,ปุ่ม tɔ:,pùm
ခလုတ်ခုံ แผงไฟฟ้า
ခလုတ်တိုက် สะดุดตอ
မီးခလုတ် ปุ่มไฟฟ้า
မောင်းခလုတ် คานงัด

ခဝါ khəwa u. งานซักรีด ŋa:n-sák-rí:t
ခဝါဆိုင် ร้านซักผ้า
ခဝါရုံ โรงซักรีด
ခဝါပေး ส่งผ้าซักรีด
ခဝါဖွပ် ซักผ้า(ฟาดด้วยไม้)
ခဝါသည် คนซักรีด

ခဝဲ khəwɛ̂ u. บวบเหลี่ยม bùap-lìam
ခဝဲညွှန့် ยอดบวบ
ခဝဲနွယ်ပင် เถาบวบ
ခဝဲသီးဟင်း แกงบวบ

ခါ kha n. สะบัด,ปัด,สั่น sabàt,pàt,sàn
ဖုံခါ ปัดฝุ่น
အဝတ် ရေခါ สลัดน้ำ(จาก)ผ้า
အိပ်ရာခါ ปัดที่นอน
ခေါင်းခါ สั่นหัว,ส่ายหน้า

ခါချ สะบัดหล่น,สลัด
ပုရွက်ဆိတ်ကို ခါချ สลัดมด
ဖုံခါချ สะบัดฝุ่น

ခါ kha u. นกคุ่ม nók-khúm
ခါဥ ไข่นกคุ่ม

ခါ,အခါ kha,?əkha u. เวลา we:la:
နှစ်ခါခာ: กินสองเวลา
တခါက กาลครั้งหนึ่ง
ကုန်ခါနီးပြီ ใกล้หมดเวลาแล้ว

နေဝင်အခါ เวลาตะวันตกดิน

ခါစ เวลาแรกเริ่ม
ကြည့်ခါစ เพิ่งดู
စားခါစ เพิ่งกิน
တည်ခါစ เพิ่งสร้าง
ပေးခါစ เพิ่งให้
ပေါက်ခါစ เพิ่งงอก,เพิ่งออก(สัตว์เกิด)
မွေးခါစ เพิ่งเกิด,แรกเกิด
ရောက်ခါစ เพิ่งมาถึง
သွားခါစ เพิ่งไป

ခါဇွဲ khajɛ̂ñ u. มดแดง mót-dɛ:ŋ

ခါး khâ u. เอว,บั้นเอว ?ew,bân-?ew
ခါးစည်း สายรัดเอว
ခါးစည်းအဝတ် ผ้าคาดเอว
ခါးတိုအင်္ကျီ เสื้อเอวลอย(เสื้อเอวสั้น)
ခါးပုစ,ခါးပိုက် ชายพก
ခါးပတ် เข็มขัด
ခါးပတ်ပတ်တယ် คาดเข็มขัด
ခါးပတ်ကွင်း หูร้อยเข็มขัด
ခါးပန်းကြိုး สายรัดประคด
ခါးတောင်းကျိုက် ถกเขมร

ခါး khâ ว. ขม khŏm
ခါးခြင်း ความขม
နှားခါး เบื่อหู,รำคาญหู
အခါး ของขม,รสขม
အရသာခါး รสขม

ခု khù ก. หนุน nŭn
ခေါင်းခု ผ้ารองหัว(วางรองทูนของ)
စားပွဲခြေမညီလို့ စက္ကူခုတယ်
หนุนกระดาษเพราะขาโต๊ะไม่เสมอกัน

ခု khù ก. เคือง khìaŋ
စိတ်ခု โกรธเคือง,ขัดเคือง,ขุ่นเคือง
သူ စိတ်ခုနေတယ် เขาขุ่นเคืองอยู่

ခု khù u. หน่วย,หลักหน่วย nùay,làk-nùay

ခု khù ล. อัน,อย่าง,แห่ง ?an,jà:ŋ,hèŋ
ဂီတပွဲတစ်ခု งานแสดงดนตรีงานหนึ่ง
အလုပ်တစ်ခု งานอย่างหนึ่ง

ပြဿနာတစ်ခု ပัญหาหนึ่งอย่าง
အကြံတစ်ခု ความคิดอย่างหนึ่ง
လူအိုရုံတစ်ခု บ้านคนชราแห่งหนึ่ง
ဆောင်းတစ်ခု ลำคลองแห่งหนึ่ง
တောအုပ်တစ်ခု ป่าแห่งหนึ่ง
မုန့်တစ်ခု ขนมหนึ่งอัน
လက်မှတ်တစ်ခု ตั๋วใบหนึ่ง
ထယ်တစ်ခု ห้อนไถอันหนึ่ง
အိတ်တစ်ခု ถุงอันหนึ่ง,ถุงใบหนึ่ง
တစ်ကိုယ်လုံး ဆံပင်တစ်ခုပဲ ချစ်စရာ - ကောင်းတယ်
ทั้งตัวน่ารักเพียงทรงผมอย่างเดียว

တစ်ခုခု สักหนึ่งอัน
လက်ဆောင်တစ်ခုခုယူပါ เอาของขวัญมาสักอันหนึ่ง

ခု,ခုနှစ် khù,khùnɪ̰ น. ศักราช,ปีศักราช sàk-karàːt,piːsàk-karàːt
ဒီခုနှစ် ปีนี้
၁၃၅၇ ခုနှစ် ปี 1354(ศักราชพม่าเทียบได้กับ พ.ศ.2535)

ခုတော့ khùdɔ̀ ว. เดี๋ยานี้,บัดนี้ dìaw-níː,bàt-níː
ခုတော့ အိတ်ထဲမှာ ငွေရှိတယ် บัดนี้มีเงินอยู่ในถุง

ခုတင် gùdiñ น. เตียง tiaŋ
ခေါက်ခုတင် เตียงพับ
ခုတင်ပေါ်မှာ အိပ်နေတယ် กำลังนอนอยู่บนเตียง

ခုထိ khùthì ว. จนบัดนี้ con-bàt-níː

ခုနှစ် khuñɪ̰ น. เจ็ด cèt
ခုနှစ်စင်္ကြာ ดาวลูกไก่
ခုနှစ်ဆယ် เจ็ดสิบ
ဆယ့်ခုနှစ် สิบเจ็ด

ခူ khu น. บุ้ง bûŋ
ရေခူ แมงกะพรุน(บุ้งน้ำ)

ခူး khúː ก. เด็ด,ปลิด,คด(ดิก) dèt,plìt,khót
ကြာပန်းခူး เด็ดดอกบัว
ပန်းခူး เด็ดดอกไม้
သစ်ရွက်တစ်ရွက်ကိုခူး เด็ดใบไม้หนึ่งใบ
အသီးခူး ปลิดผลไม้
ထမင်းခူး คดข้าว
ခူးခပ်ပြင်ဆင် คด(ข้าว)เตรียม(ไว้)

ခဲ khɛ́ ก. ขบ khòp
မြွေခဲခံရတယ် ถูกงูขบกัด
ကိုက်ခဲ ปวดขบ,ขบกัด
ဆေးလိပ်ကို နှုတ်ခမ်းတွင်းခဲထားတယ် คาบบุหรี่ในปาก

ခဲ khɛ́ น. ตะก่ำ takùa
ခဲရောင် สีตะก่ำ(สีเทา)

ခဲ khɛ́ ว. ยากเย็น,ยากที่จะ yâːk-yen,yâːk-thíː-cà?
အရက်သောက်ခဲတယ် นานๆจะดื่มเหล้า
ရေဆူခဲတယ် น้ำเดือดยาก
သွားခဲတယ် ยากที่จะไป

ခဲ khɛ́ ว. แข็ง,เป็นก้อน khɛ̌ŋ,peɴ-kɔ̀n
နှင်းခဲ น้ำค้างแข็ง,หิมะ
ဒိန်ခဲ เนยแข็ง
ဝက်ခဲ ถ่านแบตเตอรี่,ถ่านไฟฉาย
ရေခဲ น้ำแข็ง
သွေးခဲ ก้อนเลือด
ဥက္ကာခဲ หินอุกกาบาต

ခဲဆေး ไส้ดินสอ
ခဲတံ ดินสอ
ခဲတံဆွန်စက် เครื่องเหลาดินสอ
ခဲဖျက် ยางลบ
ခဲလုံး ก้อนกรวด

ကျောက်ခဲတစ်ခဲ ก้อนหินหนึ่งก้อน
ဒိန်ခဲတစ်ခဲ เนยแข็งหนึ่งก้อน
မီးသွေးတစ်ခဲ ถ่านหุงข้าวหนึ่งก้อน

ခဲယဉ်း khɛ́yìñ ว. ยากเย็น yâːk-yen
ဖတ်ရတာ ခဲယဉ်းတယ် อ่านได้ยากเย็น
သွားရတာ ခဲယဉ်းတယ် ไปยากเย็น
စာမေးပွဲအောင်ဖို့ ခဲယဉ်းတယ် สอบผ่านยากเย็น

ခဲအို khɛ́?o น. ขี้คอง(ขี้ชายสามีหรือขี้เขย) phìːdɔːŋ

ခဲ့ khɛ̀ ว. เลย(แน่,แน่นอน) lɔːɰ
ခဲ့ เลยนะ
တက်ခဲ့ ขึ้นมาเลย

ထားခဲ့ วางเลย
ယူခဲ့ เอามาเลย
လှမ်းခဲ့ ก้าวมานี่เลย
လာခဲ့ มาเลย,มานะ
လာခဲ့နော် มาได้เลยนะ
နေခဲ့နော် อยู่นะ
ထားခဲ့ပါရစေ ขอวางไว้ที่นี่เลยนะ
ဒီမှာငြိမ်ငြိမ်နေခဲ့ပါ อยู่ที่นี่นิ่งๆนะ
စားခဲ့ရဲ့လား กินเลยไหม

ခဲ့တယ် ..แล้ว
ခရီးဆက်ခဲ့တယ် เดินทางต่อแล้ว
စားခဲ့တယ် กินแล้ว
တည်ဆောက်ခဲ့တယ် สร้างขึ้นแล้ว
မေ့ကျန်ခဲ့တယ် ลืมทิ้งไว้
ကျောင်း ရောက်ခဲ့တယ် ไปเยือนวัดมาแล้ว
လုပ်ခဲ့တယ် ทำแล้ว
တွေ့ခဲ့တယ် พบแล้ว
အဖေနဲ့ တွေ့ခဲ့တယ် พบพ่อแล้ว

ခဲ့မယ် จะ..แล้ว
ပြန်ခဲ့မယ် จะกลับแล้ว
လိုက်လာခဲ့မယ် จะตามมาแล้ว

ခဲ့ပါ ..ได้เลย
လာခဲ့ပါ มาได้เลย
ဝင်ခဲ့ပါ เข้ามาได้เลย

ခဲ့ပြီ ได้..แล้ว
ဒုက္ခခဲ့ပြီးပြီ ได้รับทุกข์ไปแล้ว
သင်ခဲ့ပြီ ได้เรียนแล้ว
စားခဲ့ပြီ กินมาแล้ว

ခေါ် khɔ̀ ก. เงิง,ยื่น ŋəŋ,jɨ̂:n
 သွားခေါ် ฝันเงิง

ခေါ် khɔ ก. เรียก,เรียกมา rìak,rìak-pha:
ခေါ်ဝေါ် เรียกขาน
ခေါ်သံ เสียงร้องเรียก
ခေါ်ဆောင် นำพา
အစည်းအဝေးခေါ် เรียกประชุม
ခဏခေါ်သွားပါရစေနော် ขอพาเอาไปสักครู่นะ
လူတစ်ယောက်ခေါ်ပေးပါ โปรดเรียกคนให้หนึ่งคน
နာမည် ဘယ်လိုခေါ်လဲ ชื่ออะไร
တက္ကစီကားခေါ် เรียกแท็กซี่
ခွေးကို ခေါ်သွားမယ် จะพาหมาไป
သူ့ကို တစ်နှစ်ခေါ်ထားပါ จะพาเขาไปไว้หนึ่งปี
ကျမရဲ့ကလေးခေါ်မသွားပါနဲ့ อย่าพาลูกฉันไป

ခံ khañ ก. ทน,อดทน thon,ʔòt-thon
ဒုက္ခခံ ทนทุกข์
ဆင်းရဲခံ ทนทุกข์ยาก
ပင်ပန်းခံ ทนเหน็ดเหนื่อย
အမောခံ อดทน,ทนเหนื่อยยาก
အားကျမခံ ไม่ยอมอ่อนข้อ
သဘာဝမကျရင် မခံဘူး ไม่อยากทนถ้าไม่ถูกต้อง
လမ်းမကျရင် မခံဘူး
ไม่อยากทน ถ้าทำไม่ถูกควรลอง
ဒီကလေး အမေကိုအပျော်မခံဘူး
เด็กคนนี้ไม่ยอมให้แม่หายไปไหน
အပူခံကျောက်ပြား แผ่นหินทนความร้อน
(หินอ่อนปูเดินรอบเจดีย์)

ခံပြင်း เหลือทน,เบื่อทน
သူ့အကျင့်ကို ကျွန်တော် ခံပြင်းတယ်
ผมเหลือทนกับนิสัยของเขา

ခံ khañ ก. รับ,โดน,ถูก ráp,do:n,thù:k
ကားခံတယ် รับผิดชอบค่ารถ
ဆွမ်းခံ บิณฑบาต
အလှူခံ รับบริจาค
ဧည့်ခံ รับแขก
လက်ခံ รับ,ยอมรับ
ဝန်ခံ ยอมรับผิดชอบ
တာဝန်ခံထား รับหน้าที่ไว้,รับผิดชอบไว้
အမွေခံ รับมรดก
အာမခံ รับประกัน
သီလခံ รับศีล
အနှဲ့ခံ รับกลิ่น,ดมกลิ่น
အနှဲ့ခံကောင်းတယ် ดมกลิ่นได้ดี(เช่น หมา)
ရေပက်ခံ โดนสาดน้ำ
သရဲခြောက်ခံ ถูกผีหลอก
ထွေးခံ กระโถน(รับขากถุย)

ခံစား รู้สึก
ခံစားချက်ကို နားလည်တယ်
เข้าใจความรู้สึก
ဘယ်လို ခံစားရလဲ
รู้สึกอย่างไร
ဗမာပြည်လာတာ ဘယ်လိုခံစားသလဲ

မ၁ပြးတိုင်းမာ့ ရှိသိုက်ပုံ ပုံစံများ

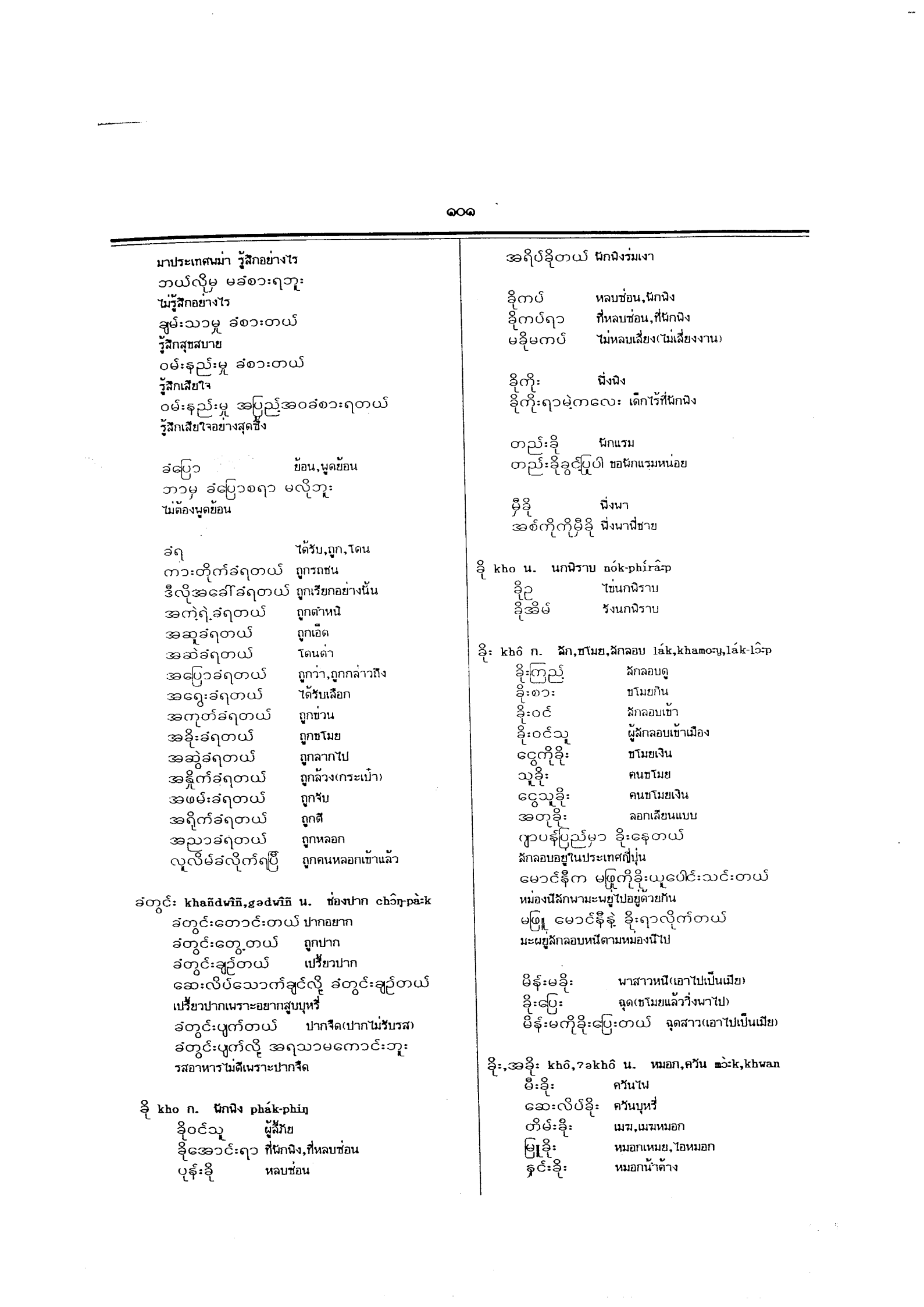

မ၁ပြးတိုင်းမာ့ ရှိသိုက်ပုံ ပုံစံများ

ရေခိုးရေငွေ့ หมอกละอองไอน้ำ
တောင်ခိုး หมอกดอย
တောခိုး หมอกป่า

ခက်,အခက် khɛʔ,ʔəkhɛʔ น. ก้าน(ไม้) kâ-n
ပန်းခက် ก้านดอกไม้
ကြာဖူးတစ်ခက် บัวตูมหนึ่งก้าน
တမာခက်တစ်ခက် ก้านสะเดาหนึ่งก้าน
သစ်ကိုင်းတစ်ခက် กิ่งไม้หนึ่งกิ่ง

ခက် khɛʔ ว. ยาก,ยากลำบาก yâ-k,yâ-k-lam-bà-k
ကားရှာခက်တယ် หารถยาก
စာခက် หนังสือ(อ่าน)ยาก
နားလည်ရခက်တယ် เข้าใจได้ยาก
မြန်မာစကားခက် ภาษาพม่ายาก
သွားတာ ခက်တယ် ไปยาก
ဆင်ရခက် เข้าได้ยาก

ခက်ခဲ ยากลำบาก
သူပြောရတာ ခက်ခဲတယ် พูดกับเขาได้ยากเย็น
လိုက်ပြောတာ သိပ်ခက်ခဲတယ်
พูดตามได้ยากลำบาก

ခက်ရင်း khɛʔyĩ,khəyĩ น. ส้อม sɔ̂-m
ခက်ရင်းခွ ไม้สงฟาง
ခက်ရင်းတစ်ချောင်း ส้อมหนึ่งคัน
ဇွန်းခက်ရင်း ช้อนและส้อม

ခေါက် khɔʔ ก. พับ pháp
ကြော်ငြာစာရွက်ခေါက် แผ่นพับโฆษณา
ခေါက်ကုလားထိုင် เก้าอี้พับ
ခေါက်ထီး ร่มพับ
ခြေခေါက် เท้าพลิก
စာရွက်ခေါက်တယ် พับกระดาษ
နားကြပ်ခေါက်တယ် พับหูผึ่ง
ဘောင်းဘီခေါက်တယ်พับกางเกง
အင်္ကျီခေါက်တယ် พับเสื้อ
စာရွက်တစ်ခေါက် กระดาษหนึ่งพับ

ခေါက် khɔʔ ก. เคาะ,เชก khɔ́ʔ,khɛ́-k
တံခါးခေါက်တယ် เคาะประตู
တောက်ခေါက်တယ် กระเดาะล้น
လက်နဲ့ခေါက်တယ် เคาะด้วยมือ
ခေါင်းခေါက်တယ် เชกหัว
ဒူးခေါင်းခေါက်တယ် เชกหัวเข่า
ဆုန်းမောင်းခေါက်တယ် เคาะเกราะ

ခေါက် khɔʔ ล. เที่ยว,รอบ thîaw,rɔ̂-p
တစ်ခေါက်ပြန်ပြော พูดใหม่อีกหนึ่งเที่ยว
တစ်ခေါက်ဖတ်ပြီးပြီ อ่านหนึ่งเที่ยวแล้ว
အခေါက်ခေါက်သွားပြီးပြီ ไปหลายเที่ยวแล้ว
မြန်မာပြည်သွားတာ သုံးခေါက်ရှိပြီ
เคยไปพม่า 3 เที่ยวแล้ว

ခေါက်ဆွဲ khɔʔshwɛ́ น. ก๋วยเตี๋ยว,บะหมี่ kŭay-tĭaw, bamì-
ကျွဲခေါက်ဆွဲ บะหมี่
ကြက်ဥခေါက်ဆွဲ บะหมี่,บะหมี่ไข่
ဆန်ခေါက်ဆွဲ ก๋วยเตี๋ยว
ခေါက်ဆွဲသုပ် บะหมี่คลุกเครื่อง
ခေါက်ဆွဲပြုတ် ก๋วยเตี๋ยวน้ำ
ဆီခွက်ခေါက်ဆွဲ ก๋วยเตี๋ยวคลุกน้ำมันเจียว (ก๋วยเตี๋ยวแห้ง)
ဆုန်းနို့ခေါက်ဆွဲ ข้าวซอย(ใส่น้ำกะทิ)
ညှပ်ခေါက်ဆွဲ ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่

ခေါက်ရှာင့်က် khɔʔʃaŋɛʔ น. นกหัวขวาน nók-hŭa-khwǎ-n
อาจเรียกว่า သစ်တောက်ငှက် หรือ တောက်ရှာငှက်

ခိုက် khaiʔ ก. กระทบ,ต่อตี kràthóp,tɔ̀-ti-
ခိုက်ရန် การทะเลาะเบาะแว้ง, การกระทบกระทั่ง
တိုက်ခိုက် รุกโจม,โจมตี

ခင် khĩn ก. ชอบพอ,รักชอบ chɔ̂-p-phɔ-,rák-chɔ̂-p
မိတ်ဆွေကို ခင်တယ် ชอบพอกับเพื่อน
ဖခင် บิดา(พ่อที่รัก)
မိခင် มารดา(แม่ที่รัก)
မွေးသဖခင် บิดาผู้ให้กำเนิด
မွေးသမိခင် มารดาผู้ให้กำเนิด
ချစ်ခင် รักใคร่

ခင် อาจใช้เป็นคำเรียกผู้เป็นภรรยา
เช่นเดียวกับ မောင် ที่ใช้เรียกผู้เป็นสามี

ခင် khĩn วิ. ก่อน kɔ̀-n
มักใช้ร่วมกับ မ "ไม่"
သိပ်မကြာခင် လာမယ် จะมาในไม่นานนัก

မစား:ခင် မသွား:ရဘူး ยังไม่ได้กิน ก็ไปไม่ได้
သူ ကိုနှာရီမခွဲခင် လာပြီ
ไม่กันถึงเก้าโมงครึ่งเขาก็มาแล้ว
ခေါင်းလောင်းမထိုးခင် မြန်မြန်ပြန်ကြမယ်
รีบกลับกันก่อนที่ระฆังจะตี
အစာမကိုင်ခင် လက်ကိုစင်အောင်ဆေး:ပါ
อย่าหยิบอาหารก่อนล้างมือให้สะอาด

ခင်ပုပ် khiñbo̰ n. เหยี่ยวนกเขา ŋàw-nók-khǎw

ခင်ပွန်း khiñbûñ n. คู่ครอง(สามี),เพื่อน khû:khrɔ:ŋ, phîan
ခင်ပွန်းပြုတယ် เป็นมิตร,เป็นคู่ครอง
ခင်ပွန်းရှာတယ် หาคู่
ခင်ပွန်းသည် คู่ครอง
ခင်ပွန်းလောင်း ว่าที่คู่ครอง
မိတ်ဆွေခင်ပွန်း เพื่อน,มิตรสหาย
ခင်ပွန်းမ เพื่อนหญิง,ภรรยา(คำเก่า)
ခင်ပွန်းများ:ခလေ့ဓรรมเนียมนิยมมากคู่

ခင်ဗျာ,ဗျာ,ဗျ khiñbya,bya,bya̰ n. ครับ khráp
မစား:ပါဘူး: ခင်ဗျာ ไม่กินครับ
သွား:ကြစို့ ခင်ဗျာ ไปกันได้แล้วครับ
အား:ပါတယ် ခင်ဗျာ ว่างครับ

ခင်ဗျား: khiñbyâ ส. คุณ(ผู้ชาย) khun
ခင်ဗျား:တို့ พวกคุณ
ခင်ဗျား: ဘယ်တော့လာမလဲ คุณจะมาเมื่อไร
ခင်ဗျား: ချမ်း:သာသွား:ပြီလား: คุณสุขสบายแล้วหรือ

ခင်း khîñ n. ปู(แผ่ออก),ทอด(วางแผ่) pu:,thɔ̂:t
ခုတင်ခင်းတယ် ปูเตียง
တံတားခင်းတယ် ปูสะพาน,ทอดสะพาน
ပါးကြမ်းခင်းတယ် ปูฝั่นไม้ไผ่
လမ်းခင်းကျောက် หินปูถนน
အိပ်ရာကိုခင်းတယ် ปูที่นอน
ဖျာခင်းတယ် ปูเสื่อ
ပန်းခင်းတယ် โรยดอกไม้(เพื่อต้อนรับ)

ခင်း,အခင်း khîñ,ʔəkhîñ n. ผ้าปู,แปลง,ช่วง phâ-pu:,ple:ŋ,chûaŋ
ကြမ်းခင်း ฝั่นกระดาน
ခင်းနှီး ผ้าปูรองนอน
ခင်းနှီးအုံး ผ้าคลุมหมอนอิง
စာပွဲခင်း ผ้าปูโต๊ะ
အိပ်ရာခင်း ผ้าปูที่นอน
ပန်းခင်း แปลงดอกไม้
ခြည်အခင်း ฝืนผ้า
ပိုး:အခင်း ผ้าไหมปูฝั่น
အခင်းလွှမ်းတယ် คลุมผ้า

စပါးခင်း แปลงนาข้าว
စိုက်ပျိုးခင်း แปลงเพาะปลูก
ပဲခင်း แปลงถั่ว
မြက်ခင်း ฝืนหญ้า,สนามหญ้า
ယာခင်း ฝืนไร่,ที่ไร่
ရုံခင်း ทิวทัศน์
ရှုမျှော်ခင်း ทิวทัศน์
ရှုခင်းသာ จุดชมทิวทัศน์

နံနက်ခင်း,မနက်ခင်း ตอนเช้า
နေ့ခင်း ตอนกลางวัน
ညနေခင်း ตอนเย็น

ခေါင် khɔñ n. กะแช่,เหล้าอุ kàchɛ̂,lâw-ʔù?
ခေါင်ရည် น้ำกะแช่,น้ำเหล้าอุ

ခေါင် khɔñ n. ยอด jɔ̂:t
ခေါင်မိုး หลังคา
အိမ်ခေါင်မိုး หลังคาบ้าน
အာခေါင် เพดานปาก
အခေါင်အဖျား: ยอดสูง

ခေါင် khɔñ ว. ห่างไกล,กันดาร,แล้ง hà:ŋ-klay, kan-da:n,lɛ́:ŋ
ဒီရွာသိပ်ခေါင်တယ် หมู่บ้านนี้กันดารมาก
မိုး:ခေါင် ฝนแล้ง
ခေါင်သောအရပ် ท้องถิ่นกันดาร
မိုး:ခေါင်သောအရပ် ถิ่นแห้งแล้ง

အတွေး:ခေါင် คิดเลยเถิด
အတွေး:မခေါင်ဘူး: ไม่คิดจนเลยเถิด
အတွေး:မခေါင်ပါနဲ့ อย่าคิดจนเลยเถิด
အတွေး:ခေါင်တတ်တယ် มักคิดจนเลยเถิด

ခေါင်ရန်း khɔñyâñ n. ชบา chaba:

ခေါင်း gɔ̂ñ n. หัว hŭa
ဦးခေါင်း หัว,ศีรษะ
နှာခေါင်း จมูก

ဒူးခေါင်း　　ဆစ်ပြားခေါင်း
ငါးခေါင်း　　ငါးပြား
မီးရထားခေါင်း　　မီးရထားခေါင်း
ခေါင်းဘက်　　ဘေးတိုက်

ခေါင်းခု　　ခေါင်းစွပ်
ခေါင်းထုပ်　　ခေါင်းစွပ်(သုံးပုံစံ ဦးထုပ်)
ခေါင်းပတ်တီး　　ခေါင်းတွင်ပတ်ထားသောတီး
ခေါင်းပေါင်း　　ခေါင်းပေါင်း
မောင့်ကျက်သရေခေါင်းပေါင်း
မြန်မာ့ဓလေ့ထုံးစံခေါင်းပေါင်း

ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေး　　ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေး
ခေါင်းလိမ်းဆီ　　ခေါင်းလိမ်းဆီ
ခေါင်းလျှော်ရည်　　ခေါင်းလျှော်ရည်

ခေါင်းကိုက်　　ခေါင်းကိုက်
ခေါင်းကောင်း　　ခေါင်းကောင်း
ခေါင်းကြီးသွေးတယ်　　ခေါင်းကြီးသွေးတယ်
ခေါင်းကွဲ　　ခေါင်းကွဲ
ခေါင်းခါ　　ခေါင်းခါ
ခေါင်းချ　　ခေါင်းချ
ခေါင်းစောင်း　　ခေါင်းစောင်း
ခေါင်းညိတ်　　ခေါင်းညိတ်
ခေါင်းပို့ဖြတ်　　ခေါင်းပို့ဖြတ်
ခေါင်းမာ　　ခေါင်းမာ
ခေါင်းမာတဲ့လူ　　ခေါင်းမာတဲ့လူ
ခေါင်းမူး　　ခေါင်းမူး
ခေါင်းမော့　　ခေါင်းမော့
ခေါင်းယမ်း　　ခေါင်းယမ်း
ခေါင်းရွက်　　ခေါင်းရွက်
ခေါင်းလှည့်　　ခေါင်းလှည့်
ခေါင်းလျှော်　　ခေါင်းလျှော်

ခေါင်းဆောင်　　ခေါင်းဆောင်
အတန်းခေါင်းဆောင်　　အတန်းခေါင်းဆောင်
အလုပ်သမားခေါင်းဆောင်　　အလုပ်သမားခေါင်းဆောင်
ခေါင်းဆောင်တယ်　　ခေါင်းဆောင်တယ်
ခေါင်းဆောင်မှု　　ခေါင်းဆောင်မှု
ဖာခေါင်း　　ဖာခေါင်း

ခေါင်းဆုံး　　ခေါင်းဆုံး
ခေါင်းဆုံးစွပ်　　ခေါင်းဆုံးစွပ်
ခေါင်းဆုံးနဲ့ အိပ်တယ်　　ခေါင်းဆုံးနဲ့ အိပ်တယ်
ခေါင်းဆုံး ဆုံးအိပ်တယ်　　ခေါင်းဆုံး ဆုံးအိပ်တယ်
ခေါင်းဆုံးထဲ မြုပ်နေတယ်　　ခေါင်းဆုံးထဲ မြုပ်နေတယ်
ခေါင်းဆုံးပေးပါ　　ခေါင်းဆုံးပေးပါ

မုန့်ဖတ်တစ်ခေါင်း　　မုန့်ဖတ်တစ်ခေါင်း
ချည်တစ်ခေါင်း　　ချည်တစ်ခေါင်း

ခေါင်း,အခေါင်း khɔ̃ũ,ʔəkhɔ̃ũ n.　　ခေါင်း,အခေါင်း khɔ̃ũ,ʔəkhɔ̃ũ n.
ငှာခေါင်း　　ငှာခေါင်း
ဖင်ခေါင်း　　ဖင်ခေါင်း
စောက်ခေါင်း　　စောက်ခေါင်း
သစ်ခေါင်း　　သစ်ခေါင်း

ခေါင်း,အခေါင်း khɔ̃ũ,ʔəkhɔ̃ũ n.　　ခေါင်း,အခေါင်း khɔ̃ũ,ʔəkhɔ̃ũ n.
လူသေထည့်တဲ့ခေါင်း　　လူသေထည့်တဲ့ခေါင်း
ဆွဲးစားခေါင်း　　ဆွဲးစားခေါင်း
ဝက်စားခေါင်း　　ဝက်စားခေါင်း

ခေါင်းပန်းလှန် gɔ̃ñpâñlañ n.　　ခေါင်းပန်းလှန် gɔ̃ñpâñlañ n.
ဆယ်ပြားစေ့ကို ခေါင်းပန်းလှန်တယ်
ဆယ်ပြားစေ့ကို ခေါင်းပန်းလှန်တယ်

ခေါင်းလောင်း khɔ̃ñlɔ̃ũ n.　　ခေါင်းလောင်း khɔ̃ñlɔ̃ũ n.
ခေါင်းလောင်းထိုးတယ်
မင်းကွန်းခေါင်းလောင်း
ရွှေတိဂုံစေတီတော်မှာ
- ခေါင်းလောင်းကြီးများရှိတယ်

ခိုင် khaiñ v.　　ခိုင် khaiñ v.
ဒီဆိတ်ခိုင်တယ်
သွားခိုင်တယ်

ခိုင်မြဲ
ဒီအစိုးရ ခိုင်မြဲတယ်

ခိုင်မာ
စိတ်ခိုင်မာ
သန့်ရှင်းမှု သွားခိုင်မာတယ်

ခိုင်,အခိုင် khaiñ,ʔəkhaiñ n.　　ခိုင်,အခိုင် khaiñ,ʔəkhaiñ n.
ပန်းခိုင်
ငှက်ပျောခိုင်တစ်ခိုင်

စ်ပယ်ပန်းတစ်ခိုင် မะสิหนึ่งช่อ

ခိုင်နွှန်း khaiñn̥ôñ n. อัตรา(ร้อยละ) ʔàt-tra
ရာခိုင်နွှန်း อัตราร้อยละ

ခိုင်း khâiñ ก. วาน,ว่าจ้าง,สั่ง(ใช้ให้ทำ) wa:n, wâ:câ:ŋ,sàŋ
ခေါ်ခိုင်း วานให้เรียก
စားပွဲအဝယ်ခိုင်း วานซื้อโต๊ะ
စာအုပ်အဝယ်ခိုင်း วานซื้อหนังสือ
ဈေးဝယ်ခိုင်း วานจ่ายตลาด
အရေးခိုင်း วานเขียน
သူကိုစေခိုင်း วานเขา
သူကိုအဝယ်ခိုင်း วานเขาซื้อ

ခိုင်းစေသူ ผู้จ้างวาน
အလုပ်ခိုင်းသူ นายจ้าง
ခိုင်းစေခံရသူ ลูกจ้าง
ခိုင်းတဲ့အလုပ် งานที่ว่าจ้าง
ခိုင်းနွား วัวใช้งาน
ခိုင်းကျွဲ ควายใช้งาน

ဆေးသောက်ခိုင်း สั่งให้ดื่มยา
ထမင်းစားခိုင်း สั่งให้กินข้าว
ဘယ်သူကို ဝယ်ခိုင်းမလဲ จะสั่งซื้อให้ใคร
သူကို အလာခိုင်းတယ် สั่งเขาให้มา
အမေ ရေချိုးခိုင်းတယ် แม่สั่งให้อาบน้ำ
အလုပ်ခိုင်း สั่ง(ให้ทำ)งาน
သူကို တလခိုင်းဖို့ ခေါ်သွားတယ်
พาเขาไปเพื่อใช้งานหนึ่งเดือน
ဆရာ ကျောင်းသားကို စာဖတ်ခိုင်းတယ်
ครูสั่งให้นักเรียนอ่านหนังสือ

ခိုင်း khâiñ ก. ฝัน phĭn
ကျောခိုင်း ฝันหลัง
(เช่น ทิ้งไปไม่เหลียวแล,ตายจาก)
နောက်ခိုင်း ฝันหลังให้

ခတ် khaˀ ก. ล้อม lɔ́:m
နွားခြံခတ်တယ် ล้อมคอกวัว
အိမ်ခြံခတ်တယ် ล้อมรั้วบ้าน
အုတ်တံတိုင်းခတ်တယ် ล้อมกำแพงอิฐ

ခတ် khaˀ ก. กระฝือ,กระดิก,แจว,แป,สั่น,คน(ช่อง),เหยาะ kràphɨ̌:,kràdìk,cɛ:w,pɛ:,lân,khon,ɲɔ̀ʔ

ကြက်ခြေခတ် กากบาท
ခတ်တက် ไม้แจวเรือ
ခတ်တိုင် เสาผาดใบพาย
လက်ဖက်ခြောက်ခတ်ထားသောရေနွေး
น้ำร้อนที่ชงใบชาไว้

ခြင်းလုံးခတ်တယ် แปตะกร้อ
ခြေဖျားနဲ့ခတ်တယ် เหวี่ยงด้วยปลายเท้า
သေ့ခတ်တယ် สั่นกุญแจ
ခြေခွင်းခတ်တယ် สั่นโซ่ตรวน(นักโทษ),
ใส่กำไลเท้า
တက်ခတ်တယ် งัดไม้พาย,กรรเชียง(เรือ)
တောင်ပံခတ်တယ် กระฝือปีก
နှားရွက်ခတ်တယ် กระดิกหู
မျက်တောင်ခတ်တယ် กระพริบขนตา
ယပ်ခတ်တယ် กระฝือพัด,โบกพัด
လှေခတ်တယ် แจวเรือ
ငါးပြာရည်ခတ်တယ် เหยาะน้ำปลา
အဆိပ်ခတ်တယ် เหยาะยาพิษใส่
ဒဏ်ခတ်တယ် ลงโทษ
အကဲခတ်တယ် ชั่งใจ,หยั่งท่าที
လက်ခမောင်းခတ် ตบต้นแขน(แสดงการท้าทาย)
လက်ပမ်းပေါက်ခတ် ตบต้นแขน(แสดงการท้าทาย)

ခတ္တမန်ဒု khaˀtəmañdù n. กาตมันทุ kát-man-dù

ခတ်တည်တည် khaˀtidi ว. วางเฉย,เฉยเมย wa:ŋ-chɛ̌:y,chɛ̌:y-mɛ:y
ခတ်တည်တည်နေတယ် วางเฉย,เฉยเมย
ခတ်တည်တည်မေးတယ် ถามอย่างเฉยเมย
ခတ်တည်တည်သွားတယ် ผ่านไปไม่วอกแวก
ခတ်တည်တည်မလုပ်ပါနဲ့ อย่าทำเฉยเมย
ခတ်တည်တည်မနေပါနဲ့ อย่าทำเป็นเฉยเมย
ခတ်တည်တည်မပြောပါနဲ့ อย่าพูดอย่างเฉยเมย

ခုတ် khoˀ ก. ฟัน,ตัด,โค่น fan,tàt,khô:n
မြက်ပင်ခုတ် ตัดหญ้า
သစ်ပင်ခုတ် โค่นต้นไม้
ခုတ်ပိုင်း ตัดเป็นชิ้น
ခုတ်ဖြတ် ตัดให้ขาด

ခုတ်မောင်း khoˀmɔ̀ñ ก. ขับเคลื่อน,วิ่ง khàp-khlɨ̂an,wíŋ
ရေနွေးငွေ့ဖြင့် ခုတ်မောင်းတယ်
ขับเคลื่อนด้วยไอน้ำ

ခေတ် khī n. ยุคสมัย,สมัยใหม่ yúk-samăy,samăy-mày
ခေတ်ဦး ต้นสมัย
ယခုခေတ် สมัยนี้
မျက်မှောက်ခေတ် สมัยนี้(ยุคเบื้องหน้า)
ခေတ်သစ် สมัยใหม่
ခေတ်မီ,ခေတ်ပေါ် ทันสมัย
ခေတ်ဆန် ทันสมัย
ခေတ်မမီ ไม่ทันสมัย
ခေတ်နောက်ကျ ล้าสมัย
ခေတ်စား สมัยนิยม
ခေတ်လူ คนยุคปัจจุบัน
ခေတ်သီချင်း เพลงสมัยใหม่
ယခုခေတ်မွန်လူမျိုး ชาวมอญปัจจุบัน
ပုဂံခေတ် สมัยพุกาม
တောင်ငူခေတ် สมัยตองอู
အင်းဝခေတ် สมัยอังวะ
ကုန်းဘောင်ခေတ် สมัยคองบอง
ကျောက်ခေတ် ยุคหิน
ကြေးခေတ် ยุคสัมฤทธิ์
သံခေတ် ยุคเหล็ก
ရောမခေတ် สมัยโรมัน

ခေတ္တ khītà n. สักครู่,ชั่วขณะ
sàk-khrûː,chûa-khanàʔ
ခေတ္တစဉ်းစား ครุ่นคิดชั่วขณะ
ခေတ္တရပ် หยุดสักครู่
ခေတ္တငှားပါ ขอยืมสักครู่นะ
ခေတ္တယူသွားပါ เอาไปสักครู่นะ
ခေတ္တခဏအပ်ထားပါနော် ขอฝากไว้สักครู่นะ

ခန္တီ khañti n. ขันติ khăn-tìʔ
ခန္တီသုံးပါ จงใช้ขันติ

ခန္ဓာ khañda n. ขันธ์,อวัยวะ,ร่างกาย khăn, ʔaway-yawáʔ,râːŋ-kaːy ป.
ကိုယ်ခန္ဓာ,ခန္ဓာကိုယ် ร่างกาย,รูปกาย
ခန္ဓာငါးပါး ขันธ์ห้า
ရူပက္ခန္ဓာ รูปขันธ์
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ เวทนาขันธ์
သညက္ခန္ဓာ สัญญาขันธ์
သင်္ခါရက္ခန္ဓာ สังขารขันธ์
ဝိညာဏက္ခန္ဓာ วิญญาณขันธ์

ခန့် khàñ ก. คาดคะเน,กะ khâːt-khaneː,kàʔ
ခန့်မှန်း คะเน,คาดคะเน,กะ
ရာသီဥတုခန့်မှန်းသူ นักพยากรณ์อากาศ
အသက်ခန့်မှန်း เดาอายุ
ခန့်မှန်းခြေ ဘယ်နေ့ပြန်မလဲ กะว่าจะกลับเมื่อไร
ခန့်မှန်းခြေ အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ คะเนว่า อายุเท่าไรแล้ว

ခန့် khàñ ก. มอบหมาย,กำหนด(หน้าที่) mɔ̀ːp-măy, kam-nòt
ခန့်စာ หนังสือแต่งตั้ง, หนังสือมอบหมายหน้าที่
တာဝန်ခန့်တယ် มอบหมายหน้าที่
ဝန်ကြီးချုပ်ခန့်တယ် มอบหมายให้รับตำแหน่งนายก
အလုပ်ခန့်တယ် มอบหมายงาน
အလုပ်တစ်နေရာခန့်တယ် มอบหมายงานหนึ่งตำแหน่ง

ခန့်ခွဲ จัดแบ่ง(หน้าที่)
တာဝန်ခန့်ခွဲ จัดแบ่งหน้าที่

ခန့် khàñ ป. ประมาณ,ราว pràmaːn,raːw
(၂)ရက်ခန့်အကြာတွင် ในเวลานานประมาณสองวัน
ငါးယောက်ခန့် ราวห้าคน
လွန်ခဲ့သော(၁၅)နှစ်ခန့်က ประมาณสิบห้าปีที่ผ่านมาแล้ว

ခန့် khàñ ว. มีสง่า miː-sanàː
သူ ခန့်တယ်နော် เขามีสง่าเนาะ
ခန့်ချော งามสง่า,ภูมิฐาน
ခန့်ချော ချောတယ် หล่ออย่างภูมิฐาน
ခန့်ညား มีสง่าราศรี
ခန့်ညားတဲ့သူ ผู้มีสง่าราศรี

ခန်း khâñ ก. เหือดแห้ง,งวด hìat-hêːŋ,ŋûat
အရေခန်းပြုတ်တယ် ต้มให้น้ำงวด
အရေခန်းချက်တယ် หุงไม่เช็ดน้ำ(หุงจนน้ำงวด)
မြစ်ရေ ခန်းတယ် น้ำในแม่น้ำแห้งเหือด
ရေခန်းပြီး ရေခဲနဲ့ကျွန်တယ် น้ำเหือดแห้งเหลืออยู่เล็กน้อย
ရေမွှားခန်းခြောက်သည့်ရေအိုင်ငယ် บ่อน้ำที่เหือดแห้ง
စိတ်ခန်း,စိတ်ကုန်ခန်း จิตใจเบื่อหน่าย

ခန်း,အခန်း khâñ,ʔəkhâñ n. ห้อง hɔ̂ːŋ
ကပွဲခန်းမ ห้องฟ้อนรำ
ကိုယ်လက်သန့်ရှင်းခန်း ห้องล้างเนื้อล้างตัว

ခန်းမ ห้องโถง
ခွဲစိတ်ခန်း ห้องผ่าตัด
စတိုခန်း ห้องเก็บของ
စည်းဝေးခန်းမ ห้องประชุม
ဆေးပေးခန်း ห้องจ่ายยา
တည်းခိုခန်း ที่พัก,ห้องพัก
ထမင်းစားခန်း ห้องอาหาร
နားနေခန်း ห้องพักผ่อน,ห้องนั่งเล่น
ပြခန်း ห้องจัดแสดง,นิทรรศภัณฑ์
ဗုဒ္ဓဝင်ပြခန်း ห้องแสดงพุทธประวัติ
မီးဖိုခန်း ห้องครัว
မြေအောက်ခန်း ห้องใต้ดิน
မှောင်ခန်း ห้องมืด
ရေချိုးခန်း ห้องอาบน้ำ
လူနာခန်း ห้องคนไข้
လေအေးခန်း ห้องปรับอากาศ(ห้องลมเย็น)
အလှပြင်ခန်း ห้องแต่งตัว
အဝတ်လဲခန်း ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า,ห้องแต่งตัว
အိပ်ခန်း ห้องนอน
ညှိခန်း ห้องรับแขก
ဧည့်ခန်းမ ห้องโถงรับแขก

တယောက်ခန်း ห้องเดี่ยว
နှစ်ယောက်ခန်း ห้องคู่

အခန်းတစ်ခန်း ห้องหนึ่งห้อง
တစ်ခန်းရှိတယ် มีหนึ่งห้อง
တခန်း ဘယ်နှစ်ယောက်နေနိုင်လဲ
อยู่ได้ห้องละกี่คน
တခန်းတခန်း ဘယ်နှစ်ယောက်နေနိုင်လဲ
ห้องหนึ่งๆอยู่ได้กี่คน

ခန်းဆီး khâñzí น. ม่านกั้นห้อง mâ:n-kân-hɔ̀ŋ

ခုန် khoñ ก. โดด,กระโดด dɔ̀:t,krədɔ̀:t
ကြီးခုန် กระโดดเธือก
ကခုန် เต้นรำ,ฟ้อนรำ
ခုန်တက် กระโดดขึ้น
ခုန်အုပ် กระโดดตะครุบ
တအားခုန်အုပ် ตะครุบเต็มแรง
ရင်ခုန် ใจเต้น(อกเต้น)
အမြင့်ခုန် ไม้ค้ากระโดดสูง
အိတ်ထဲက ယုန် ခုန်ထွက်သွားတယ်
กระต่ายกระโดดออกไปจากถุง
ဝရန်တာပေါ်ခုန်ကူးလိုက်
กระโดดข้ามระเบียงไป

ခပ် khaˀ ก. ตัก tàk
ရေခပ်တယ် ตักน้ำ
ရေခပ်သုံးတယ် ตักน้ำใช้
ရေခပ်ထုတ်ပစ်တယ် วิดน้ำทิ้ง
ဟင်းခပ်တယ် ตักแกง
ခူးခပ် คด
ထမင်းခူးခပ် คดข้าว

ခပ် khaˀ ว. ค่อนข้าง khɔ̂:n-khâ:ŋ
ခပ်ပူပူ ค่อนข้างหลาม
ခပ်ခိုင်ခိုင်ပေါ့ ค่อนข้างทนนะ
ခပ်ချိုချို ค่อนข้างหวาน
ခပ်ချောင်ချောင် ค่อนข้างหลวม
ခပ်ဆိုးဆိုး ค่อนข้างเลว
ခပ်မြန်မြန် ค่อนข้างเร็ว
ခပ်ဖွဖွလေးရိုက်တယ် ตีค่อยๆ(ไม่เต็มแรง)

ခုပ် khuˀ ก. ปรบ,ตบ,ตะปบ prɔ̀p,tɔ̀p,tapɔ̀p
လက်ခုပ် มุ่มมือ
လက်ခုပ်တီး ปรบมือ,ตบมือ
ကြောင် ကြွက်ကိုခုပ်တယ် แมวตะปบหนู

ခမ်းနား khâñnâ ว. ยิ่งใหญ่,เฉิศหรู jìŋ-jày,lɛ̂:t-rú:
ခမ်းနားကြီးကျယ် หรูหราอลังการ
အခမ်းအနား งานฉลองที่ยิ่งใหญ่

ခုံ khoñ น. ที่นั่ง,โต๊ะ thî:nâŋ,tó?
ကျောက်ထိုင်ခုံ ม้านั่งหิน
ခလုတ်ခုံ แผงปุ่ม
ခုံရှည် ม้านั่งยาว
ခြေခုံ หลังเท้า
ဇာတ်ခုံ,ဇာတ်ခုံစင်မြင့် เวทีละคร
ဇယ်တောက်ခုံ โต๊ะตีดหมาก(การละเล่น)
ထိုင်ခုံ ที่นั่ง
ပေသီးခုံ รางลูกคิด
မြင်းခုံ ม้านั่งยาว
မြင်းခုံတစ်ခုံ ม้านั่งหนึ่งตัว
မှန်တင်ခုံ โต๊ะส่องกระจก,โต๊ะเครื่องแป้ง
ရစ်ခုံ ไน(เครื่องกรอด้าย)
လက်ခုံ หลังมือ
အလှပြင်ခုံ โต๊ะแต่งตัว

ခုံကောင် goñgɔ̀ñ น. หอยแครง hɔ̀:y-khrɛ:ŋ

ခုံညင်း goñɲiñ n. ลูกสะบ้า(ลูกไม้,อวัยวะ) lûːk-sabâː
ခုံညင်းရိုး ကระดูกสะบ้า

ခုံး gôñ n. เนิน nəːn
ခုံးတက်ခုံးဆင်း ขึ้นเนินลงเนิน

ခုံး khôñ ว. โก่ง,โค้ง kòːŋ,kʰòːŋ
ကျောခုံး หลังโก่ง
မျက်ခုံး คิ้ว
ခုံးမျက်စ คิ้วโก่ง
လမ်းခုံး ถนนโค้ง

ခယ်မ khɛmà n. น้องสะใภ้,น้องเมีย nɔ́ːŋ-sa-pʰáɰ, nɔ́ːŋ-mia

ချ chà ก. วาง,ปล่อยลง waːŋ,pɔ̀ːŋ-loŋ
ကိုယ့်ကိုယ်ကိုနှိမ့်ချ ถ่อมตน
ခါချ สะบัดทิ้ง
ခေါင်းကိုချ ตีหัว
ခေါင်းချ ตาย
ချထား วางไว้
ခြင်ထောင်ချ เอามุ้งลง
စာချ สอนหนังสือ,พระอาจารย์
စည်းကမ်းချ วางกฎระเบียบ
စိတ်ချ วางใจ
စိတ်ချလက်ချ วางใจ(ไม่ระแวงใจวางมือ)
ဆုချ ตกรางวัล
ဆံပင်ချ ปลงผม
ဆောင့်ချ วางกระแทก
ဆွဲကြိုးချ ผูกคอตาย
တွန်းချ ต้นหล่น
ပိုက်ချ ทอดแห,ลงแห
ပစ္စည်းချ วางของ
ဘိန်းချ ปล่อยฝิ่น(ขายฝิ่น)
မသာချ ปลงศพ
မျက်လွှာချ หลุบตา
ရေခွက်ချ วางแก้วน้ำลง
ရေစက်ချ กรวดน้ำ
ရောင်းချ วางขาย
ရွံ့ချ วางกระแทกกระทั้น
ရွှေချ แปะทอง,ปิดทอง
လက်ချ เอามือลง,วางมือ
လက်နှက်ချ วางอาวุธ
လွှတ်ချ ปล่อยหล่น
ဝန်ချတောင်းပန် ยอมจำนน,สารภาพ
ဝပ်ချ หมอบกราบ
ဝမ်းချ ท้องร่วง,ลงท้อง
သိက္ခာချ ลาสิกขา,สึก
အောက်ချ วางลงข้างล่าง
ဦးချ ค้อมไหว้

ချာဝိုင်း jawáiñ n. ผมจุก phòːm-cùk
ဦးခေါင်းမှာ ချာဝိုင်းရှိတယ် ไว้จุกบนหัว
ချာဝိုင်းရှိတဲ့ကလေး เด็กที่ไว้ผมจุก

ချား chá n. ระวิง(เครื่องปั่นด้าย) rəwiŋ

ချား chá n. ชิงช้าสวรรค์,ม้าหมุน chiŋ-châː-səwán, mâː-mʊ́n
ချားစီးတယ် นั่งชิงช้าสวรรค์

ချီ chi ก. ยก,อุ้ม,คาบ jóʊk,ʔʊ̀m,kʰàːp
ကလေးကိုချီတယ် อุ้มเด็ก
ခွေး အိတ်ကိုချီသွားတယ် หมาคาบกระเป๋าไป
စစ်ချီ ยกทัพ
စစ်ကြောင်းများချီတက်တယ် กองทหารสวนสนาม
ပန်းချီ ภาพวาด(ยกดอก)
လက်အုပ်ချီ ยกมือพนมไหว้
ဆယ်ချီလောက်များထိုးရရင် အသက်ပါ - ပါသွားနိုင်တယ်
หากต้องชกมวยถึงสิบยกมีหวังเอาชีวิตไปด้วย(ตายแน่)

ချီမ ยก
စားပွဲကိုချီမတယ် ยกโต๊ะ

ပွေ့ချီ อุ้ม,โอบอุ้ม
ကလေးပွေ့ချီ อุ้มเด็ก

ချီး chí ก. ยกย่อง jóʊk-jɔ̀ːŋ
ချီးကျူး ยกย่อง
ချီးမွမ်း สรรเสริญ
ချီးမြှောက် ประสาท(ให้),โปรด(สัตว์), อนุเคราะห์

ချူ chu ก. แคะ,เกี่ยว,สอย khɛ́ʔ,kʰiaw,sɔ̌ːj
ချွန်ချေးချူတယ် แคะขี้สะดือ
နှာဖျားချေးချူတယ် แคะขี้มูก
နှာခေါင်းဖေးချူတယ် แคะขี้มูก
လက်သည်းချေးချူတယ် แคะขี้เล็บ
တံချူ ไม้สอย,ไม้เกี่ยว

သရက်သီးချဉ်တယ် เกี่ยวมะม่วง,สอยมะม่วง
ဝါးနဲ့ချဉ်တယ် เกี่ยวสอยด้วยไม้ไผ่
ဝမ်းချဉ်တယ် สวนก้น(สอยท้อง)
ဓာတ်ချဉ်တယ် ถอนธาตุ(ด้วยการสวนก้น)
ရေချဉ်တယ် ทำกาลักน้ำ
ငွေချဉ်တယ် ถอนเงินคืน(เอากลับคืน)

ချဉ် chu n. กระดิ่ง kràdìŋ
ချဉ်ကြီး กระดิ่งใหญ่
ချဉ်ငယ် กระดิ่งเล็ก
နွားမွားကို ချဉ်မွားအဆင်တန်ဆာမွား - ဆင်တယ်
ประดับเครื่องประดับและกระดิ่งให้วัว

ချေ che,chi n. จาม ca:m

သူဟတ်ချိုးလို့ နှာချေတယ် เขาจามฮัดเช่ย
နှာချေဆေး ยาน้ัตถุ์

ချေ che n. ผัด(หน้า),ลบถู phàt,lóp-thu:

မျက်နှာချေမှုန့် แป้งผัดหน้า
ချေဖျက် ลบทิ้ง
သရချေတယ် ลบสระ
ချေပ โต้แย้ง(แก้ข้อหา)

ချေ che n. แก้แค้น kê:-khé:n

လက်စားချေတယ် แก้แค้น

ချေ che n. ไฝ(คำโบราณ) fǎy

ချေ ji n. เก้ง,ยีเก้ง,ฟาน kêŋ,ʔi:kêŋ,fa:n

ချေ che ว. (คำเน้นกริยา)

လူကျဲသွားချေပြီ คนเบาบางลงมาก
ကျွန်တော်မပါသည့်နေရာမရှိပါချေ ไม่มีที่ใดที่ไม่มีฉัน
ဆီကုန်သွားပြီ သွားဝယ်ချေပါအုံး น้ำมันหมดแล้ว ไปซื้อให้ก่อน

ချေး chê,chî n. ยืม,ให้ยืม yi:m,hây-yi:m

ငွေချေး ให้ยืมเงิน
ငွေချေးယူ ขอยืมเงิน
ချေးယူသူ ผู้ขอยืม
ချေးစားသူ ผู้ให้ยืม
ချေးငွေ เงินยืม

ချေး ɲî n. ขี้,ขี้ไคล khî:,khî:-khlay

နှာဖျားချေး ขี้หู
နှာပ်ချေး ขี้มูก
မျက်ချေး ขี้ตา
သွားချေး ขี้ฟัน
သွားချေးကျောက် หินปูน(ติดที่ฟัน)
လက်သည်းချေး ขี้เล็บ
သံချေး สนิมเหล็ก,ขี้สนิม
ချေးတွန်း ถูขี้ไคล
ချေးပွတ် ถูขี้ไคล
ချေးတွန်းကျောက် หินขัดขี้ไคล
ခွေးချေး ขี้หมา
ချေးယို ขี้ไหล,ขี้รั่ว
ပျော့ပျော့နဲ့နုံတဲ့ကြောင်ချေး ขี้แมวที่นุ่มแต่เหม็น(เปรียบกับคนพูดจาดีแต่ไม่จริงใจ)

ချေး ɲî n. สิ่งสกปรก sìŋ-sòk-ka-pròk
เหมือน ကြေး "สิ่งสกปรก"

ချေးပိုးထိုး chêbôdô,chîpôdô n. แมงกว่าง mɛ:ŋ-kwà:ŋ

ချဲ chê n. ถ่าง,กาง thà:ŋ,ka:ŋ

ခြေထောက်ချဲရပ်နေတယ် ยืนถ่างขา
လက်ချဲတယ် กางน้ิว,ถ่างน้ิว

ချဲ chê n. หวยเถื่อน hŭay-thìan
ချဲထိုး แทงหวยเถื่อน

ချဲ့ chè n. ขยาย khayɛ̀:y
ချဲ့စက် เครื่องขยาย
ချဲ့စက်သံ เสียงจากเครื่องขยายเสียง
အသံချဲ့စက် เครื่องขยายเสียง
နယ်ချဲ့ ขยายดินแดน,อาณานิคม

ချော chɔ̂ n. ไปรษณีย์ pray-sani:
(การลำเลียงส่งทอด)
ချောစာ จดหมายทางไปรษณีย์
ချောတိုက် ที่ทำการไปรษณีย์
ချောအိတ် ถุงไปรษณียภัณฑ์
ချောထုပ် ห่อไปรษณียภัณฑ์

ချော chɔ̂ ว. เกลี้ยงเกลา,หล่อ(หน้าตาเกลี้ยงเกลา) klîaŋ-klaw,lɔ̀:
ခန့်ချော หล่อเหลา

ခန့်ချောတဲ့လူ　　ကနဦးကာလ
လူချောလူခန့်　　ကနဦးကာလ
နွားချောနွားကောင်း　　ဝါသီဝါဝင်းမာ
မချောလေး　　မိန်းမငယ်ပျိုလေး(ကလေးမကြီး)
အသားချော　　အသားနုညံ့,အသားညံ့
ဒီအမျိုးသားချောတယ်　　ဒီလူငယ်ကလေးက
ချောမွတ်　　ညံ့
မျက်နှာချောမွတ်　　မျက်နှာညံ့

ချောကလက် chɔ̀kalɛ́ n.　ချောကလက်　a.chocolate
chɔ́k-kɔ-lɛ́t

ချောမော chɔ̀mɔ̀ v.　ရာဘီးရင်း　rà-p-rí-n
ခရီးသွားတာ ချောမောတယ်
ခရီးသွားခြင်းသည် ရာဘီးရင်းသည်
အလုပ်လုပ်တာ ချောမောတယ်
အလုပ်လုပ်ခြင်းသည် ရာဘီးရင်းသည်
ချောချောမောမော ပြန်ရောက်တယ်
ပြန်ရောက်ခဲ့ပါသည်

ချော် chɔ̀ v.　ပွတ်သပ်　pwa-t-tha-p
ချော်လို သူငြိမ်တယ်
ပွတ်သပ်ခြင်းကြောင့် သူငြိမ်သွားသည်
ကလေးငိုနေလို့ သွားချော်ရမယ်
ကလေးငိုနေလို့ သွားပွတ်သပ်ပေးရမယ်

ချော်ပြော　　ပွတ်သပ်ပြော
လူဆိုးကို ချော်ပြောတယ်　　ပွတ်သပ်ပြောသည်

ချော်မြူ　　ပွတ်သပ်ခြင်း
ကလေးကိုချော်မြူ　　ကလေးကို ပွတ်သပ်ခြင်း

ချော်မော်　　ပွတ်သပ်ခြင်း
လူဆိုးချော်မော်　　လူဆိုးကို ပွတ်သပ်ခြင်း

ချော် chɔ v.　လှိမ့်　hlḭ-n
ချော်လဲ　　လှိမ့်လဲ
ဘီးချော်တယ်　　ဘီးလှိမ့်သည်
လမ်းချော်တယ်　　လမ်းလျောက်သည်
ခြေချော်လက်ချော်လောက်နဲ့
- စာမေးပွဲမကျနိုင်တယ်
ခြေချော်လက်ချော်လောက်နဲ့
- စာမေးပွဲမကျနိုင်ပါ

ချို jo n.　နွားမ　nwa-ma
ကျွဲချို　　ကျွဲမ
နွားချို　　နွားမ
သမင်းချို　　သမင်းမ

ချို cho v.　ချို,ချိုမြိန်　chò-n,chḭ-t
ချိုခြင်း　　ချိုခြင်း
ဈေးချို　　ဈေးသက်သာ
နှာဝင်ချို　　နှာဝင်ချို
မျက်နှာချို　　မျက်နှာချို
မုန့်ချို　　မုန့်ချို
ရေချိုငါး　　ရေချိုငါး
ဟင်းချို　　ဟင်းချို
အချို　　အချို
အချိုမှုန့်　　အချိုမှုန့်
ခပ်ချိုချို　　ခပ်ချိုချို

ချိုချဉ်,ချိုချဉ်လုံး　　ချိုချဉ်လုံး
ချိုချဉ်သည်　　ချိုချဉ်သည်
ချိုချဉ်ကြော်　　ချိုချဉ်ကြော်
ငါးသားချိုချဉ်ကြော်　　ငါးသားချိုချဉ်ကြော်
ဝက်သားချိုချဉ်ကြော်　　ဝက်သားချိုချဉ်ကြော်

ချိုမြိန်　　ချိုမြိန်
ချိုမြိန်တဲ့အရသာ　　ချိုမြိန်သောအရသာ
ချိုမြိန်တဲ့စကား　　ချိုမြိန်သောစကား
ချိုမြိန်တဲ့ဟင်း　　ချိုမြိန်သောဟင်း

ချိုမိုင်မိုင် chomaiñmaiñ n.　ဆရာမိုး khayǎm-mi:
(ကလေးကိုဆရာမိုးလိုက်ပါ)

ချို chò n.　ဖြောင့်,ခိုက်စဉ်　phrɔ̀ŋ,khàt-sɔ̀n
ငွေကြေးချို့တဲ့သူ　　ငွေကြေးချို့တဲ့သူ
အစားအသောက်အနေအထိုင်ချို့တယ်
အစားအသောက်အနေအထိုင်ချို့တယ်

ချို့ chò n.　အချို့　a-chò.
လူတချို့　　လူတချို့
အချို့　　အချို့

ချိုး chô n.　ခြေဆန့်,ခြေဆန့်ခြင်း　hàk,dàt
ခြေချိုး　　ခြေဆန့်ခြင်း
လက်ချိုး　　လက်ဆန့်ခြင်း
ညာဘက်ချိုး　　ညာဘက်ခြေဆန့်ခြင်း
ထင်းစည်းကိုချိုး　　ထင်းစည်းကိုချိုးပါ
တံခါးရိုက်ချိုး　　တံခါးရိုက်ချိုးသည်
ဖဲချိုး　　ဖဲချိုးသည်

မုန့်ချိုး ပိုးဝမ

ချိုး chô ဂ. ခါပ ʔàːp
ရေမိုးချိုး ခါပရေမိုး
ရေချိုးပါအုံးမယ် ဧးခါပရေမိုးဂွံ
ရေသွားချိုး သွားခါပရေ
ချိုးရေ ရေခါပ
ရေချိုးခန်း ဟွံခါပရေ

ချိုး jô ဂ. นกเขา nók-khăw

ချိုး chô ဂ. อาหารที่ไหม้ติดก้นหม้อ เช่น ข้าวตัง tan
ထမင်းချိုး ထမင်းတံ

ချက် cheʔ ဂ. หุงต้ม hŭŋtôm
ချက်နို့ဆီ နမ်ဆီ
ထမင်းချက် ထမင်းဟုင်
ထမင်းဟင်းချက် ထမင်းဟင်းဟုင်
ထမင်းအရည်ငှဲ့ချက် ထမင်းဟုင်ရည်ဝဲ
ထမင်းအရည်ခန်းချက် ထမင်းဟုင်ခန်း
မုန့်ဟင်းခါးချက် နမ်ငါးခါး
ဝက်သားချက် နမ်ဝက်
ဝက်သားအချိုချက်ငံစီဝက်
ဝက်သားအစပ်ချက် ကင်းဝက်
ဆေးချက် နမ်ဆေး
ဘီယာချက် နမ်ဘီယာ
အရက်ချက် နမ်လေ

ကြိုချက် နမ်ကြို
သကြားနဲ့ကြိုချက် နမ်ကြိုသကြား
ငါးပိရည်ကိုကြိုချက် ငါးကြိုပိရည်

ကြော်ချက် ကြော်
ကြက်သားကြော်ချက် ကြက်ကြော်
ဘူးသီးကြော်ချက် ဘူးသီးကြော်
အမဲသားကြော်ချက် အမဲကြော်

ချက်ပြုတ် ပြုတ်
ချက်ပြုတ်သူ ပြုတ်သူ
ထမင်းဟင်းများချက်ပြုတ် ထမင်းဟင်းပြုတ်

ချက် cheʔ ဂ. หมากรุก màːk-rúk ခ.chess
ချက်ထိုးတယ် ထိုးချက်

ချက် cheʔ ဂ. สะดือ sadiː
ချက်ကြိုး ကြိုးချက်
ချက်ခြေး ခြေးချက်
ချက်စူ စူချက်
ချက်တွင်းနက် တွင်းချက်

ချက် cheʔ ဂ. เช็ค(ใบสั่งจ่าย) chék ခ.cheque
ချက်စာအုပ် ချက်စာအုပ်
ချက်လက်မှတ် ချက်လက်မှတ်

ချက်,အချက် cheʔ,ʔəcheʔ ဂ. ข้อ,เรื่อง khɔ̂ː,rîaŋ
တားမြစ်ချက် တားချက်
တောင်းခံချက် ပြောတယ် တောင်းခံချက်ပြော
တိုင်ချက်ဖွင့်တယ် တိုင်ချက်ဖွင့်

ချက် cheʔ ခ. ครั้ง,ที(แว่บ,ครั้บ,เฉี้ยว) khráŋ,thiː
ကျီးအော်သံ-သုံးချက်သြဘာသံသုံးချက်
ဆယ်ချက်အရိုက်ခံရတယ် ဆယ်ချက်ရိုက်ခံရတယ်
တစ်ချက် တချက်
တစ်ချက်ကြည့် တချက်ကြည့်
တစ်ချက်မေးပါရစေ တချက်မေးပါရစေ
တစ်ချက်လှည့်ကြည့် တချက်လှည့်ကြည့်
လေပြင်းတစ်ချက် လေပြင်းတချက်
သုံးချက်ချုပ် သုံးချက်ချုပ်
သေနတ် နှစ်ချက်ပစ်တယ် သေနတ်နှစ်ချက်ပစ်
မရတစ်ချက် ရတစ်ချက်နဲ့ ကျက်တယ် ရတစ်ချက်မရတစ်ချက်
ခံစားချက် ခံစားချက်
လက်ချက် လက်ချက်
သားရဲ့လက်ချက်လို့ မေမေသိလိုက်သည် သားရဲ့လက်ချက်လို့ မေမေသိလိုက်သည်

ချက်ချင်း ချက်ချင်း
ချက်ချင်းမဖြေသေးဘူး ချက်ချင်းမဖြေသေးဘူး
ချက်ချင်းသွားတယ် ချက်ချင်းသွားတယ်
ချက်ချင်းလာပါ ချက်ချင်းလာပါ

ချောက်ချာ cheʔcha ว. ฉลาด,ปราดเปรื่อง chalàːt, pràːt-prìaŋ
ချောက်ချောက်ချာချာ ရှိတယ် ချောက်ချောက်ချာချာရှိတယ်
သွက်လက်ချောက်ချာ သွက်လက်ချောက်ချာ
သွက်လက်ချောက်ချာသူ သွက်လက်ချောက်ချာသူ

ချောက် chɔʔ,jɔʔ ဂ. เหว hĕːw
ချောက်နုတ် ချောက်နုတ်
ချောက်ကမ်းပါး ချောက်ကမ်းပါး

ထောင်ချောက် หลุมพราง

ချင် chiñ ภช. อยาก yàːk
ကြည့်ချင် อยากดู
စားချင် อยากกิน
ဖြားချင် รู้สึกจะเป็นไข้
မသွားချင် ไม่อยากไป
မပြောချင် ไม่อยากพูด
လိုချင် อยากได้,ต้องการ
ဝယ်ချင် อยากซื้อ
ချင်စိတ် ความอยาก

ချင်သလိုလိုပဲ เหมือนอยาก,คล้ายๆอยาก
ဆာချင်သလိုလိုပဲ คล้ายๆจะหิว
ရေသောက်ချင်သလိုလိုပဲ คล้ายๆอยากดื่มน้ำ
လေဖြတ်ချင်သလိုလိုပဲ คล้ายๆจะเป็นลม
အချိုစားချင်သလိုလိုပဲ คล้ายๆอยากกินของหวาน

ချုဉ် chiñ ก. ตวง tuaŋ
ချုဉ်ခွက် ถ้วยตวง

ချွင်း chiñ ก. เจาะ ʧɔ̀ʔ
ထိုးချွင်းပေါက် เจาะทะลุ
ခြေချွင်း ก้าไลข้อเท้า
ခြေချွင်းစတ် ใส่ก้าไลเท้า
သံခြေချွင်း ตรวน

ချွင်း ʤiñ น. ขิง khiŋ
ချွင်းခြောက် ขิงแห้ง
ချွင်းစိမ်း ขิงสด,ขิงอ่อน
ချွင်းမှုန့် ขิงผง

ချွင်း chiñ น. ฉิ่น(ชาติพันธุ์) chìn
ชนกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อยู่ในรัฐฉิ่น ซึ่งมีเขตแดนติดต่อกับรัฐอัสสัมของประเทศอินเดียและบังคลาเทศ

ချွင်း chiñ น. เพลง phleːŋ
ကလေးချွင်း เพลงสำหรับเด็ก
နတ်ချွင်း เพลงที่เกี่ยวกับเทพเจ้า
သီချွင်း เพลง
တေးသီချွင်း เพลง

ချွင်း,အချွင်း chiñ,ʔəchiñ น. เพื่อน phìan
လူချွင်းရင်းနှီးတယ် สนิทสนมกัน
သူငယ်ချွင်း เพื่อนเกลอ(เพื่อนแต่วัยเด็ก)
အိမ်နီးချွင်း,အိမ်နီးနာချွင်း เพื่อนบ้านใกล้เคียง
အိမ်နီးချွင်းနိုင်ငံ ประเทศเพื่อนบ้าน

ချင်း chiñ ป. ดุจเดียวกัน,ทันทีทันใด dùt-diaw-kan, than-thiːthan-day
ကိုယ်ချင်းစာ รู้สึกเช่นเดียวกัน
နေ့ချင်းပြန် กลับภายในวันเดียว
မြန်မာချင်းပြော พูดภาษาพม่าเช่นเดียวกัน
ရုပ်ချင်း รูปเหมือน
လူလူချင်း คนเหมือนกัน
လူလူချင်း မတရားမလုပ်ခဲ့ (เป็น)คนเหมือนๆกัน อย่าทำอยุติธรรม
အရွယ်ချင်း วัยเดียวกัน
မွေးချင်း พี่น้องร่วมท้อง
မျက်နှာချင်းဆိုင် ตรงกันข้าม,เผชิญหน้า
စားစားချင်းသေတယ် ตายในทันทีที่กิน
ရောက်ရောက်ချင်းပဲ အခန်းကိုလွဲတယ် กวาดห้องทันทีที่มาถึง
သူမလာမချင်း မစားသေးဘူး เขายังไม่ทันมา จึงยังไม่กิน

ချက်ချင်း ทันทีทันใด
ချက်ချင်းမေးလိုက်တယ် ถามออกไปทันที

အချင်းချင်း ชิ่งกันและกัน,กันเอง
အချင်းချင်းခွဲနှုန်းတယ် นัดหมายกัน
အချင်းချင်းရိုက်ကြတယ် ตีกันเอง
အချင်းချင်းခိုးကြတယ် ขโมยกันเอง

ချောင် ʤɔ̀ñ น. ที่สันโดษ,ที่วิเวก thìːsàn-dɔ̀ːt,thìː-wíwèːk
မဲခိုးရိယ်ချောင် วัดมะโคริย์วิเวก
ပဌာန်းသိပ္ပံချောင် วัดปัฏฐานติปปิ่งวิเวก

ချောင် chɔ̀ñ น. ช้อก sɔ́ːk
မီးဖိုချောင် ห้องครัว
ပေါင်းချောင် ตู้อบ(สำหรับทารก),ซึ้งนึ่ง

ချောင် chɔ̀ñ ว. หลวม lùam
အင်္ကျီချောင် เสื้อหลวม
ဖိနပ်ချောင် รองเท้าหลวม
ချောင်ချောင် หลวมๆ
ခပ်ချောင်ချောင် ค่อนข้างหลวม
ဒီရထားလူချောင်တယ် รถไฟคันนี้คนหลวม(คนน้อย ไม่แน่น)

အာချောင်တယ် ปากเปราะ(พูดเรื่อยเปื่อย)
ဦးနှောက်ချောင် บ้าๆบอๆ(สมองหลวมเลอะเลือน)
သူချောင်နေပြီ เขาบ้าเสียแล้ว

ချောင် chɔ̀ñ ว. สะดวก,คล่อง sadùak,khlɔ̂ŋ
နေရတာ ချောင်တယ် อยู่สะดวกสบาย
ငွေရ ချောင်တယ် ได้เงินคล่อง
ကား ချောင်တယ် รถไปได้คล่อง

ချောင်း chɔ̂ñ ก. แอบ,แอบซ่อน,ซุ่ม
ʔɛ̂ːp,ʔɛ̀ːp-sɔ̂ːn,sûm
သူကို ချောင်းကြည့်တယ် ฉันซุ่มดูเขา
ချောင်းနားထောင် แอบฟัง
ချောင်းဖမ်း แอบซุ่มจับ
ချောင်းမြောင်း แอบจับจ้อง

ကုပ်ချောင်းချောင်း แอบๆ
ကုပ်ချောင်းချောင်းနဲ့သွားတယ် ค่อยๆแอบไป

ချောင်း chɔ̂ñ น. ไอ ʔay
ချောင်းဟန့် กระแอม
ချောင်းဆိုး ไอ
ချောင်းဆိုးရောဂါ โรคไอ
သူချောင်းဆိုးတယ် เขาไอ
ချောင်းသံ เสียงไอ

ချောင်း chɔ̂ñ น. คลอง,ลำธาร khlɔːŋ,lam-thaːn
စမ်းချောင်း ธารน้ำ
ချောင်းငယ် ลำธารเล็ก
ချောင်းဘေး ข้างคลอง
ချောင်းဘေးရွာ บ้านข้างคลอง
ချောင်းစပ် ริมคลอง
ချောင်းဆုံး ท้ายคลอง
ချောင်းဝ ปากคลอง
ခရမ်းချောင်း คลองขะยาง(ในร่างกุ้ง)
ပုဇွန်တောင်ချောင်း คลองปโชนตอง(ในร่างกุ้ง)
ချောင်းမှာရေချိုးတယ် อาบน้ำที่ลำคลอง

ချောင်း chɔ̂ñ น. ท่อน,แท่ง thɔ̂ːn,thêŋ
ခြေချောင်း นิ้วเท้า
လက်ချောင်း นิ้วมือ
လည်ချောင်း ลำคอ,ช่องคอ
လည်ချောင်းနာ เจ็บคอ
ဓာတ်မီးချောင်း หลอดไฟ
သစ်ချောင်း ท่อนไม้
သံချောင်း ท่อนเหล็ก
တူချောင်း แท่งตะเกียบ,ตะเกียบ
ရေခဲချောင်း น้ำแข็งกด

ခြေထောက်တစ်ချောင်း ขาหนึ่งข้าง(ท่อนขา)
ကြေးရိုးတစ်ချောင်း บ้วหนึ่งก้าน
ပိုက်တစ်ချောင်း ท่อหนึ่งท่อน
အပ်တစ်ချောင်း เข็มหนึ่งเล่ม
ကြိုးတစ်ချောင်း เชือกหนึ่งเส้น
နှဲတစ်ချောင်း ปี่หนึ่งเลา
ဓားတစ်ချောင်း มีดหนึ่งเล่ม
ခဲတံတစ်ချောင်း ดินสอหนึ่งแท่ง
ခြေနှစ်ချောင်းဝင်လာတယ်
สัตว์สองเท้าเข้ามาหา(หมายถึงคน)

ချိုင့် jàiñ น. ปิ่นโต,กรง pìn-toː,kroŋ
ထမင်းချိုင့် ปิ่นโตข้าว
ဆွမ်းချိုင့် ปิ่นโตภัตตาหาร
ဆံချိုင့် ปิ่นโตหูห้ิว
ကြွေချိုင့် ปิ่นโตเคลือบ
စတီးချိုင့် ปิ่นโตสแตนเลส
သတ္တုချိုင့် ปิ่นโตอลูมิเนียม
ချိုင့်ငါးဆင့် ปิ่นโตห้าชั้น
ချိုင့်တစ်လုံး ปิ่นโตหนึ่งลูก(หนึ่งเถา)
ချိုင့်ဂိုင်း ขาปิ่นโต
လှောင်ချိုင့် กรงนก

ချိုင့် jàiñ น. หลุม lŭm
ချိုင့်ထဲကျ ตกลงไปในหลุม
ချိုင့်ခွက် แอ่งหลุม
ချိုင့်ခွက်ကြီး หลุมขนาดใหญ่
ပါးချိုင့် ลักยิ้ม(บุ๋มแก้ม)

ချိုင်း,ချိုင်းကလိ jâiñ,jâiñkəli น. รักแร้,จักกะแร้ rák-réː,cák-karéː
อาจเรียกว่า ချွတ်ကလိ ก็ได้
ချိုင်းကြား ช่องรักแร้
ချိုင်းမွေး ขนรักแร้
ချိုင်းထောက် ไม้เท้า(แบบยันรักแร้)

ချစ် chɪ̀ ก. รัก rák
ချစ်ဆွေ เผื่อนรัก
ချစ်သူ คนรัก
ချစ်သက်ဝေ คู่รักคู่ชีวิต(ภาษากลอน)
ချစ်စနိုးခေါ်တယ် เวียกอย่างรักใคร่

ချစ်ကြိုက် ရှိုးဆောင်
ချစ်ခင် ရှိုးခြင်
ချစ်ခင်လေးစား ကောရဖရှိုးခြင်းလေးစား
ချစ်မြတ်နိုး ရှိုးခြင်းကြောင်းမြတ်နိုး
အမိနိုင်ငံတော်ကို ချစ်မြတ်နိုး
ရှိုးခြင်းကြောင်းမြတ်နိုးသောနိုင်ငံတော်
စာချစ်သူ ရှိုးခြင်းသူ
ချစ်ကြည်ရေး ဆွေဆွေမျိုးမျိုးရင်းနှီးရေး

ချစ် chi˘ ၁. (ခုက)ဖြောင့် phlo:ng

ချစ်တုံးတယ် ဖြောင့်ကြောင်းမှန်ကန်
ချစ်ချစ်တောက် ခုက်ဖြောင့်,ရှုပ်ထွေး
ချစ်ချစ်တောက်ပူတယ် ရှုပ်ထွေးခက်ခဲ

ချည် chiñ ၁. ပြောင်း priaw

ကျောက်ချည် ကျောက်ခဲ(ကျောက်ခဲအတွက်ရေထဲ)
ကြက်သွန်ဖြူချည် ကြက်သွန်ဖြူပြောင်း
ချည်ခွက် ခွက်ရေသန့်
ချည်ခြင်း ပြောင်းခြင်း
ချည်ပေါင်ရွက် ပြောင်းရွက်
ချည်ဖတ် ပြောင်းဖတ်
ချည်သုပ် ပြောင်းသုပ်
ချည်ရည် ရေသန့်ကြည်
ချည်လုံးရည် ရေသန့်ကြည်
ချည်ရည်ဟင်း ရေသန့်ကြည်ဟင်း
ငါးချည် ငါးပြောင်း
တညင်းသီးချည် ပြောင်းဖူးသီး
ပုစွန်ချည် ပြောင်းပုစွန်
မြစ်ချည် ပြောင်းမြစ်
ငရုတ်သီးချည် ပြောင်းငရုတ်သီး
ဝက်သားချည် ပြောင်းဝက်သား
သရက်သီးချည် ပြောင်းသရက်သီး
သစ်သီးချည် ပြောင်းသစ်သီး
ဟင်းဂလာချည် ပြောင်းဟင်းဂလာ
အချည် ပြောင်းအချည်
ချည်စေ့ခွေ့ ပြောင်းစေ့ခွေ့

ချိုချည် ချိုပြောင်း
ဝက်သားဟင်းချိုချည် ချိုပြောင်းဝက်သားဟင်း
ငါးဟင်းချိုချည် ချိုပြောင်းငါးဟင်း
ဝက်သားချိုချည်ကြော် ချိုပြောင်းဝက်သားကြော်
ကြက်သားချိုချည်ကြော် ချိုပြောင်းကြက်သားကြော်

ချည်စပ် ပြောင်းစပ်
ငါးဟင်းချည်စပ် ငါးဟင်းပြောင်းစပ်

ချည်ပေါင် chiñpɔñ ၊. ကြောင်း kràcíap ส.

ချည်ပေါင်ပင် ကြောင်းပင်
ချည်ပေါင်ရွက် ကြောင်းရွက်
ချည်ပေါင်ကြော် ကြောင်းကြော်
ပန်းချည်ပေါင်ပင် ကြောင်းပန်းပင်
ရွှေချည်ပေါင်တုံးခါမှ မောင်ဘုန်းပြန်ခဲ့မယ်
ကြောင်းရွှေတုံးခါမှ မောင်ဘုန်းပြန်ခဲ့မယ်

ချည်း chiñ ၁. ချည်း(ပေါ်ချည်း,ပြည်ချည်း) chít

အနီးသို့ချည်းကပ်တယ် အနီးသို့ချည်းကပ်တယ်

ချည် chi ก. ချည်,မြှောင် phùːk,mát

ကြိုးချည် ကြိုးချည်
နှီးချည် နှီးချည်
အမြီးကိုချည် အမြီးကိုချည်

ချည် chi น. ဘေးစွန်း,အစွန်း dâːŋ-dìp,sên-dâːŋ

ကြာချည်မျှင် ကြာရွက်ဘေးစွန်း
ချည်မျှင် အစွန်း
ချည်ထည် ချည်ထည်
ချည်လုံး ချည်လုံး,ချည်ထည်
ပိုးချည် ပိုးချည်
ဝါချည် ဝါချည်
သိုးမွေးချည် သိုးမွေးချည်
အပ်ချည် အပ်ချည်
ရွှေချည်ထိုး ရွှေချည်ထိုး
ပရိတ်ချည် ပရိတ်ချည်

ချည် chi ပ. (ပြောင်းလဲခြင်း)

ငုပ်ချည်ပေါ်ချည်ဖြစ်ကြသည်,ပေါ်ချည်ငုပ်ချည်ဖြစ်ကြသည်
သူ ရန်ကုန်နဲ့ ဘန်ကောက်ကို
- သွားချည်လာချည်လုပ်တယ်
သူသွားလာလုပ်ကိုင်နေသည်

ချည်း chiˆ ပ. ချည်း(ပြီးချည်း) thâw-nán, chiaw-náˀ

ဆင်ခြေဆင်လက်တွေနဲ့ချည်း နေတယ်
ဆင်ခြေဆင်လက်ပြောပြီးနေသည်
ဝက်သားချည်း စားတယ် ဝက်သားချည်းစားသည်
သူချည်း စားတယ် သူချည်းစားသည်
သူ ဟင်းချည်း စားတယ် သူဟင်းချည်းစားသည်
ဝါတော်ဆင်ထားတာတွေဟာ နိုင်ငံခြားက
- ဖြစ်တွေချည်းပဲကွ

สิ่งที่ฉันสวมใส่อยู่นี้เป็นของจากต่างประเทศเชียวนะ

ခြီတ် cheˀ ก. แขวน,เกี่ยว khwɛ̆n,kɪ̀aw
ခြီတ်ဆွဲ ห้อย(แขวนอยู่)
ခြေခြင်းခြီတ် เกี่ยวขา
ငါးမျှားကိုခြီတ် เกี่ยวเหยื่อปลา
ဆိုင်းဘုတ်ခြီတ် แขวนป้ายประกาศ
လက်ခြီတ် เกี่ยวแขน
အင်္ကျီကိုခြီတ် แขวนเสื้อ
ငှက်ပျောသီးခြီတ်ထားတယ် แขวนกล้วยไว้

ခြီတ် jeˀ น. ตะขอ ta-khɔ̆ˀ
ငါးမျှားခြီတ် ตะขอเบ็ด
လှေခြီတ် สมอเรือ
အင်္ကျီခြီတ် ไม้แขวนเสื้อ
အပ်ခြီတ်,တွယ်ခြီတ် เข็มกลัด
တံခါးခြီတ် ตะขอเกี่ยวประตู

ချန် chañ ก. เหลือ,เหลือไว้,ปล่อยไว้,เหลือค้าง
lɪ̆a,lɪ̆a-wáy,plɔ̀y-wáy,lɪ̆a-khá:ŋ
ချန်လှပ် ละค้าง
ငွေချန်သေးလား ยังเหลือเงิน(ไว้)ไหม
မုန့်ချန် เหลือขนม(ไว้)

ချန်ထား เหลือไว้
ကလေးကို အိမ်မှာချန်ထားတယ်
เหลือ(ปล่อย)เด็กไว้อยู่ที่บ้าน
ငွေချန်ထားပါ เหลือเงินไว้บ้างนะ
ထမင်းနဲ့ဟင်းချန်ထားတယ် เหลือข้าวกับแกงไว้
နည်းနည်းချန်ထားတယ် เหลือไว้นิดหน่อย
မုန့်စားပါ ချန်မထားနဲ့ กินขนมนะ ไม่ต้องเหลือไว้

ချန်ပီယံ chañpiyañ น. แชมเปี้ยน chɛm-pɪ̀an อ.
အပြေးချန်ပီယံ แชมเปี้ยนวิ่ง

ခြိန် cheñ ก. ชั่ง,เฉ็ง chɛ̀ŋ,leŋ
ကိုယ်အလေးခြိန် ชั่งน้ำหนักตัว
ခြိန်ခွင် ตราชั่ง
ခြိန်ရောင်း ชั่งขาย
ခြိန်သီး ลูกตุ้ม
နာရီခြိန်သီး ลูกตุ้มนาฬิกา
သွေးခြိန် วัดความดันเลือด
အလေးခြိန် ชั่งน้ำหนัก,น้ำหนัก

သေနတ်နဲ့ခြိန်တယ် เล็งปืน

ခြိန်ငြိယ် เง้อ(ปืน)ขึ้นเล็ง

ခြိန်ဆ ชั่งใจ
ဘာနဲ့သွားရင် ကောင်းမလဲလို့ ခြိန်ဆနေတယ်
ชั่งใจว่าเขาน่าจะไปด้วยวิธีใดดี

ခြိန်,အခြိန် cheñ,ʔəcheñ น. เวลา we:la:
ရေကျခြိန် เวลาน้ำลด
ရေတက်ခြိန် เวลาน้ำขึ้น
အားခြိန် เวลาว่าง

ခြိန်း chêñ ก. นัด nát
မိတ်ဆွေနဲ့ခြိန်းထားတယ် นัดไว้กับเพื่อน
ည့ီသည်ခြိန်းထားတယ် นัดแขกไว้
အခြိန်ကို ခြိန်းတယ် นัดเวลา
နေရာကို ခြိန်းတယ် นัดสถานที่

ချပ် chaˀ ก. แทรก,สอด,เหน็บ sɛ̀:k,sɔ̀:t,nɛ̀p
စကားချပ် คำกล่าวแทรก(เชิงอรรถ)
ဓားကိုချပ်တယ် เหน็บมีด

တေးသံချပ်,သံချပ် กลอนล้อสังคม(กล่าวเหน็บ)
သံချပ်ထိုး,သံချပ်ဆို ขับกลอนล้อ

ချပ် chaˀ น. เกราะ krɔ̀ʔ
ချပ်ဝတ်တန်းဆာ ชุดเกราะ
ချပ်အင်္ကျီ เสื้อเกราะ
သံချပ် เกราะเหล็ก
သံချပ်ကာကား รถเกราะ

ချပ် chaˀ น. แผ่น phèn
ကျောက်ချပ် แผ่นหิน
ပုဉ်ချပ် แผ่นกระดาน
ပွင့်ချပ် กลีบดอก

ကျောက်ပြားတစ်ချပ် แผ่นหินหนึ่งแผ่น
ပေါင်မုန့်တစ်ချပ် ขนมปังหนึ่งแผ่น
နှပြားတစ်ချပ် โรตีโอ่งหนึ่งแผ่น
ပန်းကန်တစ်ချပ် จานหนึ่งใบ
စာပွဲတစ်ချပ် โต๊ะหนึ่งตัว(โต๊ะแบน)

ချပ် chaˀ ว. แบน,แฟบ bɛ̀n,fɛ̂ˀp
ပြားချပ် แบนราบ
တစ်ကိုယ်လုံးပြားချပ်တယ်
แบนทั้งตัว(ถูกทับ,ผอมบาง)

ချုပ်ဘီး　　ခဲ့ခြင်းဖြင့်ပြုလုပ်သော(ခဲ့ခြင်းဖြင့်ပြုလုပ်သော)
ဗိုက်ချုပ်　　ဝမ်းဗိုက်

ချိုပ် che᷄ ၊. ကြံ့ khrâŋ ဒ.
ချိုပ်ဆေး　　ကြံ့ဆီ(ကြံ့ဆီချောက်)
ချိုပ်ပိုး　　ကြံ့ပင်

ချုပ် cho᷄ ကိ. ပကတ်ရောင် pòk-khrɔ̀ŋ
ပါမောက္ခချုပ်　　အဓိကာရပတိ
ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး　　စစ်မှူး
ဗိုလ်ချုပ်ကြီး　　စစ်ဗိုလ်
ဗိုလ်ချုပ်　　စစ်ဗိုလ်
ဗိုလ်မှူးချုပ်　　စစ်သူကြီး
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်　　အဓိပတိ
ဝန်ကြီးချုပ်　　နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ
အချုပ်　　ဦးဆောင်သူ၊ ခေါင်းဆောင်
အုပ်ချုပ်　　ပကတ်ရောင်
နိုင်ငံကိုရှင်ဘုရင်အုပ်ချုပ်တယ်
ကဗ္ဗဒေသကို ဘုရင်ပကတ်ရောင်

ချုပ် cho᷄ ကိ. ပိတ်,ကပ်,ဖက် pèn,khàt,phùk
ဆီးချုပ်　　ဆီးအိတ်ပိတ်
လေချုပ်　　လေပိတ်
ဝမ်းချုပ်　　ဝမ်းဗိုက်

ချုပ် cho᷄ ကိ. ချုပ်,ဖက်ချုပ် cɛ́p,phùk-chát
ချုပ်အပ်　　အပ်ချုပ်
ချုပ်ရိုး　　ချုပ်ရိုး
ဖိနပ်ချုပ်　　ဖိနပ်ချုပ်
ဖိနပ်ချုပ်သမား　　ဖိနပ်ချုပ်
အင်္ကျီချုပ်　　အင်္ကျီချုပ်
အချုပ်သမား　　ချုပ်
အင်္ကျီချုပ်သမား　　အင်္ကျီချုပ်
အရုန်သင့်ချုပ်ပြီးအထည်　　ပြီးစီးသော အထည်
ဓာတ်ချုပ်တယ်　　ဓာတ်ပြုတယ်(ဓာတ်ပြုခြင်း)
မိုးချုပ်　　မိုးချုပ်

စာချုပ်　　စာချုပ်
စာချုပ်ချုပ်ဆိုတယ်　　စာချုပ်ချုပ်ဆိုတယ်

ချမ်း chán ၊. အေး,နွေး yen,nɛ́:
ချမ်းမြေ　　အေးမြေ
ချမ်းမြေ့　　အေးမြေ့
ချမ်းအေး　　နွေးအေး
ရေချမ်း　　ရေအေး

ရေချမ်းစင်　　ရေအေးစင်

ချမ်းသာ　　ချမ်းသာ
ချမ်းသာတဲ့ကုန်သည်　　ချမ်းသာသော ကုန်သည်
ချမ်းသာတဲ့ရွာ　　ချမ်းသာသော ရွာ
ချမ်းသာတဲ့အိမ်　　ချမ်းသာသော အိမ်
ငွေကြေးချမ်းသာသူ　　ငွေကြေးချမ်းသာသူ
မွေးလာတုန်းထဲက ချမ်းသာတယ်
ချမ်းသာစွာ မွေးဖွားလာသည်

ချု choñ ဦ. ပျို့ပျိုး phû-mâŋ
ချုပင်　　ပျို့ပင်
ချုတော,တောချု　　ပျို့တော
ချုပုတ်　　ပျို့ပုတ်
ဆူးချု　　ဆူးပျို့
ပန်းချုတစ်ချု　　ပန်းပျို့တစ်ပွင့်

ချုံး chôñ ၊. ချုပ်(ငြိသောအားဖြင့်) sûp
ပိန်ချုံး　　ပိန်ချုံး
ချုံးကျ　　ချုံးကျ
ပန်ချုံးတဲ့ကလေး　　ပိန်ချုံးသော ကလေး

ချယ် che ကိ. ရေးပြ rabɛ̀
ဥ ခြယ်

ချယ်ရီ cheyi ဦ. ချယ်ရီ che-rî: အ.cherry
ချယ်ရီသီး　　ချယ်ရီသီး

ခြု chà ဦ. ပလောက plùak
ခြုတောင်ပို့　　ကြောပလောက

ခြား châ ၊. ခြား,ထူးခြား tà:ŋ,tè:k-tà:ŋ
လိမ္မာရေးခြား　　ကျင့်ဝတ်ကောင်းမှု(ကျင့်ဝတ်ကောင်းမှုထူးခြားမှု)
တခြားလူ　　တခြားသူ
လူမျိုးခြား　　တိုင်းရင်းသား
နိုင်ငံခြားသား　　နိုင်ငံခြားသား

ခြူး chû ဦ. ခြယ်ခြယ် lûat-lɛ̀ŋ
ခြူးပန်းခြူးနွယ်　　ခြယ်ပန်းခြယ်နွယ်

ခြေ che ကိ. ခပ်,ခပ်ယူ,ပက်(ပြည်) khayăn,yʊ̀ŋ,pɛ̀t
ထမင်းခြေ　　ထမင်းခပ်
လက်နဲ့ခြေ　　လက်နှင့်ခပ်
အစာခြေ　　အစာခြေ
အရွက်ကိုလက်နဲ့ခြေတယ်　　အရွက်ကို လက်နှင့်ခပ်သည်

ပြည်ကြီးငါးကိုခြေတယ် ပတပလာမိုက(ဖမ်းပုပ)

ခြေ che,chi u. ကော်,ဇင်,ဘာ tháw,tiɴ,khăː

ခြေနဲ့သွားတယ် ဇင်းသွား(သွားဖြင့်ကော်)
ခြေကျင်,ခြေလျင် ဇင်းကော်
ခြေလျင်တပ် ကော်ပတ်
ခြေကျင်သွား ဇင်းသွား
ခြေကျင်လာ ဇင်းမာ
ခြေလှမ်း ကာကော်ခြင်း,ကော်ခြင်း
ခြေခေါက် ကော်ဝဲခြင်း

ခြေချောင်း ခြေကော်
ခြေမ ခြေကော်မကြီး
ခြေညှိး ခြေကော်(ကော်)
ခြေခလယ် ခြေကော်ကြား(ကော်)
ခြေသူကြွယ် ခြေကော်(ကော်)
ခြေသန်း ခြေကော်ဝှေ့(ကော်)

ခြေခုံ ခြေကော်
ခြေချင်းဝတ် ခြေကော်
ခြေဆစ် ခြေကော်
ခြေဆစ်ရိုး ခြေကော်ကြီး
ခြေပွား ခြေကော်(ခြေကော်ကွေး)
ခြေဖနောင့်,ဖနောင့် ခြေကော်
ခြေဖမိုး ခြေကော်
ခြေဖဝါး ခြေကော်,ခြေကော်
ခြေဖျားခြေဦး ခြေကော်
ခြေမွက်စိ ခြေကော်

ခြေသလုံး ခြေကော်,ခြေကော်
ခြေသလုံးရိုး ခြေကော်ကြီး
ခြေသလုံးအိမ်တိုင်လျှောက်သွားနေတဲ့သူ
ခြေကော်ခြေကော်(ခြေကော်ခြေကော်)

ခြေချင်း ခြေကော်
ခြေချင်းခတ်တယ် ခြေကော်
သံခြေချင်း ခြေကော်(ခြေကော်)
ခြေရာ ခြေကော်
ခြေရာလိုက် ခြေကော်
ခြေတော်ရာ ခြေကော်
ဘုရားခြေတော်ရာ ခြေကော်
ခြေနင်း ခြေကော်
ခြေနင်းကြိုး ခြေကော်
ခြေနင်းရာ ခြေကော်

ခြေအိတ် ခြေကော်
မြင်းခြေ ခြေကော်
ခြေသံ ခြေကော်

ခြေထောက် ခြေကော်(ခြေကော်)
ခြေထောက်ရုပ်တယ် ခြေကော်
ခြေထောက်ဆန့်တယ် ခြေကော်

ကမ်းခြေ ခြေကော်
ပင်လယ်ကမ်းခြေ ခြေကော်
မြစ်ကမ်းခြေ ခြေကော်

ခြံ chañ u. ခြေကော်,ခြေကော်,ခြေကော် sŭan,khɔ̆ːk,rúa

ကြက်ခြံ ခြေကော်
ကွက်ခြံ ခြေကော်
ခြံစည်းရိုး ခြေကော်
ခြံတံခါး ခြေကော်
ခြံလုပ်သား ခြေကော်
ငါးခြံ ခြေကော်
နွားခြံ ခြေကော်
ပန်းခြံ ခြေကော်
ပြည်သူ့ပန်းခြံ ခြေကော်
ဝက်ခြံ ခြေကော်
ဟင်းသီးဟင်းရွက်ခြံ ခြေကော်
အိမ်ခြံ ခြေကော်

ခြံုခြံ chôjañ n. ခြေကော်,ခြေကော် ʔòt-ʔɔːn,ʍát-thayát

ခြံုခြံစွာသုံးစွဲ ခြေကော်
ခြံုခြံလျှော့တာ သုံးစွဲခြေကော်
ဂိုးခြံုသူတာ ခြေကော်ခြေကော်

ခြောက် chɔ̀ n. ခြေကော်(ခြေကော်) lɔ̀ːk

တစ္ဆေခြောက်တယ် ခြေကော်
သရဲခြောက်တယ် ခြေကော်
ခြင်္ကျိုက်တဲ့ခြင်္ကျိုက်တယ် ခြေကော်
ခြိမ်းခြောက် ခြေကော်

ခြောက် chɔ̀ n. ခြေကော် hɛ̀ːŋ

နှုတ်ခမ်းခြောက် ခြေကော်
ငါးခြောက် ခြေကော်
ငါးပုပ်ခြောက် ခြေကော်
စပျစ်ခြောက် ခြေကော်
ငရုတ်သီးခြောက် ခြေကော်
လက်ဖက်ခြောက် ခြေကော်
မျှစ်ခြောက် ခြေကော်

အမဲခြောက် — เนื้อแห้ง
မြက်ခြောက် — หญ้าแห้ง
သစ်ပင်ခြောက် — ต้นไม้แห้ง
သွေ့ခြောက် — แห้งแล้ง(ดินฟ้าอากาศ)
ရေတွေခန်းခြောက် — น้ำเหือดแห้ง
ဦးနှောက်ခြောက်သွားသလား — สมองล้าแล้วหรือ

ညိုးခြောက် — เหี่ยวแห้ง
ညိုးခြောက်သည့်ပန်းပွင့် — ดอกไม้ที่เหี่ยวแห้ง

ခြောက် chɔ̂ʔ n. หก hòk
ခြောက်ယောက် — หกคน
ခြောက်ကောင် — หกตัว
ခြောက်ခု — หกอัน
ခြောက်ဘက်ညီ — หกเหลี่ยม
ခြောက်ပတ်လုံး — กลองชุดหกใบ

ခြင် chiñ n. ยุง yuŋ
ခြင်ကောင် — ตัวยุง,ยุง
ခြင်ထောင် — มุ้ง
ခြင်ထောင်ချ — เอามุ้งลง,กางมุ้ง
ခြင်ရိုက်တံ — ไม้ตียุง,ไม้ปัดยุง
ခြင်လုံးကာ — ประตูมุ้งลวด
ခြင်ထိုးတယ် — ยุงกัด
ခြင်ကိုက်တယ် — ยุงกัด

ခြင်ကြီး chiñ.ji n. เหลือบ lèap

ခြင်္သေ့ chiñθè n. สิงโต sĭŋ-to:
ခြင်္သေ့မင်း — ราชสีห์

ခြင်း chîñ n. เข่ง,ตะกร้า,ชะลอม khèŋ,ta-krâ:, chalɔ:m
ကြက်ခြင်း — เข่งใส่ไก่
ဘဲခြင်း — เข่งใส่เป็ด
ကြိမ်ခြင်း — ตะกร้าหวาย
ခြင်းတောင်း — ตะกร้าสาน
ဆွဲခြင်း — ตะกร้าหูหิ้ว
ပလတ်စတစ်ခြင်း — ตะกร้าพลาสติก
မုန့်ထည့်တဲခြင်း — ตะกร้าใส่ขนม
သစ်သီးခြင်း — ชะลอมผลไม้

ခြင်း chîñ pl. การ,ความ ka:ɴ,khwa:m
ကဗျာမောင်းခြင်း — การขับรถ
ကြည့်ရှုခြင်း — การได้ดู
ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်း — การสังเกตการณ์
ခုန်ခြင်း — การกระโดด
ငြိမ်းချမ်းခြင်း — ความสุขสงบ
စေတီပုထိုးများရေသပ္ပါယ်ခြင်း — การสรงน้ำสถูปเจดีย์
သန့်စွမ်းခြင်း — ความกระฉับกระเฉง
ဆပ်ခြင်း — การชดใช้
ဆေးရောင်ဆိုးခြင်း — การย้อมสี
တည်ကြည်ခြင်း — ความซื่อตรง
တယ်လီဖုန်းစကားပြောခြင်း — การพูดทางโทรศัพท์
ထိုသို့အခေါ်ခံရခြင်း — การได้รับการเรียกขานเช่นนั้น
နေသွေ့ခြင်း — การตากแดด,การผึ่งแดด
နှုတ်ဆက်ခြင်း — การทักทาย
ပြေးခြင်း — การวิ่ง
ပြောခြင်း — การพูด
ဗိုက်နာခြင်း — การปวดท้อง
ဘာသာစကားများကိုလေ့လာခြင်း — การศึกษาภาษาต่างๆ,วิชาภาษาศาสตร์
ရေလွှခြင်း — การสรงน้ำ,การถวายน้ำ
ဘုန်းကြီးများကိုရေလွှခြင်း — การถวายน้ำพระสงฆ์
မှောင်ခြင်း — ความมืด
ရဲရင့်ပြတ်သားခြင်း — ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว
လက်ဆေးခြင်း — การล้างมือ
လိုက်ခြင်း — การไล่ตาม
လွဲခြင်း — ความผิดพลาด
သပိတ်မှောက်ခြင်း — การคว่ำบาตร(ประท้วง)
သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း — ความบริสุทธิ์ใสสะอาด
သန့်ရှင်းရေးလုပ်ခြင်း — การทำความสะอาด
သွက်လက်ခြင်း — ความคล่องแคล่ว
အောင်မြင်ခြင်း,အောင်ခြင်း — ความสำเร็จ,ชัยชนะ

ခြင်းလုံး chîñlòñ n. ตะกร้อ ta-krɔ̂:
ကြိမ်ခြင်းလုံး — ตะกร้อหวาย

ခြစ် chiʔ v. ขีด,ขูด,ขอด khìt,khùt,khɔ̀t
မီးခြစ်ကိုခြစ်တယ် — ขีดไม้ขีดไฟ
လက်နဲ့ခြစ်တယ် — ขูดด้วยมือ
သခွားခြစ် — ที่ขูดแตงกวา
အုန်းခြစ် — ที่ขูดมะพร้าว
ရေခဲခြစ် — น้ำแข็งไส
ငါးခြစ်သား — เนื้อปลาขูด
ငါးအကြေးခြစ်တယ် — ขอดเกล็ดปลา

ခြည် chi n. ลำแสง lam-sɛ̌ŋ
ရောင်ခြည် — ลำแสง

နေခြည် လ၊ေးသေးအာဒိတ်ဿ်
မြုခြည် သားမွေးအင်္ဂါ
မျက်ခြည် သားရေ(ပုံသားရေ)
မျက်ခြည်မပြတ်လိုက်တယ်
တံမြက်စည်းမပြတ်ပြုစုသည်
မျက်ခြည်မပြတ်ကြည့်တယ်
မှုတ်မပြတ်ကြည့်သည်

ခြမ်း chân် ဂ. ပုံပြင် pòŋ-sî:k
တခြမ်း ခြမ်းတယ် ပုံပြင်ရေးသည်
နှစ်ခြမ်း ခြမ်းတယ် ပုံပြင်နှစ်ပုံ

ခြမ်း,အခြမ်း chân,ʔəchân န. ပြင် sî:k
တခြမ်း ရေးပြင်
လေးခြမ်း လေးပြင်
ရှေ့ခြမ်း ရှေ့ပြင်
ကားဘယ်ဘက်ခေါင်းခြမ်း ကားဘယ်ဘက်ခေါင်းပြင်

ခြုံး chêñ ဂ. ကာမ,ကာမဂုဏ်
kha-ra-ma,kan-chô:k
ခြုံးခြောက် ကာမဂုဏ်
လူဆိုးခြုံးခြောက်တယ် ကာမဂုဏ်ရှာသည်
မိုးခြုံး မိုးကာမ,မိုးကာ
မိုးခြုံးသံ မိုးကာမသံ,မိုးကာသံ

ခြွေ choñ ဂ. ခြုံ,ခြုံငုပ် khlum,hòm-khlum
ခြွေစောင် စောင်ခြုံ
စောင်ခြွေတယ် စောင်ခြုံသည်
တဘက်ခြွေတယ် တဘက်ခြုံသည်

ခြယ် chɛ ဂ. ဆင်ယင်(ဆင်မြန်း) rabaːy
ဆေးခြယ်,ရောင်ခြယ် ဆေးဆင်
မှုတ်နှာကိုခြယ်သ ပန်းဆင်
မိတ်ကပ်ခြယ်တယ် ပန်းဆင်ခြင်း
အလှခြယ် အဆင်

ခွ khwà ဂ. ခွ,ခွဲ khwâu,pen-khwaːma
ခေါင်းအုံးကိုခွတယ် ခေါင်းအုံးခွသည်
ခွအိပ်တယ် ခွအိပ်သည်
ခက်ရင်းခွ ခက်ခွ
လမ်းခွ လမ်းခွ
လမ်းလေးခွ လမ်းလေးခွ
လမ်းသုံးခွ လမ်းသုံးခွ
လေးခွ,လောက်လေးခွ လေးခွ
ဝက်ခွ ဝက်ခွ

သစ်ခွပန်း ပန်းခွ
သစ်ပင်ခွ ခွပင်
ခွဆုံ ခွဆုံ
အခွ ခွ

ခွာ khwa ဂ. ခွာ,ပြတ်,ပြုတ် lɔ̀:k,pɔ̀:k,pʊ̀:k
ပါးပါးခွာ ပါးပါးခွာ
သခွားသီးခွာ သခွားသီးခွာ
ပိုစတာခွာ ပိုစတာခွာ
အခေါက်ကိုခွာ အခေါက်ခွာ
ကွာစီကိုခွာ ကွာစီခွာ
မြေပဲကိုခွာ မြေပဲခွာ
အိမ်မိုးခွာ အိမ်မိုးခွာ
အိမ်ကြမ်းခွာ အိမ်ကြမ်းခွာ
ခွာလို့မရအောင် ခွာ၍မရအောင်ကပ်သည်
ဓာတ်ပုံဆီမှသူ့မှုတ်စိကိုခွာလိုက်တယ်
ပုံမှန်ဆီမှသူ့မှုတ်စိကိုခွာလိုက်သည်

ခွဲခွာ ခွဲခွာ
မိဘကိုခွဲခွာပြီး ပညာသင်သွားတယ်
မိဘကိုခွဲခွာပြီး ပညာသင်သွားသည်

ထွက်ခွာ ထွက်ခွာ
ရန်ကုန်မြို့က ထွက်ခွာလာတယ်
ရန်ကုန်မြို့က ထွက်ခွာလာသည်

ခွာ khwa န. ခြေအိတ် kè:p-thá:w
ခွာခွာ ခြေအိတ်ဝါ
မြင်းခွာ ခြေအိတ်မြင်း
မြင်းခွာသံ မြင်းခွာသံ

ခွာညို khwajo န. ပွေလီ(မြင်း) phuay-khra:ma

ခွေ khwe ဂ. ခွေ khòt-ŋɔ:
ခွေလဲတယ် ခွေလဲသည်
ယ္ဂုခွေတယ် ယ္ဂုခွေသည်
ချမ်းလို့ ခွေအိပ်တယ် ချမ်းလို့ ခွေအိပ်သည်
စက်ဘီးခွေကောက်သွားတယ် စက်ဘီးခွေကောက်သွားသည်
တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်တယ် တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်သည်

ခွေ khwe ဂ. ခွေ hă:kèp
ထင်းခွေ ခွေထင်း

(မူလ ထင်းရှာ ဂါထာ)

ခွေ gwe u. ขด khòt

ကြိုးခွေ ขดเชือก,ม้วนเชือก
ကြေးခွေ ห่วงทองเหลือง
ပန်းခွေ พวงหรีด
ပန်းခွေတစ်ခွေ พวงหรีดหนึ่งพวง
ကက်ဆက်ခွေ ม้วนเทป

ခွေ khwè n. ชวิต khwìt

ရှု ၇၇
နွားခွေကြတယ် วัวชวิดกัน
ကျွဲခွေကြတယ် ควายชวิดกัน
တိုးခွေ့ ชุกไชร์,แหวก(ฝูงชน)

ခွေး khwé u. หมา mǎ:

တောခွေး หมาป่า
ခွေးထီး หมาตัวผู้
ခွေးမ หมาตัวเมีย
ခွေးဝံစား หมาขี้เรื้อน
ခွေးရူး หมาบ้า
ခွေးရူးရောဂါ โรคหมาบ้า
ခွေးရူးပြန်ရောဂါ โรคพิษสุนัขบ้า
ခွေးသန်း หมัดหมา
ခွေးခြေ ม้านั่ง(แบบเตี้ยๆไม่มีพนักพิง)
ဒီခွေးကောင် เจ้าหมานี่(คำด่า)
ခွေးသား ไอ้ลูกหมา(คำด่า)
မြွေခွေး หมาจิ้งจอก
အိမ်စောင့်ခွေး หมาเฝ้าบ้าน
သိုးကိုစောင့်ရှောက်တဲ့ခွေး หมาเฝ้าแกะ
ခွေးဖင်ပူးနေတယ် หมาติดเป้ง

ခွေးတောက်နွယ် khwétɔ̀nwɛ u. เถาตดหมา thàw-tòt-mǎ:

ခွေးလျေးယား khwélèyá u. หมามุ่ย mǎ:-mùn

ခွဲ khwé n. แบ่ง,ผ่า,แยก bèŋ,phà:,yɛ́k

ခွဲကြစို့ แยกกันเถอะ
ငွေခွဲ แบ่งเงิน
နှစ်ခုခွဲ แบ่งสองอันนะ
နှစ်ပိုင်းခွဲ แบ่งสองส่วนนะ
တစ်ဝက်ခွဲ แบ่งครึ่งซีก
စုပူးခွဲ ผ่ากระปุกออมสิน
ထင်းခွဲ ผ่าฟืน
ဖရဲသီးကိုခွဲ ผ่าแตงโม
ဩဇာသီးကိုခွဲ ปิน้อยหน่า

ခွဲခွာ แยกจาก
ခွဲခွာသွားပြီ แยกจากไป

ခွဲစိတ် ผ่าตัด
ခွဲစိတ်မှု การผ่าตัด
ခွဲစိတ်အဆောင် ตึกผ่าตัด
အစာအိမ်ကိုခွဲစိတ်တယ် ผ่าตัดกระเพาะ

ခွဲဝေ แบ่งปัน,แบ่งสรรปันส่วน
ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို ခွဲဝေ แบ่งปันทรัพย์สินทั้งหลาย
မုန့်ခွဲဝေ แบ่งปันขนม
အိမ်ကို ခွဲဝေ แบ่งบ้านกันอยู่

လမ်းခွဲ ทางแยก
တက္ကသိုလ်ခွဲ มหาวิทยาลัยสาขา
ဘဏ်ခွဲ ธนาคารสาขา
မြစ်ခွဲ แม่น้ำสาขา

ခွဲ khwé u. ครึ่ง khrɪ̀ŋ

တစ်ကျပ်ခွဲ หนึ่งจ๊ัตครึ่ง(หนึ่งจ๊ัตห้าสิบปยา)
တစ်ထောင်ခွဲ หนึ่งพันห้าร้อย
၁၂နာရီခွဲ สิบสองนาฬิกาครึ่ง
ညနေသုံးနာရီခွဲ บ่ายสามโมงครึ่ง
နှစ်နှစ်နာရီခွဲ ตีสองครึ่ง
မနက်ကိုးနာရီခွဲ เก้าโมงเช้าครึ่ง

ခွံ,အခွံ khun̂,ʔəkhun̂ u. เปลือก plìak

ခရုခွံ เปลือกหอย
ကြက်ဥခွံ เปลือกไข่ไก่
ပြောင်းခွံ เปลือกข้าวโพด
စပါးခွံ แกลบ(เปลือกข้าว)
မျက်ခွံ เปลือกตา
လက်သည်းခွံ เล็บ
လိပ်ခွံ กระดองเต่า
သစ်သီးခွံ เปลือกผลไม้
ဦးခေါင်းခွံ กระโหลกศีรษะ
မြွေအရေခွံ คราบงู

ခွံ khùn̂ n. ป้อน pɔ̂:n

ဆေးခွံ့တယ် ป้อนยา
အစာခွံ့တယ် ป้อนอาหาร
ကလေးကို ထမင်းခွံ့တယ် ป้อนข้าวให้เด็ก

ခွက် khwɛʔ n. แก้ว,ถ้วย,ชาม kɛ̀ːw,thûay,chaːm

ကြေးခွက် ถ้วยสัมฤทธิ์,ถ้วยทองเหลือง
ချဉ်ခွက် ถ้วยน้ำจิ้ม
ဖန်ခွက် ถ้วยแก้ว
ကော်ဖီခွက် ถ้วยกาแฟ
ရေခွက် ถ้วยน้ำ,แก้วน้ำ
ဟင်းခွက် ถ้วยแกง,ชามแกง
စကားပြောခွက် ไมโครโฟน
ဆပ်ပြာခွက် กล่องสบู่
ကြာခွက် ฝักบัว
ဆီမီးခွက် ถ้วยไฟน้ำมัน,ผางประทีป
ဆေးလိပ်ပြာခွက် ที่เขี่ยบุหรี่(ถ้วยเถ้าบุหรี่)
မျက်လုံးခွက် เบ้าตา
မောင်းခွက် เบ้าครกมอง
ချိုင့်ခွက် หลุม(บนถนน)
ပုစ်ခွက် แม่พิมพ์
ရေစက်ခွက် ที่กรวดน้ำ
ရေသုံးခွက် น้ำสามถ้วย

ခွင် gwiñ n. แดน dɛ̀ːn

နတ်ခွင် เทวโลก
လူ့ခွင် โลกมนุษย์,แดนมนุษย์
ရင်ခွင်ထဲမှာ ငိုတယ် ร้องไห้ในอ้อมอก

ခွင့်,အခွင့် khwìñ,ʔəkhwìñ n. โอกาส,อนุญาต ʔoːkàːt,ʔanúyàːt

ခွင့်မရှိသူ ผู้ไม่มีโอกาส
ခွင့်ရက် วันอนุญาต(วันให้ลา)
ပိုင်ခွင့် สิทธิ
ပြောပိုင်ခွင့်မရှိဘူး ไม่มีสิทธิพูด
ရုပ်ရှင်ရုံ ဘုန်းကြီးသွားခွင့်မရှိဘူး ไม่อนุญาตให้พระไปดูหนัง

ခွင့်ပြု ขออนุญาต
ခွင့်ပြုပါ ขออนุญาตนะ
ခွင့်မပြုဘူး ไม่อนุญาต
ဝင်ခွင့်မပြု ไม่อนุญาตให้เข้า
ခွင့် ဘယ်နှစ်ရက်ရလဲ ได้รับอนุญาตกี่วัน
ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်ပြုပါသလား อนุญาตให้สูบบุหรี่หรือไม่
ရေမွှေးပူဇော်ခွင့်မပြုပါ ไม่อนุญาตบูชาด้วยน้ำหอม
တစ်ညတည်းခိုခွင့်ပြုပါ ขอพักแรมสักคืนนะ

ခွင့်လွှတ် ยกโทษ,ให้อภัย
ခွင့်လွှတ်ပါ ให้อภัยนะ,ขอโทษนะ
ငါ့ကိုခွင့်လွှတ်ပါ ยกโทษให้ฉันนะ
ခွင့်လွှတ်တတ်သူ ผู้รู้จักให้อภัย

ခွင့်တောင်း ขออนุญาต
ခွင့်တောင်းပြီ ขออนุญาตแล้ว
မိဘကို ခွင့်တောင်းပြီးပါပြီ ขออนุญาตพ่อแม่แล้ว

ခွန် khuñ n. ภาษี phaːsìː

ဝင်ငွေခွန် ภาษีเงินได้
အကောက်ခွန် ภาษีศุลกากร
အမြတ်တော်ခွန် ภาษีบำรุงรัฐ, ภาษีเงินได้

ခွန်အား khuñʔà n. กำลังกาย kam-laŋ-kaːy
ခွန်အားဗလ พละกำลัง

ခွန်း khûñ n. คำ kham
စကားခွန်း คำพูด
မေးခွန်း คำถาม
စကားတစ်ခွန်း คำพูดหนึ่งคำ

ခွပ် khuʔ ก. จิกตี cìk-tiː
ကြက်ခွပ်ကြတယ် ไก่จิกตีกัน
ငှက်ခွပ်ကြတယ် นกจิกตีกัน

ချွေတာ chweta ก. ประหยัด pràyàt
ချွေတာရေး การประหยัด
ငွေကိုချွေတာစွာသုံးပါ จงใช้เงินอย่างประหยัด

ချွေး chwê n. เหงื่อ ŋà
ချွေးထွက် เหงื่อออก
ချွေးသပ် ปาดเหงื่อ
ချွေးသုတ် เช็ดเหงื่อ
ချွေးသီးချွေးပေါက် เม็ดเหงื่อ
ချွေးမ ลูกสะใภ้

ချွဲ chwê ก. ออดอ้อน ʔɔ̀ːt-ʔɔ̀ːn
အချွဲတော်သူ คนออดอ้อนเก่ง
လာချွဲမနေနဲ့ မပေးဘူး ไม่ต้องมาออดอ้อน ไม่ให้หรอก

ချွဲ chwê n. เสมหะ sɛ̀ːm-hàʔ
ချွဲခန်း เสมหะข้น
ချွဲစုပ်စက် เครื่องดูดเสมหะ

ဆွတ် chu᷄ ก. ถอด,แก้ออก thɔ̀t,kɛ̂-ʔɔ̀k
ဖိနပ်ဆွတ်တယ် ถอดรองเท้า
ဘောင်းဘီကိုဆွတ်တယ် ถอดกางเกง
မျက်မှန်ကိုဆွတ်တယ် ถอดแว่นตา
လုံချည်ဆွတ်တယ် ถอดโสร่ง
အင်္ကျီဆွတ်တယ် ถอดเสื้อ
မျက်နှာဖုံးကိုဆွတ်တယ် ถอดหน้ากาก

ဆွတ်ယွင်း ผิดพลาด,บกพร่อง
တာဝန် ဆွတ်ယွင်းတယ် หน้าที่บกพร่อง
သေနတ်ပစ်တာ ဆွတ်ယွင်းတယ် ยิงปืนพลาด

ကိုက်ဆွတ် ขัดถู
အိုးခွက်တွေကိုတိုက်ဆွတ် ขัดถูหม้อชามรามไห

ဆွတ် chu᷄ น. เชิด chɛ̀t กย.
(เพลงเชิดในละคร)
ဆွတ်နှင်း เยื้องย่าง
ဆွတ်နှင်းသွားတယ် เยื้องย่างไป,เชิดไป

ဆွတ်တော်မူ chu᷄tɔ̀mù ก. ทรงโปรด soŋ-prò:t
(ช่วยให้หลุดพ้น)
မြတ်စွာဘုရားအဋ္ဌဝကနတ်ဘီလူးကို
- မေတ္တာဖြင့်ဆုံးမ၍ဆွတ်တော်မူသည်
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเทศนาโปรดแก่ยักษ์อาฬวก
- ด้วยความเมตตา
အင်္ဂုလိမာလ တောတွင်းလူဆိုးကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ
- ဆွတ်တော်မူသည်
พระพุทธองค์ทรงเทศนาโปรดแก่โจรป่าองค์คุลีมาล

ဆွန် chuñ ก. เหลา(ทำให้แหลม lǎw
ဘုတ်ကိုဆွန်လိုက် เหลาไม้ให้แหลม
ခဲတံဆွန်စက် เครื่องเหลาดินสอ
လေဆွန် ผิวปาก

ဆွန် chuñ ว. แหลม lɛ̆:m
နှာခေါင်းဆွန် จมูกแหลม
ပညာဆွန် ปัญญาเฉียบแหลม
သံဆွန် เหล็กแหลม
ဓားဆွန် มีดแหลม

ထူးဆွန် หลักแหลม
ထူးဆွန်လှသူ ผู้ฉลาดหลักแหลม
အထူးဆွန်ဆုံး หลักแหลมที่สุด

ဆွန်း chuñ น. ขอสับ khɔ̆:sàp
ဆင်ဆွန်း ขอสับช้าง
ပေါက်ဆွန်း จอบหัวม้อน

ဆွဲ chwe ก. ปลิด(ทำให้หลุด) plìt
ဆွတ်ဆွဲ ปลิดเด็ด
သစ်သီး ဆွဲတယ် ปลิดผลไม้
ဖရဲသီးကို ဆွဲတယ် ปลิดแตงโม
သစ်ရွက်ကို ဆွဲတယ် ปลิดใบไม้
မြေပဲတောင့်ဆွဲတယ် ปลิดฝักถั่ว

(ဂ)

ဂဏန်း gənâñ n. ဒဲ်ဟေးဍ tua-lêːk
ဂဏန်းတွက်တယ် ကံနဝဏ်ဟေးဍ
ဂဏန်းသင်္ခြာ ဂဏိတသာသတရ်
အန်စဝတုံးပေါ်ကဂဏန်း ဒဲ်ဟေးဍပနလွကဟေံ

ဂဒူး gədû n. ကးတူ့,ဂဝဟပးမးငဂ katûː,ŋɔ̂ːp-meːŋ-daː

ဂမုန်း gəmôñ n. ဝ်ာန wâːn
နုတ်ဂမုန်း ဝ်ာနစန်ကန်ဝ်ာဝ
ကုံဂမုန်း ဝ်ာနစန်ကန်ဟေံဍ

ဂရု gərù,gəyù n. ကရု,ကန်က,သာင်္ခ်ဍ kharúʔ,nàk, săm-khan ပ.
ဂရုဓမ္မ ကရုဓရ်မ
ဂရုစိုက် ဟဝ်ာစတ်သုံ့
ကျန်းမာရေးဂရုစိုက်ပါ စဂဟဝ်ာစတ်သုံ့သုခဘာ
သွားကို ဂရုစိုက်ပါ ဟဝ်ာစတ်သုံ့ဖိန်ကန်ဝ်ာယနး
ပညာရေး ဂရုစိုက်ပါ ဟဝ်ာစတ်သုံ့ကာရဲဍယနး
သူ့ကို ဂရုစိုက်စရာ မလိုပါဘူး ဖ့ံတ်ဒွံဂးဟဝ်ာစတ်သုံ့ဟေဝ
ဂရုပြု ဟဝ်ာစတ်သုံ့
အလုပ်ကိုဂရုပြုပါ စဂဟဝ်ာစတ်သုံ့သင်ကာ

ဂရုန် gəyañ n. ဟကသာရသိဒ္ဓိ?è:k-kasăːn-sìt ə.grant
အိမ်ဂရုန် ဟကသာရသိဒ္ဓိဘ်ာန
မြေဂရုန် ဖဍနတိုဒိန
ဂရုန်မြေ တိုဒိနမီဖဍနတ

ဂလုန် gəluñ n. ကရုဒ khrút ပ.
ဂလုန်ရုပ် ရုပကရုဒ

ဂါထာ gatha n. ကာထာ khaːthăː
စီးပွားကောင်းဂါထာ ကာထာဘ်ာယတိ
ထီပေါက်ဂါထာ ကာထာထုကဟွ
ပီယဂါထာ ကာထာထံဟ်ကနဝ်ာက
မီးကွင်းဂါထာ ကာထာကံနဖ
အန္တရာယ်ကင်းဂါထာ ကာထာဇ့ဟ်ဖံနဘ်ယ
ဂါထာစုတ်တယ် နဇ့ံသဝကာထာ

ဂီတ gità n. သီတ,ကနတရီ khiːtàʔ,donːtriː ပ.
ဂီတပွဲ ငာနဖကကနတရီ
ဂီတသမား ဒ်ကကနတရီ
ဂီတနည်းပြ ကရုသနကနတရီ
ဂီတပညာ သီတသာသတရ်
ဂီတသင်္ကေတာဒ်တကနတရီ

ဂီတာ gita n. ဂီတာရ် kiːtâː ə.guitar
ဂီတာကြိုး သဲ့ဂီတာရ်
ဂီတာတီးတယ် ဒဲ့ဂီတာရ်
ဂီတာတစ်လုံး ဂီတာရ်ဟိုံ့တဝ

ဂူ gu n. ထ်ံ,ကူဟ,ဖြာင thâm,khuːhăː,phroːŋ ပ.
ဂူထဲကိုဝင်တယ် ဟ်ာဖထ်ံ
ဂူနေလူသား ကနထ်ံ
လိုဏ်ဂူ ကူဟ
မဟာပါသာဏလိုဏ်ဂူ ထ်ံတမဟာပသဏ(ဒိုးဒ့ဂုံင)
သဘာဝလိုဏ်ဂူ ထ်ံဘရတသာတိ
သင်းချိုင်းဂူ ဟလုတဖင်ဂ,ဆဝ်ာဆုံ့
လူသေလောင်းဂူ ဖြာင်ဟလုတက

ဂူလီ guli n. ကလီ(ဂီဖ်ာ) khliː ส.

ဂေါကန gɔ̂pəkà n. ကရမကာရဝ်ဒ,သိပပုရုသ kam-makaːn-wát,sàp-pùrùt
(ဖ်ဒူဟလကိစကာရဝ်ဒဟဳအဲဒီဗ်)
ဂေါကန်လူကြီး ဟ်ာဟန်ာသိပပုရုသ
ဂေါကအဖွဲ့ ကဏသိပပုရုသ
ဂေါကစာရင်း ပ်ဉ့ဇီရာယ်ဒ်ဘ်ာဝဒ်
ရွှေတိုက်ဘုရားဂေါကအဖွဲ့ဝင် ကဏကရမကာရဝ်ဒဟဳအဲဒီဗ်ဇ်ဘသဝတကဝ

ဂေါ gɔ n. သဲ့မ,ဖလ့ံဝ sĭam,phlûa
ဂေါပြား ဖလ့ံဝ
ဂေါပြားအသေး သဲ့မ

ဂေါ ကြိုး gɔjô n. သဲ်နဝ်ကဇီ(ဘဒ်ဏ္ဍမဍီ) sên-phak-chiː
နီလာဂေါ ကြိုး သဲ်နဝ်ကဇီဘနိလ

ဂေါဇီ gɔbi n. ပုနနာက,သာရဂီ(မိုဇ) bun-nâːk,săːráphiː

ဂေါဇီ gɔbi n. ကးကလ့ံ kalàm ဗ.
ဂေါဇီထုပ် ကးကလ့ံပသီ
ပန်းဂေါဇီ ကးကလ့ံတဝက
ဂေါဇီပန်း ကးကလ့ံတဝက

ဂေါရခိး gɔrəkhâ n. ဖဂငဒ်ာန,ဖဂငကးဟရိုင်ဂ

tɛ:ŋ-rá:n,tɛ:ŋ-kariaŋ ဒ.
ကေါ်ရခိုးသီး ผลแตงร้าน

ကေါ်လီ,ကေါ်လီလုံး gɔli,gɔlilôũ น. ลูกหิน,ลูกแก้ว
lû:k-hĭn,lû:k-kɛ̂:w ส.
ကေါ်လီလုံးပေါက်တယ် ปาลูกหิน
ကေါ်လီလုံးလှိမ့်တယ် ทอยลูกหิน

ကိုဒေါင် godɔ̃ น. โกดัง ko:dan มล.

ကိုး gô น. ประตู(ฟุตบอล) pràtu: อ.goal
ကိုးသမား ผู้รักษาประตูฟุตบอล
ကိုးပေါက် ประตูฟุตบอล
ကိုးတိုင် เสาประตูฟุตบอล
ကိုးသွင်းတယ် ยิงประตูฟุตบอล

ကေါက် gɔ̰ น. กอล์ฟ kɔ́p อ.golf
ကေါက်သီး ลูกกอล์ฟ
ကေါက်သီးရိုက် ตีกอล์ฟ
ကေါက်သီးကစားသမား คนเล่นกอล์ฟ
ကေါက်ကွင်း สนามกอล์ฟ

ကုန် goñ น. คุณ khun บ.
ဘုရားကုန် พุทธคุณ
တရားကုန် ธรรมคุณ
သံဃာကုန် สังฆคุณ

ကုန်ပြု ยกย่อง,สรรเสริญ
သူကို ကုန်ပြုပါတယ် ยกย่องเขา
တပ်မတော်ကို ကုန်ပြုပွဲလုပ်တယ်
จัดงานสรรเสริญกองทัพ

ကုန်ယူ ชื่นชม,ภูมิใจ
သူ့အတွက် ကုန်ယူပါတယ် ชื่นชมในตัวเขา

ကုန်ပုဒ် คุณ(ความช่วยดี)
လူသေပေမဲ့ ကုန်ပုဒ်ကျန်နေတယ်
คนตายย่อมเหลือไว้แต่ความช่วยดี(ตัวตายแต่ชื่อยัง)

ကိုက်း gâiñ น. คณะ,นิกาย,แก๊ง khaná?,,níka:ŋ,kéŋ
ကိုက်းခွပ် เจ้าคณะ
ကိုက်းအုပ် ผู้ปกครองคณะ
လူဆိုးကိုက်း แก๊งคนร้าย

ထေရဝါဒကိုက်း นิกายเถรวาท
မဟာယာနကိုက်း นิกายมหายาน
သုဓမ္မာကိုက်း สุธรรมานิกาย
ရွှေကျင်ကိုက်း นิกายชเวจิน

ဂိတ် gɛ̰ น. ปากทาง,สถานีขนส่ง pà:k-tha:ŋ,
sathă:ni:-khŏn-sòŋ อ.gate
ကားဂိတ် สถานีรถยนต์
အဝင်ဂိတ် ปากประตู
အစောင့်ဂိတ် ป้อมยาม

ဂန္ဓမာ gañdəma น. เบญจมาศ ben-camâ:t
ဂန္ဓမာပန်း ดอกเบญจมาศ

ဂုန် goñ น. ปอ,ป่าน pɔ:,pà:n ဒ.
ဂုန်နီ ปอแดง
ဂုန်နီကြိုး เชือกป่าน
ဂုန်နီကော်ဇော် พรมป่าน
ဂုန်နီထည် ผ้าป่าน
ဂုန်နီအိတ် กระสอบป่าน

ဂုံ goñ น. ขิน,ไตขิน khĭn,tay-khĭn
ဂုံလူမျိုး ชาวขิน

ဂျပု jəpù น. คนแคระ khon-khré?

ဂျပန် jəpañ น. ญี่ปุ่น ɲí:pùn
ဂျပန်နိုင်ငံ ประเทศญี่ปุ่น
ဂျပန်စကား คำพูดญี่ปุ่น,ภาษาญี่ปุ่น
ဂျပန်ဘာသာ ภาษาญี่ปุ่น
ဂျပန်လူမျိုး ชนชาติญี่ปุ่น,คนญี่ปุ่น
ဂျပန်နေကြာ ดอกกระดุมทอง
(ทานตะวันญี่ปุ่น)

ဂျာနယ် jane น. วารสาร wa:rasă:n อ.journal

ဂျာမနီ jamənì น. เยอรมันนี yə:raman-ni:
ဂျာမနီပြည် ประเทศเยอรมัน

ဂျာဝိုင်း jawâiñ น. ผมจุก phŏm-cùk
ดู ချာဝိုင်း

ဂျီး jì น. จู้จี้ cù:ci:
ဂျီးများတယ် မရောင်းဘူး
จู้จี้มากนักเลยไม่ขายให้

ကျင် jiñ n. ဓိန(เหล้า) yin ə.gin

ကျင် jiñ n. ลูกช่าง lûːk-khàːŋ
ကျင်ကစားတယ် เล่นลูกช่าง
ကျင်ထိုး โยนลูกช่าง
ကျင်ပေါက် ปาลูกช่าง
ကျင်ရစ်တယ် ลูกช่างหมุน

ကျင်း jĩñ n. ဓိနစ် yiːn ə.jeaŋ
ကျင်းလွယ်အိတ် กระเป๋าฮีนส์(แบบสะพาย)

ကျစ်ကား jiʔkâ n. รถจี๊ป rót-cíːp ə.jeep-car

ကျုတ် juʔ n. ศราค khrâːt

ကျုံ joñ n. ข้าวสาลี khâːw-săːliː ဓ.
ကျုံဆန် ข้าวสาลี
ကျုံပင် ต้นข้าวสาลี
ကျုံမှုန့် แป้งข้าวสาลี

ကြိုတ် jo n. ดาวเคราะห์ daːw-khrɔ́ʔ
ကမ္ဘာကြိုတ် โลก
အင်္ဂါကြိုတ် ดาวฮังคาร
ဗုဒ္ဓဟူးကြိုတ် ดาวพุธ
ကြာသပတေးကြိုတ် ดาวพฤหัส
သောကြာကြိုတ် ดาวศุกร์
စနေကြိုတ် ดาวเสาร์
ယူရေးနတ်ကြိုတ် ดาวยูเรนัส
နတ်ပကျွန်းကြိုတ် ดาวเนปจูน
ပလူတိုကြိုတ် ดาวพลูโต

ကြိုတ်တု ดาวเทียม
ကြိုတ်မွှား สะเก็ดดาว
အရုဏ်ကြိုတ် ดาวบริวาร
ကြိုတ်ရုပ် ดาวราศรี
ကြိုတ်ကျ ดาวตก
ကြိုတ်မွေ့ ดวงปิ่นป่วน
ကြိုတ်ကောင် ตัวเคราะห์,ตัวชวย

ငွေး gwê n. อัณฑะ ʔan-thá?
มักเขียนว่า ဥး
ငွေးဥ ไข่อัณฑะ
ငွေးစေ့ ลูกอัณฑะ

ငွေး gwê n. เคย(กุ้งฝอย) khəːy n.
ငွေးငံးပိ กะปิเคยเคย

ငွေး,ဥး gwê n. มะกอก màkɔ̀ːk
ငွေးသီး ลูกมะกอก

ဂွမ်း gũñ n. สำลี sǎm-liː
ဝါဂွမ်း นุ่นปุยฝ้าย
ခံတဲ့ဂွမ်းထုပ် ผ้าอนามัย
အမျိုးသမီးသုံးဂွမ်းလိပ် ผ้าอนามัย

ဃတ် juʔ n. สังหัง(โรค) sàŋ-khaŋ

(ခ ၁)

ဃောသ gɔ̀ə̀ə̀ n. โฆษะ khoːsàʔ
အဃောသ อโฆษะ
ဃောသအက္ခရာ อักษรโฆษะ

(c)

c ŋà น. เจ้า,ไอ้ câw,ʔây
(คำเรียกชาน หากเป็นเพศหญิงจะใช้ မိ)
cကြွေး เจ้าขี้โม้
cခွေး เจ้าหมา
cညို เจ้าสีน้ำตาล(ชื่อสัตว์)
cနီ เจ้าสีแดง(ชื่อสัตว์)
cပျင်း เจ้าตัวขี้เกียจ
cယုန်cပျင်းလေး เจ้ากระต่ายน้อยผู้ขี้เกียจ
cမူးကြီး เจ้าขี้เมา
cမိုက် เจ้าโง่,เจ้าตัวพาล
cတုံး เจ้าทึ่ม,เจ่าทื่อ,เจ้าโง่
cပုထွေး เจ้าบุท่วย(ชื่อคน-เรียกอย่างไม่สุภาพ)

c ŋà ป. ท่า,ถ้วนท่า thûa,thûan-thûa
ကိုယ်စီကိုယ်c ท่าหน้า
ကိုယ်စီကိုင်c အလုပ်လုပ်တယ် ทำงานกันท่าหน้า

cချိပ် ŋəcheˀ น. ข้าวเหนียวดำ khâ:w-nǐaw-dam
ကောက်ညှင်းcချိပ် ข้าวเหนียวดำ
cချိပ်တရုတ် จีนข้าวเหนียวดำ
(คำล้อเลียนว่า เจ๊กดำ)

cပိ ŋəpì น. กะปิ kapìʔ
ดู ငါးပိ

cရဲ ŋəjɛ́ น. นรก nárók
cရဲသား สัตว์นรก
cရဲဘုံ ขุมนรก,นรกภูมิ
cရဲကျ ตกนรก

cရုတ် ŋəyoˀ น. พริก phrík
cရုတ်သီး เม็ดพริก
cရုတ်သီးကြော် พริกผัดแห้ง
cရုတ်သီးခြောက် พริกแห้ง
cရုတ်သီးစိမ်း พริกอ่อน
cရုတ်သီးမှုန့် พริกป่น
cရုတ်သီးမှုန့်အကြမ်း พริกป่นเนื้อหยาบ
cရုတ်သီးမှုန့်အနု พริกป่นเนื้อละเอียด
cရုတ်ကောင်း พริกไทย
cရုတ်ကောင်းစိမ်း พริกไทยอ่อน
cရုတ်သီးချဉ် พริกส้ม,พริกดอง
cရုတ်ဆီ ซ้อสพริก
cရုတ်ဆုံ ครกตำพริก
cရုတ်သီးဖတ် เม็ดพริก(เครื่องประดับยศ)

cလျှော် ŋəlyiñ,ŋəyiñ น. แผ่นดินไหว phèn-din-wǎy
မြေcလျှော် แผ่นดินไหว
cလျှော်လုပ်တယ် แผ่นดินไหว
cလျှော်တိုင်းစက် เครื่องวัดแผ่นดินไหว

ငါ ŋa ส. ฉัน,กู,ข้า chǎn,kuː,khâː
ငါတို့ พวกฉัน,พวกเรา
ငါမွဲ การหลงตน,ยึดติดในตนเอง

ငါး ŋâ น. ปลา plaː
ငါးခေါင်း หัวปลา
ငါးဆူးတောင် ครีบปลา
ငါးမြီး หางปลา
ငါးအသား เนื้อปลา
ငါးဥ ไข่ปลา

ငါးသေးလေး ปลาตัวเล็ก

ငါးသားအမဲ เนื้อสัตว์(เนื้อปลาเนื้อวัว)
အသားငါး เนื้อสัตว์(เนื้อและปลา)

ရေချိုငါး ปลาน้ำจืด
ရေငန်ငါး ปลาน้ำเค็ม
ပင်လယ်ငါး ปลาทะเล

ငါးကြော် ปลาทอด
ငါးကင် ปลาปิ้ง
ငါးခြောက် ปลาแห้ง
ငါးခြောက်ကောင် ปลาแห้ง(เป็นตัว)
ငါးခြောက်ပြား ปลาแห้ง(ผ่าแบ)
ငါးချဉ် ปลาส้ม
ငါးဆာနယ် ปลาเคล้าเกลือ
ငါးဆုပ်ကြော် ปลาทอดมัน,ปลาเห็ด
ငါးဆုပ်လုံးဟင်းချို แกงจืดลูกชิ้นปลา
ငါးပေါင်း ปลานึ่ง
ငါးပေါင်းထုပ် ปลานึ่งห่อ(ใบตอง)
ငါးပုပ်ခြောက် ปลาเค็มแห้ง
ငါးပုပ်ပြား ปลาเค็ม(ผ่าแบ)
ငါးမီးဖုတ် ปลาย่าง
ငါးမှုန့် ข้าวเกรียบ
ငါးသေတ္တာ ปลากระป๋อง
ငါးသုပ် ปลาคลุก(น้ำมัน)

ငါးဟင်း　　ကင်ပလာ

ငါးကြင်း　　ပလာတေးမြီယန
ငါးကျည်း　　ပလာခဲ့ဒ်
ငါးခူ　　ပလာဒုက
ငါးခုံးမမွက်ပြူး　　ပလာဆ်ာ,ပလာတေးမြီယန
ငါးခွေးလျှာ　　ပလာလိုင်းဟမာ
ငါးတန်　　ပလာကေတ်ဖ
ငါးပဲနီ　　ပလာကေးဖမ
ငါးပုတင်း　　ပလာပြိုက်ပ်ာ
ငါးပြေမ　　ပလာဟမ်ဝ
ငါးဖောင်ရိုး　　ပလာကေးတုန်းဟာ
ငါးဖန်ခွက်　　ပလာကေးဖရုန်
ငါးဖယ်ကွက်　　ပလာကရာ
ငါးဖယ်လွှာ　　ပလာဆလာတ်
ငါးဖွံ့　　ပလာတီန
ငါးဘက်　　ပလာခ်ာဝ
ငါးမုတ်　　ပလာစေးလမ်ဒ်
ငါးမန်း　　ပလာဆလာမ်
ငါးမန်းကွဲ　　ပလာဆလာမ်ဟဝ်ခ်ဝန်
ငါးမြင်း　　ပလာဆဝာရ
ငါးမြွေထိုး　　ပလာကေးဂိန်ဒါ,ပလာဟလာဒ
ငါးရံ့　　ပလာဇ့်ဝန်
ငါးရှဉ့်　　ပလာလိုဟ
ငါးလမွေ　　ပလာဟလဒ
ငါးလိပ်ကျောက်　　ပလာကေးပေန
ငါးဝန်　　ပလာဝါဝီ
ငါးသလောက်　　ပလာတေးလုမ်ပုက

ယိုးဒယားတိုက်ငါး　　ပလာဂ်ာတိုင်းလေးဒီ
(ပလာဂ်ာတိုင်းလိုင်)
ရွှေငါး　　ပလာတောင
ရွှေဝါငါးကြင်း　　ပလာခ်ာဗ်

ငါးခြေ　　ကေးဇင်ပလာ
ငါးမွေးကန်　　ပဝ်စလိုင်ပလာ
ငါးမျှားချိတ်　　တေးဟဝ်ဘိတ်
ငါးမျှားတံ　　ပိတ်

ငါးမျှားတယ်　　ဒကပလာ

ငါး ŋâ u. ห้า hâ:
ငါးကျပ်　　ห้าจีด
ငါးဘက်ညီ　　ห้าเหลี่ยม
ငါးနှာရီ　　ห้าโมง
ငါးမူး　　ห้าสิบปยา(ครึ่งจีด)
ငါးယောက်　　ห้าคน
ငါးရာ　　ห้าร้อย

ငါးကြီးဆီ ŋâcîshi u. น้ำมันตับปลา nám-man-tàp-pla:
ငါးကြီးဆီစား၍ သွားခိုင်မယ်
ถ้ากินน้ำมันตับปลา ฉันจะทนทาน

ငါးပိ,ငပိ ŋəpì u. ปลาหมัก(กะปิ,ปลาร้า) pla:màk, (kapì?,pla:rá:)
ငါးပိကောင်　　ปลาร้าตัว,ปลาหมัก
ငါးပိကောင်ကင်　　ปลาร้าปิ้ง
ငါးပိကြော်　　กะปิผัด
ငါးပိချက်,ငါးပိရည်ချက်　　ปลาร้าต้ม
ငါးပိဆုပ်ရည်　　น้ำปลาจากกะปิ
ငါးပိစိမ်းစား　　กะปิ
ငါးပိထောင်း　　น้ำพริกกะปิ(กะปิตำ)
ငါးပိဖုတ်　　ปลาร้าหมกไฟ
ငါးပိရည်　　น้ำปลาร้า
ငါးပိရည်ကျို　　น้ำปลาร้าหลน
ငါးပိလိမ္မာကြော်　　กะปิสดห่าว
ပုစွန်ငါးပိ　　กะปิกุ้ง
ပဲငါးပိ　　เต้าเจี้ยว(กะปิถั่ว)
ဂွေးငါးပိ,မျှင်ငါးပိ　　กะปิเคย
မြိတ်ငါးပိ　　กะปิเมืองมะริด
ဂွငါးပိ　　กะปิเมืองห่าวะ(ใกล้งะปะลี)

ငါးပိငါးချဉ်　　ปลาหมักส้ม
ငါးပိငါးချဉ်သိပ် ကားကျပ်တယ်
คนแน่นรถอย่างปลาหมัก

ငု ŋù u. คูน,ลมแล้ง,ชัยนฤกษ์ khu:n,lom-lé:ŋ, chay-ya-phrík
ငုဝါ,ငုရွှေဝါ　　คูนเหลือง,คูนเหลืองทอง

ငေး ŋé ก. เหม่อลอย mè:lɔ:y
မငေးနဲ့ ဂရုစိုက်သင်ပါ
โปรดตั้งใจเรียนอย่าเหม่อลอย
ခဏလေးငေးတယ်၊ သူပျောက်တယ်
เผลอเหม่อเดี๋ยวเดียวเขาก็หายไป
ဘာတွေငေးနေတာလဲ
เหม่ออะไรอยู่เหรอ
ငေးငိုင်　　ซึมเหม่อ
ငေးငိုင်သွားအောင် ပြောတယ်
พูดจนซึมเหม่อ

ငဲ့ ŋɛ̀ ก. เอียง,เอน,แหงะ ʔiaŋ,ʔɛ:n,ŋɛ̀ʔ

စိတ်ငဲ့ကွက် ใจคล้อยตาม

ဦးခေါင်းငဲ့ เอนคอ

ငဲ့ကြည့် แหงะดู,เหลียวดู

ငဲ့ ŋɛ̀ ก. เกรงใจ,เกรงกลัว,กลัวเกรง kre:ŋ-caŋ, kre:ŋ-klua,klua-kre:ŋ

ငဲ့လို့ သွားတယ် ไปเพราะเกรงใจ

ငဲ့ညာမှု မရှိဘူး ไม่มีความเกรงใจ

တခြားလူများကိုလည်း ငဲ့ပါ โปรดเกรงใจผู้อื่นด้วย

အရှက်ကိုငဲ့တယ် เกรงต่อความอาย

ထွေ ŋɔ̀ ว. ขึ้น,เข้ง ʰwɛ́:n,ŋɔ:ŋ

ထွေထွက် ขึ้นออก

သွားထွေထွက်တယ် ฉันขึ้นออก

ထွေ့ ŋɔ̀ ก. ประชด,แดกดัน pra-chót,dɛ̀:k-dan

ထွေ့လုံး คำแดกดัน,คำประชด

တယောက်နဲ့တယောက် မတည့်လို့ - ထွေ့ပြောတယ် พูดประชด เพราะต่างไม่ลงรอยกัน

ငါးပြာရည် ŋaɰ̃pyaye น. น้ำปลา náɰ̃-pla:

ခေါ်ငမ်း ดุด่า

ခေါက်ငမ်းပြောဆိုတယ် (พูด)ดุด่า

မလိမ္မာလို့ မိဘ အခေါက်ခံရတယ် ถูกพ่อแม่ดุเพราะนิสัยไม่ดี

အလုပ်ကောင်းကောင်းမလုပ်ချင်ရင် - ခေါက်ရအုံးမှာပဲ หากไม่อยากทำสิ่งดีงาม จะต้องดุละ

ငါးပြာရည် ŋaɰ̃pyaye น. น้ำปลา náɰ̃-pla:

ငါးပြာရည်အကြည် น้ำปลาใส(ชั้นดี)

ငါးပြာရည်အနှော်က် น้ำปลาขุ่น(ชั้นรอง)

ငါးငပြာရည် น้ำปลาที่ทำจากปลา

ငါးပိငပြာရည် น้ำปลาที่ได้จากการทำกะปิ

တရုတ်ငပြာရည် น้ำซีอิ๊ว(น้ำปลาจีน)

ပုစွန်ငပြာရည် น้ำปลากุ้ง

ပဲငပြာရည် ซีอิ๊ว(น้ำปลาถั่วเหลือง)

မျှင်ငပြာရည် น้ำปลาที่ได้จากเยื่อเคย

ငို ŋo ก. ร้องไห้ rɔ́:ŋ-hâɰ̃

ငိုပေမဲ့ မျက်ရည်မကျဘူး ร้องไห้ไม่มีน้ำตา

ငိုယို ร้องไห้(พร่ำพรู)

ငိုယိုမြည်တမ်း ร้องไห้คร่ำครวญ (ร้องรำพึงรำพัน)

အော်ငို ส่งเสียงร้องไห้

တဟီးဟီးနဲ့အော်ငို ส่งเสียงร้องไห้อื้ออึง

သည်းထန်စွာငိုတယ် ร้องไห้จ้า

ငိုက် ŋaiʔ ก. สัปหงก,โงก sàp-paŋòk,ŋò:k

အိပ်ငိုက် หลับสัปหงก

ငိုက်ပြည့်အောင်စားပြီး ငိုက်နေတယ် สัปหงกอยู่ หลังจากกินจนเต็มท้องแล้ว

ငင် ŋaiɰ̃ ก. สาว sa̰:w

ချည်ငင်စက် เครื่องสาวด้าย

ရေငင် สาวน้ำ

ငိုင် ŋaiɰ̃ ก. เหม่อ mɛ̀:

ခဏငိုင် เหม่อชั่วขณะ

ငေးငိုင် ซึมเหม่อ,เหม่อลอย

ငတ် ŋa̰ʔ ก. กระหาย,หิวโซ kraha̰:ɰ̃,hḭw-so:

ရေငတ်လိုက်တာ กระหายน้ำจังเลย

အလုပ်မလုပ်ရင် ထမင်းငတ်မယ် ถ้าไม่ทำงานจะหิวข้าวโซ

ငတ်မွတ် หิวโหย,อดอยาก

ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေး ฉาตกภัย(ภัยจากความอดอยาก)

ကြောင်ကလေး ဆာလောင်ငတ်မွတ်နေတယ် แมวน้อยยอดอยากหิวโหย

ငုတ်,အငုတ် ŋo̰ʔ,ʔəŋo̰ʔ น. ตอ,ซาก tɔ:,sa̰:k

သစ်ငုတ် ตอไม้ตายซาก

သွားငုတ် ตอฟัน

ငုတ်တို ตอ

ဘုရားငုတ်တို ซากเจดีย์(ยอดพัง)

သစ်ငုတ်တို ตอไม้ตายซาก

ငုတ်တုတ် โด่(อย่างตอไม้)

ငုတ်တုတ်ထိုင် นั่งโด่

လက်ငုတ် งานสืบทอด

မိဘလက်ငုတ်ကိုပဲ ဆက်လုပ်ပါတယ်
ทำงานสืบทอดพ่อแม่

ငုတ်ချွန် ŋoˀchuñ น. หมุด,หลักเขต mùt,làk-khèːt

ငန် ŋañ ว. เค็ม khem
ဘဲဥငန် ไข่เป็ดเค็ม
ဟင်းငန်တယ် แกงเค็ม
ငန်လိုက်တာ เค็มจังเลย

ငန်း ŋâñ น. ห่าน hàːn
ဘဲငန်း หงส์

ငန်း ŋâñ น. อากาศเพ้อ ʔaːkaːn-phéː
ငန်းဖမ်း เพ้อ
ငန်းဖျား ไข้เพ้อ
ငန်းဆေး ยาแก้เพ้อ

ငန်း ŋâñ น. งูพิษ ŋuːphít
ငန်းပုပ်,ငန်းမြွေ งูจงอาง
ငန်းတော်ကျား งูสามเหลี่ยม,งูทับทางเหลือง

ငန်းပြား ŋâñbyâ น. เสียม sĭam

ငုပ် ŋoˀ ก. ดำ(น้ำ),มุด dam,mút
ရေထဲငုပ် ดำในน้ำ
ငုပ်သူ คนดำน้ำ
ရေငုပ်ယာဉ် เรือดำน้ำ
ငုပ်ချည်ပေါ်ချည် ดำผุดดำโผล่(ดำๆโผล่ๆ)
လက်စွယ်ငုပ်တယ် เล็บคุด,ขบเล็บ

ငုံ ŋoñ ก. อม,หุบ ʔom,hùp
ချိုချဉ်ငုံ อมลูกอม
ဆေးငုံ อมยา
ရေငုံတယ် อมน้ำ
ပန်းငုံသွားတယ် ดอกไม้หุบไปแล้ว

ငုံ ŋòñ ก. ก้ม,ค้อม kôm,khóːm
မျက်နှာငုံ ก้มหน้า
ခေါင်းငုံ ค้อมหัว,ก้มหัว
လှမ်းငုံကြည့် ชะโงกดู

ငုံး ŋòñ น. นกกระทา,นกคุ่ม nók-kratháː,nók-khûm
ငုံးဥ ไข่นกกระทา
ငုံးဥပြုတ် ไข่นกกระทาต้ม

ငယ် ŋɛ น. กระจง kracoŋ

ငယ် ŋɛ ว. น้อย,เล็ก nɔ́ːy,lék
ကလေးငယ် เด็กน้อย
ငယ်ထိပ် กระหม่อมศีรษะ
မယားငယ် เมียน้อย
လူငယ်,သူငယ် เด็ก
ငယ်သူ ผู้อ่อนอาวุโส
ငယ်ဖြူ พระที่บวชมาตั้งแต่เป็นเณร
အစ်ကိုငယ် พี่ชายเล็ก
(มักเรียก အစ်ကိုလေး)

ကားငယ် รถเล็ก
စာအုပ်ငယ် หนังสือเล่มเล็ก
ဈေးငယ် ตลาดเล็ก
တမာပင်ငယ် สะเดาต้นเล็ก
သစ်ပင်ငယ် ต้นไม้เล็ก
အိမ်ငယ် บ้านหลังเล็ก

စိတ်ငယ် ใจน้อย
စိတ်အားငယ် ใจอ่อนแอ,น้อยใจ

ငယ်ငယ် เล็กๆ,น้อยๆ
ကလေးငယ်ငယ် เด็กเล็กๆ
ယောကျ်ားငယ်ငယ် ผู้ชายตัวเล็กๆ
မိန်းကလေးငယ်ငယ် เด็กผู้หญิงตัวเล็กๆ
အိမ်ငယ်ငယ် บ้านหลังเล็กๆ
စာအုပ်ငယ်ငယ် หนังสือเล่มเล็กๆ

ငယ်လေး เล็กๆ
ငယ်ငယ်လေး เล็กๆ
ရွာငယ်လေးတစ်ရွာ หมู่บ้านเล็กๆหนึ่งแห่ง

ငယ်ရွယ် อ่อนเยาว์,อ่อนวัย
သူ ငယ်ရွယ်စဉ်က လှတယ် เขาสวยมาแต่เด็ก

ငြိ ɲì ก. เกี่ยว kìaw
ဆူးငြိတယ် หนามเกี่ยว
လက်သည်းနဲ့ ငြိတယ် ข่วนด้วยเล็บ
ငြိစွဲ ติด,เกี่ยวติด
သူ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်အပေါ်မှာ
- ငြိစွဲရတယ်
เขาติดสาวคนหนึ่ง

ငြီး ɲì ก. เบื่อหน่าย bìa-nà:y
ဖတ်လို့မငြီးဘူး อ่านไม่เบื่อ
ကြည့်မငြီးနိုင်ပါ ดูได้ไม่เบื่อ
ငြီးစော်အန့် กลิ่นน่ารำคาญ
ငြီးငွေ့ เบื่อหน่าย,งี่เง่า
ငြီးငွေ့စရာကောင်းတယ် น่าเบื่อหน่าย
ဝက်သားဟင်းငြီးငွေ့တယ် เบื่อแกงหมู

ငြိုး ɲò ก. เคียดแค้น khìat-khé:n
ကျွန်မ သူ့ကို ငြိုးတယ် ฉันเคียดแค้นเขา
ငြိုးသူရန်ဘက် ศัตรูคู่แค้น

ငြင်း ɲíɴ ก. ปฏิเสธ,บอกปัด patìsè:t,bɔ̀:k-pàt
ငြင်းခုံ โต้แย้ง
ငြင်းဆန် บอกปัด
သူ ဝန်မခံပဲ အမြဲငြင်းတယ်
เขาปัดความรับผิดชอบเสมอ

ငြင်း ɲíɴ น. แคนน้ำเต้า khɛ:n-nám-tâw

ငြောင့် ɲɔ̀ɴ น. ตอแหลม tɔ:lɛ̀:m
ဆူးငြောင့် ตอหนาม

ငြမ်း ɲáɴ น. นั่งร้าน nàɲ-rá:n
ငြမ်းဆင် ตั้งนั่งร้าน

ငြိမ် ɲeɪɴ ก. สงบเงียบ,นิ่งเงียบ sàɲòp-ŋìap,nìɲ-ŋìap
အသာငြိမ် นิ่งเฉย
ဆော့လို့ သူငြိမ်တယ်
เขานิ่งเงียบเพราะ(มีคน)ปลอบ
တန်းစီငြိမ်ရပ်နေတယ်
เข้าแถวยืนสงบนิ่ง
ဘုရားဖူးနေတုန်း ဒေါသငြိမ်တယ်
โกสะสงบลงขณะที่ไหว้พระ
ကားငြိမ်တယ်
รถวิ่งเรียบ(ไม่กระเทือน)

ငြိမ်ငြိမ် นิ่งๆ
ငြိမ်ငြိမ်နေပါ မဆော့နဲ့ ခဏနေရင်ပြန်မယ်
စိတ်ငြိမ်ငြိမ် ထားပါ ทำใจนิ่งๆ(สงบๆ)ไว้นะ

ငြိမ်သက် สงบนิ่ง
ငြိမ်သက်စွာ ထိုင်နေကြတယ် นั่งสงบนิ่งกันอยู่
တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်သောညအလယ်တွင်
ในยามดึกอันสงบเงียบ

ငြိမ့် ɲèɪɴ ก. นุ่มนวล nùɴ-nuan
ငြိမ့်ညောင်း นุ่มนวล
စောင်းသံ ငြိမ့်ညောင်းသာယာတယ်
เสียงพิณไพเราะนุ่มนวล
အက ငြိမ့်ညောင်းတယ်
การรำนุ่มนวลออนช้อย

ငြိမ်း ɲéɪɴ ก. สงบ,สงบลง sàɲòp,sàɲòp-lòŋ
ငြိမ်းချမ်း สุขสงบ,สันติ
ငြိမ်းချမ်းခြင်း ความสุขสงบ,สันติสุข
ငြိမ်းချမ်းရေး สันติภาพ
စစ်ပြေငြိမ်းရေး การสงบศึก
မီးငြိမ်း ไฟสงบลง

ငွားငွားစွင့်စွင့် ŋwâŋwâswìɴzwìɴ ว. ตระหง่าน,ชูช่อ trəŋà:n,chu:chɔ̂:
ငွားငွားစွင့်စွင့် မြင့်တယ် สูงตระหง่าน
ငွားငွားစွင့်စွင့် ပွင့်တယ် บานชูช่อสะพรั่ง

ငွေ ŋwe น. เงิน ŋən
ကျွန်ငွေ เงินเหลือค้าง
ကျောင်းရန်ပုံငွေ เงินกองทุนสำหรับโรงเรียน
ငွေကြေး เงินทอง
ငွေကြေးချမ်းသာသူ เศรษฐี
ငွေကြေးချို့တဲ့သူ คนขัดสนเงิน
ငွေကြေးပြည့်စုံတဲ့သူ คนมีเงิน
ငွေစက္ကူ ธนบัตร
ငွေစက္ကူအသေး ธนบัตรปลีก,แบ็งค์ย่อย
ငွေပေးတယ် ให้เงิน
ငွေလက်ငင်း เงินสด
ငွေလဲလှယ်ရေး ตลาดแลกเปลี่ยนเงิน
ငွေအကြွေ เงินย่อย
ငွေအစစ် เงินแท้
ငွေအတု เงินปลอม
စပေါ်ငွေ เงินมัดจำ
စရိတ်ငွေ เงินค่าใช้จ่าย
ထိုင်းငွေ เงินไทย
နိုင်ငံခြားငွေ เงินต่างประเทศ
ဘဏ်ငွေ เงินกองทุน
ဝင်ငွေ เงินรายได้
အလှူငွေ เงินบริจาค
အာမခံငွေ เงินประกัน

ငွေ့,အငွေ့ ŋwè,ʔəŋwè น. ไอ,ก๊าซ ʔay,ká:t

ခဝတ်ငွေ့ ဂ်ာဇ
ရေငွေ့ ခေါ်းရာ
ရေနွေးငွေ့ ခေါ်းရာရှိန်

ငှဲ့ ŋə̀ ဂ. แจก cɛ̀ːk
မုန့်ဝေငှဲ့တယ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ဝေငှဲ့စားတယ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှား ŋâ ဂ. จ้าง,เช่า,ยืม câːŋ,châw,jɯ̀ːm
အလုပ်သမားငှားရမယ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
အငှားလျှော် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
အိမ်ငှားချင်တယ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
အိမ်ငှားခ ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ခဏငှားပါ ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှဲ့ ŋɛ̀ ဂ. ริน rin
ထမင်းအရေငှဲ့ချက် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
လက်ဖက်ရည်ငှဲ့ပေးပါ ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှက် ŋɛ̂ʔ น. เรือสัมปั้น ria-săm-pân
ငှက်သမား ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ခတ်တယ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှက် ŋɛ̂ʔ น. นก nók
ငှက်စာ ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်တောင် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်နှုတ်သီး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပေါက် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်သိုက် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ဥ ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှက်ကုလားအုတ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ကျား ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ကြီးဝန်ပို ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ခါး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ငန်းငှား ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်စပ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်တော် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ဝါ ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်သပိတ်လွယ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ခေါက်ရှာငှက်,သစ်တောင်ငှက် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ဇင်ယော်ငှက် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှက်ဖျား ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ဖျားရှိတယ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှက်ဖျားရောဂါ ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ဖျားဘေးဆေး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်တောခွေးတော ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှက်ပျော ŋəpyɔ̀ น. กล้วย klûay
ငှက်ပျောပင် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောဖီး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောဖူး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောဖူးသုပ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောပြုပ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောရွက် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောသီး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောသီးမုန့် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောအူ ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောပွဲ,ငှက်ပျောအုန်းပွဲ
ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှက်ပျောကြော် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောခြောက် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောသီးမီးကင် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောသီးမီးဖုတ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောသီးအုန်းနို့ဆန်း ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငှက်ပျောဖီကြမ်း ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောသီးမွှေး,သီးမွှေး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ရခိုင်ငှက်ပျောသီး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ရွှေငှက်ပျောသီး,
ရွှေနီငှက်ပျောသီး ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငှက်ပျောသီးချဉ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

ငြိမ်း ŋêĩ ဂ. ดับ(ทำให้สงบ) dàp
မီးငြိမ်း ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
ငြိမ်းသတ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်
မီးကိုငြိမ်းသတ် ခေါ်းရာမှုန်းတယ်

(စ)

စ sà ဂ. ဦး,ဦးက,ဦး rə̀m,rɛ́:k,phə̀ŋ

စကားစ ပါဟုတ်ကြီး
စကားစရှိခဲ့တယ် မှုတ်ကြီးခဲ့တယ်
ထမင်း ဘယ်အချိန်က စစား လဲ
ဦးကိုင်းဘယ်အချိန်ကစစားလဲ
ဘယ်တုန်းက စလဲ ဦးစ၍ဘယ်တုန်းက
ထိုနေ့မှစ၍
ဦးစ၍ထိုနေ့ထိုည
ဘာကြောင့်စမလုပ်သေးလဲ
ဘာကြောင့်မစလုပ်သေးလဲ
ရုန်စ ရုန်းစ
ရုန်ပွဲစကြပြီ ရုန်းပွဲစကြပြီ
ရောက်လာစ ရောက်လာစ
တွေ့စက တွေ့စက
လမ်းစ လမ်းစ
လမ်းစဖွောက်တယ် လမ်းစဖောက်တယ်
လမ်းစချ ပြီ လမ်းစချပြီ
လုပ်ငန်းစတယ် လုပ်ငန်းစတယ်
သူစောင်းတီးစသင်နေတယ်
သူစောင်းတီးစသင်နေတယ်
အစည်းအဝေးစတော့မယ်
အစည်းအဝေးစတော့မယ်
ဘယ်သူရုန်စတာလဲ
ဘယ်သူရုန်းစတာလဲ

လက်စ လက်စ
ပြောလက်စဆက်ပြောတယ်
ပြောလက်စဆက်ပြောတယ်
စားလက်စထမင်းပွဲ
စားလက်စထမင်းပွဲ
သူဖဲရိုက်တဲ့လက်စရှိတယ်
သူဖဲရိုက်တဲ့လက်စရှိတယ်
လက်စွမ်းလက်စ
လက်စွမ်းလက်စ
သူစောင်းတီးတဲ့လက်စွမ်းလက်စရှိတယ်
သူစောင်းတီးတဲ့လက်စွမ်းလက်စရှိတယ်

စပြော စပြော
ကလေး စကားစပြောတယ် ကလေးစကားစပြောတယ်

စတင် စတင်
စတင်ကစားသည် စတင်ကစားသည်

ပြဇာတ်စတင်ပြသည် ပြဇာတ်စတင်ပြသည်
ဘောလုံးပွဲကိုစတင်ကစားသည်
ဘောလုံးပွဲကိုစတင်ကစားသည်
စတင်ပြုလုပ် စတင်ပြုလုပ်

ခါစ ခါစ
ရောက်ခါစ ရောက်ခါစ
တည်ဆောက်ခါစ တည်ဆောက်ခါစ
စားခါစရှိပါသေးတယ် စားခါစရှိပါသေးတယ်
အိပ်ခါစပဲ အိပ်ခါစပဲ
သေပြီးခါစရှိပါသေးတယ် သေပြီးခါစရှိပါသေးတယ်

ထင်းစတစ်စ ထင်းတစ်စ
မီးသွေးခဲတစ်စ မီးသွေးခဲတစ်စ

စ sà ဂ. ဦးဆောင်,ဦးဆောင်ခြင်း lɔ́:lɛ̀n,ɲɔ̀:k-lɔ́

စတတ်နောက်တတ် ဦးဆောင်တတ်
သူ စလို့ကောင်းတယ်
သူဦးဆောင်လို့ကောင်းတယ်
ယောကျ်ားလေး မိန်းကလေးကို စတယ်
ယောကျ်ားလေးကမိန်းကလေးကိုဦးဆောင်တယ်
စတဲ့စကား အရေးမထားနဲ့
ဦးဆောင်တဲ့စကားအရေးမထားနဲ့
တိတ်ပါသမီးလေးရယ်၊ ကိုကို စတာပါ
ငြိမ်ပါသမီးလေးရယ်၊ ကိုကိုကဦးဆောင်တာပါ

စ,အစ sà,ʔəsà ဂ. ဦး,ဦးဆောင်

ပိတ်စ ဦးဆောင်
သင်္ကန်းပိတ်စ ဦးဆောင်
ဘောင်းဘီစ ဦးဆောင်
လုံချည်စ ဦးဆောင်
အင်္ကျီစ ဦးဆောင်

ပိတ်စတစ်စ ဦးဆောင်တစ်ခု
လုံချည်တစ်စ ဦးဆောင်တစ်ခု
အင်္ကျီတစ်စ ဦးဆောင်တစ်ခု

စကာ zəga ဂ. ဦးဆောင် takrɛ̀:ŋ

ဂု ဆန့်ခါ

စကား: zəgâ: ဂ. ဦးဆောင်,ဦးဆောင်ခြင်း cam-pa:,cam-pi:

ဂု စံကား:

စကား: zəgâ: ဂ. ဦးဆောင်,ဦးဆောင်ခြင်း khaṁ-phṵ́t,pha:sâ:

စကားများ ပူစမာက,မိုပါကသိယင်
စကားလက်ခံ ပူစတ်ဝဲနာ်ပ,ဒ်ပါက,ဒ်ပကာ
စကားလက်ခံပြောတယ် ပူစတ်ဝဲနာ်ပ
မိဘစကား နှားထောင်ပါ ပိင်ကာပူစတ်မ့ဆ်မ့ဆ်နဲ
သူစကားအတိုင်း ကျမလုပ်တယ်
ဝိုဏ်ကာတာမကာပူစတ်ဆော

စကားထာ ကာကာယ,ပရိသနာကာကာယ
စကားထာဖြေတယ် ဘဲပရိသနာ,ကာယပရိသနာ
စကားထာဝှက်တယ် ဆ့ဝ်နပရိသနာ
စကားပုံ ကာသုဘာဘိတ
မြန်မာစကားပုံ ကာသုဘာဘိတမ့ာ
စကားရိုင်း ကာဟယာပ
စကားလိမ် ကာဝာန
ညစ်ညမ်းစကား ကာလာမက
ဘန်းစကား ကာသလင
ယဉ်ကျေးမှုစကား ကာသုဘာဝ
အတင်းစကား ကာနိနကာ,ကာဝ့ာရ်ယ

ကျေးဇူးတင်စကား ကာကလ့ာဆိုပတာဝ်ကုဏ်
ကြိုဆိုစကား ကာကလ့ာတဝ်ဝဲနာ်ပ
စကားပြောကြေးနန်း တောရသိပ်
စကားပြောခွက် တောရ်ဗ့ဆ်,ဗိုကရောဖုန
စကားပြန် လ့ာမ
စကားမပြောတတ်သူ ဝူ့ဒ်ကာမဆိုဝဲနာ်ပ(ကနဗ်ပဲ)
စကားအသံ သာနိယင
မြို့တ်စကားအသံ သာနိယင်ဆာဝ့ာဝဒ်
ဆန့်ကျင်ဘက်စကား ကာတရင်ကန်ဗ့ာမ
တုပြန်စကား ကာကလ့ာတပ
နေ့စဉ်သုံး စကားများ ကာပူစတ်ဒ့ာ်ဆုံးပရာ်ကုဏ်ဝန်
နှုတ်ဆက်စကား ကာသိကကာယ,ကာအာလာ
မိတ်ဆက်စကား ကာသိကကာယ
ရိုးစင်းစကား ကာပူစတ်ကဲ့ယာရာသီ
ရှေးကဆိုရိုးစကား ကာကလ့ာဝတ်ပရာ်
သူများစကား ကာပူစတ်ဆောကဏ်ကိုင်ဆာ

ဘာသာစကား ဘာသာ
ဂျပန်စကား ဘာသာဂျီပုန်
ထိုင်းစကား ဘာသာထိုင်
ပါဠိစကား ဘာသာပါဠိ
ပေါရာဏစကား ဘာသာပရာဏ
မြန်မာစကား ဘာသာမ့ာ
လာအိုစကား ဘာသာလာအို
အင်္ဂလိပ်စကား ဘာသာအင်္ဂလိပ်
လမ်းသရဲစကား ဘာသာကေဒ်ကာစ်ဆုတ်

စကားအသံနှင့်သင်္ကေတဗေဒပညာ သဒ္ဒဗေဒ

စကားပြော ဗုဒ္ဓသာသနာ
ဂျပန်ဘာသာစကားပြော ဗုဒ္ဓသာသနာဘာသာဂျီပုန်

စကော zəgɔ̀ **n.** กระด้ง kradôŋ
ดู ဆန်ကော

စကပ် səkaʔ **n.** กระโปรง kràproːŋ a.skirt

စကျင်ကျောက် zəjiɰ̃cɔʔ **n.** หินอ่อนเมืองชะจึง
นิยมใช้ปูรอบเจดีย์เป็นทางเดินกันร้อนเท้า

စကြာ sɛʔca **n.** จักร càk ส.
စကြာလက်နက် อาวุธจักร
စကြာရတနာ จักรรัตนา
ဓမ္မစကြာ ธรรมจักร

စကြာ zəʔca **n.** พุด phút
စကြာပန်း ดอกพุด

စခန်း səkhẫ **n.** ที่หยุดพัก,สถานี,ค่าย
thiʔ-yùt-phàk,sathăʔniːʔ,khâːɲ
ကင်းစခန်း ป้อมยาม
စစ်တပ်စခန်း ค่ายทหาร
ဒုက္ခသည်စခန်း ค่ายผู้ประสบภัย
ရဲစခန်း สถานีตำรวจ
ရဲစခန်းလေး ป้อมตำรวจ
သူပုန်စခန်း ค่ายผู้ก่อการร้าย

စခွန် səkhùñ **n.** ตะโพน ta-phon

စတီး sətíː **n.** สแตนเลส satɛːn-lèːt
စတီးဆွဲငှေ့ ปิ่นโตสแตนเลส
စတီးပန်းကန် จานสแตนเลส

စတု sətù **n.** สี่ sìː ပ.
စတုဂံ สี่เหลี่ยม
ထောင့်မှန်စတုဂံ สี่เหลี่ยมผืนผ้า
လေးဘက်ညီစတုဂံ สี่เหลี่ยมด้านเท่า
စတုရန်း สี่เหลี่ยมจตุรัส
စတုမဓု จตุมธุ
(อาหารเสริมเพื่อสุขภาพผสมด้วย
น้ำผึ้ง,น้ำอ้อย,น้ำมันงา,เนยใส)

စတုတ္ထ လံာ်ထပ်ကီ့လေ
စတုတ္ထတန်း ဒ်ုန်ကီ့လေ
စတုတ္ထတန်းကျောင်းသား နိုကဂြီယနဒ်ုန်ပီကီ့လေ

စတေး zədê ဂ. **ဖ့ာ်ပူဇာဒ်ဥ,ဖလီဇီဖ** khâ-bu-cha-ɲan, phli-chî-p ส.
မြိုစတေးသည် ဝိုဖ့ာ်မိုင်
အရှင်လတ်လတ်စတေးတယ်
ဖ့ာ်ဝိုင်ကဲ့ပြီ

စတို satô น. ร้านค้า rá-n-khá- อ.store
စတိုးဆိုင် ร้านค้า

စနေ sane น. เสาร์ săw ส.
စနေဂြိုလ် ดาวเสาร์
စနေနေ့ วันเสาร์
နောက်တပတ်စနေ เสาร์หน้า

စနိုး zənô ป. ด้วยความ..,อย่าง dûay-khwa-m,ɲà-ŋ
ချစ်စနိုး อย่างรักใคร่,อย่างเอ็นดู
ချစ်စနိုးခေါ် เรียกอย่างรักใคร่

ရှက်စနိုး อย่างเอียงอาย
ပါးစပ်ကို လက်ပါးဖြင့် ရှက်စနိုး
- အုပ်ထားလေ့ရှိသည်
มักปิดปากด้วยมืออย่างเอียงอาย

စနစ် sənɪ̂ น. แบบแผน,ระเบียบ,วิธี,เกณฑ์ bè-p-phɛ̌-n,rabìap,wíthi-,ke-n ม.
စနစ်တကျ เป็นระเบียบ
စနစ်တကျထုပ် ห่ออย่างเป็นระเบียบ
စနစ်တကျလုပ် ทำอย่างเป็นระเบียบ
စည်းစနစ်နဲ့လုပ်ကိုင် ทำงานด้วยความเป็นระเบียบ

ပန်းကန်များကိုသုံးစွဲပြီးလျှင် ဆေးကြော၍
- စနစ်တကျထားပါ
หากใช้สอยจานแล้วโปรดชำระล้างและวางให้เป็นระเบียบ
အိမ်များကို စနစ်တကျ
- ဆောက်လုပ်ထားပါတယ်
สร้างบ้านไว้เป็นระเบียบตามแบบแผน

စနစ် sənɪ̂ น. ระบอบ,ลัทธิ rabɔ̀-p,lát-thí?
ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ระบอบสังคมนิยม
တပါတီစနစ် ระบอบพรรคเดียว
ဒီမိုကရေစီစနစ် ระบอบประชาธิปไตย
ဘုရင်စနစ် ระบอบกษัตริย์
အာဏာရှင်စနစ် ระบอบเผด็จการ

စပါကလင် səpakəliñ น. น้ำมะเน็ด nám-mánét
(เครื่องดื่มทำจากน้ำมะนาว)

စပါယ်ယာ,စပယ်ရာ səpɛya น. อะไหล่,ของสำรอง, ตัวสำรอง ʔəlày,khɔ̌-ŋ-sǎm-rɔ-ŋ,tua-sǎm-rɔ-ŋ อ.spare
စပါယ်ယာပစ္စည်း อะไหล่
စပါယ်ယာဘောလုံးသမား ผู้เล่นบอลล์ตัวสำรอง

စပါယ်ရှယ် səpɛʃɛ ว. พิเศษ,ชั้นดี phísè-t,chán-di- อ.special
စပါယ်ရှယ်ပစ္စည်း ของชั้นดี
စပါယ်ရှယ်ကား รถชั้นดี
စပါယ်ရှယ်ဟောတယ် โรงแรมชั้นดี
စပါယ်ရှယ်စားသောက်ဆိုင် ร้านอาหารชั้นดี

စပါး zəbâ น. ข้าวเปลือก,ธัญพืช khâ-w-plìak, than-ya-phí-t
ကောက်စပါး ข้าวเปลือกเจ้า
ကောက်ညှင်းစပါး ข้าวเปลือกเหนียว
စပါးပင် ต้นข้าว
ဆန်စပါး ข้าวสาร
ဆပ်စပါး ข้าวฟ่าง
မုယောစပါး ข้าวบาร์เลย์
သလေးစပါး ข้าวสาลี
စမုန်စပါး ยี่หร่า
စပါးခွံ,စပါးဖွဲ แกลบ

စပါးစိုက်တယ် ปลูกข้าว
စပါးနယ်တယ် นวดข้าว
စပါးလှေ့တယ် ร่อนข้าว

စပါးကြီး zəbəʤí น. งูสามเหลี่ยม ŋu-sə̀-m-lìam

စပါးလင် zəbəliñ น. ตะไคร้ ta-khráy
စပါးလင်မွှေး ตะไคร้หอม

စပါးအုံး zəbəʔôñ น. งูเหลือม ŋu-lɨ̀am

စပေါင်ငွေ zəbɔŋwe น. เงินมัดจำ ŋən-mát-cam
စပေါင်ငွေကြိုပေးရမယ်
จะต้องให้เงินมัดจำล่วงหน้า

စပိန် səpeñ n. สเปน sapeːn ə.spain

စပျစ် zəbyiʔ n. องุ่น ʔàŋún อาร.

စပျစ်သီး	องุ่น
စပျစ်သီးခြောက်	องุ่นแห้ง,ลูกเกด
စပျစ်ပင်	ต้นองุ่น
စပျစ်ယို	องุ่นกวน,แยมองุ่น
စပျစ်ရည်	ไวน์

စမူဆာ səmusha n. ชามูซา saːmuːsaː ฮ.
(คล้ายกะหรี่ปั๊บ)

စမုန်စပ်ဒီ səmoñzəbâ n. ยี่หร่า jiːraː

စမွတ် səmuʔ n. คั่นไช่,ชั้นฉ่าย khîn-chây,khîn-chàːy
เรียกอีกชื่อว่า တရုတ်နှံနှံ

စရနယ် sərənɛ n. คลุกเคล้า khlúk-khláw
มักใช้ว่า သမအောင်နယ် คลุกให้เข้ากัน

စရာ səya n. ที่,สิ่ง,ของ thîː,sìŋ,khɔ̌ːŋ

ကစားစရာ	ของเล่น
ကော်ဖီဖျော်စရာပစ္စည်း	สิ่งของสำหรับชงกาแฟ
စားစရာ	ของกิน
စားစရာနေရာ	สถานที่สำหรับกิน
စူးစရာ	ของแหลม
ထိုင်စရာ	ที่นั่ง
ထည့်စရာ	ที่ใส่
နေစရာ	ที่อยู่อาศัย
ပတ်စရာ	ของสำหรับใช้พัน
ပန်းချီဆွဲစရာနေရာ	สถานที่สำหรับวาดรูปภาพ
ဖြတ်စရာ	ที่ตัด เช่น คัทเตอร์
ဖုန်သုတ်စရာ	ที่ปัดฝุ่น
ရှုစရာ	ของมีคม
သောက်စရာ	เครื่องดื่ม(ของดื่ม)
သုတ်စရာ	ที่เช็ด
အိပ်စရာ	ที่นอน

စရာ səya ป. เรื่อง,ความ,น่า riaŋ,khwaːm,nâː

ကြောက်စရာ	เรื่องน่ากลัว
ချစ်စရာ	ความน่ารัก
ဂရုစိုက်စရာ	เรื่องน่าเอาใจใส่
စောင့်စရာ	เรื่องน่ารอ
စိတ်ဝင်စားစရာ	เรื่องน่าสนใจ
ဆိုးစရာ	เรื่องเลวร้าย
ပူစရာ	เรื่องน่าร้อนใจ
ပြောစရာ	เรื่องน่าพูด
ဖျော်စရာ	เรื่องน่าสนุก
မုန်းစရာ	ความน่าเกลียด
ရယ်ရွှင်စရာ	ความน่าขบขัน
သနားစရာ	เรื่องน่าสงสาร
သံသယဖြစ်စရာ	เรื่องน่าสงสัย
သွားစရာ	เรื่องน่าไป
အားနာစရာ	ความน่าเกรงใจ
အံ့သြစရာ	เรื่องน่าอัศจรรย์
အံ့သြဝမ်းသာစရာ	เรื่องน่ายินดี

ခရီးဆက်စရာရှိတယ် มีเรื่องเดินทางต่อ
အကူအညီတောင်းစရာရှိလို့
ด้วยมีเรื่องขอความช่วยเหลือ

..စရာ ကောင်းတယ် น่า..
ချစ်စရာ ကောင်းတယ် น่ารัก
စားစရာ ကောင်းတယ် น่ากิน

..စရာ မကောင်းဘူး ไม่น่า..
ချစ်စရာ မကောင်းဘူး ไม่น่ารัก
စားစရာ မကောင်းဘူး ไม่น่ากิน

စရိတ်,စားရိတ် zəyeʔ n. ค่าใช้จ่าย khâː-cháy-càːy

ကျောင်းစရိတ်	ค่าเล่าเรียน
စားစရိတ်	ค่ากินอยู่,ค่าอาหาร
ထမင်းစရိတ်	ค่าข้าว,ค่าอาหาร
ရောင်းစရိတ်	ค่าขาย,ค่าวางจำหน่าย
လမ်းစရိတ်	ค่าเดินทาง

ပညာသင်စားရိတ်ငွေ
เงินค่าใช้จ่ายในการศึกษา,ค่าเล่าเรียน

စရွေး səywêː n. เดือย,สลัก diay,sàlàk

စရွေးပေါက်	ช่องเสียบเดือย
စရွေးတံ	แท่งเดือย

စလုတ် zəloʔ n. กระเดือก,ถุงคอสัตว์
kràdìak,thŭŋ-khɔː-sàt

ကြက်စလုတ်	ถุงคอไก่
စလုတ်စေ့	ลูกกระเดือก
စလုတ်ကြီးတယ်	กระเดือกใหญ่

စလုံး səlôñ ป. ทั้งหมด tháŋ-mòt

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်စလုံးလာမယ်
พวกผมทั้งสองคนจะมา
နှစ်သင်းစလုံး ทั้งสองพวก
သူငယ်ချင်းလေးဦးစလုံး เพื่อนทั้งหมดสี่คน

စလယ် zəlɛ n. หน่วยตวงข้าว
(ขนาด 1 ใน 4 ของ ပြည် หรือ
0.0175 ตัน)

စသည် səei p. เป็นต้น pen-tôn
မြက် ကောက်ရိုးစသည်ကို
- နွားစာဟုခေါ်သည်
หญ้า ฟาง เป็นต้น คืออาหารวัว

စသည်ဖြင့် อาทิ,เป็นอาทิ
အရွက်မှာ အရွက်ဝိုင်း အရွက်ရှည်
- စသည်ဖြင့် ပုံအမျိုးမျိုးရှိ၏
ใบมีรูปร่างหลายอย่าง อาทิ ใบกลม ใบยาว
အပွင့်မှာ အနီ အပြာ အဝါ အစိမ်း စသည်ဖြင့်
- အရောင်မျိုးစုံရှိ၏
ดอกมีหลายสี อาทิ สีแดง สีน้ำ สีเหลือง สีเขียว

စအို sə?o n. ทวารหนัก thawa-n-nàk

စာ sa ก. เปรียบ prìap
နှိုင်းစာ เปรียบเทียบ
အရင်နဲ့ စာတယ် เปรียบกับเมื่อก่อน

စာ,စာနာ sa,sana ก. เห็นใจ hĕn-cay
ကိုယ်ချင်းစာ เห็นใจ(คนอื่น)ดั่งตัวเอง
မိဘကို စာနာပါနော်เห็นใจพ่อแม่เถอะนะ
စာနာစရာ ကောင်းတယ် น่าเห็นใจ

စာ sa น. อักษร,หนังสือ,จดหมาย ?àk-sɔ̆ːn, nàŋ-sɨ̆ː,còt-mə̆ːy
ခန့်စာ หนังสือมอบหมาย
အလုပ်ခန့်စာ หนังสือมอบหมายงาน
ဝန်ကြီးခန့်စာ หนังสือแต่งตั้งตำแหน่งรัฐมนตรี
ညွှန်ကြားစာ หนังสือคำสั่ง

စာချုပ် หนังสือสัญญา
စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ် สนธิสัญญาสงบศึก
ကားဝယ်စာချုပ် หนังสือสัญญาซื้อรถ
သေတမ်းစာ หนังสือพินัยกรรม
လက်ထပ်စာချုပ် ทะเบียนสมรส

ထောက်ခံစာ ใบรับรอง
ပြေစာ ใบเสร็จ

ရည်းစားစာ จดหมายรัก
သူငယ်ချင်းထံပေးစာจดหมายถึงเพื่อน
အမေ့ထံကစာ จดหมายจากแม่
လေကြောင်းစာ จดหมายทางอากาศ
လေယာဉ်စာ จดหมายทางอากาศ,แอร์เมล์
ကြေးနန်းစာ,သံကြိုးစာ โทรเลข
စာအိတ် ซองจดหมาย
စာတိုက် ที่ทำการไปรษณีย์
ဖိတ်စာ บัตรเชิญ
ခေါ်စာ หนังสือเชิญ,จดหมายเชิญ

စာစောင် วารสาร
စာစောင်ငယ် จุลสาร
စာထုပ်ပဝါ ผ้าห่อคัมภีร์
စာပေ สิ่งพิมพ์,หนังสือหนังหา
စာမျက်နှာ หน้ากระดาษหนังสือ
စာရွက် แผ่นกระดาษ
စာလုံး ตัวหนังสือ,ตัวอักษร
စာအုပ် หนังสือ
စာအုပ်စာပေ หนังสือสิ่งพิมพ์
ဆေးစာ ใบสั่งยา
မှတ်စုစာ สมุดบันทึก
စာရေးစာပွဲ โต๊ะเขียนหนังสือ
သတင်းစာ หนังสือพิมพ์
သိုက်စာ ลายแทงขุมทรัพย์
အင်္ဂလိပ်စာ หนังสือภาษาอังกฤษ
အိမ်စာ การบ้าน

ကျောက်စာ ศิลาจารึก
ကမ္ဘည်းစာ จารึกคำอุทิศ

စာဆိုတော် กวี
စာရေး เสมียน
စာရေးဆရာ นักเขียน
စာပို့သမား บุรุษไปรษณีย์
စာချစ်သူ คนรักหนังสือ

စာလက်ခံ รับจดหมาย
စာသ สอนหนังสือ,
อาจารย์ผู้สอน(พระ)
စာဆို ชานหนังสือ,
ผู้ชานหนังสือ(ตามอาจารย์)

နိုကျပ်ပန်ဘုရင်၏ ဆရာတော်ဖြစ်သူ ကဝီ
စာလိုက် ဝါးကိုးတန်းတန်းတွဲ၍ ရေးသားထားသော စာအုပ်
စာရွက် စာရေးရန် ပြုလုပ်ထားသော ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည့် ပစ္စည်း
စာကျက် ကျောင်းသားများ စာသင်ယူရာ ကျောင်း
စာကြည့် စာဖတ်ခြင်း
စာရွက်ပေါ်က စာကိုကြည့်တယ် စာကိုဖတ်သည်
စာအံ စာကို ပြန်ရွတ်ဆိုခြင်း
စာဖတ် စာကို ဖတ်ရှုခြင်း
စာပြန် ပြန်လည်ဆိုခြင်း
စာစီ စာကို စီရေးခြင်း
စာစီစာကုံး စာကို စီရေးခြင်း
စာရေးတယ် စာကို ရေးသည်
စာတော်တယ် စာကို ကောင်းစွာ ရေးတတ်သည်

စာမေးပွဲ စာမေးပွဲ
အစမ်းစာမေးပွဲ အစမ်းစာမေးပွဲ
အတန်းတင်စာမေးပွဲ အတန်းတင်စာမေးပွဲ

စာရွက်တစ်တွဲ စာရွက် တစ်ထုပ်
စာရွက်တစ်ထပ် စာရွက် တစ်ထပ်
စာရွက်တစ်ထုပ် စာရွက် တစ်ထုပ်
စာရွက်တစ်ရွက် စာရွက် တစ်ရွက်

စာ sa n. **ပါဌ pa-n**
အမှတ်စာ ပါဌ

စာ,စာကလေး sa,sagalê n. **นกกระจอก nók-kràcɔ̀:k**
စာခြောက်ရုပ် ငှက်ကလေး ခြောက်ကောင်

စာ,အစာ sa,ʔəsa n. **อาหาร ʔa:hă:n**
နံနက်စာ နံနက်စာ
နေ့လယ်စာ နေ့လယ်စာ
ညနေစာ ညနေစာ
ညစာ ညစာ
ငါးမျှားစာ ငါးမျှားစာ
ကြက်စာ ကြက်စာ
နွားစာ နွားစာ
နတ်စာ နတ်စာ
ပင်လယ်စာ ပင်လယ်စာ
သွားရည်စာ,သရေစာ သွားရည်စာ

အစာအာဟာရ အစာအာဟာရ
လောက်စာ လောက်စာ
လောင်စာ လောင်စာ
မီးစာ မီးစာ
စာတော်ကဲ့ စာတော်ကဲ့

စာ sa ป. **พอ,สัก phɔ:,sàk**
တစ်ခွက်စာ တစ်ခွက်စာ
တစ်နပ်စာ တစ်နပ်စာ
တစ်ဝတ်စာ တစ်ဝတ်စာ
တစ်ယောက်စာ တစ်ယောက်စာ
ဘယ်နှစ်ခွက်စာလဲ ဘယ်နှစ်ခွက်စာလဲ

စာရင်း sayîñ น. **รายการ,บัญชี,ตาราง,ใบเสร็จ ra:y-ka:n,ban-chi:,ta:-ra:-n,bay-sèt**
စာအသောက်စာရင်း စာအသောက်စာရင်း
ဝယ်ဖို့စာရင်း ဝယ်ဖို့စာရင်း
ငွေစာရင်း ငွေစာရင်း
ရောင်းစာရင်း ရောင်းစာရင်း
ဝယ်စာရင်း ဝယ်စာရင်း
ကုန်ပစ္စည်းစာရင်း ကုန်ပစ္စည်းစာရင်း
ကျမ်းညွှန်စာရင်း ကျမ်းညွှန်စာရင်း
စာအုပ်စာရင်း စာအုပ်စာရင်း
စာမေးပွဲအောင်စာရင်း စာမေးပွဲအောင်စာရင်း
လူဆိုးစာရင်း လူဆိုးစာရင်း
အမည်ပျက်စာရင်း အမည်ပျက်စာရင်း
အချိန်စာရင်း အချိန်စာရင်း
စာရင်းရှင်းတယ် စာရင်းရှင်းတယ်

သန်းခေါင်စာရင်း သန်းခေါင်စာရင်း
မိသားစုသန်းခေါင်စာရင်း မိသားစုသန်းခေါင်စာရင်း
နိုင်ငံတော်သန်းခေါင်စာရင်း နိုင်ငံတော်သန်းခေါင်စာရင်း

စာသင် saəiñ ก. **เรียน,สอน rian,sɔ̌:n**
စာသင်ကျောင်း စာသင်ကျောင်း
မြန်မာစာသင်တယ် မြန်မာစာသင်တယ်
စာသင်ပေးတယ် စာသင်ပေးတယ်

စာအုပ် saʔo° น. **หนังสือ,สมุด năŋ-sɨ̌:,sàmùt**
စာအုပ်ငယ် စာအုပ်ငယ်
ဖုန်းလမ်းညွှန်စာအုပ် ဖုန်းလမ်းညွှန်စာအုပ်
မှတ်စုစာအုပ် မှတ်စုစာအုပ်
လမ်းပြစာအုပ် လမ်းပြစာအုပ်
တရားစာအုပ် တရားစာအုပ်

သဒ္ဒါစာအုပ် หนังสือไวยากรณ์
ကိုးကားသောစာအုပ် หนังสืออ้างอิง
သီချင်းစာအုပ် หนังสือเพลง
ညစ်ညမ်းစာအုပ်,အပြာစာအုပ် หนังสือลามก
ဗလာစာအုပ် สมุดเปล่า
စာအုပ်စာရင်း บัญชีรายชื่อหนังสือ
စာအုပ်ဖုံး ปกหนังสือ
စာအုပ်ထုပ် ห่อหนังสือ

စာအုပ်စင် ชั้นหนังสือ
စာအုပ်တင်စင် ชั้นวางหนังสือ
စာအုပ်ဗီရို ตู้หนังสือ
စာအုပ်ဆိုင် ร้านหนังสือ

စာအုပ်တိုက် หอสมุด

စာအုပ်ထုတ်တယ် ออกหนังสือ,พิมพ์หนังสือ
စာအုပ်တစ်အုပ် หนังสือหนึ่งเล่ม

စား sâ ก. กิน kin
အစား อาหาร
စားခြင်း การกิน
စားဖွယ် ของกิน
စားစရာ ของกิน

စားသောက် ดื่มกิน
စားသောက်ပွဲ งานกินเลี้ยง
စားရေးသောက်ရေး การกินอยู่
စားသောက်ချိန် เวลารับประทานอาหาร

စားပွဲ โต๊ะ,โต๊ะอาหาร
စားပွဲသောက်ပွဲ สำรับอาหาร
စာရေးစားပွဲ โต๊ะเขียนหนังสือ
စားပွဲခင်း ผ้าปูโต๊ะ
စားသောက်ဆိုင် ร้านอาหาร
စားတော်ဆက် ภัตตาคาร
စားသောက်ခန်း ห้องอาหาร
ဒီရထား စားသောက်ခန်းတွဲရှိတယ်
รถไฟคันนี้ห่วงตู้เสบียง

စားပွဲထိုး คนเสริฟ์อาหาร
စားသူ ผู้กิน
အစားကြီး คนกินจุ
စားတော်ကဲ ต้นครัว(ในวัง)

မြို့စား เจ้าเมือง(ผู้กินเมือง)
ရွာစား หัวหน้าหมู่บ้าน
သူတောင်းစား คนขอทาน
ပွဲစား นายหน้า
လခစား ลูกจ้างรายเดือน (คนมีรายได้เป็นเดือน)
နေ့စား ลูกจ้างรายวัน
နေ့စားအလုပ်သမား คนงานรายวัน

နို့စားနွား วัวนม
အသားစားနွား วัวเนื้อ
စားပင်သီးနှံ พืชผักผลไม้

ကွမ်းစား กินหมาก
ဆေးစား กินยา
ထမင်းစား กินข้าว
ခိုးစား ขโมยกิน
ဖွက်စား แอบกิน
မသိအောင်စား กินไม่ให้รู้
ဝယ်စား ซื้อกิน
အမွေစား รับมรดก, ผู้รับมรดก(ผู้กินมรดก)
လာဘ်စား กินสินบน
စားရိတ်,စရိတ် ค่าใช้จ่าย

စားသုံး ใช้สอย,กินใช้,บริโภค
စားသုံးသူ ผู้ใช้สอย,ผู้บริโภค
အသီးနဲ့အရွက်ကို လူတို့စားသုံးတယ်
คนทั้งหลายใช้สอยกินใบและผล

ရေတိုက်စားလို့ ကမ်းပါးပဲ့သွားတယ်
ตลิ่งกร่อนเพราะน้ำเซาะ

စား sâ ก. หาร hăan
၃ နဲ့ ၃ စားရင် ၁ ရတယ်
สามหารสามได้หนึ่ง
၂၅ နဲ့ ၁၀ စားရင် ရလဒ် ၅ ရတယ်
สิบหารด้วยสองได้ผลลัพธ์เป็นห้า

စား,အစား sâ,ʔəsâ น. ตัวแทน tua-thɛɛn
ကိုယ်စား ตัวแทน
သူ့ကိုယ်စား ကျွမလာတယ် ฉันมาแทนเขา

စား sâ ป. (คำเสริม)
ကြိုးစား ขยัน

ခံစား รู้สึก
စိတ်ဝင်စား สนใจ
စဉ်းစား ครุ่นคิด
ရည်းစား คู่รัก,แฟน,หวานใจ(ผู้หมายมั่น)

တင်စား เชิดชู
သူကို မင်းသားလေးလို
- တင်စားချီးကျူးတယ်
ยกย่องเชิดชูเขาราวกับราชกุมาร

ထင်စား คาดหวัง
သူကိုထင်စားမိလို့ မှားခဲ့ပါ ပြီ
ฉันผิดที่ไปคาดหวังในตัวเขา
ထင်စားမိလို့ မှားတယ်
คาดผิดไป

ပေးစား แต่งงาน
ကိုနီနဲ့ မဖြူကိုပေးစားရင် သင့်လျော်မယ်
หากโกนีและมะผยูแต่งงานกันจะเป็นเรื่องที่เหมาะสม

မြှောက်စား ส่งเสริม
ထိုင်းနိုင်ငံသည် အားကစားသမားများကို
- မြှောက်စားသည်
ประเทศไทยส่งเสริมนักกีฬา

ယုံစား เชื่อถือ,เชื่อใจ
မိန်းကလေးများသည် ယောကျ်ားတိုင်းကို
- ယုံစား၍ မရပါ
เด็กสาวอย่าเชื่อใจชายหนุ่ม

ရှုစား ทอดพระเนตร
ပွဲရှုစားတော်မူ
ทรงทอดพระเนตรงานแสดง
ရှင်ဘုရင်ကြီးသည် တိုင်းပြည်ကို လှည့်လည်၍
- ရှုစားတော်မူသည်
พระมหากษัตริย์ทรงเสด็จทอดพระเนตรพระราชอาณาจักร

လှည့်စား หลอกลวง,ต้มตุ๋น
ဒီမိန်းမကလေး ငါ့ကိုလှည့်စားတယ်
สาวน้อยคนนี้หลอกลวงฉัน

မွေးစား อุปถัมภ์
အမွေစားအဖြစ်မွေးစားတယ်
อุปถัมภ์เพื่อให้เป็นผู้รับมรดก

စားကျက် zəjɛʔ น. ทุ่งเลี้ยงสัตว์ thûŋ-líaŋ-sàt
စားကျက်မှာသိုလွှတ်၍ နွားကျောင်းလေ့
- ရှိသည်
มักเลี้ยงวัวโดยปล่อยไว้ในทุ่ง

စားတော်ပဲ zâdɔbɛ̂ น. ถั่วหัวช้าง thùa-hŭa-cháːŋ

စီစစ် sìsɪʔ ก. ไต่สวน,สอบสวน
tàỳ-sŭan,sɔ̀ːp-sŭan\
လူဆိုးကိုစီစစ်တယ် สอบสวนคนร้าย

စီ si ก. เรียง,เรียบเรียง riaŋ,rîap-riaŋ
စာစီ เรียงพิมพ์
စာစီစာကုံးရေးတယ် เขียนเรียงความ
အုတ်တွေစီ ก่ออิฐ
ဆေးပုလင်းများစီတယ် เรียงขวดยา
စာအုပ်စီတယ် เรียงหนังสือ
စီတန်း,တန်းစီ เข้าแถว

စီ si ป. แต่ละ,ทีละ,คนละ,อันละ tɛ̀ːláʔ,thiːláʔ,
khon-láʔ,ʔan-láʔ
တခန်းစီ နေကြတယ် อยู่กันคนละห้อง
တခန်းလေးယောက်စီ နေတယ် อยู่ห้องละสี่คน
တချောင်းစီ ချီးတယ် หักทีละท่อน
တမျိုးစီ ဝယ်တယ် ซื้อคนละอย่าง,
ซื้ออย่างละอัน
တမျိုးမှာ တထည်စီယူတယ် เอาชนิดละผืน
တယောက်ငွေတထောင်စီ ရတယ်
ได้คนละหนึ่งพัน
တယောက်တခန်းစီ ခွဲဝေတယ်
แบ่งปันกันคนละห้อง
တယောက်စီ လာတယ် มาทีละคน
တယောက်တချောင်းစီ ချီးတယ် หักคนละอัน
တလှည့်စီ ทีละรอบ
အတွေးကိုယ်စီ ความคิดของแต่ละคน

စီစဉ် sizìn ก. วางแผน,จัดเตรียม waːŋ-phɛ̌ːn,càt-tiam
စီစဉ်ထားတဲ့အတိုင်းလုပ်ပါ
ทำตามที่วางแผนไว้
လေ့လာရေးခရီးထွက်ဖို့ စီစဉ်တယ်
จัดเตรียมเพื่อออกทัศนศึกษา

စီပေါင်း sipɔ̀ɪ̃ น. ลูกโป่ง lúːk-pòːŋ
စီပေါင်းလွင့်သွားတယ် ลูกโป่งลอยไป

စီမံ simañ ဂ. จัดการ,วางแผน càt-kaːn,waːŋ-phɛ̌ːn
စီမံခန့်ခွဲမှု การจัดการวางแผน, การจัดแบ่งงาน
စီမံကိန်း แผนงาน,แผนการ
စီမံကိန်းမရှိဘူး ไม่มีแผนการ
စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း การบริหารจัดการ

စီး sì ဂ. โดยสาร,ขี่,สวม doːŋ-săːn,khìː,sŭam
ကားစီး โดยสารรถยนต์
စက်ဘီးစီး ขี่จักรยาน
စက်လှေကားစီး ขึ้นบันไดเลื่อน
လှည်းစီး ขี่เกวียน
မြင်းစီး ขี่ม้า
ကျောပေါ်မှာ စီးတယ် ขี่โก่ง
ဒန်းစီးတယ် ขี่ชิงช้า
ချားစီးတယ် ขี่ชิงช้าสวรรค์

ဖိနပ်စီး สวมรองเท้า,ใส่รองเท้า
မိန်းမစီးဖိနပ် รองเท้าสำหรับผู้หญิงใส่
ယောကျ်ားစီးဖိနပ် รองเท้าสำหรับผู้ชายใส่

စီး sì ဂ. ไหล lăŋ
သွားရည်စီး น้ำลายไหล
ရေမစီးဘူး น้ำไม่ไหล(น้ำนิ่ง)
စီးသောအခါ เวลาที่ผ่านไป(เวลาที่ไหลไป)
ပျက်စီး เสียหาย,สูญเสีย
သံလွင်မြစ်ရေစီးလို့ လှေအသွားရခက်တယ်
เดินทางเรือยาก เพราะแม่น้ำสาละวินไหลเชี่ยว

စီးကျ หกไหล,ไหลย้อย
သွားရည်စီးကျ น้ำลายหก

စီး sì ခ. คัน,เชือก,ขบวน khan,chîak,khàbuan
ကားတစ်စီး รถยนต์หนึ่งคัน
စက်ဘီးနှစ်စီး จักรยานสองคัน
မော်တော်ကားတစ်စီး รถจักรยานยนต์หนึ่งคัน
မီးရထားတစ်စီး รถไฟหนึ่งขบวน
စွတ်ဖားတစ်စီး ล้อเลื่อนหนึ่งคัน
လက်တွန်းလှည်းတစ်စီး รถเข็นหนึ่งคัน
ဆင်ဖြူတော်တစ်စီး ช้างเผือกหนึ่งเชือก

စီးကရက် sìkaʳ ဂ. บุหรี่ชิกาแรต bùrìː-sìkarét
อ.cigarette
စီးကရက်သောက် สูบชิกาแรต
အစီခံစီးကရက် บุหรี่ก้นกรอง

စီးပွား sìbwâ ဂ. กำไร,โภคทรัพย์ kam-ray, phôk-khasáp
စီးပွားပျက် ธุรกิจเสียหาย
စီးပွားဥစ္စာ ทรัพย์สิน,โภคทรัพย์

စီးပွားရေး เศรษฐกิจ,ธุรกิจ,การค้า
အမျိုးသားစီးပွားရေး เศรษฐกิจของชาติ
ကမ္ဘာစီးပွား เศรษฐกิจโลก
စီးပွားရေးပညာရှင် นักเศรษฐศาสตร์
စီးပွားရေးသမား นักธุรกิจ
စီးပွားရေးကောင်းတယ် เศรษฐกิจดี
စီးပွားရေးအောင်မြင်တယ်
ประสบความสำเร็จทางการค้า
စီးပွားရေးရှုံးတယ်
การค้าล้มเหลว

စု sù ဂ. รวม,รวบรวม,สะสม ruam,rûap-ruam,sàsŏm
စုပုံး กระปุกออมสิน
ငွေကိုစုတယ် รวบรวมเงิน
စက္ကူစုထားတယ် รวบรวมกระดาษไว้
လက်စုတယ် รวบน้ำมือ
သုံးစုစုတယ် รวมกลุ่มไว้เป็นสามกลุ่ม
သစ်ပင်အောက်တွင် လူစုပါသည်
คนมารวมกันที่ใต้ต้นไม้

စုစည်း รวบรวม,ระดม
ရဲဘော်စုစည်း ระดมพลทหาร
တပ်မတော်ကို စုစည်းထားသည်
ระดมกองทัพ(ระดมกองพลไว้)

စုဆောင်း สะสม,ช่องสุม
ငွေစုဆောင်း สะสมเงิน
ပစ္စည်းစုဆောင်း สะสมสิ่งของ
လက်နက်စုဆောင်း ช่องสุมอาวุธ
စစ်သားစုဆောင်း ช่องสุมกำลังพล
ရှာဖွေစုဆောင်း กว้านหาช่องสุม
စုဆောင်းထားတဲ့ရွှေငွေပစ္စည်း
ทรัพย์สินเงินทองที่สะสมไว้

စုပေါင်း,စုစုပေါင်း รวม
စုပေါင်းနေထိုင်ကြတယ် อาศัยอยู่รวมกัน
အားလုံးစုပေါင်း รวมทั้งหมด
ကျောင်းသားများ စုပေါင်းစာကျက်ကြတယ်
นักเรียนท่องหนังสือพร้อมกัน

စုဝေး ဆုံမနုံ
ကျောင်းသားများ အလံတော်အလေးပြုရန် စုဝေးကြသည်
นักเรียนชุมนุมเคารพธงชาติ

စု,အစု sù,ʔəsù n. กลุ่ม klùm
ကျွန်းစု หมู่เกาะ
ပြည်ထောင်စု สหพันธรัฐ
မိသားစု ครอบครัว
လူမျိုးစု กลุ่มชน,กลุ่มเผ่าพันธุ์
အရိုးစု โครงกระดูก
အများစု ส่วนมาก,กลุ่มใหญ่
အများစုက သဘောကျတယ် (คน)ส่วนใหญ่พอใจ

လူငယ်တစ်စု เด็กหนึ่งกลุ่ม
သုံးစု สามกลุ่ม

စူ su ก. ยื่น ɲɨ̀n
ချက်စူ สะดือจุ่น,สะดือโปน
နှုတ်ခမ်းစူ จู๋ปาก,เบ้ปาก

စူပုပ် supoˀ ก. บูดบึ้ง bùt-bɨ̀ŋ
မျက်နှာကိုစူပုပ် ทำหน้าตาบูดบึ้ง

စူး sú ก. แยง,ตำ yɛ̀ŋ,tam
မျက်စိစူးတယ် แยงตา,ตาแฉะ
နေရောင်စူးတယ် แสงอาทิตย์แยง(ตา)
မီးရောင်စူးတယ် แสงไฟแยง(ตา)
စူးစိုက်ကြည့် จ้องเขม็ง,ดูอย่างจดจ่อ
ဆီးဆူးစူးတယ် หนามพุทราตำ
အနှံ့စူးတယ် กลิ่นแรง(แยงจมูก)
စူးစရာ ของแหลมคม

စူးရှ แหลมคม
မျက်စိက စူးရှတယ် ตาแหลม
အသံစူးရှတယ် เสียงแหลม
စူးရှရှ ช่า,ซาบช่า
အရသာစူးရှရှ รสบาดคอ

ဘုရားစူး พระลงโทษ(อาจใช้ว่า ကျိန်းစူး)
ဘုရားစူးရစေရဲ့ ကျွန်တော် - မှန်မှန်ပြောတာပါ
ผมพูดความจริง ไม่เช่นนั้นขอให้พระลงโทษ

စူးစမ်း sûsáɰ̃ ก. เสาะแสวง,ใคร่รู้
sɔ̀ʔ-sàwɛ́ŋ,khrây-rúː
သူ စူးစမ်းမှု ဝါသနာပါတယ် เขาสนใจใคร่รู้

ခေ se ก. ใช้(ให้ทำ),วาน cháy,waːn
စေခိုင်း สั่งวาน
အလုပ်လုပ်ဘို့ သူကိုစေခိုင်းတယ် สั่งให้เขาทำงาน
သတင်းစုံစမ်းရန် စေလွှတ်တယ် ปล่อยเพื่อให้ไปสืบข่าว

ခေ se กช. ขอให้,ให้ khɔ̌ː-hây,hây
ခဲတံချိုးစေတယ် ให้หักดินสอ
ထင်းစည်းကို ဖြေစေတယ် ให้แก้มัดฟืน
မီးငြိမ်းစေတယ် ทำให้ไฟสงบลง
သဘောပေါက်စေချင်တယ် อยากให้เข้าใจ
နောက်မကျစေနဲ့ อย่าให้ช้า
မကြာစေနဲ့ อย่าให้นาน
သူမသိစေနဲ့ อย่าให้เขารู้

ကူညီပါရစေ ขอให้ได้ช่วย
သိပါရစေ ขอทราบ
မေးပါရစေ ขอถาม

သောက်ပါစေ ขอจงดื่ม
ကျန်းမာပါစေ ขอให้สุขภาพดี
ကံကောင်းပါစေ ขอให้โชคดี

စေတနာ sedəna n. ความตั้งใจ,ความเต็มใจ,เจตนา
khwaːm-tâŋ-cay,khwaːm-tem-cay,cèːt-tanaː ป.
စေတနာနဲ့ကူညီတယ် ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ
စေတနာနဲ့ပေးတယ် ตั้งใจให้,เต็มใจให้
စေတနာမပါဘူး ไม่ตั้งใจ(ทำ)
စေတနာရှိ มีน้ำใจ,เต็มใจ
စေတနာမရှိဘူး ไม่มีความตั้งใจ(จะให้), ไม่มีน้ำใจ
စေတနာပျက်တယ် เสียความตั้งใจ
စေတနာနဲ့ပြောမလို့ပါပဲ ตั้งใจจะบอก
သူ့အပေါ်စေတနာထားတယ် มีความตั้งใจดีต่อผู้อื่น
စေတနာကောင်းတယ် น้ำใจดี,เจตนาดี

စေတီ zedi n. เจดีย์ ceːdiː ป.
ငွေစေတီ เจดีย์เงิน
မြစေတီ เจดีย์มรกต

ရွှေစေတီ ရေတီးဘုရား
သဲစေတီ ရေတီးဘုရား
ဗုဒ္ဓစေတီတော် ဗုဒ္ဓရေတီးဘုရား
ဓာတုစေတီ ဓာတုရေတီးဘုရား
ဓမ္မစေတီ ဓမ္မရေတီးဘုရား
ဥဒ္ဒိဿာစေတီ ဥဒ္ဒိဿာရေတီးဘုရား
ပရိဘောဂစေတီ ပရိဘောဂရေတီးဘုရား
စေတီပုထိုး စေတီပုထိုးဘုရား

ဆူးလေဘုရားစေတီတော် ဆူးလေရေတီးဘုရား
ဗူးဘုရားစေတီ ရေတီးဘုရား(ဗုဒ္ဓဂါမ)
မဟာဝိဇယစေတီတော် မဟာဝိဇယရေတီးဘုရား
ရွှေစည်းခုံစေတီတော် ရွှေစည်းခုံရေတီးဘုရား
ရွှေတိဂုံစေတီတော် ရွှေတိဂုံရေတီးဘုရား
ရေလယ်စေတီတော် ရေလယ်ရေတီးဘုရား
သီရိမင်္ဂလာကမ္မာအေးစေတီတော်
ရေတီးဘုရားကြီး

စေ့ sè ဂ. ပိတ်,ဆုံ pàp,sóun

တံခါးစေ့ထားတယ် ပိတ်ထားတယ်
အင်္ကျီစေ့ထားတယ် ဆုံထားတယ်

စေ့,အစေ့ sè,sì,ʔəsè န. မလိတ်,မျိုတ် malét,mét

မျိုးစေ့ မလိတ်မျိုးစေ့
ကောက်စေ့ မလိတ်ကောက်
ကျွဲစေ့ မလိတ်ကောက်သားရေ
နွားမီးစေ့ မလိတ်ဆေး
ပီနွှဲစေ့ မျိုတ်ဖုနှုံ
ကြာစေ့ မျိုတ်ကြာ
ဖာလာစေ့ ခရေတုံးသီး
သီဟိုဠ်စေ့,သီဟိုဠ်သရက်စေ့
မျိုတ်မဆွမ်းမာန်
ဘိန်းစေ့ မလိတ်ဖျဉ်း
နှံနှံစေ့ မျိုတ်ဖက်ဆီ
မုန့်ကြာစေ့ ဖုနှုံကြာလုံး
ပုတီးစေ့ မျိုတ်ခရေတုံးသီး
လည်စေ့ ခရေတုံးသီးဝိုက်
မှက်စေ့ ခရေတုံးမျက်စိ(မျက်ဆိ)
မေးစေ့ ခရေတုံးမေးရိုး
ငါးပြားစေ့တစ်စေ့ ကျပ်ဝက်ပြား 1 ကျပ်သား

စေ့စပ် sèsaˀ ဂ. ပြောဆို,ပြောစကား,ပြောဆိုညှိနှိုင်း
klàu-klìa,ceracasù:khɔ̀:,thâ:p-tha:m

ရန်ဖြစ်လို့ စေ့စပ်ဖွန့်ဖြေပေးတယ်
ရန်ဖြစ်လို့ ပြောဆိုညှိနှိုင်းဖြေပေးတယ်

စေ့စပ်မင်္ဂလာ
မင်္ဂလာပွဲစဉ်
မောင်ရွှေနဲ့မင်္ဂလာတို့ကိုလူကြီးချင်း
- စေ့စပ်လိုက်ကြပြီ
ဦးလေးနှင့်ဒေါ်လေးတို့ကိုလူကြီးချင်း
ပြောဆိုညှိနှိုင်းပေးကြပြီ

စေး sê,sí ဝ. ကောင်း kàun

နွားစေးတယ် နွားကောင်းတယ်
စေးကပ် ကောင်းကင်
စေးကပ်တဲ့သစ်စေး ကောင်းကင်ပေါ်သစ်ပင်
စေးနွဲ့,ကပ်စေးနွဲ့ ကောင်းကင်,ကောင်းကင်ပေါ်
ကပ်စေးနွဲ့ပင် ကောင်းကင်ဘုံ

စေးစေး ကောင်းကောင်း
ထမင်းကို ပျော့ပျော့စေးစေးချက်တယ်
ထမင်းကို ပျော့ပျော့ကောင်းကောင်းချက်တယ်

စေး,အစေး sê,ʔəsê န. ကောင်း kàun

သစ်စေး သစ်ကောင်း
ရာဘာစေး ရာဘာကောင်း

စဲ sɛ̂ ဂ. ဆာ sa:

မိုးစဲပြီ မိုးဆာပြီ
အသံစဲပြီ အသံဆာပြီ

စေ့ sɛ̀ ဝ. ခဏ khəna

စိတ်စေ့ စိတ်ခဏ
တစ်ရက်စေ့သွားတယ် တစ်ရက်ခဏသွားတယ်
တစ်နာရီစေ့လောတယ် တစ်နာရီခဏလောတယ်
စေ့သွားတာ ကောင်းတယ် ခဏသွားတာ ကောင်းတယ်

စေ့စေ့ ခဏခဏ
စေ့စေ့ထ ခဏခဏထ
စေ့စေ့အိပ် ခဏခဏအိပ်
နံနက်စေ့စေ့ပိုင်း နံနက်ခဏခဏပိုင်း
စေ့စေ့သိမ်းပါ ခဏခဏသိမ်းပါ
စေ့စေ့ကမပြောဘူး ခဏခဏကမပြောဘူး

စေ့,အစေ့ sè,ʔəsè န. ကလေး kəlé

နွားစေ့ နွားကလေး
ဆိုးစေ့ ဆိုးကလေး
ပုပ်စေ့နံတယ် ပုပ်ကလေးနံတယ်
ရေမွှေးစေ့နံတယ် ရေမွှေးကလေးနံတယ်

စေ့ကား sɔgâ ဂ. ကားလား kà:là

စော်ကားတဲ့လူ ผู้ที่จาบจ้วง
အပြစ်မဲ့လူတစ်ယောက်ကို ဘာလို့ဝိုင်းပြီး
- စော်ကားရတာလဲ
ทำไมกลุ้มรุมจาบจ้วงผู้ไร้ความผิด

စော်ကဲ sɔkɛ́ n. **พ่อเมือง** phɔ̀-mian
(พ่อเมืองของกะเหรี่ยงสมัยก่อน)
မမျှော်ပဲ စော်ကဲမင်းဖြစ်တယ်
ไม่คาดคิดจริงๆ เป็นถึงเจ้าคนนายคนเชียวนะ

စော်ဘွား sɔbwá n. **เจ้าฟ้า(ไทยใหญ่)** câw-fá: กญ.

စံ saɪ̃ ก. **เสวย(สุข,อำนาจ)** sàwɛ̀-y
စံအိမ် พระตำหนัก
စံနန်း พระราชวัง
နန်းစံတော်မူ ทรงเสวยราชย์ลงก์
နတ်ရွာစံ,နတ်ပြည်စံ เสด็จสวรรคต
ပရိနိဗ္ဗာန်စံ เสด็จปรินิพพาน

စံ saɪ̃ n. **แบบอย่าง** bɛ̀-pyɛ̀:ŋ
စံပြ มาตรฐาน,แบบอย่าง
စံပြမယ် แม่หญิงต้วอย่าง
စံပြမောင် พ่อหนุ่มต้วอย่าง
စံပြရွှေ ทองมาตรฐาน
စံပြကျောက် อัญมณีมาตรฐาน
စံပြရွာ หมู่บ้านต้วอย่าง
စံပြကျောင်းသား นักเรียนต้วอย่าง
ပုံစံ ท่าทาง,รูปแบบ

စံကား zəgá n. **จำปา,จำปี** cam-pa:,cam-pi: n.
စံကားစိမ်း กระต้งงา(จำปาเขียว)
စံကားဝါ จำปา(จำปาเหลือง)
စံကားဖြူ จำปี(จำปาขาว)
စံကားပန်း ดอกจำปา
တရုတ်စံကား ส้นกม

စံပယ် zəbɛ n. **มะลิ** málí? ฮ.
စံပယ်ပင် ต้นมะลิ
စံပယ်ပန်း ดอกมะลิ
စံပယ်ကုံး มาลัยดอกมะลิ

စို so ก. **เปียก,เปียกปอน,ชุ่ม** pìak,pìak-pɔ:n,chûm
တကိုယ်လုံးစိုတယ် เปียกปอนทั้งต้ว
မျက်နှာ ချွေးစိုတယ်หน้าเปียกเหงื่อ
အင်္ကျီစိုတယ် เสื้อเปียก
မိုးမိလို့ ရေစိုတယ် เปียกน้ำเพราะโดนฝน
လက်ဖက်စို เมี่ยง(ชาเปียก)
စွတ်စို เปียกแฉะ
အရောင်စိုတယ် สีสดใส

စိုပြည် สดชื่น,บริบูรณ์
စိုစိုပြည်ပြည်နဲ့ပါလား สดชื่นจริงนะ
တို့နိုင်ငံ စိုပြည်တယ် ประเทศของเราสมบูรณ์พูนสุข

ရွှဲစို เปียกโชก,เปียกปอน
မိုးသည်းလို့ အဝတ်တွေ ရွှဲရွှဲစိုတယ်
เพราะฝนตกหนัก เสื้อผ้าจึงเปียกปอน

စိုထိုင်း ชื้น(เปียกหมาด)
အင်္ကျီ စိုထိုင်းတယ် เสื้อชื้น

စိုး sò ก. **ซึม,ไหลซึม** sim,lɛ̀y-sim
ချွေးစိုတယ် เหงื่อซึม
သွေးစိုတယ် เลือดซึมๆ
မိုးတွေညှိရင် မှက်ရည်စိုတယ်
เมื่อฟ้าครึ้มน้ำตาก็ซึม

စို့ sò ก. **ดูด(นม)** dù:t
ကလေးနို့စို့တယ် เด็กดูดนม
နို့သီးခေါင်းကို စို့တယ် ดูดหัวนมปลอม

စို့ကြစို့ sò,càsò n. **เถอะ,กันเถอะ** thə̀?,kan-thə̀?
ရေသွားချိုးစို့ ไปอาบน้ำเถอะ
ခွဲကြစို့ แยกกันเถอะ
သွားကြစို့ ไปกันเถอะ

စို့ sò n. **สิ่ว,ลิ่ม,หมุด** sìw,lìm,mùt

စို့,စိုတ်ကိုင်း sò,sòdəgâiɪ̃ n. **รุ้งกินน้ำ** rún-kin-nám

စိုး sô ก. **หวั่นเกรง,กังวล,วิตก**
wàn-krɛ:ŋ,kaŋ-wɔn,wítòk
ကားမမီမှာ စိုးတယ် เกรงไม่ทันรถ
ခွေးကလေးကိုတက်နင်းမိမှာ စိုးတယ်
เกรงว่าจะพลั้งเหยียบหมาน้อย

စိုးရိမ် วิตกกังวล,หวั่นเกรง
မီးစိုးရိမ်တယ် กังวลเรื่องไฟ
မစိုးရိမ်ပါနဲ့ อย่ากังวล
အန္တရာယ်တွေမှာ စိုးရိမ်တယ်

กังวลว่าจะประสบอันตราย

စိုး sô ก. ปกครอง(มีอำนาจ,เป็นใหญ่) pòk-khrɔːŋ

- အစိုးရ — รัฐบาล(ผู้ได้อำนาจ)
- စိုးအုပ် — ปกครอง
- ဘုရင်မင်းမြတ်သည် နိုင်ငံတော်ကို
- – တရားသဖြင့် စိုးအုပ်သည်
- พระมหากษัตริย์ปกครองประเทศโดยธรรม

- စိုးမိုး — มีอิทธิพลต่อ,มีอำนาจเหนือ
- သူ ကျွန်တော်ကို စိုးမိုးထားသည်
- เขามีอิทธิพลต่อฉัน
- ဘုရင်မင်းမြတ်သည် လူမျိုးများအပေါ်
- – စိုးမိုးထားသည်
- กษัตริย์มีอำนาจเหนือปวงชน

စက် sɛʔ ก. บรรทม ban-thom

- ကျိန်းစက် — จำวัด(สำหรับพระ)
- လျောင်းစက် — นอนไสยาสน์
- စက်တော်ခေါ်တော်မူ — ทรงบรรทม
- အရှင်မင်းကြီးစက်တော်ခေါ်တော်မူတယ်
- พระมหาราชาทรงบรรทม

စက် sɛʔ น. เครื่องยนต์,เครื่องกล khrɨ̂aŋ-yon, khrɨ̂aŋ-kon น.

- ကြိတ်စက် — โม่,เครื่องบด
- ကွန်ပျူတာစက် — เครื่องคอมพิวเตอร์
- ခဲတံချွန်စက် — เครื่องเหลาดินสอ
- ချည်ရစ်စက် — เครื่องกรอด้าย
- ချွဲစုပ်စက် — เครื่องดูดเสมหะ
- ငလျင်တိုင်းစက် — เครื่องวัดความสั่นสะเทือน
- စပါးစက် — เครื่องสีข้าว
- စပါးစက်ရုံ — โรงสีข้าว
- စက္ကူဖြတ်စက် — เครื่องตัดกระดาษ
- စက်ကတ်ကြေး — เครื่องตัดผม,บัตตาเลี่ยน
- စက်ဆရာ — วิศวกร
- စက်ရုပ် — หุ่นยนต์
- စက်ရုံ — โรงงาน
- စက်လုံး — ตัวเครื่อง
- စက်လှေကား — บันไดเลื่อน
- ဆန်ကြိတ်စက် — เครื่องสีข้าว
- ထွန်စက် — รถไถ
- ဓာတ်ပုံကူးစက် — เครื่องล้างรูป
- နာရီနိှုးစက် — นาฬิกาปลุก
- ဖျော်ရည်စက် — เครื่องปั่นน้ำผลไม้
- မီးစက် — เครื่องไฟ
- မြက်ဖြတ်စက် — เครื่องตัดหญ้า
- ရေစုပ်စက် — เครื่องสูบน้ำ
- ရေပေးစက် — เครื่องจ่ายน้ำ
- လေရဟတ်စက် — เครื่องกังหันลม
- လေအေးစက် — เครื่องปรับอากาศ
- လက်နှိပ်စက် — เครื่องพิมพ์ดีด
- လမ်းကြိတ်စက် — รถบดถนน
- အသံချဲ့စက်,ချဲ့စက် — เครื่องขยายเสียง
- အသံသွင်းစက်,အသံဖမ်းစက် — เครื่องบันทึกเสียง
- အပ်ချုပ်စက် — จักรเย็บผ้า

- စက်ပျက်တယ် — เครื่องเสีย

စက် sɛʔ น. หยด,หยาด yòt,yàːt

- နှင်းရည်စက် — หยดน้ำค้าง
- မိုးစက် — หยาดฝน
- မျက်ရည်စက် — หยดน้ำตา
- သွေးတစ်စက် — เลือดหนึ่งหยด

- စက်ချ — หยาดลง
- ရေစက်ချ — หยาดน้ำ,กรวดน้ำ
- တစက်စက်ကျ — ตกรินๆ,ตกแหมะแหมะ, ตกเปาะแปะ,หยดติ๋งๆ

စက် sɛʔ น. กงจักร koŋ-càk น.

- ခြေစက်တော် — รอยพระพุทธบาท
- ဇီဝစက် — วงจรชีวิต

စက္ကူ sɛʔku น. กระดาษ kradàːt

- စက္ကူကောင်း — กระดาษสภาพดี
- စက္ကူစုတ် — เศษกระดาษ
- စက္ကူပြဲ — กระดาษขาด
- စက္ကူသေတ္တာ — กล่องกระดาษ
- စက္ကူကပ်ဗူး — กล่องกระดาษ
- စက္ကူပုံး — กล่องกระดาษ
- စက္ကူပန်း — ดอกไม้กระดาษ,ดอกเฟื่องฟ้า
- စက္ကူညှပ် — คลิปหนีบกระดาษ
- ငွေစက္ကူ — ธนบัตร
- မင်ခံစက္ကူ — กระดาษคาร์บอน
- အိမ်သာသုံးစက္ကူ — กระดาษชำระ (กระดาษใช้ในห้องน้ำ)
- ချိုချဉ်စက္ကူ — กระดาษห่อลูกอม
- ရိုးရိုးစက္ကူ — กระดาษธรรมดา

စက္ကန့် sɛ̀kàñ n. วินาที wínaːthiː a.second
ငါးစက္ကန့် ห้าวินาที
စက္ကန့်လက်တ် เข็มวินาที

စက်တင်ဘာ sɛ̀tiñba n. กันยายน kan-ya-yon a.september

စက်တန့်,သက်တန့် sɛ̀tàn,θɛ̀tàñ n. งูสวัด ŋuː-sawàt
စက်တန့်ရောဂါ โรคงูสวัด

စက်ဘီး sɛ̀bêñ n. จักรยาน càk-kayaːn
စက်ဘီးဟောင်း จักรยานเก่า
စက်ဘီးသစ် จักรยานใหม่
ဘိုအမ်အိတ်စ်စက်ဘီး จักรยานบีเอ็มเอ็กซ์
မော်တာစက်ဘီး มอเตอร์ไซด์

စက်ဝိုင်း sɛ̀wâiñ n. วงกลม woŋ-klom u.
စက်ဝိုင်းလုံးချန် ทรงกรวย
စက်ဝိုင်းတဝက် ครึ่งวงกลม

စက်သွား sɛ̀θwâ n. ฟันเฟือง fan-fiaŋ
စက်သွားက အလုပ်သမားမျှားရဲ့
- အမှတ်အသားဖြစ်တယ်
ฟันเฟืองเป็นสัญลักษณ์สำหรับกรรมกร

စောက် sɔ̀ ก. ชัน,ลาดชัน chan,làːt-chan
စောက်အနက် ความลึกชัน
ချောက်စောက်နက်တယ် เหวลึกชัน
ပင်စည်မတ်စောက်တယ် ลำต้นตั้งชัน
တောင်တက်လမ်းစောက်တယ် ทางขึ้นเขาลาดชัน

စောက် zɔ̀ น. หี(คำหยาบ) hìːˊ
စောက်ခေါင်း ช่องคลอด
စောက်ဖုတ် หมอย
စောက်စေ့ ปุ่มกระสัน
စောက်ချေး น้ำเมือก

စောက် zɔ̀ น. โคน khoːn
အာစောက် โคนปาก

စောက်ချ zɔ̀chà ก. ทุ่มเท thúːmːtheː
အလုပ်လုပ်ရင် စောက်ချတယ် หากทำงานก็ทุ่มเท

စောက်ထိစောက်ထိုး zɔ̀thizɔ̀thó ว. ไม่เป็นโล้เป็นพาย mâiŋ-pen-lóːˊ-pen-phaːŋ
လုပ်လိုက်ရင် စောက်ထိစောက်ထိုးချည်းပဲ
ทำงานไม่เป็นโล้เป็นพาย(ไม่ได้เรื่องได้ราว)

စောက်မှန်းကမ်းမှန်း sɔ̀ˌɴâiñkâiñˌɴâiñ ว. รู้ถูกรู้ควร rúːˊ-thùːk-rúːˊ-khuan
စောက်မှန်းကမ်းမှန်း မသိဘူး
ไม่รู้อะไรควรไม่ควร

စိုက် saiˀ ก. ปลูก,ปัก,ตั้ง plùːk,pàk,tàŋ
ကောက်စိုက်တယ် ปลูกข้าว
စပါးပင်စိုက်တယ် ปักดำนา,ปลูกข้าว
လှေကာထစ်စိုက် ปลูก(ข้าว)แบบขั้นบันได
သစ်ပင်စိုက်တယ် ปลูกต้นไม้
ပန်းစိုက်တယ် ปักดอกไม้
ဖယောင်းတိုင်စိုက်တယ် ปักเทียน
အမွေးတိုင်စိုက်တယ် ปักธูป

ဂရုစိုက် เอาใจใส่
စိုက်ကြည့် จ้องดู
ဝီရိယစိုက် มีวิริยะ
အားစိုက် ทุ่มเทกำลัง,โหมแรง
အခြေစိုက် ลงหลักปักฐาน

စိုက်ပျိုး เพาะปลูก
ကျွဲစေ့တွေကိုစိုက်ပျိုး เพาะปลูกข้าวสาลี

စင် siñ น. หิ้ง,ชั้นวาง(ร้าน) hîŋ,chán-waːŋ
စာအုပ်စင် ชั้นหนังสือ
စာအုပ်တင်စင် ชั้นวางหนังสือ
တရားဟောစင် เวทีการเมือง
နာရီစင် หอนาฬิกา
နတ်စင် หิ้งเทพนัต,ศาลเทพารักษ์
ဗူးစင် ร้านน้ำเต้า(ซุ้มไม้ปลูกเถาน้ำเต้า)
ဘုရားစင် หิ้งพระ,ชั้นวางพระ
မီးရှို့စင် เมรุ(เผาศพ)
မျှော်စင် หอคอย,หอสังเกตการณ์
ရက်ကန်းစင် กี่ทอผ้า(แบบเท้าเหยียบ)
ရေချမ်းစင် ชั้นวางหม้อน้ำเย็น
ရေဆိုးစင် ร้านน้ำ,ชั้นวางหม้อน้ำ
လူနာစင် เปลคนไข้,เตียงคนไข้
ဝေါစင် วอ
ထမ်းစင် คานหาม

စင်မြင့် เวที,เวทียกพื้น

စင်မြင့်ပေါ်မှာရပ်နေတယ် ဒီနေရာမြင့်ပေါ်မှာရပ်နေတယ်
စင်မြင့်ပေါ်သို့တက်လာတယ် ဒီနေရာမြင့်ပေါ်သို့တက်လာတယ်
ဇာတ်ခုံစင်မြင့် ဇာတ်ခုံစင်မြင့်
လက်ဖွေစင် လက်ဖွေစင်
စင်မြင့်ပေါ်မှာ တက်တရားဟောတယ် စင်မြင့်ပေါ်မှာ တက်တရားဟောတယ်

စင် sɪ̀ɰ̃ ၁. **ကြိုး kjóʊ**

လက်ကို စင်အောင်ဆေးပါ လက်ကို စင်အောင်ဆေးပါ
ရေစင်အောင်သုတ်ပါ ရေစင်အောင်သုတ်ပါ
ပန်းကန်ကို ရေစင်အောင် ဆေးပါ ပန်းကန်ကို ရေစင်အောင် ဆေးပါ

ကုန်စင် ကုန်စင်
ကုန်စင်အောင်စား ကုန်စင်အောင်စား
ကုန်စင်အောင်ပြောပြပါ ကုန်စင်အောင်ပြောပြပါ

စင်ကြယ် စင်ကြယ်
သွားကို စင်ကြယ်အောင်ထားပါ သွားကို စင်ကြယ်အောင်ထားပါ

စင်စင် စင်စင်
ရေစင်စင်ညှစ်ပါ ရေစင်စင်ညှစ်ပါ
ရေစင်စင်သုတ်ပါ ရေစင်စင်သုတ်ပါ

စင်္ကာပူ sɪ̀ɰ̃kəpʊ̀ ၁. **စင်္ကာပူ**

စင်း sɪ́ɰ̃ ၂. **လုံး,ခန် loʊ̃,khàn**

ကားတစ်စင်း ကားတစ်စင်း
လှေတစ်စင်း လှေတစ်စင်း
လေယာဉ်ပျံတစ်စင်း လေယာဉ်ပျံတစ်စင်း
ရထားတစ်စင်း ရထားတစ်စင်း

စောင် sɔ́ɰ̃ ၁. **ပုဝါ pəwà**

ခြုံစောင် ခြုံစောင်

စောင် sɔ́ɰ̃ ၂. **ခပ်,ချိန် chabàp,phɪ́ɴ**

လက်မှတ်တစ်စောင် လက်မှတ်တစ်စောင်
သတင်းစာတစ်စောင် သတင်းစာတစ်စောင်
စာတစ်စောင် စာတစ်စောင်

စောင့် sɔ́ɰ̃ ၃. **စောင့်,ကြည့်,ထိန်းသိမ်း sɔ́ɰ̃.,kjì.,tʰéɴ:θéɴ:**

စောင့်ပါအုံး စောင့်ပါအုံး
ခဏစောင့်ပါ ခဏစောင့်ပါ

စောင့်ပါနော် စောင့်ပါနော်
ဥပုသ်စောင့်တယ် ဥပုသ်စောင့်တယ်
အိမ်စောင့်တယ် အိမ်စောင့်တယ်
မြို့စောင့်နတ် မြို့စောင့်နတ်
တောစောင့်နတ် တောစောင့်နတ်
သိုက်စောင့် သိုက်စောင့်
မြစ်စောင့်နတ် မြစ်စောင့်နတ်
တံခါးစောင့် တံခါးစောင့်
ပန်းခြံစောင့် ပန်းခြံစောင့်
အခန်းစောင့် အခန်းစောင့်
အိမ်စောင့်ခွေး အိမ်စောင့်ခွေး
စောင့်ထိန်း စောင့်ထိန်း
သီလစောင့်ထိန်း သီလစောင့်ထိန်း
စောင့်မျှော် စောင့်မျှော်

စောင့်ဆိုင်း စောင့်ဆိုင်း
မစောင့်ဆိုင်းရ မစောင့်ဆိုင်းရ

စောင့်ကို စောင့်ကို
ဆောင့်ဥတုစောင့်ကိုတယ် ဆောင့်ဥတုစောင့်ကိုတယ်
ကျောင်းမြန်မြန်ဖွင့်ပါတော့ဟု စောင့်ကိုတယ် ကျောင်းမြန်မြန်ဖွင့်ပါတော့ဟု စောင့်ကိုတယ်

စောင့်ရှောက် စောင့်ရှောက်
ညီငယ်မျာကို စောင့်ရှောက်တယ် ညီငယ်မျာကို စောင့်ရှောက်တယ်
စောင့်ရှောက်သူ စောင့်ရှောက်သူ
ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်

စောင်း sʌ́ɰ̃ ၁. **ဘေး,ဘက်,ဘေး sʌ́ɰ̃:,bɛ́:,bɛ́:**

ခေါင်းစောင်းတယ် ခေါင်းစောင်းတယ်
ကားစောင်းတယ် ကားစောင်းတယ်
စောင်းအိပ် စောင်းအိပ်
စောင်းကြည့် စောင်းကြည့်
လှေစောင်းတယ် လှေစောင်းတယ်
ဘေးစောင်း ဘေးစောင်း
ဘေးစောင်းကြည့် ဘေးစောင်းကြည့်
စောင်းပြော စောင်းပြော
ကန်းနဖူးစောင်း ကန်းနဖူးစောင်း
နေစောင်း နေစောင်း
ညနေစောင်း ညနေစောင်း
လက်ဝဲစောင်း လက်ဝဲစောင်း
တောင်စောင်း တောင်စောင်း

နည်းနည်းစောင်းပေးပါ နည်းနည်းစောင်းပေးပါ

ခြေထောက်တစ်ဖက်စောင်းနင်းတယ်
ยืนเหยียบขาเอียงไปด้านหนึ่ง
ဆံပင်ကိုသွောင်တစောင်းထုံးထားတယ်
มุ่นช้องผมไว้ด้านเดียว

စောင်း sɔ̀ñ น. ผ้า phin
စောင်းကောက် ผ้าโค้ง(ผ้าพม่า)
ဖျပ်စောင်း ผ้าชาวเขา เช่น ผ้ากะเหรี่ยง
မိကျောင်းစောင်း จะเข้
ကွဲပါးစောင်းတီးတယ်
ตีดผ้าใส่หูควาย(เบ่าปี่ให้ควายฟัง)

စောင်းတန်း zɔ̀ñdáñ น. บ้านไดมุข ban-day-múk
ဘုရားစောင်းတန်းမှာမှာ မြန်မာ့ရိုးရာ
- ကစားစရာများကို ဝယ်ယူနိုင်တယ်
สามารถซื้อของเล่นแบบพม่าได้ที่ทางบ้านไดมุขเจดีย์

စောင်းလျား zɔ̀ñyâ,zɔ̀ñlyâ น. มะเฟือง máfian
စောင်းလျားသီး ลูกมะเฟือง
စောင်းလျားပင် ต้นมะเฟือง
စောင်းလျားသုပ် ยำมะเฟือง

စိုင် saiñ น. วัวแดง wua-dɛ:ŋ

စိုင်း saiñ ก. ควบ,ห้อ khûap,hɔ̂:
ဒုန်းစိုင်း ขับควบ,ควบห้อ

စစ် siʔ ก. ตรวจ trùat
ကျင်ကြီးစစ် ตรวจอุจจาระ
ကျင်ငယ်စစ် ตรวจปัสสาวะ
ဆေးစစ် ตรวจโรค,
ตรวจสุขภาพ(จ่ายยา)
ရောဂါစစ် ตรวจโรค
သွေးစစ် ตรวจเลือด

စစ်ဆေး ตรวจสอบ,ไต่สวน
နှာစစ်ဆေး ตรวจหู
လည်ချောင်းစစ်ဆေး ตรวจลำคอ
အာဇရုကြောစစ်ဆေး ตรวจเส้นประสาท
လက်မှတ်စစ်ဆေး ตรวจตั๋ว
အပြစ်ရှိမရှိစစ်ဆေးတယ်
ตรวจสอบว่ามีความผิดหรือไม่

စီစစ် สอบสวน,สัมภาษณ์
လူဆိုးကိုစီစစ် สอบสวนคนร้าย

ကျောင်းသားများကိုစီစစ်၍ လက်ခံသည်
พิจารณาสัมภาษณ์รับนักเรียน

စစ် siʔ ก. กรอง krɔ:ŋ
ရေစစ် กรองน้ำ,ที่กรองน้ำ
ရေစစ်စက် เครื่องกรองน้ำ
ကိုယ်ရေစစ်အောင် လုပ်ပါ ลดน้ำหนัก

စစ် siʔ น. สงคราม,ศึก,การสู้ศึก sʊ̀ŋkhra:m,sìk, ka:n-sû:sìk
ကမ္ဘာစစ် สงครามโลก
ကုလသမဂ္ဂစစ်တပ် กองทัพสัมพันธมิตร
စစ်ကား หนังสงคราม
စစ်စုံထောက် นักสืบทหาร
စစ်တက္ကသိုလ် มหาวิทยาลัยทหาร
စစ်တပ် กองทัพ
စစ်ပြေငြိမ်းရေး การสงบศึก
စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ် สนธิสัญญาสงบศึก
စစ်ပွဲ การสงคราม,การศึก
စစ်အေး สงครามเย็น
ဒုတိယကမ္ဘာစစ် สงครามโลกครั้งที่สอง
စစ်ဘေး ภัยสงคราม
စစ်မျက်နှာ กองทัพหน้า,
ปัญหาหนักที่เผชิญอยู่
စီးပွားရေးစစ်မျက်နှာ ปัญหาทางการค้าที่เผชิญอยู่
စစ်သား นักรบ,พลทหาร
စစ်ဗိုလ် นายทหาร
စစ်သံ์ ทูตทหาร
စစ်ပြေး,စစ်ပြေးဒုက္ခသည် ผู้หนีภัยสงคราม

စစ်တိုက် สู้รบ
စစ်ထိုး รบทัพจับศึก

စစ် siʔ ว. แท้จริง thé:-ciŋ
ဘုန်းကြီးစစ် พระแท้
ထိုင်းလူမျိုးစစ် คนไทยแท้
မိတ်ဆွေစစ် มิตรแท้
လူပျိုစစ် ชายโสดแท้
အပျိုစစ် สาวโสดแท้
အချစ်စစ် ความรักแท้

စစ်စစ် แท้ๆ
တကယ်တော့သူက မြစ်တန်းရွာသားစစ်စစ်ပါ
ที่จริงแล้วเขาเป็นคนบ้านเมียะตานแท้ๆ

စစ်တုရင်,စစ်ဘုရင် sɪ̀tùyɪ̀ɰ̃,sɪ̀bəyɪ̀ɰ̃ n. หมากรุก
mà:k-rúk
စစ်တုရင်ထိုး โยกหมากรุก

စစ်တောင်း sɪ̀tɔ̀ɰ̃ n. สะโตง sato:ŋ
စစ်တောင်းမြစ် แม่น้ำสะโตง
စစ်တောင်းတံတား สะพานข้ามน้ำสะโตง

စဉ် siɰ̃ ก. กระเด็น,กระดอน,กระเซ็น,กระเจิง
kràden,kràdɔ:n,kràsen,kràcə:ŋ
ရေစဉ်တယ် น้ำกระเซ็น
တံတွေးစဉ်တယ် น้ำลายกระเซ็น
အဆီစဉ်တယ် น้ำมันกระเซ็น
ဖိတ်စဉ် หกกระเซ็น
ငွေစဉ်တယ် เงินตกกระดอน
လိပ်ပြာစဉ်တယ် ขวัญกระเจิง

စဉ်,အစဉ် siɰ̃,ʔəsiɰ̃ n. กำหนดการ,รายการ
kam-nòt-ka:n,ra:y-ka:n
ခရီးစဉ် กำหนดการเดินทาง
အိန္ဒိယခရီးစဉ်မှတ်တမ်း
บันทึกรายการการเดินทางไปอินเดีย
ထိပေါက်စဉ် ใบตรวจหวย

စဉ် siɰ̃ ป. ทุก thúk
နေ့စဉ် ทุกวัน
နှစ်စဉ် ทุกปี
လစဉ် ทุกเดือน

စဉ် siɰ̃ สัน. ขณะที่,คราวที่ khànàʔ-thi:,khra:w-thi:
ထိုစဉ် ขณะนั้น
မိဘများရှိစဉ် ขณะที่ยังมีพ่อแม่
ငယ်စဉ်က ในขณะที่ยังเด็ก
စာကြည့်နေစဉ် ขณะที่ดูหนังสือ
ည့်သည် စားနေစဉ် ขณะที่แขกกำลังกินอยู่

ငှက်ပျံသန်းစဉ် အမြီးက ပဲ့ကိုင်ပေးတယ်
นกใช้หางบังคับขณะที่บิน
ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက စည်းစနစ်နဲ့
- လုပ်ကိုင်တယ်
ทำงานด้วยความเป็นระเบียบตั้งแต่ขณะที่ยังอยู่ในวัยเด็ก

စဉ် sɪ̀ɰ̃ n. เครื่องลงยา khrɪ̂aŋ-loŋ-ya:
စဉ်ပန်းကန် จานลงยา
စဉ်အိုး โอ่งลงยา

စဉ်း sɪ̀ɰ̃ ก. สับ sàp
ဝေးနဲ့စဉ်းတယ် สับด้วยมีด
မြက်စဉ်းတယ် สับหญ้า
အသား နုပ်နုပ်စဉ်းတယ် สับเนื้อละเอียดๆ
စဉ်းတီတုံး เขียง

စဉ်းကော สับละเอียด
ကြက်သွန်နီကို စဉ်းကော สับหอม
ဝက်သားစဉ်းကော หมูบะฉ่อ

စဉ်းစား sɪ̀ɰ̃zá ก. คิดนิจารณา,ครุ่นคิด,ไตร่ตรอง
khɪ́t-phɪ́ʔ-ca:rana:,khrûn-khɪ́t,tràɰ̃-tro:ŋ
တစ်စုံတစ်ခုကိုစဉ်းစားနေတယ်
กำลังครุ่นคิดอะไรสักอย่าง
ဘာမှမစဉ်းစားနဲ့
อย่าคิดอะไร(ไม่ต้องคิดมาก)
မစဉ်းမစားပြောတယ်
พูดไม่ไตร่ตรอง

စည် si น. กลอง klɔ:ŋ
စည်တော် กลองใหญ่,กลองหลวง
ဆိုးစည် กลองยาว
ဖားစည် กลองกบ,กลองมโหระทึก
ဗဟိုလ်စည် กลองหลวง(กลองกลางเมือง)
ကြေးစည် กังสดาล,ระฆังวงเดือน
ထိုးစည် ระฆังแผ่นหิน
စည်တီးတယ် ตีกลอง

စည်,စည်ကား si,sigá ว. เนืองแน่น,อุดม niaŋ-nɛ̂n,ʔùdoɯ
လူစည်တယ် คนเยอะ,คนล้นหลาม

စည်ကား เนืองแน่น
လူတို့ဖြင့်စည်ကား คราคร่ำไปด้วยผู้คน
တေးသံတို့ဖြင့်စည်ကား คราคร่ำไปด้วยเสียงเพลง

စည်ပင် เจริญ,รุ่งเรือง
စည်ပင်ခြင်း ความเจริญรุ่งเรือง
ရပ်ရွာစည်ပင်ရေး การพัฒนาท้องถิ่น

စည်သွတ် อัด,บรรจุ(กระป๋อง)
စည်သွတ်ဟူး อาหารกระป๋อง
စည်သွတ်အသီး ผลไม้กระป๋อง

စည်း sì ဂ. ผูก,มัด phùːk,mát
ဝါးစည်းတယ် มัดไม้ไผ่
ထင်းစည်းတယ် มัดฟืน
ဖိနပ်ကြိုးစည်းတယ် ผูกสายรองเท้า
လည်စည်း เนคไท(ผูกคอ)

စည်း sì น. มัด,ฟ่อน mát,fɔ̀n
ထင်းစည်း มัดฟืน,ฟ่อนฟืน
ကြာပန်းတစ်စည်း ดอกบัวหนึ่งมัด
ထင်းစည်းတစ်စည်း มัดฟืนหนึ่งมัด
ပန်းစည်းတစ်စည်း ดอกไม้หนึ่งมัด

စည်း sì น. ฉิ่ง chìŋ
စည်းဝါး ฉิ่งและกรับ
(ตีประกอบจังหวะ)
စည်းဝါးတီးတယ် ตีฉิ่งและกรับ
စည်းလွတ်ဝါးလွတ် ไม่ถูกทำนอง
(ดนตรี,ความประพฤติ)
စည်းကိုက်ဝါးကိုက် ถูกทำนอง
(ดนตรี,ความประพฤติ)

စည်း sì น. ระเบียบ,กฎ rápìap,kòt
စည်းကမ်း ข้อกำหนด,กฎระเบียบ
စည်းကမ်းချ วางกฎระเบียบ
စည်းကမ်းတကျ ပြန်ထားပါ
วางกลับ(เข้าที่)อย่างเป็นระเบียบ

စည်းစနစ် ระเบียบ
စည်းစနစ်နဲ့ လုပ်ကိုင်တယ်
ทำงานด้วยความเป็นระเบียบ

စည်း,စည်းရိုး sì,sìyó น. ร้ัว,คันร้ัว,แนวร้ัว rúa, khan-rúa,nɛ́ːw-rúa
ခြံစည်းရိုး ร้ัว(ร้ัวสวน,ร้ัวบ้าน)

စည်းလုံး sìlóñ ว. กลมเกลียว klom-kliaw
စည်းစည်းလုံးလုံး กลมเกลียว
စည်းစည်းလုံးလုံးနေထိုင်ကြတယ်
อยู่อาศัยกันอย่างกลมเกลียว

စည်းလုံးညီညွတ် สามัคคีกลมเกลียว
စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ความสามัคคีกลมเกลียว

စိတ် sɛ̀ ก. ผ่าเสี้ยว,แบ่งเสี้ยว phàː-sîaw,bèŋ-sîaw
လေးခြမ်းစိတ်တယ် ผ่าสี่ซีก
လေးစိတ်စိတ်တယ် ผ่าสี่เสี้ยว
ခွဲစိတ် ผ่าตัด
နှလုံးခွဲစိတ်တယ် ผ่าตัดหัวใจ

စိတ် sɛ̀ น. เสี้ยว,ส่วน sîaw,sùan
လေးစိတ် สี่เสี้ยว
ဆန်တစ်စိတ် ข้าวหนึ่งส่วน(จากในสี่ส่วน)
တစ်စိတ် หนึ่งเสี้ยว(ยี่สิบห้าปยาหรือสลึง)
ဒီမလာကို လေးစိတ်စိတ်ပါ
แบ่งผลัง่ใบนี้ออกเป็นสี่เสี้ยว

စိတ် sɛ̀ น. จิต,ใจ cìt,cay ม.
စိတ်ကစား เพ้อฝัน,พึงช่าน
စိတ်ကစားတဲ့အရွယ် วัยอลเวง,วัยเพ้อฝัน
စိတ်ကူး นึกคิด,นึกฝัน,จินตนาการ
စိတ်ကူးယဉ် คาดหวัง,คิดเพ้อฝัน
စိတ်ကောက် เคือง,งอน,ใจคด(ขี้โกง)
စိတ်ကောင်း ใจดี
စိတ်ကုန် ท้อแท้ใจ,หมดกระจิตกระใจ
စိတ်ကုန်ခန်း เบื่อหน่าย
စိတ်ကျ เสียกำลังใจ,หมดกำลังใจ
စိတ်ကြည် จิตใจแจ่มใส
စိတ်ကွဲ,စိတ်ဝမ်းကွဲ จิตใจแตกแยก(ไม่สามัคคี)
စိတ်ခု เคือง,ขัดเคือง,เคืองใจ
စိတ်ခိုင်မာ ใจเข้มแข็งอดทน
စိတ်ချ วางใจ,ไว้ใจ
စိတ်ချမ်းသာ สบายใจ
စိတ်ငယ် ท้อแท้ใจ
စိတ်ဆိုး ขุ่นใจ
စိတ်ဆိုး ใจสงบ
စိတ်ဆင်းရဲ ใจพะวง,ร้อนใจ
စိတ်ဆိုး ติดใจ,คาใจ
စိတ်ဆိုး โมโห,โกรธ
စိတ်ဆင်းရဲ ลำบากใจ
စိတ်ဆောင် ตั้งใจ,ทำด้วยใจ,มีใจ
စိတ်ဆတ် ใจวู่วาม,ใจหุนหัน
စိတ်ညီ เห็นพ้อง,ตรงใจ
စိတ်ညစ် ใจห่อเหี่ยว,หงุดหงิดใจ,กลุ้มใจ
စိတ်ညစ်ပတ် ใจดำ,ใจโสมม
စိတ်တူ ใจตรงกัน
စိတ်တို หงุดหงิดใจ,ฉุนเฉียว,
ใจร้อน(โมโหง่าย)
စိတ်တိုင်းကျ ตามแต่ใจ,ตามความสบายใจ
စိတ်တိုင်းမကျ ไม่เป็นดังใจ,ไม่ตามใจ
စိတ်တည်ငြိမ် จิตใจมั่นคง,ใจสงบนิ่ง

စိတ်တွန့် ဇွဲလျှော့
စိတ်ထ ရုတ်တရက်ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်ကူးအတွေးမျိုး
စိတ်ထား ဆန္ဒ
စိတ်ထိခိုက် စိတ်ဒဏ်ရာရ
စိတ်ထောင်း စိတ်ဒဏ်ရာရ
စိတ်ထောင်းကိုယ်ကြေ စိတ်ဒဏ်ရာရကိုယ်ဒဏ်ရာရ
စိတ်ဓာတ် စိတ်ဓာတ်
စိတ်နာ စိတ်နာကြင်နာမှု
စိတ်နု စိတ်ကြင်နာသော
စိတ်နောက် စိတ်ပျက်
စိတ်ပါ စိတ်ပါဝင်စားမှု
စိတ်ပါလက်ပါ စိတ်ပါဝင်စားမှုအပြည့်အဝ
စိတ်ပူ စိတ်ပူပန်မှု
စိတ်ပူဆွေး စိတ်ပူပန်ဝမ်းနည်းမှု
စိတ်ပေါ့ စိတ်ပေါ့ပါးမှု
စိတ်ပေါက် စိတ်ပျက်
စိတ်ပင်ပန်း စိတ်ပင်ပန်းမှု
စိတ်ပုပ် စိတ်ပုပ်
စိတ်ပျော်ရွှင် စိတ်ပျော်ရွှင်မှု
စိတ်ပျိုကိုယ်နု ကိုယ်ပျိုစိတ်နု
စိတ်ပျက် စိတ်ပျက်
စိတ်ပျက်စီး စိတ်ပျက်
စိတ်ပြေ စိတ်ပြေလျော့
စိတ်ပြင်းထန် စိတ်ပြင်းထန်
စိတ်ပြင်းပြ စိတ်ပြင်းပြ
စိတ်ပြောင်း စိတ်ပြောင်း
စိတ်ပြန် စိတ်ပြန်
စိတ်ဖောက် စိတ်ဖောက်
စိတ်ဖြေ စိတ်ဖြေ
စိတ်မကောင်း စိတ်မကောင်း
စိတ်မပါတပါ စိတ်မပါ
စိတ်မာ စိတ်မာ
စိတ်မောစိတ်မောမှု
စိတ်မြင့် စိတ်မြင့်
စိတ်မြန် စိတ်မြန်
စိတ်ရက်စက် စိတ်ရက်စက်
စိတ်ရိုင်း စိတ်ရိုင်း
စိတ်ရှည် စိတ်ရှည်
စိတ်ရှပ် စိတ်ရှပ်
စိတ်လေး စိတ်လေး
စိတ်လော စိတ်လော
စိတ်လည် စိတ်လည်

စိတ်လုံ စိတ်လုံ
စိတ်လှုပ်ရှား စိတ်လှုပ်ရှား
စိတ်ဝေ စိတ်ဝေ
စိတ်ဝင်စား စိတ်ဝင်စား
စိတ်သဘော စိတ်သဘော
စိတ်သဘောထားကြီး စိတ်သဘောထားကြီး
စိတ်သဘောထားနု စိတ်သဘောထားနု
စိတ်သဘောထားသေး စိတ်သဘောထားသေး
စိတ်အခြေအနေ စိတ်အခြေအနေ
စိတ်အနေအထား စိတ်အနေအထား
စိတ်အန္တောင်အယှက် စိတ်အန္တောင်အယှက်
စိတ်အား စိတ်အား
စိတ်အားငယ် စိတ်အားငယ်
စိတ်အေး စိတ်အေး
စိတ်အေးချမ်းသာ စိတ်အေးချမ်းသာ
စိတ်အေးအေး စိတ်အေးအေး
စိတ်အိုက် စိတ်အိုက်

ကြောက်စိတ် ကြောက်စိတ်
ပင်ကိုယ်စိတ် ပင်ကိုယ်စိတ်

စိတ်အေးအေးထားပါ
စိတ်အေးအေးထားပါ
စိတ်ငြိမ်ငြိမ်ထားပါ
စိတ်ငြိမ်ငြိမ်ထားပါ
စိတ်မဆုံးဖြတ်နိုင်ဖြစ်နေတယ်
စိတ်မဆုံးဖြတ်နိုင်ဖြစ်နေတယ်
စိတ်ဆောင်မှ အလုပ်ပြီးမယ်
စိတ်ဆောင်မှ အလုပ်ပြီးမယ်
စိတ်လည်လို့ ပြန်လာမယ်
စိတ်လည်လို့ ပြန်လာမယ်

ပညာရေး စိတ်ဝင်စားပါ
ပညာရေး စိတ်ဝင်စားပါ
အိမ်ထောင်ရေး စိတ်မဝင်စားပါနဲ့
အိမ်ထောင်ရေး စိတ်မဝင်စားပါနဲ့
စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ်
စိတ်ဝင်စားစွာ ကြည့်တယ် စိတ်ဝင်စားစွာ ကြည့်တယ်

စိတ်ချလို့ မရဘူး စိတ်ချလို့ မရဘူး
စိတ်မချဘူး စိတ်မချဘူး
စိတ်ချလက်ချ စိတ်ချလက်ချ

စိတ်မပါဘူး စိတ်မပါဘူး

စဿင်တာ စိတ်ပါပါနေဘဲ သနဲ့ဆိုသလို
အလုပ်လုပ်တာ စိတ်ပါပါဝင်ဝင် ဆိုသလို

စိတ်မပါရင် မလုပ်နဲ့ ဆိုသလို
စိတ်မပါရင် မပြောနဲ့ ဆိုသလို
စိတ်မပါရင် စာမသင်နဲ့ ဆိုသလို
စိတ်မပါပဲနဲ့ အိပ်ရာမှထတယ်
လူကထိုးသလို
စိတ်မပါတပါ သွားတယ်
ဆိုသလို

စိတ်ပါလက်ပါ လုပ်ပါ ဆိုသလို
စိတ်ပါလက်ပါ ပြောပါ ဆိုသလို
စိတ်ပါလက်ပါ စာသင်ပါ ဆိုသလို

စိတ်ဓာတ်ကျ ဆိုသလို
စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာ ဆိုသလို
စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန် ဆိုသလို
စိတ်ဓာတ်မွေး ဆိုသလို
စိတ်ဓာတ်ရဲရင့် ဆိုသလို
စိတ်ဓာတ်အားပေး ဆိုသလို
ကူညီလိုသောစိတ်ဓာတ် ဆိုသလို
မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ဆိုသလို

စုတ် sʊʔ ก. สวด,พร่ำสวด,ท่อง,เสก
sùat,phrâm-sùat,thɔ̂ŋ,sè:k
ဂါထာစုတ်တယ် สวดคาถา
မန္တန်စုတ်တယ် ท่องมนต์
စုတ်ရွတ် เสกเป่า

စုတ် sʊʔ น. ผู้ก้าน phû:kan
ပန်းချီစုတ်တံ ผู้ก้านวาดภาพ

စုတ် sʊʔ น. เศษ(สิ่งชำรุด) sè:t
စက္ကူစုတ် เศษกระดาษ
ပလတ်စတစ်စုတ် เศษพลาสติก
အဝတ်စုတ် เศษผ้าขาดๆ,ผ้าขี้ริ้ว
အင်္ကျီစုတ်ကုန်ပြီ เสื้อผ้าขาดหมดแล้ว
အစုတ်ပလုတ် สิ่งชำรุด
ကောင်စုတ်ကလေး ไอ้เด็กเศษเดน,ไอ้เด็กเหลือเดน

စုတ် sʊʔ น. โชค chô:k ป.
စုတ်လာဘ် โชคลาภ
စုတ်ကြီးလာဘ်ကြီး โชคลาภใหญ่

စန္ဒကူး sañdəgû น. ไม้จันทน์ máy-can ป.
စန္ဒကူးနီ ไม้จันทน์แดง
စန္ဒကူးဖြူ,နုသာဖြူ ไม้จันทน์ขาว
စန္ဒကူးရွှေ ไม้จันทน์สีทอง

စန္ဒရား sañdəyâ น. เปียโน pia-no: ส.
စန္ဒရားတီးတယ် ตีดเปียโน
စန္ဒရားတီးသူ นักเล่นเปียโน

စန့် sàñ ว. เหยียดอยู่ yàt-yù:
စန့်အိပ် นอนเหยียด
ခြေစန့်အိပ်တယ်นอนเหยียดขา

စိန် señ น. เพชร phét
စိန်ဖူးတော် ปิ่นเพชร(ประดับยอดเจดีย์)
မှန်ကို စိန်နဲ့ဖြတ်တယ် ตัดกระจกด้วยเพชร

စိန်ခြေ señchɛ น. ดาวกระจาย(พืช) da:w-kràca:y
စိန်ခြေပင် ต้นดาวกระจาย

စိန်ပန်း señbâñ น. หางนกยูง(พืช) hă:ŋ-nók-yu:ŋ
စိန်ပန်းပင် ต้นหางนกยูงฝรั่ง
စိန်ပန်းကလေးပင်ต้นหางนกยูง

စုန် soñ ก. ล่อง(ไหลตาม) lɔ̂ŋ
လှေစုန်ဆင်းတယ် เรือไหลล่องตามน้ำ
ရေစုန်အတိုင်း လှေကိုမျှောသွားတယ်
ลอยเรือล่องไปตามน้ำ
လေမစုန်ရင် ငွေကုန်မယ်
လေစုန် ผายลม
หากไม่ผายลมละก็ เงินหมดแน่
(ผิดปกติ ต้องหาหมอ)

စုန်း sôñ น. หมอคุณไสย mɔ̆:-khun-săy
စုန်းမ แม่มด
စုန်းမယုံနဲ့ อย่าเชื่อพ่อมด
စုန်းပြုစားခံရတယ် ถูกคุณไสย
စုန်းကစားတယ် เล่นคุณไสย

စုန်း sôñ ว. เรืองแสง rian-sɛ̆:ŋ
မီးစုန်းဓာတ် สารเรืองแสง
စုန်းတောက်တယ် จรัสแสง

စပ် sa̰ ก. ชิด chít

ချောင်းနဲ့စပ်နေတယ် อยู่ติดกับคลอง
ရေနဲ့စပ်နေတယ် อยู่ติดกับน้ำ
အိမ်ချင်းစပ်နေတယ် บ้านอยู่ชิดกัน
သူနဲ့ ကျွန်တော်ထိစပ်ထိုင်တယ် เขานั่งชิดกับผม

စပ် sa̰ ก. ร้อยเรียง,ติดต่อ,เกี่ยวพัน rɔ́ɔy-riaŋ, tìt-tɔ̀ɔ,kìaw-phan

ကဗျာစပ် แต่งกลอน
သူ ငါနဲ့စပ်တူကုန်ကူးတယ်
เขาและฉันติดต่อค้าขายกัน

စကားစပ် พาดพิง,คำกล่าวพาดพิง
သူ့အကြောင်းကို စကားစပ်ပြောတယ်
พาดพิงถึงเรื่องของเขา

စပ်စု สอดรู้,สอดรู้สอดเห็น
စပ်စုသူ คนสอดรู้สอดเห็น
သူ့အကြောင်းလာစပ်စုတယ် มาสอดรู้เรื่องของเขา

စပ်ယှက် มีสัมพันธ์,ยุ่งเกี่ยว
ကာမစပ်ယှက် มีสัมพันธ์ทางเพศ
စပ်ယှက်ခြင်း การติดต่อสัมพันธ์
စီးပွားရေးစပ်ယှက် ติดต่อธุรกิจ
သူနဲ့ မစပ်ယှက်နဲ့ อย่ายุ่งเกี่ยวกับเขา

စပ် sa̰ ก. แสบ sɛ̀ɛp

မျက်စိစပ်တယ် แสบตา
ဒီဆေးစပ်တယ် ยา(ใส่แผล)นี้แสบจัง

စပ် sa̰ ก. สีบพันธุ์,ผสมพันธุ์ sìɛp-phan,phàsǒm-phan

သားစပ် ผสมพันธุ์,ติดสัด(ทำลูก)
မြည်းထီးနဲ့မြင်းမတို့ သားစပ်တယ်
พอลาและแม่ม้าผสมพันธุ์กัน
နွားမကို နွားထီးနဲ့ သားစပ်နေတယ်
วัวตัวเมียผสมพันธุ์กับวัวตัวผู้

စပ် sa̰ น. วิม,ชาย rim,chaːy

ချောင်းစပ် วิมลำธาร
မြစ်စပ် วิมแม่น้ำ
ရေစပ် วิมน้ำ
ကမ်းစပ် วิมฝั่ง,ชายฝั่ง
နယ်စပ် ชายแดน
နိုင်ငံစပ် ชายแดน
ပါးစပ် ปาก(วิมแก้ม)

စပ် sa̰ ว. เผ็ด phèt

စပ်ခြင်း ความเผ็ด
အစပ် ของเผ็ด,รสเผ็ด
စပ်သီး พริก
ငရုတ်သီးစပ်တယ် พริกเผ็ด
ဟင်းစပ်တယ် แกงเผ็ด

စိပ် sḛ ก. ชัก(ลูกประคำ) chák

ပုတီးစိပ် ชักลูกประคำ

စိပ် sḛ ว. ถี่ thìː

လူနေစိပ်တယ် คนอยู่กันเบียดเสียด
ဘီးစိပ် หวีเสนียด
လက်ပေါက်စိပ် ถ้วนถี่,ตระหนี่
ဒီလူပိုက်ဆံတောင်းရတာ လက်ပေါက်စိပ်တယ်
คนนี้ตระหนี่จนยากจะขอเงินได้

စုပ် sʊ̰ ก. ดูด,สูบ dùt,sùːp

ကြစုပ် ดูดน้ำอ้อย
(เคี้ยวอ้อยดูดกินน้ำ)
လက်မစုပ် ดูดนิ้วหัวแม่มือ
ဖျော်ရည်ကို ပိုက်နဲ့စုပ်တယ်
ดูดน้ำหวานด้วยหลอด
မြစ်မှ ရေကို ပိုက်နဲ့စုပ်တယ်
สูบน้ำจากแม่น้ำด้วยท่อ

ရေစုပ်စက် เครื่องสูบน้ำ
ရေစုပ်ပိုက် ท่อสูบน้ำ
သွေးစုပ်ကောင် ตัวดูดเลือด
သွေးစုပ်တယ် ดูดเลือด,สูบเลือด

စမ်း sáʊ̃ ก. ลอง,ประลอง,ทดลอง lɔ̀ːŋ,prəlɔ̀ːŋ, thót-lɔ̀ːŋ

ပညာစမ်း ประลองปัญญา
စမ်းကြည့် ลองดู,ตรวจดู
မေးစမ်းကြည့် ลองถามดู
စမ်းစက်,စမ်းသပ်စက် เครื่องมือตรวจ
တက်စမ်းပွဲ งานแข่งเรือ
(งานประลองฝีพาย)

စမ်းသပ် ทดสอบ,ทดลอง
စမ်းသပ်ခန်း ห้องทดลอง,ห้องตรวจโรค
စမ်းသပ်ပြုန် หลอดทดลอง
ဘယ်သူသတိအရှိဆုံးလဲဆိုးတာ

– စမ်းသပ်ရမယ်
จะต้องทดสอบดูว่าใครจะมีความจำดีที่สุด
လက်ထိပ်ကို တူနဲ့ရိုက်၍ စမ်းသပ်သည်
ทดสอบด้วยการตอกปลายเล็บด้วยค้อน

စမ်း sâñ ก. **คลำ khlam**
မမြင်မစမ်း คลำสุ่ม,สุ่มๆ
မမြင်မစမ်းနဲ့ သွားတယ် คลำสุ่มไป
မမြင်မစမ်းနဲ့ စမ်းတယ် คลำไปสุ่มๆ

စမ်း sâñ กช. **จง coŋ**
ကြည့်စမ်း จงดู
ခေါ်သွားစမ်းပါ จงพาไปนะ
လာစမ်း จงมา
လုပ်စမ်းပါ จงทำนะ
အောက်ချလိုက်စမ်း จงวางลงไป
ညည်သည်ကျွေးဖို့ လက်ဖက်သွား
– ဝယ်စမ်းပါ
(จง)ไปซื้อชามาเลี้ยงแขก

စမ်း sâñ น. **น้ำชับ,น้ำผุด nám-sáp,nám-phùt**
စမ်းချောင်း ธารน้ำชับ
စမ်းရေ น้ำชับ
စမ်းရေကန် บ่อน้ำชับ
စမ်းရေပေါက် หยดน้ำชับ
ရေပူစမ်း น้ำพุร้อน(น้ำผุด)

စိမ် señ ก. **แช่ chɛ̂ː**
ဒီဆန်ကိုရေစိမ်ပါ แช่ข้าวนี้ในน้ำ
မန်ကျည်းသီးကိုရေစိမ်ပါ แช่มะขามในน้ำ
သူ ကန်ထဲမှာရေစိမ်တယ် เขาแช่น้ำอยู่ในสระ
အဝတ် ဆပ်ပြာရည်စိမ်တယ် แช่ผ้าในน้ำสบู่
သုံးညစိမ်တယ် แช่สามคืน

စိမ့် sèñ ก. **ซึม(น้ำ) sim**
စိမ့်စမ်းရေ น้ำซึม(จากดิน)
ရေစိမ့်တယ် น้ำซึม
စိမ့်အရပ် ที่ชุ่มน้ำ,ที่เลน

စိမ့် sèñ ว. **ยะเยือก yáʔ-yɛ̀ak**
စိမ့်အေး หนาวสะท้าน,เย็นยะเยือก,หนาวเหน็บ

စိမ်း sêñ ว. **เขียว,อ่อน,ดิบ khɛ̌aw,ʔɔ̀ːn,dìp**
စိမ်းနု เขียวอ่อน
စိမ်းရင့် เขียวแก่
ကျောက်စိမ်း หยก(หินเขียว)
ဖြူစိမ်း งูเขียว
အခွံစိမ်း เปลือกเขียว
ငရုတ်ကောင်္ဘစိမ်း พริกไทยอ่อน
ငရုတ်သီးစိမ်း พริกอ่อน(ยังเขียวอยู่)
ငါးစိမ်း ปลาดิบ
ရေစိမ်း น้ำดิบ(ยังไม่ได้ต้ม)
လူစိမ်း คนแปลกหน้า
မျက်နှာစိမ်း คนแปลกหน้า

စိမ်းဖို เขียวสด,เขียวชจี
စိမ်းဖိုသောဖိုက်ခင်း แปลงเพาะปลูกที่เขียวสด
စိမ်းဖိုသောမြက် หญ้าที่เขียวชจี

စိမ်းစားဥ sêñzâʔù น. **มันแกว man-kɛ̀ːw**
(แปลตามศัพท์ว่า "เหง้ากินดิบ")

စုံ soñ น. **ป่า,ป่าดง pà:,pà:-doŋ**
စုံတောမြို့ ป่าลำเนาไพร

စုံ,အစုံ soñ,zoñ,ʔəsoñ น. **คู่,ชุด khù:,chút**
စုံကိန်း เลขคู่
စွယ်စုံ งาคู่
အသည်းစုံ เครื่องใน
ကြက်သားအစုံ เครื่องในไก่
ဝတ်စုံ เสื้อผ้าชุด,เครื่องแบบ
ရဲဝတ်စုံ เครื่องแบบตำรวจ
တိုင်းရင်းသားဝတ်စုံ ชุดเครื่องแต่งกายพื้นเมือง

အိမ်ထောင်စုံ ทั้งครอบครัว
ပဲကြော်စုံ ถั่วทอดทุกชนิด
အကြော်စုံ ของทอดทุกชนิด
မျိုးစုံ ครบทุกอย่าง

ခြေအိတ်တစ်စုံ ถุงเท้าหนึ่งคู่
စာအုပ်တစ်စုံ หนังสือหนึ่งชุด

ခြေစုံရပ် ยืนตรง(ยืนขาทั้งคู่ชิดกัน)
စုံဖက် จับคู่(หาคู่ให้),หมั้นหมาย

တစုံတခု,တစ်စုံတစ်ရာ ต่างๆนาๆ
တစ်စုံတစ်ရာကိုစဉ်းစားနေသည်
ครุ่นคิดในสิ่งต่างๆนาๆอยู่

စုံ soñ ว. **ครบ,ครบถ้วน khróp,khróp-thûan**

ပစ္စည်းတွေစုံပါတယ် สิ่งของครบถ้วน
လူစုံပြီလား คนครบหรือยัง
မျိုးစုံ ทุกชนิด,ทุกแบบ

ပြည့်စုံ เพียบพร้อม,บริบูรณ์
ပရိဘောဂအားလုံးပြည့်စုံတယ်
เครื่องเรือนพร้อมสรรพ

စုံစမ်း soñzáñ ก. ไต่ถาม,สอบถาม,สืบถาม tày-thă:m, sò:p-thă:m,sì:p-thă:m
စုံစမ်းရန်ဌာန,စုံစမ်းရေးဌာန
แผนกสอบถาม,ประชาสัมพันธ์
ဈေးနှုန်းကိုစုံစမ်း
สอบถามราคาตลาด(อัตราซื้อขาย)
ဒီလူ ဘယ်သူလဲလို့ စုံစမ်းပါ
สอบถามหน่อยว่าคนนี้เป็นใคร
လမ်းခရီးစုံစမ်း
ไต่ถามเส้นทาง
သတင်းစုံစမ်း
ไต่ถามข่าว,สืบข่าว

စုံထောက် soñdɔ̀ʔ น. นักสืบ nák-sì:p
စုံထောက်ဇာတ်ကား หนังนักสืบ
စစ်စုံထောက် นักสืบทหาร
ရဲစုံထောက် นักสืบตำรวจ

စုံမက် soñmɛ̀ʔ ก. หลงใหล,คลั่งไคล้,ฝังใจ(เชิงชู้สาว) lǒŋ-lăy,khlân-khláy,phiŋ-cay
ကျွန်တော် သူ့ကို စုံမက်တယ် ผมหลงใหลหล่อน

စွာ swa ก. ก่อกวน kɔ̀:kuan
မစွာပါနဲ့ อย่ามาก่อกวน
သူသည် သူငယ်ချင်းများအပေါ်၌ စွာသည်
เขาก่อกวนเพื่อน

စွာ swa ป. อย่าง yà:ŋ
ကောင်းစွာဖြေ ตอบอย่างดี
စိတ်ဝင်စားစွာကြည့် ดูอย่างสนใจ
စင်ကြယ်စွာထား (รักษา)ไว้อย่างสะอาด
တိုက်ဆိုင်စွာ อย่างประจวบเหมาะ
နှစ်ပေါင်းများစွာသက်တမ်းရှည်
อายุยืนยาวหลายปี
ပျော်ရွှင်စွာကစား เล่นอย่างสนุกสนาน
များစွာ อย่างมาก
ရိုသေစွာပြော พูดอย่างเคารพ
(อย่างมีสัมมาคารวะ)
သေချာစွာ อย่างแน่นอน

စွေ swe ก. พรำ(ตกไม่หยุดหย่อน) phram
မိုးစွေတယ် ฝนพรำ

ခွေ swe ก. ชำเลือง,ชม้าย cham-lian,chamáy
ခွေကြည့် ชำเลืองดู
ခွေစောင်း เอียงชม้าย
ခွေစောင်းကြည့် เอียงชม้ายดู
မျက်လုံးခွေ ชม้ายตา

စွဲ swɛ̂ ก. เสนติด,ติดใจ sè:p-tìt,tìt-cay
ကွမ်းစွဲ ติดหมาก
ဆေးစွဲ ติดยา
ဘိန်းစွဲ ติดฝิ่น
ဘိန်းစွဲသူ คนติดฝิ่น
အမေစွဲ ติดแม่
အမျိုးသမီးကိုစွဲ ติดสาว
ဝတ္ထုစွဲ ติดนวนิยาย

စိတ်စွဲ ติดใจ
အလွန်စွဲ หลงใหล(ติดใจมาก)
စွဲဆောင် ตึงดูด(ความสนใจ)
စွဲဆောင်စရာ ကောင်းတယ် น่าตึงดูดใจ
စွဲသူ ผู้เสพ
မီးစွဲ ติดไฟ(แล้วลุกไหม้)
ဒီအိမ်ခေါင်မိုးမှာ ပျားစွဲနေပြီ
ฝั้งเกาะติดอยู่ที่หลังคาบ้าน

စွဲလမ်း เกาะติด,ลุ่มหลง,โหยหา
အချစ်ရေးစွဲလမ်း โหยหาความรัก
အမေစွဲလမ်း ติดแม่
အိမ်စွဲလမ်း ติดบ้าน(คิดถึงแต่บ้าน)
ငွေစွဲလမ်း ลุ่มหลงเงิน
မြန်မာစကားစွဲလမ်း ลุ่มหลงภาษาพม่า
သမီးစွဲလမ်း ลุ่มหลงหญิงสาว
အလုပ်စွဲလမ်း ลุ่มหลงงาน
စွဲလမ်းသူ คนลุ่มหลง

သုံးစွဲ ใช้สอย
ရေတွင်းကို သုံးစွဲတယ် ใช้สอยบ่อน้ำ
ထိုင်းနိုင်ငံမှာ ဘတ်ငွေကို သုံးစွဲတယ်
ประเทศไทยใช้เงินบาท

လက်စွဲ (ဟာ)ဓိတမိုး,ဓိတသွယ်
လက်စွဲပစ္စည်း ဘောဓိတမိုး
လက်စွဲဆေး ဘာဟာဓိတဓိတ်
ဆရာတော်စွဲ ဘုရားဓိတသွယ်တာမဘုရားအာစာရ်

စွဲ sʊɰ̃ ဝ. ဝင်ပါတ်(ပြောင်ဒေါ်ကာ,မီးယာ) khâʊ-thâ
မစွဲဘူး ဝင်ပါတ်(ပြောင်ဒေါ်ကာ,ဝင်မီးယာ)

စွက် sʊɛˀ က. ဆေးမိ,ထိမ် sʌ̀ʊ,tʌʊ
ဟင်းထဲမှာရေစွက်တယ် ထိမ်ပါဘူးဟင်းဘူး
ဖြည့်စွက်ပြောဆို ကလာဆေးမိုးဘူးဘူးဘူး

စွက်ဖက် ဆေးဘူး(ဝင်ပါဘူးဘူး,
ဝင်ပါဘူး)
သူ့ကိစ္စကို စွက်ဖက်တယ်
ဝင်ပါဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး

စွင့် sʊ̀ɰ̃ ဝ. ဆူးတော်,ဆူးခါပ sʊ̆ʊ̀ŋ-dɔ̀ʊ,sʊ̆ŋ-lḭ́p
နှာစွင့် ဘူးဖြူ(ဘူးတိုး)
နှာစွင့်ထောင် ဖြူးဘူးဖြူ

စွင့်စွင့် တော်တော်
စွင့်စွင့်မြင့် ဆူးတော်
စွင့်စွင့်တက် ပြီးဆူးတော်

စွင့်စွင့်ငွားငွား ဆူးတားဟန်,ဆူးခါပ
စွင့်စွင့်ငွားငွားတဲ့တောင် ဘူးဆိုဆူးတားဟန်
စွင့်စွင့်ငွားငွားပွင့်တယ်ဆူးဘူးဘူး

စွတ် sʊˀ ဝ. ဖြူးဘူး pìak,chɛ̂ʊk
စွတ်စို ဖြူးဘူးဘူး,ဖြူးဘူးဘူး
အင်္ကျီစွတ်စိုထိုင်းမှိုင်းတယ်
ဘူးဘူးဘူးဘူး
မိုးဥတုဥ် မြေစွတ်စိုထိုင်းမှိုင်းသည်
ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး

စွတ်ဖား sʊˀphâ န. ဘူးဘူးဘူး krʌ̀dàʊn-lîan
စွတ်ဖားလှည်း ဘူးဘူး

စွန် sʊ̃ န. ဘူးဘူး(ဘူးဘူးဘူး) ŋàʊ
စွန်ရဲ ဘူးဘူးဘူး

စွန် sʊ̃ န. ဘူးဘူး wʌ̀ʊ
စွန်လွှတ် ဘူးဘူးဘူး
စွန်လိုက် (ဘူး)ဘူးဘူးဘူး

စွန်ရစ်လုံး ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး
တိုက်စွန် ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး
စွန်ပုံ ဘူးဘူးဘူးဘူး,ဘူးဘူးဘူး
စွန်လွှတ်ကစား ဘူးဘူးဘူး

စွန့် sʊ̃ɰ̃ က. ဘူးဘူး,ဘူး,ဘူးဘူး,ဘူး
khàp-thà-ɲ,thíŋ,thɔ̃ʊt-thíŋ,plɔ̀ŋ,salà?
ကျင်ကြီးစွန့် ဘူးဘူးဘူး
ကျင်ငယ်စွန့် ဘူးဘူးဘူး
ကလေးစွန့်ပစ် ဘူးဘူးဘူး
ပိုက်ဆံစွန့် ဘူးဘူး(ဘူးဘူး)
အမှိုက်စွန့် ဘူးဘူး
ကိုယ်ကျိုးစွန့် ဘူးဘူးဘူး

စွန့်ကြ ဘူး(ဘူးဘူးဘူး)
ငွေစွန့်ကြ ဘူးဘူး
ထမင်းကျန်ဟင်းကျန်ရှိရင် စွန့်ကြပါ
ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး

စွန့်လွှတ် ဘူးဘူး,ဘူးဘူး
ပစ္စည်းဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်တယ်
ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး
သူ့မိန်းမကို သူစွန့်လွှတ်တယ်
ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး

အရဲစွန့် ဘူးဘူးဘူးဘူး
အရဲစွန့်ပြီး မေးလိုက်တယ်
ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး

စွန်း,အစွန်း sʊ̃ɰ̃,ʔəsʊ̃ɰ̃ န. ဘူး,ဘူး khɔ̀ʊp,chaʊ
ခုတင်စွန်း ဘူးဘူး
စားပွဲစွန်း ဘူးဘူး
ကျောင်းအစွန်း ဘူးဘူး
အနောက်ဘက်စွန်း ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး
အရှေ့ဘက်စွန်း ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး

စွန်း sʊ̃ɰ̃ ဝ. ဘူး pîan
အစွန်း ဘူးဘူး
စွန်းထင်း ဘူးဘူး
ဆေးရောင်စွန်းတယ် ဘူးဘူး
အင်္ကျီမှာ အနီရောင်စွန်းတယ် ဘူးဘူးဘူးဘူးဘူး

စွပ် sʊˀ က. ဘူး,ဘူး sʊ̀aʊ,sày
လက်စွပ်ကို စွပ်တယ် ဘူးဘူးဘူး
ဆွဲကြိုးစွပ်တယ် ဘူးဘူးဘူး

ဦးထုပ်စွပ်တယ် သာမကသာက
ခေါင်းအုံးစွပ် ပခုံးကိုမခံ
လည်ပင်းကြေးခွေစွပ် ဆွဲကြိုးရွှေဆွဲ

စွပ်စွဲ ဆိုးသွမ်းကြောင်းပြော,ကျူးလွန်ကြောင်းပြော
ကျွန်တော်ကို သူစွပ်စွဲတယ် သူကကျွန်တော်ကိုဆိုးသွမ်းကြောင်းပြော
အစွပ်အစွဲ စွပ်စွဲခြင်း,
ဆိုးသွမ်းကြောင်းပြောခြင်း
သူ အစွပ်အစွဲခံရတယ် သူကိုစွပ်စွဲခြင်းခံရတယ်

စွပ် sʊ́ n. ဆူပ် súp e.soup
ကြက်စွပ်ပြုတ် ကြက်ဆူပ်
ဝက်ခြေထောက်စွပ်ပြုတ် ဝက်ခြေထောက်ဆူပ်

စွမ်း swáɰ̃,sʊɰ̃ v. အားကောင်း,အားသန်,ခွန်အားရှိ,ကြံ့ခိုင် sămâ:t
စွမ်းရည် ကြံ့ခိုင်မှု
ကိုယ်စွမ်း ခန္ဓာကိုယ်အားကောင်းမှု
ဥာဏ်စွမ်း ဉာဏ်အားကောင်းမှု

စွမ်းသန် ကြံ့ခိုင်သန်စွမ်း
ကိုယ်ခန္ဓာမစွမ်းမသန်သူ ကိုယ်ခန္ဓာမကြံ့ခိုင်သူ
စွမ်းသန်ခြင်း ကြံ့ခိုင်သန်စွမ်းခြင်း

စွမ်းဆောင်နိုင် စွမ်းဆောင်နိုင်သူ

စွယ်,အစွယ် swɛ,zwɛ,ʔəswɛ n. ဆင်စွယ်,ဆင်အစွယ် hăːkhiaw
ကျားစွယ် ကျားသွား
ကြွားစွယ် ကြွားသွား
စွယ်တော်,မြတ်စွယ်တော် ဘုရားစွယ်တော်
ဆင်စွယ် ဆင်စွယ်
ဆင်စွယ်ရောင် ဆင်စွယ်ရောင်
ဘီလူးစွယ် ဘီလူးသွား
ဝက်စွယ် ဝက်သွား
သွားအစွယ် သွားဆင်

စွယ်စုံကျမ်း swɛzoʊ̃cáɰ̃ n. စွယ်စုံကျမ်း să:ra:nú:krom

(ဆ)

ဆ shà n. ခဲ့ခေ,ခဲ့ခေး khanɛ:,khè?
ဆကြည့် ခဲ့ခေကြည့်
တိုင်းဆ ခဲ့ခေတိုင်းခဲ့ခေး
မှန်းဆ ခဲ့ခေတွေးခဲ့ခေး
ယူဆ သဘောထား
ချိုနှိုင်းဆ ချိုနှိုင်းယူဆ
ထောက်ဆ ထောက်ခံ
ကျောက်စာများကို ထောက်ဆတယ် ကျောက်စာများကိုထောက်ခံတယ်
မတော်တဆ မတော်တဆ
မတော်တဆကျတယ် မတော်တဆဖြစ်သွားတယ်

ဆ,အဆ shà,ʔəshà n. အပိုင်း,အစိတ်အပိုင်း sùan,sàt-sùan
နှစ်ဆ နှစ်ပိုင်း
ဆန့်တစ်ဆ ရေနှစ်ဆ ဆန်တစ်ပိုင်း ရေနှစ်ပိုင်း
မူရင်းထွေးထက် နှစ်ဆပိုယူတယ် မူရင်းထက်နှစ်ပိုင်းပိုယူတယ်
သနပ်ခဲတဆကို ရေလေးဆရော၍ လိမ်းပါ သနပ်ခဲတစ်ပိုင်းကိုရေလေးပိုင်းရောပြီးလိမ်းပါ

ဆန္ဒင်း shənwĩɰ̃ n. ဆန်ခါ khàmîn
ဒူ နန္ဒင်း

ဆန္ဒင်းမကင်း shənwĩɰ̃məkĩɰ̃ n. ဆန်ခါမကင်း khanɔ̆m-məkɛ:ŋ ဒေသ.
ပါကိုထွက်သံကြောင့် ခန္ဓင်းမကင် khənwĩɰ̃məkiɰ̃ ဖြစ်သွားသည်
ငှက်ပျောသီးဆန္ဒင်းမကင်းမုန့် ငှက်ပျောသီးဆန်ခါမကင်းမုန့်

ဆရာ shəya n. ဆရာ,ပညာရှိ,ပညာရှင် khru:,châ:ŋ
ကျောင်းဆရာ ကျောင်းဆရာ
ကျောင်းထိုင်ဆရာတော် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော်
စာချဆရာတော် စာချဆရာတော်
ဆရာတော် ဆရာတော်
ဆရာမ ဆရာမ
ဆရာရသေ့ ဆရာရသေ့
အတန်းပိုင်ဆရာ အတန်းပိုင်ဆရာ

ဆရာဝန် ဆရာဝန်
သွားဆရာဝန် သွားဆရာဝန်
နာဂုဆရာဝန် နာဂုဆရာဝန်

ခွဲစိတ်ကုဆရာဝန် หมอผ่าตัด
မေ့ဆေးဆရာဝန် หมอวางยาสลบ(วิสัญญีแพทย์)
အထူးကုဆရာဝန် หมอผู้ชำนาญเฉพาะโรค
ဆရာဝန်လောင်း ว่าที่แพทย์
လက်ထောက်ဆရာဝန် ผู้ช่วยหมอ,หมอผู้ช่วย
သူနာပြုဆရာမ นางพยาบาล
ဆေးဆရာ หมอยา

ပယောဂဆရာ หมอเวทมนตร์,หมอเสน่ห์
ဗေဒင်ဆရာ หมอดู
မှော်လှည့်ဆရာ นักมายากล
မှော်ဆရာ หมอมนต์,หมอผี
လက္ခဏာဆရာ หมอดูลายมือ
သိုက်ဆရာ,သိုက်တူဆရာ นักล่าขุมทรัพย์(ใช้อาคม)

စက်ဆရာ วิศวกร
စက်ပြင်ဆရာ ช่างซ่อมเครื่อง
နာရီပြင်ဆရာ ช่างซ่อมนาฬิกา

စာရေးဆရာ นักเขียน
ဆောင်းပါးရေးဆရာ นักเขียนบทความ
ဓာတ်ပုံဆရာ ช่างภาพ
ပန်းချီဆရာ จิตรกร
သတင်းစာဆရာ นักข่าวหนังสือพิมพ์
သဒ္ဒါဆရာ นักไวยากรณ์

ပန်းထိမ်ဆရာ ช่างทองรูปพรรณ
ပန်းပုဆရာ,ပန်းပု ช่างแกะสลัก
မင်ကြောင်ထိုးဆရာ ช่างสักลาย(ลายสัก)
သံဖြူဆရာ ช่างตีบุก

ကားဆရာ คนขับรถ
ဆရာခံဗိုလ် ครูฝึกทหาร
ဆင်ဆရာ ครูฝึกช้าง

ဆရာလုပ်တယ် ทำตัวเป็นครู
ကျောင်းဆရာအလုပ်လုပ်တယ် ทำงานเป็นครู

ဆလင်း shəlĩĩ n. กระเป๋าสะพาย krà păw-sa-phăy
ဆလင်းဘက်အိတ်ကလေး กระเป๋าสะพาย

ဆလတ် shəla? n. ผักกาดหอม,ผักสลัด phàk-kàt-hŏm, phàk-sàlàt อ.salad
ဆလတ်ပင် ต้นผักกาดหอม
ဆလတ်ရွက် ใบผักกาดหอม

ဆာ sha ก. หิว hĭw
ထမင်းဆာတယ် หิวข้าว
ရေဆာတယ် หิวน้ำ
ဗိုက်ဆာတယ် ท้องหิว

ဆာလောင် หิวแสบไส้
ဆာလောင်လာ၍ မီးဖိုချောင်သို့
- သွားသည်
เพราะหิวแสบไส้ จึงไปยังโรงครัว

ပူဆာ รบเร้า
ကလေးသည် အင်္ကျီလှလှ လိုချင်၍
- ပူဆာသည်
เด็กรบเร้าอยากได้เสื้อสวยๆ

ဆား shâ n. เกลือ klia
ဆားကျင်း บ่อเกลือ
ဆားရည် น้ำเกลือ
ဆားငန်သီး บ๊วยเค็ม
ဆားနယ် คลุกเกลือ

ဆီ shi n. น้ำมัน náam-man
ခေါင်းလိမ်းဆီ น้ำมันใส่ผม
ပဂုတ်ဆီ ยาหม่อง,น้ำมันการบูร
စက်ဆီ น้ำมันเครื่อง
ဓာတ်ဆီ น้ำมันเชื้อเพลิง
ဓာတ်ဆီဆိုင် ร้านขายน้ำมัน,ปั๊มน้ำมัน
ရေနံဆီ น้ำมันก๊าด
အရောင်တင်ဆီ น้ำมันชักเงา

ကြက်ဆူဆီ น้ำมันละหุ่ง
ခရုဆီ น้ำมันหอย
ငရုတ်ဆီ,ငရုတ်သီးဆီ ซี่อสมริก
စားဆီ น้ำมันสำหรับกิน
ဆီခွက် น้ำมันเจียว
နေကြာစေ့ဆီ น้ำมันเมล็ดทานตะวัน
နွှမ်းဆီ น้ำมันงา
ပုစွန်ဆီ มันกุ้ง
ပဲဆီ น้ำมันถั่ว
ဖွဲနှဆီ น้ำมันรำข้าว
မြေပဲဆီ น้ำมันถั่วลิสง
ဝက်ဆီ น้ำมันหมู

ကြက်သားဆီထမင်း ข้าวมันไก่

ဆီချက်ခေါက်ဆွဲ ก๋วยเตี๋ยวคลุกน้ำมันเจียว
ဆီပြန်,ဆီပြန်ဟင်း แกงน้ำมันอย่างยังเล
နို့ဆီ นมข้นหวาน(ไขมันนม)
မုန့်ဆီကြော် ม่งชีจ่อ(ขนมแป้งทอดคล้ายขนมฝักบัว)

ဆီအုန်း ต้นปาล์ม
ပုစွန်ဆီရောင် สีมันกุ้ง

ဆီမီး ไฟประทีป
ဆီမီးခွက် ผางประทีป
ဆီမီးပူဇော်တယ် บูชาประทีป
ဆီမီးမွှေပွဲ งานลอยไฟประทีป

ဆီသတ်တယ် เจียว(กระเทียม)ในน้ำมัน

ဆီ shi n. ยังที่,ที่ yaŋ-thìː,thìː
တုံနေရာဆီသို့ သွားပါ ไปยังที่นั่น
အမေ့ဆီကို ငွေပို့ပါ ส่งเงินไปที่แม่
အမေ့ဆီ ငွေတောင်းတယ် ขอเงินที่แม่
အမေ့ဆီထံ လာတယ် มาหาแม่
မိုးများမြေပြုံ့ဆီသို့ ကျဆင်းလာသည်
ฝนตกลงมาสู่พื้นดิน
အဖေ့ဆီက ဘာမှမတောင်းရဲဘူး
ไม่กล้าขออะไรจากพ่อ
အမေ့ဆီ စာပြန်တယ်
จดหมายส่งกลับไปยังแม่
စာအုပ်ဆီ မျက်စိကိုတည်ငြိမ်တယ်
จดจ่อสายตาอยู่ที่หนังสือ

ဆီမီးတောက် shimìdɔ̀,shəmìdɔ̀ n. ดองดิง(ผีช) dɔ̀ŋ-diŋ

ဆီး shì v. สกัดไว้,ขวางไว้ sàkàt-wáy,khwǎ̀ŋ-wáy
ဆီးကြို รีเข้าไปต้อนรับ
ဆီးကြိုနှုတ်ဆက် ต้อนรับขับสู้
ခန်းဆီး ม่านกั้นห้อง

ဆီးကာ ขวางกั้น,ขัดขวาง
ဆီးတား สกัดกั้น(ข้าศึก)
ဖမ်းဆီး สกัดจับ,ดักจับ

ဆီး zì n. พุทรา phút-saː
ဆီးသီး ลูกพุทรา
စလေးဆီးသီး พุทราพันธุ์สเล(ไม่มีเม็ด)
ဆီးထန်းလျက် พุทรากวน(ปั้นเป็นลูก)

ဆီး shì n. จี่,เฒี่ยว chìː,ʨiaw
ဆီးပေါက်တယ် ปล่อยจี่
ဆီးသွားတယ် ไปจี่
ဆီးနှဲ့ กลิ้นจี่
ဆီးအိမ်,ဆီးအိတ် กระเพาะปัสสาวะ
ဆီးအိုး กระโถนจี่
ဆီးချိုရောဂါ โรคเบาหวาน

ဆီး shì n. หมอก mɔ̀ːk
ဆီးနှင်း หมอก
ဆီးနှင်းခဲ น้ำค้างแข็ง,หิมะ
ဆီးနှင်းကျတယ် หมอกตก
ဆီးနှင်းဝေတယ် หมอกปกคลุม

ဆီးချိုပင် shìchopiñ n. นยัคเมฆ,หญ้าหนวดแมว phaʏáp-mɛ̀ːk,ʏàː-nùat-mɛːw

ဆီးဆော shìshɔ̀ n. กระดานหก kràdaːn-hòk
ဆီးဆောစီးကစားတယ် เล่นกระดานหก

ဆီးဖြူ zìbyu n. มะขามป้อม má-khǎ̀m-pɔ̀m
ဆီးဖြူသီး ลูกมะขามป้อม
ဆီးဖြူပင် ต้นมะขามป้อม

ဆု shù n. รางวัล,นร,โชคลาภ raːŋ-wan,phɔːn,chɔ̀ːk-lâːp
ဆုလာဘ် โชคลาภ
ဆုပေးတယ် ให้รางวัล
ဆုလက်ခံတယ် รับรางวัล
ငါးသိန်းဆု รางวัลเงินห้าแสน
ဒိုင်းဆု โล่รางวัล

ဆုတောင်း ขอพร,ขอโชคลาภ
ကျနော့် ဆုတောင်းမပြည့်ပါ
คำภาวนาของผมไม่สัมฤทธิ์ผล
သိန်းဆုအတွက် ဆုတောင်းတယ်
ขอพรเพื่อรางวัลเงินแสน
သူဌေးဖြစ်အောင် ဆုတောင်းတယ်
เขาขอพรให้ได้เป็นเศรษฐี

ဆုပန် ปรารถนา,ตั้งปณิธาน
ဘုရားဆုပန်ခဲ့ ตั้งปณิธานจะเป็นพระพุทธเจ้า

ဆူ shu ဂ. ထြတ်,ထွင်ကြိုင်း dìat,daŋ-ʔèt-ʔiŋ
ရေဆူတယ် ရေထြတ်
ဟင်းအိုးဆူတယ် ဟင်းအိုးထွင်ကြိုင်း
ထမင်းအိုးရည်ဆူတယ် ထမင်းအိုးရေထြတ်
တိုပြည်ဆူနေတယ် ပြည်ထောင်စုတွင်းအရေးအခင်းဖြစ်နေသည်
ဝမ်းထဲမှာ ထမင်းဆာလို့ ဆူနေတယ်
ဗိုက်ဆာလို့ အူမြည်နေသည်
အသံဆူတယ် အသံကျယ်လောင်သည်
ကလေးသံဆူတယ် ကလေးငိုသံကျယ်လောင်သည်
ကလေးကို အမေကဆူတယ် အမေက ကလေးကို ဆူပူသည်
မဆူပါနဲ့ မဆူပူပါနှင့်
ဆူပူ ဆူပူခြင်း,
ဂေါက်ဂဲ

ဆူညံ ဆူညံသံ,ဆူညံသံထွက်သည်
ဘဲကလေး ဆူဆူညံညံအသံပေးတယ်
ဘဲကလေးများ ဆူညံသံထွက်သည်

ဆူ shu ခ. အင်္ဂ ʔoŋ
စေတီတစ်ဆူ စေတီတစ်ဆူ
ထီးတော်တစ်ဆူ ထီးတော်တစ်ဆူ
ဓာတ်တော်တစ်ဆူ ဓာတ်တော်တစ်ဆူ
ဘုရားတစ်ဆူ ဘုရားတစ်ဆူ
ရဟန္တာတစ်ဆူ ရဟန္တာတစ်ဆူ
မြတ်စွာဘုရားတစ်ဆူ မြတ်စွာဘုရားတစ်ဆူ

ဆူ shu ဃ. အံ့ဩ,ဩ ʔùan,ʔuːm
ဆူဖြိုး အံ့ဩဖွယ်,ဩဖွယ်
ဆူဖြိုးတဲ့အသား အံ့ဩဖွယ်အသား

ဆူး shû န. နှာမ,သြဇာ nàːm,sîan
ဆီးဆူး ဆီးနှာမုန်းနံ့
ငါးဆူး ငါးနှာမွှား
ကျောက်ဆူး ကျောက်သြဇာ
ကြက်ဆူး ကြက်သြဇာ
ဆူးစူးတယ် နှာမတံ
ဆူးထွင်တယ် နှာမသြဇာ

ဆူးတောင် shûdɔ̀ñ န. ကရိ khrîːp
ငါးဆူးတောင် ကရိငါး

အမြီးဆူးတောင် ကရိဆူး

ဆူးပန်း shûbâñ န. ကံဖွယ်(မြို့) kham-fɔ̀ːŋ

ဆူးပုပ် shûbɔʔ န. ဆိုးအမ် chàʔoːm

ဆေး shê ဂ. လျှော် lɔ́ːŋ
လက်ဆေးတယ် လက်လျှော်သည်
ခြေဆေးတယ် ခြေလျှော်သည်
မျက်စိဆေးတယ် မျက်စိလျှော်သည်
အိုးခွက်ပန်းကန်ဆေးတယ် အိုးခွက်ပန်းကန်လျှော်သည်
ဆန်ဆေးတယ် ဆန်လျှော်သည်
ဆန်ဆေးရည် ဆန်လျှော်ရည်
ဓာတ်ပုံဖလင်ကိုဆေးသည် ဓာတ်ပုံဖလင်ကိုဆေးသည်
အကုသိုလ်ဆေးတယ် အကုသိုလ်ဆေးသည်
အာပတ်ဆေးတယ် အာပတ်ဆေးသည်

ဆေးကြော လျှော်ဆေးကြော
ပန်းကန်ဆေးကြော ပန်းကန်လျှော်ဆေးကြော
အမဲသားကိုဆေးကြော အမဲသားကိုဆေးကြော
အပြစ်ကိုဆေးကြော အပြစ်ကိုဆေးကြော

စစ်ဆေး စစ်ဆေးသည်
လူဆိုးကိုစစ်ဆေး လူဆိုးကိုစစ်ဆေးသည်

ဆေး shê န. ဆေး sîː
ဆေးသုတ်တယ် ဆေးသုတ်သည်
တံခါးပေါက်ကိုဆေးသုတ်တယ် တံခါးပေါက်ကိုဆေးသုတ်သည်
ဆေးဆိုး ဆေးဆိုး
ဆံပင်ဆေးဆိုးတယ် ဆံပင်ဆေးဆိုးသည်
ဆေးခြယ် ဆေးခြယ်
ပုံဆေးခြယ်တယ် ပုံဆေးခြယ်သည်
ငှက်ရုပ်ဆေးခြယ်တယ် ငှက်ရုပ်ဆေးခြယ်သည်

သုတ်ဆေး ဆေးသုတ်
ဆိုးဆေး ဆေးဆိုး
နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေး နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေး
လက်သည်းဆိုးဆေး လက်သည်းဆိုးဆေး
ခြေသည်းဆိုးဆေး ခြေသည်းဆိုးဆေး
ဆံပင်ဆိုးဆေး ဆံပင်ဆိုးဆေး
မျက်တောင်ဆိုးဆေး မျက်တောင်ဆိုးဆေး
ပါးဆိုးဆေး ပါးဆိုးဆေး

ဆေးရောင် ဆေးရောင်

ဆေးရောင်နု	สีอ่อน
ဆေးရောင်ရင့်	สีแก่
အလယ်အလတ်ဆေးရောင် สีปานกลาง
ဆေးရောင်တောက် สีสดใส,สีแจ่ม
ဆေးရောင်ဖျော့	สีนุ่ม,สีจาง
ဆေးရောင်ညှိုး	สีหม่น,สีทึม

ဆေးရုပ်	ลายสัก
ကျားဆေးရုပ်	ลายสักรูปเสือ
ခြင်္သေ့ဆေးရုပ်	ลายสักรูปสิงโต
သိမ်းငှက်ဆေးရုပ်	ลายสักรูปเหยี่ยว

ဆေး shê น. ยา,ยาเส้น yaa,yaasên

ဆေးစားတယ်	กินยา
ဆေးသောက်တယ်	ดื่มยา
ဆေးရှူတယ်	สูดยา,สูดยาฝิ่น
ဆေးစွဲတယ်	ติดยา
ဆေးမတည့်ဘူး	แพ้ยา(ไม่ถูกกับยา)

ဆေးခြောက်	กัญชา
ဆေးတံ	กล้องสูบยา,ไปป์
ဆေးပေါ့လိပ်	บุหรี่ขี้โย
ဆေးပေါင်းရုံ	โรงบ่มใบยา
ဆေးပြင်းလိပ်	บุหรี่ยาฉุน,ซิการ์
ဆေးရွက်	ใบยาสูบ
ဆေးလိပ်	ยาสูบมวน,บุหรี่
ဆေးလိပ်ပြာခွက်	ที่เขี่ยบุหรี่
မူးယစ်ဆေးဝါး	ยาเสพติด, สิ่งมึนเมา

ဆေးဝါး	ยารักษาโรค
တရုတ်ဆေး	ยาจีน
တိုင်းရင်းဆေး	ยาพื้นเมือง
ပရဆေး	ยาแผนโบราณ
ရောဂါကာကွယ်ဆေး ยาป้องกันโรค
အင်္ဂလိပ်ဆေး	ยาสมัยใหม่(ยาอังกฤษ)
အိမ်သုံးဆေး	ยาประจำบ้าน

ဆေးမှုန့်	ยาผง
ဆေးလုံး,ဆေးပြား	ยาเม็ด (เม็ดกลม,เม็ดแบน)
ထိုးဆေး	ยาฉีด
ပုလင်းဆေး	ยาขวด
ရှူဆေး	ยาดม
လိမ်းဆေး,လူးဆေး ยาทา

သောက်ဆေး,စားဆေး ยารับประทาน (ยาดื่ม,ยากิน)

ကပ်ဆေး,ပလတ်စတာ พลาสเตอร์ (ยาติดแผล)
ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေး ยาแก้ปวดหัว
ချောင်းဆိုးပျောက်ဆေး ยาแก้ไอ
ငှက်ဖျားပျောက်ဆေး ยาแก้ไข้จับสั่น (มาลาเรีย)
စိတ်ငြိမ်ဆေး	ยาระงับประสาท
နှာချေဆေး,နှာ	ยานัตถุ์
ပိယဆေး	ยาเสน่ห์
ဖြူးဆေး	ยาโรยแผล
ဗိုက်နာပျောက်ဆေး ยาแก้ปวดท้อง
မေ့ဆေး	ยาสลบ
မျက်စိဆေး	ยาล้างตา
လေဆေး	ยาลม
လေနိုင်ဆေး	ยาขับลม(ยาชนะลม)
ဝမ်းကျဆေး	ยาถ่ายท้อง
ဝမ်းနုတ်ဆေး	ยาระบาย
ဝမ်းပိတ်ဆေး	ยาแก้ท้องเสีย
အကိုက်အခဲပျောက်ဆေး ยาแก้ปวด
အအေးမိပျောက်ဆေး ยาแก้ไข้หวัด
အားဆေး	ยาบำรุงกำลัง (เช่น วิตามิน)
အက်စပရင်ဆေး	ยาแอสไพริน
အိပ်ဆေး	ยานอนหลับ

ဆံပင်ကောက်ဆေး ยาดัดผม(ทำให้ผมหยิก)
လက်သည်းဖျက်ဆေး น้ำยาล้างเล็บ
သွားတိုက်ဆေး	ยาสีฟัน
အရောင်တင်ဆေး	ยาขัดมัน(ยาขัดเงา)

ဆေးစာ	ใบสั่งยา
ဆေးပုလင်း	ขวดยา
ဆေးပစ္စည်း	เครื่องยา
ဆေးအညွှန်း	โพยยา
ဆေးအိုး	หม้อยา
ဆေးအိတ်	ล่วมยา,กระเป๋ายา

ဆေးဆိုင်	ร้านขายยา
ဆေးရုံ	โรงพยาบาล
တပ်မတော်ဆေးရုံကြီး โรงพยาบาลทหาร

ဆေးကျောင်းသား	นักเรียนแพทย์

ဆေးဆရာ ဟမ်ဴယာ
ဆေးတက္ကသိုလ် မဟာဝိဒ္ယာလ်ဴယဟမ်ဴယ်
ဆေးပညာ ဟမ်ဴဗဒ္ဓသာသတ်

ဆေးဖက်ဝင် ဝေါ်ဒ်ရ်ဴဗဒ္ဓယာ
ဆေးဖက်ဝင်တဲ့အပင် ဝေါ်ဒ်ရ်ဴဗဒ္ဓယာသဲ့အပင်
ဆေးဖက်ဝင်တဲ့သစ်မြစ်
ဝေါ်ဒ်ရ်ဴဗဒ္ဓယာသဲ့သစ်မြစ်

ဆေးခဲကြီး shêgâjî n. ဖ်ာကေးလာယသိုးစ(ယီဇ)
fa-thalaːy-coːn

ဆဲ shɛ̂ ဂ. ဒ่า daː
ကလေးကိုဆဲတယ် ဒ่าကလေး
ဆဲဆို ဒ่าဝ่า
သူ့ကိုဆဲဆိုတယ် ဒ่าဝ่าသူ

ဆဲ shɛ̂ ကဗ. ကံလင်,ခဏေ kam-laŋ,khàna?-thiː
ပြုပြင်ဆဲ ကံလင်ဆုံမ်ဆုံမ်အဲ့
ပူနေဆဲ ကံလင်ရှဲအဲ့
အိပ်နေဆဲဖြစ်သည် ကံလင်နအဲ့
အမေဆုံးမနေဆဲ မပြောပါနဲ့ ခဏေမေဆုံးမနအဲ့ မပြောပါနဲ့
ခဏေမေဆုံးမနအဲ့ မပြောပါနဲ့

ဆောရီး shɔ̀rî ဂ. ဆောရီး khɔ̀ː-thóːt ခ.sorry
မသိပါဘူး ဆောရီး မသိပါဘူး..ဆောရီးနဲ့

ဆော့ shɔ̀ ဂ. ဆုံကဆန် súk-son
ကြောင်ဆော့တယ် ကြောင်ဆုံကဆန်
ကလေးဆော့တယ် ကလေးဆုံကဆန်
လက်မဆော့နဲ့ လက်မဆုံကဆန်နဲ့
ဆော့ကစား ဆုံကဆန်ကစား

ဆော့စ် shɔ̀ʔ n. ဆော့စ် sɔ́ːt ခ.sauce
ခရမ်းချဉ်ဆော့စ်,ခရမ်းချဉ်သီးဆော့စ်
ဆော့စ်

ဆံ shañ n. ဖဝ် phɔ̀m
ဆံပင် ဆံပင်
ဆံတော် ဆံတော်

ဆံတို ဆံတို
ဆံရှည် ဆံရှည်
ခြေမျက်စိထိရှည်တဲ့ဆံပင် ခြေမျက်စိထိရှည်တဲ့ဆံပင်
ကျစ်ဆမြီး ကျစ်ဆမြီး

နှားပန်းဆံ နှားပန်းဆံ
ဆံထုံးထုံးဟန် ဆံထုံးထုံးဟန်
ဆံပင်ပုံ,ဆံပင်ပုံစံ ဆံပင်ပုံ,ဆံပင်ပုံစံ
ဆံပင်တု ဆံပင်တု

ဆံပင်နုက် ဆံပင်နုက်
ဆံပင်ဖြူ ဆံပင်ဖြူ
ရွှေရောင်ဆံပင် ရွှေရောင်ဆံပင်

ဆံပင်ထူ ဆံပင်ထူ
ဆံပင်ပါး ဆံပင်ပါး
ဆံပင်ဖြောင့် ဆံပင်ဖြောင့်
ဆံပင်နုက်ဖြောင့် ဆံပင်နုက်ဖြောင့်
ဆံပင်ကောက် ဆံပင်ကောက်
ဆံပင်လိပ် ဆံပင်လိပ်
ဆံပင်ကြမ်း ဆံပင်ကြမ်း

ဆံသဆိုင် ဆံသဆိုင်
ဆံညှပ် ဆံညှပ်
ဆံပင်အုပ်ပိုက် ဆံပင်အုပ်ပိုက်

ဆံပင်ညှပ်တယ် ဆံပင်ညှပ်တယ်
ဆံပင်ကောက်တယ် ဆံပင်ကောက်တယ်
ဆံချ ဆံချ
ဆံပင်ကျွတ် ဆံပင်ကျွတ်
ဆံပင်ဖြူနုတ် ဆံပင်ဖြူနုတ်

ခဲဆံ ခဲဆံ
ဝတ်ဆံ ဝတ်ဆံ
အုန်းဆံ အုန်းဆံ

ဆံခြည်ထွေး zəjidwê n. ဆံခြည်ထွေး
caːw-ma-phraːw
ဆံခြည်ထွေး

ဆံ့ shàñ ဂ. ရပ်ဝေ့,ခုပ်ဒဲ့ ráp-wèy,khóp-dɛ̀y
မဆံ့တော့ဘူး ရပ်ဝေ့ပြီဘူး
ကားဝင်မဆံ့ဘူး ကားဝင်ရပ်ဝေ့ဘူး
အပေါင်းဆံ့တယ် အပေါင်းရပ်ဝေ့တယ်
အပေါင်းအသင်းဆံ့တယ် အပေါင်းအသင်းရပ်ဝေ့တယ်

ဆို sho ဂ. ကလာ,ဝ่า,ဘာန kləːwˌwáːˌkhaːn
စာဆို စာဘာန
တေးဆို တေးဘာန
သီချင်းဆို သီချင်းဘာန

ဆိုတဲ့သူ ပြောသူ
ပြောဆို ပြောကြားခြင်း
ပြောခက်ဆိုခဲ့ ပြောရခက်သည်

ဆိုတာ ဟု,ဆိုသည်
ကြွက်ဟာ ပြောင်ရဲ့အစာဆိုတာ သိသာပဲ
ကြွက်သည် ပြောင်၏အစာဟု သိသာပဲ
ဘယ်မှာနေပြီးဆိုတာ သိလား
ဘယ်မှာနေသည်ဟု သိလား
ဘာအလုပ်လုပ်ကိုင်ဆိုတာ သိလား
ဘာအလုပ်လုပ်ကိုင်သည်ဟု သိလား
သူ ကျောင်းသားဆိုတာ ဆရာသိတယ်
သူသည် ကျောင်းသားဟု ဆရာသိသည်
သူ သွားမယ်ဆိုတာ မသိဘူး
သူသွားမည်ဟု မသိပါ
သူ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကြားရတော့
- ကျမယောင်္ကျားကောင်တောင်ဖြစ်သွားတယ်
သူသည် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်သည်ဟု ကြားရတော့
- ကျမယောင်္ကျားကောင်တောင်ဖြစ်သွားသည်

ဆိုဆုံးမ ပြောကြားဆုံးမ
သူ့ကိုဆိုဆုံးမ မရဘူး
သူ့ကိုပြောကြားဆုံးမ မရပါ
အမေအဖေတို့ ဆိုဆုံးမမရဘူး
မိဘတို့ ပြောကြားဆုံးမ မရပါ

ဒီဆို ဒီလိုဆိုလျှင်,ဒီလိုဆိုလျှင်
ဒီဆို ထမင်းစားသွားကြစို့
ဒီလိုဆိုလျှင် ထမင်းစားသွားကြစို့
ဒီလိုဆို ရေခဲမုန့်ဆိုင်ကို
ဒီလိုဆိုလျှင် ရေခဲမုန့်ဆိုင်သို့

ဒီလိုဆို ဒီလိုဆိုလျှင်
ဒီဆို ဒီလောက်ဆိုရင် မခုန်နိုင်ဘူး
ဒီလောက်ဆိုလျှင် မခုန်နိုင်ပါ
ဒီလောက်ဆုတ်ဆိုရင် ချုပ်သာမယ်
ဒီလောက်ဆုတ်ဆိုလျှင် ချုပ်သာမည်

ဆိုရင် ဆိုလျှင်,ဆိုသော်
ဒီဆိုရင် ဒီနေ့ သွားမလား
ဒီလိုဆိုလျှင် ဒီနေ့ သွားမလား
ဒီလောက်ဆုတ်ဆိုရင် မခုန်နိုင်ဘူး
ဒီလောက်ဆုတ်ဆိုလျှင် မခုန်နိုင်ပါ
နောင်နှစ်နှစ်ဆိုရင် ချမ်းသာမယ်
နောင်နှစ်နှစ်ဆိုလျှင် ချမ်းသာမည်

ဆိုဒါ shoda n. ไซดา so:da: อ.soda

ဆိုဖာ shopha n. ไซฟา so:fa: อ.sofa

ဆိုရှယ်လစ် shoʃɛlɪʔ n. โซเชียลลิสท์ so:-chian-lít อ.
ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ลัทธิโซเชียลลิสท์
ဆိုဗီယက်ဆိုရှယ်လစ်ရုရှား สหภาพโซเวียตรัสเซีย

ဆို shò n. อุด,จุก(อก) ʔùt,cùk
ရင်ဆို จุกหน้าอก,จุกอก
ပုလင်းကို ဖောဲနဲ့ဆို อุด(ปิด)ขวดด้วยจุก
ပိတ်ဆို ปิดกั้น(เช่น ปิดกั้นทางเข้าออก)
ပိတ်ဆိုထိုင်တယ် นั่งปิด(ทาง)
ကလေးက အနှုတ်ဆိုပြီး
- အသက်မရှူနိုင်ဘဲဖြစ်နေတယ်
เด็กอ้วกจุกติดอยู่จึงหายใจไม่ออก

ဆိုး shó n. ย้อม jɔ́:m
ဆိုးခြင်း การย้อมสี
ဆိုးဆေးအိုး หม้อย้อมสี
နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေး สีทาปาก
လက်သည်းဆိုးဆေး ยาทาเล็บ
ပန်းဆိုးတယ် ย้อมลายดอก

ဆိုး shó ว. เลว,ร้าย le:w,rá:j
ကံဆိုး โชคร้าย
ခွေးဆိုး หมาดุ
ချောင်းဆိုးတယ် ไอ(หลอดคอไม่ดี)
စိတ်ဆိုးတယ် โมโห,โกรธ
ဆိုးဝါး เลวร้าย
ဆိုးဝါးကောင် เจ้าตัวร้าย
ရောဂါဆိုး โรคร้าย
လူဆိုး คนเลว
သွေးဆိုး อารมณ์ร้าย(เลือดร้าย)
အရုပ်မဆိုး รูปร่างไม่เลว

မဆိုးဘူး ไม่เลว(ดีทีเดียว)

ဆက် shɛʔ n. ต่อ,ติดต่อ tɔ̀:,tìt-tɔ̀:
ခရီးဆက် เดินทางต่อ
ဆက်နေ อยู่ต่อ
ဆက်ပြော พูดต่อ
ဆက်ဖတ် อ่านต่อ
ဆက်မှိန်းလိုက် เคลิ้มหลับต่อไป
ဆက်သွား ไปต่อ
တင်ဆက် นำเสนอ
နှုတ်ဆက် ทักทาย
ဖုန်းဆက် ต่อโทรศัพท์,ติดต่อทางโทรศัพท์

ဒီစားဆက် ต่อวีซ่า
မိတ်ဆက် ผูกมิตร,แนะนำ(ให้รู้จัก)
အစဉ်အဆက် การสืบต่อ(เช่น ประเพณี)
အသက်ဆက် ต่อชีวิต

ဆက်ခံ สืบทอด(รับต่อ)
အမွေကိုဆက်ခံတယ် สืบทอดมรดก

ဆက်ဆံ ติดต่อ,ยุ่งเกี่ยว
ရိုင်းပျစွာဆက်ဆံ แสดงต่อเขาอย่างหยาบคาย
သူ့ကိုမဆက်ဆံပါနဲ့ ไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวกับเขา

ဆက်ဆက် แน่ๆ
ဆက်ဆက်လာတယ် มาแน่ๆ

ဆက် shɛ̀ น. โซ่(ลำดับเจ็ด) lòːn

ဆက်,အဆက် shɛ̀,ʔəshɛ̀ น. ลำดับวงศ์ lan-dàp-wɔn
မျိုးဆက် ลำดับญาติ
မင်းဆက် สันตติวงศ์,ราชวงศ์
ပုဂံမင်းဆက် วงศ์พุกาม
ပင်းယမင်းဆက် วงศ์ปินยา
စစ်ကိုင်းမင်းဆက် วงศ์สิกกาย
ကုန်းဘောင်ဆက် ราชวงศ์คองบอง
အင်းဝဆက် ราชวงศ์อังวะ

ဆက်ရက် zəyɛ̀ น. นกขุนทอง nók-khǔn-thɔːŋ

ဆောက် shɔ̀ ก. สร้าง sâːŋ
သိုက်ဆောက်တယ် สร้างรัง
တဲဆောက်တယ် ปลูกกระท่อม
အိမ်ဆောက်တယ် สร้างบ้าน
မဏ္ဍပ်ကို ဆောက်တယ် สร้างเวที
ရွာတင်းကုပ်မှားဆောက်တယ် สร้างคอกวัว

ဆောက်တည်,တည်ဆောက် ก่อสร้าง,ตั้งมั่น
ငါးပါးသီလဆောက်တည်တယ် ตั้งมั่นในศีลห้า

ဆောက် shɔ̀ น. สิ่ว sìw
ဆောက်ပုပ် ค้อนตอกสิ่ว
ဆောက်နဲ့ထွင်း ตอกแซะด้วยสิ่ว

ဆိုက် shaiʔ ก. จอด(เทียบท่า) cɔ̀t
ကားဆိုက်ပြီ รถเทียบท่าแล้ว
ယာဉ်ဆိုက်ထားတယ် จอดยานพาหนะไว้
ရထားဆိုက်တယ် รถไฟเทียบท่า
လှေဆိုက်မယ် เรือจะจอดเทียบท่า
ကားတစ်စီးဆိုက်လာသံ เสียงรถคันหนึ่งมาจอด

ဆိုက်ရောက် มาสู่,มาถึง
မီးရထား ရန်ကုန် ဆိုက်ရောက်လာပြီ
รถไฟมาถึงย่างกุ้งแล้ว

ကပ်ဆိုက် เกิดทุกข์ภัย
ကာလဝမ်းရောဂါကပ်ဆိုက်တယ်
ประสบภัยอหิวาตกโรค

ဆိုက်ကား shaiʔkâ น. สามล้อพ่วง sàːm-lɔ́ː-phûaŋ
อ.sidecar (เป็นจักรยานแบบพ่วงข้าง)
ကုန်တင်ဆိုက်ကား สามล้อพ่วงสิ่งของ
လူစီးဆိုက်ကား สามล้อพ่วงผู้โดยสาร

ဆင် shiñ ก. ประดับ,ประกอบ pràdàp,pràkɔ̀ːp
ဝတ်ဆင် สวมใส่
ဆင်ယင် ประดับ,ตกแต่ง
ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ ลักษณะการแต่งกาย
အလှဆင် ประดับให้งดงาม
အလှပြင်ဆင် ประดับความงาม
စက်ဆင် ประกอบเครื่องยนต์
ခွေးကို အဆင်တန်းဆာမှားဆင်တယ်
ประดับเครื่องประดับที่วัว

ဆင်စာ ชุดเครื่องประดับ
စိန်ထည်တစ်ဆင်စာ เครื่องเพชรหนึ่งชุด
ပုလဲတစ်ဆင်စာ ไข่มุกหนึ่งชุด
ရွှေထည်တစ်ဆင်စာ เครื่องทองหนึ่งชุด

ဆင် shiñ ก. คล้าย(รูปร่าง) khlá:ɰ

ဆင် shiñ น. ช้าง chá:ŋ
ဆင်ထီး ช้างพลาย
ဆင်ပေါက် ช้างรุ่น
ဆင်ဖြူတော် ช้างเผือก
ဆင်မ ช้างพัง
ဆင်ရိုင်း ช้างป่า
ဟိုင်းဆင် ช้างสีดอ
အောင်းဆင် ช้างต่อ(ตัวเมีย)

အာဖရိကဆင် ช้างแอฟริกา

အိန္ဒိယဆင် ဗ်ာင်ဒိုနဒေီယ

ဆင်ကျုံး ဧကိယတလ်ွမ်ဗ်ာင်
ဆင်စွယ် ငာဗ်ာင်
ဆင်စွယ်ပန်းပု ငာဗ်ာင်ကဲးသလ်ိက်
ဆင်နှာမောင်း ငဝ်ဗ်ာင်
ဆင်မြီး ဟာင်ဗ်ာင်

ကြက်ဆင် ဣက်ငဝ်
ဆင်ခြေထောက်ရောဂါ ဝြဒ်ကေ်ာဗ်ာင်
ဆင်အစ် ကလ်ဝ်ယကဟာမ်ဗ်ာင်

ဆင်ခြေ shiñje u. ကာ်ကေ်ာတွ,ဗ်ာ်ကေ်ာတွ
kham-kɛ̂-tua,kbɔ̂-kɛ̂-tua
ဆင်ခြေစကား ကာ်ပွတ်ကေ်ာတွ
ဆင်ခြေဆင်လက် ကာ်ကေ်ာတွ,ဗ်ာ်ကေ်ာတွ
ဆင်ခြေဆင်လက်ပြော ပွတ်ကေ်ာတွ
ဆင်ခြေကန် ပွတ်ယောက်ဗ်ာ်(ကြဳယကာ်ဟုတ်ကဖာက)

ဆင်ခြေဖုံး shiñjebôñ u. ဇာနမိုင် cha-n-mian

ဆင့် shiñ n. ဆ်ုန် sɔ́-n
ဆင့်တင် ဝာင်ဆ်ုန်
ဆင့်ထပ် ကပ်ဆ်ုန်
ဆင့်ထား ဆ်ုန်ဟဲ
လုံးတူနှစ်လုံးဆင့်နိုင်တယ်
အက္ခရာဟမိုန်ကန်သောငါတ်ဆ်ုန်ကန်ဒဲ
အိုးလေးလုံးကို ဆင့်တယ်
ဆ်ုန်ဗာလေးတ်

တဆင့် အိကတောတ်ဒဂျိ
ကျွန်တော် သူ့ကိုတဆင့်ပြန်ပြောလိုက်မယ်
ကြာ်ပွတ်ကဗ်ာသူ့အိကတောတ်ဒဂျိ

ဆင့် shiñ u. ဒျိုင်,ဒျိုင်ရော် biŋ,biŋ-rɔ-w
စာအုပ်ဆင့် ဒျိုင်ဝာင်ကေ်ာဆ်ုန်

ဆင့်,အဆင့် shiñ,ʔəshiñ u. ချန် chán
ငါးဆင့်ချိုင့် ပုံးတောက်ချန်

ဆင်း shiñ n. လင် loŋ
ကျဆင်း တကလင်မာ
ကျောင်းဆင်း ကေ်ာင်ဆ်ုန်
(လင်ကေ်ာင်ဆ်ုန်)
ခြံဆင်း လင်ဝိန်ဆွာ

အလုပ်ဆင်း ဆ်ုန်ကာရ်
ဆေးရုံကဆင်း ဆ်ုန်ကေ်ာဆေးရုံ
တောင်းပေါ်မှ ဆင်းလာတယ် လင်မာကေ်ာတောင်
စီးပွားရေးကျဆင်း ဆ်ုန်ကေ်ာဘဝ်ဆ်ုန်

ဆင်းတု shiñdù u. ဟာရုပ် thewarúp
ဆင်းတုတော် ဗုဒ္ဓဟာရုပ်
ကျောက်ဆင်းတု ကျောက်ဟာရုပ်
ကြေးဆင်းတု ကြေးဟာရုပ်
ရွှေဆင်းတု ရွှေဟာရုပ်

ဆင်းရဲ shiñyɛ̀ ɔ. ဗ်ာ်ကေ်ာ,ဗ်ာ်ကေ်ာဗ်ာ်ကဲ,ဗ်ာ်ကေ်ာဗ်ာ်ကဲ ဗ်ာ်ကေ်ာ,လမ်-ဗာ်-k,thúk-ဗာ်-k
လူဆင်းရဲ,သူဆင်းရဲ ဗ်ာ်ကေ်ာ
ဆင်းရဲကင်းပါစေ ဗ်ာ်ကေ်ာဗ်ာ်ကဲဗ်ာ်ကေ်ာဗ်ာ်ကဲ
ဆင်းရဲခဲ့ရဖူးတယ် ဗ်ာ်ကေ်ာဗ်ာ်ကဲဗ်ာ်ကေ်ာဗ်ာ်ကဲ
အလုပ်လုပ်ရတာ ဆင်းရဲတယ်
ဗ်ာ်ကေ်ာဗ်ာ်ကဲ
ညီညွတ်မှုမရှိရင် တို့စိတ်ဆင်းရဲရတယ်
ဗ်ာ်ကေ်ာဗ်ာ်ကဲ

ဆောင် shɔñ ก. ဖက်ဖာ phók-pha:
ပို့ဆောင် ဗ်ုန်ဆ်ုန်
ခေါ်ဆောင် ဗ်ုန်ဆ်ုန်
ခေါင်းဆောင် ဗ်ုန်ဆ်ုန်
ဘုရားကိုဆောင် ဖက်ဖာ(ဗ်ုန်ဖာတွ)
ပုတီးကိုဆောင် ဖက်ဗ်ုန်ဗ်ုန်
စာအုပ်ကိုဆောင် ဖက်ဗ်ုန်ဆ်ုန်
ဝေးဆောင် ဖက်ဗ်ုန်
သေနတ်ဆောင် ဖက်ဗ်ုန်
လက်ဆောင် ဗ်ုန်ဆ်ုန်
မင်္ဂလာဆောင် ဗ်ုန်ဆ်ုန်
ခရီးဆောင်အိတ် ဗ်ုန်ဆ်ုန်
ခရီးဆောင်ပစ္စည်း ဗ်ုန်ဆ်ုန်
သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဗ်ုန်ဆ်ုန်
အောင်မြင်ဖို့ သပြေရွက်ဆောင်တယ်
ဖက်ဗ်ုန်ဆ်ုန်
အနီရောင်သည် ရဲရင့်ခြင်းဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို
- ဆောင်ပါသည်
ဗ်ုန်ဆ်ုန်

ကိုယ်ဝန်ဆောင် ဗ်ုန်ဆ်ုန်
စိတ်ဆောင် ဗ်ုန်ဆ်ုန်
ဟန်ဆောင် ဗ်ုန်ဆ်ုန်

ယောင်ဆောင် ပြုလုပ်ကြံ
ဆောင်ကြဉ်း ပေးကမ်း,ညှိနှိုင်း
ရဲသည် လူဆိုးကိုဆောင်ကြဉ်းသွားသည်
ရဲတစ်ယောက်က ခိုးသူကို ခေါ်ဆောင်သွားသည်

ဆောင်ရွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း,ကိုင်တွယ်ခြင်း,ပြုလုပ်ခြင်း
ဘာဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ပါသလဲ
ကျွန်ုပ်အတွက် ဘာများ ကူညီပေးနိုင်ပါသလဲ
ကျွန်နော်ဆောင်ရွက်ပေးမယ်
ကျွန်ုပ်ကူညီပေးပါမည်
အထူးလက်ခံဆောင်ရွက်ပေးပါတယ်
အထူးဝန်ဆောင်မှုများ ပေးပါသည်
အမှားအကျိုးကို ဆောင်ရွက်တယ်
အမှားအတွက် တာဝန်ယူသည်
သည်အစီအစဉ်အတိုင်းဆောင်ရွက်တယ်
ဤအစီအစဉ်အတိုင်း ဆောင်ရွက်သည်

ဆောင် shɔ̃ ဝ. အာကာသ ʔa:kha:n
ကျောင်းဆောင် ကျောင်းအဆောက်အအုံ
ဘုရားဆောင် ဘုရားရှိခိုးခန်းမ
နတ်ကျောင်းဆောင် နတ်ကျောင်းအဆောက်အအုံ
နန်းမြင့်ဆောင် နန်းတော်
ဥပုသ်ဆောင် ဥပုသ်ဆောက်အအုံ
ဘုရားကျောင်းဆောင် ဘုရားကျောင်းအဆောက်အအုံ
မီးဖိုဆောင် မီးဖိုချောင်
အိမ်တစ်ဆောင် အိမ်တစ်လုံး
ပြာသာဒ်နှစ်ဆောင် ပြာသာဒ်နှစ်လုံး

ဆောင့် shɔ̃ ဂ. ကြမ်းပြင်,ကြမ်းခင်း
krà-thê:k,krà-thian
ကားဆောင့် ကားကြမ်းပြင်
ကားတံခါးဝင်ဆောင့်တယ် ကားဝင်ကြမ်းပြင်ပေါက်ဆင်းသည်
ဆောင့်ချ ကြမ်းပြင်ပေါက်
နဖူး တိုင်နဲ့ဆောင့်မိတယ် ခေါင်းကြမ်းပြင်ပေါက်နှင့်တိုက်မိသည်

ဆောင့်ကြောင့် shɔ̃ɲɔ̃ɲɔ̃ ဝ. ဟင်းလင်းပြင် hɔ:ŋ-hɔ:ŋ
ဆောင့်ကြောင့်ထိုင် ဟင်းလင်းပြင်ထိုင်
ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်အိမ်သာ ဟင်းလင်းပြင်ထိုင်အိမ်သာ

ဆောင်း shɔ̃ ဂ. စုပေါင်း,စုဝေး sʊ̀ŋ-sʊ̀m,sʊ̀m-ruam
စုဆောင်း စုဆောင်းခြင်း
ငွေစုဆောင်း ငွေစုဆောင်းခြင်း
လက်နှက်စုဆောင်း လက်နက်စုဆောင်းခြင်း
စစ်သားစုဆောင်း စစ်သားစုဆောင်းခြင်း

ဆောင်း shɔ̃ ဂ. အုပ်,ခြုံ,ဖုံး sʊ̀m,khlum-khrɔ:p
ဦးထုပ်ဆောင်းတယ် ဦးထုပ်ဆောင်းသည်
ခမောက်ဆောင်းတယ် ခမောက်ဆောင်းသည်
ထီးဆောင်းတယ် ထီးဆောင်းသည်

ဆောင်း shɔ̃ ဂ. ထပ်ဖြည့် phɔ̂m-hầy
တစ်ရာ ဆောင်းပေးပါ ရာတန်ဖြည့်ပေးပါ

ဆောင်း shɔ̃ ဝ. ဆောင်း(ရာသီ) nă:w
ဆောင်းအခါ ဆောင်းရာသီ
ဆောင်းဥတု,ဆောင်းရာသီ ဆောင်းရာသီ
ဆောင်းဦးအခါ ဆောင်းရာသီအစ
ဆောင်းကူးဥတု ဆောင်းကူးရာသီ

ဆောင်း shɔ̃ ဝ. ဆုံး(ငါးပလာ,ကြိုးပိုက်ကြီး) sʊ̀m
အုပ်ဆောင်း ဆုံးကြိုးပိုက်
ထမင်းအုပ်ဆောင်း ထမင်းခြုံ
ကြက်အုပ်ဆောင်း ကြက်ခြုံ

ဆောင်းပါး shɔ̃mbâ ဝ. ဘာသာပြန်ဆိုချက် bɔ̀t-khwa:m
ဆောင်းပါးရေးဆရာ ဘာသာပြန်ဆိုသူ
ဆောင်းပါးသတင်းသမား သတင်းစာဆရာ

ဆိုင် shaiñ ဂ. ဆိုင်ရာ,ပတ်သက်သော khâw-khɔ̃ŋ,phà-cha:n
တို့မနက်ဖြန်တရားရုံးမှာ အမှုဆိုင်တယ်
ကျွန်တော်တို့ မနက်ဖြန် တရားရုံးတွင် အမှုရှိသည်
ဒီပိုက်ဆံထဲမှာ ဆိုင်တယ်
ဒီငွေထဲတွင် ပါဝင်သည်
မင်းနဲ့ ဘာဆိုင်လဲ
သင်နှင့် ဘာဆိုင်သလဲ

မျက်နှာဆိုင်းဆိုင် ရှေ့ဆောင်,ရှေ့ပြေး
မျက်နှာဆိုင်းဆိုင် စကားပြောတယ် ရှေ့ဆောင်ပြောသည်

တိုက်ဆိုင် ကိုက်ညီ(ကိန်း)
သူလာတဲ့အချိန်နဲ့ ပြည်ထောင်စုပွဲ
- တိုက်ဆိုင်နေသည်
သူလာချိန်နှင့် ပြည်ထောင်စုပွဲ
- ကိုက်ညီနေသည်

ပိုင်ဆိုင် ပိုင်ဆိုင်ခြင်း
ဒီအိမ် ငါပိုင်ဆိုင်တယ် ဒီအိမ်ကို ငါပိုင်ဆိုင်သည်

မဆိုမဆိုင် မသက်ဆိုင်,မဆိုင်

သူ ငိုကိုမဆီမဆိုင်ဆဲတယ်
เขาด่าฉันอย่างไม่ตรงเรื่องตรงราว
မဆီမဆိုင်လာပြောတယ်
มาพูดไม่เข้าเรื่อง

ဆိုင် shaiñ u. ร้าน rá:n

ကော်ဖီဆိုင်	ร้านกาแฟ
ကုန်စုံဆိုင်	ร้านขายของชำ
ကွမ်းယာဆိုင်	ร้านขายหมากคำ
စတိုးဆိုင်	ร้านค้า
စာအုပ်ဆိုင်	ร้านหนังสือ
စားသောက်ဆိုင်	ร้านอาหาร
ဆေးဆိုင်	ร้านขายยา,ร้านยา
ဆံညှပ်ဆိုင်	ร้านตัดผม
ဆံသဆိုင်	ร้านทำผม,ร้านแต่งผม
တေးသံသွင်းဆိုင်	ร้านอัดเทป
ထမင်းဆိုင်	ร้านข้าว
ထန်းရည်ခဲဆိုင်	ร้านน้ำตาลเมา
ထန်းရည်ချိုဆိုင်	ร้านน้ำตาลสด
ဓာတ်ဆီဆိုင်	ร้านขายน้ำมันเชื้อเพลิง
ပရဆေးဆိုင်	ร้านยาแผนโบราณ
ပင်းမင်းဆိုင်	ร้านชักรีด
ဗဟိုဃာဆိုင်	ร้านเบียร์
ဘုံဆိုင်	ร้านสุรา,ร้านเหล้า
မုန့်ဆိုင်	ร้านขนม
မှန်ဆိုင်	ร้านกระจก
သံဆိုင်	ร้านขายเหล็ก
ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆိုင်	ร้านขายผัก
အရက်ဆိုင်	ร้านเหล้า
အလှပြင်ဆိုင်	ร้านเสริมสวย
အဟောင်းပြင်ဆိုင်	ร้านซ่อมของเก่า
အအေးဆိုင်	ร้านเครื่องดื่มเย็นๆ
အပ်ချုပ်ဆိုင်	ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า
ဆိုင်လေး	ร้านเล็กๆ,แผงลอย
လမ်းဘေးဆိုင်	ร้านริมถนน,แผงลอย
ကုန်ပဒေသာဆိုင်	ร้านสรรพสินค้า
သမဆိုင်	ร้านสหกรณ์
တစ်ခွန်းဆိုင်	ร้านขายของราคาตายตัว
ဆိုင်ရှင်	เจ้าของร้าน

ဆိုင်ကယ် shaiñkɛ u. รถมอเตอร์ไซค์ rót-mɔ:tə:say
อ.motorcycle

ဆိုင်း shâiñ ก. รอ,รีรอ,ชะลอ rɔ:,ri:rɔ:,chalɔ:

ဆိုင်းပါအုံး รอหน่อย
မဆိုင်းပါနဲ့ ไม่ต้องรีรอ
ထမင်းကိုမဆိုင်းပဲ စားပါ
จงกินข้าวชะอย่ารีรอ
အလုပ်ကိုမဆိုင်းပဲ လုပ်ပါ
จงทำงานอย่ารีรอ
ဒီကိစ္စကို ခေတ္တဆိုင်းပါ
ชะลองานนั้นไว้สักครู่หนึ่งก่อน

စောင့်ဆိုင်း รอคอย
မစောင့်ဆိုင်းရ ไม่ต้องรอคอย

ရွှေ့ဆိုင်း เลื่อน(เวลารอคอย)
ဒီစာမေးပွဲကို ဆရာကရွှေ့ဆိုင်းမယ်
ครูจะเลื่อนการสอบออกไป

ဆိုင်း shâiñ u. ปึก(รวมหลายแผ่น) pìk
ရွှေဆိုင်း ปึกแผ่นทองคำเปลว
ရွှေဆိုင်းတစ်ဆိုင်း
แผ่นทองคำเปลวหนึ่งปึก(100 แผ่น)

ဆိုင်း shâiñ u. ปี่พาทย์ pì:-phâ:t
ဆိုင်းဝိုင်း วงปี่พาทย์
မောင်းဆိုင်း ฆ้องราว
မြန်မာဆိုင်း ปี่พาทย์พม่า
ယိုးဒယားဆိုင်း ปี่พาทย์โยเดีย

ဆိုင်းဘုတ် shâiñbo' u. ป้ายประกาศ pâ:y-prà-kà:t
อ.sign-board

ဆစ် shi' ก. ต่อรอง(ตัดทอนลง) tɔ̀:rɔ:ŋ
ဈေးဆစ် ต่อรองราคา,ต่อราคา

ဆစ် shi' ก. ควั่น khwân
ဝါးပင်ကို ဆစ်တယ် ควั่นไม้ไผ่
ကြပင်ကို ဆစ်တယ် ควั่นอ้อย

ဆစ်,အဆစ် shi',?əshi' u. ข้อต่อ khɔ̂:tɔ̀:
တံတောင်ဆစ် ข้อศอก
ဒူးဆစ် หัวเข่า
ခြေဆစ် ข้อเท้า,ข้อนิ้วเท้า
လက်ဆစ် ข้อมือ,ข้อนิ้วมือ
ကြဆစ် ข้อต้นอ้อย
ဝါးဆစ် ข้อไม้ไผ่

ဆည် shi,she ก. กั้น(หันดิน),กัก kân,kàk
မှက်ရည်ဆည်တယ် กั้นน้ำตา
လက်ဆည်ကန် สระขุด
ဆည်ဖို့ ยกหันดิน,กักถม
ကန်ဆည်ဖို့တယ် ขุดบ่อยกหันดิน

ဆည် she น. หันดิน,ทำนบ,เขื่อน khan-din,tham-nóp, khìan
ကျောက်ဆည် ทำนบหิน,เขื่อนหิน
ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန กรมชลประทาน

ဆည်း shí ก. รวบรวม rûap-ruam
သိမ်းဆည်း เก็บรวบรวม

ဆဋ္ဌမ sha'thəmà น. ที่หก thî:hòk

ဆတ် sha' น. สมัน sàmăn

ဆတ် sha' ว. เปราะ prɔ̀?
သစ်ကိုင်းဆတ်တယ် กิ่งไม้เปราะ
အုတ်ဆတ်တယ် อิฐเปราะ
ပန်းကန်ဆတ်တယ် จานเปราะบาง
ဖန်ခွက်ဆတ်တယ် แก้วเปราะ
စိတ်ဆတ် ใจหุนหัน,ใจวู่วาม,ใจเสาะ

ဆတ်ခနဲ sha'khənɛ́ ว. พรวด(ทันทีทันใด) phrûat
ဆတ်ခနဲ ထိုင်ရာကထတယ် ลุกจากที่นั่งในทันใด,ลุกพรวดจากที่นั่ง

ဆတ်ဆတ် sha'sha' ว. จะจะ(แน่แท้) cà?-cà?
နားနဲ့ဆတ်ဆတ်ကြားတယ် ได้ยินมากับหูจริงๆ

ဆိတ် she' ก. จิก,หยิก cìk,yìk
ဆိတ်ဆွဲ หยิกทิ้ง
နှုတ်သီးနဲ့ဆိတ် จิกด้วยจงอยปาก

ဆိတ် she' น. แพะ phɛ́?
ဆိတ်နို့ น้ำนมแพะ
ဆိတ်မွေး ขนแพะ
ဆိတ်သား เนื้อแพะ
ဆိတ်သားရေ หนังแพะ
တောဆိတ် แพะภูเขา(แพะป่า)

ဆိတ် she' ว. เงียบ ŋîap
တိတ်ဆိတ် เงียบเชียบ
နှုတ်ဆိတ် ปิดปากเงียบ

ဆုတ် sho' ก. ฉีก,ถลก chì:k,thàlòk
စက္ကူဆုတ်တယ် ฉีกกระดาษ
အင်္ကျီကိုဆုတ်တယ် ฉีกเสื้อ
ဆုတ်ဖြဲ့ ฉีก
သမင်သားရေ ဆုတ်တယ် ถลกหนังกวาง

ဆုတ် sho' ก. ถอย thɔ̀:ŋ
နောက်ဆုတ် ถอยหลัง
နောက်မဆုတ်ပါနဲ့ อย่าถอยหลัง
လဆုတ် เดือนแรม,เดือนข้างแรม
ပြန်ဆုတ် ถอยกลับ
မှက်နှာသွေးဆုတ်တယ် หน้าซีด(เลือดถอย)
အဖျားဆုတ်တယ် ไข้ลด

ဆန် shañ ก. ทวน,ต้าน thuan,tâ:n
ရေဆန် ทวนน้ำ
လေဆန် ต้านลม
ခေတ်ဆန် ทันสมัย
ကဗျာဆန်တယ် พูดสำนวน
တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန် เห็นแก่ตัว(ย้อนว่าตนดี)

ဆန် shañ น. ข้าวสาร khâ:w-sá:n
ကောက်ဆန် ข้าวสาร
ဆန်စပါး ข้าวสารเจ้า
ကောက်ညှင်းဆန် ข้าวสารเหนียว
ဆန်ကွဲ ข้าวท่อน
ဆန်ကြမ်း ข้าวชั้นด้อย
ဆန်နု ข้าวนุ่มชั้นดี

ဆန်ကြာဆန် เส้นหมี่ขาว
ဆန်ခေါက်ဆွဲ ก๋วยเตี๋ยว
ဆန်ပြုတ် ข้าวต้ม
ဆန်လျော်မှုန့် ข้าวตำป่น
ဆန်ပန်း ข้าวตอกดอกไม้(ใช้บูชา)

ဆန်ကျိတ်စက် เครื่องจักรสีข้าว
ဆန်ကော กระด้ง
ဆန်ခါ ตะแกรง
ဆန်အိုး โอ่งใส่ข้าวสาร
ဆန်အိတ် กระสอบข้าวสาร

ဆန်ပိုး မอด(ด้วงกินข้าว)

ဆန်တစ်အိတ် ข้าวสารหนึ่งถุง
ဆန်ကြိတ်တယ် โม่ข้าว
ဆန်ပြာတယ် ฝัดข้าว
ဆန်ကောနဲ့ဆန်ပြာတယ် ฝัดข้าวด้วยกระด้ง
ဆန်ယူခွတ်တယ် เอาข้าวมาหุง
ဆန်ဝယ်တယ် ซื้อข้าวสาร

ဆန်,အဆန် shaiñ,ʔəshaiñ n. เมล็ดชักษุนิช,เนื้อใน, ฟักกระสุน malét-than-ya-phi̱t, nía-nay,hŭa-krasŭn

ပဲဆန် เมล็ดถั่ว
ပြောင်းဆန် เมล็ดข้าวฟ่าง
ပြောင်းဖူးဆန် เมล็ดข้าวโพด
ထန်းသီးဆန် จาวตาล
အုန်းသီးဆန် เนื้อมะพร้าว
ကျည်ဆန် กระสุนปืน,ลูกปืน

ဆန် shaiñ ว. คล้าย(มีท่าที) khlái
ကလေးဆန်တဲ့အကျင့် นิสัยคล้ายเด็ก

ဆန်ကာ,ဆန်ခါ,စကာ zəga n. ตะแกรง takrɛ

ဆန်ကော,စကော zagɔ̀ n. กระด้ง kradɔ̀ŋ
ဆန်ကောနဲ့ဆန်ပြာတယ် ฝัดข้าวด้วยกระด้ง
ဆန်ကောနဲ့ဆန်ကာ กระด้งและตะแกรง

ဆန္ဒ shaiñdà n. ความประสงค์ khwa:n-prasɔ̀ŋ n.

ဆန္ဒရှိ มีความประสงค์
ဆန္ဒအတိုင်း ตามความประสงค์
ဆန္ဒပြည့် สมประสงค์
ဆန္ဒပြု ยื่นความประสงค์
ဆန္ဒပြ แสดงความประสงค์,เรียกร้อง,ประท้วง
အကြမ်းဖက်ဆန္ဒပြ จราจลเรียกร้อง
ပြည်သူများက အစိုးရကိုဆန္ဒပြကြတယ် ประชาชนเรียกร้องต่อรัฐบาล
ဆန္ဒစေ เสียดาย
ဆန္ဒမစေနဲ့ อย่าเสียดาย

ဆန့် shàiñ ก. เหยียด yàt
ကိုယ်ဆန့် เหยียดตัว(เช่น ปิดปี้เกียจ)
ခြေဆန့် เหยียดขา
လက်ဆန့် เหยียดแขน
လက်ဆန့်ရှိကိုဆိုတယ် อ้าแขนต้อนรับ

ဆန့်ကျင် shàñciñ ว. ตรงข้าม tro̱ŋ-khâ:n
ဆန့်ကျင်ဘက် ด้านตรงกันข้าม
ဆန့်ကျင်ဘက်စကား คำตรงกันข้าม

ဆန်း shâiñ ก. ขึ้นใหม่,แปลกใหม่ khîn-may,plɛ:k-may
လဆန်း พระจันทร์ข้างขึ้น(เดือนหงาย)
နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ วันขึ้นปีใหม่
ခေတ်မီဆန်းပြား รุดหน้า,ล้ำสมัย

ဆန်း shâiñ ว. ผิดแปลก phìt-plɛ̀:k
ထူးဆန်း ลึกลับ,ผิดแปลก
ထူးဆန်းသောလူ คนแปลกหน้า,คนลึกลับ
ထူးဆန်းသောအကြောင်း เรื่องลึกลับ
ထူးဆန်းသောအိမ် บ้านที่ลึกลับ
သူ့အလုပ်ထူးဆန်းတယ် งานของเขาลึกลับ

ဆန်းကြယ် แปลกเด่น
ဆန်းကြယ်သောခြူးပန်းခြူးနွယ်များ ลวดลายที่แปลกเด่น

ဆပ် shaʔ ก. ชดใช้,ตอบแทน chót-chái,tɔ̀:p-thɛ:n

ကျေးဇူးဆပ်တယ် ทดแทนบุญคุณ,ตอบแทนบุญคุณ
ကြွေးဆပ်တယ် ชดใช้หนี้,ชำระหนี้
ပိုက်ဆံပြန်ဆပ်တယ် ใช้เงินคืน
ဘယ်လိုဆပ်နိုင်မလဲ จะตอบแทนได้อย่างไร
အလီလီဆပ်တယ် ทยอยชดใช้

ဆပ် shaʔ n. ข้าวฟ่าง khâ:w-fâ:ŋ
ဆပ်စပါး ข้าวฟ่าง

ဆပ်ပြာ shaʔpya n. สบู่ sàbù:

ဆပ်ပြာတိုက်တယ် ถูสบู่
ဆပ်ပြာခွက် กล่องสบู่
ဆပ်ပြာဗူး กล่องสบู่
ဆပ်ပြာမှုန့် สบู่ผง,ผงซักฟอก
ဆပ်ပြာချောင်း สบู่แท่ง
ဆပ်ပြာမွှေး สบู่หอม
ဆပ်ပြာရည် น้ำสบู่

ဆပ်သွားဖူး shaʔəphû n. ดอกลำเจียก dɔ̀:k-lam-ziak

ဆိပ် sheʔ n. ท่า,ท่าจอด thâ:,thâ:-dɔ̀:t

ကားဆိပ် ท่าจอดรถ
ဆိပ်ကမ်း ท่าเรือ(ท่าจอดชายฝั่ง)
အင်းဝဆိပ်ကမ်း ท่าเรืออังวะ
သင်္ဘောဆိပ် ท่าเรือยนต์
ရေဆိပ် ท่าน้ำ
လှေဆိပ် ท่าเรือ
လေဆိပ် ท่าอากาศยาน,สนามบิน
မင်္ကလာဒုံလေဆိပ် สนามบินเมงคลาโดง(ที่ย่างกุ้ง)

ဆိပ်ဖလူး shè'phəlû น. กรรณิการ์(ดอกไม้)
kan-níka: ส.

ဆုပ် shò' ก. ปิบ,เค้น,กุม,กำ pì:p,khén,kum,kam
လက်နဲ့ဆုပ် ปิบด้วยมือ
လက်သီးနှစ်ဘက်ဆုပ်တယ် กำหมัดทั้งสองข้าง
ငါးဆုပ်ကြော် ปลาทอดมัน
ငါးဆုပ်လုံး ลูกชิ้นปลา
ဆုပ်ကိုင်ထားနိုင်တယ် สามารถยึดกุม(เป็นที่)ไว้ได้
အကြွေတစ်ဆုပ် เงินหนึ่งกำมือ

ဆမ်း shâñ ก. ราด râ:t
ကောက်ညှင်းဆုန်းနို့ဆမ်း
ข้าวเหนียวมูล(ข้าวเหนียวราดน้ำกะทิ)
ငှက်ပျောသီးဆုန်းနို့ဆမ်း
กล้วยบวชชี(กล้วยราดน้ำกะทิ)
ထမင်း ဆီဆမ်းပေးပါ
ราดน้ำมันบนข้าว
ဟင်းရည် ရွှဲရွှဲဆမ်းတယ်
ราดน้ำแกงใส่ข้าวจนชุ่ม

ဆီမ့် shèñ ก. มัน(รสชาดหวานมัน) man
ဒီပဲဆီမ့်တယ် ถั่วนี้รสชาดมัน
စိမ်းစားဥဆီမ့်တယ် มันแกวรสชาดมัน

ဆုံ shoñ ก. พบ,เจอ,บรรจบ phóp,cə:,ban-còp
သစ်ပင်ကြီးအောက်ကမှာ ဆုံကြပါ
พบกันที่ใต้ต้นไม้ใหญ่นะ
လမ်းဆုံ ทางแยก(ทางบรรจบกัน)
တွေ့ဆုံ พบเจอ
မြစ်ဆုံ สบน้ำ(ที่น้ำมาบรรจบกัน)
သစ်ပင်ခွဆုံ ง่ามไม้

ဆုံ shoñ น. ครก khrók
ကျောက်ဆုံ ครกหิน
မောင်းဆုံ ครกกระเดื่อง
လက်ဆုံ ครกมือ
ငရုတ်ဆုံ ครกตำพริก
ကွမ်းသီးထောင်းဆုံ ครกตะบันหมาก
ကြိတ်ဆုံ เครื่องสี,เครื่องโม่
စပါးကြိတ်ဆုံ เครื่องสีข้าว
ဆီကြိတ်ဆုံ เครื่องบดน้ำมัน
ငရုတ်သီးထောင်းတစ်ဆုံ พริกตำหนึ่งครก

ဆုံး shôñ ก. สิ้นสุด,สูญเสีย sîn-sùt,sŭ:n-sĭa
လမ်းဆုံး สุดถนน,ทางตัน
ချောင်းဆုံး ท้ายคลอง
အသက်ဆုံးတယ် สิ้นสุดชีวิต
အခမ်းအနားဆုံးတယ် พิธีจบลง
ငွေတွေ မဆုံးဘူး ไม่สูญเสียเงิน
ဆိုင်ကယ်ဆုံးပြီ สูญเสียมอเตอร์ไซด์ไปแล้ว
ထိုအချိန်မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံသည်
- လွတ်လပ်ရေးဆုံးခဲ့ရသည်
นับแต่นั้นประเทศพม่าก็ได้สิ้นอิสรภาพไป

ဆုံးဖြတ် ตัดสิน,ลงเอย
ဆုံးဖြတ်လို့ မရဘူး ตัดสินใจไม่ได้
မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘူး ไม่สามารถตัดสินใจได้
စိတ်မဆုံးဖြတ်နိုင်ဖြစ်နေတယ် ตัดสินใจไม่ได้

ဆုံးရှုံး สูญเสีย,หมดสิ้น
လွတ်လပ်ရေးဆုံးရှုံးတယ် สูญเสียอิสรภาพ
အကျိုးစီးပွားဆုံးရှုံးတယ် หมดสิ้นประโยชน์
ဘဝဆုံးရှုံးတယ် ชีวิตจบสิ้น(หมดหวังในชีวิต)
အသက်ဆုံးရှုံးတယ် สูญเสียชีวิต
သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရလေသည်
สูญเสียเพื่อนไปคนหนึ่ง

ဆုံး shôñ ว. ที่สุด thi:sùt
အကောင်းဆုံး ดีที่สุด
အဆိုးဆုံး เลวที่สุด
အကြီးဆုံး ใหญ่ที่สุด
သားအကြီးဆုံး ลูกคนโต
အငယ်ဆုံး เล็กที่สุด
အရှည်ဆုံး ยาวที่สุด
အတိုဆုံး สั้นที่สุด
အမြင့်ဆုံး สูงที่สุด
အလှဆုံး สวยที่สุด
အကြိုက်ဆုံး ชอบที่สุด
အထူးချွန်ဆုံး หลักแหลมที่สุด
အသက်သာဆုံး สบายที่สุด,(ราคา)ถูกที่สุด

ဈေးအကြီးဆုံး ဘာကောမြင့်ဆုံး
ဈေးအပေါ်ဆုံး ဘာကောပေါဆုံး
ဈေးအနိုင်ဆုံး ဘာကောပေါ့ဆုံး
အအေးဆုံးလ ဧပြီလပူဆုံး
အရေးအကြီးဆုံး အရေးကြီးဆုံး
အရင်ဆုံး အစောဆုံး, အရင်ဆုံး
နောက်ဆုံး အဆုံး, နောက်ဆုံး
အောက်ဆုံး အောက်ဆုံး
ရှေ့ဆုံးလူ ရှေ့ဆုံးလူ
နောက်ဆုံးလူ နောက်ဆုံးလူ

ဆုံးမ shôũmà n. **ဆုံးမသင်ကြားပို့ချ, ဆုံးမသင်ကြားပို့ချခြင်း** sàŋ-sɔ̃:n,tàk-tian
အဖေယောင်ယောင်ရဲ့ ဆုံးမတယ်
ဖခင်ရဲ့ ဆုံးမသင်ကြားပို့ချခြင်းကို ခံရတယ်
" စည်းစည်းလုံးလုံးနေကြပါ " ဟု
- ဆုံးမတယ်
"စည်းလုံးညီညွတ်ကြပါ" ဟု ဆုံးမသင်ကြားပို့ချခဲ့တယ်

ဆယ် she n. **ဆယ်, ဆယ်ခု** sɔ̀ŋ,kù:
အမှိုက်ဆယ်တယ် အမှိုက်ဆယ်ခြင်း
မြစ်ထဲမှ ထင်းကို ဆယ်ကယ် ရေထဲမှ ထင်းကို ဆယ်ကယ်

ဆယ် she u. **ဆယ်** sìp
တစ်ဆယ် ဆယ်
တစ်ဆယ့်တစ်, ဆယ့်တစ် ဆယ့်တစ်
တစ်ဆယ့်နှစ် ဆယ့်နှစ်
နှစ်ဆယ် နှစ်ဆယ်
ကိုးဆယ် ကိုးဆယ်
ဆယ်မိနစ် ဆယ်မိနစ်
ဆယ်ယောက် ဆယ်ယောက်
ဒေါ်လာနှစ်ဆယ် ဒေါ်လာနှစ်ဆယ်

ဆွ shwà n. **ဝန်း, ခွံ, ခွံ** phɔ:n,khúŋ,khɔ́:
သစ်ပင်ကို မြေဆွေးပေးတယ် သစ်ပင်ကို မြေဆွေးပေးတယ်
အင်္ကျီတွေ ဆွတယ် အင်္ကျီတွေ ဆွတယ်
စာအုပ်တွေဆွတယ် စာအုပ်တွေ ဆွတယ်

ဆွေ,အဆွေ shwe,ʔəshwe u. **ဆွေမျိုး, ဆွေမျိုး** hwɛ̀:t,phîan
ချစ်ဆွေ ချစ်ဆွေ
မိတ်ဆွေ မိတ်ဆွေ
ဆွေမျိုး ဆွေမျိုး
ဆွေဆက် ဆွေဆက်
ဆွေခုနစ်ဆက် ဆွေခုနစ်ဆက်

ဆွေး shwê n. **ပုပ်, ပုပ်, ပုပ်** phù?-phaŋ,sɔ:m,piay
စာအုပ်ဆွေးတယ် စာအုပ်ဆွေးတယ်
အင်္ကျီဆွေးတယ် အင်္ကျီဆွေးတယ်
အိမ်ဆွေးတယ် အိမ်ဆွေးတယ်
သွားဆွေးတယ် သွားဆွေးတယ်
စိတ်ပူဆွေးတယ် စိတ်ပူဆွေးတယ်

ဆွေးနွေး shwênwê n. **ဆွေးနွေးခြင်း, ဆွေးနွေးခြင်း** hwé:nwé:
စာအကြောင်းဆွေးနွေး စာအကြောင်းဆွေးနွေးခြင်း
အချစ်ကိစ္စဆွေးနွေး အချစ်ကိစ္စဆွေးနွေးခြင်း
ကျန်းမာရေးဆွေးနွေး ကျန်းမာရေးဆွေးနွေးခြင်း
ဆွေးနွေးပွဲ ဆွေးနွေးပွဲ
စကားဆွေးနွေး စကားဆွေးနွေးခြင်း

ဆွဲ shwɛ̂ n. **ဆွဲ, ဆွဲ, ဆွဲ, ဆွဲ, ဆွဲ, ဆွဲ, ဆွဲ** lɛ̂:k,hû:t,cu:ŋ,dìŋ,lîan,hîw,khlɔ́:ŋ,wâ:t
စက်ဘီးကို ဆွဲထားတယ် စက်ဘီးကို ဆွဲထားတယ်
မီးအိမ်ကို ဆွဲတယ် မီးအိမ်ကို ဆွဲတယ်
ချိုင့်ကို ဆွဲတယ် ချိုင့်ကို ဆွဲတယ်
ရေဆွဲတယ် ရေဆွဲတယ်
လိမ်ဆွဲ လိမ်ဆွဲ
ဇစ်ဆွဲပိတ်တယ် ဇစ်ဆွဲပိတ်တယ်
ဇစ်ဆွဲဖွင့်တယ် ဇစ်ဆွဲဖွင့်တယ်
ကုလားထိုင်ကို ဆွဲတယ် ကုလားထိုင်ကို ဆွဲတယ်
ရေခွက်ဆွဲယူတယ် ရေခွက်ဆွဲယူတယ်
ရေးဆွဲ ရေးဆွဲ
ပန်းချီဆွဲ ပန်းချီဆွဲ
ပုံဆွဲ ပုံဆွဲ
ပုံစံကြမ်းဆွဲ ပုံစံကြမ်းဆွဲ
အစီအစဉ်ဆွဲထား အစီအစဉ်ဆွဲထား
ကလေးလက်ကိုဆွဲလာ ကလေးလက်ကိုဆွဲလာ
ဒုက္ခိတလက်ကိုဆွဲလာ ဒုက္ခိတလက်ကိုဆွဲလာ
နွားဆွဲ နွားဆွဲ
လက်ဆွဲ လက်ဆွဲ
လက်ဆွဲနှုတ်ဆက် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်
နားရွက်ဆွဲ နားရွက်ဆွဲ
ပန်းကုံးဆွဲ ပန်းကုံးဆွဲ
ပုတီးဆွဲ ပုတီးဆွဲ
ဘုရားဆွဲ ဘုရားဆွဲ
လည်ပင်းမှာဆွဲ လည်ပင်းမှာဆွဲ
အချိန်ဆွဲလုပ် အချိန်ဆွဲလုပ်
ဆွဲတက် ဆွဲတက်
လက်ဖမ်းဆွဲထားတယ် လက်ဖမ်းဆွဲထားတယ်

သစ်လုံးဆွဲ ลากซุง
ဆင် သစ်တုံးကြီးကို ဆွဲတယ်
ช้างลากซุงท่อนใหญ่
လေယာဉ်ပြန်ပေးဆွဲတယ် ใช้เครื่องบิน
ဆွဲကြိုးချ,ကြိုးဆွဲချ ผูกคอตาย

ဆွဲကြိုး สายสร้อย
လည်ဆွဲ สร้อยคอ
ရွှေဆွဲကြိုး สร้อยทองคำ
ဆွဲချိုင့် ปิ่นโตหูห้ิว
ဆွဲခြင်း ตะกร้าหูห้ิว
ဆွဲအိတ် กระเป๋าหูห้ิว
လက်ဆွဲသေတ္တာ กระเป๋าเดินทาง
ဆွဲသင်္ဘော เรือลากจูง
ဆွဲတံခါး ประตูบานเลื่อน

ဆွဲနုတ် กระชากถอน
တမာပင်ငယ်ကိုဆွဲနုတ်တယ်
ถอนกระชากต้นสะเดาน้อย

ဆွဲသီး shwêθí น. ใช้(เครื่องประดับ) เจาะ
မီးပန်းဆွဲသီး ใช้รูปดอกไม้ไฟ
လိပ်ပြာဆွဲသီး ใช้รูปผีเสื้อ

ဆွစ်ဇာလန် shwízalañ น. สวิสเซอร์แลนด์
swít-sə-lɛn

ဆွတ် shwʔ ก. ปลิด,เด็ด plìt,dèt
အသီးဆွတ်တယ် ปลิดผลไม้
ဆွတ်ခြွေ ปลิดเด็ด

ဆွတ် shwʔ ก. ชุบ,ประพรม chúp,pàʔ-phrom
ရေမွှေးဆွတ်တယ် ประพรมน้ำหอม
လက်သုတ်ပဝါကို ရေဆွတ်တယ်
ชุบผ้าเช็ดมือในน้ำ

ဆွတ် shwʔ ว. โพลน,จ้ีวะ phlon,cúaʔ
ဖြူဆွတ် ขาวโพลน
ဖြူဆွတ်သောင်္ဂက်မွေး ขนนกที่ขาวโพลน

ဆွမ်း shûñ,shwâñ น. ภัตตาหาร(ข้าว) phát-tà-hăn
အရုဏ်ဆွမ်း ภัตตาหารเช้า
နေ့ဆွမ်း ภัตตาหารเพล
ဆွမ်းချိုင့် ปิ่นโตภัตตาหาร
ဆွမ်းအုပ် อูบข้าว

ဆွမ်းခံ รับปิณฑบาต
ဆွမ်းခံကြွ ออกรับปิณฑบาต
ဆွမ်းခံသွား ไปปิณฑบาต
ဆွမ်းဘုန်းပေး ฉันภัตตาหาร
ကန်တော့ဆွမ်းပါဘုရား ขอให้วันทนข้าวเจ้าค่ะ
(ไม่มีอาหารถวาย)

ဆွယ် shwɛ ก. กล้ำกราย klâm-kraj
ဘေးမထိ ရန်မဆွယ်
ภัยไม่แผ้วพาน ศัตรูไม่กล้ำกราย

ဆွယ် shwɛ ก. หาเสียง,ชักจูง
hăsĭaŋ,chák-cuŋ
မဲဆွယ် หาเสียงเลือกตั้ง

(ဇ)

ဇနီး zəníˊ น. ภรรยา phan-rayaː ฮ.
ဇနီးအိမ်ရှင် แม่บ้าน
ဇနီးမောင်နှံ คู่สามีภรรยา

ဇယား zəyáˊ น. ตาราง taːraːŋ
ဇယားပုံ รูปตาราง
ကားထွက်ချိန်ဇယား ตารางเวลารถออก

ဇရပ် zəyaˀ น. ศาลาพักร้อน saˀlaː-phák-rɔ́ːn ม.
(เช่น ที่พักริมทาง)
ကျောင်းဇရပ် ศาลาพักร้อนในวัด
ကားစောင့်ဇရပ် ศาลาที่รอรถ

ဇလုံ zəloñ น. กาละมัง kaːlamaŋ
ရေဇလုံ กาละมังใส่น้ำ
ထမင်းဇလုံ กาละมังใส่ข้าว
ဟင်းဇလုံ กาละมังใส่แกง

ဇာ za น. ผ้าทอร่างแห,ผ้าลูกไม้ phâːthɔːrâːŋ-hɛ̀ː phâː-lúːk-máy ส.
ဇာခြင်ထောင် มุ้งทอร่างแห
ဇာဆိတ် กระเป๋าทอร่างแห
ဇာအင်္ကျီ เสื้อผ้าทอร่างแห,เสื้อลูกไม้
ဇာပတ် ผ้าบางคลุมไหล่

ဇာဂနာ zagəna น. ปากคีบ,คีมปากนกแก้ว,แหนบ pàːk-khîːp,khiːm-pàːk-nók-kɛ̂ːw,nɛ̀ːp ฮ.

ဇာတာ zata น. ชะตา,ดวงชะตา chataː,duaŋ-chataː ส.
ဇာတာခြင်း ตะกร้าใส่ดวงชะตา
ရက်ချုပ်ဇာတာ ดวงชะตา
ဇာတာဖွဲ့တယ် ผูกดวงชะตา
ဇာတာတွက်တယ် คำนวณดวงชะตา

ဇာတိ zatì น. การเกิด,ที่เกิด kaːn-kàːt,thíːkàːt บ.
လေးလေးက ရန်ကုန် ဇာတိလား
อาเกิดที่ย่างกุ้งหรือ

ဇာတိပ္ပဒေသ zadeˀpho น. จันทน์เทศ can-thêːt
ဇာတိပ္ပဒေသသီး ลูกจันทน์เทศ
ဇာပွင့်,ဇာတိပ္ပဒေသပွင့် ดอกจันทน์เทศ

ဇီဇဝါ zizəwa น. พุดซ้อน phút-sɔ́ːn
ဇီဇဝါပန်း ดอกพุดซ้อน

ဇီဇာကြောင် zizajɔ̃ ก. จู้จี้ cúːcíː

ဇီဝစက် ziwàsɛˀ น. วงจรชีวิต wɔŋ-cɔːn-chiːwít บ.

ဇီးကွက် zígwɛˀ น. นกฮูก nók-húːk

ဇူလိုင် zulaiñ น. กรกฎาคม karakadaː-khom อ.july

ဇက် zɛˀ น. ต้นคอ tôn-khɔː
ဇက်အုပ်တယ် ตบต้นคอ

ဇင်ယော်ငှက် ziñyɔŋɛˀ น. นกนางนวล nók-naŋ-nuan

ဇင်းမယ် zíñmɛ น. เชียงใหม่ chiaŋ-mày
ဇင်းမယ်လုံချည် ผ้าถุงเชียงใหม่

ဇောင်း zɔ̃ñ น. ช่อง(ที่ผูกม้า) sɔːŋ
မြင်းဇောင်း ช่องผูกม้า

ဇဝ် ziˀ น. ชิป síp อ.zip
ဘောင်းဘီဇဝ် ชิปกางเกง
အင်္ကျီဇဝ် ชิปเสื้อ
လက်ဆွဲအိတ်ဇဝ် ชิปกระเป๋าถือ

ဇာတ် zaˀ น. ชาติกำเนิด châːt-kam-nɛ̀ːt บ.
ဇာတ်ကြီး ชาติกำเนิดสูง
အင်္ဂါဇာတ် อวัยวะสืบพันธุ์

ဇာတ် zaˀ น. ละคร,ชาดก laˀkhɔːn,chaːdòk บ.
ရာမလက္ခဏာဇာတ် ละครเรื่องรามเกียรติ์
ตัวละครเอกคือ ရာမ พระราม
လက္ခဏ พระลักษณ์
သီတာ นางสีดา
ဟနုမာန် หนุมาน
ဒသဂိရိ ทศกัณฑ์

ဇာတ်တော် มหาชาดก
ပြဇာတ် ละครเรื่อง(ประโลมโลก), สิเกผม่า
ဟာသပြဇာတ် ห้สละคร(ละครตลก)

ရှေ့ပိုင်းဇာတ် ခေတ်ပိုင်းဇာတ် အလွမ်းဇာတ်

ဇာတ်လမ်း ဇာတ်သမား ဇာတ်ပွဲ ဇာတ်ပွဲရုံ,ဇာတ်ရုံ ဇာတ်ခုံစင်မြင့်

ဇာတ်ကား za'ká ၊. ภาพยนตร์,หนัง phâ:p-phayon,năŋ
မြန်မာဇာတ်ကား ကိုထော်ဇာတ်ကား စစ်ဇာတ်ကား သရဲဇာတ်ကား ဟာသဇာတ်ကား အချစ်ဇာတ်ကား အလွမ်းဇာတ်ကား

ဇာတ်ကား ဘာကားလဲ ဇာတ်ကား ဘာနာမည်ခေါ်လဲ

ဇာတ်ထုပ် za'tho' ၊. เรื่อง(ในหนัง,ละคร) rîaŋ
ဘာဇာတ်ထုပ်လဲ သရဲဇာတ်ထုပ်

ဇန်နဝါရီ zaññəwari ၊. มกราคม mók-kara:-khom อ.january

ဇမ္ဗု,ဇမ္ဗုသစ်ပင် zəbu,zəbuðəbye ၊. ชมพู(ไม้หว้า), ชมพู่น้ำดอกไม้ chom-phu:,chom-phû:-nám-dɔ̀:k-máy

ဇမ္ဗုဒီပ် zəbude' ၊. ชมพูทวีป chom-phu:-thawî:p

ဇီမ် zeñ ၊. สุขสำราญ(ไม่ลำบาก) sùk-săm-ra:n
ဇီမ်ပဲ နေရတာ ဇီမ်ပဲ ဇီမ်နဲ့ထိုင်နေတယ် ဇီမ်မယ်

ဇုံ zoñ ၊. เขต,โซน khè:t,so:n อ.zone
အပူပိုင်းဇုံ အအေးပိုင်းဇုံ

ဇယ် zɛ ၊. หมากเปี้ย mà:k-bîa
(เช่น ลูกสะบ้า,เม็ดมะขาม)
ဇယ်တောက်ခုံ ဇယ်ခတ်တယ် ဇယ်ခတ်ကစား,ဇယ်ခတ်တမ်းကစား

ဇွတ်တရွတ် zu'dəyu' ว. อย่างเคี่ยวเข็ญ yà:ŋ-khîaw-khĕn
ဇွတ်တရွတ် ဆွဲတယ် ဇွတ်တရွတ် လှုတယ်

ဇွတ်အတင်း zu'?ətîñ ว. หุนหัน,ดันทุรัง hŭn-hăn, dan-thúlaŋ
ဇွတ်အတင်း အိပ်တယ် ဇွတ်အတင်း သွားတယ် ဇွတ်အတင်း လုပ်တယ်

ဇွန် zuñ ၊. มะลิวัลย์ malí-wan
ဇွန်ပန်းပင် ဇွန်ပန်း

ဇွန် zuñ ၊. มิถุนายน mí-thùna:yon อ.june

ဇွန်း zûñ ၊. ช้อน chɔ́:n
လက်ဖက်ရည်ဇွန်း ဟင်းခတ်ဇွန်း ဟင်းသောက်ဇွန်း အလယ်ဇွန်း

(ဈ)

ဈာပန zapənà ၊. ฌาปน cha:panâ? ป.
ဈာပနကိစ္စ ဘုန်းကြီးပို့ဈာပနကိစ္စ

ဈေး zê ၊. ราคา ra:kha:
ဈေးကောင်းတယ် ဈေးချိုတယ် ဈေးပေါတယ် ဈေးသက်သာတယ် ဈေးကြီးတယ်

ราคาดี(ได้กำไรดี) ราคาถูก ราคาถูก ราคาถูก ราคาแพง

ဈေးမျှားတယ် ราคาแพง
ဈေးမြင့်တယ် ราคาสูง
ဈေးအကြီးဆုံး ราคาแพงที่สุด
ဈေးတက်တယ် ราคาขึ้น
ဈေးလျှော့တယ် ลดราคา
ဈေးလျော့တယ် ราคาต่ำลง
ဈေးကျတယ် ราคาตก
ဈေးမှန်တယ် ตรงตามราคา
ဈေးဆစ်တယ် ต่อรองราคา

ဈေးအချို ราคาถูก
ဈေးအပေါ် ราคาถูก
အမြတ်မရှိတဲ့ဈေး ราคาไม่มีกำไร
ဈေးရင်း,မူရင်းဈေး ราคาต้นทุน,ราคาเดิม
တစ်ခွန်းဈေး ราคาตายตัว
ကြမ်းခင်းဈေး ราคาเบื้องต้น
အထူးဈေး ราคาพิเศษ
အထူးလျှော့ဈေး ราคาลดพิเศษ
လျှော့ဈေး ราคาลด
အကြွေးဈေး ราคาเงินเชื่อ
လက်ငင်းဈေး ราคาเงินสด
ရောင်းဈေး ราคาขาย
ဝယ်ဈေး ราคาซื้อ
အလုံးဈေး ราคาเหมาจ่าย
လက်ကားဈေး ราคาขายส่ง
လက်လီဈေး ราคาขายปลีก
အနိမ့်ရောင်းဈေး ราคาต่ำสุด
ရွှေဈေး ราคาทอง
ပေါက်ဈေး ราคาปัจจุบัน
ဈေးနှုန်း ราคาท้องตลาด,อัตราซื้อขาย
ဈေးနှုန်းကပ်ထားတယ် ติดราคาไว้
ဘယ်ဈေးလဲ ราคาเท่าไร
ဈေးရောင်းတယ် ขายของ

ဈေး zê n. ตลาด tàlàt
ဈေးကွက် ย่านตลาด
ပန်းဈေး ตลาดขายดอกไม้
မှောင်ခိုဈေး ตลาดมืด
ငွေဈေး ตลาดเงิน
ငွေလဲလှယ်ဈေး ตลาดแลกเปลี่ยนเงิน
ဈေးနေ့ วันตลาดเปิด
ဈေးပိတ်နေ့ วันตลาดปิด
ဈေးသည် พ่อค้า
ဈေးသည်မ แม่ค้า
ဈေးဝယ်သူ คนจ่ายตลาด,ผู้ซื้อ
ဈေးပေါင်ကျိုး สินค้าโล๊ะราคา (เช่น ช่วงตลาดวาย)

ဈေးသွားတယ် ไปตลาด
ဈေးလျှောက်တယ် เดินตลาด,เที่ยวตลาด
ဈေးဝယ်တယ် จ่ายตลาด
ဈေးဝယ်သွားတယ် ไปจ่ายตลาด
ဈေးပိတ်တယ် ตลาดปิด(หยุดขายของ)

(ဉ)

ဉာဏ် ɲaɲ n. ความสูง khwa:m-sʊŋ n.
စေတီ၏ဉာဏ်တော် ความสูงของเจดีย์
ဆင်းတု၏ဉာဏ်တော် ความสูงของพระพุทธรูป

ဉာဏ်တော်အမြင့် ความสูง
စေတီတော်၏ဉာဏ်တော်အမြင့်သည်
- ၆၆ ပေ ရှိသည်
พระมหาเจดีย์มีความสูง 66 ฟุต

ဉာဏ် ɲaɲ n. สติปัญญา sati?-pan-ya: n.
မှတ်ဉာဏ် ความจำ
ဉာဏ်ပညာ สติปัญญา,ความคิดอ่าน
ဉာဏ်ရည် ปัญญาความสามารถ
အကောက်ဉာဏ် ความคิดคด
ဉာဏ်မဲ့သောသူ ผู้ไร้ปัญญา
ဉာဏ်မှားတယ် เจ้าเล่ห์
ဉာဏ်ကောင်းတယ် สติปัญญาดี
ဉာဏ်တိမ်တယ် ด้อยสติปัญญา,ปัญญาตื้นเขิน
ဉာဏ်ထူတယ် สติปัญญาทึบ
ဉာဏ်အားနဲ့အလုပ်လုပ်တယ်
ทำงานใช้สมอง

(ည)

ည ɲà n. กลางคืน kla:ŋ-khi:n
ညဘက် ตอนกลางคืน
ညဦး หัวค่ำ
ညအခါ เวลากลางคืน
မနေ့ည เมื่อคืนนี้
တမြန်နေ့ည เมื่อคืนวาน
တစ်ညလုံး ตลอดทั้งคืน
ညစာ อาหารค่ำ

ညနေ ตอนเย็น,ตอนบ่าย
ညနေ ၆ နာရီ 6 โมงเย็น
ညနေပိုင်း ช่วงบ่าย
ညနေစောင်း เวลาบ่ายคล้อย(แสงตะวันเอียง)
ညနေစာ อาหารเย็น

ညာ ɲa ก. หลอกลวง lɔ̀ːk-luaŋ
ညာပြော พูดหลอกลวง
လူညာ คนหลอกลวง
မိန်းမညာ หญิงหลอกลวง,หญิงตอแหล

ညာ ɲa ว. ขวา khwǎː
ညာဘက် ด้านขวา
လက်ညာ ขวามือ
ညာကွေ့ပါ เลี้ยวขวานะ
ညာလက်ရုံး สมุนมือขวา

ညာရယ် ɲayɛ ก. หัวเราะเยาะ hŭa-rɔ́?-yɔ́?

ညား ɲâ ก. ครองคู่ khrɔ̀ːŋ-khùː
သူတို့နှစ်ယောက်ညားပြီ
เขาสองคนครองคู่กันแล้ว

ညိ ɲi ก. ติดไฟ tit-fay

ညီ ɲi ก. สามัคคี sa̰-mák-khiː
ကူညီ ช่วยเหลือ
တက်ညီလက်ညီ ร่วมมือกัน
(รวมมือร่วมพาย,ร่วมไม้ร่วมมือ)

ညီညွတ် สามัคคี,ปรองดอง
ညီညွတ်မှု ความสามัคคี
မညီညွတ်ရင် တို့စိတ်ဆင်းရဲကြရမယ်
หากไม่ปรองดองกันพวกเราจะมีแต่ความลำบากใจ

ညီညာ สามัคคีกลมเกลียว
ညီညီညာညာနဲ့ ဝိုင်းလုပ်တယ်
รวมทำงานด้วยความกลมเกลียว

ညီ ɲi น. น้องชาย(น้องของฝ่ายชาย) nɔ̀ŋ-chaːy
ညီနောင် ฝ่ายน้อง(ชาย)
ညီလေး น้องชาย
ညီလတ် น้องชายคนกลาง
ညီထွေး น้องชายคนสุดท้อง
ညီမ น้องสาว(น้องของฝ่ายสาว)
ညီမငယ် น้องสาวคนเล็ก
ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲ ลูกฝ่ายน้อง(ฝ่ายต่างท้อง)

ညီ ɲi ว. เสมอ,เท่าเทียม samə̀ː,thâw-thiam
စိတ်ညီ เห็นพ้อง,เห็นด้วย
လေးဘက်ညီ สี่เหลี่ยม
ငါးဘက်ညီ ห้าเหลี่ยม
ခြောက်ဘက်ညီ หกเหลี่ยม
နှစ်ဘက်ညီစတုဂံ สี่เหลี่ยมผืนผ้า
ညီညီ เสมอๆ(เท่าๆกัน)
ညီညီစီတယ် เรียงเสมอๆกัน
ဒီတုတ်တွေကို ညီအောင်ဖြတ်ပါ
จงตัดไม้เหล่านี้ให้เสมอกัน

ညီလာခံ ɲilagaɲ̃ น. เข้าเฝ้า,การประชุม,สมัชชา
khâw-fâw,kəˑn-prà-chum,samát-chaː
အမျိုးသားညီလာခံ การประชุมสภาประชาชน

ည် ɲaɲ̃ น. โสน,โสนหางไก่ sanɔ̀ː,sanɔ̀ː-hə̌ŋ-kày
ည်ပင် ต้นโสน
ည်ပွင့် ดอกโสน

ည့် ɲàɲ̃ ว. กระจอก,ห่วย kracɔ̀ːk,hùay
လူည့် คนห่วยๆ,คนเฮงซวย
ပစ္စည်းည့် ของห่วยๆ
တော်တော်ည့်တာပဲ กระจอกจริงๆ
မင်းတို့ကလဲ ည့်လိုက်တာ พวกเองนี่กระจอกจริงๆ

ညို ɲo น. สีน้ำตาล sǐː-nám-taːn
ငညို เจ้าสีน้ำตาล(เรียกสัตว์ เช่น ลิง,วัว)

ညို ɲo ว. คล้ำ,ครึ้ม,เข้ม khlám,khrɪ́m,khêm
တိမ်ညို เมฆครึ้ม
မိုးညို ฟ้าครึ้มฝน
မျက်နှာညို หน้าคล้ำ(สีหน้าโมโห)

ညို့ ɲò ว. ครึ้ม,คล้ำ,มืดมัว khrɪ́m,khlám,mɪ̀ːt-mua
မိုးညို့ ฟ้าครึ้ม,เมฆครึ้ม
မိုးတွေညို့နေတယ် ฟ้าครึ้มอยู่
မျက်နှာကြီးညို့နေလိုက်တာ ดูสิตาเขม่นมองมาเชียว
สีหน้าดำคล้ำราวกับฝนจะตก
ကြာညို့ ชื่อไม้(ภาษาถิ่นมัณฑะเลมีความหมาย
เหมือนกับ တရုတ်ငြာရည်
หรือ ပဲရည်)

ညိုသကျည်း ɲòðəɲī n. **หน้าแข้ง** nâ:-khêŋ
ညိုသကျည်းရိုးကွေကွက်ဝင်သည်
ถูกกระดูกหน้าแข้งหัก

ညက် ɲɛ̀ ว. **ละเอียด** lá?ìat
ငရုတ်သီးညက် พริกละเอียด
အသားညက် ผิวละเอียด
မညက်တညက်ထောင်းတယ်
ตำพอแหลก(ไม่ต้องละเอียดนัก)

ညင်သာ ɲīðə ว. **นุ่มนวล** nûm-nuan
ညင်သာစွာလုပ်တယ် **ทำอย่างนุ่มนวล**
စကားပြောတာ ညင်သာတယ်
พูดจานุ่มนวล

ညင်း ɲīñ ว. **แผ่วเบา,อ่อนนุ่ม** phèw-baw,?ò:n-nûm
လေညင်းခဲ့ รับสายลมอ่อนๆ
မွေးညင်း ขนอ่อน

ညောင် ɲɔ̄ñ น. **ไทร,ไม้ตระกูลไทร** say
ညောင်ပင် ต้นไทร
ညောင်ခြေထောက် ไทรย้อย
ဗောဓိညောင်ပင်,ညောင်ဘုန္ဓဟေ ต้นโพธิ์
ညောင်သဖန်း ต้นมะเดื่อ
ညောင်ထောက်တိုင် ไม้ค้ำต้นไทรหรือต้นโพธิ์
(เพื่อต่ออายุ)

ညောင်ညောင် ɲɔ̄ñɲɔ̄ñ ခ္. **เหมียวเหมียว** mĭaw-mĭaw
ကြောင် ညောင်ညောင်လို့ ထူးတယ်
แมวขานรับว่า"เหมียวเหมียว"

ညောင်း ɲɔ̄ñ ก. **เมื่อย,ปวดเมื่อย,เมื่อยล้า**
mîay,pùat-mîay,mîay-lá:
ခြေထောက်ညောင်းတယ် เมื่อยขา
လက်ညောင်းတယ် เมื่อยมือ
ကြာကြာထိုင် ညောင်းတယ် นั่งนานๆเมื่อย

ညောင်း ɲɔ̄ñ ว. **อ่อนช้อย,นุ่มนวล** ?ò:n-chɔ́:y,nûm-nuan
စည်တော်အကမှာ ငြိမ့်ညောင်းသည်
รำกลองหลวงอ่อนช้อย

ညစ် ɲɪ̀ ก. **เปื้อน,สกปรก** pîan,sòk-ka-pròk
လက်ညစ် มือเปื้อน
စိတ်ညစ် ใจห่อเหี่ยว,หงุดหงิดใจ,กลุ้มใจ
အညစ်အကြေး สิ่งสกปรก

ညစ်ပတ် เลอะเทอะ,มอมแมม
ညစ်ပတ်တဲ့လက် มือที่เลอะเทอะ
ညစ်ပတ်ပေရေ เลอะเทอะเปรอะเปื้อน
စိတ်ညစ်ပတ် ใจโสมม

ညစ်ပေ แปดเปื้อน,เลอะเทอะ
ညစ်ပေတဲ့လက် มือที่แปดเปื้อน

ညစ်ညမ်း ลามก
ညစ်ညမ်းစာအုပ် หนังสือลามก
ညစ်ညမ်းစကား คำลามก
ညစ်ညမ်းရုပ်ရှင် หนังลามก

ညဉ့် ɲì,ɲīñ น. **กลางคืน** klaːŋ-khiːn
ညဉ့်နက် ดึกดื่น

ညည်း ɲī ก. **คราง,ครวญ,บ่น** khraːŋ,khruan,bòn
ညည်းညူ บ่นฝืมพำ
သီချင်းညည်းတယ် ครวญเพลง,ฮัมเพลง
လူမမာ ညည်းတယ် คนป่วยร้องคราง
ညည်းတွား คร่ำครวญ,ครวญคราง,
บ่นครวญ
စိတ်ညစ်လို့ ညည်းတွားနေတယ်
บ่นครวญด้วยความกลุ้มใจ

ညည်း ɲī ส. **มึง,แก,หล่อน** miŋ,kɛ:,lɔ̀n
(ผู้หญิงเรียกผู้หญิงด้วยกัน เป็นคำไม่สุภาพ)
ညည်းတို့ พวกหล่อน

ညှိတ် ɲɛ̀ ก. **พยัก,ผงก** phayák,phàŋok
ခေါင်းညှိတ် พยักหน้า,ผงกหัว

တညှိတ်ညှိတ် ผงกๆ
သူ ခေါင်းတညှိတ်ညှိတ်နဲ့ သဘောကျတယ်
เขาผงกหัวแสดงความชอบใจ

ညှပ် ɲaˀ ก. **อัดอยู่** ?àt-yù:
ကျောက်တုံးများကြားတွင် ညှပ်မိနေတယ်
โดนอัดอยู่ในซอกหิน

ညွှတ် ɲuˀ ก. **ค้อม** khɔ́:m
ဦးညွှတ်၍ အလေးပြုတယ်
ค้อมหัวทำความเคารพ,คำนับ

ညွန် ɲuñ น. คม,เฉลน tom,le:n
ရှဉ့်ညွန် โคลนตม

ညွန့်,အညွန့် ɲùñ,ʔəɲùñ น. ยอดอ่อน yɔ̀:t-ʔɔ̀:n
ခဝဲညွန့် ยอดบวบ
ဗူးညွန့် ยอดน้ำเต้า
ရွှေဖရုံညွန့် ยอดฝักทอง

ညာ ɲa ก. ผ่อนปรน,เห็นใจ phɔ̀n-pron,hĕn-cay
မိတ်ဆွေကိုညာတယ် เห็นใจเพื่อน
ညာတာ ผ่อนปรน
ဆရာ ကျောင်းသားတွေကို
- ညာညာတာတာခိုင်းတယ်
ครูสั่งนักเรียนอย่างผ่อนปรน

ညာ,အညာ ɲa,ʔəɲa น. ข้ัว khûa
သစ်သီးညာ ข้ัวผลไม้
ပွင့်ညာ ข้ัวดอกไม้

ညှိ ɲi ก. จุด(ไฟ,บุหรี่),ติด(ไฟ) cùt,tìt
မီးညှိ จุดไฟ

ညှိ ɲi ก. เกลี่ย,ปาด klìa,pà:t
မြေညှိ เกลี่ยดิน
ဆန်ညှိ ปาดข้าว

ညှိ ɲi ก. ต่อรอง,ไกล่เกลี่ย tɔ̀:rɔ:ŋ,klày-klìa
အချင်းချင်းညှိ ไกล่เกลี่ยกัน,ต่อรองต่อกัน
အဝယ်ကိစ္စကိုညှိတယ် ต่อร่องการซื้อขาย

ညှီ,အညှီ ɲi,ʔəɲi น. กลิ่นคาว klìn-kha:w
ညှီစော်နံ့ กลิ่นคาว
သွေးညှီစော်နံ့ กลิ่นคาวเลือด

ညော် ɲɔ ก. โชยกลิ่น cho:y-klìn
ကြက်သွန်ဖြူညော် ညော်တယ်
กระเทียมทอดโชยกลิ่นฉุน

ညော်,အညော် ɲɔ,ʔəɲɔ น. กลิ่นโชย(ทอด,ปิ้ง) klìn-cho:y
ကြက်သွန်ဖြူညော် နံတယ်
เหม็นกลิ่นกระเทียม(ทอด)

ညိုး ɲó ก. เหี่ยวแห้ง,ชืด,หม่นหมอง hìaw-hê:ŋ,sî:t, mòn-mɔ̆:ŋ

ပန်းညိုး ดอกไม้เหี่ยว,กามตายด้าน(สา.)
မျက်နှာညိုး หน้าตาแห้งเหี่ยว,หน้าตาชืดเชียว
အရောင်ညိုး สีชืด,สีหม่น

ညိုးညိုး ชืดๆ,หม่นๆ
အရောင်ညိုးညိုး สีชืดๆ,สีหม่นๆ

ညိုးခြောက် เหี่ยวแห้ง
ညိုးခြောက်နေတဲ့ပန်းပွင့် ดอกไม้ที่เหี่ยวแห้ง

ညိုးနွမ်း เหี่ยวแห้ง(เฉา)
စိတ်ညိုးနွမ်း จิตใจเหี่ยวแห้ง
မျက်နှာညိုးနွမ်း หน้าตาเหี่ยวแห้ง

ညောက်,အညောက် ɲɔʔ,ʔəɲɔʔ น. ต้นอ่อน tôn-ʔɔ̀:n
အညောက် ต้นอ่อน
ပဲညောက် ถั่วงอก

ညင်း ɲĩñ ก. แล่,เฉือน lɛ̂:,chĭan
အမဲသားညင်း แล่เนื้อวัว,ชั้นเนื้อวัวแล่ (แล่เป็นชั้นยาว)

ညင်း ɲĩñ น. เกลี้อน klîan
စပါးညင်း เกลี้อนแพ้ละอองข้าวเปลือก
ညင်းပေါက်တယ် เป็นเกลี้อน

ညှစ် ɲiʔ ก. เค้น,คั้น,รีด,บีบ,ปิด,สั่ง(น้ำมูก),เบ่ง khén,khán,rî:t,bì:p,bìt,sàŋ,bèŋ
လက်ကိုညှစ်တယ် บีบมือ
သံပရာသီးညှစ်တယ် บีบมะนาว
လူကိုညှစ်တယ် กอดรัดคน
နွားနို့ညှစ်တယ် รีดนมวัว
အုန်းနို့ညှစ်တယ် คั้นน้ำกะทิ
နှာပ်ညှစ်တယ် สั่งน้ำมูก
နှာခေါင်းညှစ်တယ် สั่งขี้มูก
ပြည်ကိုညှစ်တယ် บีบหนอง
ပုဆိုးကိုရေညှစ်တယ် บีบน้ำออกจากโสร่ง, ปิดโสร่ง
ရေစင်စင်ညှစ်ပါ ปิดน้ำให้เกลี้ยงๆ
လည်ပင်းကို ညှစ်တယ် บีบคอ

ညှစ်ထုတ် เบ่ง,บีบเค้น
လက်မောင်းသားညှစ်ထုတ်တယ် เบ่งกล้ามแขน
စကားကိုညှစ်ထုတ်တယ် บีบเค้นคำพูดออกมา

ညှဉ် ɲìɴ ก. รังแก,แกล้ง raŋkɛ:,klɛ̂:ŋ
ဥ်ပန်း กลั่นแกล้ง
ရှောန်ညှဉ်ပန်း รังแกสัตว์
ဖိစက်ညှဉ်ပန်း กดขี่รังแก,ข่มเหง

ညှပ် ɲaʔ ก. หนีบ nì:p
ပျမ်းညှပ် หนีบหมาก,กรรไกรหนีบหมาก
တက်ကို တံခါးညှပ်တယ် ประตูหนีบมือ
ဆံပင်ညှပ်တယ် ตัดผม
ဆံညှပ် ที่หนีบผม,กิ๊บหนีบผม
လက်သည်းညှပ် ที่ตัดเล็บ,กรรไกรตัดเล็บ
အင်္ကျီညှပ်,အဝတ်ညှပ် ไม้หนีบเสื้อ,ไม้หนีบผ้า
ဖိနပ် รองเท้าหนีบ,รองเท้าหูคีบ
သားညှပ်ပေါင်မုန့် แซนด์วิช
ဆေးလိပ် လက်ကြားညှပ်တယ်
คีบบุหรี่ไว้ที่หว่างนิ้ว
ယာယာနဲ့ညှပ်တယ် หนีบด้วยคีมเหล็ก
ကန်း လက်မနဲ့ညှပ်တယ် ปูหนีบด้วยกล้าม

ညှပ်ရိုး ɲaʔyô น. ไหปลาร้า(กระดูก) hǎy-pla:rá:

ညွှတ် ɲʊʔ ก. โน้ม,น้าว nó:m,ná:w
ကိုင်းကို ညွှတ်တယ် โน้มกิ่งไม้

ညွှတ် ɲʊʔ น. บ่วง bùaŋ

ညွှန် ɲʊ̀ɴ ก. ชี้,ชี้นำ chí:,chí:-nam
ညွှန်ပြ ชี้บอก,แสดง
လမ်းညွှန်ပြ ชี้ทาง

ညွှန်ကြား ชี้แนะ,อำนวยการ
ကို့ညွှန်ကြားတယ် ชี้แนะเขา
ညွှန်ကြားစာ หนังสือคำสั่ง
ညွှန်ကြားရေးမှူး ผู้อำนวยการ
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် อธิบดี

ညွှန်း ɲʊ́ɴ ก. ชี้อ้าง chí:-ʔâ:ŋ
ကျမ်းညွှန်း หนังสือดัชนี
ကျမ်းညွှန်းစာရင်း บรรณานุกรม

(ဋ)

ဋီကာ tiga น. ฎีกา di:ka: บ.

(ဌ)

ဌာန thanà น. กอง,แผนก,สถาน
kɔ:ŋ,phanɛ̀:k,sa-thǎ:n บ.
ဝန်ကြီးဌာန กระทรวง
ဦးစီးဌာန กรม
ဌာနခွဲ กอง
ဌာနစိတ် แผนก

စုံစမ်းရန်ဌာန แผนกสอบถาม,
แผนกประชาสัมพันธ์
နိုင်ငံခြားရေးဌာန กองการต่างประเทศ
ထောက်လှမ်းရေးဌာန กรมการสืบสวน
ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန กรมชลประทาน
ပညာရေးမဟာဌာန คณะศึกษาศาสตร์
မြန်မာစာဌာန ภาควิชาภาษาพม่า
သူနာပြုဌာန สถานพยาบาล
ဖိနပ်အပ်ရန်ဌာန สถานที่สำหรับฝากรองเท้า
လက်ခံရာဌာန สถานที่รับ
အလှူခံဌာန สถานที่รับบริจาคทาน
ရောင်းဝယ်ရေးဌာန สถานที่ค้าขาย
တိုရစ်ဌာန กองท่องเที่ยว
ပြင်ပလူနာကုဌာန แผนกคนไข้นอก
အတွင်းလူနာကုဌာန แผนกคนไข้ใน

ဝန်ကြီးဌာန กระทรวง
ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงกลาโหม
ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงการคลัง
နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงการต่างประเทศ
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงการศาสนา
လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงเกษตร
ပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงคมนาคม
သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงทรัพยากรเหมืองแร่
မွေးမြူရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงปศุสัตว์และการประมง
သစ်တောရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงป่าไม้

ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงพาณิชย์
ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงมหาดไทย
တရားရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงยุติธรรม
မီးရထားဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงรถไฟ
အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงแรงงาน
ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงวัฒนธรรม
ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงศึกษาธิการ
သမဝါယမဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงสหกรณ์
ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงสาธารณสุข
စက်မှုလက်မှုဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงอุตสาหกรรม

(တ)

တ tà n. **ระลึกถึง,ร่าลึก,สำนึก**
ralík-thĭŋ,ram-lík,săm-ník

ဘုရားတတယ်	ระลึกถึงพระ
အမေ့ကိုတတယ်	ระลึกถึงแม่
နောင်တရတယ်	ได้สำนึก,รู้สึกสำนึก
ရှက်နောင်တရတယ်	รู้สึกละอาย
နောက်မှ နောင်တရတယ်	สำนึกได้ในภายหลัง
တမ်းတတယ်	ถวิลหา,คำนึงถึง

တ,တစ် tà,tĭ n. **หนึ่ง nàŋ**

တရာ	หนึ่งร้อย,ร้อยนึง
တရာ့တစ်	หนึ่งร้อยหนึ่ง
တနေ့	วันหนึ่ง
တနေ့လုံး	ตลอดทั้งวัน
တညလုံး	ตลอดทั้งคืน
တရက်	หนึ่งวัน,วันหนึ่ง
တပတ်	หนึ่งสัปดาห์,สัปดาห์หนึ่ง
တလ	หนึ่งเดือน,เดือนหนึ่ง
တနှစ်	หนึ่งปี,ปีหนึ่ง
တခု	หนึ่งอัน,อันหนึ่ง
တခုခု	สักอันหนึ่ง
တမျိုး	อย่างหนึ่ง
မုန့်တစိတ်	ขนมเสี้ยวหนึ่ง
လူငယ်တစု	เด็กกลุ่มหนึ่ง
စာအုပ်တစုံ	หนังสือชุดหนึ่ง
စပျစ်သီးတတွဲ	องุ่นพวงหนึ่ง
ထမင်းတပွဲ	ข้าวหนึ่งสำรับ
ဖိနပ်တရံ	รองเท้าคู่หนึ่ง
တဝက်	ครึ่งหนึ่ง
ဖရဲသီးတခြမ်း	แตงโมหนึ่งซีก
တကြိမ်	คราวหนึ่ง
တကြိမ်တုန်းက	เมื่อคราวก่อน
တခါတရံ	บางครั้งบางคราว
တလမ်းတည်း	ทางเดียวกัน
တယောက်တည်း	สำนึงคนเดียว
တကိုယ်လုံး	ทั่วทั้งตัว
တအိမ်သားလုံး	คนในบ้านทั้งหมด
တနေ့ကျတော့ ကျွန်တော်ဆရာလုပ်မယ်	วันหนึ่งผมจะเป็นครู

မ..တ ไม่ค่อย,ไม่เชิง
မကောင်းတကောင်း ไม่ค่อยดี,ไม่เชิงดี
စိတ်မပါတပါ ไม่ค่อยเต็มใจ
မကျက်တကျက် ไม่ค่อยสุก
မကိုက်တကိုက် ไม่ค่อยชอบ,จะชอบก็ไม่เชิง

တပွတ်ပွတ် เสียงจับๆ
တပွတ်ပွတ်မြည်အောင် လျှာနဲ့ လွှက်နေတယ်
เลียด้วยลิ้นดังจับๆ

တကာ dəga u. ทายก,โยม thaɛ-gɔ́k,gɔɛ-m ป.
ดู ဒကာ "ทายก,โยม"

တကာ dəga ป. ทุกๆ,บรรดา thúk-thúk,ban-daɛ
ထိုသို့နေရာတကာတွင် ในบรรดาสถานที่เหล่านั้น
တကာမျိုးပုံ มากมายหลายแบบ
လူတကာနဲ့ပေါင်းတယ် เข้ากันได้กับทุกคน
လူတကာသွားရတဲ့လမ်း ถนนที่คนทั่วไปสัญจรได้
နေရာတကာရှိတယ် มีทุกหนทุกแห่ง

တကား dəgâ n. นั้นแล nán-lɛ
အောင်ပွဲပါတကား เป็นความสำเร็จนั้นแล
မုချပါတကား จริงแท้นั้นแล

တကူ dəgu u. กระดูกงูเรือ kradu-k-ŋu-ria
ดู တံကူ

တကူ dəgu ป. (คำสร้อย)
အလွယ်တကူပင် ဖမ်းတယ်
จับได้อย่างง่ายดาย

တကောင်း dəgɔ̀ɰ̃ u. คณโท khon-thoɛ
ရေတကောင်း คณโทน้ำ

တကယ် dəgɛ ว. จริง,จริงๆ ciŋ,ciŋ-ciŋ
တကယ်ပြောတယ် พูดจริงๆ
တကယ်ဖြစ်တယ် เป็นจริง
တကယ်တော်တယ် เก่งจริงๆ
တကယ်တော့ จริงๆแล้ว,อันที่จริงแล้ว
တကယ်မရှိဘူး ไม่มีจริงๆ,ไม่อยู่จริงๆ
တကယ်မဟုတ်ပါဘူး ไม่ใช่เรื่องจริง
တကယ်လား จริงหรือ
တကယ်ပဲလိုချင်သလား อยากได้จริงๆหรือ
တကယ်လှတယ် สวยจริงๆ
တကယ်ဝယ်ပေးနော် ซื้อให้จริงๆนะ
တကယ်အသုံးလိုတယ် ต้องการใช้จริงๆ

တကျော်ကျော် dəjɔ̀jɔ̀ ว. เย้วเย้ว yɛ́ːw-yɛ́ːw
တကျော်ကျော်ခေါ်သံ เสียงร้องเย้วเย้ว

တကွ dəgwà ว. ด้วยกัน dûay-kan
တကွစားသည် กินด้วยกัน
တကွသွားသည် ไปด้วยกัน
တကွအိပ်သည် นอนด้วยกัน

အတူတကွ ด้วยกัน
အတူတကွခရီးထွက်သည် ออกเดินทางไปด้วยกัน
အတူတကွနေထိုင်သည် อาศัยอยู่ด้วยกัน

နှင့်တကွ พร้อมกับ
သားနှင့်တကွတပည့်များ လာကြသည်
ลูกชายพร้อมกับลูกศิษย์มาด้วยกัน

တခါ,တစ်ခါ təkha u. ครั้งหนึ่ง khráŋ-nìŋ
တခါတုန်းက กาลครั้งหนึ่ง

တခါတရံ,တစ်ခါတစ်ရံ บางครั้งบางคราว,บางที
တခါတရံစက်ဘီးနဲ့ သွားတယ်
ไปด้วยจักรยานเป็นครั้งคราว
တစ်ခါတစ်ရံရောင်းမကုန်ဘူး
บางคราวขายไม่หมด

တခါတလေ,တစ်ခါတလေ บางครั้ง
တခါတလေမှားတယ် ผิดเป็นบางครั้งบางคราว

တခုခု təkhùkhù ว. สักแห่ง,สักอย่าง
sàk-hèːŋ,sàk-yàːŋ
တခုခုတော့လုပ်ကြမှပဲ
จะต้องทำอะไรสักอย่างหนึ่งแล้ว
နေနိုင်မဲ့နေရာ တခုခုရှာတယ်
หาที่จะสามารถอยู่ได้สักแห่ง

တခုလပ်,တစ်ခုလပ် təkhùlaʔ u. แม่ร้าง mɛ̀ːráːŋ
တခုလပ်အမျိုးသမီး,တခုလပ်မိန်းမ
หญิงร้างคู่,แม่ร้าง

တခစ်ခစ် təkhɪ̀ʔkhɪ́ʔ ว. คิกๆ khík-khík
တခစ်ခစ်ရယ်တယ် หัวเราะคิกๆ

တခြား təchâ ว. อื่น,อย่างอื่น ʔɛ̀ːn,yàːŋ-ʔɛ̀ːn

တခြားရွာ หมู่บ้านอื่น
တခြားလှည်း เกวียนเล่มอื่น
တခြားလူ คนอื่น
တခြားသူ คนอื่น
တခြားလူစကားကို မယုံပါနဲ့ อย่าเชื่อคำพูดคนอื่น
တခြား ဘာစားဦးမလဲ จะกินอะไรอย่างอื่นอีกไหม

တဇေ dəze ว. สม่ำเสมอ samàm-samɔ̀ː
အမြဲတဇေ สม่ำเสมอ
အမြဲတဇေအကူအညီပေးတယ်
ให้ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

တဆဲဆဲတဆိုဆို təshɛ̂shɛ̂təshosho ว. เกรี้ยวกราด kriaw-kraːt
တဆဲဆဲတဆိုဆိုနဲ့ စိတ်ဆိုးတယ်
โมโหด่าอย่างเกรี้ยวกราด

တဆင့်,တစ်ဆင့် təshĩ̀ ว. อีกทอดหนึ่ง,ต่อทอด ʔiːk-thɔ̃ːt-nìŋ,tɔ̀ː-thɔ̃ːt
တဆင့်ဆိုတယ် กล่าวต่ออีกทอด,บอกต่อ
တဆင့်စကား คำพูดที่บอกต่อ
တဆင့်ကြားစကား คำพูดที่ได้ยินต่อกันมา
ကျွန်တော် သူ့ကိုတဆင့်ပြန်ပြောလိုက်မယ်
ผมจะพูดกับเขาให้อีกทอดหนึ่ง

တညင်း dəɲĩ̀ น. เนียง,พะเนียง nian,phanian ม.
တညင်းသီး ลูกเนียง
တညင်းချဉ်ဖတ် ลูกเนียงดอง

တညိတ်ညိတ် dəɲeʔɲeʔ ว. ผงกๆ phaŋòk-phaŋòk
ခေါင်းတညိတ်ညိတ်နဲ့ပြောနေတယ် พูดหัวผงกๆ

တဏှာ taña น. ตัณหา tan-hăː บ.

တတိယ taʔtìyà น. ที่สาม thiːsăm

တတွတ်တွတ် dədwaʔdwaʔ ว. พึมพำ,พร่ำ phim-pham,phrâm
တတွတ်တွတ်ပြောတယ် พูดพึมพำ,พูดพร่ำ

တထူး təthû ว. อื่น ʔiːn
သူတထူးမျှား ผู้อื่นทั้งหลาย

တနင်္ဂနွေ tənĩ̀gənwe น. อาทิตย์ ʔaːthít
တနင်္ဂနွေနေ့ วันอาทิตย์

တနလ်ာ tənìla น. จันทร์ can
တနလ်ာနေ့ วันจันทร์

တပါး dəbâ ว. อื่น ʔiːn
သူတပါး ผู้อื่น
အရပ်တပါး ที่อื่น

တပို့တွဲ dəbòdwɛ̂ น. กุมภาพันธ์ kum-pha-phan
တပို့တွဲလ เดือนกุมภาพันธ์

တပေါင်း dəbɔ̃ń น. มีนาคม miːnaː-khom
တပေါင်းလ เดือนมีนาคม

တပည့် dəbyì,dəbɛ̀ น. ลูกศิษย์,บริวาร,ลูกน้อง lùːk-sìt,bɔ̀riwaːn,lùːk-nɔ́ːŋ
ဘုရားတပည့် พุทธสาวก
မြို့ဝန်ရဲ့တပည့် ลูกน้องของเจ้าเมือง
တပည့်တော် กระผม(ผู้ชายใช้พูดกับพระ)
တပည့်တော်မ ดิฉัน(ผู้หญิงใช้พูดกับพระ)

တပြုံးပြုံး təpyòñbyòñ ว. อย่างยิ้มแย้ม yàːŋ-yɪ́m-yɛ́ːm
တပြုံးပြုံးနဲ့ပြောတယ် พูดจาอย่างยิ้มแย้ม
သူသည် တပြုံးပြုံးနှင့်ဖြစ်နေ၏
เขายิ้มแย้มอยู่
ကလေးတွေ တပြုံးပြုံးဖော်ရွှင်နေတယ်
เด็กทั้งหลายยิ้มแย้มแจ่มใส

တဖန် təphañ ว. ซ้ำอีก,ซ้ำผัด sám-ʔiːk,sám-phát
တဖန်ယူ เอาซ้ำอีก
တဖန်လမ်းတွင် ရှည့်နှင့်တွေ့သည်
พบกับกระรอกบนถนนอีกซ้ำ
တဖန်ဝက်ဝံလေးနှင့်တွေ့ပြန်သည်
พบกับหมีน้อยอีกซ้ำ

တဖြောက်ဖြောက် təphyɔʔphyɔʔ ว. เปาะแปะ pɔ̀ʔ-pɛ̀ʔ
မိုးတဖြောက်ဖြောက် ရွာနေတယ်
ฝนตกเปาะแปะ

တဖြည်းဖြည်း təphyɛ̂byɛ̂ ว. ค่อยๆ,ทีละน้อย khɔ̃y-khɔ̃y,thiːlanɔ́ːy
တဖြည်းဖြည်းကောင်းတယ် ค่อยๆดีขึ้น

တဖွတ်ဖွတ် təphyoʔphyoʔ ว. ตุ๊บตั๊บ tùp-tâp

သစ်သီးတွေ တဖြုတ်ဖြုတ် ကျနေတယ်
ผลไม้หล่นตุ๊บตั๊บ

တဖွဲးဖွဲး təphwâbwâ ว. ฉับพลัน,โดยพลัน chàp-phlan,do:y-phlan
ဝယ်ချင်စိတ် တဖွဲးဖွဲးဖြစ်တယ်
อยากซื้อขึ้นมาฉับพลัน
လိုက်ချင်စိတ်မှဲး တဖွဲးဖွဲးပေါ်လာပါသည်
มีใจอยากจะตามไปโดยพลัน

တဖွဲဖွဲ təphwêbwê ว. ปรอยๆ,พรำๆ,ทยอย pro:y-pro:y,phram-phram,thayo:y
နှင်းမှုးတဖွဲဖွဲကျတယ် หมอกลงปรอยๆ
မိုးတဖွဲဖွဲရွာတယ် ฝนตกพรำๆ
လူ တဖွဲဖွဲလာကြတယ် คนค่อยๆทยอยกันมา

တဘက် dabɛ̰ น. ผ้าคลุมไหล่ phâ:-khlum-làɣ
တဘက်ပဝါ ผ้าคลุมไหล่

တမာ təma น. สะเดา sadaw
တမာခါး สะเดาขม
တမာပင် ต้นสะเดา

တမ်း təmañ น. ทำนบ,คัน(กั้นน้ำ) tham-nóp,khan
တမ်းဆည် ทำนบ,ฝาย
တဘတမ်း คันวิมคลอง
လယ်တမ်း คันนา

တမင်,တမင််လာ təmiñ,təmiñgəla ว. อย่างจงใจ ɣà:ŋ-coŋ-caɣ
တမင်ပြောလိုက်တယ် จงใจบอกไป
တမင်မလာဘူး จงใจไม่มา
တမင်စီစဉ်ထား ตั้งใจเตรียมไว้
တမင််လာလုပ် จงใจทำ

တမန် təmañ น. ทูต thû:t
တမန်ကြီး ท่านทูต
သံတမန် ทูต

တမြန်နေ့ təmyañnè น. วานซืน wa:n-si:n
တမြန်နေ့ည ค่ืนวานซืน

တမှေး təm̥ê ว. สักงึบ sàk-ŋɪ́:p
တမှေးလောက် สักงึบหนึ่ง,เผียงงึบหนึ่ง
တမှေးလောက်အိပ်တယ် นอนสักงึบหนึ่ง

တယော təyɔ̂ น. ไวโอลิน,ซอ way-ʔo:lin,sɔ:
တယောထိုး สีไวโอลิน
တယောထိုးတတ် ไม้สีไวโอลิน
အုန်းမှုတ်တယော ซออู้(ซอกะลามะพร้าว)

တရား təyâ ก. เป็นธรรม,มีความยุติธรรม pen-tham, mi:-khwa:m-yút-tì-tham
သူလုပ်တာ တရားတယ် สิ่งที่เขาทำนั้นเป็นธรรม
မတရားဘူး ไม่เป็นธรรม

တရား təyâ น. ธรรม,กฎหมาย tham,kòt-mă:ɣ
တရားစာအုပ် หนังสือธรรมะ
တရားဟောတယ် เทศน์คำสอน,เทศน์ธรรมะ
တရားကိုကျူးလွန်တယ်
ล่วงละเมิดธรรมหรือกฎหมาย
တရားရှိတယ် มีธรรมะ
တရားနာတယ် ฟังธรรมะ
တရားထိုင်တယ် นั่งปฏิบัติธรรม
တရားဟောပလွင် ธรรมมาสน์
တရားဟောစင် เวทีแสดงความคิดเห็น
မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး ทศพิศราชธรรม
တရားမမှု คดีแพ่ง
တရားမတရားရုံး ศาลแพ่ง
တရားဝင် ถูกกฎหมาย
တရားမဝင်ဆေးခန်း คลีนิคผิดกฎหมาย
အသိတရား ได้รู้ธรรม(เข้าใจในสิ่งอันควร)
နောင်တတရားရတယ် ได้สำนึกในความถูกต้อง

တရားရုံး ศาลยุติธรรม
တရားသူကြီး ผู้พิพากษา
တရားခံ จำเลย(ผู้รับความเป็นธรรม)
တရားလို โจทก์(ผู้ต้องการความเป็นธรรม)

တရိဂ် tərìgañ น. สามเหลี่ยม să:m-lìam ป.
ดู တြိဂ်

တရေး təyê ว. สักงึบ sàk-ŋɪ́:p
တရေးတမော สักงึบ
တရေးလောက် สักงึบ
တရေးအိပ်တယ် นอนสักงึบ
တရေးတမောလောက် အိပ်မယ် จะนอนสักงึบ

တရေးရေး təyêyê ว. อย่างฝังใจ ɣà:ŋ-făɣ-caɣ

တရေးရေးနဲ့ မြင်ရောင်တယ်
มองเห็นอย่างฝังจิตฝังใจ

တရုတ် təyo̰ʔ n. จีน ci:n

တရုတ်စကား	ภาษาจีน
တရုတ်ပြည်	ประเทศจีน
တရုတ်လူမျိုး	คนจีน
တရုတ်ဆန်ပြုတ်	โจ๊ก(ข้าวต้มจีน)
တရုတ်ဆေး	ยาจีน
တရုတ်ငပြာရည်	ซีอิ๊ว
တရုတ်စကားပန်း	ดอกสั่นทม
တရုတ်မန်ကျည်း	มะขามเทศ
တရုတ်နှံနှံ	คื่นไช่,ขึ้นฉ่าย
တရုတ်ရုပ်ကွက်	ย่านคนจีน
တရုတ်ကတ်မှန်	กระจกบานเกล็ด
ငခြိပ်တရုတ်	จีนข้าวเหนียวดำ (คำล้อเลียน)

တရွေ့ရွေ့ təywèywè ว. ค่อยๆเคลื่อน
khɔ̀ŋ-khɔ̀ŋ-khlɪ̀an
တရွေ့ရွေ့ထွက်ခွာသွားတယ် ค่อยๆแยกย้ายออกไป

တရွဲ့ရွဲ့ təʃwɪ̀ʃwɪ̀ ว. ฟืดฟาด(หายใจ) fɪ̀:t-fà:t
မောလို့ တရွဲ့ရွဲ့ဖြစ်တယ်
หายใจฟืดฟาดเพราะเหนื่อย

တလား təlâ n. โลงศพ,ลำราง lo:ŋ-sɔ̀p,lam-ra:ŋ
ပတ်တလား ระนาด

တလူလူ təlulu ว. ไสว,สบัดไหว sawǎy,sabàt-wǎy
အလံတော် တလူလူလွင့်နေတယ်
ธงชาติปลิวไสวอยู่

တလက်လက် təlɛʔlɛʔ ว. แวววาว,เป็นประกาย
wɛ:w-wa:w,pen-praka:y
သူလက်စွပ် အရောင်တလက်လက်
- ထွက်နေတယ်
แหวนของเขาเปล่งแสงแวววาว

တလင်း təlɪ́ɰ̃ n. ลาน la:n
မြေတလင်း ลานดิน
သမ်တလင်း ลานปูน
စပါးတလင်း ลานนวดข้าว

တလည်း,သလဲ təlɛ́,θəlɛ́ n. ทับทิม(ผีช) tháp-thim
တလည်းပင် ต้นทับทิม
တလည်းသီး ลูกทับทิม

တဝီးဝီး təwíwí ว. หวี่หวี่ wì:wì:
ခြင် တဝီဝီလာဝဲနေတယ်
ยุงมาวนเวียนส่งเสียงหวี่ๆอยู่

တဝက်တပျက် təwɛʔdəbyɛʔ ว. ครึ่งๆกลางๆ,ยังไม่ทันไร khrɪ̀ŋ-khrɪ̀ŋ-klaːŋ-klaːŋ,jaŋ-màɪ̯ŋ-than-raɪ̯
တဝက်တပျက်နဲ့ပြန်တယ် ยังไม่ทันไรก็กลับ
တဝက်တပျက်လုပ်တယ် ทำได้ครึ่งๆกลางๆ
တဝက်တပျက်ရှိသေးတယ်၊ မပြီးသေးဘူး။
ทำได้ครึ่งๆกลางอยู่ยังไม่เสร็จ

တသာ təθa n. ความยินดี khwa:ɰ̃-jɪn-di:
ဝမ်းပန်းတသာနဲ့ ကြိုဆိုတယ်
ต้อนรับด้วยความยินดี

တဟားဟား təhâhâ ว. ฮ่าๆ ha:-ha:
တဟားဟား ရယ်တယ် หัวเราะฮ่าๆ

တဟိဟိ təhìhì ว. ฮิฮิ hí-hí
တဟိဟိ ရယ်တယ် หัวเราะฮิฮิ

တအား təʔâ ว. เต็มแรง tem-re:ŋ

တအားကန်	เตะเต็มแรง
တအားခုန်အုပ်	ตะครุบเต็มแรง
တအားစား	กินอย่างเต็มที่,กินอย่างมูมมาม
တအားထိုး	ต่อยอย่างเต็มแรง
တအားပြေး	วิ่งเต็มแรง
တအားဖွင့်	เปิดเต็มแรง, เปิด(วิทยุ)เต็มเสียง
တအားရိုက်	ตีเต็มแรง
မိုးတအားရွာတယ်	ฝนตกแรง
တအားပူ	ร้อนเสียจริง
တအားကုန်	สุดแรง
တအားကုန်ဟိန်းဟောက်	คำรามสุดเสียง

တာ ta ป. การที่ ka:ɰ̃-thi:
နေရာလပ်တာ ရှိပါတယ် มีที่ว่าง
အိပ်ရတာ ကောင်းတယ် นอนสบายดี

ကောင်းတာမှ လိုချင်တယ် ခေါ်ချင်ရာ
လွှဲသွားတာ ပိုကောင်းတယ်
ပို့ကောင်းတယ်

မမြင်ရတာ ကြာပြီ ဘယ်ကြာပြီ
အိတ်ကိုဖွင့်တာနဲ့ ယုန်ခုန်သွားပြီ
ခွေးပြေးသွားပြီ

တို့မှားတာပဲ ငါတို့ကိုယ်တိုင်ပဲ
ငွေရှိတာ အကောင်းဆုံး ငွေရှိတာ ကောင်းတယ်

အမှိုက်ပုံထဲက ကောက်ရတာပါ
ကောက်ယူရတာပါ
မြန်လိုက်တာ နောက်ကလူစောင့်ပါအုံး
ခဏလေး စောင့်ပါဦး
ကောင်းတာ လုပ်ပါ ကောင်းတာလုပ်ပါ
မဖြစ်နိုင်တာကွာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး
ရေတော်လိုက်တာ ရေတော်ပါပေ့
တကယ်ပြောတာ တကယ်ပြောတာပါ
ကျောင်းတက်ရတာ ပျင်းလာပြီကွာ
ကျောင်းတက်ရတာ ပျင်းလာပြီ

ထမင်းစားတာ ဘယ်နှစ်ခါလဲ ထမင်းစားတာ ဘယ်နှစ်ခါလဲ
ဘာရောင်းတာလဲ ဘာရောင်းတာလဲ
ဘာရွေးနေတာလဲ ဘာရွေးနေတာလဲ
ထမင်းစားတာ အရသာရှိသလား ထမင်းစားတာ အရသာရှိသလား
စာသင်တာ ပင်ပန်းသလား စာသင်တာ ပင်ပန်းသလား

အိပ်တာ မဝဘူး အိပ်တာ မဝဘူး
စားတာ အဆင်မသင့်ဘူး စားတာ အဆင်မသင့်ဘူး
ငါ့ကိုပေါ်အောင် လုပ်ပေးတာ ငါ့ကိုပေါ်အောင် လုပ်ပေးတာ
- ငွေမဟုတ်ဘူး - ငွေမဟုတ်ဘူး

တာယာ taya n. ยางรถ ja:ŋ-rót ə.tyre
ကားဘီးတာယာ ကားဘီးတာယာ
စက်ဘီးတာယာ စက်ဘီးတာယာ

တာရာ taya n. ดารา,หมู่ดาว da:ra:,mùːda:w n.
ကြယ်တာရာ ကြယ်တာရာ

တာဝန် tawuñ,tawiñ n. หน้าที่ nâ:-thî:
တာဝန်ယူ တာဝန်ယူ

တာဝန်ယူထားပါ တာဝန်ယူထားပါ
တာဝန်ပေးတယ် တာဝန်ပေးတယ်
ပေးတဲ့တာဝန် ပေးတဲ့တာဝန်
ကျွန်မတို့တာဝန်ယူထားပါတယ် ကျွန်မတို့တာဝန်ယူထားပါတယ်
တာဝန်ကို အခြားသူလွှဲပေးတယ် တာဝန်ကို အခြားသူလွှဲပေးတယ်
တိုင်းရင်းသားအားလုံးတို့ဟာတာဝန်ဖြစ်တယ် တိုင်းရင်းသားအားလုံးတို့ဟာတာဝန်ဖြစ်တယ်

တား tâ ก. ห้าม hâ:m
ကားတားတယ် ကားတားတယ်
ကားလေးကို လှမ်းတားတယ် ကားလေးကို လှမ်းတားတယ်
ဆေးတားတယ် ဆေးတားတယ်

တိ ti ก. ขลิบ,เฉือน,เจียน,เกลา khlìp,lɛ̌m,cian,klaw
နည်းနည်းတိပေးပါ နည်းနည်းတိပေးပါ
လက်သည်းကို တိတယ် လက်သည်းကို တိတယ်

တိ ti ว. พอดี,ตรง phɔ:di:,troŋ
တိကျ တိကျ
အချိန်တိကျသူ အချိန်တိကျသူ

တိတိ တိတိ
ငါးထောင်တိတိ ငါးထောင်တိတိ
ငါးနှစ်ရှိတိတိ ငါးနှစ်ရှိတိတိ
တစ်လတိတိ တစ်လတိတိ
ဒီပိတ်စကို တစ်မီတာတိတိဖြတ်ပါ ဒီပိတ်စကို တစ်မီတာတိတိဖြတ်ပါ
ဘုန်းကြီးငါးပါးတိတိကြွပါ ဘုန်းကြီးငါးပါးတိတိကြွပါ

တိဗက် tìbɛ̀ น. ทิเบต thíbè:t
တိဗက်စကား တိဗက်စကား
တိဗက်ကုန်းပြင်မြင့် တိဗက်ကုန်းပြင်မြင့်

တိရစ္ဆာန် tìrɛ̀ʔshañ,tələ̀ʔshañ น. สัตว์ sàt n.
တိရစ္ဆာန်ရုံ တိရစ္ဆာန်ရုံ
တောတိရစ္ဆာန် တောတိရစ္ဆာန်
အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန် အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်

တီ ti น. โหลน(ลำดับสี่) lǒ:n

တီ,တီကောင် ti,tikɔ̀ñ น. ไส้เดือน sâj-dian

တီထွင် tithwiñ ก. ประดิษฐ์,คิดค้น pradìt,khít-khón
လေယာဉ်တီထွင် ประดิษฐ์เครื่องบิน

တီဗီ,တီဗွီ tibi,tibwi น. โทรทัศน์ tho-ra-thát อ.
တီဗီကြည့် ดูทีวี
တီဗီအစီအစဉ်ရပ်တယ် รายการโทรทัศน์หยุด

တီဘီ tibi น. วัณโรค wan-narô:k อ.

တီး tî ก. ตี,ตีด ti:,dì:t
စီးပိုးတီး ตีฉิ่งและกรับ
အိုးစည်တီး ตีกลองยาว
ဗုတီး ตีกลองแขก
ပတ်တီး ตีกลอง
မောင်းတီး ตีม้อง
စည်တီးသမား คนตีกลองหลวง
စန္ဒယားတီး ตีดเปียโน
စောင်းကောက်တီး ตีดซองเกาะ
ပွန်းတီး ปิบแตร

လက်ဖျောက်တီး ตีดน้ิว
လက်ခုပ်တီး ตบมือ
နှားရင်းတီး ตบขมับ
ဆန်ကောတီး ฝัดกระด้ง
တီးလိုက်မယ် จะตีนะ

တီးဝိုင်း tîwâiñ น. วงดนตรี won-don-tri:

တု,အတု tù,ʔətù ก. ปลอม,เทียม,จำลอง plɔ:m,thiam,cam-lɔ:ŋ
ရွှေတု ทองคำเทียม
ငွေတု เงินปลอม
ဒင်္ဂါးတု เหรียญปลอม
မျက်တောင်တု ขนตาปลอม
မျက်ခုံးတု ขนค้ิวปลอม
ရုပ်တု รูปจำลอง,หุ่นจำลอง
ဆင်းတုတော် พระพุทธรูป
ဘုန်းကြီးတု พระสงฆ์ปลอม
သွားတု ฟันปลอม
ပန်းတု ดอกไม้เทียม
ဆရာတု ครูเทียม
မိတ်ဆွေတု มิตรเทียม
ကြယ်တု ดาวเทียม

တူ tu ก. เหมือน mǎan
အတူတူပဲ เหมือนกัน
ဖအေနဲ့တူတယ် เหมือนคุณพ่อ
သူခိုးနဲ့တူတယ် เหมือนขโมย
မစားချင်ဘူးနဲ့တူတယ် เหมือนกับไม่อยากกิน
အဓိပ္ပါယ်တူတယ် ความหมายเหมือนกัน
ဒီစာအုပ်နဲ့ ဟိုစာအုပ်မတူဘူး
หนังสือเล่มนี้กับหนังสือเล่มนั้นไม่เหมือนกัน

စိတ်တူ ใจตรงกัน
သဘောတူ เห็นด้วย
အကြိုက်တူ ชอบเหมือนกัน
ရွယ်တူ วัยเดียวกัน
သက်တူ อายุเท่ากัน
အတန်းတူ ชั้นเดียวกัน
ငါပုံနဲ့တူသလိုလို หุ่นคล้ายๆกับฉันเลย
ပညာမဲ့သူသည် ထောင်နေသော - စပါးနှင့်နှင့်တူသည်
ผู้ไร้ปัญญาเปรียบเหมือนรวงข้าวที่ตั้งตรง

တူ tu น. ค้อน khɔ́:n
တူသံ เสียงค้อน
တူနဲ့ရိုက် ตอกด้วยค้อน

တူ tu น. หลานชาย(ลูกพี่,ลูกน้อง) lă:n-cha:ŋ
တူမ หลานสาว

တူ tu น. ตะเกียบ takìap จ.
တူချောင်း แท่งตะเกียบ,ตะเกียบ
ထမင်းစားတူ ตะเกียบกินข้าว
သစ်သားတူချောင်း ตะเกียบไม้

တူနယ်.တဲ့နယ်.တူနယ် tunɛ.tɛ̀nɛ.tunɛ อ.
เสียงอัมเพลง

တူရိယာ turìya น. ดนตรี don-tri: บ.
တူရိယာပစ္စည်း เครื่องดนตรี

တူတူ tùtu น. ตุ๊ตู่(คำเอ้ินในการเล่นซ่อนหา)
တူတူပုန်းတမ်း การเล่นซ่อนหา
ยามที่ซ่อนหากัน เด็กจะส่งเสียงร้องหากันว่า တူတူ เหมือนกับร้อง หา-เป็บ ของเด็กไทย

တူး tû ก. ขุด,คุ้ย khùt,khúy
တွင်းတူးတယ် ขุดบ่อ
ရေတွင်းတူးတယ် ขุดบ่อน้ำ

မြေတူးတယ် ขุดดิน
ပေါက်တူး จอบ
ပေါက်တူးနဲ့ တူးတယ် ขุดด้วยจอบ
တူးရွင်း แซ่ลง

တူးဆွ ขุดคุ้ย,พรวน
လက်နဲ့တူးဆွတယ် ขุดคุ้ยด้วยมือ
မြေကိုတူးဆွတယ် พรวนดิน

တူးဖော် ขุดค้น
မြို့ဟောင်းတူးဖော် ขุดค้นเมืองโบราณ

တူး tú ว. เกรียม,ปี้,ปรี้ด kriam,pǐ,prǐt
ပာင်းတူးတယ် แกงไหม้
ထမင်းတူးတယ် ข้าวไหม้
တူးခြစ် ไหม้เกรียม
ခြစ်တူးတယ် ไหม้เกรียม
ငန်တူးနေတာ เค็มเหลือเกิน,เค็มปี๋เลย
ချဉ်တူးနေတာ เปรี้ยวปรี๊ดเชียว

တေ te ก. บดเคล้า bòt-khláw
ဆေးကိုတေတယ် บดเคล้ายา

တေမိ temi น. เตมิไบ้(คนพูดน้อย) te-mi-bâ

တေလေ tele น. คนเกเร,คนจรจัด
khon-ke-re,khon-co-n-cà
တေလေကြမ်းပိုး,တေလေကွပိုး
คนเกกมะเหรกเกเร
အလုပ် မလုပ်ဘူး၊ တေလေကွပိုးပဲ
งานไม่ทำ ทำตัวเป็นคนเกกมะเหรกเกเรเท่านั้น

တေ့ tè ก. จี้,จ่อ cî,cɔ̀
ဓားနဲ့ တေ့တယ် จี้ด้วยมีด
သေနတ်နဲ့ တေ့တယ် จี้ด้วยปืน

တေး tê น. เพลง phle
တေးချင်းဆိုတယ် ร้องเพลง
တေးချင်း เพลง(คำเก่า),เพลงกลอน
တေးသီချင်း เพลง
ကလေးချော့တေးသီချင်း เพลงกล่อมเด็ก
ချစ်တေး เพลงรัก
စတီရီယိုတေး เพลงจากสเตริโอ
တေးတီးလုံး เพลงบรรเลง
နှံနှက်ခင်းတေး เพลงยามเช้า
ခေတ်ဟောင်းတေး เพลงสมัยเก่า
သင်္ကြန်တေး เพลงสงกรานต์
ဓမ္မတေး เพลงธรรมะ
တေးသံ เสียงเพลง
တေးသံရှင် นักร้อง
တေးသံသာယာတယ် เพลงไพเราะ
တေးဖွဲ့တယ် แต่งเพลง,ประพันธ์เพลง
တေးသံသွင်းတယ် บันทึกเสียง,อัดเสียงดนตรี

တေးသံချပ် กลอนชั้น
တေးသံချပ် ပြိုင်ကြတယ် แข่งชันกลอนชั้น
(การชันกลอนแซ่ววาทีย อวาทีย ผู้ร้องจะร้องโต้ตอบกัน
มีผู้แสดงแต่งกายตามเนื้อเรื่องที่พูดถึงเป็นรีวิวประกอบ)

တဲ tɛ̂ น. กระท่อม,คูบ,เผิง kra-thɔ̂-m,tù-p,phɛ-ŋ
ကင်းတဲ ป้อมยาม,
ป้อมรักษาความปลอดภัย
ဗိုလ်တဲ เต็นท์สนาม
အဝတ်တဲ เต็นท์ผ้า
လယ်တဲ เถียงนา
ဝါးတဲ กระท่อมไม้ไผ่
တဲဆောက်တယ် สร้างกระท่อม
တဲထိုးတယ် ปลูกกระท่อม

တဲ့ tɛ̀ ก. ตรง,ลงลอย trɔ̀ŋ,lɔ̀ŋ-lɔ-ŋ
ဂူ‌ ‌ဝင် တည့်

တဲ့ tɛ̀ ป. ที่,ซึ่ง,อัน thî-,sɪ́ŋ,ʔan
ကြီးတဲ့လူ ผู้ใหญ่
လှတဲ့သူ คนที่สวย
အားတဲ့လူ คนที่ว่าง
ဖျားတဲ့သူ คนที่เป็นไข้
လူနာလက်ခံတဲ့အချိန် เวลาที่รับคนไข้
ည့်ဝည့်လက်ခံတဲ့အချိန် เวลาที่รับแขก
ပြန်လာတဲ့အထိ จนถึงที่จะกลับมา
လှချင်တဲ့စိတ် ใจที่ชอบความงาม
စီစဉ်ထားတဲ့အတိုင်းလုပ်တယ်
ทำตามที่วางแผนไว้

တဲ့ tɛ̀ ป. กล่าวว่า kla-w-wâ-
ဆရာက အမှိုက်မပစ်ရဘူးတဲ့
ครูกล่าวว่าห้ามทิ้งขยะ
မကြာခင်မှာပဲ သူတို့ရောက်လာကြသတဲ့
บอกว่าไม่นานนักพวกเขาก็จะมาถึง
သူက လာမယ်တဲ့

เขากล่าวว่าจะมา
တစ်နေ့တော့သူဟာစဉ်းစားမိသတဲ့
ในวันหนึ่งเขาคงได้คิด
ချမ်းသာတဲ့တူတစ်ယောက်ရှိသတဲ့
เห็นว่ามีหลานที่ร่ำรวยหนึ่งคนนี่
တစ်ခါက အလွန်ဆိုးတဲ့ခြင်္သေ့ကြီး
- တစ်ကောင်ရှိသတဲ့
กาลครั้งหนึ่งมีสิงโตที่ดุร้ายมากตัวหนึ่ง
တစ်ခါကချမ်းသာတဲ့ကုန်သည်ကြီး
- ဦးနိုင်မော်ဆိုသူရှိသတဲ့
กาลครั้งหนึ่งมีพ่อค้าที่ร่ำรวยชื่ออูไหน่หม่อ

တော tɔ̀ n. ป่า,ดง pàː,doŋ

တောချို	ป่าละเมาะ
တောအုပ်	ป่าทึบ
တောရွာ	ป่ารก
တောတန်း	แนวป่า
ထန်းတော	ดงตาล
တောရွာ	บ้านป่า,บ้านนอก
တောသား	ชาวชนบท,คนบ้านนอก
တောစောင့်နတ်	เทพรักษาป่า,เทพารักษ์
တောပန်း	ดอกไม้ป่า
တောတိရစ္ဆာန်	สัตว์ป่า
တောယုန်	กระต่ายป่า
တောဝက်	หมูป่า
တောခွေး	หมาป่า
တောကြွေ	ควายป่า
တောအရက်	เหล้าป่า,เหล้าเถื่อน
တောလိုက်,တောပစ်လ่าสัตว์	
တောထွက်	ออกป่า, พระที่บวชหลังครองเรือน
တောထိုင်,တောသွား	ไปป่า(ไปขี้)

တော့ tɔ̀ ก. เคาะ(ลูกบอล) dɔ̀ʔ

တော့ tɔ̀ กช. แล้ว,อีกแล้ว lɛ́ːw,ʔɪ̀ːk-lɛ́ːw

မစားတော့ဘူး	ไม่กินแล้ว
မဝယ်တော့ဘူး	ไม่ซื้อแล้ว
မနေရတော့ဘူး	อยู่ไม่ได้แล้ว
မစားနိုင်တော့ဘူး	กินไม่ไหวแล้ว
သွားတော့မယ်	จะไปแล้ว
ရောက်တော့မယ်	จะถึงแล้ว
ချမ်းသာတော့မယ်	จะสุขสบายแล้ว
အခမ်းအနား စတော့မယ်	ฟิชีจะเริ่มแล้ว
အစည်းအဝေး စတော့မယ်	การประชุมจะเริ่มแล้ว
စားတော့မှာပဲ	จะกินแน่แล้ว
ကျတော့မှာပဲ	จะตกแน่แล้ว
ထမင်းစားတော့မလား	จะกินข้าวแล้วหรือ
ကွယ်သွားပြီ မမြင်ရတော့ဘူး	ลับสายตาไปแล้ว มองไม่เห็นอีกแล้ว

တော့ tɔ̀ ก. ย่ะ(คำลงท้ายสำหรับผู้หญิง) jaʔ

သွားမယ်တော့	จะไปแล้วย่ะ

တော့ tɔ̀ บ. เมื่อ mɪ̀a

ယခုတော့,အခုတော့	ขณะนี้,ตอนนี้
ဘယ်တော့	เมื่อไร
တစ်နေ့တော့	ในวันหนึ่ง
ကျမကျတော့	เมื่อถึงคราวฉัน (เมื่อตกถึงฉัน)
အားတော့ လာမယ်	จะมาเมื่อว่าง
အဲဒီတော့	เมื่อเป็นดังนั้น
မိုးစဲတော့ အိမ်ပြန်မယ်	เมื่อฝนหยุด จะกลับบ้าน

တော့ tɔ̀ ป. นั้น,นั่นน่ะ,เลย(เน้นความ) nán,nàn-nàʔ,lɛ̀ɪ

ထိုင်တော့	นั่งเลย,นั่งเถอะ
လုပ်တော့	ทำเลย
ပေးတော့	ให้เลย
စားတော့ စားမယ်	จะกินก็กิน
စားတော့ စားပါ	กินเถอะ,จะกินก็กินเถอะ
သွားတော့ သွားပါ	ไปเถอะ,จะไปก็ไปเถอะ
ကောင်းတော့ ကောင်းတယ်	ดีก็ดีนะ
ကျောင်းသွားတော့	ไปโรงเรียนเถอะ
စားတော့လေ	กินซะ,กินได้เลย
ပေးတော့လေ	ให้ไปซะ,ให้ไปเลย
နေပါစေတော့	ไม่เป็นไรหรอก
ထမင်းစားလိုတော့ ရပြီ	กินข้าวได้แล้ว
ဒါလောက်တော့	เพียงแค่นี้
ကျွန်မ သူလောက်တော့ မလှဘူး	ดิฉันไม่สวยอย่างเขา
သူ့ကိုတော့ သိပ်ဂရုစိုက်စရာမလိုပါဘူး	ไม่ต้องเอาใจใส่เขามากนัก

သူကတော့ လှပါတယ်
หล่อนนั้นสวยจริงๆ
ငွေတစ်ရာတော့ ရပါတယ်
ได้เงินเพียงร้อยเดียวเท่านั้น
စာအုပ်တွေတော့ သိပ်ဝယ်တယ်
หนังสือนั้นซื้อมากจัง
စကားတွေတော့ သိပ်ပြောတယ်
พูดมากจัง
အသက်ကိုတော့ ချမ်းသာပေးပါ
โปรดไว้ชีวิตด้วยเถอะ

စားပြီးရင် သွားတော့လေ
ถ้ากินเสร็จก็จะไป
ကျောင်းသားနှစ်ယောက် လိုတော့တယ်
นักเรียนยังขาดอยู่เพียงสองคน
မင့်မှာက်နှာလာမပြနဲ့တော့
อย่ามาเสนอหน้าของเธออีก

တော် t၁ ก. เป็นญาติ,เกี่ยวดอง pen-yâ-t,kìaw-dɔ:ŋ

သူက ကျွမရဲ့မတ် တော်တယ်
เขาเป็นพี่เขยฉัน
သူတို့ လင်မယား တော်ကြတယ်
เขาเป็นสามีภรรยากัน
သူတို့ မောင်နှမ တော်ကြတယ်
เขาเกี่ยวดองเป็นพี่น้องกัน
သူ ကျွမရဲ့အဖေ တော်တယ်
เขาเป็นพ่อฉัน

တော် t၁ ป. (คำยกย่องอย่าง พระ,ราช)

သားတော်	ราชกุมาร,ราชบุตร
မယ်တော်	ราชมารดา,โยมแม่
ခမည်းတော်	ราชบิดา,โยมพ่อ
ဆရာတော်	พระอาจารย์,เจ้าอาวาส
ဥယျာဉ်တော်	ราชอุทยาน
နန်းတော်	พระราชวัง
နိုင်ငံတော်	ราชอาณาจักร
ထိုင်းနိုင်ငံတော်	ราชอาณาจักรไทย
လွှတ်တော်	รัฐสภา
သာသနာတော်	พระศาสนา
အလှူတော်	ทาน
စေတီတော်	พระเจดีย์
စိန်ဖူးတော်	ปิ่นเพชร(ยอดพระเจดีย์)
ဆင်းတုတော်	พระพุทธรูป
ကုသိုလ်တော်	ราชกุศล
အလံတော်	ธงชาติ
ဘုရားတော်	พระพุทธเจ้า (มักเรียก ဘုရား၌)
ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်	พระพุทธรูป
ရှင်ဘုရင်တော်	พระมหากษัตริย์(มักเรียก ရှင်ဘုရင်မင်းမြတ်)
ဆံတော်	พระเกศา,พระเกศธาตุ
သွားတော်	พระทนต์
အရိုးတော်	พระอัฐิ
ဆင်ဖြူတော်	ช้างเผือก
အသက်တော်	พระชนมายุ
ခြေတော်ရာ	รอยพระบาท
ရွှေဖဝါးတော်	ฝ่าพระบาท,รอยพระพุทธบาท
ရွှေစက်တော်	รอยพระพุทธบาท
အမျိုးတော်	พระประยูรญาติ,ญาติโยม
ဆွေတော်မျိုးတော်	ญาติโยม
ဘုရားပွဲတော်	งานวัด,งานบูชาเจดีย์
တပ်မတော်	กันหลวง,กองทัพ
အစိုးရအိမ်တော်	ทำเนียบรัฐบาล
မြို့တော်	เมืองหลวง,มหานคร
ရန်ကုန်မြို့တော်	มหานครย่างกุ้ง
လှေတော်	เรือพระที่นั่ง
ရွှေတိဂုံစေတီတော်	พระเจดีย์ชเวดากอง, มหาเจดีย์ชเวดากอง
ပွဲတော်	เครื่องเสวย(สำรับอาหาร), งานวัด
ထီးတော်	เศวตฉัตร
ဓာတ်တော်	พระธาตุ
ဇာတ်တော်	มหาชาดก
မှက်နှာသစ်တော်ရေ	น้ำสรงพระพักตร์ (เช่น พระมหามัยมุนี)
ဘိုးတော်	ปู่โสม

တော် t၁ ว. พอ,พอเหมาะ,เก่ง phɔ:,phɔ:-mɔ̀ʔ,kèŋ

ဈေးတော်	ราคาพอเหมาะ
လူတော်	คนดีคนเก่ง
စာတော်	เก่งหนังสือ
စကားပြောတော်တယ်	พูดเก่ง
အချက်တော်	หุง(ข้าว)เก่ง
အလုပ်တော်တယ်	ทำงานเก่ง
စာရေးတော်တယ်	เขียนหนังสือเก่ง
တော်ပြီ	พอแล้ว
တော်စမ်းပါ	จงพอเถอะ
အင်္ကျီဝတ်လို့တော်တယ်	ใส่เสื้อได้พอดีตัว

တော်တော် มาก

တော်တော်ပျင်းတယ် ပျိုကိုယသာမာက
တော်တော်နီတယ် ပြင်းမာက
တော်တော်ငယ်တယ် ကြီးမာက
တော်တော်လောတယ် (ใจ)ร้อนมาก
တော်တော်ညှဉ်တာပဲ โง่จริงๆ
အချိန်တော်တော်ကြာတယ် เวลานานมาก

တော်ရုံတန်ရုံ พอเหมาะพอควร
တော်ရုံတန်ရုံ စားပါ กินให้พอควร
တော်ရုံတန်ရုံ အိပ်ပါ นอนให้เพียงพอ
တော်ရုံတန်ရုံ ပြောပါ พูดให้พอเหมาะพอควร
တော်ရုံတန်ရုံ သုံးပါ ใช้ให้พอเหมาะพอควร

တော်မူ tɔmu กช. ทรง soŋ
နန်းစံတော်မူ เสวยราชย์ลังก์
မွေ့လျော်တော်မူ ทรงพระเกษมสำราญ
မေးမြန်းတော်မူ ทรงไต่ถาม
ပျံတော်မူ มรณภาพ
ဆွတ်တော်မူ ทรงเทศนาให้หลุดพ้น
ဆွမ်းခံကြွတော်မူ ทรงรับบิณฑบาต
အနိစ္စရောက်တော်မူ ทรงถึงแก่อนิจกรรม
ကယ်တော်မူပါ ช่วยด้วย,คุณพระช่วย
လက်ဖက်စားကြွတော်မူပါရှင် เชิญทานเมี่ยงเจ้าค่ะ
ထမင်းသုံးဆောင်တော်မူပါအုံး เชิญทานข้าวก่อน
သတ်တော် မမူပါနှင့် อย่าทรงประหาร

တော်လှန် tɔlañ ก. ต่อต้าน,ก่อจราจล,ปฏิวัติ tɔ̀-tâ-n, kɔ̀-cara-con,patìwát
တော်လှန်ရေး การปฏิวัติ, การต่อสู้เรียกร้อง
တော်လှန်ရေးကောင်စီ สภาคณะปฏิวัติ
တော်လှန်ရေးအစိုးရ รัฐบาลคณะปฏิวัติ

တော်သလင်း tɔθəlɪ́ɰ̃ น. กันยายน kan-ya-yon

တို to ก. สั้น sân
ဆံတို ผมสั้น
နှာခေါင်းတို จมูกสั้น
ဘောင်းဘီတို กางเกงขาสั้น
ဝတ္ထုတို นิยายเรื่องสั้น
အသက်တို อายุสั้น
စိတ်တို ฉุนเฉียว,หงุดหงิด,ขี้โมโห
အုံတို อิจฉา
အုံတိုတတ်သူ คนขี้อิจฉา

တိုရစ်ဇူရို torɪ̀byuro น. สำนักงานการท่องเที่ยว sâm-nák-ŋa-n-ka-n-thɔ̀ŋ-thḭ̀aw อ.
ထိုင်းတိုရစ်ဇူရို ဘယ်မှာလဲ
สำนักงานการท่องเที่ยวไทยอยู่ที่ไหน

တိုဟူး,တိုဟူး tohû,tòhû น. เต้าหู้ tâw-hû: จ.
တိုဟူးကြော် เต้าหู้ทอด
တိုဟူးခြောက် เต้าหู้แห้ง

တို့ tò ก. จิ้ม cîm
တို့စရာ เครื่องจิ้ม,เครื่องเคียง
ဗူသီးကြော် ချဉ်ခွက်ထဲမှာ တို့ပါ
จิ้มน้ำเต้าทอดในถ้วยน้ำจิ้มนะ
လက်နဲ့တို့တယ် จิ้มด้วยมือ,สะกิดด้วยมือ

တို့ dò ป. พวก,บรรดา phṵ̂ak,ban-da:
ကျွန်တော်တို့ พวกผม
ကျွန်မတို့ พวกดิฉัน
ခင်ဗျားတို့ พวกคุณ
ငါတို့ พวกฉัน
မင်းတို့ พวกเธอ
မိမိတို့ พวกตนเอง
ရှင်တို့ พวกคุณ
သူတို့ พวกเขา
သူငယ်ချင်းတို့ พวกเพื่อนๆ
ကျွန်တော်မိဘတို့ บรรดาพ่อแม่ของผม
ကိုမျိုးအောင်တို့မိသားစု ครอบครัวของโกมโยอ่อง
သားတို့မေမေ แม่ของลูกๆ
သားတို့သမီးတို့ พวกลูกๆ
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ เหล่าพุทธศาสนิกชน
သံဃာသီးရှောက်သီးခရမ်းချဉ်သီးတို့ พวกมะนาว,เชาก์ตี,มะเขือเทศ
မြက်ကောက်ရိုးစသည်တို့ เป็นต้นว่าพวกหญ้า,ฟาง

တို့ dò ส. พวกเรา phṵ̂ak-raw
တို့များ พวกเรา
တို့ကို ကယ်ပါအုံး ช่วยพวกเราด้วย
တို့မှားတာပဲ พวกเราผิด
တို့လဲ လိုက်မယ် พวกเราก็จะตามไป
တို့ဖေဖေ พ่อของพวกเรา
တို့နိုင်ငံ ประเทศชาติของเรา
တို့ရေတွင်း บ่อน้ำของพวกเรา
တို့အလံ ธงของพวกเรา
တို့နောက်မှာ ที่ด้านหลังพวกเรา

เด็กๆมักใช้ในการร้องเล่นเป็นทำนอง ในยามที่ชอบใจว่า
နိုင်ပြီ နိုင်ပြီ တို့ နိုင်ပြီ
ชนะแล้ว ชนะแล้ว พวกเราชนะแล้ว
အောင်ပြီ အောင်ပြီ တို့ အောင်ပြီ
สำเร็จแล้ว สำเร็จแล้ว พวกเราทำสำเร็จแล้ว
ပျော်တယ် ပျော်တယ် တို့ ပျော်တယ်
สนุกละ สนุกละ พวกเราสนุกละ

တို့တစ်တွေ พวกเราทั้งหลาย
နှင်တို့တစ်တွေ พวกเอ็งทั้งหลาย
တို့တစ်တွေ စားကြမယ် พวกเราจะกินด้วยกัน
တို့တစ်တွေ အားလုံးသွားမယ်
พวกเราจะไปทั้งหมด

တိုး tó ก. เขยื้อน,เขยิบ,ขยับ,เบียด,ดัน
khayîan,khayàp,khayàp,bìat,dan
သူ ကျွမကိုတိုးတယ် เขาเขยิบเบียดฉัน
ဒီဘက်တိုးရင် ကောင်းမယ် ถ้าเขยิบมาทางนี้จะดี
ရှေ့တိုးပါ เขยิบมาข้างหน้าหน่อย
အားတိုးဆေး ยาบำรุงกำลัง(ยาเพิ่มกำลัง)
လခတိုးတယ် เงินเดือนขยับเพิ่มขึ้น
သွေးတိုးရောဂါ โรคความดัน

တိုးချဲ့ ขยับขยาย
လမ်းတိုးချဲ့ ขยายถนน

တိုးဝှေ့ ชุกไชร้,แหวก
ဒီကြောင်က ကျွမကို သူခေါင်းနဲ့တိုးဝှေ့တယ်
แมวตัวนี้ชุกไชร้หัวของเขากับฉัน
လူအုပ်ကြားထဲမှ တိုးဝှေ့ထွက်လာတယ်
แหวกฝูงชนออกมา

တိုးတက် เขยิบขึ้น
တိုးတက်ရေး ความก้าวหน้า
နိုင်ငံတိုးတက်ရေး ความเจริญของประเทศ
ကျွန်တော့်ဘဝတိုးတက်ရေး
ความก้าวหน้าในชีวิตของผม

တိုး tó ก. ค่อย,เบา khɔ̂y,baw
အသံတိုးတယ် เสียงค่อย

တိုးတိုး ค่อยๆ,เบาๆ
တိုးတိုးပြောပါ พูดค่อยๆหน่อย
အသံတိုးတိုးဖွင့်ပါ เปิดเสียงค่อยๆ

တိုးတိုးတိတ်တိတ် กระซิบกระซาบ

တိုး,တိုးနှရား tó,tónəyâ น. สิงโต,โต(สัตว์ในตำนาน)
sĭŋ-to:,to:
တိုးနှရားအက การเต้นเชิดสิงโต

တ်,အတ် taiʔ,ʔətaiʔ น. แท่ง thɛ̂ŋ
ကလောင်တ် ปากกาคอแร้ง
ခဲတ် ดินสอ,แท่งดินสอ
မင်တ် ปากกาหมึกซึม
ပေတ် ไม้บรรทัด
ခြင်ရိုက်တ် ไม้ปัดยุง(ไม้ตียุง)
တံမြက်စည်း ไม้กวาด
ကြက်မွေးတံမြက်စည်း ไม้ปัดขนไก่,ไม้ปัดฝุ่น
နှင်တ် แส้
သွားကြားထိုးတ် ไม้จิ้มฟัน
သွားတိုက်တ် แปรงสีฟัน
သွားပွတ်တ် แปรงสีฟัน(แปรงถูฟัน)
ဆေးတ် กล้องสูบยา
ပုလင်းဖွင့်တ် ที่เปิดขวด
ငါးမျှားတ် คันเบ็ด
တယောထိုးတ် คันสีไวโอลิน
ပက်တ် ไม้ตีลูกขนไก่
လက်တ် ท่อนแขน
နွားတ် ตั้งจมูก
အညှာတ် ก้านผลไม้
နာရီလက်တ် เข็มนาฬิกา

တ်ကူ dəgu น. กระดูกงูเรือ kràdùːk-ŋuːria

တ်ခါး dəgâ น. ประตู pràtuː
ခြံတ်ခါး ประตูสวน,ประตูรั้ว
မြို့တ်ခါး ประตูเมือง
အိမ်တ်ခါး ประตูบ้าน
တ်ခါးပေါက် ช่องประตู
တ်ခါးဝ ปากประตู
တ်ခါးရွက် บานประตู
ဆွဲတ်ခါး ประตูบานเลื่อน
တ်ခါးစောင့် คนเฝ้าประตู
တ်ခါးစောင့်နှတ် เทพเฝ้าประตู
တ်ခါးစောင့်ဘီလူး ยักษ์เฝ้าประตู
တ်ခါးမှူး ผู้ดูแลประตูเมือง

တ်ခါးခေါက် เคาะประตู
တ်ခါးဖွင့် เปิดประตู

တံခါးပိတ် ประตูปิด
တံခါးတွန်း ผลักประตู

တံခွန် dəgwiñ n. ธงสาย,ตุง thoŋ-sa̰ːy,tuŋ
တံခွန်တိုင် เสาตุงสาย
တံခွန်ကုက္ကား ตุงไส้หมู
ကြယ်တံခွန် ดาวหาง
ရေတံခွန် น้ำตก(ตกดุจสายตุง)

တံငါ dəŋa n. ชาวประมง cha:w-pra̰moŋ
တံငါမ หญิงชาวประมง
တံငါရွာ หมู่บ้านชาวประมง
တံငါလုပ်ငန်း งานประมง
တံငါလှေ เรือประมง

တံစဉ် dəziñ n. เคียว khiaw

တံစဉ်း dəzîñ n. ตะไบ tabay

တံစည်း dəzî n. ผึ่งถากไม้ phiŋ-tha̰ːk-máy

တံဆိပ် dəzeˀ n. ตรา,ยี่ห้อ traː,yìːhɔ̀ː
တံဆိပ်ခေါင်း ดวงตราไปรษณีย์
တံဆိပ်ခေါင်းခွန် อากรแสตมป์
တံဆိပ်ပုံ ภาพดวงตรา
ပွားတံဆိပ် ตราผึ้ง(ยี่ห้อ)
အမှတ်တံဆိပ် เครื่องหมายการค้า,ยี่ห้อ
တံဆိပ်ရိုက်တယ် ประทับตรา,ตีตรา

တံညှပ် dəɲaˀ n. ไม้ตาหีบ,ตับปิ้งปลา máy-taːhìːp, tàp-pîŋ-plaː

တံတား dədâ n. สะพาน sa-phaːn
ကြိုးတံတား สะพานแขวน(สะพานเชือก)
ဝါးတံတား สะพานไม้ไผ่
သစ်တံတား สะพานไม้
သံတံတား สะพานเหล็ก
လမ်းကျော်တံတား สะพานข้ามถนน
မြစ်ကျော်တံတား สะพานข้ามแม่น้ำ
စစ်တောင်းတံတား สะพานข้ามแม่น้ำสะโตง

တံတားဆောက် สร้างสะพาน
တံတားပျက် สะพานพัง
တံတားပြင် ซ่อมสะพาน

တံတောင် dədɔ̀ñ n. ศอก sɔ̀ːk
တံတောင်နှဲ့ထောင်းတယ် ลงศอก
တံတောင်နှဲ့တွက်တယ် ถองด้วยศอก
တံတောင်ဆစ် ข้อศอก
တံတောင်ရိုး กระดูกข้อศอก

တံတိုင်း dədâiñ n. กำแพง kam-phɛːŋ
ဆုတ်တံတိုင်း กำแพงอิฐ

တံတွေး dədwê,zədwê n. น้ำลาย nám-laːy
တံတွေးမျိုချတယ် กลืนน้ำลาย
တံတွေးထွေးတယ် ถ่มน้ำลาย
ကွမ်းတံတွေး ขี้หมาก
တံတွေးကွက်ပက်လက်မျောတယ် เป็นขี้ปากชาวบ้าน
တံတွေးသီးတယ် น้ำลายสอ(ปากอยาก)

တံလျှပ်,တံလျှပ် taɲlaˀ,taɲlyaˀ n. มิราจ(เงาภาพลวงตา) miràːt

တက် tɛˀ ก. ขึ้น,ปีน khîn,piːn
ဈေးတက် ราคาขึ้น
ပေါင်ချိန်တက် น้ำหนักขึ้น
ရေတက် น้ำขึ้น
လေတက် เรอ(ลมขึ้น)
အဖျားတက် ไข้ขึ้น
နန်းတက် ขึ้นครองบัลลังก์
ကျောင်းတက် ขึ้นเรียน(เข้าโรงเรียน)
ရုံးတက် ขึ้นทำงาน(ขึ้นสำนักงาน)
အိမ်တက် ขึ้นบ้าน
အိမ်တက်မင်္ဂလာ พิธีขึ้นบ้านใหม่
အစည်းအဝေးတက် เข้าประชุม(ขึ้นประชุม)
အလုပ်တက် เข้าทำงาน(ขึ้นงาน)
ဆေးရုံတက် เข้าโรงพยาบาล
လေယာဉ်ပျံတက် เครื่องบินขึ้น
လေယာဉ်ပျံပေါ်တက် ขึ้นบนเครื่องบิน
ကုန်းသို့တက် ขึ้นบก
ကမ်းသို့တက် ขึ้นฝั่ง
တောင်ပေါ်တက် ขึ้นบนภูเขา
အရောင်တက် ขึ้นเงา
အရှိတ်တက်ချိန် เวลารุ่งอรุณ
ကျော်မတက်ရ ห้ามแซง,ห้ามปีนข้าม(ริ้ว)
သစ်ပင်တက် ปีนต้นไม้
မုန့် ပုရွက်ဆိတ်တက်တယ် มดขึ้นขนม
ပုရွက်ဆိတ် နံရံပေါ်တက်တယ် มดขึ้นผนัง

ခြတက်တယ် ပါလာကပြီး
သဲချေးတက်တယ် ပြီးသနိမ့်
တက်ကြွမှု ကြွလှုပ်ရှားမှု,
ကြွလှုပ်ရှားခြင်းဖြစ်စဉ်
ကမ်းတက် ကမ်းပါး,ပြီးမြောက်,ကုန်ဆုံး
မျက်နှာသာပေးလို့ ကမ်းတက်တယ်
ကမ်းပါးပြီးမြောက်ခြင်းသို့ရောက်သည်
စစ်ဗိုလ်က ရဲဘော်တို့ရှေ့.တက်ကြဟု
– အမိန့်ပေးသည်
စစ်ဗိုလ်ကြီးက ရဲဘော်တို့ရှေ့သို့ထွက်ကြရန်
အမိန့်ပေးသည်

တက် tɛ̰ n. သစ်ပင် θɪʔ pɪ̀ɴ
တက်ရွက် သစ်ရွက် θɪʔ jwɛʔ
တက်ရိုး သစ်ပင်ပင်စည် θɪʔ pɪ̀ɴ pɪ̀ɴ sɪ̀
တက်စမ်းပွဲ သစ်ပင်ပြိုင်ပွဲ θɪʔ pɪ̀ɴ pjàɴ pwɛ̀
တက်ခတ် သစ်သားလှေ θɪʔ θáɴ hlè
တက်နဲ့လျော်တယ် သင့်တော်သည် θɪ̀ɴ tɔ̀
တက်ညီလက်ညီ စုပေါင်းပါဝင်ကြသည်
တက်ညီလက်ညီ အလုပ်လုပ်ကြပါ
စုပေါင်းပါဝင်ကြသည်

တက်,အတက် tɛʔ,ʔətɛʔ n. ကြက်ဥ kjɛʔ ʔṵ
ကြက်တက် ကြက်ဥ kjɛʔ ʔṵ
ငှက်တက် ငှက်ဥ ŋɛʔ ʔṵ

တက္ကစီ tɛʔkəsi n. တက္ကစီ tɛʔkəsì
တက္ကစီကားခေါ်တယ် တက္ကစီကားခေါ်သည်

တက္ကသိုလ် tɛʔkəθo n. တက္ကသိုလ် tɛʔkəθò
ဆေးတက္ကသိုလ် ဆေးတက္ကသိုလ်
စစ်တက္ကသိုလ် စစ်တက္ကသိုလ်
ပင်မတက္ကသိုလ် ပင်မတက္ကသိုလ်
တက္ကသိုလ်ခွဲ တက္ကသိုလ်ခွဲ
အစိုးရသက္ကသိုလ် အစိုးရတက္ကသိုလ်
ပုဂ္ဂလိကသက္ကသိုလ် ပုဂ္ဂလိကတက္ကသိုလ်
တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား

တက်တူ tɛʔtu n. ကြက်ငယ် kjɛʔ ŋɛ̀

တောက် tɔ̰ ก. ပြုတ်ကျ pjoʊʔ kja.
ပြုတ်ကျခြင်း pjoʊʔ kja ʔɪɴ
လေယာဉ်ပျံတောက်တယ် လေယာဉ်ပျံပြုတ်ကျသည်
ကားတောက်တယ် ကားပြုတ်ကျသည်
ဒီအစားတောက်တတ်တယ် ဒီအစားက အဆီပြန်တတ်သည်

မြီတောက်တယ် ကြောက်စိတ်ဝင်သည်
မြီတောက်လို့ မူးတယ် ကြောက်စိတ်ဝင်လို့ မူးသည်

တောက် tɔ̰ ก. ထိုး tʰó
သားရေကွင်းတောက်တယ် သားရေကွင်းထိုးသည်
နားရွက်ကို တောက်တယ် နားရွက်ကို ထိုးသည်
ရေတောက်တယ် ရေစုပ်သည်
ပရိတ်ရေတောက်တယ် ရေစုပ်ပန်းသည်
တောက်ခေါက် ထိုးခေါက်

တောက် tɔ̰ ว. ချွန်,ထက် cʰṵɴ,tʰɛʔ
အရောင်တောက် အရောင်ထက်
မီးတောက် မီးလျှံ,မီးတောက်
နေရောင်တောက် နေရောင်ခြည်ပြင်း
တောက်ပြောင် ထိန်လင်းသည်

တောက်တောက် ချွန်ချွန်
အနီရောင်တောက်တောက် မဝယ်ပါနဲ့
အနီရောင်ထက်ထက် မဝယ်ပါနဲ့
အရောင်တောက်တောက် လိုချင်တယ်
အရောင်ထက်ထက် လိုချင်သည်

တောက် tɔ̰ ခု. ခေါက်သံ

တောက်တဲ့ tɔ̰tɛ̀ n. ငှက်ကလေး ŋɛʔ kəleː

တောက်တဲ့,တောက်ကဲ့ tɔ̰tɛ̀,tɔ̰kɛ̀ ခု.
(ငှက်ကလေးတို့၏အသံ)

တောက်မဆိတ် tɔ̰məsʰeʔ n. ကြိုး(သတ္တဝါ) kjó

တောက်ရှောင်ကင် tɔ̰ʃaʊɴ n. ကင်းမြီးကွင်း
kɪ́ɴ mjì kwɪ́ɴ
ဆရာဝန်ကြီးများ ခေါင်းစီးပေးသော ဆေးကျောင်းသားများ၏ ဝတ်စုံ

တောက်လျှောက် dɔ̰ʃɔ̰ ว. ဆက်တိုက်,ဆက်တိုက်ပြောသည်,ဆက်တိုက်ပြောသည်
pʰɪ̀n-θáɴ,sʰɛʔ-tàɪʔ-sáɴ,sʰɛʔ-tàɪʔ-sáɴ
အမှိုက်များတောက်လျှောက်ကျတယ်
အမှိုက်များ ဆက်တိုက်ကျသည်
တောက်လျှောက်သွားတယ် ဆက်တိုက်သွားသည်
တောက်လျှောက်ပြောတယ် ဆက်တိုက်ပြောသည်

တိုက် taɪʔ ก. ဆုံး,ပြတ်,ပြတ်စဲ sʰóɴ,pjaʔ,pjaʔsɛ̀
ကားတိုက်တယ် ကားဆုံးသည်
နှုးခေါင်းနဲ့တိုက်တယ် နှုးခေါင်းပြတ်သည်

စားပွဲတိုက်တယ် ถูโต๊ะ
ဆပ်ပြာတိုက်တယ် ถูสบู่
သွားတိုက်တယ် ถูฟัน,สีฟัน
ကြမ်းတိုက်တယ် ถูพื้น(บ้าน)
အိုးတိုက်တယ် ถูหม้อ
အိုးခွက်တွေတိုက်ဆွတ်တယ် ขัดถูถ้วยชามรามไห
ဖိနပ်တိုက်တယ် ขัดรองเท้า
အင်္ကျီ မီးပူတိုက်တယ် รีดเสื้อ(ด้วยเตารีด)
အဝတ်ကိုမီးပူတိုက်တယ် รีดผ้า
လွှတိုက်တယ် ตัดด้วยเลื่อย

တိုက်ကြက် ไก่ชน
သွားတိုက်ဆေး ยาสีฟัน
သွားတိုက်တံ แปรงสีฟัน
ကိုယ်တိုက်ဆပ်ပြာ สบู่ถูตัว
စစ်တိုက် สู้รบ
တိုက်ပွဲ การต่อสู้,การสู้รบ
လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ สงครามเพื่ออิสรภาพ

တိုက်ခိုက် โจมตี,ต่อสู้
နွားနဲ့ ကျားကို တိုက်ခိုက်တယ်
วัวต่อสู้กับเสือ
သူပုန်များ ရွာကို တိုက်ခိုက်တယ်
กองโจรโจมตีหมู่บ้าน
နှစ်နိုင်ငံ တိုက်ခိုက်ကြတယ်
สองประเทศต่อสู้กัน

တိုက်ဆိုင် ประจวบ(กับ)
သူရောက်တဲ့အချိန်နဲ့ပြည်ထောင်စုပွဲနဲ့
- တိုက်ဆိုင်နေသည်
เวลาที่เขามาประจวบกับวันสหภาพพอดี
စိတ်သဘောထားချင်း မတိုက်ဆိုင်လို
- ကွာရှင်းတယ်
หย่าร้างเพราะจิตใจไม่ตรงกัน

တိုက်တွန်း กระตุ้นเตือน
တိုက်တွန်းစကား คำกระตุ้นเตือน
စာကြိုးစားရန် တိုက်တွန်းတယ်
กระตุ้นเตือนให้ขยันเรียน

တိုက် taiʔ ก. ผัด phát
လေတိုက် ลมผัด
လေမုန်တိုင်း တိုက်တယ် พายุไต้ฝุ่นผัด

တိုက် taiʔ ก. ให้(น้ำ),เลี้ยง(น้ำ),ป้อน(น้ำ)
hâŋ,líaŋ,pɔ̀ːn
ဆေးတိုက် ป้อนยา
နို့တိုက် ให้นม
ရေတိုက် เลี้ยงน้ำ,ให้น้ำ
အရက်တိုက် เลี้ยงเหล้า
ကော်ဖီဖျော်တိုက် ชงกาแฟเลี้ยง
နို့တိုက်သတ္တဝါ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

တိုက် taiʔ น. อาคาร,ตึก ʔaːkhaːn,tìk
စာတိုက် ที่ทำการไปรษณีย์
ဘဏ်တိုက် ธนาคาร
စာအုပ်တိုက် หอสมุด
စာကြည့်တိုက် หอสมุด
သိမ်တိုက် อุโบสถ
တိုက်ဆိုင်ဆရာတော် เจ้าคณะ
ပရိဘောဂတိုက် ร้านขายเครื่องเรือน
တိုက်ခန်း ห้องในตึก
တိုက်အိမ် อาคารตึก
ပြတိုက် พิพิธภัณฑ์(อาคารแสดง)
ပုံနှိပ်တိုက် โรงพิมพ์
ကုန်တိုက် ห้างสินค้า,ห้างสรรพสินค้า
ဘဏ္ဍာတိုက် ท้องพระคลัง
ဗြိတိုက် พระคลังแสง

တိုက် taiʔ น. ทวีป tháwíːp
အာဖရိကတိုက် ทวีปแอฟริกา
အမေရိကတိုက် ทวีปอเมริกา
အာရှတိုက် ทวีปเอเชีย
ဥရောပတိုက် ทวีปยุโรป

တိုက်ပန်းကန် taiʔpəgaɲ น. จานกระเบื้อง
caːn-krabiaŋ

တိုက်ပုံအင်္ကျီ taiʔpoɲʔiɲji น. เสื้อแตกปุ่ง
sìa-tɛ̀ːk-puŋ

တိုက်ဖျိုက် taiʔphaiʔ น. ไทฟอยด์,ไข้รากสาดน้อย
thay-fɔːy,khâŋ-râːk-sàːt-nɔ́ːy อ.

တင် tiɲ ก. เทิน,วางเทิน,บรรทุก,เกย
thəːn,waːŋ-thəːn,ban-thúk,kəːy
ရေနွေးဆိတ် ဖိုက်ပေါ်တင်တယ်
เทินถุงน้ำร้อนไว้บนท้อง
ခွက်ကို စာအုပ်ပေါ်တင်တယ်

ကြိုတင် ရှေ့ဆောင်
ကြိုတင်လက်မှတ် ရှေ့ဆောင်လက်မှတ်
ကြိုတင်ပြောတယ် ကြိုပြောတယ်

စတင် စတင်
လယ်ယာစတင်ထွန်ယက်တယ် လယ်စတင်ထွန်ယက်တယ်
စတင်ပြုလုပ် စတင်ပြုလုပ်
အစည်းအဝေးကို ကိုးနာရီမှာ
- စတင်ကျင်းပတယ်
အစည်းအဝေးကို ကိုးနာရီမှာ စတင်ကျင်းပတယ်

တင်တောင်း ကြိုတင်တောင်းခံ
ကျွန်နော် သူ့ကို ငွေငါးထောင်
- တင်တောင်းရတယ်
ကျွန်နော် သူ့ကို ငွေငါးထောင် တင်တောင်းရတယ်

တင် tiñ ဂ. ကြိုတင် kyo-tin
သုံးခွက် တစ်ခွက်တင်ချက်တယ်
သုံးခွက်ကြိုတင်ချက်တယ်
အကြွေးတင် ကြိုတင်

တင် tiñ န. ဆေးဖက်,ကိန်း sa-phɔ̂:k,kòn
တင်ပါး ဆေးဖက်(ကိန်းဖက်)

တင့်ကား tiñkâ န. ရထိန်း rót-thèiŋ ə.tank-car

တင်း tíñ ဂ. တင်း tiŋ
ဗိုက်တင်း ဗိုက်တင်း
မျက်နှာတင်း မျက်နှာတင်း
အရေတင်း အရေတင်း
စောင်းကြိုးတင်း ဆိုင်းကြိုးတင်း
ချည်တင်း ချည်တင်း
တင်းစေ့သောနှုတ်ခမ်း ပါးစပ်ကြီး

တင်း tíñ န. တင်း(16 ပေ) tiŋ
တင်းတောင်း တင်းတောင်း
တင်းတောင်းတစ်တင်း တင်းတောင်းတစ်တင်း

တင်းကုပ် tíñgo? န. ဆိုင်း sʰaiŋ
မီးတင်းကုပ် မီးဆိုင်း
နွားတင်းကုပ် နွားဆိုင်း

တင်းတိပ် tíñde? န. ကြက်(ကြက်) kra?

တင်းပုတ် tíñbo? န. တင်းပုတ်,ခေါင်းလောင်း

ကြိုတင် ရှေ့ဆောင်
ကြိုတင်လက်မှတ် ရှေ့ဆောင်လက်မှတ်
ကြိုတင်ပြောတယ် ကြိုပြောတယ်

စတင် စတင်
လယ်ယာစတင်ထွန်ယက်တယ် လယ်စတင်ထွန်ယက်တယ်
စတင်ပြုလုပ် စတင်ပြုလုပ်
အစည်းအဝေးကို ကိုးနာရီမှာ
- စတင်ကျင်းပတယ်
အစည်းအဝေးကို ကိုးနာရီမှာ စတင်ကျင်းပတယ်

တင်တောင်း ကြိုတင်တောင်းခံ
ကျွန်နော် သူ့ကို ငွေငါးထောင်
- တင်တောင်းရတယ်
ကျွန်နော် သူ့ကို ငွေငါးထောင် တင်တောင်းရတယ်

တင် tiñ ဂ. ကြိုတင် kyo-tin
သုံးခွက် တစ်ခွက်တင်ချက်တယ်
သုံးခွက်ကြိုတင်ချက်တယ်
အကြွေးတင် ကြိုတင်

တင် tiñ န. ဆေးဖက်,ကိန်း sa-phɔ̂:k,kòn
တင်ပါး ဆေးဖက်(ကိန်းဖက်)

တင့်ကား tiñkâ န. ရထိန်း rót-thèiŋ ə.tank-car

တင်း tíñ ဂ. တင်း tiŋ
ဗိုက်တင်း ဗိုက်တင်း
မျက်နှာတင်း မျက်နှာတင်း
အရေတင်း အရေတင်း
စောင်းကြိုးတင်း ဆိုင်းကြိုးတင်း
ချည်တင်း ချည်တင်း
တင်းစေ့သောနှုတ်ခမ်း ပါးစပ်ကြီး

တင်း tíñ န. တင်း(16 ပေ) tiŋ
တင်းတောင်း တင်းတောင်း
တင်းတောင်းတစ်တင်း တင်းတောင်းတစ်တင်း

တင်းကုပ် tíñgo? န. ဆိုင်း sʰaiŋ
မီးတင်းကုပ် မီးဆိုင်း
နွားတင်းကုပ် နွားဆိုင်း

တင်းတိပ် tíñde? န. ကြက်(ကြက်) kra?

တင်းပုတ် tíñbo? န. တင်းပုတ်,ခေါင်းလောင်း

ကြိုတင် ရှေ့ဆောင်
ကြိုတင်လက်မှတ် ရှေ့ဆောင်လက်မှတ်
ကြိုတင်ပြောတယ် ကြိုပြောတယ်

စတင် စတင်
လယ်ယာစတင်ထွန်ယက်တယ် လယ်စတင်ထွန်ယက်တယ်
စတင်ပြုလုပ် စတင်ပြုလုပ်
အစည်းအဝေးကို ကိုးနာရီမှာ
- စတင်ကျင်းပတယ်
အစည်းအဝေးကို ကိုးနာရီမှာ စတင်ကျင်းပတယ်

တင်တောင်း ကြိုတင်တောင်းခံ
ကျွန်နော် သူ့ကို ငွေငါးထောင်
- တင်တောင်းရတယ်
ကျွန်နော် သူ့ကို ငွေငါးထောင် တင်တောင်းရတယ်

တင် tiñ ဂ. ကြိုတင် kyo-tin
သုံးခွက် တစ်ခွက်တင်ချက်တယ်
သုံးခွက်ကြိုတင်ချက်တယ်
အကြွေးတင် ကြိုတင်

တင် tiñ န. ဆေးဖက်,ကိန်း sa-phɔ̂:k,kòn
တင်ပါး ဆေးဖက်(ကိန်းဖက်)

တင့်ကား tiñkâ န. ရထိန်း rót-thèiŋ ə.tank-car

တင်း tíñ ဂ. တင်း tiŋ
ဗိုက်တင်း ဗိုက်တင်း
မျက်နှာတင်း မျက်နှာတင်း
အရေတင်း အရေတင်း
စောင်းကြိုးတင်း ဆိုင်းကြိုးတင်း
ချည်တင်း ချည်တင်း
တင်းစေ့သောနှုတ်ခမ်း ပါးစပ်ကြီး

တင်း tíñ န. တင်း(16 ပေ) tiŋ
တင်းတောင်း တင်းတောင်း
တင်းတောင်းတစ်တင်း တင်းတောင်းတစ်တင်း

တင်းကုပ် tíñgo? န. ဆိုင်း sʰaiŋ
မီးတင်းကုပ် မီးဆိုင်း
နွားတင်းကုပ် နွားဆိုင်း

တင်းတိပ် tíñde? န. ကြက်(ကြက်) kra?

တင်းပုတ် tíñbo? န. တင်းပုတ်,ခေါင်းလောင်း

'krabɔːŋ,khɔ́ːn-mấy

တောင် tɔ̃ n. ลูก,เด่(มีราคะ) lúk,dèː
အင်္ဂါဇာတ်တောင်တယ် อวัยวะเพศลูก

တောင် tɔ̃ n. ใต้,ทิศใต้ tấy,thít-tấy
တောင်ဘက် ทิศใต้,ด้านทิศใต้
တောင်အာရှ เอเชียใต้
အရှေ့တောင်အာရှ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้
တောင်အာဖရိကတိုက် ทวีปแอฟริกาใต้
တောင်အမေရိကတိုက် ทวีปอเมริกาใต้
တောင်ကိုးရီးယား เกาหลีใต้
တောင်တရုတ်ပင်လယ် ทะเลจีนใต้

တောင် tɔ̃ n. ภูเขา,ดอย phuːkhɔ̌w,dɔ̀ːy
တောင်ထိပ် ยอดเขา
ကျောက်တောင် ภูเขาหิน
တောင်ကြီး ภูเขาใหญ่(ภูหลวง)
တောင်ကြား หว่างเขา
တောင်ရိုး แนวเขา
တောင်စောင်း ลาดเขา
တောင်နံရံ ลาดเขา
တောင်ပုံမ်း หุบเขา
မီးတောင် ภูเขาไฟ

တောင်ယာ ไร่ดอย
တောင်သူ ชาวไร่,ชาวดองสู
တောင်သူလယ်သမား ชาวไร่ชาวนา
တောင်ပေါ်သား ชาวเขา
တောင်တက်သမား นักปีนเขา

တောင်ပူစာ เนินดิน,โคก
တောင်ကုန်း เนินเขา
တောင်ကုန်းပေါ်မှာ บนเนินเขา
တောင်တန်း เทือกเขา,ทิวเขา
ဟိမဝန္တာတောင်တန်း เทือกเขาหิมพาน
ပဲခူးရိုးမတောင်တန်း เทือกเขาพะโค
ဧဝရက်တောင် ภูเขาเอเวอเรสต์
ဖူဂျီတောင် ภูเขาฟูจิ

ခြတောင်ပို จอมปลวก
ကွမ်းတောင် พนมหมาก
တောင်ပြန် ผู้ที่บวชเกินอายุบวช(กลับสู่ดอย)
တောင်ဆယ်လုံး ภูเขาสิบลูก
တောင်ပေါ်တက်တယ် ขึ้นบนเขา

တောင် tɔ̃ n. ศอก sɔ̀ːk
တစ်တောင် หนึ่งศอก
တောင်ရှည်ပုဆိုး โสร่งหน้ากว้าง(นุ่งในงานฝีชี)
အတောင် ၂၀ ဝတ်ယောကျ်ား
ชายในชุดผ้าโสร่ง 20 ศอก
လေးတောင်ဝတ်မိန်းမ
หญิงในชุดผ้าถุง 4 ศอก

တောင်,အတောင် tɔ̃,ʔətɔ̃ n. ขน,ปีก
khɔ̌n,pìːk
မျက်တောင် ขนตา
ကြက်တောင် ลูกขนไก่
ယပ်တောင် พัดขนนก
တောင်ပံ ปีก
ငှက်တောင်ပံ ปีกนก
ကြက်တောင်ပံ ปีกไก่
ဆူးတောင် ครีบ
တောင်ပံခတ်တယ် กระพือปีก

တောင် tɔ̃ p. แม้แค่,ขนาด(คำเน้นซ้ำ)
mɛ́ːtɛ̀ː,khanàːt
၁၁ နှာရီတောင်ထိုးပြီ
นาฬิกาตีตั้ง 11 โมงแล้ว
တဲကလေးတစ်လုံးတောင်မရှိဘူး
กระท่อมหลังเล็กสักหลังก็ยังไม่มี
အရိုက်ခံရတာတောင် နည်းသေးတယ်
แค่ถูกตียังน้อยไป
ကိုယ့်အရိပ်ကိုတောင် သရဲထင်တယ်
แค่เงาก็คิดว่าเป็นผี

ဒီရေက ရေခဲထက်တောင်
- ပိုအေးသေးတယ်
น้ำนี้ยังเย็นกว่าน้ำแข็งเสียอีก
ကျမ ရုပ်ရှင်မင်းသမီးထက်တောင်
- ပိုလှသေးတယ်
ฉันยังสวยกว่านางเอกหนังเสียอีก
သူက သရဲထက်တောင် ပိုကြောက်စရာ
- ကောင်းသေးတယ်
เขายังน่ากลัวกว่าผีเสียอีก
ကျမ တူကို သားထက်တောင်
- ပိုချစ်သေးတယ်
ฉันรักหลานมากกว่าลูกเสียอีก
ခွေးတောင် မစားချင်ဘူး แม้แต่หมาก็ยังไม่อยากกิน

တောင်မှ แม้แต่เพียง,ขนาด
ဆရာတောင်မှ နားမလည်ဘူး
แม้แต่เพียงครูยังไม่เข้าใจ
ဆရာတောင်မှ ပြောပိုင်ခွင့်မရှိဘူး
ขนาดครูยังไม่มีสิทธิพูด

တောင်ဝှေး tɔ̀ñəwé น. ไม้เท้า máy-thá:w
တောင်ဝှေးနဲ့ ထောက်သွားတယ်
ยันไม้เท้าไป

တောင့် tɔ̀ñ น. แล่ง,ฝัก,นัด lɛ̀ŋ,hàk,nàt
မြားတောင့် แล่งใส่ลูกศร
ကျည်တောင့် กระสุนปืน
နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေးတောင့်ကလေး แท่งลิปสติก
မြေပဲတောင့် ฝักถั่วลิสง

ဆေးလိပ်တစ်တောင့် บุหรี่หนึ่งแพ็ค
ငရုတ်သီးတောင့်တစ်တောင့် เม็ดพริกหนึ่งเม็ด
ကျည်ဆန်တစ်တောင့် ลูกปืนหนึ่งนัด

တောင့် tɔ̀ñ ว. แข็งแกร่ง,ตั้งตรง khɛ̌ŋ-krɛ̀ŋ,tâŋ-troŋ
တောင့်တင်း แข็งแกร่ง
အင်အားတောင့်တင်းတဲ့နိုင်ငံဖြစ်သည်
เป็นชาติที่พละกำลังแข็งแกร่ง
တောင့်တောင့် ตรงๆ,เหยียดตรง
ကျောတောင့်တောင့် ထိုင်ပါ โปรดนั่งหลังตรง
လက်တောင့်ပါ แบ่งกล้าม,เกร็งแขน

တောင်း tɔ̀ñ ก. ขอ khɔ̌:
အမေထံက ငွေတောင်းပါ ขอเงินจากแม่
မိဘကို ခွင့်တောင်းပြီးပြီ ขออนุญาตพ่อแม่แล้ว
ကူညီရန်တောင်းဆိုတယ် ร้องขอให้ช่วยเหลือ
အကူအညီတောင်းတယ် ขอความช่วยเหลือ
မုန့်ဖိုးတောင်း ขอค่าขนม
အစားတောင်း ขออาหาร
ကတိတောင်း ขอคำสัญญา
ဆုတောင်း ขอพร,ขอโชคลาภ
တောင်းရမ်းတယ် ขอทาน,ขอกิน,สู่ขอ

တောင်းစားတယ် ขอทาน,ขอกิน
သူတောင်းစား คนขอทาน
သူက သူတောင်းစားလား เขาเป็นขอทานหรือ
သူတောင်းစားဖြစ်တယ် เขาเป็นคนขอทาน

တောင်းပန် ขอโทษ,ขออภัย
တောင်းပန်ပါတယ် ฉันขออภัยนะคะ

တောင်း tɔ̀ñ น. กระบุง krabuŋ
နှီးတောင်း กระบุงจักสาน
ခြင်းတောင်း กระบุงตะกร้า
စပါးတောင်း กระบุงใส่ข้าวสาร
တောင်းမှာအကုပ် လုမှာအဝတ်
ดูกระบุงดูที่ขอบ ดูคนดูที่เสื้อผ้า

တိုင် taiñ ก. ฟ้อง fɔ́:ŋ
ရဲကိုတိုင်တယ် ฟ้องตำรวจ,แจ้งตำรวจ
အမေ့တိုင်တယ် ฟ้องแม่

တိုင်ပြော ฟ้อง,กล่าวฟ้อง
ဆရာနဲ့တိုင်ပြောတယ် กล่าวฟ้องกับครู
အဖေ့တိုင်ပြောတယ် ฟ้องพ่อ

တိုင်တည် บนบานศาลกล่าว
နတ်ကိုတိုင်တည် บนบานศาลกล่าวต่อเทวดา
ဘုရားကိုတိုင်တည် บนบานศาลกล่าวต่อพระเจดีย์

တိုင်တန်း ฟ้องร้อง,ร้องเรียน
တိုင်တန်းစာ หนังสือร้องเรียน

တိုင်ပင် ปรึกษา
ဆရာထံ လာရောက်တိုက်ပင်တယ်
มาปรึกษาช่าง

တိုင် taiñ น. เสา,หลัก,ก้าน saw,làk,kâ:n
ကျောက်တိုင် เสาหิน
သံတိုင် เสาเหล็ก
ဖယောင်းတိုင် เทียนไขแท่ง
အမွှေးတိုင် ก้านธูป
ဓာတ်တိုင် เสาไฟ
ကြေးနန်းတိုင် เสาโทรเลข
အလံတိုင် เสาธง
တံခွန်တိုင် เสาตุงสาย(ธงสาย)
ပန်းတိုင် หลักชัย
ညောင်ထောက်တိုင် ไม้ค้ำต้นโพธิ์,ต้นไทร
မှတ်တိုင် ป้ายรถเมล์
တိုင်စိုက်တယ် ปักเสา

တိုင် taiñ သင. จน,จนถึง con,con-thɪ̀ŋ
သက်ဆုံးတိုင် ယွဲ့ရွှင်စွာနေထိုင်ကြသည်
อยู่กันอย่างสุขสบายจนถึงสิ้นชีวิต

တိုင်အောင် จนกระทั่ง
ညအိပ်ချိန်ထိ ရောက်သည်တိုင်အောင်
จนกระทั่งถึงเวลาเข้านอน

တိုင်း tâiñ ก. วัด,ทำวังวัด wát,tham-ran-wát
သွေးတိုင်း วัดความดันโลหิต
အပူချိန်တိုင်း วัดอุณหภูมิ,วัดปรอท
မြေတိုင်း วัดที่ดิน
ရင်အုပ်တိုင်း วัดรอบอก
အရပ်အမောင်းတိုင်း วัดส่วนสูง
တိုင်းဆ กะ,คะเน,คาดคะเน

တိုင်း tâiñ น. ไทใหญ่,ชาวไต thay-yày,cha-w-tay

တိုင်း tâiñ น. มณฑล,ภาค,แคว้น
mon-thon,phâ-k,khwé-n
စစ်တိုင်းတိုင်း มณฑลสะกาย,จักกาย
တနင်္သာရီတိုင်း มณฑลตะนาวศรี
ပဲခူးတိုင်း มณฑลพะโค
မကွေးတိုင်း มณฑลมะเกว
မန္တလေးတိုင်း มณฑลมัณฑะเล
ရန်ကုန်တိုင်း มณฑลย่างกุ้ง
ရေဝတီတိုင်း มณฑลเอยาวดี
အလယ်တိုင်း ภาคกลาง
အညာတိုင်း ภาคเหนือ

တိုင်းရင်းသား ชนพื้นเมือง
တိုင်းသူပြည်သား ประชาชน
တိုင်းနိုင်ငံ ราชอาณาจักร
တိုင်းပြည် ประเทศ
အနောက်တိုင်းအစားအစာ อาหารตะวันตก
တိုင်းခမ်းလှည့်လည်တော်မူ ทรงเสด็จประพาส

တိုင်း tâiñ ป. ทุก,ทุกครั้ง thúk,thúk-khráŋ
ရွာတိုင်း ทุกหมู่บ้าน
လူတိုင်း ทุกคน
နေ့တိုင်း ทุกวัน
ကျောင်းဖွင့်တဲ့နေ့တိုင်း ทุกวันที่โรงเรียนเปิด
ကစားသူတိုင်း ผู้เล่นทุกคน
ဖူးမြော်ရသူတိုင်း ทุกคนที่ได้สักการะ
ရောက်တိုင်း ทุกครั้งที่ถึง
သူလာတိုင်း ทุกครั้งที่เขามา
အစာစားပြီးတိုင်း ทุกครั้งที่กินอาหารเสร็จ
ညအိပ်ရာဝင်ခါနီးတိုင်း ทุกครั้งที่ใกล้เวลาเข้านอน

တိုင်းရင်း tâiñyiñ น. พื้นเมือง phí-n-mian
တိုင်းရင်းသား ชาวพื้นเมือง
ကချင်တိုင်းရင်းသား ชนชาวกะฉิ่น
ကယားတိုင်းရင်းသား ชนชาวกะยา
ကရင်တိုင်းရင်းသား ชนชาวกะเหรี่ยง
ချင်းတိုင်းရင်းသား ชนชาวฉิ่น
မွန်တိုင်းရင်းသား ชนชาวมอญ
မြန်မာတိုင်းရင်းသား ชนชาวพม่า
ရခိုင်တိုင်းရင်းသား ชนชาวยะไข่
ရှမ်းတိုင်းရင်းသား ชนชาวฉาน
တိုင်းရင်းဘာသာစကား ภาษาพื้นเมือง
တိုင်းရင်းသားဘာသာ ภาษาพื้นเมือง
တိုင်းရင်းဆေးပင် สมุนไพรพื้นเมือง

တစ် tí ก. คา,คับ kha-,khàp
တံခါးမှာ တစ်နေတယ် คาอยู่ที่ประตู
ဆင်ကောင်ကြီး အမြီးကမှ တစ်တယ်
ช้างตัวใหญ่ พอถึงหางกลับคับคาอยู่
(สำ.–ทำงานใหญ่ แต่ติดขัดแค่เรื่องเล็กๆ)

တစ် tí ก. หั่น(เป็นก้อน) hàn
အမဲသားတစ်တယ် หั่นเนื้อวัว
ဒီအသားကို အတုံးကြီးကြီးတစ်ပါ
โปรดหั่นเนื้อเป็นก้อนใหญ่ๆ

တစ်,တ tí,tà น. หนึ่ง nìŋ
တစ်ခါက กาลครั้งหนึ่ง
တစ်ကောင် หนึ่งตัว
တစ်ယောက် หนึ่งคน
တစ်ကျပ် หนึ่งจ๊ัต
တစ်ဆယ် สิบ
ဆယ့်တစ် สิบเอ็ด
တစ်ရာ หนึ่งร้อย
တရာ့တစ် หนึ่งร้อยหนึ่ง
တရာ့တဆယ့်တစ် หนึ่งร้อยสิบเอ็ด
တစ်ထောင် หนึ่งพัน
တစ်သောင်း หนึ่งหมื่น
တစ်သိန်း หนึ่งแสน
တစ်သန်း หนึ่งล้าน
တစ်နေရာ สถานที่หนึ่ง
တစ်နေရာရာ (ที่)แห่งใดแห่งหนึ่ง
ဆံပင်တစ်ပင် เส้นผมหนึ่งเส้น
ပုလဲတစ်ဆင်စာ ไข่มุกหนึ่งชุด
ကားတစ်စီး รถหนึ่งคัน

တစ်စုံတစ်ရာ ต่างๆนาๆ
တစ်ကမ္ဘာလုံး ทั่วทั้งโลก
တစ်ကျောင်းလုံး ทั่วทั้งโรงเรียน
တစ်ဖက်သား คนฝ่ายอื่น
တစ်ယောက်ယောက် คนใดคนหนึ่ง
တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ต่างคน(คนหนึ่งกับอีกคนหนึ่ง)
တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်ရိုက်ကြသည် ต่างคนต่างตีกัน

တစ်ချက် แว่บหนึ่ง
တစ်ချက်ကြည့် ดูแว่บหนึ่ง
တစ်ချက်မေးပါရစေ ขอถามแป๊บหนึ่ง

တစ်ခြိန်က ครั้งหนึ่ง
သူသည် တစ်ခြိန်ကအားကစားသမား - ဖြစ်သည် ครั้งหนึ่งเขาเคยเป็นนักกีฬา

တစ်ဝမ်းတစ်ခါး พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง
တစ်ဝမ်းတစ်ခါးအတွက်အလုပ်လုပ်တာ - မလွယ်ဘူး ไม่ง่ายที่จะทำงานให้พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง
မိသားစု တစ်ဝမ်းတစ်ခါးအတွက် - လုပ်ကျွေးတယ် ทำงานเลี้ยงครอบครัวให้พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง
တစ်ဝမ်းတစ်ခါးအလုပ်လုပ်တယ် ทำงานพอเลี้ยงปากท้องได้

တရွှေ təshe n. ฝี phǐ: บ.
တရွှေခြောက် ฝีหลอก
တရွှေကြောက် กลัวฝี
တရွှေကား หนังฝี

တစ်ပတ်,အပတ် dəbaˀ,ʔəpaˀ n. สัปดาห์ sàp-da:
နောက်တစ်ပတ် สัปดาห์หลัง,สัปดาห์หน้า
လာမည့်တစ်ပတ် สัปดาห์ที่จะมาถึง
လွန်ခဲ့သောတစ်ပတ် สัปดาห์ที่ผ่านมา
ယခုတစ်ပတ် สัปดาห์นี้
တစ်ပတ်အဆုံး สุดสัปดาห์
တစ်ပတ်ရဲ့နောက်ဆုံးနေ့ วันสุดท้ายของสัปดาห์

တည် ti,tɛ n. ก่อสร้าง,ต่อ(เรือ),ตั้ง kɔ̀:sâ:ŋ,tɔ̀:,tâŋ
စေတီတည်တယ် ก่อเจดีย์
ဘုရားတည်တယ် ก่อเจดีย์,สร้างเจดีย์
နိုင်ငံတည်တယ် สร้างประเทศชาติ
လှေတည်တယ် ต่อเรือ
ထမင်းအိုးကိုတည်တယ် ตั้งหม้อข้าว
ပွဲတော်တည် เสาย(สำหรับกษัตริย์)
ကတိအတိုင်းတည်ပါစေ ขอให้ตั้งมั่นในคำสัญญา,ยึดมั่นสัญญา
အဖအရာ၌တည်တယ် ทำหน้าที่แทนพ่อ(ตั้งในหน้าที่ของพ่อ)
ဧဝရက်တောင် ဟိမဝန္တာတောင်တန်းတွင် - တည်တယ် เขาเอเวอเรสต์ตั้งอยู่ในเทือกเขาหิมาลัย

တည်ဆောက် ก่อสร้าง,ก่อตั้ง
တည်ဆောက်ရေး การก่อสร้าง
အိမ်ကိုတည်ဆောက် ก่อสร้างบ้าน
ဆိုရှယ်လစ်စနစ်တည်ဆောက်ရေး การก่อตั้งลัทธิโซเชียลลิสท์

တည်ထောင် ก่อตั้ง,ก่อสร้าง
ဒီအလုပ်ရုံကို ဘယ်သူ တည်ထောင်ခဲ့သလဲ ใครได้ก่อสร้างโรงงานนี้

တည်ကြည် ซื่อตรง
တည်ကြည်ခြင်း ความซื่อตรง
လူသည် ရိုးသားတည်ကြည်မှုရှိရမည် เป็นคนต้องมีความซื่อตรง

တည်ငြိမ် สงบนิ่ง
စိတ်တည်ငြိမ် ใจสงบนิ่ง(มีสมาธิ)

တည်တံ့ ยืนยง,ยั่งยืน
တည်တံ့ခိုင်မြဲ มั่นคงและยั่งยืน
ပြည်ထောင်စုတည်တံ့ခိုင်မြဲအောင် เพื่อให้สหภาพ(พม่า)ยั่งยืนมั่นคง
လွတ်လပ်ရေး တည်တံ့ခိုင်မြဲစေရန် เพื่อให้อิสรภาพยั่งยืนมั่นคง

တည် ti u. ช้างงาเดียว chá:ŋ-ŋa:diaw

တည့် tɛ̀,tì n. ตรง,ลงล็อย(ถูก) troŋ,loŋ-lɔ:ŋ
မွန်းတည့် เที่ยงตรง
ဦးခေါင်းတည့်ထားတယ် หัวตั้งตรงไว้
လက်ညှိုးနဲ့တည့်တယ် ชี้นิ้วตรงไป
ဆေးမတည့်ဘူး แพ้ยา,ไม่ถูกยา
ပင်နယ်စလင်နဲ့မတည့်ဘူး แพ้ยาเพนนิซิลิน

(ไม่ถูกกับยา)
သူတို့နှစ်ယောက်မတည့်ကြဘူး เขาสองคนไม่ถูกกัน
တယောက်နဲ့တယောက်မတည့်ဘူး ต่างก็ไม่ถูกกัน

တည့်တည့် ตรงๆ
တည့်တည့်ထည့် ใส่ตรงๆ(ให้ถูกที่)
တည့်တည့်ပြော พูดตรงๆ,พูดตามตรง
တည့်တည့်သွား ไปตรงๆ
ဦးခေါင်းနဲ့တည့်တည့်မှာကြည့်ပါ (เงย)ดูตรงๆหัวนะ

တည်း tɛ́ ก. นัก,ค้าง pháʔ,khá-ŋ
ဂျွနော့်အိမ်မှာ တည်းပါ นักที่บ้านผมนะ

တည်းခို นักแรม,ค้างแรม
တည်းခိုခန်း ห้องนักแรม
တည်းခိုရာ ที่นักแรม
တည်းခိုစရိတ် ค่านักแรม
ဘယ်နှစ်ရက်ကြာတည်းခိုမလဲ
จะนักแรมนานกี่วัน

တည်း thɛ́,dì ป. เพียง,แค่,ล้ำผิง
phiaŋ,khɛ́-,lam-phaŋ
ငါတစ်ယောက်တည်း ล้ำผิงฉันคนเดียว,
แค่ฉันคนเดียว
တလမ်းတည်းတွင် ในเส้นทางเดียวกัน
လေးပုံတည်း ပုံထားသည် วางกองไว้เพียงสี่กอง
လက်ရည်တပြိုင်တည်းစားရင် ပိုချစ်ကြသည်
หากกินอย่างร่วมทุกข์ร่วมสุข ก็จะรักกันยิ่งขึ้น

တတ် taʔ ก. สามารถ,ทำเป็น,มีทักษะ
sə̀-mâ-t,tham-pen,mi-thák-sa̰ʔ
ကောင်းကောင်းတတ်တယ် รู้เป็นอย่างดี
ပညာတတ်အောင် စာသင်တယ်
เรียนเพื่อให้มีความรู้
စားတတ် กินเป็น
ဖတ်တတ် อ่านเป็น
မောင်းတတ် ขับ(รถ)เป็น
ပျော်ပျော်နေတတ်တယ်
สามารถอยู่อย่างมีความสุข
မြန်မာစကား နဲနဲပြောတတ်တယ်
พูดภาษาพม่าได้นิดหน่อย
စကားမပြောတတ်သူ ผู้ที่พูดไม่ได้
ခွင့်လွှတ်တတ်သူ ผู้ที่รู้จักให้อภัย
မတီးတတ် ตี(กลอง)ไม่เป็น
မမှုတ်တတ် เป่า(ขลุ่ย)ไม่เป็น
စည်းစနစ်နဲ့နေတတ်ထိုင်တတ်
- လုပ်ကိုင်တတ်တဲ့သူ
ผู้ที่รู้จักทำงานและใช้ชีวิตอย่างเป็นระเบียบ

တတ် taʔ กช. นัก,มักจะ náʔ,máʔ-cà?
သူမေ့တတ်တယ် เขามักหลงลืม
သူရှုက်တတ်တယ် เขามักขี้อาย
ကြောင် ညောင်ညောင်လိုထူးတတ်တယ်
แมวมักร้องขานว่าเหมียวเหมียว
ဘယ်နေရာကို သူသွားတတ်သလဲ
เขามักจะไปที่ไหน
ဘာမှုန့်ကို သူစားတတ်သလဲ
เขามักกินขนมอะไร
သူသွားတာ ဘယ်လောက်ကြာတတ်သလဲ
เขามักไปนานเท่าไร
တခြားသူစကားအတိုင်းလုပ်ရင်
- မှားတတ်တယ်
ทำตามคำพูดคนอื่นมักผิดได้
အလိုလိုက်လွန်းရင် မှားတတ်တယ်
ถ้าตามใจเกินมักผิดพลาดได้
အချို့မှားများစားရင် သွားနာတတ်တယ်
กินของหวานมากๆมักปวดฟัน

တိတ် teʔ ก. เงียบ,สงบ,หยุด ŋiap,saŋòp,jṵt
ငွေပျောက်လို့ တိတ်သွားတယ်
เงียบไปเพราะเงินหาย
မိုးတိတ်ပြီ ฝนหยุดแล้ว(ฝนเงียบแล้ว)
အသံတိတ်သွားပြီ เสียงเงียบไปแล้ว
အငိုတိတ်တယ် หยุดร้องไห้
သွေးတိတ်အောင် လုပ်ပေးတယ်
ทำให้เลือดหยุด
လေတိတ်တယ် ลมสงบ
လာဘ်တိတ်တယ် หมดลาภ,ลาภหดหาย

တိတ်တိတ် เงียบๆ
တိတ်တိတ်စား กินเงียบๆ
တိတ်တိတ်နေပါ อยู่เงียบๆนะ

တိတ်ဆိတ် เงียบเชียบ
တိတ်ဆိတ်တဲ့အခန်းပေးပါ ขอห้องที่เงียบเชียบ
တိတ်ဆိတ်နေတယ် นิ่งเงียบเชียบ
(ไม่มีใครพูดตอบ)

တိတ်တဆိတ် อย่างเงียบเชียบ
တိတ်တဆိတ်ထွက်သွားတယ်

ออกไปอย่างเงียบเชียบ

တုတ် do' n. ก้านไม้,ไม้เรียว kâ:n-máy,máy-riaw
ရှုင့်ကို တုတ်နဲ့ရိုက်တယ် ตีเธอด้วยไม้เรียว
မုန့်ကို တုတ်နဲ့ ထိုးစားတယ် จิ้มขนมกินด้วยไม้
အပေါက်ထဲ တုတ်နဲ့ ထိုးတယ် แหย่รูด้วยไม้
တုတ်ချွန် ไม้ปลายแหลม
တုတ်ထိုးရုပ်သေး หุ่นเชิดไม้

တန် tañ n. มีค่า,ควรค่า mi:khâ:,khuan-khâ:
အဖိုးတန် มีมูลค่า,สมค่า
အဖိုးတန်တဲ့လူကလေးတွေ
เด็กที่มีคุณค่า(เด็กดี)
ခဲ့တစ်လုံးငါးကျပ်တန်တယ်
เก้าอี้นั่งหนึ่งตัวมีมูลค่าห้าจ๊ต
ယုတ္တိတန် น่าเชื่อถือ(เหมาะที่จะเชื่อ)

တန် tañ n. ตัน(น้ำหนัก) tan ə.ton

တန် tañ ว. เหลาไหล,ไม่เข้าท่า lɛ̌:w-lǎy,máy-khâw-thâ:
အကျည်းတန် ขี้เหร่,รูปชั่ว
အကျင့်တန် ความประพฤติเหลาไหล
စကားတန် คำพูดเหลาไหล,คำพูดหยาบคาย

တန်ခူး dəgú n. เมษายน messă:yon
တန်ခူးလ เดือนเมษายน

တန်ခိုး dəgô n. ฤทธิ์,บารมี,บุญ rít,ba:rami:,bun
တန်ခိုးကြီးတယ် มีฤทธิ์มาก,บารมียิ่งใหญ่,มีบารมี
တန်ခိုးမကြီးဘူး ฤทธิ์ไม่มาก
ဘာတန်ခိုးလဲ มีฤทธิ์อะไร,มีบารมีอะไร
တန်ခိုးမှိန်တယ် บุญบารมีลดลง
တန်ခိုးကုန်တယ် หมดบารมี,หมดฤทธิ์

တန်ဆာ tañza,dəza n. เครื่องประดับ,เครื่องมือ
khrîaŋ-pradàp,khrîaŋ-mi:
ပြည့်တန်ဆာမ หญิงงามเมือง
(นางประดับประเทศ)
ရွှေငွေတန်ဆာ เครื่องประดับเงินทอง
အဝတ်တန်ဆာ เสื้อผ้าเครื่องประดับ
မင်းဝတ်တန်ဆာ เครื่องทรงสำหรับกษัตริย์
မင်းမြောက်တန်ဆာငါးပါး
เครื่องราชกกุธภัณฑ์ 5 องค์

တန်ဆာပလာ เครื่องไม้เครื่องมือ

ဆေးရုံတန်ဆာပလာ เครื่องมือแพทย์

တန်ဆောင် dəzɔñ n. ประทีป prà-thî:p
ဆီမီးတန်ဆောင် ดวงประทีป
ပညာတန်ဆောင် ประทีปปัญญา
တန်ဆောင်တိုင်ပွဲ งานตามประทีป

တန်ဆောင်မုန်း dəzɔñmôñ n. ฤกษ์จิกายน
phrít-sacìka-yon
တန်ဆောင်မုန်းလ เดือนพฤศจิกายน

တန်ဆောင်း dəzɔ̂ñ n. ศาลา,ชุ้มราย să:la:,súm-ra:y
ဘုရားတန်ဆောင်း ชุ้มรายรอบเจดีย์
ချောင်းဘေးတန်ဆောင်း ศาลาริมคลอง

တန်ဖိုး tañbô n. มูลค่า mu:n-khâ:
နာရီတန်ဖိုး มูลค่านาฬิกา
ကျောက်မျက်ရတနာတို့မှာ
- သိန်းပေါင်းများစွာတန်ဖိုးရှိတယ်
เพชรนิลจินดามีมูลค่าหลายแสน

တန်း tâñ n. เรียงแถว,ตรง rian-thɛ̌:w,troŋ
တန်းစီ ต่อแถว,เรียงแถว
အတန်းလိုက်တန်းစီ เรียงแถวตามแนว

တန်းတန်းမတ်မတ် ตรงดิ่ง
ကျောင်းသို့တန်းတန်းမတ်မတ်သွားသည်
มุ่งตรงไปยังโรงเรียน

ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်း ตรงๆ
ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းသွားပါ
ไปตรงๆ,ตรงไป

တန်း,အတန်း tâñ,ʔətâñ n. ราว,แถว,แนว,เกือก
ra:w,thɛ̌:w,nɛ:w,thìak
ကြီးတန်း ราวเชือก(สำหรับตากผ้า)
အင်္ကျီကိုတန်းပေါ်ကဖြုတ်တယ် ปลดเสื้อจากราว
ကားတန်း ขบวนรถ(วิ่งมาเป็นแถว)
အိပ်တန်း คอนที่นอน(สำหรับนก,ไก่)
တောင်တန်း เทือกเขา
တောတန်း แนวป่า,ราวป่า
တောတန်းအစပ် ริมแนวป่า
ကွမ်းသီးပင်တန်း แนวต้นหมาก
နဂါးငွေ့တန်း ทางช้างเผือก
စာတန်း แถวอักษร

အတန်းတန်းစီတယ် เรียงแถว

တန်း,အတန်း tâñ,ʔətâñ n. ชั้น,ระดับชั้น
chán,radàp-chán

ပထမတန်း	ชั้นหนึ่ง
ဒုတိယတန်း	ชั้นที่สอง
တတိယတန်း	ชั้นที่สาม
စတုတ္ထတန်း	ชั้นที่สี่
ပဉ္စမတန်း	ชั้นที่ห้า
ဆဋ္ဌမတန်း	ชั้นที่หก
သတ္တမတန်း	ชั้นที่เจ็ด
အဋ္ဌမတန်း	ชั้นที่แปด
နဝမတန်း	ชั้นที่เก้า
ဒသမတန်း	ชั้นที่สิบ
အောက်ဆုံးတန်း	ชั้นล่างสุด
အထက်တန်း	ชั้นบน
ရိုးရိုးတန်း	ชั้นธรรมดา
အထူးတန်း	ชั้นพิเศษ
သူငယ်တန်း	ชั้นเด็กเล็ก
မူလတန်း	ชั้นประถม
အလယ်တန်း	ชั้นมัธยม
အထက်တန်း	ชั้นมัธยมปลาย

တန်းတူရည်တူ dâñduyidu ว. เสมอภาค
samɔ̀-phâ:k

တန်းတူရည်တူရှိမှု ความเสมอภาค
တန်းတူရည်တူနေတယ် อยู่อย่างเสมอภาคกัน

တိန်ဉာဉ်း teiɲiñ n. นกกินปลา,นกกระเต็น
nók-kin-pla:,nók-kraten

တုန် toñ ก. สั่น sàn

ရင်တုန် อกสั่น,ใจสั่น
လက်တုန်လို့ စာမရေးနိုင်ဘူး
เขียนหนังสือไม่ได้เพราะมือสั่น
ခွေးလို့ ကိုယ်တုန်တယ် ตัวสั่นเพราะหนาว

တုန်လှုပ် สั่นไหว,สั่นระริว
သူသတင်းကြားလို့ ကျမတုန်လှုပ်သွားတယ်
ฉันสั่นไหวไปหมดเพราะได้ยินข่าวของเขา

တုန်တုန်ရီရီ สั่นเทา
တုန်တုန်ရီရီဖြစ်နေသည် สั่นเทาอยู่

တုန်တုန်ယင်ယင် สั่นงกๆ,งกๆเงิ่นๆ
လူအိုတစ်ယောက် တုန်တုန်ယင်ယင်နဲ့
- လမ်းလျှောက်တယ်
คนแก่เดินงกๆเงิ่นๆ

တုန်း tôñ ส้น. ขณะที่,เมื่อ khanàʔ-thî:,mîa

ရုပ်ရှင်ရုံထဲ ဝင်တုန်းက တွေ့ခဲ့ရတယ်
ได้พบขณะเข้าไปในโรงหนัง
မွေးလာတုန်းထဲက ချမ်းသာတယ်
สบายมาตั้งแต่เกิด
မြန်မာစာသင်တုန်း ရှိသေးတယ်
กำลังเรียนภาษาพม่าอยู่
မိုးရွာတုန်းမို့လို့ မပြန်သေးဘူး
ยังไม่กลับมาเพราะฝนตกอยู่

တုန်းမှာ เมื่อตอนที่
ဇင်းမယ်ပြောင်းရတုန်းမှာ လန်းပန်း
- ခဏရောက်ဖူးတယ်
เคยไปลำปางเมื่อตอนที่ย้ายไปอยู่เชียงใหม่

တုန်းက ตั้งแต่
တခါတုန်းက กาลครั้งหนึ่ง
ဘယ်တုန်းကလဲလဲ มาตั้งแต่เมื่อไร
မနေ့ကတုန်းက ဝယ်လာခဲ့တယ်
ซื้อมาตั้งแต่เมื่อวาน
သူဆိပ်ပျော်တုန်းက သွားရည်စီးကျတယ်
เขานอนน้ำลายไหลยืด
အမေသွားတုန်းက ကျမငိုတယ်
ฉันร้องไห้ตั้งแต่แม่ไป

နေတုန်း ขณะที่
အရက်မူးနေတုန်း ငွေပျောက်သွားတယ်
เงินหายไปขณะที่เมาเหล้า
ဆိပ်ပျော်နေတုန်း
ขณะที่นอนอยู่
ကားစီးနေတုန်း ထမင်းဆာတယ်
หิวข้าวขณะนั่งรถ
စာရေးနေတုန်းက ဆရာလာတယ်
ขณะเขียนหนังสือ อาจารย์ก็มา

တပ် taʔ ก. ประกอบ,ตั้ง,คิดตั้ง,สวม prakɔ̀:p,tàŋ,tìt-tâŋ,sŭam

လှည်းယာဉ်တွင်တပ်တယ် เทียมเกวียน
ပိုင်ပိုးတပ် ใส่เพลา
ကင်ပွန်းတပ် ตั้งชื่อ(นิยมตั้งชื่อให้เด็ก)
ဂီတာကြိုးတပ် ขึงสายกีตาร์

မွက်မှန်တပ် ဘာမြင်ကွယ်
မွက်နှာဖုံးကိုတပ် ဘာမြင်ကွယ်
ပေါင်တပ် ဘောင်ခတ်
အင်္ကျီကြယ်သီးတပ်တယ် ကပ်ခလုတ်
ဇစ်တပ်တယ် ဇစ်ပ်

တပ်ဆင် တပ်ဆင်,တပ်ဘို့
တယ်လီဖုန်းတပ်ဆင်တယ် တယ်လီဖုန်းတပ်ဆင်
တီဗီတပ်ဆင်တယ် တီဗီတပ်ဆင်
ခုတင် ခြင်ထောင်တပ်းတယ်
ခုတင်ခြင်ထောင်တပ်ထားတယ်
လက်စွပ်မှာ ကျောက်နီကပ်ဆင်တယ်
လက်စွပ်မှာ ကျောက်နီကပ်ဆင်တယ်
နွားကို လှည်းမှာတပ်းတယ်
နွားကို လှည်းမှာတပ်ထားတယ်

တပ် taʔ n. တပ်,ဗိုလ်စခန်း tháʔ,kəʊŋ-tháʔ
တပ်မြေ တပ်မြေ
ကုန်းတပ်,ကြည်းတပ် ကုန်းတပ်
လေတပ် လေတပ်
ရေတပ် ရေတပ်
ခြေဆွတ်တပ်,ခြေလျင်တပ် ခြေလျင်တပ်
သဲဆွတ်ကာကာတပ် သဲဆွတ်ကာကာတပ်
တပ်မ,တပ်မကြီး တပ်မ
တပ်မတော် တပ်မတော်
တပ်မဟာ တပ်မဟာ
တပ်ရင်း တပ်ရင်း
တပ်ခွဲ တပ်ခွဲ
တပ်စု တပ်စု
တပ်စိတ် တပ်စိတ်
တပ်မှူး တပ်မှူး
တပ်ရင်းမှူး တပ်ရင်းမှူး
တပ်ခွဲမှူး တပ်ခွဲမှူး
တပ်ကြပ်ကြီး တပ်ကြပ်ကြီး
တပ်ကြပ် တပ်ကြပ်
ဒု-တပ်ကြပ် ဒုတပ်ကြပ်
တပ်မတော်ဆေးရုံကြီး တပ်မတော်ဆေးရုံကြီး

တုပ် toʔ n. တုပ်,ပြား tòʊʔ,bíː
ပျဉ်းတုပ်တယ် ပျဉ်းတုပ်တယ်
သနပ်တုပ်တယ် သနပ်တုပ်တယ်

တမ်း táʊ̃ n. ဓလေ့,ဓလေ့ထုံးစံ,ဓလေ့ထုံးတမ်း,ဓလေ့ဓလံ tʰaɴ-leɪ̰,daɴ-leɪ̰-dàɴ,daɴ-leɪ̰-dàɴ-záɴ
ဇယ်ခုပ်တမ်းကစား ဇယ်ခုပ်တမ်းကစားခြင်း

တူတူပုန်းတမ်းကစားတယ် တူတူပုန်းတမ်းကစားတယ်
ကလေးများ ပုန်းတမ်းလိုက်တမ်း
- ကစားကြတယ်
ကလေးများ ပုန်းတမ်းလိုက်တမ်း
ကစားကြတယ်
ပြေးတမ်းလိုက်တမ်းကစားတယ်
ပြေးတမ်းလိုက်တမ်းကစားတယ်
စစ်တိုက်တမ်းကစားမယ်
စစ်တိုက်တမ်းကစားမယ်

တမ်းတ táʊ̃tə̀ n. ကြိုတင်ဆုတောင်းခြင်း,ဆုတောင်းခြင်း,ဆုတောင်းပြုခြင်း kʰəɴ-hàʊ̃,hʊ̀ʊɴ-hàʊ̃
တမ်းတသတိရ ကြိုတင်ဆုတောင်းခြင်း

တိမ် teiɴ n. မိုး meːk
မိုးတိမ် မိုးတိမ်
တိမ်ခဲ,တိမ်တိုက်,တိမ်တောင် တိမ်ခဲ
တိမ်ထူ တိမ်ထူ
တိမ်ညို တိမ်ညို
တိမ်မည်း တိမ်မည်း
တိမ်ရှင်း တိမ်ရှင်း

တိမ် teiɴ ɔ. ထိန် tḭɴ
ရေတိမ်တယ် ရေတိမ်တယ်
ခြေရာကတိမ်တယ် ခြေရာကတိမ်တယ်
ဉာဏ်တိမ်တယ် ဉာဏ်တိမ်တယ်
တိမ်ကော ထိန်ကော
တိမ်ကောတဲ့ဆောင်း တိမ်ကောတဲ့ဆောင်း

တုံ့ toʊɴ̰ n. ပြန်,ပြန်ပြော pjàɴ,pjàɴ-pjɔ́ː
ခွန်းတုံ့ ခွန်းတုံ့
တုံ့ကဲ့ တုံ့ကဲ့
တုံ့ပြန် တုံ့ပြန်
အပြီးတုံ့ပြန် အပြီးတုံ့ပြန်
မေတ္တာတုံ့ပြန် မေတ္တာတုံ့ပြန်
တုံ့ပြန်ရိုက်တယ် တုံ့ပြန်ရိုက်တယ်
တုံ့ပြန်ချစ်တယ် တုံ့ပြန်ချစ်တယ်
တုံ့ပြန်စကား တုံ့ပြန်စကား
တုံ့ပြန်စကားပြောတယ် တုံ့ပြန်စကားပြောတယ်
တုံ့ပြန်မပြောဘူး တုံ့ပြန်မပြောဘူး
လက်တုံ့ လက်တုံ့

တုံး tóʊ̃ n. ခဲ,ခဲတုံး,ဗလောင်း khɛ́,khɛ́-dóʊɴ,bəlàʊɴ
ကြံတုံးတယ် ကြံတုံးတယ်
သစ်ပင်တုံးတယ် သစ်ပင်တုံးတယ်
အတုံးတုံးတယ် အတုံးတုံးတယ်

ဝက်ဃေးကို အတုံးတုံးတယ် ဖဲ့နဲ့သားကို အစိတ်စိတ်အပိုင်းပိုင်းလုပ်သည်
သရက်တုံး မးမ့ဝ်ဝၚ(ဖိၚ်ထုဒူ,ဆုဂးဖဲ့ၚ်)
ခေါင်းတုံး ဟိုဂေးယၚ်

တုံး,အတုံး tôñ,ʔətôñ n. ท่อน,ตุ้น thɔ̂n,dûn
သစ်တုံး ท่อนไม้
သစ်တုံးကြီး ไม้ซุง,ท่อนไม้ใหญ่
ကျောက်တုံး ก้อนหิน
ကြွတုံး อ้อยควั่น
ရေခဲတုံး ก้อนน้ำแข็ง
ထွန်တုံး คันไถ
သနပ်ခဲတုံး ท่อนไม้ทะนะคา
အန်စာတုံး แท่งลูกเต๋า
ချေးတုံး ก้อนขี้

ရေခဲတုံးတစ်တုံး ก้อนน้ำแข็งหนึ่งก้อน
ချေးတစ်တုံး ขี้หนึ่งก้อน
ကျောက်တုံးတစ်တုံး ท่อนหินหนึ่งท่อน
ငါးတစ်တုံး ปลาหนึ่งชิ้น
သစ်သားတစ်တုံး ไม้หนึ่งท่อน
ဒိန်ခဲတစ်တုံး เนยแข็งหนึ่งก้อน

တုံး,တုန်း tôñ ป. หรือ,วิ(ภาษาถิ่น) rĭ̀ɛ,ríʔ
ဒါဘာကြီးတုံး นั่นอะไรวิ
ဘယ်လောက်ကျတုံး สักเท่าไรวิ
ဘယ်လိုဖြစ်တာတုံး เป็นอย่างไรวิ
အခု ဘယ်နှစ်နာရီထိုးပြီတုံး
ตอนนี้นาฬิกาตีกี่โมงแล้วิ

တုံး tôñ ว. ที่อ,ที่ม thɛ̀ɛ̂,thɛ̀m
ဓာတုံး มีดที่อ,มีดทู่
ငတုံး เจ้าที่ม

တုံးမောင်း tôñmɔ̀ñ n. เกราะ krɔ̀ʔ
တုံးမောင်း ခေါက်တယ် เคาะเกราะ

တုံးလုံး tôñlôñ ว. แผ่หลา,เปลือยแผ่
phɛ̀ɛlằɛ,pliaŋphɛɛ
တုံးလုံးပက်လက်အိပ်နေတယ်
นอนหงายแผ่หลา
ကိုယ်တုံးလုံးနေတယ်
เปลือยกายล่อนจ่อน

တယ်,တာ,သ,သည် tɛ,ta,θà,θi ป. (คำลงท้ายกริยา)
သွားတယ် ไป
ဘေးရန်ရှိတယ် ထင်လို့ เพราะคิดว่ามีภัยอันตราย

ခဲတံပါသလား เอาดินสอมาไหม
ချမ်းသာသလိုနေနေ့ဗဲ့ อยู่ตามสบายเนาะ
ဘာစားခဲ့သလဲ กินอะไรมาแล้วหรือ
သွားသလား ไปหรือ
မသွားချင်သလိုလိုပဲ อย่างกับไม่อยากไป
ဒီလိုင်းကားဖြည်းဖြည်းသွားတယ်၊
- လမ်းလျှောက်သလိုပဲ
รถประจำทางคันนี้วิ่งช้าราวกับเดินไป

ပြောတာ မကောင်းဘူး พูดไม่ดี
သွားတာ ကောင်းတယ် ไปดี
သွားလေသည် ไปแล้ว

တယ် tɛ ว. มาก,เหลือเกิน,เสียจริง mâ-k,lă-kɛ-n,sĭa-ciŋ
တယ်တော် เก่งเสียจริง
တယ်မိုက်တာပဲ เกเรเหลือเกิน
တယ်ရိုးကောင်းပါလား เท่มากไหมล่ะ
တယ်လဆိုးပါလား แย่จังเลย
တယ်လှပါလား สวยมากไหมละ

တယ်လီဖုန်း teliphôñ n. โทรศัพท์ thoːrasap
ə.telephone
တယ်လီဖုန်းကိုင်လိုက်ပါ ไปรับโทรศัพท์หน่อย
တယ်လီဖုန်းအမှတ် หมายเลขโทรศัพท์,
เบอร์โทร
တယ်လီဖုန်းနံပါတ် หมายเลขโทรศัพท์
အများသုံးတယ်လီဖုန်း โทรศัพท์สาธารณะ
တယ်လီဖုန်းဆက်သူ พนักงานต่อโทรศัพท์
တယ်လီဖုန်းရုံး สำนักงานโทรศัพท์
တယ်လီဖုန်းရုံ ตู้โทรศัพท์
တယ်လီဖုန်းလမ်းညွှန် สมุดโทรศัพท์
တယ်လီဖုန်းတစ်လုံး โทรศัพท์หนึ่งเครื่อง

တယ်လီဗီးရှင်း telibîʃîñ n. โทรทัศน์ thoːrathát
ə.television

တွာတွာ təyatəya ว. แด๊งแดง dɛ́ŋ-dɛŋ
တွာတွာနီတယ် สีแด๊งแดง

တြိဂံ,တရိဂံ tərìgañ n. สามเหลี่ยม saːmlìam
အနားညီတြိဂံ สามเหลี่ยมด้านเท่า
အနားမညီတြိဂံ สามเหลี่ยมด้านไม่เท่า

ရွှေတြိုက် สามเหลี่ยมทองคำ

တွား twâ n. เลื้อยคลาน,คืบคลาน
líay-khlaːn,khîːp-khlaːn
တွားသွားကောင် สัตว์เลื้อยคลาน
တွားသွားသတ္တဝါ สัตว์เลื้อยคลาน
ဖွတ်တွားသွားတယ် ตัวเหี้ยคลานไป
မြွေတွားသွားတယ် งูเลื้อยไป
သူတွားသွားတယ် เขาคลานไป
ဒီနေရာမှာမိကျောင်းတွားသွားရာတွေ့တယ်
ที่สถานที่นี้ได้พบรอยคืบคลานของจระเข้
ညည်းတွား คร่ำครวญ,บ่นครวญ

တွေ twe n. ว้าวุ่น,คิดล่องลอย wáːwûn,khít-lɔ̂ŋ-lɔːŋ
တွေဝေ ว้าวุ่นใจ,สับสน

တွေ twe ป. ทั้งหลาย,บรรดา tháŋ-lăːŋ,ban-daː
စာရွက်တွေ กระดาษทั้งหลาย
ပစ္စည်းတွေ สิ่งของทั้งหลาย
အမျိုးသမီးတွေ หญิงสาวทั้งหลาย
လူကလေးတွေ เด็กทั้งหลาย
ဘုန်းကြီးတွေ พระทั้งหลาย
ဒုက္ခသည်တွေ คนทุกข์ยากทั้งหลาย
ရဲတွေ ตำรวจทั้งหลาย
ကြောင်တွေ แมวทั้งหลาย
ရေတွေခန်းတယ် น้ำเหือดแห้ง
ဘာတွေစားလဲ กินอะไรบ้าง
ဘယ်နိုင်ငံတွေမှ မသွားဘူး
ไม่ไปไหนสักประเทศเลย

တွေတွေ twedwe ว. วินๆ rin-rin
မျက်ရည် တွေတွေကျတယ် น้ำตาไหลรินๆ

တွေ့ twè n. พบ,เจอ phóp,cəː
ပိုးဟပ်တကောင်ကို တွေ့တယ်
เจอแมลงสาบตัวหนึ่ง
ဆရာ့ကို တွေ့တယ် พบครู
ကိုယ်တွေ့သိတယ် รู้จากการพบด้วยตนเอง
စာတွေ့သိတယ် รู้จากการอ่าน
အခက်အခဲတွေ့ရတယ် พบกับความยุ่งยาก
ဘယ်သူနဲ့တွေ့ချင်ပါလဲ อยากพบกับใคร
ဖျားတဲ့သူ သွားတွေ့တယ်
ไปเยี่ยมคนไข้(ไปพบคนไข้)
အိပ်မက်ထဲမှာ အမေကိုတွေ့တယ်
เจอแม่ในฝัน(ฝันเห็นแม่)
လက်တွေ့ သင်ခန်းစာပေးတယ်
ให้พบบทเรียนด้วยตนเอง

တွေ့ဆုံ พบเจอ
ညှိသည်တွေ့ဆုံ พบแขก
လူနာတွေ့ဆုံ เยี่ยมคนไข้(พบคนไข้)
တွေ့ဆုံခြင်း การนัดพบ

တွေး twê n. คิด(คิดคำนึง) khít
အတွေး ความคิด
သိပ်မတွေးပါနဲ့ อย่าคิดมาก
ညီလေးအကြောင်းတွေးတယ် คิดเรื่องน้องชาย
ဟိုတွေး ဒီတွေး တွေးနေတယ် คิดนั่น คิดนี่อยู่
တွေးတော ครุ่นคำนึง,คิดพิจารณา
အတွေးခေါင် คิดมาก(คิดเกินควร)

တွေးခေါ် คิดคาดคะเน
တွေးခေါ်မြော်မြင် คาดรู้คะเนเห็น
အတွေးအခေါ်မှန်ကန် คาดคะเนไว้อย่างแม่นยำ
အတွေးအခေါ်ကောင်းတယ် ความคิดดี
တွေးခေါ်ဆင်ခြင် พิจารณาไตร่ตรอง

တွဲ twɛ̀ n. คล้องเกี่ยว,พ่วง,โยง,เชื่อม,ห้อย,ประคอง
khlɔ̀ːŋ-kìaw,phûaŋ,yoːŋ,chîam,hɔ̀ŋ,pra-khɔːŋ
ပစ္စည်းတွဲ ของสัมภาระ
ရထားတွဲ ขบวนรถไฟ
ဆင်တွဲ ช้นยาเรือ(เชื่อมด้วยช้น)
အဖေကိုတွဲသွားတယ် ประคองพ่อไป
လက်တွဲ ควงแขน
တွဲခေါ် พาไปด้วย
တွဲတဲ့လူ คู่ควง
လက်မောင်းသားတွဲတယ် เนื้อแขนห้อยยาน
သူ မိန်းမတစ်ယောက်နဲ့ တွဲသွားတယ်
เขาควงสาวคนหนึ่งไปด้วย

တွဲလဲခို ห้อยโหน
မျောက်က သစ်ကိုင်းမှာတွဲလဲခိုတယ်
ลิงห้อยโหนอยู่บนกิ่งไม้

တွဲ,အတွဲ twɛ̂,ʔətwɛ̂ n. คู่พ่วง,พวง
khûː-phûaŋ,phuaŋ
စားသောက်ခန်းတွဲ ตู้รถเสบียง
ကုန်တင်တွဲ ตู้รถสินค้า
ခရီးသည်တင်တွဲ ตู้ผู้โดยสาร
ရထားတွဲ ตู้พ่วงรถไฟ

စၢးသောက်တွဲ ตู้เสบียง
အိပ်ခန်းတွဲ ตู้นอน
ဇင်းမယ်ကို သွၢးတဲ့ရထၢးတွဲ
ตู้รถฝ่างที่ไปเชียงใหม่
နောက်ဆက်တွဲ ภาคผนวก
ဗျည်းတွဲ อักษรเชิง,พยัญชนะควบกล้ำ
သေ့တွဲ พวงกุญแจ
တွဲဖက်ပါမောက္ခ รองอธิการบดี
တွဲဖက်ဒိုင် ผู้ช่วยผู้ตัดสิน

စၢရွက်တစ်တွဲ กระดาษหนึ่งชุด
ဖိုင်တွဲတစ်တွဲ แฟ้มหนึ่งแฟ้ม
လင်မယၢးတစ်တွဲ สามีภรรยาคู่หนึ่ง
အမ္ဘၢတစ်တွဲ แฝดหนึ่งคู่

တွဲ. twɛ̀ ว. เฉื่อยชา,ยืดยาด chɨ̀ay-cha:,yɨ̂:t-yâ:t
လေးတွဲ့တဲ့မွက်လုံး นัยน์ตาที่เฉื่อยชา
လေးတွဲ့တဲ့အမူအရာ ท่าทางที่ยืดยาด
အဘိုးအိုလေးတွဲ့စွာသွၢးသည်
ชายชราเดินไปอย่างเชื่องช้า
လေးတွဲ့သောသီချင်းဆိုသည်
ร้องเพลงทำนองเชื่องช้า

တွက် twɛʔ ก. คิดคำนวณ khít-kham-nuan
တွက်ကြည့် คำนวณดู
သချၢတွက်တယ် คิดเลข
ပေသီးတွက်ခုံ ลูกคิด
ပေသီးခုံနဲ့ဂဏန်းတွက်တယ် คิดลูกคิด
လက်ချောင်းနဲ့တွက်တယ် คิดเลขด้วยการนับนิ้วมือ
ဇာတာတွက်တယ် คำนวณดวงชะตา

တွက် twɛʔ ก. ถอง,ศึศอก thɔ̆:ŋ,tiʔsɔ̆:k
တံတောင်နဲ့တွက်တယ် ถองด้วยศอก

တွင် twin ก. ขนานนาม khană:n-na:m
အမည်တွင် ขนานนาม
ကျွန်တော် ကျောင်း ခဏခဏပြေးပါသည် ၊
ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်ရဲ့နာမည်ကို
- ဖိုးတေလေဟု တွင်ပါသည်။
ผมโดดโรงเรียนบ่อยๆ ดังนั้นจึงขนานนามผมว่าจอมเกเร

တွင် twin บ. ใน,ที่ nay,thì:
တံခါးအပေါ်တွင် ที่บนประตู
လေဆိပ်တွင် ที่ท่าอากาศยาน,ที่สนามบิน
အခန်းတွင် ในห้อง
အမှောင်ထဲတွင် ที่ในความมืด
အိပ်ရာဝင်ချိန်တွင် ในเวลาเข้านอน
ရေပန်းတွင်ရေချိုးတယ်ခါးပန်းဝါ
ဤကမ္ဘာပေါ်တွင် ในโลกนี้
တောထဲတွင် ภายในป่า
တစ်နေ့နှနက်တွင် ในเช้าวันหนึ่ง
မွေးနေ့တွင် ในวันเกิด
မောင်နှမလေးဦးတွင် ในพี่น้องสี่คน
ရွာတရွာတွင် ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง
အစတွင် ในตอนแรก
ခရီးလမ်းအစတွင် ตอนเริ่มเดินทาง
အပြေးတွင်သူတော်သည် เขาวิ่งเก่ง
အဘိုးအိုတွင်သားသုံးယောက်ရှိတယ်
ชายชรามีลูกชายสามคน

တွင်း twín น. บ่อ bɔ̀:
ရေတွင်း บ่อน้ำ
တွင်းရေ น้ำบ่อ
တွင်းနှုတ်ခမ်း ปากบ่อ
ကျောက်တွင်းလုပ်ငန်း งานทำเหมือง
တွင်းတူးတယ် ขุดบ่อ
မြေမှာတွင်းလုပ်တယ် ขุดบ่อบนดิน

တွင်း,အတွင်း twín,ʔətwín น. ข้างใน,ภายใน khâ:ŋ-nay,phaʔ-ŋ-nay
ပြည်တွင်းလေကြောင်း สายการบินภายในประเทศ

တုတ် tuʔ น. โหนก(ลำตัวบนห้า) lò:n

တုတ် tuʔ ว. พร่ำ phrâm
တုတ်တီးတုတ်တာ ပြောတတ်တယ်
ช่างพูดพร่ำจำนรรจา
တုတ်ထိုးပြောတယ် พูดพร่ำ
တတုတ်တုတ်ပြောတယ် พูดพร่ำเพรื่อ
တတုတ်တုတ်ကစားတယ် เล่นตื่นรับ

တွန် tun ก. ขัน(ร้อง) khăn
ကြက်တွန် ไก่ขัน
မြွေတွန် งูร้อง
မြွေတွန်သံ เสียงงูร้อง
ကြက်ဖကြီးဇီတွန်သံ เสียงขันของพ่อไก่
အောက်အီအီးဆွတ်လိုတွန်တယ်
ขันเอกอี้เอ้กเอ้ก

တွန့် tùn ก. ยักไหล่),ยั้ง yâ:k,yâ:ŋ

ပခုံးတွန့် ပုခက်ကြီး
စိတ်တွန့် စိတ်ပျက်
နောက်တွန့် ဆုတ်ခွာ

တွန့် tùn̰ n. ပြောင်းပြန်,ပြန်ပြောင်း hlàw-pyàn,pyàn-pyàn
မျက်နှာတွန့် မျက်နှာပြောင်းပြန်
အသားအရေတွန့် အသားအရေတွန့်ကြေ
အင်္ကျီတွန့်တယ် အင်္ကျီတွန့်နေသည်
ရွတ်တွန့် ပြောင်းပြန်
တွန့်တို ပြောင်းပြန်တိုက်
ဒီလူ ပိုက်ဆံနဲ့ပတ်သက်ရင် တွန့်တိုတယ်
ဒီလူ ငွေကြေးနှင့်ပတ်သက်ရင် ပြောင်းပြန်တိုက်တတ်သည်

တွန်း tùn̰ v. ဆွဲ,ငင်,ဖိ,ခေါ် phlàk,dan,pan,khɛ̀n
ကုလားထိုင်ကိုတွန်း ကုလားထိုင်ကိုဆွဲ
တံခါးတွန်း တံခါးကိုဖိ
လက်နဲ့တွန်းထား လက်နှင့်ဖိထား
စက်ဘီးတွန်း စက်ဘီးကိုခေါ်
တွန်းလှည်း လှည်းကိုဆွဲ
လက်တွန်းလှည်း လက်ဆွဲလှည်း
တွန်းချ ဆွဲချ
စာအုပ်ကိုတွန်းချ စာအုပ်ကိုဆွဲချ
တိုက်တွန်း တိုက်တွန်း
တွန်းတင် တွန်းတင်
တွန်းတင်ပေးလိုက်တယ် တွန်းတင်ပေးလိုက်သည်
အမြင့်မှန်ရအောင် တွန်းတင်တယ်
အမြင့်မှန်ရအောင် တွန်းတင်သည်

တွန်း tùn̰ n. ဂူ gù
ချောင်းတွန်း ချောင်းဂူ
ချောင်းတွန်းကျောက် ချောင်းဂူကျောက်

တွယ် twɛ̀ n. ကမ်း,ကမ်းခြေ,ကမ်းနား kàn:,kàn:ʤè,kàn:nà
မျောက်က သစ်ကိုင်းကိုတွယ်တယ် မျောက်က သစ်ကိုင်းကိုကိုင်သည်
တွယ်မစီးရ ကမ်းမစီးရ
မျှော်တွယ်တယ် ကမ်းကိုမြင်သည်
တွယ်အပ် ကမ်းကပ်
တွယ်ချိတ် ကမ်းကပ်ချိတ်

တွယ်ကပ် ကပ်ငြိ
မျောက် သစ်ပင်မှာ တွယ်ကပ်နေတယ်
မျောက် သစ်ပင်မှာ ကပ်ငြိနေသည်
သားက အမေကိုတွယ်ကပ်တယ်
သားက အမေကိုကပ်ငြိသည်

(ထ)

ထ thà n. ခုက် lúk
အိပ်ရာကထတယ် အိပ်ရာမှထသည်
ကြက်သီးထတယ် ကြက်သီးထသည်
ကြောက်လို့ ကြက်သီးမွေးညင်းထတယ်
ကြောက်လို့ ကြက်သီးမွေးညင်းထသည်

ထဘီ thəbi,thəmi,thəmeñ n. ပုဆိုး,ပုဆိုးထုပ် pàsó,pàsó-thoʊʔ

ထမင်း thəmìñ n. ထမင်း thàmìn
ထမင်းဟင်း ထမင်းဟင်း
ထမင်းဖြူ ထမင်းဖြူ
ထမင်းရိုးရိုး ထမင်းရိုးရိုး
ကြက်သားဆီထမင်း ကြက်သားဆီထမင်း
ထမင်းကြော် ထမင်းကြော်
ထမင်းချိုး ထမင်းချိုး
ထောပတ်ထမင်း ထောပတ်ထမင်း
ပဲထမင်း ပဲထမင်း
အုန်းထမင်း အုန်းထမင်း
ထမနဲ့,ထမင်းနဲ့ ထမနဲ့,ထမင်းနဲ့

ထမင်းပွဲ ထမင်းပွဲ
ထမင်းဝိုင်း ထမင်းဝိုင်း
ထမင်းကြမ်း ထမင်းကြမ်း
ထမင်းအေး ထမင်းအေး
ထမင်းပူ ထမင်းပူ
ထမင်းရည် ထမင်းရည်
ထမင်းအိုး ထမင်းအိုး
ထမင်းထုပ် ထမင်းထုပ်
ထမင်းဗူး ထမင်းဗူး
ထမင်းစရိတ် ထမင်းစရိတ်

ထမင်းချက် ထမင်းချက်
ထမင်းခူး ထမင်းခူး
ထမင်းနှပ် ထမင်းနှပ်
ထမင်းနူး ထမင်းနူး
ထမင်းပျော့ ထမင်းပျော့
ထမင်းမာ ထမင်းမာ
ထမင်းအရည်ငှဲ့ချက် ထမင်းအရည်ငှဲ့ချက်
ထမင်းအရည်ခန်းချက် ထမင်းအရည်ခန်းချက်
ထမင်းငတ် ထမင်းငတ်

ထရံ် thəyañ n. ฝาผนัง fă̰-phanăŋ
ပိုးထရံ် ฝาไม้ไผ่ขัดแตะ
ကျွဲထရံ် ฝาอ้อขัดแตะ
အုတ်ထရံ် ผนังอิฐ
သစ်သားထရံ် ฝาไม้
အိမ်ထရံ် ฝาบ้าน

ထာဝစဉ် thawəziñ ว. ยั่งยืน,ถาวร
ŋàŋ-yḭ-n,thă̰-wa̰-n ป.
(บาลีใช้ ထာဝရ และพม่าใช้ အစဉ်)
လွတ်လပ်ရေးကို ထာဝစဉ် ထိန်းသိမ်း
- စောင့်ရှောက်ပါ
จงดูแลรักษาอิสรภาพให้ยืนยาวถาวร
ထာဝရ ถาวร
ထာဝရထာဝစဉ် ถาวร

ထား thâ ก. ไว้,วางไว้ wáy,wa̰-ŋ-wáy
ချထား วางไว้
ချိန်းထား นัดไว้
ဖွက်ထား ซุกซ่อนไว้
ဖွင့်ထား เปิดไว้
မှတ်ထား จำไว้
သဘောထား วางใจ
ရထား ได้ไว้
ကားရပ်ထားတယ် จอดรถไว้
လိပ်စာထားခဲ့ပါ โปรดให้ที่อยู่ไว้
ဒီအိတ်ကို ထားခဲ့ပါရစေ ขอวางถุงไว้นะ
သူနာရီ ဘယ်မှာထားသလဲ
นาฬิกาของเขาวางไว้ที่ไหน
အာမခံငွေထားတယ် วางเงินประกัน
သန့်ရှင်းအောင်ထား รักษาความสะอาดไว้
သွားကို စင်ကြယ်စွာထားပါ รักษาฟันไว้ให้สะอาด
သတိထားပါ จงมีสติ,ระวัง(วางสติไว้)
အချိန်ထား นัดเวลาไว้
စေတနာထား มีเจตนาดี
တန်ဖိုးထား เห็นคุณค่า
မှုက်နှာမထား တတ်ဘူး
ไม่รู้จะวางหน้าอย่างไร(เพราะอาย)

ထား၀ယ်မြို့ nိ: dəwɛ̰-mjo̰ñ n. เล็บมือนาง(พืช)
lép-mḭ-naŋ

ထိ thi ก. สัมผัส,แตะ săm-phàt,tɛ̀?
ဘေးရန်ထိ ประสบภยันตราย
လက်နက်ထိ ถูกอาวุธ,โดนอาวุธ
အသားထိ สัมผัสเนื้อ(ถูกเนื้อต้องตัว)
ပိုးထိ งูฉก
ရေပစ်တာ လူကို ထိတယ် สาดน้ำโดนคน

ထိကိုင် จับต้อง,แตะต้อง
တိရစ္ဆာန်များကို မထိမကိုင်ရ
ห้ามจับต้องสัตว์

ထိခိုက် กระทบ,บาดเจ็บ(ถูกมีด)
ထိခိုက်ဒဏ်ရာ บาดแผล(บริเวณที่ถูกกระทบ)
စိတ်ထိခိုက် ราดร้าวใจ,กระทบใจ

ထိထိမိမိ เต็มแรง,เด็ดขาด
ထိထိမိမိအလုပ်လုပ်ပါ ทำงานอย่างเต็มที่
ထိထိမိမိပြောပါ พูดอย่างเด็ดขาด

ထိ,အထိ thì,ʔəthì ป. ถึง,จนถึง thḭ̀ŋ,con-thḭ̀ŋ
ခြေမျက်စိထိ ရှည်တယ်
ยาวถึงตาตุ่ม
တနင်္္ဂနွေနေ့ထိ ထိမ်းထားတယ်
เก็บไว้จนถึงวันอาทิตย์
သုံးနာရီ-ထိ စောင့်တယ်
รอจนถึงสามโมง
ညနေ ၆ နာရီထိ ရေကစားကြတယ်
เล่นน้ำกันจนถึง 6 โมงเย็น

မှ--ထိ ตั้งแต่--จนถึง
၈ နာရီမှ ၉ နာရီထိ စောင့်တယ်
รอตั้งแต่ 8 โมงจนถึง 9 โมง

ထိကပေါက် thigəbɔ̀ n. หัวเข็มขัด hŭa-khḛ̆m-khàt

ထိကရုံး thigəyôñ n. ผักกระเฉด,ไมยราบ
phàk-kra-chḛ̀-t,mai-ya-ra̰-p
ရေထိကရုံး ผักกระเฉด
ကုန်းထိကရုံး ไมยราบ

ထီ thi n. หวย,ล็อตเตอรี่ hŭay,lɔ́t-tə-rḭ̀
အစိုးရထီ หวยรัฐบาล,สลากกินแบ่งรัฐบาล
ထီထိုး แทงหวย
ထီပေါက် ถูกหวย
ထီဖွင့် ออกหวย
ထီဖွင့်တဲ့နေ့ วันที่หวยออก
ထီပေါက်စဉ် ใบตรวจหวย

ထီပေါက်ကိုထာ ကာထာဖွက်ဟာ
ထီတိုက်တယ် ตรวจหวย

ထီး thîi n. ร่ม rôm
ထီးတော် เศวตฉัตร
ထီးအနုက် ร่มสีดำ
လေထီး ร่มชูชีพ
ခေါက်ထီး ร่มพับ
ထီးဖွင့်တယ် กางร่ม(เปิดร่ม)
ထီးပိတ်တယ် หุบร่ม(ปิดร่ม)
ထီးရိုး ด้ามร่ม
ထီးရွက် ตัวร่ม(ใบร่ม)

ထီး,အထီး thîi,ʔəthîi pl. ตัวผู้ tua-phûː
ကြောင်ထီး แมวตัวผู้
ကျွဲထီး ควายตัวผู้
နွားထီး วัวตัวผู้
ဆင်ထီး ช้างพลาย
ငါးထီး ปลาตัวผู้

ထု thù n. หุบ,แกะสลัก thúp,kèʔ-salàk
တူနဲ့ထုတယ် ตอกด้วยค้อน
လက်နဲ့ထုတယ် หุบด้วยมือ
ကျောက်ခဲနဲ့ထုတယ် หุบด้วยหิน
မောင်းကိုထုတယ် ตีม้อง
မှန်မထုရ ห้ามหุบกระจก
ပန်းပုထုတယ် แกะสลักลวดลาย
ဘုရားရုပ်ထုတယ် แกะสลักพระพุทธรูป
လူရုပ်ထုတယ် แกะสลักรูปคน
ရုပ်တုထုတယ် แกะสลักหุ่นจำลอง

ထူ thu n. พยุง,ประคอง,ยก,ชู phayuŋ,pra-khɔɔŋ,yók,chuː
နေမကောင်းသူကို ထူပေးတယ် พยุงคนไม่สบาย
လဲနေသူကို ထူပေးပါ ช่วยพยุงผู้ที่ล้มหน่อย
အလံထူတယ် ชูธง
တိုင်ထူတယ် ยกเสา,ตั้งเสา

ထူ thu ว. หนา năː
ကြွေးထူ มีหนี้มาก(หนี้หนา)
ဒီစာအုပ်ထူတယ် หนังสือเล่มนี้หนา
ထူတဲ့အင်္ကျီ เสื้อหนา
နှုတ်ခမ်းထူ ริมฝีปากหนา
ဉာဏ်ထူ ปัญญาทึบ,สมองหนา
ဆံပင်ထူ ผมดก,ผมหนา

မွှက်ခုံးမွေးထူ ขนคิ้วดก,ขนคิ้วหนา
အရေထူတယ် หนังหนา,ด้อด้าน
ဖုတ်ထူတယ် ฝุ่นหนา
တိမ်ထူ เมฆหนา
အပျင်းထူတဲ့သူ คนที่ขี้เกียจมาก
ထူတဲ့ကောင် เจ้าที่ม
မင်းတော်တော်ထူတယ် เอ็งที่มจริงๆ

ထူး thûː n. ขานรับ khăːn-ráp
ပြန်ထူး ขานกลับ
အမေခေါ်ရင် ဘာဖြစ်လို့မထူးသလဲ
แม่เรียกทำไมไม่ขาน
ကြောင် ညောင်ညောင်လို့ ထူးတယ်
แมวขานรับว่า "เหมียวเหมียว"

ထူး thû ว. แปลกเด่น,พิเศษ plèːk-dèn,phíséːt
သတင်းထူး ข่าวพิเศษ
အကြံထူး ความคิดวิเศษ(แปลกเด่น)
ဘာမျှမထူး ไม่มีอะไรพิเศษ

ထူးဆွန် หลักแหลม
ထူးဆွန်လှသူ คนฉลาดหลักแหลม

ထူးခြား ผิดแปลก,แปรเปลี่ยน
ဆေးပုလင်းကုန်သွားသော်လည်း
- ဘာမျှထူးခြားမလာဘူး
แม้ว่าจะกินยาหมดขวด ก็ไม่มีอะไรผิดแปลกขึ้นมา

ထူးထူးခြားခြား อย่างเป็นพิเศษ
ထူးထူးခြားခြားကျင်းပ จัด(งาน)เป็นพิเศษ
ထူးထူးခြားခြားလုပ် ทำเป็นพิเศษ
ထူးထူးခြားခြား အသိဉာဏ်ရှိသူ
ผู้มีความรู้พิเศษ

ထူးဆန်း ลึกล้ำ,ลึกลับ
အလုပ်ထူးဆန်း งานลึกล้ำ,งานลึกลับ
ထူးဆန်းသောလူ คนที่ลึกล้ำ,ลึกลับ(คนแปลกหน้า)
ထူးဆန်းသောအကြောင်း เรื่องลึกล้ำ,เรื่องลึกลับ
ထူးဆန်းသောအိမ် บ้านลึกลับ

ထေရဝါဒ theràwàdà n. เถรวาท thĕ̀ːrawáːt n.
ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ พุทธศาสนานิกายเถรวาท

ထေရ် the,thi n. เถระ theːráʔ n.
ရှင်ဥပဂုတ္တထေရ် พระอุปคุตเถระ

ရှင်သီဝလိထေရ် พระสิวลี

ထေး thê ก. ยา(อุดรอยแยก) ยะ
ဖာထေး อุดยา
ထေးဆံ จุกฝอยอุด
ဒီလှေရေမယိုအောင် ထေးတယ်
ยาเรือไม่ให้รั่ว
ဒီလှေကိုအင်တွဲနဲ့ ထေးတယ်
ยาเรือด้วยชัน

ထဲ,အထဲ thê,dê,ʔəthê บ. ใน,ข้างใน
nay,khâ-ŋ-nay
ကွင်းထဲ ในสนาม
မြို့ထဲသွား ไปในเมือง
တောထဲတွင် ภายในป่า
မိုးထဲမှာ บนเมฆ,บนท้องฟ้า
ရေထဲမှာ ที่ในน้ำ
လက်ထဲမှာ ที่ในมือ
အိတ်ထဲမှာ ที่ในถุง
အိတ်ထဲက จากในถุง
အိပ်မက်ထဲမှာ ที่ในความฝัน,ในฝัน
အမှောင်ထဲမှာ ที่ในความมืด
နေပူထဲသွားတယ် เดินตากแดดไป

ထဲ,တည်း thê ป. เฉียง,แค่ phiaŋ,khê:
ကလေးကို တယောက်ထဲလွှတ်ထားတယ်
ปล่อยเด็กไว้เฉียงคนเดียว
တခုထဲလား เฉียงอันเดียวหรือ

ထဲ thè ก. ใส่ sày
ဝှေ့ထဲ ထည့်

ထောပတ် thɔ̀ba˚ น. เนย nəy
ထောပတ်အတု เนยเทียม
ထောပတ်သီး ผลอโวคาโด(ลูกเนย)
ထောပတ်ထမင်း ข้าวหุงเนย
ထောပတ်ပဲ ถั่วเนย(เม็ดสีเหลืองนวล)

ထော့ thɔ̀ ก. กะเผลก kra-phlè:k
သွားရင် ထော့တယ် (เดิน)กะเผลกไป
ထော့နှင်း,ထော့ကျိုး คนเท้ากะเผลก
ထော့နှင်းထော့နှင်းနဲ့သွားတယ်
เดินกะโผลกกะเผลกไป

ထံ than น. ยัง,ยังที่ yaŋ,yaŋ-thí:
တောင်ပေါ်သားမျှားထံသွားတယ် ไปพบชาวเขา
ရသေ့ထံအပ်နှံတယ် ฝากไว้ยังที่พระฤาษี
သူငယ်ချင်းထံပေးစာ จดหมายถึงเพื่อน
အမေထံလာတယ် มาหาแม่
အဖေထံကစာ လာတယ် จดหมายมาจากพ่อ

ထို tho ว. นั้น nán
ထိုနေ့ วันนั้น
ထိုအခါ เวลานั้น
ထိုကြောင့် เพราะฉะนั้น
ထိုထက်ပို เกินกว่านั้น
ထိုထက် ยิ่งกว่านั้น
ထိုပြင် นอกจากนั้น
ထိုအခါကမှ จากเวลานั้น,ตั้งแต่นั้น
ထိုစဉ် ขณะนั้น
ထိုစဉ်တံခါးဖွင့်သံ ကြားရတယ်
ขณะนั้นก็ได้ยินเสียงประตูเปิด

ထိုအခိုက် ทันใดนั้น
ပိုက်နဲ့ရေလောင်းနေတယ် ထိုအခိုက်ရေပိုက်
- ပျက်သွားတယ်
กำลังรดน้ำอยู่ ทันใดนั้นท่อน้ำก็เสียไป
သူဆက်သွားတယ် ထိုအခိုက်ခွေးကလေး
- တစ်ကောင်ကိုတွေ့တယ်
เขาเดินทางต่อ ทันใดนั้นพบหมาน้อยหนึ่งตัว

ထိုကြောင့် ดังนั้น
ကြွက်ကိုဖမ်းတတ်သည် ထိုကြောင့်ကြွက်ကလေး
- များ ကြောင်ကိုမြင်လျှင် ထွက်ပြေးကြသည်
แมวมักจับหนู ดังนั้นหนูน้อยทั้งหลายจะวิ่งหนีกัน
- เมื่อเห็นแมว

ထိုနောက်,ထိုနောက် หลังจากนั้น
ဖားတစ်ကောင်သွားတယ် ထိုနောက်ကြက်
- တစ်ကောင်နဲ့ သူတွေ့တယ်
กบตัวหนึ่งไป หลังจากนั้นเขาพบกับไก่ตัวหนึ่ง
တန်းစီငြိမ်ရပ်နေကြတယ် ထိုနောက်နိုင်ငံတော်
- အလံကိုအလေးပြုတယ်
เข้าแถวยืนสงบนิ่งกันอยู่ หลังจากนั้นทำความเคารพธงชาติ

ထိုး thó ก. ต่อย,ตี,ชก,แทง,จิ้ม,ฉีด,สัก,เย็บ,
ปัก,เหน็บ,สี,แยง
tòy,tí:,chók,thɛ́ŋ,cím,chí:t,sàk,yép,
pàk,nèp,sí:,yɛ́ŋ
စစ်ထိုး รบศึก,ออกศึก

လေးနာရီထိုး ဒီဇေလာသီတိုမင်း
ဆေးရုပ်ထိုး သိုက်လျှဲသိုက်
ဆေးထိုး ဆေးထိုး
ထိုးဆေး ဆေးထိုး
သွားကြွေးထိုးတံ သွားကြွေးတံ
စက်ဘီးကို လေထိုး စက်ဘီးကို လေထိုး
မုန့်ကို ထိုးစား မုန့်ကို ထိုးစား
ဓားနဲ့ထိုး ဓားနဲ့ထိုး
မှိန်းနဲ့ ထိုး မှိန်းနဲ့ ထိုး
နှုတ်သီးနဲ့ထိုး နှုတ်သီးနဲ့ထိုး
နှဖားထိုး နှဖားထိုး
နေရောင်ထိုး နေရောင်ထိုး
လက်နဲ့ထိုး လက်နဲ့ထိုး
လက်သီးထိုး လက်သီးထိုး
လက်ဝှေ့ထိုး လက်ဝှေ့ထိုး
ခြင်ထိုး ခြင်ထိုး
ကြမ်းပိုးထိုး ကြမ်းပိုးထိုး
လက်ညှိုးထိုး လက်ညှိုးထိုး
ပန်းထိုး ပန်းထိုး
အသားကင်ထိုး အသားကင်ထိုး
အပေါက်ထဲ တုတ်နဲ့ထိုး အပေါက်ထဲ တုတ်နဲ့ထိုး
အမိုး တုတ်နဲ့ထိုး အမိုး တုတ်နဲ့ထိုး
လက်ထိုးရုပ်သေး လက်ထိုးရုပ်သေး
စစ်တုရင်ထိုး စစ်တုရင်ထိုး
အန်စာထိုး အန်စာထိုး
ထီထိုး ထီထိုး
လှေထိုး လှေထိုး
ကန့်ပေါင်ထိုး ကန့်ပေါင်ထိုး
တအားထိုး တအားထိုး
အင်္ကျီ မီးပူထိုး အင်္ကျီ မီးပူထိုး
ဆားထုပ်ထိုး ဆားထုပ်ထိုး
ကျပ်ထုပ်ထိုး ကျပ်ထုပ်ထိုး
ဖိနပ်ထိုး ဖိနပ်ထိုး
အင်္ကျီထိုး အင်္ကျီထိုး
ရွှေချည်ထိုး ရွှေချည်ထိုး
သိုးမွေးထိုး သိုးမွေးထိုး
တယောထိုး တယောထိုး
ထိုးတံ ထိုးတံ
လက်မှတ်ထိုး လက်မှတ်ထိုး
တဲထိုး တဲထိုး
အဝတ်တဲထိုး အဝတ်တဲထိုး
မဏ္ဍပ်ထိုး မဏ္ဍပ်ထိုး
နှတ်စင်ထိုး နှတ်စင်ထိုး
သံချပ်ထိုး သံချပ်ထိုး
ဓား ခဲပတ်မှာထိုးထားတယ် ဓား ခဲပတ်မှာထိုးထားတယ်

အကြွေးထိုး အကြွေးထိုး
ထိုးဆွ ထိုးဆွ
မြေကြီးကို ထိုးဆွနေတယ် မြေကြီးကို ထိုးဆွနေတယ်

ထက် thɛʔ ဂ. ကမ္ဘ khom
ဓားထက် ဓားထက်
သွားထက် သွားထက်

ထက် thɛʔ ပ. ကျော် kwà
ဒီထက် ဈေးပေါတယ် ဒီထက် ဈေးပေါတယ်
အဲဒီထက်ပိုတယ် အဲဒီထက်ပိုတယ်
ရုပ်ရှင်မင်းသမီးထက် ပိုလှတယ် ရုပ်ရှင်မင်းသမီးထက် ပိုလှတယ်
နှစ်နာရီထက် ကြိုမလာနဲ့ နှစ်နာရီထက် ကြိုမလာနဲ့
သုံးနာရီထက် နောက်မကျနဲ့ သုံးနာရီထက် နောက်မကျနဲ့

ထောက် thɔʔ ဂ. သိပ်,သိပ်သွန် sḭ-p,sḭ-p-sʊ̀an
သတင်းထောက် သတင်းထောက်
ထောက်လှမ်း ထောက်လှမ်း
လူဆိုးကို ထောက်လှမ်းတယ် လူဆိုးကို ထောက်လှမ်းတယ်
ထောက်လှမ်းရေး ထောက်လှမ်းရေး
ထောက်လှမ်းရေးသမား ထောက်လှမ်းရေးသမား

ထောက် thɔʔ ဂ. ခံ်,ကျင်,ရှန်,သနပ်သနွန် khán,thá-ɰ,ɰan,sanàp-sanʊ̀n
လက်ထောက်ထိုင် လက်ထောက်ထိုင်
လက်ထောက်အိပ် လက်ထောက်အိပ်
ခြေဖျားထောက် ခြေဖျားထောက်
ခဲးထောက်ရပ် ခဲးထောက်ရပ်
မေးထောက်ထိုင် မေးထောက်ထိုင်
ညောင်ထောက် ညောင်ထောက်
ခြေထောက် ခြေထောက်
ချိုင်းထောက် ချိုင်းထောက်
တောင်ဝှေးထောက်တယ် တောင်ဝှေးထောက်တယ်

ထောက်ခံ ထောက်ခံ
ထောက်ခံစာ ထောက်ခံစာ
ကျောထောက်နောက်ခံ ကျောထောက်နောက်ခံ

ထောက်ပံ့ ထောက်ပံ့
ထောက်ပံ့ကြေး ထောက်ပံ့ကြေး

ထောက်မ ထောက်မ

ကဲ့ကောင်း ထောက်မသဖြင့် ด้วยโชคหนุนนำ

ထိုက်,ထိုက်တန် thaiʔ,thaiʔtañ ว. เหมาะสม,สมควร
mɔ̀ʔ-sɔ̌m,sɔ̌m-khuan
ထိုက်တန်သူ ผู้ที่เหมาะสม
သူသည် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ရန် ထိုက်တန်သည်
เขาสมควรจะได้เป็นนายกรัฐมนตรี

ထင် thiñ ก. คิด,คิดเห็น khít,khít-hěn
ကြာအုံးမယ် ထင်တယ် คิดว่าจะอีกนาน
နှင်းသီး ထင်တယ် คิดว่าชมพู่
အဲလိုပဲ ထင်ပါတယ် คิดอย่างนั้นแหละ
ဘေးရန်မကင်းဘူး ထင်တယ်
คิดว่าไม่ปลอดภัย
သူဟာ လူကောင်းဖြစ်တယ်လို့ ထင်တယ်
คิดว่าเขาเป็นคนดี

ထင်,ထင်ရှား thiñ,thiñʃâ ว. เด่น,เด่นชัด
dèn,dèn-chát
ထင်ရှားတဲ့လက္ခဏာ ลักษณะที่เด่นชัด
ထင်ရှားအောင် လုပ်တယ် ทำให้เด่นชัด
အရိပ်ထင်တယ် เงาเด่นชัด

ထင်ရှားကျော်ကြား มีชื่อเสียงโด่งดัง
ဘုရင့်နောင်သည် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့တယ်
บุเรงนองเคยมีชื่อเสียงโด่งดัง

ထင်း thîñ ก. เปื้อน pîan
စွန်းထင်း แปดเปื้อน

ထင်း thîñ น. ฟืน fi:n
ထင်းစည်း มัดฟืน
ထင်းချောင်း ท่อนฟืน,ดุ้นฟืน
ထင်းခွဲတယ် ผ่าฟืน
ထင်းခွေတယ် เก็บหาฟืน
ထင်းခွဲ ขวานผ่าฟืน

ထင်းရှူး thîñʃû,thîñyû น. สน(ฟืช) sŏn
ထင်းရှူးပင် ต้นสน
ထင်းရှူးသား เนื้อไม้สน

ထောင် thɔ̀ñ ก. ดัก dàk
ထောင်ဖမ်း ดักจับ
ထောင်ထား ดักไว้
ကျောက်ကွင်းထောင် วางบ่วงดัก

ထောင် thɔ̀ñ ก. ตั้ง,ชู tân,chu:
လက်မထောင် ยกนิ้วโป้ง
ခြင်ထောင်ကိုထောင်ထားတယ် กางมุ้งไว้
ထောင်နေတဲ့စပါးနှံ รวงข้าวชูช่อ
မြွေပါးပွဉ်းထောင်တယ် งูชูแม่เบี้ย,งูแผ่แม่เบี้ย
နှားထောင် ตั้งใจฟัง(ชูหู)
ခေါင်းထောင် ชูหัว,เชิดหัว
မာနထောင် ทะนงตน
ထောင်လွှား หยิ่งยะโส
မာနထောင်လွှား ทะนงตน

ထောင် thɔ̀ñ น. พัน(จำนวน) phan
ငွေတစ်ထောင် เงินหนึ่งพัน

ထောင် thɔ̀ñ น. คุก khúk
ထောင်ကလွတ် หลุดพ้นจากคุก
ထောင်ကြပ် ผู้คุมนักโทษ
ထောင်မှူး ผู้คุมเรือนจำ
ခြင်ထောင် มุ้ง
ထောင်ကျ ติดคุก
ထောင်ချောက် กับดัก,หลุมพราง
အိမ်ထောင် ครอบครัว
အိမ်ထောင်ကျ มีครอบครัว

ထောင်ကဲ thɔ̀ñkɛ̂ น. เถ้าแก่ thâw-kɛ̀: จ.

ထောင့် dɔ̀ñ น. มุม mun
တဲထောင့် มุมกระท่อม
အခန်းထောင့် มุมห้อง
လမ်းထောင့် มุมถนน
သုံးထောင့် สามเหลี่ยม(สามมุม)
လေးထောင့် สี่เหลี่ยม(สี่มุม)
လက်ဝဲဘက်အထက်ထောင့်
มุมข้างบนด้านซ้ายมือ

ထောင့် thɔ̀ñ ว. ติดขัด,ไม่ราบรื่น
tìt-khàt,mây-râ-p-rî:n
လမ်းထောင့်တယ် หนทางติดขัดไม่ราบรื่น
စကားထောင့်တယ် คำพูดติดขัด(ไม่สละสลวย)
စိတ်ထောင့် ตะขิดตะขวงใจ

ထောင်း thɔ̂ñ ก. ตำ,กระทุ้ง,โขลก
tam,krathúŋ,khlò:k
ငရုတ်သီးထောင်း ตำพริก,โขลกพริก

စပါးထောင်း ตำข้าวเปลือก
မောင်းထောင်း ตำครกมอง
တံတောင်နဲ့ထောင်းတယ် กระทุ้งด้วยศอก
အထောင်းခံရတယ် ถูกถอง,ถูกตำ
ငါးခြောက်ထောင်း ปลาเค็มทุบ

ထိုင် thaiñ ก. นั่ง nâŋ
ထိုင်ပါ เชิญนั่ง
ထိုင်ခုံ ที่นั่ง,โต๊ะนั่ง
ကျောက်ထိုင်ခုံ ม้านั่งหิน
ထိုင်နေရာ ที่นั่ง
ကုလားထိုင် เก้าอี้
ဒူးပိုက်ထိုင် นั่งกอดเข่า
ထိုင်စကားပြော นั่งพูด
ငုတ်တုတ်ထိုင် นั่งหัวโด่(นั่งอย่างตอไม้)
ဆောင့်ကြောင့်ထိုင် นั่งยองๆ
ဆောင့်ဆောင့်ထိုင် นั่งชันเข่า
တင်ပလ္လင်ခွေထိုင် นั่งขัดสมาธิ
မေးထောက်ထိုင် นั่งเท้าคาง
လက်ထောက်ပုံ့ငိုင် นั่งเท้าแขน
နေထိုင် อยู่อาศัย

ထိုင်ဝမ် thaiñwañ น. ไต้หวัน tâj-wăn

ထိုင်း thâiñ น. ไทย thay
ထိုင်းနိုင်ငံ ชาติไทย
ထိုင်းစကား,ထိုင်းဘာသာ ภาษาไทย
ထိုင်းလူမျိုး ชาวไทย
ထိုင်းအစားအစာ อาหารไทย

ထိုင်း thâiñ ว. ชั้น chán
အင်္ကျီထိုင်းတယ် เสื้อชั้น
ထိုင်းထိုင်းဖြစ်နေတယ် ชั้นๆอยู่
စိုထိုင်း เปียกชั้น
အင်္ကျီ စိုထိုင်းတယ် เสื้อชั้น
စိုထိုင်းထိုင်း ရှိသေးတယ် ยังชั้นอยู่

ထိုင်း thâiñ ว. ชิมเช่อ sim-sêː
နားထိုင်း หูตึง
ဒီလူ ထိုင်းတယ် คนนี้เช่อ,เชื่องชิม
ဥာဏ်ထိုင်းတယ် สมองทึบ
အရောင်း ထိုင်းတယ် การขายชบเชา

ထိုင်းမှိုင်း เชื่องชิม,ชิมเชา
ဒီနေ့ သိပ်နေမကောင်းလို ဘာမှမလုပ်ချင်ဘူး
- ထိုင်းမှိုင်းနေတယ်
วันนี้เชื่องชิมไม่อยากทำอะไรเพราะไม่สบาย
ဘိန်းသောက်ရင် ထိုင်းမှုင်းစေတတ်တယ်
ถ้าสูบฝิ่นมักทำให้เชื่องชิม

ထစ် thi̱ ก. บาก bàːk
သစ်သားကို ထစ်တယ် บากเนื้อไม้
အထစ် รอยบาก,ขั้นบันได
လှေကားထစ် ขั้นบันได

ထစ်ငေါ့ thi̱ŋɔ̀ ว. อึกๆอักๆ,ตะกุกตะกัก
ʔìk-ʔìk-ʔàk-ʔàk,takùk-takàk
စကားထစ်ငေါ့ พูดอึกๆอักๆ
ထစ်ထစ်ငေါ့ငေါ့ ตะกุกตะกัก
ထစ်ထစ်ငေါ့ငေါ့နဲ့ပြောတယ် พูดตะกุกตะกัก

ထည်,အထည် thɛ,ʔəthɛ น. ผืนผ้า,ชิ้น,ตัว(ชิ้นผ้า)
phi̱ːn-phâː,chín,tua
ချည်ထည် ผ้าฝ้าย
ဂုန်နီထည် ผ้ากระสอบ
ပိုးထည် ผ้าไหม
ရွှေထည် ผ้าดิ้นทอง,เครื่องทอง
ငွေထည် ผ้าดิ้นเงิน,เครื่องเงิน
စိန်ထည် เครื่องเพชร
မြေထည် เครื่องดินเผา
ကြွေထည်မြေထည် เครื่องปั้นดินเผา, เครื่องเคลือบดินเผา
ယွန်းထည် เครื่องทองเหลือง

အင်္ကျီတစ်ထည် เสื้อหนึ่งตัว
အင်္ကျီပုစ်တစ်ထည် แบบเสื้อหนึ่งชิ้น
ဘရာစီယာတစ်ထည် ยกทรงหนึ่งตัว
တစ်မျိုးလျှင် တစ်ထည် ယူတယ် เอาชนิดละชิ้น

ထည့် thè ก. ใส่ sày
မျက်မှန်ကိုထည့် ใส่แว่นตา
ရေခဲထည့် ใส่น้ำแข็ง
ပန်းထည့် ใส่ดอกไม้(ในแจกัน)
ရေထည့်ပါအုံး ใส่น้ำให้หน่อย
ရေထပ်ထည့်ပါ ใส่น้ำเพิ่มนะ,เติมน้ำอีกนะ
ရေပြန်ထည့်ပါ ใส่น้ำกลับคืน
ထည့်စရာ ที่ใส่
ပိုးဟပ်ကိုဖမ်း၍ အိတ်ထဲထည့်တယ် จับแมลงสาบใส่ในถุง
ဖန်းခွက်မှာ ရေထည့်ပါ

โปรดใส่น้ำในแก้ว
မုန့်ထည့်တဲ့ခြင်း
ตะกร้าที่ใส่ขนม

ထိတ် the' ก. ตกใจ tòk-cay
ထိတ်လန့် ตกใจ,พรั่นพรึง
ထိတ်သွားတယ် ตกใจเลย

ထုတ် tho' ก. ออก,ถอน,เอาออก,ขอด
?òːk,thòːn,?aw-?òːk,khòːt
အကြံထုတ် ใช้ความคิด
အကြေးထုတ် ขอดเกล็ด
လက်မထုတ်ရ ห้ามยื่นแขนออก
ကျောင်းထုတ် เอาออกจากโรงเรียน
ရှိတာအကုန်ထုတ် มีอะไรเอาออกมาให้หมด
လေထုတ် ปล่อยลม,ผายลม
ဖော်ထုတ် รับสารภาพ,เปิดเผย
အားထုတ်ချိုး ออกแรงหัก
ငွေထုတ် ถอนเงิน
ထုတ်ကုန် สินค้าส่งออก
ထုတ်ကုန်အလုပ် กิจการส่งออก
စာအုပ်ထုတ် ออกหนังสือ
(พิมพ์ออกเผยแพร่)
ဆရာက ကျောင်းနှင်ထုတ်တယ်
ครูไล่เธอออกจากโรงเรียน
ဘယ်တော့ စာအုပ်ထုတ်မလဲ
เมื่อไรจะเอาหนังสือออกมา(ให้ดู)
တမာရွက်ထွေးထုတ်တယ်
ถุยใบสะเดาออก
ရေကန်မှ ရေကိုထုတ်တယ်
เอาน้ำออกจากบ่อน้ำ(วิดน้ำ)
အိတ်ထဲမှ ခဲတံထုတ်ယူတယ်
เอาดินสอออกจากถุง
မေးခွန်းထုတ်လိုက်
ถามออกไป
လက်ကို ဆန့်ထုတ်လိုက်တယ်
เหยียดแขนออกไป
လက်မောင်းသားထုတ်တယ်
เบ่งกล้ามแขน

ထန် thañ ว. รุนแรง,กระหน่ำ run-rɛːŋ,kranàa
မိုးထန် ฝนกระหน่ำ,ฝนตกแรง
လေထန် ลมแรง

ထန်း thâñ น. ตาล taːn
ထန်းတော ดงตาล
ထန်းသီး ลูกตาล
ထန်းသီးမုန့် ขนมตาล
ထန်းပင် ต้นตาล
ထန်းရည် น้ำตาลโตนด
ထန်းရည်ခါး น้ำตาลเมา(น้ำตาลขม)
ထန်းရည်ချို น้ำตาลโตนด(น้ำตาลหวาน)
ထန်းရည်အိုး หม้อน้ำตาลโตนด,หม้อตาล
သဘာဝထန်းရည် น้ำตาลสด
ထန်းရွက် ใบตาล
ထန်းရွက်ယပ်တောင် พัดใบตาล
ထန်းလျက်,ထန်းလျက်ခဲ น้ำตาลก้อน,น้ำตาลปึก
ထန်းနို့ งวงตาล
ထန်းဖို ตาลตัวผู้
ထန်းမ ตาลตัวเมีย
ထန်းရည်ကိုချက်တယ် ต้มน้ำตาลโตนด

ထိန်း thêñ ก. ดูแลรักษา,กล้ัน duːlɛː-rák-sáː,klân
စိတ်ထိန်း ควบคุมจิตใจ
သစ္စာကိုထိန်းတယ် รักษาสัจจะ
ထိန်းပေးတယ် ให้ดูแล,ทำตัวดีๆนะ
မြင်းကို ကောင်းကောင်းထိန်းတယ်
ดูแลม้าดีดี
အသံ ထိန်းထားတယ် กล้ันเสียงไว้

ထိန်းသိမ်း เก็บรักษา,ดูแล
ကလေးကိုထိန်းသိမ်း ดูแลเด็ก
ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်း รักษาวัฒนธรรม

ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ดูแลรักษา
တို့ပြည်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ
ดูแลรักษาประเทศของเรา

ထပ် tha' ก. ทับ tháp
ဆင့်ထပ် ซ้อนทับ
အိုးလေးလုံးကိုဆင့်ထပ်တယ် ซ้อนหม้อทับกันสี่ชั้น

ထပ်,အထပ် tha',?ətha' น. ชั้น chán
တထပ်အိမ် บ้านชั้นเดียว
အထပ်သုံးထပ်ပါတဲ့အိမ် บ้านสามชั้น
ပထမထပ် ชั้นที่หนึ่ง
တတိယထပ် ชั้นที่สาม
မြေညီထပ် ชั้นเสมอดิน
အပေါ်ထပ် ชั้นบน
အောက်ထပ် ชั้นล่าง

အပေါ်ဆုံးထပ် ชั้นบนสุด
အောက်ဆုံးထပ် ชั้นล่างสุด
စာရွက်တစ်ထပ် กระดาษหนึ่งปึก

ထပ် tha˚ ว. ซ้ำ sám
ထပ်ကိုက် กัดซ้ำ
ထပ်ဆက် (ตี)ต่อซ้ำอีก
ထပ်ဆို กล่าวซ้ำ
ထပ်တွေ့ พบอีก
ထပ်ရိုက် ตีซ้ำ
ထပ်လုပ် ทำซ้ำ
ရေထပ်ထည့် ใส่น้ำซ้ำอีก,เติมน้ำ
ထပ်ပြောပါအုံး โปรดพูดซ้ำอีก
ထပ်လာပါအုံး มาอีกนะ
မှားပြီး ထပ်မှားတယ် ผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก
နောက်ထပ် คราวหลัง
နောက်ထပ်မလုပ်ပါနဲ့ คราวหลังอย่าทำอีก
တရက်ထပ်နေတယ် อยู่ต่ออีกหนึ่งวัน
ထပ်မတွေ့ဆုံပါ พบกันใหม่
ထပ်ခါထပ်ခါပြောတယ် พูดบ่อยๆ,พูดซ้ำซาก
ထပ်တလဲလဲ ซ้ำๆ,ซ้ำๆซากๆ
ထပ်တူညီမှု เช่นเดียวกัน

ထပ်တစ်ရာ tha˚taya น. ดาวเรือง da:w-rian
ထပ်တစ်ရာပန်း ดอกดาวเรือง

ထိပ် the˚ น. ยอด,กระหม่อม yɔ̀t,kraʍ̀
တောင်ထိပ် ยอดเขา
ထိပ်အုပ် ผ้าคลุมหัว
ရွာထိပ် หัวหมู่บ้าน
လမ်းထိပ် ปากทาง
ငယ်ထိပ် กระหม่อมศีรษะ
နဖူးထိပ် หน้าผาก

ထိပ်တင် the˚tin น. ทูลกระหม่อม thun-kraʍ̀

ထုပ် tho˚ ก. ห่อ hɔ̀
စာအုပ်ထုပ်တယ် ห่อหนังสือ
မုန့်ထုပ်တယ် ห่อขนม

ထုပ် tho˚ น. ห่อ hɔ̀
ကောက်ညှင်းထုပ် ข้าวต้มห่อ
ခေါက်ဆွဲထုပ် ห่อก๋วยเตี๋ยว
ထမင်းထုပ် ห่อข้าว,ข้าวห่อ
ဆားထုပ် ห่อเกลือ
စာအုပ်ထုပ် ห่อหนังสือ
သကြားလုံးထုပ် ห่อลูกกวาด
ကွက်ထုပ်,ကွပ်ထုပ် ลูกประคบ
ဂေါ်ဖီထုပ် กะหล่ำปลีห่อ
ဦးထုပ် หมวก
စာရွက်တစ်ထုပ် กระดาษหนึ่งห่อ

ထမ်း thán ก. แบก,หาบ bɛ̀:k,hà:n
ဘာထမ်းလဲသလဲ หาบอะไรมา
သဘောသီးထမ်းလာတယ် หาบแตงกวามา
ရေအိုးထမ်း แบกหม้อน้ำ
ပခုံးပေါ်မှာ ထမ်းတယ် หาบบนบ่า
အမှုထမ်း รับใช้,พนักงาน(แบกภารกิจ)
အစိုးရအမှုထမ်း รับราชการ,ข้าราชการ (ผู้แบกภารกิจของรัฐ)
ဝန်ထမ်း ข้าราชการ(ผู้แบกภาระหน้าที่)
သံဝန်ထမ်း ราชทูต
အထမ်းသမား คนแบกหาม
ထမ်းပိုး แบกหาม,ไม้คาน
ထမ်းဆောင် แบกรับ
တာဝန်ထမ်းဆောင်တယ် แบกรับหน้าที่ (ปฏิบัติหน้าที่)
အထမ်းတစ်ထမ်း หาบหนึ่งหาบ

ထိမ် thein ก. ขาดหาย khà:t-hă:y
ရာသီထိမ်တယ် ประจำเดือนขาดหาย

ထိမ်း théin ก. ละ,ห้าม lá?,tàt
လောဘစိတ်ကို မထိမ်းနိုင်ဖြစ်နေတယ် ยังไม่อาจละโลภะจิตได้

ထိမ်းမြား théinmyâ ก. แต่งงาน tɛ̀ŋ-ŋa:n
ထိမ်းမြားမင်္ဂလာထပ်ပွဲ งานแต่งงาน

ထုံ thoun ก. ทุ่มเท thûm-the:
ပန်းချီလည်း ဝါသနာထုံသည် ทุ่มเทความสนใจกับการวาดรูป

ထုံ thoun ว. ทึ่ม thîm
လူထုံ คนทึ่ม,คนโง่
ဉာဏ်ထုံတယ် ปัญญาทึ่ม
ထုံတုံတုံ เชื่องๆ,ทึ่มๆ
ထုံတုံတုံလုပ် ทำเชื่องๆ
ထုံတေတေ,ထုံပေပေ ดื่อรั้น,ดื้อดึง

ထုံ thoñ ၁. မိန်ချာ,ချာ min-cha:,cha:
ထုံဆေး ဗျာချာ
ထုံနာကျဉ်နာ ဝြေကဖြန်ပြာ

ထုံး thôñ ဂ. ဗမာစ,မုံ့,မိစပါး,ဗစပ်
khamùat,mûn,mát-pon,khɔ̀:t
ကြိုးထုံး မိစပါးဖြူဂ
ဆံထုံး ဗမာစဖြူး(မုံ့နဗာယဖြူး)
သျှောင်ထုံး ဗမာစဗ်ောဖြူး
ထုံးဖွဲ့ ဖြူဂဗမာစ
အကြောထုံး သွံးသွေးစဗပ်စ

ထုံး thôñ န. ပြုန(ကြိန်ကဗ်ပဖာက),ဖြိန်ပြုန pu:n,hĭn-pu:n
ထုံးကျောက် ဖြိန်ပြုန
ထုံးကျောက်တိုင် သျောဖြိန်ပြုန
ထုံးပူး ဧ်ာပြုန

ထုံးစံ thôñzañ န. ဗနပဓဿမ်ဖြိုဗ khanòp-tha-nian
သူရဲ့ထုံးစံအတိုင်း တာမဓဿမ်ဖြိုဗယောသျော
ထုံးစံဓလေ့ ဗနပပြုသျော်ဝေ
ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံ ဝိဇ်ဓနဓဿမ်ပြုသျော်ဝေ

ထယ် the န. ဒြဂ,ခံနဒြဂ thăy,khan-thăy
ထယ်တုံး ခံနဒြဂ
ထယ်သွား ဖာလဒြဂ
လယ်ကိုထယ်ထိုးတယ် ဒြဂနာ
ထယ်စာ ဗြီဒြဂ,မူလဒြဂ

ထွာ thwa က. ဝိစခြိပ wát-khĭ:p
ဘယ်လောက် ရှည်သလဲ ၊ ထွာစမ်းပါ ။
ယာဝတ်ာဒြဂ ဝိစခန်ဓဿဗြီ

ထွာ thwa န. ခြိပ khĭ:p
တစ်ထွာ ခန်ဓခြိပ

ထွား thwâ ဂ. အ်ဝနဗ်ဝန,ဧဗြပ်ဖြူ
ʔûan-thúan,tɛ̀:p-pyày
ထွားကျိုင်း ဧဗြပ်ဝ
သရက်သီးများကြီးထွားတယ်
ဖြူကဓံးဗျာဝကြီးထွားတယ်

ထွီ thwi ခု. ဖုဒ thŭy
ထွီဟူ၍ ထွေးထုတ်လိုက်ခြ ဖုဒဗင်ဒြဂပြော်ဝ "ဖုဒ"

ထွေ thwe က. ပြိန်ပြုန pàn-pùan

ရောဂါထွေ ဒြဝစ်ပြုန်ပြုန်,ဒြဝစ်ဂြိုဟ်ခက်
စိတ်ထွေ စိတ်ဒြဂပြိန်ပြုန်

ထွေး thwê က. ဗ်ောဖုံ့ bɔ̀:-hûn
ကလေးကို အဝတ်နဲ့ ထွေးထားတယ်
ဗ်ောဖုံ့ဖြူးဖြူဂဗြဂဖြူဂဒြဂ
နွေးထွေး ဗပဗုန်
နွေးထွေးတဲ့ဥတု အာကာသကိုဗပဗုန်
နွေးထွေးတဲ့အိုက် ဝိဂကိုဗပဗုန်
နွေးထွေးစွာကြိုဆို ဧ်ာနဂဗ်ပုံအားဗပဗုန်

ထွေး thwê က. ဖုဒ,ခါဒ thŭy,kha:y
တံတွေးထွေး ဖုဒနာ်လာဒ
တမာရွက်ထွေးထုတ် ဖုဒဗြီသျော်ထွက်
ကွမ်းတံတွေးထွေး ဖုဒနာ်ဟမာက
ကြိုးတက်ကိုထွေးပစ် ခါဒဇာနဧ်ာဒြဂ်
ထွေးခံ ကဗသြဂန

ထွေး thwê က. ဖုံ့ဟဒြဂ,သိပသန ɲûn-ɲə̂:ŋ,sàp-sŏn
ဆံထွေး ဖြူဖုံ့
စကားထွေး ဂါဗုဒသိပသနပုနပေ
ရွှေထွေး သိပသန်ဖုံ့ဝါဒ
နိုင်ငံရေးရွှေထွေးတယ် ကာဗိုဂသိပသန်ဖုံ့ဝါဒ

ထွေး,အထွေး thwê,ʔəthwê န. သုတ်ထ်ောဂ,ခနဟ်ာ်,ဧ်ာန်ဗ်ောဒ
sùt-thɔ́:ŋ,khon-lâ:,ʔan-nɔ́:y
ညီထွေး နဗ်ောဒသုတ်ထ်ောဂ
သမီးထွေး လူကသာဝခနသုတ်ထ်ောဂ
ဘထွေး ဗ်ေလီဒြဂ,ဧာဖြူသျား,
သာမီဧာဟဏ္ဍိဂ(ဧာဗေဒ)
မိထွေး ဗြီလီဒြဂ,နာ်သာဝ,ဧာဟဏ္ဍိဂ
ဆွေမြိုးထွေး ဇာဝမဓနာ်ဝ

ထွက် thwɛ̂ က. ဗ်ောက ʔɔ:k
ခရီးထွက် ဗ်ောကခိုဂဒြဂ
လေ့လာရေးထွက် ဗ်ောကဒိသနသိက္ခာ
ပျံထွက်သွား ပိုနဗ်ောကသျော
အပြင်သို့ထွက် ဗ်ောကသျော်ပြင်ပဂ
အိမ်ကထွက်သွား ဗ်ောကသျော်ဇာနဗ်ာ
ကျောင်းထွက် ဗ်ောကဇာကြိုဂဧာသျော်(ဧာသျောဇာပြီဝ်)
ဆွမ်းခံထွက် ဗ်ောကပိဏ္ဍပာတ
အမဲလိုက်ထွက် ဗ်ောကသျော်လာသတ်ဝ်
ငွေထွက် သျော်ဧာန်,ဗ်ောကဧာန်
ထွက်တဲ့ငွေ ဧာန်ကိုသျော်ဗ်ောက
ဒေါသထွက် ဗဒဇုဒောသ(ဒောသဗ်ောက),ဒေါဟ

အရောင်ထွက် ပြေးလွှား(แสงออก)
လွှားထွက် เหงื่อออก
သွေးထွက် เลือดออก
အကင်းမထွက်သေးဘူး ลูกอ่อน(ผลไม้)ยังไม่ออก
ကားထွက် รถออก
သင်္ဘောထွက် เรือออก(เรือยนต์)
စာအုပ်ထွက် ออกหนังสือ(นิมพ์ออกเผยแพร่)
နေထွက် ดวงอาทิตย์ขึ้น(ดวงอาทิตย์ออก)
ထွက်လာ ออกมา
ထွက်ပေါက် ทางออก
အရေးပေါ်ထွက်ပေါက် ทางออกฉุกเฉิน
အကြံထွက်ပြီ คิดออกแล้ว
လူထွက်သွားပြီ สึกไปแล้ว(จากพระ)
စာမေးပွဲအောင်စာရင်းထွက်တယ်
ออก(ประกาศ)รายชื่อสอบผ่าน

ထွက်ခွာ แยกจาก,ออกจาก
ထွက်ခွာသွားတယ် แยกจากไป
အိမ်မှထွက်ခွာတယ် ออกจากบ้าน

ထွက်ပြေး วิ่งหนี(วิ่งออกไป)
သူခိုးထွက်ပြေးတယ် ขโมยวิ่งหนี
ကျောင်းထွက်ပြေးတယ် หนีโรงเรียน

ထွင် thwiñ ก. บ่ง bòŋ
ဆူးထွင်တယ် บ่งหนาม

ထွင်း thwiñ ก. ตอกแซะ,เจาะ,ไช
tɔ̀k-sɛ́?,cɔ̀?,chay
ဆောက်နဲ့ထွင်း ตอกแซะด้วยสิ่ว
နှားထွင်း เจาะหู

ထွတ် thwʼ ก. แกะ(เอาเมล็ดออก) kɛ̀?
ကွေစီကိုထွတ် แกะเมล็ดกายฮี
မြေပဲကိုထွတ် แกะเมล็ดถั่วลิสง

ထွန် thuñ ก. คราด,ถาง khrâ:t,thâ:ŋ
လယ်ယာထွန် คราดนา
ထွန်ယက် ไถคราด
လယ်ယာထွန်ယက် ไถคราดนา
ထွန်ယက်စိုက်ပျိုး ไถหว่าน
ခုတ်ထွန် ถากถาง(หญ้า)
ခုတ်ထွန်ရှင်းလင်း หักล้างถางพง

ထွန် thuñ น. คราด khrâ:t
ထွန်ခြစ် ไม้คราด
ထွန်စက် แทรกเตอร์,รถไถนา
ထွန်သွား ซี่ฟันคราด
ထွန်တုံး ตันคราด
ထွန်စာ ขี้คราด
နွားရှေ့ထွန်ကျူးတယ်
ทำล้าหน้า(คราดหน้าวัว)

ထွန်း thuñ ก. ปรากฏขึ้น,โผล่ขึ้น
prakòt-khîn,phlɔ̀:-khîn
မြစ်မှာ သောင်ထွန်းတယ်
หาดโผล่ขึ้นมาในแม่น้ำ

ထွန်း thuñ ก. จุด cùt
မီးထွန်း จุดไฟ
မီးမထွန်းရ ห้ามจุดไฟ
ဖယောင်းတိုင်ထွန်း จุดเทียน
အမွှေးတိုင်ထွန်း จุดธูป

(ဒ)

ဒကာ,တကာ dəga n. ကာยก,โยม thayók,yoːm ပ.
ဒကာမ,တကာမ โยมหญิง
ဘုရားဒကာ ကာยกพระเจดีย์
ကျောင်းဒကာ ကာยกวัด
အလှူဒကာ ผู้ถวายทาน
ရှင့်ဒကာ,ရဟန်းဒကာ เจ้าภาพบาชพระ

ဒညင်း dəɲiñ n. เนียง,พะเนียง nian,phanian
ดู တညင်း

ဒမြ,ဓားပြ dəmyà n. โจร coːn

ဒယီးဒယိုင် dəyîdəyaiñ ว. ตุปัดตุเป๋ tùʔ-pàt-tùʔ-pɛ̌ː
ဒယီးဒယိုင်ထွက်သွားပြန်သည်
เดินตุปัดตุเป๋กลับออกไป

ဒရယ် dəyɛ n. เนื้อทราย níaˊ-saːy

ဒလဟာ dəlәha ว. โล่งโจ้ง lôːŋ-côːŋ
အိမ်အမိုးမရှိ၍ ဒလဟာဖြစ်နေတယ်
บ้านโล่งโจ้งไม่มีหลังคา

ဒလဟော dəlәhɔ̀ ว. พรวด,ทะลัก phrûat,thaláˊ
ရေဒလဟောကျလာတယ် น้ำตกลงพรวดๆ
ဒလဟောသွန် เทพรวด
မြစ်ရေများ ဒလဟောစီးဝင်လာတယ်
น้ำแม่น้ำไหลทะลักเข้ามา

ဒလန် dəlañ n. หน้าม้า naˊ-máː ฮ.

ဒသမ dàθəmà n. ที่สิบ thîːsìp

ဒါ da ส. นี่,นี้,นั่น,นั้น nîː,níː,nân,nán
(มาจาก ဒီဟာ)
ဒါ ဘာခေါ်လဲ นี่เรียกว่าอะไร

ဒါကြောင့် ดังนั้น
အပေါင်းအနုတ်တတ်ပြီ၊
- ဒါကြောင့်ဖေဖေ့ဆိုင်မှာ ကူညီနိုင်ပြီ
บวกลบเลขได้แล้ว ดังนั้นก็ช่วยที่ร้านพ่อได้แล้ว

ဒါဆို,ဒါဆိုရင် ถ้าอย่างนั้น
အဲဒါဆို ၃၀-ကျပ်ပါ ถ้าอย่างนั้นก็ 30 จ๊ต
ဒါဆိုရင် ဒီနေ့အားမလား ถ้าอย่างนั้นวันนี้ว่างไหม
ဒါဆိုကျမထမင်းချက်မယ်
ถ้าอย่างนั้นฉันจะหุงข้าว
ဒါဆိုနင့်သားငါနဲ့လိုက်ခဲ့ရတယ်
ถ้าอย่างนั้นลูกเอ็งต้องตามไปกับข้า

ဒါနဲ့ ถ้างั้น
ဒါနဲ့ ခင်ဗျား ဘယ်မှာနေသလဲ
ถ้างั้นคุณอยู่ที่ไหนล่ะ

ဒါပေမဲ့,ဒါပေမယ့် แต่ว่า
ကောင်းတော့ ကောင်းတယ် ဒါပေမဲ့
- ကျမမဝယ်နိုင်ဘူး
ดีก็ดีแต่ว่าฉันไม่สามารถซื้อได้
ကျနော် ဆရာ့ကို မြင်တယ် ဒါပေမဲ့ သူက
- ကျနော့်ကိုမမြင်ဘူး
ผมเห็นครูแต่ว่าครูไม่เห็นผม
သူအိပ်နေတယ် ဒါပေမဲ့မျက်စိပွင့်နေတယ်
เขานอนอยู่แต่ว่านัยน์ตาเปิดอยู่

ဒါ ဖြင့် ด้วยเหตุนี้
ဒါ ဖြင့် နင် ငါနဲ့လိုက်ရမယ်
ด้วยเหตุนี้เอ็งจะต้องตามไปกับข้า
ဒါ ဖြင့် သွားနော်
ด้วยเหตุนี้ไปเถอะนะ

ဒါမှမဟုတ် ไม่อย่างนั้นก็
ဒီနေ့ ဒါမှမဟုတ်ရင် နက်ဖြန်လာမယ်
หากไม่ใช่วันนี้ พรุ่งนี้ก็จะมา
မြန်မာပြည် ဒါမှမဟုတ် တရုတ်ပြည်သွားမယ်
จะไปประเทศพม่า ไม่อย่างนั้นก็ประเทศจีน
လက်ဖက်ရည်သောက်မလား ဒါမှမဟုတ်
- ကော်ဖီသောက်မလား
จะดื่มน้ำชาหรือดื่มกาแฟ

ဒါဇင် dazîñ n. โหล lôː ฮ.dozen
ဆည်ပုတစ်ဒါဇင် ก็บหนึ่งโหล

ဒါယကာ dayəka n. โยม,ทายก yoːm,thaːyók ပ.
ဒါယိကာမ ทายิกา,โยมหญิง

ဒီ di ว. นี่,นี้ nîː,níː
ဒီစာအုပ် หนังสือนี้
ဒီည คืนนี้

ဒီနေ့ ဝန်ဒီ
ဒီလ ဒီဝန်
ဒီလူ ဝန်ဒီ
ဒီဘက် ဘ်ဝန်ဒီ
ဒီမှာ ဒီဒီ
ဒီဟာ ဒ်ဝန်ဒီ
ဟိုကြဒီကြ ဝိတဝန်ဝိတဒီ
သူ ဒီရောက်တာ ကြာပြီလား
ဝဝာမာထိင်ဒီဒီနာနဝန်ဝာဟိုဝ
ဒီကို ဘယ်အချိန်ရောက်မလဲ
စဝမာထိင်ဒီဒီဝေလာအိုဝ

ဒီပြင် နဝကစာကဒီ
ဒီပြင် ဘာယူအုံးမလဲ
နဝကစာကဒီစဝဝာဝဝဝအိုဝ
ဒီပြင် ဘယ်သွားသေးလဲ
နဝကစာကဒီဝဝဝစဝဝာဒီဒီဝအိုဝ

ဒီတင် ဒ်ဝဝဝဝဒီ
ဒီတင် သူကလန့်ဖျပ်ပြီး ခုန်လိုက်တယ်
ဒ်ဝဝဝဝဒီစဝဝာဝဝဝဒီဒီဝ ခုန်လိုက်ဒ်ဝဝဝဝဒီ
ဒီလို အဝဝဒီ
ဒီလိုပုန်းနေတယ် ဒီဝဝဝဒီဝဝဝဒီဒီဝ
ဒီလိုရေးပါ ဒီဝဝဝဒီဝဝဝဒီဒီဝ

ဒီလိုဆို,ဒီလိုဆိုရင် ဒီဝဝဝဒီဝဝဝဒီဒီဝ,ဒီဝဝဝဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒီလိုဆို ရေခဲမထည့်ပါနဲ့ ဒီဝဝဝဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒီလိုဆိုရင် သွားကြစို့ ဒီဝဝဝဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒီဇင်ဘာ dizinba n. ဒ်ဝဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝ than-wa:-khom
ခ.december
ဒီဇင်ဘာလ ဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝ

ဒီမိုကရေစီ dimokaresi n. ဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝ
pra-cha:-thip-patay ခ.
ဒီမိုကရေစီစနစ် ဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒု,ဒုတိယ dù,dùtiyà n. ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ,ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒု-တပ်ကြပ် ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒု-ဗိုလ် ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီး ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒု-ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒုသမတ ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒုဝန်ကြီးချုပ် ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒုဝန်ကြီး,ဒုတိယဝန်ကြီး ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ,ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒုတိယတန်း ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဒီဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒုကုဋ္ဌ dugu˙ n. ဒ်ဝဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ săŋ-kha-tì?

ဒူး dû n. ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ khàw
ဒူးခေါင်း ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒူးဆစ် ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒူးထောက် ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒူးနဲ့တိုက် ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒူးရင်း dûyĩ n. ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ thúrian ဒီဝ.
ဒူးရင်းဆူး ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒူးရင်းယို ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒူးရင်းသီး ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒူးလေး dûlê n. ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ nâ-máy

ဒေစီ desi n. ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ desi:
ဒေစီပန်း ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒေသ deèà n. ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
?a-na-bò-ri-wè-n,phù-mí-phâ-k,thès-sà? n.
တို့ဒေသ ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဇာတိဒေသ ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
တောင်ပေါ်ဒေသ ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
နယ်စပ်ဒေသ ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
အညာဒေသ ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
အောက်ဒေသ ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
အရှေ့တောင်အာရှဒေသ ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒေါ်,ဒေါသ dɔ̀,dɔ̀ðà n. ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ,ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒေါ်ကြီး ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒေါပွ ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒေါသထွက် ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒေါသကြီးကြီးနဲ့ကြည့် ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒေါသအိုး ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒေါသအိုးပေါက်တယ် ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ
ဒေါသကင်တယ် ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒေါ်,အဒေါ် dɔ̀,?ədɔ̀ n. ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ pâ:,nâ:,?a:
ဒေါ်ကြီး ဒီဝဒီဒီဝဝဝဒီဒီဝဝဝဝဒီဒီဝ

ဒေါ်လေး　　น้าหญิง,อาหญิง
ဒေါ်ဒေါ်　　น้า,ป้า(เรียกอย่างสนิทสนม)

ใช้เป็นคำนำหน้าชื่อผู้หญิง เรียกอย่างให้เกียรติ เช่น
ဒေါ်ခင်လှသီ　　ดอขิ่นละตี

ဒေါ်လာ dɔla น. ดอลลาร์ dɔn-lâ: อ.dollar

ဒဲပေါက်,ဒနှံပေါက် dañbɔ̰ น. ข้าวหมก(ไก่,เนื้อ) khâ:w-mɔ̀k ป.

ဒို dò ส. พวกเรา phûak-raw
ดู ใน တို

ဒို: dô น. เปี้ย,หมากทอย bîa,mà:k-thɔ:ɰ
(เช่น ลูกสะบ้า,ลูกเต๋า)
ကျောက်ဒို:　ลูกหิน
ဒို:ကစား:　เล่นหมากเปี้ย
ဒို:ထို:　ตีดหมากเปี้ย
ဒို:လှည့်　ปั่นหมากเปี้ย
ဒို:လှိမ့်　ทอยหมากเปี้ย
ဒို:မ　หมากแม่

ဒို: dô น. กลอง klɔ:ŋ ฮ.
ဒို:တီး:　ตีกลอง
ဒို:အဖွဲ့　คณะกลอง
နတ်ဒို:　กลองตีบูชาเทพนัต
ဒို:ပတ်　กลองสองหน้า
ဒို:ပတ်ပြိုင်ပွဲ　งานแข่งขันตีกลองสองหน้า

ဒက် dɛʔ น. ชันนะตุ chan-na-tùʔ ฮ.
ဒက်ပေါက်တယ်　เป็นชันนะตุ

ဒုက္ခ duʔkhà น. ทุกข์ thúk น.
ဒုက္ခပါပဲ　ทุกข์จริงๆ,เวรกรรมจริงๆ
ဒုက္ခတွေ့　พบกับความทุกข์
ဒုက္ခရောက်ပြီ　ทุกข์มาเยือนแล้ว,ทุกข์มาถึงแล้ว
ကိုယ့်ဒုက္ခကိုယ်ရှာ　หาทุกข์ใส่ตน
ဒုက္ခသည်　ผู้ทุกข์ยาก,ผู้ประสบภัย
မီးဘေးဒုက္ခသည်　ผู้ประสบอัคคีภัย
ဒုက္ခသည်စခန်း:　ค่ายผู้ประสบภัย

ဒုက္ခိတ duʔkhìtà น. คนพิการ,ผู้ประสบภัย
khon-phíka:n,phû:-prasòp-phay

ဒေါက်တာ dɔʔta น. หมอ,ด็อกเตอร์ mɔ̀:,dɔ́k-tâ:
อ.doctor

ဒင် diñ น. ผ้านท้ายปืน pha:n-thá:ŋ-pi:n
သေနတ်ဒင်　ผ้านท้ายปืน
သေနတ်ဒင်ခွဲရိုက်　ตีด้วยผ้านท้ายปืน

ဒင် diñ น. เก๋ง kéŋ
(เช่น เสียงนาฬิกาตีบอกเวลา)

ဒင်္ဂါး diñgâ: น. เหรียญกษาปณ์ rîan-kasà:p ส.
ရွှေဒင်္ဂါး　เหรียญทอง
ငွေဒင်္ဂါး　เหรียญเงิน
ဒင်္ဂါးတု　เหรียญปลอม

ဒင်း: dîñ ส. ท่าน(บุรุษที่สาม) thâ:n
ဒင်း:တို့　พวกท่าน

ဒေါင်း: dɔ̀ñ น. นกยูง nók-yuːŋ
ဒေါင်း:စိမ်း:　นกยูงเขียว
ဒေါင်း:ဖြူ　นกยูงขาว
ဒေါင်း:တောင်ယပ်　ผัดขนนกยูง

ဒိုင် daiñ น. เจ้ามือ,ผู้ชี้ขาด,ผู้ตัดสิน(กรรรมการ)
câw-mi:,phû:-chí:-khà:t,phû:-tàt-sìn
ဒိုင်လူကြီး:　ผู้ตัดสินชี้ขาด
တွဲဖက်ဒိုင်　ผู้ช่วยผู้ตัดสิน
ဖဲဒိုင်　เจ้ามือไพ่

ဒိုင်: dâiñ น. โล่(อาวุธ,รางวัล) lô:
ဒိုင်:ဆု　โล่รางวัล

ဒစ်ရှူး: diʔʃû น. ทิชชู(กระดาษทิชชู) thít-chû: อ.tissue

ဒိဋ္ဌ deʔthà ว. ต่อหน้าต่อตา,ตำตา
tɔ̀:nâ:tɔ̀:ta:,tam-ta: น.
ဒိဋ္ဌကြား:　ได้ยินมากับหู
ဒိဋ္ဌစွဲ　(จำได้)ติดตา
ဒိဋ္ဌတွေ့　พบกับตา
ဒိဋ္ဌပျောက်ကင်း:　สับหายไปกับตา
ဒိဋ္ဌမြင်　เห็นกับตา
ဒိဋ္ဌသိ　รู้เห็นกับตา
ဒိဋ္ဌသွား:　ไปต่อหน้าต่อตา

ဒဏ် dañ น. โทษ,ทุกข์ภัย thô:t,thúk-phay น.

ပြစ်ဒဏ် ဒဏ်ငွေ
ပြစ်ဒဏ်ဘော ဒဏ်ငွေ
ထောင်ဒဏ် ထောင်ဒဏ်
ဒဏ်ငွေ ဒဏ်ငွေ
ဒဏ်ပေး ဒဏ်ပေး
ဒဏ်ခတ် ဒဏ်ခတ်
ဒဏ်ပေးခံရ ဒဏ်ပေးခံရ
ဒဏ်ရာ ဒဏ်ရာ

ကလေးဒဏ် ကလေးဒဏ်
မြေငလျင်ဒဏ် မြေငလျင်ဒဏ်
ရာသီဥတုဒဏ် ရာသီဥတုဒဏ်
သူခိုးဒဏ် သူခိုးဒဏ်
အပူဒဏ် အပူဒဏ်
နေပူဒဏ် နေပူဒဏ်
အအေးဒဏ် အအေးဒဏ်
ဥည့်သည်ဒဏ် ဥည့်သည်ဒဏ်

သူဒဏ်မခံနိုင်ဘူး သူဒဏ်မခံနိုင်ဘူး
အပူဒဏ်မခံနိုင်ဘူး အပူဒဏ်မခံနိုင်ဘူး

ဒုတ် dò n. ก้านไม้,ไม้เรียว kâ-n-máy,máy-riaw
ดู တုတ်

ဒန် dañ n. อะลูมิเนียม ?alu-minian

ဒန်သတ္တု သတ္တုอะลูมิเนียม
ဒန်ချိုင့် ปิ่นโตอะลูมิเนียม

ဒန်ဒီလိုင်ယန် dañdilaiñyañ n. เยอบีร่า(ดอกไม้)
ye-bi-râ

ဒန့်သလွန် dàñθaluñ n. มะรุม máru

ဒန့်သလွန်ပင် ต้นมะรุม
ဒန့်သလွန်သီး ฝักมะรุม

ဒန်း dâñ n. ชิงช้า chiŋ-châ

ဒန်းစီးတယ် นั่งชิงช้า,ขี่ชิงช้า
ဒန်းကို လွှဲတယ် แกว่งชิงช้า

ဒိန် deñ n. นมเปรี้ยว nom-priaw

ဒိန်ခဲ เนยแข็ง
ဒိန်ချဉ် นมเปรี้ยว
ဒိန်ချဉ်ရည် นมเปรี้ยว(ชนิดน้ำ)

ဒုန်း dôñ ว. ควบ,ห้อ khûap,hɔ̂

ဒုန်းစီး ขี่ควบ
ဒုန်းစိုင်း ขับควบ,ควบห้อ
ဒုန်းပြေး วิ่งห้อ,วิ่งควบ

ဒုန်း dôñ อ္ဒု โป้ง,ปึ้ง pô-ŋ,pâŋ
(เช่น เสียงค้อนตอกตะปู)

ဒုံမင်း doñmiñ n. ยิม khim ส.

ဒုံး,ဒုံးပျံ dôñ,dôñbyañ n. จรวด carùat
ဒုံးပြေးတယ် วิ่งสุดฝีเท้า(วิ่งอย่างจรวด)

ဒယ်,ဒယ်အိုး dɛ,dɛʔô n. กระทะ krathá
ဒယ်အိုးကင်း กระทะเล็ก
ဒယ်စောက် กระทะก้นลึก
ဒယ်ပြား กระทะแบน

ဒွန်းစကား dûñsəñdâ n. คนขอทาน
khon-khɔ̆-tha-n ส.

(ဓ)

ဓန dənà n. ငွေကြေးရတနာ,ဥစ္စာပစ္စည်း
ŋən-thɔ̀:ŋ,sáp-sʊ́ʊ̀-bàt n.
ဓနရှင် ဥစ္စာရှိသူ

ဓနိ dənì n. သစ်ပင်ရင်းမြစ် cà:k
ဓနိပင် သစ်ပင်ရင်းမြစ်
ဓနိဖွဲ့ သစ်ပင်ရင်းမြစ်ဖြင့်ပြုလုပ်သော(ဆေးဝါး)

ဓမင်း dəmɪ́ɪ́ n. ဘိုးဘေး,ဘိုးဘွား phɔ:ŋ-phà:ŋ, kahù:t n.
ဓမင်းငါးပါး ဘိုးဘေးဘွားမျိုးရိုးဆက်ငါးပါး

ဓလေ့ dəlè n. ဓလေ့ထုံးတမ်း,ဓလေ့ဓလာ,ဓလေ့ထုံးစံ khanɔ̀ʊ̀-pra-phe:-ni:,tham-niam,ca:rɪ́:t
ထုံးစံဓလေ့ ဓလေ့ထုံးတမ်း
ဓလေ့အတိုင်း ဓလေ့ထုံးတမ်းအတိုင်း
ရှမ်းဓလေ့ ရှမ်းတို့၏ဓလေ့ထုံးတမ်း
အိမ်ထောင်ရှင်မှားဓလေ့ အိမ်ထောင်ရှင်တို့၏ဓလေ့ထုံးတမ်း

ဓား dɛ́ n. ဓား,ဓားစာခံ mɪ́:t,dà:p
ကျိတ်ဓား ကြိတ်ဓား
ထန်းလျှီးဓား ထန်းလျှဲဓား
မုတ်ဆိတ်ရိတ်ဓား မုတ်ဆိတ်ရိတ်ဓား
ဘရိတ်ဓား ဘရိတ်ဓား(ပုံစံတူ)
သင်တုန်းဓား သင်တုန်းဓား(ပုံစံတူ)
ဓားရွက် ဓားရွက်
ဓားပြား ဓားပြား(ဓားရွက်၏အပြား)
ဓားရိုး ဓားရိုး
ဓားနှောင့် ဓားနှောင့်
ဓားဦး ဓားဦး
ဓားသွား ဓားသွား
ဓားအိမ် ဓားအိမ်
ဓားပြ ဓားပြ(ဓားကိုင်ဆောင်သူ)
ဓားအက ဓားအက
ဓားချွန် ဓားချွန်
ဓားတုံး ဓားတုံး
ဓားထက် ဓားထက်
ဓားပြတ် ဓားပြတ်
ဓားရှ ဓားရှ
ဓားတစ်လက် ဓားတစ်လက်
ဓားတစ်ချောင်း ဓားတစ်ချောင်း

ဓာတ် da' n. ဓာတု thâ:t n.
တေဇောဓာတ် ဓာတုဓာတ်
ပထဝီဓာတ် ဓာတုဓာတ်
ဝါယောဓာတ် ဓာတုဓာတ်
အာပေါဓာတ် ဓာတုဓာတ်
အာကာသဓာတ် အာကာသဓာတ်
အာဟာရဓာတ် အာဟာရဓာတ်
ကစီဓာတ် ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ်(ဓာတုဓာတ်)
သက်စောင့်ဓာတ် ဗီတာမင်
သတ္တုဓာတ် သတ္တုဓာတ်
အဆီဓာတ် အဆီဓာတ်
အသားဓာတ် ပရိုတင်း(ဓာတုဓာတ်)
ရေဓာတ် ဓာတုဓာတ်
ဓာတ်လုံး ဓာတ်လုံး
ဓာတ်ဌေ့ ဓာတ်

ဓာတ်ပုံ ဓာတ်ပုံ
ကောင်းကင်ဓာတ်ပုံ ကောင်းကင်ဓာတ်ပုံ
ဓာတ်ပုံဖလင် ဓာတ်ပုံဖလင်
ဓာတ်ပုံရိုက် ဓာတ်ပုံရိုက်
ဓာတ်ပုံရိုက်ကိရိယာ ဓာတ်ပုံရိုက်ကိရိယာ
ဓာတ်ပုံကူး ဓာတ်ပုံကူး
ဓာတ်ပုံဆရာ ဓာတ်ပုံဆရာ
ဓာတ်ပုံကော်ပြား ဓာတ်ပုံကော်ပြား
ဓာတ်မှန် ဓာတ်မှန်

ဓာတ်မီး ဓာတ်မီး
ဓာတ်မီးခြစ် ဓာတ်မီးခြစ်
ဓာတ်မီးချောင်း ဓာတ်မီးချောင်း
ဓာတ်မီးလုံး ဓာတ်မီးလုံး
ဓာတ်တိုင် ဓာတ်တိုင်
ဓာတ်ခဲ ဓာတ်ခဲ
လက်နှိပ်ဓာတ်မီး လက်နှိပ်ဓာတ်မီး
ဓာတ်ပူး ဓာတ်ပူး
ဓာတ်ဆီ ဓာတ်ဆီ
ဓာတ်ရထား ဓာတ်ရထား
ဓာတ်လှေကား ဓာတ်လှေကား
ဓာတ်လိုက် ဓာတ်လိုက်

စိတ်ဓာတ် စိတ်ဓာတ်
ဓာတ်ပျက် ဓာတ်ပျက်
ဓာတ်ချုပ်တယ် ဓာတ်ချုပ်တယ်
ဓာတ်သွားတယ် ဓာတ်သွားတယ်
ဓာတ်ကူးတယ် ဓာတ်ကူးတယ်

ဓမ္မ,ဓမ္မာ dəmà,dəma n. ธรรมะ tham-má ป.
ဓမ္မကထိက ผู้แสดงธรรม
ဓမ္မာစက္ကြာ ธรรมจักร
ဓမ္မစေတီ ธรรมเจดีย์(พระไตรปิฎก)
ဓမ္မသတ် คำภีร์ธรรมศาสตร์
ဓမ္မာရုံ โรงธรรม,ศาลาธรรม

ဓမ္မတာ dəməda n. ธรรมดา tham-ma-da: ป.
လောကဓမ္မတာ ธรรมดาโลก

ဓမ္မတာ dəməda n. ประจำเดือนสตรี
pracam-dian-sa-tri: ป.
ဓမ္မတာ,ဓမ္မတာသွေး รอบเดือน,เลือดประจำเดือน
ဓမ္မတာလာတယ် ประจำเดือนมา
ဓမ္မတာမှန်တယ် ประจำเดือนมาตรงตามปกติ

(နှ)

နကျယ် nəje n. หมาร่า nă:rà:
နကျယ်အိမ် รังหมาร่า

နဂါး nəgâ n. นฑานาค phaya:-nâ:k ป.
နဂါးရုံ นาคปรก
ရေနဂါး ม้าน้ำ
နဂါးငွေ့တန်း ทางช้างเผือก
နဂါးနှစ်ကောင် นาคสองตัว

နဂို nəgo n. ปกติ,ตามเดิม pòk-katì?,ta:m-də:m
နဂိုအတိုင်း ตามปกติ
နဂိုတိုင်းပါပဲ ก็เป็นปกตินี่

နန္တင်း,ဆန္တင်း nənwîn,shənwîn n. ขมิ้น khamîn
နန္တင်းမှုန့် ผงขมิ้น
နန္တင်းလူးပေးပါ โปรดช่วยละเลงขมิ้นให้หน่อย

နန္တင်းမကင်း nənwînməkîn n. ขนมหม้อแกง khanŏm-mɔ̂:-kɛ:ŋ ทย. ดู ဆန္တင်းမကင်း

နဖား nəphâ n. รูสน ru:sŏn
အပ်နဖား รูสนเข็มเย็บผ้า
နဖားအပ်ပေါက် รูสนเข็มเย็บผ้า
နဖားကြိုး เชือกสนตะพาย
နဖားထိုးတယ် สนรู(จมูกวัว)
နဖားပေါက်ဖောက် เจาะรู(ทำให้เป็นช่อง)
နဖားအပ်ချည်ထိုးတယ် สนด้ายสอดรูเข็ม
နဖားကြိုးတပ်တယ် จูงจมูก(สำ.)

နဖူး nəphû n. หน้าผาก nâ:-phà:k
နဖူးစောင်း ขมับ
နဖူးထိပ် หน้าผาก

နဖူး nəphû n. ไหล่ตลิ่ง làŋ-talìŋ
ကမ်းနဖူး ขอบตลิ่ง

နမူနာ nəmuna n. ตัวอย่าง,ตัวแบบ
tua-yà:ŋ,tua-bɛ̀:p ฮ.
နမူနာပြ บอกตัวอย่าง
ကုန်နမူနာ ตัวอย่างสินค้า
အင်္ကျီနမူနာ ตัวอย่างเสื้อ
နမူနာအင်္ကျီတစ်ထည်ပေးပါ

ဖခေါ်ဆိုသံ

နမိုးနိုးယား nəmôṅiyâ ဥ. **နိဝ်မောနီးယ niw-mɔc-nia** ခ.

နယူးယောက် nəyûyɔ̀ ဥ. **နိဝ်ယော်ခ် niw-yɔ́:k** ခ.

နယုန် nəyoñ ဥ. **မိဂုနာဟန mí-thù-na:yon**

နဝမ nəwəmà ဥ. **ဒီးကော် thí:kâw**

နာ na ဂ. **ကျေပ်,ပူဝက် cèp,pùat**

ကျောနာတယ်	ကျေပ်ကျော,ပူဝက်ကျော
ခေါင်းနာတယ်	ပူဝက်ဟိ
ဗိုက်နာတယ်	ပူဝက်ဗိုက်
လည်ချောင်းနာတယ်	ကျေပ်ကော
သွားနာတယ်	ပူဝက်သွား
ဝမ်းနာတယ်	ကျေပ်ဗိုက်
ခါးနာတယ်	ပူဝက်ခါးဝဲ
နာကျင်တယ်	ကျေပ်ပူဝက်
အသံနာတယ်	အသံကျယ်ကျယ်
ကြင်နာ	သံသာ,မေတ္တာ
နာနာ	ကျယ်ကျယ်(ကျေပ်ကျေပ်)
နာနာ ရိုက်တယ်	ရိုက်ကျယ်ကျယ်
နာနာ ထုတယ်	ထုကျယ်ကျယ်
လည်ပင်းကြီးနာ	ဂောက်ဂယ်ရောဂါ
ပါးခိုက်ရောင်နာ	ဂောင်းရောဂါ
သွားဖုံးရောင်နာ	သွားဖုံးရောင်ရောဂါ
နားပြည်ယိုနာ	နားရွက်ပြည်ယိုရောဂါ
အဆုတ်နာ	အဆုတ်ရောဂါ
ရှုနာရိုက်ကုန်း	ဆုတ်ကပ်ရောဂါ
ယားနာ	ယားရောဂါ
လူနာ	လူနာ

နာ na ဂ. **ဖျား,သဒ်ဖျား fan,sadàp-fan**

တရားနာတယ်	တရားဟောသည်ကို နာခံသည်
နာယူ	ဘာသာပြန်ဆိုသည်
တရားနာယူတယ်	တရားဟောသည်ကို နာခံသည်
နာခံ	ယုံကြည်သည်,နာခံသည်
စစ်သားဆိုရင် အမိန့်နာခံရမယ်	
စစ်သားဖြစ်လျှင် အမိန့်နာခံရမည်	
သူက ဆရာပြောတာကို နာခံတယ်	
သူသည် ဆရာပြောသည်ကို နာခံသည်	

နာနတ် nana˚ ဥ. **ဆဗ်ပရော့ sàp-paró**

နာနတ်သီး ဆဗ်ပရော့သီး

နာနတ်ပွင့် nana˚pwiñ ဥ. **ကန်ဇာ်ပဲတ်ကလစ်ပ် can-pɛ̀:t-klì:p**

ဆိုလိုသည်ကို အင်္ဂလိပ်လို ကန်ဇာ်ပဲတ်ကလစ်ပ် (ကလစ်ပ်ကြိုး)

နာမည်,နာမည် namyi,naṁe ဥ. **ဆိုး chí:** ပ.

(မာလာက နာမ ပေါင်းစပ်သည်) အမည်

သူ့နာမည် ဘာခေါ်လဲ သူ့အမည်က ဘာလဲ

နာမည်ကြီး	နာမည်ကျော်ကြားသော
နာမည်သစ်	အမည်သစ်
အိမ်နာမည်	အမည်ပြောင်(အိမ်တွင်ခေါ်သော)
ကျောင်းနာမည်	အမည်တရား(ကျောင်းတွင်ခေါ်သော)
ကလောင်နာမည်	ကလောင်အမည်

နာရီ nayi ဥ. **နာရိကာ,ချိုးမောင့် na:líka:,chûa-mɔ:ŋ** ပ.

လက်ပတ်နာရီ	လက်ပတ်နာရီ
နာရီနှိုးစက်	နာရီနှိုးစက်
တိုင်ကပ်နာရီ	နာရီကပ်ဆွဲ
	(နာရီကပ်ထားသော)
ခဲ့တင်နာရီ	နာရီခဲ့တင်စက်
နာရီစင်	နာရီစင်
နာရီခွံနုန်သီး	နာရီခွံနုန်းသီး
နာရီလက်တံ	နာရီလက်တံ
နာရီဝက်	နာရီဝက်
တစ်နာရီခွဲ	တစ်နာရီခွဲ
ငါးနာရီ	ငါးနာရီ
မနက်ငါးနာရီ	မနက်ငါးနာရီ
မနက်ဆယ့်တစ်နာရီ	မနက်ဆယ့်တစ်နာရီ
နေ့လယ်နှစ်နာရီ	နေ့လယ်နှစ်နာရီ
ညနေငါးနာရီခွဲ	ညနေငါးနာရီခွဲ
ညကိုးနာရီ	ညကိုးနာရီ
မနက်ကိုးနာရီဆယ့်ငါးမိနစ်	
နံနက်ကိုးနာရီဆယ့်ငါးမိနစ်	

နား nâ ဂ. **ဝတ် tɔ:ʔ**

ကျွန်တော် ခြင်္သေ့နားတယ် ကျွန်တော် ခြင်္သေ့ဝတ်သည်

အစားအစာကို ယင်နားတယ် အစားအစာကို ယင်ဝါးသည်

နား nâ ဂ. **ဖက်,ဖက်ဆုံ phák,phák-phòn**

ထိုင်နား	ထိုင်ဖက်
နားနေခန်း	ဧည့်ခန်းဆောင်
နားပါးဆုံး	ဖက်ဆုံးအရင်

ရပ်နှား หยุดนัก

နှား nâ น. หู hǔ:

နှားကပ် ตุ้มหูกลัด,แนบหู
နှားတောင်း ตุ้มหูสอด
နှားပန် ตุ้มหูเสียบ
နှားသန့်သီး ตุ้มหูห้อย
နှားကွင်း ตุ้มหูวง
နှားဆွဲ ตุ้มหูห้อย
နှားကြပ်,နှားကျပ် หูฝัง(สำหรับแพทย์)
နှားဖာကလော် ไม้แคะหู

နှားခါး เปื่อหู,รำคาญหู(ชมหู)
နှားချို หวานหู(ชื่นหู,ระรื่นหู)
နှားငြီး รำคาญหู,เปื่อหู
နှားပါး หูดี
နှားပူ ร้อนหู(รำคาญที่ถูกเซ้าซี้)
နှားရှင်း ชัดเจน,ชัดหู
နှားရွှပ် รกหู
နှားလေး หูตึง,หูหนัก
နှားထိုင်း หูตึง
နှားပြည်ယိုနေတယ် หูเป็นน้ำหนวก
နှားကန်း คนหูหนวก(คนหูบอด)
နှားပင်း คนหูหนวก
နှားမကြားသူ คนหูหนวก(คนหูไม่ได้ยิน)
နှားကုဆရာဝန် หมอรักษาหู

နှားထင် ขมับ
နှားပေါက် รูหู
နှားဖာခွေး ขี้หู
နှားရွက် ใบหู
နှားရွက်ဖျား ติ่งหู
နှားသယ် กกหู
နှားရင်း บ้องหู(โคนหู)
နှားအုံ ช่องหู
နှားပန်းဆံ ผมแกละ

နှားဖေါက် เจาะหู
နှားထွင်း เจาะหู

နှားထောင် ฝัง
နှားမထောင်ဘူး ไม่ฝัง
နှားကြပ်နဲ့နှားထောင်တယ် ฝังด้วยหูฝัง
မိဘစကား နှားထောင်ပါ
ฝังคำพูดของพ่อแม่นะ

နှားလည် เข้าใจ
နှားလည်သလား เข้าใจไหม
နှားလည်လွဲတယ် เข้าใจผิด

နှား,အနှား nâ,ʔənâ น. บริเวณใกล้ๆ bə:riwe:n-klâŋ-klâŋ

ကားနှား မသွားနဲ့ อย่าไปใกล้รถ
ကျားနှား မနေရ อย่าอยู่ใกล้เสือ
ဒီနှား လာပါ มาที่ใกล้ๆนี้
ဘယ်နှားမှာ နေသလဲ อยู่บริเวณไหน
ကျောင်းနှားမှာ နေတယ် อยู่ใกล้บริเวณวัด
ရေတွင်းနှားမှာ ที่บริเวณใกล้บ่อน้ำ
အဘိုးနှားမှာ ထိုင်တယ် นั่งใกล้ๆปู่
အိမ်နှားမှာနေနော် อยู่ใกล้ๆบ้านนะ

နိဂုံး nìgôñ น. บทสรุป bòt-sarùp บ.

နိဒါန်း nìdâñ น. บทนำ bòt-nam บ.

နိဗ္ဗာန် nìpɔ̂ น. เนปาล ne:pa:n

နိမိတ် nəmeˀ น. นิมิต nímít บ.

ကောင်းတဲ့နိမိတ် นิมิตที่ดี
နိမိတ်ဖတ်တယ် รู้ลางบอกเหตุ
နိမိတ်ပြတယ် แสดงลางบอกเหตุ

နီ ni ว. แดง dɛ:ŋ

စာအုပ်နီ หนังสือสีแดง
နီတဲ့အင်္ကျီ เสื้อที่สีแดง
နီတာထွေး ลูกแดง(เด็กเกิดใหม่),ทารก
နီတာရဲ แดงจัด,แดงโร่

နီနီ แดงๆ
အင်္ကျီနီနီ เสื้อสีแดงๆ

နီမြန်း แดงสด,แดงปลั่ง
တွာတွာနီမြန်း แดงสด,แด๊งแดง

နီလာ nila น. นิล nin บ.

နီလာဆွဲကြိုး สร้อยนิล

နီး nî ว. ใกล้,อยู่ใกล้ klâŋ,yùː-klâŋ

ဈေးနဲ့နီးတယ် อยู่ใกล้กับตลาด
သူနဲ့နီးတယ် อยู่ใกล้เขา

သူ့အိမ်နဲ့နီးတယ် อยู่ใกล้บ้านเขา
ကုန်ခါ နီးပြီ
ใกล้หมดเวลาแล้ว(เวลาหมดใกล้แล้ว)
သူရောက်လာဖို့ အချိန်နီးပြီ
ใกล้เวลาที่เขามาถึงแล้ว
သွားခါနီးနေပြီ
ใกล้เวลาไปอยู่แล้ว
သွားဖို့ နီးနေပြီ
ใกล้จะไปอยู่แล้ว
ကျောင်းဖွင့်ရန် နီးနေပါ ပြီ
โรงเรียนใกล้จะเปิดอยู่แล้ว
နေဝင်ခါနီး
ใกล้เวลาพระอาทิตย์ลับฟ้า

နီးကပ် กระชั้นชิด,ชิดติด
နီးကပ်စွာထိုင် นั่งชิดกัน
စာမေးပွဲကြီးနီးကပ်လာပြီ
การสอบไล่ใกล้เข้ามาแล้ว

နီးစပ် ใกล้เคียง
နီးစပ်သောဘာသာစကား
ภาษาที่ใกล้เคียงกัน

နု nù ว. อ่อน ʔɔ̀n
အရောင်နု สีอ่อน
ခရမ်းရောင်နု สีม่วงอ่อน
ပြာနု สีฟ้าอ่อน
ဆေးရောင်နု สีทาสีอ่อนๆ
ငှက်ပျောသီးနု กล้วยอ่อน
သစ်သီးနု ผลไม้อ่อน
သစ်ရွက်နု ใบไม้อ่อน
ပဲနု ถั่วอ่อน
မျက်နှာနု หน้าอ่อน
ဖွဲနု รำข้าว
လေနုအေး สายลมเย็นอ่อนๆ
အုန်းနု มะพร้าวอ่อน
အရိုးနု กระดูกอ่อน

နုနု อ่อนๆ
ဟင်းရွက်နုနု လိုချင်တယ် ต้องการผักอ่อนๆ
အရောင်နုနု ဝယ်ချင်တယ် อยากซื้อสีอ่อนๆ

နုနယ် อ่อนเยาว์
နုနယ်သောအရွယ် อ่อนวัย
နုပျို (วัย)หนุ่มสาว

သွေးနုသားနု แม่ลูกอ่อน

နူ nu ก. เป็นขี้เรื้อน pen-khîː-rɨ́an
နူနာ โรคเรื้อน
နူနာရောဂါ โรคเรื้อน
နူနာစွဲသူ คนขี้เรื้อน,คนติดโรคเรื้อน
နူနာရှိတယ် เป็นโรคเรื้อน

နူး nû ว. นุ่ม,ยุ่ย nûm,yûy
ထမင်းနူး ข้าวนุ่ม
အမဲသားနူး เนื้อวัวยุ่ย

နူးညံ့ นุ่มนวล
အသားအရေနူးညံ့ ผิวพรรณนุ่มนวล

နေ ne ก. อยู่,อยู่อาศัย yùː,yùːʔaːsǎy
နေကောင်းရဲ့လား สบายดีไหม(อยู่ดีไหม)
နေပါအုံး โปรดอยู่ก่อน,เดี๋ยวก่อน
လာကပ်မနေနဲ့ อย่ามาอยู่ใกล้
အာမ မခံနဲ့ ไม่ต้องรับรอง
အာမခံ မနေနဲ့ ไม่ต้องมารับประกัน(คำต่อว่า)
အိပ်ငိုက်မနေနဲ့နော် อย่า(นั่ง)หลับสัปหงกนะ
ဆရာနေသလား ครูอยู่ไหม
အတူနေကြတယ် อยู่อาศัยด้วยกัน
နေပါစေ ปล่อยเถอะ,ช่างมันเถอะ
မီးနေသည် คนอยู่ไฟ(หลังคลอดลูก)
မီးနေခန်း ห้องอยู่ไฟ
နေပြည်တော်သား ชาวกรุง
ဖားကလေး ရေအိုးနောက်မှာနေတယ်
กบน้อยอยู่ที่หลังโอ่งน้ำ
တစ်ခန်း ဘယ်နှစ်ယောက်နေနိုင်လဲ
ห้องหนึ่งสามารถอยู่ได้กี่คน
ဘယ်ကနေ လာသလဲมาจากที่ไหน
မိဘများကနေ ကလေးများမွေးလာသည်
ลูกทั้งหลายเกิดมาจากพ่อแม่

နေထိုင် อยู่อาศัย
နေထိုင်သူ ผู้อยู่อาศัย
စုပေါင်းနေထိုင် อาศัยอยู่ด้วยกัน
ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နေထိုင် อาศัยอยู่อย่างสุขสบาย

နေကျ อยู่ประจำ,เป็นประจำ
ချိန်းနေကျနေရာ สถานที่นัดหมายเป็นประจำ
စားနေကျဆိုင် ร้านที่กินเป็นประจำ
တွေ့နေကျအချိန် เวลาที่พบเป็นประจำ

လာနေကျနေရာ สถานที่ที่มาเป็นประจำ
နေ့တိုင်းထမင်းစားနေကျပါ
กินข้าวเป็นประจำทุกวัน
သူ ဘာစားနေကျလဲ
เขากินอะไรเป็นประจำ
အမြဲဝယ်ပေးနေကျ ဖြစ်သည်
ซื้อให้เป็นประจำอยู่เสมอ

နေ ne ก၊ช. **อยู่,กำลัง** yù:,kam-laŋ
စပါးနယ်နေတယ် กำลังนวดข้าวอยู่
စာဖတ်နေတယ် อ่านหนังสืออยู่
စားနေတယ် กินอยู่
တွေးနေတယ် คิดอยู่
ရေပြည့်နေပြီ น้ำเต็มอยู่แล้ว
သူလာနေပြီ เขากำลังมาแล้ว
အိပ်နေတယ် นอนอยู่

နေတုန်း ขณะที่,กำลัง
ထိုင်နေတုန်း กำลังนั่ง
သွားနေတုန်း กำลังไป
အိပ်နေတုန်း กำลังนอน
အရက်မူးနေတုန်း ငွေပျောက်သွားတယ်
เงินหายไปขณะที่มาเหล้า

နေ ne น. **ดวงอาทิตย์,ตะวัน** duaŋ-ʔathìt,tawan
နေတက် ตะวันขึ้น
နေထွက် ตะวันเปิกฟ้า
နေထ ตะวันขึ้น
နေပူ แดดร้อน
နေမြင့်ပြီ สายแล้ว(ตะวันสูงแล้ว)
နေမွန်းတည့် เที่ยงตรง
နေကျ ตะวันตกดิน
နေဝင် ตะวันชิงพลบ,ตะวันลับฟ้า
နေဝင်ရီတရော สายัณห์,พลบค่ำ
ညနေ บ่าย(ตะวันช่วงเย็น)
နေအေးအေး ตอนเย็นๆ
နေပူဆာ,နေဆာ แดดอ่อน,แดดอุ่นๆ
နေမင်း พระอาทิตย์
နေရောင် แสงตะวัน
နေခြည် ลำแสงตะวัน
နေလှမ်းတယ် ฝั่งแดด

နေကြာ neja น. **ทานตะวัน(ดอกไม้)** thaṇ-tawan
နေကြာပန်း ดอกทานตะวัน
နေကြာစေ့ เมล็ดทานตะวัน
နေကြာစေ့ဆီ น้ำมันเมล็ดทานตะวัน

နေရပ် neyaʔ น. **สถานที่อยู่** sa-thăṇ-thìː-yùː
နေရပ်ဘယ်မှာလဲ อยู่ที่ไหน
နေရပ်လိပ်စာ ที่อยู่

နေရာ neya น. **สถานที่,แหล่ง,แห่ง** sa-thăṇ-thìː, lèŋ,hèŋ
ဒီနေရာ สถานที่นี้
ဟိုနေရာ ที่นั่น
ဘယ်နေရာမှာလဲ สถานที่ไหน
တစ်နေရာရာ ที่ใดที่หนึ่ง
မြင့်တဲ့နေရာ ที่สูง
နိမ့်တဲ့နေရာ ที่ต่ำ
ထိုင်နေရာ ที่นั่ง
ပြတင်းပေါက်ရှိတဲ့နေရာ ที่(นั่ง)ริมหน้าต่าง
လမ်းဘက်နေရာ ที่(นั่ง)ริมทางเดิน
စားစရာနေရာ สถานที่กิน
စိတ်ပျော်ရွှင်စရာနေရာ แหล่งบันเทิงใจ
ဈေးနေရာ ท้องตลาด
နေနိုင်မဲ့နေရာ ที่ที่จะสามารถอยู่ได้
နေရာဟောင်း ที่เก่า,ที่เดิม
ပုန်းနေရာ ที่ซ่อน
အတူနေကြတဲ့နေရာ สถานที่ที่อยู่ด้วยกัน

ထိုင်ခုံတစ်နေရာ ที่นั่งหนึ่งที่
နေရာတစ်နေရာ สถานที่หนึ่ง
အလုပ်တစ်နေရာ งานหนึ่งตำแหน่ง

နေ့ nè น. **วัน,กลางวัน** wan,klaŋ-wan
တစ်ပတ်ရှိနေ့များ วันต่างๆในสัปดาห์
တနလ်ာနေ့ วันจันทร์
အင်္ဂါနေ့ วันอังคาร
ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ วันพุธ
ကြာသပတေးနေ့ วันพฤหัส
သောကြာနေ့ วันศุกร์
စနေနေ့ วันเสาร์
တနင်္ဂနွေနေ့ วันอาทิตย์
ရက်နေ့ วันที่
သုံးရက်နေ့ วันที่สาม
ဒီနေ့,ယနေ့ วันนี้
နေ့တိုင်း,နေ့စဉ် ทุกวัน
နေ့တစ်ဝက် ครึ่งวัน
တနေ့လုံး ทั้งวัน,ตลอดวัน
နောက်တစ်နေ့ วันถัดมา,วันต่อมา

နောက်နေ့မျှား ဝန်းလွန်ကြ
နေ့လယ် ကလောင်ဝန်
နေ့လယ်စာ အာဟာရကလောင်ဝန်
နေ့ခင်း တဝန်းကလောင်ဝန်
ဘာနေ့လဲ ဝန်းအဲရာ
လပြည့်နေ့ ဝန်းမြို့(ဝန်းဖရဲစန်ဒာဝင်တိုမ်ဒဝင်)
လကွယ်နေ့ ဝန်းတိုးနဲ့ဘဲ(ဖရမ် 15 ခ်ား)
ဥပုသ်နေ့ ဝန်းအုဘိုဆဒ်,ဝန်းဖရဲ
မင်္ဂလာနေ့ ဝန်းမင်ဂဲလ
လွတ်လပ်ရေးနေ့ ဝန်းအီဆရာဖန်(4 မကရာခမ်)
ပြည်ထောင်စုနေ့ ဝန်းဆဘာဖန်(12 ကုမ္ဘာဖိန်ဗ်)
တောင်သူလယ်သမားနေ့ ဝန်းဇာဝါဇာဝနာ
(2 မိနာခမ်)
တပ်မတော်နေ့ ဝန်းကောင်ဖန်
အလုပ်သမားနေ့ ဝန်းကရာမကာ,ဝန်းဖရန်ဂျာ
(1 မဂ်ဖာခမ်)
ခရစ်စမတ်ပွဲတော်နေ့ ဝန်းခလောင်ကရစ်မတ်
နှစ်သစ်နေ့ ဝန်းပီဖမ်
မွေးနေ့ ဝန်းကိတ်
စာမေးပွဲအောင်စာရင်းထွက်တဲ့နေ့
ဝန်းပရာကာဆရာယဆီဘူဒဲတဲ့
ကျောင်းဖွင့်တဲ့နေ့ ဝန်းပိတ်ဒဲတဲ့
ကျောင်းပိတ်တဲ့နေ့ ဝန်းဖိုရင်းဟျုဒ်
အလုပ်လုပ်သောနေ့ ဝန်းတ်ဂါဂန်
စျေးနေ့ ဝန်းတလာတ်ပိတ်
စျေးပိတ်နေ့ ဝန်းတလာတ်ပိတ်
ထီဖွင့်တဲ့နေ့ ဝန်းဟာရဲအောက်
အင်္ဂလိပ်နေ့ ဝန်းဇေနဝါရီ ၄ ရက်
အကျနေ့ ဝန်းမဟာသင်ကရန်
အကြတ်နေ့ ဝန်းနော
အတက်နေ့ ဝန်းဧရိန်ဂ်ဇက်
နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ ဝန်းယီးနဲ့ပီဖမ်
တနေ့သဒ္ဒ ကာလတခါ(ဝန်းဝဲနဲ့ဝဲ)
မင်္ဂလာရှိသောနေ့ပါ သဝတီ(ဝန်းဒီမီမင်ဂဲလ)
ကောင်းသောနေ့ပါ သဝတီ(ဝန်းဒီတီ)
နေ့စား ဂျွတ်ခ်ျားရာယဝန်း
နေ့စားအလုပ်သမား ဂျွတ်ခ်ျားဝန်းမင်
တနေ့လုပ်တနေ့စား ဂျွတ်ခ်ျားဝန်းမင်ဆဲဘဲဂျွတ်ခ်ျားဝန်း

နဲ့နဲ့,နည်းနည်း nɛ̂nɛ̂ ဝ. နိုင်းနဲ့ nít-nɔ̀ŋ
နဲ့နဲ့စား ဂျွတ်နိုင်းနဲ့
နဲ့နဲ့နောက်ကျ သဝတီနိုင်းနဲ့
နဲ့နဲ့ပြောတတ် ပူဒဲနိုင်းနဲ့
နဲ့နဲ့မှတ်မိ ခ်ားဒဲနိုင်းနဲ့
နဲ့နဲ့မျှား မင်းတ်ဂျွတ်ခ်ျားဝန်းမင်
စားတာ နဲ့နဲ့မျှားသွားတယ် ဂျွတ်ခ်ျားဝန်းမင်ဆဲဘဲ
နဲ့နဲ့ယူပါအုံးလား ဟိုးဒီဂျွတ်ခ်ျားဝန်းမင်ဆဲဘဲ
နဲ့နဲ့ရှောင်ပေးပါ ဂျွတ်ခ်ျားဝန်းမင်ဆဲဘဲ
နဲ့နဲ့လျှော့ပါ ဂျွတ်ခ်ျားဝန်းမင်ဆဲဘဲ

နဲ့ nɛ̀ ဂ. ပြောပေး,ကူညီပေး
ပျော်k-ပျော်k,khlɔ̀ɔ̃n-khlɛ̀ɛ̃n
ဒီတိုင်နဲ့နေတယ် ဆာဒီပြောပေးပြီးပြီ
သွားနဲ့တယ် ဝိန်ပြော
ဒီကုလားထိုင်နဲ့နေတယ်
ကော်ဒီဒီပြောပေးပြီးပြီ

နဲ့,နှင့် nɛ̀,nɪ̀ŋ ပ. ဖြင့်(ဝိဘတ်) dûay
ခြင်ရိုက်တဲ့ရိုက် ဒီယုံဖြင့်ဝါးဒီယုံ
ဓားနဲ့ထိုး ခန်းဖြင့်မီဒ်
ပိုက်နဲ့စုတ် ဒူဒဲဖြင့်ဟောဒ်
ကော်နဲ့ကပ် ဒီဒဲဖြင့်ကာ
မီးပူနဲ့တိုက် ဒီဒဲဖြင့်ဆောဒ်
လက်နဲ့စား ခ်ားဒဲဖြင့်မီဒ်
ဘာနဲ့ရေးသလဲ ဆီယဲန်ဖြင့်အဲရာ
ဘာနဲ့လာသလဲ မာဒဲဖြင့်အဲရာ
ကားနဲ့လာ မာဒဲဖြင့်ကာယဲန်ဒ်
လှေနဲ့သွား ဂျွတ်ဒဲဖြင့်ဘုတ်
ရေကြောင်းနဲ့ပို့ ဆဲန်ဒ်ဖြင့်ရှစ်(ဒဲန်ဒ်ဖြင့်ဘုတ်)
လက်တဖက်နဲ့ပွေ့ အုံးဒဲဖြင့်မီဒ်ဘဲန်ဒီယဲန်
ဆီနဲ့ကြော် ဒောဒ်ဖြင့်အိုင်း
အိတ်နဲ့ထည့် ပုတ်ဖြင့်ဆဲန်ဒ်
ဘယ်စျေးနဲ့ဝယ်လာသလဲ
ဘိုင်ဟောင်ဒဲဖြင့်ဟောမ်မာနီဒဲ
တဆဲဆဲတဆိုဆိုနဲ့စိတ်ဆိုးနေတယ်
ဆိုဆိုဆဲဆဲဒဲဖြင့်ဒိတ်ဆိုးဒဲ
တဝီဝီနဲ့လာဝဲတယ်
ဆိုဆိုဆဲဆဲဒဲဖြင့်ဝဲဒဲ
အခွိန်နဲ့ရောင်းတယ်
ဝဲဒဲဖြင့်ဝဲဒဲ
တိုက်နဲ့ရောင်းတယ်
ဝဲဒဲဖြင့်ဝဲဒဲ
ငွေကိုစုဝှေးနဲ့စုတယ်
ဒဲဒဲဖြင့်ဒဲဒဲ
ကြည့်တာနဲ့သိသာတယ်
ဒဲဒဲဖြင့်ဒဲဒဲ
ပါးစပ်နဲ့ ကိုက်ဖြတ်တယ်
ဒဲဒဲဖြင့်ဒဲဒဲ

နဲ့,နှင့် nɛ̀,nɪ̀ŋ ပ. กับ kàp

အမေနဲ့ ကျမ ဈေးသွားမယ် ฉันจะไปตลาดกับแม่
ဘာဟင်းနဲ့ ထမင်းစားသလဲ กินข้าวกับอะไร
ဘယ်သူနဲ့ လာသလဲ มากับใคร
ခွေးနဲ့ ဝင်တိုက်မိတယ် พลั้งเข้าชนกับหมา
ဘယ်သူနဲ့ တွေ့ချင်သလဲ อยากพบกับใคร
ဆရာမနဲ့ပြောချင်တယ် อยากพูดกับครู
မိတ်ဆွေနဲ့ ချိန်းထားတယ် นัดไว้กับเพื่อน
ရှင်နဲ့ မဆိုစပ်ဘူး ไม่เกี่ยวข้องกับคุณ
သူနဲ့ နီးတယ် อยู่ใกล้กับเขา
သူအိမ်နဲ့ နီးတယ် อยู่ใกล้กับบ้านเขา
ဆရာနဲ့တိုင်ပြောမယ် จะฟ้องครู
သူနဲ့အတူထမင်းစားကြတယ် กินข้าวด้วยกันกับเขา
ရေပန်းနဲ့အခန်း ห้องน้ำพร้อมฝักบัว
ရေချိုးခန်းနဲ့အခန်း ห้องพร้อมห้องอาบน้ำ
အိမ်နဲ့ဝေးတဲ့နေရာကို ပြေးသွားတယ်
วิ่งไปยังที่ไกลจากบ้าน
သူမိဘများနဲ့အမတို့နဲ့ အတူနေထိုင်တယ်
อาศัยอยู่กับพ่อแม่และพี่สาวของเขา

နဲ့ nɛ́ ป. (คำแสดงการห้าม)
มသွားပါနဲ့ อย่าไป
မယုံပါနဲ့ อย่าเชื่อ
ดู မ "ไม่"

နဲ့,နှင့် nɛ́,n̥ɪ̀ ส้น. ด้วย(เพราะ) dûay
အဲဒါနဲ့ပဲ ด้วยเหตุนี้เอง
ပုရွက်ဆိတ်များနဲ့ပြည့်နှက်တယ်
เต็มแน่นไปด้วยมดจำนวนมากมาย
ငွေမရှိပဲနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်ဝယ်ရမလဲ
ด้วยเงินไม่มี ทำอย่างไรจึงจะซื้อได้
အိတ်ကို ဖွင့်တာနဲ့ ယုန်ကခုန်ထွက်သွားတယ်
ด้วยเปิดถุง กระต่ายจึงกระโดดออกไป
ဖားပြုတ်ကိုမမြင်တာနဲ့ တက်နင်းမိတယ်
พลั้งเหยียบด้วยมองไม่เห็นคางคก
အညစ်အကြေးနဲ့ ရောဂါပိုးများပါတယ်
มีโรคมากมายเพราะความสกปรก
ကြောက်ကြောက်လန့်လန့်နဲ့ထွက်ပြေးတယ်
วิ่งหนีด้วยความกลัวลาน

နဲ့,နှင့် nɛ́,n̥ɪ̀ ส้น. และ lɛ́?
အိရုတ်နဲ့အမေရိကတိုက်ခိုက်ကြတယ်
อิรักและอเมริกันรบพุ่งกัน
ပုစွန်နဲ့ခရုကို စားတယ်
กินกุ้งและหอย
မစားခင် မအိပ်ခင် လက်ဆေးပါ
ล้างมือก่อนกินข้าวและก่อนนอน
ငှက်မှာ ဦးခေါင်း ကိုယ်နဲ့အမြီးရှိတယ်
นกมีหัว ลำตัว และ หาง

နေ့ nɔ̰ ก. นะ,เน๊าะ ná?,nɔ́?
ကဲကောင်းပါစေနေ့ ขอให้โชคดีนะ
ခွဲကြမယ်နေ့ แยกกันนะ
ခွင့်ပြုပါနေ့ ขออนุญาตนะ
ချမ်းသာသလိုနေနေ့ อยู่ตามสบายนะ
စောင့်ပါနေ့ โปรดรอนะ
ပြန်တော့မယ်နေ့ จะกลับแล้วนะ
မသွားနဲ့နေ့ อย่าไปนะ
ဒေါသထွက်အောင် မလုပ်နဲ့နေ့
อย่าทำให้โกรธนะ
ဝယ်ပေးပါနေ့
ซื้อให้หน่อยนะ
ခဏခေါ်သွားပါရစေနေ့
ขอพาไป(เที่ยว)สักครู่
စည်းစည်းလုံးလုံးနေကြပါနေ့
อยู่กันอย่างกลมเกลียวนะ

နွဲ့ naɛ̃ ก. เหม็น(ส่งกลิ่น) mɛ̌n
အပုပ်နွဲ့ နံတယ် เหม็นกลิ่นเน่า
ချေးနံတယ် เหม็นขี้
နံစော် กลิ่นเหม็น
ရေမွှေးစော်နံတယ် เหม็นกลิ่นน้ำหอม
အသိုးစော်နံတယ် เหม็นกลิ่นบูด
ပုပ်လို့ ငါးနံနေတယ် ปลาเหม็นอยู่เพราะเน่า

နံ naiñ น. ซี่โครง sīi-khroːŋ
နံရိုး กระดูกซี่โครง
နံဘေး สีข้าง
ချောင်းနံဘေး ริมคลอง(ข้างคลอง)

နံ naiñ น. ดวงดาวประจำวัน duaŋ-daːw-pracam-wan ป.
တနင်္လာနံ ดาวประจำวันจันทร์
တနင်္လာနံဘုရား พระประจำวันจันทร์
တနင်္လာနံဂြိုဟ် ดวงดาวประจำวันจันทร์

နံနံ naiñnaiñ น. ผักชี phak-chiː
နံနံစေ့ เม็ดผักชี
နံနံပင် ต้นผักชี
တရုတ်နံနံ ชื้นฉ่าย
ရှမ်းနံနံ ผักชีไทย,ผักชีหูกระต่าย

နံနက် naññɛʔ n. ເช้า cháw
- နံနက် ၆ နာရီ — 6 โมงเช้า
- နံနက်ပိုင်း,နံနက်ခင်း — ช่วงเช้า,ตอนเช้า
- နံနက်ပိုင်းရုပ်ရှင် — หนังรอบเช้า
- နက်ဖြန်နံနက် — พรุ่งนี้เช้า
- နံနက်မိုးလင်း — ฟ้าสว่างยามเช้า
- နံနက်စောစောပိုင်း — ตอนเช้าๆ,ตอนเช้าตรู่
- နံနက်စာ — อาหารเช้า
- နံနက်ရထား — รถไฟเที่ยวเช้า

နံပါတ် naññbaʔ n. ตัวเลข,หมายเลข tua-lêːk,măːy-lêːk
a.number
- ကားနံပါတ် — หมายเลขรถ
- ဖုန်းနံပါတ် — หมายเลขโทรศัพท์
- လမ်းနံပါတ် — หมายเลขถนน
- အိမ်နံပါတ် — เลขที่บ้าน,บ้านเลขที่

နံပြား naññbyâ n. โรตีโอ่ง roːtiːʔòŋ ฮ.
- နံပြားနှစ်ချပ် — โรตีโอ่งสองแผ่น

နံမည်,နံမယ် naññyi,naññɛ n. ชื่อ chîː
ดู နာမည်

နံရံ naññyañ n. ผนัง,ฝาผนัง phanăŋ,fă-phanăŋ
- ဆိုင်နံရံ — ฝาร้าน
- အိမ်နံရံ — ผนังบ้าน
- အုတ်နံရံ — ผนังอิฐ
- နံရံပန်းချီ — ภาพฝาผนัง
- တောင်နံရံ — ลาดเขา

နွံ,အနွံ nàñ,ʔənàñ n. กลิ่น klìn
- ချေးနွံ — กลิ่นขี้
- ဆီနွံ — กลิ่นน้ำมัน
- ဆီးနွံ — กลิ่นฉี่
- ပန်းနွံ — กลิ่นดอกไม้
- မီးခိုးနွံ — กลิ่นควันไฟ
- အပုပ်နွံ — กลิ่นเหม็นเน่า
- ချဉ်စော်နွံ — กลิ่นเหม็นเปรี้ยว,กลิ่นหืน
- မြီစော်နွံ — กลิ่นอับ
- သွေးစော်နွံ — กลิ่นคาวเลือด
- အမွှေးနွံ — กลิ่นหอม

နွံသာ nàñða,nəða n. กลิ่นหอม,เครื่องหอม
klìn-hɔ̌ːm,khrîaŋ-hɔ̌ːm
- နွံသာဖြူ,စန္ဒကူးဖြူ — จันทน์ขาว
- နွံသာနီ,စန္ဒကူးနီ — จันทน์แดง
- နွံသာရောင် — สีเหลืองเนื้อจันทน์
- နွံသာဆီ — น้ำมันจันทน์

နိုဝင်ဘာ nowiñba n. พฤศจิกายน phrit-sacìkaːyon
a.november

နို့ nò n. นม,น้ำนม nom,nám-nom
- ချက်နို့ဆီ — นมสดข้น
- နို့ချဉ် — นมเปรี้ยว
- နို့ဆီ — นมข้น,นมข้นหวาน,ลูกอมนม
- နို့ဆီဗူး — กระป๋องนมข้น
- နို့မှုန့် — นมผง
- နို့ရည် — น้ำนม
- နွားနို့ — น้ำนมวัว
- အမေ့နို့ — น้ำนมแม่
- အုန်းနို့ — น้ำกะทิ
- နို့ဗူး — ขวดนม
- နို့သီးခေါင်း — หัวนมหลอก(สำหรับเด็ก)
- နို့အေးချောင်း — ไอศกรีมนม,ไอติมแท่ง
- နို့ဆွမ်း — ข้าวหุงด้วยนม
- နို့ရောင် — สีน้ำนม
- နို့သီး — เต้านม
- နို့တိုက်သတ္တဝါ — สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
- ထန်းနို့ — งวงตาล(นมตาล)

နို့မို့ nòmò สัน. หรือไม่ก็ rɨ̌ː-maŋ-kɔ̀
ดู သို့မဟုတ်

နိုး nôː ก. ตื่น tɨ̀ːn
- နိုးပြီ — ตื่นแล้ว
- စက်နိုးပြီ — เครื่องยนต์ติดแล้ว

မနက်စောစော အိပ်ရာက နိုးတယ်
ตื่น(จากที่นอน)แต่เช้า

အိပ်ရာနိုးတာ နောက်ကျတယ်
ตื่นสาย

နက် nɛʔ ว. ดำ dam
- ဆံပင်နက် — ผมดำ
- အသားနက် — ผิวดำ
- အင်္ကျီနက် — เสื้อผ้าสีดำ
- နက်ပြာ — สีน้ำเงินอมดำ

နက် nɛʔ ว. ลึก,ตึก lɨ́k,dɨ̀k
- ချောက်နက် — เหวลึก

ရေနုက်　　ရေနုက်　　ရေတွင်းနုက်　　ညဉ့်နုက်ချိန်　　အိပ်တာ ညဉ့်နုက်တယ်　　တောနုက်

ရေနုက်　　น้ำลึก
ရေတွင်းနုက်　　บ่อน้ำลึก
ညဉ့်နုက်ချိန်　　เวลาตื่นตื่น
အိပ်တာ ညဉ့်နုက်တယ်　　นอนตื่น
တောနုက်　　ป่าลึก,ป่าทึบ

နုက်နုက်　　လိုက်ဖျာ　　တွင်းနုက်နုက်တူးရမယ်　　ပုရွက်ဆိတ်များနဲ့ - ပြည့်နေတယ်
ที่ในหลุมลึกๆเต็มไปด้วยมดมากมาย

နုက်နုက်　　ลึกๆ
တွင်းနုက်နုက်တူးရမယ်　　ต้องขุดหลุมลึกๆ
တွင်းနုက်နုက်ထဲမှာ ပုရွက်ဆိတ်များနဲ့ - ပြည့်နေတယ်
ที่ในหลุมลึกๆเต็มไปด้วยมดมากมาย

နုက်နဲ့　　လိုက်ဖျာ　　သူစကား အဓိပ္ပါယ်နုက်နဲ့သည်
ค่าอธิบายของเขาลึกซึ้งมาก
သူ့ပညာ အလွန်နုက်နဲ့သည်
ปัญญาของเขาลึกซึ้งมาก

နုက်နဲ့　　ลึกซึ้ง
သူ့စကား အဓိပ္ပါယ်နုက်နဲ့သည်
ค่าอธิบายของเขาลึกซึ้งมาก
သူ့ပညာ အလွန်နုက်နဲ့သည်
ปัญญาของเขาลึกซึ้งมาก

နုက်ပက္ခန်း nɛ̀paʔkʰáñ n. เนปจุน nép-cu:n อ.
နုက်ပက္ခန်းဂြိုဟ် ดาวเนปจุน

နုက်ဖြန် nɛ̀phyañ n. พรุ่งนี้ phrûŋ-níː
နုက်ဖြန်လာမယ် พรุ่งนี้จะมา
နုက်ဖြန်နုက် พรุ่งนี้เช้า

နောက် nɔ̀ ก. ล้อเล่น,เย้าแหย่,แกล้ง
lɔ́ːlêːn,yáw-yèː,klêːŋ
နောက်ပြောင် แกล้ง
နောက်ပြောင်ချောင်းဆိုး แกล้งไอ
နောက်ပြောင်ပြော แกล้งพูด
နောက်ပြောင်တာပါ แกล้ง(ทำ)เท่านั้นเอง
နောက်ပြောတယ် พูดเล่น

နောက် nɔ̀ น. ทีหลัง,ข้างหลัง thiːlăŋ,khâːŋ-lăŋ
နောက်ဆုတ် ถอยหลัง
နောက်မှာ ทีหลัง,ด้านหลัง
တို့နောက်မှာ ด้านหลังของพวกเรา
နောက်မှာပေးတယ် ให้ทีหลัง
ရေအိုးနောက်မှာ ที่ข้างหลังโอ่ง
နောက်ကလိုက်တယ် ตามไปข้างหลัง(ตามหลัง)
နောက်ကလူ คนข้างหลัง
နောက်တစ်နေ့ วันถัดมา,วันต่อมา
နောက်နေ့ วันหลัง
နောက်နေ့များ วันหลัง,วันหลังๆ
နောက်အခါ ทีหลัง,คราวหลัง,ภายหลัง

နောက်အပတ်,နောက်တစ်ပတ်
สัปดาห์หน้า,สัปดาห์หลัง
နောက်တပတ်စနေနေ့ วันเสาร์หน้า
နောက်လ เดือนหน้า
နောက်သုံးရက် สามวันต่อมา,สามวันหลัง
နောက် ၃-၄ ရက် สามสี่วันต่อมา,สามสี่วันหลัง
နောက်တစ်ခါ อีกคราว,คราวหลัง
နောက်တစ်ကြိမ် อีกครั้ง,อีกหน,หนหลัง
နောက်မယား เมียน้อย
နောက်မီးလင်းတယ် นอกใจ(ส่องไฟข้างหลัง)
နောက်ဖေးသွား ไปด้านหลัง,ไปถ่ายอุจจาระ
နောက်နောင် ทีหน้าทีหลัง,คราวหลัง
နောက်တစ်စီး คันหลัง,อีกคันหนึ่ง
နောက်တစ်ခွက် อีกแก้วหนึ่ง
ထို့နောက် หลังจากนั้น
နောက်ဆက်တွဲ ภาคผนวก(ส่วนพ่วงต่อท้าย)
နောက်ကျော หลัง,แผ่นหลัง(ร่างกาย)
နောက်ထပ်ရိုက်လိုက်ပါ ตีอีกหน
နောက်မပြောတော့ပါဘူး
คราวหลังจะไม่พูดอีก
မောပြမှောထွက်သွားပြီးနော က်
หลังจากที่โจรออกไปแล้ว...

နောက်ဆုံး　　สุดท้าย,ท้ายสุด,ท้ายที่สุด
နုက်ဖြန်နောက်ဆုံးပဲ　　พรุ่งนี้เป็นอย่างช้าที่สุด

နောက်ပြီး　　หลังจากนั้นแล้ว
ထမင်းစားနော် နောက်ပြီး ပန်းကန်ဆေးမယ်
กินข้าวนะ หลังจากนั้นจะล้างจาน

နောက်ကျ　　สาย,ช้า
ဒီနေ့ သူနောက်ကျလာတယ် วันนี้เขามาสาย
ကျောင်းနောက်ကျတယ် มาโรงเรียนสาย
သုံးနာရီထက် နောက်ကျမလာပါနဲ့
อย่ามาช้ากว่าบ่ายสามโมงนะ
နုည်းနုည်းနောက်ကျတယ်
สายนิดหนอย
အိပ်ရာနိုးတာ နောက်ကျတယ်
ตื่น(จากที่นอน)สาย

နောက် nɔ̀ ว. ขุ่น,ขุ่นมัว khùn,khùn-mua
စိတ်နောက် จิตใจขุ่นมัว
ရေနောက် น้ำขุ่น

နောက်ပိုး nɔ̀ʔpó น. คนเจ้าชู้ khon-câw-chúː

နှင် niñ ဂ. ၁ုဂ,ဇိဝ,ဂၢ cùk,tìt,khaː
ထမင်းနှင် ဝ်ၢဝ်ဇိဝဂေ
မုန့်နှင် ဝနမဇိဝဂေ

နှင် niñ ส. ဣင်,မိင ʔeŋ,miŋ
နှင်နဲ့မဆိုင်ဘူး ဝ့ကဲ်ဗၢဂ်ဣင်
နှင့်စာအုပ်ငၢးပါ ဝေဒီမကိုင်းစဲ်ဣင်ကဝ်ဒ်ဗၢဝ်ဝဲ
နှင့်အမေ မ့မိင(ကၢတ်ၢ)
နှင့်အမေဘယ်သွၢးသလဲ မ့ဣင်ဝဲ်ကဝ်

နှင်း niñ ဂ. ဟဲ်ဗၢ,ဗ်ၢ ɦàp,ɲâm
စက်ဘီးကိုနှင်းတယ် ဒိုဗ်ဇ်ကဗၢဝ်,ပိုဝ်ဇ်ကဗၢဝ်
သူခြေထောက်ကိုနှင်းတယ် ဟဲ်ဗၢဝ်ဂေါ်ဟၢ
ဖၢးပြုတ်ကို တက်နှင်းမိတယ် ဖန်ဒ်ဟဲ်ဗၢဝ်ခၢင်ဂၤ
ခွေးကို ကၢးနှင်းတယ် ၁ထဟဲ်ဗၢဝ်ဟမၢ,၁ထကဗ်ဟမၢ
ခြေနှင်း ဆလောငၢးဗုဒ်
နှိပ်နှင်း ဟဲ်ဗၢဝ်ဗၢန်ဒ်
နှိမ်နှင်း ဗဒဗဲ်,ထၢၢ်လၢဲဒ်ၢ,
ပၢၢဗၢပၢၢမ်
သူပုန်ကိုနှိမ်နှင်းတယ် ပၢၢဗၢပၢၢမ်ဖွဲ်ကဝ်ဂၢးဂၢတ်ၢ

နှင်းကန် niñkañ ၁. မၢကမၢ,ဟလိဝ်ကဲ်ၢ
mâːkːmaːy,lɨ̀aːkəːn
နှင်းကန်အိပ်တာပဲ နဝ်နမ်ကမၢဟလိဝ်ကဲ်ၢ
နှင်းကန်ဝယ်တာပဲ ဗဲ်ယာကမၢဟလိဝ်ကဲ်ၢ
နှင်းကန်လည်တာပဲ ဟဲ်ယာကမၢဟလိဝ်ကဲ်ၢ

နှောင် nɔ̃ñ น. ဘၢဝ်ဟၢ,ဘၢဝ်လၢင်
ˈphaːyːnâː,phaːyːlàŋ
နှောက်နှောင် ဒီဟၢ်ဒီလၢင်,ကရၢဝ်လၢင်
နှောင်နေ့ ဝဲ်ဟၢ်
နှောင်နှစ် ပီဟၢ်
နှောင်နှစ်နှစ် သဝ်ပီခဲ်ဟၢ်
နှောင်ဓါ ဧလၢဘၢဝ်ဟၢ်
နှောင်ကာလ အၢနဂတကၢလ,ကၢလဘၢဝ်ဟၢ်
နှောင်ဘဝ ဘနဟၢ်,ဇီဝိတဟၢ်
နှောင်ရေး ဧရိုင်ဝဘၢဝ်ဟၢ်
နှောင်လာနှောက်သား လုကလၢန်
မ့ကှာ နှောင်လာမပြဲနဲ့
ကရၢဝ်ဟၢ်ကှာ ဒီဝ်ဟၢ်ဘၢဝ်ဟၢ်

နှောင် nɔ̃ñ น. ဖီဘၢဝ် phîːchaːy
နှောင်တော် ဖရသေတၳာ
ဘုရင့်နှောင် ပုဒုင်နောင်(ဖီဘၢဝ်ယွာကတိုရိယ်)

ညီနှောင် ဖီဝ်ဒ်(ဘၢဝ်)
နှောင်ကြီး ဖီဘၢဝ်ကလုဝ်
ရင်ဉ်ညီနှောင် ကဒုဂကဘိုင်ဖီဝ်ဒ်

နှောင်တ nɔ̃ñdà น. ကဝၢမသိုကဲ် khwaːmːsămːníkˈ
နှောင်တရုတယ် သိုကဲ်ဖိတ်(ဒီသိုကဲ်)
နှောင်တတရားရတယ် ဒီသိုကဲ်ဖဝ်ဒ်ဟိုဝ်ဟၢ
မင်းတစ်နေ့နှောင်တရမယ် ဝံနမိုင်းဟိုဝ်ဒီသိုကဲ်
အမှားကိုနှောင်တရတယ် ဒီသိုကဲ်ဖိတ်
ရှက်နှောင်တရ ဟိုဝ်ဒီကလဲဒ်ၢ

နိုင် naiñ ဂ. ၁ဇနဲ chanáʔ
နိုင်သူ ဘဉဲ
လေနိုင်ဆေး ယၢကဝ်လမ်(ယၢသွဲလမ်)

နိုင် naiñ ဂ. မီကၢ်ဝဲ miːkamːray
တစ်ဆယ်ကျပ် နိုင်တယ် ဒီကၢ်ဝဲသိပ်ဒ်

နိုင် naiñ กช. ဝဲ,သၢမၢရထ,ဒီ wăy,săːmâːt,dây
စားနိုင်တယ် ဒီဝဲ
ပြောနိုင်တယ် ဘွဒီ
မသွားနိုင်ဘူး ဗဲ်မ့ဒီ
ဒီရေတွင်းကို တစ္ဆေသုံးသုံးလို့ဖြစ်နိုင်တယ်
ပဉ်ဝဲ်ဒီသၢမၢရထိုဝ်ဒီကိုးမ့ပဉ်
ထနိုင် ဆလောငၢးဗုဒ်
ငါ တနိုင်ကူညီမယ် ငဲ်ဇဝ်ဆလောငၢးဗုဒ်သၢမၢရထ

မနိုင့်တနိုင် အဖျဲ့ကဖျဲ့,အဖျဲ့ဆၢဘၢကဆၢဘန်
စားပွဲကို မနိုင့်တနိုင်မလာတယ်
ယကတိုးမၢအဖျဲ့ကဖျဲ့
အလုပ် မနိုင့်တနိုင်လုပ်တယ်
ကဲ်ၢဝဲ်ဒီအဖျဲ့ကဖျဲ့

နိုင်ငံ naiñŋañ,naiñgañ น. ပြဒေသ,ဇာတိ,အဏာစက်ကြ
praːtheːt,châːt,ʔaːnaːcàk
နိုင်ငံရေး ကၢမိုင်
မိမိနိုင်ငံ ပြဒေသတိဝ်ဒီဝ်
အနောက်နိုင်ငံ ပြဒေသတဝ်ဝဲ်တက
အရှေ့နိုင်ငံ ပြဒေသတဝ်ဝဲ်ဒီဝ်
နိုင်ငံခြား ထၢပြဒေသ
နိုင်ငံခြားဖုန်း တိုဂၢ်ဖိန်ထၢပြဒေသ
နိုင်ငံခြားသား ဇၢယဇၢဝထၢပြဒေသ
နိုင်ငံခြားသူ ဟညိုဇၢဝထၢပြဒေသ
နိုင်ငံခြားဘာသာ ဘၢသၢဝထၢပြဒေသ

နိုင်ငံခြားသတင်း ข่าวต่างประเทศ
နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင် หนังต่างประเทศ
နိုင်ငံခြားငွေ เงินต่างประเทศ
နိုင်ငံခြားကုန် สินค้าต่างประเทศ
နိုင်ငံခြားရေးရုံး กระทรวงการต่างประเทศ
နိုင်ငံခြားရေးဌာန กองการต่างประเทศ
နိုင်ငံခြားရေးရာ กิจการการต่างประเทศ
နိုင်ငံရေးသမား นักการเมือง

အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ ประเทศเพื่อนบ้าน
ကိုးရီးယားနိုင်ငံ ประเทศเกาหลี
ထိုင်းနိုင်ငံ ประเทศไทย
ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ ประเทศบังคลาเทศ
မြန်မာနိုင်ငံ ประเทศพม่า
လာအိုနိုင်ငံ ประเทศลาว
ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ประเทศเวียดนาม
ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ประเทศกัมพูชา
အိန္ဒိယနိုင်ငံ ประเทศอินเดีย
တရုတ်ပြည်သူသမ္မတနိုင်ငံ
สาธารณรัฐประชาชนจีน

နိုင်လွန် naiñluñ น. ไนลอน nay-rɔ̀n ə.nylon
နိုင်လွန်ကြိုး เชือกไนลอน

နိုင်း nâiñ ว. ดุจ,เปรียบดุจ dùt,prìap-dùt
သူများစိတ်ကိုသိစေလို ကိုယ့်စိတ်နှင့်သာနိုင်း
รู้ใจผู้อื่นเปรียบดุจรู้ใจตนเอง

နုစ် nṵ ก. จม com
ရေနုစ် จมน้ำ
လှေနုစ်,သင်္ဘောနုစ် เรือจม

နည်း nì น. นัย,วิธี nay,wí-thi:
နည်းပြ ครูฝึก,ติวเตอร์
ဂီတနည်းပြ ครูสอนดนตรี
အားကစားနည်းပြဆရာ ครูฝึกพละ
ကစားနည်း วิธีเล่น,กีฬา
လက်စားချေနည်း วิธีตอบแทน(แก้แค้น)
အလှပြင်နည်း การตกแต่งความงาม
မြန်မာစာရေးနည်း การเขียนอักษรพม่า
ကြက်တောင်ရိုက်ကစားနည်း
การเล่นตีลูกขนไก่,กีฬาแบดมินตัน
ဘောလုံးကစားနည်း
การเล่นฟุตบอล,กีฬาฟุตบอล
စက္ကူကတ်ကြေးနဲ့ကျောက်ခဲကစားနည်း
การเล่นเป่ายิงฉุบ

နည်း ဃì ป. (คำลงท้ายคำถาม)
မည်သည့်လုပ်ဆောင်သနည်း
จะจัดการอย่างไร

နည်း,နဲ့ ဃì,nɛ̂ ว. น้อย nɔ́:y
ဝမ်းနည်း เสียใจ
အားနည်း อ่อนแอ,(ความรู้)อ่อน
အင်းအားနည်း พละกำลังอ่อน
ငွေအင်းအားနည်း กำลังเงินน้อย
အားနည်းတဲ့ဘာသာ วิชาที่อ่อน(ไม่เก่ง)

နည်းနည်း,နဲနဲ น้อยหน่อย
နည်းနည်းလောက် สักนิดหน่อย
ငွေနည်းနည်းရှိတယ် มีเงินนิดหน่อย
နည်းနည်းချန်ထား เหลือไว้นิดหน่อย
နည်းနည်းစား กินนิดหน่อย
နည်းနည်းများ มากไปหน่อย
စားတာ နည်းနည်းများသွားတယ်
กินมากไปหน่อย
စားတာ နည်းနည်းနည်းသွားတယ်
กินน้อยไปหน่อย

နည်းနည်းပါးပါး เล็กๆน้อยๆ,นิดหน่อย
နည်းနည်းပါးပါးပြောတတ်တယ် พูดได้นิดหน่อย

အနည်းငယ် น้อยนิด
အနည်းငယ်ရှိတယ် มีอยู่น้อยนิด

နတ် na' น. นัต,เทพนัต,เทพ nát,thêːp-nát,thêːp
ကိုယ်စောင့်နတ် เทพประจำตัว
ကျောင်းစောင့်နတ် เทพรักษาวัด
တံခါးစောင့်နတ် เทพรักษาประตู
တောစောင့်နတ် เทพรักษาป่า,เทพารักษ์
နိုင်ငံစောင့်နတ် เทพรักษาประเทศ
မြစ်စောင့်နတ် เทพรักษาแม่น้ำ
မြို့စောင့်နတ် เสื้อเมือง(เทพรักษาเมือง)
လယ်စောင့်နတ် เทพรักษานา
သစ်ပင်စောင့်နတ် เทพรักษาต้นไม้,รุกขเทวดา
သာသနာစောင့်နတ် เทพผู้รักษ์ศาสนา
အိမ်စောင့်နတ် เทพรักษาบ้าน
မိုးနတ်သား เทพแห่งฝน
ရေနတ်မင်း เทพรักษาน้ำ
သမုဒ္ဒရာစောင့်နတ် เจ้าสมุทร

ဝိသုဒ္ဓိနတ် — วิสุทธิเทพ(พระพุทธเจ้า)
သမ္မုတိနတ် — สมมุติเทพ
မင်းမဟာဂိရိနတ် — มหาคีรีนัต
နတ်သား — เทวดา,เทพ
နတ်သမီး — นางฟ้า, โสเภณี(สา.–แม่เทพธิดา)
နတ်ဆိုး,မိစ္ဆာနတ် — เทพร้าย,มิจฉานัต

နတ်ရွာ — สวรรค์(หมู่บ้านเทพ)
နတ်ပြည် — สวรรค์(ประเทศเทพ)
နတ်ဌာန — สวรรค์(สถานที่ของเทพ)
နတ်ကွန်း — ศาลเทพนัต
နတ်နှုန်း — ศาลเจ้า,ศาลนัต(วังเทพ)
နတ်စင် — หิ้งเทพนัต

နတ်က — การเต้นเข้าทรงนัต
နတ်တင် — เชิ่นสรวงนัต
နတ်ပွဲ — งานบูชานัต
နတ်ကတော်,နတ်ဝင်သည် — คนทรงเจ้า,คนเข้าทรง
နတ်ဟောဆရာ — หมอผี
နတ်လိပ်ပြာ — วิญญานนัต
နတ်သီချင်း — เพลงบูชานัต
နတ်ကိုးကွယ်တယ် — นับถือนัต
နတ်စာ — เครื่องเชิ่นสรวงนัต
နတ်အုန်းသီး — มะพร้าวบูชานัต
နတ်ဝင် — นัตลง,ผีเข้า
နတ်ဥက်တယ် — นัตบังตา
နတ်ရွာစ် — เสด็จสวรรคต(สู่เมืองเทพ)
ခင်ဗျားနဲ့တွေ့ရတာ နတ်သီကြားနဲ့ - တွေ့ရသလိုပါပဲ — ได้พบกับคุณดุจได้พบพระอินทร์(ช่วยเหลือได้ทุกอย่าง)

နုတ် no͡ʔ,nṵ͡ʔ ก. ถอน,หักออก,ลบ thə̀n,hàk-ʔɔ́k,lóp

ငွေကိုနုတ် — ถอนเงิน
တစ်ဆယ်နုတ် — หักออกสิบจิ๊ต
စပါးပင်ကိုနုတ် — ถอนต้นข้าว
ဆံပင်ဖြူနုတ် — ถอนผมหงอก
သွားကိုနုတ် — ถอนฟัน
မြေပဲပင်နုတ် — ถอนต้นถั่ว
ဝမ်းနုတ်ဆေး — ยาระบาย(ยาถอนท้อง)
နုတ်ကြွင်း — เศษที่เหลือจากลบ
၄ နဲ့ ၂ နုတ်ရင် ဘယ်လောက်ကျန်သလဲ — หากหัก 2 จาก 4 เหลือเท่าไร

နှုန့် nàñ ก. กระดิก kradìk

နှုံးနှုန့် — กระดิกเข่า
ခွေး အမြီးနှုန့်တယ် — หมากระดิกหาง

နှုန်း nâñ น. ราชวัง râ-t-chawaŋ

နှုန်းတော် — พระราชวัง
နတ်နှုန်း — ศาลเจ้า,ศาลเทพนัต
နှုန်းသက် — รัชสมัย,รัชกาล
နှုန်းတက် — ขึ้นครองบัลลังก์
နှုန်းစ် — เสวยราชบัลลังก์
နှုန်းစ်တော်မူ — ทรงเสวยราชบัลลังก์
နှုန်းထိုင် — นั่งบัลลังก์
နှုန်းချ — ปลดจากบัลลังก์
နှုန်းကျ — ตกจากบัลลังก์

နှုန်း nâñ น. เส้น,สาย sên,sǎ-y

နှုန်းကြီး — เส้นใหญ่
နှုန်းလတ် — เส้นกลาง
နှုန်းသေး — เส้นเล็ก
ကြေးနှုန်းကြိုး — สายโทรเลข
စကားပြောကြေးနှုန်း — โทรศัพท์

နှုန်းကထိ nâñkəthì น. ข้าวเหนียวหน้ากะทิ khâ-w-nǐaw-nâ-ka-thí? ทย.

နှုန်းလုံးကျိုင် nâñlôñjaiñ น. กระถินเทศ,ดอกคำใต้ kra-thǐn-thêt,dɔ̀k-kham-tây

နုံန်း nôñ น. ตะกอนดิน,ตะกอนเลน takɔ̀n-din,takɔ̀n-lɛ̀n

နုံန်းတင်မြေနုံ — ดินโคลน,ขี้เลน

နုပ် na͡ʔ ว. ไน่,ระอุ nây,ra?ù?

ထမင်းနုပ်တယ် — ข้าวไน่,ข้าวระอุ
အမဲသားနုပ်တယ် — เนื้อวัวนุ่ม

နုပ်,အနုပ် na͡ʔ,ʔənaʔ ล. มื้อ(อาหาร) mɨ́

ဆွမ်းတစ်နုပ် — ภัตตาหารหนึ่งมื้อ
ထမင်းတစ်နုပ် — ข้าวหนึ่งมื้อ

နုပ်စာ — สักมื้อ
ကြက်သားတစ်နုပ်စာ — เนื้อไก่สักหนึ่งมื้อ
ငါးတစ်နုပ်စာ — ปลาสักหนึ่งมื้อ
ခေါက်ဆွဲတစ်နုပ်စာ — ก๋วยเตี๋ยวสักหนึ่งมื้อ
ထမင်းတစ်နုပ်စာ — ข้าวสักหนึ่งมื้อ
ဟင်းတစ်နုပ်စာ — แกงสักหนึ่งมื้อ

နုပ် nòʔ ว. ละเอียด la?iat
အသားနုပ်နုပ်စဉ်းတယ် สับเนื้อให้ละเอียดๆ

နမ်း nàñ ก. คม,จูบ dom,cu:p
ပန်းကိုနမ်း ดมดอกไม้
ပါးကိုနမ်း จูบแก้ม
နမ်းကြည့် ดมดู,ลองดม
အနံ့နမ်းတယ် ดมกลิ่น

နိမ့် nèñ ว. ต่ำ,เตี้ย tàm,tîa
နိမ့်တဲ့နေရာ สถานที่ลาดต่ำ
မြေနိမ့် ที่ลุ่ม
နိမ့်ရာ ที่ต่ำ
အနိမ့် ความต่ำ,ชั้นต่ำ
အဆင့်အတန်းနိမ့် ระดับต่ำ(ชั้นต่ำ)
အိမ်နိမ့် บ้านเตี้ยๆ
ပင်နိမ့် ไม้พุ่มเตี้ย
လေယာဉ်နိမ့်သွား เครื่องบินบินลดต่ำ
နိမ့်ကျ อยู่ต่ำ,ตกต่ำ
အဆင့်နိမ့်ကျ อยู่ในชั้นต่ำ

နိမ့်နိမ့် ต่ำๆ,เตี้ยๆ
နိမ့်နိမ့်ပျဉ် ปันต่ำๆ
အရုပ်နိမ့်နိမ့်ပါပဲ รูปร่างเตี้ยๆ
အသံနိမ့်နိမ့်ပြောတယ် พูดเสียงต่ำๆ

နယ် nɛ ก. นวด,คลุกเคล้า nûat,khlúk-khláw
ငါးဆားနယ် ปลาคลุกเคล้าเกลือ
ကောက်နယ်တယ် นวดข้าว
မုန့်နယ်တယ် นวดแป้งทำขนม
နွားနဲ့ စပါးနယ်တယ်
นวดข้าวเปลือกด้วยวัว
ငါးကိုမွှန်းပြီးမှ ဆားနဲ့နယ်ပါ
ปั้งปลาแล้วก็คลุกเกลือ
ထမင်းနဲ့ဟင်းကို နယ်စားတယ်
คลุกข้าวกับแกงกิน

နယ် nɛ น. พื้นที่,ท้องถิ่น,แว่นแคว้น
phí:n-thí:,thɔ́n-thìn,wɛ̀n-khwɛ́:n
ဘယ်နယ်ကလာသလဲ มาจากท้องถิ่นไหน
နယ်ချဲ့ပြီတိသျှ ดินแดนในผนวกของอังกฤษ
အာသံနယ် แคว้นอัสสัม
နယ်ဆင်းတယ် ลงท้องที่
နယ်နိမိတ် อาณาเขต

နယ်ဖုန်း โทรศัพท์ทางไกล(ในประเทศ)

နယ်မြေ ดินแดน,เขต
ရွှေတိဂံနယ်မြေ ดินแดนสามเหลี่ยมทองคำ
ရပ်ကွက်နယ်မြေ เขตย่าน
နယ်စပ် ชายแดน
မြန်မာနယ်စပ် ชายแดนพม่า
မြို့နယ် อำเภอ
ပခုက္ကူမြို့နယ် อำเภอปะโคะกู่

နိဿယ neʔəəyà น. นิสฺสย(แปลยกศัพท์) nít-sayá
မြန်မာနိဿယ นิสฺสยพม่า

နွား nwâ น. วัว wua
နွားထီး วัวตัวผู้
နွားမ วัวตัวเมีย
အသားစားနွား วัวเนื้อ
နို့စားနွားမ วัวนม
ခိုင်းနွား วัวใช้งาน
နွားနို့ นมวัว
နွားချို เขาวัว
နွားလပို่ หนอกวัว
နွားကျောင်းသား คนเลี้ยงวัว
နွားတစ်ကောင် วัวตัวหนึ่ง
ဟေ့နွား ไอ้วัว
(คำด่าเทียบกับ ไอ้ควาย)

နွေ nwe น. ฤดูร้อน ridu:rɔ́:n
နွေဦး,နွေဦးအခါ ต้นฤดูร้อน
နွေကာလ,နွေရာသီ,နွေအခါ ฤดูร้อน,หน้าร้อน

နွေး nwê ว. อุ่น,อบอุ่น ʔun,ʔòp-ʔun
ရေနွေး น้ำอุ่น,น้ำร้อน
ရေနွေးကြမ်း,လက်ဖက်ရည်ကြမ်း น้ำชาร้อน

နွေးထွေး อบอุ่น,อุ่น
နွေးထွေးတဲ့အိမ် บ้านที่อบอุ่น
နွေးထွေးတဲ့အသိုက် รังที่อบอุ่น
နွေးထွေးတဲ့ဥတု อากาศที่อบอุ่น
နွေးထွေးသောအာဟာရ อาหารที่อุ่นๆ
နွေးထွေးစွာကြိုဆို ต้อนรับอย่างอบอุ่น

နွှမ်း nʊ̀ñ,nwâñ ก. เฉา chăw
ဟင်းရွက်နွမ်း ผักเหี่ยวเฉา
သစ်ပင် ပန်းပင်နွမ်းတယ် ต้นไม้และไม้ดอกเหี่ยวเฉา

အသီးနွမ်းတယ် ဖလဲ့ဖိုးသွားသည်
စက္ကူနွမ်း ကြာသပတေးနေ့
အဝတ်အစားနွမ်းတယ် အဝတ်အစားဟောင်းသည်
အရောင်နွမ်း အရောင်ဟောင်းသည်
မျက်နှာနွမ်းတယ် မျက်နှာဖြူရော်သည်
အဝတ်နွမ်းနွမ်း အဝတ်ဟောင်းဟောင်း
အဟောင်းအနွမ်း ဟောင်းနွမ်းသည်

နွမ်းနယ် ပျော့ပျောင်းသည်,ညှိုးနွမ်းသည်
ကျမနွမ်းနယ်နေပြီ ကျွန်မပင်ပန်းနွမ်းနယ်နေပြီ
စိတ်ပျက်နွမ်းနယ် စိတ်ပျက်ပန်းပျက်ဖြစ်သည်

နွယ် nwɛ n. ထောဝ်လ် **thăw-wan**
နွယ်ကြိုး ထောဝ်လ်ကြိုး
သစ်ပင်ချုံနွယ် ချုံပေါက်ပင်

နွယ်သာကီ nwɛθagi n. ဗီဇ(ဂဏိတ) **wiz-thăʻ** ပ.

နှမ nəmà n. น้องสาว(ของฝ่ายชาย) **nɔ́ʻ-ŋ-sáʻw**

နှမြော nəmyɔ̀ ก. เสียดาย,หวงแหน
sĭa-daʻy,hŭan-hĕʻn
ပစ္စည်းနှမြော ပစ္စည်းကို ဆုံးရှုံးသည်ကို စိုးရိမ်သည်
ငွေနှမြော ငွေကို ဆုံးရှုံးသည်ကို စိုးရိမ်သည်
ငွေပျောက်လို့ နှမြောနေတယ် ငွေပျောက်သွားသည်ကို စိုးရိမ်နေသည်
အသက်ကိုမနှမြောဘူး အသက်ကို မငဲ့ကွက်ပါ

နှလုံး nəlôñ n. หัวใจ **hŭa-cay**
နှလုံးကောင်း ကြည်နူးသည်
နှလုံးခုန် ရင်ခုန်သည်
နှလုံးခွေ့ ကြည်နူးသည်
နှလုံးနှစ်ခွ ရင်ကွဲသည်
နှလုံးနာ စိတ်မကောင်းဖြစ်သည်
နှလုံးနောက် စိတ်ပျက်သည်
နှလုံးပိုက် ကြည်နူးသည်
နှလုံးပြု ကြည်နူးသည်
နှလုံးသွင်း ကြည်နူးသည်
နှလုံးပျက် စိတ်ပျက်သည်
နှလုံးရည် စိတ်ပျက်သည်
နှလုံးရောဂါ စိတ်ပျက်သည်
နှလုံးလှ ကြည်နူးသည်
နှလုံးသာ ကြည်နူးသည်
နှလုံးသွေး ရင်ကွဲသည်
နှလုံးသွေးပျက် စိတ်ပျက်သည်
နှလုံးအိမ် နှလုံး

နှာ nə n. จมูก **camùʻk**
နှာစေး ဆီးသီးသည်
နှာတံ ဆီးသီးသည်
နှာတံကောက် ဆီးသီးသည်
နှာခေါင်း နှာခေါင်း
နှာခေါင်းပေါက် နှာခေါင်းပေါက်
နှာခေါင်းဖျား နှာခေါင်းဖျား
နှာခေါင်းဖေး နှာခေါင်းဖေး
နှာခေါင်းမွေး နှာခေါင်းမွေး
နှာခေါင်းပေါ်တယ် နှာခေါင်းပေါ်သည်
နှာခေါင်းပေါ်လွင် နှာခေါင်းပေါ်သည်
နှာခေါင်းပြား နှာခေါင်းပြား
နှာခေါင်းပြတ် နှာခေါင်းပြတ်
နှာခေါင်းရှည် နှာခေါင်းရှည်
နှာခေါင်းတို နှာခေါင်းတို
နှာခေါင်းရှုံ့ နှာခေါင်းရှုံ့
နှာသံ နှာသံ
နှာမောင်း နှာမောင်း
ဆင်နှာမောင်း ဆင်နှာမောင်း
မျက်နှာ မျက်နှာ

နှာ,နှာချေဆေး nə,nəchezê n. ยานัตถุ์ **ya-nát**
နှာပူး ဘူးသီးသည်
နှာရွတယ် ဘူးသီးသည်
နှာနတ်တယ် ဘူးသီးသည်

နှီး nə̀ n. ตอก(ไม้ไผ่) **tɔ̀ʻk**
နှီးချည်တယ် ဘူးသီးသည်
နှီးဖြာတယ် ဘူးသီးသည်
နှီးတောင်း ဘူးသီးသည်
နှီးဖာ ဘူးသီးသည်
နှီးဦးထုပ် ဘူးသီးသည်

နှိုး nə̀ú ก. แช่,คุ้น **chêʻ,tún**
ခေါက်ဆွဲနှိုးတယ် ခေါက်ဆွဲကို ရေနွေးဖြင့် ဆေးသည်
မန်ကျည်းကိုရေနှိုးတယ် မန်ကျည်းသီးကို ရေနွေးဖြင့် ဆေးသည်
ဟင်းရွက်ကိုရေနွေးနှိုးတယ် ဟင်းရွက်ကို ရေနွေးဖြင့် ဆေးသည်
အမဲသားနှိုး အမဲသားကို ဆေးသည်
သူအနှိုးခံရတယ် သူ့ကို ဆေးသည်ခံရသည်

နှေး nə̂ ว. เชื่องช้า,ช้า **chîan-cháʻ,cháʻ**
နှေးတဲ့လိပ် လိပ်ကြီး

ငှေး nə̂ ว. เชื่องช้า,ช้า **chîan-cháʻ,cháʻ**
ငှေးတဲ့လိပ် လိပ်ကြီး

အပြောနှေး ပူတဲ့ပါးစပ်(ကြီးပါကမာ)
အသိနှေး ဉာဏ်ပါး

နှေးနှေး ဖြည်းဖြည်း
နှေးနှေးသွားတယ် ဖြည်းဖြည်းသွားတယ်

နှဲ့ ဥဲ့ ဂ. ပြီ,နာဒ bi:,nûat
သူပေါင်မုန့်ကိုနှဲ့တယ် သူပြီးမုန့်ကိုစားတယ်
ခေါင်းနှဲ့တယ် နာဒမှုန့်(နာဒမှုန့်)
သူပတ်စာထိုးဘို့ ထမင်းကိုနှဲ့တယ်
သူပြီးသောအခါ ထမင်းကိုစားတယ်

နှဲ့ ဥဲ့ ဝ. ပြီ (ပြီးပြီ) pi:
နှဲ့မှုတ် ပြီးပြီ

နှဲ့ ဥဲ့ ဝ. ကပ်,ကပ်စပ် ni:t,nip
ကပ်စေးနှဲ့ ကပ်စေးကပ်စပ်

နှဲ့ ဥဲ့ ဂ. ခြုတ် chû:k
သူ ဒီတိုင်ကိုနှဲ့တယ် သူခြုတ်ဒီသံကို
သွားနှဲ့ သွားပြုတ်

နှော ဥဝဲ ဂ. ပေါင်း,ဖတ် pon,phasŏm
သွေးနှော သွေးဖတ်
ရောနှော ဖတ်ပေါင်း,ပေါင်းဖတ်
ဘာသာစကားမျာ ရောနှောတယ်
ဘာသာစကားများ ဖတ်ပေါင်းတယ်

နှံ့ ဥဝဲ ဂ. ဖတ်,ပိတ် hùat,sát
အဖေက သားကို တော်တော်နှံ့တယ်
ဖခင်က သားကို ကြိုးကြိုးစားစားသင်ကြားပေးတယ်
အုတ်ခဲနဲ့ နှံ့တယ်
ပိတ်ဖို့အုတ်ခဲနှင့် ပိတ်ထားသည်

နှံ့ ဥဝဲ ဝ. တိုက်ကပ်တ ták-kate:n
နှံ့ကောင် တိုက်ကပ်တ

နှံ့ ဥဝဲ ဝ. ခွဲ(ပြီးခွဲ) khû:
ဇနီးမောင်နှံ့ ခွဲသားမယား

နှံ့,အနှံ့ ဥဝဲ,ʔəဥဝဲ ဝ. ရောင်(ဆန်),ရောင်(ဆန်) ruaŋ
စပါးနှံ့ စပါးရောင်
ပြောင်းနှံ့ ပြောင်းရောင်
တယောက်တနှံ့စား တယောက်တရောင်စားသည်

နှံ့စားပြောင်း ဥဝဲñzâpyɔ̃ဝဲ ဝ. ဆန်ပြောင်း khâ:n-pyɔ̃ñzəbâ
ဟုလည်းခေါ်သည် ပြောင်းစပါး pyɔ̃ñzəbâ

နှံ့ ဥဝဲñà ဂ. ဖုံ fúŋ
ဖုတ်နှံ့ ဖုန်ဖုံ
ပျံ့နှံ့ ဖုံကြဲ
အနှံ့ပျံ့နှံ့ ကြဲဖုံကြဲခြင်း
ဖုန်ပျံ့နှံ့ ဖုန်ဖုံကြဲခြင်း
သတင်းပျံ့နှံ့ သတင်းကြဲခြင်း

နှိုး ဥဝံ ဂ. ပလုတ် plùk
သူကိုနှိုးတယ် သူ့ကိုပလုတ်သည်
အမေကိုမနှိုးပါနဲ့ အမေ့ကိုမပလုတ်ပါနှင့်
စက်နှိုးတယ် စက်ကိုပလုတ်သည်
နှိုးစက် နာရီပလုတ်

နှက် ဥဲ့ ဂ. ထုပ် thúp
ရိုက်နှက် ထုပ်သည်
ရိုက်ပုတ်ထိုးနှက် ထုပ်ပုတ်ထိုးထုပ်
နှက်ပြောတယ် ထုပ်ပြောသည်

နှောက် ဥဝံ ဂ. ကွာ kuan
စိတ်ကို နှောက်တယ် ကွာစိတ်
ရေကို နှောက်တယ် ကွာရေ(ရေကိုဆူအောင်)

နှိုက် ဥaĭ ဂ. လွှား,ခတ် lúaŋ,còk
ရေအိုးထဲသို့ လက်နှိုက်တယ် လွှားလက်ကိုရေအိုးထဲသို့
အိတ်ထဲသို့ လက်နှိုက်တယ် လက်ကိုအိတ်ထဲသို့ခတ်သည်
သူခိုး အိတ်ထဲက နှိုက်တယ် သူခိုးသည်အိတ်ထဲမှခတ်သည်
ခါးပိုက်နှိုက် ခါးပိုက်ခတ်သူ
မဲနှိုက် မဲခတ်

နှင် ဥiñ ဂ. ခြဲ,ပြတ်ခြဲ lâu,khàp-lâu
နှင်ထုတ် ပြတ်ခြဲ,ခြဲထုတ်
အိမ်ကနှင်ထုတ်တယ် အိမ်မှခြဲထုတ်သည်
ဆရာကကျောင်းနှင်ထုတ်တယ်
ဆရာကကျောင်းမှ(ကျောင်းသားကို)ခြဲထုတ်သည်
တိုင်းသူပြည်သား လူဆိုးကိုနှင်ထုတ်ခဲ့တယ်
ပြည်သူလူထုကဓားပြကိုခြဲထုတ်ခဲ့သည်

နှင်တံ ဥiñdañ ဂ. နွား sɛ̂:
နွားနှင်တံ နွားကိုင်တံ
နှင်တံနဲ့မောင်း နွားကိုင်တံဖြင့်မောင်း

နှင့်,နဲ့ ဥiñ,nɛ̀ ပ. ဖြင့် dûay

ကားနှင့်သွားသည် ไปด้วยรถยนต์
တူနှင့်ရိုက်သည် ตอกด้วยฆ้อน
ดู နဲ့ "ด้วย"

နှင့်,နဲ့ ɲɛ̀ɰ̃,nɛ̀ ป. กับ kàp
အမေနှင့်ကျွန်မ ဈေးကို သွားမည်
ฉันจะไปตลาดกับแม่
ดู နဲ့ "กับ"

နှင့် ɲɛ̀ɰ̃ ว. ก่อน kɔ̀ːn
ထမင်းစားနှင့်ပြီ กินข้าวก่อนแล้ว
အမေအရင်စားနှင့်ပါ แม่กินข้าวก่อนเถอะ
သွားနှင့်ပါ ไปก่อนนะ

နှင့်,နဲ့ ɲɛ̀ɰ̃,nɛ̀ สัน. ด้วยเพราะ dûay-phrɔ́?
အညစ်အကြေးနှင့် ရောဂါပိုးများပါသည်
มีโรคมาก ด้วยเพราะความสกปรก
ดู နဲ့ "ด้วยเพราะ"

နှင့်,နဲ့ ɲɛ̀ɰ̃,nɛ̀ สัน. และ lɛ́?
နှင့်အတူ พร้อมด้วย,พร้อมกับ
ကျွန်တော် နှင့်အတူ သူငယ်ချင်းများ
- အိမ်မှာနေသည်
ผมพร้อมด้วยเพื่อนๆอยู่ที่บ้าน
နွားမများကို နို့ရရန်နှင့် မျိုးပွားရန်
- မွေးမြူကြသည်
วัวตัวเมียเลี้ยงไว้เพื่อขยายพันธุ์และได้นมวัว
ดู နဲ့ "และ"

နှင်း ɲɪ̀ɰ̃ น. น้ำค้าง,หมอก náːm-kháːŋ,mɔ̀ːk
နှင်းရည်စက်,နှင်းပေါက် หยดน้ำค้าง
နှင်းခဲ หิมะ
ဆီးနှင်း หมอก
နှင်းကျ น้ำค้างตก,น้ำค้างลง
နှင်းပေါက်ကျ หยดน้ำค้างลง
သစ်ရွက်ပေါ်မှာ နှင်းရှိတယ် มีน้ำค้างบนใบไม้

နှင်းဆီ ɲɪ̀ɰ̃zi น. กุหลาบ kùlàːp
နှင်းဆီပင် ต้นกุหลาบ
နှင်းဆီပန်း ดอกกุหลาบ
နှင်းဆီပန်းရောင် สีดอกกุหลาบ
နှင်းရည် น้ำหอม(จากดอกไม้หอม)

နှင်းသီး ɲɪ̀ɰ̃θí น. ชมพู่ chom-phúː
နှင်းသီးပင် ต้นชมพู่
တရုတ်နှင်းသီး ชมพู่จีน

နှောင့် ɲɔ̀ɰ̃ ก. รบกวน róp-kuan
နှောင့်ယှက် รบกวน
မနှောင့်ယှက်နဲ့ อย่ารบกวน
သူနှောင့်ယှက်မှာကို ကြောက်တယ်
กลัวเขาจะรบกวน
အနှောင့်အယှက် การรบกวน

နှောင့်,အနှောင့် ɲɔ̀ɰ̃,ʔəɲɔ̀ɰ̃ น. สัน sǎn
ဓားနှောင့် สันมีด

နှောင့်နှေးကြန့်ကြာ ɲɔ̀ɰ̃ɲêcàɰ̃ja ว. ยืดเยื้อ yɪ́t-yɪ́a
သူကြောင့် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာတယ်
ยืดเยื้อไปเพราะเขา
နှောင့်နှေးကြန့်ကြာတဲ့အကြောင်း
เรื่องราวที่ยืดเยื้อ

နှောင်း ɲɔ̀ɰ̃ ว. ช้า,ล่า,(ภาย)หลัง chá-,lâ-,lăŋ
နှောင်းလူ คนรุ่นหลัง
သိတာ နှောင်းသွားပြီ รู้ช้าไปแล้ว
အချိန်နှောင်းသွားပြီ เวลาช้าไปแล้ว
အရောက် နှောင်းတယ် มาถึงช้า,มาถึงล่า

နှိုင်း,နှိုင်းယှဉ် ɲáiɰ̃,ɲáiɰ̃ʃɪ̀ɰ̃ ก. เปรียบเทียบ,เทียบเคียง priap-thîap,thìap-khiaŋ
နှိုင်းစာ เปรียบเทียบ
ဘာန်ကောက်မြို့နဲ့ဇင်းမယ်မြို့ကို
- နှိုင်းယှဉ်ကြည့်တယ်
เปรียบเทียบดูระหว่างบางกอกกับเชียงใหม่

နှစ် ɲɪʔ ก. จม(ทำให้จม),จุ่ม com,cùm
လှေနှစ် จมเรือ
ရေနှစ်သတ် ฆ่ากดจมน้ำ
အချဉ်ရည်ထဲမှာ အသားလုံး နှစ်တယ်
จุ่มลูกชิ้นในน้ำจิ้ม

နှစ်သိုက် ชอบใจ,สมใจ, ถูกใจ,สะใจ
နှစ်နှစ်သိုက်သိုက် อย่างจมลึก,อย่างสนิท
နှစ်နှစ်သိုက်သိုက်အိပ်ကောင်းတယ်
หลับสนิท(หลับลึก)
နှစ်နှစ်သိုက်သိုက် ယုံကြည်တယ်
เชื่ออย่างสนิทใจ

နှစ် ɲiˀ n. ပီ pi:

ဒီနှစ်	ပီဒီ
မနှစ်က	ပီကိုလွန်ခဲ့သော်,ပီကလေး
နောက်နှစ်	ပီဖြစ်,ပီဖြစ်ရာ
နောက်နှစ်က	ပီကုန်,ပီကလေး
နောင်နှစ်	ပီဖြစ်ရာ
ရှေ့နှစ်	ပီဖြစ်ရာ
နှစ်ဟောင်း	ပီကုန်
နှစ်သစ်	ပီဖြစ်
မဂ်လာနှစ်သစ်ကူး	သင်္ကြန်ပီဖြစ်
နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့	ဝါဆိုပီဖြစ်
နှစ်သစ်ကူး	ဆင်းသက်ပီဖြစ်
နှစ်စ	ပီစ(ပီစတင်သည်)
နှစ်ဦး	ပီစ
နှစ်ကုန်	ပီကုန်,ပီကလေး
နှစ်အလယ်	ပီလယ်
တစ်နှစ်	ပီတစ်ပီ
ပညာသင်နှစ်	ပညာသင်ပီ
နှစ်ပေါင်းများ	ပီများစွာ
နှစ်ချုပ်	ပီချုပ်စာအုပ်
ထောင်ဆယ်နှစ်ကျတယ်	ထောင်ဒဏ်ကျသည်

နှစ် ɲiˀ n. သုံး θòʊ̀

နှစ်ယောက်	သုံးယောက်
နှစ်ကောင်	သုံးကောင်
နှစ်လုံး	သုံးလုံး
နှစ်ခု	သုံးခု
နှစ်နှစ်	သုံးပီ
နှစ်လ	သုံးလ
နှစ်ရက်	သုံးရက်
နှစ်နာရီ	သုံးနာရီ,သုံးချက် (တီးသုံး,ပြန်သုံး)
နှစ်ဘက်	သုံးဘက်,သုံးဖက်
နှစ်ချောင်းငင်	သရေဖူ (ူ)
ဝစ္ဆနှစ်လုံးပေါက်	ကြောင်းအမှတ်ဝိသဿဇနီ (း)

နှစ် ɲiˀ p. ကို kò:

ဘယ်နှစ်	ကို,ဘယ်လောက်
ဘယ်နှစ်ယောက်	ကိုယောက်
ဘယ်နှစ်ရက်	ကိုရက်
ဘယ်နှစ်ခေါက်	ကိုခေါက်

နှစ်ဖက်ညီစတုဂံ nəbɛˀɲisətùgaɰ̃ n. သီးခြမ်းဖြိုင်ဖြာ sì:-ʤàm-phǐ:n-phâ:

နှစ်သက် ɲiˀθɛˀ v. ဆိုး,ဆိုးဆိုး chɔ́:p,chí:n-chɔ́:p

အနှစ်သက်ဆုံး ဆိုးဆိုးဆိုး

ကြက်မွှာ: ပုစွန်ဖွဲနဲ့ ခရုခွံမှုန့်နှစ်သက်တယ် ကြက်ဆိုးဆိုးသည် ပုစွန်ဖွဲနှင့် ခရုခွံမှုန့်

ကြိုက်နှစ်သက် ဆိုးဆိုး

ဘယ်အရောင်ကိုကြိုက်နှစ်သက်သလဲ ဆိုးဆိုးဘယ်အရောင်

ဟိုကား ကိုကြိုက်နှစ်သက်တယ် ဆိုးဆိုးဟိုကား

နှတ် ɲaˀ n. နတ်,ဖုန်း(ဗျာ),ပေါ်(ဗျာ) nàt,phòʊ̀n,pɔ̀

နှာနှတ်တယ် နတ်ဗျာ,သွေးဗျာ(ကောင်းအောင်ကုသသည်)

ရေနှတ်ပေးတယ် ဖုန်းပေါ်(ငှက်ဖုန်း,နဂါးမျိုး)

နှုတ် nòˀ n. ပါက pà:k

နှုတ်ခမ်း	ဝိမ္ဘပါက
အထက်နှုတ်ခမ်း	ဝိမ္ဘပါကပုန
အောက်နှုတ်ခမ်း	ဝိမ္ဘပါကလွှာ
နှုတ်ခမ်းစူ	ဝိမ္ဘပါကဖျဉ်း,ပါကခွံ
နှုတ်ခမ်းထူ	ဝိမ္ဘပါကထူ
နှုတ်ခမ်းပဲ့	ပါကပြဲ
နှုတ်ခမ်းနီဆိုးဆေး	လိပ်ပြာတိုက်
နှုတ်ခမ်းမွေး	မုတ်ဆိတ်
တွင်းနှုတ်ခမ်း	ပါကပုပ်
နှုတ်သီး	ခွက်ပါက

နှုတ်ပိတ်ခ ပါကပိတ်ခြင်း

နှုတ်ပေါ့ ပါကပေါ့

နှုတ်လေး ပါကလေး

နှုတ်ဆိတ် ပါကဆိတ်,ပါကစေ့

နှုတ်ဆက် နှုတ်ဆက်(ပါက)

နှုတ်ဆက်စကား နှုတ်ဆက်စကား

လက်ဆွဲနှုတ်ဆက် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်

လက်ပြနှုတ်ဆက် လက်ပြနှုတ်ဆက်

နှုန်း,အနှုန်း ɲòʊ̀ɰ̃,ʔəɲòʊ̀ɰ̃ n. အတ္ထရာ ʔàt-tra:

ငွေလဲလှယ်နှုန်း	အတ္ထရာလဲလှယ်ငွေ
နှုန်းထား	ဈေးနှုန်းထား
ဈေးနှုန်း	ဈေးနှုန်း
အမြန်နှုန်း	အတ္ထရာမြန်
ရာခိုင်နှုန်း	အတ္ထရာရာခိုင်နှုန်း

နှုပ် ɲaˀ p. ကောင်းအောင်လုပ်,ကောင်းအောင်ပြုပြင်,ပြန်ကောင်းအောင်လုပ် tham-hâu-pìay,tham-hâu-nâu, doŋ-hâu-ra-ʔù?

အမဲသားကိုနပ်အောင် နှပ်တယ်
ต้มเนื้อให้เปื่อย
ထမင်းကိုနှပ်တယ်
หุงข้าวให้ไน
ငါးသလောက်နှပ်
ปลาตะลุมพุกต้มเปื่อย(เช่น ปลาต้มเค็ม)
သူ ကျမကို လူပျိုလိုပြောပြီးနှပ်တယ်
เขาต้มฉันว่าเขาเป็นโสด
မီးအေးအေးနဲ့ နှပ်တယ်
ดง(ข้าว)ให้ระอุด้วยไฟอ่อนๆ

နှပ် nạ̀ น. น้ำมูก nâm-mûːk
နှပ်ညှစ် สั่งน้ำมูก(เป็นน้ำมูก)
နှပ်ချေး ขี้มูก
နှပ်ချေးထွက် ขี้มูกไหล,น้ำมูกไหล

နှိပ် nḛ̀ ก. กด,ปีนวด kòt,pìːp-nûat
ခြေကိုနှိပ် นวดขา
နှိပ်ကြိတ်သီး กระดุมกด,กระดุมแป๊ะ
နှိပ်နင်း เหยียบนวด
နှိပ်နယ် ปีนวด
ပုံနှိပ် เรียงพิมพ์
လက်နှိပ်စက် เครื่องพิมพ์ดีด
လက်ဗွေနှိပ် ป๊มลายน้ิวมือ
လက်မနှိပ် ป๊มน้ิวโป้ง,น้ิวหัวแม่มือ
လက်ရာနှိပ် ป๊มลายมือ
နှိပ်စက် กดขี่,รังแก

နှမ်း nậñ น. งา ŋaː
နှမ်းထောင်း งาตำ
နှမ်းစေ့ เมล็ดงา
နှမ်းဆီ น้ำมันงา
နှမ်းဖတ် กากงา
နှမ်းဖတ်ချဉ် กากงาหมัก
နှမ်းဖက်ချဉ်သုပ် งาหมักคลุก
နှမ်းပျစ် ขนมงาต้ัด

နှိမ် nḛ̀ñ ก. ปราบ praːp
နှိမ်နင်း บดขยี้,ทำลายล้าง,ปราบปราม
ရန်ကိုနှိမ်နင်း ขจัดภัย

နှိမ့် nḛ̀ñ ก. ลด(ทำให้ต่ำ),ถ่อม lót,thɔ̀m
ဈေးနှိမ့်တယ် ลดราคาลง
နည်းနည်းနှိမ့်ပါဦးဆို့ ลดลงหน่อย

နှိမ့်ချ ถ่อม,ลด
ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှိမ့်ချတယ် ถ่อมตน
ကိုယ်အလေးချိန်နှိမ့်ချတယ် ลดน้ำหนักตัว
စိတ်ကိုနှိမ့်ချတယ် ถ่อมใจ
သူကို ချို့ကနှိမ့်ချ ကြသည် บางคนดูถูกเขา
လောဘကိုနှိမ့်ချတယ် ลดความโลภลง
အလံကိုနှိမ့်ချတယ် ลดธงลง(เช่นลดครั่งเสา)

နှယ် nḛ ป. เนีย nîa
(ใช้เมื่อบ่นหรือตำหนิ)
ခင်ဗျားနှယ် အလိုက်တာ เธอเนี่ยโง่จังเลย
စားပွဲနှယ် ငယ်လိုက်တာ โต๊ะเนี่ยเล็กจังเลย
သားနှယ် စောစောကမပြောဘူး
ลูกเนี่ยไม่บอกแต่เนิ่นๆ

နွှာ nṵa ก. ปอก,ลอก pɔ̀ːk,lɔ̀ːk
သခွားသီးနွှာတယ် ปอกแตงกวา
အခွံနွှာတယ် ปอกเปลือก
အရေနွှာတယ် ลอกหนัง

နွေး nṵê ก. อุ่น,ทำให้อุ่น ʔùn,thaṁ-hâiʸ-ʔùn
ရေကိုနွေး อุ่นน้ำ
ထမင်းကိုနွေး อุ่นข้าว
ငါးပိကြော်ကိုနွေး อุ่นกะปิทอด

နွဲ့ nṵɛ̂ ก. ร่วม ruâm
ပွဲနွဲ့ ร่วมงาน
သွားနွဲ့ ไปร่วมกัน
ဝင်နွဲ့ခွင့်ရ ได้โอกาสเข้าร่วม
နွဲ့ပျော် ร่วมสนุก

(ပ)

ပ pà n. หาย,สูญหาย hă:ŋ,sŭ:n-hă:ŋ
ပပျောက် หายพ้น,สูญหาย
အန္တရာယ် ပပျောက်တယ် พ้นอันตราย,หมดภัย

ပ,ပသ pà,pəθà n. เซ่นสรวง,บวงสรวง sên-suaŋ, buaŋ-sŭaŋ
ကန်တော့ပွဲနဲ့ နတ်ကိုပသတယ်
เซ่นสรวงเทพนัตด้วยเครื่องบูชา

ပ,အပ pà,ʔəpà n. ภายนอก phâ:ŋ-nɔ̂:k
ပြည်ပလေကြောင်း สายการบินต่างประเทศ

ပ pà ว. ส่องสว่าง,กระจ่าง,สุกใส sɔ̀ŋ-sawà:ŋ,kracà:ŋ,sùk-să:ŋ
ထွန်းပ ส่องสว่าง
တောက်ပ สว่างแจ่มจ้า
လရောင်တောက်ပတယ် แสงจันทร์กระจ่างสุกใส
လှပ สวยงาม,งามขลับ
လှပတဲ့အမွေးအတောင် ขนปีกงามขลับ
ပြောပလောက်တယ် ควรพูดให้กระจ่าง

ပခုံး pəkhôũ n. บ่า,ไหล่ bà:,làŋ
ပခုံးတွန့်တယ် ยักไหล่
ပခုံးဆွဲတယ် กระชากไหล่
ပခုံးကျ ไหล่ตก(เสื้อ)
ပခုံးပေါ်မှာ ထမ်းလာတယ်
หาบมาบนบ่า

ပညာ pyiñja n. ความรู้,ปัญญา,การศึกษา khwa:m-rú:,pan-ya:,ka:n-sik-sa: ป.
ပညာတတ်တယ် ทรงภูมิปัญญา
ပညာလွန်တယ် ปัญญาเฉียบแหลม
ပညာပေးတယ် ให้ความรู้
ပညာရတယ် ได้ความรู้

ပညာရှိ ผู้มีความรู้
ပညာရှင် ผู้ทรงความรู้,นักปราชญ์
ပညာမဲ့သူ ผู้ไร้ปัญญา
ပညာရေးဝန်ကြီး รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ

ဥာဏ်ပညာ สติปัญญา
ပညာရေး การศึกษา
ပညာသင်နှစ် ปีการศึกษา
ကျောင်းပညာရေး สหศึกษา(เรียนรวมชายหญิง)
ဝိဇ္ဇာပညာ วิชาศิลปศาสตร์
သိပ္ပံပညာ วิชาวิทยาศาสตร์
ဥပဒေပညာ วิชากฎหมาย

ပတဲကော bədɛ̂gɔ̀ น. ข่า khà:
ပတဲကောကြီး ข่าใหญ่
ပတဲကောလေး ข่าตาแดง

ပတိုး bədô น. ปี่เขาควาย pì:-khăw-khwa:ŋ

ပထမ pəthəmà ว. ที่หนึ่ง thî:-nì:ŋ
ပထမဆု รางวัลที่หนึ่ง
ပထမဆုံး ลำดับแรกสุด
ပထမတန်း ชั้น(เรียน)ที่หนึ่ง
ပထမထပ် ชั้นที่หนึ่ง
ပထမလူ คนที่หนึ่ง

ပထွေး pəthwê น. พ่อเลี้ยง phɔ̀:-lîaŋ

ပဒေသာ bədeθa น. สิ่งต่างๆ,สรรพสิ่ง,สิ่งนานา ป. sìŋ-ta:ŋ-ta:ŋ,sàp-phasìŋ,sìŋ-na:-na:
ကုန်ပဒေသာဆိုင် ร้านสรรพสินค้า
ပဒေသာပင် ต้นกัลปพฤกษ์(ต้นไม้ทาน)
မီးပဒေသာ ไฟนานาชนิด
အကပဒေသာ การเต้นรำนานาชนิด
ယိုပဒေသာ ผลไม้กวนรวม
ကာတွန်းပဒေသာစာအုပ်
หนังสือการ์ตูนนานาชนิด
မြန်မာဝေါဟာရပဒေသာစကားနှက်ကျမ်း
ตำรารวมคำโวหารต่างๆในภาษาพม่า

ပယောဂဆရာ pəyogàshəya น. หมอผี,พ่อมด
mɔ̀:-phì:,phɔ̀:-mɔ́t

ပယင်း pəyîñ น. อำพัน ʔam-phan ป.

ပရဆေး pərəshê,pələshê น. ยาแผนโบราณ
ya:-phɛ̀:n-bo:ra:n อ.
ပရဆေးဆိုင် ร้านขายยาแผนโบราณ
ပရဆေးသည် คนขายยาแผนโบราณ
ပရဆေးမြစ် รากไม้สมุนไพร

ပရိနိဗ္ဗာန် pərènèbañ ก. ปรินิพพาน

parínip-pha:n ပ.
ပရိနိဗ္ဗာန်စ် သေစ်ခြင်းပရိနိဗ္ဗာန်

ပရိဘောဂ pərìbɔ̂gà န. ကိရိယာ,ပရိဘောဂ
khrîaŋ-cháy,bɔ:ri-phan ပ.
အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ ကိရိယာ,ဖာနီချာ
ပရိဘောဂတိုက် ဆိုင်ခန်းကိရိယာ

ပရိယာယ် pərìyɛ န. ဥပမာ ʔùpəmà
ပရိယာယ်စကား ဥပမာစကား

ပရိသတ် pərə̀ðə̀ န. ပရိသတ်,လူတွေ,လူအုပ်
phûi-khon,mùi-khon,phûi-chom ပ.
ကြည့်နေသောပရိသတ် လူတွေကြည့်နေသော
စာဖတ်ပရိသတ် စာဖတ်သူ
ပရိသတ်အလယ်မှာ လူအုပ်ကြားထဲမှာ

ပရစ်ဇမ် pərɪ̀zañ န. ပရစ်ဇမ် prisim အ.prism
ပရစ်ဇမ်ပုံ ပရစ်ဇမ်ပုံသဏ္ဌာန်

ပရိတ် pərə̀ʔ,pəyə̀ʔ န. ပရိတ်,မန်တ်,မန်တာ
phráʔ-parít,mon
ပရိတ်ရေ ပရိတ်ရေ
ပရိတ်အိုး ပရိတ်အိုး
ပရိတ်ကြိုး ပရိတ်ကြိုး
ပရိတ်ချည် ပရိတ်ချည်
ပရိတ်သံ ပရိတ်သံ
ပရိတ်ဆီ ပရိတ်ဆီ
ပရိတ်ရွတ်တယ် ပရိတ်ရွတ်တယ်

ပရုတ် pəyoʔ န. ကာရန်း ka:rabu:n အ.
ပရုတ်ပင် ကာရန်းပင်

ပရုတ်ဆီ pəyoʔshi န. ဆီကာရန်း,ကာရန်းဆီ sa:mɔ̀ŋ,
nám-man-ka:rabu:n

ပရုတ်လုံး pəyoʔlôũ န. ကာရန်းလုံး kà:rán-lòŋ

ပလာ bəla န. ပလာ plàw
ဂု ဗလာ

ပလာတာ pəlata န. ပလာတာ pla:ta: ဗြ.
ပဲပလာတာ ပဲပလာတာ

ပလာယာ pəlaya န. ပလာယာ,ပလာယာသံ
khi:m-ni:p,
pà:k-khî:p အ.pliers
ပလာယာနဲ့ ညှပ် ပလာယာနှင့်ညှပ်

ပလီ pəli ဂ. ပလီ,ပလီကျ,ပလီကြ(ဘာသာစကား)
lɔ̀:k-luaŋ,pô:pòt,ko:hòk
မပလီပါနဲ့ မပလီကျပါနှင့်

ပလူ pəlu န. ပလူ pəlu
ပလူကောင် ပလူကောင်

ပလူတို pəluto န. ပလူတို phlu:to:
ပလူတိုကြိုဟ် ပလူတိုကြိုဟ်

ပလောင် pəlɔ̀ũ န. ပလောင်,ပလောင်ဆိတ် palɔ̀ŋ

ပလိုင်း pəlâiñ န. ပလိုင်း,ပလိုင်းဆိတ် ta-krâ:
ပလိုင်းဆိတ်ဟာ ပလိုင်းဆိတ်ဟာ
ပလိုင်းဆိတ်ရဲ့ ပလိုင်းဆိတ်ရဲ့

ပလတ်စတစ် pəlaʔsətiʔ န. ပလတ်စတစ် phlá:t-satìk
အ.plastic
ပလတ်စတစ်အိတ် ပလတ်စတစ်အိတ်
ပလတ်စတစ်ခြင်း ပလတ်စတစ်ခြင်း
ပလတ်စတစ်ကုလားထိုင် ပလတ်စတစ်ကုလားထိုင်

ပလတ်စတာ pəlaʔsəta န. ပလတ်စတာ,ဆေးခြယ်ပြား
phlá:t-satɔ̂:,ŋa:pɛ̀ʔ-phɛ̂: အ.plaster

ပလုတ် pəloʔ န. ပလုတ် chɔ̂ŋ-pà:k
ပလုတ်ကွင်း ပလုတ်ကွင်း

ပလိပ်ရောဂါ pəleʔyɔ̂ga န. ပလိပ်ရောဂါ rɔ̂:k-rabà:t

ပလုံး pəlôñ န. ပလုံး kra-chɔ:

ပလွေ pəlwe န. ပလွေ khlùŋ
ပလွေမှုတ်တယ် ပလွေမှုတ်တယ်
ပလွေမှုတ်သံ ပလွေမှုတ်သံ
ဝါးပလွေ ဝါးပလွေ

ပဝါ pəwa န. ပဝါ phâ:-phì:n-ba:ŋ ပ.
စာဆုပ်ပဝါ စာဆုပ်ပဝါ
မျက်နှာသုတ်ပဝါ မျက်နှာသုတ်ပဝါ
လက်ကိုင်ပဝါ လက်ကိုင်ပဝါ
လက်သုတ်ပဝါ လက်သုတ်ပဝါ

တဘက်ပဝါ ผ้าพาดไหล่
ပဝါအဝါ ผ้าคลุมไหล่สีเหลือง

ပသ္ဆူး paʃû n. มลายู(เชื่อเก่า) malayu:

ပါ pa n. มีมาด้วย mi:-ma:-dûay

ထီးမပါဘူး ไม่มีร่มมาด้วย
ကားမပါဘူး ไม่มีรถมาด้วย
စိတ်မပါဘူး ไม่สนใจ
စိတ်မပါတပါ ไม่ค่อยสนใจ,ไม่มีกระจิตกระใจ
အလုပ်ကိုစိတ်မပါတပါလုပ်တယ်
ไม่ค่อยสนใจทำงาน
စိတ်ပါလက်ပါ ตั้งอกตั้งใจ
စိတ်ပါလက်ပါလုပ် ตั้งอกตั้งใจทำ
ဝါသနာမပါဘူး ไม่มีความสนใจ,ไม่ใส่ใจ
သမီးအတွက်မုန့်ပါသလား มีขนมสำหรับลูกไหม
ခဲတံပါသလား มีดินสอมาด้วยไหม
ဆရာပါလား ครูมาด้วยไหม
ဘယ်နှစ်ယောက်ပါပါလဲ มาด้วยกันกี่คน
ဘာမှမပါလာဘူးလား ไม่มีอะไรมาเลยหรือ
နွားနို့ပါသောကော်ဖီကာแฟใส่นม,กาแฟที่มีนม
အဆန်မပါတဲ့စပါး ข้าวที่ไม่มีเนื้อใน(ข้าวลีบ)
အနှစ်သာရ မပါဘူး ไม่มีแก่นสาร,ไม่มีสาระ
တို့နောက်မှသူပါလာတယ် เขามาข้างหลังพวกเรา
လင်ပါသား ลูกติดผัว(ลูกติดมากับพ่อ)
မယားပါသား ลูกติดเมีย(ลูกติดมากับแม่)
မွေးရာပါ มีมาแต่เกิด
ဝမ်းတွင်ပါရောဂါ โรคที่เป็นมาแต่เกิด
ဝမ်းတွင်ပါအရူး บ้ามาแต่เกิด
ဝမ်းတွင်ပါအကန်း บอดมาแต่เกิด
မြေပဲပင်ကို ဥတွေပါအောင်နုတ်နော်
ถอนต้นถั่วให้ติดเม็ดมาด้วยนะ

ပါသွား ติดไป
ရောဂါပါသွားတယ် ติดโรคไป
မီးလောင်တဲ့အထဲပါသွားတယ် หายไปกับไฟ
ဖမ်းတဲ့အထဲပါသွားလိမ့်မယ် อาจจะถูกจับไป
ကားတိုက်တဲ့အထဲပါသွားတယ်
ติดอยู่ในอุบัติเหตุรถชน

ပါဝင် เข้าร่วม
ပါဝင်ကစား เข้าร่วมเล่น
ပါဝင်သူ ผู้เข้าร่วม
လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်
ได้เคยเข้าร่วมในสงคราม(เพื่อ)อิสรภาพกัน

ဒီအထုပ်မှာ စာအုပ်ပါဝင်သည်
บรรจุหนังสือไว้ในห่อนี้

ပါ pa ป. โปรด(คำแสดงความสุภาพ) pro:t

ကျွမ်ဟာပါ ของดิฉัน
ထားခဲ့ပါ မပူပါနဲ့ (ฝาก)วางได้ ไม่ต้องห่วง
စာပြန်ရေးပါ เขียนจดหมายตอบกลับ
စိတ်မပါလို့ပါ ไม่มีกระจิตกระใจ,ไม่สนใจ
မြန်မြန်စားပါ โปรดกินไวๆ
ထိုင်ပါ โปรดนั่ง
ရပ်ပါ โปรดยืน

..ပါသလား หรือนี่
မရပါသလား ไม่ได้หรือนี่
မလာပါသလား ไม่มาหรือนี่

..ပါစေ ขอให้,ขอจง
စာတော်ပါစေ ขอให้เรียนหนังสือเก่ง
စာတတ်ပါစေ ขอให้เก่งหนังสือ
လူတော်ဖြစ်ပါစေ ขอให้เป็นคนเก่ง
စာမေးပွဲအောင်ပါစေ ขอให้สอบได้
ကျန်းမာပါစေ ขอให้สุขภาพดี
ချမ်းသာပါစေ ขอให้สุขสบาย
ပန်းလိုပွင့်လန်းပါစေ ขอให้ชื่นบานดั่งดอกไม้
ရေလိုအေးမြပါစေ ขอให้ชุ่มเย็นดั่งน้ำ
အသက်ရှည်ပါစေ ขอให้อายุยืนยาว
ဘေးကင်းပါစေ ขอให้รอดพ้นภัย
ရန်ကင်းပါစေ ขอให้รอดพ้นศัตรู
ကံကောင်းပါစေ ขอให้โชคดี
သိန်းထီပေါက်ပါစေ ขอให้ถูกหวยเงินแสน
မိုးကြိုးပစ်ပါစေ ขอให้ฟ้าผ่า
သာသနာပြုရပါစေ
ขอจงได้มีโอกาสบำรุงพระศาสนา
ကတိအတိုင်းတည်ပါစေ
ขอจงยึดมั่นในคำสัญญา
အိပ်မက်ကောင်းကောင်းမက်ပါစေ
ขอจงนอนหลับฝันดี
ချစ်စရာကောင်းတဲ့မိန်းကလေးဖြစ်ပါစေ
ขอจงเป็นสาวน้อยที่น่ารัก

..ပါရစေ ขอ,ขอให้ได้
နည်းနည်းစားပါရစေ ขอกินนิดหน่อย
ထားခဲ့ပါရစေ ขอ(ฝาก)วางไว้หน่อย
သိခွင့်ရှိရင် သိပါရစေ
หากเป็นไปได้ขอทราบด้วย

..ပါလေး นี่นา,วิมี่
ဒီမှာစပါးတွေပါလေး นี่ข้าวิมี่
သနားစရာပါလေး น่าสงสารจังเลยนะนี่
ဒီနေ့ဟာ့မွေးနေ့ပါလေး
วันนี้เป็นวันเกิดของฉันนี่นา

ပါ့ จริงๆ(เน้นกริยา)
ငါ ကူညီပါ့မယ် ฉันจะช่วยจริงๆ
လုပ်ပေးပါ့မယ် จะทำให้จริงๆ
ဝယ်ပါ့မလား จะซื้อจริงๆหรือเปล่า
ဘာရပါ့မလဲကွာ เป็นไปได้อย่างไรวะ
ဘယ်ရပါ့မလဲကွယ်
จะ(ทำ)จริงๆได้อย่างไรวะ
ဘယ်ကောင်းပါ့မလဲ မသွားမကောင်းဘူးနော်
จะดีได้อย่างไร หากไม่ไปก็ไม่ดีนะ

ပါကစ္စတန် pakiʔsətañ n. ปากีสถาน
pa:ki:sa-thă:n
ပါကစ္စတန်ပြည် ประเทศปากีสถาน

ပါဆယ် pashɛ n. พัสดุ phát-sadù? a.parcel
ပါဆယ်ထုပ် ห่อพัสดุ

ပါတီ pati n. พรรค phák a.party
နိုင်ငံရေးပါတီ พรรคการเมือง
နိုင်ငံရေးပါတီအဖွဲ့ဝင် สมาชิกพรรคการเมือง

ပါတီ pati n. งานปาตี้ ŋa:n-pa:tî: a.party
ပါတီပွဲသွားတယ် ไปงานปาตี้

ပါဒ padà n. บาท,ถ้อยคำ bà:t,thôy-kham
တစ်ခွန်းတစ်ပါဒမှ မပြောနိုင်
ไม่สามารถพูดได้สักถ้อยคำ

ပါမောက္ခ pamɔ̀ʔkhà n. คณบดี khanábɔ:di: n.
တွဲဖက်ပါမောက္ခ รองคณบดี
ပါမောက္ခချုပ် อธิการบดี

ပါရဂူ parəgu n. นักปราชญ์,ดอกเตอร์ nák-prà:t, dɔ́k-tâ: n.
ပါရဂူဘွဲ့ ปริญญาเอก
ပါဠိပါရဂူ ปราชญ์ทางภาษาบาลี

ပါလချောင်ကြော် palɛchɔ̀ñcɔ n. กะปิห่า
kapì-khûa มล.
คล้ายน้ำพริกนรก ทำจากพริกเผา ใส่กุ้งแห้ง กะปิ หอม กระเทียม

ပါလေရာ paleya n. คนสอดรู้สอดเห็น
khon-sɔ̀:t-rú:-sɔ̀:t-hěn

ပါး pâ n. ฝาก,ส่งต่อให้ fà:k,sòŋ-tɔ̀:-hây
လူကြုံပါးတယ် ฝากผู้รับฝากส่งต่อให้

ပါး pâ n. แก้ม kɛ̂:m
ပါးရိုက် ตบแก้ม(ตบหน้า)
ပါးလိမ်ဆွဲ หยิกแก้ม
နှင်းဆီရောင်ရှိသောပါး แก้มสีกุหลาบ
ပါးနီ แก้มแดง
ပါးမို့ထွက် แก้มอิ่มเอิบ
ပါးစုန့်ထွက် แก้มอิ่มเอิบ
ပါးရိုး โหนกแก้ม(กระดูกแก้ม)
ပါးခွက် แก้มตอบ,แก้มบุ๋ม(เพราะฟันหลอ)
ပါးချိုင့် ลักยิ้ม(บุ๋มแก้ม)
တင်ပါး สะโพก,แก้มก้น
ပါးချိတ်ရောင်နာ โรคคางทูม
ပါးကွက် วงแป้ง(ทะนะคา)บนแก้ม
သနပ်ခါးပါးကွက်လိမ်းတယ်
ทาทะนะคาเป็นวงบนแก้ม
ပါးစပ် ปาก
ကမ်းပါး ริมฝั่งน้ำ

ပါး pâ a. ท่าน,องค์,รูป thâ:n,ʔoŋ,rú:p
သူတပါး ผู้อื่น
မိဘနှစ်ပါး บิดามารดาทั้งสองท่าน
ရှင်ဘုရင်တစ်ပါး กษัตริย์องค์หนึ่ง
ဘုန်းကြီးတစ်ပါး พระสงฆ์หนึ่งรูป
ရဟန္တာတစ်ပါး พระอรหันต์หนึ่งองค์
မယ်သီလတစ်ပါး ชีหนึ่งรูป
ရဿေတစ်ပါး ฤษีหนึ่งตน
အဟာရဝတ်တစ်ပါး ชาตุอาหารหนึ่งอย่าง
ဥတုသုံးပါး ฤดูกาลสามฤดู

ပါး pâ ว. ฉลาด,เฉียบคม chalà:t,chìap-khom
သူပါးတယ် เขาฉลาด,เขาเฉียบคม
ပါးနပ် ฉลาด,ฉลาดเฉลียว
ပါးနပ်တဲ့မြေခွေး หมาป่าที่ฉลาดเฉลียว

ပါး pâ ว. บาง ba:ŋ

ဆံပင်ပါးတယ် ผมบาง
မွေးခိုးမွေးပါးတယ် ขนค้ิวบาง
ညည်သည်မှားပါးတယ် แขกเบาบาง(ไม่มาก)
နှားပါး หูตี,หูไว

ပါးပါး บางๆ
ဒီအမဲသားတုံးကို ပါးပါးလွှာပါ
แล่เนื้อให้บางหน่อยนะ

နုည်းနုည်းပါးပါး นิดหน่อย
နုည်းနုည်းပါးပါးပြောတတ်တယ် พูดเป็นนิดหน่อย

ပါးစပ် bəzaʔ น. ปาก pàːk
ပါးစပ်ပေါက် ช่องปาก
ပါးစပ်ပျက်တယ် ปากเผื่อน
ပါးစပ်ပျက်လို့ စားမကောင်းဘူး
กินไม่อร่อยเพราะปากเผื่อน
ပါးစပ် အငြိမ်မနေဘူး ปากไม่ว่าง(กินตลอด),
ปากอยู่ไม่สุข(พูดเรื่อยเปื่อย)
ပါးစပ်ပုပ်တယ် ปากเสีย(พูดชั่วลามก)
ပါးစပ်ဆော့တယ် ปากอยู่ไม่สุข(ปากซุกซน)
ပါးစပ်ကြမ်းတယ် ปากหยาบคาย
ပါးစပ်ဖွာ ปากโป้ง,ปากสว่าง
ပါးစပ်ရာဇဝင် ตำนานเล่าขาน,ตำนานปาก,
พงศาวดารบอกเล่า
ပါးစပ်သတင်း เรื่องเล่าลือ(พูดปากต่อปาก)

ပါးပျဉ်း bâbyiñ น. แม่เปี้ย,เหนียง mɛ̀ːbìa,nǐaŋ
ကြက်ပါးပျဉ်း เหนียงคอไก่
မြွေပါးပျဉ်း แม่เปี้ยงู
ပါးပျဉ်းထောင်တယ် ชูแม่เปี้ย

ပိ pi ก. (กด)ทับอยู่ (kòt)tháp-yùː
သူ စာအုပ်ပိတယ် หนังสือ(ล้ม)ทับเขา
သူ အိမ်ပြိုကျလို့ ပိတယ် บ้านพังทับเขา
တိုက်ပိတယ် ตึกพังทับ
အလုပ်ပိတယ် งานล้มทับ
ငါးပိ ปลาหมัก เช่น ปลาร้า,กะปิ

ပိတုန်း bədòñ น. แมลงภู่ malɛ̀ŋ-phùː
ပိတုန်းရောင်ကောသာ
เกศาที่ดำขลับดุจสีปีกแมลงภู่

ပိသာ peʔa น. ปิตา(1.633 ก.ก.)
1 ปิตา เท่ากับ 100 จัต,จัตตา
သင်္ကြားလေးပိသာ น้ำตาลสี่ปิตา

ပိ pi ว. ชัดเจน chát-cèːn
သူ ထိုင်းစကားပြောတာ မပိဘူး
เขาพูดภาษาไทยไม่ชัดเจน

ပီပြင် คมชัด,แจ๋ว
ပန်းချီကားပီပြင်တယ် ภาพวาดคมชัด
ဓာတ်ပုံပီပြင်တယ် ภาพถ่ายคมชัด
အမူအရာပီပြင်တယ် มาดแจ๋ว

ပီသ ชัดเจน
မြင်ရတာ မပီသဘူး เห็นไม่ชัดเจน
ပီပီသသပြောပါ พูดชัดๆ

ပီ,ပြီ pi,pyi ป. แล้ว lɛ́ːw
ดูใน ပြီ "แล้ว"

ပီကေ pike น. หมากฝรั่ง màːk-faràŋ

ပီတိ pitì น. ปีติ piːtì บ.
ဝမ်းသာပီတိ ปีติยินดี
ပီတိဖြစ်တယ် รู้สึกปีติยินดี,เป็นปีติ

ပီယ piyà น. ปิยะ pìyá บ.
ပီယဆေး ยาเสน่ห์

ပီလာ bilâ น. แมงดาทะเล mɛ̀ŋ-daː-thaleː

ပီလောပီနှံ palɔ̀pìnañ น. มันสำปะหลัง
man-sǎm-palǎŋ มล.
ပီလောပီနှံပင် ต้นมันสำปะหลัง
ပီလောပီနှံဥ หัวมันสำปะหลัง

ပီး,ပြီး pî ก. เสร็จ sèt
ดูใน ပြီး "เสร็จ"

ပု pù ว. เตี้ย tîa
လူပု คนเตี้ย
တိုက်ပုကလေး ตึกเตี้ยๆเล็กๆ
ပုပု เตี้ยๆ
ပုကွ เตี้ยแคระ
လူပုကွ,ပုကွသူ คนเตี้ยแคระ
ဝပု อ้วนเตี้ย
လည်ပင်းကို ပုတယ် คอสั้น

ပုကန် bəgañ n. จาน ca:n
ดูใน บန်းကန် "จาน"

ပုခက် pəkhɛ̍ n. เปล ple:
ပုခက်လွှဲ ไกวเปล

ပုဂံ pəgañ n. พุกาม phúka:m
ပုဂံခေတ် สมัยพุกาม
ပုဂံခေတ်ဆုတ်ခွက် พระฝิมพ์สมัยพุกาม
ပုဂံညောင်ဦး เมืองปะกังญองอู

ပုစဉ်း bəzîñ n. แมงปอ mɛ:ŋ-pɔ:
ပုစဉ်းကြီး แมงปอตัวใหญ่
ပုစဉ်းငယ် แมงปอตัวเล็ก
အနီရောင်ပုစဉ်း แมงปอสีแดง
ပုစဉ်းရင်ကွဲ จักจั่น

ပုစွန် bəzuñ n. กุ้ง kûŋ
ပုစွန်ဆိတ် กุ้งฝอย
ကျောက်ပုစွန် กุ้งมังกร
ပုစွန်တုပ် กุ้งมังกร
ပုစွန်တုပ်လက်မကြီး กุ้งก้ามกราม
ပုစွန်ဖွဲ့ กุ้งป่น
ပုစွန်ချဉ် กุ้งส้ม
ပုစွန်ခြောက် กุ้งแห้ง
ပုစွန်ငပြာရည် น้ำปลากุ้ง
ပုစွန်ဆီ มันกุ้ง
ပုစွန်ဆီရောင် สีมันกุ้ง
ပုစွန်ကင် กุ้งย่าง
ပုစွန်မီးဖုတ် กุ้งเผา

ပုစွန်လုံး bəzuñlôñ n. ปูนา pu:na:

ပုဆိုး pəshô n. โสร่ง(สำหรับผู้ชาย) sarò:ŋ
ပုဆိုးထည် ผืนผ้าโสร่ง
ပုဆိုးဟောင်း โสร่งเก่า
တောင်ရှည်ပုဆိုး โสร่งหน้ากว้าง

ပုဆိန် pəsheñ n. ขวาน khwă:n
သံပုဆိန် ขวานเหล็ก
ပုဆိန်နဲ့ခုတ် ฟันด้วยขวาน

ပုတီး bədî n. ประคำ pra-kham
ပုတီးကုံး พวงลูกประคำ
ပုတီးစိပ်တယ် ชักลูกประคำ
ပုတီးဆွဲတယ် คล้องลูกประคำ
ပုတီးစေ့ เม็ดลูกประคำ
ကိုးလုံးပုတီး พวงประคำเก้าเม็ด
သနပ်ခဲသားပုတီး ประคำเนื้อไม้ทะนะคา
ပေသီးပုတီး ประคำลูกลาน

ပုထိုး pəthô n. สถูป sa-thù:p
စေတီပုထိုး สถูปเจดีย์

ပုရပိုက် pərabaɪ̍ n. บุด,หนังสือบุด bùt,năŋ-sĭ:-bùt
ပုရပိုက်ဖြူ หนังสือบุดขาว
ပုရပိုက်နက် หนังสือบุดดำ

ပုရစ် pəyɪ̍ n. จิ้งหรีด cîŋ-rì:t
ပုရစ်ကြော် จิ้งหรีดทอด

ပုရွက်ဆိတ် pəywɛ̍shɛ̍ n. มด mót

ပုလဲ pəlɛ̂ n. ไข่มุก khày-múk

ပုလင်း pəlĩñ n. ขวด khùat
ပုလင်းပြား ขวดแบน
ပုလင်းလည်ပင်း คอขวด
သောက်ရေပုလင်း ขวดน้ำดื่ม
ဆေးပုလင်း ขวดยา
အရက်ပုလင်း ขวดเหล้า
ပုလင်းဆေးဝက်မှင်ဘီး แปรงล้างขวด
ဘီယာတစ်ပုလင်း เบียร์หนึ่งขวด

ပုလိပ် pəlɛ̍ n. ตำรวจ tam-rùat ə.police
လူဆိုးကို ပုလိပ်မသိအောင် ဖွက်ထားတယ်
ซ่อนคนร้ายไว้ไม่ให้ตำรวจรู้

ပူ pu ว. ร้อน rɔ́:n
ဒီနေ့ ပူတယ် วันนี้ร้อน
နေမပူဘူး แดดไม่ร้อน
ရေပူ น้ำร้อน
လေပူ ลมร้อน
စိတ်ပူ ร้อนใจ,ทุกข์ใจ,กังวลใจ
ပူစရာ เรื่องร้อนใจ

ပူစပ် เผ็ดร้อน
ပူစပ်စပ်အရသာ รสค่อนข้างเผ็ดร้อน

ပူပြင်း ร้อนจัด
ပူပြင်းသောနွေကာလ ฤดูร้อนที่ร้อนจัด

ပူဆာ เร่งเร้า,รบเร้า
ဝယ်ပေးပါလို့ ပူဆာတယ် เร่งเร้าให้ซื้อให้

ပူ pu ว. ป่อง,ขึ้น pòŋ,kʰɨ̀n
ဗိုက်ပူ พุงป่อง,พุงขึ้น

ပူစိန့် pusiɲ̃ น. สะระแหน่ saràɲɛ̀
ပူစိန့်ရွက် ใบสะระแหน่

ပူဇော် puzɔ ก. บูชา buʒa: น.
ဆီမီး ပူဇော်တယ် บูชาประทีป
ဓာတ်မီးပူဇော်တယ် บูชาด้วยน้ำมัน
မီးနဲ့ ပူဇော်တယ် บูชาไฟ
ရေထဲမှာဆီမီးမွှေး၍ ဘုရားပူဇော်တယ်
ลอยประทีปในน้ำเพื่อบูชาพระพุทธเจ้า

ပူး pû ก. แนบ nɛ̀p
ပူးတွဲ ใส่แนบ
ပူးတွဲ-အပိုမထည့်ရ ห้ามใส่สิ่งที่เกินแนบมา
ပူးတွဲပါစာ จดหมายที่แนบมาด้วย
ပူးတွဲပါပစ္စည်း สิ่งของที่แนบมาด้วย
ပူးကပ် เย็บแนบติด
ခွေးဖင်ပူးနေတယ် หมาติดเป้ง
ပူးတွဲအလုပ်လုပ်တယ် ทำงานควบกัน
ပူးတွဲသွားတယ် ไปด้วยกัน
ပူးတွဲဝိုလ်အဖြစ် เป็นผู้ชนะร่วมกัน
ပူးပေါင်း ร่วมกัน
ပူးပေါင်းလုပ်တယ် ร่วมกันทำ
ပူးပေါင်းစားတယ် กินร่วมกัน

ပဲ pɛ̂ น. ถั่ว thùa
ကုလားပဲ ถั่วแขก
စားတော်ပဲ ถั่วหัวช้าง
ပဲကြီး แบจี(ถั่วใหญ่),ถั่วแปบ
ပဲကြမ်း ถั่วแระ
ပဲစောင်းလျား ถั่วพู
ပဲညောက် ถั่วงอก
ပဲတောင့်ရှည် ถั่วฝักยาว
ပဲနီကလေး ถั่วแดง
ပဲပင်ပေါက် ถั่วงอก
ပဲလိပ်ပြာ ถั่วปากอ้า(ถั่วผีเสื้อ)
ပဲဝါ ถั่วเหลือง
ပဲသီးတောင့် ถั่วลันเตา
မြေပဲ ถั่วดิน,ถั่วลิสง

ပဲကြာဆန့် วุ้นเส้น
ပဲငပြာရည် น้ำปลาถั่วเหลือง
ပဲငံ့ပြိ เต้าเจี้ยว
ပဲဆီ น้ำมันถั่ว
ပဲပုပ် ถั่วเน่า
ပဲပုပ်ပြား ถั่วเน่าแผ่น

ပဲချက်,ပဲဟင်း แกงถั่ว
ပဲစိမ်း ถั่วสด,ถั่วดิบ
ပဲနု ถั่วอ่อน
ပဲရင့် ถั่วแก่
ပဲခြောက် ถั่วตากแห้ง
ပဲကြော် ถั่วทอด
ပဲကြီးကြော် แบจีจ่อ(ถั่วใหญ่ทอด)
ပဲလှော် ถั่วคั่ว
ပဲကြီးလှော် แบจีหล่อ(ถั่วใหญ่คั่ว)
ပဲပြုတ် ถั่วต้ม
ပဲကြော်စုံ ถั่วทอดทุกชนิด
ပဲခင်း แปลงถั่ว

ပဲ,ဘဲ pɛ̂,bɛ̂ ป. แหละ,แน่ๆ,จริงๆ,เท่านั้น
lè?,nɛ̂-nɛ̂:,cin-cin,thâw-nán
အတော်ပဲ ดีเลย
ကောင်းတာပဲ လိုချင်တယ် อยากได้แต่ของดีเท่านั้น
ငါပဲသွားမယ် ฉันเท่านั้นที่จะไป
တကယ်ပဲ လိုချင်သလား อยากได้จริงๆหรือ
တခါပဲ ครั้งเดียวเท่านั้น
တယောက်ပဲ คนเดียวเท่านั้น
နှက်ဖြန်နောက်ဆုံးပဲ พรุ่งนี้เท่านั้นเป็นอย่างช้า
၁၆ နှစ်အရွယ်လောက်ပဲ วัยประมาณ 16 ปีเท่านั้น
ဒီလိုပဲ อย่างนี้แหละ
ဒီနေရာပဲ ที่นี่แหละ
ဒုက္ခပဲ แย่แล้วแหละ
ဒီဆိတ်အလွတ်ပဲ ถุงนี้ว่างเปล่าจริงๆ
လှပါပဲ สวยจริงๆ
ယုံစရာပဲ น่าเชื่อจริงๆ
သနားစရာပဲ น่าสงสารจริงๆ
သိပ်တော်တာပဲ ฉลาดมากจริงๆ
သူ အာလူးပဲ เขาเป็นคนชอบโกหกจริงๆ
ကိုယ်မှားတာပဲ พวกเราผิดจริงๆ
အတုပဲ ของปลอมแน่ๆ

အကောင်းဆုံးပဲ ဒီကိုအသုတသဘင်ဂ
အရုပ်နိမ့်နိမ့်ပဲ ရုပ်ရှင်ကားတွေ
အသေပဲ တစ်ခုခုဖြစ်ပြီ
မိုးရွာတော့မှာပဲ မိုးရွာတော့မယ်
ဝံပုလွေဟာ ကြွက်ကိုဖမ်းမလို့ပဲ
ကြောင်ကြီးကြွက်ကိုဖမ်းမယ်

ပဲခူး bəgô n. နဲ့ဘုရား(မြို့အမည်) phá-khɔ́

ပဲစဉ် bêza n. ပဲစဉ်(ပဲစဉ်ကြီး) lû-k-ɲɛ̀

ပဲ့ pè n. ပြင်,ကုန်းတွင်း(ကုန်းမြင့်),ကုန်းမြင့် bìn,kʊ̀ɴ,wɛ̀ŋ

ပန်းကန်ပဲ့တယ် ပန်းကန်ပြားတစ်ချပ်
သွားပဲ့တယ် သွားပြင်
နှုတ်ခမ်းပဲ့တယ် နှုတ်ခမ်းပြင်
ကမ်းပါးပဲ့တယ် ကမ်းပါးပြင်

ပဲ့ pè n. ဘီး,ဘီးလှည့် thá-yu,thá-yu-ria

ပဲ့ကိုင်,ပဲ့ထိန်း ဘီးကိုင်,ဘီးထိန်း
ဘယ်သူ ပဲ့ကိုင်လဲ ဘယ်သူ ဘီးကိုင်လဲ
ကျွန်မ ပဲ့မကိုင်ဘူး ကျွန်မ ဘီးမကိုင်ဘူး
ငှက်ပျံသန်းတုန်း အမြီးကပဲ့ကိုင်ပေးတယ်
ငှက်ပျံသန်းတုန်း အမြီးကဘီးကိုင်ပေးတယ်

ပဲ့တင် pètiɴ̃ n. ပဲ့တင်သံ sa-thɔ́ɴ,kɔ̀ŋ

ပဲ့တင်ထပ်တယ် ပဲ့တင်ထပ်တယ်
ပဲ့တင်သံ ပဲ့တင်သံ

ပေ pe n. ပေ pú

ပေကြိုး ပေကြိုး
ပေတစ် ပေတစ်
တစ်ပေ တစ်ပေ
အမြင့် ၂၄ ပေ အမြင့် ၂၄ ပေ

ပေ pe n. ပေ(ပေဖြူ) la-n

ပေရွက် ပေရွက်
ပေသီး ပေသီး
ရွှေပေ ရွှေပေ
ပေစာ ပေစာ
ပေထုပ် ပေထုပ်
ပေစာကိုဖတ်တယ် ပေစာကိုဖတ်တယ်

ပေ pe p. ပေ,ပေး(ကြာမြင့်ခြင်း) sî?,sá?

လှပါပေတယ် လှပါပေတယ်
မြင့်ပါပေတယ် မြင့်ပါပေတယ်

သေပေတော့ သေပေတော့
ကြည့်ပါပေတယ် ကြည့်ပါပေတယ်
မှန်ပါပေတယ် မှန်ပါပေတယ်
ကာဝန်ပင်ဖြစ်ပေသည် ကာဝန်ပင်ဖြစ်ပေသည်
ကျောင်းမပြေးရန် တားမြစ်ပေမည် ကျောင်းမပြေးရန် တားမြစ်ပေမည်
လေးလံလို့ မသယ်နိုင်ပေ လေးလံလို့ မသယ်နိုင်ပေ

ပေ pe ɔ. ပေး,ပျော့,ပြေး lə́?,pían,prɛ̀?

အင်္ကျီပေတယ် အင်္ကျီပျော့တယ်
မျက်နှာပေတယ် မျက်နှာပြေး
ဝိုက်ဆမှာ ဆီပေနေတယ် ဝိုက်ဆမှာ ဆီပြေနေတယ်

ပေကျဲ ပေးကမ်းသည်
အဝတ်တွေပေကျဲတယ် အဝတ်တွေပေးကမ်းတယ်
ပေရေ ပြေးပျော့

ပေမဲ့ pemɛ̀ ဆိ. ပေမဲ့ mé-cà?

ငိုပေမဲ့ မျက်ရည်မကျဘူး ငိုပေမဲ့ မျက်ရည်မကျဘူး
ခဏခဏပြောပေမဲ့ မမှတ်မိဘူး ခဏခဏပြောပေမဲ့ မမှတ်မိဘူး

ပေသီး peθí n. ပေသီး lû-k-khít

ပေသီးခဲ့,ပေသီးတွက်ခဲ့ ပေသီးခဲ့,ပေသီးတွက်ခဲ့
ပေသီးတွက်တယ် ပေသီးတွက်တယ်

ပေး pê က. ပေး hâŋ

ဆုပေး ဆုပေး
အကူအညီပေး အကူအညီပေး
အသိပေး အသိပေး
ပညာပေး ပညာပေး
အကြံပေး အကြံပေး
ကတိပေး ကတိပေး
သီလပေး သီလပေး
အမည်ပေး အမည်ပေး
နာမည်သစ်ပေး နာမည်သစ်ပေး
ဒဏ်ပေး ဒဏ်ပေး
အပြစ်ဒဏ်ပေး အပြစ်ဒဏ်ပေး
အချိန်ပေး အချိန်ပေး
အချက်ပေး အချက်ပေး
အမိန့်ပေး အမိန့်ပေး

အကြောင်းကြားပေး ให้ข่าว,บอกข่าว
ခပ်ပေး ส่งผ้าซักรีด(ให้ซักรีด)
အသက်ပေးရမယ် จะต้องพลีชีพ
ဘယ်လောက်ပေးမလဲ จะให้เท่าไร
ရေပေးမှု การบริการน้ำ
ပေးစာ แต่งงาน

ရေချိုးပေး อาบน้ำให้
ခေါင်းလျှော်ပေး สระผมให้
အချိန်သတ်မှတ်ပေးတယ် กำหนดเวลาให้
ဆောင်ရွက်ပေးမယ် จะจัดการให้
ဝယ်ပေးမယ် จะซื้อให้
သွားပေးမယ် จะไปให้
မေးပေးလိုက်မယ် จะถามให้
ယူပေးလိုက်မယ် จะเอาให้
ဝယ်ပေးလို့ မရဘူး ซื้อให้ไม่ได้
သွားမပေးနိုင်ဘူး ไปให้ไม่ได้
ဆူဆူညည် အသံပေးတယ်
ให้เสียงดัง(สงเสียงดัง)
အရှုံးပေးတယ် ยอมแพ้
အနှောင့်အယှက်မပေးနဲ့ อย่ารบกวน
စိတ်အနှောင့်အယှက်ပေးတယ် กวนใจ
သူငယ်ချင်းထံပေးစာ จดหมายมอบให้เพื่อน
ပို့ပေး ส่งให้
ယူပေး เอาให้
ဝယ်ချက်ပေးပါ ซื้อหุงให้หน่อย

ပထမထပ် တိတ်ဆိတ်တဲ့အခန်းပေးပါ
ขอห้องที่เงียบๆบนชั้นหนึ่ง
အသက်ချမ်းသာပေးပါ ขอชีวิตเถอะ
လမ်းပေးပါ ขอทางหน่อย
ကျမကို ငွေပေးပါ ขอเงินฉันหน่อย
လဲနေသူ ထူပေးပါ ช่วยประคองผู้ที่ล้ม
အားငယ်သူ အားပေးပါ ให้กำลังใจผู้ที่อ่อนแอ
ရှောင်ပေးပါ หลีกให้หน่อย
သူ့ကို ခေါ်ပေးပါ เรียกเขาให้หน่อย
ကျောင်းပြောင်းပေးပါ ย้ายโรงเรียนให้หน่อย

ပေါ် pɔ̀ ว. บอ bɔ:
လူပေါ်တယ် คนบอ
ရွာပေါ်ပေါ် บ้านๆบอๆ
ပေါ်တောတော บ้านๆบอๆ
ပေါ်ကြောင်ကြောင် บ้านๆบอๆ

ပေါ် pɔ̀ ว. ถูก thù:k
ဈေးပေါ် ราคาถูก
ပေါ်တဲ့အခန်း ห้องราคาถูก

ပေါ် pɔ̀ ว. มากมาย,คาษคืน mâ:k-ma:y,dà:t-dì:n
ငွေပေါ်တယ် เงินมากมาย
ပစ္စည်းပေါ်တယ် ของมากมาย
ဒီအိမ် လူပေါ်တယ် บ้านนี้มีคนมากมาย
မိတ်ဆွေပေါ်တယ် เพื่อนมากมาย
လူချစ်လူခင်လည်းပေါ်မှာသည်
ผู้คนรักใครนั้นมีมากมาย
ဒီနေရာ ပဲပေါ်တယ်
ที่นี้(ปลูก)ถั่วมาก

ပေါရာဏ pɔ̀ranà ว. โบราณ bɔ:ra:n ป.
ပေါရာဏခေတ် สมัยโบราณ
မြန်မာပေါရာဏစကား ภาษาพม่าโบราณ

ပေါ့ pɔ̀,bɔ̀ n. นะ,น่ะแหละ,นั่นแหละ,ซิ
ná,nâlè?,nân-lè?,sí?
ရတာပေါ့ ได้ซิ
စိတ်အေးအေးပေါ့ ใจเย็นๆนะ
တော်ပြီပေါ့ พอแล้วละ
များများပေါ့ มากๆนะ
ကောင်းကောင်းပေါ့ ดีๆนะ
ကောင်းတာပေါ့ ดีจังนะ
ရယ်တာပေါ့ น่าชำจริงนะ
ခပ်ခိုင်ခိုင်ပေါ့ ค่อนข้างทนทานนะ
ဟိုတစ်ခါတုန်းကပေါ့ကွာ กาลครั้งหนึ่งนั้น
အိပ်ချင်လဲ အိပ်ပေါ့ อยากนอนก็นอนซิ
ဒါကြောင့်ပြောတာပေါ့
เพราะอย่างที่พูดนั่นแหละ
ဒါလောက်တော့ အပျော့ပေါ့
เพียงแค่นี้(เป็น)เรื่องเล็ก
ငါတစ်ယောက်တည်းပြိုင်တာပေါ့ကွာ
งั้นฉันก็เป็นคู่แข่งเพียงคนเดียวนะซิ

ပေါ့ pɔ̀ ว. เบา,เจือจาง,จืด baw,cia-ca:ŋ,cè:t
အလေးချိန်ပေါ့ น้ำหนักเบา
အသံပေါ့ เสียงเบา
အရသာပေါ့ รสจืด
စိတ်ပေါ့ เบาใจ,ใจเบา
ကျောင်းသားပေါ့ นักเรียนขี้เกียจ
ပေါ့ ခြင်း ความเบา

ဝန်ပေါ့ เบาภาระ

ဖင်ပေါ့ (คน)ใช้ง่าย(ก้นเบา)
လျှော့ပေါ့ပေးပါ ลด(ราคา)ลงให้หน่อย
အပေါ့သွားတယ် ไปเบา,ไปฉี่

ပေါ်ပါး กระฉับกระเฉง,กุลีกุจอ
ပေါ်ပါးခြင်း ความกระฉับกระเฉง
ပေါ်ပေါ်ပါးပါး လုပ်ပေးတယ် ทำให้อย่างกุลีกุจอ

ပေါ် pɔ ก. โผล่,งอก,งอกงาม
phlɔ̀ʔ,ŋɔ̀ʔk,ŋɔ̀ʔk-ŋaʔm
ခေါင်းပေါ်လာတယ်
หัวโผล่ขึ้นมา
အချိန်အခါ မဟုတ်ပေါ်တဲ့သရက်သီး
มะม่วงที่ออกนอกฤดูกาล
စပါးပေါ်မှ အလှူပေးမယ်
ถ้าข้าวงอกงาม ก็จะทำบุญ
ဒီရာသီမှာ ဝူးသီးပေါ်တယ်
น้ำเต้างอกงามดีในฤดูนี้
လိုက်ချင်စိတ်မှား တဖွားဖွားပေါ်လာတယ်
ใจเกิดอยากจะตามไปในทันที
ခေတ်ပေါ် ทันสมัย

ပေါ်လွင် โดดเด่น
ပေါ်လွင်အောင် လုပ်ကိုင်တယ်
ทำงานให้โดดเด่น
နှာတ်ပေါ်လွင် จมูกโด่ง

ပေါ် pɔ น. บน bon
အပင်ပေါ်မှာ บนต้นไม้
တောင်ပေါ် บนภูเขา
တောင်ပေါ်ဘုရား พระเจดีย์บนเขา
မိုးပေါ်မှာ บนท้องฟ้า
ရထားပေါ်မှာ ที่บนรถไฟ
စားပွဲပေါ်ကစာအုပ် หนังสือที่อยู่บนโต๊ะ
အရေးပေါ်ထွက်ပေါက် ทางออกฉุกเฉิน

ပို po ว. เกิน,กว่า kaʔn,kwàʔ
တစ်ခုပိုနေတယ် เกินอยู่หนึ่งอัน
ထိုထက်ပို เกินกว่านั้น
ပိုပေးတယ် ให้เกิน,แถมให้
နည်းနည်းပိုထည့်ပါ ใส่อีกหน่อย
ပိုမယူပါဘူး ไม่ได้เอาเกิน
ပိုမပြောပါဘူး ไม่ได้บอกเกิน(ราคา)
၂၀-ထက် မပိုဘူး ไม่เกินกว่ายี่สิบ
ပိုကြောက်စရာကောင်းတယ် น่ากลัวกว่า
ပိုလှတယ်,ပိုပြီးလှတယ် สวยกว่า
ပိုခိုး ชมกว่า
ပိုအေး เย็นกว่า
ပိုစျေးချို ราคาย่อมเยากว่า
ရေပိုကြိုက်တယ် ชอบน้ำมากกว่า
ငွေမရှိတာ ပိုကောင်းတယ် การไม่มีเงินนั้นดีกว่า
ဖားလို့ ငွေပိုရတယ်
ได้เงินมากกว่าเพราะประจบ
တစ်နှစ်ထက် ပိုသက်တမ်းရှည်တယ်
อายุยืยืนยาวกว่าหนึ่งปี
ဘယ်ဟာပိုကောင်းသလဲ อันไหนดีกว่า
ပိုမကောင်းဘူးလား ไม่ดีกว่าหรือ
ပိုငွေ เงินส่วนเกิน,เงินที่เหลือ
အချိန်ပို เวลาที่เกิน,ล่วงเวลา
ပိုဒေါသထွက် บรรลุโทสะยิ่งขึ้น (โกรธยิ่งขึ้น)

ပို့ pò ก. ส่ง sòŋ
ငွေပို့ ส่งเงิน
သတင်းပို့ ส่งข่าว
လေကြောင်းနဲ့ပို့ ส่งทางอากาศ
လျှော်ဖွပ်ဖို့ပို့ ส่ง(ผ้า)ซัก
ည့်ည်ပို့ ส่งแยก
မေတ္တာပို့ แผ่เมตตา
စာပို့ခ ค่าส่งจดหมาย
စာပို့သမား คนส่งจดหมาย,บุรุษไปรษณีย์
ကလေးကိုကျောင်းပို့တယ် ส่งเด็กไปโรงเรียน

ပို့စကတ်,ပို့စ်ကတ် pòsəkaʔ น. โปสการ์ด
pó:t-sakáʔt อ.postcard

ပိုး pó ก. เกาะแกะ,ผัวผัน kɔ̀ʔ-kɛ̀ʔ,phua-phan
မိန်းမကို ပိုးတတ်တယ် เกาะแกะสาว,ผัวผันสาว
ပိုးပန်း ผัวผัน

ပိုး pó ก. แบก bɛ̀ʔk
ကုန်းပိုးတယ် ขี่โกง
ထမ်းပိုးတယ် แบกหาม
သယ်ပိုးတယ် ขนแบก
ကျောနဲ့ပိုးတယ် แบกบนหลัง

ပိုး pó น. พยาธิ,หนอน,แมลง,แมง,ไหม
phaja̰ʔt,nɔ̰ʔn,malɛʔŋ,mɛʔŋ,mə̰ʔy
ကြမ်းပိုး ตัวเรือด
ပိုးထည် ผ้าไหม

ပိုးအင်္ကျီ　　เสื้อผ้าไหม
ပိုးအိမ်　　รังไหม
ပိုးလောင်း　　ตักแต้
ပိုးမွှား　　แมลง,หนอน
ဆန်ပိုး　　มอด(แมงข้าวสาร)
ကောက်စိုက်မပိုး　แมงดา
ပိုးထိတယ်　　งูฉก(พูดอย่างสุภาพ)
သွားကို ပိုးစားတယ်　แมงกินฝัน
ရောဂါပိုးမွှားပါသွားပြီ　เกิดมีโรคาพยาธิไปมากมาย

ပိုးကရင် pôkəyiñ n.　กะเหรี่ยงโป karian-po:

ပိုးစုန်း,ပိုးစုန်းကြူး pôsôñ,pôsôñcû n.　หิ่งห้อย
hìŋ-hɔ̀ŋ

ပိုးတောင်မာ pôdɔñma n.　แมลงปีกแข็ง
male:ŋ-pì:k-khɛ̌ŋ (เช่น แมงกว่าง,แมงช้าง)

ပိုးဟပ် pôha? n.　แมลงสาบ male:ŋ-sà:p

ပက် pɛ̀ ก.　สาด,โรย,วิด sà:t,ro:y,wit
မိုးပက်တယ်　　ฝนสาด
ရေမပက်ရ　　ห้ามสาดน้ำ
ဆားပက်တယ်　　โรยเกลือ
နှင်းပက်တယ်　　หมอกโรยตัว(สาดลง)
ပက်ဖျန်း　　สาดพรม
ရေပက်ဖျန်းတယ်　สาดพรมน้ำ
လှေထဲက ရေကို ပက်လိုက်ပါ
โปรดวิดน้ำออกจากเรือ

ပက် pɛ̀ ว.　แบ(ภาชนะ) bɛ:
ပက်သေဒယ်အိုး　กระทะแบ
ပက်ပက်　　แบๆ
ပန်းကန်ပက်ပက်　จานแบๆ

ပက်ကား pɛ̀kâ n.　ปากกา pà:k-ka: ə.

ပက်ကြို pɛ̀cì n.　ตัวทาก tua-thâ:k
ပက်ကြိုလို အရိုးမရှိဘူး
(ทำตัว)ไม่มีกระดูกดุจตัวทาก

ပက္ခ pɛ̀khà n.　ปักษ์ pàk u.

ပက်လက် pɛ̀lɛ̀ ว.　หงาย,หงายแผ่ ŋa̰:y,ŋa̰:y-phɛ:
ပက်လက်အိပ်　　นอนหงาย
ပက်လက်ကုလားထိုင် เก้าอี้เอนนอน
ကျားရှေ့ပက်လက်လဲတယ်
ล้มหงายต่อหน้าเสือ(เปรยว่าไม่รอดแน่)

ပေါက် pɔ̀ ก.　ออก,งอก,ผุด,เป็นรู,ทะลุ,ถูก(รางวัล)
ʔɔ:k,ŋɔ̂:k,phùt,pen-ru:,thárú?,thù:k
ဆီးပေါက်တယ်　　ฉี่(ฉี่แตก)
ချေးပေါက်တယ်　　ขี้(ขี้แตก)
အီးပေါက်တယ်　　ตด(ปล่อยลม)
သွားပေါက်တယ်　　ฝันผุ(ฝันเป็นรู),ฝันงอก
သဘောပေါက်တယ်　เข้าใจ
ဖိနပ်ပေါက်တယ်　　รองเท้ากัด
ဖိနပ်ပေါက်လို့ အနာဖြစ်တယ်
เป็นแผลเพราะรองเท้ากัด
ထုံးပေါက်တယ်　　ปูนกัด
သစ်ပင်ပေါက်တယ်,အပင်ပေါက်တယ်
ต้นไม้งอก
ပဲပင်ပေါက်　　ถั่วงอก
ကြက်ပေါက်တယ်　　ไก่ฟักเป็นตัว
သားပေါက်တယ်　　ออกลูก(สัตว์)
အိမ်အောက်မှာ ခွေးမ သားပေါက်နေတယ်
แม่หมากำลังออกลูกอยู่ใต้ถุนบ้าน
ခရီးပေါက်တယ်　　ทำระยะทาง
ဒီနေ့ကီလိုမီတာ ၅၀-ခရီးပေါက်တယ်
วันนี้ทำระยะทางได้ 50 กิโลเมตร
ထီပေါက်တယ်　　ถูกหวย
မဲပေါက်တယ်　　ถูกฉลาก(จับฉลากได้)
တစ်သိန်းဆုပေါက်တယ် ถูกรางวัลเงินแสน
စီပေါင်းပေါက်တယ်　ลูกโป่งแตก
အိမ်မိုးပေါက်တယ်　หลังคาทะลุ
ရေမြှောပေါက်တယ်　　ถุงน้ำคร่ำแตก
လူပျိုပေါက်တယ်　　แตกเนื้อหนุ่ม
အပျိုပေါက်တယ်　　แตกเนื้อสาว

ဒက်ပေါက်တယ်　　เป็นชันนะตุ
ကျောက်ပေါက်တယ်　เป็นฝีดาษ
ဝဲပေါက်တယ်　　เป็นหิด,เป็นขี้เรื้อน
ဝက်သက်ပေါက်တယ်ออกหัด
မိတ်ပေါက်တယ်　　เป็นผด,ออกผด
အနာပေါက်တယ်　　เป็นแผล,แผลพุพอง
ပွေးပေါက်တယ်　　เป็นขี้กลาก
ညှင်းပေါက်တယ်　　เป็นเกลื้อน
စပါးညှင်းပေါက်တယ် โรคค้นแพ้ข้าวเปลือก
ပွတ်ပေါက်တယ်　　เป็นสังคัง
အင်ဖျူဇာပေါက်တယ်　เป็นลมพิษ

ပြည်ပေါက်တယ် หนองแตก
ခြေထောက်ပေါက်တယ် ขาพุพอง
ဝက်ခြံပေါက်တယ် สิวผุด

ပေါက်ကွဲ แตกออก,ระเบิดออก
ကက်စ်အိုးပေါက်ကွဲတယ် ถังแก๊ซระเบิด
ဓာတ်ဆီပုံးပေါက်ကွဲတယ် ถังน้ำมันระเบิด
ကားဘီးပေါက်ကွဲတယ် ล้อรถระเบิด
ဗုံးပေါက်ကွဲတယ် ลูกระเบิดระเบิดออก
မီးတောင်ပေါက်ကွဲတယ် ภูเขาไฟระเบิด
ဒေါသအိုးပေါက်ကွဲတယ် มีโทสะ(หม้อโทสะแตกออก)

ပေါက်စ อ่อนวัย,ขนาดเล็ก,แรกเกิด
ရေတူးပေါက်စ กระติกน้ำขนาดเล็ก
အိမ်ပေါက်စ บ้านหลังเล็ก
ကုလားထိုင်ပေါက်စ โต๊ะตัวเล็ก
သစ်ပင်ပေါက်စ ต้นไม้อ่อน
ငှက်ပေါက်စ ลูกนก
ကြက်ပေါက်စ ลูกไก่
ခွေးပေါက်စ ลูกหมา
ဝက်ဝံပေါက်စကလေး ลูกหมีน้อย
ကလေးပေါက်စရှိသလား มีลูกอ่อนไหม

ငှက်ပေါက်ကလေး ลูกนกน้อย
ကြက်ပေါက်ငှက်ပေါက် ลูกไก่ลูกนก
ခွေးပေါက်လေး,ခွေးပေါက်ကလေး ลูกหมาน้อย

ပေါက် pɔˀ n. ปา,ฉก(ง) pa:,chòk
ဂွင်ပေါက်တယ် ปาลูกข่าง
ဘောလုံးပေါက်တယ် ปาลูกบอล
မြွေပေါက်တယ် งูฉก
ခဲဖြင့် မပေါက်ရ ห้ามปาก้อนหิน

ပေါက် pɔˀ n. จก,สับ,ขุด,เจาะ còk,sàp,khùt,cɔ̀ʔ
ပေါက်တူး จอบ
ပေါက်ပြား เสียม
ပေါက်လွှန်း จอบห้าค้อน
ထင်းပေါက် ขวานผ่าฟืน
ပေါက်ဆိန်,ပုဆိန် ขวาน

ထင်းပေါက်တယ် ผ่าฟืน
မြေပေါက်တယ် ขุดดิน
ပုဆိန်နဲ့ပေါက်တယ် ผ่าฟืนด้วยขวาน
လမ်းပေါက်ပြီ ถนนตัดแล้ว

ပေါက်,အပေါက် pɔˀ,ʔəpɔˀ n. หยด yòt
နှင်းပေါက် หยดน้ำค้าง
မိုးပေါက် หยดน้ำฝน
မျက်ရည်ပေါက် หยดน้ำตา
ချွေးသီးချွေးပေါက် เม็ดเหงื่อ
ဝစ္စပေါက်,ရှေ့ကပေါက် จุดวิสชฺชนี

ပေါက်,အပေါက် pɔˀ,ʔəpɔˀ n. ช่อง,รู chɔ̂:ŋ,ru:
ပါးစပ်ပေါက် ช่องปาก
တံခါးပေါက် ช่องประตู
ပြတင်းပေါက် ช่องหน้าต่าง
ထွက်ပေါက် ทางออก
အရေးပေါ်ထွက်ပေါက် ทางออกฉุกเฉิน

အပေါက် รู
သွားမှာအပေါက်ရှိတယ် ฟันเป็นรู(ฟันผุ)
နှာခေါင်းပေါက် รูจมูก(ช่องจมูก)
နှားပေါက် รูหู(เจาะ)
အပ်ပေါက်,အပ်နှဖားပေါက် รูเข็ม

ပေါက်စီ pɔˀsi n. ซาลาเปา sa:lapaw จ.

ပေါက်ပေါက် pɔˀpɔˀ n. ข้าวโพดคั่ว khâ:w-phɔ̂-t-khûa
ဆန်ပေါက်ပေါက် ข้าวตอก
ပြောင်းဖူးပေါက်ပေါက် ข้าวโพดคั่ว
ပေါက်ပေါက်ပန်း ข้าวตอกดอกไม้

ပေါက်ပန်း pɔˀpẫ n. แค(พืช)) khɛ:
ပေါက်ပန်းဖြူ แค,แคบ้าน,แคขาว
ပေါက်ပန်းဖြူရွက် ใบแค
ပေါက်ပန်းနီ แคแดง

ပေါက်ဖော် pɔˀphɔ n. (คำเรียกคนจีนอย่างสนิทสนม)

ပေါက်ဖတ် bɔˀphaˀ n. ตัวแก้ว tua-kɛ̂:w

ပိုက် paiˀ n. กอด,รัด kɔ̀:t,rát
ကလေးကိုပိုက် กอดเด็ก
ဒူးပိုက်ထိုင် นั่งกอดเข่า
လက်ပိုက် กอดอก
ခါးပိုက် ชายพก(กระหวัดเอว)

ပိုက် paiˀ n. ตาข่าย,แห ta:-khà:y,hɛ̌:

ပိုက်ချတယ် ဖခင်ပြ
ပိုက်ကွန် ပြကြာငါးပြား
ငါးဖမ်းပိုက် ငါးဖမ်းပိုက်
ခြင်းလုံးပိုက် ငါးဖမ်းပိုက်ကြိုး
ဆံပင်အုပ်ပိုက် ငါးဖမ်းပိုက်

ပိုက် paiʔ n. ท่อ,หลอด thɔ̂:,lɔ̀:t a.pipe
ရေစုပ်ပိုက် ท่อสูบน้ำ
ရေပိုက် ท่อน้ำ,แป๊บน้ำ
ရေလောင်းတဲ့ပိုက်ရှည်ကြီး ท่อรดน้ำ,สายยางฉีดน้ำ
မီးခိုးပိုက် ท่อไอเสีย
ဆေးထိုးပိုက် เข็มฉีดยา
ဖျော်ရည်ကို ပိုက်နဲ့စုပ်တယ်
ดูดน้ำหวานด้วยหลอด

ပိုက်ဆံ paiʔshañ n. เงิน,สตางค์ ŋən,sataŋ ဒ.
ပိုက်ဆံအိတ် กระเป๋าสตางค์

ပုဂ္ဂလိက poʔgəlìkà n. ส่วนบุคคล,เอกชน
sùan-bùk-khon,ʔèk-ka-chon
ပုဂ္ဂလိကတက္ကသိုလ် มหาวิทยาลัยเอกชน
ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံ โรงพยาบาลเอกชน
ပုဂ္ဂလိကကျောင်း โรงเรียนเอกชน

ပုဂ္ဂိုလ် poʔgo n. บุคคล bùk-khon
ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ် นักวิชาการ(ผู้ทรงภูมิปัญญา)

ပင် piñ n. เหนื่อย nàay
ไม่เกิดตามลำพัง มักจะใช้ร่วมกับคำอื่น
ပင်ပန်း เหน็ดเหนื่อย
ကိုယ်ပင်ပန်း เหนื่อยกาย
စိတ်ပင်ပန်း เหนื่อยใจ
ပင်ပန်းခဲ ทนลำบาก
ပင်ပန်းလှတယ် ลำบากมาก
စာသင်တာ ပင်ပန်းသလား
เรียนหนังสือเหน็ดเหนื่อยไหม
အရမ်းပင်ပန်းတယ်
เหน็ดเหนื่อยมาก
ပင်ပင်ပန်းပန်း
อย่างเหน็ดเหนื่อย
ပင်ပင်ပန်းပန်းလုပ်တယ်
ทำ(งาน)อย่างเหน็ดเหนื่อย

ပင်,အပင် piñ,ʔəpiñ n. ต้นไม้,ต้น tôn-máy,tôn
သစ်ပင် ต้นไม้

ပင်စည် ลำต้น
ပန်းပင် ไม้ดอก
သီးပင် ไม้ผล,ต้นมะชวิด
ပင်နိမ့် ไม้ล้มลุก,ไม้พุ่มเตี้ย
အဖိုပင် ต้นตัวผู้
အမပင် ต้นตัวเมีย
ကပ်ပါးပင် ต้นกาฝาก
မြက်ပင် ต้นหญ้า
ပဒေသာပင် ต้นกัลปพฤกษ์(ต้นไม้ทาน)

ကဇန်းလက်မပင် ต้นก้ามปู
ကသစ်ပင် ต้นทองหลาง
ကင်ပွန်းပင် ต้นส้มป่อย
ကျွန်းပင် ต้นสัก
ကြက်ဆူပင် ต้นละหุ่ง
စပယ်ပင် ต้นมะลิ
စိန်ပန်းကလေးပင် ต้นหางนกยูง
စိန်ပန်းပင် ต้นหางนกยูงฝรั่ง
ဇွန်ပန်းပင် ต้นมะลิวัลย์
ညောင်ပင် ต้นไทร
ထင်းရှူးပင် ต้นสน
ပေပင် ต้นลาน
ပန်းချဉ်ပေါင်ပင် ต้นฮอลลี่ฮอก
ဗောဓိပင် ต้นโพธิ์
ရာဘာပင် ต้นยางพารา
ရွေးပင် ต้นมะกล่ำตาหนู
ရွှေပါပန်းပင် ต้นบานบุรี

ကောက်ပင်,စပါးပင် ต้นข้าว
ကြက်ဟင်းခါးပင် ต้นมะระขี้นก
ခရမ်းပင် ต้นมะเขือ
ခေါ်ဖီထုပ်ပင် ต้นกระหล่ำห่อ
ချဉ်ပေါင်ပင် ต้นกระเจี๊ยบ
ဆူးပုပ်ပင် ต้นชะอม
ငရုတ်ကောင်းပင် ต้นพริกไทย
နံနံပင် ต้นผักชี
ဗူးပင် ต้นน้ำเต้า
ဘီန်းပင် ต้นฝิ่น
မြေပဲပင် ต้นถั่วลิสง

ကွမ်းသီးပင် ต้นหมาก
စပျစ်ပင် ต้นองุ่น
ဓောင်းလျှောပင် ต้นมะเฟือง
တလည်းပင် ต้นทับทิม
ပန်းသီးပင် ต้นแอปเปิ้ล

ပိန္ဆုပင် ต้นขนุน
မရုန်းပင် ต้นมะปราง
မလကာပင် ต้นฝรั่ง
မန်ကျည်းပင် ต้นมะขาม
လိုင်ချီးပင် ต้นลิ้นจี่
သရက်ပင် ต้นมะม่วง
အုန်းပင် ต้นมะพร้าว

ဆံပင် เส้นผม
ဆံပင်တပင်ကို နုတ်တယ် ถอนเส้นผมหนึ่งเส้น
ဗောဓိညောင်ပင်တပင် ต้นโพธิ์หนึ่งต้น
ပင်မ ต้นหลัก,สำนักงานใหญ่
ပင်မတက္ကသိုလ် มหาวิทยาลัยแม่
ပင်မဘဏ်တိုက် ธนาคารสำนักงานใหญ่

ပင် piñ ป. (คำเน้น)
မည်သို့ပင် แม้กระนั้น
တာဝန်ပင် ဖြစ်ပေသည် เป็นหน้าที่อย่างยิ่ง
မမြင်သလိုပင်နေတယ် ทำเป็นไม่เห็น
ရုတ်တရက်ချက်ချင်းပင် ခုန်ထွက်တယ်
กระโดดออกในทันทีทันใดเลย
ကြီးသောအခါပို၍ပင် မိုက်ပေလိမ့်မယ်
เมื่อเติบใหญ่คงจะเกเรยิ่งกว่านี้แน่

ပင်ကို,ပင်ကိုယ် piñgo ว. ตามปกติ,ตามธรรมชาติ ta-mə̀-pòk-kətiʔ,ta-mə-thəm-ma-cha-t
ပင်ကိုယ်စိတ် จิตตามปกติ(ไม่เสแสร้ง)
ပင်ကိုန့် กลิ่นตามธรรมชาติ
ပင်ကိုရောင် สีตามธรรมชาติ
ပင်ကိုအရသာ รสตามธรรมชาติ

ပင်စင် piñsiñ น. บำนาญ bam-na-n อ.pension
ပင်စင်ယူ รับบำนาญ
ပင်စင်စား ผู้กินบำนาญ

ပင်စိမ်း piñzêñ น. แมงลัก mɛ̀ŋ-lák
ကုလားပင်စိမ်း กะเพรา
ပင်စိမ်းမွှေး โหระพา
ဗမာပင်စိမ်း แมงลัก
ပင်စိမ်းဖြူ,ဟင်းစားပင်စိမ်း
ก้อมก้อขาว,แมงลัก

ပင်နီစလင် pənəsəliñ น. เพนนิซิลิน phen-nísilin อ. อาจเรียกว่า ပင်နီဆီလင် piñnisəliñ

ပင်ပေါင် piñpɔ̀ñ น. ปิงปอง piŋ-pɔŋ อ.ping-pong
ပင်ပေါင်ကစားတယ် เล่นปิงปอง

ပင်လယ် piñlɛ น. ทะเล thale:
ပင်လယ်ရေ น้ำทะเล
ပင်လယ်ငါး ปลาทะเล
ပင်လယ်ဖျံ แมวน้ำ
ပင်လယ်ဖျံကြီး สิงโตทะเล
ပင်လယ်မျှော့ ปลิงทะเล
ပင်လယ်မှို ต้นดากทะเล,ดอกไม้ทะเล
ပင်လယ်အစားအစာ อาหารทะเล

ပင်လယ်ရေပြာ สีฟ้าน้ำทะเล
ကပ္ပလီပင်လယ် ทะเลอันดามัน
တောင်တရုတ်ပင်လယ် ทะเลจีนใต้
ပင်လယ်ကွေ့ อ่าว
ယိုးဒယားပင်လယ်ကွေ့ อ่าวไทย
ပင်လယ်အော် น่านน้ำ,อ่าวขนาดใหญ่
ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် อ่าวเบงกอล

ပင့် pḭ̀ñ ก. นิมนต์,อัญเชิญ nímon,ʔan-chə-n
ဆရာတော်ကို ပင့်သွားမယ်
จะนิมนต์พระอาจารย์ไป
ဆွမ်းစားပင့်
นิมนต์ฉันภัตตาหาร
ပင့်လဲကြွတယ် မပင့်လဲကြွတယ်
นิมนต์ก็ไป ไม่นิมนต์ก็ไป
ဘုရားကို ပင့်လာတယ်
อัญเชิญพระพุทธรูปมา

ပင့် pḭ̀ñ ก. ยก yók
မြှောက်ပင့် ยกยอ,เชิดยอ
ပင့်ပေးတယ် ยกทูนให้
မျက်တောင် ပင့်တယ် เลิกตา(เลิกขนตา)
ကန့်လန့်ကာ ပင့်တယ် เลิกม่าน,ยกม่าน

ပင့်ကူ pḭ̀ñgu น. แมงมุม mɛ̀ŋ-mum
ပင့်ကူမျှင် เส้นใยแมงมุม
ပင့်ကူအိမ် รังแมงมุม
ပင့်ကူအက သำแมงมุม(ยะไข่)

ပင်း piñ ว. หนวก nùak
နှားပင်း หูหนวก

ပေါင်,ပေါင်နှံ pɔ̀ñ,pɔ̀ñn̥añ ก. จำนำ cam-nam

ပစ္စည်းပေါင်တယ် ခံနှာဖြင့်
အပေါင်ခံဌာန ကိုယ်စားလှယ်
အပေါင်ဆိုင် ကိုယ်စားလှယ်

ပေါင်,ဘောင်,အပေါင် pɔñ,bɔñ,ʔəpɔñ n. ကြောပ,ဘောပ kraʊ̀p,khɔ̀p

ဓာတ်ပုံပေါင် ကြောပ်ပုံ
ကန်ပေါင် ဘောပ်သား
ကန်ပေါင်ရိုး ဘောပ်သားတိုင်
ပြတင်းဘောင် ကြောပ်မျက်နှာ
တံခါးဘောင် ကြောပ်တံခါး
သစ်ပေါင် ကြောပ်(ကိုင်)သစ်

ပေါင်တပ်တယ်,ပေါင်ခတ်တယ် ဘောပ်ကြောပ်တယ်,ဘောပ်ခတ်တယ်

ကုန်းပေါင် ကုန်းပေါင်,ကုန်းတိုင်

ပေါင်,အပေါင် pɔñ,ʔəpɔñ n. ခြေထောက်,ခြေ

tôn-khă:,khă:-ʔɔ̀:n

ပေါင်ရိုး ခြေထောက်ရိုး

ပေါင်ချိန် pɔñjeñ n. ကိုယ်အလေးချိန် (ပေါင်) kòn-lè:-jèin

ပေါင်ချိန်တက်တယ် ကိုယ်အလေးချိန်တက်တယ်
ပေါင်ချိန်လျှော့တယ် ကိုယ်အလေးချိန်လျှော့တယ်

ပေါင်ဒါ pɔñda n. ပေါင်ဒါ pê:ŋ ခ. powder

မျက်နှာပေါင်ဒါ ပေါင်ဒါမျက်နှာ

ပေါင်မုန့် pɔñmòñ n. ပေါင်မုန့် khanŏ:m-pan

ပေါင်မုန့်ဖုတ်တယ် ပေါင်မုန့်ဖုတ်တယ်
ပေါင်မုန့်မီးကင်တယ် ပေါင်မုန့်မီးကင်တယ်
ပေါင်မုန့်ဖို ပေါင်မုန့်ဖို
ပေါင်မုန့်ယိုသုတ် ပေါင်မုန့်ယိုသုတ်

ပေါင်း pɔ̀ñ ဂ. ပေါက် phɔ̀:k

ခေါင်းပေါင်း ခေါင်းပေါက်
ခေါင်းပေါင်းကို ပေါင်းတယ် ခေါင်းပေါက်ကို ပေါက်တယ်

ပေါင်း pɔ̀ñ ဂ. နှိုက်,ခပ် nàiŋ,ʔòp

မုန့်ပေါင်းတယ် မုန့်နှိုက်တယ်
ထမင်းပေါင်းတယ် ထမင်းနှိုက်တယ်
ပေါင်းအိုး,ပေါင်းချောင် ထမင်းအိုး,ထမင်းချောင်
ပေါင်းခံအိုး ထမင်းခံအိုး
ငါးပေါင်း ငါးနှိုက်
မုန့်ပေါင်း မုန့်နှိုက်

ကောက်ညှင်းပေါင်း ကောက်ညှင်းနှိုက်
ဝက်နှံရိုးပေါင်း ဝက်နှံရိုးနှိုက်
ငှက်ပျောပေါင်း ငှက်ပျောနှိုက်
ပေါင်းဖို ခပ်ဖို
ဆေးပေါင်းရုံ ဆေးခပ်ရုံ
ပေါင်းခံ ခပ်ခံ
ပေါင်းခံရေ ခပ်ခံရေ

ပေါင်း pɔ̀ñ ဂ. ပေါင်း,ပေါက်,ဖော် pàuŋ,pàuk,phɔ̀

အမျိုးပေါင်း အမျိုးပေါင်း
နှစ်ပေါင်း နှစ်ပေါင်း
သိန်းပေါင်း သိန်းပေါင်း
အားလုံးပေါင်းတယ် အားလုံးပေါင်းတယ်
တစ်နဲ့နှစ်ပေါင်း သုံးဖြစ်ပါတယ် တစ်နဲ့နှစ်ပေါင်း သုံးဖြစ်ပါတယ်
ဒီလိုလုပ်ပေါင်းများပြီ ဒီလိုလုပ်ပေါင်းများပြီ
စုပေါင်းနေထိုင်တယ် စုပေါင်းနေထိုင်တယ်
လူတကာနဲ့ ပေါင်းတယ် လူတကာနဲ့ ပေါင်းတယ်
လူပေါင်းမှားပါပေါ့ လူပေါင်းမှားပါပေါ့
မင်းတို့ ဒီလူတွေနဲ့ ပေါင်းသလား မင်းတို့ ဒီလူတွေနဲ့ ပေါင်းသလား

ပေါင်းစု ပေါင်းစု
မြန်မာနိုင်ငံ၌ လူမျိုးများ ပေါင်းစုနေထိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ လူမျိုးများ ပေါင်းစုနေထိုင်သည်

ပေါင်းဆုံ ပေါင်းဆုံ
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းဆုံသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းဆုံသည်

ပေါင်းသင်း ပေါင်းသင်း
အပေါင်းအသင်း အပေါင်းအသင်း
သူနဲ့ပေါင်းသင်းမှုပြုတယ် သူနဲ့ပေါင်းသင်းမှုပြုတယ်
မောင်နှိက မဖြူကို ခိုးယူပေါင်းသင်းတယ် မောင်နှိက် မဖြူကို ခိုးယူပေါင်းသင်းတယ်
လင်နဲ့မယား ပေါင်းသင်းတယ် လင်နဲ့မယား ပေါင်းသင်းတယ်

ပေါင်း pɔ̀ñ n. ပြုံး pran-thun

ပေါင်းမိုး ပြုံးမိုး

လှေပေါင်းမိုး ประทุนเรือ
လှည်းပေါင်းမိုး ประทุนเกวียน

ပိုင် paiñ ก. ครอบครอง,มีสิทธิ,เป็นเจ้าของ
khrɔ̂-p-khrɔ-ŋ,mi-sìt,pen-câw-khɔ̂-ŋ
ဒီစာအုပ် ဘယ်သူပိုင်သလဲ หนังสือนี้ใครเป็นเจ้าของ
ကျွန်နော်ပိုင်ပါတယ် ผมเป็นเจ้าของ
ကျောင်းပိုင်မြေ ที่ดินของโรงเรียนหรือวัด
သူပိုင်တဲ့အခန်း ห้องที่เขาครอบครอง
အတန်းပိုင်ဆရာ ครูประจำชั้น
ပိုင်ရှင် เจ้าของ
အိမ်ပိုင်ရှင် เจ้าของบ้าน,เจ้าบ้าน
ရုံပိုင် นายสถานีรถไฟ

ပိုင်ခွင့် สิทธิ
ပြောပိုင်ခွင့်ရှိ มีสิทธิพูด
သွားပိုင်ခွင့်မရှိဘူး ไม่มีสิทธิไป

ပိုင်နိုင် ครอบครองได้,ทำสำเร็จ
စာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်မကျက်နိုင်ဘူး
ไม่สามารถบังคับ(ตนเอง)ให้ท่องหนังสือได้
ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မဖြေဆိုနိုင်ဘူး
ไม่สามารถบังคับ(ตนเอง)ให้ตอบได้

ပိုင်နက် เขตในครองครอง
မြေပိုင်နက် ดินแดนในครอบครอง
ရေပိုင်နက် น่านน้ำในครอบครอง

ပိုင်း pâiñ ก. ปั่น,แบ่ง,หัด bàn,bèŋ,tàt
နှစ်ခုပိုင်း แบ่งสองอัน
လည်ပင်းပိုင်း ตัดคอ,ปั่นคอ
လယ်ကွက်ကို သုံးပိုင်းပိုင်းတယ်
แบ่งแปลงนาออกเป็นสามส่วน

ပိုင်း,အပိုင်း pâiñ,ʔəpâiñ น. ส่วน,ตอน,ช่วง
sùan,tɔ-n,chûaŋ
နံနက်စောစောပိုင်း ตอนเช้าๆ
နံနက်ပိုင်း ตอนเช้า
နေ့လယ်ပိုင်း ตอนกลางวัน
ညနေပိုင်း ตอนบ่าย
ညပိုင်း ตอนกลางคืน
အထက်ပိုင်း ตอนบน
အလယ်ပိုင်း ตอนกลาง
အောက်ပိုင်း ตอนล่าง
ရွာမြောက်ပိုင်း ตอนเหนือของหมู่บ้าน

ပထမပိုင်း ตอนแรก,ช่วงแรก,
ครึ่งแรก(ช่วงการแข่งขัน)
မကြာမီရက်ပိုင်း ช่วงไม่นานวัน
နှစ်ပိုင်း สองส่วน

ပစ် pyi ก. ทิ้ง,ละทิ้ง,ทอดทิ้ง,ขว้าง,ยิง
thí-ŋ,lá?-thí-ŋ,thɔ̂-t-thí-ŋ,khwâ-ŋ,yíŋ
ပစ်ချထား วางทิ้งไว้
ဖျက်ပစ် ลบทิ้ง
ဝင်တိုက်ပစ် พุ่งเข้าชน
မိုးကြိုးပစ် ฟ้าผ่า
မျက်စပစ် ทิ้งสายตา,เล่นหูเล่นตา
ပစ်မှတ် เป้ายิง
မျှော်ကွင်းပစ်တယ် ยิงด้วยยางวง
သေးရေကွင်းပစ်တယ် ยิงด้วยหนังยาง
သေနတ်နဲ့ပစ်တယ် ยิงด้วยปืน
ငှက်မပစ်ရ ห้ามยิงนก
လက်ပစ်ဗုံး ระเบิด(ขว้างด้วย)มือ
ခဲလုံးပစ်တယ် ขว้างก้อนหิน
လှံနဲ့ပစ်တယ် ขว้างด้วยหอก
ဘောလုံးပစ်တယ် ขว้างลูกบอล,โยนลูกบอล
အနှစ်စာတုံးပစ်တယ် โยนลูกเต๋า,ทอดลูกเต๋า
လေလံပစ်တယ် ขายทอดตลาด
အမှိုက်ပစ်တယ် ทิ้งขยะ
ကလေးကို တယောက်ထဲပစ်ထားတယ်
ละทิ้งเด็กไว้คนเดียวเท่านั้น
မျက်ခြည်မပစ်စောင့်ကြည့်နေသည်
เฝ้าดูไม่ให้คลาดสายตา
တောထဲ တောဝက်လိုက်ပစ်တယ်
ตามไล่ยิงหมูป่าในป่า

ပစ် pyi ကဗ. เสีย..สิ้น sìa..sîn
စားပစ်လိုက်ပြီ กินเสีย
ထွေးထုတ်ပစ် ถุยออกสิ้น
ပြောပစ်လိုက်ပါ พูดให้จบสิ้นไปซะ
ရိုက်ပစ်လိုက်တယ် ตีเสียเลย
ရောင်းပစ် ขายไปสิ้น
သွားပစ်လိုက်တယ် ไปเสียเลย
အကုန်စားပစ်တယ် กินเสียหมดสิ้น
အကုန်သုံးပစ်တယ် ใช้เสียหมดสิ้น
အကုန်ပြောမပစ်ဘူး ไม่พูดให้หมดสิ้น

ပစ္စည်း pyiʔsì น. สิ่งของ sìŋ-khɔ̂-ŋ
ကုန်ပစ္စည်း สินค้า,สินค้าปัจจัย
ခရီးဆောင်ပစ္စည်း สัมภาระเดินทาง

တူရိယာပစ္စည်း ကြိုင်ဝတီ
ပစ္စည်းကိရိယာ သံ့ဖြူးကြိုင်ဝတီ
လှူဖွယ်ပစ္စည်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
စပါယ်ယာပစ္စည်း,အပိုပစ္စည်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဥစ္စာပစ္စည်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ရွှေငွေပစ္စည်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
အမေထံကို ပစ္စည်းပို့တယ်
သံ့ဖြူးကြိုင်ဝတီ ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ကော်ဖီဖျော်စရာပစ္စည်း
သံ့ဖြူးကြိုင်ဝတီ ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပစ်တိုင်းထောင် pyiʔtàiñdəñ n ဆွမ်းကျွေးသောအခါ(ဘုရားပွဲ)
túk-kata-lóm-lúk

ပါစ်ပို့ piʔpò,paʔsəpò n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ပါစပို့
năy-sì-dəṇ-thaṇ,phá-t-sapòt ə.passport
အာဇာပြောသည် "ဆွမ်းကျွေးသောအခါ"

ပုစ္ဆာ poʔsha n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ကံထမ်း pùt-chă-,kham-thă-
ပုစ္ဆာမေးမယ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပဉ္စမ pyiñsəmà n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ thí-hà-

ပဉ္စရုပ pyiñsəyupà n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ ben-ca-rú-p n.
သတ္တဝါတို့ကိုယ်ခန္ဓာ၌ ဆွမ်းကျွေးသောအခါ 5 ပါး ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
တိုးချို ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
မြင်းခြေ ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ငါးကြင်းအမြီး ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ငှက်အတောင် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဆင်စွယ် နှင့် ဆင်နှာမောင်းကဲ့သို့ ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပဉ္စင်း bəzíñ,pəzíñ n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ဘိက္ခု
phrá?-sòṇ,phík-sù?
ဦးပဉ္စင်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
မောင်ပဉ္စင်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပုဏ္ဏရိတ် poñnəyeʔ n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ dɔ̀-k-khè
ပုဏ္ဏရိတ် poñnəyeʔ n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ပဉ္စင်း
bundarík,bua-khă-w

ပတ် paʔ n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ဝိုင်းရံ,ဝိုင်းရံ
won-rɔ̀-p,phan-rɔ̀-p,rát
ခဲပတ်ပတ်တယ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ဝိုင်းရံ
တိုင်ပတ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ဝိုင်းရံ

နောက်ပြန်ပတ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ပတ်ဝိုင်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ဝိုင်းရံ
ပတ်လည် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
နှစ်ပတ်လည် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
အေးပတ်တယ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ(ဆွမ်းကျွေးသောအခါ)
တစ်အိမ်လုံးညစ်ပတ်ကုန်ပြီ
ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဒီရွာကို ရေပတ်လည်ဝိုင်းတယ်
ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဘုန်းကြီးအမှု ရွာလာပတ်တယ်
ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဘယ်လျှောက်ပတ်နေသလဲ
ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
နှစ်ပတ်လည်လက်ထပ်ပွဲနေ့
ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပတ်သက် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဒီကိစ္စနှင့်ပတ်သက်တယ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဒီလူ ပိုက်ဆံနဲ့ပတ်သက်ရင် တွန့်တိုတယ်
ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
သူနှင့်ပတ်သက်တဲ့သတင်းကိုလွှင့်တယ်
ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပတ်ဝန်းကျင် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ပတ်ဝန်းကျင်ကိုကြည့်စမ်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
အိမ်ပတ်ဝန်းကျင် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့အဆင်ပြေစွာနေထိုင်တယ်
ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပတ် paʔ n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ klɔ̀ṇ
ပတ်မ ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဆောက်လုံးပတ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ဒို့ပတ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ပတ်ဝိုင်း ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ပတ်အိမ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ပတ်စ ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပတ်,အပတ် paʔ,ʔəpaʔ n. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ sàp-da
ယခုတစ်ပတ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပတ်,အပတ် paʔ,ʔəpaʔ a. ဆွမ်းကျွေးသောအခါ,ဆွမ်းကျွေးသောအခါ rɔ̀-p,thíaw
ခရီးတစ်ပတ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
တပတ်ရစ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ
ရပ်ကွက်တစ်ပတ် ဆွမ်းကျွေးသောအခါ

ပတ္ထမြား pədəmyâ n. ทับทิม tháp-thim ส.
ပတ္ထမြားရောင် สีทับทิม

ပတ္ထလား pa˘təlâ n. ระนาด ranâ:t ม.
ကြေးပတ္ထလား ระนาดเหล็ก(ทองเหลือง)
မိကျောင်းကြေးပတ္ထလား ระนาดเหล็กรูปจรเข้

ပတ်တီး pa˘tî n. ผ้าพันแผล phâ:-phan-phlɛ́:
ပတ်တီးအဝတ် ผ้าพันแผล
ခေါင်းပတ်တီး ผ้าพันศีรษะ
ကျောက်ပတ်တီး เผือก

ပိတ် pe˘ ก. ปิด pìt
နှာပိတ်တယ် ปิดหู
နှာခေါင်းပိတ်တယ် ปิดจมูก
နှုတ်ပိတ်တယ် ปิดปาก(ไม่พูดให้ใครรู้)
မျက်စိပိတ်တယ် ปิดตา
ဝမ်းပိတ်တယ် ท้องผูก(ท้องปิดถ่ายไม่ออก)
ထီးပိတ်တယ် ปิดร่ม,หุบร่ม
သေတ္တာကိုပိတ်တယ်ปิดหีบ
တံခါးကိုပိတ်တယ် ปิดประตู
တံခါး အလိုလိုပိတ်တယ် ประตูปิดเอง
လေကြောင့် တံခါးပိတ်တယ် ประตูปิดเพราะลม
ဇစ်ဆွဲပိတ်တယ် รูดซิปปิด
ဈေးပိတ်တယ် ตลาดปิด
ရုံးပိတ်ရက် วันหยุดงาน(วันที่ทำงานปิด)
အလုပ်ပိတ်တယ် หยุดงาน
ငွေစာရင်းပိတ်တယ် ปิดบัญชีธนาคาร
ပိတ်ဆို့ ปิดกั้น(อุดทางเข้าออก)
ရေမြောင်းပိတ်ဆို့တယ် ปิดกั้นทางน้ำ
လမ်းပိတ်ဆို့တယ် ปิดกั้นถนน

ပိတ် pe˘ น. ฝืนผ้า phĭ:n-phâ:
ပိတ်စ ผ้าฝืน
ရုပ်ရှင်ပိတ်ကား จอหนัง
ပိတ်တစ်ကိုက် ฝืนผ้าหนึ่งหลา

ပိတ်ချင်း pe˘chîñ น. คีปลี di:-pli:

ပုတ် po˘ ก. ตบ tòp
ရိုက်ပုတ် ตบตี
ပခုံးကိုပုတ် ตบไหล่
ကျောပုတ် ตบหลัง
ဘောလုံးပုတ် ตบลูกบอล
လက်နဲ့ပုတ် ตบด้วยมือ

ပုတ်သင် po˘ðiñ n. กั้งก่า(ตัวสีเขียว) kîŋ-kà:
ပုတ်သင်ညို กั้งก่าสีน้ำตาล
ရေပုတ်သင် กั้งก่าน้ำ

ပုဒ် po˘ น. บท bòt บ.
ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ် บทละครหนึ่งบท
ပုံပြင်တစ်ပုဒ် นิทานหนึ่งบท
ပုဒ်ကလေး,ပုဒ်ထီး เครื่องหมายจบวรรค(।)
ပုဒ်မ เครื่องหมายจบประโยค(။)

ပန် pañ ก. อ้อนวอน,ร้องขอ ʔɔ̀:n-wɔ:n,rɔ̀:ŋ-khɔ̀:
ဆုပန် ตั้งอธิษฐาน,ปรารถนา
လက်ထပ်ခွင့်ပြုရန် မိဘများကို ခွင့်ပန်သည်
ขออนุญาตพ่อแม่เพื่อแต่งงาน

ပန် pañ ก. แซม,คล้อง,ทัด sɛ:m,khlɔ̀:ŋ,thát
ခေါင်းမှာ ပန်းပန်ထားတယ်
แซมดอกไม้ไว้ที่หัว(ผม)
ပန်းကုံးပန်တယ်
คล้องพวงมาลัย

ပန်ကာ pañka น. ผัดลม,ใบผัด,คนรอบจัด phát-lom, bay-phát,khon-rɔ̀:p-càt
ပန်ကာ လည်နေတယ် ผัดลมหมุนอยู่
ပန်ကာ ဖွင့်ပါ เปิดผัดลมหน่อย
လှေပန်ကာ ใบผัดเรือ
ဒီလူ တော်တော်ပန်ကာကျတယ်
คนนี้เป็นคนรอบจัดมาก

ပန်း pâñ ก. เหนื่อย,เหนื่อยอ่อน nàay,nàay-ʔɔ̀:n
ပင်ပန်း เหน็ดเหนื่อย
ပင်ပန်းမှု ความเหนื่อยอ่อน
မောပန်း เหนื่อยยาก

ပန်း pâñ ก. ไหลพุ่ง lăy-phûŋ
ရေပန်း น้ำฝักบัว,น้ำพุ
ရေပန်းတယ် น้ำไหลพุ่ง

ပန်း pâñ น. จุดหมาย cùt-măy
ပန်းတိုင် หลักชัย
ပန်းဝင်တယ် เข้าเส้นชัย

ပန်း pâñ น. องคชาต ʔoŋ-kha-chà:t
ပန်းသေရောဂါ โรคกามตายด้าน

ပန်း pâñ **u.** ကြယ်(ဒဏ်ရာ) kjwe

ပန်းဘယ် ဒဏ်ရာကြီး

ခေါင်းပန်းလွန်တယ် ခြေနဖူးကြီး

ပန်း pâñ **u.** ပန်းကြီး dɔ̀:k-mâ

ကြာပန်း ပန်းပိတောက်

စပယ်ပန်း ပန်းမဲလီ

နေကြာပန်း ပန်းဆောင်းနေ့ပွင့်

နှင်းဆီပန်း ပန်းနှင်းဆီ

ဘီန်းပန်း ပန်းဘီန်း

မေမျိုပန်း ပန်းအက်စတာ

သစ်ခွပန်း ပန်းကြက်ခွ

တောပန်း ပန်းတောပန်း

ပန်းပွင့် ပန်းပွင့်

ပန်းဖူး ပန်းဖူး

ပန်းကုံး ပန်းကုံး

ပန်းဇွန် ပန်းဇွန်

ပန်းခိုင် ပန်းခိုင်

ပန်းစည်း ပန်းစည်း

ဆန်ပန်း ပန်းဆန်

အဝတ်ပန်း ပန်းအဝတ်

စက္ကူပန်း ပန်းစက္ကူ

ပန်းအလှ,ပန်းတု ပန်းတု

ပန်းခြောက် ပန်းခြောက်

သပြေပန်း ပန်းသပြေ

ရွှေပန်း ပန်းရွှေ

ပန်းချုံးပေါင် ပန်းချုံးပေါင်

ပန်းခြံ ပန်းခြံ

ပြည်သူ့ပန်းခြံ ပန်းခြံသူ့ပြည်

ပန်းဥယျာဉ် ပန်းဥယျာဉ်

ပန်းရည် ပန်းရည်

ပန်းသည် ပန်းသည်

ပန်းဈေး ပန်းဈေး

ပန်းဆိုး ပန်းဆိုး

ပန်းခင်း ပန်းခင်း

ပန်းရောင် ပန်းရောင်

ပန်းနုရောင် ပန်းရောင်နု

မီးပန်း မီးပန်း

သံပန်း သံပန်း

ပန်းတုံတယ် ပန်းတုံ

ပန်းဆိုးတယ် ပန်းဆိုး

ပန်းညိုးတယ် ပန်းညိုး

ပန်းသီတယ် ပန်းသီ

ပန်းနုကိုရွှတယ် ပန်းနုကိုရွှ

ပန်းမွှေးတယ် ပန်းမွှေး

ကြာပန်းတစ်ပွင့် ပန်းကြာတစ်ပွင့်

စပယ်ပန်းတစ်ခိုင် ပန်းစပယ်တစ်ခိုင်

ပန်းခင်းသောလမ်းနဲ့ လျှောက်တယ် ပန်းခင်းလမ်းလျှောက်

ပန်း pâñ **u.** လွတ်လပ်,လွတ်လပ်ခွင့်,လွတ်လပ်ရေး

lûat-la-ɲ,la-ɲ-dɔ̀:k,ɲa-n-chà-ɲ

ပန်းကနုတ်,ကနုတ်ပန်း လွတ်လပ်ခွင့်

ပန်းထိမ်,ပန်းထိမ်ဆရာ ပန်းထိမ်ဆရာ

ရွှေပန်းထိမ် ရွှေပန်းထိမ်

ပန်းချီ ပန်းချီ

ပန်းဖော်သည် ပန်းချီဆရာ

ပန်းပု ပန်းပု

ပန်းပုအလုပ် ပန်းပုလုပ်ငန်း

ပန်းပဲ ပန်းပဲ

ပန်းဆယ်မျိုး ပန်းဆယ်မျိုး

ပန်းကန်,ပုကန် bəgañ **u.** ပန်းကန်,ပုကန်

ပန်းကန်ပြား ပန်းကန်ပြား

တိုက်ပန်းကန် ပန်းကန်ပြားတိုက်

စတီးပန်းကန် ပန်းကန်စတီး

ကြွေပန်းကန် ပန်းကန်ကြွေ

ကော်ဖီပန်းကန် ပန်းကန်ကော်ဖီ

ပန်းကန်ပြားငယ် ပန်းကန်ပြားငယ်

ပန်းကန်ပြားပျံ့ ပန်းကန်ပြားပျံ့

ပန်းကန်ပြားတစ်ပြား ပန်းကန်ပြားတစ်ပြား

ပန်းကန်တစ်လုံး ပန်းကန်တစ်လုံး

ထမင်းတစ်ပန်းကန် ထမင်းတစ်ပန်းကန်

ပန်းချီ bəji **u.** ပန်းချီ(ပုံဆွဲခြင်း) phâ-p-wâ-t

ပန်းချီဆရာ ပန်းချီဆရာ

နံရံပန်းချီ နံရံပန်းချီ

ထိုင်းရိုးရာပန်းချီ ထိုင်းရိုးရာပန်းချီ

ပန်းချီကား ပန်းချီကား

ပန်းချီစုတ်တံ ပန်းချီစုတ်တံ

ပန်းချီဆွဲတယ် ပန်းချီဆွဲတယ်

ပန်းချီရေးတယ် ပန်းချီရေးတယ်

ပန်းဆွဲ pâñzwɛ̀ **u.** ပန်းဆွဲ(ပုံစံ) chə-ɲ-klɔ:n

လှည်းသံပြားများကို ပန်းဆွဲပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ဖြတ်ထုတ်ထားသော အလှဆင်ပစ္စည်း

เช่น ดอกไม้ และยักษ์ เป็นต้น
ဘီလူးပန်းဆွဲ เชิงกลอนรูปยักษ์

ပန်းမုန်လာ pâñmoñla น. กะหล่ำดอก kalàm-dɔ̀:k
เรียกอีกอย่างว่า ပန်းဂေါဖီ (pâñgobi)

ပန်းသီး pâñθí น. แอปเปิล ?ép-pə̂n
ပန်းသီးပင် ต้นแอปเปิล

ပိန် peñ ว. ผอม phɔ̌:m
ဝိုက်ပိန် พุงผอม,ผอม
အနည်းငယ်ပိန်လာသည် ผอมลงนิดหน่อย
ပိန်ကြုံ ชูบผอม,ผ่ายผอม
ပိန်ချုံး ชูบผอม
ပိန်ရှည် ผอมสูง

ပိန္ဓဲ peñnɛ̂ น. ขนุน khanŭn น.
ပိန္ဓဲစေ့ပြုတ် เม็ดขนุนต้ม
ပိန္ဓဲစေ့ဖုတ် เม็ดขนุนเผา

ပိန်း pêñ น. เผือก,บอน phìak,bɔ:n
ပိန်းဥ หัวเผือก
ပိန်းရိုင်း บอน

ပိန်းပန်း pêñbâñ น. ดอกหน้าวัว dɔ̀:k-nâ:-wua

ပုန်း pôñ ก. หลบซ่อน lòp-sɔ̂:n
ပုန်းနေရာ ที่ซ่อน
ပုန်းကြည့် ชุ่มมอง
ပုန်းခို แอบพำนัก,แอบซ่อน
သူခိုးပုန်းနေတယ်
ขโมยหลบซ่อนอยู่
သူ ကျွမမမြင်အောင် ပုန်းနေတယ်
เขาหลบซ่อนไม่ให้ฉันเห็น
တူတူပုန်းတမ်း ကစားတယ်
เล่นแอบซ่อน,เล่นซ่อนหา
ဖားကလေး သစ်ရွက်များအောက်တွင်
- ပုန်းခိုနေတယ်
กบน้อยแอบซ่อนอยู่ใต้ใบไม้

ပပ် pa̰ ก. แตก(เป็นริ้วรอย) tɛ̀:k
အသားပပ် ผิวแตก
ပပ်ကြားအောက် (ดิน)แยกแตกระแหง

ပပ်,အပပ် pa̰,?əpa̰ น. กลีบหุ้ม,กาบ klì:p-hûm,kà:p
ပွင့်ပပ် กลีบเลี้ยง(ของดอกหรือผล)
ငှက်ပျောပပ် กาบกล้วย

ပုပ် po̰ ว. เน่า nâw
ငါးပုပ် ปลาเน่า
ငါးပုပ်ခြောက် ปลาหมักเค็ม,ปลาเค็มแห้ง
သစ်သီးပုပ် ผลไม้เน่า
ပုပ်စော်နံတယ် เหม็นเน่า,เหม็นกลิ่นเน่า
မျက်နှာပုပ် หน้าบูดบึ้ง
အချိန်ပုပ် เสียเวลา

ပုပ္ပါး po̰pâ น. โปปา po:-pa:
(ภูเขาที่พำนักของเทพนัตอยู่แถบเมืองพุกาม)
ပုပ္ပါးတောင် ภูเขาโปปา
ပုပ္ပါးမယ်တော် เจ้าแม่โปปา

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ် po̰bèniwaθàɲaɲ̃ น.
บุพเพนิวาสญาน bùp-phe:-nîwà:t-saɲa:n
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသာတိဉာဏ် ญาณรำลึกอดีตชาติ

ပို poñ ก. กอง kɔ:ŋ
ငါးပို ပုတယ် กองไว้ห้ากอง

ပို poñ น. กอง kɔ:ŋ
ငွေပို กองเงิน
မြေပို กองดิน
သဲပို กองทราย
အမှိုက်ပို กองขยะ
ကောက်ရိုးပို กองฟาง
မီးပို กองไฟ
ဆေးပို กองชี้
ငွေပို့ရွှေပို့ กองเงินกองทอง
အဝတ်ပို့သုံးပို့ กองเสื้อผ้าสามกอง

ပို့ poñ น. เรื่องเล่า rîaŋ-lâw
စကားပို့ คำพังเพย,สุภาษิต
ပို့ပြင် นิทาน
ပို့ပြင်လေး นิทานขนาดสั้น
ပို့ပြင်ဝတ္ထု นวนิยาย
ပို့ပြင်တစ်ပုဒ် นิทานหนึ่งเรื่อง(หนึ่งบท)
ပို့ပြောတယ် เล่านิทาน

ပို့ poñ น. รูปภาพ,รูปทรง,วิธี,อาการ
rû:p-phâ:p,rû:p-soŋ,wíthi:,?a:ka:n
ပို့ รูปภาพ

ပုံဆွဲတယ် ဝါဒရူပ
ပုံတူ သာဓနာဧကသာရ,ဘာဝေဟိုဒန
ပုံကြမ်း ဘာဝရ်ာင်
ပုံနှိပ်ခြင်း ကာရဏိမ်
ပုံနှိပ်စက်ရုံ ဂေဟဏိမ်,သာဓကဏိမ်
ပုံနှိပ်တိုက် ဂေဟဏိမ်
ပုံအလုံးစုံ ဘာဝဧတုကာရဏ်ဒိုင်းမတ
မြေပုံ ပဌဝီ
မှတ်ပုံ ပဋ်ဆံဒိုင်းမတ
တံဆိပ်ပုံ တာဝတရာဂျပရှဏီယ်
ဆံပင်ပုံ ကေသ
ရှေးရိုးပုံ ပုရာဏ,ပုရာဏိက
ဆံပင်ရှည်ပုံ ဒီဃကေသ
ခေတ်မီဆံပင်ပုံ ကေသဖဏ်ဆမယ်
သွားပုံလာပုံ အာကာရဂတိယာ(အာကပ္ပကရိယာ)
ပြောပုံဆိုပုံ ဝိဓီကာရဘာသာ
ရေးပုံသားပုံ ဝိဓီကာရလိခိတ
သူရဲကောင်းရွေးချယ်ပုံ ဝီရဝိဓိဂဟဏ
ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ လက္ခဏကာရဝိဘူသန
စားပုံသောက်ပုံ လက္ခဏကာရဘောဇန
ထိုင်ပုံ ဌာနနိသဇ္ဇာ
သီချင်းဆိုပုံ ဌာနဂီတ
အရွက်ပုံ ပတ္တရူပ
ဘော်ဒီက ပုံမလှဘူး ကုရူပဝိရူပ
ဝိပုန်တူသလိုလို ဒုဋ္ဌသဒိသ
မျက်နှာပုံ မုခရူပ
လုံးရှည်ပုံ ဒီဃဝဋ္ဋ
ပရမစ်ပုံ ပါရမီရူပ
စွန်ပုံ ဘဇ္ဇိတဓညရူပ
ဘဲဥပုံ ဝိဝဋဏ္ဍရူပ
ဘဲဥပုံကြီး ဝိဝဋဏ္ဍမာတုရူပ
ဓာတ်ပုံတစ်ပုံ ဧကရူပ

ခင်ဗျား ကလေးကို အရက်တိုက်ပုံရတယ်
ဒူဟိမောနကုဏဝေးလာဟိုကေဒါရကံ
မေးခွန်းက အတော်ခက်ပုံရတယ်
ပုစ္ဆာယံဒုက္ကရံဝိယ

ပုံစံ ရူပ,ရူပဘေဒ,ဘာဝ
ပုံစံခွက် ဆာယာ
ဆံပင်ပုံစံ ကေသရူပ
အင်္ကျီပုံစံ ဝတ္ထရူပ
လက်ပုံစံ ဟတ္ထရူပ(လက္ခဏ)
ပစ္စည်းသွင်းပုံစံ ဘဏ္ဍပူရဏရူပ
လျှောက်လွှာပုံစံ အာဝေဒနပတ္တရူပ

ပုံစံကိုကြည့်တယ် ဒူဟိတောကာရ
အချောက်ပုံစံ ဖြစ်တယ်
ဟိတောကာရသဒိသ
အဆိုတော်ဖြစ်မဲ့ပုံစံ မရှိဘူး
ဂါယကဘာဝရဟိတ

ပုံး pôñ n. ถัง,กล่อง,ลัง thăng,klɔ̀ŋ,laŋ
ရေပုံး ถังน้ำ
ရေခဲပုံး ถังไอติม
အမှိုက်ပုံး ถังขยะ
ဓာတ်ဆီပုံး ถังน้ำมัน
အလှူခံပုံး ตู้รับบริจาคทาน
စက္ကူပုံးကြီး กล่องกระดาษขนาดใหญ่
မီးပုံးမွှေ โคมลอย
မီးသွေးတစ်ပုံး ถ่านไฟหนึ่งถัง

ပယ် pɛ ก. ละทิ้ง lá?-thíŋ
ကိလေသာပယ် ละกิเลส
ဒေါသပယ် ละโทสะ
လောဘကိုပယ် ละทิ้งโชคลาภ
လောဘပယ် ละโลภ
ပယ်ဖျက် ยกเลิก

ပယ်ဖျောက် ขจัด
လောဘကို ပယ်ဖျောက်တယ်
ขจัดความโลภ

ပလ္လင် pəlìñ n. บัลลังก์ ban-laŋ n.
မင်းပလ္လင် ราชบัลลังก์
တရားဟောပလ္လင် ธรรมาสน์

ပျား pyá n. ผึ้ง phîŋ
ယင်ပျား มิ้ม(ผึ้งแมลงวัน)
ခွေးခွေးပျား แตนขี้หมา
ပျားရည် น้ำผึ้ง
ပျားအုံ รังผึ้ง
ပျားရည်ထုတ်တယ် ตีเอาน้ำผึ้ง
ပျားတုပ်တယ် ผึ้งต่อย
ပျားရည်ဆမ်းခရီး
การเดินทางตื่มน้ำผึ้งพระจันทร์,ฮันนี่มูน

ပျူ pyu n. พยู(ชาติพันธุ์) phayu

ပျော့ pyɔ̀ ว. จาง,อ่อน ca:ŋ,ʔɔ̀:n
ထမင်းပျော့ ข้าวแฉะ(อ่อน)

အသားပျော့ ကြော်ထားသောအသား
အရောင်ပျော့ အရောင်ဖျော့
နေရောင်ပျော့ နေဝင်ချိန်နေရောင်
အသံပျော့ အသံနုညံ့
လူပျော့ ကိုယ်ခန္ဓာအားနည်း
သစ်သီးပျော့လို့ ပုပ်တော့မယ်
ဖရဲသီးသည် မကြာမီပုပ်တော့မည်

ပျော့ပျော့ ဖျော့ဖျော့
ထမင်းကို ပျော့ပျော့ချက်တယ်
ထမင်းကို ဖျော့ဖျော့ချက်သည်

ပျော့ပျောင်း နူးညံ့
မျက်နှာပျော့ပျောင်းတယ်
မျက်နှာနူးညံ့သည်
စိတ်နှလုံးပျော့ပျောင်းတယ်
စိတ်နှလုံးနူးညံ့သည်
ပျော့ပျောင်းနုညံ့တယ်
နူးညံ့သည်

ပျော့အိ ပျော့ပြောင်း
ငှက်ပျောသီး ပျော့အိနေတာပဲ
ငှက်ပျောသီး ပျော့ပြောင်းနေသည်
ထမင်း ပျော့အိတယ် ထမင်းပျော့ပြောင်းသည်

ပျော် pyɔ n. ခံစားချက် lalaːŋ
ရေခဲပျော်တယ် ရေခဲပျော်သည်
သကြားပျော်တယ် သကြားပျော်သည်
ထောပတ်အရည်ပျော်တယ် ထောပတ်အရည်ပျော်သည်

ပျော် pyɔ ကဗ. နာ,သပာယ nàˊ,sabaːŋ
စားပျော်တယ် စားကောင်းသည်
နေပျော်တယ် နေထိုင်ရသည်မှာ သာယာသည်
ဝယ်ပျော်တယ် ဝယ်ရသည်မှာ သာယာသည်
သုံးပျော်တယ် သုံးရသည်မှာ သာယာသည်

ပျော် pyɔ ဝ. ငုံ ʔoːm
မှည့်ပျော် မှည့်ငုံ
မှည့်လွန်းလို့ ပျော်နေတယ် မှည့်လွန်းသဖြင့် ငုံနေသည်

ပျော် pyɔ ဝ. သနုက်,သပာယ sanùk,sabaːŋ
ပျော်စရာ ကောင်းတယ် သနုက်စရာကောင်းသည်
အိပ်လို့ ပျော်လား အိပ်ရသာရှိလား
အိပ်ပျော်နေတယ် အိပ်မောကျနေသည်
ပျော်ပွဲစား ပျော်ပွဲစား

ပျော်ပျော် သနုက်သနာ
ပျော်မြူး သနုက်သနာပေါများ
ပျော်တယ် ပျော်တယ် တို့ပျော်တယ်
သနုက် သနုက် ငါတို့သနုက်(ကလေးတို့ကစားသံ)

ပျော်ပျော်ပါးပါး သနုက်သနာ
ပျော်ပျော်ပါးပါးကစားနေကြသည်
သနုက်သနာကစားနေကြသည်

ပျော်ပါး ပေါများ,မိတ်ဆွေဖွဲ့,ဆွေးနွေး(ဟာသဖြင့်)
သူသည် မကောင်းသည့်မိန်းမနှင့်
- ပျော်ပါးသည်
သူသည် မကောင်းသည့်မိန်းမနှင့်
ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဆက်ဆံသည်

ပျော်ရွှင် ဝမ်းသာ,သနုက်သနာပြုခြင်း
သူတို့ပျော်ရွှင်နေကြတယ် သူတို့ဝမ်းသာအားရနေကြသည်
ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ ချမ်းသာသုခ

ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် သနုက်သနာ
လူငယ်လူရွယ်များက ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်
- ရေကစားကြတယ်
ကလေးငယ်များ သနုက်သနာကစားကြသည်

ပျို pyo ဝ. ဖတ,ငယ်,သာ sòt,ŋɛ̀,saˊ
လူပျို လူပျို
နွားပျို နွားပျို
မာလကာပင်ပျို မာလကာပင်ပျို
ထန်းပင်ပျို ထန်းပင်ပျို

ပျိုး pyó n. ပျိုး phóʔ
စပါးပင်ပျိုးတယ် စပါးပင်ပျိုးသည်
စိုက်ပျိုး စိုက်ပျိုး
ပန်းပျိုးပင် ပန်းပင်

ပျက် pyɛˀ n. ပျက်စီး pjaˀ
ကားပျက် ကားပျက်
သေဘေလောက်ပျက် မြေငလျင်ပျက်စီး
နာရီပျက် နာရီပျက်
ရေပိုက်ပျက် ရေပိုက်ပျက်(ဟာကွက်)
စိတ်ပျက် စိတ်ပျက်
စိတ်ပျက် လက်ပျက်နဲ့ ထွက်တယ်
စိတ်ပျက်လက်ပျက် ထွက်သွားသည်
အာရုံပျက် အာရုံပျက်
အရသာပျက် အရသာပျက်
ဝမ်းပျက် ဝမ်းပျက်

ဓာတ်ပျက် ธาตุเสีย(ท้องเสีย)
အရောင်ပျက် สีเสีย(สีตก,สีจาง,สีด่าง)
မီးပျက် ไฟเสีย(ไฟฟ้าดับ)
မိန်းမပျက် ผู้หญิงเสียคน,โสเภณี
နာမည်ပျက် ชื่อเสีย,เสียชื่อเสียง
မိတ်ဆွေပျက် เสียเพื่อน
မျက်နှာပျက် เสียหน้า,หน้าเสีย
ကျောင်းပျက် เสียการเรียน,ขาดเรียน
အလုပ်ပျက် เสียงาน
ကစားပွဲပျက် การละเล่นล้มเลิก
စီးပွားပျက် ธุรกิจเสียหาย

ပျက်စီး เสีย,เสียหาย,หักพัง
ပျက်စီးသောအစားအစာ อาหารที่เสีย
ပျက်စီးခြင်း ความเสียหาย
လူပျက်စီး ผู้เสียคน
ပျက်စီးသောသူ ผู้ที่เสียคน,คนเหลวไหล
ကလေးပျက်စီးတယ် เสียเด็ก,เด็กเสียคน
ကုန်ပျက်စီးတယ် สินค้าเสียหาย
အကြံပျက်စီးတယ် แผนการล้มเหลว,เสียแผน
စေတီပျက်စီးတယ် เจดีย์หักพัง

ပျောက် pyɔ̀ ก. สูญหาย,หลง sǔ:n-hǎ:y,lǒŋ
ငွေပျောက် เงินสูญหาย
အသက်ပျောက် สิ้นชีวิต
အိပ်ချင်စိတ်ပျောက် หายง่วง
ရောဂါပျောက် หายจากโรค
လမ်းပျောက် หลงทาง(ทางหาย)
ထွက်ပေါက်ပျောက်တယ် หลงทางออก (หาทางออกไม่ได้)
ဗိုက်နာပျောက် หายปวดท้อง
ခေါင်းကိုက်ပျောက် หายปวดหัว
အလင်းပျောက် แสงสว่างหายไป
အသံပျောက်သွားတယ် เสียงหายไป
စိတ်အားငယ်မှုပျောက်သွားတယ်
ความท้อแท้ใจหายไป
ကိုယ်ရောင်ပျောက်တယ်
หายตัว
ပျောက်ကွယ်,ကွယ်ပျောက်
หายลับ,หายตัว

ပျောက်ကင်း,ကင်းပျောက် หายจาก,ห่างหาย
အနာပျောက်ကင်းတယ် หายจากความเจ็บปวด
ရောဂါပျောက်ကင်းမှ ပြန်ချင်ပါတယ်
เมื่อหายจากโรค ก็อยากจะกลับ

ပျင်း pyîŋ ก. ขี้เกียจ,เบื่อ,ยืดยาด
khî:kìat,bìa,yɨ̂:t-yâ:t
လူပျင်း คนขี้เกียจ
ပျင်းစရာပဲ น่าเบื่อจริง
ခံပျင်း เหลือทน
ပျင်းကပ် เบื่อหน่าย
နားကြားပျင်းကပ် เบื่อฟัง
ကျောင်းတက်ရတာ ပျင်းတယ်
ขี้เกียจขึ้นเรียน
ပျင်းရင် ထမင်းမစားရဘူး
ถ้าขี้เกียจ ไม่ได้กินข้าว

ပျင်းရိ เกียจคร้าน
ပျင်းရိလေးတွဲတဲ့သူ့မျက်လုံး
นัยน์ตาของเขาที่หนักปรือเกียจคร้าน
ပျင်းပျင်းရိရိ อย่างเกียจคร้าน
ပျင်းပျင်းရိရိလမ်းလျှောက် เดินอย่างเกียจคร้าน

ပျောင်း pyɔ̂ŋ ว. นุ่ม,นิ่ม nûm,nîm
ပျော့ပျောင်း นุ่มนวล,นุ่มนิ่ม
အက ပျော့ပျောင်းတယ် เต้นรำนุ่มนวล
အသားအရေပျော့ပျောင်းတယ် ผิวเนื้อนุ่มนวล
သစ်သီးပျော့ပျောင်းတယ် ผลไม้(เนื้อ,รส)นุ่ม
စကားပြောတာ ပျော့ပျောင်းတယ် พูดจานุ่มนวล

ပျစ် pyɪ̀ น. ไพ,ตับ(แฝก) phay,tàp
ဖက်ပျစ် ตับใบไม้
ဓနိပျစ် ไพจาก,ตับจาก

ပျစ် pyɪ̀ ว. ข้น khôn
ဟင်းရည် ပျစ်တယ် น้ำแกงข้น
ပျားရည် ပျစ်တယ် น้ำผึ้งข้น

ပျဉ် pyiŋ น. กระดาน krada:n
ပျဉ်ချပ်,ပျဉ်ပြား แผ่นกระดาน

ပျဉ်း pyîŋ น. ปีกเหนียง,เหนียง,แม่เบี้ย pì:k-nǐaŋ, nǐaŋ,mɛ̂:bîa
ပါးပျဉ်း เหนียง,แม่เบี้ย
မြစ်ပျဉ်း ปีกรากไม้
မျက်ပျဉ်း ถุงใต้ตา
ဝမ်းပျဉ်း ปีกพุง

ပျဉ်း pyîŋ ว. เหนียวหนืด nǐaw-nɨ̀:t

အမဲသားပျဉ်းတွဲတယ် ကြေးသားပြားတွဲတယ်

ပျံ pyañ n. ပြန် bin
ငှက်ပျံတယ် นกบิน
လေယာဉ်ပျံ ပျံတယ် เครื่องบินบิน
ပျံတော်မူ มรณภาพ (พระ)
လွန်းပျံယာဉ် กระสวยอวกาศ
မီးပုံးပျံ โคมลอย,บอลลูน
ပန်းကန်ပြားပျံ จานบิน

ပျံသန်း บินร่อน
ငှက်များ လေထဲမှာပျံသန်းနိုင်တယ်
นกสามารถบินร่อนในอากาศ

ပျံ pyàñ n. กระจาย kracaːy
ပျံ့နှံ့ ฟุ้งกระจาย
အသံတစ်မြို့လုံးပျံ့နှံ့တယ် เสียงดังกระจายทั่วหมู่บ้าน

ပြ,ပြသ pyà,pyàθà n. แสดง,เผยให้เห็น sadɛːŋ, phɛ̆ːy-hây-hěn
ကိုယ်ပြ แสดงตัว,เผยตัว
မျက်နှာပြ เสนอหน้า,โชว์หน้า
လက်ကို ရမ်းပြ โบกมือ
လက်ပြ โบกมือ(ทักทาย,อำลา)
လက်ပမ်းပြ ตั้งหมัด
လမ်းပြ บอกทาง
ပြောပြ บอกให้รู้
ဖတ်ပြ อ่านให้ฟัง
ညွှန်ပြ ชี้บอก
အမြီးကို လှုပ်ပြ แสดงการกระดิกหาง
စာပြ สอนหนังสือ
စာအုပ်ပြ ให้ดูหนังสือ
ရှင်းပြ ให้ความกระจ่าง
ကိုယ်ရောင်ပြ ปรากฏร่าง(หลังจากหายตัวไป)
မြို့များပြမြေပုံ แผนที่แสดงเมืองต่างๆ
ပြဇာတ် ละคร,สิเกพม่า
ပြပွဲ งานแสดง,นิทรรศการ
ပန်းပြပွဲ งานแสดงไม้ดอก
ပြခန်း ห้องแสดง(นิทรรศการ)
မဟာဗုဒ္ဓဝင်ပြခန်း ห้องแสดงพุทธประวัติ
ပြတိုက် พิพิธภัณฑ์(ตึกแสดง)
ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်
พิพิธภัณฑ์การค้นคว้าทางโบราณคดี
ကျေးဇူးပြု၍ ကျွန်တော်ကိုပြပေးပါ
กรุณาแสดงให้ผมทราบหน่อย

ဓားပြ โจร(พวกใช้มีด
-เป็นอาวุธในการปล้น)
နေရောင်ပြတယ် ฝั่งแดด

ပြဇာတ် pyàzaˀ n. ละครเรื่อง la-khɔːn-rîaŋ

ပြတင်း bədíñ n. หน้าต่าง nâːtàːŋ m.
ပြတင်းပေါက် หน้าต่าง,ช่องหน้าต่าง
ပြတင်းပေါင် กรอบหน้าต่าง
ပြတင်းရွက် บานหน้าต่าง
ပြူပြတင်း หน้าต่าง

ပြဒါး bədâ n. ปรอท parɔ̀t s.
ပြဒါးတိုင် แท่งปรอท
ပြဒါးရည် น้ำปรอท
ပြဒါးလုံးပုတီး ลูกประคำนิเกิล

ပြာ pya n. ฝัด fàt
ဆန်ပြာတယ် ฝัดข้าวสาร

ပြာ pya n. ขี้เถ้า khîː-thâw
ဆေးလိပ်ပြာ ขี้เถ้าบุหรี่
ပြာရောင် สีเทา,สีขี้เถ้า

ပြာ pya n. ฟ้า,สีฟ้า fáː,sǐː-fáː
ကောင်းကင်ပြာ สีท้องฟ้า
မိုးပြာရောင် สีท้องฟ้า
ပြာတဲ့ကောင်းကင် ท้องฟ้าที่เป็นสีฟ้า
ပင်လယ်ရေပြာ สีฟ้าน้ำทะเล
ပြာရင့် ฟ้าเข้ม,น้ำเงิน
ပြာဖျော့ สีฟ้าจาง
ပြာနု สีฟ้า,สีน้ำเงินอ่อน
နက်ပြာ สีน้ำเงินเข้ม

ပြာသို pyaθo n. มกราคม mɔ́k-karaː-khom
ပြာသိုလ လือนมกราคม

ပြာသာဒ် pyaˀθaˀ n. ปราสาท praːsàt

ပြား pyâ n. ปยา(เทียบได้กับสลึง)
(ร้อยปยามีค่าเท่ากับหนึ่งจ๊ต)
၁၀ ပြား สิบปยา
ငွေကြေးတပြားမှ မရှိဘူး ไม่มีเงินสักแดงเดียว

ပြား pyâ ว. หลากหลาย làːk-lăːy

ကွဲပြား แตกต่าง
မြန်မာနဲ့အင်္ဂလိပ် ကွဲပြားတယ်
พม่ากับอังกฤษแตกต่างกัน

များပြား มากมาย,มากหลาย
မာလကာပင်အရေအတွက်က
-ပိုရှိများပြားသည်
จำนวนต้นฝรั่งมีมากมายกว่า(ต้นไม้ชนิดอื่น)

ပြား pyâ ว. แบน,เป็นแผ่น bɛːn,pen-phèn
နှာခေါင်းပြား จมูกแบน
ပန်းကန်ပြား จาน,จานแบน
ပုလင်းပြား ขวดแบน
ကတ်ပြား แผ่นการ์ด เช่น นามบัตร
ပျဉ်ပြား แผ่นกระดาน
ဆေးပြား ยาเม็ด(แบน)
ရှောက်သီးဆေးပြား กิมจ้อ(ทำจากผล ရှောက်သီး)
သားရေပြား แผ่นหนังใช้เขียนหนังสือ
ငှက်ပျောသီးပြား กล้วยแบน(กล้วยปิ้งถูกทับ)
ငါးခြောက်ပြား ปลาเกลือแห้ง
ငါးပုပ်ပြား ปลาเค็มแห้ง
ကားတာယာပြားတယ် ยางรถแบน
ပန်းကန်တစ်ပြား จานหนึ่งใบ

ပြားချပ် แบนราบ
တစ်ကိုယ်လုံးပြားချပ် ร่างกายแบนราบ(ผอม)

ပြီ,ပီ pyi,pi ป. แล้ว lɛ́ːw
ကုန်ခါနီးပြီ ใกล้หมดเวลาแล้ว
ပြီးပြီ เสร็จแล้ว
ပြီးသွားပြီ เสร็จไปแล้ว
သူလာနေပြီ เขากำลังมาแล้ว
သွားပြီ ไปแล้ว
မှောင်ပြီ มืดแล้ว
ရေပြည့်နေပြီ น้ำเต็มอยู่แล้ว
ဝပြီ อิ่มแล้ว
အိုပြီ แก่แล้ว
အချိန်ရောက်ပြီလွှတ်လိုက်ပါ
ถึงเวลาแล้ว ปล่อยไปได้

ပြီး,ပီး pyî,pî ก. เสร็จ,สำเร็จ,จบ sèt,săm-rèt,còp
ပြီးတော့ แล้วก็
ပြီးခဲ့တဲ့လ เดือนที่แล้ว
ပြီးဘို့-အရိပ်အရောင်တောင်မမြင်ဘူး
ไม่เห็นวี่แววว่าจะสำเร็จ

ပြီးပြီ เสร็จแล้ว
ရေးပြီးပြီ เขียนเสร็จแล้ว
ထမင်းစားပြီးပြီ กินข้าวเสร็จแล้ว
ကိစ္စပြီးပြီ เสร็จธุระแล้ว
စစ်ပြီးပြီ สงครามสิ้นสุด

စားပြီး ပန်းကန်ဆေးမယ်
กินเสร็จแล้วจะล้างจาน
ပုလင်းကိုလှုပ်ပြီး ဆေးသောက်တယ်
เขย่าขวดแล้วกินยา
သူ အိတ်ကိုသယ်ပြီး ခရီးဆက်ခဲ့တယ်
เขาขนถุงเสร็จ เดินทางต่อทันที
ဖွင့်ပြီး ပြန်ပိတ်ပါ
เปิดแล้วปิดกลับคืนด้วย

ပိုပြီးလှတယ်
สวยกว่า
ရပ်ပြီး စာကြည့်တယ်
ยืนอ่านหนังสือ
ရေတွင်းကို စပြီးတူးကြပ်၊
เริ่มต้นขุดบ่อกันได้แล้ว
ဘယ်တုန်းကစပြီး သူဌေးဖြစ်လာသလဲ
เริ่มเป็นเศรษฐีมาตั้งแต่เมื่อไร
ခွင့်တောင်းပြီးဖြစ်ပါသည်
ขออนุญาตแล้ว

ပြီးသား แล้วนี่(คำเน้น)
ထမင်းဝိုင်းက ပြင်ပြီးသားဖြစ်တယ်
จัดเตรียมวงข้าวเรียบร้อยแล้ว
ပေးပြီးသားလေတယ်
ให้แล้วนี่
နံနက်စာအတွက်ပါ ပြီးသားလား
รวมค่าอาหารเช้าแล้วหรือ
မုန့်စားပြီးသားလား
กินขนมแล้วหรือ
သူက ဘုန်းကြီးဝတ်ပြီးသားလား
เขา(เคย)บวชเป็นพระแล้วหรือ

ကျေးဇူးပြုပြီး ขอความกรุณา
ကျေးဇူးပြုပြီး ဖြည်းဖြည်းပြောပါ
ขอความกรุณาพูดช้าๆ

ပြီးနောက် หลังจาก
ခေါ်ပြမှုထွက်သွားပြီးနောက်

หลังจากที่โจรออกไปแล้ว

တအိမ်ပြီးတအိမ် บ้านหลังแล้วหลังเล่า
တလမ်းပြီးတလမ်း ถนนสายแล้วสายเล่า
တအုပ်ပြီးတအုပ် หนังสือเล่มแล้วเล่มเล่า
တယောက်ပြီးတယောက် คนแล้วคนเล่า
မှားပြီးထပ်မှား ผิดแล้วผิดอีก

ပြီးတော့ .. လဲ แล้ว..ก็
သူသိပ်ဝတယ်ပြီးတော့မှက်စိကလဲ
- အရမ်းမှုန်တယ်
เขาอ้วนมากแล้วก็สายตายังพร่ามัวมากด้วย

ပြု pyù n. ทำ,ปฏิบัติ tha̰,patiba̰t

ပြုလုပ် กระทำ
ကျေးဇူးပြုပါ ขอแสดงความขอบคุณ
ကျေးဇူးပြုပြီး ขอความกรุณา
ခွင့်ပြုပါ ขออนุญาต
ဝင်ခွင့်မပြု ไม่อนุญาตให้เข้า
ခရီးသည်ကြီးမှုကိုပြုတယ် ทำการต้อนรับคนเดินทาง
ဓာတ်ပုံရိုက်ခွင့်မပြု ไม่อนุญาตให้ถ่ายภาพ
ရေမွှေးပူဇော်ခွင့်မပြုပါ ไม่อนุญาตบูชาด้วยน้ำหอม
ကတိပြု ทำสัญญา(ให้คำสัญญา)
ကတိအတိုင်းပြု ทำตามคำสัญญา
ကျမ်းပြု ทำวิทยานิพนธ์,ทำตำรา
ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြု ทำบุญกุศล
အလှူဒါနပြု ทำบุญทำทาน
ဂုဏ်ပြု ยกย่อง,สรรเสริญ
ရဟန်းပြု บวชเป็นพระ
ရှင်ပြု บวชเป็นเณร
သန့်ရှင်းရေးမှုပြုတယ် ทำความสะอาด
အနုမောဒနာပြုပါတယ် ขออนุโมทนา
အလုပ်အကြွေးပြု ทำงานใช้หนี้
အသံပြု ส่งเสียง(ทำเสียงกระแอม)
ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကိုခွဲဝေမှုပြု
ทำการแบ่งปันทรัพย์สินทั้งหลาย
ခင်ပွန်းပြု เป็นคู่ครอง
မိန်းကလေးသည် အဘိုးကြီးကို
- ခင်ပွန်းသည်ပြုရသည်
เด็กสาวได้คนแก่เป็นสามี
ပေါင်းသင်းမှုပြု คบหา,ครองคู่
အိမ်ထောင်ပြု มีครอบครัว
သူနာပြုဌာန สถานพยาบาล
ညနေမှောင်စပြုနေပြီလေ ทำท่าจะเริ่มมืดลงแล้ว

ပြုပြင် ซ่อมแซม,แก้ไข
ကားကျပ်တာကို ပြုပြင်ရမယ်
จะต้องแก้ไขปัญหารถติด
ငယ်ငယ်လေးကတည်းက ပြုပြင်ပေးရမယ်
จะต้องแก้ไขเสียตั้งแต่เล็กๆ

ပြုပြင်မွမ်းမံ ปฏิสังขรณ์
စေတီကို မြန်မာမင်းအဆက်ဆက်
- ပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့ကြသည်
กษัตริย์พม่าทรงได้ปฏิสังขรณ์เจดีย์สืบต่อกันมา

ပြုစု ดูแล,เอาใจใส่,รับใช้
အဘိုးအဘွားတို့ကို ပြုစုရမယ်
จะต้องดูแลปู่ย่าตายายของเรา

ပြု pyu n. เขี่ยม(ขื่น),ชะโงก gia̰m,chaṇ̀k

ခေါင်းမပြုရ ห้ามชะโงกหัว
မှက်နှာပြု เขี่ยมหน้า

ပြူး pyú n. เปิก,โปน bè:k,poːn

မှက်လုံးပြူးပါ เปิกตาขึ้นหน่อยนะ
မှက်စိ နဲနဲပြူးပါ เปิกตากว้างนิดหน่อยนะ
မှက်စိပြူး เปิกตา,ตาโปน
မှက်လုံးပြူးမကြည့်နဲ့ อย่ามาทำมองตาโต

ပြေ pye n. คลาย,คลี่คลาย,ผ่อนคลาย
khlaːɰ,khlíːkhlaːɰ,phɔ̀ɴkhlaːɰ

အပျင်းပြေ คลายเบื่อ
အမောပြေ คลายเหนื่อย
ညောင်းပြေ คลายเมื่อย
အဆာပြေ คลายหิว
အမူးပြေ คลายวิงเวียน
အအီပြေ คลายเลี่ยน
အဆင်ပြေ ราบรื่น,ลงตัว
စစ်ပြေငြိမ်း สงบศึก
ပြေစာ ใบเสร็จ

ပြေလည် คลี่คลาย
အိမ်မှုကိစ္စ ပြေလည်နေတယ် งานบ้านคลี่คลาย
သူကြွေးကိုဆပ်၍ ပြေလည်ပါပြီ
ชดใช้หนี้สินเขาแล้ว
ပြဿနာပြေလည်သွားပြီ ปัญหาคลี่คลายไปแล้ว

အညောင်းပြေအညာပြေ လမ်းလျှောက်တယ်
เดินผ่อนคลายความเมื่อยขบ

အညောင်းပြေအောင် နှိပ်နယ်တယ်
ပိုဖနဝင်ဟိုးကုန်ကုန်ကြီးဖြစ်

ပြေး pyê ဂ. **วิ่ง wîŋ**

ပြေးသွားတယ် วิ่งไป
မြန်မြန် မပြေးနဲ့ อย่าวิ่งเร็ว
ကျောင်းပြေး เด็กหนีโรงเรียน
ကျောင်းပြေးတယ် หนีโรงเรียน,โดดเรียน
မြို့တော်သို့ပြေးသောကား รถที่วิ่งไปในเมืองหลวง
ပြေးတမ်းပုန်းတမ်း การเล่นซ่อนหา

ပြဲ pyê ဂ. **ฉีกขาด chìːkkhàːt**

စက္ကူပြဲ กระดาษฉีกขาด
ဘောင်းဘီပြဲ กางเกงฉีกขาด
ပါးစပ်ပြဲ ปากกว้าง
ထမင်းပြဲ ข้าวเละ

ပြော pyɔ̂ ဂ. **พูด,บอก,คุย,เล่า phûːt,bɔ̀ːk,khuy,lâw**

စကားပြော พูด(กล่าวคำ),คุย
သူတို့စကားပြောနေကြတယ် พวกเขาพูดคุยกันอยู่
ပြောပါ โปรดบอก
မပြောဝံ့ဘူး ไม่กล้าพูด
အဓိပ္ပါယ်ပြောတယ် พูดอธิบาย
ပုံပြင်ပြော เล่านิทาน
ဖြည်းဖြည်းပြောပါ พูดช้าๆ
မြှောက်ပြော พูดยกย่อง
ရွဲ့ပြော พูดยกยอ
အပြစ်ပြော กล่าวคำหนิ
ပြောပြန် พูดช้าอีก
ပြန်ပြော พูดใหม่,ตอบกลับ
ခဏခဏပြော พูดบ่อยๆ
စောစောကပြောတယ် บอกแต่เนิ่นๆ
ပြောသံကြားတယ် ได้ยินคำเล่า(ข่าวลือ)
မပြောပလောက်ဘူး ไม่ต้องพูดถึง(แค่เรื่องเล็ก)

ပြောပြ เล่า,แจ้ง,บรรยาย
အကြောင်းပြောပြတယ် บรรยายเรื่องราว
ပစ္စည်းစာရင်းပြောပြတယ် แจ้งรายการสิ่งของ

ပြောဆို บอกกล่าว
ပြောဆိုဆုံးမ ว่ากล่าวสั่งสอน

တိုင်ပြော กล่าวฟ้อง
ဆရာနဲ့တိုင်ပြောတယ် ฟ้องครู

ပြို pyo ဂ. **ทรุด,พัง sút,phaŋ**

မြေပြိုတယ် ดินทรุด
တိုက်ပြိုတယ် ตึกทรุด
ကမ်းပါးပြိုတယ် วิมตลิ่งพัง
အိမ်ထောင်တစ်ခု ပြိုပျက်သွားတယ်
ครอบครัวล้มเหลว

ပြိုကျ ถล่ม
မြေပြိုကျတယ် ดินถล่ม
တိုက်ပြိုကျတယ် ตึกถล่ม

ပြိုလဲ ทรุดโค่น
အိမ်ပြိုလဲတယ် บ้านทรุดโค่นลง

ပြိုက် pyɛ̀ ဂ. **ตลก,จี้เส้น talòk,cîːsên**

လူပြိုက် ตัวตลก
ပြိုက်လုံး คำพูดตลก
ပြိုက်လုံးပြောတယ် พูดตลก

ပြိုက် pyɛ̀ ဂ. **ส่องแสง,แลบ sɔ̀ŋːsɛ́ːŋ,lɛ́ːp**

လျှပ်ပြိုက် ฟ้าแลบ
လျှပ်တစ်ပြိုက် แว่บหนึ่ง(ชั่วฟ้าแลบ)
လျှပ်တစ်ပြိုက်မေ့သွားပြီ หมดสติไปแว่บหนึ่ง
လျှပ်တစ်ပြိုက် ရေးတယ် เขียนให้เสร็จชั่วแว่บ
ရေလျှပ်တစ်ပြိုက်တက်လာတယ်
น้ำขึ้นมาอย่างฉับไว

ပြိုကွဒိန် pyɛ̀gədeiɴ น. **ปฏิทิน patì-thin**
မြန်မာပြိုကွဒိန် ปฏิทินพม่า

ပြောက် pyɔ̀ ว. **เป็นจุด pen-cùt**
မျက်နှာပြောက်ကွားတယ် หน้าเป็นจุดเป็นลาย

ပြောက်ကွား เป็นจุดเป็นลาย,กองโจร
ပြောက်ကွားစစ် สงครามกองโจร
ပြောက်ကွားစစ်သား ผู้ก่อการร้าย
ပြောက်ကွားတပ် กองโจรก่อการร้าย

ပြင် pyiɴ ก. **จัด,แต่ง,เตรียม càt,tèŋ,triam**

ထမင်းပွဲ ပြင်ပါ โปรดจัดโต๊ะอาหาร
အိပ်ရာပြင် จัดที่นอน
ဆံပင်အလှပြင်ဆိုင် ร้านเสริมสวย
အလှပြင် เสริมแต่งความงาม,
ตกแต่งความงาม

ပြင်ဆင် ဈေးသွားရန် ပြင်ဆင်နေသည် ကံ့ကြိုးတင်ဆင်ခြင်း ပြင်ဆင်မှု ပြင်ဆင်ခြင်း အစားအသောက် ပြင်ဆင် ထမင်းပွဲကို ပြင်ဆင် အဝတ်အစား ပြင်ဆင် အလှ ပြင်ဆင် ပြင်ဆင်ခြင်း

ပြင် pyiñ ก. ซ่อมแซม sɔ̀:m-sɛ:m

ကားပြင်ရုံ ကားပြင်ဆရာ ကားပြင်တယ် စက်ဘီးပြင်တယ် ဓာတ်မီးပြင်တယ် နာရီပြင်တယ် လမ်းပြင်တယ်

ပြုပြင် ကျောင်းပြုပြင်တယ်

ပြင်,အပြင် pyiñ,ʔəpyiñ น. บริเวณรอบนอก,อาณาบริเวณ bɔ:riwe:n-rɔ̀:p-nɔ̀:k,ʔa:na:boriwe:n

ကောင်းကင်ပြင် သောင်ပြင် မြေပြင် ရေပြင် လွင်ပြင် ကျွန်းပြင် အိမ်ရှေ့ပြင် အိမ်ရှေ့ကြမ်းပြင် ကြမ်းပြင် စာရွက်ပြင် အပြင် အပြင်သွား ဒီပြင်

ပြင်ပ ပြင်ပကိစ္စ ပြင်ပလူနာ ပြင်ပလူနာကုသဌာန ပြင်ပလောက ပြင်ပလူ

ပြင်သစ် pyiñθḭ น. ฝรั่งเศส faràn-sè:t

ပြင်သစ်ပြည် ပြင်သစ်စကား

ပြင်း pyiñ ว. รุนแรง,จัด,ฉุน run-rɛ:ŋ,cà:t,chǔn

ဆေးပြင်းလိပ် မိုးလေပြင်း လေပြင်း အရသာပြင်း အဆိပ်ပြင်း အရောင်ပြင်း အပူပြင်းတယ် အအေးပြင်းတယ် အနှုပြင်းတယ် နေရောင်ပြင်းတယ်

ပြင်းပြင်း ပြင်းပြင်းကန်တယ်

ပြင်းပြင်းထန်ထန် အလုပ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်လုပ်တာ - မကောင်းဘူး

ပြင်းချ pyiñchà ก. ถอน(หายใจ) thɔ̀:n

သက်ပြင်းချ

ပြောင် pyɔ̃ ก. แกล้ง,ล้อ,เย้าแหย่ klɛ̂:ŋ,lɔ́:,yáʊ̯-yɛ̀:

နောက်ပြောင် နောက်ပြောင်တာပါ ပြောင်မပြောနဲ့ သွားမပြောင်နဲ့ ပြောင်လှောင် ပြောင်ရယ် ပြောင်လှောင်ခေါ် ယောကျ်ားလေးက မိန်းကလေးကို - ပြောင်တယ်

ပြောင် pyɔ̃ น. วัวกระทิง wua-kra-thiŋ

ပြောင် pyɔ̃ ว. ด้าน dâ:n

မျက်နှာပြောင်တယ် အရှက်မရှိဘူး

ပြောင် pyɔ̃ ဂ. แจ่ม,สดใส cèm,sòt-săy
ခေါင်းပြောင် หัว(ล้าน)มันเลื่อม
တောက်ပြောင် แจ่มจ้า
အသစ်မို့ အရောင်ပြောင်တယ်
สีสดใสเพราะเป็นของใหม่

ပြောင်း pyɔ̃ɪ̃ ก. เปลี่ยน,ย้าย plìan,ɣáy
အင်္ကျီပြောင်းတယ် เปลี่ยนเสื้อ
အရောင်ပြောင်းတယ် สีเปลี่ยน
မျက်နှာပြောင်းတယ် หน้าตาเปลี่ยน
နာမည်ပြောင်းတယ် เปลี่ยนชื่อ
သစ်ရွက်ပြောင်းတယ် ใบไม้ผลัดใบ
ရှစ်အပတ်ပြောင်းတယ် เปลี่ยน(เป็น)สัปดาห์หน้า
အိမ်ပြောင်း ย้ายบ้าน
ကျောင်းပြောင်း ย้ายโรงเรียน
သဘောထားပြောင်း,စိတ်ပြောင်း เปลี่ยนใจ
ပြောင်းလဲ เปลี่ยนแปลง
ပြောင်းရွှေ့ โยกย้าย
အိမ်ပြောင်းရွှေ့တယ် โยกย้ายบ้าน

ပြောင်း pyɔ̃ɪ̃ น. ข้าวโพด,ข้าวฟ่าง
khâ:w-phôt,khâ:w-fâ:ŋ
ပြောင်းဆန် เมล็ดข้าวฟ่าง
နှံစားပြောင်း ข้าวฟ่าง
ပြောင်းဖူး ข้าวโพด
ပြောင်းစပါး ข้าวฟ่าง
ပြောင်းဖူးဆန်,ပြောင်းစေ့ เมล็ดข้าวโพด

ပြိုင် pyaiɪ̃ ก. แข่งขัน,ประกวด,ประชัน
khèŋ-khăn,prakùat,pra-chan
တေးသံချပ်ပြိုင် ประกวดขับกลอน
အကအလှပြိုင် ประกวดเต้นรำ
လက်သီးထိုးပြိုင် แข่งขันต่อยมวย
လှေလှော်ပြိုင် แข่งพายเรือ
ပြိုင်ဘက် คู่แข่งขัน
ပြိုင်တူတွေ့ကြတယ် เจอพร้อมกัน(ประชันกัน)

ပြိုင်ပွဲ งานแข่งขัน,งานประกวด
အလှပြိုင်ပွဲ งานประกวดความงาม
အလှမယ်ပြိုင်ပွဲ งานประกวดนางงาม
ပန်းချီ ပြိုင်ပွဲ งานประกวดวาดรูป
ကဗျာပြိုင်ပွဲ งานประกวดกาพย์กลอน
လက်ရေးလှပြိုင်ပွဲ งานประกวดหัดลายมือ
စာစီစာကုံးပြိုင်ပွဲ งานประกวดเรียงความ
မြင်းပြိုင်ပွဲ การแข่งม้า
အပြေးပြိုင်ပွဲ การวิ่งแข่ง
မာရသွန်အပြေးပြိုင်ပွဲ การแข่งขันวิ่งมาราธอน
အားကစားပြိုင်ပွဲ งานแข่งขันกีฬา
လမ်းလျှောက်ပြိုင်ပွဲ การแข่งขันเดินทน
ရေကူးပြိုင်ပွဲ การแข่งขันว่ายน้ำ
မုန့်စားပြိုင်ပွဲ งานแข่งขันกินขนม
နှီးပတ်ပြိုင်ပွဲ การแข่งขันตีกลองสองหน้า

ပြစ်,အပြစ် pyiʔ,ʔəpyiʔ น. ความผิด khwaːm-phìt
ပြစ်တင် ตำหนิ,ลงความผิด
သူက ကျွန်တော်ကို ပြစ်တင်ပြောဆိုတယ်
เขากล่าวตำหนิผม

ပြည် pyi น. หนอง(แผล) nɔ̌ːŋ
ပြည်ဖောက် บ่งหนอง
ပြည်ညစ် ปิบหนอง
အနာ ပြည်ရှိတယ် แผลมีหนอง

ပြည် pyi น. ประเทศ pra-thêːt
ပြည်သူပြည်သား ประชาชน
ပြည်သူပန်းခြံ สวนสาธารณะ
ပြည်တွင်းလေကြောင်း สายการบินภายในประเทศ
ပြည်ပလေကြောင်း สายการบินต่างประเทศ
ကမ္ဘောဒီးယားပြည် ประเทศกัมพูชา
တရုတ်ပြည် ประเทศจีน
ဖိလစ်ပိုင်ပြည် ประเทศฟิลิปินส์
မြန်မာပြည် ประเทศพม่า
ယိုးဒယားပြည် ประเทศไทย
လောပြည် ประเทศลาว
အိန္ဒိယပြည် ประเทศอินเดีย
ပြည်ကြီး แผ่นดินใหญ่(ประเทศจีน)
ပြည့်တန်ဆာမ หญิงงามเมือง
နတ်ပြည် สวรรค์

ပြည်ထောင်စု สหภาพ,สหพันธรัฐ,สหรัฐ
ပြည်ထောင်စုနေ့ วันสหภาพ
ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ สหภาพพม่า
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု สหรัฐอเมริกา

ပြည်နယ် รัฐ
ကချင်ပြည်နယ် รัฐกะฉิ่น
ကရင်ပြည်နယ် รัฐกะเหรี่ยง
ကယားပြည်နယ် รัฐกะยา
ချင်းပြည်နယ် รัฐฉิ่น
မွန်ပြည်နယ် รัฐมอญ

ရခိုင်ပြည်နယ် ဝိဇ္ဇယဲ
ရှမ်းပြည်နယ် ဝိဇ္ဇဃာန
အရီဇိနာပြည်နယ် ဝိဇ္ဇဝိဇိတဇန်

ပြည် pyi n. (หน่วยตวงข้าว)
1 ပြည် เท่ากับ 4 စလယ် หรือ 1 ใน 16 ของ တင်း
ပြည်တောင်း กระบุงขนาดปยี

ပြည်ကြီးငါး pyiɔ̀ŋâ n. ปลาหมักกล้วย pla-mǔŋ-klûay

ပြည်ပန်းညို pyibẫɲo n. ขี้เหล็ก(พืช) khî-lèk
ပြည်ပန်းညိုရွက် ใบขี้เหล็ก
ပြည်ပန်းညိုဟင်း แกงขี้เหล็ก

ပြည့် pyì,pyè ว. เต็ม,ครบ tem,khróp
ရေပြည့်တယ် น้ำเต็ม
စုပုံးပြည့်တယ် กระปุกออมสินเต็ม
သုံးရက်မပြည့်သေးဘူး ยังไม่ครบสามวัน
ခုနှစ်ရက်ပြည့်တဲ့အခါ เวลาที่ครบเจ็ดวัน
လပြည့် พระจันทร์เต็มดวง, เดือนเต็ม,วันเพ็ญ
တစ်လပြည့် หนึ่งเดือนเต็ม
ဗိုက်ပြည့်အောင် စားပါ กินให้อิ่ม

ဆုတောင်းပြည့်တယ် สมปรารถนา
ကျနော့်ဆုတောင်းမပြည့်ပါ
คำภาวนาของผมไม่สมปรารถนา

ပြည့်နက် เต็มแน่น,คับคั่ง
အုံထဲမှာ ပုရွက်ဆိတ်များနဲ့ ပြည့်နက်တယ်
โพรงเต็มแน่นไปด้วยมด

ပြည့်စုံ บริบูรณ์,เพียบพร้อม
စားရေးသောက်ရေး ပြည့်စုံတယ်
อาหารการกินบริบูรณ์
ပစ္စည်းဥစ္စာပြည့်စုံလာခဲ့ပြီ
ทรัพย์สินบริบูรณ์ขึ้นมาแล้ว
ပစ္စည်းဥစ္စာပြည့်စုံသူ
ผู้เต็มพร้อมด้วยทรัพย์สิน,คนร่ำรวย
ဝိဘဝမှာ ပြည့်စုံတယ်
ชีวิตฉันเพียบพร้อม(สุขสบาย)

ပြည်ဖြိုး ฮวบอิ่ม
ဒီလူကလေး ပြည်ဖြိုးတယ် เด็กคนนี้อวบอิ่ม

ဒီမိန်းမ ပြည်ဖြိုးတယ် ผู้หญิงคนนี้อวบอิ่ม

ပြည့်ဝ บริบูรณ์,สมบูรณ์
ဒီနှစ် ရေပြည့်ဝတယ် ปีนี้มีน้ำบริบูรณ์
ကိုင်းညွတ်နေတဲ့စပါးနွယ်မှာ အသီးများဖြင့် - ပြည့်ဝတယ်
ในรวงข้าวที่ค้อมอยู่เมล็ดข้าวบริบูรณ์อยู่มากมาย

ပြတ် pyaʔ ก. ขาด khàt
ကြိုးပြတ် เชือกขาด
လက်ညှိုးပြတ် นิ้วชี้ขาด
စကားပြတ် พูดห้วน
နွားခေါင်းပြတ် จมูกบ้าน

ပြတ် pyaʔ ก. เลิก,คลาด lêk,khlât
အရက်ပြတ် เลิกเหล้า(ขาดจากเหล้า)
အတွေးပြတ် หยุดคิด,เลิกคิด
မျက်ချည်ပြတ်တယ် คลาดสายตา
မျက်ချည် မပြတ်စေနဲ့ อย่าให้คลาดสายตา
တစ်ရက်မျှ မပြတ်ခဲ့ဘူး ไม่เว้นสักวัน

ပြတ် pyaʔ ว. ชัด,คม chât,khom
ပြတ်သား ชัดเจน
စကားပြောပြတ်သားတယ် พูดสุ้มเสียงชัดเจน

ဓားပြတ် มีดคม,มีดบาด
ကတ်ကြေးပြတ် กรรไกรคม

ပြုတ် pyoʔ ก. ต้ม,หุงต้ม tôm,hŭŋ-tôm
ဟင်းရွက်ပြုတ် ต้มผัก,ผักต้ม
အမဲရိုးကိုပြုတ် ต้มกระดูกหมู
အမဲသားနူးအောင် ပြုတ်တယ် ต้มเนื้อวัวให้ยุ่ย
ကြက်ဥပြုတ် ไข่ไก่ต้ม
ခေါက်ဆွဲပြုတ် ก๋วยเตี๋ยวต้ม
ဆန်ပြုတ် ข้าวต้ม
တရုတ်ဆန်ပြုတ် โจ๊ก(ข้าวต้มจีน)
ပိန္နဲဝေပြုတ် เม็ดขนุนต้ม
ပဲပြုတ် ถั่วต้ม
မြေပဲပြုတ် ถั่วลิสงต้ม
ငုံးဥပြုတ် ไข่นกกระทาต้ม
ခွေးပြုတ် หุงต้ม

ပြုတ် pyoʔ ก. หลุด lùt
ပြုတ်ကျ พลัดตก

ကြယ်သီးပြုတ် — ကြေးသီးပြုတ်
အလုပ်ပြုတ် — ထုတ်ပယ်ခံရခြင်း
ဖိနပ်သဲကြီး ပြုတ်တယ်
သားရေဖိနပ်အောက်ခံ ပြုတ်ထွက်သည်
အဲဒီကိုမလျော်နိုင်ရင် အလုပ်အပြုတ်ပဲ
အဲဒီလိုမလုပ်နိုင်ရင် အလုပ်ထုတ်ခံရမယ်

ပြုတ်တူ pyo'tu n. ปากกาหนีบ pà:k-ka:-nì:p
(เครื่องหนีบ)

ပြန် pyañ n. กลับ,กลับคืน,แปล,ทวน
klàp,klàp-khi:n,ple:,thuan
စာပြန် — ทบทวนหนังสือ,ตอบจดหมาย
သူငယ်ပြန် — (คนแก่)กลับเป็นเด็ก,หลง
အိမ်ကိုပြန် — กลับบ้าน
အိမ်ကိုခြေကျင်ပြန် — เดินเท้ากลับบ้าน
ဘယ်က ပြန်လာသလဲ — มาจากไหน,ไปไหนมา
စကားပြန် — ล่าม(ผู้แปลคำพูด),ให้คำตอบ
သတိပြန်လည် — ฟื้น,คืนสติ
ပြန်တော်မူ — มรณภาพ(พระ)

ပြန်လှန် — โต้กลับ,พลิกกลับ
ပြန်လှန်ပြော — พูดโต้กลับ
ပြန်လှန်လုပ် — ทำโต้กลับ

ပြန်ပြန်လှန်လှန် — ช้าชาก
ပြန်ပြန်လှန်လှန်ကြည့်တယ် — ดูช้าชาก
ပြန်ပြန်လှန်လှန်မေးတယ် — ถามซ้ำชาก

ပြန်.. — ..กลับ,กลับคืน
ပြန်လာ — กลับมา
ပြန်ဆက် — ติดต่อกลับมาอีก
ပြန်ပြော — พูดใหม่,ตอบกลับ,พูดย้อน
ပြန်ပြောင်း — เปลี่ยนแปลง
ပြန်ပြောင်းပြောပြ — พูดกลับคำ
ပြန်ထူး — ขานรับ
ကြောင်ကလေး ညောင်ညောင်ဟု
- ပြန်ထူးသည် — แมวน้อยขานรับว่าเหมียวๆ
ပြန်မထူးဘူး — ไม่ขานกลับ
ပြန်မလွှတ်ဘူး — ไม่ปล่อยให้กลับ
ပြန်ပေး — ให้กลับคืน
လူကြီးကိုပြန်မပြောနဲ့ — อย่าพูดย้อนผู้ใหญ่
ငွေပြန်ယူ — เอาเงินคืน
ပြန်ယူသွား — เอากลับไป

ပြန်ကြား — ตอบกลับ,แจ้งกลับ(ไป)
ပြန်ကြားရေး — ฝ่ายประชาสัมพันธ์
ဘာသာပြန်ပေးပါ — ช่วยแปลภาษาให้หน่อย
ကျောင်းပျက်ပြန်ပြီ — เสียการเรียนอีกแล้ว
ပြန်ဝင် — กลับเข้า(ไป)
ပြန်ဆုတ် — ถอยกลับ
ပြန်ပိတ် — ปิดกลับคืน
ပြန်လှန် — พลิกกลับ(หนังสือ)
စာပြန်ရေး — ตอบจดหมาย
ကိုယ်ခေါင်းကိုပြန်ရိုက်တယ် — ตีกลับมาที่หัวตัวเอง
ရေပြန်ထည့် — ใส่น้ำกลับคืน
နောက်ပြန်ပတ် — ย้อนกลับหลัง
ပန်းကန်ပြန်ပေး — คืนถ้วยให้
ပြန်ကျေး — เลี้ยงตอบแทน
ပြန်ရောင်း — ขายปลีก(ซื้อมาแล้วขายต่ออีกทอด)

..ပြန် — ..ซ้ำอีก,อีก
ပြောပြန် — พูดซ้ำอีก
မေးပြန် — ถามซ้ำอีก
ရေချိုးခိုင်းပြန် — สั่งให้อาบน้ำอีก

ပြန်ပေးဆွဲ pyañbêshwê n. ลักพา lák-pha:
လေယာဉ်ပြန်ပေးဆွဲ — จี้เครื่องบิน

ပြန့် pyàñ n. แผ่กว้าง,แผ่ออก,กระจาย
phè:-kwâ:ŋ,phè:-ɔ̀:k,krəca:ɲ
မြေပြန့် — ที่ราบ
ကျယ်ပြန့်,ပြန့်ကျယ် — กว้างขวาง
ပြန့်နှံ့ — แพร่กระจาย
ပြန့်ကျဲ — กระจาย,กระจัดกระจาย
အဝတ်တွေပြန့်ကျဲ — เสื้อผ้ากระจุยกระจาย
အမှိုက်မှေားဖြင့် ပြန့်ကျဲကျန်နေသည် — ขยะกระจัดกระจาย
သူကျော်စောသတင်းမှာ နိုင်ငံအနှံ့ပြန့်တယ် — ข่าวความโด่งดังของเขาขจรไปทั่วประเทศ

ပြုပ် byo' n. ตุ่มตะปุ่มตะป่ำ tùɲ-təpùɲ-təpàɲ
ဖားပြုပ် — คางคก
မျက်နှာပြုပ်ရှိတယ် — หน้าตาตะปุ่มตะป่ำ

ပြုံး pyôñ n. ยิ้ม jím
ပါးချိုင့်ကလေးနဲ့ ပြုံးတယ် — ยิ้มมีรักยิ้ม
ငါးသလောက်ပြုံး ပြုံးတယ် — ยิ้มแป้น(ยิ้มฉีกแก้มเหมือนปลาตะลุมพุก)

ပြုံးရွှင် ยิ้มเบิกบาน
ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင် ยิ้มแย้มแจ่มใส
ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နေပါ อยู่อย่างยิ้มแย้มแจ่มใส

ပြဿနာ pya"θəna n. ปัญหา pan-hăː n.
ပြဿနာကြုံ ประสบปัญหา
ပြဿနာမေး ถามปัญหา
ပြဿနာဖြေ ตอบปัญหา
ပြဿနာကြီး ปัญหาใหญ่
ရေပြဿနာ ปัญหาเรื่องน้ำ
ကျန်းမာရေးပြဿနာ ปัญหาสุขภาพ
အခက်အခဲပြဿနာ ปัญหายุ่งยาก

ပွ pwà n. ฟู,พอง fuː,phɔːŋ
ရှုပ်ပွ ยุ่งกระจุยกระจาย
ဘောင်းဘီပွတယ် กางเกงพองฟู
အမှိုက်ပွတယ် ขยะกระจัดกระจาย
ဒေါပွ โกรธขึ้ง(โทสะฟูขึ้น)
ပွတာပဲ ฟุ้คจริงๆ

ပွား pwâ n. เพิ่มพูน,งอกเงย phɔ̀n-phuːn,ŋɔ̀ːk-ŋɔːŋ
ကြီးပွား เพิ่มพูน
ကြီးပွားချမ်းသာ สมบูรณ์พูนสุข
စီးပွားဥစ္စာမျှား ทรัพย์สมบัติที่หลั่งไหลเพิ่มพูนเข้ามา
အငြင်းပွား ต่อล้อต่อเถียง
လက်ပွား ติ่งนิ้วมือ
ခြေပွား ติ่งนิ้วเท้า
မျိုးပွား ขยายพันธุ์
မေတ္တာကိုပွား เจริญเมตตา

ပွေ pwe n. ยุ่งเหยิง,นิวเนีย,บ่วน
pwíŋ-jɛ̀ːŋ,nua-nia,pùan
ရှုပ်ပွေ ยุ่งเหยิง
အမှုပွေ เรื่องยุ่งเหยิง
ဒီလူမိန်းမပွေတယ် คนนี้นิวเนียกับผู้หญิง
လေပွေ ลมหมุน,ลมบ่วง,ลมบ้าหมู
အိမ်ရှုပ်ပွေတယ် บ้านรกยุ่งเหยิง

ပွေ့ pwè n. อุ้ม ʔúm
ပွေ့ချီ อุ้ม
ပိုက်ပွေ့ โอบอุ้ม
ကလေးကိုပွေ့တယ် อุ้มเด็ก
လက်တဖက်နဲ့ပွေ့တယ် อุ้มด้วยมือข้างเดียว

ပွေး pwê n. ชี้กลาก khîː-klàːk
ပွေးပေါက် เป็นชี้กลาก

ပွဲ pwê n. งาน,กิจ ŋaːn,kìt
ပွဲစား นายหน้า
အိမ်ပွဲစား นายหน้าซื้อขายบ้าน

ပွဲခ,ပွဲစားခ ค่านายหน้า
အလုပ်ရှာပေးရလို့ ပွဲခရတယ်
ได้ค่านายหน้าการหางานให้
ပွဲစားခ ဘယ်လောက်ပေးမလဲ
จะให้ค่านายหน้าเท่าไร

ပွဲ pwɛ̂ n. งาน,งานชุมนุม,การชุมนุม,พิธี
ŋaːn,ŋaːn-chum-num,kaːn-chum-num,phí-thiː
စားပွဲ งานกินเลี้ยง
ကပွဲ งานเต้นรำ
အောင်ပွဲ งานฉลองชัยชนะ
ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ งานสนุกสนานรื่นเริง
ပျော်ပွဲစား งานกินเลี้ยง,ปิกนิก
ထမင်းစားပွဲ งานกินเลี้ยง
မိတ်ဆုံစားပွဲ งานเลี้ยงสังสรรค์เพื่อนฝูง
တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ပွဲ งานสังสรรค์
စားပွဲသောက်ပွဲ งานเลี้ยงอาหาร

ကျောင်းပွဲ,ပွဲတော် งานวัด
ဘုရားပွဲ งานพระเจดีย์,งานวัด
ဆီမီးမျှောပွဲ งานลอยประทีป
ကောက်သစ်စားပွဲ พิธีกินข้าวใหม่
အိမ်သစ်တက်ပွဲ งานขึ้นบ้านใหม่
မွေးနေ့ပွဲ งานวันเกิด
နှားသမက်လာပွဲ งานเจาะหูเด็กสาว
အသုဘပွဲ งานศพ
ရိုးကောက်ပွဲ งานเก็บกระดูก(ศพพระ)
ရှင်ပြုပွဲ งานบวชเณร
ရဟန်းခံပွဲ งานบวชพระ
နတ်ပွဲ,နတ်ပူဇော်ပွဲ งานบูชาเทพนัต
မီးနှင်းပွဲ พิธีลุยไฟ
မင်္ဂလာပွဲ,လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲ งานมงคล,
งานแต่งงาน
လယ်ထွန်မင်္ဂလာပွဲတော် พิธีแรกนาขวัญ

ရုပ်သေးပွဲ งานแสดงหุ่นกระบอก
ပြပွဲ งานแสดง
ပန်းပြပွဲ งานแสดงไม้ดอก

ကစားပွဲ — การแข่งกีฬา
ပြိုင်ပွဲ — งานแข่งขัน,การประกวด
မာရသွန်အပြေးပြိုင်ပွဲ — งานแข่งขันการวิ่งมาราธอน
ဘောလုံးပြိုင်ပွဲ — การแข่งขันฟุตบอล
လမ်းလျှောက်ပြိုင်ပွဲ — การเดินแข่ง
အပြေးပြိုင်ပွဲ — การวิ่งแข่ง
ရေကူးပြိုင်ပွဲ — การแข่งขันว่ายน้ำ
မြင်းပြိုင်ပွဲ — การแข่งขันม้า
လက်သီးထိုးပြိုင်ပွဲ,လက်ဝှေ့ပွဲ — งานแข่งขันต่อยมวย
ကြက်တိုက်ပွဲ — การชนไก่
စာစီစာကုံးပြိုင်ပွဲ — งานประกวดเรียงความ

စာမေးပွဲ — การสอบ
အတန်းတင်စာမေးပွဲ — การสอบเลื่อนชั้น
စာပြန်ပွဲ — การสอบท่องหนังสือ(พระ)
တိုက်ပွဲ — การต่อสู้,การสู้รบ
ရန်ပွဲ — การทะเลาะวิวาท
စစ်ပွဲ — การสงคราม
ဆွေးနွေးပွဲ — การประชุมหารือ,การสัมมนา
နွားပွဲ — ตลาดนัดวัว
စားပွဲ — โต๊ะ

ပွဲသွားတယ် — ไป(เที่ยว)งาน
ပွဲလန့် — งานอลหม่าน(เกิดเรื่อง)

ပွဲ pwɛ̂ น. **สำรับ sǎm-ráp**
ထမင်းပွဲ — มื้ออาหาร,สำรับข้าว
အချိုပွဲ — สำรับของหวาน
ထမင်းတစ်ပွဲ — ข้าวหนึ่งสำรับ
ပွဲတော်အုပ် — สำรับเครื่องเสวย
ဘုရားပွဲ — สำรับบูชาพระพุทธรูป
ကန်တော့ပွဲ — สำรับเครื่องบูชา(นัต)
ငှက်ပျောပွဲအုန်းပွဲ — สำรับกล้วยและมะพร้าว–สำหรับบูชา
အကြော် ၂ ပွဲ — ของทอด 2 ที่
ခေါက်ဆွဲ ၂ ပွဲ — ก๋วยเตี๋ยว 2 ที่

ပွဲတော် pwɛ̂dɔ น. **งานหลวง,งานใหญ่**
ŋa-n-lǔaŋ,ŋa-n-yàŋ

ပွဲတော် pwɛ̂dɔ น. **พระกระยาหาร**
phrá?-krà̰ya-hǎ-n
ပွဲတော်တည် เสวยพระกระยาหาร

ပွဲလှေ pwɛ̂ɲe น. **ชัน(ยาเรือ) chan**

ပွက် pwɛ̀ ก. **เดือดปุด dìat-pùt**
ရေပွက် — ฟองเดือด
ပွက်သေးထ — เริ่มเดือดปุดๆ
ပွက်ပွက်ဆူ — เดือดพล่าน,เดือดปุดๆ
ရေကို ပွက်ပွက်ဆူအောင် ကျိုတယ် — ต้มน้ำจนเดือดพลาน
ပဲကိုပွက်ပွက်ဆူအောင် ပြုတ်တယ် — ต้มถั่วจนเดือดปุดๆ

ပွဲ့ pwɪ̀ɰ̃ ก. **บาน ba-n**
မျက်နှာပွဲ့ — หน้าเปิกบาน,หน้าบาน

ပွဲ့ဝ — ผลิบาน,บานสะพรั่ง
ပန်းပွဲ့ဝတယ် — ดอกไม้บานสะพรั่ง
ရွက်သစ်များပွဲ့ဝတယ် ใบใหม่ผลิสะพรั่ง

ပွဲ့လန်း — สดชื่นเปิกบาน
ပန်းလိုပွဲ့လန်းပါစေ ขอให้สดชื่นเปิกบานดุจดอกไม้

ပွဲ့ pwɪ̀ɰ̃ ก. **เปิดอยู่ pə̀t-yù**
တခါးပွဲ့နေတယ် — ประตูเปิดอยู่
သေတ္တာပွဲ့နေတယ် หีบเปิดอยู่
မျက်စိပွဲ့နေတယ် — ตาเปิดอยู่

ပွဲ့,အပွဲ့ pwɪ̀ɰ̃,ʔəpwɪ̀ɰ̃ น. **ดอกบาน dɔ̀-k-ba-n**
ညိပွဲ့ — ดอกโสน
ပန်းပွဲ့ — ดอกไม้
ပွဲ့ချပ်,ပွဲ့ဖတ် — กลีบดอก
ပွဲ့ပဲ့ — กลีบเลี้ยง(ของดอกหรือผล)
အဖိုပွဲ့ — ดอกตัวผู้
အမပွဲ့ — ดอกตัวเมีย
ကြာပန်းတစ်ပွဲ့ — ดอกบัวหนึ่งดอก
ကြယ်တစ်ပွဲ့ — ดาว(ยศ)หนึ่งดวง

ပွတ် pʊ̀ ก. **ขัดถู khàt-thṵ́**
ဆေးပွတ်တယ် — ขัดถูขี้ไคล
သွားပွတ်တံ — แปรงสีฟัน
ဆန်ကိုပွတ်ဆေးတယ် ขัดซาวข้าว
ထမင်းအိုးပွတ်ဆေးတယ် ขัดถูหม้อ

ပွန်း pʊ̃ɰ̃ ก. **ฝน fǒn**
ဆေးပွန်း ยาฝน,ยาบ่น

ပွန်း pʊ̃ɰ̃ ว. **ขู่ yù́**

မျက်နှာပွန်းတယ် หน้าขู่,หน้าหงิก

ပွန်းတီ pũñdi ก. สนิทชิดเชื้อ sanìt-chít-chía
လက်ပွန်းတတီး มือผัวผัน

ပြွတ် pyṵ',byṵ' น. กระบอกฉีด krabɔ̀:k-chì:t
ရေပြွတ် กระบอกฉีดน้ำ

ပြွတ် pyṵ' ว. เป็นกระจุก,เป็นพวง
pen-kracùk,pen-phuaŋ
ပြွတ်နေတယ် เป็นกระจุกอยู่
လူပြွတ်သိပ်ကျပ်နေတယ်
คนเบียดเสียดกันเป็นกระจุก
သရက်သီးပြွတ်နေအောင် သီးတယ်
มะม่วงออกผลเป็นพวง
မုန့်ပေါ်မှာ ပုရွက်ဆိတ်ပြွတ်ခဲ့နေတာပဲ
มดขึ้นขนมเป็นกระจุกเลย

ပြွန် pyuñ น. ท่อ,หลอด thɔ̀:,lɔ̀:t
ရေပြွန် ท่อน้ำ
မီးခိုးပြွန် ท่อไอเสีย
အစာပြွန် หลอดอาหาร
လေပြွန် หลอดลม

(ဖ)

ဖ,ဘ,အဖ,အဘ phà,bà,ʔəphà,ʔəbà น. พ่อ,ตัวผู้ phɔ̀:,tua-phû:
ဘခင်,ဖခင် พ่อที่รัก
ဖအေ คุณพ่อ
မွေးသဘခင် พ่อผู้ให้กำเนิด
ဘထွေး พ่อเลี้ยง,อา,อาเขย
ဘကြီး พ่อเฒ่า(ปู่,ตา),ลุง,ลุงเขย
ယောက်ဖ เขย(ผี่เขย,น้องเขย),ผี่ชายเมีย,น้องชายเมีย
ဖအေတူ မအေကွဲ ร่วมพ่อต่างแม่
ကြက်ဖ ไก่ตัวผู้,พ่อไก่

ဖနှောင့် phənɔ̀ñ น. สัน sŏn
ခြေဖနှောင့် สันเท้า

ဖယောင်း phəyɔ̀ñ น. ขี้ผึ้ง khì:-phîŋ
ဖယောင်းတိုင် เทียนไข
ဖယောင်းတိုင်မီး ไฟจากเทียนไข
ပျားဖယောင်းခွေး ขี้ผึ้ง

ဖရဲ phəyɛ̂ น. แตงโม tɛ:ŋ-mo:
ဖရဲသီး ลูกแตงโม

ဖရုံ phəyoñ น. ฝ้าย fáy
ရွှေဖရုံသီး ลูกฝ้ายทอง
ရွှေဖရုံပင် ต้นฝ้ายทอง
ကျောက်ဖရုံ ฝ้ายเขียว

ဖလား phəlâ น. ขัน,ถ้วยรางวัล khăn,thûay-ra:ŋ-wan
ငွေဖလား ขันเงิน
ကမ္ဘာ့ဖလား ถ้วยรางวัลระดับโลก

ဖလင် phəliñ น. ฟิล์ม fim ə.film
ဖလင်ကော်ပြား ฟิล์ม
ရုပ်ရှင်ဖလင် ฟิล์มภาพยนตร์
ဖလင်လိပ် ม้วนฟิล์ม
ဓာတ်မှန်ဖလင် ฟิล์มเอกซเรย์

ဖဝါး phəwâ น. อุ้ง ʔûŋ
ခြေဖဝါး อุ้งเท้า,ฝ่าเท้า
လက်ဖဝါး อุ้งมือ,ฝ่ามือ

ရွှေဖရံတော် ဘုရားပုထား

ဖာ pha ဂ. **อุด,ปะ,ชุน ʔùt,pàʔ,chun**

အိမ်ခေါင်မိုးကိုဖာပါ	อุดหลังคา
ဒီလှေရေမယိုအောင်ဖာပါ	อุดเรือไม่ให้รั่ว
အပေါက်ကို ဖာတယ်	ปะรูขาด,อุดรูรั่ว
ဖာထေး	ปะชุน,อุดยา
လှေကို ဖာထေးတယ်	ยาเรือ
အင်္ကျီကို ဖာထေးတယ်	ปะชุนเสื้อ
အဖာ	รอยปะ,รอยอุด
အင်္ကျီမှာ အဖာ အများကြီးပဲ	เสื้อผ้ามีแต่รอยปะ
စကားဖာတယ်	พูดกลบกลื่อน

ဖာ pha น. **ผอบ phaʔòp**

ထန်းခေါက်ဖာ ผอบใบตาล

ဖာ pha น. **กะหรี่,โสเภณี karìː,sɔ̀ː-phɛ̀ː-niː**

ဖာမ	หญิงโสเภณี
ဖာသည်,ဖာသည်မ	หญิงโสเภณี,หญิงขายตัว
ဖာအိမ်,ဖာသည်အိမ်	ซ่องกะหรี่,ซ่องโสเภณี
ဖာခေါင်း	พ่อเล้า,แม่เล้า,แมงดา
ဖာသွတယ်,ဖာသွားသွတယ်	ไปเที่ยวกะหรี่,ลงกะหรี่
ဖာကျိုးတယ်	เป็นโรคกะหรี่

ဖာရင်ဟိုက် pharìnhaiʔ น. **ฟาเรนไฮต์ faːren-háy** อ.

อาจเขียนว่า ဖယ်ရင်ဟိုက်

၃၀ ဖာရင်ဟိုက် 30 องศาฟาเรนไฮต์

ဖာလာ phala น. **กระวาน krawaːn**

ဖာလာဖြူ	กระวาน
ဖာလာစေ့	เม็ดกระวาน,ลูกกระวาน

ဖား phâ ก. **ประจบ,ออเซาะ pracòp,ʔɔːsɔ́ʔ**

ဖော်လ်ဖား	ประจบประแจง
ဖားလို့ ငွေရတယ်	ได้เงินเพราะประจบ
လာမဖားပါနဲ့	ไม่ต้องมาประจบ
အဖားတော်သူ	คนช่างประจบ

ဖား phâ น. **กบ kòp**

ဖားကလေး	ลูกกบ
ဖားပြုပ်	คางคก
ဖားခုံညင်း	ยั่งอ่าง(ออเซาะ ก็เรียก)
ဖားပျံ	ปาด,ปาดบิน,เขียดตะปาด
ဖားတလက်	เขียด,เขียดหลังขาว
ဖားလောင်း	ลูกอ๊อด
ဖားဥ	ไข่กบ
ဖားအော်တယ်	กบร้อง
ဖားစည်	กลองกบ,กลองมโหระทึก
ဖားစည်အက	ระบำกลองกบ

ဖိ phì ก. **กดทับ,วางทับ kòt-tháp,waːŋ-tháp**

အပေါ်က ဖိထားတယ်	กดไว้จากด้านบน
စာရွက်ဖိထားတယ်	ทับกระดาษไว้
သူ့ရင်ဘတ်ကို လက်နဲ့ဖိထားတယ်	มือกดหน้าอกเขาไว้
မကွာအောင် သေသေချာချာဖိတယ်	กดแน่นๆไม่ให้แยกออก
အိပ်ရင် စာအုပ်ကို မဖိနဲ့	อย่านอนทับหนังสือ

ဖိနပ် phənaʔ น. **รองเท้า rɔːŋ-tháːw**

ရှူးဖိနပ်,နောက်ပိတ်ဖိနပ်	รองเท้าหุ้มส้น
ညှပ်ဖိနပ်	รองเท้าหนีบ, รองเท้าหูคีบ
ဒေါက်ဖိနပ်	รองเท้าส้นสูง
ကြိုးသိုင်းဖိနပ်	รองเท้ารัดส้น
ဘွတ်ဖိနပ်	รองเท้าบูท
ဦးချွန်ဖိနပ်	รองเท้าหัวแหลม
ကလေးဖိနပ်	รองเท้าเด็ก
ယောကျ်ားစီးဖိနပ်	รองเท้าผู้ชาย
မိန်းမစီးဖိနပ်	รองเท้าผู้หญิง
ဖိနပ်ကြိုး	เชือกผูกรองเท้า
ဖိနပ်ချုပ်သမား	ช่างเย็บรองเท้า
ဖိနပ်တစ်ရံ	รองเท้าหนึ่งคู่
ဖိနပ်တစ်ဖက်	รองเท้าหนึ่งข้าง
ဖိနပ်အစုံ	รองเท้าทั้งคู่
ဖိနပ်စီးတယ်	สวมรองเท้า
ဖိနပ်ချွတ်တယ်	ถอดรองเท้า
ဖိနပ်ပေါက်တယ်	รองเท้ากัด
ဖိနပ်မှာအပေါက်ရှိတယ်	รองเท้ามีรู
ဖိနပ်ချောင်တယ်	รองเท้าหลวม
ဖိနပ်ကျပ်တယ်	รองเท้าคับ
ဖိနပ်ကိုက်တယ်	รองเท้าสวมพอเหมาะ

ဖိလစ်ပိုင် phìliʔpaiɰ̃ น. **ฟิลิปปินส์ fílíp-pin**

ဖီး phīː ล. **หวี หวีː**

ငှက်ပျောဖီး หวีกล้วย
ငှက်ပျောတစ်ဖီး กล้วยหนึ่งหวี

ဖီး phîi ว. ฝี phi:
ဝဖီး อ้วนฝี
ငှက်ပျောသီး ဝဖီးတယ် กล้วยอวบอ้วน
ဒီကလေး ဝဖီးတယ် เด็กคนนี้อ้วนฝี

ဖီးကြမ်း phîijâañ น. กล้วยหักมุก klûay-hàk-múk
ငှက်ပျောဖီးကြမ်း กล้วยหักมุก

ဖု phù ก. ปุ phú?
ဖုဖောင်း ปุนอง
ဝက်ခြဖုတယ် สิวปุ
အနာဖုတယ် แผลปุ
အသားဖုတယ် กล้ามเบ่งออก,กล้ามเนื้อโป่ง

ဖု,အဖု phù,?əphù น. เหง้า กลิ้น
သစ်ဖု เหง้าไม้
သစ်ဖုသစ်ဥ หัวไม้เหง้าไม้

ဖူလုံ phuloñ ว. พอเพียง phɔ:-phian
ငွေဖူလုံတယ် เงินมีพอเพียง
အစားအစာဖူလုံတယ် อาหารการกินพอเพียง
နောင်ရေးဖူလုံစေရန် ကြိုးစားမယ်
จะพยายามเพื่อให้พอเพียงต่อกิจในภายหน้า

ဖူး phû ก. นมัสการ namát-saka:n บ.
ဘုရားဖူးတယ် นมัสการพระเจดีย์
ဘုရားဖူးသွားတယ် ไปนมัสการพระเจดีย์

ဖူးမြော် สักการะบูชา,นมัสการ
ယခုဖူးမြော်ရသောထီးတော်
เศวตฉัตรที่ได้สักการะบูชาในขณะนี้
ရွှေတိဂုံစေတီတော်ကို ဖူးမြော်ရသူတိုင်း
- စိတ်အေးချမ်းသာကြတယ်
ทุกคนที่ได้สักการะพระมหาเจดีย์ชเวดากอง
- จิตใจจะเยือกเย็น

ဖူး phû กช. เคย khəy
မစားဖူးဘူး ไม่เคยกิน
မသင်ဖူးဘူး ไม่เคยเรียน
မသွားဖူးဘူး ไม่เคยไป
မရောက်ဖူးဘူး ไม่เคยมาถึง
ကြက်ကို အစာကျွေးဖူးလား
เคยเลี้ยงอาหารไก่ไหม

ဖူး phû ว. ปูด,โน pù:t,no:
ပါးဖူးရောင်တယ် แก้มบวมปูด
အရိုက်ခံရလို့ ဖူးရောင်နေတယ် บวมปูดเพราะโดนตี

ဖူး,အဖူး phû,?əphû น. ดอกตูม,ฝัก,ปลี
dɔ̀:k-tu:m,fàk,pli:
ပြောင်းဖူး ฝักข้าวโพด
ငှက်ပျောဖူး หัวปลี
ပန်းအဖူး ดอกไม้ตูม
ကြာဖူးတစ်ဖူး ดอกบัวตูมหนึ่งดอก
စိန်ဖူးတော် ปิ่นเพชร(ปลียอดพระเจดีย์)

ဖေဖေ phephe น. พ่อ phɔ̀:

ဖေဖော်ဝါရီ phephəwari น. กุมภาพันธ์
kum-pha-phan อ.

ဖေး,အဖေး phê,?əphê น. สะเก็ด saképt
အနာဖေး สะเก็ดแผล
နွာခေါင်းဖေး ขี้มูก,แผ่นขี้มูก

ဖေးမ phêmà ก. ปกป้องคุ้มครอง,อุ้มชู
pòk-pɔ̀:ŋ-du:lɔ́:,?ûm-chu:
ဖေးမကူညီပေးတယ် ให้ความช่วยเหลืออุ้มชู

ဖဲ phɛ̂ น. แพร,ผ้าแพร phrɛ:,phâ:-phrɛ:
ဖဲထီး ร่มผ้าแพร
ဖဲသင်္ကန်း จีวรผ้าแพร

ဖဲ phɛ̂ น. ไพ่ phâ̰y
ဖဲကစား เล่นไพ่
ဖဲရိုက် ตีไพ่
ဖဲဝေ แจกไพ่
ဖဲချိုး ตัดไพ่
ဖဲဖန့် สับไพ่
ဖဲရှုံး แพ้ไพ่
ဖဲစား กินไพ่,ชนะไพ่
ဖဲဝိုင်း วงไพ่
ဖဲသမား นักเลงไพ่,คนเล่นไพ่
ဖဲဒိုင် เจ้ามือไพ่
ဖဲသမားအချင်းချင်း ชาไพ่
ဖဲနိုင်ရင် စားပါ หากไพ่ชนะก็กินไป
(เวลาเล่นชนะใช้ စား "กิน" เวลาแพ้ใช้ ရှုံး "แพ้")

ไผ่ชนิดต่างๆ เช่น
ကိုးမီး ไผ่เก้าเกล็ด
ပိုကာ ไผ่โป๊กเกอร์

ဖဲ့ phè ก. ปิ,ฉีก bì,chì:k
ကုတ်ဖဲ့ ขย้ำฉีก

ဖော phɔ̀ ว. ฉุ,อืด chù?,?ì:t
မျက်နှာ ဖောတယ် หน้าฉุ
အရက်သောက်လို့ ဖောတယ် ฉุเพราะดื่มเหล้า
ဝမ်းဖောတယ် ท้องอืด

ဖော့ phɔ̀ ก. พยุง(ทรงตัวในน้ำ) phayuŋ
ရေဖော့တယ် พยุงในน้ำ,ทำให้ลอยน้ำ
ကိုယ်ဖော့တယ် พยุงตัว(ในน้ำ)

ဖော့ phɔ̀ ก. ผ่อน,ทำให้เบา phɔ̀n,tham-hâŋ-baw
ဖော့ဖော့ သွားပါ ไปเบาๆ
ဖော့ဖော့ ရိုက်တယ် ตีเบาๆ,ตีเบาะๆ
ဖော့ဖော့ လမ်းလျှောက်တယ် เดินเบาๆ
ခပ်ဖော့ဖော့ ပြောတယ် พูดเบาๆ(ไม่พูดรุนแรง)
အားဖော့ထားတယ် ผ่อนแรงลง
အပြစ်ကိုဖော့တယ် ผ่อนโทษ(คำเก่า)

ဖော့ phɔ̀ น. จุก cùk
ပုလင်းကို ဖော့နဲ့ဆို့ပါ ปิด(อุด)จุกขวดนะ
ဖော့ဆို့ จุกไม้ก๊อก

ဖော် phɔ ก. เผย phɔ̀:y
ဖော်ထုတ် เผยออก,รับสารภาพ
ဖော်ပြ เปิดเผย
ဖော်ကောင် ผู้เผยเรื่องราว
သရုပ်ဖော် ผู้แสดงรีวิว,ผู้วาดภาพประกอบ
ပန်းဖော် แกะสลัก

ဖော်ကျူး ประกาศกิตติคุณ
ဂုဏ်ပုဒ်ကိုဖော်ကျူးတဲ့စကားလုံး
คำประกาศกิตติคุณความดี

ဖော် phɔ ก. ปรุง(ยา),ผสม(ยา) pruŋ,phasɔ̀m
ဆေးဖော်တယ် ปรุงยา

ဖော်,အဖော် phɔ,?əphɔ น. เพื่อน phîan
အဖော် เพื่อนผูง
ကစားဖော် เพื่อนเล่น
ခရီးသွားဖော်ချင်း เพื่อนร่วมทาง
ကျောင်းသွားဖော် เพื่อนร่วมเดินทางไปโรงเรียน
မွေးချင်းပေါက်ဖော် ญาติพี่น้อง,คนพื้นบ้านเดียวกัน
လုပ်ဖော် เพื่อนร่วมงาน
အိမ်ဖော်,ကူမယ်အိမ်ဖော် คนรับใช้

ဖို pho น. เตา tau
မီးဖို เตาไฟ
ပေါင်မုန့်ဖို ร้านอบขนมปัง

ဖို,အဖို pho,?əpho ป. ตัวผู้,ชาย tua-phûː,chaːy
မုဆိုးဖို พ่อหม้าย
ဝတ်ဆင်ဖို เกสรตัวผู้
သင်္ဘောအဖိုပင် ต้นมะละกอตัวผู้
ထန်းအဖို ตาลตัวผู้

ဖို့ phò ก. ถม thŏm
ချောင်းဖို့တယ် ถมคลอง
လမ်းဖို့တယ် ถมถนน

ဖို့,ဘို့ phò,bò สัน. เผื่อ phîa
ချိုးဖို့သုံးဖို့ရေ น้ำสำหรับใช้และอาบ
အစာစားဖို့လာတယ် มา(เผื่อ)กินอาหาร
လျှော်ဖွပ်ဖို့ပို့တယ် ส่ง(เผื่อ)ซัก
သူ့ကိုလာဖို့မှာတယ် สั่ง(เผื่อ)ให้เขามา
ကျနော်ဖို့ ဝယ်ပေးတယ် ซื้อ(เผื่อ)ให้ผม
သားသားဖို့ ရှိတယ် มีเผื่อลูกๆ
သွားဖို့ နီးနေပြီ ใกล้เวลาไปแล้ว
လက်ဆေးဖို့ မမေ့နဲ့ อย่าลืมล้างมือ
ခုန်တက်ဖို့ မလွယ်ဘူး ไม่ง่ายที่จะกระโดดขึ้น
စားဖို့ ကောင်းတယ် น่ากิน
သွားဖို့ ကောင်းတယ် น่าไป
စိတ်ဝင်စားဖို့ကောင်းတယ် น่าสนใจ
ဝယ်ဖို့စာရင်း รายการ(สำหรับ)ซื้อ
ငါးနှစ်ရီထိုးဖို့ ဆယ်မိနစ်လိုသေးတယ်
อีกสิบนาทีจะห้าโมง

ကလေးတွေကိုကစားဖို့ လွှတ်လိုက်တယ်
ปล่อยเด็กทั้งหลายเพื่อไปเล่น
သွားဖို့ နီးနေပြီ
ใกล้จะไปแล้ว
ပြီးဖို့-အရိပ်အရောင်တောင် မမြင်ရသေးဘူး
ยังไม่เห็นวี่แววว่าจะเสร็จ
အဆိုတော်ဖြစ်ဖို့ အရိပ်အရောင်မရှိဘူး

ไม่มีวี่แววว่าจะเป็นนักร้อง

ဖိုး,အဖိုး phô,ʔəphô น. ค่า,มูลค่า,ราคา
khâ:,mu:n-khâ:,ra:-kha:
มุန့်ဖိုး ค่าขนม
စာအုပ်ဖိုး ค่าหนังสือ
နှနှပင် တစ်ဆယ်ဖိုး ผักชีราคาสิบจั๊ต
ရွှေဘယ်လောက်ဖိုး ရှိလဲ ทองมีมูลค่าเท่าไร
ဘယ်လောက်ဖိုး လဲဆွဲသလဲ
อยากแลกมูลค่าเท่าไร

ဖိုးလမင်း pholəmiñ น. พระจันทร์ phrá?-can
เด็กๆเรียก พระจันทร์ ว่า ဖိုးလမင်း "ปู่พระจันทร์" ด้วยเชื่อกันว่ามีผู้เฒ่าอยู่ในดวงจันทร์

ဖိုးသူတော် phôəudɔ น. ผ้าขาว(ผู้ถือศีล),เกร
phâ:-khă:w,thĕ:n
(คำเรียกชายที่โกนผม นุ่งขาว ถือศีลแปด)

ဖက် phɛʔ ก. โอบ,โอบกอด ʔò:p,ʔò:p-kɔ̀:t
ပုခုံးကိုဖက် โอบไหล่
အမေ ကလေးကိုဖက်တယ်
แม่โอบกอดลูกน้อย

ဖက် phɛʔ น. ใบ bay
ပြောင်းဖူးဖက် เปลือกข้าวโพด
ဖက်ပွစ် ตับใบไม้(ใช้มุงหลังคา)
ကြာဖက် ใบบัว
ငှက်ပျောဖက် ใบกล้วย,ใบตอง

ဖက် phɛʔ น. คู่เคียง khû:-khiaŋ
လုပ်ဖက် ผู้ช่วยงาน
ကူညီဖက် ผู้ช่วยเหลือ
လက်ကောက်နှစ်ဖက် กำไลสองข้าง
ဖိနပ်တစ်ဖက် รองเท้าหนึ่งข้าง
မိခင်ဖက်မှအဖွား แม่เฒ่าฝ่ายแม่(ยาย)
မိခင်ဖက်မှအဖိုး พ่อเฒ่าฝ่ายแม่(ตา)

ဖက် phɛʔ น. ข้าง,ด้าน khâ:ŋ,dâ:n
ဂူ ဘက်

ဖောက် phɔʔ ก. เจาะ,บ่ง cɔ̀ʔ,bòŋ
လေဖောက်တယ် เจาะลมออก
နှာရေဖောက်တယ် เจาะฝาผนัง
နှာပေါက် ဖောက်တယ် เจาะรูหู
နဖူးဖောက်တယ် เจาะรูสนตะพาย
ကတ်ပြားဖောက်တယ် เจาะบัตร
စုပူးကိုဖောက်တယ် เจาะกระป๋องออมสิน
လည်ချောင်းဖောက်တယ် เจาะหลอดคอ
ပြည်ဖောက်တယ် บ่งหนอง
လမ်းဖောက်တယ် ตัดถนน,ทำทาง
တောင်ကိုဖောက်တယ် เจาะภูเขา
အမောဖောက်လာပြီ เหนื่อยเหือก(ใกล้ตาย)
အရူးဖောက်လာပြီ ทำบ้าไปได้
သစ္စာဖောက်သူ ผู้ทรยศ,ผู้ทำลายสัจจะ, ผู้หักหลัง

ဖောက်ကားရောင်းဝယ် การค้าขายแลกเปลี่ยน
ဖောက်သည် ลูกค้าประจำ
ဖောက်သည်ဈေး ราคาลูกค้าประจำ

ဖောက်ထွင်း เจาะทะลุ
တောင်းကိုဖောက်ထွင်းမြင်တယ်
มองทะลุกระบุง

ဖောက်ပြန် แปรปรวน,แปรเปลี่ยน
ရာသီဥတုဖောက်ပြန်တယ် อากาศแปรปรวน
စိတ်ဖောက်ပြန်သွားပြီ จิตใจแปรปรวนไปแล้ว
သူဖောက်ပြန်သွားပြီ เขาแปรเปลี่ยนไป

ဖင် phiñ น. ตูด,ก้น tù:t,kòn
ဖင်ခေါင်း รูตูด,ดาก
အိုးဖင် ตูดหม้อ,ก้นหม้อ
ဖန်ခွက်ဖင် ตูดแก้ว,ก้นแก้ว
ဖင်ကြီး ตูดใหญ่,ก้นใหญ่
ဖင်ပေါ့ ตูดเบา(คนใช้ง่ายใช้คล่อง)
ဖင်လေး ตูดหนัก(คนใช้ยาก,คนอืดอาด)
ခွေးဖင်ပူးနေတယ် หมาติดเป้ง
ဖင်ခေါင်းကျယ် วางมาด,อวดเบ่ง

ဖောင် phɔñ น. แผ phɛ:
ပိုးဖောင် แผไม้ไผ่
ကရိတ်ဖောင် แผรูปนกการเวก
ဖောင်မျှောတယ် ล่องแพ

ဖောင်တိန် phɔñtein น. ปากกาหมึกซึม
pà:k-ka:-mìk-sim ย.

ဖောင်း phɔ̀ñ ว. พอง,บ่อง,ตุง phɔ:ŋ,pɔ̀:ŋ,tuŋ
ခြေဖောင်းတယ် ตีนพอง

အနာဖောင်းတယ် แผลพอง
အရေဖောင်းတယ် หนังพอง
ပါးဖောင်းတယ် แก้มป่อง,แก้มพอง
ဝိုက်ဖောင်းတယ် พุงป่อง(มีลมในท้อง)
အိတ်ဖောင်းနေတယ် กระเป๋าตุง

ဖိုင် phaiñ n. แผ่น fɛ̀n ခ.
ဖိုင်တွဲတစ်တွဲ แผ่นหนึ่งแผ่น
တစ်ဖိုင် หนึ่งแผ่น

ဖတ် phaˀ ก. อ่าน ʔàn
စာအုပ်ဖတ်တယ် อ่านหนังสือ
သတင်းစာဖတ်တယ် อ่านหนังสือพิมพ์
နိမိတ် ဖတ်တယ် เห็นลาง,
อ่านพบลางบอกเหตุ

ဖတ်,အဖတ် baˀ,ʔəphaˀ n. กาก,ชาน,
เนื้อ(ส่วนที่ไม่ใช่น้ำ) kàːk,chaːn,nɨ́a
နှမ်းဖတ် กากงา
ဝက်ဆီဖတ် กากหมู
ဝက်ခေါက်ဖတ် แคบหมู
ကွမ်းဖတ်,ကွမ်းဝါးဖတ် ชานหมาก
ကြံဖတ် ชานอ้อย
ချဉ်ဖတ် ของดอง
ဟင်းဖတ် เนื้อแกง
မိုးဟင်းခါးဖတ် เนื้อขนมจีน
(เฉพาะเส้นขนมจีน)
အန်ဖတ် อาเจียน,อ้วก
(กากอาหารที่อ้วกออกมา)

ဖတ် phaˀ ခ္. โป๊ก(เสียงไม้เคาะ) póːk
ဖတ်ဖတ် โป๊กๆ
တဖတ်ဖတ် ရိုက်တယ် ตีดังโป๊กๆ

ဖိတ် pheˀ ก. หก hòk
ရေ ဖိတ်တယ် น้ำหก
ထမင်း ဖိတ်တယ် ข้าวหก

ဖိတ်စဉ် ตกหล่น,หกหล่น,หกกระเซ็น,ตาย
ထမင်းစေ့ မဖိတ်စဉ်စေနဲ့
อย่าทำให้ข้าวหก
အဖိတ်အစဉ် ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိသလဲ
ตายตกหล่นไปกี่คน
သားနှစ်ယောက် ဖိတ်စဉ်သွားတယ်
ลูกตายตกหล่นไปสองคน

ဖိတ် pheˀ ก. เชื้อเชิญ chɨ́a-chaːn
ဖိတ်စာ บัตรเชิญ
ဖိတ်စာဝေတယ် แจกบัตรเชิญ
နှစ်ယောက်လုံးဖိတ်တယ် เชิญทั้งสองคน

ဖိတ်ခေါ် เชื้อเชิญ(ร้องเชิญ)
သူ့ကို ဖိတ်ခေါ်တယ် เชื้อเชิญเขา

ဖိတ်ကြား เชื้อเชิญ
လူကြီးမှူးကိုဖိတ်ကြားတယ် เชื้อเชิญผู้เฒ่าผู้แก่
စားပွဲသို့ဖိတ်ကြားသည် เชื้อเชิญไปกินอาหาร

ဖုတ် phoˀ ก. เผาหมก,อบ,ฝัง phăw-mòk,ʔòp,phɨ̀ŋ
ပေါင်မုန့်ကိုဖုတ်တယ် อบขนมปัง(ทำขนมปัง)
ကိတ်မုန့်ဖုတ်တယ် อบขนมเค้ก
ငှက်ပျောသီးဖုတ် กล้วยเผา
ပိန္ဓဲစေ့ဖုတ် เม็ดขนุนเผา
မီးဖုတ်တယ် เผาไฟ
ငှက်ပျောသီးမီးဖုတ် กล้วยเผาไฟ

ဖုတ် phoˀ n. ฝุ่น fùn
ဖုတ်မှုန့် ฝุ่นละออง
ဖုတ်နွှဲတယ် ฝุ่นฟุ้ง
ဖုတ်ထူတယ် ฝุ่นหนา

ဖုတ် phoˀ n. กระจุก,พุ่ม kracùk,phûm
ချုံဖုတ် พุ่มไม้
ဦးစွန်းဖုတ် กระจุกผมกลางกระหม่อมเด็ก
လဖုတ် หมอย(ของผู้ชาย)

ဖုတ် phoˀ n. ภูต phûːt ပ.

ဖန် phañ ก. สับ(ไฟ) sàp
ဖဲဖန် สับไพ่

ဖန် phañ ก. ตื๊อ tɨ́ː
မိန်းမကို လာဖန်တယ် มาตื๊อสาว

ဖန် phañ n. แก้ว kɛ̂ːw
ဖန်ခွက် ถ้วยแก้ว
ဖန်ဆိုး เหยือกแก้ว
ဖန်ပုလင်း ขวดแก้ว
ဖန်ပြွန် หลอดแก้ว
ဖန်မျက်လုံး แก้วตา

ဖန် phañ ว. **เผื่อน,ฝาด** **fìan,fàːt**
- လက်ဖက်ရည်ဖန်တယ် ชารสเผื่อน
- ကွမ်းသီးဖန်တယ် หมากรสฝาด
- သရက်ကင်းဖန်တယ် มะม่วงอ่อนรสฝาด

ဖန်ခါ phâñgâ น. **สมอ,สมอไทย** **samɔ̂ː,samɔ̂ː-thay**
- ဖန်ခါးသီး ลูกสมอ
- ဖန်ခါငယ် สมอดีงู

ဖန်တီး phañtî ก. **สร้าง(ก,ก่อให้เกิด)** **sâːŋ**
- ဆူပူအောင်ဖန်တီးတယ် สร้างสถานการณ์ให้วุ่นวาย
- ကိုယ့်ဘဝကိုဖန်တီးတယ် ลิขิตชีวิตตนเอง

ဖိန်း phêñ ก. **ครั่นเนื้อครั่นตัว** **khrân-níaˀ-khrân-tua**
- ဖိန်းဖိန်းရိုန်းရိုန်း နေတယ် รู้สึกครั่นเนื้อครั่นตัว

ဖိန်းန္တဲခါ phêiɲwêga,phəɲwêga น. **วันมะเรื่อง** **wan-maríaŋ**

ဖုန် phoñ น. **ผง,ขี้ผง,ฝุ่นละออง** **phǒŋ,khîː-phǒŋ,fùn-laˀɔːŋ**
- ဖုန်သုတ်စရာ ที่ปัดฝุ่น
- ဖုန်ထူတယ် ฝุ่นหนา

ဖုန်း,ဖုံး phôñ น. **โทรศัพท์** **thoːrasàp**
- ခရီးဝေးဖုန်း โทรศัพท์ทางไกล
- အဝေးပြေးဖုန်း โทรศัพท์ทางไกล
- ဖုန်းလမ်းညွှန်စာအုပ် สมุดโทรศัพท์
- ဖုန်းဆက်တယ် ต่อโทรศัพท์
- ဖုန်းပြောခ ค่าพูดโทรศัพท์
- နယ်ဖုန်း โทรศัพท์ทางไกล(ในประเทศ)
- နိုင်ငံခြားဖုန်း โทรศัพท์ต่างประเทศ

ဖမ်း phâñ ก. **จับ** **càp**
- ဆင်ဖမ်းတယ် โพนช้าง,จับช้าง
- ဘဲကို မဖမ်းရ ห้ามจับเป็ด
- သူ ပိုဟပ်ကိုဖမ်းတယ် เขาจับแมลงสาบ
- ရဲက သူခိုးကိုဖမ်းတယ် ตำรวจจับผู้ร้าย
- ရအောင်ဖမ်းပါ จับให้ได้
- အသာလေးဖမ်းတယ် จับได้โดยละม่อม
- ဖမ်းဆွဲ ฉวยจับ
- လက်ကိုဖမ်းဆွဲထားတယ် ฉวยมือไว้
- အသံဖမ်းစက် เครื่องยัดเสียง

ဖို့ phoñ น. **พรม(เช่น พรมเช็ดเท้า),ที่เช็ดเท้า** **phrom**
- ခြေသုတ်ဖို့ พรมเช็ดเท้า

ဖုံး phôñ ก. **ครอบ,คลุม** **khrɔ̂ːp,khlum**
- ဖုံးကွယ် ปกปิด
- ဖုံးအုပ် ครอบปิด
- မျက်နှာဖုံး หน้ากาก
- မမြင်ရအောင် ဖုံးထားတယ် คลุมไว้ไม่ให้เห็น

ဖုံး,အဖုံး phôñ,ʔəphôñ น. **ฝาครอบ** **fàːkhrɔ̂ːp**
- သပိတ်ဖုံး ฝาบาตร
- စာအုပ်ဖုံး ปกหนังสือ
- သွားဖုံး เหงือก

ဖယ် phɛ ก. **แหวก,เขี่ย** **wɛ̀ːk,khìa**
- ခြေထောက်နဲ့ ဖယ်တယ် เขี่ยด้วยเท้า
- လက်နဲ့ ဖယ်တယ် เขี่ยด้วยมือ
- ခန်းဆီးကိုဖယ်တယ် แหวกม่านกั้นห้อง
- ဖယ်ပါ แหวก(ทาง)หน่อย, หลีก(ทาง)หน่อย
- မြက်ပင်တွေကို ဘေးဖယ်တယ် แหวกต้นหญ้า
- အန္တရာယ် ဖယ်တယ် หลีกภัย
- ကဲဖယ်တယ် ปัดเป่าเคราะห์
- ဖယ်ရှား เขี่ยออก,หลบเลี่ยง

ဖျာ phya น. **เสื่อ,สาด** **sìa,sàːt**
- ဝါးဖျာ เสื่อไม้ไผ่
- နီးဖျာ เสื่อสาน(ด้วยตอก)
- သင်္ဖျာ เสื่อกกพม่า

ဖျား phyâ ก. **เป็นไข้** **pen-khâj**
- ဖျားနာ เจ็บไข้
- ငှက်ဖျား ไข้จับสั่น,ไข้มาลาเรีย
- ဖျားချင်တယ် รู้สึกจะเป็นไข้
- ဖျားဝင်တယ် จับไข้
- ဖျားတဲ့သူ คนที่เป็นไข้

ဖျား,အဖျား phyâ,ʔəphyâ น. **ปลาย** **plaːj**
- ခြေဖျား ปลายเท้า
- လက်သည်းဖျား ปลายเล็บ
- စားပွဲဖျား ขอบโต๊ะ(ปลายโต๊ะ)
- တောင်ဖျား ทางใต้สุด

မြောက်ဖျား ทางเหนือสุด

ခဲတံအဖျား ปลายดินสอ
ခုတင်အဖျား ปลายเตียง,ขอบเตียง
အဖျားမှာ မထိုင်နဲ့ อย่านั่งตรงปลายขอบ

ဖျော phyɔ̂ ก. ลวก lûak
ดู ဖြော

ဖျော့ phyɔ̀ ว. จาง,จืดจาง,ซีด ca:ŋ,cì:t-ca:ŋ,si:t
သွေးဖျော့ โลหิตจาง
အရောင်ဖျော့ สีจาง
ပြာဖျော့ สีน้ำจางๆ
ဖျော့ဖျော့ จางๆ
အရောင်ဖျော့ဖျော့ สีจางๆ
ဖြူဖျော့ ซีดเผือด

ဖျော် phyɔ ก. ชง,เจือ choŋ,cia
ဖျော်ရည် น้ำหวาน,น้ำผลไม้
သစ်သီးဖျော်ရည် น้ำผลไม้
မန်ကျည်းဖျော်ရည် น้ำมะขาม
ဖျော်ရည်စက် เครื่องปั่นน้ำผลไม้
သင်္ဘောသီးဖျော်ရည် น้ำมะละกอปั่น
ကော်ဖီဖျော်တယ် ชงกาแฟ
ကော်ဖီဖျော်တိုက်တယ် ชงกาแฟเลี้ยง
မန်ကျည်းကိုရေနဲ့ဖျော်တယ် ชงน้ำมะขาม
သကြားကိုရေနဲ့ဖျော်တယ် ชงน้ำตาล

ဖျက် phyɛ̂ ก. ลบ,รื้อ,ทำให้เสีย
lóp,rí:,thaṁ-hâiŋ-sía
ခဲဖျက် ยางลบ
အိမ်ဖျက် รื้อบ้าน
နာရီဖျက် ทำนาฬิกาเสีย
ပွဲဖျက် ล้มงาน,ทำให้งานล้มเลิก
ဖျက်ပစ် ลบทิ้ง,ยกเลิก
ပယ်ဖျက် ยกเลิก
ကတိဖျက် ล้มเลิกคำสัญญา,เลิกสัญญา
ဖျက်စရာ ที่ลบ(กระดาน)
နာမည် ဖျက်တယ် ทำให้เสียชื่อ
ကလေးဖျက်ချတယ် ทำแท้งเด็ก
ရုပ်ဖျက် ปลอมตัว,อำพรางตัว

ဖျက်ဆီး ทำลายล้าง,ทำให้เสียหาย
လူကိုဖျက်ဆီးတယ် ทำให้เสียคน
ကလေးကို ဖျက်ဆီးတယ် ทำให้เสียเด็ก
ယာခင်းကိုဖျက်ဆီးတယ် ทำให้ผืนไร่เสียหาย
ဖျက်ဆီးခံရတယ် ถูกทำลาย,ถูกทำร้าย
သာသနာတော်ကိုဖျက်ဆီးတယ်
ทำลายพระศาสนา

ဖျောက် phyɔ̀ʔ ก. ทำให้หาย tham-hâiŋ-hă:ŋ
လမ်းစဖျောက်တယ် กลบเกลื่อนต้นทาง
ကိုယ်ရောင်ဖျောက်တယ် ทำให้หายตัวไป

ဖျောင်းဖျ phyɔ́ːbəphyà ก. ปลอบโยน,เกลี้ยกล่อม
plɔ̀:p-yo:n,klîa-klɔ̀m

ဖျစ် phyɪ̀ʔ ก. เค้น khén
ဖျစ်ညှစ် บีบเค้น
လက်ကို ဖျစ်ညှစ်တယ် บีบเค้นมือ

ဖျန်ဖြေ phyanphye ก. ไกล่เกลี่ย klàiŋ-klìa
ပြဿနာ ပြေလည်အောင် ဖျန်ဖြေပေးသည်
ไกล่เกลี่ยปัญหาให้คลี่คลาย
နှစ်နိုင်ငံစစ်ပြေငြိမ်းရန် ဖျန်ဖြေပေးသည်
ไกล่เกลี่ยให้สองประเทศสงบศึก

ဖျန်း phyáñ ก. พรม,ประพรม phrom,prà?-phrom
ရေနဲ့ပက်ဖျန်းတယ် ประพรมด้วยน้ำ
ပရိတ်ရေဖျန်းတယ် ประพรมน้ำมนต์
ရေမွှေးဖျန်းတယ် พรมน้ำหอม
ငါးပြာရည်ဖျန်းတယ် เหยาะน้ำปลา,พรมน้ำปลา

ဖျပ် phyaʔ ว. พราด,พรวด phrâ:t,phrûat
ဖျပ်ဖျပ်လူး ငိုတယ် ร้องไห้ดิ้นพราดๆ
ဖျပ်ဖျပ်လူး ဖြစ်နေတယ် ผุดลุกผุดนั่ง

လန့်ဖျပ် สะดุ้งเฮือก,สะดุ้งพรวด
အသံကြားလို့ လန့်ဖျပ်သွားတယ်
เพราะได้ยินเสียง จึงสะดุ้งเฮือก

ဖျံ phyañ น. ตัวนาก,นาก tua-nâ:k,nâ:k
ပင်လယ်ဖျံ แมวน้ำ
ပင်လယ်ဖျံ ကြီး สิงโตทะเล

ဖြာ phya ก. จัก càk
နှီးဖြာတယ် จักตอก

ဖြာ phya ก. แผ่กระจาย,สาดเป็นสาย phɛ̀:-kraca:ŋ,
sa:t-pen-sa:ŋ

သွေးဖြာ เลือดสาด
နေရောင်ဖြာ แสงสาดส่อง
ဖြာထွက် กระจายออก
လမ်းဖြာထွက်တယ်
ถนนมีเส้นทางแผ่กระจายออกไป
ရေပန်းမှ ရေဖြာထွက်တယ်
น้ำพุ่งกระจายจากฝักบัว

ဖြား phâ ก. ล่อลวง lɔ̂:-luaŋ
ဖြားယောင်း ล่อลวง
ဖြားယောင်းခေါ်တယ် ล่อลวงนำไป
ဖြားယောင်းတဲ့မိန်းမ หญิงล่อลวง

ဖြီး phîi,phyî ก. สาง,หวี,แปรง săːŋ,wîː,preːŋ
ဆံဖြီးတယ် หวีผม,แปรงผม
ခေါင်းဖြီးတယ် สางหัว,หวีผม
သွားဖြီးတယ် แปรงฟัน

ဖြူ phyu ว. ขาว,เผือก,หงอก khăːw,phɪ̀ak,ŋɔ̀ːk
အရောင်ဖြူ สีขาว
ထမင်းဖြူ ข้าวขาว(ข้าวเปล่า)
ကောက်ညှင်းဖြူ ข้าวเหนียวขาว
ဘိန်းဖြူ ผงขาว(เฮโรอีน)
ကုလားဖြူ แขกขาว(ฝรั่ง)
အသားဖြူ ผิวขาว
ဆင်ဖြူ ช้างเผือก
ကြွဲ ဖြူ ควายเผือก

ဆံပင်ဖြူ ผมหงอก
အရက်ဖြူ เหล้าขาว
မြေဖြူ ชอล์ก(ดินขาว)
ဦးထုပ်ဖြူ หมวกสีขาว
ဖြူဖွေး ซีดเผือด
ဖြူဖပ်ဖြူရော် ขาวซีด,ซีดเผือด
မျက်နှာ သွေးဆုတ်လို့ ဖြူဖပ်ဖြူရော်
- ဖြစ်နေတယ်
หน้าซีดเผือดเพราะเสียเลือดจางลง

ဖြူး phyûː ก. โรย roːy
ဖြူးဆေး ยาโรยแผล
ပေါင်မုန့်ကို ဖြူးတယ် โรยแป้ง
ဆားဖြူးတယ် โรยเกลือ
ငရုတ်ကောင်းမှုန့်ဖြူးတယ် โรยพริกไทย
နံနံရွက်ဖြူးတယ် โรยผักชี
နှမ်းဖြူး โรยงา

ဖြေ phye ก. แก้,แกะออก,คลาย kɛ̂ː,kɛ̀ʔ-ʔɔ̀ːk,tɔ̀ːp
အပျင်းဖြေ แก้เบื่อ
ထင်းစည်းကိုဖြေ แก้มัดฟืน
အညောင်းဖြေ แก้เมื่อย,ทำให้คลายเมื่อย
အစပ်ဖြေ แก้เผ็ด
အမောဖြေ แก้เหนื่อย
အာပတ်ဖြေ ปลงอาบัติ
အကုန်ဖြေနိုင်တယ် ตอบได้หมด
စကားထာဖြေတယ် เผยปริศนา,ไขปริศนา

ဖြေး phyêː ว. ช้า cháː
ဥ ဖြည်း "ช้า"

ဖြဲ phyɛ̂ ก. ฉีก chɪ̀ːk
စက္ကူဖြဲတယ် ฉีกกระดาษ
ဘောင်းဘီကိုဖြဲတယ် ฉีกกางเกง
အဝတ်ဖြဲတယ် ฉีกผ้า

ဖြော,ဖျော phyɔ̀ ก. ลวก lûak
ရေနွေးနဲ့ဖြော်တယ်
ลวกด้วยน้ำร้อน
ဒီဟင်းရွက်ကို ရေနွေးဖြော်တယ်
ลวกผักด้วยน้ำร้อน
ကြက်ဥကို ရေနွေးဖြော်တယ်
ลวกไข่ด้วยน้ำร้อน

ဖျို phyo ก. รื้อ,พัง ríː,phaŋ
အိမ်ကိုဖျိုတယ် รื้อบ้าน
ဖျိုဖျက် รื้อถอน,ทำให้แตกแยก,ทำลาย
ဖျိုဖျက်ပြီးသောအိမ် บ้านที่ถูกรื้อถอนแล้ว
အိမ်ထောင်တစ်ခုကို ဖျိုဖျက်တယ်
ทำให้ครอบครัวแตกแยก

ဖျိုခွဲ บ่อนทำลาย
ပြည်တောင်စုဖျိုခွဲသူ ผู้บ่อนทำลายประเทศ

ဖျိုး phyôː ว. สมบูรณ์,บริบูรณ์ sɔ̀m-buːn,bɔ̀ːrɪbuːn
ဝဖျိုး อ้วนท้วน
ဆူဖျိုး อ้วนฝี

ဖြင့် phyɪ̀ñ u. ด้วย dûay
လက်ဖြင့်စားသည် กินด้วยมือ
လေယာဉ်ဖြင့် ခရီးသွားမည်
จะเดินทางด้วยเครื่องบิน

ဒေါသကြီးစွာဖြင့်ကြည့်သည် ดูด้วยความโมโห
အသံကျယ်ကျယ်ဖြင့်ဖတ်သည်อ่านด้วยเสียงดังๆ
ဝမ်းနည်းလွန်းသဖြင့် ด้วยความเสียใจอย่างยิ่ง
ရိုသေစွာဖြင့် ด้วยความเคารพ
ကြောက်ကြောက်လန့်လန့်ဖြင့် ထွက်ပြေးသည်
วิ่งออกไปด้วยอาการกลัวลาน

ဖြင့် phyìñ ป. ก็,แม้แต่(คำเน้น) kɔ̂,mɛ́ɛ-tɛ̀ɛ
ในบางกรณีใช้ လည်း , မှ หรือ တောင် แทนได้
ငွေဖြင့် မရှိဘူး เงินก็ไม่มี
စားဖြင့် မစားရသေးဘူး กินก็ยังไม่ได้กิน
အိပ်ဖြင့် မအိပ်ရသေးဘူး นอนก็ยังไม่ได้นอน
ကျွန်တော်ဖြင့် ဘယ်လိုဖြေရမလဲ မသိဘူး
ผมเองก็ไม่รู้ว่าจะตอบอย่างไร

ဖြောင့် phyɔ̀ñ ว. งดงาม,สดสวย,หล่อเหลา
ŋòt-ŋaam,sòt-sǔay,lɔ̀ɔ-lǎw
လူဖြောင့် คนสดสวย,คนหล่อเหลา
ဝင်ငွေတော်တော်ဖြောင့်တယ် รายได้งดงามมาก

ဖြောင့် phyɔ̀ñ ว. ตรง(ไม่คดโค้ง),จดจ่อ
troŋ,còt-cɔ̀ɔ
လမ်းဖြောင့်,ဖြောင့်သောခရီး ทางตรง
တိုင်ဖြောင့် เสาตรง
ဆံဖြောင့် ผมเหยียดตรง
လူဖြောင့် คนซื่อตรง
ဖြောင့်မှန် ซื่อตรง
ဖြောင့်သောအကျင့် นิสัยซื่อตรง
စိတ်ထားဖြောင့် ใจซื่อตรง
ရိုးဖြောင့် ซื่อตรง
လက်ဖြောင့် มือแม่น
စိတ်ဖြောင့် ใจจดจ่อ

စာသင်မဖြောင့်ဘူး ไม่จดจ่อต่อการเรียน
စာဖတ်တာ မဖြောင့်ဘူး ไม่จดจ่อต่อการอ่านหนังสือ

ဖြောင့်ဖြောင့် ตรงๆ
ဖြောင့်ဖြောင့်ရေးပါ เขียนตรงๆ
ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းသွားတယ် ไปตรงๆ
ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ်ပြောပါ
พูดตรงๆ(พูดความจริง)

ဖြောင်းဖြောင်း phyɔ̃ñphyɔ̃ñ อุ. เปาะเปาะ(เสียงตบมือ)
pɔ̀ʔ-pɔ̀ʔ
ဖြောင်းဖြောင်း လက်ခုပ်သံ
เสียงปรบมือดังเปาะเปาะ

ဖြစ် phyiʔ ก. เป็น,คือ pen,khɯɯ
သူ ဆရာဖြစ်တယ် เขาเป็นครู
အဆိုတော်ဖြစ်တယ် เป็นนักร้อง
ဘယ်သူဖြစ်လဲ เป็นใคร
ဘာဖြစ်လဲ เป็นอะไร
အနာဖြစ်တယ် เป็นแผล
ညီမဖြစ်သူ ผู้เป็นน้องสาว
မြေးဖြစ်သူ ผู้เป็นหลาน
စိတ်မကောင်းဖြစ်တယ် ใจไม่ดี(เศร้าใจ)
ပီတိဖြစ်တယ် รู้สึกปีติยินดี(เป็นปีติ)
ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ် อาจจะเป็นได้

ဒီနေ့ရုံးပိတ်ရက်ဖြစ်ပါတယ် วันนี้เป็นวันหยุดงาน
ထမင်း အဆင်သင့်ဖြစ်ပြီ ข้าวเรียบร้อยแล้ว
ခွင့်တောင်းပြီးဖြစ်ပါသည် ขออนุญาตแล้ว
ခရီးဆက်ရန်မဖြစ်တော့ဘူး
เดินทางต่อไปไม่ได้แล้ว
မဖြစ်ဘူး ไม่ได้การละ,ไม่เป็น
စိတ်ဆိုး၍သူ့ဘိုးဘိုးထံလာခြင်းဖြစ်သည်
เป็นอันว่าโมโหแล้วจึงมาหาปู่ของเขา
ရေတွင်းနက်နက်ကြီးတစ်တွင်းတူးမှဖြစ်မယ်
เป็นอันจะต้องขุดบ่อลึกๆสักบ่อหนึ่ง
အဆင်မပြေဖြစ်ကုန်တယ်
ความไม่ราบรื่นหมดไป
မျက်နှာ မသာမယာ ဖြစ်တယ်
หน้าตาไม่สบาย,ไม่รื่นรมย์
နွားစာသည် မြက်၊ကောက်ရိုးစသည်ဖြစ်သည်
อาหารวัวคือหญ้าและฟางเป็นต้น

ဖြစ်နိုင် อาจเป็นได้
မဖြစ်နိုင်ဘူး เป็นไปไม่ได้
တို့ရေတွင်းကရေကိုခပ်သုံးနေတာဖြစ်နိုင်တယ်
อาจเป็นไปได้ว่า(เขา)มาตักน้ำจากบ่อเราไปใช้

ဖြစ်ဖြစ် จะเป็น
ဘယ်သူဖြစ်ဖြစ်သွားခွင့်ရှိတယ် ใครๆก็มีโอกาสไป
ဘယ်ခရုဖြစ်ဖြစ်ယူမယ် จะเป็นหอยชนิดไหนๆก็เอา
ဘယ်ပုံဖြစ်ဖြစ် ရတယ် จะเป็นรูปแบบไหนก็ได้
ညရထားနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ် နံနက်ရထားနဲ့ပဲဖြစ်ဖြစ်
- သွားမယ်
จะไปด้วยรถไฟเที่ยวเช้าหรือเที่ยวกลางคืนก็ได้

ဖြစ်ပါစေ ช่างเถอะ(ขอให้เป็นไป)

မည်သို့ပင်ခေါ်ကြပြောကြသည်ဖြစ်ပါစေ
จะเรียกจะพูดกันอย่างไรก็ช่างเถอะ

ဖြစ်လို့ เป็นเพราะ
ဘာဖြစ်လို့လဲ เป็นเพราะอะไร
ဆရာ အိမ်သွားမှာဖြစ်လို့ ကျောင်းပိတ်တယ်
โรงเรียนปิดเพราะครูจะกลับบ้าน

ဖြစ်ချင် อยากเป็น
ရဲဘော် ဖြစ်ချင်တယ် อยากเป็นทหาร
ရုပ်ရှင်မင်းသမီး ဖြစ်ချင်တယ်
อยากเป็นดาราภาพยนตร์

ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ไม่พิถีพิถัน,ลวกๆ
ဖြစ်ကတတ်ဆန်းစားတယ် กินไม่พิถีพิถัน
ဖြစ်ကတတ်ဆန်းနေတယ် อยู่อย่างไม่พิถีพิถัน
ဖြစ်ကတတ်ဆန်းလုပ်တယ် ทำอย่างไม่พิถีพิถัน
ဖြစ်ကတတ်ဆန်းပြောတယ် พูดอย่างไม่พิถีพิถัน
ဖြစ်ကတတ်ဆန်းအိပ်တယ် นอนอย่างไม่พิถีพิถัน
ဖြစ်ကတတ်ဆန်းဝတ်တယ် แต่งกายไม่พิถีพิถัน

ဖြစ်မြောက် สัมฤทธิ์,ประสบผล
ဖြစ်မြောက်အောင် လုပ်နော်
ทำให้สำเร็จนะ
ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက်တတ်ကျွမ်းသူ
ผู้มีความชำนาญ

ဖြစ်ပျက် ตามความเป็นมา
အဖြစ်အပျက် ความเป็นมา
ဖြစ်ပျက်တဲ့အကြောင်း ပြောပါအုံး
ช่วยเล่าเรื่องความเป็นมาให้หน่อย

ဖြည့် phyè ก. **เติม,ทำให้เต็ม** tə:m,tham-hây-tem
ရေဖြည့် เติมน้ำ
ထမင်းဖြည့် เติมข้าว
လေဖြည့် เติมลม
ရေနွေးအိုးဖြည့်တယ် เติมน้ำร้อนในกา
ဖြည့်စွက် ပြောဆို พูดเสริมให้ครบถ้วน

ဖြည်း phyê ว. **ค่อย,ช้า** khɔ̂y,chá:
ဖြည်းလိုက်တာ ช้าจังเลย
ဖြည်းဖြည်း ช้าๆ,ค่อยๆ
ဖြည်းဖြည်းမောင်းပါ ขับช้าๆ
ဖြည်းဖြည်းပြောပါ ค่อยๆพูด
ဖြည်းဖြည်းသွားပါ ค่อยๆไป
ဖြည်းဖြည်းနှေးနှေး ช้าๆ,อย่างเชื่องช้า
ဖြည်းဖြည်းဆေးဆေး สบายๆ(ไม่ต้องรีบร้อน)
ဖြည်းဖြည်းဆေးဆေး ပြောပါ พูดใจเย็นๆ
ဖြည်းညင်းစွာ เอื่อยๆ,อย่างนุ่มนวล

ဖြတ် phya' ก. **ตัด,ตัดผ่าน** tàt,tàt-phà:n
လမ်းဖြတ် ทางตัดกัน,ทางผ่าน
ဖြတ်လမ်း ทางลัด
ဖြတ်စရာ ที่ตัด
လက်မှတ်ဖြတ်ပိုင်း หางตั๋ว

ကြိုးဖြတ်တယ် ตัดเชือก
အရက်ဖြတ်တယ် ตัดเหล้า,เลิกเหล้า
လက်သည်းကိုဖြတ်တယ် ตัดนิ้วชี้
မြက်ဖြတ်တယ် ตัดหญ้า
လေဖြတ်တယ် เป็นลม
သတ်ဖြတ် ฆ่าฟัน
ဖြတ်ကျော် ข้ามผ่าน
နွားလှည်းမဖြတ်ရ ห้ามเกวียนผ่าน
ပင်လယ်ဖြတ်တယ် ข้ามทะเล(ทางเรือ)
မှန်ကိုစိန်နဲ့ဖြတ်တယ် ตัดกระจกด้วยเพชร
ကြိုးကိုကိုက်ဖြတ်တယ် กัดเชือกให้ขาด
နှုတ်သီးနဲ့ထိုးဖြတ်တယ်
จิกให้ขาดด้วยจงอยปาก

ဖြတ်ကူး ข้ามฟาก
ဖြတ်ကူးတဲ့နေရာ ที่ข้ามฟาก
စမ်းချောင်းဖြတ်ကူးတယ် ข้ามผ่านลำธาร
မျဉ်းကျားမှလမ်းဖြတ်ကူးပါ โปรดข้ามทางม้าลาย

ဖြတ်သန်း ผ่านข้าม
နွေကာလကိုဖြတ်သန်းလာတယ် ผ่านข้ามฤดูร้อน

ဖြုတ် phyo' ก. **ปลด,ปลิด** plòt,plìt
ငှက်ပျောသီးဖြုတ်စားတယ် ปลิดกล้วยกิน
ကျောကွင်းကိုဖြုတ်တယ် ปลดบ่วง
ကြယ်သီးဖြုတ်တယ် ปลดกระดุม
အဝတ်စကိုဖြုတ်တယ် ปลดแกะผืนผ้า
လှည်းမှနွားများကိုဖြုတ်သည်
ปลดวัวจากเกวียน
အင်္ကျီကိုတန်းပေါ်မှဖြုတ်လိုက်ပါ
ปลดเสื้อออกจากราว
ရာထူးမှဖြုတ်ခံရသည်
ถูกปลดออกจากตำแหน่ง

ဖြုတ် phyo̰ʔ n. ริ้น rín
ဖြုတ်ကိုက်တယ် ริ้นกัด
ဖြုတ်နှားတယ် ริ้นตอม

ဖြန့် phyàñ n. แบ,ผึ่ง bɛ̀,phɛ̀ŋ
လက်ဖြန့်တယ် แบมือ
လက်ဖြန့်တောင်းတယ် แบมือขอ
စာရွက်ဖြန့်တယ် คลี่กระดาษ
ယပ်ဖြန့်တယ် คลี่พัด
အင်္ကျီ ဖြန့်တယ် คลี่ผึ่งเสื้อผ้า
ငါးဖြန့်တယ် ผึ่งปลา
ငရုတ်သီးဖြန့်တယ် เกลี่ยพริก
သဲဖြန့်တယ် เกลี่ยทราย

ဖြန့် phyàñ n. แพร่ phrɛ̂ː
သတင်းဖြန့်တယ် แพร่ข่าว
ရောဂါကို ဖြန့်တယ် แพร่เชื้อโรค

ဖြုန်း phyôñ n. เสีย(สิ้นเปลือง) sía
အချိန်ဖြုန်းတယ် เสียเวลา

ဖွ phwà n. ทำให้กระจุยกระจาย
tham-hâŋ-kracuŋ-kracaːŋ
အမှိုက် ဖွတယ် ทำให้ขยะกระจุยกระจาย

ဖွာ phwa n. กระเซ็น(เป็นฝอย),กระจุย
krasen,kracuŋ
ရေပန်းမှ ရေဖွာထွက်တယ် น้ำพุ่งจากฝักบัวเป็นฝอย
အမွေးဖွာတယ် ขน(หลุด)กระจุย

ဖွား phwâ n. เกิด,กำเนิด kàːt,kam-nàːt
ဖွားမြင် เกิด(เลิมตาดูโลก)
ဖွားဖက် คนที่เกิดวันเดียวกัน

ဖွဲ့ phwɛ̂ n. พรำ phram
ဖွဲ့ဖွဲ့ ปรอยๆ
မိုးဖွဲ့ဖွဲ့ကလေးရွာနေတယ် ฝนตกปรอยๆ
နွင်းမှုန်းတဖွဲ့ဖွဲ့ကျတယ် หมอกลงบางๆ
လူ တဖွဲ့ဖွဲ့လာကြတယ် คนทยอยกันมา

ဖွဲ့ phwɛ̂ n. แกลบ klɛ̀ːp
စပါးဖွဲ့ แกลบ
ဖွဲ့ကြမ်း แกลบ
ဖွဲ့နု ร่ำข้าว
ဖွဲ့နုဆီ น้ำมันร่ำข้าว

ဖွဲ့ phwɛ̂ v. ปั่น pòn
ပုစွန်ဖွဲ့ กุ้งปั่น

ဖွဲ့ phwɛ̀ n. ผูก phùːk
ထုံးဖွဲ့ ผูกขมวด
မိတ်ဆွေဖွဲ့ ผูกมิตร
တေးဖွဲ့ แต่งเพลง,ประพันธ์เพลง
ပရိတ်ကြိုးဖွဲ့တယ် ผูกสายสิญจน์
ဇာတာဖွဲ့တယ် ผูกดวงชะตา
လက်ဖွဲ့ပါတယ် ผูกข้อมือ(เช่นในวันแต่งงาน)
လက်ဖွဲ့ကြိုး ด้ายผูกแขน
လက်ဖွဲ့ เครื่องราง
(ใช้ผูกตามตัว,ข้อมือ,เอว)
ဖွဲ့စည်း รวมตัว,ผนึกตัว
ပါတီ ဖွဲ့စည်းတယ် รวมพรรค
မြန်မာတပ်မတော်ကြီးကိုဖွဲ့စည်းတယ်
รวมตัวกันเป็นกองทัพพม่าที่ยิ่งใหญ่
အားကစားအဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်းတယ်
รวมตัวกันเป็นกลุ่มคณะนักกีฬา

ဖွက် phwɛʔ n. ซ่อน,ซุกซ่อน,หลบซ่อน
sɔ̂ːn,súk-sɔ̂ːn,lòp-sɔ̂ːn
မျက်နှာဖွက်ထားတယ် ซ่อนหน้าไว้,หลบหน้า
လိပ်ခေါင်းဖွက်ထားတယ် เต่าซุกหัวอยู่
ဖွက်စား แอบกิน
သူဋ္ဌိး ငွေကိုဖွက်ထားတယ် ขโมยซ่อนเงินไว้
ကျနော် သူမမြင်အောင် ဖွက်ထားတယ်
ผมซ่อนไว้ไม่ให้เขาเห็น
ကလေးကိုခိုးပြီး ဖွက်ထားတယ်
ลักขโมยเด็กไปซ่อนไว้
လူဆိုးကို ပုလိပ်မမြင်အောင် အခန်းထဲမှာ
- ဖွက်ထားတယ်
ซ่อนคนร้ายไว้ในห้อง ไม่ให้ตำรวจเห็น

ဖွင့် phwìñ n. เปิด,กาง pàːt,kaːŋ
ပုလင်းဖွင့်တံ ที่เปิดขวด
ဇစ်ဆွဲဖွင့် รูดซิปเปิด
တံခါးဖွင့် เปิดประตู
ထီးဖွင့် กางร่ม
မျက်စိဖွင့် ลืมตา
သေတ္တာဖွင့် เปิดหีบ
အိတ်ဖွင့် เปิดถุง
ပုလင်းဖွင့် เปิดขวด
ရင်ဖွင့် เปิดอก

ဖွင့်လိုက်ပါ	เปิดเลย
ကျောင်းဖွင့်	เปิดเรียน
ကျောင်းဖွင့်တဲ့နေ့	วันเปิดเรียน
ထီဖွင့်	หวยออก
ငွေစာရင်းဖွင့်တယ်	เปิดบัญชีเงิน
မင်းတုပ်ကိုဖွင့်လိုက်တယ်	ถอดสลักเปิด(ประตู)ออก
ယာဉ်အသွားအလာဖွင့်တယ်	เปิดการสัญจรไปมาของยวดยาน

ဖွင့်လှစ်	เปิด
ဖွင့်လှစ်ဖော်ထုတ်	เปิดเผย
လူဆိုးသည် သူ၏အကြောင်းများကို - ဖွင့်လှစ်ဖော်ထုတ်သည်	คนร้ายเปิดเผย(สารภาพ)เรื่องราวของตน

ဖွတ် phwʔ น. ตัวเห้ย,ตัวแลน tua-hìa,tua-lɛ:n
คนพม่ามีความเชื่อเช่นเดียวกับคนไทยว่า ตัวเห้ยเป็นสัตว์อัปมงคล
အိမ်မှာဖွတ်တက်တယ် ตัวแลนขึ้นบ้าน
ဖွတ်မြီး	หางเปีย(ผมถักอย่างหางตัวแลน)
ဖွတ်ကွာ:	ตัวแลนลาย,เห้ยลาย (สำ.-คนขี้เง่า,คนไร้คุณค่า)

ဖွပ် phwʔ ก. ฟาด fà:t
ဆန်ဖွပ်	ขัดข้าว
ပွာ:ဖွပ်	ตีฝั้ง(ใช้ควันรม)
ဖွပ်လျှော်,လျှော်ဖွပ်	ซักล้าง
အဝတ်ဖွပ်လျှော်	ซักเสื้อผ้า
အဝတ်ဖွပ်	ฟาดผ้า(ซักแบบใช้ไม้ฟาดผ้า)

ဖွံ့ phùñ ว. อุดม ʔùdom
ဖွံ့ဖြိုး	เจริญเติบโต,รุ่งเรือง
ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း	การงานรุ่งเรือง
အာဟာရဖွံ့ဖြိုးတယ်	อาหารบริบูรณ์
သစ်ပင်ဖွံ့ဖြိုးနေတယ်	ต้นไม้เติบโต

ဖွယ်,ဖွယ်ရာ phwɛ,phwɛya ป. เหมาะสำหรับ,น่า mɔ̀ʔ-sʌ̀m-ràp,nâ:
စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းတယ် น่าสนใจ
စွဲလမ်းဖွယ်	น่าลุ่มหลง(มีเสน่ห์)
စားသောက်ဖွယ်ရာ	ของที่เหมาะสำหรับดื่มกิน
ကြည့်ရှုဖွယ်ရာ	สิ่งที่น่ามอง,สถานที่ที่น่ามอง
ချစ်ဖွယ်စကား:	คำพูดที่น่ารัก, คำพูดที่อ่อนหวาน
လူ့ဖွယ်ပစ္စည်း:	ของถวายทาน,ของทำบุญ

(ဗ)

ဗမာ bəma น. พม่า phamâ:
ဗမာအမျိုးသား:	ชาวพม่า

ဗယာ bəya น. ขนมบาเยีย khanŏ̀m-bɛ:yìa
ဗယာကြော် ขนมบาเยียทอด

ဗလာ bəla น. เปล่า,ของเปล่า plàw,khɔ̆:ŋ-plàw
ဗလာစာအုပ်	สมุด(หนังสือเปล่า)
ခြေဗလာဖြင့်ပြန်	(เดิน)กลับด้วยเท้าเปล่า
ဗလာကျင်းတယ်	(ตัว)เปลือยเปล่า
ဗလာပန်းကန်	จานเปล่า
ဗလာဇာတ်	ละครดูฟรี
ဗလာရုပ်ရှင်	หนังฟรี

ဗလီ,ဗလီကျောင်း: bəli,bəlijɔ̀ñ น. มัสยิด,สุเหร่า mát-sayìt,sùràw ย.

ဗဟို bəho น. ศูนย์กลาง sʌ̆:n-klà:ŋ
ဗဟိုကျ	ตรงกลาง
ဗဟိုပို့ဆောင်ရေး	จุดศูนย์กลาง
ဗဟိုအစိုးရ	รัฐบาลกลาง
ဗဟိုရုံး:	สำนักงานใหญ่,สำนักงานกลาง
ဗဟိုဘဏ်	ธนาคารสำนักงานใหญ่
ဗဟိုစာတိုက်ကြီး:	ไปรษณีย์กลาง
ဗဟိုအမေရိကာ	อเมริกากลาง
ဗဟိုစည်	กลองหลวง(กลองกลางเมือง)

ဗာရာဏသီ bayanəei น. พาราณสี pha:ra:nasì: น.
ဗာရာဏသီမင်း:	กษัตริย์เมืองพาราณสี
พม่ากล่าวนามกษัตริย์และเมืองในพม่าว่า
မင်းမသိ ငြဟ္မဒတ်	ไม่รู้ชื่อกษัตริย์ให้เรียกพรหมทัต
မြို့မသိ ဗာရာဏသီ	ไม่รู้ชื่อเมืองให้เรียกพาราณสี

ဗိမာန် bḛmañ น. วิมาน wímà:n
နတ်ဗိမာန် เทพวิมาน

ဗိဿနိမ် bìyɛ̰nañ น. เวียดนาม wíat-nà:m

ဗိသုကာ bìθùkà n. วิศวกร wít-sawá-kɔ̀n n.

ဗီဇာ biza n. วีซ่า wi:sâ: อ.
ဗီဇာတောင်းတယ် ขอวีซ่า
ဗီဇာဆက်တယ် ต่อวีซ่า

ဗီရို,ဘီရို bido n. ตู้ tû:
စာအုပ်ဗီရို ตู้หนังสือ
ပန်းကန်ဗီရို ตู้ถ้วยชาม
အင်္ကျီဗီရို,အဝတ်အစားဗီရို ตู้เสื้อผ้า

ဘူး,ဘူး: bû n. กระติก,กระป๋อง,กระปุก kratìk,krapɔ̌ŋ,krapùk
ရေဘူး: กระติกน้ำ
ခေတ်ဘူး: กระติกน้ำร้อน
စုဘူး: กระปุกออมสิน
ဆပ်ပြာဘူး: กล่องสบู่
အပ်ဘူး: หลอดใส่เข็มเย็บผ้า
ကော်ဘူး: กระป๋องกาว
နို့ဘူး: ขวดนม
နို့ဆီဘူး: กระป๋องนมข้น
စည်သွတ်ဘူး: อาหารกระป๋อง
အသားဘူး: เนื้อกระป๋อง
ထုံးဘူး: เต้าปูน
မြှားဘူး: แล่งใส่ลูกศร
မီးသတ်ဘူး: ถังดับเพลิง
ရေဘူးနှစ်ဘူး: น้ำสองกระติก
ဆေးလိပ်တစ်ဘူး: บุหรี่ 1 กระป๋อง

ဘူး,ဘူး: bû n. น้ำเต้า nám-tâw
ဘူးသီး: ลูกน้ำเต้า
ဘူးချို: น้ำเต้าชนิดใหญ่(น้ำเต้าหวาน)
ဘူးခါး: น้ำเต้าชนิดเล็ก(น้ำเต้าขม)
ဘူးဘုရားစေတီ เจดีย์ทรงน้ำเต้า(ที่พุกาม)

ဗေဒ bedà n. เวท,ความรู้,ศาสตร์ wé:t,khwa:m-rú:,sà:t n.
ဝေါဟာရဗေဒ อักษรศาสตร์
ဘာသာဗေဒ ภาษาศาสตร์

ဗေဒါ beda n. ผักตบชวา phàk-tòp-chawa:
ဗေဒါရောင်,ဗေဒါပန်းရောင်
สีดอกผักตบ(สีม่วงอมชมพู)

ဗေဒင် bediɰ̃ n. หมอดู mɔ̌:du:
ဗေဒင်ဆရာ หมอดู
ဗေဒင်မေးတယ် ดูหมอดู
ဗေဒင်ဟောတယ် หมอดูทำนาย

ဗောဓိ bôdì n. โพธิ์ pho:
ဗောဓိညောင် โพธิ์
ဗောဓိပင် ต้นโพธิ์

ဗိုက် baiʔ n. ท้อง,พุง thɔ́:ŋ,phuŋ
ဝမ်းဗိုက် พุง,ท้อง
ဗိုက်ကြီး ท้องโต,ท้องใหญ่,มีท้อง(มีครรภ์)
ဗိုက်ရှိ มีครรภ์
ဗိုက်ရွဲ พุงย้อย
ဗိုက်ဖောင်း พุงป่อง,พุงโต
ဗိုက်ပူ พุงยื่น
ဗိုက်ပိန် พุงแฟบ(ผอม)
ဗိုက်ချုပ် ท้องแบน(ผอม)
ဗိုက်နာ เจ็บท้อง
ဗိုက်ပြည့် อิ่ม(เต็มพุง)
ဗိုက်ဝနေပြီ อิ่มท้องอยู่
ဗိုက်တင်း แน่นท้อง,ท้องตึง
ဗိုက်ဆွဲလိမ်တယ် ปิดพุง

ဗုဒ္ဓ boʔdà n. พุทธ phút n.
ဗုဒ္ဓဘာသာ พุทธศาสนา
ဗုဒ္ဓဝါဒ พุทธวาทะ
ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော် พระพุทธรูป
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် พุทธศาสนิกชน

ဗုဒ္ဓဟူး boʔdəhû n. พุธ phút
ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ วันพุธ
ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ် ดาวพุธ

ဗုဒ္ဓို boʔdô อ. พุทโธ,คุณพระ phút-thoː,khun-phrá?

ဗန်ကောက်,ဘန်ကောက် baɰ̃gaʔ n. บางกอก,กรุงเทพ ba:ŋ-kɔ̀:k,krun-thê:p
ဘန်ကောက်မြို့တော် นครบางกอก
ဗန်ကောက်မှာနေတယ် อาศัยอยู่ที่บางกอก

ဗုံ boɰ̃ n. กลอง(กลองแขก) klɔ:ŋ
ဗုံကြီး กลองใหญ่
ဗုံတီးတယ် ตีกลอง

ဗုဒ္ဓ bôɰ̃ n. ระเบิด rabè:t

လက်ပစ်ဗုံး ระเบิดมือ
အကျယ်ပြုဗုံး ระเบิดปรมาณู

ဗိုလ် bo u. นายร้อย na:ŋ-rɔ́:ŋ น.
ဒု-ဗိုလ် ร้อยตรี
ဗိုလ် ร้อยโท
ဗိုလ်ကြီး ร้อยเอก

ဗိုလ်မှူး พันตรี
ဒု-ဗိုလ်မှူးကြီး พันโท
ဗိုလ်မှူးကြီး พันเอก

ဗိုလ်မှူးချုပ် พลจัตวา
ဗိုလ်ချုပ် พลตรี
ဒု-ဗိုလ်ချုပ်ကြီး พลโท
ဗိုလ်ချုပ်ကြီး พลเอก
ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး จอมพล

စစ်ဗိုလ် นายทหาร(ยศนายร้อยขึ้นไป)
ဆရာခံဗိုလ် ครูฝึกทหาร
ဒု-ဆရာခံဗိုလ် ผู้ช่วยครูฝึก
ဗိုလ်တဲ့ เต้นสนาม
ဗိုလ်ချုပ်စျေး ตลาดนายพล

ဗိုလ် bo u. ผู้ชนะ(แชมเปี้ยน) phûː-chanáʔ
ဗိုလ်အဖြစ် เป็นผู้ชนะ
ဘောလုံးဗိုလ် แชมเปี้ยนฟุตบอล

ဗျာ,ခင်ဗျာ bà,bya,khiñbya n. ครับ khráp
လိမ်းပေးပါဗျ ทาให้หน่อยครับ
မဟုတ်ပါဘူးဗျ ไม่ใช่ครับ

ဗျိ bjò n. เว้ย wáːŋ
ထိုင်မျိုင်နေတာဗျိ นั่งเหม่ออยู่เว้ย

ဗျိုင်း byaiñ u. นกกระยาง nók-krayaːŋ

ဗျစ်တောက်ဗျစ်တောက် byiʔtɔʔbyiʔtɔʔ ว. พิมพำ phim-pham
ဗျစ်တောက်ဗျစ်တောက်ပြောတယ် พูดบ่นพึมพำ

ဗျစ်ရည် byiʔye u. เบียร์ bia
ဗျစ်ရည်ချက်စက်ရုံ โรงต้มเบียร์

ဗျစ်စောင်း byaʔsɔ̀ːɰ̃ u. ซิง siŋ

ဗြိတိသျှ byitiʔθà u. บริทิช bri-thít อ.
နယ်ချဲ့ ဗြိတိသျှ เครือจักรภพอังกฤษ

ဗြော byɔ̀ u. กลองแขก klɔːŋ-khɛ̀ːk
ဗြောတီးတယ် ตีกลองแขก

ဗြောက် byɔʔ u. ประทัด pra-thát
ဗြောက်ဆိုး พลุ(ประทัดโอ่ง)
ဗြောက်ဆိုးခွက် พลุ
ဗြောက်ဖောက်တယ် จุดประทัด
ဗြောက်ဆိုးပေါက်တယ်ประทัดระเบิด

ဗွီဒီယို bwidiyo u. วีดีโอ wiːdìʔoː อ.
ဗွီဒီယို ကြည့်တယ် ดูวีดีโอ

ဗွေ bwe u. ขวัญ,ก้นหอย khwăn,kôn-hɔ̆ːŋ
ခေါင်းဗွေ ขวัญบนหัว
လက်ဗွေ ลายก้นหอยบนนิ้ว, ลายนิ้วมือ

ဗွက် bwɛʔ u. ปลัก plàk
ရွံ့ဗွက် ปลักโคลน

(ဘ)

ဘ bà n. พ่อ phɔ̂:
ดู ဖ

ဘယ bəyà n. ภัย phay n.
ရောဂါဘယ โรคภัย

ဘယဆေး bəyàshê n. ยาแผนโบราณ
ya:-phĕn-bo:ra:n ดู ပရဆေး

ဘရာစီယာ bərasiya n. เสื้อยกทรง,เสื้อชั้นใน
sîa-yók-soŋ,sîa-chán-nay อ.brassiere

ဘရင်္ဂီ bəyiñji n. โรมันคาทอลิก,ฝรั่ง(ปอร์ตุเกส)
ro:man-kha:-tho:lìk,faràŋ ฮ.

ဘရိတ် bəre᷇ n. เบรค bre:k อ.brake
ဘရိတ်မပါဘူး ไม่มีเบรค

ဘရိတ်ဓား bəye᷇dâ n. มีดโกนพับ mî:t-ko:n-pháp

ဘဝ bəwà n. ภพ,ภพชาติ phóp,phóp-châ:t บ.
ဘဝဆုံးရှုံးတယ် ชีวิตจบสิ้น,หมดหวังในชีวิต
ဘဝကို ရင်ဆိုင်တယ် เผชิญชีวิต
နောင်ဘဝတွင် ในภพหน้า
ရှေးဘဝတွင် ในภพก่อน,ปางก่อน
ဘဝကရေစက်ကြောင့် တွေ့ရတယ်
ได้พบกันเพราะเคยกรวดน้ำร่วมกันเมื่อชาติปางก่อน

ဘဝဲ bəwɛ̂ n. ปลาหมึกยักษ์ pla:-mìk-yák
ရေဘဝဲ ปลาหมึกน้ำจืด
ပင်လယ်ဘဝဲ ปลาหมึกน้ำเค็ม

ဘဝင် bəwiñ n. จิตใจ,ภวังคจิต
cìt-cay,phawaŋ-khácìt
ဘဝင်မြင့် ถือตน,เย่อหยิ่ง
ဘဝင်ကွဲသွားပြီ โล่งใจไปแล้ว(หมดพะวงแล้ว)
ဘဝင်မကွဲဘူး ไม่โล่งใจ(มีพะวง)

ဘာ ba ว. อะไร ?àray
ဘာလဲ อะไร
ဘာစားမလဲ จะกินอะไร
ဘာတွေစားလဲ จะกินอะไรบ้าง
ဘာရွေးလဲ เลือกอะไร
ဘာဘာသာဝင်လဲ นับถือศาสนาอะไร
ဘာနဲ့လာသလဲ มาด้วยอะไร
ဘာတုန်းလဲ อะไรหรือ
ဘာကြီးလဲဟ อะไรยี

ဘာလို့ ทำไม
ဘာလို့သွားမှာလဲ จะไปทำไม
ဘာလို့ဒီကလေးကိုရိုက်သလဲ
ทำไมตีเด็กคนนี้

ဘာဖြစ်လို့ เป็นเพราะอะไร
ဘာဖြစ်လို့မေးတာလဲ เป็นเพราะอะไรจึงถาม
ဘာဖြစ်လို့နောက်ကျလာသလဲ
เพราะอะไรจึงมาสาย

ဘာမှ,ဘာမှ อะไร..สัก
ဘာမှမရှိဘူး ไม่มีอะไรสักอย่าง
ဘာမှမထူးခြားဘူး ไม่มีอะไรแตกต่าง(จากเดิม)

ဘာဂျာ baja n. หีบเพลงปาก hì:p-phle:ŋ-pà:k ฮ.

ဘာလဆောင် balɔchɔñ n. กะปิ kàpì? มล.
ဘာလဆောင်ကြော် กะปิผัดกุ้งแห้ง

ဘာသာ baða n. ประสา,ตามลำพัง
prasă:,ta:m-lam-phaŋ
ကိုယ့်ဘာသာ ตามประสาตนเอง
ကျမဘာသာ ตามประสาของฉัน
ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်လုပ်စားတယ်
ทำกินตามประสาตนเอง
သမီးဘာသာသမီးသွားဝယ်မှာပါ
ลูกจะไปซื้อตามประสาของลูก
သူဘာသာတစ်ယောက်ထဲ ကစားတယ်
เล่นตามลำพังของเขาเพียงคนเดียว

ဘာသာ baða n. ภาษา,วิชา phasă:,wí-cha:
ဘာသာစကား ภาษา
မြန်မာဘာသာ ภาษาพม่า
နိုင်ငံခြားဘာသာ ภาษาต่างประเทศ
ဘာသာဗေဒ ภาษาศาสตร์
အားနည်းတဲ့ဘာသာ วิชาที่เรียนอ่อน
တစ်ဘာသာကျရင် အရိုက်ခံရမယ်
ถ้าตกหนึ่งวิชาจะต้องโดนตี

ဘာသာ baða u. ศาสนา sàːt-sanăː
ဘာသာရေး ศาสนา,ความเชื่อ
ဗုဒ္ဓဘာသာ ศาสนาพุทธ
မဟာယာနဗုဒ္ဓဘာသာ พุทธนิกายมหายาน
ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ พุทธนิกายเถรวาท
ခရစ်ယာန်ဘာသာ ศาสนาคริสต์
ဟိန္ဒူဘာသာ ศาสนาฮินดู
အစ္စလာမ်ဘာသာ ศาสนาอิสลาม
မဟာမေဒင်ဘာသာ ศาสนาของพระมะหะหมัด

ဘိလပ်ငါး bìlaʔŋâ u. ปลาหมึก plaːmìk

ဘိလပ်မြေ bìlaʔmye u. ปูนซีเมนต์ puːnsiːmen
ဘိလပ်မြေကိုင်တယ် ไล้ปูน
ဘိလပ်မြေမ်တယ် โบกปูน,ฉาบปูน

ဘီ,အဘီ bi,ʔəbi u. ทวด(ลำดับสี่) thûat

ဘီယာ biya u. เบียร์ bia ə.beer
ဘီယာပုလင်း ขวดเบียร์
ဘီယာတစ်ပုလင်းလိုချင်တယ်
อยากได้เบียร์หนึ่งขวด

ဘီရို,ဘီတို bido u. ตู้ tûː
ดู ဗီရို

ဘီလူး bilûː,bəlûː u. ยักษ์ ják
ဘီလူးပန်းဆွဲ ลายประดับรูปยักษ์
မှန်ဘီလူး แว่นขยาย

ဘီး bîː,bêñ u. ล้อรถ lɔ́ːrót
စက်ဘီး จักรยาน
သုံးဘီး สามล้อ(สามล้อเครื่อง)
လေးဘီး รถสี่ล้อ
ကားဘီး ล้อรถยนต์
လှည်းဘီး ล้อเกวียน
ဘီးက လေလျှော့တယ် ปล่อยลมล้อรถ
ကားဘီး လေလျှော့တယ်
ยางรถแฟบ(แบน)

ဘီး bîː u. หวี wíː
ဘီးကုပ် หวีสับ(โค้ง),หวีเหน็บผม
ဘီးစိပ် หวีเสนียด
ဝတ်မှုံဘီး แปรง(ขัดรองเท้า,ซักผ้า)

ဘုရား bəyâː n. ขอรับ,เจ้าค่ะ khɔ̆ːráp,câw-khâʔ
(ใช้พูดกับพระภิกษุ)
မှန်ပါ ဘုရား จริงขอรับ
တင်ပါ ဘုရား ขอรับ,เจ้าค่ะ
ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား ใช่ขอรับ,ใช่เจ้าค่ะ

ဘုရား bəyâː u. พระพุทธเจ้า,พุทธรูป,เจดีย์
phráʔ-phút-thácâw,phút-thárûːp,
ceːdiː u.
ဘုရားရှင် พระพุทธเจ้า
မြတ်စွာဘုရား พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
အရှင်ဘုရား พระคุณเจ้า
ဘုရားကျွန်တော် ข้าพระพุทธเจ้า
ဘုရားပွဲ งานวัด,งานพระเจดีย์
ဘုရားဆင်းတု พระพุทธรูป
ဘုရားအလောင်း พระโพธิสัตว์
ဘုရားလောင်း พระโพธิสัตว์
လျောင်းတော်မူဘုရား พระนอน
ဘုရားခြေတော်ရာ รอยพระพุทธบาท
အုတ်ခွက်ဘုရား พระฉิมพ์
တောင်ပေါ်ဘုရား พระเจดีย์บนเขา
ဘုရားစင် หิ้งพระ
ဘုရားဆောင် ศาลพระภูมิ
ဘုရားထုတယ် แกะพระพุทธรูป
ဘုရားသွန်းလောင်းတယ် หล่อพระ
ဘုရားသခင် พระเยซู
ဘုရားကျွန် ข้าพระเจดีย์

ဘုရင် bəyiñ u. ผู้ปกครอง,กษัตริย์
phûːpòkkhrɔːŋ,kasàt
မြန်မာဘုရင် กษัตริย์พม่า
ရှင်ဘုရင် พระมหากษัตริย์
ဘုရင့်နောင် บุเรงนอง(พระเชษฐาธิราช)

ဘူတာ,ဘူတာရုံ buda,budayoñ u. สถานีรถไฟ
sa-thăːniːrót-fay ဍ.
ဘူတာကြီး สถานีใหญ่
ဘူတာလေး สถานีย่อย

ဘူး bû u. น้ำเต้า,กระติก,กระป๋อง
náːtâw,kratìk,krapɔ̆ŋ ดู ပူး

ဘူး bû,phû ป. หรอก rɔ̀ːk
(คำลงท้ายประโยคปฏิเสธ)

မရဘူး ไม่ได้หรอก
မစားဘူး ไม่กินหรอก
မသွားဘူး ไม่ไปหรอก
မပြောဘူး ไม่พูดหรอก
မကြိုက်ဘူး ไม่ชอบหรอก
မယူဘူး ไม่เอาหรอก
မသိဘူး ไม่รู้หรอก
ดูใน မ "ไม่"

ဘေး bê n. ข้าง,ริม,ชาย khâ:ŋ,rim,cha:y
တွင်းဘေး ริมบ่อ
ဘေးအပြင် ริมรอบนอก
တောဘေး ชายป่า,ริมป่า
တိုင်ဘေး ข้างเสา
လမ်းဘေး ริมทาง,ข้างทาง
ချောင်းဘေး ริมคลอง
မိခင်၏ဘေးတွင်ထိုင်တယ်
นั่งที่ข้างแม่
သူ ပြတင်းပေါက်ဘေးမှာ ထိုင်တယ်
เขานั่งริมหน้าต่าง

ဘေး bê n. ภัย,อันตราย phay,?an-tara:y
ဘေးအန္တရာယ် ภัยอันตราย
ဘေးရန် ภยันตราย
မီးဘေး อัคคีภัย
ရေဘေး อุทกภัย
စစ်ဘေး ภัยสงคราม
မင်းဘေး ราชภัย
လူဆိုးဘေး ภัยจากคนร้าย
ကပ်ကြီးသုံးပါးဘေး ทุกข์ภัยสามประการ
ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေး
ฉาตกภัย(ภัยจากความอดอยาก)
မလိမ္မာသောသား သမီး ဆွေမျိုးဘေး
ทุกข์ภัยจากลูกและญาติที่ประพฤติเสียหาย
ဘေးကင်း พ้นจากอันตราย

ဘေး,အဘေး bê,?əbê n. ทวด,พ่อทวด(สำหรับสาม)
thûat,phɔ̀:-thûat
ဘေးမ แม่ทวด

ဘဲ bɛ̂ n. ทวด(สำหรับเจ็ด) thûat

ဘဲ bɛ̂ n. เป็ด pɛ̀t
ဘဲဥ ไข่เป็ด
ဘဲနှုတ်သီး ปากเป็ด
ဘဲအတောင် ขนเป็ด
ဘဲငန်း หงส์
ဘဲဥပုံကြီး อ้วนม่อต้อ(ราวไข่เป็ด)

ဘောစကိုင်း bɔ̀zəgâiɴ n. กระถิน kra-thǐn

ဘောလုံး bɔ̀lôɴ n. ฟุตบอล,ลูกบอล
fút-bɔn,lú:k-bɔn ə.
ဘောလုံးကစားတယ် เล่นฟุตบอล
လက်ပစ်ဘော ลูกทุ่มด้วยมือ
ပြစ်ဒဏ်ဘော ลูกโทษ
ထောင့်ကန်ဘော ลูกเตะมุม
ဘောလုံးသမား นักฟุตบอล
ကမ္ဘာ့ဖလားဘောလုံး ฟุตบอลชิงถ้วยระดับโลก
ဥရောပဖလားဘောလုံး ฟุตบอลชิงถ้วยยุโรป

ဘော်,ဘော bɔ,bɔ̀ n. ทวด(สำหรับหก) thûat

ဘော်ဒီ bɔdi n. ร่างกาย râ:ŋ-ka:y ə.body
ဘော်ဒီပုံမလှဘူး รูปร่างไม่สวย
ကားဘော်ဒီ ตัวรถ,ตัวถังรถ

ဘော်လီ bɔli n. เสื้อชั้นใน,เสื้อใน
sîa-sáp-nay,sîa-nay ə.bodice

ဘော်လီဘော bɔlibɔ̀ n. วอลเลย์บอล
wɔn-lê:bɔn ə.volleyball

ဘို,အဘို bo,?əbo pl. ตัวผู้,ชาย tua-phû:,cha:y
ดู ဖို

ဘို bò สัน. เนื้อ phîa
ดู ဖို

ဘိုး,ဘိုးဘိုး,အဘိုး bô,bôbô,?əbô n. ปู่,ตา
pù:,ta:
ဘိုးဘေးဘီဘင် บรรพบุรุษ
ဘိုးတော် ปู่โสม

ဘက်,ဖက် bɛ̂,phɛ̂ n. ข้าง,ด้าน khâ:ŋ,dâ:n
ညာဘက် ข้างขวา
ဘယ်ဘက် ข้างซ้าย
အပြင်ဘက် ข้างนอก
ဒီဘက် ข้างนี้
ဟိုဘက် ข้างโน้น

လက်ဝဲဘက် ด้านซ้ายมือ
လက်ညာဘက် ด้านขวามือ
မြောက်ဘက် ด้านทิศเหนือ
တောင်ဘက် ด้านทิศใต้
အရှေ့ဘက် ด้านทิศตะวันออก
အနောက်ဘက် ด้านทิศตะวันตก
ညဘက် ตอนกลางคืน(ภาคค่ำ)
ကျောင်းစာသင်ဘက် เพื่อนเรียน
ပြိုင်ဘက် คู่แข่งขัน
ကိုယ့်ဘက် ฝ่ายตนเอง
ကျောင်းသားဘက်အား ပေး
ให้กำลังใจฝ่ายนักเรียน
လက်တစ်ဘက် มือข้างหนึ่ง
ခြေတစ်ဘက် เท้าข้างหนึ่ง
လေးဘက်သွား คลาน(คลานสี่ขา)

ဘက်ထရီ bɛ̀thəri n. แบตเตอรี่ bèt-tə-rì: อ.battery
ဘက်ထရီအိုး หม้อแบตเตอรี่

ဘင် biñ n. กลองวง,แตรวง klɔ:ŋ-wɔŋ,trɛ:-wɔŋ อ.band
ဘင်တီးတယ် ตีกลองวง

ဘင် biñ n. ทวด(ลำดับห้า) thûat

ဘောင် bɔ̀ñ n. ทวด(ลำดับหก) thûat
เรียก ဘော် ก็ได้

ဘောင်,ပေါင် bɔ̀ñ,pɔ̀ñ n. กรอบ,ขอบ krɔ̀:p,khɔ̀:p
မှန်ဘောင် กรอบกระจก
ဥပဒေဘောင်အတွင်း အလုပ်လုပ်တယ် ต้องทำงานในกรอบของกฎหมาย
လူဘောင်လူလောကဥ္စ ငွေအရေးကြီးတယ် ในวิถีของคน เงินเป็นเรื่องสำคัญ
ดู ပေါင် ด้วย

ဘောင်းဘီ bɔ̀ñbi n. กางเกง ka:ŋ-ke:ŋ
ဘောင်းဘီရှည် กางเกงขายาว
ဘောင်းဘီတို กางเกงขาสั้น
အောက်ခံဘောင်းဘီ กางเกงชั้นใน
အတွင်းခံဘောင်းဘီ กางเกงชั้นใน
ဘောင်းဘီအနက် กางเกงสีดำ

ဘဏ် bañ n. ธนาคาร thənà:-khà:n อ.
ဘဏ်တိုက် ธนาคาร
ဘဏ်ခွဲ ธนาคารสาขา
ဗဟိုဘဏ် ธนาคารสำนักงานใหญ่

ဘဏ္ဍာ bañda n. ทรัพย์สมบัติ sáp-sʌ̀m-bàt u.
ဘဏ္ဍာရေး การเงิน
ဘဏ္ဍာငွေ ทรัพย์สิน
ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး รัฐมนตรีคลัง
ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန กระทรวงการคลัง
ဘုရားလောင်းသည် ဘဏ္ဍာတိုက်မှ - ဘဏ္ဍာမျှားကို စွန့်ကဲ့သည် พระโพธิสัตว์บริจาคทรัพย์จากท้องพระคลัง

ဘဏ္ဍာပင် bañdapiñ n. ต้นหูกวาง tôn-hŭ:-kwa:ŋ

ဘတ် ba̰ n. บาท,เงินบาท bà:t,ŋəŋ-bà:t

ဘတ် ba̰ ဒု. ผลัวะ(เสียงฟาดมือ) phlùa?

ဘတ်(စ်) ba̰sə n. รสบัส,รถโดยสาร rót-bát, rót-do:ɣ-sʌ̀:n อ.bus
ဘတ်(စ်)ကား,ဘတ်စကား รถโดยสาร

ဘတ်စကက်ဘော ba̰səkɛ̰bɔ̀ n. บาสเกตบอล bá:t-sakét-bɔ:
ဘတ်စကက်ဘောကစားတယ် เล่นบาสเกตบอล

ဘန်ကောက် baɰɔ̰ n. บางกอก,กรุงเทพฯ ba:ŋ-kɔ̀:k,krun-thêːp ดู ဗန်ကောက်

ဘိန်း bêñ n. ฝิ่น fìn
ဘိန်းပင် ต้นฝิ่น
ဘိန်းပန်း ดอกฝิ่น
ဘိန်းစေ့ เมล็ดฝิ่น
ဘိန်းဖြူ ผงขาว,เฮโรอีน
ဘိန်းဈေးသည် ค้าฝิ่น
ဘိန်းရောင်း ขายฝิ่น

ဘုန်း bôñ n. บุญ,บารมี,ประเสริฐ bun,ba:rami:,prasə̀:t
ဘုန်းဘုန်း หลวงปี่,หลวงน้า,หลวงลุง (เรียกพระสงฆ์อย่างสนิทสนม)
ဘုန်းကြီး พระสงฆ์
ဘုန်းကြီးဝတ်တယ် ครองสมณเพศ

စာသျဘုန်းကြီး พระอาจารย์(ผู้สอนหนังสือ)
သာသနာပိုင်ဘုန်းကြီး พระสังฆราช
ဘုန်းတော်ကြီး หลวงพ่อ
ဘုန်းကြီးကျောင်း วัด
ဘုန်းကြီးကျောင်းသား เด็กวัด
ဘုန်းကြီးဆွမ်းခံထွက်တယ်
พระสงฆ์ออกบิณฑบาต

ဘုန်းပေး ฉัน(อาหาร)
ဆွမ်းဘုန်းပေးတယ် ฉันภัตตาหาร

ဘုန်းခေါင် บุญญาธิการ
မေတ္တာဘုန်းခေါင်ဘုရင့်နောင်
บุเรงนองผู้มีบุญญาธิการและมีเมตตา

ဘုံ boṅ u. สาธารณะ,สิ่งสาธารณะ sà-tha-raná?, sìp-sà-tha-raná?
ဘုံတယ်လီဖုန်း โทรศัพท์สาธารณะ
ဘုံအိမ်သာ ห้องน้ำสาธารณะ
ဘုံဆိုင် ร้านขายเหล้า
ဘုံပိုင် น้ำดื่มสาธารณะ
ဘုံကျောင်း วัดจีน
ဘုံငွေ เงินกองทุน
ဘုံကထိန် กฐินสามัคคี
ဘုံဈေး ตลาดร่วม
ဘုံဈေးနိုင်ငံ ประเทศตลาดร่วม

ဘုံပြတ် boṅbya? u. รถม้า rót-má

ဘယ် bɛ ว. ไหน năy
ဘယ်သွားသွား ไปไหนไหน
ဘယ်နေရာ สถานที่ไหน
ဘယ်အရာ สิ่งไหน
ဘယ်လမ်းလဲ ทางไหน
ဘယ်ဟာလဲ อันไหน
ဘယ်ဈေးလဲ ราคาเท่าไร
ဘယ်ရပ်မလဲ จะ(ทำ)จริงๆได้อย่างไร
ဘယ်မှာစားလို့ ကောင်းမလဲ จะกินที่ไหนดี
စားလို့ ဘယ်မှာကောင်းမလဲ กินที่ไหนจะดี
ဘယ်နာသွားလဲ เจ็บตรงไหน
ဘယ်ဖြစ်နိုင်မှာလဲ จะเป็นได้อย่างไร

ဘယ်အချိန် เวลาไหน
ဘယ်အချိန်လာမလဲ จะมาเวลาไหน
ဘယ်အချိန်ရှိပြီလဲ เวลาเท่าไรแล้ว

ဘယ်နှစ်နာရီထိုးပြီလဲ กี่โมงแล้ว

ဘယ်က จากไหน
ဘယ်က လာသလဲ มาจากไหน
ဘယ်က ဝယ်လာသလဲ ซื้อมาจากที่ไหน
ဘယ်နယ်ကလဲ จากท้องถิ่นไหน
ဘယ်အတန်းကလဲ จากชั้นไหน

ဘယ်ကို ยังที่ไหน
ဘယ်ကိုသွားသလဲ ไปไหน

ဘယ်မှာ ที่ไหน
ဘယ်မှာလဲ ที่ไหน
ဘယ်မှာရှိလဲ มีอยู่ที่ไหน
ဘယ်မှာနေသလဲ อยู่ที่ไหน
ဘယ်မှာသွားသလဲ ไปที่ไหน
ဘယ်နေရာမှာလဲ สถานที่ไหน
စားရင် ဘယ်မှာကောင်းမလဲ กินที่ไหนจะดี

ဘယ်တော့ เมื่อไร
ဘယ်တော့လဲ เมื่อไร
ဘယ်တော့သွားမလဲ จะไปเมื่อไร
ဘယ်တော့ပြန်မလဲ จะกลับเมื่อไร

ဘယ်တုန်းက,ဘယ်တုံးက ตั้งแต่เมื่อไร
ဘယ်တုန်းကလာသလဲ มาตั้งแต่เมื่อไร
ဘယ်တုန်းကစလဲ เริ่มตั้งแต่เมื่อไร

ဘယ်လောက် เท่าไร
ဘယ်လောက်လဲ เท่าไร
ဘယ်လောက်ရှိသလဲ มีเท่าไร
ဘယ်လောက်ပေးမလဲ จะให้เท่าไร
ဘယ်လောက်ပဲပဲ (แม้จะ)มีสักเท่าไร

ဘယ်နှစ် กี่
ဘယ်နှစ်ယောက်လဲ กี่คน
ဘယ်နှစ်ကောင်လဲ กี่ตัว
ဘယ်နှစ်ခုလဲ กี่อัน
ဘယ်နှစ်နှစ်လဲ กี่ปี
ဘယ်နှစ်လလဲ กี่เดือน
ဘယ်နှစ်ရက်လဲ กี่วัน
ဘယ်နှစ်နာရီလဲ กี่โมง
ဘယ်နှစ်ကျပ်လဲ กี่จ๊ัต
ဘယ်နှစ်ခေါက်လဲ กี่เที่ยว

ဘယ်လို อย่างไร
ဘယ်လိုလာသလဲ มาอย่างไร
ဘယ်လိုကစားမလဲ จะเล่นอย่างไร
ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲ เรียกอย่างไร
ဘယ်လိုနိုင်ငံသွားချင်သလဲ อยากไปประเทศแบบไหน
ဘယ်လိုလဲ เป็นอย่างไร,เป็นไง
ဘယ်လိုလဲ ဘယ်မှမသွားဘူးလား
เป็นอย่างไร ไม่ไปไหนหรือ

ဘယ်နှယ် ยังไง
ဘယ်နှယ်လဲ နေကောင်းရဲ့လား
เป็นยังไง สบายดีหรือ

ဘယ်သူ คนไหน,ใคร
သယ်သူကပြောသလဲ ใครพูด
သယ်သူနဲ့ပြောချင်ပါသလဲ อยากพูดกับใคร
သယ်သူကိုတွေ့ချင်ပါလဲ อยากพบใคร
ဘယ်သူလာလဲ ใครมา
ဘယ်သူမှမရှိဘူး ไม่มีใครสักคน
ဘယ်သူကို ပြောသလဲ พูดถึงใครหรือ

ဘယ် bɛ ว. ซ้าย sáːŋ
ဘယ်ဘက်ကွေ့ เลี้ยวด้านซ้าย
ဘယ်လက်ရုံး สมุนมือซ้าย

ဘီလ် bì u. ใบเสร็จ bay-sèt ə.bill

ဘောလ်ပင် bɔ̀piñ u. ปากกาลูกลื่น pàːk-kaː-lùːk-lɪ̀ːn ə.ballpoint-pen

ဘွား bwâ ก. เกิด,กำเนิด kàːt,kam-nàːt
ดู ဖွား

ဘွား bwâ u. ย่า,ยาย ɡâː,ɡaːŋ
อาจใช้ว่า ဘွားဘွား,အဘွား phwâphwâ,ʔəphwâ

ဘွဲ့ bwɛ̂ u. ทวด(สำเด็นเจ็ด) thûat
เรียกว่า ဘဲ ก็ได้

ဘွဲ့ bwɛ̀ u. ปริญญา parin-ɡaː
သိပ္ပံဘွဲ့ ปริญญาวิทยาศาตรบัณฑิต
ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ ปริญญาวิทยาศาตร์มหาบัณฑิต
ပါရဂူဘွဲ့ ปริญญาเอก
ဘွဲ့စုံ ชุดรับปริญญา,เสื้อครุย

ဘွယ် bwɛ ป. น่า,เหมาะสำหรับ nâː,mɔ̀ʔ-sǎm-ràp
လူ့ဘွယ်ဝတ္ထု เงินถวายทาน
ดู ဖွယ်

(ဃ)

မ mà ก. ยก,อุ้ม ɡók,ʔûm
စားပွဲ မတယ် ยกโต๊ะ
ကျောက်တုံး မတယ် ยกก้อนหิน
အလေး မတယ် ยกน้ำหนัก
အလေးမသမား นักยกน้ำหนัก
ခန်းဆီးကို မကြည့်တယ် ยกม่านกั้นห้องดู
ကလေးကို မထားတယ် อุ้มเด็กไว้
လုံချည် မတယ် ถลกโสร่ง

ချီမ ยก
စားပွဲကို ချီမတယ် ยกโต๊ะ

မ mà u. นาง,นางสาว naːŋ,naːŋ-sǎːw
ใช้เป็นคำนำหน้าชื่อหญิงสาว เช่น
မလွ นางละ,นางสาวละ
မအေး นางเย็น
မနီ นางแดง

မ mà u. ศี่,เลขศี่ khîː,lêːk-khîː
မကိန်း เลขศี่

မ mà ป. สาว,ตัวเมีย,เพศเมีย
sǎːw,tua-mia,phêːt-mia
မိန်းမ หญิงสาว
ကျွန်မ,ကျမ ทาสหญิง,ดิฉัน
ယောကျ်မ น้องสะใภ้,พี่สะใภ้
သွေးမ ลูกสะใภ้
ဆရာမ ครูหญิง
ဆရာဝန်မ แพทย์หญิง
မုဆိုးမ หญิงม่าย,แม่ม่าย
မအေ คุณแม่
ဖအေစုံ မအေကွဲ ร่วมพ่อต่างแม่
သူမ หล่อน(เขาผู้หญิง)
ကလေးမ แม่หนู(เด็กหญิง)
ကျားမ เสือตัวเมีย
နွားမ วัวตัวเมีย
ကြောင်မ แมวตัวเมีย
ကြက်မ ไก่ตัวเมีย

မ mà ပ. ใหญ่,สำคัญ yày,sǎn-khan

လက်မ	หัวแม่มือ,นิ้วโป้งมือ
ခြေမ	นิ้วหัวแม่เท้า
အူမကြီး	ลำไส้ใหญ่
မြစ်မ	แม่น้ำสายใหญ่
လမ်းမ	ถนนใหญ่
ပတ်မ	กลองใหญ่
ခန်းမ	ห้องโถง
အစည်းအဝေးခန်းမ	ห้องประชุม
ကပွဲခန်းမ	ห้องพ้อนรำ
ပင်မတက္ကသိုလ်	มหาวิทยาลัยแม่
ဒိုးမ	หมากแม่(ลูกเต๋า,ลูกสะบ้า)

မ mà ว. ไม่ mây

တက်ခွင့်မပြု	ห้ามขึ้น
ဝင်ခွင့်မပြု	ห้ามเข้า
သို့မဟုတ်,ဒါမှမဟုတ်	หรือไม่ก็,หรือ, ไม่อย่างนั้นก็
ဘယ်သူမဆို	ไม่ว่าใครก็ตาม

မ--ဘူး	ไม่
မပြောဘူး	ไม่พูด
မစားဘူး	ไม่กิน
မရဘူး	ไม่ได้
စိတ်မဝင်စားဘူး	ไม่สนใจ
တကယ်မရှိဘူး	ไม่มีจริงๆ(จริงๆแล้วไม่มี)
မဆိုးဘူး	ไม่เลว(ดีพอใช้)
မယူပါဘူး	ไม่ได้เอาไป
ပြန်မပြောဘူး	ไม่ตอบกลับ
ပြန်မလာသေးဘူး	ยังไม่กลับมา
ကံမကောင်းဘူး	โชคไม่ดี
မကျန်းမာဘူး	ไม่แข็งแรง,สุขภาพไม่ดี
စားမှာ မဟုတ်ဘူး	คงจะไม่กิน
ဘယ်သူမတွေ့မှာ မဟုတ်ဘူး	คงไม่พบใครเลยสักคน

မ--ကြည့်ချင်ဘူး	ไม่อยากลอง
မစားကြည့်ချင်ဘူး	ไม่อยากลองกิน
မဝတ်ကြည့်ချင်ဘူး	ไม่อยากลองสวม

မ--ချင်ဘူး	ไม่อยาก
မပြောချင်ဘူး	ไม่อยากพูด
မစားချင်ဘူး	ไม่อยากกิน
မသွားချင်ဘူး	ไม่อยากไป

မ--တော့ဘူး	ไม่...แล้ว
မသွားတော့ဘူး	ไม่ไปแล้ว
ခရီးဆက် မသွားတော့ဘူး	ไม่เดินทางต่ออีกแล้ว

မ--တတ်ဘူး	ไม่เป็น,มักไม่,ไม่ค่อย
မသောက်တတ်ဘူး	สูบ(บุหรี่)ไม่เป็น
မဖတ်တတ်ဘူး	อ่านไม่เป็น
မတီးတတ်ဘူး	ตี(กลอง)ไม่เป็น
မမှုတ်တတ်ဘူး	เป่า(ปี่)ไม่เป็น
နာရီမကြည့်တတ်ဘူး	ดูนาฬิกาไม่เป็น
သိပ်မပြောတတ်ဘူး	ไม่ค่อยพูดนัก
သိပ်မစားတတ်ဘူး	ไม่ค่อยกินนัก
မသွားတတ်ဘူး	มักไม่ไป

မ--နိုင်ဘူး	ไม่สามารถ(..ไม่ได้,..ไม่เป็น)
မရေးနိုင်ဘူး	ไม่สามารถเขียนได้
မဖတ်နိုင်ဘူး	ไม่สามารถอ่านได้
မလုပ်နိုင်ဘူး	ไม่สามารถทำงานได้
မဖြစ်နိုင်ဘူး	เป็นไปไม่ได้
မဖြစ်နိုင်တဲ့ကိစ္စ	เรื่องที่เป็นไปไม่ได้
မပြောနိုင်ဘူး သွားရမယ်	พูดไม่ได้.. จะต้องไป

မ--ပါဘူး	โปรดอย่า
မပြောပါဘူး	โปรดอย่าพูด
မသွားပါဘူး	โปรดอย่าไป

မ--ပေးဘူး	ไม่..ให้
မဝယ်ပေးဘူး,ဝယ်မပေးဘူး	ไม่ซื้อให้
မလုပ်ပေးဘူး,လုပ်မပေးဘူး	ไม่ทำให้
မသင်ပေးဘူး,သင်မပေးဘူး	ไม่สอนให้

မ--ဖူးဘူး	ไม่เคย
မပြောဖူးဘူး	ไม่เคยพูด
မသောက်ဖူးဘူး	ไม่เคยดื่ม
မရောက်ဖူးဘူး	ไม่เคยมาถึง

မ--မိဘူး	ไม่ได้...(ลืม)
မစားမိဘူး	ไม่ได้กิน(ลืมกิน)
မပြောမိဘူး	ไม่ได้พูด(ลืมพูด)

မ--ရဘူး	..ไม่ได้,ไม่ให้..
ဖွင့်မရဘူး	เปิดไม่ได้
သွားမရဘူး	ไปไม่ได้

မသွားရဘူး ไปไม่ได้
မသုံးရဘူး ใช้ไม่ได้
အမှိုက်မပစ်ရဘူး ทิ้งขยะไม่ได้

မ--ရဲဘူး ไม่กล้า(ใจไม่ถึง,กลัว)
မလာရဲဘူး ไม่กล้ามา
မပြောရဲဘူး ไม่กล้าพูด

မ--ရက်ဘူး ไม่กล้า(เกรงใจ)
မပြောရက်ဘူး ไม่กล้าพูด
မသုံးရက်ဘူး ไม่กล้าใช้

မ--ဝံ့ဘူး ไม่กล้า(กลัว)
ချောင်းကို လူတွေ ဖြတ်မကူးဝံ့ဘူး
คนไม่กล้าข้ามผ่านคลอง

မ--သေးဘူး ยังไม่
မစားသေးဘူး ยังไม่กิน
မသွားသေးဘူး ยังไม่ไป
မမောင်းတတ်သေးဘူး ยังขับ(รถ)ไม่เป็น

မ--သင့်ဘူး ไม่ควร
မပြောသင့်ဘူး ไม่ควรพูด
အရက်မသောက်သင့်ဘူး ไม่ควรดื่มเหล้า
မသွားသင့်ဘူး ไม่ควรไป

မ--နဲ့ อย่า,ห้าม
လိုက်မလာနဲ့ อย่าตามมา
လာကပ်မနေနဲ့ อย่าเข้ามาใกล้
မယုံမရှိပါနဲ့ ไม่เชื่อไม่ได้
မမေ့ပါနဲ့ อย่าลืม
မဖြတ်ပါနဲ့ ห้ามผ่าน
အဲဒီထွက်အောင်မလုပ်နဲ့နော်
อย่าทำให้โกรธนะ

မ--ပါစေနဲ့,မ--စေနဲ့ ขออย่า,ขอจงอย่า,อย่าทำให้..
မပြောပါစေနဲ့ (ขอจง)อย่าพูด,ไม่ให้พูด
ဆေးလိပ်မသောက်စေနဲ့ ไม่ให้สูบบุหรี่
မသွားပါစေနဲ့ อย่าไป
မကြာစေနဲ့ อย่าให้นาน

မ--ရ ห้าม,อย่า
ကွမ်းတံတွေးမထွေးရ ห้ามถุยน้ำหมาก
ခြေမဆေးရ ห้ามล้างเท้า
ရေလာမခပ်ရ ห้ามมาตักน้ำ
ငါးမမျှားရ ห้ามตกปลา
ပန်းမခူးရ ห้ามเด็ดดอกไม้
ဆေးလိပ်မသောက်ရ ห้ามสูบบุหรี่
ဓာတ်ပုံမရိုက်ရ ห้ามถ่ายรูป
ငေးမနေရ อย่าใจลอย
အေးမထားရ อย่าโมโห
တိရစ္ဆာန်များကို မထိမကိုင်ရ ห้ามจับต้องสัตว์
မဝင်ရ ခွေးကိုက်တတ်သည် ห้ามเข้า หมาอาจกัด

မ--တတ် ไม่รู้จัก..
မနားတတ် ไม่รู้จักหยุดหย่อน
မနားတတ်ဆော့တယ် ชนไม่รู้จักหยุดหย่อน
မနားတတ်စားတယ် กินไม่รู้จักหยุดหย่อน
မနားတတ်ပြောတယ် พูดไม่รู้จักหยุดหย่อน
မိုးမနားတတ်ရွာတယ် ฝนตกไม่รู้จักหยุดหย่อน

မမောတတ် ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย
မမောတတ်ပြောတယ် พูดไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย
မမောတတ်ဆဲတယ် ด่าไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

မှန်း မ--ဘူး คาดไม่ออก,ไม่รู้ว่า
ဘာပုံဆွဲရမှန်းမသိဘူး
ไม่รู้จะวาดภาพอะไรดี
သူလာမယ် မှန်းမသိဘူး
ไม่รู้ว่าเขาจะมา

မ--ခင် ไม่..ก่อน,ไม่ทัน..,อย่าเพิ่ง..
မစားခင် ဆေးသောက်ပါ
โปรดดื่มยา อย่าเพิ่งกิน(กินยาก่อนทานอาหาร)
မသွားခင် ရေချိုးပါ
โปรดอาบน้ำ อย่าเพิ่งไป(อาบน้ำก่อนไป)
မကြာခင် ဝယ်မယ်
อีกไม่นานจะซื้อ
ကိုးနာရီမထိုးခင် လာမယ်
จะมาก่อนเก้าโมง
သိပ်မကြာခင်ရက်အတွင်းမှာ
ภายในเวลาไม่นานวันนัก

မ--မီ อย่าเพิ่ง...ก่อนที่จะ..,ไม่ทัน..
မကြာမီရက်ပိုင်း ชั่ววัน,ช่วงไม่นานวัน
မကြာမီလပိုင်း ชั่วเดือน
မကြာမီနှစ်ပိုင်း ชั่วปี
မကြာမီ အိပ်မယ် อีกไม่นานก็จะนอน
ဆေးမသောက်မီ အညွှန်းကိုဖတ်ပါ
โปรดอ่านคำแนะนำก่อนดื่มยา

မ--ရင် ถ้าไม่..,หากไม่..
နေမကောင်းရင် နားပါ ถ้าไม่สบาย ก็จงนักเสีย
မကြိုက်ရင် မစားတော့ဘူး
ถ้าไม่ชอบ ก็ไม่กินแล้วละ

မ--လား ไม่...หรือ
အိပ်ရေးမဝသေးဘူးလား นอนหลับยังไม่อิ่มหรือ
မျက်နှာမသစ်သေးဘူးလား ยังไม่ได้ล้างหน้าหรือ

မ--နော် ไม่..นะ,อย่า..นะ
မသွားဘူးနော် อย่าไปนะ
မစားဘူးနော် อย่ากินนะ

မ--တ จะ..ก็ไม่..,ไม่ค่อย..
မကောင်းတကောင်း จะดีก็ไม่เชิง,ไม่ค่อยดี
မကျက်တကျက် ไม่ค่อยสุก
မနိုင်တနိုင် ไม่ค่อยไหว,ไม่ค่อยได้
မကြိုက်တကြိုက် ไม่ค่อยชอบ,ไม่ชอบนัก
မပျော့တပျော် (นอน)ไม่ค่อยหลับ
မပျော့တပျော့ ไม่ค่อยนุ่ม
စိတ်မပါတပါ ฝืนใจ,ไม่ค่อยเต็มใจ
ဆရာကခိုင်းလို့ စိတ်မပါတပါလုပ်တယ်
ฝืนทำไป เพราะอาจารย์สั่ง
စာပဲ့ကို မနိုင်တနိုင်မတယ်
ยกโต๊ะไม่ค่อยไหว
မညှက်တညှက်ထောင်းတယ်
ตำไม่ค่อยแหลก

မတန်တဆ เกินควร,เกินไป
မတန်တဆတင်တယ် บรรทุกมากเกินไป
မတန်တဆသုံးတယ် ใช้มากเกินควร
မတန်တဆဈေးကြီးတယ် ราคาแพงเกินควร
မတန်တဆအလုပ်လုပ်တယ် ทำงานมากเกินควร
မတန်တဆဒေါသကြီးတယ် โกรธมากเกินไป

မ--မ ไม่
မလာမချင်း ยังมาไม่ถึง
ကျောင်းမဖွင့်မချင်း โรงเรียนยังไม่ทันเปิด
မနီးမဝေး ไม่ใกล้ไม่ไกล
မပင်မပန်း ไม่เหนื่อยไม่เหนื่อย
မငှဲ့မရဲ့ ไม่กล้า(กลัวๆเกรงๆ)
ဘုမသိဘမသိ ไม่รู้อีโหน่อีเหน่
ဝမ်းမအီမသာ ไม่ค่อยสบายท้อง
စိတ်မချမ်းမသာ ไม่สบายใจ

မနိုင်မနင်းဖြစ်နေတယ် ลำบากลำบน(ไม่ไหว)
မျက်နှာမသာမယာဖြစ်တယ်
สีหน้าไม่สบาย,สีหน้าไม่รื่นรมย์
ရာသီဥတုမသာမယာဖြစ်တယ်
อากาศไม่แจ่มใส

မမြင်မကန်း สุ่มสี่สุ่มห้า
မမြင်မကန်းလုပ်တယ် ทำสุ่มสี่สุ่มห้า
မမြင်မကန်းပြောတယ် พูดสุ่มสี่สุ่มห้า
မမြင်မကန်းသွားတယ် ไปดุ่ยๆ
မမြင်မကန်းလျှောက်ပြောတယ်
เที่ยวพูดสุ่มสี่สุ่มห้า

မ,မှာ,မယ် mà,m̥a,mɛ ป. จะ cà?
စားမလား จะกินไหม
ဝယ်မလား จะซื้อไหม
သွားတော့မယ် จะไปแล้ว

မလို့ กำลังจะ
သွားမလို့ กำลังจะไป
စားမလို့ กำลังจะกิน

သွားမှာလား จะไปไหม
သွားမှာ သေချာလား จะไปแน่หรือ
သွားမှာ မဟုတ်ဘူး คงจะไม่ไป

သွားမယ် จะไป
ကြာအုံးမယ် ထင်တယ် คิดว่าจะอีกนาน

မဆလာ məshəla u. ผงกะหรี่ phŏŋ-kalì:
မဆလာမှုန့် ผงกะหรี่

မညိုးပန်း məŋòpáñ u. ดอกกระดาษ(ดอกไม้)
dɔ̀:k-kradà:t

မတရား mətəyá ว. ไม่เป็นธรรม,ไม่สมเหตุผล, ผิดกฎหมาย,เกินควร mâ̰y-pen-tham, mâ̰y-sŏm-hè:t-phŏn,phit-kòt-mà:ŋ, kə:n-khuan
မတရား စွပ်စွဲတယ် ใส่ร้าย
မတရားအုပ်ချုပ်နေတယ်
ปกครองอย่างไม่เป็นธรรม
ပုလိပ်က သူ့ကို မတရားဖမ်းတယ်
ตำรวจจับเขาอย่างไม่เป็นธรรม
သူ ငိုကို မတရားလုပ်တယ်

เขาปฏิบัติต่อฉันอย่างไม่เป็นธรรม(ทำร้าย)
သူများ ပြည်ကို မတရားခိုးဝင်လာတယ်
พวกเขาลักลอบเข้าประเทศอย่างผิดกฎหมาย
သူ တိုင်းပြည်ရဲ့ဘဏ္ဍာငွေကို မတရားယူတယ်
เขานำทรัพย์สินของประเทศไปอย่างผิดกฎหมาย

မတရား ခက်တယ် ยากเหลือเกิน,ยากเกินควร
မတရား ဆိုးတယ် เลวเหลือเกิน
မတရား လှတယ် สวยเหลือเกิน

မတော်မတရား ไม่ถูกไม่ควร
မတော်မတရား ပြောတယ်
พูดไม่ถูกไม่ควร

မတော်မဆ mətɔməshà ว. ไม่ตั้งใจ mâ̰y-tâ̰n-cay
မတော်မဆဖြစ်တာပဲ เป็นเพียงไม่ตั้งใจ

မနာလို mənalo ก. อิจฉา ʔit-chă:

မနေ့ mənè น. วานนี้ wa:n-ní:
မနေ့က เมื่อวานนี้
မနေ့မနက် เมื่อวานตอนเช้า
မနေ့ည คืนวาน,เมื่อคืนนี้
မနေ့ညက ဒီနေ့ထက် ပိုဆိုးတယ်
เมื่อคืนวานแย่กว่าคืนนี้

မနက် mənɛʔ น. เช้า,ตอนเช้า cháw,tɔ:n-cháw
မနက်ကိုးနာရီ เก้าโมงเช้า
မနက်စာ อาหารเช้า
နက်ဖြန်မနက် พรุ่งนี้เช้า
မနက်ခင်းမှာ ในตอนเช้า
မနက်မိုးလင်းလာပြီ ฟ้าสางยามเช้าแล้ว

မနက်ဖြန်,နက်ဖြန် mənɛʔphyañ,nɛʔphyañ น. พรุ่งนี้ phrûŋ-ní:
မနက်ဖြန်လာမယ် จะมาพรุ่งนี้
နက်ဖြန်မနက် พรุ่งนี้เช้า

မနှစ် mənḭʔ น. ปีที่แล้ว pi:-thí:-lé:w
မနှစ်က เมื่อปีที่แล้ว
မနှစ်တုန်းက จากเมื่อปีที่แล้ว
မနှစ်ကလို อย่างปีที่แล้ว

မမ màmà น. พี่สาว phí:-să:w
ကျွန်တော်ရဲ့မမ พี่สาวของผม
ကျွန်မရဲ့မမ พี่สาวของดิฉัน
မမသက် พี่แต๊ะ(นำหน้าชื่อหญิงสาว)
မမ စားစရာဝယ်လာတယ်
พี่สาวซื้อของกินมา

မယား məyâ น. เมีย mia
မယား မရှိသေးဘူး ยังไม่มีเมีย
မယားကြီး เมียหลวง
တရားဝင်မယား เมียตามกฎหมาย
မယားငယ် เมียน้อย
နောက်မယား เมียน้อย
မယားငယ်ထားတယ် มีเมียน้อย
မယားမြောင်ထားတယ် มีเมียน้อย
မယားပါသား ลูกติดมากับเมีย
မယား ဦးဆောင်တယ် เมียเป็นผู้นำ
မယားကြောက်တယ် กลัวเมีย
မယားတရား คนบ้าผู้หญิง,คนบ้ากาม

မရီး məyí น. พี่สะใภ้,พี่สาวเมีย phí:-sa-pháy,phí:-să:w-mia

မရိုးမရွ məyóməywà ว. สะกกสะท้าน sa-thó̰k-sa-thá:n
ရင်ထဲ မရိုးမရွဖြစ်နေတယ် สะกกสะท้านอยู่ในอก

မရန်း məyâñ น. มะปราง má-pra:ŋ
မရန်းသီး ลูกมะปราง
မရန်းစေ့ရောင် สีเม็ดมะปราง

မရွေး məywé น. ขนมหม้อทอง khanǒ̰m-mɔ́:-phɔ:ŋ
ကြက်ဥမရွေး ข้าวซอยตัด

မရှုမလှ màshùmàl̥à ว. บ้อท่า bɔ̂:-thâ:

မလေးရှား məlêʃâ น. มาเลเซีย ma:lessia

မလို məlò ป. กำลังจะ kam-laŋ-cà?
သွားမလို กำลังจะไป
စားမလို กำลังจะกิน
ပြောမလို กำลังจะพูด
တယောက် တခန်းစီ နေကြမလို
จะอยู่กันคนละห้อง

မလိုင် məl̥aiñ น. ไขมันนม,ฝ้านม khăy-man-nom,fâ:nom

မသာ məθa n. ศพ sòp
- မသာလောင်း ชากศพ
- မသာလောင်းလေး ไอ้ชากศพ(คำด่า)
- မသာအခေါင်း โลงศพ
- မသာချတယ် ปลงศพ

မဟာ məha ว. มหา,ยิ่งใหญ่ mahă:,ŋḭ̀ŋ-jɛ̀ŋ น.
- မဟာဌာန คณะ,สำนักงานใหญ่
- ပညာရေးမဟာဌာန คณะศึกษาศาสตร์
- သိပ္ပံရေးမဟာဌာန คณะวิทยาศาสตร์
- မဟာဌာနမှူး คณบดี
- မဟာသိပ္ပံဘွဲ့ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
- မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
- မဟာမေဒင်ဘာသာ ศาสนาอิสลาม

မဟာယာန məhayanà น. มหายาน mahă:jan
- မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာ พุทธศาสนานิกายมหายาน

မာ ma ว. แข็งแรง,แข็ง khɛ̌ŋ-rɛ:ŋ,khɛ̌ŋ
- ကျန်းမာပါစေ ขอให้มีสุขภาพแข็งแรง
- မမာမကျန်းရှိတယ် มีสุขภาพไม่แข็งแรง
- ခေါင်းမာ หัวแข็ง(ดื้อรั้น)
- စိတ်မာ ใจเข้มแข็ง
- စိတ်ခိုင်မာ จิตใจเข้มแข็ง
- လက်အသားမာတယ် มือหยาบกระด้าง
- ထမင်းမာ ข้าวแข็ง(ข้าวดิบ)
- မာကျော แข็งแกร่ง
- မာကျောတဲ့အရိုး มกိုက်ရ
ห้ามขบกัดกระดูกแข็ง
- နို့သောက်ရင် သွားမာတယ်
ถ้าดื่มนม ฟันแข็งแรง

မာန manà น. ความถือตน,ความทะนงตน
khwa:n-thḭ:ton,khwa:n-thanoŋ-ton น.
- မာနကြီးတယ် เย่อหยิ่ง
- မာနထောင်တယ် ทะนงตน,ผยอง
- မာနမရှိဘူး ไม่เย่อหยิ่ง,ไม่ถือตัว

မာရသွန် marəθun̰ น. มาราธอน ma:ra:-thɔn
อ.marathon
- မာရသွန်အပြေးပြိုင်ပွဲ งานแข่งขันวิ่งมาราธอน

မာလကာ malәka น. ฝรั่ง faràŋ
- မာလကာပင် ต้นฝรั่ง
- မာလကာသီး ผลฝรั่ง

မာလာယူ malayu น. มลายู mala:jù:
- မာလာယူကျွန်းဆွယ် แหลมมลายู

မား: mâ: ว. ยิ่ง ŋḭ̀ŋ
- မြင့်မား สูงลิบ
- ကြီးမား ใหญ่โต

မိ mḭ ก. โดน do:n
- မိုးမိသလား โดนฝนหรือเปล่า
- နေရောင်မိ โดนแสงแดด
- အအေးမိ โดนความเย็น(เป็นหวัด)
- ကျောကွင်းမိ โดนบ่วงคล้อง
- လေမိ โดนลม,(คุย)ติดลม

မိ mḭ กช. พลั้ง,เผลอ,ปังเอิญ phlán,phlɔ̀:,baŋ-ʔɔ:n
- ယုံကြည်နေမိ หลงเชื่ออยู่อย่างนั้น
- စားမိ เผลอกิน
- ပြုမိ เผลอทำ
- ပြောလိုက်မိ เผลอพูดออกไป
- ချစ်ခဲ့မိ เผลอรัก
- စိတ်ကူးမိ เผลอคิด(แวบขึ้นมา)
- စိတ်ဝင်စား ကြည့်မိ เผลอดูอย่างสนใจ
- ဆုံမိ พบโดยบังเอิญ
- မြင်မိ บังเอิญเห็น
- ဝင်တိုက်မိ พลั้งเข้าชน

မိ mḭ กช. ได้ dâj
- ငုံမိတယ် เข้าใจ
- မှတ်မိ จำได้
- ဖမ်းမိ จับได้
- ရိပ်မိ ได้ร่องรอย,ได้เค้า
- သွင်းမိ ใส่ได้,บรรจุได้
- ရင်လေးမိ รู้สึกหนักอก
- စဉ်းစားမိ คิดขึ้นได้
- နောင်တရမိ ได้สำนึก
- စောင့်ကြိုနေမိ คอยรับอยู่
- သတိရနေမိ คิดถึงอยู่

မိ mḭ น. นัง(คำนำหน้าชื่อผู้หญิง) naŋ
- မိချိုချို นังหวาน
- မိခွေးမ นังหมาตัวเมีย

မိ,အမိ mḭ,ʔəmḭ น. แม่ mɛ̂

မိဘ ဖ်ံမ်ံ
မိခင် မာရတာ,ဂုဏ်မ်ံ
မွေးသမိခင် မ်ံမ်ံဖွဲ့ကံ်ဖွဲ့
မိထွေး မ်ံမ်ံသ်ံ,ဖ်ာသာ
မိသားစု ဂရုပဂရဝ(ရဝမမ်ံသ်ံ)

မိကျောင်း **mìjáñ** n. ဇရးဖဲ့ ဇ-ra-khê:
မိကျောင်းစောင်း ဇရးဖဲ့(ဂေါ်ဒီယဝ်တီ)
မိကျောင်းကြေးပတ္တလား ဇရးဂေါ်ဒီယဝ်တီ

မိနစ် **mìnɪ̀** n. နာဒီ na-thi: ခ.minute
မိနစ်လက်တံ ဒိဋ္ဌိ(နာဒိကာ)ပေါက်နာဒီ
ဆယ်မိနစ် ဒသနာဒီ
မနက်ကိုးနာရီ ဆယ်မိနစ် ပုဗ္ဗဏှသမယ ဒသနာဒီ

မိဖုရား **mìbəyá** n. ရာဇိနီ ra-chini:

မိမိ **mìmì** ဒ. ကိုယ်တိုင်,ကိုယ်ပိုင် tua-?eŋ,ton-?eŋ
မိမိအခန်း ကိုယ်ခန်း
မိမိကိုယ် ကိုယ်တိုင်
မိမိကိစ္စ ကိုယ်ကိစ္စ,ကိုယ်ရေးကိုယ်ရာ
မိမိကျောင်း ကိုယ်ပိုင်ကျောင်း
မိမိနိုင်ငံ ကိုယ်ပိုင်နိုင်ငံ
မိမိတို့ ကိုယ်တို့
မိမိအိမ် ကိုယ်အိမ်
မိမိအကျိုး ကိုယ်ကျိုး
မိမိအမျိုး ကိုယ်မျိုး
မိမိအမိ ကိုယ်အမိ
မိမိဧမယဝ: ကိုယ်ဧမယဝ:
မိမိဧမွေးနေ့ ကိုယ်ဧမွေးနေ့
မိမိနေရာ နေကြပါ ကိုယ်နေရာ နေကြပါ
မိမိအတွက်အကျိုး ကိုယ်အတွက်အကျိုး

မီ **mì,mí** ပ. ကံ့ကံ့ kə̀n,than
မရောက်သေးမီ မရောက်သေးမီ
မသွားမီ မိုးမချုပ်မီ
မိုးမချုပ်မီ ဝင်ရောက်
ဆေးမသောက်မီ အညွှန်းကိုဖတ်ပါ
ကုသမှုမခံယူမီ ဆေးညွှန်းကိုဖတ်ပါ

မီ **mì,mí** ဝ. ကံ့,ထိ than,thḭ̀
ခေတ်မီ ကံ့ကာလ
လက်မှတ်ဝယ်တာ မမီဘူး လက်မှတ်ဝယ်တာ မမီဘူး
လေယာဉ်ပျံ မမီဘူး လေယာဉ်ပျံ မမီဘူး
ကားမမီဘူး ကားမမီဘူး

ကားထွက်ချိန်ကို မမီတော့ဘူး
ကားထွက်ချိန်ကို မမီတော့ဘူး
အချိန်မီ လာတယ် အချိန်မီ လာတယ်
အချိန်မီထွက်တယ် အချိန်မီ ထွက်တယ်
အချိန်မီဖမ်းယူတယ် အချိန်မီ ဖမ်းယူတယ်
မေမေ့လက်ရာကို မမီဘူး မေမေ့လက်ရာကို မမီဘူး
မကြာမီ,မွားမကြာမီ မကြာမီ,မွားမကြာမီ
လှမ်းယူတာ မမီဘူး လှမ်းယူတာ မမီဘူး

မီး **mí** n. ဖျ,ဖျမ်ံ fay,fay-fə́:
မီးကင် မ်ံကင်,ပျံ့ကင်
ငှက်ပျောသီးမီးကင် ကြွံသီးပျံ့
ပုစွန်မီးကင် ကုန်းမြေ,ကုန်းခြင်
ပေါင်မုန့်မီးကင် ပေါင်မုန့်မီးကင်
လက်ကိုမီးကင်တယ် လက်ကိုမီးကင်တယ်
မီးထွန်း ဖျတိုက်(တရားပြုကြပ်)
မီးလှို့ မ်ံလှို့
မီးသတ် ငြိမ်းမ်ံ(ငြိမ်းမ်ံမီးမှိန်)
မီးငြိမ်း မ်ံငြိမ်း(မ်ံမီးမှိန်)
မီးငြိမ်းသတ် မ်ံငြိမ်းသတ်(မ်ံမီးမှိန်)
မီးငြိမ်း မ်ံငြိမ်း(မ်ံမီးမှိန်)
မီးသတ်ဗူး မ်ံသတ်ဗူး(မ်ံမီးမှိန်)
မီးပိတ် မ်ံပိတ်
မီးဖွင့် မ်ံဖွင့်
မီးလောင် မ်ံလောင်
မီးမြှိုက် မ်ံမြှိုက်
မီးတောက် မ်ံတောက်
မီးဖုတ် မ်ံဖုတ်
မီးကူး မ်ံကူး
မီးသင်္ကြိတ်,မီးရှို့ မ်ံသင်္ကြိတ်,မ်ံရှို့
မီးရှို့စင် မ်ံရှို့စင်
ဆီမီးခွက် ဆီမီးခွက်
(တံခွန်ဆိုင်ရာ)
မီးအိမ် မ်ံအိမ်
မီးပုံး မ်ံပုံး
မီးပုံးပျံ့ မ်ံပုံးပျံ့
မီးအိုး မ်ံအိုး
မှန်မီးအိမ် မှန်မ်ံအိမ်
မီးဆိုး မ်ံဆိုး
မီးပူ မ်ံပူ
လျှပ်စစ်မီးပူ လျှပ်စစ်မ်ံပူ
မီးစာ မ်ံစာ
မီးသွေး မ်ံသွေး
မီးသွေးခဲ မ်ံသွေးခဲ
မီးသီး,မီးလုံး မ်ံသီး,မ်ံလုံး

မီးချောင်း	ဟလောတ်ဖိုယိုဝန်
မီးအုပ်	ပြုံးကြိုးဝိုင်းတင်းကြိုး
ဓာတ်မီး	ဖိုး,ဖိုးမှ
မီးခြစ်	ဖိုးဖြိုးတိုး
ဓာတ်မီးခြစ်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုး
မီးဆို့တ်မီးကပ်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးဖို	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးဖိုချောင်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးဖိုခန်း	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးဖိုဆောင်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးရောင်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးခိုး	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးခိုးခဲ့	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးခိုးရောင်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးလွှဲ	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးပန်း	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးရှူးမီးပန်း	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးပုံ	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးတောင်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးရထား	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
ရိုးရိုးမီးရထား	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
အမြန်မီးရထား	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
အထူးအမြန်မီးရထား	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးပွိုင့်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
ကားရှေ့မီး	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
ဘေးမီးဖွင့်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးခိုးပိုက်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးပျက်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးရှော့ဖြစ်တယ်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
ကာမမီး	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးနေ	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးနေဝင်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးထွက်	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မီးနေခန်း	ဖိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မီးတင်းကုပ် mìtíngo˙ n. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး phəŋ-khrua

မုဆိုး mo˙shô n. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး naŋ-phraːn
မုဆိုးထိုင် ထိုင်တန် ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မုဆိုးဖို mo˙shôbo n. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး phɔ̂ːmâːŋ

မုဆိုးမ mo˙shômà n. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး mɛ̂ːmâːŋ

မုဒိမ်း mədêñ n. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး kaːn-khòm-khíːn
(ကာကွယ်ခြင်းလို့ ဘဝဆုံးရှုံးပြီ
ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မုဒိမ်း mùdêñ n. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး coːn-kòːkaːn-ráːŋ

မုယော məyɔ̂ n. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး baːlêː
မုယောစပါး ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မုယောခင်း ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မှု mu ဂ. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး pha-chəːn-tɔ̀ː,tâŋ
မျက်နှာမှု ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
ရန်မှု ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
သတိမှု ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
နှလုံးမှု ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မှု mu ဂ. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး soŋ,kra-thaːm
သတ်တော်မမှုပါနှင့်
ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မြေ့လျော်တော်မမှုဘူး
ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မှု mu ပ. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး sùan
အချို့အရွက်မျှားကိုမှု လူတို့မစားကြပါ
ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မူရင်း muyíñ n. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး muːn-dəːm
မူရင်းဈေး ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မူလ mulà ၁. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး muːn,dəːm, phíːn-thaːn,bìaŋ-tôn ပ.
မူလအဖြေ ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မူလတန်း ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မူး mú ဂ. ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး maw,min-maw,wiŋ-wian
အရက်မူး ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
ခေါင်းမူး ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
လှေမူး ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

မူးယစ် ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မူးယစ်ဆေးဝါး ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး
မူးယစ်စေသောအရက် ဖြိုးဖြိုးတိုးဖြိုးတိုး

ေမ me น. พฤษภาคม phrít-sa-phaː-khom อ.may
ေမလ เดือนพฤษภาคม
ေမမြိဳ့ပန်း ดอกเอสเตอร์

ေမ,အေမ me,ʔəme น. แม่,หญิง mêː,mṵ̀ŋ
ေမေမ แม่
ေမေမ စားပါ แม่..กิน(ข้าว)
ရဲေမ ตำรวจหญิง,ทหารหญิง

ေမထုန် methoñ น. เมถุน(การร่วมเพศ) meː-thṵ́n ป.
ေမထုန်ကျင့် เสพเมถุน

ေမ့ mè ก. ลืม,หลงลืม,เผลอ liːm,lɔ̀ŋ-liːm,phlɔ̀ː
ေမ့တတ် ขี้ลืม,มักหลงลืม
ေမ့သွားပြီ ลืมไปแล้ว
သတိေမ့ ลืม,ขาดสติ,สลบ
ေမ့လျော့ ลืมเลือน
ေမ့ေဆး ยาสลบ
ထီးေမ့တယ် ลืมร่ม
အသက်ကြီးလို့ ေမ့တယ် หลงเพราะแก่
ေမ့ေပျာတယ် เผลอพูด

ေမး mêː ก. ถาม thàːm
စာေမးပွဲ การสอบ
ေမးခွန်း คำถาม
ေမးခွန်းစဉ် แบบสอบถาม
ေမးမြန်း สอบถาม
လှမ်းေမး เอื้นถาม
ေအာ်ေမး ตะโกนถาม

ေမး mêː น. คาง,ขากรรไกร khaːŋ,khàː-kan-kray
ေမးေစ့ ลูกคาง
ေမးရိုး กระดูกขากรรไกร
ေမးေထာက်တယ် เท้าคาง
ေမးသိုင်းကြိုး สายรัดคาง

မဲ mɛ̂ น. ฉลาก,บัตรลงคะแนน
chalàːk,bàt-loŋ-khaneːn
မဲခွဲတယ် ลงบัตรเลือกตั้ง
မဲနယ်မြေ เขตเลือกตั้ง
မဲလက်မှတ်,မဲပြား บัตรเลือกตั้ง
မဲလိပ် ม้วนฉลาก
မဲချ,မဲဖောက် จับฉลาก
မဲနှိုက်တယ် จกฉลาก,ล้วงฉลาก
မဲကျ จับฉลากได้
မဲရွေးပွဲ การออกเสียงเลือกตั้ง
မဲဖွင့် เปิดฉลาก
မဲပုံ หีบบัตรเลือกตั้ง
မဲဆွယ် หาเสียงเลือกตั้ง
မဲဆွယ်သူ ผู้หาเสียงเลือกตั้ง
မဲရောင်း ขายเสียง
မဲဆန္ဒရှင် ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

မဲ mɛ̂ ว. ดำ dam
ดู မည်း

မဲခေါင် mɛ̂khɔ̀ñ น. แม่โขง mêː-khɔ̀ːŋ
မဲခေါင်မြစ် แม่น้ำโขง

မဲဇလီကြီး,သင်္ဘောမဲဇလီ mɛ̂zəliʤì,θiɰ̃bɔ̀mɛ̂zəli น.
ชุมเห็ดเทศ chum-hèt-thêːt

မဲနယ် mɛ̂nɛ น. คราม,สีคราม khraːm,sìː-khraːm
မဲနယ်မှုန့် ผงคราม
မဲနယ်ဆိုးတယ် ลงคราม

မဲ့ mɛ̀ ป. ที่จะ thìː-càʔ
ดู မယ့်
ကျနော်မှာ ကူညီမဲ့သူ မရှိဘူး
ผมไม่มีคนที่จะช่วย
နေနိုင်မဲ့နေရာ
ที่ที่จะสามารถอยู่ได้

မဲ့ mɛ̀ ว. ไร้ ráy
ဥပဒေမဲ့ ผิดกฎหมาย
သစ္စာမဲ့တယ် ไร้สัจจะ
အပြစ်မဲ့တဲ့လူ คนที่ไร้ความผิด
ပညာမဲ့သူ ผู้ไร้ปัญญา
ဉာဏ်မဲ့သောသူ ผู้ที่ไร้สติปัญญา
မိဘမဲ့ကလေး เด็กกำพร้า
ခိုကိုးရာမဲ့ကလေး เด็กไร้ที่พักพิง
ခိုကိုးရာမဲ့နေတဲ့အဘိုးအဘွား
คนชราที่ไร้ที่พักพิง
သက်သက်မဲ့ ไม่จงใจ,ไม่มีอะไร
သက်သက်မဲ့ပြောတယ် พูดไปอย่างนั้นเอง
အကြောင်းမဲ့လာတယ် มาหาเฉยๆ(ไม่มีกิจใดพิเศษ)
အခမဲ့စားတယ် กินฟรี

မဲ့ mɛ̀ ว. เบ้,เบะ,ปู้ปี้ bêː,bèʔ,bṵ̂ːbìː
နှုတ်ခမ်းမဲ့တယ် เบะปาก

မျက်နှာမဲ့ပြီးငိုတယ် ပေးမျက်ရောင်ဖြင့်ငိုသည်
ပါးမဲ့ပြတယ် နှုတ်ခမ်းစူသည်
မဲ့ပြတယ် မျက်နှာပျက်သည်

မဲ့ဆော်တ် mɛ̀shɔ̀t n. ယမကာ yəməkà

မော mɔ̀ ဂ. နည်းသော nɛ́ thɔ́

အိပ်မောကျတယ် အိပ်ပျော်သွားသည်
(အိပ်ပျော်သွားသည်အထိ နည်းသော)
စိတ်မော စိတ်နည်းသော
မောသလား နည်းသလား
ပြေးရတာ မောသလား ပြေးရတာ နည်းသလား
မောပန်း နည်းသော
မမောပန်းပါ မနည်းပါ
မမောပန်း အကူအညီပေးတယ်
(အလုပ်) နည်းနည်းပါးပါး ကူညီသည်

မော့ mɔ̀ ဂ. မော့ mɔ̀

ခေါင်းမော့ ခေါင်းမော့
မျက်နှာမော့ မျက်နှာမော့
ရေမော့သောက် ရေမော့သောက်
လမင်းကြီးကိုမော့ကြည့်တယ် လမင်းကြီးကို မော့ကြည့်သည်
မျက်လုံးမော့ကြည့်တယ် မျက်လုံးမော့ကြည့်သည်

မော် mɔ̀ ဂ. ကောင်း,ဂီယိုယမ်,ကောင်း dɔ́n,dìjòʊʔm,kàun

လူတော်လူမော် လူကောင်းလူဆိုး
လူတော်လူမော်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားပါ
ကောင်းသူကောင်းသားဖြစ်အောင် ကြိုးစားပါ

မော်ကွန်း mɔ̀gʊ̀ɴ n. စာရိုက်(ပြန်ကိုက်ကရိုက်) sàjòʊʔ

မော်ကွန်းကျောက်စာ ကျောက်စာ
မော်ကွန်းတိုင် ကျောက်တိုင်
မော်ကွန်းတင်တယ် ကျောက်စာတင်သည်

မော်တာ mɔ̀ta n. မော်တော် mɔ̀tɔ̀ အ. motor

မော်တော်ကား mɔ̀tɔ̀ká n. ယာဉ် yìn

အ. motorcar

မော်တော်ဆိုင်ကယ် mɔ̀tɔ̀shaiɴkɛ n. မော်တော်ဆိုင်ကယ်

mɔ̀tɔ̀sàiʔ အ.

မော်ဖီးယား mɔ̀phíyá n. မော်ဖီးယား mɔ̀fíjá အ.

မော်ဖီးယားဆေး ဆေးမော်ဖီးယား
မော်ဖီးယား လူဆိုးဂိုဏ်း မော်ဖီးယားလူဆိုးဂိုဏ်း

မံ maɴ ဂ. ခြင်္သေ့,ပုစွန်(ပြု) chìʔ,pòʊʔ

ဘီလပ်မြေမံတယ် ပုစွန်ပြု

မို mɔ ဝ. ပို pò

ပိုမိုကြွပ်တယ် ပိုမိုကြွပ်သည်
ပိုမိုလှတယ် ပိုလှသည်
ပိုမိုများတယ် ပိုများသည်

မို့ mɔ̀ ဂ. ပြီး,ဖြစ်သည်မှာ pì,pʰjɪʔ-mà

ပါးမို့ ပါးဖောင်းသည်
မျက်ခွံမို့,မျက်စိမို့ မျက်ခွံဖောင်းသည်
တာဘာမ,တာဘာမပြီး(ငိုသောအခါ)

မို့,မို့လို့ mɔ̀,mɔ̀lɔ̀ သ. ဖြစ်သည်မှာ,ဖြစ်သောကြောင့်

hà-wá,phrɔ́ʔ-wá

ကျနော်မို့လို့ လုပ်တတ်တာ
ကျနော်ဖြစ်သောကြောင့် လုပ်တတ်သည်
ရုပ်ရှင်သွားကြည့်မှာမို့ စာမသင်ဘူး
ရုပ်ရှင်သွားကြည့်မှာဖြစ်သောကြောင့် စာမသင်ဘူး
နေမွန်းတည့်ပြီမို့ အိမ်ပြန်လာတယ်
နေလယ်ရောက်ပြီဖြစ်သောကြောင့် အိမ်ပြန်လာသည်
အိမ်ထောင်နဲ့ခွဲနေရတော့မှာမို့
အိမ်ထောင်နှင့်ခွဲနေရတော့မှာဖြစ်သောကြောင့်
အိမ်နီးချင်းမို့ ရင်းနှီးတယ်
အိမ်နီးချင်းဖြစ်သောကြောင့် ရင်းနှီးသည်
မိုးရွာတုန်းမို့ မပြန်သေးဘူး
မိုးရွာနေသေးသောကြောင့် မပြန်သေးပါ

မိုး mɔ́ က. မှု mʊ̀

အမိုး မိုးတယ် အမိုးမိုးသည်
လွှမ်းမိုး လွှမ်းမိုးသည်

မိုး,မိုဃ်း mɔ́ ဂ. မိုး,မိုဃ် mó,mòʊɴ

မိုးကြိုး မိုးကြိုး
မိုးကြိုးပစ် မိုးကြိုးပစ်
မိုးလင်း မိုးလင်း
မိုးချုပ် မိုးချုပ်
မိုးအေး မိုးအေး
မိုးဆို့ မိုးဆို့
မိုးမဲ မိုးမည်း
မိုးခြိမ်း မိုးခြိမ်း
မိုးမိုက် မိုးမိုက်

မိုးကုပ်စက်ဝိုင်း (ကြဲ)ဖောပ်ဖ်ာ
မိုးပေါ်မှာ ကြယ်တွေရှိတယ် မိတ်ကပ်ပေါ်ဖ်ာပေါ်
မိုးလင်းတော့မယ် ဖ်ာသစ်သ်ာလေ့
မိုးပြာရောင် သီဖ်ာ
မိုးပျံလမ်း ဖနုလဖ်ယ်ဖ်ာ

မိုးတိမ် မေဃ
မိုးသီး လူကဖ်ိပ်
မိုးသောက် ဖ်ာသ်ာ, ရုံ့အရုဏ်(ဆီးမှ)
မိုးသောက်ကြယ် တာဝတိံသာပရကာယ်
(တာဝါးကဲ့ရုံ့အရုဏ်)
မိုးသောက်ပန်း ဒေါကဆီးမှ(ဆီးဝါးသ်ာ)
မိုးသောက်ချိန် ရုံ့အရုဏ်
မိုးရေ ဖ်ာမှ
မိုးအခါ ဖန်ာမှ
မိုးဥတု ဝဿာန
မိုးဦး ပ်ဦးဝဿာန
မိုးခေါင် မှုန်ာလေ့
မိုးလေပြင်း မာရုတ်သ်ာ
မိုးကာအင်္ကျီ ဖ်ိုးကင်းမှ
မိုးရွာ မှုန်ာ
မိုးပက် မှုန်ာသ်ာ
မိုးစို ပြိုင်ဆိုင်မှ
မိုးပေါက်,မိုးစက် ဖ်ိုးမှ,ဖ်ိုးသ်ာ
မိုးပေါက်ကွဲတယ် မှုန်ာလေ့ဖ်ိုးတယ်
မိုးစွေ မှုန်ာဖ်ာ(တကြိမ်ဝန်)
မိုးသည်း မှုန်ာဖ်ိုး
မိုးတိတ် မှုန်ာဖ်ာ(မှုန်ာပြေ)
မိုးရပ် မှုန်ာဖ်ာ
မိုးကောင်းတယ် မှုန်ာကောင်း
မိုးစဲ မှုန်ာစဲ
မိုးနည်းနည်းစဲသွားပြီ မှုန်ာစဲလေ့ဖ်ာသ်ာ
မိုးတစ်ဖြောက်ဖြောက်ရွာနေတယ်
မှုန်ာတစ်ဖြောက်ဖြောက်
မိုးဖွဲဖွဲတလေးရွာနေတယ် မှုန်ာတစ်ဖြောက်ဖြောက်
မိုးသည်းသည်းရွာတယ် မှုန်ာသည်းသည်း
မိုးသည်းထန်တယ် မှုန်ာသည်းထန်
မိုးမှန်တယ် မှုန်ာဖ်ာ
မိုးမမှန်ဘူး မှုန်ာမဖ်ာ
ရွှေမိုး ငွေမိုး ရွာတယ်
မှုန်ာလေ့မှုန်ာသ်ာ

မိုး,အမိုး mò,ʔəmò n. ကလင်ကာ lăŋ-khaː
အိမ်မိုး ကလင်ကာအိမ်

မက် mɛ̆ʔ v. ဖိန် făn
အိပ်မက် ဖိန်
အိပ်မက်ထဲမှာ တွေ့ကြတယ် ဖိန်ထဲမှာ
အိပ်မက်ကောင်းကောင်းမက်ပါစေ
ဖိန်ကောင်းကောင်းဖိန်ပါစေ

စုံမက် ကြီးကျယ်
ပိုက်ဆံစုံမက်တယ် ကြီးကျယ်

မက်မော ဖိန်ကြီးကျယ်
ကျွန်တော် သူ့ကို မက်မောတယ်
ဖိန်ကြီးကျယ်သူ့ကို

မြင်မက် ဖိန်မြင်
အမေကို အိပ်မက်မြင်မက်တယ်
ဖိန်မြင်အမေ

မက် mɛ̆ʔ v. လောဘ lòːp
ပစ္စည်းမက်တယ် လောဘပစ္စည်း

မက္ကစီကို mɛ̆ʔkəsiko n. မက်ဆီကို mɛ́k-sikoː

မက်မန်း mɛ̆ʔmàñ n. ပ်ဴးယ(အများကြီး) búay ကဍ.
မက်မန်းသီး ပ်ဴးယ

မက်မွန် mɛ̆ʔmuñ n. ကိုဏ်(အများကြီး) thóː ကဍ.
မက်မွန်သီး လူကိုဏ်

မောက် mɔ̆ʔ v. ဖုန, ငြိုကဏ, နုန, ထုန
phuːn,ɲóːk,nuːn,tuŋ
မြေမောက်တယ် မြေဖုန
ဆမင်းမောက်နေအောင် ထည်တယ်
ဆန်ဖိုးကိုဖုန
မြင့်မောက်သောတောင်တန်းကြီး ကြီးကဏ
အိတ်မောက်တယ် ကြီးကျယ်
နှုတ်မောက်တယ် ငြိုကဏ

မိုက် maĭ n. ကံ kam
(ဝါးပြားကိုလက်မောင်းပြားဖြင့်ပိုင်း)
သုံးမိုက် ကံသုံး

မိုက် maĭ v. မိတ်မိတ် mìt-mit
လမိုက်ည မိတ်ကြီးမိတ်
မိုးမိုက် မိတ်မိတ်
မှောင်မိုက် မိတ်မိတ်

မိုက်မဲ မိုက်မဲ
မိုက်မဲသောကောင်းကင် ท้องฟ้ามืดมิด

မိုက် maí ว. เกเร,โจ่เขลา ke:le:,cô:-khlă
လူမိုက် คนเกเร,คนพาล,คนโจ่เขลา
ဤညီတို့က တယ်မိုက်တာပဲ
น้องของฉันช่างเกเรจริงๆ

မိုက်ပြစ် ความเกกมะเหรกเกเร
သူအရိုက်ခံရတာ သူ့ရဲ့မိုက်ပြစ်ကြောင့်ပဲ
เขาถูกตีเพราะความเกเมะเหรกเกเรของเขาเอง

မိုက်မဲ โจ่เง่า,ชั่วร้าย
မိုက်မဲသောသူ คนพาล,คนชั่วร้าย
မိုက်မဲတဲ့အတွေး ความคิดที่ชั่วร้าย

မိုက်ရိုင်း ทราม,โหดร้าย
မိုက်ရိုင်းတဲ့သူ คนทราม,คนโหดร้าย

မဂ္ဂဇင်း mɛ̀gazîn น. นิตยสาร nít-tayásăn
อ.magazine

မင် min น. หมึก mìk
မင်ရည် น้ำหมึก
မင်အိုး อ่างหมึก,โอ่งหมึก
မင်တံ ปากกาหมึกซึม
မင်ကြောင် ลายสัก(ลายหมึก)
ထိုးကွင်းမင်ကြောင် ลายสัก(สักจากบั้นเอวถึงขา)
မင်ကြောင်ဆရာ ช่างสักลาย

မင်္ဂလာ mingəla น. ศุภมงคล,ฤกษ์ดี
sùp-phamon-khon,rɛ̂k-di: บ.
မင်္ဂလာပါ สวัสดี
မင်္ဂလာရှိသောနေ့ပါ สวัสดี(วันอันเป็นมงคล)
မင်္ဂလာနှစ်သစ် สวัสดีปีใหม่
မင်္ဂလာနံနက်ခင်း สวัสดีตอนเช้า,อรุณสวัสดิ์
မင်္ဂလာနေ့ วันฤกษ์ดี,วันมงคล
မင်္ဂလာဆောင် พิธีมงคลสมรส,งานวิวาห์
စေ့စပ်မင်္ဂလာ งานสู่ขอแต่งงาน
မင်္ဂလာလက်ဆောင် ของขวัญวันมงคลสมรส
အိမ်တက်မင်္ဂလာ พิธีวันขึ้นบ้านใหม่
နားထွင်းမင်္ဂလာ,နားသမင်္ဂလာ พิธีเจาะหู

မင်း min น. กษัตริย์,ราชา,ท่านพระ..
kasàt,ra:-cha:,thâ:n-phrá?

ရေနတ်မင်း เทพรักษาน้ำ
နေမင်း สุริยเทพ,พระอาทิตย์
ဖိုးလမင်း,လမင်း เทพแห่งดวงจันทร์,พระจันทร์
လေမင်း เทพแห่งลม
မိုးမင်း เทพแห่งฝน
သိကြားမင်း พระอินทร์
မြန်မာမင်း กษัตริย์พม่า
မင်းကြီး พระมหากษัตริย์,เสนาบดี
မင်းဘုရား พระราชา(คำเรียกขาน)
မင်းတုန်းမင်း พระเจ้ามินดง
သီပေါမင်း พระเจ้าธีบอ
မင်းတရားကြီး มหาธรรมราชา
မင်းဆက် สันตติวงศ์
ဘုရင့်နောင်မင်းတရားကြီး
พระมหาธรรมราชาบุเรงนอง
မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး ทศพิศราชธรรม
မင်းသား เจ้าชาย
မင်းသမီး เจ้าหญิง
အိမ်ရှေ့မင်းသား อุปราช
သေမင်း ยมราช
မင်းခမ်းမင်းနား พระราชพิธี,พิธีการ
မင်းခမ်းမင်းနားနဲ့ ကြိုတယ်
ต้อนรับอย่างเป็นพิธีรีตอง

သူဌေးမင်း ท่านเศรษฐี
သမ္မတမင်း ท่านประธานาธิบดี
လူကြီးမင်း ท่านผู้ยิ่งใหญ่,นายท่าน
ရုပ်ရှင်မင်းသား พระเอกภาพยนตร์
ရုပ်ရှင်မင်းသမီး นางเอกภาพยนตร์
ခြင်္သေ့မင်း ราชสีห์

မင်း min ว. ยิ่ง,เหลือเกิน(คำแน่น) jìŋ,lɛ̀a-kɛ:n
လွန်းမင်း เหลือเกิน
အိုမင်းပြီ แก่ชรามากแล้ว
အလွန်အမင်းများတယ် มากมายเหลือเกิน

မင်း min ส. เธอ,เจ้า,เอ็ง thɛ:,cɛ̂:ŋ,?eŋ
မင်းရဲ့မျက်နှာ หน้าของเธอ
မောင်မင်း เจ้าหนุ่ม

မင်းကွတ် minguʔ น. มังคุด mang-khút ม.
မင်းကွတ်ပင် ต้นมังคุด
မင်းကွတ်သီး ผลมังคุด

မင်းတုပ် mindoʔ น. สลัก,คาน,กลอน

salàk,da:n,klɔ:n
မင်းတုပ် ထိုးတယ် သံတာန

မင်းမြောက်တန်ဆာ mĭñmyɔ̀ʔdəza n.
เครื่องราชกกุธภัณฑ์ khrîaŋ-râ:t-kakùt-tha-phan
ประกอบด้วย
ထီးဖြူ เศวตฉัตร
မကိုင်္ဂ် มงกุฎ
သဝါမြီးယပ် พัดโบกหรือแส้หางจามรี
သန်လျက် พระขรรค์
ခြေနင်း ฉลองพระบาท

မောင် mɔ̀ñ n. น้องชาย(ของพี่สาว),พี่ชาย,พ่อหนุ่ม,นาย
nɔ́:ŋ-cha:y,phĭ:-cha:y,phɔ̀:nùm,na:y
မောင်ကြီး พี่ชาย
မောင်ငယ် น้องชาย
စံပြမောင် พ่อหนุ่มตัวอย่าง
မောင်ရှင် เณร
မောင်ရှင်လောင်း สร้างลอง(นาคเณร)
မောင်ဘုန်း หลวงพี่(เรียกอย่างสนิทสนม)
မိဘမောင်ဖွား พ่อแม่พี่น้อง
လေယျာဉ်မောင် สจ๊วต
မောင်မျိုးအောင် นายมะโยอ่อง
မောင်ကွန်တိုဂို คนตะกละ

မောင်နှံ คู่ผัวเมีย(คู่ผัวตัวเมีย)
ဇနီးမောင်နှံ สามีภรรยา,คู่ผัวตัวเมีย
မောင်နှံဖို့မ คู่ผัวเมีย(สัตว์)
ငှက်မောင်နှံ คู่นกผัวเมีย
ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက် สองสามีภรรยา
ဇနီးမောင်နှံ ဘယ်သွားကြမလဲ
สามีภรรยาคู่นี้ไปไหนกัน
ကြင်စဉ်းမောင်နှံ
คู่สามีภรรยาแรกแต่งงาน

မောင်း mɔ̀ñ ก. ขับขี่,ต้อน,ขับไล่
khàp-khì:,tɔ́:n,kàp-lâ̰y
လှည်းကို မောင်းတယ် ขับขี่เกวียน
ကားမောင်းတယ် ขับรถ
ကားမောင်းသမား คนขับรถ
လေယာဉ်မောင်းသမား นักบิน
ကားမောင်းနှင်တယ် ขับรถ
လက်ဝဲကပ်မောင်းတယ် ขับชิดซ้าย
နွားတစ်အုပ်ကို မောင်းတယ်ต้อนฝูงวัว
ခွေးကို မောင်းထုတ်တယ် ไล่หมาออกไป
ကြိမ်းမောင်း ขู่,ข่มขู่

မောင်း mɔ̀ñ น. ต้นแขน tôn-khɛ̆:n
လက်မောင်း ต้นแขน
မောင်းရင်း หัวไหล่
မောင်းရင်းရိုး กระดูกหัวไหล่
မောင်းအိုး ช่องแขนเสื้อ
နွာမောင်း งวง(ช้าง)

မောင်း mɔ̀ñ น. ครกกระเดื่อง,ครกมอง,คานงัด
khrók-kradìaŋ,khrók-mɔ:ŋ,kha:n-ŋát
မောင်းခွက် ตัวครก,เบ้าครก
မောင်းဆုံ ครกกระเดื่อง
မောင်းတံ แม่มอง(ต้นไม้ตี)
မောင်းကျောက် สากมอง(ตัวสาก)
မောင်းခလုတ် คานงัด

မောင်း mɔ̀ñ น. ม้อง khɔ́:ŋ
မောင်းဆိုင် ม้องราว
တုံးမောင်း,အုန်းမောင်း เกราะ

မောင်း mɔ̀ñ ว. คล้ำ khlám
ညိုမောင်း สีน้ำตาลคล้ำ
နီမောင်း แดงคล้ำ

မိုင် maiñ น. ไมล์ may ə.mile

မိစ္ဆာ meʔsha น. มิจฉา(คนนอกศาสนา) mĭt-chă:
မိစ္ဆာလူ คนนอกศาสนา

မင်္ဂျီ miñzu,myiñzu น. บานเย็น(ดอกไม้) ba:n-yen
บางทีเรียก လေးနာရီပန်း (ดอกสี่โมงเย็น)

မည် myi ป. จะ cà?
အခမ်းအနား စတော့မည် พิธีกำลังจะเริ่ม
စာရေးလိုက်ပါမည် จะเขียนจดหมายไป
ပြေးမည်ပြု ทำท่าจะวิ่ง

မည် myi ว. อะไร,อันใด ʔàray,ʔan-day
မည်သည် อะไร
မည်သည့် อย่างไร,อันใด
မည်သည့်နေရာ สถานที่ใด
မည်သည့်ပုံစံ แบบไหน
မည်သည့်ဘာသာ วิชาอะไร
မည်သည့်အားကစား กีฬาอะไร

မည်သည့်အခါ　　เวลาใดก็ตาม
မည်သည့်အကြောင်းပြောသနည်း
พูดเรื่องอะไร

မည်သို့　　อย่างไร
မည်သို့ပင် ခေါ်ကြပြောကြသည်ဖြစ်ပါစေ
จะพูดจะเรียกอย่างไรก็ช่างเถอะ

မည်သူ　　ผู้ใด
မည်သူကိုမျှ မတွေ့ဘူး ไม่พบใครสักคน

မည့်,မယ့် myì,mɛ̀ ป. ที่จะ thî-cà?
ကျွန်တော်လာမည့်နေ့ วันที่ผมจะมา
တန်ခူးလပြည့်ဥကျောင်းပမည့်ရွာဦးဘုရားပွဲ
งานวัดหัวบ้านที่จะจัดในวันเพ็ญเดือนเมษายน
လေ့လာရေးထွက်မည့်နေ့
วันที่จะออกไปทัศนศึกษา

မည်း,မဲ mɛ́ ว. ดำ dam
အရောင်မည်း　　สีดำ
ကုလားမည်း　　แขกดำ
မြင်းမည်း　　ม้าดำ
တိမ်မည်း　　เมฆดำ
အစေ့မည်း　　เมล็ด(ผลไม้)สีดำ
မည်းမည်းသဏ္ဌာန်　　รูปร่างดำๆ
အသားမည်း　　ผิวดำ
မုန့်ကုလားမည်း　　ขนมกะละแม
ကောက်ညှင်းမည်း　　ข้าวเหนียวดำ
အိုးမဲ　　เขม่าดำก้นหม้อ
မိုးမဲ　　เมฆครึ้มดำ
မျက်နှာမဲ　　หน้าเคร่งเครียด,
หน้าดำคร่ำเครียด
မဲညစ်　　ดำสกปรก
ရေမဲညစ်　　น้ำดำสกปรก

မဏ္ဍပ် mañdà น. เวที we-thi:
မဏ္ဍပ်ကို ဆောက်တယ် สร้างเวที
မဏ္ဍပ်ကို ထိုးတယ်　　ตั้งเวที
မဏ္ဍပ်ကနဉး　　ประรำเวที

မတ် maʔ น. น้องเขย,น้องชายสามี
nɔ́:ŋ-khɛ̀:ŋ,nɔ́:ŋ-cha:ŋ-sà:mi:
သူ မတ်တော်တယ် เขาเป็นน้องเขย

မတ် maʔ น. มีนาคม mi:na:-khom อ.march
မတ်လ　　เดือนมีนาคม

မတ် maʔ น. สลึง(25 ปยา) salɪ́ŋ
တမတ်　　หนึ่งสลึง
သုံးမတ်　　สามสลึง
ရွှေတမတ်သား　　ทองหนึ่งสลึง

မတ် maʔ ว. ตรง,ตั้งตรง troŋ,tàiŋ-troŋ
မတ်စောက်သောတောင် ภูเขาสูงชัน
ပင်စည်မတ်စောက်　　ลำต้นตั้งตรง
ရိုးသားဖြောင့်မတ်　　ซื่อตรง,ซื่อสัตย์สุจริต

မတ်မတ်　　ตรงๆ
မတ်မတ်ထိုင်ပါ　　นั่งตัวตรงๆ
ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ်သွားပါ
ตรงไป
ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ်ပြောပါ
พูดตรงๆ(พูดความจริง)

မတ်တတ်　　ตรง,ตัวตรง
မတ်တတ်ရပ်　　ยืนตรง

မိတ် meʔ น. เพื่อน,มิตร phîan,mɪ́t ป.
မိတ်ဆက်　　ผูกมิตร
မိတ်ဆက်ပေး　　แนะนำเพื่อนให้
ဖိတ်ဆက်စကား　　คำพูดทักทาย
မိတ်ဆွေ　　เพื่อนสนิท,มิตรสหาย
ကလောင်မိတ်ဆွေ　　เพื่อนนักเขียน
မိတ်ဆွေစစ်　　มิตรแท้
မိတ်ဆွေတု　　มิตรเทียม

မိတ် meʔ น. ผด phòt
မိတ်ပေါက်　　ออกผด,เป็นผด

မိတ်ကပ် meʔka น. เครื่องสำอาง khrîaŋ-sǎm-ʔaʊ̀ŋ
อ.make-up
မိတ်ကပ်ခြယ် แต่งหน้า,ทาเครื่องสำอาง

မိတ္တူ meʔtu น. สำเนา sǎm-naw
မိတ္တူကူးတယ် ถ่ายสำเนา,ทำสำเนา

မုတ် moʔ น. มุก múk ป.

မုတ် moʔ น. มูตร mû:t ป.

မုတ်ဆိတ် moˀsheˀ n. ကေရာ khraw
မုတ်ဆိတ်မွေး ကေရာ,ကေရာမွေး
မုတ်ဆိတ်ရိတ်ခဲး မိတ်ကုန်းမွေးကေရာ
စဲးရက်ကြုံလို့ မုတ်ဆိတ်ပျားစွဲတယ်
ဟာနဂိုးနှံ့(ဝိုင်ကံကောင်းကေရာ-ကေဝလာဘပါက)

မုတ်သုံ moˀoon n. မရသုမ mɔrasum ခ.monsoon
မုတ်သုံလေ လမ္မာသုမ

မေတ္တာ myiˀta n. ကရုဏာမေတ္တာ khwa-m-mê-t-ta
မေတ္တာကိုပွားပါ ကရုဏာမေတ္တာပွားပါ
မေတ္တာဖြင့်ဆုံးမ သွန်သင်ကရုဏာမေတ္တာဖြင့်ဆုံးမ

မန်ကျည်း mɔji n. မဲခါ mé-khà
မန်ကျည်းပင် မဲခါပင်
မန်ကျည်းရွက် မဲခါရွက်
မန်ကျည်းသီး မဲခါသီး
မန်ကျည်းကြက်ဆူ မဲခါကြက်ဆူ
တရုတ်မန်ကျည်း မဲခါတရုတ်
မန်ကျည်းမှည့် မဲခါမှည့်,မဲခါပြုပြီး
မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဋ္ဌာန်း ကရုဏာကမ္မဋ္ဌာန်းမဲခါစေ့

မန္တရား mañdəyâ n. မန္တရာ mon-tra
ဂါထာမန္တရား မန္တရာဂါထာ

မန္တလေး mañdəlê n. မဏ္ဍိုင်းလေ man-dale
မန္တလေးထိုးမုန့် မန္တလေးမုန့်

မန္တန် mañdañ n. မန္တ,မန္တာန် mon
မန္တန်စုတ် ကျမ်းမန္တ

မန်း mâñ ဂ. ဖျား,ပျံ,ဆေး(မန္တ) phrâm,pàw,sè:k
မန်းမူတ်တယ် ပျံမန္တ
ရေမန်း ရေမန်းဆေး
ရေမန်းဆရာ ဆေးရေမန်းဆရာ

မိန့် mèñ ဂ. ဇာတ်,ဘိုးဆိုး tràt,ráp-sàŋ

မိန်းကလေး mêñgəlê n. ကလေးမ kə-lè-ma
မိန်းမကလေး ကလေးမ

မိန်းမ mêñmà n. မိန်းမ mein-ma
မိန်းမလှ မိန်းမလှ
မိန်းမစီးဖိနပ် မိန်းမစီးဖိနပ်
မိန်းမပျက် မိန်းမပျက်

မိန်းမညာ ကျွဲမလိုက်ကြီးမြင်းမလိုက်ကြီး,
ကုလားမတော်ကြီး

မုန်ညင်း moñɲiñ n. ဆီးကာတ phàk-kà-t
မုန်ညင်းဖြူ ဆီးကာတဖြူ
မုန်ညင်းဆီ ဆီးကာတဆီ

မုန်လာ moñla n. ဆီးကာတဥ phàk-kin-hŭa
မုန်လာဥ ဆီးကာတဥ
မုန်လာဥဖြူ ဆီးကာတဥဖြူ
မုန်လာဥနီ ဆီးကာတဥနီ
မုန်လာဥဝါ ဆီးကာတဥဝါ
မုန်လာဥချို ဆီးကာတဥချို
မုန်လာထုပ် ဆီးကာတထုပ်
ပန်းမုန်လာ ပန်းဆီးကာတ

မုန့် mòñ n. ခနမ khanŏm
ကိတ်မုန့် ခနမကိတ်
ပေါင်မုန့် ခနမပေါင်မုန့်
ရေခဲမုန့် ခနမရေခဲ
မုန့်လက်ဆောင်း ခနမလက်ဆောင်း
မုန့်လုံးရေပေါ် ခနမတုံး
မုန့်ပေါင်း ခနမပေါင်း
မုန့်ဆီကြော် ခနမဆီကြော်
ဘိန်းမုန့် ခနမဘိန်း
ငှက်ပျောသီးမုန့် ခနမငှက်ပျောသီး
ဆန္ဒင်းမကင်းမုန့် ခနမဆန္ဒင်းမကင်း
မုန့်ကုလားမည်း ခနမကုလားမည်း
မုန့်လက်ကောက် ခနမလက်ကောက်
လမုန့် ခနမလ
မန္တလေးထိုးမုန့် ခနမမန္တလေးထိုး
ကျောက်ကျောမုန့် ခနမကျောက်ကျော
မုန့်ဟင်းခါး ခနမဟင်းခါး
မုန့်ဟင်းခါးဖတ် ခနမဟင်းခါးဖတ်
မုန့်ဟင်းခါးရည် ခနမဟင်းခါးရည်
မုန့်တီ ခနမတီ
မုန့်လုံးကြီးကြော် ခနမလုံးကြီးကြော်
ကြက်ဥမုန့် ခနမကြက်ဥ
မုန့်ကြာဇေ့ ခနမကြာဇေ့
ထန်းသီးမုန့် ခနမထန်းသီး
မုန့်လင်မယား ခနမလင်မယား
မုန့်ဆုပ်ကလေး ခနမဆုပ်ကလေး
မုန့်ဆန်း ခနမဆန်း
မုန့်ကြွပ် ခနမကြွပ်
ငါးမုန့် ခနမငါး

မုန့်လေပွေ ဝ်ာဝကဒြယဝ်ာဝ
မုန့်သည် ကနဝ်ာနဝ်ာနမ်

မုန်း mòñ ဂ. ကဒြယဒ,ကဒြယဒဗ်ာ,ဝ်ာင်ကဒြဝ
klìat,klìat-chan,ran-klat
သူကို မုန်းတယ် ကဒြယဒကဝ
မုန်းစရာ ကောင်းတယ် နဝ်ာကဒြယဒနဝ်ာဗ်ာ

မယ် me န. နာင်သာဝ,မွဝ်ကဖြင် na:ŋ-sa̰:w,mɛ̀-ŋwɛ̀ŋ
အလှမယ် နာင်ငာမ,သာဝငာမ
မယ်ဗမာ နာင်ငာမမမာ
မယ်တက္ကသိုလ် နာင်ငာမမကာဝိဒယာလံယ
စံပြမယ် မွဝ်ကဖြင်တိဝ်အဝ်ာင်
လေယာဉ်မယ် ဧအာ်ဟိုဒ်စတေဒ်

မယ်သီလ,မယ်သီလရှင် မွဝ်ဖီ
မယ်သီလကျောင်း ဝ်ဒမွဝ်ဖီ
မယ်တော် ပရေမာရတာ,
ဝြေမမွဝ်(သာကရပရေ)

မယ်,မည် me,myi ပ. ဇ cà?
စားမယ် ဇကဵန
ရေသောက်မယ် ဇကဵမန်ာ
သွားအုံးမယ် ဇကဵဝြေကံအုန်
ငါ ကူညီပါ့မယ် ငါဇကဵဆ်ာ
သွားမည် ထင်တယ် ဂိတဝ်ာဇကဵဝြေ
သွားမည်လား ဇကဵဝြေဒဵ
ငွေရှင်းမယ် ဇကဵရှင်းငဵန
ပြန်ဆက်မယ် ဟုတ်လား
ဇကဵတိတ်တကဵအကဵတိုဒ်ဒဵ

မယ်ဒလင် medəliñ န. မနလိုဝိန(ကရိုင်ကနတီ)
mɛ̀n-dò:lin အ.mandolin

မယ်,မည့် mè,myì ပ. ที่จะ thî:cà?
လာမည့်တနင်္ဂနွေနေ့ ဝ်ာအာဒိတယ်ကိုဇကဵမာထိုင်
လာမည့်စနေနေ့ ဝ်ာသောဝ်ကိုဇကဵမာထိုင်
သွားမည့်သူ ကနကိုဇကဵဝြေ
နေနိုင်မယ့်နေရာ ကိုကိုဇကဵအာစာမာဒိုင်ဒဵ
အဆိုတော်ဖြစ်မယ့်ပုံစံ ရှိတယ်
ဗိုဝ်ဖုဝ်ဖာဇကဵပြင်ကဵဒ်ဗ်ာ
ထွက်သွားမည့်မီးရထား
ရထားကိုဇကဵဝြေကဵ
ကျွန်တော်မှာ ကူညီမည့်သူ မရှိဘူး
ကျွန်ုပ်မှာကနကိုဇကဵအာစာဗ်ာ

မိဿလင် me'əliñ န. ไพล(ผีช) phlay

မှာ: mya ป. ทั้งหลาย,บรรดา,บ้าง thán-lă:ŋ, ban-da:,bâ:ŋ
လူမှာ: คนทั้งหลาย
ကျန်လူမှာ: คนที่เหลือทั้งหลาย
ကစား:စရာမှာ: ของเล่นทั้งหลาย
ကြာပန်းမှာ: ดอกบัวทั้งหลาย
သူမှာ:စကာ: คำพูดของคนทั้งหลาย
ရက်မှာ:မကြာမီ ไม่นานวัน

လူမှာ:ရှိပါသလား: มีคนอยู่บ้างไหม
ဆိုင်ရှင်မှာ:ရှိပါသလား: เจ้าของร้านอยู่บ้างไหม
ကိုမိုး:အောင်မှာ:ရှိပါသလား: โกมะโยอ่องอยู่ไหม
ထမင်:မှာ:ဆာပြီလား: ฟ้าข้าวแล้วบ้างไหม
အိမ်မှာမှာ:နေသေး:ရဲ့လား: ยังอยู่ที่บ้านบ้างหรือเปล่า
ရူးမှာ:နေသလား: บ้าอยู่หรือเปล่า
သေမှာ:သွား:ပြီလား: ตายไปแล้วมั้ง
အိပ်မှာ:သွား:ပြီလား: หลับไปแล้วมั้ง
အိပ်မှာ: အိပ်ချင်ပြီလား: ง่วงนอนบ้างหรือเปล่า
ဘယ်မှာ:သွား:သလဲ ไปไหนบ้าง
ဘာမှာ:စား:သလဲ กินอะไรบ้าง
ဘာ:မှာ:လုပ်သလဲ ทำอะไรบ้าง
ဘာမှာ:လိုချင်သေး:လဲ ยังอยากได้อะไรบ้างไหม
ဘယ်သူမှာ:လာသလဲ ใครมากันบ้าง
မြန်မာဘာသာ ပြောနိုင်သူမှာ:ရှိပါသလား:
มีคนพูดภาษาพม่าได้บ้างไหม

မှာ:မကြာခင် ไม่ทันนานนัก
မှာ:မကြာခင် မိခင်ဖခင်တို့လည်း သေသွားပြီ
ไม่ทันนานนักพ่อแม่ก็ตายไป

မှာ:မကြာမီ ได้ไม่นานนัก
မှာ:မကြာမီတွင် ในเวลาไม่นานนัก
မှာ:မကြာမီ သူရောက်လာတယ်
ได้ไม่นานนัก เขาก็มาถึง

မှာ: mya ว. มาก,มีมาก mâ:k,mi:mâ:k
လူမှာ:တယ် คนมีมาก
ကြာပန်းမှာ:တယ် ดอกบัวมีมาก
အား:လူမှာ:တယ် ขี้โม้มาก
စကာ:မှာ:တယ် มีปากเสียง,พูดมาก
နှင်:မှာ:တယ် หมอกจัด
မှာ:သောအား:ဖြင့် โดยส่วนมาก

များစွာ อย่างมาก
ခင်ဗျားနဲ့တွေ့ဆုံရတာ
– များစွာဝမ်းသာပါတယ်
ยินดีมากที่ได้พบกับคุณ

များများ มากๆ
ဘယ်လောက်များများ มากเท่าไรๆ
များများ ဘုန်းပေးပါ ฉันมากๆนะเจ้าคะ

မျော myɔ̀ ก. ลอย,ลอยอยู่ lɔ̀ɴ,lɔ̀ɴ-yùʔ
ရေပြင်မှာမျောတယ် ลอยอยู่บนผิวน้ำ
ဆီမီးမျောပွဲ งานลอยประทีป
ဖောင်မျောတယ် แพลอยอยู่
သစ်ရွက် ရေထဲမှာမျောတယ်
ใบไม้ลอยในน้ำ

မြို myo ก. กลืน,กระเดือก,แดก klìɴ,krədìak,dɛ̀ʔ
ဆေးမြို့တယ် กลืนยา
သေအောင်မြို့ แดกให้ตาย
ဝအောင်မြို့ แดกให้อิ่ม
ငါရဲ့ထမင်း နင်မြို့တယ် မဟုတ်လား
มึงแดกข้าวของกูรึ

မြို့ချ กลืนลง
တံတွေးမြို့ချ กลืนน้ำลายลง(คอ)
ဆေးမြို့ချလိုက် กลืนยาลงไป

မြို့ myò u. พันธุ์ phan
မြို့စေ့ เมล็ดพันธุ์
မြို့နွယ် เผ่าพันธุ์,สายพันธุ์
မြို့နွယ်အမည် นามสกุล
ဘင်္ဂလားနွားမြို့ วัวพันธุ์เบงกอล
လူမြို့ ชาติพันธุ์,เชื้อชาติ,เผ่าพันธุ์
ဆွေမြို့ ญาติพี่น้อง(ร่วมเผ่าพันธุ์)
ခွေးမြို့ พันธุ์หมา,ชาติหมา(คำด่า)
မြို့ဆက် ลำดับญาติ
မြို့ရိုး เชื้อสาย,เหล่ากอ
မိဘမြို့ရိုး เชื้อสายพ่อแม่
သူမြို့ရိုး မသိဘူးလား ไม่รู้จักเหล่ากอของเขาหรือ

မြို့ပွား แพร่พันธุ์
နွားမများကို မြို့ပွားရန် မွေးထားသည်
เลี้ยงวัวตัวเมียเพื่อขยายพันธุ์

မြို့,အမြို့ myò,ʔəmyò u. ชนิด,อย่าง chanít,jàʔ-ŋ

ဒါမြို့ อย่างนั้น,ชนิดนั้น
ဒီဟာမြို့ อย่างอันนี้
အဲဒီအမှားမြို့ ความผิดอย่างนี้
ယိုတစ်မြို့ ผลไม้กวนชนิดหนึ่ง
တမြို့ကို တထည်ယူမယ် จะเอาอย่างละหนึ่งฝืน
တယောက်တမြို့ပြောကြတယ် พูดกันคนละอย่าง
ကျွန်တော်မြို့ ตัวผม,ผมเอง
ကျွန်တော်မြို့တို့ ตัวเรา,พวกเราเอง

မြို့စုံ,အမြို့စုံ หลากหลาย
အရောင်မြို့စုံ หลากหลายสี
အမြို့စုံသုံးတယ် ใช้กันทั่วไป,ใช้ได้หลายแบบ

မွတ် myɛʔ ก. ขัดเคือง,เคือง khàt-khiaŋ,khiaŋ
စိတ်မွတ် เคืองใจ
အမွတ်ထွက်နေတယ် ขัดเคืองอยู่

မွတ် myɛʔ ก. ระคายเคือง ra-khaɴ-khiaŋ
အရိုးမွတ်တယ် ระคายกระดูก
ငါးရိုးမွတ်တယ် ระคายก้างปลา
ဆူးမွတ်တယ် ระคายหนาม

မွတ် myɛʔ ก. ยอก,ขัด,เคล็ด,ชั้น jɔ̀ʔ,khàt,khlét,sʌ́n
ခါးမွတ်သွားတယ် เอวยอก
ခြေမွတ်တယ် ขาเคล็ด,เท้าชั้น
လက်မွတ်တယ် มือชั้น

မွတ် myɛʔ น. တာ,နိဿဂ်တာ ta-,nay-ta-
မွတ်ခွဲ เปลือกตา
မွတ်ခမ်း ขอบตา
မွတ်ခုံးရိုး กระดูกคิ้ว
မွတ်လွှာ หนังตา
မွတ်ရစ် ชั้นตา,เปลือกตา
မွတ်ထောင့် หางตา,หัวตา
မွတ်တောင် ขนตา
မွတ်တောင်မွေး ขนตา
မွတ်နက် ตาดำ
မွတ်ဖြူ ตาขาว
မွတ်ဆေး ขี้ตา
မွတ်စိစွန် ตากุ้งยิง
မွတ်ခမ်းစပ် โรคตาแดง
မွတ်စဉ်း ยาหยอดตา
မွတ်လှည့်ဆရာ นักมายากล
မွတ်စမွတ်နှာ สีหน้า,ลักษณะหน้าตา

မျက်စမျက်နှာသိပ်မကောင်းဘူး သိမ်းမှာမဟုတ်ဘူး
မျက်စပစ်တယ် ပစ်ကြဲ
မျက်လွှာချတယ် ငုံ့ကြည့်
မျက်ကွယ်ပြောတယ် ကုန်းပြော
မျက်မမြင် မျက်မမြင်
မျက်မြင်မတွေ့ဘူး မတွေ့ဘူး
မျက်စောင်းထိုးမှာ ရှိတယ် ကြည့်ကြည့်
ကိုယ့်မျက်ခွေးကျ မမြင်ဘူး
- သူများရဲ့မျက်ခွေးကျ မြင်တယ်
ကိုယ့်အားကိုယ်ကြည့်
ကိုယ့်အားကိုယ်ကြည့်

မျက်စိ မျက်စိ
မျက်စိမှုန်တယ် မှုန်
မျက်စိဝေ ဝေ
မျက်စိပိတ်တယ် မှိတ်
မျက်စိဖွင့်တယ် ဖွင့်
မျက်စိပွင့်နေတယ် ပွင့်
မျက်စိစပ်တယ် စပ်
မျက်စိယောင်တယ် ယောင်
မျက်စိမှေးတယ် မှေး
မျက်စိမမြင်ဘူး မမြင်
မျက်စိထဲက မထွက်ဘူး ကြိုက်
ခြေမျက်စိ ခြေသလုံး

မျက်ခုံး မျက်ခုံး
မျက်ခုံးမွေး မွေး
မျက်ခုံးမွေးထူ ထူ
မြက်ခုံးမွေးပါး ပါး
မျက်ခုံးလှ လှ

မျက်ခြည် မျက်ခြည်
မျက်ခြည်မပြတ် မပြတ်
မျက်ခြည်ပြတ်သွားတယ် ပြတ်
မျက်ခြည်မပြတ် ဂရုစိုက်ပါ
မျက်ခြည်မပြတ် ဂရုစိုက်ပါ

မျက်စေ့ မျက်စေ့
မျက်စေ့မမြင်သူ မျက်စေ့
မျက်စေကပ်မှန် မျက်စေ့

မျက်မှောင် မျက်မှောင်
မျက်မှောင်ကြုတ်,မျက်မှောင်ကုပ် မျက်မှောင်
ဖမာမျက်နှာ မျက်နှာ

မျက်ရည် မျက်ရည်
မျက်ရည်ဝဲ မျက်ရည်
မျက်ရည်ဝိုင်း မျက်ရည်
မျက်ရည်ကျ မျက်ရည်
မျက်ရည်စို မျက်ရည်
မျက်ရည်လည် မျက်ရည်
မျက်ရည်ယို မျက်ရည်

မျက်လုံး မျက်လုံး
မျက်လုံးခွက် မျက်လုံး
မျက်လုံးအိမ် မျက်လုံး
မျက်လုံးလှ လှ
မျက်လုံးမှေး မှေး
မျက်လုံးပြူး ပြူး
မျက်လုံးဖွင့်ကြည့်တယ် ဖွင့်
မျက်လုံးမှေးကြည့်တယ် မှေး
မျက်လုံး မကျဉ်းမကျယ် ကျဉ်း

မျက်ကွယ် ကွယ်
မျက်ကွယ်မှာရှိတယ် ကွယ်
မျက်ကွယ်မှာပြောတယ် ကွယ်
မျက်မှောက် မှောက်
မျက်မှောက်မှာရှိတယ် မှောက်
မျက်မှောက်ခေတ် မှောက်
မျက်စိမှောက် မှောက်
မျက်စိအောက်မှာ ရှိတယ် အောက်
- မျက်စိမှောက်နေလို့ ရှာမတွေ့ဘူး
မျက်စိမှောက်နေလို့ ရှာမတွေ့ဘူး

မျက်နှာ myɛʔna n. မျက်နှာ mjɛʔnà
မျက်နှာလှ လှ
မျက်နှာချို ချို
မျက်နှာညို ညို
မျက်နှာမည်း မည်း
မျက်နှာပြ ပြ
မျက်နှာချေ ချေ
မျက်နှာချေမှုန့် ချေ
မျက်နှာသစ် သစ်
မျက်နှာသစ်ရေ သစ်
မျက်နှာစိမ်း စိမ်း
မျက်နှာသို့ သို့
စာမျက်နှာ စာ
မျက်နှာမှား မှား
မျက်နှာထိုး ထိုး

မျက်နှာကြီး　　หน้าใหญ่,คนมีหน้ามีตา
မျက်နှာပုံ　　รูปหน้า
မျက်နှာဖုံး　　หน้ากาก

မျက်နှာပျက်　　เสียหน้า
မိဘမောင်ဖွား မျက်နှာပျက်တယ်
ขายหน้าพ่อแม่พี่น้อง(ญาติๆเสียหน้า)

မျက်နှာလိုက်　　ลำเอียง(ตามหน้า)
သားကို မျက်နှာလိုက်တယ်
ลำเอียงเข้ากับลูกชาย
သားကို မျက်နှာသာပေးတယ် ตามใจลูก

စစ်မျက်နှာ　　สมรภูมิ
စစ်မျက်နှာဖွင့်တယ်　　เปิดสมรภูมิ
မျက်နှာပြင်　　ฝั่นผิวหน้า
ရေမျက်နှာပြင်　　ฝั่นผิวน้ำ
လမ်းမျက်နှာပြင်　　ผิวถนน
ကမ္ဘာ့မျက်နှာပြင်　　ฝั่นผิวโลก

မျက်နှာကြက် myɛʔnəjɛʔ น.　ผ้า,เพดาน,หน้ากลอง fâ:, phe:da:n,nâ:-klɔ:ŋ

မျက်နှာချင်းဆိုင် myɛʔnəjìñzaiñ ว.　เผชิญหน้า, ตรงกันข้าม pha-chə:n-nâ:,troŋ-kan-khâ:m
မျက်နှာချင်းဆိုင်ထိုင်တယ်
นั่งตรงข้าม,เผชิญหน้า
မျက်နှာချင်းဆိုင်စကားပြောတယ်
คุยกันต่อหน้า
ကျမအိမ်နဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နဲ့
- မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာရှိတယ်
บ้านฉันอยู่ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยร่างกุ้ง

မျက်မှန် myɛʔmañ น.　แว่นตา wɛn-ta:
မျက်မှန်ကျွတ်တယ်　　แว่นตาหลุด
မျက်မှန်ချွတ်တယ်　　ถอดแว่นตา
မျက်မှန်တပ်တယ်　　สวมแว่นตา
နေကာမျက်မှန်　　แว่นกันแดด

မျောက် myɔʔ น.　ลิง liŋ
ဘာဘွန်းမျောက်　　ลิงบาบูน

မျောက်လွှဲကျော် myɔʔlwɛ̀jɔ น.　ชะนี chani:

မျောက်ဥ myɔʔù น.　มันเสา man-sɔ́

မျှင်း myîñ น.　เส้น,เส้นชีด sên,sên-khì:t
မျှင်းတံ　　ไม้บรรทัด
မျှင်းကွား　　ทางม้าลาย
မျှင်းသားတယ်　　ชีดเส้น
မျှင်းဆွဲတယ်　　ลากเส้น

မြ mya น.　มรกต mɔrakòt
မြကျောက်　　หินมรกต
မြဘုရား　　พระมรกต,พระแก้วมรกต
မြစေတီ　　เจดีย์มรกต

မြ mya ว.　เฉียบ chìap
အေးမြ　　ชุ่มเย็น,เย็นชุ่มฉ่ำ
ရေလိုအေးမြပါစေ　　ขอจงชุ่มเย็นดุจน้ำ
ချိုမြ　　หวานเฉียบ

မြ mya ว.　คม khom
ဓားမြတယ်　　มีดคม
သွားမြတယ်　　ฟันคม

မြဝတီ myəwədi น.　เมียวดี miaw-wa-di:
ชื่อเมืองในจังหวัดกรุกริก ประเทศพม่าที่อยู่ติดกับ
ชายแดนไทยบริเวณอำเภอแม่สอดเมียงลำน้ำเมยกั้น
မြဝတီမြို့နယ်　　อำเภอเมียวดี

မြား myâ น.　ลูกศร,ศรชัก lû:k-sɔ̀:n,sɔ̀:n-chí:
မြားတောင့်,မြားဝှေ့　　กระบอกใส่ลูกศร
မြားတံ　　ด้นศร
မြားဦး　　หัวลูกศร
မြားမြီး　　หางศร
မြားကြီးတင်တယ်　　น้าวศร
မြားပြ　　แสดงศรชั้ทาง

မြားကြိုး myâjó น.　ด้ายผูกข้อมือ dâ:y-phù:k-khɔ̀:-mi:

မြီ myi น.　หนี้สิน nî:sín
ကြွေးမြီ　　หนี้สิน
မြီစား　　ลูกหนี้
မြီရှင်　　เจ้าหนี้
မြီရှင်းတယ်　　ใช้หนี้

မြီး,အမြီး myî,ʔəmyî น.　หาง hăŋ
ဆင်မြီး　　หางช้าง
ငါးမြီး　　หางปลา

မြူ myu n. ဃနက,ငွေဃနက ŋàːk,ŋweˀ-ŋàːk

မြူကောင်းတယ် ငွေဃနက
မြူထူတယ် ဃနကဃနာ
မြူခိုး ငွေဃနက
မြူမှုန် လေးဆငွေဃနက

မြူစွမ် myusuⁿ,myuswaⁿ n. ဃျိုးစ့ဝ် mìːsúa

မြူး myú n. သနုက်သနာန,ပြေလိန် sanùk-sanàːn,phlèːn

အုမြူး သနုက်သနာန(ပြေလိန်ငှေ့)
ကိန္နရီများ ရေကန်၌ ပျော်မြူးနေကြသည်
ကိန္နရီသနုက်သနာန်ပြေလိန်အဝွေ့ငှေ့ရေထဲ
သိပ်မြူးမနေနဲ့ အရိုက်ခံရမယ်
အဝွေ့ငှေ့ပြေလိန်အဝွေ့ဒီတဲ့ဝေ့ဆိုဒီ

မြေ mye n. ဒိန din

မြေပုံ ပြေနီ
လယ်မြေ ဒီနာ,ဒီနာ
ယာမြေ ဒီငှေ့,ဒီငှေ့
လယ်ယာမြေ ဒီနာဒီငှေ့နာ
မြေနေရာ ဒီဒိန,ဒီဒိန
မြေနိမ့် ဒီတ့ံ,ဒီလုံ
မြေပြို ဒိန်ကွဲ
မြေလွှာ ဒိန်ဒိန
မြေအောက်ရေ ရေဒိန်ဒိန
ကိုင်းမြေ ဒိန်တမ(ဒီပြုကဒိန်)
မြေပဲတောင့် ဒိန်ဒိန်ဝေ့ဒိန်
မြေစာဥ ပြေဝ်,ပြေဝ်ကြေးဒိန်
မြေထည် ကြေးဒိန်ဒိန်ဒိန်
မြေဖြူ ဒိန်(ဒိန်ဒိန်)
မြေအောက်ရထား ရထားဒိန်ဒိန်
နယ်မြေ ဒိန်(ကဒိန်ကဒိန်)
မြေသဇာ ပုံ့ဒိန်
မြေသဇာကောင်းမွန်တဲ့ယာခင်း
ဒီငှေ့ဒိန်ဒိန်ဒိန်

မြေပြင် ဒိန်ဒိန်,ဒိန်ဒိန်
မြေပြင်ပေါ်မှာ အိပ်တယ်
ဒိန်ဒိန်ပေါ်,ဒိန်ဒိန်ပေါ်

မြေပြန့် ဒီဒိန်,ဒိန်ဒိန်
ရန်ကုန်မြို့ မြေပြန့်မှာ ရှိတယ်
ရန်ကုန်မြို့ ဒိန်ပြန့်မှာ ရှိတယ်

မြေပဲ ပြေဝ်ကြေးဒိန်,ပြေဝ်ဒိန်
မြေပဲကြော် ပြေဝ်ကြေးဒိန်ကြော်
မြေပဲပြုတ် ပြေဝ်ကြေးဒိန်ပြုတ်
မြေပဲဆားလှော် ပြေဝ်ကြေးဒိန်ဆားလှော်
မြေပဲဆီ ပြေဝ်ကြေးဒိန်ဆီ

မြေငလျင် ဒိန်ဒိန်ဒိန်ဒိန်
မြေငလျင်ကြီးများကြောင့် ပျက်စီးတယ်
ဒိန်ဒိန်ဒိန်ဒိန်ကြီးများကြောင့်ပျက်စီးတယ်

မြေခွေး myegwé n. ကဏ္ဍာရိုက်ကြေးမုံ,ကြေးမုံကဏ္ဍာရိုက် kàn-jì-ŋàːk,ŋeːŋ-kra-chəːn

မြေ. myè ၁. ဒီ(ကိုယ်စား) diː

ချမ်းမြေ. သဘာဝဒီ
ဒီမှာနေတာ ချမ်းမြေ့တယ်
ဒီမှာနေတာ သဘာဝဒီတယ်
ချောမြေ. ရာဘဒ်ဒီ
အလုပ်လုပ်တာ ချောမြေ့တယ်
အလုပ်လုပ်တာ ရာဘဒ်ဒီတယ်

မြေး myé n. ဟန်(ဆွဲကဲ့သို့) hàːn

မြေးယောကျ်ား ဟန်ကျား
မြေးမိန်းမ ဟန်သား
မြေးမိန်းကလေး ဟန်သားငယ်
မြေးဖြစ်သူ ဖြစ်သူဟန်

မြဲ myé ၁. ခိုင်ခံ့,ခိုင်ခံ့ kʰèn-kʰàn,kʰàn-khoŋ

တံခါးပိတ်တာ မမြဲသေးဘူး ပြေးတဲ့ဝွေ့ပိတ်ဝွေ့ဒီခိုင်ခံ့
အစိုးရ မြဲတယ် ဖြစ်ဖြစ်ခိုင်ခံ့
အလုပ်အကိုင် မြဲတယ် ဖြစ်ဖြစ်ခိုင်ခံ့
သီလကို မြဲတယ် ဖြစ်ဖြစ်ခိုင်ခံ့

မြဲမြဲ ခိုင်ခံ့ခိုင်ခံ့
မြဲမြဲကိုင်ပါ ခိုင်ခံ့ခိုင်ခံ့ကိုင်ပါ
မြဲမြဲပိတ်ပါ ခိုင်ခံ့ခိုင်ခံ့ပိတ်ပါ

မြော် myɔ ဂ. ကာကယ်ကန် kʰàt-kʰàneː

မြော်မြင် ကာကယ်ကန်ဖြစ်ဖြစ်
အမြော်အမြင် ကာကယ်ကန်ဖြစ်ဖြစ်
သူ့ပစ္စည်းကို မြော်မြင်တယ်
သူ့ပစ္စည်းကို ကာကယ်ကန်ဖြစ်ဖြစ်တယ်

မြို့ myò n. မြို့ mjoʊ̯

မြို့တော် မြို့တော်

မြို့တော်ခန်းမ ศาลาว่าการเมืองหลวง
မြို့မ เมืองใหญ่
မြို့သစ် เมืองใหม่
မြို့ဟောင်း เมืองเก่า
ဝေသာလီမြို့ဟောင်း เมืองเก่าเวสาลี
ပုခန်းကြီးမြို့ဟောင်း เมืองเก่าปะกังจี
မြို့စား เจ้าเมือง
မြို့ဝန် เจ้าเมือง
မြို့သား ชาวเมือง
မြို့သူ หญิงชาวเมือง
မြို့တံခါး ประตูเมือง
မြို့လယ် ใจกลางเมือง
မြို့ထဲ သွားတယ် ไปในเมือง
မေမြို့ เมืองเม
ရန်ကုန်မြို့တော် มหานครย่างกุ้ง

မြို့နယ် อำเภอ
မြို့နယ်ရုံး ที่ว่าการอำเภอ
မြို့နယ်ဥက္ကဋ္ဌ นายอำเภอ
ပုဂ္ဂလောင်ဦးမြို့နယ် อำเภอปะกังญองอู
ဘယ်မြို့နယ်ကလဲ (มา)จากอำเภอไหน

မြက် myɛʔ น. หญ้า ɲàː
မြက်ပင် ต้นหญ้า
မြက်ခြောက် หญ้าแห้ง
မြက်ရိတ်တယ် เกี่ยวหญ้า
မြက်နုတ်တယ် ถอนหญ้า
မြက်ရှင်းတယ် ดายหญ้า
မြင်းစားတဲ့မြက် หญ้าสำหรับม้ากิน

မြောက် myɔʔ ก. ลอยขึ้น,ลุล่วง lɔɔ̀ɰ-khɪ́n,lúʔ-lʊ̀aɲ
စီပေါင်း မြောက်တက်တယ် ลูกโป่งลอยขึ้น

ပြီးမြောက် บรรลุความสำเร็จ,ลุล่วง
ပညာပြီးမြောက်တယ် สำเร็จการศึกษา
ပညာသင်မှု ပြီးမြောက်ပြီ สำเร็จการศึกษาแล้ว

မြောက် myɔʔ ก. ย่างสู่ ɲàːɰ-sùː
ဆယ့်ခြောက်နှစ် မြောက်တယ် ย่างสู่สิบหกปี
သုံးရက်မြောက်တဲ့နေ့ ย่างสู่วันที่สาม

မြောက် myɔʔ น. ลำดับ,ที่ lam-dàp,thiː
သုံးယောက်မြောက် ลำดับที่สาม
တဆယ်လေးခုမြောက် ข้อที่สิบสี่

မြောက် myɔʔ น. เหนือ nɨ̀a
မြောက်ဘက် ทิศเหนือ
မြောက်လေ ลมเหนือ
ရွာမြောက် ด้านเหนือของหมู่บ้าน
မြောက်ဝန်ရိုးစွန်း ขั้วโลกเหนือ
မြောက်ကိုးရီးယား เกาหลีเหนือ

မြောက် myɔʔ ว. สูงส่ง sʊ̀ɰ-sòɲ
လက်ရာမြောက် ฝีมือสูงส่ง,ฝีมือเหนือชั้น
ကားတိုက်လို့ မြောက်တက်သွားတယ် ถูกรถชนลอยไป
သူ မြောက်တယ် เขาลำพองตน(เลิศเลอ)

မြောက်မြား myɔʔmyâ ว. มากมาย màɪ̀k-maːɰ
မြောက်မြားလှသောငွေများ เงินอันมากมาย

မြိုက် myaiʔ ก. ไหม้ไฟ màɰ-faɰ
ဆံပင် မီးမြိုက်တယ် ผมไหม้ไฟ
အင်္ကျီ မီးမြိုက်တယ် เสื้อผ้าไหม้ไฟ

မြင် myiɲ ก. เห็น hɛ̀n
မြော်မြင် คะเนเห็น,หวังแหน
လေယာဉ်ပျံကိုမြင်တယ် เห็นเครื่องบิน
သူ့ကိုမြင်တယ် เห็นเขา
မျက်နှာမမြင်ချင်ဘူး ไม่อยากเห็นหน้า
အရိပ်အရောင်မမြင်ဘူး ไม่เห็นวี่แวว
မမြင်ရတာ ကြာပြီ ไม่ได้เห็นนานแล้ว
ကြည့်တာ မြင်လား ดูเห็นไหม
အစအဆုံးမြင်တယ် เห็นตั้งแต่ต้นจนจบ, เห็นตลอด

မြင့် myìɲ ว. สูง sʊ̀ɰ
အတန်းမြင့်တယ် ชั้นสูง(การศึกษา)
မြင့်တဲ့နေရာ ที่สูง
ရာထူးမြင့်တယ် ตำแหน่งสูง
အိမ်မြင့်သလား บ้านสูงไหม
နေမြင့်ပြီ สายแล้ว(ตะวันสูงแล้ว)

မြင့်မြင့် สูงๆ
မြင့်မြင့်ပျံတယ် บินสูงๆ

မြင်း myìɲ น. ม้า má
မြင်းမ ม้าตัวเมีย
မြင်းဖြူ ม้าขาว
မြင်းမည်း ม้าดำ

မြင်းမြီး — หางม้า
မြင်းခွာ — กีบเท้าม้า
သမြင်းခွာ — เกือกม้า
မြင်းခွာရွက် — ใบบัวบก(คล้ายกีบเท้าม้า)
မြင်းလှည်း — เกวียนลากม้า,รถม้า
မြင်းရထား — รถม้า
မြင်းရုပ် — ตุ๊กตารูปม้า
မြင်းအား — แรงม้า(สำหรับเครื่องกล)
မြင်းပြိုင်ပွဲ — การแข่งขันม้า
မြင်းကျား — ม้าลาย
ရေမြင်း — ฮิปโปโปเตมัส,ม้าน้ำ
မြင်းခုံ — ม้านั่ง
မြင်းသူခိုး — คนขโมยม้า

မြောင်း myáñ น. ลำธาร,ท้องร่อง,ร่องน้ำ,ลำกระโดง, รางวิน lan-tha-n,thá-ŋ-rɔ̀ŋ,rɔ̀ŋ-nán, lan-krado-ŋ,ra-ŋ-rin

ရေမြောင်း — ร่องน้ำ,ทางระบายน้ำ
ရေစီးမြောင်း — ร่องน้ำไหล
မြောင်းဘေးကအိမ် — บ้านริมกระโดง
ခြံထဲကမြောင်း — ร่องน้ำในสวน
သစ်သားမြောင်း — รางวินไม้
သွတ်မြောင်း — รางวินสังกะสี

မြိုင် myaiñ น. ป่าลึก,ป่าทึบ pà-lík,pà-thíp

မြိုင်,မြိုင်ဆိုင် myaiñ,myaiñzaiñ ก. พร้อมพร้อม phrɔ̀n-phrɔ́-n

ဒီအလှူ တော်တော် မြိုင်ဆိုင်တယ်
งานบุญนี้ช่างทำอย่างพร้อมพร้อม
ဒီထမင်းစား ပွဲ မြိုင်ဆိုင်တယ်
งานเลี้ยงมีความพร้อมพร้อม
မြိုင်ဆိုင်တဲ့အလှူ งานบุญที่พร้อมพร้อม
မြိုင်ဆိုင်တဲ့ဆိုင်း วงปี่พาทย์ที่พร้อมพร้อม

မြစ် myí ก. ห้ามค้าน,ห้าม,ปราม khát-khá-n,hâ-n,pra-n

တားမြစ် — ห้ามค้าน,ห้าม
တားမြစ်ချက် — ข้อห้าม
မသွားရဘူးလို့ တားမြစ်တယ်
ห้ามค้านไม่ให้ไป
အရက်မသောက်ဖို့ တားမြစ်တယ်
ห้ามปรามไม่ให้ดื่มเหล้า

မြစ် myí น. แม่น้ำ mɛ́-nám

မြစ်ကြီး — แม่น้ำสายใหญ่
မြစ်မ — แม่น้ำสายหลัก
မြစ်ငယ် — แม่น้ำสายเล็ก
မြစ်လက်တက် — แม่น้ำสายย่อย
မြစ်ခွဲ — แม่น้ำสาขา
မြစ်မွှာ — แม่น้ำสายย่อย(เช่น คลอง)
မြစ်ရိုး — ลำน้ำ
မြစ်ဝှမ်း — ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
မြစ်စပ် — ริมน้ำ,ชายน้ำ
မြစ်ကမ်း — ริมฝั่งน้ำ
မြစ်ဆုံ — สบน้ำ
မြစ်ဆုံး — ท้ายน้ำ
မြစ်ဝ — ปากน้ำ

ရော်ဝတီမြစ် — แม่น้ำอิระวดี
သံလွင်မြစ် — แม่น้ำสาละวิน
ဆူးတွင်းမြစ် — แม่น้ำชิดวิน
စစ်တောင်းမြစ် — แม่น้ำสะโตง
ရန်ကုန်မြစ် — แม่น้ำย่างกุ้ง
ဂင်္ဂါမြစ် — แม่น้ำคงคา
ကျောက်ဖုရားမြစ် — แม่น้ำเจ้าพระยา
မဲခေါင်မြစ် — แม่น้ำโขง
နိုင်းမြစ် — แม่น้ำไนล์

မြစ် myí น. เหลน(ลำดับสาม) lɛ̀-n

မြစ်,အမြစ် myí,ʔəmyí น. ราก rá-k

သစ်ပင်မြစ် — รากต้นไม้
မြစ်မွှာ — รากฝอย
ရေသောက်မြစ် — รากแก้ว
အမြစ်ထွက်တယ် — รากงอก
အော်မြစ် — เครื่องหมายฟินทุ(.)

မြည် myi ก. ส่งเสียง sòŋ-sì-aŋ

အသံမြည်တယ် — ส่งเสียง
မနားတမ်းမြည်တယ် ส่งเสียงดังไม่หยุดหย่อน
မြည်ဟည်း — ส่งเสียงดังสนั่น
လေယာဉ်ပျံ အသံမြည်ဟည်းတယ်
เครื่องบินส่งเสียงดังสนั่น

မြည်း myí ก. ชิม chim

အရသာကို မြည်းကြည့်စမ်းပါ
จงลองชิมรสดู
ချိုလား ချဉ်လား မြည်းကြည့်ပါ
ลองชิมดูว่ารสหวานหรือเปรี้ยว

အပေါ့အငန်မြည်းတယ်
ဖိမ၁သဒီတ၁သင်္ကြံ

မြည်း myì n. ลา la:
မြည်းကလေး ลาน้อย

မြတ် mya' ก. ได้กำไร,มีกำไร
dây-kam-ray,mi:kam-ray
ငါးဆယ်ပဲ မြတ်ပါတယ် ได้กำไรเปียงห้าสิบ

မြတ် mya' ว. ประเสริฐ prasə̀:t
မြတ်တဲ့အလုပ် งานที่ประเสริฐ
မြတ်တဲ့အဖော် เพื่อนที่ประเสริฐ
မြတ်တဲ့စိတ် จิตใจที่ประเสริฐ
မြတ်တဲ့အကြံ ความคิดอันประเสริฐ
မြတ်စွာဘုရား พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ဘုရင်မင်းမြတ် พระมหากษัตริย์
မွန်မြတ် ประเสริฐ
အကျင့်ကောင်းသူကို မွန်မြတ်သူဟုခေါ်ဆိ
ผู้ประพฤติดีเรียกว่าผู้ประเสริฐ

မြတ်နိုး ชื่นชอบ
မြတ်နိုးနှစ်သက် นิยมชมชอบ

မြိတ် mye' น. มะริด(เมือง) marít
မြိတ်ငါးပိ กะปิเมืองมะริด
မြိတ်စကားအသံ สำเนียงมะริด

မြန် myañ ว. เร็ว,ไว rew,way
အတုခိုးမြန်တယ် เลียนแบบได้ไว
အခြောက်မြန်တယ် แห้งเร็ว

မြန်မြန် ไวๆ
မြန်မြန်ခိုးတယ် ตื่นไวๆ
မြန်မြန်ထတယ် ลุกไวๆ
မြန်မြန်ပြောတယ် บอกไวๆ
မြန်မြန်လုပ်တယ် ทำไวๆ

မြန်မာ myañma น. พม่า,เมียนมา,ม่าน
phamâ:,mian-ma:,mâ:n
မြန်မာပြည် ประเทศพม่า
မြန်မာလူမျိုး คนเชื้อชาติพม่า
မြန်မာစကား ภาษาพม่า(คำพูด)
မြန်မာဘာသာ ภาษาพม่า
မြန်မာနိဿယ นิสสยพม่า(บาลียกศัพท์พม่า)

အထက်မြန်မာ พม่าตอนบน
အောက်မြန်မာ พม่าตอนล่าง

မြှန်း myâñ ก. ทาบทาม thâ:p-tha:m
မြှန်းထားသည့်မိန်းမ หญิงคู่หมั้น(ทาบทามไว้)
မြှန်းထားသည့်ယောကျ်ား ชายคู่หมั้น
မေးမြှန်း ถามทาบทาม

မြှန်း myâñ ก. จร cə:n
ကြွမြှန်း จรลี
နတ်ပြည်သို့ ကြွမြှန်းကြွမြှန်း
จรลีไปสวรรค์

မြိန် myeñ ว. อร่อย,มีรสชาด ʔarɔ̀y,mi:-rót-châ:t
မြိန်ရှက် อร่อย,มีรสชาด
မြိန်အောင်စား กินให้อร่อย
စားမြိန်ရဲ့လား กินอร่อยไหม
ထမင်းစားလို့ မြိန်တယ် กินข้าวอร่อย

ချိုမြိန် หวานอร่อย
ဒီသစ်သီး ချိုမြိန်တဲ့အရသာ ရှိတယ်
ผลไม้นี้มีรสที่หวานอร่อย

မြုပ် myo' ก. จม,หมกอยู่ com,mò̀k-yù:
ရေထဲမှာမြုပ်တယ် จมน้ำ
ခေါင်းအုံးထဲမြုပ်တယ် (หัว)จมหมอน
ငွေမြုပ်နေတယ် เงินจม(สูญเปล่า)

မြို myoñ น. ครอก khrɔ̂:k
ခွေးတစ်မြို หมาหนึ่งครอก

မြို myoñ ว. หมัน,เป็นหมัน măn,pen-măn
အမြို เป็นหมัน
နွားမြို วัวเป็นหมัน
လူမြို คนเป็นหมัน
စပါးအမြို ข้าวเป็นหมัน
သင်္ဘောအမြို มะละกอเป็นหมัน
မြိုအောင် သင်းတယ် ตอนให้เป็นหมัน

မြို့ myò̰ñ ก. เคี้ยวเอื้อง khíaw-ʔía̰n
နွားမြို့တယ် วัวเคี้ยวเอื้อง
အဘိုးကြီးမြို့နေတယ် คนแก่เคี้ยวเอื้องอยู่
ကလေးမြို့နေတယ် เด็กเคี้ยวเอื้องอยู่

မွ mwà ว. ร่วน,ซุย rûan,suy

ကြေမွ ร่วนซุย
ဒီပဲလှော်မွတယ် ถั่วทอดกรอบร่วน
မြေကြေမွအောင် ဆွတယ် พรวนดินให้ร่วนซุย
မွမွကြေတယ် ป่นละเอียดๆ
မွမွရွရွကြေတယ် ป่นละเอียดเป็นผุยผง

မွေ mwè ก. **เพลิดเพลิน phlɔ̀t-phlɛn**
ဖျော်မွေပါရဲ့လာ สุขสบายไหม,เพลินไหม
မွေလျော် เพลิดเพลิน

မွေရာ mwèya น. **ฟูก,ที่นอน fù:k,thì:nɔ:n**
မွေရာ ခင်းတယ် ปูที่นอน
ပန်းမွေရာ ခင်းတယ် ปู(โรย)ดอกไม้
လဲမွေ့ရာ ฟูกยัดนุ่น

မွေး mwé ก. **เลี้ยงดู lí:ŋ-du:**
နွားကို မွေးတယ် เลี้ยงวัว
အလှမွေး เลี้ยงเพื่อความงาม (เลี้ยงไว้ประกวด)
အသက်မွေး เลี้ยงชีพ
ကျွဲမွေး เลี้ยง(เช่น เลี้ยงแขก)
ထမင်းကျွေးမွေးတယ် เลี้ยงข้าว

မွေးမြူ เลี้ยงดู,บำรุงเลี้ยง, ฟูมฟัก,ขุน(สัตว์)
မွေးမြူလွယ်တယ် เลี้ยงง่าย
မွေးမြူခဲတယ် เลี้ยงยาก
မွေးမြူသူ ผู้ฟูมฟัก
နွားမမွားကို နွားနို့ရရှိန် မွေးမြူကြသည် เลี้ยงวัวตัวเมียเพื่อได้น้ำนม

စိတ်ဝင်စားမွေး มุ่งมั่น,บ่มเพาะจิตใจ
ဆရာကောင်း စိတ်ဝင်စားမွေးကြပါ มุ่งมั่นที่จะเป็นครูดี

မွေးစား อุปถัมภ์,ชุบเลี้ยง
မွေးစားကလေး ลูกบุญธรรม
မွေးစားသား ลูกชายบุญธรรม
မွေးစားသမီး ลูกสาวบุญธรรม
မွေးစားအမေ แม่บุญธรรม
မွေးစားအဖေ พ่อบุญธรรม
အမွေစားအမွေခံအဖြစ် မွေးစားတယ် เลี้ยงเพื่อสืบมรดก

မွေး mwé ก. **คลอด,ให้กำเนิด khlɔ̀:t,hâ̰y-kam-nɛ̀:t**
မွေးသဖခင် พ่อผู้ให้กำเนิด
မွေးသမိခင် แม่ผู้ให้กำเนิด
မွေးခါစကလေး เด็กแรกเกิด
မွေးလူနာ คนไข้ที่คลอดลูก
မွေးနေ့ วันเกิด
မွေးရက် วันที่เกิด
ခွေးက မွေးတယ် หมาออกลูก
မွေးချင်း พี่น้อง(ร่วมท้อง, ร่วมถิ่นฐาน)

မွေး,အမွေး mwé,ʔəmwé น. **ขน khɔ̰n**
နှုတ်ခမ်းမွေး หนวด
မုတ်ဆိတ်မွေး เครา(ที่คาง),เคราแพะ
ပါးသိုင်းမွေး จอน,เครา(ข้างแก้ม)
မျက်ခုံးမွေး ขนคิ้ว
မျက်တောင်မွေး ขนตา
ချိုင်းမွေး ขนรักแร้
နှာခေါင်းမွေး ขนจมูก
မွေးညင်း ขนอ่อน
ဆွဲသလုံးမွေး ขนหน้าแข้ง
ကြက်သီးမွေးညင်းထတယ် ขนลุกซู่
သိုးမွေး ขนแกะ
နှုတ်ခမ်းမွေးတစ်ချောင်း หนวดหนึ่งเส้น

မွတ် mwʊ̰ ก. **โหย,อดอยาก hɔ̰:y,ʔɔ̀t-yɛ̀:k**
ငတ်မွတ် โหยหิว,อดอยาก
ဆာလောင်ငတ်မွတ်တယ် โหยหิว

မွတ် mwʊ̰ ว. **เนียน,มน nian,mɔn**
ချောမွတ် ลื่นเนียน
အသားချောမွတ်တယ် ผิวเนียน

မွတ်မွတ် มนๆ
မေးမွတ်မွတ် คางมนๆ
မေးမွတ်မွတ်လုံးလုံးကလေး คางมนๆกลมๆ

မွန် mun น. **มอญ mɔ:n**
ရှေ့ကမွန်လူမျိုး ชาวมอญโบราณ
ခေတ်မွန်လူမျိုး ชาวมอญยุคปัจจุบัน

မွန် mun ว. **ยอดเยี่ยม mʊ̀n-yìam**
มักเกิดร่วมกับ ကောင်း,မြတ် มากกว่าเกิดตามลำพัง
ကောင်းမွန် สบาย
ကောင်းမွန်စွာအိပ်ပျော် นอนหลับสบาย
အိပ်ရတာ ကောင်းမွန်တယ် นอนหลับสบาย

မွန်မြတ် ပြးသေဝိဋ္ဌ
မွန်မြတ်တဲ့လုပ်ငန်း ငါးကားကိုပြးသေဝိဋ္ဌ
မွန်မြတ်တဲ့အလုပ်တခု ငါးကိုပြးသေဝိဋ္ဌတခုခု
မွန်မြတ်တဲ့တာဝန် ဟန်ကိုကိုပြးသေဝိဋ္ဌ

မွန်း mûñ ဂ. ဩဒတ် ʔìt-ʔàt
ရေမွန်းတယ် ဩဒတ်ဟန်(ငြးသေးသမ်ဟုဟန်)
မီးခိုးမွန်းတယ် ဩဒတ်သောဟိုင်
အခန်းကျဉ်းလို့ မွန်းတယ် ဩဒတ်ငြးသေးဟောင်ကပ်

မွန်း mûñ ဂ. ကျိုင် thìaŋ
မွန်းလတ် တောနသာယ(ကော်ကမောင်း-ကျိုင်သောင်)
မွန်းတည့် ကျိုင်တရင်
မွန်းတည့်အခါ ဝေလာကျိုင်
မွန်းမတည့် ယင်းမကျိုင်
မွန်းလွဲ ပြာယ
မွန်းလွဲပိုင်း တောနပြာယ
မွန်းစောင်း ပြာယခေါ်ယ
မွန်းယိမ်း,မွန်တိမ်း ပြာယ(ကျိုင်သောင်-ပြာယသောင်)

မွမ်း mûñ ဂ. တကဆင်,ပြးသေငါပ tòk-tèŋ,pradàp
မွမ်းမ ပဋိသင်္ခဏ်,ပူဂဏ
ပြိုပြင်မွမ်းမ ပဋိသင်္ခဏ်

မှ mə̀ ပ. တိုင်ကတည်း,ကတည်း tâŋ-tè:,cà:k
နံနက် ၆ နာရီမှ စတယ် ဆောင်းတိုင်ကတည်း ၆ ဆောင်းသောက်
ပုန်းနေရာမှ ထွက်လာတယ် ဝေါကပြာကဆိုက်ကပ်
ထိုနေ့မှစ၍ ပြာပြီးကတည်း
အခုမှလာတယ် ပြာကတည်းကိုယ်တိုင်
ဒီနေ့မှ သွားတယ် ဆောင်းသောက်ပြီ
နောက်မှလိုက်လာတယ် ပြာကပြာသောင်
ကြွမှရသောသကြား ဟန်ကိုကိုပြးသေဝိဋ္ဌ
ဒီတော့မှ ပြာကတည်း
အမြင့်မှကျတယ် ပြာကပြာသောင်
သန့်ရှင်းမှ သွားကခိုင်မာမယ်
ပြာသောင်ကပြာသောင်ကပြာသောင်
ပြာကတည်းကိုယ်တိုင်

မှ..အထိ,မှ..ထိ တိုင်ကတည်း..ကတည်း
ပထမတန်းမှ တတိယတန်းအထိ
ပြာသောင်ကပြာသောင်
(၁)ဆွန်းမှ (၂)ဆွန်းထိ သောက်ပါ
ပြာသောင်ကပြာသောင်

မှ mə̀ ပ. ဇး cà?
တခုတော့ လုပ်ကြမှပဲ ဇးသောင်ကပြာသောင်
ကြည့် ပြာသောင်

မှ mə̀ ပ. ဇး,ကတည်း,ကိုယ်တိုင် lə:y,thâw-nán,nâŋ-ʔə:ŋ,kɔ̀tɔ̀:-mìa
ကျနော် ဘယ်သူ့ကိုမှ မကူညီဘူးဖြစ်ပါသောင်
မည်သူမှ မတွေ့ဘူး ပြာသောင်
ဘယ်မှ မသွားဘူးလား ပြာသောင်
ဘာအရသာမှ မရှိဘူး ပြာသောင်
ဘယ်နိုင်ငံမှ မရောက်ဖူးဘူး
ပြာသောင်ကပြာသောင်
ဘာအစီအစဉ်မှ မရှိဘူး ပြာသောင်
အသုံးမှ မလိုတာ ပြာသောင်
ထိုကန်မှ ရေကိုသောက်ပါ ဆောင်းသောက်ပြီ
ဘယ်သူမှ မရှိဘူး ပြာသောင်
ဆရာတောင်မှ နားမလည်ဘူး
ပြာသောင်ကပြာသောင်
ရှေ့လကမှ လာယူမယ် ဆောင်းသောက်ပြီ
ပြန်လာမှ ရေချိုးမယ်
ပြာသောင်ကပြာသောင်
အကောင်းမှ လိုချင်တယ် ပြာသောင်
ရေတွင်းနက်နက်ကြီးတစ်တွင်းတူးမှဖြစ်မယ်
ပြာသောင်ကပြာသောင်
သူအသံပျောက်သွားမှ ကျွန်တော်တို့
- ထွက်လာကြသည်
ပြာသောင်ကပြာသောင်

မှာ mə̀a ဂ. ပြး sàŋ
ထမင်းကို မှာတယ် ပြးသောင်
သူ့ကိုလာဖို့မှာတယ် ပြးသောင်
အဲဒီဟာမမှာပါဘူး ပြာသောင်
အမေ ရေချိုးဖို့ မှာတယ် ပြးသောင်
ဒီစာအုပ် သူမှာလို့ ဝယ်လာတယ်
ပြာသောင်ကပြာသောင်
ခင်ဗျားစွေးသွားရင် ကျနော် စာအုပ်
- မှာချင်တယ်
ပြာသောင်ကပြာသောင်

မှာ mə̀a ပ. ဟိ,မြ thîː,mìa
ရှေ့မှာ ပြာသောင်
နောက်မှာ ပြာသောင်
အပေါ်မှာ ပြာသောင်
အောက်မှာ ပြာသောင်
ညာဘက်မှာ ပြာသောင်
ဘယ်ဘက်မှာ ပြာသောင်

အပြင်မှာ ที่ข้างนอก
အထဲမှာ ที่ข้างใน
အမှောင်ထဲမှာ ที่ในความมืด
အိပ်မက်ထဲမှာ ที่ในความฝัน
ရေအိုးနောက်မှာ ที่หลังโอ่งน้ำ
အိမ်မှာ ที่บ้าน
ရွာတစ်ရွာမှာ ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง
ကောင်းကင်မှာ บนท้องฟ้า
မိုးပေါ်မှာ ที่บนท้องฟ้า
ဒီမှာ ရှိတယ် มีอยู่ที่นี่
ထိုင်းနိုင်ငံမှာ နေတယ် อยู่ที่ประเทศไทย
ဘုရားမှာ ပန်းလှူထားတယ် ถวายดอกไม้ไว้ –ที่หน้าพระพุทธรูป
ခေါင်းမှာ ပန်းပန်ထားတယ် แซมดอกไม้ไว้ที่หัว
လက်ထဲမှာ ခဲတံရှိတယ် ที่ในมือมีดินสอ
ဘယ်မှာလဲ ที่ไหน
ဘယ်အချိန်မှာ เมื่อเวลาไหน
မနက်ခင်းမှာ ในตอนเช้า
ဆရာရှေ့မှာ ပြောတယ် พูดต่อหน้าครู
ကျနော်မှာ ကူညီမဲ့သူ မရှိဘူး ผมไม่มีคนที่จะช่วย
သူမှာ အဖေရှိသလား เขามีพ่อไหม (พ่อเขายังอยู่ไหม)
ကျမမှာ ငွေရှိတယ် ฉันมีเงิน(เงินมีที่ฉัน)
ငါ့ကိုတွေ့မှာ မဟုတ်ပါဘူး ไม่ใช่มาพบฉัน (ที่จะพบฉันนั้นไม่ใช่)
ဒီအထုပ်မှာ စာအုပ်ပါတယ် ที่ห่อนี้มีหนังสือ
အရွက်မှာ ပုံအမျိုးမျိုးရှိတယ် ใบไม้มีหลายรูปแบบ
ထိုကြောင်၏အမည်မှာ ရွှေဝါ ဖြစ်ပါသည် ชื่อของแมวตัวนั้นคือเชววา
ငှက်မှာ ဦးခေါင်း ကိုယ်နဲ့ အမြီးရှိတယ် นกมีหัว ลำตัวและหาง
စေတီတော်၏ဥဿတော်မှာ ၃၂၆ပေ ရှိသည် เจดีย์มีความสูง 326 ฟุต
အလံတိုင်မှာ အလံကို တင်ထားပါတယ် เชิญธงไว้ที่เสาธง
ထိုသို့အခေါ်ခံရခြင်းမှာ ตามที่ได้รับการเรียกร้องนั้น..
ငှက်ပျောဖီးတစ်ဖီးမှာ ငှေးလုံးပေါင်းများစွာ ပါတယ် กล้วยหนึ่งหวีมีลูกห้าลูกเท่านั้น

မှာ mà ป. จะ cà?

ดู မယ် "จะ"

ဘယ်သွားကြမှာလဲ จะไปที่ไหนกัน
သွားဆုံးမှာလား จะไปอีกหรือ
သွားမှာ သေချာလား จะไปแน่หรือ
ကျတော့မှာပဲ จะตกแล้ว
ခွေးစားတော့မှာပဲ หมาจะกินแล้ว
ဝမှာ ကြောက်တယ် กลัวว่าจะอ้วน
ငွေကို သူခိုးခိုးမှာ ကြောက်တယ် กลัวขโมยจะขโมยเงิน

မှား mâ ว. ผิด phìt

လမ်းမှား ผิดทาง,หลงทาง
လွဲမှား ผิดพลาด,หลงผิด
လွဲမှားနေသောအယူ การยึดอยู่กับความหลงผิด
အထင်မမှားနဲ့ อย่าคิดผิด
ခဏခဏမှား ผิดบ่อยๆ
မှားပြီး ထပ်မှားတယ် ผิดแล้วผิดซ้ำอีก
သူပြောတာ မှားတယ် เขาพูดผิด
ကြံမှား คิดผิด
ပြောမှား พูดผิด
ပြုမှား ทำผิด
သူများစကားအတိုင်းလုပ်ရင် – မှားတတ်တယ် ถ้าทำตามคำพูดของคนอื่นมักผิดได้

မှိ hmi ก. ผึ้ง,อิง phiŋ,?iŋ

တံခါးမှာ မှိထိုင်တယ် นั่งผึ้งประตู
နံရံမှာ မှီရပ်တယ် ยืนผึ้งฝา
အပင်မှာမှီတယ် ผึ้งต้นไม้
ပါဠိကို မှီတယ် อิงบาลี
မှီဝဲ ใช้(ยังชีพ)
မှီခို ผึ้งผึ้ง
အစ်ကိုကို မှီခိုတယ် ผึ้งผึ้งพี่ชาย
အဖေ၏အရိပ်အောက်၌ မှီခိုသည် ผึ้งผึ้งใต้ร่มเงาของพ่อ

မှု hmù ก. สะทกสะท้าน,หวั่นไหว

sa-thók-sa-thán,wàn-wăy

ကျွန်တော် မမှုပါ ผมไม่หวั่นไหว
ကျွန်တော်စာမေးပွဲကျလဲ မမှုဘူး แม้ผมสอบตก ก็ไม่สะทกสะท้าน

မှု hmù ป. การ,ความ ka-n,khwa-n

ရေပေးမှု การบริการน้ำ
ရေနှုတ်မှု การให้น้ำ(นักมวย,ไก่ชน)
စီမံခန့်ခွဲမှု การจัดแบ่ง(งาน)
တင်ပြမှု การเสนอ(รายงาน)

တင်ဆက်မှု — การเสนอ,ประกาศ (ข่าว,การแสดง)
ကုသိုလ်ကောင်းမှု — กิจกรรมการกุศล
သယ်ယူပို့ဆောင်မှု — การขนส่ง
ခေါင်းဆောင်မှု — การนำ,การนำพา
စာအုပ်ဖိုးတောင်းမှု — การขอค่าหนังสือ
အဆင်မပြေမှု — ความไม่สะดวกสบาย
အသက်မွေးမှု — การเลี้ยงชีพ,การดำรงชีพ
ယဉ်ကျေးမှု — วัฒนธรรม,ความสุภาพ
လောင်းကစားမှု — การเล่นการพนัน
တောင်းပန်မှု — การขอโทษ,การขอความกรุณา
ကောင်းမှု — ความดี,บุญกุศล
ကြိုးပမ်းမှု — ความเนียรพยายาม
ယုံကြည်မှု — ความเชื่อถือ
တန်းတူညီတူရှိမှု — ความเสมอภาค
ညီညွတ်မှု — ความสามัคคี
စည်းလုံးညီညွတ်မှု — ความสามัคคีกลมเกลียว
လွတ်လပ်မှု — ความอิสระ,เสรีภาพ
တရားမမှု — คดีแพ่ง
ရာဇဝတ်မှု — คดีอาญา
ဘိန်းဖြူမှု — คดีผงขาว

မှူး,အမှူး mṵ́,ʔəmṵ́ น. หัวหน้า,ผู้กำกับ hŭa-nâ:, phû:-kam-kàp
မဟာဌာနမှူး — คณบดี
မှူးမတ် — รัฐมนตรี,อำมาตย์
ရှေ့တန်းတိုက်စစ်မှူး — กองหน้า,ศูนย์หน้า(ฟุตบอล)
တံခါးမှူး — นายทวาร
လေယာဉ်မှူး — กัปตันเครื่องบิน
ဥယျာဉ်မှူး — คนดูแลสวน

မြေး mjé ก. หรี่,ปรือ rì:,prì:
မျက်လုံးမြေး — ตาตี่,หรี่ตา
မြေးကန့်အိပ် — ผลอยหลับ
မြေးအိပ် — หลับตาปรือ, หลับตากระต่าย

မှဲ့ mjɛ̀ น. ไฝ,ขี้แมลงวัน făy,khî:-malɛ:ŋ-wan

မြော် mjɔ̀ น. ไสยศาสตร์,เวทมนตร์ săy-yasà:t, wé:t-mon
မြော်ဆရာ หมอมนต์,พ่อมด,หมอผี

မြော် mjɔ̀ น. จอก,แหน cɔ̀:k,nɛ́:
ရေမြော် จอก,แหน

မြောရှံ့,မြောရှံ့တော် mjɔ̀yoṵ́,mjɔ̀yoṵ́dɔ น. ป่า pà:

မြို mjo น. เห็ด,รา hèt,ra:
မြိုခွေ — เห็ดตอง
မြိုတက် — ขึ้นรา
မြိုလို ပေါက်နေတာပဲ — งอกราวดอกเห็ด(มีมากมาย)
မြိုကြက်တောင် — ชื่อเห็ดชนิดหนึ่ง
မြိုစော်နံ့ — กลิ่นอับ(ขึ้นรา)

မျက် mjɛʔ น. เหลือบ lìap
မျက်ကိုက်တယ် เหลือบกัด

မြောက် mjɔʔ ก. คว้า khwâ
မြောက်အိပ် — นอนคว้า
ကားမြောက် — รถคว้า
သပိတ်မြောက် — คว้าบาตร,ประท้วง
ကြာမြောက်ကြာလန့် — บ้วคว้าบ้วหงาย
မျက်စိမြောက် — ตาตา(อยู่ต่อหน้า)
ရှေ့မြောက်,မျက်မြောက် — ต่อหน้า
ရှေ့မြောက်မှာပြောတယ် — พูดต่อหน้า
ကျားရှေ့မြောက်လျက်လဲတယ် ล้มคว้าเบื้องหน้าเสือ(ไม่รอดแน่)

မှင်စာ mjiñza น. ฝี phĭ:
မှင်စာ ခြောက်တယ် — ฝีหลอก

မှင်တက်မိ mjiñtɛʔmi ก. ตกตะลึง tòk-talɨŋ
သရဲမြင်လို့ ကြောက်ပြီး မှင်တက်မိနေတယ် ตกตะลึงเพราะเห็นผี

မြောင် mjɔ̀ñ ว. มืด mĭ:t
မြောင်ပြီ — มืดแล้ว
မြောင်ပျပျအချိန် — เวลามืดสลัว(ตอนค่ำ)
ညနေမြောင်စ — ตอนหัวค่ำ
မြောင်ခြင်း — ความมืด
အမြောင် — ความมืด
အမြောင်ခန်း — ห้องมืด
မြောင်ခိုဈေး — ตลาดมืด

မြို့ mjo̰ ก. เหม่อ,ซึม mɛ̀:,sɨ́m
ထိုင်မြို့ — นั่งเหม่อลอย,นั่งซึม
ရပ်မြို့ — ยืนเหม่อ
ဘာမြို့နေတာလဲ — เหม่ออะไรอยู่หรือ

မွိုင်း ɱə̀iñ น. ควัน khwan

မွိုင်း ɱə̀iñ ว. หม่น mòn
အရောင်မွိုင်း สีหม่น

မှည့် ɱɛ̀ ก. ตั้ง tâŋ
နာမည်မှည့်တယ် ตั้งชื่อ

မှည့် ɱɛ̀ ว. สุก sùk
အသီးမှည့် ผลไม้สุก
သွေးသီးမှည့် แตงสุก
သရက်သီးမှည့် มะม่วงสุก
သင်္ဘောသီးမှည့် มะละกอสุก
ပြည်မှည့် หนองสุก(จวนแตก)

မှတ် ɱaˀ ก. จำ,จดจำ,จดบันทึก,นึก
cam,còt-cam,còt-ban-thɨ́k,nɨ́k
မှတ်ဉာဏ် ความจำ
လက်မှတ် ตั๋ว,บัตร
မှတ်စု,မှတ်စုစာ สมุดบันทึก
မှတ်စုစာအုပ် สมุดบันทึก
ပစ်မှတ် เป้าวิ่ง
မတ်ထား จองไว้
မှတ်ထားပါ โปรดจำไว้
မမှတ်နိုင်ဘူး จำไม่ได้
ဘာခက်တာမှတ်လို့ จำยากตรงไหน
ငါက မင်းသေတ္တာ မှတ်နေတယ် ข้านึกว่าเป็นกระเป๋าของเอ็ง
ငါ့ကို မစွမ်းမသန် မှတ်နေလား นึกว่าข้าไร้ความสามารถรึ

မှတ်တိုင် หลักป้าย(ป้ายรถเมล์)
မှတ်ပုံ ทะเบียน
မှတ်ပုံတင် บัตรประชาชน, บัตรประจำตัว
ကားမှတ်ပုံတင် ทะเบียนรถ

မှတ်တမ်း บันทึก
အိန္ဒိယခရီးစဉ်မှတ်တမ်း บันทึกการเดินทางไปอินเดีย

မှတ်မိ จำได้
မှတ်မိလား จำได้ไหม
မှတ်မိတယ် จำได้
မမှတ်မိဘူး จำไม่ได้
မျက်နှာမှတ်မိတယ် จำหน้าได้

မှတ်ချက် ɱaˀchɛˀ น. ความเห็น,ข้อสังเกต
khwaːɱ-hěn,khɔ̂ː-sàŋ-kɛ̀ːt
မှတ်ချက်ချတယ် ลงความเห็น

မှိတ် ɱeˀ ก. หลับ(ตา),ปิด(ไฟ) làp,pìt
မျက်စိမှိတ်တယ် หลับตา,ตาย(สา.)
မီးမှိတ်တယ် ปิดไฟ

မှုတ် ɱoˀ ก. เป่า páw
ဖုန်ကို မှုတ်တယ် เป่าฝุ่นละออง
စီပေါင်း မှုတ်တယ် เป่าลูกโป่ง
သားရေကွင်း မှုတ်တယ် เป่าหนังยาง
ကျွဲချိုမှုတ်တယ် เป่าเขาควาย
နဲ့မှုတ်တယ် เป่าปี่แน
ပလွေမှုတ်တယ် เป่าขลุ่ย
ခရာမှုတ်တယ် เป่านกหวีด
မန္တန်မှုတ်တယ် เป่ามนต์,เป่าคาถา
မီးမှုတ်တယ် เป่าไฟ(ตับตะเกียง)

မှုတ်,မဟုတ်လား ɱoˀ,ɱəhoˀlâ ก. ไม่ใช่รึ,ไหมล่ะ
ɱâɰ-châɰ-rí?,ɱăɰ-lâ?
ခေတ်မီတယ် မှုတ်လား ทันสมัยไหมล่ะ

မှုတ် ɱoˀ น. กระบวย krabuay
အုန်းမှုတ် กระบวยกะลามะพร้าว
ရေမှုတ် กระบวยตักน้ำ

မှန် ɱañ น. กระจก kracòk
မျက်မှန် แว่นตา
မှန်မီးအိမ် ตะเกียงโป๊ะ(มีกระจกครอบ)
မှန်ဘီလူး แว่นขยาย
မှန်တင်ခုံ โต๊ะส่องกระจก (อย่างโต๊ะเครื่องแป้ง)
တရုတ်ကပ်မှန် กระจกบานเกล็ด

မှန် ɱañ ว. ถูกต้อง,จริง,ตรง,ถูก,โดน
thùːk-tɔ̀ŋ,ciŋ,troŋ,thùːk,doːn
အမြင်မှန် มองถูกต้อง
လမ်းမှန် ถูกทาง
လမ်းမှန်အောင်လုပ်ပါ ทำให้ถูกทาง (ประพฤติให้ถูกต้อง)
သေနတ်မှန် โดนปืน
အချိန်မှန်စား กิน(ข้าว)ตรงเวลา

အခြိုန်မှန်မှန်မစားဘူး ကိုယ်ဝါးမလိုက်နာဘူး
အခြိုန်မှန်သူ စည်းကမ်းလိုက်နာသူ
သူပြောတာ မှန်တယ် သူပြောတာမှန်ကန်တယ်
မှန်ပါ ဘုရား ဘုရားမှန်ကန်ပါ
(ဘုရားကိုသုံးနှုန်းသည်)
ဓမ္မတာ မှန်တယ် ဓမ္မတာမှန်ကန်တယ်

မှန်မှန် ပုံမှန်
မှန်မှန်ပြောပါ ပုံမှန်ပြောပါ
ညအိပ်ရာဝင်တိုင်း မှန်မှန်သွားတိုက်ပါ
ညအိပ်ရာဝင်တိုင်း ပုံမှန်သွားတိုက်ပါ

မှန်ကန် မှန်ကန်
မှန်ကန်စွာ မှန်ကန်စွာ
တွေးခေါ်မှုမှန်ကန်တယ် တွေးခေါ်မှုမှန်ကန်တယ်

မှန်း ḿâñ ก. คาดคะเน,กะ khâ-t-khane:,kà?

မှန်းဆ ခန့်မှန်း
မှန်းခြေထက်ပို ခန့်မှန်းခြေထက်ပို
မှန်းရွယ် ခန့်မှန်း
မှန်းကြည့် ခန့်မှန်းကြည့်
မှန်းကြည့်စမ်း အသက်ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ
ခန့်မှန်းကြည့်စမ်း အသက်ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ
ဒီအိမ်ဆောက်တာ လေးသိန်းကျမယ်လို့
- မှန်းတယ်
ဒီအိမ်ဆောက်တာ ခန့်မှန်းလေးသိန်းကျမယ်လို့
ဘာလုပ်ရမှန်း မသိသေးဘူး
ဘာလုပ်ရမှန်း မသိသေးဘူး
ဘာပုံဆွဲရမှန်းမသိလို့ ထိုင်စဉ်းစားနေတာပါ
ဘာပုံဆွဲရမှန်းမသိလို့ ထိုင်စဉ်းစားနေတာပါ

မြိန် mḭ̰ñ ว. สลัว,หม่น,หมอง salŭa,mòn,mɔ̆:ŋ

မီးရောင်မြိန်တယ် မီးရောင်မှိန်တယ်
လရောင်မြိန်တယ် လရောင်မှိန်တယ်
စိန်အရောင်မြိန်တယ် စိန်အရောင်မှိန်တယ်
တန်ခိုးမြိန်တယ် တန်ခိုးမှိန်တယ်

မြိန်း mḭ̰ñ ก. เคล้ม,งีบ khlɔ́:m,ŋḭ̂:p

မြိန်းနေတယ် မှိန်းနေတယ်
နေမကောင်းလို့ မြိန်းနေတာပါ၊ မအိပ်ပါဘူး
နေမကောင်းလို့ မှိန်းနေတာပါ၊ မအိပ်ပါဘူး

မြိန်း mḭ̰ñ น. ฌวก chamùak ม.

မြိန်းနဲ့ထိုးဖမ်းတယ် မှိန်းနဲ့ထိုးဖမ်းတယ်

မျှန် mḭ̰oñ ว. ม้ัว,หมอง mua,mɔ̆:ŋ

မျက်စိမျှန်တယ် မျက်စိမှုန်တယ်
မှန်မျှန် မှန်မှုန်
စာလုံးမျှန် စာလုံးမှုန်
မျက်နှာမျှန် မျက်နှာမှုန်

မျှန်,အမျှန် mḭ̰oñ,ʔəmḭ̰oñ น. ละออง la?ɔ:ŋ

မြူမျှန် မြူမှုန်

မျှန့် mḭ̀oñ น. ผง phŏŋ

ဖုတ်မျှန့် ဖုတ်မှုန့်
ခရုခွံမျှန့် ခရုခွံမှုန့်
ဂျုံမျှန့်,ဂျုံမျှန့်ညက် ဂျုံမှုန့်,ဂျုံမှုန့်ညက်
ဝတ်ဆံမျှန့် ဝတ်ဆံမှုန့်
မျက်နှာချေမျှန့် မျက်နှာချေမှုန့်
ယမ်းမျှန့် ယမ်းမှုန့်
ဆေးမျှန့်ကြီး ဆေးမှုန့်ကြီး
အချိုမျှန့် အချိုမှုန့်
နနွင်းမျှန့် နနွင်းမှုန့်
ပဲမျှန့် ပဲမှုန့်
နို့မျှန့် နို့မှုန့်
မုန့်မျှန့် မုန့်မှုန့်
အာဒိလွတ်မျှန့် အာဒိလွတ်မှုန့်
ဆပ်ပြာမျှန့် ဆပ်ပြာမှုန့်
ငရုတ်သီးမျှန့် ငရုတ်သီးမှုန့်
ဆန်လျော်မျှန့် ဆန်လျော်မှုန့်
ကော်ဖီမျှန့် ကော်ဖီမှုန့်
လွှစာမျှန့် လှည်းစာမှုန့်
အမျှန့်ကြိတ်တယ် အမှုန့်ကြိတ်တယ်
အမျှန့်နယ်တယ် အမှုန့်နယ်တယ်
မျှန့်မျှန့်ညက်ညက် မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်

မြွေ mwe น. งู ŋu:

မြွေဟောက် မြွေဟောက်
မြွေပွေး မြွေပွေး
ငန်းမြွေ ငန်းမြွေ
မြွေစိမ်း မြွေစိမ်း
မြွေပါးပျဉ်း မြွေပါးပြား
မြွေကိုက် မြွေကိုက်
မြွေပေါက် မြွေပေါက်
မြွေအလမွာယ် မြွေအလမ်းမာယာ

မြွေပွေး ခဲးပိုက် ပိုက်တယ်
ဒူးလှမ်းပြီးဖမ်းပိုက်တယ်
မြွေမသေ တုတ်မကျိုး
မြွေမသေ တုတ်မကျိုး
(ပြဿနာကို ပြဿနာမဖြစ်အောင် ဖြေရှင်းသည်)

မြွေပါ mweba u. ผ้งพอน phaŋ-phɔ:n

မြွက် mywɛ' ก. ตวัส,กล่าว trat,klà:w
မြွက်ဆို,မြွက်ကြား ตวัส
မြတ်စွာဘုရား မြွက်ကြားတော်မူသည်
พระพุทธองค์ทรงตวัส

မျှ mjà ก. (แบ่ง)ปัน pan
ဝေမျှ แบ่งปัน
ဒီမုန့်ကိုမျှစား:ပါ จงแบ่งปันขนมกันกิน
ဒီပိုက်ဆံကို မျှယူပါ จงแบ่งปันเอาเงินไป
အမျှ ส่วนบุญ,ส่วนแบ่งปัน
အမျှဝေတယ် แผ่ส่วนกุศล
အညီအမျှ แบ่งเท่ากัน
အညီအမျှစား:ပါ จงกินเท่าๆกัน

မျှ,မှ mjà,mjà ป. เฬียง phiaŋ
ဤမျှခဲးသည် ขมเฬียงนี้,ขมขนาดนี้
အနည်းငယ်မျှ เฬียงเล็กน้อย
ဘာမျှဝင်မပြောရဲ ไม่กล้าเข้ามาพูดอะไร

မျှတ mjàtà ว. เท่าเทียม,พอเฬียง
thâw-thiam,phɔ:-phiaŋ
မျှတခံစား: เห็นอกเห็นใจ(รู้สึกอย่างเดียวกัน)
မျှတအောင် ဝေငှစား:ကြသည်
แจกกันกินอย่างเท่าเทียม
အာဟာရမျှတအောင် စား:ပါ
จงกินอาหารให้เฬียงพอ

မျှား mjâ ก. ล่อ,ตก(ปลา) lɔ̀:,tɔ̀k
ငါးမျှား ตกปลา(ล่อปลา)
ငါးမျှားချိတ် ตะขอเบ็ด
ငါးမျှားတံ ก้านเบ็ด
ငါးမျှားစာ เหยื่อตกปลา
ဒီနေရာမှာ ငါးမမျှား:ရ ห้ามตกปลาที่นี่
မိန်းကလေးကို မျှား:ခေါ်တယ်
หลอกล่อสาว,อ่อยสาว(ตกเหยื่อสาว)

မျှော mjɔ̀ ก. ลอย,ปล่อยให้ลอย lɔ:ŋ,plɔ̀ŋ-hâŋ-lɔ:ŋ
လှေကို ရေထဲမှာမျှောတယ်
ลอยเรือในน้ำ
သစ်ရွက်ကို ရေထဲမှာမျှောတယ်
ลอยใบไม้ในน้ำ
ရေထဲမှာ ဆီမီး:မျှော၍ ဘုရား:ပူဇော်တယ်
ลอยประทีปในน้ำเพื่อบูชาพระพุทธเจ้า

မျှော် mjɔ̀ น. ปลิง pliŋ
မျှော်သွေး:စုပ်တယ် ปลิงดูดเลือด
မျှော်တွယ်တယ် ปลิงเกาะ
မျှော်လို တွယ်နေတယ် เกาะติดเหมือนปลิง

မျှော် mjɔ̀ น. ยางยืด jaa-jɯ́:t
မျှော်ကွင်း ยางวง
မျှော်ကွင်းနဲ့ပစ်တယ် ยิงด้วยยางวง
မျှော်ကြိုး เส้นยางยืด
ဘောင်းဘီမျှော် ยางยืดกางเกง

မျှော် mjɔ̀ ก. เฝ้าคอย,เฝ้าดู fâw-khɔ:ŋ,fâw-du:
မျှော်ခေါ် รอคอย,คาดหวัง
စောင့်မျှော် รอคอย
အစ်ကိုကို မျှော်နေတယ် เฝ้าคอยพี่ชายอยู่
ဖုန်းမျှော်တယ် คอยโทรศัพท์
မျှော်စင် หอคอย
ရှုမျှော်ခင်း ทิวทัศน์

မျှော်ကြည့် เฝ้าดู
သူစား:နေသည်ကို မျှော်ကြည့်သည်
เฝ้าดูเขากินข้าวอยู่

မျှော်လင့် เฝ้าหวัง,เฝ้ารอ,รอท่า
အလုပ်ရဘို့ မျှော်လင့်တယ်
เฝ้าหวังว่าจะได้งาน
သူ အခြိန်မီရောက်ပါ့မလို့ မျှော်လင့်ရတယ်
หวังว่าเขาจะมาทันเวลา
ကျမ ရှင့်ရဲ့မေတ္တာကို မျှော်လင့်ပါတယ်
ดิฉันเฝ้ารอคอยความเมตตาจากคุณ

မျှင် mjiñ น. เคย(กุ้งเส้นค้าย) khɔ:ŋ
မျှင်ငါးပိ กะปิเยื่อเคย

မျှင်,အမျှင် mjiñ,ʔəmjiñ น. เส้นใย sên-jay ม.
ချည်မျှင် เส้นด้าย,เส้นใย
ကြာချည်မျှင် ใยบัว
ပင့်ကူမျှင် เส้นใยแมงมุม

ကျပ်ခိုးမျှင် ใยเขม่าควัน

မျှစ် mṵyi̱ʔ น. หน่อไม้ nɔ̀:mấy
မျှစ်ချဉ် หน่อไม้ดอง,หน่อไม้ส้ม
မျှစ်ခြောက်ဟင်း แกงหน่อไม้แห้ง

မြူ mṵyu ก. กล่อม klɔ̀m
ချော့မြူ กล่อม(ปลอบกล่อม)

မြေး,အမြေး mṵyê,ʔəmṵyê น. เชื่อบาง ʧîa-ba:ŋ
ကင်းမြေး หยากไย่

မြောက် mṵyɔ̱ʔ ก. ชู,ยก,ประจบ chu:,yók,pracòp
လက်မြောက် ยกมือ,ชูมือ
အမြောက်ကြိုက် ชอบการเยินยอ,บ้ายอ
မြောက်ပြော พูดยกย่อง,พูดเยินยอ
သူ မြောက်စား‌တယ် เขาประจบกิน

မြောက်ပင့် ยกยอ,ประจบ
မြောက်ပင့်၍ပြောသောစကား คำพูดประจบ

မြောက်ပေး ยุยง
ရန်ဖြစ်အောင် မြောက်ပေးတယ်
ยุยงให้เป็นศัตรู

မြောက်စား ส่งเสริม,สนับสนุน
သူရဲကောင်းမျာ‌းကို မြောက်စား‌တယ်
ส่งเสริมผู้กล้า
မိဘမျာ‌းသည် တော်တဲ့သား‌သမီး‌ကို
- မြောက်စား‌တယ်
พ่อแม่สนับสนุนลูกๆที่เก่ง

မြောက် mṵyɔ̱ʔ ก. คูณ khu:n
၂ နဲ့ ၂ မြောက်ပြီး ၄ ရတယ် 2 คูณ 2 เป็น 4

မြွေတ် mṵyaiʔ ก. ลน lon
မီးမြွေတ် ลนไฟ
ကြက်ကို မီးမြွေတ်တယ် เอาไฟลน(เนื้อ)ไก่

မြှင့် mṵyîn ก. ทำให้สูง,ยกขึ้น,เลื่อนขึ้น
tha:-hâ̱y-sʊ́ŋ,yɔ́k-khîn,lîan-khîn
အဆင့်အတန်းမြှင့်ခြင်း การยกระดับขึ้น
စက်ကုန်မြှင့်တယ် เร่งเครื่องเต็มที่
ချီးမြှင့်ပေး‌တယ် ให้ความยกย่อง
ရာထူးမြှင့် เลื่อนตำแหน่ง

မီးစာကို မြှင့်တင်လိုက်‌တယ်
ไขไส้ตะเกียงให้สูงขึ้น

မြောင် mṵyɔ̀ŋ̃ ก. เกาะติด,แนบข้าง
kɔ̀ʔ-tìt,nɛ̂:p-khâ:ŋ
အိမ်မြောင် จิ้งจก(ตัวเกาะบ้าน)
မယား‌ကိုမြောင်နေ‌တယ်
เกาะเมียอยู่(พึ่งเมีย)
မယား‌မြောင်ထား‌တယ်
มีเมียน้อย
သူ့အလုပ်မရှိလို့ ကျောင်းမှာ
- ကပ်မြောင်နေ‌တယ်
เขาไม่มีงานทำ จึงเกาะอยู่กับวัด

မြောင့်,အမြောင့် mṵyɔ̀ŋ̃,ʔəmṵyɔ̀ŋ̃ น. ชิ้น chín
(เป็นชิ้นยาวๆ)
ငါးခြောက်တစ်မြောင့် ปลาแห้งหนึ่งชิ้น
လိမ္မော်သီးတစ်မြောင့် ส้มหนึ่งชิ้น
သင်္ဘောသီးတစ်မြောင့် มะละกอหนึ่งชิ้น

မြှုပ် mṵyo̱ʔ ก. หมก,ฝัง,จม mòk,făŋ,com
မြေမြှုပ် หมกดิน,ฝังดิน
အလောင်းကိုမြှုပ် ฝังศพ
သင်္ဘောမြှုပ် จมเรือ
ငွေကို ဘိုတဲ့ထောင့်မှာပဲ မြှုပ်ထား‌လိုက်ပါ
หมกเงินไว้ที่มุมกระท่อมหลังนั้น
ဒီကြွက်သေကောင်ပုပ်ကိုမြေမြှုပ်ပစ်ပါ
ฝังหนูตายเน่าตัวนี้เสีย

မြှုပ်,အမြှုပ် mṵyo̱ʔ,ʔəmṵyo̱ʔ น. ฟอง fɔ:ŋ
ရေမြှုပ် ฟองน้ำ

မြှိုး mṵyôʊ̃ น. ลอบดักปลา lɔ̂:p-dàk-pla:

မွှ mṵwà ก. พรวน,ร้อ phruan,rɔ́:
မြေကိုမွှ พรวนดิน
သဲကိုမွှတယ် พรวนทราย
သူခိုး အဝတ်တွေကို မွှသွား‌တယ်
ขโมยรื้อเสื้อผ้า

မွှား mṵwâ น. สิ่งเล็กๆ,จุลินทรีย์
sìŋ-lék-lék,cùlin-si:
ပိုးမွှား แมลง
ရောဂါပိုးမွှား เชื้อโรค
ကြိုတ်မွှား ดาวเคราะห์น้อย

ခွေးမွား เห็บหมา

မွေ mwe ก. คน,ช่วง,ร้อ khon,chon,rɔ́:
ဘိလပ်မြေနဲ့သဲကိုမွေတယ်
ผสมปูนซีเมนต์เข้ากับทราย
ထမင်းဆိုးကိုမွေတယ် คนข้าว
ကော်ဖီကိုဇွန်းနဲ့မွေတယ် ชงกาแฟด้วยช้อน
ကြိုဟ်မွေ มีเคราะห์ร้าย,ดวงซวย
သူကြိုဟ်မွေလို့ ငွေကုန်တယ်
เขาหมดเงินเพราะดวงซวย
သူခိုး အိတ်ထဲက ပစ္စည်းတွေမွေသွားတယ်
ขโมยร้อยของในกระเป๋า

မွေး mwê ว. หอม hɔ̆:m
ရေမွေး น้ำหอม
ဆပ်ပြာမွေး สบู่หอม
အနံ့မွေးတယ် กลิ่นหอม
ဟင်းမွေးတယ် แกงกลิ่นหอม
ပန်းမွေးတယ် ดอกไม้หอม
သူပိုးကို မွေးတယ် หอมแก้มเขา
ကလေးကို မွေးတယ်หอมเด็กน้อย

မွတ် mun ว. ละมุน lamun
မန်ကျည်းသီးမွတ်တယ် มะขามรสละมุน
သရက်သီး မွတ်တယ် มะม่วงรสละมุน

မွတ် mun ว. คล่อง,(หมุน)ตื้ว khlɔ̂:ŋ,tɨ̂w
ပန်ကာမွတ်နေအောင် လည်တယ်
พัดลมหมุนตื้ว
မြန်မာစကားပြောတာ မွတ်နေတာပဲ
พูดภาษาพม่าคล่อง

မွန် munɨ̆ ก. อิดอัด(จะสำลัก) ʔìt-ʔàt
မီးခိုး မွန်တယ် อิดอัดควันไฟ

မွန်း mûnɨ̆ น. ปั้ง bâŋ
ငါးကိုမွန်း ปั้งปลา
ငါးကိုမွန်းပြီးမှ ဆားနဲ့နုယ်ပါ
เมื่อปั้งปลาแล้วก็เคล้าเกลือนะ

မြွာ mywa ก. แกะเป็นชิ้น,แบ่งย่อย kɛ̀ʔ-pen-chín, bèŋ-yɔ̀ŋ
မြစ်မှာ မြွာထွက်တယ် แม่น้ำแตกแยกสาขา
ဒီလိမ္မော်သီးကို မြွာလိုက်ပါ
แกะส้ม(ออกเป็นกลีบๆ)

မြွာ,အမြွာ mywa,ʔəmywa น. กลีบ,พลู,แฉก klì:p,phlu:,chɛ̀:k
ဒူရင်းတစ်မြွာ ทุเรียนหนึ่งพลู
မြစ်မြွာ แม่น้ำสายย่อย
အမြစ်မြွာ รากฝอย

မြွင်း mywínɨ̆ ก. ฝาน fǎ:n

(ယ)

ယကွင်း yəkwiñ n. ยอ(ใช้ช้อนปลา) ยะ

ယခု,ယ္ခု yəkhù n. เดี๋ยวนี้,ปัจจุบันนี้ dĭaw-ní:, pàt-cuban-ní:
ယခုနှစ် ปีนี้
ယခုခေတ် ยุคสมัยนี้
ယခုလို อย่างตอนนี้
ယခုတစ်ပတ် สัปดาห์นี้
ယခုတော့ เดี๋ยวนี้ก็

ယခင် yəkhiñ n. แต่ก่อน tɛ̀:kɔ̀:n
(ภาษาพูด ว่า အခု)
ယခင်က จากแต่ก่อน
ယခင်ကလို เหมือนแต่ก่อน
ယခင်ကလို အတူတူမနေကြတော့ဘူး ไม่อยู่ด้วยกันเหมือนแต่ก่อน
ယခင်ကကဲ့သို့,အရင်ကလို ดังแต่ก่อน
ယခင်မယား เมียคนก่อน

ယတြာ yədəya n. การสะเดาะเคราะห์ ka:n-sadɔ̀?-khrɔ̀? ส.
ယတြာချတယ် แก้เคล็ด,สะเดาะเคราะห์

ယနေ့ yənè n. วันนี้ wan-ní:
ယနေ့ဆွမ်းအလှူရှင် เจ้าภาพภัตตาหารวันนี้

ယာ ya n. ไร่ rây
ယာခင်း แปลงทำไร่,ผืนไร่
ယာမြေ ที่ไร่
လယ်ယာ ไร่นา
တောင်ယာ ไร่ดอย

ယာ ya ว. ขวา khwà:
ဥ ညာ
လက်ယာကပ်တယ် ชิดขวามือ

ယာယီ yayi n. ชั่วคราว chûa-khra:w
ယာယီအိမ် บ้านชั่วคราว
ယာယီပိတ်တယ် ปิดชั่วคราว
ယာယီပြောင်းတယ် ย้ายชั่วคราว
ယာယီနေတယ် อยู่ชั่วคราว

ယား yâ ก. คัน,จักจี้,จี๊กเดียม khan,cák-kacî:,cák-kadiam
ယားနာ โรคคัน
ယားယ် คันคะเยอ
ယားယံသောဝဲနာ หิดคัน
ယားရင် မကုတ်ရ ถ้าคัน ห้ามเกา
ပါးစပ်ယားတယ် คันปาก(อยากพูด)
ယားကို့ကို့ คันฮิกๆ
ယားကို့ကို့နေတယ် คันฮิกๆอยู่
ယားအောင် ကလိထိုးတယ် จี้ให้จี๊กเดียม

ယုဇန yùzənà n. แก้ว(มีชั) kɛ̂:w
ယုဇနပန်း ดอกแก้ว

ယုံယ yùyà ก. ถนุถนอม thanú-thanɔ̆:m
သားသမီးကိုယုယတယ် ถนุถนอมลูกๆ
ယုယစွာနှင့် ด้วยความถนุถนอม
ယုယုယယ อย่างถนุถนอม
ယုယုယယပြုစုတယ် ปรนนิบัติอย่างเอาใจใส่

ယူ yu ก. เอา ʔaw
စာအုပ်ယူပါ โปรดเอาหนังสือมา
အနိုင်ယူမယ် จะเอาชัยชนะ
ငွေယူမယ် จะเอาเงิน
အတုယူ เอาแบบอย่าง,เลียนแบบ
အမိအဖအရာကို ယူတယ် เอาอย่างพ่อแม่
ပင်စင်ယူ รับบำนาญ
အငြိမ်းစားယူ กินบำนาญ
အနားယူ พักผ่อน
လေ့လာသင်ယူ ศึกษาเรียนรู้เอา
ကြိုးစားသင်ယူ ขยันเรียนเอา
သင်ခန်းစာယူ เอาเป็นบทเรียน
ဈေးမှာဝယ်ယူနိုင်တယ် ซื้อเอาได้ที่ตลาด
ကုလားထိုင်ဆွဲယူပါ โปรดลากเอาเก้าอี้มา
စားပွဲကို မယူတယ် ยกเอาโต๊ะ(มา)
ရေခွက် လှမ်းယူတယ် เอื้อมเอาแก้วน้ำ(มา)
ယူထား รับไว้
တာဝန်ယူထား รับหน้าที่
သီလယူ รับศีล
ယူပေး เอาให้
ယူဆ เชื่อเอาว่า,สันนิษฐาน
ကုန်ပစ္စည်းတွေကို သယ်ယူရောင်းချတယ် ขนเอาสินค้าไปวางขาย
အိမ်သာရေထည့်ခြင်းဖြင့် ကုသိုလ်ယူပါ โปรดเอาบุญด้วยการเติมน้ำในห้องน้ำ

ယူနီဖောင်း yuniphɔ̃ũ n. เครื่องแบบ
khrîaŋ-bɛ̀:p ə.uniform

ယူရေနတ် yurenaʔ n. ยูเรนัส yu:re:nát ə.
ယူရေနတ်ဂြိုဟ် ดาวยูเรนัส

ယော yɔ̂ n. ยอ(ชาติพันธุ์) yɔ:
ชาวพม่าท้องถิ่น อยู่แถบปะโคะกู่
ယောလုံအင်္ကျီ โสร่งแบบชาวยอ

ယောဂီ yɔ̂gi n. โยคี yo:-khi:
ယောဂီရောင် สีโยคี(สีน้ำตาลดำ),สีกรัก

ယောနီ yɔ̂ni n. โยนี yo:ni: u.

ယို yo ก. ร้อง rɔ́ŋ
ငိုယို ร้องไห้
ဆေးယို ขี้ไหล(ขี้ร่า)
သွေးရည်ယို น้ำลายหก(อยากกิน)
လှေယိုတယ် เรือรั่ว
မျက်ရည်ယိုတယ် น้ำตาร่วงพรู
မျက်ရည်ယိုဝတ်ဆေး แก้ชน้ำตา

ယို yo n. ผลไม้กวนหรือเชื่อม,แยม yɛ:m
ကျောက်ဖရုံယို ฝักเชื่อม
စပျစ်ယို องุ่นกวน,แยมองุ่น
ဒူးရင်းယို ทุเรียนกวน
ဆုန်းယို มะพร้าวแก้ว(มะพร้าวกวน)
သစ်သီးယို ผลไม้กวน
ယိုပဒေသာ ผลไม้กวน(รวมหลายชนิด)
ယိုတမျိုး ผลไม้กวน(ชนิดเดียว)
ပေါင်မုန့်ယိုသုတ် ขนมปังทาแยม
မြေပဲယို ถั่วตัด,กระยาสารท

ယိုးဒယား yôdəyâ n. ไทย,โยเดีย thay,yo:dia
คนพม่ารู้จักประเทศไทยในนามของโยดะยาหรือโยเดีย
ซึ่งหมายถึงกรุงศรีอยุธยา เมืองหลวงเก่าของไทย
ယိုးဒယားပြည် ประเทศไทย
ယိုးဒယားအက การรำแบบโยเดีย
ယိုးဒယားသီချင်း เพลงพม่าทำนองโยเดีย
ယိုးဒယားတိုက်ငါး ปลากัดโยเดีย
ယိုးဒယားကြက် ไก่ชนโยเดีย
ယိုးဒယားကနုတ်ပန်း,ယိုးဒယားပန်း
แกะสลักลายกนกแบบโยเดีย

ယက် yɛʔ ก. คุ้ยเขี่ย khúy-khìa
မြေကိုယက် คุ้ยเขี่ยดิน
ထွန်ယက် ไถคราด
လယ်ယာ ထွန်ယက်တယ် ไถนา

ယောက် yɔʔ ก. พัน,พาด phan,phâ:t
ယောက်လုံး หลอดพันด้าย

ယောက် yɔʔ ล. คน khon
ယောက်ျားစီးဖိနပ် รองเท้าผู้ชาย
လူတစ်ယောက် คนคนหนึ่ง
ဆရာတစ်ယောက် ครูคนหนึ่ง
ကုန်သည်တစ်ယောက် พ่อค้าคนหนึ่ง

ယောကျ်ား yɔʔcâ n. ผู้ชาย,สามี
phù:-cha:y,să:mi:

ယောကမ္ဘ yɔʔkhəmà n. พ่อตอง,แม่ตอง
phɔ̀:dɔ:ŋ,mɛ̀:dɔ:ŋ
ယောကမ္ဘထီး พ่อตอง
ယောကမ္ဘယောကျ်ား พ่อตอง
ယောကမ္ဘအဆီး พ่อผัว,พ่อตา,พ่อตอง
ယောကမ္ဘမိန်းမ แม่ตอง
ယောကမ္ဘအမ แม่ผัว,แม่ยาย,แม่ตอง

ယောက်ခြို yɔʔcho n. ทัพพี thàp-phi:

ယောကဖ yɔʔphà n. น้องเขย,พี่เขย,พี่ชายเมีย,
น้องชายเมีย nɔ́:ŋ-khɛ̌:y,phî:-khɛ̌:y,
phî:-cha:y-mia,nɔ́:ŋ-cha:y-mia
(พี่ชายหรือน้องชายของภรรยาหรือสามี)

ယောက်မ yɔʔmà n. น้องสะใภ้,พี่สะใภ้,พี่สาวสามี,
น้องสาวสามี nɔ́:ŋ-sa-pháy,phî:-sa-pháy,
phî:-să:w-să:mi:,nɔ́:ŋ-să:w-să:mi:
(พี่สาวหรือน้องสาวของภรรยาหรือสามี)

ယောက်မ yɔʔmà n. ไม้พาย(ใช้คนอาหาร)
máy-pha:y

ယောက်သွား yɔʔəwâ n. หอยกาบ hɔ̌:y-kà:p

ယင် yiñ n. แมลงวัน male:ŋ-wan
ယင်ကောင် ตัวแมลงวัน
ယင်ပျား ปั้ม(ผึ้งแมลงวัน)

ယင်း yîñ n. **ဆီ(ငံကပ္ပလာ) lî:**

ယင်း yîñ ว. **เช่นนั้น chên-nán**

ယင်းကိစ္စ ကိုးစးစ်း ธุระเช่นนั้น
ယင်းအကြောင်း ကြောင်းအကြောင်း เรื่องราวเช่นนั้น
ယင်းအက္ခရာတို့ အက္ခရာတို့ อักษรเหล่านั้น
ယင်းသို့ သို့ เช่นนั้น

ယောင် yɔ̀ñ ก. **สับสน,ละเมอ,เพ้อ,บ้าจี้ sàp-sŏn,lamə:,phə́:,bâ:cî:**

ယောင်ပြော ပြောယောင်ယောင် พูดสับสน
ယောင်ရေး ရေးယောင်ယောင် เขียนสับสน
ယောင်တတ်သူ သူယောင်ယောင် คนบ้าจี้
ယောင်ယမ်း ယမ်းယောင်ယောင် ละเมอ,เพ้อ
အိပ်နေတုန်းယောင်တယ် นอนละเมอ
တယောက်တမျိုးပြောကြတော့
- ကွမယောင်သွားတယ်
คนหนึ่งพูดอย่างหนึ่งฉันสับสนไปหมดแล้ว

ယောင်တောင်တောင် งุนงง
ဒီကောင် ယောင်တောင်တောင်နဲ့
- ထိုင်နေတယ်
เจ้านี่นั่งเซ่ออยู่
မယောင်မလည် ရပ်နေတယ်
ยืนทำท่าเก้ๆกังๆ

ယောင်,အယောင် yɔ̀ñ,ʔəyɔ̀ñ n. **ท่าที thâ-thi:**

ငိုမယောင်နဲ့ ရယ်တယ်
ห้วเราะราวกับจะร้องไห้
ပေးမယောင်နဲ့ မပေးဘူး
ทำท่าจะให้ แต่ไม่ให้
ပြောမယောင်နဲ့ မပြောဘူး
ทำท่าจะพูด แต่ไม่พูด
နောက်ယောင်ခ်လိုက်သွားတယ်
แอบไล่ตามไป

ယောင်ဆောင်,အယောင်ဆောင် ปลอมตัว,สวมทีท่า
ရိုက်ယောင်ဆောင်တယ် ทำท่าจะตี
သရဲယောင်ဆောင်တယ် ปลอมเป็นผี
မိန်းမယောင်ဆောင်တယ် ปลอมตัวเป็นผู้หญิง
ဘုန်းကြီးယောင်ဆောင်တယ် ปลอมตัวเป็นพระ

ယောင်ယောင် ราวกับ,พอกับ,พอๆกัน
ယောင်ယောင်လေးကြီးတယ်
ใหญ่พอๆกัน
ယောင်ယောင်လေးများတယ်
มากพอๆกัน
ဆရာယောင်ယောင်လုပ်တယ်
ทำราวกับเป็นครู
အဖေယောင်ယောင်နဲ့ ဆုံးမတယ်
สั่งสอนราวกับ(เป็น)พ่อ
သူက နိုင်ငံခြားသားယောင်ယောင် လာတယ်
เขามา(ทำ)ราวกับเป็นชาวต่างชาติ

ယစ် yi̱ ก. **มินมา,มัวเมา min-maw,mua-maw**

အာဏာယစ်တယ် အာဏာမူးတယ် มัวเมาอำนาจ
ယစ်မူး မူးယစ် มัวเมา
ကာမဂုဏ် ယစ်မူးတယ် มัวเมาในกาม
ယစ်ထုတ်ကြီး ထုတ်ကြီးယစ် คนขี้มา

ယဉ် yiñ ว. **เชื่อง chîaŋ**

ယဉ်တဲ့ဆင် ဆင်ယဉ်တဲ့ ช้างที่เชื่อง
ယဉ်ပါး ပါးယဉ် เชื่อง
ယဉ်ပါးနေသောတိရစ္ဆာန်များ
สัตว์ที่เชื่องทั้งหลาย

ယဉ် yiñ ว. **สุภาพ sù-phâ:p**

ယဉ်သောသူ သူယဉ်ကျေး คนสุภาพ
ယဉ်ကျေး ယဉ်ကျေးမှု สุภาพเรียบร้อย
ယဉ်ကျေးမှု ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ ความสุภาพ,วัฒนธรรม
မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု วัฒนธรรมพม่า
အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု วัฒนธรรมแห่งเผ่าพันธุ์
ယဉ်ကျေးစကား စကားယဉ်ကျေး คำสุภาพ
ပြောတာ ယဉ်ကျေးတယ်
พูดจาสุภาพเรียบร้อย
ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးပြန်ပြောပါ
พูดตอบอย่างสุภาพ
အဝတ်အတီတာ မယဉ်ကျေးဘူး
แต่งตัวไม่สุภาพเรียบร้อย

ယာဉ် yiñ n. **ยานพาหนะ,ยวดยาน yan-pha:hanáʔ,yùat-yan**

ရဟတ်ယာဉ် ဟယ်လီကော့ပတာ်,ဟယ်လီကော့ပတာ် เฮลิคอปเตอร์,เครื่องบินแมลงปอ
ဝဲယာဉ် ဝဲ วอ
လေယာဉ် လေကြောင်း อากาศยาน
လေယာဉ်ပျံ လေယာဉ် เครื่องบิน
သူနာတင်ယာဉ် သူနာတင်ကား รถพยาบาล

အာကာသယာဉ် ยานอวกาศ
ရေငုပ်ယာဉ် เรือดำน้ำ
ကုန်း-ရေနှစ်မျိုးသုံးယာဉ် รถสะเทินน้ำสะเทินบก
ယာဉ်များ မဝင်ရ ห้ามยานพาหนะทั้งหลายเข้า
ယာဉ်အသွားအလာ การสัญจรไปมาของรถ

ယုတ် yo̰ʔ ว. พร่อง,ด้อย,ต่ำ(ความประพฤติ) phrɔ̂ŋ,dɔ̂ŋ,tàm
အကျိုးယုတ် ด้อยประโยชน์
ယုတ်မာ ต่ำทราม
စိတ်ထားယုတ်မာ จิตใจต่ำทราม
ယုတ်လျော့ ย่นระย่อ,ถดถอย
တလကြာပြီ စစ်ပွဲမယုတ်လျော့သေးဘူး นานหนึ่งเดือนแล้ว สงครามยังไม่ย่นระย่อต่อกัน
အသက်ကြီးလို့ အင်အားယုတ်လျော့လာပြီ พละกำลังถดถอยเพราะอายุมาก

ယုတ္တိ yo̰ʔti น. ความน่าเชื่อถือ khwaam-nâa-chʉ̂a-thʉ̌ː
ယုတ္တိရှိတယ် มีความน่าเชื่อถือ
ယုတ္တိမတန်ဘူး ไม่น่าเชื่อถือ

ယုန် yoʊ̃ น. กระต่าย kratàːy
တောယုန် กระต่ายป่า

ယပ် yaʔ น. ผัด phát
ယပ်တောင် ผัดโบก
ထန်းရွက်ယပ်တောင် ผัดใบตาล
ဒေါင်းတောင်ယပ် ผัดขนนกยูง
ယပ်ရိုး ด้ามผัด
ယပ်ရွက် ใบผัด(ตัวผัด)
ယပ်ခတ်တယ် โบกผัด,ผัด
ယပ်ဖြန့်တယ် คลี่ผัด

ယမ်း yáʊ̃ ก. ส่าย,โบก sàːy,bòːk
ခေါင်းယမ်းတယ် ส่ายหัว
လက်ကိုယမ်းတယ် โบกมือ
အလံကိုယမ်းတယ် โบกธง

ယမ်း yáʊ̃ น. ดินปืน din-pʉːn
ယမ်းမှုန့် ผงดินปืน

ယုံ yoʊ̃ ก. เชื่อ chʉ̂a
သူစကား မယုံဘူး ไม่เชื่อคำพูดของเขา
သူပြောတာ မယုံနဲ့ อย่าเชื่อที่เขาพูด
တခြားသူစကားကို မယုံပါနဲ့ อย่าเชื่อคำพูดของคนอื่น
အောင်မြင်မယ်လို့ ယုံတယ် เชื่อว่าจะได้ชัยชนะ
မယုံမရှိပါနဲ့ ไม่เชื่อไม่ได้

ယုံစား เชื่อใจ
သူကို ယုံစားမိလို့ ကျမဒုက္ခရောက်တယ် เพราะหลงเชื่อเขาดีฉันจึงต้องทุกข์

ယုံကြည် เชื่อถือ,นับถือ,เลื่อมใส
ယုံကြည်မှု ความเชื่อถือ
ယုံကြည်မှု မရှိဘူး ไม่มีความเชื่อถือ
ယုံကြည်လို့ မရဘူး เชื่อถือไม่ได้
ကျမသူစကားကို မယုံကြည်ဘူး ฉันไม่เชื่อถือคำพูดเขา
သူ အောင်မြင်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ် เขาเชื่อว่าจะสำเร็จ
ဗုဒ္ဓဘာသာကို ယုံကြည်တယ် นับถือพุทธศาสนา
မြတ်စွာဘုရားကို ယုံကြည်တယ် เลื่อมใสพระพุทธเจ้า

ယွင်း ywɪ̃ ก. ผิดพลาด,บกพร่อง phìt-phlâːt,bòk-phrɔ̂ŋ
ချွတ်ယွင်း ผิดพลาด,บกพร่อง
တာဝန်ချွတ်ယွင်းတယ် บกพร่องในหน้าที่
ဥပဒေချွတ်ယွင်းတယ် ละเลยกฎหมาย

ယွန်း yʊ̃ น. ยวน(ชาติพันธุ์) yuan ป.
ရှမ်းယွန်းလူမျိုး คนไตยวน
ယွန်းထည် เครื่องเขิน
ယွန်းပန်းချီကား แผ่นภาพเครื่องเขิน
ယွန်းအစ် กล่องเครื่องเขิน

ယို ɹò ก. มี miː
ဥ ရှိ

ယှက် ʃɛʔ ก. ประสาน(เกาะเกี่ยว) prasǎːn
လက်ချွင်းယှက် ประสานมือกัน

ယှဉ် ʃɪ̀ɴ ก. เทียบ,ประลอง thîap,pralɔːŋ
ယှဉ်ပြိုင် แข่งขัน
ယှဉ်ဘက် คู่เทียบ,คู่ประลอง
ယှဉ်ပြေး วิ่งประลอง(ฝีเท้า)
ယှဉ်ရပ် ยืนเทียบ
သူကို မယှဉ်သာဘူး ไม่อาจเทียบเสมอกับเขาได้

(ရ)

ရ yà n. ได้,ได้รับ dâu,dâu-ráp

ပညာရတယ် ได้ความรู้
သမာဓိရတယ် ได้สมาธิ
အကြံတစ်ခုရတယ် ได้ความคิดอย่างหนึ่ง
ဝေစုရတယ် ได้ส่วนแบ่ง
ပွဲခရတယ် ได้ค่านายหน้า
နောင်တရတယ် ได้สำนึก,สำนึกผิด
အတူတူနေခွင့်ရတယ် ได้โอกาสอยู่ด้วยกัน
ရောဂါရတယ် ติดโรค(ได้โรค)
အသံရတယ် ได้ยินเสียง
အနံ့ရတယ် ได้กลิ่น
ပထမရတယ် ได้ที่หนึ่ง
ဆင်းရဲရတယ် ได้รับความลำบาก
ဒုက္ခရတယ် ได้รับความทุกข์
စာရတယ် ได้รับจดหมาย
ကြွေမှုရသောသကြား น้ำตาลที่ได้จากอ้อย
အစိုးရ รัฐบาล(ผู้ได้อำนาจปกครอง)
မြောက်တစ်ကောင်ရထားတယ်
ได้ลิงไว้หนึ่งตัว

ရ yà ကဗ. ได้,ต้อง dâu,tɔ̂ŋ

ဘာလုပ်ရကောင်းမလဲ ทำอะไรจึงจะดี
ဘာဝယ်စားရကောင်းမလဲ ซื้ออะไรกินจึงจะดี
ဝရအောင်စားတယ် กินให้อิ่ม
ခင်ဗျားနဲ့တွေ့ဆုံရတာ ဝမ်းသာပါတယ်
ดีใจที่ได้พบกับคุณ
သွားရအောင် ပြောပါ
พูดให้ได้ไปนะ

..ရမယ် จะต้อง
ကျောင်းသွားရမယ် จะต้องไปโรงเรียน
ပြောရမယ် จะต้องพูด
အလုပ်လုပ်ရမယ် จะต้องทำงาน
ကောင်းကောင်းပြောရမယ် จะต้องพูดดีๆ
အရှုံးပေးရမယ် จะต้องยอมแพ้

..ပါရစေ ขอให้ได้..
ပြောပါရစေ ขอพูด

..ရအောင် กินเถอะ,กินได้แล้ว
သွားရအောင် ไปกินเถอะ,
ไปกินได้แล้ว
စာသင်ရအောင် เรียนหนังสือกันได้แล้ว

ရ yà ว. ได้,สามารถ dâu,sa-mâ-t

စားလို့ရတယ် กินได้
စောင့်လို့ရတယ် รอได้
ယူသွားလို့ရတယ် เอาไปได้
ယုံလို့ မရဘူး เชื่อไม่ได้
စိတ်ချလို့မရဘူး วางใจไม่ได้
စိတ်မချရဘူး วางใจไม่ได้
ဖုန်းဆက်လို့ရလား ต่อโทรศัพท์ได้ไหม
ရပါတယ် (กา)ได้,ไม่เป็นไร
ကိစ္စမရှိပါဘူး ရပါတယ် ไม่เป็นไร..ได้เลย
ဝင်လို့ရတယ် เข้าได้
အဝင်ရ ခက်တယ် เข้าได้ยาก
အမှတ်ရတယ် ระลึกถึง,ได้คะแนน
သတိရတယ် นึกถึง,ระลึกถึง
သတိရတဲ့အကြောင်း ความระลึกถึง
ရအောင်ဖမ်းတယ် จับให้ได้

ရခိုင် rəkhaiñ,yəkhaiñ u. ยะไข่ yá-khàỳ
รัฐยะไข่ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของพม่า
ရခိုင်တိုင်း จังหวัดยะไข่
ရခိုင်ငှက်ပျောသီး กล้วยน้ำว้า

ရတနာ yədəna u. รัตน rát-tanâ?
(เงินทองเพชรพลอย)
ရတနာမှာ တန်ဖိုးရှိတယ် รัตนมีมูลค่า
ရတနာပစ္စည်း เครื่องเพชรพลอย
ရတနာသုံးပါး รัตนตรัย

ရတု yədù u. วันครบรอบ wan-khróp-rɔ̂:p
၂၅ နှစ်မြောက်ငွေရတု ครบรอบ 25 ปี(วัยเงิน)
၅၀ နှစ်မြောက်ရွှေရတု ครบรอบ 50 ปี(วัยทอง)
၇၅ နှစ်မြောက်စိန်ရတု ครบรอบ 75 ปี(วัยเพชร)

ရထား yəthâ u. รถไฟ rót-fay u.

မီးရထား รถไฟ
အမြန်ရထား รถเร็ว
အထူးအမြန်မီးရထား รถด่วนพิเศษ
မြေအောက်ရထား รถไฟใต้ดิน
နံနက်ရထား รถไฟเที่ยวเช้า
ညရထား รถไฟเที่ยวกลางคืน
ရထားတွဲ ตู้รถไฟ
တွဲရထား รถไฟม่วง(หลายตู้)
ရထားခေါင်း หัวรถจักร

ရထားဘီး ล้อรถไฟ
ရထားသံလမ်း ทางรถไฟ
ရထားခ ค่ารถไฟ
ရထားစီးတယ် โดยสารรถไฟ
မီးရထားဥသြဆွဲတယ် เปิดหวูดรถไฟ
ရထားတစ်တွဲ รถไฟหนึ่งตู้
ရထားတစ်စင်း รถไฟหนึ่งขบวน

ရလဒ် yəla' น. ผลลัพท์ phǒn-láp
၂ နဲ့ ၁၀ ကို စားရင် ၅ ရလဒ် ရတယ်
สิบหารสองได้ผลลัพท์เป็นห้า

ရသ,အရသာ yàθà,ʔəyàθa น. รสชาด rót-châːt น.
ရသပြင်း รสจัด
ရသပျော့ รสจืด
ထမင်းစားတာ အရသာရှိသလား
กินข้าวมีรสชาดไหม(อร่อยไหม)

ရသေ့ yəθè น. ฤาษี riːsǐː
ဆရာရသေ့ พระฤาษี
ရသေ့တစ်ပါး ฤาษีหนึ่งตน

ရဟတ် yəha' น. ใบพัด,ระหัด,กังหัน bay-phát,ráhàt, kaŋ-hǎn ฮ.
လေရဟတ် กังหันลม
ရေစုပ်ရဟတ် ระหัดวิดน้ำ
ရဟတ်ယာဉ် เฮลิคอปเตอร์

ရဟန္တာ yəhẫnda น. อรหันต์ ʔarahǎn
ရဟန္တာ တစ်ဆူ พระอรหันต์องค์หนึ่ง

ရဟန်း yəhẫ น. ภิกษุ,ผู้ถือสันโดษ phík-sùʔ,phûː-thǐː-sǎn-dòːt
ရဟန်းမ ภิกษุณี
ရဟန်းဒကာ ทายก,โยมพ่อ
ရဟန်းအမ ทายิกา,โยมแม่
ရဟန်းလောင်း นาค
ရဟန်းပြု บวชพระ
ရဟန်းဝတ်တယ်,ရဟန်းခံတယ် บวชพระ

ရာ ya ก. จ๊ะ,เอ้ย cáʔ,ʔə̂ːy
คำเรียกอย่างสนิทสนม
အဖေရာ ကျွမထမင်းဆာလိုက်တာ
พ่อจ๊ะ หนูหิวข้าวจังเลย

ရာ,အရာ ya,ʔəya น. สิ่งของ,สถานที่,เรื่องราว siŋ-khɔ̌ːŋ,sa-thǎːn-thîː,rɯ̂aŋ-raːw
အလိုရှိရာ สิ่งที่อยากได้
စားသောက်ဖွယ်ရာ ของดื่มกิน
အိပ်ရာ ที่นอน
နေရာ สถานที่,สถานที่อยู่
စားရာအရပ် สถานที่กิน
ထိုင်နေရာ ที่นั่ง
တည်းခိုရာ ที่พักแรม
အားထားရာ ที่พึ่งพิง
အားကိုးရာ ที่พึ่งพิง
ခိုအောင်းရာ ที่พักพิง,ที่กบดาน
အစားရှာရာ ที่หาอาหาร
ရေအိုင်ကလေးရှိရာ ที่มีบ่อน้ำเล็กๆ
နိုင်ငံခြားရေးရာ กิจการต่างประเทศ
ပြောချင်ရာ ပြောပါ โปรดพูดเรื่องที่อยากพูด
ကျောင်းသို့လာရာတောလမ်း
ทางป่าที่มายังโรงเรียน

ရာ,အရာ ya,ʔəya น. ร้อย rɔ́ːy
တစ်ရာ หนึ่งร้อย
နှစ်ရာ สองร้อย
ရာခိုင်နှုန်း,ရာနှုန်း,ခိုင်နှုန်း
อัตราร้อยละ
တန်ဖိုးရဲ့ ၅-ရာခိုင်နှုန်း ယူတယ်
เอาอัตราร้อยละ 5
ရာနှုန်းပြည့်တယ် เต็มร้อยเปอร์เซนต์

ရာ,အရာ ya,ʔəya น. รอย rɔːy
ခြေရာ รอยเท้า
ခြေနင်းရာ รอยรองเท้า
ဒဏ်ရာ รอยแผล(เช่นแผลถูกยิง)
ထိခိုက်ရာ รอยแผล(เช่นแผลถูกงูกัด)
လက်ချောင်းရာ รอยนิ้วมือ
ခြေတော်ရာ รอยพระบาท
ဘုရားခြေတော်ရာ รอยพระพุทธบาท

ရာ ya ว. เหมาะ,ควร mɔ̀ʔ,khuan
မအပ်မရာ ไม่เหมาะไม่ควร
မအပ်မရာ လုပ်တယ် ทำตัวไม่เหมาะสม
မအပ်မရာ ပြောတယ် พูดไม่เหมาะสม
မတန်မရာ ไม่ควรค่า
မတန်မရာ လုပ်တယ် ทำเกินตัว,ทำไม่ควรค่า

ရာ ya สัน. พอ..,พอที่.. phɔː,phɔː-thîː

ဆရာကရုင်းပြရာ တပည့်များ
- သဘောကျ ကြွတယ်
พอครูอธิบายลูกศิษย์ก็พอใจ
မျက်နှာကြီးရာ ဟင်းဖတ်ပါ
พอเป็นคนมีหน้า ก็ให้เนื้อแกง(ลำเอียง)

ရာဇ yazà u. ราช râ:t
ရာဇာ ราชา
ရာဇဓာနီ ราชธานี
ရာဇပလ္လင် ราชบัลลังก์
ရာဇဝင် พงศาวดาร,ราชพงศาวดาร
ရာဇဝတ်မှု คดีอาญา

ရာထူး yadû u. ตำแหน่ง,ขั้น tam-nèŋ,khân
ရာထူးတက်တယ် เลื่อนขั้น
ရာထူးမြင့်တယ် ตำแหน่งสูง
ရာထူးကျတယ် ขั้นลดลง
ရာထူးပြုတ်တယ် หลุดจากตำแหน่ง

ရာဘာ raba u. ยางพารา ja:ŋ-pha:ra:
ရာဘာပင် ต้นยางพารา
ရာဘာစေး ยางพารา

ရာသီ yaði u. ฤดู,ราศี,ระดู rídu:,ra:sì:,rádu:
ဆောင်းရာသီ ฤดูหนาว
နွေရာသီ ฤดูร้อน
မိုးရာသီ ฤดูฝน
ရာသီဥတု สภาพอากาศ, ภูมิอากาศ,ฤดูกาล
ရာသီဥတုခန့်မှန်းသူ นักพยากรณ์อากาศ
ယနေ့ရာသီဥတု สภาพอากาศวันนี้
ရာသီဥတု ကြည်လင်တယ် อากาศแจ่มใส
ရာသီအလိုက် ตามฤดูกาล
ရာသီအလိုက်မို့ เหมาะตามฤดูกาล
ရာသီအလိုက်အသီး ผลไม้ตามฤดูกาล

ရာသီသွေး เลือดระดู
ရာသီထိမ်တယ် ประจำเดือนขาด
ရာသီမလာဘူး ประจำเดือนไม่มา

ရာသီရုပ် รูปจักรราศี(12 ราศี)
မကာရရာသီ ราศีมังกร
ကုံရာသီ ราศีกุมภ์
မိန်ရာသီ ราศีมีน
မိဿရာသီ ราศีเมษ
ပြိဿရာသီ ราศีพฤษภ
မေထုန်ရာသီ ราศีมิถุน
ကရကဋ်ရာသီ ราศีกรกฎ
သိဟ်ရာသီ ราศีสิงห์
ကန်ရာသီ ราศีกันย์
တူရာသီ ราศีตุล
ဗြိစ္ဆာရာသီ ราศีพิจิก
ဓနုရာသီ ราศีธนู

ရိ yì ว. เปื่อย,เปื่อยยุ่ย pìaŋ,pìaŋ-juŋ
ပုဆိုးရိတယ် ไส่ร่งเปื่อย
ဟောင်းလွန်းလို့ ရိပြီ ยุ่ยเพราะเก่าเกินไป

ရိ yi ว. โพล้เพล้,มัวซัว phló:-phlé:,mua-sua
နေဝင် ရီအချိန် เวลาตะวันโพล้เพล้
ရီတရော พลบค่ำ,โพล้เพล้
နေဝင်ရီတရောအချိန် เวลาสายัณห์, เวลาโพล้เพล้

ရီဝေ yiwe ว. ตื้อ,สลึมสลือ tɨ:,salim-sali:
ခေါင်းရီဝေတယ် หัวตื้อ(ไม่แจ่มใส)
ရီဝေသောမျက်လုံး ตาสลึมสลือ

ရုရှား yùʃâ u. รัสเซีย rát-sia
ဆိုဗီယက်ဆိုရှယ်လစ်ရုရှား สหภาพโซเวียตรัสเซีย

ရွာ yû ว. บ้า bâ:
အရွာ คนบ้า
ခွေးရွာ หมาบ้า
ခွေးရွာရောဂါ โรคพิษสุนัขบ้า,โรคหมาบ้า
လေရွာ ลมผันผวน(ลมบ้า)
မယားတရွာ คนบ้าผู้หญิง,คนบ้ากาม
လင်တရွာ คนร่านผัว

ရေ ye ก. นับ náp
စာမျက်နှာတွေ့ရေတယ် นับหน้ากระดาษ
ငွေရေ นับเงิน
ဦးရေ จำนวนหัว (จำนวนคน)
ရေတွက် นับ,คำนวณ
ဂဏန်းရေတွက်တယ် นับเลข

ရေ ye n. เอ้ย,เอ้ย ʔə̀:ŋ,ʔə̀:ŋ
အဖေရေ လာပါအုံး พ่อเอ้ย มานี่ก่อน
သမီးရေ ลูกเอ้ย

ကိုလတ်ရေ — ဂြလိပ်ဆေးရည်

ရေ ye u. ရေ ba-

ရေစက် — ရေစက်
ရေစက်ခွက် — ရေစက်ခွက်
ရေရိုးရိုး — ရေပြေပြေ
ရေသန့်,သန့်ရှင်းရေ — ရေသန့်စင်
ကောင်းကင်ရေ,မိုးရေ — မိုးရေ
ရေတ်ခွန် — ရေတ်ခွန်
တွင်းရေ — ရေတွင်း
ကန်ရေ — ရေကန်
ရေလမ်း — ရေလမ်း
ရေကြောင်း — ရေကြောင်း
မြစ်ရေ — မြစ်ရေ
ချောင်းရေ — ချောင်းရေ
မြောင်းရေ — မြောင်းရေ
ပင်လယ်ရေ — ပင်လယ်ရေ
ရေငန် — ရေငန်
မြေအောက်ရေ — မြေအောက်ရေ
ရေတံခါး — ရေတံခါး
ရေလွှတ်ခါး — ရေလွှတ်ခါး
ရေကန် — ရေကန်
ရေတွင်း — ရေတွင်း
ရေအိုင် — ရေအိုင်
ရေအိုင်ကြီး,ရေကန်ကြီး — ရေအိုင်ကြီး
ရေမြောင်း — ရေမြောင်း

ရေစပ် — ရေစပ်
သောက်ရေ — သောက်ရေ
သုံးရေ — သုံးရေ
ချိုးရေ — ရေချိုး
မျက်နှာသစ်ရေ — မျက်နှာသစ်ရေ
ခြေဆေးရေ — ခြေဆေးရေ
လက်ဆေးရေ — လက်ဆေးရေ
ဆန်ဆေးရေ — ဆန်ဆေးရေ
ရေအေး — ရေအေး
ရေနွေး — ရေနွေး
ရေနွေးကြမ်း — ရေနွေးကြမ်း
ရေနွေးငွေ့ — ရေနွေးငွေ့
ရေစိမ်း — ရေစိမ်း
ရေကျက်အေး — ရေကျက်အေး
ရေခဲ — ရေခဲ
ရေခဲရေ — ရေခဲရေ
ရေခဲမုန့် — ရေခဲမုန့်

ရေခဲထုပ် — ရေခဲထုပ်
ရေခဲခြစ် — ရေခဲခြစ်
ရေခဲချောင်း — ရေခဲချောင်း
ရေမွှေး — ရေမွှေး
ရေနှံ — ရေနှံ
ရေနှံဆီ — ရေနှံဆီ
ရေပန်း — ရေပန်းတိုက်
ရေပန်းနဲ့အဆန်း — ရေပန်းနဲ့အဆန်း
ရေမှုတ် — ရေမှုတ်
ရေဗူး — ရေဗူး
ရေတကောင်း — ရေတကောင်း
ရေကရား — ရေကရား
ရေအိုး — ရေအိုး
ရေပုံး — ရေပုံး
ရေခဲသေတ္တာ — ရေခဲသေတ္တာ
ရေချမ်းစင် — ရေချမ်းစင်
ရေလွှာ — ရေလွှာ
ရေမြှုပ် — ရေမြှုပ်
ရေမြင်း — ရေမြင်း
ရေနဂါး — ရေနဂါး
ရေတပ် — ရေတပ်
ရေမှော်,မှော် — ရေမှော်
ရေညှို — ရေညှို
ရေညှိမြက် — ရေညှိမြက်
ပင်လယ်ရေညှို — ပင်လယ်ရေညှို
ရေညှိရောင် — ရေညှိရောင်
ရေသူမ — ရေသူမ

ရေပူတယ် — ရေပူတယ်
ရေအေးတယ် — ရေအေးတယ်
ရေကစားတယ် — ရေကစားတယ်
ရေကူးတယ် — ရေကူးတယ်
ရေမြုပ် — ရေမြုပ်
ရေကျတယ် — ရေကျတယ်
ရေတက်တယ် — ရေတက်တယ်
ရေတက်ချိန် — ရေတက်ချိန်
ရေကျချိန် — ရေကျချိန်
ရေလျှံတယ် — ရေလျှံတယ်
ရေဆန်တယ် — ရေဆန်တယ်
ရေစုန်တယ် — ရေစုန်တယ်
ရေခပ်တယ် — ရေခပ်တယ်
ရေဆွဲတယ် — ရေဆွဲတယ်
ရေငုံတယ် — ရေငုံတယ်
ရေလောင်းတယ် — ရေလောင်းတယ်
ရေစစ်တယ် — ရေစစ်တယ်

ရေငှဲ့တယ် ဒိန်းန်ံ
ရေပက်တယ် ဒာဒန်ံ
ရေတောက်ဟယ် ပြးပဒမ်းန်ံ
ရေသီးတယ် ဒါဒိုကန်ံ
ရေစက်ချတယ် ကဒါဒန်ံ
ရေသောက်တယ် ဒီးန်ံ
ဘုန်းကြီးများကိုရေလွှဲခြင်း
ကာရဒါယန်ံပရဒသင်္ဃ်
ကိုယ်ရေစစ်တယ် လဒန်ံဟနိုက

ရေချိုး အာဗန်ံ
ရေတ်ခွန်မှာရေချိုးတယ် အာဗန်ံဒီန်ံတက
အဘိုးအဘွားကို ရေချိုးပေးတယ်
အာဗန်ံဟိုဘွားကို ရေချိုးပေးတယ်

ရေသပ္ပါယ် သရင်ံန်ံ
ပုထိုးရေသပ္ပါယ်တယ် သရင်ံန်ံသဖုပ
စေတီရေသပ္ပါယ်တယ် သရင်ံန်ံစေတီယ်

ရေ,အရေ ye,ʔəye u. **หนังสัตว์ năŋ-sàt**
ကိုယ်ရေ ผิวกาย
သားရေ หนังสัตว์
ကျားရေ หนังเสือ
ကျွဲရေ หนังควาย
နွားရေ หนังวัว

ရေစဉ်ရီ yesɪ̀ʔsəri u. **การลงทะเบียน**
kaːn-loŋ-thabian n.register
ရေစဉ်ရီစာ จดหมายลงทะเบียน

ရေတကောင်း yetəgɔ̀ñ u. **หม้อข้าวหม้อแกงลิง(พืช)**
mɔ̂ː-khâː-mɔ̂ː-keːŋ-liŋ
ရေတကောင်းပင် ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง

ရေဒီယို rediyo,yediyo u. **วิทยุ wít-thayú?**
ရေဒီယိုဖွင့်တယ် เปิดวิทยุ
ရေဒီယိုပိတ်တယ် ปิดวิทยุ

ရေလက်ဝါး yeleʔwâ u. **ปลาดาว plaː-daːw**

ရေသကွည်း yeθəgì u. **โสนคางคก**
sanɔ̂ː-khaːŋ-khók

ရေသဖန်း yeəsphâñ u. **มะเดื่อชุมนร**
madìa-chum-phɔːn

ရေး yê ก. **เขียน khǐan**
စာရေးတယ် เขียนหนังสือ
ရေးပေးပါ เขียนให้หน่อย
လက်ရေး ลายมือ
လက်မှတ်ရေးထိုး ลงนาม,เซ็นชื่อ
စာရေးကြီး หัวหน้าเสมียน

ရေး yê ป. **การ,ความ kaːn,khwaːm**
သာရေးနာရေး เรื่องสุขเรื่องทุกข์
အိမ်ထောင်ရေး เรื่องครอบครัว(ชีวิตครอบครัว),
การครองเรือน
ပညာရေး การเรียน
အချစ်ရေး เรื่องรักใคร่
နိုင်ငံရေး การเมือง
စီးပွားရေး เศรษฐกิจการค้า,ธุรกิจ
နောင်ရေး กิจในอนาคต,เรื่องอนาคต
နိုင်ငံခြားရေး การต่างประเทศ
သန့်ရှင်းရေး ความสะอาด
ကျန်းမာရေး สุขภาพ
ထောက်လှမ်းရေး การสืบสวน
လွတ်လပ်ရေး อิสรภาพ
လုံခြုံရေး การรักษาความปลอดภัย
စစ်ပြေငြိမ်းရေး การสงบศึก
တည်ဆောက်ရေး การก่อตั้ง
ပန်းချီရေး การวาดรูป
အိပ်ရေး การนอน
စားရေးသောက်ရေး การกินการดื่ม
လေ့လာရေး ทัศนศึกษา
တော်လှန်ရေး การปฏิวัติ,การก่อจราจล
ဘာသာရေး,သာသနာရေး ศาสนากิจ
လူမှုရေး เรื่องทางโลก(เรื่องของคน)

ရဲ yê กช. **กล้า klâː**
မလာရဲဘူး ไม่กล้ามา
မစားရဲဘူး ไม่กล้ากิน

ရဲ yê น. **ตำรวจ tam-rùat**
ရဲစုံထောက် นักสืบตำรวจ
ရဲဌာန สถานีตำรวจ
ရဲစခန်းလေး ป้อมตำรวจ
ရဲကင်း ป้อมตำรวจ
ရဲသား ตำรวจ
ရဲမေ ตำรวจหญิง,ทหารหญิง
ပြည်သူ့ရဲ ตำรวจเทศบาล

မော်တော်ကယ်ရဲ တံရဝစရာစာ

ရဲ yɛ̀ ၁. **แดงสด,แดงช่าน dɛːŋ-sòt,dɛːŋ-saːn**
မျက်နှာ ရဲခနဲဖြစ်သွားခြင်း หน้าแดงช่าน
ရဲရဲ แดงๆ
သွေး ရဲရဲနီပါတယ် เลือดสีแดงๆ

ရဲ yɛ̀ ၁. **กล้าหาญ klâːhǎːn**
မိုက်ရူးရဲ กล้าบ้าบิ่น,มุทะลุ, คนบ้าบิ่น
မိုက်ရူးရဲလုပ်တယ် ทำบ้าบิ่น

ရဲစွမ်းသတ္တိ ความกล้าหาญ
ဘုရင့်နောင်သည် ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသူဖြစ်သည်
บุเรงนองเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญชาญชัย

ရဲရင့် กล้าหาญ,อาจหาญ
ရဲရင့်တဲ့သူရဲကောင်း ผู้กล้าที่อาจหาญ

ရဲဘော် yɛ̀bɔ̀ น. ทหาร thahǎːn

ရဲဘော်ရဲဘက် yɛ̀bɔ̀yɛ̀bɛ̂ น. ผู้ร่วมงาน
phûː-rûaam-ŋaːn

ရဲယို yɛ̀yo น. ยอ(พืช) ปาะ
ရဲယိုသီး ลูกยอ
ရဲယိုရွက် ใบยอ

ရဲ. yɛ̀ ป. ของ khɔ̌ːŋ
မနီရဲ့ကား รถยนต์ของมนี
မင်းရဲ့မျက်နှာ หน้าของเธอ
ခင်ဗျားရဲ့မိတ်ဆွေ เพื่อนของคุณ
နေရာရဲ့အမည် ชื่อสถานที่
ဘယ်သူရဲ့လက်ရာလဲ ฝีมือของใคร

ในบางครั้งไม่ต้องใส่ ရဲ. แสดงความเป็นเจ้าของ แต่เปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์เป็นสูงตกในพยางค์ท้าย ของคำที่แสดงความเป็นเจ้าของ เช่น
အဖေ့လုပ်ငန်း งานการของพ่อ
ငါ့အိမ် บ้านของฉัน
ဆရာ့ရှေ့ ข้างหน้าครู
သင့်ရဲ့ ของท่าน

สำหรับคำที่มีเสียงวรรณยุกต์สูงตกอยู่แล้วสามารถ ใช้แสดงความเป็นเจ้าของได้ทันที เช่น

ကျမစာအုပ် หนังสือของดิฉัน

ရဲ. yɛ̀ ป. คำเน้นกริยา(แสดงความแน่ใจ)
သေရစေရဲ့ ให้ตายซิ
ဘုရားစူးရစေရဲ့ ให้พระลงโทษได้เลย
ကန်တော့ပါရဲ့ ขอโทษ
ဟုတ်ကဲ့ ကျန်းမာပါရဲ့ ใช่สบายดี
ရဲ့လား ว่า,หรือเปล่า
သိရဲ့လား รู้ว่า
နေကောင်းရဲ့လား สบายดีรึ
ပြောနိုင်ရဲ့လား พูดได้รึ
ဟုတ်ရဲ့လား ใช่รึ
ကျန်းမာပါရဲ့လား สบายดีรึ
ကျောင်းသွားရဲ့လား ไปโรงเรียนหรือเปล่า
အားရဲ့လား ว่างรึ
သူဟာခင်ဗျားမိတ်ဆွေ ဟုတ်ရဲ့လား
เขานั้นเป็นเพื่อนคุณรึ
ကျန်းမာရဲ့လား สุขภาพแข็งแรงหรือเปล่า
ဆေးစားရဲ့လား กินยาหรือเปล่า
အန္တရာယ်ကင်းရဲ့လား ปลอดภัยหรือเปล่า
အိပ်ရဲ့လား นอนหรือเปล่า

ရော yɔ̀ ก. เจือปน,ผสม cia-pon,phasǒm
ရေနဲ့နွားနို့ရောတယ် ผสมน้ำกับนม
စကားရောတယ် คำพูดปนกัน(พูดหลายภาษา)
လူဆိုးနဲ့ မရောပါနဲ့ อย่าคลุกคลีกับคนเลว
အရက်နဲ့ရေ ရောတယ် ผสมน้ำกับเหล้า
ရေဒီယိုအသံ ရောတယ် เสียงคลื่นวิทยุแทรก

ရောနှော ผสมปนเป
ရောနယ် คลุกเคล้า
ထမင်းနဲ့ဟင်းနဲ့ ရောနယ်တယ်
คลุกข้าวกับแกง

ရော yɔ̀ ป. น่ะ,ก็,ก็ตั้ง,ด้วย **náʔ,kɔ̀,kɔ̀tâŋ,dûaɯ**
အသက်ရှစ်ဆယ်မှာရော อายุตั้ง 80 ปี
ဆေးရော စားရဲ့လား ยาน่ะกินหรือเปล่า
ငါရော စားရတယ် ฉันก็ได้กิน
ဒါတွေရော ဝယ်အုံးမလား:
ของเหล่านี้ละจะซื้ออีกไหม
ရေတွင်းကြီးပြီးသွားရော မဟုတ်လား:
บ่อน้ำใหญ่ก็(ขุด)เสร็จไปแล้วไม่ใช่หรือ
အဖေရော အမေရော လာတွေ့တယ်
พ่อก็มาแม่ก็มา

ရောဂါ yɔ̂ga n. โรค rôːk n.

ရောဂါဘယ — โรคภัย
ရောဂါဆိုး — โรคร้าย
ကပ်ရောဂါ — โรคร้าย
ကူးစက်ရောဂါ — โรคระบาด, โรคติดต่อ
ပလိပ်ရောဂါ — โรคระบาด
ရောဂါပိုး — เชื้อโรค
ရောဂါကာကွယ်ဆေး — ยาป้องกันโรค
ရောဂါများရှိတယ် — มีโรคมากมาย
ရောဂါသည် — คนขี้โรค
ရောဂါရတယ် — ติดโรค(ได้รับโรค)
ရောဂါပျောက်တယ် — หายจากโรค
၆၆ ပါးရောဂါ — สรรพโรค(๑๑ โรค ไทยว่า โรคร้อยแปด)
၆၆ ပါးရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားပါသည် — ตายไปด้วยโรคร้อยแปด
အသေအပျောက်များသောရောဂါ — โรคที่เป็นถึงตาย(โรคร้ายแรง)

ကြွေထိုးရောဂါ — โรคสะอึก
ချောင်းဆိုးရောဂါ — โรคไอ
လေရောဂါ — โรคลม
ကျောနာရောဂါ — โรคปวดหลัง
ဆီးချိုရောဂါ — โรคเบาหวาน
အဆုတ်ရောင်ရောဂါ — โรคปอดบวม
အဆုတ်ရောဂါ — โรคปอด,วัณโรค
အစာအိမ်ရောင်ရောဂါ — โรคกระเพาะอาหารอักเสบ
ကျောက်ကပ်ရောဂါ — โรคไต
အသားဝါရောဂါ — โรคตีซ่าน
ပန်းသေရောဂါ — โรคกามตายด้าน
သမင်ဖြူရောဂါ — โรคเรื้อนกวาง
ဝမ်းကိုက်ရောဂါ — โรคบิด
ကာလသားရောဂါ — กามโรค
ကာလဝမ်းရောဂါ — อหิวาตกโรค
ခွေးရူးရောဂါ — โรคพิษสุนัขบ้า
ငှက်ဖျားရောဂါ — โรคมาลาเรีย
လိပ်ခေါင်းရောဂါ — โรคริดสีดวง
ကိုးကန်းပါးစပ်နာရောဂါ โรคปากเท้าเปื่อย
ကျောက်ကြီးရောဂါ — โรคฝีดาษ

ရောမ yɔ̂mà n. โรมัน roːman
ရောမခေတ် สมัยโรมัน

ရော့ yɔ̀ อ. นี่แน่ะ,เอ้า nìːnɛ̀ʔ,ʔàw
ရော့ ငွေသုံးကျပ်
นี่แน่ะเงินสามจ๊าด
ရော့ ကြိုးကိုဖမ်းဆွဲလိုက်
เอ้า จับเชือกไว้
ရော့ ယူသွား
เอ้า เอาไป

ရံ yañ n. ห้อมล้อม,เคียงข้าง hɔ̀ːm-lɔ́ːm,khiaŋ-khàːŋ
ကိုယ်ရံတော် — ผู้อารักขา
လူပျိုရံ — เพื่อนเจ้าบ่าว
အပျိုရံ — เพื่อนเจ้าสาว
တပည့်များ ဆရာကို ဝိုင်းရံနေကြသည် — ลูกศิษย์ห้อมล้อมอาจารย์
လက်ကောက်တရံ — กำไลหนึ่งข้าง

ရံ yañ n. ครั้งคราว khráŋ-khraːw
တခါတရံ — บางครั้งบางคราว
တခါတရံသွားတယ် — ไปเป็นบางครั้งบางคราว
ရံဖန်ရံခါ — เป็นครั้งคราว
ရံဖန်ရံခါအလုပ်ရှိတယ် — มีงานเป็นครั้งคราว

ရံ,ရန့်,အရံ yañ,ʔəyañ ล. คู่ khùː
ဖိနပ်တစ်ရံ — รองเท้าหนึ่งคู่
နားကပ်တစ်ရံ — ตุ้มหูหนึ่งคู่
ခြေချင်းတစ်ရံ — กำไลข้อเท้าหนึ่งคู่

ရိုထိုး yothô อ. ขี้น้ำก็วก็วๆ(ล้อเล่น) kíw-kíw

ရိုသေ yoθe n. เคารพ,นับถือ khaw-róp,náp-thɛ̀ː
ရိုရိုသေသေ — อย่างมีสัมมาคารวะ
ရိုရိုသေသေပြောပါ — โปรดพูดอย่างมีสัมมาคารวะ

ရိုး yô n. ลำห้วย lam-hûay
ရိုးလေးထဲအတိုင်းသွားတယ် ไปตามลำห้วยเล็กๆ

ရိုး,အရိုး yô,ʔəyô n. กระดูก,แนว,ก้าน,ด้าม kradùːk,nɛːw,kâːn,dâːn
မေးရိုး — กระดูกขากรรไกร
မျက်ရိုး — โหนกคิ้ว
ပါးရိုး — โหนกแก้ม
နံရိုး — กระดูกซี่โครง
ဒူးရိုး — กระดูกเข่า
ခြေသလုံးရိုး — กระดูกแข้ง

လက်ရိုး — กระดูกท่อนแขน
ညှပ်ရိုး — กระดูกไหปลาร้า
ကျောရိုး — กระดูกสันหลัง
လက်ပြင်ရိုး — กระดูกสะบัก
ရင်ရိုး — กระดูกหน้าอก
လက်မောင်းရိုး — กระดูกต้นแขน
လက်ဖျံရိုး — กระดูกแขนช่วงล่าง
တံတောင်ရိုး — กระดูกข้อศอก
လက်ဆစ်ရိုး — กระดูกข้อมือ,กระดูกข้อมือ
ပေါင်ရိုး — กระดูกต้นขา
လက်ဖဝါးရိုး — กระดูกฝ่ามือ
ညှိုသကျည်းရိုး — กระดูกหน้าแข้ง
ခုံညှင်းရိုး — กระดูกสะบ้า
ခြေမျက်စိရိုး — กระดูกข้อเท้า,ตาตุ่ม
ခြေဖဝါးရိုး — กระดูกฝ่าเท้า
ခြေဆစ်ရိုး — กระดูกข้อเท้า,กระดูกข้อนิ้วเท้า

တံမြက်စည်းရိုး — ด้ามไม้กวาด
ကြာရိုး — ก้านบัว
ကောက်ရိုး — ฟางข้าว
ကောက်ရိုးပုံ — กองฟาง
ပြောင်းဖူးရိုး — ซังข้าวโพด
ယပ်တောင်ရိုး — ด้ามผัด
ဓားရိုး — ด้ามมีด
တက်ရိုး — ด้ามพาย
ကန်ပေါင်ရိုး — แนวขอบสระ
ကန်သင်းရိုး — คันนา
တောင်ရိုး — แนวเขา
မြစ်ရိုး — ลำน้ำ
ရိုးကောက်ပွဲ — พิธีเก็บกระดูก

ရိုး yô ၁. ชื่อ si:
ရိုးဖြောင့် — ชื่อตรง
ရိုးအ — ชื่อเช่อ
ရိုးသဝး — สุจริต
ရိုးသားကြိုးစားလုပ်အားဖြင့်နိုင်ငံတည်သည်
ก่อสร้างประเทศชาติด้วยความขยันและซื่อสัตย์สุจริต

ရိုး yô ၁. ธรรมดา tham-mada:
ရိုးသွားပြီ — เป็นธรรมดาไปแล้ว(เคยชิน)
ရိုးရိုး — ธรรมดา
ရေရိုးရိုး — น้ำเปล่า
ထမင်းရိုးရိုး — ข้าวเปล่า,ข้าวธรรมดา
ရိုးရိုးတန်း — ชั้นธรรมดา
ရိုးရိုးအိပ်ရာ — ที่นอนธรรมดา
ရိုးရိုးစကား — กระดาษธรรมดา
ရိုးရိုးမီးရထား — รถไฟธรรมดา
ရိုးရိုးနေတယ် — อยู่เฉยๆ

ရိုးမ yômà น. หิวเขา,เทือกเขา thiw-khăw,thiăk-khăw
ရခိုင်ရိုးမ — เทือกเขายะไข่, อาระกันโยมา
ပဲခူးရိုးမ — เทือกเขาพะโค,พะโคโยมา
ရှမ်းရိုးမ — เทือกเขาฉาน,ฉานโยมา

ရိုးရာ yôya น. ประเพณี pra-phe:-ni:
ထိုင်းရိုးရာပန်းချီ — จิตรกรรมไทย
ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံ — วัฒนธรรมประเพณี
ရိုးရာအက — การเต้นรำตามประเพณี
ရိုးရာသီချင်း — เพลงตามประเพณี
မြန်မာရိုးရာ — ประเพณีพม่า
မြန်မာရိုးရာကစားစရာ ของเล่นตามวัฒนธรรมพม่า

ရက် yɛʔ ก. สาน,ทอ sa̰n,thɔ:
ဖျာရက်တယ် — สานเสื่อ
တောင်းရက်တယ် — สานกระบุง
အထည်ရက်တယ် — ทอผ้า
ရက်ကန်းစင် — กี่ทอผ้า(แบบเท้าเหยียบ)

ရက် yɛʔ กช. กล้า klâ:
လုပ်ရက်တယ် — กล้าทำ
ပြောရက်တယ် — กล้าพูด
မစွန့်ရက်ဘူး — ไม่กล้าทิ้ง
မကြည့်ရက်ဘူး — ไม่กล้าดู
မစားရက်ဘူး — ไม่กล้ากิน
မသုံးရက်ဘူး — ไม่กล้าใช้
မရိုက်ရက်ဘူး — ไม่กล้าตี
မခိုင်းရက်ဘူး — ไม่กล้าวาน

ရက်,အရက် yɛʔ,ʔəyɛʔ น. วัน,วันที่ wan,wan-thi:
ရက်စွဲ — ลงวันที่(วันเดือนปี)
မွေးရက် — วันที่เกิด
ရုံးပိတ်ရက် — วันหยุด
ရက်အား,အားရက် — วันว่าง,วันหยุด
အားလပ်ရက် — วันว่าง
ကျောင်းအားရက် — วันปิดเรียน(ว่างจากเรียน)
ကျောင်းပိတ်ရက် — วันปิดเรียน

အလုပ်လုပ်သောရက် ဝန်ထမ်းငန်း
လဆန်း ၁ ရက် ဝန်ပြီ 1 ည
လဆန်း ၈ ရက် ဝန်ပြီ 8 ည
လဆုတ် ၁ ရက် ဝန်းရုံ 1 ည
လဆုတ် ၈ ရက် ဝန်းရုံ 8 ည
သုံးရက် သုံးဝန်
လေးရက်အတွင်း ဝန်းရုံ၌ သုံးဝန်
နောက် ၃-၄ ရက် သုံးဝန်းကြာ၊ ထပ်သုံးဝန်းကြာ
လွန်ခဲ့တဲ့ ၃-၄ ရက် သုံးဝန်းကြာ
လဖြေနောက်ဆုံးရက် ဝန်းဆုံးနေ့
လကုန်ရက်မတိုင်မီ (၁) ရက် ဝန်းဆုံးနေ့မတိုင်မီ 1 ဝန်
ဘယ်နှစ်ရက်လဲ ဘယ်နှဝန်းလဲ
ရက်များမကြာမီ မကြာမီဝန်းအတွင်း
သိပ်မကြာခင်ရက်အတွင်းမှာ ဝန်းအတွင်းမှာ

ရက်နေ့ ဝန်းနေ့
လေးရက်နေ့ ဝန်းနေ့ (လတွင်)
ဇန္နဝါရီလ သုံးရက်နေ့ ဇန်နဝါရီလ သုံးဝန်းနေ့

ရက်စက် yɛ̀sɛ̀ ၁. ကြမ်းကြုတ်၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်
hɔ̀t-rá-y,rá-y-kà-t
ရက်စက်ကြမ်းကြုတ် ကြမ်းကြုတ်၊ ရက်စက်
ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်တဲ့ဝံပုလွေ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ဝံပုလွေ
လူဆိုးသည် အလွန်ရက်စက်ပါလား
လူဆိုးသည် အလွန်ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ပါလား

ရက်ရက်စက်စက် အရက်စက်ဆုံး၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ဆုံး
ရက်ရက်စက်စက်ကြီးတယ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်လွန်းတယ်
ရက်ရက်စက်စက်လှတယ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်လွန်းတယ်
ရက်ရက်စက်စက်စကားပြောတယ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်စွာ ပြောတယ်

ရိက္ခာ yəkha u. ဆီပြင်အာဟာရ sabian-ʔa-hă-n
စစ်သားဘိုရိက္ခာ ဆီပြင်အာဟာရ စစ်သားဘိုရိက္ခာ

ရောက် yɔ̀ ก. ရောက်, ရောက်ရှိ thĭn,yian
ကျောင်းရောက် ကျောင်းရောက်
အရွယ်ရောက် အရွယ်ရောက်
အချိန်ရောက်ပြီ အချိန်ရောက်ပြီ
ရောက်ပြီလား ရောက်ပြီလား
ဘယ်တော့ရောက်မလဲ ဘယ်တော့ရောက်မလဲ
အနီးစွာရောက်တယ် အနီးစွာရောက်တယ်
ရောက်တော့မယ် ရောက်တော့မယ်
ဒုက္ခရောက်တယ် ဒုက္ခရောက်တယ်

မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်လေသည်
မင်းအဖြစ်ရောက်လေသည်
မြန်မာပြည်မရောက်ဖူးဘူး
မြန်မာပြည်မရောက်ဖူးဘူး

ရိုက် yaʔ ก. ရိုက်, ခတ်, ဖာ, ထောက်, ဖြိုး, ထား
ti:,tòp,fâ-t,tɔ̀:k,phi:,thà-y
ခွေးကိုရိုက်တယ် ခွေးကိုရိုက်တယ်
မျက်နှာရိုက်တယ် မျက်နှာရိုက်တယ်
တုန့်ရိုက်တယ် တုန့်ရိုက်တယ်
တုတ်နဲ့ရိုက်တယ် တုတ်နဲ့ရိုက်တယ်
တံဆိပ်ရိုက်တယ် တံဆိပ်ရိုက်တယ်
လက်နှိပ်စက်ရိုက်တယ် လက်နှိပ်စက်ရိုက်တယ်
ကြေးနန်းရိုက်တယ် ကြေးနန်းရိုက်တယ်
ဓာတ်ပုံရိုက်တယ် ဓာတ်ပုံရိုက်တယ်
ဓာတ်မှန်ရိုက်တယ် ဓာတ်မှန်ရိုက်တယ်
ဖဲရိုက်တယ် ဖဲရိုက်တယ်
ဂေါက်သီးရိုက်တယ် ဂေါက်သီးရိုက်တယ်
ကြက်တောင်ရိုက် ကြက်တောင်ရိုက်
နားဆုံရိုက်တယ် နားဆုံရိုက်တယ်
ပါးရိုက်တယ် ပါးရိုက်တယ်
ရိုက်နှက် ရိုက်နှက်
အဖေ ကျွန်တော့်ကိုရိုက်နှက်ပါတယ် အဖေ ကျွန်တော့်ကို ရိုက်နှက်ပါတယ်
လက်ဝါးစောင်းရိုက်တယ် လက်ဝါးစောင်း ရိုက်တယ်

ရင် yiñ u. ရင်, ရင်ဘတ် nâ-ʔòk
ရင်ဝယ်သား ရင်ဝယ်သား
ရင်သွေး ရင်သွေး
ရင်သား ရင်သား
ရင်ပတ်, ရင်ဘတ် ရင်ပတ်, ရင်ဘတ်
ရင်အုံ ရင်အုံ
ရင်အုပ် ရင်အုပ်
ရင်ထိုး ရင်ထိုး
အင်္ကျီရင်စေ့ အင်္ကျီရင်စေ့
ရင်ကျုပ် ရင်ကျုပ်
ရင်ပြည့် ရင်ပြည့်
ရင်ဆို့ ရင်ဆို့
ရင်လေး ရင်လေး
ရင်ဖို ရင်ဖို

ရင်ဖိုစရာဖြစ်တယ် ရင်ဖို စရာဖြစ်တယ်
ရင်ခွင် ရင်ခွင်
ကလေးကို ရင်ခွင်မှာပိုက်တယ် ကလေးကို ရင်ခွင်မှာ ပိုက်တယ်

กอดเด็กไว้ในอ้อมอก
ကလေးသည် အမေ့ရင်ခွင်၌ အိပ်နေသည်
ลูกนอนอยู่ในอ้อมอกแม่

ရင် yiñ ဆန. ถ้า,หาก thâ:,hà:k
နေပူရင် ရေသောက်ကောင်းတယ်
ถ้าร้อนควรดื่มน้ำ
အိပ်ရာထရင် ဖျာကိုလိပ်ထားပါ
หากลุกจากนอน ก็ม้วนเสื่อ(เก็บ)ไว้นะ
ရေချိုးလိုက်ပါအုံးပြီးရင် ထမင်းစားကြမယ်
หากอาบน้ำเสร็จแล้ว ก็จะกินข้าวกัน
မဆာရင် မစား:နဲ့
ถ้าไม่หิว ก็ไม่ต้องกิน
မိုးရွာရင် မလာဘူး
ถ้าฝนตก ก็ไม่มา
မိုးရွာရင် သစ်ပင်အောက် မဝင်နဲ့
ถ้าฝนตกอย่าเข้าไปใต้ต้นไม้
ဈေးတက်ရင် မဝယ်တော့ဘူး
ถ้าราคาขึ้นก็ไม่ซื้อแล้ว
လမ်းမကျရင် လက်မခံဘူး
ถ้าไม่ถูกทำนองคลองธรรม ก็รับไม่ได้
သဘာဝမကျရင် မခံနိုင်ဘူး
หากไม่ถูกต้อง ก็ยอมรับไม่ได้
ဘာပုံတွေဆွဲရင် ခကောင်းမလဲ
จะวาดรูปอะไรดี
ရင်တော့ หากเมื่อ
နေ့လယ် ၁၂ နာရီထိုးရင်တော့
หากเมื่อถึงเวลาเที่ยงวัน

ရင်ဆိုင် yiñshaiñ ก. เผชิญ pha-chə:n
ဘဝကို ရင်ဆိုင်ရဲရမယ် จะต้องกล้าเผชิญชีวิต

ရင့် yiñ ว. แก่ kɛ̀:
အသီးရင့်တယ် ผลไม้แก่
သစ်ရွက်ရင့်တယ် ใบไม้แก่
ပဲရင့် ถั่วแก่
အရွယ်ရင့်တယ် วัยแก่(เกินวัย)
မျက်နှာရင့်တယ် หน้าแก่
ရင့်မှည့် แก่หง่อม(ผลไม้)
စိရင့်တယ် แก่พรรษา(เจนจัด)
အရောင်ရင့် สีแก่,สีเข้ม
ခရမ်းရောင်ရင့် สีม่วงแก่
ဆေးရောင်ရင့် สีแก่,สีเข้ม(สีน้ำมัน)
ရင့်ရင့် แก่ๆ
အရောင်ရင့်ရင့် မလိုချင်ဘူး ไม่ต้องการสีแก่ๆ

ရင်း,အရင်း yîñ,ʔəyîñ น. ดั้งเดิม,แรกเริ่ม dâŋ-də:m, rɛ̂:k-rə̂:m
အမည်ရင်း ชื่อดั้งเดิม,ชื่อเดิม
ဈေးရင်း ราคาเดิม,ราคาต้นทุน
အကြောင်းရင်း สาเหตุดั้งเดิม
လျှာရင်း โคนลิ้น
ရင်းမြစ် นิรุกติศาสตร์,รากเหง้า

ရင်း yîñ ว. ชิด,ชิดใกล้ chít,chít-klâŋ
ရင်းနှီး สนิทสนม
အိမ်နီးချင်းမို့ ရင်းနှီးတယ်
สนิทสนมกันเพราะบ้านอยู่ใกล้กัน
ရင်းနှီးခင်မင် รักใคร่สนิทสนม
နာ:ရင်း ป้องหู

ရင်း yîñ ว. ยักเสบ ʔàk-sè:p
အနာရင်းတယ် แผลยักเสบ

ရင်း yîñ ဆန. ขณะที่,ขณะเดียวกัน
khanàʔ-thî:,khanàʔ-diaw-kan
ပြောရင်းဆိုရင်း သူလာနေပြီ ขณะที่พูดเขาก็มา
စိတ်ပျက်စွာကြည့်ရင်း ဘာမှမပြောတော့ဘူး
ดูด้วยความท้อใจ เลยไม่พูดอะไร
အိပ်နေရင်းနဲ့ ငှက်ပျောသီးကို
- ဖြုတ်စား:လိုက်တယ်
ขณะที่นอนอยู่ ก็เลยปลิดกล้วยกิน
သား:သည် အမေဟုလှမ်း:အော်ရင်း
- ပြေးသွားသည်
ลูกวิ่งไปขณะร้องเรียกว่าแม่

ရင်းထောင် yîñdɔ̀ñ น. พะอง phaʔoŋ
(ปันไดปีนต้นตาล)

ရောင်,အရောင် yɔ̀ñ,ʔəyɔ̀ñ น. แสง,สี sɛ̀:ŋ,sì:
ဓမ္မရောင် ธรรมรังสี,รังสีแห่งธรรม
နေရောင် แสงอาทิตย์,แสงตะวัน
ဖယောင်းတိုင်မီးရောင် แสงเทียน
ရောင်ခြည် ลำแสง
လရောင် แสงจันทร์,แสงเดือน
အလင်းရောင် แสงสว่าง
မီးရောင် แสงไฟ
ဆေးရောင် เนื้อสี,สีทา

ကာကီရောင် အီကာကီ
ကောင်းကင်ပြာရောင် အီထိုင်ဖ้า
ကြာရည်ရောင် အီน้ำอ้อย(น้ำตาลปนเขียว)
ကြက်သွေးရောင် အီแดงเลือดไก่
ခရမ်းရောင် အီมะเขือ
ခဲရောင် အီตะกั่ว
ငှက်ခါးရောင် အီฟ้าสด,အီฟ้านกตะขาบ
ငှက်ဖျောညွှန့်ရောင် အီยอดตอง
ဆီးဖျော်ရည်ရောင် အီน้ำพุทรา(น้ำตาลเข้ม)
ဆင်စွယ်ရောင် အီงาช้าง
နုသရောင် အီไม้จันทน์
နို့ရောင် အီขาวน้ำนม
နှင်းဆီပန်းရောင် အီดอกกุหลาบ
ပိတုန်းရောင် အီปีกแมลงภู่(အီดำขลับ)
ပုစွန်ဆီရောင် အีมันกุ้ง
ပတ္တမြားရောင် အีทับทิม
ပန်းခရမ်းရောင် အีม่วงอมชมพู
ပန်းရောင် အีดอกไม้(အีชมพูอมแดง)
ဖက်ဖူးရောင် အีเปลือกข้าวโพด
ဗေဒါပန်းရောင် အีดอกผักตบชวา
မရန်းစေ့ရောင် အีเมล็ดมะปราง
မီးခိုးရောင် အีควันไฟ,အีเทา
မိုးပြာရောင် အีฟ้าท้องฟ้า
ယောကီရောင် အီโยคี(สีกรัก,အีน้ำตาลดำ)
ရေညိုရောင် အีตะไคร่น้ำ
ရွှေရောင် အีทอง
လိမ္မော်ရောင် အีส้ม
အစိမ်းရောင် အีเขียว
အညိုရောင် အีน้ำตาล,အีน้ำตาลดำ
အနက်ရောင် အีดำ
အပြာရောင် အีฟ้า
အဖြူရောင် အีขาว
အဝါရောင် အีเหลือง

ရောင် yɔ̃ ว. บวม,อักเสบ buam,ʔàk-sèːp
အစာအိမ်ရောင်ရောဂါ
โรคกระเพาะอาหารอักเสบ
ဝမ်းရောင် ท้องฮืดเฟ้อ
အဆုတ်ရောင်ရောဂါ โรคปอดบวม
သွားဖုံးရောင်နာ โรคเหงือกบวม
ရောင်ရမ်း บวมปูด
ဖောရောင် อักเสบบวม
လူသေဖောရောင်တယ် คนตายบวมฮืด

ရောင့် yɔ̃ ก. เหลิง,กำเริบ lɛ̀ŋ,kam-rɛ̀ːp
ရောင့်တက်တယ် เหลิง
ရောင့်တက် မလာနဲ့ อย่ามาเหิมเกริม

ရောင်း yɔ̃ ก. ขาย,จำหน่าย khɛ̌ː,cam-nàː
ရောင်းခြင်း การขาย
ရောင်းဝယ် ค้าขาย(ซื้อขาย)
ရောင်းထုတ်တယ် เอาออกขาย
ချိန်ရောင်းတယ် ชั่งขาย
ရောင်းသူ,ရောင်းချသူ คนขาย
ရောင်းခွန် ภาษีการขาย
ရောင်းဈေး ราคาขาย
ရောင်းတဲ့နေရာ สถานที่ขาย
ဘိန်းရောင်း ค้าฝิ่น

ရိုင်း yáiñ ว. ป่าเถื่อน,หยาบ pàː-thìan,yàːp
ဆင်ရိုင်း ช้างป่า
လူရိုင်း คนป่า
စကားရိုင်း คำหยาบ
စိတ်ရိုင်း จิตใจหยาบกระด้าง
ရိုင်းစိုင်း หยาบคาย
ရိုင်းပျ หยาบคาย
ရိုင်းပျစွာ ဆက်ဆံတယ် ไม่มีอัธยาศัย(นิสัยกระด้าง)

ရိုင်းပင်း yáiñbíñ ก. เกื้อกูล kìa-kuːn
ရိုင်းပင်းကူညီ ช่วยเหลือเกื้อกูล

ရစ် yɪ̀ ก. ปล่อยไว้,ทิ้งไว้ plɔ̀ŋ-wáy,thíŋ-wáy
နေရစ် ปล่อยอยู่
မြန်မာပြည်မှာနေရစ်တယ်
ทิ้งไว้ที่ประเทศพม่า
သူထမင်းချက်နေရစ်တယ် ทิ้งเขาไว้ให้หุงข้าว
ဒီမှာ ကျွမကို နေရစ်တယ် ทิ้งฉันไว้ที่นี่
ထီးမေ့နေရစ်တယ် ลืมร่มทิ้งไว้

ကျန်ရစ် เหลือทิ้งไว้
ထမင်းမေ့ကျန်ရစ်တယ် ลืมข้าวทิ้งไว้
ဘာမှ မကျန်ရစ်ဘူး ไม่เหลืออะไรทิ้งไว้เลย
ကျန်ရစ်သောပစ္စည်းဥစ္စာ ทรัพย์สมบัติที่เหลือทิ้งไว้

ရစ် yɪ̀ ก. วนรอบ,พัน won-rɔ̀ːp,phan
ကကြီးရရစ်
อักษรควบกล้ำ ก กับ ร
ကြက်ဖက ကြက်မကို ရစ်တယ်
ไก่ตัวผู้(ตัวปีก)วนรอบไก่ตัวเมีย
ဒီကလေးမကို သူရစ်နေတယ်

เขาผัวผันกับเด็กสาวคนนี้
ကြီးကို တိုင်မှာရစ်တယ်
ผันเชือกรอบเสา
ဘုရားကို လက်ယာရစ်ပတ်တယ်
เดินวนขวารอบเจดีย์(ทักษิณาวัตร)
ဒီမြစ်က ရွာနှစ်ရွာကို ရစ်ခွေပတ်စီးတယ်
แม่น้ำไหลอ้อมสองหมู่บ้าน

တစ်ရစ် หนึ่งรอบ
တစ်ပတ်ရစ်
ของมือสอง
စက်ဘီးတပတ်ရစ်,တပတ်ရစ်စက်ဘီး
จักรยานมือสอง
အလှတပတ်ရစ်,တပတ်ရစ်အလှ
หญิงมือสอง(เคยแต่งงานแล้ว)

ရစ် yi᷂ ก. กรอ krɔ:
လက်နဲ့ရစ်တယ် กรอด้วยมือ
ရစ်ခဲ့ ไน(เครื่องกรอด้าย)
ရစ်လုံး หลอดด้าย,รอก
ရစ်ဘီး กงด้าย
စွန်ရစ်လုံး หลอดผันด้ายว่าว
ရစ်စက် เครื่องกรอ
ချည်ရစ်စက် เครื่องกรอด้าย

ရစ်,အရစ် yi᷂,ʔəyi᷂ น. ขีด,ชั้น khi:t,chán
မျက်ရစ် ชั้นตา
တရစ်ရာငါး-တပ်ကြပ်
หนึ่งขีดเป็นสิบตรี
နှစ်ရစ်ရာငါး တပ်ကြပ်
สองขีดเป็นสิบโท
သုံးရစ်ရာငါး တပ်ကြပ်ကြီး
สามขีดเป็นสิบเอก

ရည် yi ก. หมายมั่น mă:y-mân
ရည်ရွယ်,ရည်မှန်း หมายปอง,หมายมั่น, คาดหมาย
ကျွန်တော်ကြီးရင် ဆရာဝန်ဖြစ်ဘို့
- ရည်ရွယ်တယ်
ผมหมายมั่นว่าเมื่อโตขึ้นจะเป็นหมอ
ကျွန်တော် သူနဲ့လက်ထပ်ဘို့
- ရည်မှန်းထားတယ်
ผมหมายมั่นจะแต่งงานกับหล่อน

ရည် yi,ye น. ของเหลว,น้ำ khɔ̆:y-lɛ̆:w,nám
กาวရည် น้ำกาม
ကြွဲရည် น้ำอ้อย
ကွမ်းထွေးရည် น้ำหมาก
ခေါင်းလျှော်ရည် น้ำยาสระผม
ငါးပိရည် น้ำปลาร้า
စပျစ်ရည် น้ำองุ่น,ไวน์
ဆားရည် น้ำเกลือ
ငရုတ်ရည် น้ำพริก(น้ำละลายพริก)
ငရုတ်ရည်ဟင်း แกงเผ็ด(แกงใส่พริกต่ำ)
ငပြိုရည် น้ำปลา
ဆီးဖျော်ရည် น้ำพุทรา
ဆိုဒါရည် น้ำโซดา
တရုတ်ငပြိုရည်,ပဲငပြိုရည် น้ำซีอิ๊ว
ထမင်းရည် น้ำข้าว
ထန်းရည် น้ำตาลโตนด
နာနတ်ရည် น้ำสับปะรด
နှင်းရည် น้ำค้าง
ပန်းရည် น้ำหวานจากดอกไม้
ပျားရည် น้ำผึ้ง
ဖျော်ရည် น้ำหวาน(น้ำผลไม้)
မင်ရည် น้ำหมึก
မျက်ရည် น้ำตา
ရှလကာရည် น้ำส้มสายชู
ရှောက်ရည် น้ำผลเชาก์ตี่
လိမ္မော်ရည် น้ำส้มคั้น
သကြားဖျော်ရည် น้ำหวานชงน้ำตาล
သပြေရည် น้ำมะนาว
လိမ္မော်ရည် น้ำมะนาว
လက်ဖက်ရည် ชาร้อน
လက်ဖက်ရည်ကြမ်း น้ำชา,น้ำชาร้อน
ဟင်းရည် น้ำแกง
အချဉ်ရည် น้ำส้มสายชู
အုန်းနုရည် น้ำมะพร้าวอ่อน
အုန်းနို့ရည် น้ำกะทิ

ရည်,အရည် yi,ye,ʔəyi น. พลังความสามารถ phalaŋ-khwa:n-sa̰-mâ:t
စွမ်းရည် กำลังความสามารถ
နှလုံးရည် พลังใจพลังความคิด
ပညာရည် พลังปัญญา
လက်ရုံးရည် ความปรีชาสามารถ,พลังฝ่ามือ
လုပ်ရည်ကိုင်ရည် ฝีมือ
ကိုယ်ရည်သွေးတယ် อวดตน,โอ้อวด

ရည်း yi᷂ ก. หมายใจ mă:y-cay

ရည်းစား　　ခွဲ့ခ်ဳ,ဟာနဟ်,ဖန

ရိတ် yeˀ ဂ. ကုန်,ကျော် kon,kyaw
ဆံပင်ရိတ်တယ်　　ကုန်ဆုံ
နွားတ်ခမ်းမွေးရိတ်တယ်　　ကုန်ဟန်ဆာ
စပါးရိတ်တယ်　　ကျော်ဆန်
မြက်ရိတ်တယ်　　ကျော်ဆာ
မုတ်ဆိတ်ရိတ်ခဲ့　　မီးကုန်ဟန်ဆာကေဒါ

ရိတ်သိမ်း　　ကောက်ကျော်
စပါးရိတ်သိမ်းတယ်　　ကောက်ကျော်ဆန်

ရုတ်ခနဲ yoˀkhənɛ̂ ဝ. ဒန်ဒီ than-thi:
ရုတ်ခနဲဖွင့်တယ်　　ပွင့်ဒန်ဒီ
ရုတ်ခနဲအမှတ်ရတယ်　　ဟဉ်ဒန်ဒီ
ရုတ်ခနဲထသွားတယ်　　ထွက်ဒန်ဒီ

ရုတ်တရက် yoˀtəyɛˀ ဝ. ဒန်ဒီ,ဒန်ဒေ
than-thi:,than-day
ရုတ်တရက်　　ဒန်ဒီဒန်ဒေ,ဒေဒန်ဒေ
ရုတ်တရက်ထွက်သွားတယ်　　ထွက်ဒန်ဒီ
ရုတ်တရက်တွေ့တယ်　　ဟဉ်ဒေဒန်ဒီ
ရုတ်တရက်လာတယ်　　မာဒန်ဒီ
ရုတ်တရက်မမှတ်မိဘူး　　ဟဉ်မဟုတ်ဒေဒန်ဒီ
ရုတ်တရက် ပျောက်သွားတယ်
ဟာယ်ဒေဒန်ဒီ
ရုတ်တရက် အကြံတခုရလိုက်တယ်
ဒေဒ်ကာမ်းတခုဒေဒန်ဒီ

ရုတ်တရက်ချက်ချင်း　　ဒေဒန်ဒီ
ဝ်ပုလွေ ရုတ်တရက်ချက်ချင်း
- ခုန်ထွက်လာတယ်
ကြာပ်ကရေးဒေတအောက်မာဒန်ဒီ

ရန် yañ u. ကာရကဲလောဝါဒ,ဘေ,သတ်ရု
ka:n-tha-rɔ̀ʔ-wí-wâ:t,phay,sàt-tru:
ရန်စ　　ကာမုဘာတမှာင်ထပ်ဒေ
ရန်ပွဲ　　ကာရကဲလောဝါဒ
ရန်သူ　　သတ်ရု
ဘေးရန်　　ဘေးဟာန်
ရန်ဂွာ　　ဟာကြောင်း
ရန်ဖြစ်　　ဝိဝါဒ
ရန်ကုန်　　ကုန်သတ်ရု(ကုန်ကာရသွေ့ပ)
ရန်ကုန်မြို့တော်　　မဟာနကရဒေါင်ကွဲ့
ရန်ကင်း　　ပလောတ်သတ်ရု

ရန်လို　　ဆွေနတဲလေား(ထ်ာထာဒ)

ရန် yañ သ. ကြောင့်,အတွက် phîa,sàn-ràp
ပန်းကန်မှာဆေးရန်　　(ကြ်)အတွက်ဆေးဒေဒန်
ဖိနပ်အပ်နှံရန်　　(ကြ်)အတွက်ဆေးဒေခေါ်
ကျောင်းရန်ပုံငွေ　　ငွေကောင်းအတွက်ကျောင်းဒေ
စားရန်အစားအစာ　　အာဟာရအတွက်ဒေဒန်
ည့်သည်တွေ့ဆုံရန်အချိန်　　ဟဉ်အတွက်ဒေဒန်ဒေဒန်
လူနာတွေ့ဆုံရန်အချိန်　　ဟဉ်အတွက်ဒေဒန်ဒေဒန်
စုံစမ်းရန်ဌာန　　ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရ
: ပြည်ဒန်ဒေဒန်ကာရ
သတင်းစုံစမ်းရန် သွားသည်
ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရဒေဒန်ဒေဒန်
ကျောင်းမပြေးရန် တားမြစ်သည်
ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရဒေဒန်ဒေဒန်
ခရီးဆက်ရန်မဖြစ်တော့
ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရဒေဒန်ဒေဒန်
သွားမှားခိုင်မာစေရန်
- သံပရာသီးကိုစားရမယ်
ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရဒေဒန်ဒေဒန်
မြန်မာမှားလွတ်လပ်ရေးရရန်
- အစဉ်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်
ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရဒေဒန်ဒေဒန်

ရန်း yâñ ဂ. မာတ phâ:t
သင်္ကန်းရန်းတယ် ဟဲ့ဒေဒန်ဒေဒန်
လက်ရန်း　　ဒေဒန်ဒေဒန်(မာတမေ)

ရုန့်ရင်း yòñyíñ ဝ. ဟုတ်ကြောင်,ဟုတ်ကောင်
ŋà:p-kradâ:ŋ,ŋà:p-khà:ŋ
ရုန့်ရင်းတဲ့လူ　　ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရ
ရုန့်ရင်းကြမ်းကြုတ်　　ဟုတ်ကောင်
ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းစွာ ပြောတယ်
ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရဒေဒန်ဒေဒန်

ရုန်း yôñ ဂ. ခွာက(ဝိ်ဒ,ဒေဒ) lâ:k
လှည်းကိုရုန်းလိုက်ပါ　　ဒေဒန်ဒေဒန်ဒေဒန်ဒေဒန်
ခွေးမရုန်းနိုင်ဘူး　　ဝိ်ဒခွာကဒေဒန်ဒေဒန်
မိသားစုအတွက် ရုန်းရတာ မလွယ်ဘူး
ဒေဒန်ဒေဒန်ကာရဒေဒန်ဒေဒန်

ရပ် yaˀ ဂ. ဟုတ်,ခုတ်,ဖြင် yùt,cʊ̀t,pjì:n
ရပ်တည်　　ဒေဒန်ဒေဒန်
ရပ်ပါ　　ဒေဒန်ဒေဒန်,ဒေဒန်ဒေဒန်
ရပ်စကားပြောတယ် ဖြင်ဟုတ်

မတ်တတ်ရပ်တယ် ยืนตรง
လှေကို ရပ်တယ် จอดเรือ
ယာဉ်မရပ်ရ ห้ามจอดยานพาหนะ
တီဗွီရပ် ทีวีหยุดถ่ายทอด
စက်ရပ်သွားသောကား รถยนต์ที่เครื่องเสีย
ခဏရပ်ပါ โปรดหยุดสักครู่
ကားခဏရပ်တယ် รถจอดชั่วครู่
ဘောလုံးကန်တာကို ရပ်တယ် หยุดเตะฟุตบอล
အသက်ရှူရပ်တယ် หยุดหายใจ
ရပ်နား หยุดนัก
ရပ်နားလိုတဲ့အခါ เวลาที่ต้องการหยุดนัก
မတ်ရပ်တော် พระพุทธรูปยืน

ရပ်,အရပ် yaʻ,ʔəyaʻ น. ถิ่นที่,ท้องที่
thìn-thí:,thə́ŋ-thí:
ရပ်ကွက် ย่านชุมชน
ကုလားရပ်ကွက် ย่านคนแขก
မွန်ရပ်ကွက် ย่านคนมอญ
တရုတ်ရပ်ကွက် ย่านชาวจีน
ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်မြို့ ရန်ကင်းမြို့နယ် - ၁၀ ရပ်ကွက်မှာနေပါတယ်
ผมอยู่ที่เขต 10 อำเภอย่างกึง เมืองย่างกุ้ง

ရပ်ရွာ ท้องถิ่น
ရပ်ရွာလူကြီး ผู้ใหญ่บ้าน
ရပ်ရွာစည်ပင်ရေး การพัฒนาท้องถิ่น

ရပ် yaʻ a. แขนง,ฝ่าย khanɛ̀ŋ,fà:ŋ
ဘာသာကြီးလေးရပ် ศาสนาหลักทั้งสี่
နိကာယ်ငါးရပ် นิกายห้าแขนง
အနုပညာတစ်ရပ် งานศิลปะแขนงหนึ่ง

ရိပ် yeʻ ก. ยัด,แคก,ฝาด yát,dɛ̀:k,fà:t

ရိပ်,အရိပ် yeʻ,ʔəyeʻ น. เงา,ร่มเงา ŋaw,rôm-ŋaw
အရိပ်ထင်အရုပ် ภาพเงา(เช่นเล่นเงามือ)
ရိပ်မိ ได้ร่องรอย(ได้เงา)
ရှင်နဲ့ကျွန်မနဲ့ကြုံဖူးနေတာ အမေရိပ်မိတယ် แม่ได้ร่องรอยว่าฉันและคุณชอบกัน

အရိပ်အခြည် ท่าทาง,ทีท่า
အရိပ်အခြည်ကြည့်တယ် ดูท่าทาง,ดูทีท่า

ရိပ်သာ ที่พำนัก(ที่ให้ร่มเงา)
ရိပ်သာပင် ต้นไม้ที่ให้ร่มเงา
ဘိုးဘွားရိပ်သာ ที่พำนักคนชรา
မဟာစည်သာသနရိပ်သာ ศาสนพำนักมหาศรี
ဧည့်ရိပ်သာ ที่พำนักสำหรับแขก

ရိပ်ပြောတယ် บอกใบ้
ရိပ်လုပ်တယ် ทำเป็นนัยๆ

ရိပ် yeʻ ว. ร่ม rôm
နေရိပ်ပြီ แดดร่มแล้ว

ရုပ် yoʻ ก. หุบ hùp
ထီးရုပ် หุบร่ม
လက်ရုပ် หุบแขน
နှုးရုပ် หุบเข่า
ခြေထောက်ရုပ် หุบขา

ရုပ်,အရုပ် yoʻ,ʔəyoʻ น. ตุ๊กตา,หุ่น,รูปจำลอง
túk-kataː,hùn,rúːp-caɰ-lɔːŋ
ရုပ်တု รูปจำลอง
ရုပ်ပုံတူ รูปเหมือน
ရုပ်ချင်းတူတယ် รูปร่างหน้าตาเหมือนกัน
ရုပ်ဆိုး รูปชั่ว,ขี้เหร่
ရုပ်မဆိုးဘူး รูปร่างหน้าตาไม่เลว
ရုပ်လှတယ် รูปงาม
လူရုပ် รูปคน
ဘုရားရုပ် พระพุทธรูป
ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော် พระพุทธรูป
နတ်ရုပ် รูปเทพนัต,เทวรูป
ကျားရုပ် รูปเสือ,ลายสักรูปเสือ
ရုပ်ထု รูปแกะสลัก
ကြေးရုပ် รูปหล่อทองเหลือง
လူကြေးရုပ် รูปคนหล่อทองเหลือง
ဘုရားကြေးရုပ် พระพุทธรูปหล่อทองเหลือง
သစ်သားရုပ် ตุ๊กตาไม้
စက်ရုပ် หุ่นยนต์
ဝှေ့ခြောက်ရုပ် หุ่นไล่กา
ရုပ်သေးရုပ် หุ่นกระบอก,หุ่นเชิด
လက်ထိုးရုပ်သေး หุ่นเชิดมือ
ကြိုးဆွဲရုပ်သေး หุ่นเชือก
တုတ်ထိုးရုပ်သေး หุ่นเชิดไม้
ရုပ်သေးက ร้ำหุ่นกระบอก
ရုပ်သေးအစိုးရ รัฐบาลหุ่น
ရုပ်မြင်သံကြား โทรทัศน์
အရုပ်တစ်ရုပ် ตุ๊กตา 1 ตัว

ရုပ်ရှင် ภาพยนตร์,หนัง
နိုင်ငြားရုပ်ရှင် ภาพยนตร์ต่างประเทศ
ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် ดาราหนัง
ရုပ်ရှင်မင်းသား พระเอกหนัง,ดาราหนัง
ရုပ်ရှင်မင်းသမီး นางเอกหนัง,ดาราหญิง
ရုပ်ရှင်ပိတ်ကား จอหนัง
အပြာရုပ်ရှင်,ညစ်ညမ်းရုပ်ရှင် หนังลามก

ရမ်း yâñ ว. มั่ว mûa
ရမ်းတုတ်နေပြီဟေ့ มั่วนี่หว่า
ရမ်းပြောတယ် พูดมั่ว

ရမ်း yâñ ว. ปูด pùːt
ရောင်ရမ်း ปวมปูด

ရုံ yoñ ก. ห่มคลุม,ปรก hòm-khlum,pròk
သင်္ကန်းရုံတယ် ห่มจีวรแบบคลุม
နဂါးရုံဘုရား พระนาคปรก

ရုံ yoñ น. โรง,อู่ roːŋ,ʔùː
ပုံနှိပ်စက်ရုံ โรงพิมพ์
စက်ရုံ โรงงานจักรกล
အလုပ်ရုံ โรงงาน
ကုန်လှောင်ရုံ โรงเก็บสินค้า,โกดัง
ကားပြင်ရုံ โรงซ่อมรถ
စည်သွတ်အလုပ်ရုံ โรงงานผลิตอาหารกระป๋อง
ဓမ္မာရုံ โรงธรรม,ศาลาธรรม
ကြေးနန်းရုံ ที่ทำการโทรเลข
ခဝါရုံ โรงซักรีด
ဆေးရုံ โรงพยาบาล
ဆေးပေါ်ငံးရုံ โรงบ่มใบยาสูบ
ဇာတ်ရုံ โรงละคร
တိရစ္ဆာန်ရုံ สวนสัตว์
ဘီယာချက်ရုံ โรงต้มเบียร์
ဘူတာရုံ สถานีรถไฟ
ရင်ခွဲရုံ โรงชันสูตรศพ
ရုပ်ရှင်ရုံ โรงหนัง(โรงภาพยนตร์)
လက်ဖွေ့ရုံ โรงมวย,สนามมวย
လူနေရုံ บ้านคนชรา
ရုံပိုင် นายสถานีรถไฟ
ဘူတာရုံတစ်ရုံ สถานีรถไฟหนึ่งสถานี

ရုံ yoñ น. กอ kɔː
ပန်းရုံ กอดอกไม้
ဝါးရုံ กอไผ่
စပယ်ရုံ กอมะลิ
ပန်းရုံတရုံ กอดอกไม้ 1 กอ

ရုံ yoñ ป. เฉียง,แค่,พอ phiaŋ,khɛ̂ː,phɔː
စားရုံစားမယ် မဆေးဘူး
แค่กินเท่านั้น ไม่ล้างหรอก
သွားရုံသွားမယ် မဝယ်ဘူး
เฉียงแค่ไปดู ไม่ซื้อหรอก
ပြောရုံပြောတယ် မဆဲဘူး
แค่พูดเฉยๆ ไม่ด่าหรอก :
သင့်ရုံသုံးပါ ใช้ให้พอควร

ရုံး yoñ น. สำนักงาน sʌ̀m-nák-ŋaːn
သံရုံး สถานทูต
တရားရုံး ศาลยุติธรรม
ခရီးသွားရုံး สำนักงานท่องเที่ยว
တိုးရစ်ရုံး สำนักงานท่องเที่ยว
နိုင်ငြားရေးရုံး กระทรวงการต่างประเทศ
လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးရုံး สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
လေယာဉ်ရုံး บริษัทเดินอากาศ
မြို့နယ်ရုံး ที่ว่าการอำเภอ
ရုံးဝန်ထမ်း พนักงานสำนักงาน
ရုံးပိတ်ရက် วันหยุด(วันปิดงาน)
ရုံးတက်ချိန် เวลาขึ้นทำงาน

ရုံးပတီ yóñbədi น. กระเจี๊ยบ(กระเจี๊ยบมอญ) kraciap ม.

ရယ် yɛ,yi ก. หัวเราะ hŭa-rɔ́ʔ
ရယ်မော หัวเราะ
ရယ်ရွှင် สนุกสนาน
ရယ်တာပေါ့ ช่างน่าขำ
ပြောင်ရယ်,ညာရယ် หัวเราะเยาะ

ရယ် yɛ ก. จ๋า,เอ้ย cʌ̌ː,ʔɛ́ːy
ဦးလေးရယ် คุณอาจ๋า
အမေရယ် แม่จ๋า
သားရယ် ลูกเอ้ย

ရွာ ywa ก. (ฝน)ตก tòk
မိုးရွာတယ် ฝนตก

ရွာ ywa น. หมู่บ้าน mùːbâːn
တောရွာ บ้านนอก,บ้านป่า

ကျေးရွာ　　ပ်ာနနဝက,ကမ့ပ်ာနဆာနကိုင
ရွာထိပ်　　ကန်ာကမ့ပ်ာန
ရွာဦး　　ဟိဝကမ့ပ်ာန
ရွာလယ်　　ကလာင်ကမ့ပ်ာန
ရွာအရှေ့　　ကန်ာကမ့ပ်ာန(ဒ်ာနတဝ်ဝနဝအ)
ရွာအနောက်ဖက်　ဒ်ာနဒ်ာယကမ့ပ်ာန
ရွာသူကြီး　　ဝူ်ဟကျ့ပ်ာန
ရွာသူရွာသား　　ဆာဝပ်ာန
တံငါရွာ　　ကမ့ပ်ာနဆာဝပရသမင
နတ်ရွာ　　သာဝရဂ်(ကမ့ပ်ာနဒေဝ)
စံပြရွာတစ်ရွာ　　ကမ့ပ်ာနတဝ်ဝအပ်ာန် 1 ကမ့ပ်ာန

ရွေ့ ywè ဂ. ဒေလျှောခ်,ဒေလျှောခ်ဒေ　ခလိၜန,ခလၜန
ရွေ့လျား　　ဒေလျှောခ်ကျ
အနည်းငယ်ရွေ့သွားတယ်　ဒေလျှောခ်ဒေလိုကန်ာဝယ်
လေကြောင့်ရွေ့တယ်　ဒေလျှောခ်ဒေဖရာဒ်လမ

တရွေ့ရွေ့　　ဝဲယၚဒေလျှောခ်
တရွေ့ရွေ့ထွက်ခွာသွားတယ်　ဝဲယၚဒေလျှောခ်ဒေအောကဒေ

ရွေး ywê ဂ. ဒေါကဝ်　လိၜက
ဘာရွေးမလဲ　　ဒ်ာဒေါကဝ်ဒေဟုန်
အချိန်မရွေးလာခဲ့ပါ
မာဒေလာဒေဟုန်ကဒေ(ဒ်ာဒေါကဝ်ဒေလာ)

ရွေးချယ်　　ဒေါကဝ်ဒေဟုန်,ဒေါကဝ်ဒေဟုန်ဒ်ာ
သူရဲကောင်းရွေးချယ်ပုံ　ဝိဓိဒေါကဝ်ဒေဟုန်ဝူ်ကလာ
လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်တယ်
ဒေါကဝ်ဒေဟုန်ဝူ်ဒ်ာနသဘာ
သင့်မည်ထင်သောအမည်ကိုရွေးချယ်တယ်
ဒေါကဝ်ဒေဟုန်ဒ်ာဝူ်ဒ်ာဒေါကဝ်ဒေဟုန်ဒ်ာ

ရွေး ywê ဂ.　ဒေါ,ဒေါထဝန　thày,thày-thɔ̃n
ပစ္စည်းရွေးတယ်　　ဒေါဝ်ဒ်ာ
ရွေးခ　　ကာဒေါ
ရွေးယူရတယ်　　ဒ်ာဒေါဝ်ဒ်ာဒေါ

ရွေး ywê ဒ. ကန်ာကလာမ်ာတာဟနူ　ka-klàm-ta-nù
ရွေးပင်,ရွေးကလေးပင်　　ဒ်ာနကန်ာကလာမ်ာတာဟနူ
ရွေးစေ့　　ကဒ်ာကန်ာကလာမ်ာတာဟနူ

ရွှဲ ywê ဒ.　လုၚဒ်ာပတ်,လုၚဒ်ာဟိၚဒ်ာသိး　lûk-pàt,lûɛk-hĭn-sĭ:
ရွှဲကုံး　　ဝာလုၚဒ်ာပတ်
ရွှဲကစားတယ်　　ကလာမ်ာလုၚဒ်ာဟိၚဒ်ာသိး

ရွှဲ ywè ဂ.　ပရဒ်ာခေါတ်　pra-chót
ရွှဲစဉ်　　ဂိၚပရဒ်ာခေါတ်
ရွှဲလုပ်　　ဒေါပရဒ်ာခေါတ်
ရွှဲပြော　　ပူတပရဒ်ာခေါတ်
ရွှဲချ　　ဝာလုၚကရဒ်ာကရဒ်ာဒ်ာ
ပါးရွှဲပြတယ်　　ကဝ်ပါက
စိတ်ဆိုးလို့ ရွှဲချတယ်
ဝာလုၚကရဒ်ာကရဒ်ာဖရာဒ်ာမောဟ

ရွံ yuñ ဂ.　ခယဒ်ာခယ　khayà?-khayɛ̆?
ရွံစရာ ကောင်းတယ်　ဒ်ာခယဒ်ာခယ

ရွှံ yùñ ဂ.　ကလာ　klua
ကြောက်ရွံ့　　ဟာဒကလာ
ရွံ့လို့ မသွားရဲဘူး　　ကကလာကဒ်ာဖရာဒ်ာကလာ

ရွက် ywɛ̆? ဂ.　ဟိၚ,ထုၚ　thə̆ɛn,thuɛn
ခေါင်းရွက်　　ဟိၚကဝ်
ခေါင်းပေါ်မှာ ရွက်တယ်　ဟိၚဒ်ာပေါ်ကဝ်
ဆွမ်းအုပ်ကို အမေ ရွက်တယ်
ဖမ့ထုၚဥပဒ်ာတာဟာရဒ်ာ

ဆောင်ရွက်　　ကဒ်ာဝ်ဒ်ာ
ထမ်းရွက်　　ဒ်ာဝ်ဒ်ာ

ရွက်,အရွက် ywɛ̆?,ʔəywɛ̆? န.　ဗဲ,ဖဲၚ　bay,phèn
ကင်းပုံရွက်　　ဗဲတ်ာလိၚ
ကန့်စွန်းရွက်　　ဗဲဝကပုၚ်
ကွမ်းရွက်　　ဗဲဖလူ
ချဉ်ပေါင်ရွက်　　ဗဲကရေဒ်ာဗ
ငှက်ပျောရွက်　　ဗဲကလာ်ဝ,ဗဲတောၚ
ဆေးရွက်　　ဗဲဒ်ာ
ပင်စိမ်းရွက်　　ဗဲဖဖမးလာ်က
မန်ကျည်းရွက်　　ဗဲမဒ်ာဒ်ာမ
မုန့်ညင်းရွက်　　ဗဲဝကကာဒ
မြင်းခွာရွက်　　ဗဲဗဝ်ဗက
ရွက်ကျပင်ပေါက်　　ဗဲတဝ်ာတာယဟာယပေါ်ၚ,
ကနဒ်ာမူ့ဟနၚ်ဒ်ာတုကဒ်ာ
ရွက်သစ်　　ဗဲဗ်ဟမ့
ရွက်ဟောင်း　　ဗဲဗ်ကာ
သစ်ရွက်　　ဗဲဗ်
ဟင်းရွက်　　ဝကကဗဲဗ

တက်ရွက်　　ဗဲဖာယ

ထီးရွက် ဝဲဘက်(ဘေးရံ)
စာရွက်,စက္ကူရွက် ပြားကြေးဓာတ်
တံခါးရွက် ပြားတံခါး
ခေါင်းရွက် ဘေးမီး
နှာခေါင်းရွက် နှာခေါင်းဘေး
ပြတင်းရွက် ပြားပြတင်းတံခါး
ယပ်ရွက် ဝဲယပ်,ဘေးယပ်
ရွက်လှေ လှေဘေး
ရွှေရွက် ရွှေပြား
လှေရွက် လှေဘေး

စာရွက်တစ်ရွက် စက္ကူတစ်ရွက်
တဆယ်တန်တစ်ရွက်ဆုပ်တရားမူလတန်ဖိုးဆယ်ကျပ်တစ်ရွက်
ပတ္တလားအဆံ တစ်ရွက် ခဲတံအရှည် ၁ လက်မ

ရွတ် yʊ̀ ဂ. ရွတ်,သရဇ် thɔ̀ŋ,sʊ̀at
ရွတ်ဆို ရွတ်ဆို
စာရွတ် ရွတ်စာ
ပရိတ်ရွတ် ပရိတ်ရွတ်
ဂါထာရွတ် ဂါထာရွတ်
မန္တန်ရွတ် မန္တန်ရွတ်
ကဗျာရွတ် ကဗျာရွတ်

ရွတ် yʊ̀ ဝ. ဆီး,ဆီးရွဲ sì:t,sǐaw-sì:t
အမာရွတ် အမာရွတ်
အမဲသားရွတ် အမဲသားရွတ်
အမဲသားရွတ်တယ် အမဲသားရွတ်တယ်
ရွတ်တွန့် ရွတ်တွန့်
အသက်ကြီးလာရင် မျက်နှာမလှတော့ဘူး
- အရေရွတ်တွန့်နေတယ်
အိုမင်းလာသောအခါ မျက်နှာမလှတော့ဘူး
- အရေးရွတ်တွန့်နေတယ်
ဒီနေ့အမဲသားဝယ်တာ အသားမပါဘူး
- အရွတ်ပဲပါတယ်
ဒီနေ့ဝယ်သောအမဲသားသည် အရွတ်ပဲပါတယ်

ရွပ်ရွပ်ဆွဲဆွဲ yʊ̀yʊ̀chuñjuñ ဝ. ဆွဲဆွဲငင်ငင် sʰwɛ̀:zwɛ̀:ŋìŋì
ရွတ်ရွတ်ဆွဲဆွဲ တိုက်ခိုက်တယ် တိုက်ခိုက်တယ်

ရွမ်း ywâñ ဝ. ရှမ်း ʃâ:n
သရက်သီးရွမ်းတယ် သရက်သီးရှမ်းတယ်

ရွယ် ywɛ ဂ. ကြံ,ကြံစည် tʃa,lɛŋ
ကြံရွယ် ကြံရွယ်
လက်နှံ့ရွယ် လက်နှံ့ကြံ

ရိုက်ဖိုရွယ် ကြံခိုက်ကြံဖန်
သေနတ်နှံ့ချိန်ရွယ် သေနတ်နှံ့ချိန်ကြံ

ရွယ်,အရွယ် ywɛ,ʔəywɛ ဂ. ဝယ် way
ရွယ်တူ ဝယ်တူ
ငယ်ရွယ်သောသူ ငယ်ရွယ်သူ
လူငယ်အရွယ် ဝယ်ငယ်
လူပျိုအရွယ် ဝယ်ပျိုရွယ်
လူလတ်အရွယ် ဝယ်လတ်
လူအိုအရွယ် ဝယ်အို

ရှ ʃà ဂ. ဘဝ,ဆောင် bə̀:t,sʰɪ̌an
ခေါင်းရှတယ် ခေါင်းဘဝ
ခေါင်း လက်ကိုရှတယ် ခေါင်းလက်ဘဝ
အရသာရှတယ် အရသာဘဝ
အရက် လည်ပင်းရှတယ် အရက်လည်ပင်းဘဝ
အရသာရှတယ် အရသာဘဝ
သစ်စေး လျှာရှတယ် သစ်စေးလျှာဘဝ
ရှစရာ ဘဝစရာ

ရှလကာရည် ʃàləkaye ဂ. ရှာလကာရည်
nán-sòm-sə̌:y-chu:

ရှာ ʃa ဂ. ရှာ ʃa
ဘာရှာသလဲ ဘာရှာသလဲ
အစာရှာတယ် အစာရှာတယ်
ပစ္စည်းရှာတယ် ပစ္စည်းရှာတယ်
အလုပ်ရှာတယ် အလုပ်ရှာတယ်
ငှက် ငါးကိုရှာနေတယ် ငှက်ငါးရှာနေတယ်
မြင်ရှာတယ် မြင်ရှာတယ်
သန်းရှာတယ် သန်းရှာတယ်
ဆန့်ရှာတယ် ဆန့်ရှာတယ်
ကိုယ့်ဒုက္ခကိုရှာတယ် ကိုယ့်ဒုက္ခကိုယ်ရှာတယ်
ရှာတွေ့ ရှာတွေ့
ရှာဖွေ ရှာဖွေ
လူဆိုးကိုရှာဖွေတယ် လူဆိုးကိုရှာဖွေတယ်

ရှာ ʃa ကဗ. (ဟန်ပြခြင်းအဓိပ္ပာယ်)
ရှုံးသွားရှာပြီ ရှုံးသွားရှာပြီ
သူ အဖမ်းခံရရှာတယ် သူ အဖမ်းခံရရှာတယ်
အခက်အခဲပြဿနာကြုံနေကြရှာသည် အခက်အခဲပြဿနာကြုံနေကြရှာသည်

ရှား ʃá ဂ. ရှား ʃa:
ဖယ်ရှား ဖယ်ရှား,

	ကြောင်းပြောင်း
လှုပ်ရှား	ကြောင်းပြောင်းလှုပ်ရှား
ရှောင်ရှား	ရှောင်ကြဉ်ရှား

ရှား ʃâ n. သီးသြဇ sĭ:-sĭat

ရှားစေး	ရောဂါသီးသြဇ
ရှားရောင်	သီးသြဇအရောင်

ရှား,ရှားပါး ʃâ,ʃâbâ ว. ရှားပါး,ခဲယဉ်း hă-bâ:-k,khàt-sŏn

အစားအစာရှားပါးတယ်	အစားအစာရှားပါးတယ်
အစားအသောက်အလွန်ရှားတယ်	အစားအသောက်အလွန်ရှားတယ်

ရှားစောင်းလက်ပပ် ʃâzɔ̀ĩlɛ̀pa̰ʔ n. ဗဟုသုတ

wâ:n-hă:ŋ-ɔ:rakhɛ̀:

ရှားဖြူ ʃâphyu n. မြေးမြစ် mayom

ရှားဖြူသီး	မြေးမြစ်သီး

ရှိ ʃì ก. ရှိ,ရှိသည် mi:,mi:-ŋù:

အရာရှိ	အရာရှိ
ပညာရှိ	ပညာရှိ
အဖျားရှိတယ်	အဖျားရှိတယ်
ငွေရှိတယ်	ငွေရှိတယ်
သမာဓိရှိတယ်	သမာဓိရှိတယ်
သတိမရှိဘူး	သတိမရှိဘူး
ခရီးဆက်စရာရှိတယ်	ခရီးဆက်စရာရှိတယ်
အကူအညီတောင်းစရာရှိတယ်	အကူအညီတောင်းစရာရှိတယ်
ခြင်ရှိသလား	ခြင်ရှိသလား
အဖေရှိသလား	အဖေရှိသလား
အမေရှိသေးလား	အမေရှိသေးလား
ဆယ်မိနစ်ရှိအုံးမယ်	ဆယ်မိနစ်ရှိအုံးမယ်
အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ	အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ
ကိစ္စမရှိပါဘူး	ကိစ္စမရှိပါဘူး
မယုံမရှိပါနဲ့	မယုံမရှိပါနဲ့
လိုချင်စိတ်မရှိဘူး	လိုချင်စိတ်မရှိဘူး
မိုးတိမ်ရှိတယ်	မိုးတိမ်ရှိတယ်
အရသာရှိတယ်	အရသာရှိတယ်
အရိပ်အရောင်ရှိတယ်	အရိပ်အရောင်ရှိတယ်
ဘေးရန်ရှိတယ်	ဘေးရန်ရှိတယ်
စိတ်အားမရှိဘူး	စိတ်အားမရှိဘူး
သွားခွင့်မရှိဘူး	သွားခွင့်မရှိဘူး
အားနာမှုမရှိဘူး	အားနာမှုမရှိဘူး
အားနာစရာမရှိဘူး	အားနာစရာမရှိဘူး
အိမ်မှာရှိတယ်	အိမ်မှာရှိတယ်
အလင်းရောင်မရှိဘူး	အလင်းရောင်မရှိဘူး
လရောင်မရှိဘူး	လရောင်မရှိဘူး
ရောက်ခါစရှိသေးတယ်	ရောက်ခါစရှိသေးတယ်
ကျောင်းရှေ့ရှိအလံတိုင်	ကျောင်းရှေ့ရှိအလံတိုင်
အတွေ့အကြုံမရှိဘူး	အတွေ့အကြုံမရှိဘူး
အိမ်ထောင်ရှိပြီလား	အိမ်ထောင်ရှိပြီလား
ဘယ်အချိန်ရှိပြီလဲ	ဘယ်အချိန်ရှိပြီလဲ
ဈေး ဘယ်မှာရှိလဲ	ဈေး ဘယ်မှာရှိလဲ
ဘာအလိုရှိရှိ ပြောပါ	ဘာအလိုရှိရှိ ပြောပါ
အရာရာအတွက်အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါတယ်	အရာရာအတွက်အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါတယ်
ဆရာက ကျောင်းသားကို ဆုံးမလေ့ရှိသည်	ဆရာက ကျောင်းသားကို ဆုံးမလေ့ရှိသည်
စေတီဓဇာဏ်တော်မှာ ၃၂၆ ပေရှိသည်	စေတီဓဇာဏ်တော်မှာ ၃၂၆ ပေရှိသည်
စားကျက်မှာသိုလှောင်၍ နွားကျောင်းလေ - ရှိကြသည်	စားကျက်မှာသိုလှောင်၍ နွားကျောင်းလေ - ရှိကြသည်

ရှိခိုး ʃìkhô ก. ရှိခိုး,ကန်တော့ wâŋ,kràp

ဘုရားရှိခိုးတယ်	ဘုရားရှိခိုးတယ်
ဘုရားရှိခိုးကျောင်း	ဘုရားရှိခိုးကျောင်း
လမ်းမှာဘုရားရှိခိုးသွားနေ၁ သမီးရဲ့	လမ်းမှာဘုရားရှိခိုးသွားနေ၁ သမီးရဲ့

ရှု ʃù ก. ရှု,ကြည့် cɔ̀ŋ,phêŋ,chom-du:

အသုဘရှု	အသုဘရှု
ရှုစားတော်မူ	ရှုစားတော်မူ
ရှုခင်းသာ	ရှုခင်းသာ
ရှုမျှော်ခင်း	ရှုမျှော်ခင်း
ရှုသိုးသိုး	ရှုသိုးသိုး
မျက်နှာရှုသိုးသိုးဖြစ်နေတယ်	မျက်နှာရှုသိုးသိုးဖြစ်နေတယ်
ကြည့်ရှု,ရှုကြည့်	ကြည့်ရှု,ရှုကြည့်
စိတ်ကူးနဲ့ရှုကြည့်တယ်	စိတ်ကူးနဲ့ရှုကြည့်တယ်
ဥာဏ်နဲ့ရှုကြည့်တယ်	ဥာဏ်နဲ့ရှုကြည့်တယ်

ရှု ʃu ก. သုတ်,သုတ်ခြင်း sù:t,sù:t-dom

ရှုဆေး	ရှုဆေး
အသက်ရှုတယ်	အသက်ရှုတယ်
ဆေးရှုတယ်	ဆေးရှုတယ်

နှာရွှတယ် သွေးယားထိုး
ဘိန်းရွှတယ် သွေးဆေးထိုး
အန့်ရွှတယ် သွေးတိုက်ဆေး
ပန်းနှံ့ရွှတယ် သွေးပေါက်ဆေးထိုးဆေး
ရွှသာရှိုက်သာ ဖြစ်လာပြီ
ဝမ်းသာအားရဖြစ်သွားပြီ

ရွှေပေါက် ʃûpɔ̀ ဂ. ဆီ,ပဲလှော်ဆီ chì:,plɔ̀y-chì:
ရွှေရွှေပေါက်တယ် ဆီငံ့သော,ဆီသော

ရှေ့ ʃè န. ရှေ့ khâ:ŋ-nâ:
ရှေ့သွား ရှေ့သို့သွား
ရှေ့တိုး ရှေ့သို့တိုးသွား
ဆရာ့ရှေ့လာပါ ဆရာ့ရှေ့သို့လာပါ
ရှေ့မှာ ရှေ့တွင်,ရှေ့ဘက်တွင်
ရှေ့အပတ် လာမည့်အပတ်
ရှေ့လ လာမည့်လ
ရှေ့နှစ် လာမည့်နှစ်
ရှေ့မျောက်မှာ ရှေ့ဘက်တွင်
ရှေ့နေ ရှေ့နေ
ကားရှေ့မီး ကားရှေ့မီး
ရှေ့ကပေါက် ရှေ့ဘက်ပေါက်

ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ရှေ့ဆက်နောက်ဆက်(အစီအစဉ်)
ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်သွားကြတယ်
ရှေ့ဆက်နောက်ဆက်သွားကြသည်
ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်ပြန်သွားပြီ
ရှေ့ဆက်နောက်ဆက်ပြန်သွားပြီ
ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်ကွယ်လွန်သွားကြတယ်
ရှေ့ဆက်နောက်ဆက်ကွယ်လွန်သွားကြသည်

ရှေး ʃê ဝ. ဟောင်း,ရှေးဟောင်း,ရှေးခေတ် tɛ̀:kɔ̀:n
ရှေးဟောင်းပစ္စည်း ရှေးဟောင်းပစ္စည်း
ရှေးအခါ ရှေးခေတ်,ရှေးအခါ
ရှေးသီချင်း ရှေးသီချင်း
ရှေးကဆိုရိုးစကား ရှေးဟောင်းစကားပုံ
ရှေးလူကြီး ရှေးလူကြီး
ရှေးမွန်လူမျိုး ရှေးမွန်လူမျိုး
ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်
ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်

ဟိုရှေးရှေးတုန်းက ရှေးရှေးကတည်းက
ရှေးအခါက ရှေးအခါက
ရှေးအခါက လယ်သမားတစ်ဦး ရှိပါသည်
ရှေးအခါက လယ်သမားတစ်ဦး ရှိပါသည်

ရှေးအခါက မြန်မာနိုင်ငံကို မြန်မာဘုရင်များ .
- အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်
ရှေးအခါက မြန်မာနိုင်ငံကို မြန်မာဘုရင်များ .
- အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်

ရှေးသရော်အခါ ကြာခဲ့ပြီ
ရှေးသရော်အခါ အဘိုးအိုတဦးတွင်
- သား၃ယောက်ရှိလေသည်
ရှေးသရော်အခါ အဘိုးအိုတဦးတွင်
- သား၃ယောက်ရှိလေသည်

ရှောရှောရွှရွှ ʃɔ̂ʃɔ̂ʃuʃu ဝ. ကုလီကုလီ,ကြွားဝါကြွားဝါ
kuli:kuc:,krawi:-krawâ:t
ရှောရှောရွှရွှ လုပ်ပေးတယ်
ကုလီကုလီလုပ်ပေးသည်
ခေါ်ရင် ရှောရှောရွှရွှ မလိုက်ဘူး
ခေါ်ရင်လိုက်ခဲ့ပါ
ပြောရင် ရှောရှောရွှရွှ နားမထောင်ဘူး
ပြောရင်နားထောင်ပါ

ရှိ့ ʃò ဂ. မီး phăw
မီးရှို့ မီးရှို့
အိမ်ကို မီးရှို့တယ် အိမ်ကို မီးရှို့သည်
အသုဘ မီးရှို့တယ် အသုဘ မီးရှို့သည်
မီးရှို့စင် မီးရှို့စင်

ရှိုး ʃô ဂ. ပြ sadɛ:ŋ ခ.show
ရှိုးစင် ပြစင်
ရှိုးပြင် ပြပွဲ
ရှိုးပေး,ရှိုးပြ ပြသ
တယ်ရှိုးကောင်းပါလား တကယ်ပြသကောင်းပါလား

ရှက် ʃɛ̂ ဂ. အရှက်,ရှက်စရာ ʔa:y,laʔa:y
ရှက်လိုက်တာနော် အရှက်ကွဲလေ
ရှက်စရာကောင်းတယ် ရှက်စရာကောင်းသည်
ရှက်ရှက်နဲ့ထွက်လာတယ်
(အိမ်)ထဲမှထွက်လာသည်

ရှောက်,ရှောက်သီး ʃɔ̂,ʃɔ̂θí န. ရှောက်သီး,ရှောက်သီးသီး
မနာလွန်းသော ရှောက်သီးသီးမျိုးဖြစ်ပြီး
ရှောက်သီးသီးနှင့်ဆင်တူသော်လည်း ပိုသေးသည်
ရှောက်ချိုသီး ချိုသောရှောက်သီး
ရှောက်ချဉ်သီး ချဉ်သောရှောက်သီး
ရှောက်ပန်းသီး ရှောက်သီးပန်းသီး
ရှောက်ဘီလူး ဘီလူးသီး
ရှောက်ရွက် ရှောက်ရွက်

ရှိုက် ʃaiʔ ก. สูด(อย่างแรง) sùːt
အသက်ရှူရှိုက်တယ် สูดลมหายใจ
ဆေးလိပ်ရှူရှိုက်တယ် อัดบุหรี่
ရှုနာရှိုက်ကုန်း คนชูบผอม (เช่น เป็นวัณโรค)
ရှိုက်ရှိုက်ပြီး ငိုတယ် ร้องไห้สะอื้น
ရှိုက်ကြီးငင်ကြီး ငိုနေတယ် ร้องไห้สะอึกสะอื้น

ရှင် ʃiñ ก. ค่ะ khâʔ
ကြွပါရှင် เชิญค่ะ
မင်္ဂလာပါရှင် สวัสดีค่ะ
ဟုတ်ပါတယ်ရှင် ใช่ค่ะ

ရှင် ʃiñ น. เณร,พระ neːn,phráʔ
ရှင်ပြု บวชเณร
ရှင်လောင်း ล่างลอง(ผู้ที่จะเป็นเณร)
မောင်ရှင် สามเณร
ရှင်ရဟန်း บรรพชิต

ရှင်,အရှင် ʃiñ,ʔəʃiñ น. เจ้า(คำยกย่อง),เจ้าของ cáw,cáw-khɔ̌ːŋ
ပိုင်ရှင် เจ้าของ
မြေပိုင်ရှင် เจ้าของที่ดิน
ကျောင်းပိုင်ရှင် เจ้าของโรงเรียน
အိမ်ရှင် เจ้าของบ้าน
အိမ်ရှင်မ แม่บ้าน(ภรรยา)
အိမ်ထောင်ရှင် ผู้ครองเรือน
ဆိုင်ရှင် เจ้าของร้าน
စိုက်ခင်းပိုင်ရှင် เจ้าของแปลงเพาะปลูก
လယ်ပိုင်ရှင် เจ้าของนา
မြင်းရှင် เจ้าของม้า
ကြွေးရှင် เจ้าหนี้
ကျေးဇူးရှင် ผู้มีบุญคุณ
အလှူရှင် ผู้บริจาคทาน,เจ้าภาพ
ပညာရှင် ผู้ทรงความรู้,นักปราชญ์
စီးပွားရေးပညာရှင် นักเศรษฐศาสตร์
တေးသံရှင် นักร้อง
သီလရှင် แม่ชี
ရှင်ဥပဂုတ္တထေရ် พระอุปคุตตเถระ
ရှင်ဘုရင် พระราชา,เจ้ามหาชีวิต
ဆင်ဖြူရှင် พระเจ้าช้างเผือก
သားရှင်မိဘ พ่อแม่ฝ่ายชาย
သမီးရှင်မိဘ พ่อแม่ฝ่ายหญิง

ရှင် ʃiñ ว. มีชีวิต miːchiːwít
အသက်ရှင်တယ် มีชีวิต
ရုပ်ရှင် ภาพยนตร์(รูปมีชีวิต)
လိပ်ပြာပြန်ရှင်တယ် ฟื้นคืนชีวิต

ရှင် ʃiñ ส. คุณ(ผู้หญิงใช้) khun
ရှင်တို့ พวกคุณ
ရှင်ပြောတာ ကျွမ်နားမလည်ဘူး ฉันไม่เข้าใจที่คุณพูด

ရှင်မီး ʃiñmi น. เสื้อชั้นใน,เสื้อคอกระเช้า sía-sáp-nay,sía-khɔː-kracháw

ရှင်း ʃiñ ก. กระจ่าง,ปลอดโปร่ง,โล่ง,ชำระ,สะสาง kracàːŋ,plɔ̀ːt-pròŋ,lôːŋ,chaa-ráʔ,sàʔ-săːŋ
တိမ်ရှင်းတဲ့ကောင်းကင် ท้องฟ้าที่ปลอดเมฆ
စာရင်းရှင်းတယ် เคลียร์บัญชี,สะสางบัญชี
ထမင်းဖိုးရှင်းပါ โปรดชำระค่าข้าว
အကြွေးရှင်းတယ် ใช้หนี้,ชำระหนี้, สะสางหนี้สิน
ရန်ရှင်းတယ် ปลอดภัยรู
လမ်းရှင်းတယ် ทางโล่ง,ถนนโล่ง,เคลียร์ถนน
နှားရှင်း ปลอดหู,โล่งหู
တောရှင်းတယ် ถางป่า
သန့်ရှင်း สะอาดสะอ้าน
ဒီအိမ်သန့်ရှင်းတယ် บ้านนี้สะอาดสะอ้าน
ငွေရှင်းမယ် จะเคลียร์เงิน

ရှင်းပြ อธิบายให้แจ่มชัด, ให้ความกระจ่าง
ရှင်းပြခြင်း ความกระจ่าง
ရှင်းပြပါ โปรดอธิบาย
ဖြစ်ပုံအလုံးစုံကို ရှင်းပြတယ် อธิบายภาพเหตุการณ์ทั้งหมด

ရှင်းလင်း อธิบายให้กระจ่าง,ทำให้โล่ง
အိမ်ရှင်းလင်းတယ် จัดบ้านให้เรียบร้อย
လမ်းရှင်းလင်းတယ် เคลียร์ถนน
ရှင်းလင်းပြောတယ် พูดให้กระจ่าง

ရှောင် ʃɔñ ก. หลบเลี่ยง lòp-lîaŋ
ရှောင်ပြေးတယ် วิ่งหลบ
မိုးကို ရှောင်တယ် หลบฝน
ကားကို ရှောင်တယ် หลบรถ
လူမိုက်ကို ရှောင်တယ် หลบเลี่ยงคนพาล

(อย่าคบคนพาล)
ဝိနည်းရှောင်တယ် เลี่ยงวินัย
အကုသိုလ်ကိုရှောင်လို့ မရဘူး เลี่ยงอกุศลไม่ได้
အရက်ကို ရှောင်တယ် เลี่ยงเหล้า
ဆရာကို ရှောင်တယ် หลบครู
နေပူမိုးရွာမရှောင်ဘူး ไม่หลบแดดหลบฝน
အမဲသားရှောင်ရမလား
จะเลี่ยง(ไม่กิน)เนื้อวัวได้ไหม
ရှောင်ပါ เลี่ยงหน่อย,หลบหน่อย
လမ်းရှောင်ပါ หลีกทางหน่อย
နည်းနည်းရှောင်ပေးပါ หลบให้หน่อยนะ
သူခိုး ရှောင်နေတယ် ขโมยหลบอยู่
မကြည့်ချင်လို့ ရှောင်သွားတယ်
หลบไปเพราะไม่อยากดู

ရှောင်ရှား หลีกเลี่ยง
မူးယစ်ဆေးဝါကိုရှောင်ရှားတယ်
หลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด

ရှောင်ကြဉ် หลีกเลี่ยง,ละเว้น
အရက်ကို ရှောင်ကြဉ်ပါ โปรดละเว้นเหล้า
လူမိုက်ကို ရှောင်ကြဉ်ပါသည် หลีกเลี่ยงคนพาล

ရှစ် ʃɪʔ น. แปด(จำนวน) pɛ̀ːt

ရှဉ့် ʃìn น. กระรอก krarɔ̂ːk
ရှဉ့်လည်းလျှောက်သာ ပျားလည်းဆွဲသာ
กระรอกก็เดินได้ ผึ้งก็แขวนก็ได้
(โวหาร–แก้ปัญหาแบบบัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น)

ရှဉ်း ʃɪ́n น. คู่(เทียมเกวียน) khûː
နွားတစ်ရှဉ်း วัวหนึ่งคู่
ကျွဲတစ်ရှဉ်း ควายหนึ่งคู่

ရှည် ʃe ว. ยาว,ยืนยาว yaːw,yɯ̂ːn-yaːw
ရှည်လျား ยาวเหยียด
ပိန်ရှည် ผอมสูง
ဆံရှည် ผมยาว
မျက်တောင်ရှည် ขนตายาว
ခြေအိတ်ရှည် ถุงเท้ายาว
ပဲတောင့်ရှည် ถั่วฝักยาว
စားပွဲရှည် โต๊ะยาว
ပိုက်ရှည် ท่อยาว
ကြိုးရှည် เชือกยาว
ဝတ္ထုရှည် นิยายเรื่องยาว

စိတ်ရှည်ပါ อดทนนะ,ใจเย็นๆ(ใจยาวๆนะ)
အသက်ရှည်ပါစေ ขอจงอายุยืนยาว
သက်တမ်းရှည် อายุชัยยืนยาว
လျှာရှည် (พูด)เยิ่นเย้อ(ลิ้นยาว)

ရှုပ် ʃoʔ ว. นุงนัง,ยุ่งเหยิง nuŋ-naŋ,yûŋ-yɤ̌ːŋ
အလုပ်ရှုပ်တယ် งานยุ่ง
ကြိုးရှုပ်တယ် เชือก(พันกัน)นุงนัง
ကားရှုပ်တယ် รถติดจอแจ
နိုင်ငံရေးရှုပ်တယ် การเมืองยุ่งเหยิง
အိမ်ထောင်ရေးရှုပ်တယ် ครอบครัวยุ่งเหยิง
ဒီလူ မိန်းမရှုပ်တယ် คนนี้ติดพันกับหญิงสาว
မိန်းမ လာရှုပ်တယ် สาวมาติดพัน
မျောက်ရှုပ်တစ်ကောင် ลิงซุกซนตัวหนึ่ง

ဘာလာရှုပ်တာလဲ มายุ่งอะไรด้วย
လာမရှုပ်နဲ့ อย่ามาวุ่นวาย,อย่ามายุ่ง
ဘာတွေများအလုပ်ရှုပ်နေပါလိမ့်
ทำอะไรวุ่นวายอยู่นะ
ကားတွေရှုပ်လို့ မြန်မြန်မမောင်းနိုင်ဘူး
เพราะรถจอแจ จึงขับเร็วไม่ได้

ရှုပ်ရှုပ်ယှက်ယှက် วุ่นวาย
ရှုပ်ရှုပ်ယှက်ယှက် မလုပ်နဲ့ อย่าทำวุ่นวาย
ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး อย่างไร้ระเบียบ
အလုပ် ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေးလုပ်တယ်
ทำงานไร้ระเบียบ

လူရှုပ်လူပွေ คนห้อมล้อม,คนรุมล้อม
လူရှုပ် คนกลั่นแกล้ง
တောရှုပ် ป่ารก
အမှိုက်ရှုပ်တယ် ขยะรก
မျက်စိရှုပ်နားရှုပ် မလုပ်နဲ့ อย่ามาทำรกหูรกตา

ရှမ်း ʃân น. ฉาน(ไทใหญ่,ไต) chǎːn
ရှမ်းပြည်နယ် รัฐฉาน
ရှမ်းကြီး ไทหลวง,ไทใหญ่
ရှမ်းယွန်းလူမျိုး คนไทยวน
ရှမ်းတရုတ် ฉานจีน
လွိုင်ရှမ်းလူမျိုး ชาวไทลื้อ
ခန္တီးရှမ်း คำตี่ฉาน,ไทคำตี่
ကိုးရှမ်းပြည် รัฐฉานทั้งเก้า(โกสัมพี)
ရှမ်းနံနံ ผักชีไทย,ผักชีหูกระต่าย

ရှို့ ʃòn ว. ย่น,ยู่,ยับ,ยู้ปี้ yôn,yûː,yáp,bûːbîː

နှာခေါင်းရှဉ့်တယ် ဇဲ့နဉ့်မှက်(ไม่พอใจ)
မျက်နှာရှဉ့်တယ် หน้าบู่,หน้าเป้ียว
(เช่นกินของเปรี้ยว)
အိတ်ရှဉ့်တယ် กระเป๋าบู่
အင်္ကျီရှဉ့်တယ် เส้ือย้บบู่ขี้
ကားတိုက်လို့ ရှဉ့်သွားတယ် ผังบู้ป้ีเพราะรถชน

ရှုံး ʃôũ ก. แพ้,พ่าย,ขาดทุน phé:,phâ:ŋ,khà:t-thun
ရှုံးတဲ့သူ ผู้แพ้
ရှုံးသွားပြီ แพ้ไปแล้ว
ဖဲရှုံးတယ် แพ้ไพ่
စီးပွားရေး ရှုံးတယ် การค้าขาดทุน
ရောင်းတာ ရှုံးတယ် ขายขาดทุน

ဆုံးရှုံး สูญเสีย,หมดสิ้น
ဘဝဆုံးရှုံးတယ် ชีวิตจบสิ้น(หมดหวังในชีวิต)
အသက်ဆုံးရှုံးတယ် สูญเสียชีวิต
အကျိုးစီးပွားဆုံးရှုံး หมดสิ้นประโยชน์
မီးလောင်၍ ပစ္စည်းမှာ ဆုံးရှုံးတယ်
สิ่งของสูญเสียเพราะไฟไหม้

ရွှေ ʃwe น. ทอง,ทองคำ thɔ:ŋ,thɔ:ŋ-kham
ရွှေလည်ဆွဲ สร้อยคอทองคำ
ရွှေဆွဲကြိုး สร้อยทองคำ
ရွှေဖလား ขันทองคำ
ရွှေပေ แผ่นใบลานที่ใช้จารอักษร
ရွှေတရိုက် สามเหลี่ยมทองคำ
ရွှေတရိုက်နယ်မြေ ดินแดนสามเหลี่ยมทองคำ
ရွှေချည်ထိုး ผ้าปักด้ินทอง
ရွှေထည် ผ้าด้ินทอง,เครื่องทอง
ရွှေပြား ทองคำแปลว
ရွှေအစစ် ทองแท้
ရွှေအတု ทองปลอม,ทองเก๊
ရွှေရောင် สีทอง
ရွှေပန်းထိမ် ช่างทอง

ရွှေပြည် แผ่นดินทอง(คำยกย่อง)
ရွှေမင်းသား ราชโอรส(คำยกย่อง)
ရွှေစက်တော် (รอย)พระพุทธบาท
ရွှေဖဝါးတော် ฝ่าพระบาท
ရွှေမော်ဓော พระเจดีย์มุเตา
ရွှေတိဂုံစေတီတော် พระเจดีย์ชเวดากอง
ရွှေသာလျောင်းဘုရား พระนอน
ရွှေရတု งานฉลองครบรอบห้าสิบปี
ရွှေကျောင်း วัดทอง

ရွှေသွေး สายโลหิต,ผู้สืบสายโลหิต

ရွှေချင်ပေါင် กระเจี๊ยบ
ရွှေသမင် กวางทอง
ရွှေငါး ปลาทอง
ရွှေငှက်ပျောသီး กล้วยนาค
ရွှေဖရုံသီး ลูกฟักทอง
ရွှေပဲသီး ถั่วลันเตา

ရွှေပန်း ʃwebâñ น. มหาหงส์(ดอกไม้),
จำปี(อวัยวะเพศชาย) mahă:hŏŋ,cam-pi:

ရွှေဝါပန်း ʃwewabâñ น. บานบุรี(ดอกไม้)
ba:n-buri:

ရွှေ့ ʃwè ก. ย้าย,เลื่อน,ขยับ,เขยิบ ɣá:ŋ,lîan,
khayàp,khayòp
ရှေ့ကိုရွှေ့တယ် เลื่อนไปข้างหน้า
နောက်ကိုရွှေ့တယ် เลื่อนไปข้างหลัง
အချိန်သုံးနာရီရွှေ့တယ်
เลื่อนเวลาเป็นบ่ายสามโมง
စားပွဲရွှေ့တယ် ย้ายโต๊ะ,เลื่อนโต๊ะ
နေရာရွှေ့တယ် ย้ายที่,เลื่อนที่
ကုလားထိုင်ကို ရွှေ့တယ် ย้ายเก้าอี้นั่ง
ဇယ်ရွှေ့တယ် เดินหมาก(เกมส์)

ရွှဲ ʃwê ว. โชก,เปียกโชก,ชุ่ม
chô:k,piak-chô:k,chûm
ရေရွှဲတယ် ชุ่มน้ำ
ချွေးမှားရွှဲတယ် เหงื่อชุ่ม
မိုးမိလို့ ရွှဲကုန်ပြီ เปียกโชกหมดเพราะโดนฝน

ရွှဲရွှဲ ชุ่มโชก
ဟင်းရည်ရွှဲရွှဲဆမ်းတယ် ราดน้ำแกงจนชุ่ม

စိုရွှဲ เปียกโชก
ချွေးတို့ဖြင့်စိုရွှဲသည် เปียกโชกไปด้วยเหงื่อ

ရွှဲ ʃwê ว. ย้อย,ห้อยย้อย ɣɔ́:ŋ,hɔ̀:ŋ-ɣɔ́:ŋ
ဇိုက်ရွှဲ พุงย้อย
နှုတ်ခမ်းရွှဲတယ် ปากห้อยย้อย

ရွံ့ ʃùñ น. โคลน khlo:n
ရွံ့ပွက် ปลักโคลน
ရွံ့ညှန် โคลนตม

ရွင် ʃwiñ ว. เปิกบาน,รื่นเริง bə̀ːk-baːn,rɨ̂ːn-rəːŋ
ပြုံးရွင် ยิ้มเปิกบาน
ရယ်ရွင် หัวเราะเปิกบาน
ရွင်မှ รื่นเริง
ရွင်လန်း เปิกบาน
ဟော်ရွင်,ရွင်ဟော် สนุกสนาน,หรรษา, บันเทิง,สนุกเปิกบาน
စိတ်ဟော်ရွင်စရာနေရာ แหล่งบันเทิงใจ

ရွှန်း ʃûñ ว. สด(สี) sòt
အရောင်းရွှန်းတယ် สีสด

ရွဲ့ ʃʊ̂ʔ อ. ใช่ว่า(เสียงคัดเชือกที่ผิง) chúaʔ

ရွှမ်း ʃûñ ว. ฉ่ำ chàn
အသီးရွှမ်းတယ် ผลไม้ฉ่ำ
ရည်ရွှမ်းတယ် ฉ่ำน้ำ
ဖရဲသီး ရွှမ်းချိုတယ် แตงโมหวานฉ่ำ

(လ)

လ là น. ดวงจันทร์,เดือน duaŋ-can,dian
လမင်း พระจันทร์
လရောင် แสงจันทร์
လဆန်း ข้างขึ้น,ต้นเดือน
လဆုတ် ข้างแรม
လပြည့် เดือนเต็ม
လပြည့်ကျော် ข้างแรม(หลังเดือนเพ็ญ)
လကွယ် เดือนดับ

ရှေ့လ เดือนหน้า
ပြီးခဲ့တဲ့လ เดือนที่แล้ว
လအလယ် กลางเดือน
လကုန် สิ้นเดือน
လကုန်ခါနီး ปลายเดือน(ช่วงใกล้สิ้นเดือน)

လခ เงินเดือน
လစာ เงินเดือน(ค่าอาหารรายเดือน)
လခထုတ်တဲ့နေ့ วันเงินเดือนออก
အဖေးဆုံးလเดือนที่เย็นที่สุด
လမုန့် ขนมเปี๊ยะ,ขนมไหว้พระจันทร์
တစ်လ หนึ่งเดือน
လကိုသွားသောအာကာသယာဉ် ยานอวกาศท่องดวงจันทร์

ပြာသိုလ, ဇန်နဝါရီ เดือนมกราคม
တပို့တွဲလ, ဖေဖော်ဝါရီ เดือนกุมภาพันธ์
တပေါင်းလ, မတ် เดือนมีนาคม
တန်ခူးလ, ဧပြီ เดือนเมษายน
ကဆုန်လ, မေ เดือนพฤษภาคม
နယုန်လ, ဇွန် เดือนมิถุนายน
ဝါဆိုလ, ဇူလိုင် เดือนกรกฎาคม
ဝါခေါင်လ, သြဂုတ် เดือนสิงหาคม
တော်သလင်းလ, စက်တင်ဘာ เดือนกันยายน
သီတင်းကျွတ်လ, အောက်တိုဘာ เดือนตุลาคม
တန်ဆောင်မုန်းလ, နိုဝင်ဘာ เดือนพฤศจิกายน
နတ်တော်လ, ဒီဇင်ဘာ เดือนธันวาคม

လပို့ ləbò น. หนอก nɔ̀ːk
နွားလပို့ หนอกวัว
ကုလားအုတ်လပို့ หนอกอูฐ

လမု ləmù น. ลำพู(พืช) laːm-phuː

လမုပင် ต้นลำพู
မယ်လမုဘုရား เจดีย์แม่ละมุ

လမိုင်း ləmaiiɴ น. ฝั่นนา,เทพรักษาที่นา,เจ้าที่เจ้าทาง
phí:n-na:,thê:p-rák-sǎ:-thí:na:,
câw-thí:-câw-tha:ŋ
လမိုင်းနတ် เทพรักษานา,เจ้าที่
လမိုင်းရှင်မ เจ้าแม่,แม่ธรณี,แม่คงคา
လမိုင်းကပ်တယ် เทวดาเข้าช้าง
လမိုင်းတင်တယ် เซ่นเจ้าที่

လမန်း ləmâiɴ น. ละมาน(ข้าวป่า) lamaːn

လဟာ ləha ว. โล่งแจ้ง,กลางแจ้ง
lô:ŋ-cɛ́:ŋ,klaːŋ-cɛ́:ŋ
လဟာပြင် ที่โล่ง
လဟာပြင်ဈေး ตลาดกลางแจ้ง
လဟာပြင်ဇာတ်ခုံ เวทีกลางแจ้ง
လဟာပြင်ဖြစ်နေတယ် เป็นที่โล่ง

လာ la ก. มา maː
ထမ်းလာတယ် หาบมา
ပိုလေးလာတယ် หนักเพิ่มขึ้นมา
(หนักขึ้นมากว่าเดิม)
ဒီမှာလာပါ โปรดมาที่นี่
လှေနဲ့ လာတယ် มาด้วยเรือ
ပြန်လာတယ် กลับมา
ဝင်လာတယ် เข้ามา
လာရှာတယ် มาหา
ခြေကျင်လာတယ် เดินมา
လာတာကြာပြီလား มานานแล้วหรือ
ရေမလာဘူး น้ำไม่มา(น้ำไม่ไหล)
အခုလာမယ် สักครู่จะมา
ဘယ်သူလာသလဲ ใครมา
ဘယ်တော့လာမလဲ เมื่อไรจะมา
လာမယ့်တနင်္ဂနွေနေ့ วันอาทิตย์ที่จะถึง
လာခဲ့ มาชิ(เชิญชวน)
လာခဲ့နော် มาแน่นะ

လား lâ ก. จรด,สู่ caròt,sùː
နောက်သို့ လားသော် จรดทิศตะวันตก
လားရာသုဂတိ ที่สู่สุคติ
ကောင်းရာသုဂတိ လားပါစေ ขอให้สู่สุคติ

လား lâ ก. หรือ,ไหม rǐ:,mǎy
ကြားလား ได้ยินไหม
ဆရာ ရှိသလား คุณครูอยู่ไหม
ကျမအိမ်ကို သွားမလား จะไปบ้านฉันไหม
ထမင်းစားပြီးပြီလား กินข้าวเสร็จแล้วหรือ
လက်စွပ်လဲပြီလား หมั้นแล้วหรือ
(แลกแหวนแล้วหรือ)
သူ့အိမ်နဲ့နီးလား อยู่ใกล้กับบ้านเขาหรือ
ဒီမုန့် သမီးအတွက်လား ขนมนี้สำหรับลูกหรือ
စောင့်စရာ လိုမလား จะรอหรือไม่
ငွေအိပ်ဖျောက်သလားလို့ ကျမလန့်သွားတယ်
ฉันตกใจเพราะไม่รู้ว่ากระเป๋าเงินหายไปหรือเปล่า

..ပါလား ..(ซิ)นี่(ใช้เน้นถ้อยคำ)
ကြီးလှပါလား ใหญ่จังเลยนี่
ဝေးလှပါလား ไกลจังเลยนี่
ဒီနေ့ ငါ့မွေးနေ့ပါလား วันนี้วันเกิดฉันนี่
ပြောပစ်လိုက်ပါလား พูดเสียให้จบสิ้นไปซะ
ဘီန်းဖြူဟာ အလွန်ဆိုးပါလား
เฮโรอีนช่างร้ายกาจจังนะ

လား lâ น. ลา(หน,เที่ยว,ตลบ) laː
သုံးလား (โห่)สามลา

လား lâ น. ล่อ lɔ̀ː
လားကောင် ตัวล่อ

လီဆူ,လီရှော lishu,liʃɔ̀ น. ลีชู,ลีซอ(ชาติพันธุ์)
liːsuː,liːsɔːː

လီး,လ lǐ,là น. ควย(คำหยาบ) khuay
လဥ ลูกอัณฑะ,ลูกกระโปก
လပြွတ် นวงกระจู๋
လီးဖုတ်,လဖုတ် หมอย

လု lù ก. แย่ง,ยื้อแย่ง yɛ̂ːŋ,yɛ́ː-yɛ̂ːŋ
လုစား แย่งกิน
ကလေးတွေလုစားကြတယ် เด็กๆแย่งกันกิน
ရေလုသောက်ကြတယ် แย่งกันดื่มน้ำ
လုယက် แย่งชิง,ยื้อแย่ง

လု lù ว. จวน,เกือบ cuan,kìap
အိပ်လုပြီ จวนจะหลับแล้ว
ရလုပြီ จวนจะได้แล้ว
သေလုပြီ จวนจะตายแล้ว

လုလင် lùliñ n. บุรุษ,คนหนุ่ม bùrùt,khon-nùm
လုလင်ပျို คนหนุ่มโสด,คนหนุ่มแน่น
လုလင်ငယ် หนุ่มน้อย
စာပို့လုလင် บุรุษไปรษณีย์

လူ lu n. คน khon
လူကလေး เด็กน้อย
လူငယ် เด็ก
လူရွယ် คนหนุ่มคนสาว
လူကြီး ผู้ใหญ่
လူအို คนแก่

လူပု คนแคระ
လူကု คนแคระ
လူပုကု คนเตี้ยแคระ
လူလှ คนสวย
လူဝ คนอ้วน
လူတော် คนดี
လူတော်လူမော် คนดีคนเก่ง
လူကြွား คนขี้โม้,คนขี้เหล่อ
သံသယဖြစ်စရာလူ ผู้ต้องสงสัย,คนที่น่าสงสัย
လူမိုက် คนพาล
လူစိမ်း คนแปลกหน้า
လူပေါ คนบ้าบอ
လူညာ คนหลอกลวง
လူဆိုး คนร้าย
နယ်မြေခံလူဆိုး นักเลงท้องถิ่น
လူလိမ် คนโกหก
လူဝိုးဝ,လူပိုးဝ คนรอบจัด
အလကားလူ คนไร้ประโยชน์,คนไร้ค่า
ရှုံးတဲ့လူ คนพ่ายแพ้
ခေါင်းမာတဲ့လူ คนหัวดื้อ

လူနာ คนเจ็บ,คนไข้
မွေးလူနာ คนไข้ที่จะคลอดลูก
အတွင်းလူနာ คนไข้ใน
အပြင်လူနာ คนไข้นอก

နောက်ကလူ คนข้างหลัง
အလယ်လူ คนกลาง
အပြင်လူ คนภายนอก
အားတဲ့လူ คนที่ว่างอยู่

လူလွတ် คนตัวเปล่า
(ไม่มีภาระครอบครัว)

လူပျို คนโสด
လူပျိုရှဲ เพื่อนเจ้าบ่าว,เพื่อนเจ้าสาว
လူမျိုး เชื้อชาติ,เผ่าพันธุ์,ชาติพันธุ์
လူမျိုးခြား คนต่างชาติ
လူဦးရေ จำนวนประชากร
လူနေမှုအဆင့်အတန်း ค่าครองชีพ
လူမှုရေး กิจของคน(เรื่องทางโลก)
လူသူ ผู้คน
လူဆင်းရဲ คนยากจน
လူအလောင်း ศพคน
လူပြက်,လူရွင်တော် ตัวตลก
(ในหนังและละคร)
လူကြုံ ผู้รับฝาก,ผู้เจอะเจอ

လူတန်းစား ชนชั้น
အခြေခံလူတန်းစား ชนชั้นระดับพื้นฐาน
အောက်တန်းလူတန်းစား ชนชั้นล่าง
အလယ်တန်းလူတန်းစား ชนชั้นกลาง
အထက်တန်းလူတန်းစား ชนชั้นสูง

လူဝ် luwuñ n. ศีงคอง khiŋ-khɔːŋ

လူး lû ก. ทา,ละเลง thaː,laleŋ
လက်မှာ ဆေးလူးတယ် ทายาที่มือ
တင်ပါးမှာ နွေးလူးတယ် ทาขมิ้นที่ก้น
သနပ်ခါး လူးတယ် ทาทะนะคา
အိုင်ထဲမှာကျွဲလူးတယ် ควายคลุกตัวอยู่ในปลัก

လူး lû ว. โคลงเคลง khloːŋ-khleːŋ
လှေလူးတယ် เรือโคลงเคลง
ကားလူးတယ် รถสั่นโคลงเคลง
ကလေးလူးတယ် เด็ก(ร้อง)ดีดดิ้น

လေ le n. เลย,นะ,เนี่ย leːy,naʔ,nia
မျက်စိမှုန်တယ်လေ สายตาสั้นนี่(พร่ามัว)
ကောင်းပြီလေ ดีแล้วนี่
ပေးပြီးသားလေ ให้แล้วนี่
ညနေမှောင်စပြုနေပြီလေ ท่าท่าจะมืดลงแล้วนะ
ကွယ်လွန်သွားလေသည် ตายไปแล้วนะ
ငိုလေတော့ဆိ ร้องไห้ไปเลย
ခရီးဆက်ခဲ့လေဆိ เดินทางต่อสำบากนะนี่
စားပြီးရင် သွားတော့လေ ถ้ากินเสร็จแล้วจะไปแน่
ဈေးကသွေးဝယ်တာလေ ไปซื้อจากตลาดมาซิ
လိုက်လေတော့သည် ตามไปก็ตามทีเลย
"ကောင်းကောင်းပြောပါ"ဟု ဆုံးမလေသည်

สั่งสอนว่าพูดดีๆนะ

လေသတည်း — ดังนี้ (ใช้กล่าวจบเรื่องเล่า)

ဤကဲ့သို့စပါးနှံကို ဥပမာပေး၍ ဖခင်က
- သားကို ဆုံးမလေသတည်း
พ่อสั่งสอนลูกโดยให้อุปมาเรื่องรวงข้าวดังนี้

လေ le น. ลม lom

လေနှုတ် — ฝีปาก
လေဖြတ် — เป็นลม
လေရောဂါ — โรคลม
လေနိုင်ဆေး — ยาขับลม
လေဆေး — ยาลม,ยาแก้ลม
လေတက် — เรอ(ลมขึ้น)
လေတိုက် — ลมพัด
လေမိ — โดนลม,(พูด)ติดลม
လေကောင်း — ลมดี,พูดมาก
လေကြီး — ลมแรง,พูดพ่นลม
လေကုန် — หมดลม(พูดมากไร้สาระ)
လေစုန် — ตามลม
လေဆန် — ทวนลม
လေလည် — ผายลม
လေလျှော့ — ผ่อนลม
လေသံ — เสียงกระซิบ,เสียงลม
လေပူ — ลมร้อน
လေအေး — ลมเย็น
မြောက်လေ — ลมเหนือ
လေအောက် — ใต้ลม
လေသာ — สายลมอ่อนๆ
လေပြေလေညင်း — ลมพัดเอื่อยๆ
လေပွေ — ลมบ้าหมู(ลมหมุน)
လေရူး — ลมผันผวน(ลมบ้า)
လေပြင်း,လေကြမ်း — ลมแรง,ลมพายุ
မိုးလေပြင်း — พายุฝน
မုတ်သုံလေ — ลมมรสุม
လေအေးစက် — เครื่องปรับอากาศ, เครื่องทำความเย็น
လေအေးခန်း — ห้องปรับอากาศ
လေပွန် — หลอดลม

လေကြောင်း — สายการบิน
မြန်မာလေကြောင်း — สายการบินพม่า
ပြည်တွင်းလေကြောင်း — สายการบินในประเทศ
ပြည်ပလေကြောင်း — สายการบินต่างประเทศ
လေယာဉ်ကွင်း — สนามบิน
လေဆိပ် — ท่าอากาศยาน
မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ် — สนามบินเมงกะลาโดง (อยู่ที่ย่างกุ้ง)
လေယာဉ် — เครื่องบิน,อากาศยาน
လေယာဉ်ပျံ — เครื่องบิน
မြန်မာလေယာဉ် — เครื่องบินพม่า
လေယာဉ်မယ် — แอร์โฮสเตส
လေယာဉ်မောင် — สจ๊วต
လေယာဉ်မှူး — กัปตัน
လေယာဉ်မောင်းသမား — นักบิน
လေယာဉ်ပြေးလမ်း — ลานบิน
လေယာဉ်ရုံး — บริษัทเดินอากาศ
လေယာဉ်စာ — แอร์เมล์
လေကြောင်းစာ — จดหมายทางอากาศ
လေကြောင်းပို့ — ส่งทางอากาศ
လေထီး — ร่มชูชีพ

လေလံ lelañ น. การประมูล,การขายทอดตลาด
ka:n-pramu:n,ka:n-khǎ:y-thɔ̂:t-talà:t อ.
လေလံပစ်တယ် ขายทอดตลาด

လေ့ lè กช. มัก(เป็นนิสัย) mák
သတိပေးလေ့ရှိတယ် — มักให้สติ
ဆုံးမလေ့ရှိသည် — มักสั่งสอน
ရေအေးသောက်လေ့ရှိတယ် — มักดื่มน้ำเย็น
သူများကိုပေးလေ့ရှိတယ် — มักให้ผู้อื่น
လှည်းကိုမောင်းလေ့ရှိသည် — มักขับขี่เกวียน
အဖေက အရက်မူးလာလေ့ရှိတယ်
พ่อมักเมาเหล้ากลับมา

လေ့ကျင့် — ฝึกฝน
လေ့ကျင့်ခန်း — แบบฝึกหัด
အပြေးလေ့ကျင့် — ฝึกฝนการวิ่ง

လေ့လာ lèla ก. ศึกษาหาความรู้
sìk-sǎ:-hǎ:-khwa:m-rú:
လေ့လာသင်ယူ — ศึกษาเรียนรู้เอา
လေ့လာသွားတယ် — ไปทัศนศึกษา
လေ့လာသူ — ผู้ใฝ่รู้
အိမ်ပတ်ဝန်းကျင်ကို လေ့လာကြည့်တယ်
ศึกษาดูรอบๆบ้าน
ကျောင်းသားများ တောင်ပေါ်သားများထံ
- သွား၍ လေ့လာကြတယ်
นักเรียนไปศึกษาพวกชาวเขา
မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာလက်ရာများကို

- လေ့လာရန်သွားကြပါတယ်
ไปเพื่อศึกษาหาความรู้ วัฒนธรรม ศิลปะและ
- งานช่างฝีมือของพม่า
နိုင်ငံခြားသားများ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု
- လေ့လာသည်
ชาวต่างชาติศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมพม่า
ဘာသာစကားများကိုလေ့လာသူ
นักภาษา
ဘာသာစကားများကိုလေ့လာခြင်း
การศึกษาภาษา

လေ့လာရေး การศึกษาหาความรู้,ทัศนศึกษา
လေ့လာရေးအတွက် သွားချင်တယ်
อยากไปทัศนศึกษา

လေး lê ก. นับถือ náp-thɨ́:
လေးစား เคารพนับถือ
လူတိုင်း သူ့ကိုလေးစားတယ် ทุกคนเคารพเขา

လေး lê ก. (คำลงท้าย)
ဆရာမလေး ครูจ๊ะ
ခပ်မြန်မြန်လေး เร็วๆหน่อยน่า
အမယ်လေး แม่เจ้าโว้ย,อุ้ยแม่

လေး lê น. สี่ si:
လေးဖက်ညီ สี่เหลี่ยม
လေးဖက်ညီစတုရန်း สี่เหลี่ยมจตุรัส
လေးမျက်နှာ พรหมสี่หน้า,พระพรหม
လေးဘီး รถสี่ล้อ

လေး lê น. ชนู,คันชนู thanu:,khan-thanu:
လေးသမား นักแม่นชนู(คนยิงชนู)
လေးခွ หนังสติ๊ก
ဒူးလေး หน้าไม้
လေးမြား ชนู(คันศรและลูกชนู)

လေး lê ว. หนัก nàk
ကျောက်လေးတယ် หินหนัก
အသံလေးတယ် เสียงหนัก
ရင်လေးတယ် หนักอก,หนักใจ
နားလေးတယ် หูตึง,หูหนัก
လျှာလေးအာလေးကြီးနဲ့ပြောဆိုတယ်
พูดจาอ้อแอ้(พูดลิ้นหนักปากหนักอย่างคนเมา)
လေးနက် สีกซึ้ง
တရားလေးနက် ธรรมะสีกซึ้ง

လေးလံ หนักอึ้ง
အိတ်သည် အလွန်လေးလံ၏ ถุงหนักอึ้ง
လေးလံသောခြေလှမ်း ก้าวเท้าอันหนักอึ้ง
(ไม่กระฉับกระเฉง)
ဖင်လေးတယ် ตูดหนัก(อืดอาด)
လေးတွဲ อืดอาด
လေးတွဲ့စွာ လမ်းလျှောက်လာသည်
เดินมาอย่างอืดอาด

လေး,ကလေး lê,kəlê ว. เล็ก,เล็กน้อย lék,lék-nɔ́:
နွားလေး ว้วน้อย
ခွေးလေး หมาน้อย
ကျေးရွာလေး หมู่บ้านน้อย
တောရွာလေး บ้านป่าเล็กๆ
ရွာငယ်လေး หมู่บ้านเล็กๆ
တောလမ်းလေး ทางป่าเล็กๆ
မိုးစက်လေး หยาดฝนเล็กๆ
အရုပ်လေး ตุ๊กตาน้อย
ခဲတံလေး ดินสอแท่งเล็ก
ဆရာလေး เตี้ยวเตียว,สักครู่

လေးညှင်း lêɲîɰ̃ น. กานพลู ka:n-phlu:
လေးညှင်းပွင့် ดอกกานะพลู
လေးညှင်-ရောင် สีกานพลู(น้ำตาลออกแดงๆ)

လေးနှဝရိပန်း lênayibâɰ̃ น. ดอกบานเย็น
dɔ̀:k-ba:n-yen
เรียกอีกอย่างว่า မဉ္ဇုပန်း (mɪ̃zubâɰ̃)

လဲ lɛ̂ ก. แลก,เปลี่ยน lɛ̂:k,plìan
ငွေလဲတယ် แลกเงิน
အကြွေလဲတယ် แลกเหรียญย่อย,
แลกสตางค์ย่อย
ငွေစက္ကူအသေးလဲတယ် แลกแบงค์ย่อย
၂၅ကျပ်တန်လဲတယ် แลกค่า25จ๊าด
လက်စွပ်လဲတယ် แลกแหวน(หมั้น)
ထိုင်နေရာလဲတယ် แลกเปลี่ยนที่นั่ง
ဖန်ခွက်လဲတယ် เปลี่ยนถ้วยแก้ว
အဝတ်အစားလဲတယ် เปลี่ยนเสื้อผ้า
အင်္ကျီလဲတယ် เปลี่ยนเสื้อ
အရေလဲတယ် ลอกคราบ
ပြောင်းလဲ เปลี่ยนแปลง
လျှောက်လဲ โต้ตอบ
ဝယ်ပြီးပစ္စည်း ပြန်မလဲပါ

ของซื้อแล้ว ไม่รับเปลี่ยน

လဲလှယ် แลกเปลี่ยน
ငွေလဲလှယ်ဈေး ตลาดแลกเปลี่ยนเงิน
ငွေလဲလှယ်နှုန်း อัตราแลกเปลี่ยนเงิน

လဲ lɛ́ ก. ล้ม lóm

မူးလဲ วิงเวียนล้มลง
ခွေလဲ ล้มลงไปนอนขดตัว
ချော်လဲ ลื่นล้ม
အိပ်ရာထဲလဲနေသည် ล้มหมอนนอนเสื่อ(ป่วย)
လဲနေသူ ผู้ที่ล้มอยู่

လဲ lɛ́ น. นุ่น nûn

လဲသီး ลูกนุ่น
လဲဝါး ปุยนุ่น
လဲမွေ့ရာ ฟูกยัดนุ่น

လဲ,လည်း lɛ́ ป. (คำลงท้ายคำถาม)

ဘယ်ကလာလဲ มาจากไหน
ဘယ်နယ်ကလဲ (มา)จากท้องถิ่นไหน
ဘယ်မှာလဲ ที่ไหน
ဘယ်အချိန်လဲ เวลาไหน
ဘယ်နှစ်နာရီလဲ กี่โมง
ဘယ်သူလဲ ใคร,คนไหน
ဘယ်သူခိုးသလဲ မသိဘူး ไม่รู้ใครขโมย
ဘယ်လိုလဲ อย่างไร
ဘယ်တော့လဲ เมื่อไร
ဘာလဲ อะไร
ဘာစားလဲ กินอะไร
ဘာနဲ့လဲ ด้วยอะไร
ဘာကြောင့်လဲ เพราะอะไร
ဘာလို့လဲ ทำไม
ဘယ်နယ်လဲ เป็นไง
ဘာလုပ်မလဲဆိုတာမှန်းဆကြည့်ပါ
ลองเดาดูซิว่าทำอะไร

လဲ,လည်း lɛ́ ป. ก็,เถิ่ย(คำเน้น) kɔ̀,nɪ̀a

သူလဲမလာသေးဘူး เขานี้นยังไม่มา
စားပွဲကလဲထွေလိုက်တာ โต๊ะนั้นเล็กจังเลย
သွားခါလဲနီးနေပြီ เวลาจะไปนั้นใกล้มาแล้ว
ကျေးဇူးလဲတင်ပါတယ် ขอบคุณด้วยนะ
ဖတ်လဲမဖတ်ဘူး อ่านก็ไม่อ่าน
ကျမလဲ ကျောင်းဆရာမပါပဲ ฉันเองก็เป็นครู
ခင်ဗျားလဲ ကျန်းမာပါစေ
ขอให้มีสุขภาพดีด้วยเช่นกัน

ထမင်းလဲမစားရသေးဘူး ရေလဲမချိုး
- ရသေးဘူး
ข้าวก็ยังไม่ได้กิน น้ำก็ยังไม่ได้อาบ
နှုန်းရထားမရှိရင် ညရထားနဲ့လဲ
- သွားရပါတယ်
ถ้าไม่มีรถไฟเที่ยวเช้า ไปรถไฟเที่ยวกลางคืนก็ได้
စားပြီး ပန်းကန်လဲဆေးပါ
กินเสร็จแล้วก็ล้างจานด้วย
သိပ်ပြောတာပဲ အလုပ်လဲမလုပ်ဘူး
พูดมากจัง งานล่ะไม่ทำ
မနီလှတယ် မအေးလဲလှတယ်
นางแดงสวยนางเย็นก็สวยด้วย
လူသိများရင် ကောင်းလဲကောင်းတယ်
- မကောင်းလဲမကောင်းဘူး
รู้จักคนมาก จะว่าดีก็ดี จะว่าไม่ดีก็ไม่ดี
မြန်မာကိုသွားလဲသွားချင်တယ် မသွားလဲ
- မသွားချင်ဘူး
อยากไปพม่าก็อยาก ไม่อยากไปก็ไม่อยาก
စောင့်လဲကောင်းတယ် မစောင့်လဲ
- ကောင်းတယ်
รอก็ดี ไม่รอก็ดี
ငွေရှိလဲကောင်းတယ် ငွေမရှိလဲကောင်းတယ်
มีเงินก็ดีไม่มีเงินก็ดี
လုပ်ချင်လဲလုပ် မလုပ်ချင်လဲနေ
อยากทำก็จงทำ ไม่อยากทำก็อยู่เฉยๆ
လှေလှော်သွားကြမယ် ကြာပန်းလဲခူးကြမယ်
จะพายเรือไปและเด็ดดอกบัวกันด้วย
ကြက်ဥစားရင်လဲ သွားခိုင်တယ်
ถ้ากินไข่ไก่ด้วย ฝันก็จะแข็งแรง

လော lɔ́ น. หลัว(ใส่เป็ด,ไก่) lùa

လော,လောဝ် lɔ́ น. ลาว la:w

လောစကား ภาษาลาว
လောပြည် ประเทศลาว
လောလူမျိုး คนเชื้อชาติลาว

လော lɔ́ ป. หรือ,เหรอ rɪ̀:,rə̀:

သင် အသိမဟုတ်ဘူးလော ท่านรู้ไม่ใช่หรือ
မခက်ပါလော ไม่ยุ่งยากเหรอ
ဤပုဆိန်လောဟု နတ်မင်းကမေးသည်
เทวดาถามว่า ขวานเล่มนี้หรือ

လော lɔ́ ว. วิบร้อน,ร้อนรน rɪ̀:p-rɔ́:n,rɔ́:n-ron

လောတဲ့လူ คนใจร้อน
မလောပါနဲ့ ไม่ต้องรีบร้อน
စိတ်လောတယ် ใจร้อนรน (เพราะกลัว,ตื่นเต้น)
လောလိုက်တာ รีบร้อนจริง

လောက lɔ̂kà น. โลก lɔ̂:k บ.
လောကမှာ မမှားသောရှေ့နေ
- မသေသောဆေးသမားဆိုတာ မရှိဘူး
ในโลกนี้ไม่มีหรอก ที่ว่าทนายไม่เคยพลาดหรือ
- หมอยาไม่ตาย

လောကဝတ် lɔ̂kàwʊ̰ น. ครรลองโลก
khan-lɔ:ŋ-lɔ̂:k
อาจใช้ว่า လောကွတ် lɔ̂gʊ̰
လောကွတ်လုပ်တယ် มีมิตรจิตรมิตรใจ
အိမ်နီးချင်းကိုကူညီမှ လောကဝတ်ကျေမယ်
จะได้รับมิตรจิตมิตรใจจากการที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนบ้าน
ကျွန်တော့်အပေါ် သူလောကွတ်ကျေပါသည်
ผมได้รับความเอื้อเฟื้อจากเขา
လောကွတ်ချော်တယ် ประจบประแจง

လောဘ lobà น. โลภ,โลภะ lô:p,lo:-phá?
လောဘစိတ် โลภจิต
လောဘကြီး โลภมาก

လံ laiñ ก. ล่าม(ภาษาท้องถิ่น) lâ:m
ခွေးလံထားတယ် ล่ามวัว

လံ laiñ น. วา(สี่ศอก) wa:
ကြိုးတစ်လံ เชือกหนึ่งวา
လကြိုး สายวัด,เชือกวัด

လို lo ก. ต้องการ tʊ̂ŋ-ka:n
ငွေမလိုဘူး ไม่ต้องการเงิน
အားနာစရာ မလိုဘူး ไม่ต้องเกรงใจ
စောင့်စရာ မလိုဘူး ไม่ต้องรอ
ဘာမှပူစရာ မလိုပါဘူး ไม่ต้องร้อนใจอะไร
အသုံးမမလိုတာ ยังไม่ต้องการใช้
ဘာအလိုရှိရှိ ပြောပါနော် ต้องการอะไรก็บอกนะ
တစ်ခုလိုနေတယ် ยังต้องการอีกอันหนึ่ง

လိုသေး ขาดอยู่,ยังต้องการ
တစ်ယောက်လိုသေးတယ် ยังขาดอีกหนึ่งคน
လေ့ကျင့်ဖို့လိုသေးတယ် ยังขาดการฝึกฝน

တရားလိုသေးတယ် ขาดอีกหนึ่งร้อย
စာအုပ်လိုသေးတယ် ยังขาดหนังสืออยู่
ငါးနာရီထိုးဖို့ ဘယ်နှစ်မိနစ်လိုသေးလဲ
เหลืออีกกี่นาทีจะห้าโมง

လိုချင် อยากได้
ထမင်းလိုချင်တယ် อยากได้ข้าว
ကောင်းတာလိုချင်တယ် อยากได้สิ่งที่ดี
ဘာလိုချင်ပါလဲ อยากได้อะไร

လိုအပ် ต้องการ,จำเป็น
အသက်ရှင်ဘို့အတွက် သန့်ရှင်းသောလေကို
- လိုအပ်တယ်
อากาศที่บริสุทธิ์(เป็นสิ่ง)จำเป็นต่อชีวิต
လူတိုင်းအတွက် ရေလိုအပ်သည်
น้ำจำเป็นต่อทุกคน
လိုအပ်တာရှိရင် ပြောပါ
หากต้องการอะไรก็บอก

လို lo น. อย่าง ja:ŋ
ဒီလိုပဲ อย่างนี้แหละ
ဒီလိုလား อย่างนี้หรือ
ဘယ်လိုလဲ (เป็น)อย่างไร
ယခုလို อย่างเดี๋ยวนี้
ယခုလိုနွေရာသီတွင် ในฤดูร้อนอย่างเดี๋ยวนี้
မနှစ်ကလိုဖြစ်တယ် เป็นอย่างปีที่แล้ว
အရင်ကလိုလုပ်တယ် ทำอย่างแต่ก่อน
ပန်းလိုပွင့်တယ် บานอย่างดอกไม้
သူခိုးလိုပဲ ดูราวอย่างขโมย
သားအရင်းလိုချစ်တယ် รักอย่างลูกแท้ๆ
မသွားချင်သလိုပဲ คล้ายกับไม่อยากไป
ရင်ဝယ်သားလို အုပ်ချုပ်တယ်
ปกครองดูแลอย่างลูกในอก
နွာတစ်ကောင်လိုလိုက်လာတယ်
ตามมาเหมือนอย่างวัวตัวหนึ่ง
အပျင်းကြီးနေလို ခုလိုဖြစ်ရတာပဲ
เป็นอย่างนี้เพราะเกียจคร้าน
အစ်ကိုလို သဘောထားလို့ မရဘူး
ไว้ใจเหมือนอย่างพี่ชายไม่ได้
ကျမ သူတို့ကို အဖေအမေလို
- သဘောထားတယ်
ฉันไว้ใจเขาเหมือนอย่างพ่อแม่

လိုလို คล้ายๆ,ราวกับ
ငုလိုလို သစ်ပင် ต้นคล้ายดอกคูน

ငိုမလိုလိုနဲ့ရယ်တယ်
หัวเราะราวกับจะร้องไห้
ယောကျ်ားလိုလို မိန်းမလိုလို တွေ့တယ်
เจอ(คนที่)คล้ายๆผู้ชาย คล้ายๆผู้หญิง

သလို,သလိုလို เหมือนอย่าง
ကြိုက်သလို ตามใจชอบ,อย่างที่ชอบ
ကြိုက်သလိုနေပါ อยู่ตามสบาย
ကြိုက်သလိုစားပါ กินตามใจชอบ
လေဖြတ်သလိုဖြစ်တယ် เหมือนอย่างกับจะเป็นลม
ငါလုပ်သလိုသူလိုက်လုပ်တယ်
เขาทำตามอย่างฉัน(ทำ)
မမြင်သလိုနေတယ် ทำเป็นไม่เห็น
မလာချင်သလိုလို เหมือนกับไม่อยากมา
ပုံပုနဲ့တူသလိုလို รูปร่างเหมือนกับฉันเลย

လို lò ป. การ,สิ่งการ ka-n,siṅ-ka-n
ရောင်းလို ကောင်းတယ် ขายดี
အိပ်လို ကောင်းသလား นอนสบายไหม
ကြည့်လို ကောင်းတယ် ดูสนุกดี
လွှတ်လို ရပြီ ปล่อยได้แล้ว
စားလို ရပြီ กินได้แล้ว
ထမင်းစားလို့ကောင်းလား กินข้าวอร่อยไหม
ဖန်ခွက်လဲလို့ ရမလား จะเปลี่ยนถ้วยแก้วได้ไหม
ဖုန်းဆက်လို့ ရလား ต่อโทรศัพท์ได้ไหม
လည်လို့ ဘယ်မှာကောင်းမလဲ ไปเที่ยวที่ไหนดี
မလို့ရသေးရဲ့လား ยกไหวไหม

လို lò สัน. ว่า wà
ဒီလူ ဘယ်သူလဲလို့ စုံစမ်းပါ
โปรดสอบถามหน่อยว่าคนนี้เป็นใคร
သူဟာ လူကောင်းလို့ ထင်တယ်
คิดว่าเขานั้นเป็นคนดี
သူ မသွားဘူးလို့ ပြောတယ်
เขาพูดว่าไม่ไป
ဘေးရန်မကင်းဘူးလို့ ထင်တယ်
คิดว่าไม่ปลอดภัย
သွားရင် ကောင်းမလားလို့
ถ้าไป(คิด)ว่าจะดีไหม
ထမင်းစားကောင်းမလားလို့
(คิด)ว่าจะกินข้าวดีไหม

လို lò สัน. เพราะ phrɔ́?
ဘာဖြစ်လို့မေးတာလဲ
เป็นเพราะอะไรถึงถาม

လက်တုန်လို့ စာမရေးနိုင်ဘူး
เขียนหนังสือไม่ได้เพราะมือสั่น
သူသတင်းကြားလို့ ကျွမတုန်လှုပ်သွားတယ်
ฉันตัวสั่นเพราะได้ยินข่าวของเขา
တိုက်ကြလို့ လဲတယ်
ล้มเพราะชนกัน
လေဖြတ်လို့ လဲကျတယ်
ล้มลงเพราะเป็นลม
မိုးရွာလို့ ရာသီဥတုမကြည်လင်ဘူး
อากาศไม่แจ่มใสเพราะฝนตก
တိမ်ရှိလို့ နေသိပ်မပူဘူး
แดดไม่ค่อยร้อนเพราะมีเมฆ
ဟောင်းလွန်းလို့ ရိုပြီ
เปื่อยเพราะเก่าเกิน
ပေးမသွားလို့ မသွားနိုင်ဘူး
ไปไม่ได้เพราะไม่ให้ไป
ဘေးရန်မကင်းဘူးထင်လို့ မလာဘူး
ไม่มาเพราะคิดว่าไม่ปลอดภัย

လို့ lò ก. ล่อ,เย็ด(คำหยาบ) lɔ̰́,yɛ́t
မအေလို့ เย็ดแม่(คำด่า)
မင့်အမေလို့ ล่อแม่มึง(คำด่า)

လက် lɛʔ ก. วูบวาบ,แวบ,แลบ wṵ̀p-wá̰p,wɛ́p,lɛ́p
အရောင်လက်တယ် แสงวูบวาบ
ကျောက်ရောင်လက်တယ် หินส่งแสงวาบ
မီးရောင်လက်တယ် แสงไฟวูบวาบ
လျှပ်စီးလက်တယ် ฟ้าแลบ

လက် lɛʔ น. มือ mi:
လက်ခလယ် นิ้วกลาง
လက်ညိုး นิ้วชี้
လက်မ นิ้วหัวแม่มือ,นิ้วโป้ง, หน่วยวัดเป็นนิ้ว
လက်သူကြွယ် นิ้วนาง(นิ้วคนรวย)
လက်သန်း นิ้วก้อย

လက်ချောင်း นิ้วมือ
လက်ဝါး ฝ่ามือ
လက်ဖဝါး อุ้งมือ,ฝ่ามือ
လက်ခုပ် อุ้งมือ(กอบมือ)
လက်ဝါးစောင်း สันมือ
လက်ခုံ หลังมือ
လက်ပတ် ข้อมือ
လက်ကောက်ဝတ် ข้อมือ(ที่ใส่ก้าไล)

လက်သည်း လျှာမိုး
လက်သည်းခွံ လျှာမိုး
လက်ဆစ် ဝဲနှံမိုး,ဝဲမိုး
လက်ပွေး ဝိုးနှံမိုး
လက်တက် ဝိုးနှံ,ဝိုးဂံနာသာခာ
လက်ကြား,လက်အကြား ဟာင်းနှံမိုး
လက်ဖွေ လာဝနှံမိုး
လက်သီး ကာပြံန
လက်သီးဆုပ် ကာပြံန
လက်အုပ် မိုးဝနမ,ကရုမုံမိုး

လက်ဖွေရာ ရဝဲလာဝနှံမိုး
လက်ချောင်းရာ ရဝဲနှံမိုး
လက်ပုစ် လာဝမိမ်နှံမိုး
လက်ခုပ်သံ သိုင်ဂတပမိုး

လက်ဝဲ ဆ်ာဝမိုး
လက်ဝဲဘက် ဂံနာဆ်ာဝမိုး
လက်ဝဲလက် မိုးဆ်ာဝ
လက်ယာ ခာမိုး
လက်ယာဘက် ဂံနာခာမိုး
လက်ယာလက် မိုးခာ

လက်ရိုး ကရုတုကဝန
လက်တံ ဝန,ဒုံနဝန
လက်မောင်း တံနဝန
လက်ဖျံ ပလာဝဝန
လက်ရုံး သုံနတံနာ
ဂျီးလက်ပြင် လာဝ
လက်ပြင်ရိုး ကရုတုလာဝ

လက်ချက် ဝိမိုး,နှံမိုး
လက်ရုံးရည် ဝိမိုး(ဗလင်ဝိမိုး)
လက်ရာ ဝိမိုး,ရဝဲမိုး
ကဏန်းလက်မ ဂံမပု
မြစ်လက်တက် လာနှံလာသာခာ
နာရီလက်တံ ဆိုမနာဂိကာ,ဆိုမဆွံတမောင
မိနစ်လက်တံ ဆိုမနာဂီ
စက္ကန့်လက်တံ ဆိုမဝိနာဂီ
လက်အိုး ဒွံဝနဝန်ဆိုး
အင်္ကျီလက် ဝနဝန်ဆိုး
လက်ရေး လာဝမိုး(ကာဝဗိုင်ဗဲယန)

လက်ဆွဲနှုတ်ဆက် ကာရဗမိုးဂံကဘာယ

လက်ပြနှုတ်ဆက် ကာရပြကမိုးဂံကဘာယ,ဟံလာ
လက်လုပ်လက်စား ဂနဟာမိုးဂံကဘာမိုး

လက်ဖွေထိုးတယ် ဒွံကမာယ
လက်ဖွေပွဲ ကာရဝဲပွံဒွံကမာယ
လက်ဖွေထိုးခြင်း ကာရဒွံကမာယ
လက်ဖွေထိုးသမား နိုကမာယ
လက်သမား ဒွံတမော
လက်သား လွုကမိုး

လက်စွပ် ဝဝန
အနီလက်စွပ် ဝဝနသိဝဝန(ဒွံန်ဘုဟိမ)
ဆင်မြီးလက်စွပ် ဝဝနဗဝနဟာင်ဒွံ
လက်ထပ်လက်စွပ် ဝဝနဝဲဒွံကာရ
လက်ကောက် ကာလဲမိုး
လက်ကောက်ကွင်း ကာလဲမိုး
လက်ကောက်ကြိုး သုံယွံမိုး
လက်စွပ်အိတ်,လက်အိတ် ထုံမိုး
လက်သည်းဆိုးဆေး ယာကာသိပ
လက်သည်းညှပ် ကီတိုသိပ
လက်ပတ်နာရီ နာဖိကာယွံမိုး
လက်ဆောင် ဂဝဲဝဲ,ဂဝဲဖာက,ဂဝဲကာန်သ
မင်္ဂလာလက်ဆောင် ဂဝဲဝဲဝိနာဒွံကာရ
စာအုပ်လက်ဆောင် ဟင်္သသိုဂဝဲကာန်သ
လက်ပစ်ဗုံး ရသိပကီမိုး
လက်ဆွဲအိတ် ကရုသိုဟိုတ်
လက်ဆွဲသေတ္တာ ကရုသိုဟိုဟိုင်(ဒွံနာတဟဲ့)
လက်ကိုင်အိတ် ကရုသိုကီမိုး
အင်္ကျီလက်ရှည် ဝနဝန်ဆိုးဒွံဝ
လက်နှိပ်စက် ဂဝဲဝိမိမ်ဒီတ
လက်နှိပ်ဓာတ်မီး ကရုဗဂကိုဖိုင်
လက်ဆုံ ဂရကမိုး
လက်ဆေးကန် အာဒွံသာမိုး
လက်တွန်းလှည်း ရထဗိုင်
လက်ဖွဲ့ ဂဝဲဂရာဒွံ(ဒွံန် တံကရုတ
ဗိုင်တ် ဟိုဒွံကော ကာတဝ)
လက်ဖွဲ့ပစ္စည်း ဂဝဲဝဲဝိနာဒွံယွံမိုး
လက်ထိုးရုပ်သေး နိုန်မိုး
လက်ခ ကာသာင်,ကာဒွံ

လက်လျှာ ရာမိုး(ယုတိကာရကရကာ)
လက်ကျဲ မိုးဟာင်(ဆိုးဂိုင်ဟာင်)
လက်စိပ် မိုးဇီ(ဆိုးသာယကရကဒွံ)
လက်ကိုင် ဖကဖာ
လက်ပြ ဒွံမိုး

လက်ယပ် กวักมือ
လက်ယပ်ခေါ်တယ် กวักมือเรียก
လက်ထောက်တယ် ยันมือ
လက်ညှိုးထိုးတယ် ชี้นิ้ว
လက်မြှောက်တယ် ชูมือ,ยกมือ
လက်သီးဆုပ်တယ် กำหมัด
လက်ခုပ်တီးတယ် ตบมือ
လက်သုတ် เช็ดมือ
လက်မထောင်တယ် ยกนิ้วหัวแม่มือ
လက်ဖွဲ့တယ် ผูกข้อมือ
လက်ရာနှိပ်တယ် ปั๊มลายมือ
လက်ဖြောင့် มือแม่น
လက်လွန်သွားပြီ หนักมือไปแล้ว(ทำเกินเลยไป)
လက်ရာမြောက်တယ် ฝีมือสูงส่ง
တက်ညီလက်ညီ ร่วมไม้ร่วมมือ (ร่วมพายร่วมมือ)
လက်စား,လက်စားချေ แก้แค้น

လက်ငုတ် งานสืบทอด
မိဘလက်ငုတ် งานสืบทอดจากพ่อแม่

ကိုယ်လက် ร่างกาย
ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင် ร่างกายแข็งแรง

လက်ခံ รับ,ยอมรับ
ဧည့်သည်လက်ခံတယ် รับแขก
လူနာလက်ခံတယ် รับคนไข้
ဆုလက်ခံတယ် รับรางวัล
ငွေလက်ခံတယ် รับเงิน
စာလက်ခံတယ် รับจดหมาย
အလုပ်လက်ခံတယ် รับงาน
စကားလက်ခံတယ် รับปาก,รับคำ
အကြံကိုလက်ခံတယ် ยอมรับความคิด
မိတ်ဆွေအဖြစ်လက်ခံတယ် ยอมรับเป็นเพื่อน
ပျင်းကိုလက်မခံဘူး ไม่ยอมรับคนขี้เกียจ

လက်စ การใดๆที่ลงมือไว้แล้ว (เพิ่ง,เริ่มลงมือ,ค้างไว้,เคยทำ)
လုပ်လက်စရှိတယ် เพิ่งเริ่มลงมือทำ
လုပ်လက်စအလုပ် งานที่เพิ่งเริ่มทำ
စားလက်စထမင်းပွဲ สำรับข้าวที่กินค้างไว้
ဖတ်လက်စဝတ္ထု นิยายที่เพิ่งเริ่มอ่าน
ရေးလက်စစာအုပ် หนังสือที่เพิ่งลงมือเขียน
သူဖဲရိုက်တဲ့လက်စရှိတယ် เขาเคยเล่นไพ่
ခိုးလက်စရှိတယ် เคยขโมย

လက်စွမ်းလက်စ ความชำนาญที่เคยมี
လက်စသတ်တယ် สะสางสิ่งที่ค้างไว้

လက်တွေ့ ประสบด้วยตนเอง
လက်တွေ့ပြတယ် แสดงให้เห็นกับตา
လက်တွေ့လိုက်ကြည့်တယ် ตามไปดูด้วยตนเอง
လက်တွေ့သင်ခန်းစာပေးတယ် ให้พบบทเรียนด้วยตนเอง

လက်ထက် สมัยกุมอำนาจ,รัชกาล
သီပေါမင်းလက်ထက်တွင် ในสมัยของพระเจ้าธีบอ
ဘုရင့်နောင်လက်ထက်တွင် ในสมัยบุเรงนอง
အင်းဝမင်းလက်ထက် สมัยพระเจ้าอังวะ

လက်ထောက် ผู้ช่วย
လက်ထောက်ဆရာဝန် ผู้ช่วยหมอ,หมอผู้ช่วย
လက်ထောက်ဆရာတော် พระผู้ช่วยเจ้าอาวาส

လက်ထပ် แต่งงาน
လက်ထပ်ပြီလား แต่งงานแล้วหรือ
လက်မထပ်သေးဘူး ยังไม่แต่งงาน

လက်ပေါက် ช่องจังหวะ(เพลง)
လက်ပေါက်ကျဲ จังหวะห่าง
လက်ပေါက်စိပ် จังหวะถี่,ดื้อรั้น

လက်ပမ်း ฝีมือการต่อสู้
လက်ပမ်းပွဲ การประลองกำลัง
လက်ပမ်းပေါက်ခတ် ตบกล้ามแขน(ท้าต่อสู้)
လက်ခတ်မောင်းခတ် ตบมือตบแขนท้าทาย

လက်လွတ် หลุดมือ
သတိလက်လွတ် ผลั้งสติ,สติหลุดลอย

လက်သာ มือเบา,คุ้นมือ
လက်မှိုင်ချ หมดอาลัยตายอยาก
လက်ပန်းကျ มือตก(ด้วยความเหนื่อยอ่อน)

လက်အောက် ใต้อุ้งมือ,ในเงื้อมมือ
နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့လက်အောက်၌ ภายใต้อาณานิคมอังกฤษ

လက် lɛ̀ʔ ล. **ด้าม,กระบอก** **dâːm,krabɔ̀ːk**
သေနတ်တစ်လက် ปืนหนึ่งกระบอก
အမြောက်တစ်လက် ปืนใหญ่หนึ่งกระบอก

ဓားတစ်လက် မိုးတစ်ဘက်
လှံတစ်လက် လှံတစ်ချောင်း
ထီးတစ်လက် ထီးတစ်ချောင်း
နွဲတစ်လက် ပြားတစ်ချောင်း

လက္ခဏာ lɛʔkhəna n. လက္ခဏာ,လက္ခဏ,ဂုဏ်,ဂုဏ်သတ္တိ
lák-khana:,lák-sanàʔ,thi:-thâ:,thâ:-thaʊ
လက္ခဏာဆရာ ဟောဇာလက္ခဏာ
မိုးရွာမယ့်လက္ခဏာ မရှိဘူး မိုးမရွာဘူး
ငိုတဲ့လက္ခဏာရှိတယ် ငိုဂုဏ်သတ္တိရှိတယ်

လက်ငင်း lɛʔŋíɴ̃ ဝ. ယခုဘဝ,ဒီဘဝ
than-thi:,dǐaw-ní:
လက်ငင်းကာလ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ
ငွေလက်ငင်း ငွေသား
ငွေလက်ငင်းပေးပါလား ငွေသားပေးပါလား
ငွေလက်ငင်းဝယ်မှာလား ငွေသားဝယ်မှာလား

လက်စလက်နု lɛʔsàlɛʔnà n. ကလေး,ကလေးဘဝ
rɔ̀ʊ-rɔ:ʊ,wɛ:ʍ,wí:-wɛ:ʍ
လက်စလက်နု ရှိတယ် ကလေးဘဝရှိသေးတယ်
လက်စလက်နု မဟုတ်ဘူး ကလေးဘဝမဟုတ်တော့ဘူး

လက်နှက် lɛʔnɛʔ n. ဓာတု ʔaːwút
လက်နှက်ချ ဓာတုချ
ကျောက်လက်နှက် ဓာတုကျောက်

လက်ဖက်,လှက် ləphɛʔ n. လက်ဖက်(ပြုပြီး),ကြိုက်
chaː,mìaŋ
လက်ဖက်ရည် လက်ဖက်ရည်
လက်ဖက်ရည်ကြမ်း လက်ဖက်ရည်ကြမ်း
လက်ဖက်ရည်ချို လက်ဖက်ရည်ချို
လက်ဖက်ခြောက် လက်ဖက်ခြောက်
လက်ဖက်သုပ် လက်ဖက်သုပ်
လက်ဖက်ရည်ဇွန်း လက်ဖက်ရည်ဇွန်း
လက်ဖက်ကြုတ် လက်ဖက်ကြုတ်

လက်မှတ် lɛʔmaʔ n. လက်မှတ်,လက်ဆောင်,လေးစေ့
bàt,tŭa,laʊ-sen
နိုင်ငံကူးလက်မှတ် နိုင်ငံကူးလက်မှတ်
ပြည်ဝင်ခွင့်လက်မှတ် ပြည်ဝင်ခွင့်လက်မှတ်
လက်မှတ်ခ လက်မှတ်ခ
ချက်လက်မှတ် ချက်လက်မှတ်
ပွဲလက်မှတ် ပွဲလက်မှတ်
အသွားအပြန်လက်မှတ် အသွားအပြန်လက်မှတ်

မှတ်ပုံတင်လက်မှတ် မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်
လက်မှတ်ဝယ်တယ် လက်မှတ်ဝယ်တယ်

လက်သုပ် lɛʔθoʔ n. ယမကာ khɔ̀ʊ-ɡaʊ
(ယမကာကြိုက်ပွဲစား)
ခေါက်ဆွဲလက်သုပ် ခေါက်ဆွဲယမကာ

လောက် lɔʔ ဂ. ဖူးဖီးယား phɔ:-phiaŋ
အစားအသောက်လောက်လား
အစားအသောက်ဖူးဖီးယားလား
အိပ်ရုံလောက်နေတယ်
အိပ်ရုံဖူးဖီးယားနေတယ်
နေနိုင်ရုံလောက်ရှိတယ်
နေနိုင်ရုံဖူးဖီးယားရှိတယ်
စားလောက်လား စားဖူးဖီးယားလား
နေလောက်လား နေဖူးဖီးယားလား
ဒါလောက်ပဲ ဒါဖူးဖီးယားပဲ
ပြေးချင်သလောက်သာ ပြေးလိုက်စမ်း
ပြေးချင်သလောက်သာ ပြေးလိုက်စမ်း

လောက် lɔʔ n. ဥ (ကြက်ဥမှလွဲ) ɔ̀ːn
လောက်ကောင် ပုစွန်ဥ
အနာမှာ လောက်တက်တယ် အနာမှာ ပုစွန်ဥတက်တယ်

လောက် lɔʔ ဝ. ခန့်,ခန့်မှန်း,ခန့်မှန်းခြေ
praʊ-n,raːw,sàk,khâːt
ဆယ်မိနစ်လောက် ဆယ်မိနစ်ခန့်
သုံးရက်လောက် သုံးရက်ခန့်
ဆယ်ယောက်လောက် ဆယ်ယောက်ခန့်
ဘယ်လောက်လဲ ဘယ်လောက်ခန့်
ဘယ်လောက်ကြာမလဲ ဘယ်လောက်ခန့်ကြာမလဲ
နည်းနည်းလောက် နည်းနည်းခန့်

အိပ်မောကျလောက်ပြီ
အိပ်မောကျခန့်ပြီ
သူ ကျောင်းဆရာ ဖြစ်လောက်တယ်
သူ ကျောင်းဆရာ ဖြစ်ခန့်တယ်
သူလောက် မရင်းနှီးဘူး
သူနှင့် မရင်းနှီးဘူး

လောက်စာ lɔʔsa n. ကြက်ဆူးပင် krasŭn-din
လောက်စာသုံး ကြက်ဆူးသီး
လောက်စာဆိမ် ကြက်ဆူးဆိမ်

လောက်လေး lɔ́lê n. หนังสติ๊ก năŋ-satík
လောက်လေးခွ ง่ามไม้หนังสติ๊ก

လိုက် laiʔ ก. ตาม,ติดตาม,คล้อยตาม,เหมาะ
ta:ɯ,tìt-ta:ɯ,khlɔ́:ŋ-ta:ɯ,mɔ̀ʔ
လိုက်ရှာ ตามหา
လိုက်လံရှာဖွေ ติดตามค้นหา
နောက်လိုက် ไล่ตามหลัง
လိုက်ကိုက် ไล่กัด,ตามกัด
ပြေးလိုက် วิ่งตาม
လိုက်လုပ် ทำตาม,ตามไปทำ
လိုက်အော် ร้องตาม
စာလိုက် กล่าวหนังสือตาม
လိုက်ကြည့် ตามไปดู
အလိုလိုက်တယ် ตามใจ(ตามต้องการ)
နောက်မှလိုက်လာ ตามมาข้างหลัง
လိုက်မလာနဲ့ อย่าตามมา
အမဲလိုက်တယ် ล่าเนื้อ,ล่าสัตว์
အတူလိုက်တယ် ตามไปด้วย
အိမ်လိုက်တယ် ตามไปที่บ้าน
လိုက်ချင်လိုက်ပါ อยากตามไปก็ไป
သူ့ကို အလိုမလိုက်နဲ့ อย่าตามใจเขา
သားဘက်လိုက်တယ် เข้าข้างลูก
စာမှလိုက်နိုင်ရဲ့လား เรียนตามกันไหม
စာတွေမလိုက်နိုင်ဘူး เรียนไม่ทัน
အမေထံ လိုက်သွားတယ် ตามแม่ไป
သူ့ကို လိုက်ပို့တယ် ตามไปส่งเขา
အဖော်လိုက်တယ် ตามไปเป็นเพื่อน
ရဲတွေက သူခိုးကိုလိုက်တယ် ตำรวจติดตามคนร้าย
နောက်ကလိုက်တယ် ตามไปภายหลัง
လိုက်ချင်တဲ့သူ ผู้ที่อยากตามไป
စာတ်လိုက် ไฟดูด
အတန်းလိုက်တန်းစီတယ်
เรียงแถวตามแนว
ခင်ဗျား အင်္ကျီနဲ့လိုက်တယ်
เสื้อตัวนี้เหมาะกับคุณ
ဒီဘောင်းဘီနဲ့ ဒီအင်္ကျီ လိုက်တယ်
เสื้อกับกางเกงเหมาะกันดี

လိုက်နာ เชื่อตาม
မလိုက်နာသူ ผู้ที่ไม่เชื่อฟัง(ผู้ที่ไม่ฟังตาม)
လိုက်နာထိန်းသိမ်း ดำรงรักษา
ဓလေ့ထုံးစံကို လိုက်နာထိန်းသိမ်းပါ
จงดำรงรักษาจารีตประเพณีไว้

လိုက်ဖက် คู่ควร(เหมาะสมกัน,เข้ากัน)
သူတို့ ဇနီးမောင်နှံ လိုက်ဖက်တယ်
เขาคู่ควรเป็นสามีภรรยากัน

လိုက်လံ ติดตาม
လိုက်လံရှာဖွေ ติดตามค้นหา
သူခိုးကို လိုက်လံရှာဖွေတယ် ติดตามค้นหาขโมย

လိုက် laiʔ ว. (ออก)ไป,(ออก)มา,ตาม(เป็น)
pa.ɯ,ma:,ta:ɯ
လွှတ်လိုက်ပါ ปล่อยไป
ဝင်လိုက်ပါ เข้าไป
ဖွင့်လိုက်ပါ เปิดเลย
ပြောလိုက်ပါ พูดออกไปเลย
စားလိုက်ပါ กินไปเถอะ
ကြည့်လိုက်ပါ ดูไปเถอะ
ဝယ်ပေးလိုက်ပါ ซื้อให้ไปเถอะ
အကြံတစ်ခုရလိုက်တယ် ได้ความคิดอย่างหนึ่ง
အိတ်ဖွင့်လိုက်တယ် เปิดถุงออก
ဒီမှာထားလိုက် ฤมลา: วางไว้ที่นี่ได้ไหม
တောင်းပေးလိုက်မယ် จะขอให้
လုပ်ပေးလိုက်မယ် จะทำให้
ယူပေးလိုက်မယ် จะเอาให้
သစ်ပင်အောက်တွင် လူစုလိုက်ပါသည်
คนมารวมกันที่ใต้ต้นไม้
အစိုးရက လူဆိုးလွှတ်လိုက်တယ်
รัฐบาลปล่อยคนร้ายไป
သူ ကြောင်ကိုလွှတ်လိုက်တယ်
เขาปล่อยแมวไป
ဆရာက အမိန့်ပေးလိုက်တယ်
ครูออกคำสั่ง

အုပ်စုလိုက်သွားတယ် ไปเป็นกลุ่ม
အစုံလိုက်ဝယ်တယ် ซื้อเป็นชุด
အခိုင်လိုက်သီးတယ် ออกลูกเป็นช่อ

လိုက်ချီး,လိုင်ချီး laiʔchí,laiñchí n. ลิ้นจี่ lín-cì: จ.
လိုက်ချီးသီး ผลลิ้นจี่

လိုက်တာ laiʔda ว. จังเลย caŋ-lɛ:ŋ
အလိုက်တာ โง่จังเลย
လိမ္မာလိုက်တာ ฉลาดจังเลย
ရှက်လိုက်တာ อายจังเลย
ငယ်လိုက်တာ เล็กจังเลย
ကြီးလိုက်တာ ใหญ่จังเลย

ဝလိုက်တာ အံ့ဩစရာကောင်းလေစွ
လှလိုက်တာ လှပစရာကောင်းလေစွ
ဆာလိုက်တာ ဆာလောင်စရာကောင်းလေစွ
ရေတော်လိုက်တာ ရေများစရာကောင်းလေစွ
နီလိုက်တာ နီစရာကောင်းလေစွ
ဖြူလိုက်တာ ဖြူစရာကောင်းလေစွ
မြန်လိုက်တာ မြန်စရာကောင်းလေစွ
ဖြည်းလိုက်တာ နှေးစရာကောင်းလေစွ
မွေးလိုက်တာ မွှေးစရာကောင်းလေစွ
နံလိုက်တာ နံစရာကောင်းလေစွ
ကောင်းလိုက်တာ ကောင်းစရာကောင်းလေစွ
ဆိုးလိုက်တာ ဆိုးစရာကောင်းလေစွ

လင် liñ n. ผ้า phŭa
လင်မယား ဇနီးမောင်နှံ
လင်ကြီး အင်္ကျီရှည်
လင်ငယ် အင်္ကျီတို
လင်ငယ်နေတယ် အင်္ကျီတိုဝတ်ထားသည်
လင်တရုး ကျောက်ခင်းသော ကန်ရေ
လင်ပါသား ဇနီးမောင်နှံ

လင်ပန်း liñbâñ n. ถาด thàːt
ငွေလင်ပန်း ငွေဖလား
သစ်သီးလင်ပန်း သစ်သီးဖလား

လင်း liñ v. สว่าง,แจ้ง sawàːŋ,cɛ̂ːŋ
နှုနှက်လင်းသော်.. နံနက်ခင်း..
မိုးလင်းပြီ မိုးလင်းပြီ
နှုနှက်မိုးလင်းတော့ သူမမျက်နှာသစ်တယ်
နံနက်မိုးလင်းသောအခါ သူမမျက်နှာသစ်သည်

လင်းကွင်း liñgwiñ,ləgwiñ n. ฉาบ chàːp

လင်းဆွဲ liñzwɛ̂ n. ค้างคาวแม่ไก่ khá́ŋ-khaːw

လင်းတ liñdà,ləda̰ n. แร้ง(นกแร้ง) rḛ́ŋ
လင်းတမျိုင်မျိုင် ซึมกระทือ(ซึมอย่างฮีแร้ง)

လင်းနို liñnò n. ค้างคาวลูกหนู khá́ŋ-khaːw

လင်းပိုင် liñbaiñ,ləbaiñ n. ปลาโลมาหัวขวด plaːloːmaː-hŭa-khùat

လင်းယုန် liñyoñ n. นกอินทรี nók-ʔin-siː

လင်းရှူး liñʃû n. ปลาโลมา plaːloːmaː

လိင် liñ n. เพศ,ลึงค์,ลิงค์ phêːt,liŋ,liŋ
လိင်တံ ลึงค์(อวัยวะเพศชาย)
ပုလွိင် ปุงลิงค์
ကူထွိလိင် อิตถีลิงค์
နပုလွိင် นปุงสกลิงค์

လောင် lɔñ ก. ลาก,ไหม้ lûak,mâi
နေလောင်တယ် แดดเผา
အပူလောင်တယ် ความร้อนเผาไหม้
မီးလောင်တယ် ไฟลาก,ไฟไหม้
ဆီပူလောင်တယ် น้ำมันลวก
ရေနွေးလောင်တယ် น้ำร้อนลวก
ဆာလောင်တယ် หิวแสบไส้

လောင်ကန် lɔ̃kañ n. ลำไย lam-yay

လောင်ဂျီတွဒ် lɔ̃jitṵ n. ลองติจูด lɔːŋ-tì-cùːt อ.longitude

လောင်း lɔ̃ñ ก. รด,ราด,เท,หล่อ rót,râːt,theː,lɔ̀ː
ပန်းပင်ကို ရေလောင်းတယ် รดน้ำต้นดอกไม้
ရေအိုးထဲမှာ လောင်းထည့်တယ် เทน้ำใส่ในหม้อน้ำ
ရေလောင်းအိမ်သာ ห้องส้วมแบบราดน้ำ
အိမ်သာသုံးပြီး ရေလောင်းပါ โปรดราดน้ำ หลังจากใช้ห้องน้ำ
ဆွမ်းလောင်း ใส่บาตร
ဘုရားသွန်းလောင်းတယ် หล่อพระพุทธรูป

လောင်း lɔ̃ñ ก. พนัน phanan
ငွေလောင်းတယ် พนันเงิน
မြင်းပွဲလောင်းတယ် พนันแข่งม้า
ဘာလောင်းမလဲ จะพนันอะไร
လောင်းကစား เล่นพนัน
လောင်းကစားမှု การพนัน
လောင်းမလား พนันกันไหม

လောင်း,အလောင်း lɔ̀ɰ̃,ʔəlɔ̀ɰ̃ n. ว่าที่ wâ-thì:
ဘုရားလောင်း พระโพธิสัตว์
အလောင်းဘုရား พระเจ้าอลองพญา
ရဟန်းလောင်း นาค
ရှင်လောင်း ส่างลอง(ผู้ที่จะเป็นสามเณร)
မင်းလောင်း ว่าที่กษัตริย์
အိမ်ရှေ့မင်းသားလောင်း อุปราช(วังหน้า)
ခင်ပွန်းလောင်း ว่าที่สามี
ဇနီးလောင်း ว่าที่ภรรยา
မိခင်လောင်း ผู้ที่จะเป็นแม่
သမက်လောင်း ว่าที่ลูกเขย
ဆရာဝန်လောင်း ผู้ที่จะเป็นหมอ
ဖားလောင်း ลูกอ๊อด
ပိုးလောင်း ตักแต้

လောင်း,အလောင်း lɔ̀ɰ̃,ʔəlɔ̀ɰ̃ n. ศพ,ซากศพ sòp,sâ:k-sòp
မသာလောင်း ศพ
မသာလောင်းလေး ไอ้ซากศพ(ด่า)
အလောင်းကောင်တစ်လောင်း ศพหนึ่งศพ

လိုင်စင် laiñsiñ n. ใบอนุญาต bay-ʔanúyâ:t a.licence
ကားမောင်းလိုင်စင် ใบขับขี่

လိုင်းကား laiñgâ n. รถประจำทาง rót-pracam-thaːŋ a.line-car

လစ် lɪʔ ก. เล็ดลอด lét-lɔ̀:t
ကျောင်းလစ်တယ် แอบหนีเรียน
သတိလစ် หมดสติ,หลงลืม
သူလစ်ထွက်သွားတယ် เขาเล็ดลอดออกไป
သူခိုးက ပစ္စည်းကို လစ်တယ် ขโมยเล็ดลอดเอาสิ่งของไป(ขโมยไป)

လစ်လပ် ปล่อยว่าง,ทิ้งว่าง
လစ်လပ်တဲ့လူ ရှိလား มีตำแหน่ง(คน)ว่างไหม
လစ်လပ်တဲ့နေရာ ရှိလား ที่ว่างมีไหม
နေရာလစ်လပ်တယ် ที่ว่างอยู่

လစ်ဟင်း ละเลย,ละทิ้ง
အလုပ် လစ်ဟင်းတယ် ละทิ้งงาน
တာဝန် လစ်ဟင်းတယ် ละเลยหน้าที่

လည် lɛ ก. เที่ยว,เวียน,รอบรู้ thîaw,wian,rɔ̂:p-rúː
လည်ရောင်း เที่ยวขาย
လျှောက်လည် เดินเที่ยว,ท่องเที่ยว
လှည့်လည် ท่องเที่ยว
ပတ်လည်ဝိုင်း ล้อมรอบ
အိမ်လည်လာတယ် มาเที่ยวบ้าน
မျက်ရည်လည်တယ် น้ำตาเอ่อคลอ
လေလည် ผายลม
လိမ်လည် ตลบแตลง
ငွေအဝင်အထွက်လည်တယ် เงินหมุนเวียนเข้าออกคล่อง

လူလည် คนรอบรู้,คนรอบจัด
ဒီလူလည်တယ် คนนี้รอบจัด

လည်ပတ် ท่องเที่ยว,รอบรู้, วนรอบ,หมุนเวียน
သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်း การท่องเที่ยวเยี่ยมเยือน
ဒီလူလည်ပတ်တယ် คนนี้ฉลาดรอบรู้
ဒီလူ လည်လည်ပတ်ပတ် ပြောတတ်တယ် เขามีกพูดอย่างฉลาดรอบรู้
ဥတုသုံးပါးသည် အမြဲလည်ပတ်လျက် ရှိသည် ฤดูทั้งสามเวียนมาสม่ำเสมอ

လည် lɛ น. คอ khɔ:
လည်ချောင်း ลำคอ,ช่องคอ
လည်ပင်း ลำคอ
လည်ပင်းကြီးနာ โรคคอพอก
လည်တံ คอ,ลำคอ(นก,ขวด)
ပုလင်းလည်တံ คอขวด
လည်ကုပ် ต้นคอ
လည်စေ့ ลูกกระเดือก(ลูกคอ)
လည်ပတ် ผ้าผันคอ,เชือกผูกคอ
လည်စည်း เน็คไท
လည်ဆွဲ สร้อยคอ
လည်နာ เจ็บคอ

လည်း,လဲ lɛ̀ ป. ไหม(คำลงท้ายคำถาม)
ဘယ်ကလာသလည်း มาจากไหน

လည်း,လဲ lɛ̀ ป. ก็,เนี่ย(คำเน้น) kɔ̀,nìa
တေးသံဆုပ်လည်း ပြိုင်ကြသည် การขับกลอนเพลง(แซววาที)ก็มีประกวด

မိဘထံလည်းခွင့်တောင်းပြီးဖြစ်ပါသည်
ဖ่อแม่ก็ขออนุญาตแล้ว
ခြင်ထောင်လည်းမရှိ ခုတင်လည်းမရှိ
มุ้งก็ไม่มี เตียงก็ไม่มี
မောလည်းမောလာသည်
เหนื่อยก็เหนื่อย
တစ်ကိုယ်လုံးလည်းသန့်ရှင်းနေတယ်
สะอาดทั่วทั้งตัว
အိမ်မှာလည်းနေကြရတယ် မရှိဘူး
แม้ที่บ้านก็ไม่คอยอยู่กันเลย

လည်းကောင်း,ဖြင့်း ก็ดี
လူသည်လည်းကောင်း နတ်သည်
- လည်းကောင်း
คนก็ดี เทพก็ดี
ကံကိုလည်းကောင်း ကံ၏အကျိုးကို
- လည်းကောင်း
กรรมก็ดี ผลของกรรมก็ดี

လိုဏ် laiñ น. ถ้ำ,โพรง thâm,phro:ng
လိုဏ်ဂူ ถ้ำหิน,โพรงหิน,คูหา
ဘုရားလိုဏ် คูหาในเจดีย์

လတ် la˚ ว. กลาง,ปานกลาง kla:ng,pa:n-kla:ng
အကိုလတ် พี่ชายคนกลาง
ညီလတ် น้องชายคนกลาง
အသားလတ် ผิวปานกลาง(ไม่ขาวไม่ดำ)
ကားလတ် รถขนาดกลาง

လတ္တီတွဒ် la˚titu˚ น. ละติจูด látìcù:t
อ.latitude

လတ်လတ် la˚la˚ ว. ทั้งเป็น,สดๆ thán-pen,sòt-sòt
အရှင်လတ်လတ် စတေးတယ်
ฆ่าเป็นทั้งเป็น
အရှင်လတ်လတ် သတ်ပစ်တယ်
ฆ่าทั้งเป็น

လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် เป็นๆ,สดๆ
သစ်သီး လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် စားတယ်
กินผลไม้สดๆ
လူကို အရှင်လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် စားတယ်
กินคนทั้งเป็น

လဒ် la˚ น. ผลลัพธ์ phŏn-láp
ရလဒ် ผลลัพธ์
စားလဒ် ผลหาร

လန် lañ ก. หงาย ŋă:ŋ
ပက်လက်လန်လဲတယ် ล้มหงายแผ่
ကြာမြောက်ကြာလန် บ้วคว่ำบ้วหงาย

လန်ချား lañchâ น. รถลาก,รถเจ๊ก
rót-lâ:k,rót-cék

လန်ဒန် lañdañ น. ลอนดอน lɔ:n-dɔ:n

လန့် làñ ก. ตกใจ,ตระหนก tòk-cay,tranòk
ငွေပျောက်လို့ သူလန့်သွားတယ်
เขาตกใจไปเพราะเงินหาย
လိပ်ပြာလန့်တယ် ขวัญผวา
ပွဲလန့် งานอลหม่าน,งานเกิดวุ่นวาย
လန့်ဖျပ် สะดุ้งพรวด,หวาดผวา
လန့်နိုး ตกใจตื่น
သွေးလန့် หวาดหวั่น,หวาดวิตก

လန်း lâñ ว. สดชื่น sòt-chî:n
ပွင့်လန်း เปิกบาน
စိတ်လန်းတယ် จิตใจสดชื่น
မျက်နှာလန်းတယ် หน้าตาสดชื่น
လန်းဆန်းလာတယ် สดชื่นขึ้นมา
လေအေးက ကျွန်မကို လန်းဆန်းလာစေတယ်
ลมเย็นทำให้ฉันสดชื่นขึ้นมา

လပ် la˚ ว. ร้าง,ว่าง,ไร้ rá:ng,wâ:ng,ráy
တခုလပ် พ่อร้าง,แม่ร้าง
တခုလပ်မိန်းမ หญิงร้าง
နေရာလပ်သလား ที่ว่างไหม
နေရာလပ် ရှိလား มีที่ว่างไหม
နေရာတခု လပ်နေတယ် ว่างอยู่หนึ่งที่
မျက်စိတဘက် လပ်တယ် ตาบอดข้างเดียว
အားလပ်ရက် วันว่าง
အိမ်ရှေ့ကွက်လပ် ลานหน้าบ้าน

လိပ် le˚ ก. ม้วน,มวน múan,muan
လျှာလိပ်တယ် งอลิ้น,ม้วนลิ้น
ဖျာကို လိပ်ပါ โปรดม้วนเสื่อ
ဆေးလိပ် လိပ်တယ် มวนบุหรี่
အိပ်ရာလိပ်တယ် ม้วนที่นอนเก็บ
စာရွက်လိပ်တယ် ม้วนแผ่นกระดาษ

စက္ကူလိပ်တယ် ม้วนกระดาษ
ဆေးလိပ် บุหรี่มวน
ဆေးလိပ်တစ်လိပ် บุหรี่หนึ่งมวน
စက္ကူတစ်လိပ် กระดาษหนึ่งม้วน

လိပ် le˘ น. เต่า tàw
လိပ်ခွံ กระดองเต่า
လိပ်ခေါင်းဝှက်ထားတယ် เต่าหดหัว,เต่าชุกหัว

လိပ်ကြောက် le˘cɔ˘ น. ปลากระเบน pla:-krabe:n

လိပ်ခေါင်း le˘gɔ̃ñ น. วิตสีดวง(ฝีหัวเต่า) rít-sí:duaŋ
လိပ်ခေါင်းရောဂါ โรควิตสีดวง

လိပ်စာ le˘sa น. ที่อยู่ thí:yù:
လိပ်စာကတ်ပြား นามบัตร

လိပ်ပြာ le˘pya น. ฝีเสื้อ phǐ:sía
လိပ်ပြာယူဝဲနေတယ် ฝีเสื้อปีนวนเวียนอยู่
ပဲလိပ်ပြာ ถั่วปากอ้า(ถั่วฝีเสื้อ)

လိပ်ပြာ le˘pya น. ขวัญ,วิญญาณ khwăn,win-ya:n
(คนพม่ามีความเชื่อเช่นเดียวกับคนไทยที่ว่า
ฝีเสื้อเป็นตัวแทนของขวัญหรือวิญญาณ)
ဝိညာဉ်လိပ်ပြာ ขวัญวิญญาณ
လိပ်ပြာလန့်တယ် ขวัญผวา
လိပ်ပြာစဉ်သွားတယ် ขวัญหาย,ขวัญกระเซ็น
လိပ်ပြာဝင်တယ် ขวัญกลับเข้ามา,ขวัญกลับคืน
လိပ်ပြာထွက်သွားပြီ วิญญาณออกไป(จากร่าง)
လိပ်ပြာနှုတ်တယ် ถอดวิญญาณ,สะกดจิต
လိပ်ပြာပြန်ရှင်တယ် ฟื้น,คืนชีวิต

လုပ် lo˘ ก. ทำ tham
လုပ်ကိုင် ทำงาน(ประกอบอาชีพ)
အလုပ် လုပ်တယ် ทำงาน
စီးပွားရေးလုပ်တယ် ทำธุรกิจการค้า
အရုပ်လုပ်တယ် ทำตุ๊กตา
သန့်ရှင်းရေးလုပ်တယ် ทำความสะอาด
ချဉ်ဖတ်လုပ်တယ် ทำของดอง
မုန့်လုပ်စားတယ် ทำขนมกิน
လမ်းလုပ်တယ် ทำถนน
ဘယ်လိုလုပ်ဝယ်ရမလဲ ทำอย่างไรจะซื้อได้
သဘောအတိုင်းလုပ်တယ် ทำตามใจ
စကားအတိုင်းလုပ်တယ် ทำตามคำพูด
ဆရာလုပ်တယ် ทำตัวเป็นครู
ဘုန်းကြီးလိုလုပ်တယ် ทำอย่างกับเป็นพระ
နွေးအောင်လုပ်တယ် ทำให้อุ่น
ဒေါသထွက်အောင်လုပ်တယ် ทำให้มีโทสะ,
ทำให้โมโห
ပြုလုပ် กระทำ
လုပ်အား แรงงาน
လုပ်အားခ ค่าแรงงาน
လုပ်ဖော် เพื่อนร่วมงาน
ကူညီဖော် เพื่อนผู้ช่วยเหลือ
လုပ်ဖက် ผู้ช่วยงาน
လုပ်သား ลูกมือช่วยงาน
တပည့်လုပ်သား ลูกมือ(ลูกน้อง)
လုပ်ထုံးလုပ်နည်း กระบวนการ

လုပ်ကိုင်စားသောက် ทำมาหากิน(ดำเนินชีวิต)
တောင်သူလယ်သမားများ လယ်ယာလုပ်ကိုင်
- စားသောက်နေကြတယ်
ชาวไร่ชาวนาทำมาหากินด้วยการทำไร่ทำนา
ဆင်းရဲစွာလုပ်ကိုင်စားသောက်နေသည်
ดำเนินชีวิตอย่างยากจนค่นแค้น

လုပ်ငန်း การงาน,อาชีพ
အိမ်လုပ်ငန်းများ งานบ้าน
ခြံလုပ်ငန်း งานทำสวน,งานสวน
လယ်ယာလုပ်ငန်း งานไร่นา
တောင်ယာလုပ်ငန်း งานทำไร่ดอย
စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း งานโรงงาน
အတော်ကောင်းတဲ့လုပ်ငန်း งานที่ดียิ่ง
ကျောက်တွင်းလုပ်ငန်း งานทำเหมือง
တံငါလုပ်ငန်း งานประมง
အထည်လုပ်ငန်း งานทอผ้า
ကျွန်မ အဖေ့လုပ်ငန်း ကူညီလုပ်တယ်
ฉันช่วยทำการงานของพ่อ

လုပ်ဆောင် กระทำ,จัดทำ
ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင် ร่วมกันกระทำ

လုပ်ကြံ lo˘cañ ก. คิดการ khít-ka:n
(วางแผนสังหาร)
လုပ်ကြံမှု การวางแผนกระทำการ
သမတကို လုပ်ကြံတယ်
วางแผนสังหารประธานาธิบดี

လာဘ် la˘ น. ลาภ,สินบน là:p,sǐn-bon น.
လာဘ်ကောင်းတယ် ลาภดี

လဘ်တိတ်တယ် ลาภหาย
လဘ်ပေးတယ်,လဘ်ထိုးတယ် ให้สินบน,ติดสินบน
လဘ်ယူတယ် รับสินบน,เอาสินบน
လဘ်စားတယ် กินสินบน
လဘ်ရလို ချမ်းသာတယ် ร่ำรวยเพราะได้สินบน
လဘ်ပေးရန် မလို ไม่มีการติดสินบน
လဘ်ပေးလဘ်ယူ တို့ရန်သူ ผู้ให้และผู้รับสินบนถือเป็นศัตรูเรา(คำขวัญ)

လဘ်လာဘ ลาภ,สินบน
လဘ်လာဘကောင်းတယ် มีลาภดี,มีโชคลาภ

စုတ်လဘ် โชคลาภ
စုတ်လဘ်ကောင်းတယ် โชคลาภดี
စုတ်ကြီးလဘ်ကြီး ဝင်လာတယ် โชคลาภใหญ่เข้ามา

လမ်း lâñ น. ทาง,ถนน,หนทาง tha-ng,thanŏn,hŏn-tha-ng
လမ်းသိ รู้ทาง,รู้เส้นทาง
လမ်းလွဲ หลงทาง
လမ်းမှား ผิดทาง,หลงทาง
လမ်းမှန် ถูกทาง
လမ်းမှန်အောင်လုပ်ပါ ทำให้ถูกทาง (ประพฤติให้ถูกต้อง)
လမ်းမကျ ไม่ถูกทาง, ไม่ถูกทำนองคลองธรรม
လမ်းပေး ให้ทาง
လမ်းရှောင် หลีกทาง
လမ်းခရီး เส้นทาง
လမ်းဘေး ริมทาง,ข้างทาง
လမ်းဘေးတောစပ်နှား ริมทางบริเวณราวป่า
လမ်းထောင့် มุมถนน
လမ်းထိပ် ปากทาง
လမ်းစ ต้นทาง
လမ်းစဖျောက် กลบเกลื่อนต้นทาง
လမ်းလျှောက် เดินทาง,สัญจร
လမ်လျှောက်သူ ผู้เดินทาง,ผู้สัญจร
လမ်းပေါ်မှာ ที่บนถนน
လမ်းမ ถนนใหญ่,ทางหลวง
လမ်းမကြီး ถนนซุปเปอร์ไฮเวย์
မိုးပျံလမ်း ถนนลอยฟ้า
လေယဉ်ပြေးလမ်း ลานบิน
ကုန်းလမ်း ทางบก
ရေလမ်း ทางน้ำ
သဲလမ်း ทางปูทราย
တောလမ်း ทางเดินป่า
ရွာရဲ့လမ်း เส้นทางของหมู่บ้าน
ကားလမ်း ทางรถ
သံလမ်း ทางรถไฟ,รางรถไฟ(ทางเหล็ก)
လမ်းလွဲ ทางเบี่ยง
လမ်းခွ ทางแยก
လမ်းဆစ်ချိုး ทางโค้ง(หักมุม)
လမ်းဖြတ် ทางตัดกัน,ทางผ่าน
လမ်းဆုံ ทางแยก(ทางบรรจบกัน)
လမ်းဆုံး ทางตัน,สุดทาง
ဖြတ်လမ်း ทางลัด
လမ်းကျဉ်း ถนนแคบ
လမ်းကျယ် ถนนกว้าง
လမ်းသွားလမ်းလာ ผู้สัญจร
လမ်းကျော်တံတား สะพานข้ามถนน,สะพานลอย
ကောင်းကင်လမ်း ถนนลอยฟ้า
လမ်းသရဲ คนจรจัด,พวกกุ๊ย(ฝีถนน)
ဇာတ်လမ်း เนื้อเรื่อง,บทละคร
လမ်းရှင်း ทางโล่ง,ถนนโล่ง
ပန်းခင်းသောလမ်း ทางสบาย(ทางที่ปูด้วยดอกไม้)
ခယောင်းတောလမ်း ทางลำบาก(ทางที่ขรุขระ)
လမ်းတစ်လမ်း ทางหนึ่งทาง

လမ်းကြောင်း เส้นทาง,วิถีทาง, แนวทาง
အသက်လမ်းကြောင်း เส้นชีวิต(ลายมือ)
နှစ်လုံးလမ်းကြောင်း เส้นหัวใจ
ဦးနှောက်လမ်းကြောင်း เส้นสมอง
ပညာရေးလမ်းကြောင်း เส้นปัญญา
အောင်မြင်ရေးလမ်းကြောင်း เส้นความสำเร็จ

လိမ် leñ ก. โกหก,ปิดหริ้ว ko:hòk,bìt-phrí̀w
လိမ်ပြော พูดโกหก
လိမ်လည် ปิดหริ้ว,ตลบแตลง
လိမ်လည်ပြောဆိုတယ် พูดจาตลบแตลง
လိမ်ခရတယ် โดนหลอก

လိမ် leñ ก. ปิด,ผวน bìt,phŭan
လိမ်ဆွဲ ปิดทิ้ง
လိမ်ချိုး หยิกปิด
အဝတ်ကိုလိမ်ညှစ်တယ် บิดผ้า
ကြိုးကိုလိမ်တယ် ปิดเชือก
စကားလိမ် คำผวน

လိမ္မာ leiɴma ว. ฉลาด,นิสัยดี chalàːt,nísăy-diː
လိမ္မာတဲ့သူ ผู้ที่ฉลาด
လိမ္မာပါးနပ် ฉลาดเฉลียว
လိမ္မာပါးနပ်တဲ့မြေခွေး หมาจิ้งจอกที่ฉลาดเฉลียว
လိမ္မာရေးခြားရှိတယ်มีความฉลาดเฉลียว
စကားအရာမှာလိမ္မာတယ် ฉลาดพูด
လိမ္မာပါသားရယ် จงเป็นลูกที่ว่านอนสอนง่าย
လိမ်လိမ်မာမာ อย่างสุภาพ,ว่านอนสอนง่าย
လိမ်လိမ်မာမာပြောတယ် พูดอย่างสุภาพ
ဒီလူ သူအမေနဲ့အတူ လိမ်လိမ်မာမာနေတယ်
เขาอยู่กับแม่อย่างว่านอนสอนง่าย

လိမ္မော် leiɴmɔ̀ น. ส้ม sôɴ
လိမ္မော်ပင် ต้นส้ม
လိမ္မော်သီး ผลส้ม
လိမ္မော်ရည် น้ำส้ม
လိမ္မော်ရောင် สีส้ม

လိမ့် lèiɴ ก. กลิ้ง klîŋ
လှည်းဘီးလိမ့်သွားတယ် ล้อเกวียนกลิ้งไป
သစ်တုံးလိမ့်တယ် ขอนไม้กลิ้ง
လိမ့်ကျတယ် กลิ้งตก

လိမ့်,ပါလိမ့် lèiɴ,palèiɴ ป. น่าจะ,คงจะ(สงสัย) nâːcà?,khoŋ-cà?
ခွေး ဘယ်သူ့ကိုကိုက်ပါလိမ့် หมากัดใครนะ
ဘာတက်နင်းမိပါလိမ့် คงจะเหยียบอะไร
ဘာရှိပါလိမ့် คงจะมีอะไร
ဘာပြောမလို့ပါလိမ့် คงจะพูดอะไร
ဘာကိစ္စရှိလို့ပါလိမ့် คงมีธุระอะไร
ဘာသံပါလိမ့် เสียงอะไรนะ
ဘယ်သူပါလိမ့် ใครกัน
ဒါ ဘယ်သူ့ဟာပါလိမ့် สิ่งนี้น่าจะเป็นของใคร
ဘယ်သူပြောပါလိမ့် ใครพูดนะ
ဘယ်သွားပါလိမ့် จะไปไหนนะ
ဘယ်သူနဲ့သွားပါလိမ့် น่าจะไปกับใครนะ
ဘယ်တုန်းက သွားပါလိမ့် ไปตั้งแต่เมื่อไรนะ
ဘာလုပ်နေတာပါလိမ့် ทำอะไรกันอยู่นะ
ဘာတွေပါလိမ့် อะไรนะเนี่ย

လိမ့်မယ်,လိမ္မယ် คงจะ,น่าจะ
သွားလိမ့်မယ် จะไปละนะ
စားပစ်လိမ့်မယ် คงจะกินไป
မိုးရွာလိမ့်မယ် ฝนคงจะตก

လိမ်း lêiɴ ก. ทา thaː
ဆေးလိမ်းတယ် ทายา
ပေါင်ဒါလိမ်းတယ် ทาแป้ง
မျက်နှာချေလိမ်းတယ် ทาแป้ง
သနပ်ခါးလိမ်းတယ် ทาทะนะคา
သနပ်ခါးပါးကွက်လိမ်းတယ်
ทาทะนะคาเป็นวงบนแก้ม

လုံ loiɴ ว. มิดชิด,ปกปิด mit-chít,pòk-pit
အိမ်းလုံတယ် หลังคามิดชิด(ไม่มีรอยรั่ว)
ထီးလုံတယ် ร่มที่อยู่ในสภาพดี(คุ้มฝน)
အခန်းလေလုံတယ် ห้องมิดชิด(คุ้มลม)
စောင်ခြုံတာ လုံတယ် ห่มผ้ามิดชิด
စောင်ကိုလုံအောင်ခြုံပါ คลุมผ้าให้มิดชิด
ရေလုံတယ် น้ำปิดแน่น(น้ำไม่รั่ว)
စကားလုံတယ် เก็บคำพูดมิดชิด
(คำพูดไม่รั่วไหล)
အသံလုံတယ် เก็บเสียง(เสียงไม่รั่วออก)
စိတ်လုံတယ် โล่งใจ(ไร้กังวล,ไม่แคลงใจ)
ယင်လုံအိမ်သာ ส้วมซึม(ปลอดแมลงวัน)

လုံခြည် loiɴji น. โสร่ง salòːŋ ฮ.
ယောလုံခြည် โสร่งเมืองยอ
လုံခြည်ဝတ်တယ် นุ่งโสร่ง
လုံခြည်မတယ် ถกโสร่ง(ยกโสร่ง)
လုံခြည်ချွတ်တယ် ถอดโสร่ง
လုံခြည်ကျွတ်တယ် โสร่งหลุด
လုံခြည်ကွင်း ถุงโสร่ง

လုံခြုံ loiɴjoiɴ ก. ปลอดภัย plòːt-phay
လုံခြုံရေး ความปลอดภัย
လုံခြုံရေးကောင်စီ
คณะกรรมการรักษาความปลอดภัย
သူလုံခြုံတယ် เขาปลอดภัย
လုံခြုံတဲ့အိမ် บ้านที่ปลอดภัย

လုံမ loiɴmà น. แม่หนู mɛ̀ːnùː
လုံမကလေး แม่หนูน้อย

လုံလောက် loiɴlɔ̀ʔ ก. พอเพียง phɔ̀ː-phiaŋ
လုံလောက်စွာ อย่างพอเพียง
ဝင်ငွေ မလုံလောက်ဘူး รายรับ(เงินเข้า)ไม่พอ
ငွေကြေးမလုံလောက်ဘူး เงินทองไม่พอ

လုံး lôñ ก. ปั้น,คลึง(ทำให้กลม) pân,khlɨŋ
လောက်စာ လုံးတယ် ปั้นกระสุน
ဆေးကို လုံးတယ် ปั้นยา

လုံး lôñ น. ลูก,ดวง,ก้อน lûːk,duaŋ,kɔ̂ːn
သကြားလုံး ก้อนน้ำตาล,ลูกอม
ချိုချဉ်လုံး ลูกกวาด
အသားလုံး ลูกชิ้น
ခြင်းလုံး ลูกตะกร้อ
ဘောလုံး ลูกบอล
မျက်လုံး ลูกนัยน์ตา
နှလုံး หัวใจ
ဓာတ်မီးလုံး ดวงไฟ
ခဲလုံး ก้อนกรวด
ကျောက်လုံး ก้อนหิน
မြေလုံး ก้อนดิน
လောက်စာလုံး ลูกกระสุนดิน
ဂေါ်လီလုံး ลูกแก้ว
ဆေးလုံး ยาเม็ด
စာလုံး ตัวอักษร
စကားလုံး คำพูด
ပြက်လုံး คำพูดตลก

ပေါင်မုန့်တစ်လုံး ขนมปังหนึ่งก้อน
ငှက်ပျောသီးတစ်လုံး กล้วยหนึ่งลูก
ကုလားထိုင်တစ်လုံး เก้าอี้หนึ่งตัว
မီးပူးတစ်လုံး เตารีดหนึ่งตัว
စားပွဲတစ်လုံး โต๊ะหนึ่งตัว
ဗီရိုတစ်လုံး ตู้หนึ่งตัว
ဂီတာတစ်လုံး กีตาร์หนึ่งตัว
အက္ခရာတစ်လုံး อักษรหนึ่งตัว

တယ်လီဖုန်းတစ်လုံး โทรศัพท์หนึ่งเครื่อง
ကွန်ပျူတာတစ်လုံး คอมพิวเตอร์หนึ่งเครื่อง

ဖုံးတစ်လုံး ระเบิดหนึ่งลูก
တောင်တစ်လုံး ภูเขาหนึ่งลูก
ရေဆိုးတစ်လုံး หม้อน้ำหนึ่งลูก
သကြားလုံးတစ်လုံး ลูกอมหนึ่งลูก
ခြင်းဆုံးတစ်လုံး หมอนหนึ่งลูก

ကြယ်တစ်လုံး ดาวหนึ่งดวง
တံဆိပ်ခြင်းတစ်လုံး แสตมป์หนึ่งดวง

ဦးထုပ်တစ်လုံး หมวกหนึ่งใบ
ပိုက်ဆံအိတ်တစ်လုံး กระเป๋าสตางค์หนึ่งใบ
ပန်းကန်တစ်လုံး ถ้วยหนึ่งใบ
ရေသန့်တစ်လုံး น้ำสะอาดหนึ่งขวด

အိမ်တစ်လုံး บ้านหนึ่งหลัง
တဲတစ်လုံး กระท่อมหนึ่งหลัง
စန္ဒရားတစ်လုံး เปียโนหนึ่งหลัง

ချိုင့်တစ်လုံး ปิ่นโตหนึ่งเถา
ဥတစ်လုံး ไข่หนึ่งฟอง
ပတ္တလားတစ်လုံး ระนาดหนึ่งราง
ခေါင်းတစ်လုံး หัวหนึ่งหัว,โลงหนึ่งใบ

လုံး lôñ ป. ทั่ว,ทั้งหมด,ตลอด
thûa,tháŋ-mòt,talɔ̀ːt
သုံးယောက်လုံး ทั้งสามคน
တအိမ်သားလုံး คนทั้งหมดบ้าน
တစ်အိမ်လုံး ทั่วทั้งบ้าน
တရွာလုံး ทั่วหมู่บ้าน,ทั้งหมู่บ้าน
တစ်ကျောင်းလုံး ทั่วทั้งโรงเรียน
တစ်ကမ္ဘာလုံး ทั่วทั้งโลก
တလလုံး ตลอดเดือน
တနေ့လုံး ทั้งวัน,ตลอดวัน
အားလုံး ทั้งหมด
တကိုယ်လုံး ทั่วทั้งตัว
တစ်သက်လုံး ตลอดชีวิต

စလုံး ทั้งหมด
ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်စလုံး
พวกเราทั้งหมดสองคน

လုံးဝ ทั้งสิ้น,ทั้งมวล
လုံးဝသဘောကျ พอใจในทุกสิ่ง
လုံးဝမတွေ့ဘူး ไม่พบอะไรเลย,ไม่พบอะไรทั้งสิ้น
လုံးဝမသုံးရပါဘူး ไม่ได้ใช้อะไรเลย
လုံးဝမယူဘူး ไม่เอาอะไรทั้งสิ้น
လုံးဝမသွားနဲ့ ไม่ต้องไปไหนทั้งนั้น
လုံးဝမယုံကြည်ဘူး ไม่เชื่อถือทั้งสิ้น
ရှင်နဲ့ ဒီနေရာလုံးဝမအပ်စပ်ပါဘူး
สถานที่แห่งนี้ไม่เหมาะสมกับคุณเลย

လုံးဝိုင်း กลมดิก
လမင်းလုံးဝိုင်းတယ် พระจันทร์กลมดิก

လယ် lɛ n. นา na:
လယ်ထဲမှာလုပ်ကိုင်တယ် ทำงานในนา
လယ်ထွန်တယ် ไถคราดนา
လယ်ထွန်မင်္ဂလာပွဲတော် พิธีแรกนา
လယ်ယာ ไร่นา
လယ်မြေ ที่นา
လယ်ခင်း แปลงนา
လယ်ကွင်း ทุ่งนา,ท้องทุ่ง,ท้องนา
လယ်သမား ชาวนา
လယ်ပိုင်ရှင် เจ้าของนา
လယ်ကြွက် หนูนา

လယ်,အလယ် lɛ,ʔəlɛ n. กลาง klaːŋ
နေ့လယ် กลางวัน
ရေလယ် กลางน้ำ
မြို့လယ် ใจกลางเมือง

လျား yâ,lyâ ว. เหยียดยาว ɲìat-jaːw
လျားထိုး เหยียดยาว
ဝမ်းလျားထိုးအိပ် นอนหงายเหยียดยาว
မှောက်လျားထိုးအိပ် นอนคว่ำเหยียดยาว

လျော့ yɔ̀ ก. ลดลง,หย่อนลง lɔ́t-loŋ,jɔ̀n-loŋ
မြစ်ရေ လျော့တယ် น้ำในแม่น้ำลดลง
အဆင့်အတန်းလျော့စေခြင်း การลดระดับชั้น
ဈေးလျော့တယ် ราคาลดลง
မေ့လျော့ ลืมเลือน
စိတ်ဝင်စားမှုလျော့တယ် ความสนใจลดลง
ယုတ်လျော့ ถดถอย,ย่นระย่อ
လူတစ်ရာမှ ငါးယောက် ယုတ်လျော့နေပါသည် ยังหย่อนอีกห้าคนจึงจะครบร้อย

လျော် yɔ ก. ชดใช้,ทดแทน chɔ́t-chá,thɔ́t-thɛ:n
ဒါကိုမလျော်နိုင်ရင် အလုပ်အပြုတ်ပဲ ถ้าไม่สามารถชดใช้สิ่งนี้ได้ ก็ต้องหลุดจากงาน
ကျမ သူ့ကိုကားတိုက်မိလို့ ငွေ ၂၀၀၀ ကျပ် - လျော်ရတယ် ฉันต้องชดใช้เงิน 2000 จ๊ต เพราะพลั้งเอารถชนเขา

လျော် lyɔ ว. สมควร sɔ̆m-khuan
ဘုန်းကြီး ဆေးလိပ်သောက်တာ မလျော်ဘူး พระไม่สมควรสูบบุหรี่
ဆီလျော်,သင့်လျော် พอเหมาะ,เหมาะสม
မန်ကျည်းသီးနဲ့ဆားကိုဆီလျော်အောင် - ရောစပ်ပါ ผสมเกลือกับมะขามให้พอเหมาะ
ဒါသူ့အတွက်ဆီလျော်တဲ့နာမည်ပဲ นี่เป็นชื่อที่เหมาะสมกับเขา
ဘုန်းကြီးကိုဘီးလှူလို့ မဆီလျော်ဘူး ไม่สมควรถวายหวีแก่พระ
ဒီအင်္ကျီနဲ့ဒီထဘီ မဆီလျော်ဘူး ผ้าถุงกับเสื้อนี้ไม่เหมาะสมกัน
ဘုန်းကြီးကျောင်းနား အရက်ဆိုင် - ဆောက်လို့မဆီလျော်ဘူး ไม่สมควรที่จะสร้างร้านเหล้าใกล้วัด

လျက် yɛʔ ก. เลีย lia
လျှာနဲ့ လျက်တယ် เลียด้วยลิ้น
ခွေးက ပန်းကန်ကို လျက်တယ် หมาเลียจาน

လျက် lyɛʔ,yɛʔ วิน. ขณะที่,กำลังที่ khanàʔ-thḭː,kam-laŋ-thḭː
သူသည် အိတ်ကို သယ်လျက် - လမ်းလျှောက်လာသည် ขณะที่เขาเดินมา ก็แบกถุงมาด้วย
စပါးနှံကိုကြွေယ် ၁၄ လုံးက ဝန်းရံလျက်ရှိသည် มีดาว14ดวงล้อมรอบรวงข้าว(บนธง)
ဆုတောင်းလျက် ရှိသည် กำลังขอพรอยู่
သုံးစွဲလျက်ရှိသည် กำลังใช้สอยอยู่

လျောက် yɔʔ น. แป(ส่วนประกอบเรือน) pɛ:

လျောက်ပတ် lyɔʔpaʔ ว. สมควร sɔ̆m-khuan
ဘုန်းကြီး ကားမောင်းရန် မလျောက်ပတ်ဘူး พระไม่สมควรขับรถ

လျင် lyiñ,liñ ว. ว่องไว,คล่องแคล่ว
wɔ̀ŋ-way,khlɔ̀ŋ-khlɛ̀w
အသွားအလာအလွန်လျင်တဲ့လူ คนที่ไปไหนมาไหนว่องไว
အစောတလျင် อย่างฉับพลัน,โดยพลัน

လျင်မြန် รวดเร็ว,ว่องไว
သူ သွားဟန်လာဟန် လျင်မြန်တယ် เขามีท่วงท่าที่รวดเร็วว่องไว

လျောင်း lyɔ̀ñ ก. นอนเหยียด,นอนตะแคง
nɔːn-ɲìat,nɔːn-ta-khɛːŋ
လျောင်းအိပ် นอนเหยียดยาว

လဲလျောင်း ล้มตัวนอน
လျောင်းတော်မူဘုရားကြီး พระนอน
လျောင်းစက် ไสยาสน์
ရွှေသာလျောင်းရုပ်ပွားတော်ကြီး
(ชื่อพระนอนที่พะโค)
ရွှေသာလျောင်းရုပ်ရှင်တော်မြတ်ကြီး
(ชื่อพระนอนที่ย่างกุ้ง)

လွဲ lwɛ̀ ว. ผิดพลาด,หลง phìt-phlâ-t,lŏŋ
နားကြား လွဲတယ် ฟังผิด
နားလည် လွဲတယ် เข้าใจผิด
အမှတ် လွဲတယ် จำผิด
အထင် လွဲတယ် คิดผิด
သေသေချာချာသေမယ် မလွဲဘူး
คาดไม่ผิดว่าจะต้องตายแน่นอน
လမ်းလွဲတယ် หลงทาง
လွဲခြင်း ความผิดพลาด
သေနတ်ပစ်တာ လွဲတယ် ยิงปืนพลาด
သူကလွဲရင် ကျွန်တော် ဘယ်သူမှ မချစ်ဘူး
พลาดจากหลานแล้ว ผมไม่รักใครอีก
မြန်မာပြည်ကလွဲရင် ဘယ်မှမနေချင်ဘူး
ไม่อยากอยู่ที่ไหนนอกจากประเทศพม่า

လွဲမှား ผิดพลาด
လမ်းလွဲမှားတယ် หลงผิด(หลงทาง)
လွဲမှားနေသောအယူ ความยึดถือที่ผิดๆ

လွဲလို့ นอกเหนือจาก
သူကလွဲလို့ นอกเหนือจากเขา
ဒီဆိုင်ကလွဲလို့ นอกเหนือจากร้านนี้

လွင် lwiñ น. ลาน la-n
လွင်ပြင် ที่ราบ,ลานกว้าง

လွင် lwiñ ว. เด่นชัด,โดดเด่น dèn-chát,dò-t-dèn
ပေါ်လွင်အောင်လုပ်ကိုင် ทำงานให้โดดเด่น
အရုပ်မပေါ်လွင်ဘူး รูปไม่เด่นชัด

လွင့် lwiñ ก. ลอย,ปลิว lɔ-ɰ,pliw
စာရွက်လွင့်တယ် กระดาษปลิว
အလံတလူလူလွင့်တယ် ธงปลิวไสว
စီးပေါင်းလွင့်သွားတယ် ลูกโป่งลอยไป
ကောင်းကင်မှာ လွင့်တယ် ลอยบนท้องฟ้า

လွင့်ကျ ปลิวตก
စာရွက်လွင့်ကျတယ် กระดาษปลิวตก

လွတ် luʔ ก. หลุด,พ้น,ปลอด,ว่าง
lùt,phón,plɔ̀-t,wâ-ŋ
လူဆိုး ထောင်ကလွတ်တယ်
คนร้ายหลุดจากกำรงขัง
ကြောင် သူ့လက်ကလွတ်တယ်
แมวหลุดจากมือเขา
ကြွက် ကြောင်ရဲ့လက်ကလွတ်တယ်
หนูพ้นจากมือแมว
အသက်ဘေးမှလွတ်တယ်
พ้นจากภัยถึงชีวิต
အကောက်ခွန်လွတ်တယ်
ปลอดภาษีอากร
အပြစ်လွတ်အောင် လုပ်ကြံပြောတယ်
คิดการแก้ให้พ้นผิด
သတိလွတ်တယ်
เผลอสติ(สติหลุดลอย),สลบ
ထမင်းလွတ်စားတယ်
กินแทนข้าว

အလုပ်နေရာလွတ်တယ် ตำแหน่งงานว่าง
လှည်းလွတ် เกวียนเปล่า
လူပျိုလူလွတ် หนุ่มโสด
လူလွတ် คนตัวเปล่า
(ไม่มีภาระครอบครัว)
စာပွဲလွတ်တစ်လုံး โต๊ะว่างหนึ่งตัว

လွတ်ကင်း รอดพ้น
ရောဂါဘယလွတ်ကင်းပါစေ
ขอจงรอดพ้นจากโรคภัย
အန္တရာယ်မှလွတ်ကင်းပါစေ
ขอจงรอดพ้นจากอันตราย

လွတ်ကျ หลุดตก,ร่วงหล่น
ခဲတံ လက်ကလွတ်ကျတယ် ดินสอหลุดตกจากมือ
ဟင်းခွက် လွတ်ကျတယ် ถ้วยแกงหล่น

လွတ်လပ် อิสระ,เสรี
လွတ်လွတ်လပ်လပ် อย่างอิสระ
လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေပါ (อยู่)ตามสบายนะ
ကျမ လွတ်လပ်တယ် ฉันมีอิสระ
ကျမ မလွတ်လပ်ဘူး ฉันไม่มีอิสระ
ကျောင်းပိတ်လို့ လွတ်လပ်တယ်
เป็นอิสระเพราะโรงเรียนปิด

ကျောင်းသားတွေ ဒီနေ့ဆရာမရှိလို့
- လွတ်လပ်တယ်
วันนี้นักเรียนทั้งหลายอิสระเพราะครูไม่อยู่
လွတ်လပ်ရေး อิสรภาพ
ဇန်နဝါရီလ လေးရက်နေ့ဟာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့
- လွတ်လပ်ရေးနေ့ဖြစ်တယ်
วันที่ 4 เดือนมกราคมเป็นวันอิสรภาพของประเทศพม่า

လွန် luñ ก. ผ่านไป,พ้น,ล่วง,สิ้นชีพ
phà-n-pay,phón,lûay,sîn-chî-p
ခမည်းတော် လွန်သောအခါ
เวลาที่พระราชบิดาสิ้นพระชนม์
လက်လွန်သွားပြီ ทำเกินเลยไป(หนักมือไป)

ကွယ်လွန် ล่วงลับ
ကွယ်လွန်သူ ผู้ล่วงลับ(ผู้ตายจาก)
ကွယ်လွန်သူအတွက်ကောင်းမှု
บุญกุศลอุทิศต่อผู้ล่วงลับ

လွန်ကဲ့ ละเมิด
ဥပဒေလွန်ကဲ့သူ ผู้ละเมิดกฎหมาย

လွန်ခဲ့ ผ่านพ้น,ผ่านมา
လွန်ခဲ့တဲ့ ၃-၄ ရက် สามสี่วันที่ผ่านมา
လွန်ခဲ့တဲ့တပတ် สัปดาห์ที่ผ่านมา
လွန်ခဲ့သောလ เดือนที่ผ่านมา(เดือนที่แล้ว)
လွန်ခဲ့သောနှစ်ရာကျော် ร้อยปีกว่าที่ผ่านมา
လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀ ကျော်
2500 ปีกว่าที่ผ่านมา
လွန်ခဲ့သော ၁၉ နှစ်ခန့်
ราว 19 ปีที่ผ่านมาแล้ว

လွန် luñ น. สว่าน sawà-n

လွန်း lûñ น. กระสวย,กระสวยด้าย
krasŭay,krasŭay-dâ-y
လွန်းပျံသွားခြင်း กระสวยอวกาศ

လွန်း lûñ ว. เกิน,มาก ka-n,mâ-k
ဝလွန်းတယ် อ้วนเกิน
လှလွန်းတယ် สวยเกิน
ကောင်းလွန်းတယ် ดีมาก
အလိုလိုက်လွန်းရင် မှားတတ်တယ်
ถ้าตามใจเกินมักผิดพลาด
ပုဆိုးဟောင်းလွန်းလို့ ရိုပြီ
โสร่งเปื่อยเพราะเก่าเกิน
ဝမ်းနည်းလွန်း၍ ငိုတယ်
ร้องไห้ด้วยความเสียใจอย่างยิ่ง

လွမ်း lûñ,lwâñ ก. หวนหา,คิดถึง hŭan-hă:,khít-thĭ:ng
ကျွန်တော့်ကို လွမ်းသလား คิดถึงฉันไหม
အဖေအမေကို လွမ်းတယ် คิดถึงพ่อแม่
အိမ်ကို လွမ်းတယ် คิดถึงบ้าน

လွယ် lwɛ ก. สะพาย sa-phaɰ
လွယ်အိတ် ย่าม,กระเป๋าสะพาย
ကြင်းလွယ်အိတ် กระเป๋าสะพาย(ยีนส์)
လွယ်အိတ်ကိုလွယ်တယ် สะพายย่าม
ရေခဲမုန့်ပုံးကိုလွယ်တယ် สะพายถังไอติม
ရေလွယ်ထည့်သည် รับภาระเติมน้ำ
ခေးနဲ့ ခေးလွယ်ခုတ် ขุดโดยใช้จอบ
ฝนสะพายแล่งด้วยดาบ

လွယ် lwɛ ว. ง่าย ŋɛ̀ɰ
ကွဲလွယ် แตกง่าย
မှတ်ရလွယ် จำได้ง่าย
ဖတ်ရလွယ် อ่านได้ง่าย
ခုန်တက်ဖို့မလွယ်ဘူး กระโดดขึ้นไม่ง่าย
လွယ်ပါတယ် ง่ายดาย(ไม่ต้องห่วง)

လွယ်လွယ် ง่ายๆ
လွယ်လွယ်ရတဲ့အစာ อาหารที่ได้มาง่าย

လှ l̥à ว. มาก mâ-k
အလွန်ဝလှတယ် อ้วนมากเกินไป
နေပူလှတယ် ร้อนมาก
အရသာ ခံးလှတယ် รสขมมาก
ကြာလှ นานมาก
ဆင်းရဲလှတယ် ยากจนมาก

လှ l̥à ว. สวย sŭay
ဒီအမျိုးသမီးလှတယ် หญิงสาวคนนี้สวย
ဟိုပန်းလှတယ် ดอกไม้ดอกนั้นสวย
လှလိုက်တာ สวยจังเลย
လက်ရေးမလှဘူး ลายมือไม่สวย
စိတ်လှသူ คนจิตใจงาม
ရုပ်လှသူ คนรูปงาม

လှပ สวยงาม,งดงาม,งามขลับ
လှပသောသူ ผู้ที่งดงาม

လှပသောပုံ ภาพที่สวยงาม
လှပတဲ့အမွေးအတောင် ขนปีกที่งามขลับ

လှလှ สวยๆ
ရောင်လှလှခြယ်တယ် ระบายสีสวยๆ
ပုံလှလှလေးတွေဆွဲတယ် วาดรูปสวยๆ

လှီ l̥i ว. ลืบเรียว lîːp-riaw
ကိုယ်လှီတယ် ตัวลืบเรียว
ကလေးလှီတယ် เด็กน้อยตัวลืบเรียว
စပါးပင်လှီတယ် ต้นข้าวลืบเรียว
ပိန်လှီ ผอมลืบเรียว

လှီး l̥íː ก. แล่,เฉือน,ฝาน,ปาด lɛ́ː,chǐan,fǎːn,pàːt
အသားလှီးတယ် แล่เนื้อ,เฉือนเนื้อ
ငါးလှီးတယ် แล่ปลา
ဝက်အူချောင်းလှီးတယ် ฝานไส้กรอก
သခွားသီးလှီးတယ် ฝานแตงกวา
ကြက်သွန်လှီးတယ် ฝานหัวหอม
ကိတ်မုန့်ကိုလှီးတယ် ตัดขนมเค้ก
လည်လှီးတယ် ปาดคอ
ထန်းလှီးခဲး มีดปาดตาล

လှူ l̥u ก. บริจาค,ถวาย bəːricàːk,thawǎːy
ဘုန်းကြီးကို ရေလှူကြတယ် ถวายน้ำพระกัน
ဘုရားမှာ ပန်းလှူထားတယ်
ถวายดอกไม้ไว้ที่หน้าพระพุทธรูป
သွေးလှူတယ် บริจาคเลือด
လှူဖွယ်ပစ္စည်း สิ่งของถวายทาน,ของทำบุญ
လှူဖွယ်ဝတ္ထု เงินถวายทาน,เงินทำบุญ

ကပ်လှူ ถวาย
ဘုန်းကြီးကိုဆွမ်းကပ်လှူတယ် ถวายข้าวพระสงฆ์

လှူဒါန်း บริจาคทาน
လှူဒါန်းထားသောကျွဲကျောက်မှုတ်ရုတနှာ
เพชรนิลจินดาที่ได้บริจาคไว้

လှေ l̥e น. เรือ ria
လှေထိုးတယ် ถ่อเรือ
လှေထိုးသား คนถ่อเรือ
လှေလှော်တယ် พายเรือ,แจวเรือ
လှေခတ်တယ် พายเรือ(ตัดพาย)
တံငါလှေ เรือประมง
လှေတော် เรือพระที่นั่ง
လှေသင်္ဘော เรือกล
ကူးတိုလှေ เรือข้ามฟาก
ခတ်လှေ เรือพาย,เรือแจว
စက်လှေ เรือยนต์
ရွက်လှေ เรือใบ
လှော်လှေ เรือพาย
လှေဆိပ် ท่าเรือ
လှေဦး หัวเรือ
လှေပဲ့,လှေနောက် ท้ายเรือ
လှေဝမ်း ท้องเรือ
လှေခွက် ลำเรือ
လှေတစ်စင်း เรือหนึ่งลำ
လှေခွက်ချည်းကျွန် အလံမလွဲဘူး
แม้เหลือแต่เรือเปล่า ก็อย่าให้ธงล้ม(สู้ตาย)

လှေကား l̥egâ น. บันได ban-day
စက်လှေကား บันไดเลื่อน
ဓာတ်လှေကား ลิฟท์
လှေကားထစ် ขั้นบันได
လှေကားထစ်ပုစ် စပါးစိုက်တယ်
ปลูกข้าวแบบขั้นบันได

လှေ့ l̥è ก. ร่อน rɔ̀n
စပါးလှေ့တယ် ร่อนข้าว
ကောက်လှေ့တယ် ร่อนข้าว
သဲလှေ့တယ် ร่อนทราย
လှေ့စင် ร้านร่อน(เช่น ทราย)

လှေး l̥ê น. หมัด màt
ခွေးလှေး หมัดหมา

လှဲ l̥ɛ̂ ก. โค่น,ล้ม(ทำให้ล้ม) khôːn,lóm
သစ်ပင် လှဲတယ် โค่นต้นไม้
လှဲအိပ်တယ် ล้มตัวลงนอน

လှော် l̥ɔ ก. พาย phaːy
လှေလှော်တယ် พายเรือ
လှော်လှေ เรือพาย

လှော် l̥ɔ ก. ห่า khûa
ပဲလှော် ถั่วห่า
မြေပဲလှော် ถั่วลิสงห่า
ကွာစိလှော် เม็ดแตงห่า
ဆန်လှော် ข้าวห่า

လော်စဝ ļɔza u. ข้าวหมาก khâ:w-mà:k
လော်စဝရည် กะแช่

လ့ ļañ u. หอก hɔ̀:k
လ့စွပ် ดาบปลายปืน

လိုက်လဲ့ ļaiʔļɛ̰. ว. อย่างยินดี yà:ŋ-jin-di:
လိုက်လဲ့စွာ ကြိုဆိုပါ၏ ขอต้อนรับด้วยความยินดี
လိုက်လိုက်လဲ့လဲ့ ကြိုဆိုပါ၏ ยินดีต้อนรับ

လောင် ļɔñ ก. เยาะเย้ย jɔ́ʔ-jɛ́:ŋ
ငါ့ကို လောင်တဲ့ကောင် သေပေရော့
เจ้าตัวที่เยาะเย้ยข้า จงตายเสียเถอะ

လောင် ļɔñ ก. ขัง,กักขัง khăŋ,kàk-khăŋ
လောင်အိမ် กรง
သံလောင်အိမ် กรงขัง,ตะราง
လောင်ချိုင့် กรงขัง(เช่น กรงนก)
ငှက်လောင်အိမ် กรงนก
ကုန်လောင်ရုံ โกดัง,โรงเก็บสินค้า
ခွေးကို အခန်းထဲမှာ လောင်ထားတယ်
ขังหมาไว้ในห้อง
အရွှေးကို အိမ်ထဲမှာ လောင်ထားတယ်
กักขังคนบ้าไว้ในบ้าน
ငှက်ကို လောင်ချိုင့်ထဲမှာ
- ပိတ်လောင်ထားတယ်
กักขังนกไว้ในกรง

လောင် ļɔñ ว. อุดอู้,อับ(ลม,แดด) ʔùt-ʔù:,ʔàp
အခန်းထဲမှာ နည်းနည်း လောင်နေတယ်
ในห้องอุดอู้นิดหน่อย

လိုင် ļaiñ ว. ดก,ดาษดื่น dɔ̀k,dà:t-dì:n
ပိန္နဲသီး လိုင်တယ် ขนุนมีดาษดื่น,ดก
ရာသီအလိုက်အသီးအပွင့်တို့ လိုင်နေသည်
ผลไม้ดอกไม้ตามฤดูกาลมีดาษดื่น
လိုင်လိုင် သီးတယ် ออกผลดก
လိုင်လိုင် ရောင်းတယ် ขายดิบขายดี

လိုင်း ļâiñ u. คลื่น khlɛ̀:n
လိုင်းအကြီး คลื่นลูกใหญ่
လိုင်းအငယ် คลื่นลูกเล็ก
ရေလိုင်း คลื่นน้ำ
အသံလိုင်း คลื่นเสียง
အသံလိုင်းရှည် (วิทยุ)คลื่นยาว
အသံလိုင်းတို (วิทยุ)คลื่นสั้น

လိုင်း ļaiñ ว. พล่าม,พูดเกินจริง phlà:m,
phù:t-kə:n-ciŋ
လိုင်းပြောတယ် พูดเกินจริง,พูดพล่าม

လှစ် ļḭ ก. เปิด,เผย pɛ̀:t,phɛ̌:ɰ
လှစ်ဖော် เปิดเผย
သတင်းကိုလှစ်တယ် เผยข่าว
တံခါးကို ဖွင့်လှစ်တယ် เปิดประตู
ကုမ္ပဏီကို တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်တယ်
เปิดบริษัท

လှည့် ļɛ̀ ก. หัน,เหลียว,หมุน,เวียน hăn,lǐaw,
mŭ:n,wian
ခေါင်းလှည့်ပါ หันหัว
မျက်နှာလှည့် เหลียวหน้า
လှည့်ကြည့် เหลียวดู
နောက်ကိုလှည့်မကြည့်ဘူး ไม่เหลียวดูข้างหลัง
စကားလှည့်ပြောတယ် เหลียวไปพูด
ဦးလှည့်တယ် หันหัว(เรือ,รถ)
တစ်ကျပ်စေ့ကို လှည့်တယ် ปั่นเหรียญจีต
ရေခဲမုန့် လှည့်တယ် ปั่นไอติม
လှည့်စား หลอกลวง
လှည့်စားသူ คนหลอกลวง,นักต้มตุ๋น
လှည့်ပတ် เที่ยวรอบ,กลอกกลิ้ง,
หว่านล้อม
ခရီးလှည့် ท่องเที่ยว
စေတီကို လှည့်ပတ်တယ် เวียนรอบเจดีย์
လှည့်ပတ်ပြောတယ် พูดจากลอกกลิ้ง
လှည့်ပတ်မေးတယ် ถามหว่านล้อม
ငွေကြလှည့်ပါ ขอยืมเงินมาหมุนใช้หน่อย
မျက်လှည့်ဆရာ นักมายากล
နောက်တစ်ပတ်လှည့်တယ် หมุนไปอีกหนึ่งรอบ

လှည့်လည် ท่องเที่ยว(วกเวียนไปมา)
ဥယျာဉ်တော်အတွင်း လှည့်လည်သွားလာခြင်း
ท่องเที่ยวไปมาในราชอุทยาน

လှည့် ļɛ̀ ก. แห่แหน,เร่ hɛ̀:hɛ̌:n,rɛ̀:
ရှင်လောင်းလှည့်တယ် แห่ล่างลอง
ဘုရားပွဲလှည့်တယ် แห่งานบุญ
လှည့်ရောင်း เร่ขาย
ဈေးသည်က မုန့်ကို လှည့်ရောင်းတယ်
พ่อค้าเร่ขายขนม

မြို့ကပစ္စည်းတွေကိုလှည့်ရောင်းတယ်
ဈေးသည်ကမြို့ပြင်ကလာသောပစ္စည်းများကိုရောင်းသည်
ဇာတ်ပွဲ တနိုင်ငံလုံး လှည့်ကပြတယ်
ပြည်တွင်းပြည်ပသို့ ခရီးသွားသည်

လှည့် l̥è n. ကျီးလား,ဟော့ kjáw,ʔɔ̀w
အပျိုလှည့်တယ် ဟော့သား
လူပျိုလာလှည့်တယ် ကောင်လေးလာလည်သည်
အပျိုလှည့်နည်း ဝိဇ္ဇာပညာသား
အပျိုလှည့်ခြင်း ကောင်လေးလည်ခြင်း

လှည့် l̥è n. လေး(ဗျာဟန်) lèːɡ
ယူလှည့်လေ ယူသွားလေး
ပြောလှည့်လေ ပြောလေး
အိပ်လှည့်လေ အိပ်လေး
စားလှည့်လေ စားလေး

လှည့်ကွက် l̥èɡwɛʔ n. ဥပုသ်,ကာလရှည်ကြာခြင်း
ʔùbaːɡ,kaːn-lɔ̀ːk-lwan
သူလှည့်ကွက်ကို မမြင်ဘူး ဥပုသ်ကာလကိုမသိပါ

လှည်း l̥è ก. กวาด kwàːt
အခန်းကိုလှည်းတယ် ကဝါတ်ခန်းကိုလှည်းသည်
အမှိုက်လှည်းတယ် ကဝါတ်ပစ္စည်းများကိုလှည်းသည်

လှည်း l̥ê น. เกวียน,ล้อ kwian,lɔ́ː
မြင်းလှည်း ရထား
နွားလှည်း လှည်းကိုနွားကသယ်ဆောင်သည်
စွတ်ဖာလှည်း ဘီးပါသောလှည်း
တွန်းလှည်း,လက်တွန်းလှည်း ရထားတွန်းသည်

လှန် l̥an ก. เลิก,พลิก,แหงน,ถลก lɛ̀ːk,phlɪ́k,
ŋɛ̀ːn,thàlɔ̀k
မျက်နှာလှန်တယ် မျက်နှာလှန်သည်
ခေါင်းပန်းလှန်တယ် ခေါင်းပန်းလှန်သည်
ပက်လက်လှန် တံတွေးထွေးရင်
– ကိုယ့်မျက်နှာပေါ် ပြန်ကျတယ်
ကောင်းကောင်းမကြည့်ဘဲ ထွေးသောတံတွေးသည်ကိုယ့်ပေါ်ပြန်ကျသည်
ဦးရေခွံလှန်တယ် ဦးခေါင်းခွံကိုလှန်သည်

လှန်ရှာ ခေါင်းလှန်ရှာသည်
ခေါင်းအုံးလှန်ရှာတယ် ခေါင်းအုံးလှန်ရှာသည်
စောင်လှန်ရှာတယ် စောင်လှန်ရှာသည်

လှန်ကြည့် လှန်ကြည့်

အင်္ကျီလှန်ကြည့်တယ် အင်္ကျီလှန်ကြည့်သည်
ဖဲကို လှန်ကြည့်တယ် ဖဲလှန်ကြည့်သည်

ပြန်လှန် ပြန်လှန်
ပြန်လှန်ပြောဆိုတယ် ပြန်လှန်ပြောဆိုသည်
တကယ့်အဖြစ်အပျက် ပြန်လှန်ပြောဆိုတယ် အဖြစ်အပျက်ကိုပြန်လှန်ပြောဆိုသည်

လှန့် l̥àñ ก. ทำให้ตกใจ tham-hây-tòk-cay
ငှက်ကို လှန့်တယ် ငှက်ကိုခြောက်လှန့်သည်

လှန်း l̥âñ ก. ผึ่ง,ตาก phɪ̀ŋ,tàːk
နေလှန်းတယ် နေပူပေါ်တွင်ထားသည်
အခြောက်လှန်းတယ် အခြောက်လှန်းသည်
အဝတ်လှန်းတယ် အဝတ်လှန်းသည်
ကြိုးတန်းမှာလှန်းပေးပါ ကြိုးတန်းပေါ်တွင်လှန်းပေးပါ

လှပ် l̥aʔ ก. ละ,ละทิ้ง láʔ,láʔ-thíŋ
တံခါးလှပ်လိုက်ပါ တံခါးကိုပိတ်လိုက်ပါ
တရွက်ချန်လှပ်ထားတယ် တရွက်ချန်ထားသည်
ကျွန်တော့်ကို ချန်လှပ်၍ သူတို့ သွားကြသည် ကျွန်တော့်ကိုချန်ထား၍ သူတို့သွားကြသည်

လှုပ် l̥oʔ ก. เขย่า,แกว่ง,กระดิก,สะบัด,ไหว,ขยับ
khayàw,kwèŋ,kradìk,sabàt,wăy,khayàp
မလှုပ်နဲ့ မလှုပ်ရှားပါနှင့်
မျက်ခုံးလှုပ်တယ် မျက်ခုံးလှုပ်သည်
ရန်သူ့ဆီလှုပ်ရှားမှု ရန်သူ့ဆီသို့ရွေ့လျားမှု
အမြီးလှုပ်တယ် အမြီးလှုပ်သည်
ပုလင်းကို လှုပ်တယ် ပုလင်းကိုလှုပ်သည်
ဆင်နှာမလှုပ်တယ် ဆင်နှာမလှုပ်ပါ
ခြေထောက်ကို လှုပ်တယ် ခြေထောက်ကိုလှုပ်သည်
အလံကိုလှုပ်တယ် အလံကိုလှုပ်သည်
ငလျင်လှုပ်တယ် ငလျင်လှုပ်သည်
လှုပ်လှုပ်ရွရွ လှုပ်လှုပ်ရွရွ
ပွဲလန့်လို့ လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်တယ် ပွဲလန့်၍ လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်သည်

လှမ်း l̥âñ ก. เดินถึง,ชะเง้อ,ก้าว
ʔàam-thɪ́ŋ,chaŋɔ́ː,kâːw
ခြေလှမ်း ခြေလှမ်း
လှမ်းခဲ့ပါ လှမ်းခဲ့ပါ
လှမ်းတား လှမ်းတား
လှမ်းယူ လှမ်းယူ
လက်လှမ်း လက်လှမ်း

လှမ်းဖမ်း ဆီးဖမ်းသည်
လှမ်းကြည့် ဖူးကြည့်,ဖူးမျှော်ကြည့်
လှမ်းမြင် မြင်နိုင်သည်
လှမ်းပြော ဆီးပြောသည်
လှမ်းမေး ဆီးမေးသည်
လှမ်းခေါ် ဆီးခေါ်သည်
လှမ်းအော် အော်ဟစ်သည်
ထောက်လှမ်း ထောက်လှမ်းသည်
တစ်လှမ်း တစ်လှမ်း

လှိမ့် l̀èñ n. ဝှေ့,กลิ้ง thɔ̀ɔ-ŋ,klîŋ

လှိမ့်ဆိပ် ဝှေ့ဆိပ်
ဂေါလီလုံးလှိမ့်တယ် ဂေါလီလုံးကို ဝှေ့သည်
ပုလင်းကို လှိမ့်တယ် ပုလင်းကို လှိမ့်သည်
ကားဘီးကို လှိမ့်တယ် ကားဘီးကို လှိမ့်သည်
လှည်းဘီးလှိမ့်တယ် လှည်းဘီးလှိမ့်သည်
ဖယောင်းတိုင်လှိမ့်တယ် ဖယောင်းတိုင်လှိမ့်သည်

လှို့ l̀oñ n. ฝัง phǐŋ

မီးလှို့တယ် မီးလှို့သည်
နေပူဆာ လှို့တယ် နေပူဆာ လှို့သည်

လှယ် l̀ɛ n. ถ่ายเท thà-y-the:

ပစ္စည်းလှယ်တယ် ပစ္စည်းလှယ်သည်
လဲလှယ် လဲလှယ်သည်

လှာ ʃa n. ลิ้น lín

လှာဖျား လှာဖျား
လှာလယ် လှာလယ်
လှာရင်း လှာရင်း
လှာထုတ်ပြ လှာထုတ်ပြသည်
လှာရှည် လှာရှည်

လှောင် ʃɔ̂ n. ไถล,ลื่นไถล thalăy,lî:n-thalăy

ရေခဲတုံးများ တောင်ပေါ်မှလှောကျသည်
ရေခဲတုံးများ တောင်ပေါ်မှ လှောကျသည်

လှောင် ʃɔ̂ n. กระดานลื่น,ลื่นไถล kradaːn-lî:n,ʔiːlî:n

ကျောင်းသားလေးများ လှောစီးနေကြသည်
ကျောင်းသားလေးများ လှောစီးနေကြသည်

လှော် ʃɔ̀ n. ลด,ผ่อน,เพลา lót,phɔ̀n,phlaw

ဈေးလှော့တယ် ဈေးလှော့သည်
ဈေးမလှော့ဘူး ဈေးမလှော့ဘူး
မလှော့တော့ဘူးလား မလှော့တော့ဘူးလား

လှော့လို့ မရဘူး လှော့လို့ မရဘူး
ငါးကျပ် လှော့တယ် ငါးကျပ် လှော့သည်
လှော့ပေါ့ပေးပါ လှော့ပေါ့ပေးပါ
လေလှော့တယ် လေလှော့သည်
ကားဘီးမှ လေလှော့တယ် ကားဘီးမှ လေလှော့သည်
ကိုယ်အလေးချိန် လှော့တယ် ကိုယ်အလေးချိန် လှော့သည်
ပေါင်ချိန်လှော့တယ် ပေါင်ချိန် လှော့သည်
အရှိန်လှော့တယ် အရှိန် လှော့သည်
အမြန်ကို လှော့တယ် အမြန်ကို လှော့သည်
အစာအစာလှော့တယ် အစာအစာ လှော့သည်
အမှတ်လှော့တယ် အမှတ် လှော့သည်
ဝလွန်းရင် လှော့ပါ ဝလွန်းရင် လှော့ပါ
အရောင် လှော့တယ် အရောင် လှော့သည်
အသံ လှော့ကယ် အသံ လှော့သည်
လက် လှော့တယ် လက် လှော့သည်
ကစားတာကို လှော့တယ် ကစားတာကို လှော့သည်
လှော့ပြော လှော့ပြော
အသံ လှော့ပြောတယ် အသံ လှော့ပြောသည်
ဒေါသ လှော့ပြောတယ် ဒေါသ လှော့ပြောသည်

လှော် ʃɔ n. ซัก,สระ(ผม) sák,sà?

အဝတ်လှော်တယ် အဝတ် လှော်သည်
ခေါင်းလှော်တယ် ခေါင်း လှော်သည်
အဝတ်အင်္ကျီလှော်တယ် အဝတ်အင်္ကျီ လှော်သည်
အဝတ်လှော်စက် အဝတ် လှော်စက်
လှော်ဖွပ်,ဖွပ်လှော် လှော်ဖွပ်,ဖွပ်လှော်
အဝတ်လှော်ဖွပ်ဖို့ ပို့ပေးပါ အဝတ် လှော်ဖွပ်ဖို့ ပို့ပေးပါ

လှော် ʃɔ n. ปอ(เชือก) poː

လှော်ကြိုး လှော်ကြိုး

လှို့ ʃañ ว. ท่วมท้น,ล้น(เกินพอ) thûam-thón,lón

ရေလှို့တယ် ရေလှို့သည်
မီးလှို့ မီးလှို့
မီးလှို့များကို အဝေးမှ မြင်ရသည်
မီးလှို့များကို အဝေးမှ မြင်ရသည်
ပို့လှို့တဲ့အသီးတို့ကို ရောင်းတယ်
ပို့လှို့တဲ့အသီးတို့ကို ရောင်းသည်

လှို့ဉက် ʃòʊʔ n. ซ่อนงำ,เก็บงำ,ปกปิด sɔ̀ːn-ŋam,kèp-ŋam,pòk-pìt

အပြစ် လှို့ဉက် အပြစ် လှို့ဉက်

အမှား လျှို့ဝှက် ဖုံးလွှမ်းအမှားအယွင်း
အမှန် လျှို့ဝှက် ဖုံးလွှမ်းအမှန်တရား
လျှို့ဝှက်သတင်း ဖုံးလွှမ်းသတင်း
လျှို့ဝှက်ပစ္စည်း ဖုံးလွှမ်းပစ္စည်း
လျှို့ဝှက်ချက် ဖုံးလွှမ်းချက်

လျှိုး ʃò ဂ. ခေါက်,ခေါက်ချိုး khɔ̀k,khɔ̀k-chó
လျှိုးနေတယ် ခေါက်ချိုးနေသည်
လျှိုလျှိုးထိုင်တယ် ခေါက်ချိုးထိုင်သည်
သူများမသိအောင် ခပ်လျှိုးလျှိုးနေတယ် ခေါက်ချိုးခေါက်ချိုးနေသည်
ခေါက်ချိုးခေါက်ချိုးမသိအောင်နေသည်

လျှောက် ʃɔ̀ ဂ. ပြောကြားသည်,တိုင်ကြားသည် pyɔ́-kyá:-dhi
အလုပ်လျှောက်တယ် အလုပ်လျှောက်သည်
လျှောက်လွှာ လျှောက်လွှာ
လျှောက်လွှာပုံစံ လျှောက်လွှာပုံစံ
လျှောက်သူ လျှောက်သူ
လျှောက်ထား လျှောက်ထား
လျှောက်လဲ ပြန်ပြောသည်,ပြန်ပြောသည်,ပြန်ပြောသည်

ဒီဇာလာလျှောက်ပါတယ် မာဇာလာပြောကြားပါသည်

လျှောက် ʃɔ̀ ဂ. ပြောကြားသည်,ပြောကြားသည်,ပြောကြားသည် pyɔ́-kyá:-dhi,pyɔ́-kyá:-dhi,pyɔ́-kyá:-dhi
သားတော်သည် ဒီအရွက်သည် အဆိပ်နှင့်
- တူပါသည်ဟု လျှောက်၏
ရာဇကုမာရတင်ပြသည်မှာ ဤသစ်ရွက်သည် အဆိပ်နှင့်တူသည်ဟု ပြောကြားသည်
တင်ပြလျှောက်ထားတယ် တင်ပြသည်
ဆရာတော် လျှောက်ပြီ
ဆရာတော်ကြီး ပြောကြားပြီ

လျှောက် ʃɔ̀ ဂ. သွား,လျှောက်,ကူး,ပြန် dwá:,hlàu',kù:,pyan
လမ်းလျှောက် လမ်းလျှောက်
လျှောက်လည် လျှောက်လည်
လှည်းစီးကာလျှောက်လည် လှည်းစီးကာလျှောက်လည်
ကားနဲ့လျှောက်လည် ကားနဲ့လျှောက်လည်
မီးရထားလျှောက်စီးတယ် မီးရထားလျှောက်စီးသည်
ထပ်လျှောက် ထပ်လျှောက်
ပုံတွေလျှောက်ဆွဲ ပုံတွေလျှောက်ဆွဲ
လျှောက်လုပ် လျှောက်လုပ်
သတင်းစာ လျှောက်ပို့တယ် သတင်းစာလျှောက်ပို့သည်
ဈေးလျှောက်တယ် ဈေးလျှောက်သည်
လမ်းတလျှောက်လုံး လျှောက်လာသည် လမ်းတလျှောက်လုံး လျှောက်လာသည်
လမ်းတလျှောက်လုံး လျှောက်လာသည်
မြစ်ရိုးတစ်လျှောက် မြစ်ရိုးတစ်လျှောက်

လျှင် ly̰iñ,yiñ ဆက်. ရင်,ကြောင့် yìn,kyáun
ဆာလျှင် စားမည် ဆာရင် စားမည်
အချို့အသီးကိုစားလျှင် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်သည် အချို့အသီးကိုစားရင် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်သည်
ဖလံမျိုးတစ်ခို့လျှင် ပြောင်ပြောင်ဟု - ပြုန်ထူးတတ်သည် ဖလံမျိုးတစ်ခုကြောင့် ပြောင်ပြောင်ဟု ပြုန်ထူးတတ်သည်
ခေါ်ကြသည်
ခေါ်ကြသည်

လျှပ် ly̰a',ʃa' ဂ. ကြေးနီ kyé:-nì
အပူလျှပ်တယ် ကြေးနီအပူ

လျှပ် ʃa',ly̰a' ဂ. လျှပ်စစ် hlyaʔ-sɪʔ
လျှပ်ပြက်တယ် လျှပ်စစ်ပြက်သည်
လျှပ်စီးလက်တယ် လျှပ်စစ်ပြက်သည်
လျှပ်စစ် လျှပ်စစ်
လျှပ်စစ်မီးပူ လျှပ်စစ်မီးပူ
လျှပ်စစ်ထမင်းအိုး လျှပ်စစ်ထမင်းအိုး
လျှပ်စစ်ရေနွေးအိုး လျှပ်စစ်ရေနွေးအိုး
လျှပ်စစ်ကိရိယာ လျှပ်စစ်ကိရိယာ
လျှပ်စစ်အားပေးစက် လျှပ်စစ်အားပေးစက်
လျှပ်စစ်ရုံ လျှပ်စစ်ရုံ
လျှပ်စစ်နှင်းကြိုး လျှပ်စစ်နှင်းကြိုး
လျှပ်စစ်ငါးရှဉ့် လျှပ်စစ်ငါးရှဉ့်

လျှပ် ʃa' ဝ. မြန်(ကြိုး) mran
အလုပ်ကို ဂရုမစိုက်ဘူး။ လျှပ်တယ်။ အလုပ်ကို ဂရုမစိုက်ဘူး။ လျှပ်တယ်။
ဒီမိန်းကလေး လျှပ်တယ် ဤမိန်းကလေးမြန်သည်

လွှ ly̰wà ဂ. ခွေး hkwé:
လွှနဲ့ဖြတ် ခွေးနှင့်ဖြတ်
လွှတိုက် ခွေးတိုက်
ရေခဲခွဲလွှ ရေခဲခွဲခွေး
သံဖြတ်လွှ သံဖြတ်ခွေး
ထင်းဖြတ်လွှ ထင်းဖြတ်ခွေး
လက်ထိုးလွှ လက်ထိုးခွေး
ပန်းဖေါက်လွှ ပန်းဖေါက်ခွေး
လွှရွက် ခွေးရွက်
လွှလက်ကိုင် ခွေးလက်ကိုင်
လွှစာ,လွှစာမှုန့် ခွေးစာ,ခွေးစာမှုန့်

လွှာ ly̰wa ဂ. ခွာ,ခွာ,ခွာ khwa,khwa,khwa
နှီးလွှာတယ် နှီးခွာတယ်
သစ်သားကို လွှာတယ် သစ်သားကို ခွာတယ်

သခွားသီးလွှာတယ် ฝานแตงกวา

လွှာ,အလွှာ l̥wa,ʔəl̥wa u. ชั้น chán
မြေလွှာ ชั้นดิน
ကျောက်လွှာ ชั้นหิน
မြေဆီလွှာ ชั้นแร่ธาตุ
သဲလွှာ ชั้นทราย
ရေခဲလွှာ ชั้นน้ำแข็ง
လျှောက်လွှာ ชุดใบสมัคร
မျက်လွှာ ชั้นขอบตา

သဝဏ်လွှာ ราชสาสน์

လွှား l̥wâ ก. กระโจน,โลดข้าม
kraco:n,lôːt-khâːm
ခုန်လွှား กระโจน
ပြေးလွှား โลดเต้น,วิ่งกระโจน
လွှားကနဲ ခုန်တယ် กระโดด,กระโจน
ကလေး မပြေးလွှားရ ห้ามเด็กวิ่งกระโดดโลดเต้น

လွှား l̥wâ u. เขน khěːn
(โล่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า)

လွှဲ l̥wɛ̂ ก. ไกว,แกว่งไกว,เหวี่ยง kway,kwɛ̀y-kway,
wìay
လောက်လွှဲ หนังสติก
ပုခက်လွှဲတယ် ไกวเปล
ဒန်းလွှဲတယ် แกว่งชิงช้า
တအားလွှဲကန်တယ် เตะเหวี่ยงเต็มแรง (หวดเต็มแรง)

လွှဲ l̥wɛ̂ ก. เลี่ยง,หลีกเลี่ยง lîaŋ,lìːk-lîaŋ
လမ်းလွှဲသွားတယ် เลี่ยงไป(เปลี่ยนเส้นทาง)
မျက်နှာလွှဲတယ် เมินหน้าหนี,ตาย(สำ.)
မလွှဲသာလို့နေတာ อยู่เพราะเลี่ยงไม่ได้
လွှဲဆပ် ฝากโอน(งาน),สืบต่อ(ภาระ)
လမ်းလွှဲ ทางเบี่ยง

လွှဲပေး โอน,เปลี่ยนโอน
ငွေလွှဲပေးတယ် โอนเงินให้
တဝဝန်ကို အခြားသူလွှဲပေးတယ် โอนหน้าที่ให้ผู้อื่น

လွှင့် l̥wìn̆ ก. กระจาย,แพร่ kraca:y,phrêː
သတင်းလွှင့် กระจายข่าว

အသံလွှင့် กระจายเสียง
တယ်လီဗီးရှင်းမှလွှင့်သောဘောလုံးပွဲ การแข่งขันฟุตบอลที่ถ่ายทอดทางทีวี

လွှင့်ထူ ฮู
နိုင်ငံတော်အလံကို လွှင့်ထူကြသည် ชูธงชาติ,เชิญธงชาติ

လွှတ် l̥wa̰ ก. ปล่อย,ทำให้หลุด plɔ̀y,thaːm-hây-lùt
လူဆိုးကိုလွှတ်တယ် ปล่อยคนร้าย
ငါးကိုလွှတ်တယ် ปล่อยปลา
စွန့်ကိုလွှတ်တယ် ปล่อยว่าว
မီးပုံးကိုလွှတ်တယ် ปล่อยโคมลอย
လေလွှတ်တယ် ปล่อยลม,ผายลม
ခွင့်လွှတ်တယ် ยกโทษ,ให้อภัย(ปล่อยโอกาส), อนุญาต
ပြန်လွှတ်တယ် ปล่อยกลับคืน
လက်ကိုပြန်မလွှတ်ဘူး แกะมือไม่ออก

လွှတ်ချ ปล่อยให้ตก,ทำตก
ဟင်းခွက်ကို လွှတ်ချတယ် ทำถ้วยแกงตก
သူ ခဲတံကို လွှတ်ချတယ်เขาทำดินสอตก

လွှတ်တော် l̥wa̰tɔ u. สภา,รัฐสภา
sa-pha:,rát-thá-sa-pha:
ပြည်သူ့လွှတ်တော် รัฐสภา(สภาประชาชน)
အထက်လွှတ်တော် สภาสูง
အောက်လွှတ်တော် สภาล่าง

လွှမ်း l̥wáʊ̯ ก. คลุม,แผ่คลุม,ครอบคลุม
khlum,phèː-khlum,khrɔ̀ːp-khlum
အဝတ်လွှမ်းတယ် คลุมผ้า
အသုဘကို အလံလွှမ်းတယ် คลุมศพด้วยธง

လွှမ်းမိုး ครอบคลุม,ปกคลุม
အာဏာလွှမ်းမိုးတယ် มีอำนาจครอบครอง
လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ် ปกคลุมครอบคลุม

(ဝ)

ဝ wà ก. อิ่ม ʔìm

ဝပြီ อิ่มแล้ว
ဝအောင် စားနော် กินให้อิ่มนะ
စားတာ ဝတယ် กินอิ่ม
အိပ်ရေးမဝဘူး นอนไม่เต็มอิ่ม
လူကျပ်လို့ အသက်ရှူမဝဘူး
คนแน่นหายใจไม่สะดวก
အသက်ဝအောင် မရှူဘူး
หายใจไม่ให้เต็มอิ่ม

ဝ,အဝ wà,ʔəwà น. ปาก,ช่อง pàːk,chɔ̂ŋ

အဝ ปาก,ช่อง
မြစ်ဝ ปากแม่น้ำ
တံခါးဝ ปากประตู
အခန်းဝ ปากประตูห้อง
ကျောင်းဝ ปากทางเข้าวัด

ဝ wà ว. อ้วน ʔûan

လူဝ คนอ้วน
ဝလိုက်တာ อ้วนจังเลย
ဝမှာကြောက်တယ် กลัวจะอ้วน
ဒီကျေးရွာက သာယာဝပြေပြစ်တယ်
หมู่บ้านนี้สมบูรณ์พูนสุข

ဝဖြိုး อ้วนท้วน
ဝဝဖြိုးဖြိုးနဲ့ပါလား อ้วนท้วนจริงนะ

ဝလင် เต็มอิ่ม,บริบูรณ์
ဝလင်အောင် စားကြတယ် กินกันให้เต็มอิ่ม
ဝဝလင်လင် เต็มอิ่ม,บริบูรณ์
ဝဝလင်လင် ရှိလား มีบริบูรณ์ไหม
ဝဝတစ်တစ် อ้วนท้วนสมบูรณ์
ပြည့်ဝ บริบูรณ์,สมบูรณ์

ဝရန်တာ wərañda,wayañta น. ระเบียงบ้าน
rabiaŋ-bâːn อ.veranda
ဝရန်တာကို ဆေးသုတ်တယ် ทาสีระเบียงบ้าน

ဝသီ wəθi น. วิสัย wísày บ.
သူဝသီအတိုင်းသူ့ကိုမြောက်ပြောစေချင်သည်
เขาอยากให้(คนอื่น)พูดยกยอเขาตามวิสัย

ဝါ wa ก. โน้ม,โว mɔ́ː,woː
ကြွားကြွားဝါဝါ อย่างโอ้อวด
မဝါနဲ့ อย่าโน้ม

ဝါ wa น. ผ้าย fâːy
ဝါကွမ်း ปุยฝ้าย,สาลี
ဝါစေ့ เมล็ดฝ้าย
ဝါပင် ต้นฝ้าย
ဝါခင်း แปลงฝ้าย
ဝါချည် ใยฝ้าย

ဝါ wa น. เหลือง lɨ̀aŋ
အဝါရောင် สีเหลือง
အသားဝါရောဂါ โรคตีซ่าน(โรคผิวเหลือง)

ဝါ wa น. วาระ,ภาค(สำหรับสงฆ์) waːrá?,phâːk บ.
ဝဝါ ภาคเรียน
ည၀ါ ภาคกลางคืน
နေ့ဝါ ภาคกลางวัน

ဝါ wa น. พรรษา phan-sàː
ဝါပန်တယ် ลาพรรษา
ဝါရင့် แก่พรรษา,ชำนาญ
စာသင်တာ ဝါရင့်ပြီ สอนชำนาญแล้ว
ဝါရင့်သောလူကြီး ผู้ใหญ่ผู้มีประสบการณ์
ဒီဘုန်းကြီးဝါရင့်တယ် พระรูปนี้มีวัยวุฒิ
ဝါရင့်ဆရာတော် พระผู้มีวัยวุฒิ

ဝါကျ wacà น. ประโยค prayòːk บ.

ဝါခေါင် wakhɔ̀ñ น. สังหาคม sìŋ-hăː-khoṁ

ဝါဆို washo น. กรกฎาคม karákadaː-khoṁ

ဝါဒ wadà น. นโยบาย,แนวคิด
nayoːbaːyu,neːw-khít บ.
နိုင်ငံခြားရေးဝါဒ นโยบายต่างประเทศ
ဆရာတော်ဝါဒ แนวคิดของพระอาจารย์

ဝါယာကြိုး wayajó น. สายไฟ sa̰ːy-fay อ.wire

ဝါသနာ waðəna น. ความสนใจ
khwaːṁ-sòn-cay
အားကစားဝါသနာပါသူ ผู้มีความสนใจกีฬา
စာဖတ်ဝါသနာမပါဘူး ไม่สนใจการอ่านหนังสือ

အက ဝိသနာမပါဘူး ไม่สนใจการเต้นรำ

ဝိး wâ ก. เคี้ยว khíaw
ကွမ်းဝိးတယ် เคี้ยวหมาก
သစ်ရွက်တစ်ရွက်ကို ဝိးတယ် เคี้ยวใบไม้ใบหนึ่ง
နွား မြက်ဝိးနေတယ် วัวเคี้ยวหญ้ากิน
ထမင်းညက်ညက်ဝိးပါ เคี้ยวข้าวให้ละเอียดนะ
ဝိးစား เคี้ยวกิน,ขบเคี้ยว
ပဲလျော်ဝိးစားတယ် เคี้ยวถั่ว
ဝိးမှိုစားသောက် เขมือบกิน

ဝိး wâ น. ไผ่,ไม้ไผ่ phày,máy-phày
ဝိးပိုး ไม้ไผ่ซ้าง
ဝိးပိုးကြီး ไม้ไผ่ยักษ์
ဝိးမျစ် หน่อไม้
ဝိးဖောင် แพไม้ไผ่
ဝိးညှပ်အက รำกระทบไม้
ဝိးကျည်တောက် กระบอกไม้ไผ่
ဝိးခမောက် กุบ,งอบไม้ไผ่
ဝိးကြမ်း ฟื้นไม้ไผ่,ฟื้นฟาก
ဝိးထရံ ฝาไม้ไผ่ขัดแตะ

ဝိး wâ น. เกราะ,กรับ krɔ̀ʔ,kràp
စည်းဝိး ฉิ่งและกรับ
ဝိးလက်ခုပ် ไม้ตะขาบ,
กรับไม้ไผ่(เครื่องดนตรี)

ဝိး wâ ว. เลื่อนลาง,พร่ามัว lian-laːŋ,phrầ-mua
မျက်စိဝိးတယ် ตาพร่ามัว
မြင်တာ ဝိးတယ် เห็นเลือนลาง
မျက်မှန်မရှိလို့ ဝိးတယ်
(มอง)พร่ามัวเพราะไม่มีแว่นตา

ဝိညာဉ် weiɲiɲ น. วิญญาณ win-yaːn น.
ဝိညာဉ်လိပ်ပြာ ขวัญวิญญาณ

ဝီရိယ wəriyà น. วิริยะ,ความเพียร
wíríyáʔ,khwaːm-phian น.
ဝီရိယစိုက်တယ် ตั้งความเพียร
ဝီရိယကောင်းသောသူ ผู้ที่พากเพียร

ဝေ we ก. ปกคลุม pòk-khlum
ဆီးနှင်းဝေတယ် หมอกปกคลุม
နှင်းခိုးတောင်ခိုးဝေတယ် ละอองหมอกดอยปกคลุม
မြူခိုးဝေတယ် ละอองเหมยปกคลุม

ဝေ we ก. ล้น(เดือดล้น) lón
ရေနွေးဝေကျတယ် น้ำเดือดล้น
ထမင်းရည်ဝေတယ် น้ำข้าวเดือดล้น
ထမင်းအိုးဝေကျနေတယ် หม้อข้าวเดือดล้นอยู่
ဆန်ပြုတ်ဝေနေတယ် ข้าวต้มเดือดล้นออกมา

ဝေ we ก. แจก,แบ่งปัน cɛ̀ːk,bèŋ-pan
ဝေငှ แบ่งปัน,แจกจ่าย
ဝေငှစား แบ่งกันกิน
ဝေမျှ แบ่งปัน(เจือจาน)
ဝေမျှစား แบ่งกันกิน,เจือจานกัน
မုန့်ကိုဝေစားတယ် แจกขนมกิน,แบ่งขนมกิน
ပိုက်ဆံကိုဝေယူတယ်เอาเงินมาแบ่ง
ကုသိုလ်အမျှဝေတယ်แบ่งปันกุศล
ဖဲဝေတယ် แจกไพ่
ဖိတ်စာဝေတယ် แจกบัตรเชิญ
ဝေစု ส่วนแบ่ง
ချစ်သက်ဝေ คู่รักคู่ชีวิต,
หุ้นส่วนชีวิต(คำคาราม)

ဝေ we ว. พร่ามัว phrầ-mua
မျက်စိဝေတယ် ตาพร่ามัว
နေရောင်ထိုးလို့ မျက်စိဝေတယ်
ตาพร่ามัวเพราะแสงแดดแยงตา
အသက်ကြီးပြီ မျက်စိဝေတယ်
อายุมากแล้วตาก็พร่ามัว

ဝေ we ว. สะพรั่ง sa-phrâŋ
ရွက်ဟောင်းကြွေပြီး ရွက်သစ်ဝေတယ်
ใบเก่าร่วหล่นใบใหม่แตกสะพรั่ง
ပန်းလွှထားတာ ဝေနေတာပဲ
ดอกไม้ที่ถวายบานสะพรั่ง
ဝေဆာ สะพรั่งละลานตา
ပန်းမျာ ဝေဝေဆာဆာ ပွင့်တယ်
ดอกไม้บานสะพรั่ง

ဝေဖန် webàn ก. วิจารณ์ wícaːn
နိုင်ငံရေးကို ဝေဖန်တယ် วิจารณ์การเมือง
ဝေဖန်ခြင်းနှင့် လေကန်ခြင်း သည်းခံပါ
จงอดกลั้นที่จะวิจารณ์และกล่าวสิ่งไร้สาระ

ဝေ့ wè ก. ลอยฝา,ลอยเป็นฝา lɔːŋ-fà
ရေပေါ်ကို ဆီဝေ့တက်လာတယ်
น้ำมันลอยฝาขึ้นมา

ဝေ့ wè ၁. ဝကဝန wók-won

ဝေ့ထိုက်သွားတယ် ဝကဝနသွား
ဝေ့လည်ကြောင်းပတ် (မှု)ဝကဝန,(မှု)စိုးရိမ်,
(မှု)ပူပန်

ဝေး wê ၁. ဝေး klay

ခရီးဝေး ခရီးဝေး
ကင်းဝေး ဝေးကွာ,ဝေးခွာ
လူသူကင်းဝေးတယ် ဝေးကွာလူသူ
အရက်နဲ့ ကင်းဝေးတယ် အရက်နှင့်ဝေးကွာ
မိဝေးဖဝေးသွားနေတယ် ဝေးကွာသွားနေတယ်

ဝေးဝေး ဝေးဝေး
ဝေးဝေးသွားနေပါ ဝေးဝေးသွားနေပါ
အတော်ဝေးဝေး ဝေးလှသည်

ဝဲ wê ၎. လျှာ,ဓိဋ rían,hìt

ဝဲနာ ဝေဒနာ
ခွေးဝဲစား ခွေးလျှာစား
ဝဲပေါက်တယ် ဝေဒနာပေါက်

ဝဲ wê ၁. ဘယ် sá-y

လက်ဝဲဘက် ဘယ်ဘက်
လက်ဝဲကပ်တယ် ဘယ်ကပ်

ဝဲ wê ၁. ပြား,ပြန့် prèy,pàn

စကား ဝဲတယ် စကားပြားသည်
သူထိုင်းစကားပြောတာ ဝဲတယ်
သူထိုင်းစကားပြောတာ ပြားသည်
ဝဲဝဲ ပြားပြား
အသံဝဲဝဲလေး အသံပြားပြားလေး

ဝဲ wê ၁. ဝိယန်,ဝနဝိယန wian-wòn,won-wian

ခြင် လာဝဲနေတယ်
ယုံမှာဝိယန်ဝန်ဖြစ်နေတယ်
ငှက်ပျံဝဲပြီး ငါးရှာနေတယ်
ငှက်ပျံပျံပြီး ငါးရှာနေသည်
ရေဝဲ ရေဝန်
မျက်ရည်ဝဲတယ် မျက်ရည်ဝဲသည်

ဝေါ wò ၎. ဝဒ wɔ̀ ၎.

ဝေါယျဉ် ဝဒ

ဝေါဟာရ wòharà ၎. ဝေါဟာရ

thòy-kham,wo:hă:n ၎.

ဝေါဟာရပဲ ဝေါဟာရသက်သက်
ရှေးဟောင်းဝေါဟာရ ရှေးဟောင်းဝေါဟာရ
ခေတ်မီဝေါဟာရ ခေတ်မီဝေါဟာရ

ဝပုလွေ wuñbalwe ၎. ဝပုလွေ

ဝှ် wùñ ကဒ. ကျ(ကြိယာ) klâ:

မစားဝှ်ဘူး မစားကျဘူး
မပြောဝှ်ဘူး မပြောကျဘူး

ဝက် wɛ̀ ၎. ဝက် khîŋ-sî:k

တစ်ဝက် တစ်ဝက်
တစ်ဝက်ခွဲ တစ်ဝက်ခွဲ
တစ်ဝက်ပိုင်းတယ် တစ်ဝက်ပိုင်းသည်
အချင်းဝက် အချင်းဝက်
နာရီဝက် နာရီဝက်
နေ့တစ်ဝက် နေ့တစ်ဝက်
နေ့ဝက်ကျောင်း နေ့ဝက်ကျောင်း
လမ်းတစ်ဝက် လမ်းတစ်ဝက်
တစ်ဝက်ရောက်ပြီ တစ်ဝက်ရောက်ပြီ

ဝက် wɛ̀ ၎. ဝက် mù:

တောဝက် ဝက်ရိုင်း
အိမ်ဝက် ဝက်အိမ်
ဝက်ပေါက် ဝက်ပေါက်
(ကလေးကိုချစ်ခင်စကားဆိုသည်)
ဝက်သား ဝက်သား
ဝက်ကလီစာ ဝက်ကလီစာ
ဝက်သုံးထပ်သား ဝက်သုံးထပ်သား
ဝက်ဆီ ဝက်ဆီ
ဝက်ဆီဖတ် ဝက်ဆီဖတ်
ဝက်ခေါက်ကြော် ဝက်ခေါက်ကြော်
ဝက်ပေါင်ခြောက် ဝက်ပေါင်ခြောက်
တောဝက်သား တောဝက်သား
ဝက်နှာက် ဝက်နှာက်
ဝက်သားဟင်း ဝက်သားဟင်း
ဝက်သားချဉ် ဝက်သားချဉ်
ဝက်အူချောင်း ဝက်အူချောင်း
ဝက်သားသုပ် ဝက်သားသုပ်
ဝက်ခြံ ဝက်ခြံ

ဝက်ခြံ wɛ̀chañ ၎. ခြံ sǐw

ဝက်ခွ wɛ̀khwà ၎. ဝက်ခွ mây-khwa-mù:

(ဥပမာ ဆေးဝါးတွင်ပါဝင်သော အရာများ)

ဝက်မှင်ဘီး wɛ̀ⁿmiñbì ၊. ပုလဲခွံမှုန့် pre-khŏn-ʔà-n

ဝက်ဝံ wɛ̀ⁿwuñ ၊. ဝက်ဝံမြီး ဝက်ဝံညို ဝက်ဝံမြီးနှင့်ပြုလုပ်သော ဆေးဝါး

ဝက်သက် wɛ̀ⁿθɛ̀ⁿ ၊. ဝက်သက် (ရောဂါ) hàt ဝက်သက်ပေါက်တယ် ဝက်သက်ထသည်

ဝက်အုလည့် wɛ̀ⁿʔulɛ̀ ၊. ဆကူလဲ saku-lay

ဝိုက် waiʰ ၊. ခုံ၊ခုံတန်း khúŋ ဒီနားတစ်ဝိုက်မှာ ရှိပါသလား ဒီဘေးခုံတန်းမှာ ရှိပါသလား

ဝိုက် waiʰ ဝ. ဝန်း ʔàⁿ ဝိုက်ထိုးတယ် ဝန်းကွင်းထိုးသည် ဝိုက်လက်သီး ဝန်းကွင်းလက်သီး ညာဝိုက်လက်သီး ညာဘက်ဝန်းကွင်းလက်သီး ဘယ်ဝိုက်လက်သီး ဘယ်ဘက်ဝန်းကွင်းလက်သီး

ဝင် wiñ က. ဝင် khâw ဝင်လာ ဝင်လိုက် ဝင်တိုက် ဝင်ခွင့်မပြု မဝင်ရ ဝင်မရဘူး ဝင်လာပါ ဝင်မပြောပါနဲ့ သစ်ပင်အောက် ဝင်တယ် အိပ်ရာဝင်တယ် ခြင်ထောင်ထဲပြန်ဝင်တယ် ခေါင်းဆုံးထဲဝင်တယ် လိပ်ပြာဝင်တယ် ကြောက်စိတ်ဝင်တယ် လူဆိုးစာရင်းဝင်တယ် အသံဝင်တယ် အသုံးဝင်တယ် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အဖွဲ့ဝင် ကိုယ်ကအဖွဲ့ဝင်

ဝင်ငွေ ခိုးဝင်သူ တရားဝင်တယ် တရားဝင်မယား တရားဝင်အမွေ စိတ်ဝင်စား နေဝင်ချိန် ဆေးဖက်ဝင်

ဝင် wiñ ၊. ဝင်္သ woŋ ပ. ဗုဒ္ဓဝင် ဗုဒ္ဓဝင်ပြခန်း မဟာဝင်

ဝင်ကစွပ် wiñgazuʰ ၊. ပူးဆေးချွန် pu-sɛ̀-chŭan

ဝင်ရိုး wiñyó ၊. ဖလားရက် phlaw-rót

ဝင့် wiñ က. ယှဉ်၊ယှဉ်ဝင့်၊ဝါ ʃó-,ʃó-ʔùat,wo ဝင့်ကြွားနေတယ် ဝါကြွားနေသည်

ဝင်း wiñ ဝ. ဝင်း၊ဝင်းပ၊အံ့ဩဖွယ် phòŋ,phùt-phòŋ,ʔarà-m အသားဝင်းတယ် အသီးဝင်းမှည့်တယ် အရောင်ဝင်းတယ် ရွှေရောင်တဝင်းဝင်းထနေသော - ရွှေလက်ကောက် ဘုန်းကြီးတွေများလို ဝင်းနေတာပဲ ဘုရား ရွှေချတာ ဝင်းနေတာပဲ

ဝိုင်း waiñ က. ဝန်း rʊ̀n ဆန်ကောနဲ့ စပါးဝိုင်းတယ်

ဝိုင်း wâiñ က. ဝန်းဝင်း၊ကျွန်းရုံ lʊ́-wʊŋ,kûn-run မျက်ရည်ဝိုင်းတယ် ဝိုင်းလုပ် ပတ်လည်ဝိုင်း

ရဲက လူဆိုးရဲ့အိမ်ကို ဝိုင်းထားတယ်
ตำรวจล้อมบ้านคนร้ายไว้

ဝိုင်းဆု့ รุมล้อม
ဝိုင်းအုံကြည့်တယ် รุมดู

ဝိုင်းဝန်း ห้อมล้อม
ဝိုင်းဝန်းလုပ်ကိုင် ห้อมล้อมทำ

ဝိုင်း,အဝိုင်း wâiñ,ʔəwâiñ น. วง woŋ
ဖဲကစားဝိုင်း วงเล่นไพ่
အရက်ဝိုင်း วงเหล้า
လက်ဖက်ရည်ဝိုင်း วงน้ำชา
ထမင်းဝိုင်း วงข้าว(สำรับข้าว)
ထမင်းဝိုင်း သုံးဝိုင်းပြင်ပါ
จัดเตรียมสำรับข้าวสามวงนะ
စကားဝိုင်း วงสนทนา
ပတ်ဝိုင်း เป็งมางคอก(กลองชุด)
ကြေးနောင်ဝိုင်း ฆ้องวง
ဆိုင်းဝိုင်း วงปี่พาทย์

ဝိုင်း wâiñ ว. กลม,ป้อม klom,pɔ̂m
အရွက်ဝိုင်းတယ် ใบกลมป้อม
ဝန်းဝိုင်း กลมมน
ဝိုင်းဝိုင်း กลมๆ,มนๆ
ဝိုင်းဝိုင်းရေးပါ โปรดเขียนให้ตัวกลมๆ

ဝိဇ္ဇာ wḛ̀za น. ศิลปศาสตร์ sĭn-lápàsàːt
ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံတက္ကသိုလ်
มหาวิทยาลัยศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
ဝိဇ္ဇာပညာ ความรู้ทางศิลปศาสตร์
ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ဝတ် wʊ̀ ก. แต่งกาย,สวมใส่ tɛ̀ŋ-kaːy,sŭaa-sày
ဝတ်ဆင် สวมใส่
အဝတ် ဝတ်နေတယ် ใส่เสื้อผ้า,แต่งตัวอยู่
အင်္ကျီရင်စေ့ ဝတ်တယ် กลัดกระดุม
ဝတ်စုံ เสื้อผ้าทั้งชุด
အနောက်တိုင်းဝတ်စုံ เสื้อผ้าแบบตะวันตก
ဘွဲ့ဝတ်စုံ ชุดรับปริญญา
အဝတ်အထည် เสื้อผ้า
အမျိုးသမီးဝတ်အထည် เสื้อผ้าผู้หญิง
အဝတ်အစား เสื้อผ้า
ဘုန်းကြီးဝတ် ครองสมณเพศ

သူ ဘုန်းကြီးဝတ်ပြီးသားလား
เขาเคยบวชเป็นพระแล้วหรือ

လက်ကောက်ဝတ် ข้อมือ
ခြေချင်းဝတ် ข้อเท้า
ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ ลักษณะการแต่งกาย

ဝတ် wʊ̀ น. วัตร,ครรลอง,ข้อควรปฏิบัติ
wát,khan-lɔːŋ,khɔ̂ː-khuan-patìbàt ป.
လောကဝတ် ครรลองทางโลก
ဝတ္တရား,ဝတ်တရား ครรลองธรรม
မိဘဝတ္တရား ကျေတယ် ปรนนิบัติพ่อแม่
ဘုန်းကြီးဝတ် ครรลองการปฏิบัติต่อสงฆ์
မိတ်ဆွေဝတ် ครรลองการปฏิบัติต่อเพื่อน

ဝတ် wʊ̀ น. เกสร(ของดอกไม้) kesɔ̌n
ဝတ်ဆံ เกสรดอกไม้,แก่น
ဝတ်ဆံတံ ก้านเกสร
ဝတ်ရည် น้ำเกสรดอกไม้
ဝတ်ဆံဖို เกสรตัวผู้
ဝတ်ဆံမ เกสรตัวเมีย
ဝတ်ဆံမှုန့်,ဝတ်မှုန့် เรณู,ละอองเกสร
ပွင့်ဝတ်မှုန့် ละอองเกสรดอกไม้

ဝတ္ထု wʊ̀thù น. นิยาย,นวนิยาย
níyaːy,nawaníyaːy
ဝတ္ထုတို นิยายเรื่องสั้น
ဝတ္ထုရှည် นิยายเรื่องยาว

ဝတ္ထု wʊ̀thù น. วัตถุ wát-thù?
(เงินปัจจัยถวายพระ)
လှူဘွယ်ဝတ္ထု เงินถวายพระ

ဝန် wʊ̀n น. ภาระ phaːrá?
ဝန်စည် สัมภาระ
ဝန်ကင်းတယ် ปลอดจากภาระงาน
မြို့ဝန် เจ้าเมือง
ဝန်ထမ်း ข้าราชการ
ရုံးဝန်ထမ်း พนักงานสำนักงาน
ဆရာဝန် หมอ
ဝန်ကြီး รัฐมนตรี
ဒု-ဝန်ကြီး รัฐมนตรีช่วย
ဝန်ကြီးချုပ် นายกรัฐมนตรี
ဝန်ကြီးဌာန กระทรวง
ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
ပညာရေးဝန်ကြီး
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

တာဝန် หน้าที่
ကိုယ်ဝန် ครรภ์
ကိုယ်ဝန်ရှိတယ် มีครรภ์(มีภาระทางกาย)
ဝန်တင်တယ် บรรทุกสัมภาระ,ต่างสัมภาระ
ဝန်ထမ်းတယ် แบกรับภาระ
ဝန်ပေါ့တယ် เบาภาระลง
ဝန်လေးတယ် ภาระหนัก

ဝန်ခံ ยอมรับ
ဝန်ခံတင်ပြတယ် รับสารภาพ
သူတို့ မှားမိကြောင်းဝန်ခံတယ်
เขายอมรับความผิด

ဝန်ခံ ยอมรับ,สารภาพ
ဝန်ခံတောင်းပန်တယ် รับผิดและขอโทษ

ဝန်ပိုင်းကြီး wunbonge n. นกกระทุง nók-kra-thuŋ
เรียกอีกชื่อว่า ငှက်ကြီးဝန်ပို

ဝန်ရိုးစွန်း wunyôzûñ n. ซีกโลก khûa-lôk
မြောက်ဝန်ရိုးစွန်း ซีกโลกเหนือ
တောင်ဝန်ရိုးစွန်း ซีกโลกใต้
ဝန်ရိုးစွန်းနိုင်ငံ ประเทศแถบซีกโลก

ဝန်း wuñ ก. ล้อมรอบ,รอบ lɔ́:-rɔ̂:p,rɔ̂:p
ကမ္ဘာတစ်ဝန်း รอบโลก
ဝန်းကျင် รอบๆ,บริเวณ
ပတ်ဝန်းကျင် สภาพแวดล้อม
အသက်နှစ်ဆယ်ဝန်းကျင်လောက်
อายุราวๆยี่สิบปี

ဝိုင်းဝန်း ห้อมล้อม
ဝိုင်းဝန်းလုပ်ကိုင် ห้อมล้อมทำงาน
(ช่วยกันทำงาน)

ဝန်းရံ โอบล้อม
ရဲက လူဆိုးကိုဝန်းရံထားတယ်
ตำรวจโอบล้อมคนร้ายไว้
စပါးနှံကို ကြယ် ၁၄ လုံးကဝန်းရံလျက်ရှိသည်
มีดาว 14 ดวงโอบล้อมรวงข้าว(ธง)

ဝန်း wuñ ว. กลม klom
ဝန်းတိတိ กลมดิก
ဝန်းဝိုင်း มนกลม,กลมมน
ဝန်းဝိုင်းသောမျက်နှာ ใบหน้ามนกลม

ဝုန်း wôñ อ. ปุ้บ(เสียงของหล่น) fúp

ဝပ် wu' ก. ฟัก,กก(ไข่) fák,kòk
ကြက်မ ကြက်ဥကို ဝပ်တယ် แม่ไก่ฟักไข่

ဝပ် wu' ก. หมอบ mɔ̀:p
မြေပေါ်မှာ ဝပ်တယ် หมอบอยู่บนพื้นดิน
ဝပ်ချ หมอบลง
ဆရာတော်ရှေ့မှာ ဝပ်ချတယ်
หมอบกราบต่อหน้าพระอาจารย์
ကျွဲတစ်ကောင် ချုံထဲတွင် ဝပ်နေတယ်
เสือตัวหนึ่งหมอบอยู่ในพุ่มไม้

ဝမ်း wâñ,wuñ น. ท้อง thɔ́:ŋ
ဝမ်းဗိုက် พุง,ท้อง
ဝမ်းရေ หนังท้อง
လှေဝမ်း ท้องเรือ

ဝမ်းနာ เจ็บท้อง
ဝမ်းပိတ်,ဝမ်းချုပ် ท้องผูก
ဝမ်းပျက် ท้องเสีย
ဝမ်းဖောဝမ်းရောင် ท้องอืดท้องเฟ้อ
ဝမ်းကျ ท้องร่วง
ဝမ်းကိုက်ပိုး เชื้อบิด
ဝမ်းကိုက်ရောဂါ โรคบิด
ကာလဝမ်းရောဂါ อหิวาตกโรค
ဝမ်းတွင်းပါရောဂါ โรคที่เป็นมาแต่เกิด
ဝမ်းတွင်းပါအရူး บ้ามาแต่เกิด
ဝမ်းတွင်းပါအကန်း ตาบอดมาแต่เกิด
ဝမ်းကျဆေး ยาถ่ายท้อง
ဝမ်းနုတ်ဆေး ยาถ่ายท้อง(ยาถอนท้อง)
ဝမ်းနှုံးစာ อาหารเสาะท้อง

ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲ ลูกพี่ลูกน้อง
တစ်ဝမ်း ร่วมท้อง
ဝမ်းကွဲ ต่างท้อง
တစ်ဝမ်းကွဲ ญาติลูกพี่ลูกน้อง
နှစ်ဝမ်းကွဲ ญาติต่างพี่น้อง
သုံးဝမ်းကွဲ ญาติห่างๆ
ဝမ်းဆွဲ หมอตำแย,คนทำคลอด,

ทำคลอด

ဝမ်းစာ อาหารเลี้ยงท้อง
ဝမ်းစာ ရှာတယ် หาอาหารเลี้ยงท้อง
ဒီနှစ်ဝမ်းစာပဲရတယ်ပြီး(ผลผลิต)ได้พอเลี้ยงปากท้อง
တစ်ဝမ်းတစ်ခါး พอเลี้ยงปากท้อง
မိသားစုတစ်ဝမ်းတစ်ခါး พอเลี้ยงครอบครัว
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း พอเลี้ยงปากท้อง

ဝမ်း wàiɴ,wûiɴ น. ใจ,จิตใจ cay,cit-cay
ဝမ်းသာ ดีใจ
တွေ့ရတာ ဝမ်းသာပါတယ် ยินดีที่ได้พบ
ဝမ်းသာကျေနပ် ชื่นชมยินดี,ฟังพอใจ

ဝမ်းနည်း เสียใจ
မြန်မာပြည်မသွားရလို့ ဝမ်းနည်းပါတယ်
เสียใจว่าไม่ได้ไปประเทศพม่า
အဖေအသံကြားမှ ကျွန်တော်
- ဝမ်းနည်းလာမိသည်
เมื่อได้ยินเสียงพ่อ ก็รู้สึกนึกเสียใจขึ้นมา

ဝမ်းပန်းတသာ ยินดีปรีดา
ဝမ်းပန်းတသာနဲ့ကြိုဆိုပါတယ်
ต้อนรับด้วยความยินดี

ဝယ် wɛ ก. ซื้อ sɨ́ː
ရောင်းဝယ် ซื้อขาย,ค้าขาย
အရောင်းအဝယ် การค้าขาย
ဝယ်စား ซื้อกิน
ဝယ်ယူ ซื้อเอา
မုန့်ဝယ်တယ် ซื้อขนม
ဈေးဝယ်တယ် จ่ายตลาด
ဝယ်သူ ผู้ซื้อ
ဝယ်ဈေး ราคาซื้อ
ဝယ်လိုအား กำลังซื้อ,อำนาจซื้อ

ဝယ် wɛ ပ. ใน nay
ရင်ဝယ်သား ลูกในอก

ဖြီးကနဲ phìgənɛ̂ อ. เฝี้ยว fíaw
(เสียงผ่านลมสุดแรง)

ဝှေ့ hwè ก. ขวิด khwìt
อาจเขียนเป็น ခွေ့
နွားနှစ်ကောင်ဝှေ့ကြတယ် วัวสองตัวขวิดกัน

လက်ဝှေ့ထိုးတယ် ต่อยมวย,ชกมวย
လက်ဝှေ့ရုံ สนามมวย
လေဝှေ့တယ် ลมย้อนสะบัด

ဝှေ့ယမ်း โบกสะบัด
အလံဝှေ့ယမ်းတယ် โบกสะบัดธง
လက်ဝှေ့ယမ်းတယ် โบกมือ

ဝှေး hwé น. มะกอกบ้าน makɔ̂ːk-bâːn
ဝှေးသီး ลูกมะกอกบ้าน

ဝှေး hwé น. อัณฑะ ʔan-dáʔ
เป็นคำเลี่ยงพูดตรงๆว่า ဂွေး ที่ฟังดูหยาบ
ဝှေးဥ ไข่อัณฑะ
ဝှေးစေ့ ลูกอัณฑะ

ဝှက် hwɛ̀ˀ ก. ซุกซ่อน,ปกปิด súk-sɔ̀n,pòk-pìt
ဝှက်ထား ซุกซ่อนไว้
ခေါင်းဝှက်ထားတယ် ซุกหัว,หดหัว(กลัว)
စကားထာ ဝှက်တယ် ซ่อนปริศนา

ဝှမ်း hwáɴ น. ที่ราบลุ่ม thìː-râːp-lṵɴ
တောင်ဝှမ်း ที่ราบระหว่างหุบเขา
မြစ်ဝှမ်း ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်း ที่ราบลุ่มน้ำเอราวดี

(သ)

သ ɵà ก. แต่ง,ตกแต่ง,ประดับ tὲŋ,tὸk-tὲŋ,pradàp
- မျက်နှာသတယ် แต่งหน้า
- ခြယ်သ แต่งระบาย
- ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတယ် แต่งตัว
- အိမ်သတယ် แต่งบ้าน
- ကားသတယ် ตกแต่งรถ,ประดับรถ
- ဘုရားစင်သတယ် ประดับหิ้งพระ

သ ɵà ป. (กริยาปัจจัย)
- ..သတဲ့ ตามที่ว่า
- မသွားသတဲ့ (บอกว่า)จะไม่ไป
- လူအားလုံး ရေတွင်းက ရေကိုသုံးစွဲကြသတဲ့ ทั้งหมดได้ใช้สอยน้ำจากบ่อน้ำ

- ..သလဲ (ลงท้ายคำถาม ဘယ် และ ဘာ)
- ဘယ်ကမှားရေရသလဲ ได้น้ำมาจากที่ไหนบ้าง
- ဘာရှိသလဲ มีอะไร

- ..သလား ไหม,รึ
- သွားသလား ไปไหม

- ..သလို,..သလိုလို คล้ายว่า,คล้ายๆว่า
- ဒုံးပုံနဲ့တူသလိုလို รูปร่างคล้ายๆฉัน
- သူစားသလိုလို คล้ายว่าเขาคงจะกิน
- သူပြောသလိုလို คล้ายว่าเขาคงจะพูด

သ ɵà ป. (คำสร้อย)
- ကုသ รักษา
- ပြသ แสดง
- ပို့သ ส่ง

သကဝ ðəga น. น้ำตาลเคี่ยว(อ้อย,ตาล)
nám-taːn-khîaw ส.
- ကြံသကဝ น้ำตาลอ้อย(ปึก)
- သကဝရည် น้ำตาลตะหงุ่น(ชนิดเหลวข้น)
- သကဝအဖျော် น้ำหวาน(ชงจากน้ำตาลเคี่ยว)

သကြား ðəjâ น. น้ำตาล nám-taːn ส.
- သကြားခဲ น้ำตาลก้อน
- သကြားလုံး ลูกอม
- သကြားကျိုတယ် เคี่ยวน้ำตาล(ทำขนม), ต้มน้ำตาล
- သကြားချက်တယ် ต้มน้ำตาล(ทำน้ำตาล)
- ကြံမှရသောသကြား น้ำตาลที่ได้จากอ้อย

သကြား ðəjâ น. ละมุด lamút
- သကြားသီး ผลละมุด
- သကြားပင် ต้นละมุด

သခင် ɵəkhiñ น. เจ้านาย,นายท่าน
câw-naːŋ,naːŋ-thân
- သခင်မ ท่านผู้หญิง,นายหญิง
- ကျွန်ုပ်သခင် นายของฉัน
- အသက်သခင် เจ้าชีวิต,ผู้ช่วยชีวิต
- သခင်အောင်ဆန်း ทะขิ่นอองซาน

သခွား ɵəkhwâ น. แตง,แตงกวา tɛːŋ,tɛːŋ-kwaː
- သခွားသီး ผลแตงกวา
- သခွားမသီး แตงหอม,แคนตาลูป
- သခွားမွှေး แตงหอม,แคนตาลูป
- သခွားငပြုပ် แตงร้าน
- သခွားခြစ် ไม้ขูดแตง

သတိ ðədi น. สติ satìʔ ป.
- သတိရ ได้สติ,ระลึกถึง,นึกถึง,นึกได้,จำได้
- သတိလစ် เผลอสติ,สลบ,ลืม
- သတိမေ့ ลืม,สลบ,เป็นลม
- သတိမရဘူး ลืม,ลืมสติ(จำไม่ได้),ไม่ได้สติ
- သတိထား ระวัง(ไว้สติ),สังเกตไว้
- သတိမရှိဘူး ไม่มีสติ,ขาดสติ
- သတိထားလိုက်မိ ได้สังเกตเห็น
- သတိရှိ มีสติ
- လှေအဆင်းမြင်းအတက်သတိထားပါ มีสติเมื่อลงเรือหรือขึ้นม้า

သတို့သမီး ðədòɵəmí น. เจ้าสาว câw-sáːw
- သတို့သမီးအရံ เพื่อนเจ้าสาว

သတို့သား ðədòɵâ น. เจ้าบ่าว câw-bàːw
- သတို့သားအရံ เพื่อนเจ้าบ่าว

သတင်း ðədɪ̀ñ น. ข่าว,ข่าวสาร
khàːw,khàːw-sáːn
- သတင်းပို့ ส่งข่าว
- သတင်းစာ หนังสือพิมพ์
- နိုင်ငံခြားသတင်း ข่าวต่างประเทศ
- စစ်ပွဲသတင်း ข่าวสงคราม

သတင်းထောက် ผู้สืบข่าว,นักข่าว
လုပ်သားသတင်းစာ
หนังสือพิมพ์ "กรรมกร"
ကြေးမုံသတင်းစာ
หนังสือพิมพ์ "กระจก"
မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ
หนังสือพิมพ์ "แสงแห่งพม่า"

သနား ðəná ก. สงสาร sŏŋ-sa̰ːn
သနားကြင်နာ เมตตาสงสาร
သူတပါးကို သနားပါ สงสารผู้อื่นบ้างนะ
သနားစရာ ကောင်းတယ် น่าสงสาร

သနပ် ðənaˀ น. หม้นดง măn-doŋ
(ใบใช้มวนบุหรี่)

သနပ် ðənaˀ น. ของดอง khɔ̰ːŋ-dɔːŋ
(ดองกับน้ำมัน เมล็ดงา และเครื่องเทศ)
သရက်သီးသနပ် มะม่วงดอง
သပရာသီးသနပ် มะนาวดอง

သနပ်ခါး ðənəkhá น. ทะนะคา thanakhaː
(ไม้หอมอย่างกระแจะ)
သနပ်ခါးပင် ต้นทะนะคา
သနပ်ခါးတော ดงทะนะคา
သနပ်ခါးခေါက် เปลือกทะนะคา
သနပ်ခါးပွေး ผิวไม้ทะนะคา
သနပ်ခါးတုံး ท่อนไม้ทะนะคา
သနပ်ခါးအစစ်မှုန့် ผงแก่นทะนะคา
သနပ်ခါးအပွေးမှုန့် ผงผิวทะนะคา
သနပ်ခါးအမြစ်မှုန့် ผงรากทะนะคา
သနပ်ခါးအခေါက်မှုန့် ผงเปลือกทะนะคา
သနပ်ခါးလူးတယ် ทาทะนะคา
သနပ်ခါးလိမ်းတယ် ทาทะนะคา

သပိတ် ðəbeˀ น. บาตร bàːt
သပိတ်ဖုံး ฝาบาตร
သပိတ်ခြေ ขาบาตร,ที่รองบาตร
သပိတ်အိတ် ถุงใส่บาตร
သပိတ်မှောက်တယ် คว่ำบาตร,ประท้วง
သပိတ်မှောက်ခြင်း การคว่ำบาตร,การประท้วง

သပြေ ðəbye น. หว้า wâː
เป็นไม้มงคล ใช้บูชาพระ และพกติดตัวให้ประสบความสำเร็จ

အောင်သပြေ หว้า(ไม้แห่งความสำเร็จ)
သပြေပင် ต้นหว้า
သပြေပန်း,အောင်ပန်း ยอดหว้าอ่อน(ดอกหว้า),
ดอกไม้แห่งความสำเร็จ
သပြေညွှန့် ยอดหว้า
သပြေခက် ก้านหว้า,ปีงยศ(อย่างชั่อชัยนฤกษ์)
အောင်မြင်ချင်လို့ သပြေရွက်ဆောင်တယ်
พกใบหว้าเพราะอยากประสบความสำเร็จ

သပွတ် ðəbuˀ น. บาบกลม bùap-klom
သပွတ်သီး ลูกบวบ
သပွတ်အူ ฝอยบวบ

သဖန်း ðəphâ̰ น. มะเดื่อ madìa
อาจเรียกว่า ညောင်သဖန်း

သဘာဝ ðəbawà น. สภาวะ,ธรรมชาติ,ครรลอง
sa-pha-waˀ,tham-ma-châ̰t,khan-lɔːŋ บ.
သဘာဝထန်းရည် น้ำตาลสด(น้ำตาลธรรมชาติ)
သဘာဝအလှ ความสวยตามธรรมชาติ
သဘာဝမြေဩဇာ ปุ๋ยธรรมชาติ
သဘာဝသယံဇာတပစ္စည်း ทรัพยากรธรรมชาติ
သဘာဝသမိုင်းပြတိုက် พิพิธภัณฑ์เรื่องราวธรรมชาติ
သဘာဝမကျဘူး ไม่ถูกทำนองคลองธรรม

သဘော ðəbɔ́ น. ใจ cay บ.
သဘောကောင်း ใจดี
သဘောပေါက် เข้าใจ
သဘောပေါက်လား เข้าใจไหม
သဘောတူ เห็นด้วย,ใจตรงกัน
သဘောအတိုင်းလုပ်တယ် ทำตามใจ
မင်းသဘောပဲ ตามใจแก(จะทำอะไรก็ทำไป)

သဘောကျ พอใจ,ชอบใจ
စကားကိုသဘောကျတယ် พอใจคำพูด
သဘောတူကွတယ် ใจเดียวกัน(เห็นพ้องต้องกัน),
ตกลง

သဘောထားတယ် วางใจ,กำหนดใจ
အမေလို သဘောထားတယ် วางใจ(นับถือ)อย่างแม่
သဘောထား เจตคติ,ภาวะจิตใจ
စိတ်သဘောထားကြီးတယ် ใจกว้าง,ใจหนักแน่น
စိတ်သဘောထားကြီးမှု ความใจกว้าง
စိတ်သဘောထားသေးတယ် ใจแคบ,ใจน้อย
စိတ်သဘောထားနုတယ် ใจแคบ,ใจน้อย

စိတ်သဘောကောင်းကောင်းထားပါ
โปรดทำใจให้สบายๆ
ဒီလိုသဘောထားလို့မရဘူး
ไม่อาจมีจิตใจเช่นนี้ได้

သဘက်ခါ ðəbɛʔkha n. วันมะรืน wan-mari:n
ดู သန်ဘက်

သဘင် ðəbiiɴ n. งานฉัตร,งานชุมนุม ŋa:n-chʰǐthi:, ŋa:n-chum-num n.
မြင်းခင်းသဘင်ပွဲ งานประลองยุทธ์ม้าศึก

သမ ðəmà n. ช่างฝีมือหญิง,ชาว,นัก
châ:ŋ-fǐ:-mi:-yǐŋ,cha:w,nák
ကောက်စိုက်သမ หญิงปลูกข้าว(หญิงชาวนา)

သမ ðəmà v. เสมอกัน,เข้ากัน samə̀:-kan,khâw-kan n.
သမအောင် နယ်တယ် นวดคลุกให้เข้ากัน

သမာဓိ ðəmədi n. สมาธิ samə:thíʔ n.
သမာဓိရှိတယ် มีสมาธิ
သမာဓိရတယ် ได้สมาธิ
သမာဓိပျက်တယ် เสียสมาธิ

သမား ðəmâ n. ช่างฝีมือ,ชาว,นัก,ผู้ châ:ŋ-fǐ:-mi:, cha:w,nák,phû:
လယ်သမား ชาวนา
ကောက်စိုက်သမား คนปลูกข้าว
အလုပ်သမား กรรมกร
အထမ်းသမား คนแบกหาม
နေ့စားအလုပ်သမား คนงานรายวัน
လခစားအလုပ်သမား ลูกจ้างรายเดือน
နိုင်ငံရေးသမား นักการเมือง
စီးပွားရေးသမား นักธุรกิจ
လက်သမား ช่างไม้
လွှသမား ช่างเลื่อย
အင်္ကျီချုပ်သမား ช่างเย็บเสื้อ
ဖိနပ်ချုပ်သမား ช่างเย็บรองเท้า
ဖိနပ်ထိုးသမား ช่างทำรองเท้า
သတင်းစာပို့သမား คนส่งหนังสือพิมพ์
စာပို့သမား บุรุษไปรษณีย์
ထောက်လှမ်းရေးသမား นักสืบ
အနှိပ်သမား หมอนวด
ဆေးသမား หมอยา
လှည်းသမား คนขับเกวียน
ဆံပင်ညှပ်သမား ช่างตัดผม
ပေါင်မုန့်ဖုတ်သမား คนอบขนมปัง
သစ်ခုတ်သမား คนตัดฟืน

အားကစားသမား นักกีฬา
လေးသမား นักแม่นธนู
လက်ဝှေ့ထိုးသမား นักมวย
ဘောလုံးသမား นักฟุตบอล
ဂိုးသမား ผู้รักษาประตู, นายประตู(ฟุตบอล)
အပြေးသမား นักวิ่ง
အလေးမသမား นักยกน้ำหนัก
တောင်တက်သမား นักไต่เขา
ရေငုပ်သမား นักประดาน้ำ, นักดำน้ำ
အကသမား นักเต้นรำ
ဇာတ်သမား นักแสดง(ละคร)
ဂီတသမား นักดนตรี
စည်တီးသမား คนตีกลอง,นักตีกลอง
ဖဲသမား นักเล่นไพ่
အရက်သမား นักเลงเหล้า,คนขี้เหล้า
အခွင့်အရေးသမား นักฉวยโอกาส

သမီး ðəmî n. ลูกสาว,หญิงสาว
lû:k-sa:w,yǐŋ-sa:w
သမီးထွေး ลูกสาวคนเล็ก
မင်းသမီး ราชธิดา,เจ้าหญิง
ရုပ်ရှင်မင်းသမီး นางเอกภาพยนตร์
ဟိုအမျိုးသမီးကို စွဲလမ်းတယ် หลงเสน่ห์หญิงสาวคนนั้น

သမ်တလင်း ðəmanətəlíiɴ n. ลานปูน,ฟิ้นซีเมนต์
la:n-pu:n,phí:n-si:men

သမက် ðəmɛʔ n. ลูกเขย lû:k-khə̀:y

သမင် ðəmiiɴ n. กวาง kwa:ŋ
ရွှေသမင် กวางทอง
သမင်ဖြူရောဂါ โรคเรื้อนกวาง

သမိုင်း ðəmaiɴ n. ตำนาน,ประวัติ
tam-na:n,prawàt n.
မြန်မာသမိုင်း ประวัติศาสตร์พม่า
ယိုးဒယားသမိုင်း ประวัติศาสตร์ไทย
သမိုင်းအထောက်အထား

သမုဒ္ဒရာ ɵəmoʔdəya น. มหาสมุทร mahaːsamùt ป.
သမုဒ္ဒရာသွေးသင်္ဘော เรือเดินสมุทร

သမျှ ɵəmyà ป. เท่าที่ thâw-thîː
မြင့်နိုင်သမျှ မြင့်အောင် ให้สูงเท่าที่จะสูงได้
ဝေးနိုင်သမျှ ဝေးအောင် ให้ไกลเท่าที่จะไกลได้
လှနိုင်သမျှ လှအောင် ให้สวยเท่าที่จะสวยได้

သယ် ɵəyaɲ̃ ว. มีเอง,เกิดเอง miːʔeːŋ,kəˀtːʔeːŋ ป.
သယ်ဇာတ สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ, ทรัพยากรธรรมชาติ

သရ ɵəra น. สระ(อักษร) saràʔ

သရေ ɵəye น. หนึง,หนึงสัศว์ nàŋ,nàŋ-sàt
มาจาก သဝးရေ

သရေ ɵəye ว. เสมอกัน,ก้ากึ่ง samə̀ːkan,kâm-kìŋ
သရေဖြစ်တယ် เป็นการเสมอกัน
ဂိုးသရေဖြစ်တယ် ได้ประตูเสมอกัน(ฟุตบอล)

သရေစာ ɵəyeza น. อาหารว่าง,ของว่าง,ของกินเล่น ʔaːhə̀ːn-wâːŋ,khɔ̀ːŋ-wâːŋ,khɔ̀ːŋ-kin-lên
มาจาก သွေးရည်စာ "ของกินยั่วน้ำลาย" บางทีเรียก သဝးရေစာ

သရဲ ɵəyɛ̂ น. ผี phîː
သရဲခြောက်တယ် ผีหลอก
သရဲကြောက်တယ် กลัวผี
သရဲစမ်းစားတယ် ผีจับกิน(พูดหลอกเด็ก)
လမ်းသရဲ คนจรจัด(ผีถนน)

သရော် ɵəyɔ ก. เย้าแหย่ yɔ́w-yɛ̀ː
သရော်ပြောတယ် พูดเย้าแหย่

သရက် ɵəyɛˀ น. มะม่วง mamûaŋ
သရက်သီး ผลมะม่วง
သရက်သီးချဉ် มะม่วงดอง
သရက်ယို มะม่วงกวน
သရက်ပြား มะม่วงแผ่น
သီဟိုဠ်သရက် มะม่วงหิมพานต์
သီဟိုဠ်သရက်စေ့ เม็ดมะม่วงหิมพานต์
မဆွတ်စု มะม่วงมัน
ရင်ကွဲ มะม่วงอกร่อง

သရုပ် ɵəyoˀ น. รูปร่าง,สารรูป rûːpːrâːŋ,sə́ːrarûːp ป.
သရုပ်ဖော်တယ် แสดงภาพประกอบ, แสดงท่าทาง
ပန်းချီနဲ့ သရုပ်ဖော်တယ် แสดงด้วยภาพ

သလို ɵəlo ป. ราวกับ,คล้ายกับ,อย่างกับ raːwːkàp, khlə́ːyːkàp,yəˀŋːkàp
မစားချင်သလိုပဲ ราวกับไม่อยากกิน
သလိုလို คล้ายๆกับ
မသွားချင်သလိုလိုပဲ คล้ายๆกับไม่อยากไป
ထင်ချင်သလို ထင်နိုင်ပါတယ် คิดได้ตามที่อยากคิด

သလွန် ɵəluɲ̃ น. แท่นบรรทม thə̂n-ban-thom ม.

သလိပ် ɵəleˀ น. เสลด salèːt ส.
သလိပ်ထွေးတယ် บ้วนเสลด
သလိပ်ဟန့်တယ် ขากเสลด
သလိပ်ကပ်တယ် เสลดติดคอ

သဝန်လွှာ ɵəwuɲ̃lwa น. สาสน์,ราชสาสน์ sə́ːn,rəˀtːchasə́ːn
အစိုးရသဝန်လွှာ สาสน์จากรัฐบาล
ဘုရင့်သဝန်လွှာ ราชสาสน์

သာ ɵa ก. ส่งเสียงร้อง sɔ̀ŋːsə́aŋːrɔ́ːŋ
ကျီးသာတယ် ညည်သည် လာမယ် ထင်တယ်
อีกาส่งเสียงร้อง คิดว่าแขกจะมา(ความเชื่อ)

သာ ɵa ป. เท่านั้น,เฉพาะ thâw-nán,cha-phɔ́ʔ
သံဃာတော်မျှားသာ เฉพาะพระสงฆ์
ပြောသာ ပြောတယ်
เพียงแต่พูด
မွှေးသာမွှေးတယ် မစားရဘူး
ได้แต่กลิ่นหอมเท่านั้นแต่ไม่ได้กิน
မိမိအခန်းဠိသာ နေသည်
อยู่เพียงแต่ในห้องของตัวเองเท่านั้น
ဆရာရသေ့ ဆုံးမမှသာ သားတော်
- လိမ္မာတော့မယ်
เพียงพระฤษีเท่านั้น ที่จะสั่งสอนราชกุมารให้ฉลาดได้
ရေးဖို့သာ ပြင်ပါ เตรียมตัวเขียนนะ
စားဖို့သာ ပြင်တော့ เตรียมตัวกินได้แล้ว

ဆိပ်ဖို့သာ ပြင်တော့ เตรียมนอนได้แล้ว
ထမင်းစားပြီး ဆိပ်ဖို့သာပြင်ပါ
กินข้าวเสร็จแล้วก็เตรียมนอนนะ
စားသာ စားပါ จะกินก็กินเถอะ
မလွှဲသာလို့ လုပ်နေတာ ทำอยู่เพราะเลี่ยงไม่ได้
သူမှာ ရှေ့မတိုးသာ နောက်မဆုတ်သာနဲ့
- အခက်ကြုံနေသည်
เขากำลังพบกับความยุ่งยาก
- เดินหน้าก็ไม่ได้ถอยหลังก็ไม่ได้

သာလျှင် ถ้าเพียงแต่ว่า
ကွက်ထိုင်မှသာလျှင် အနိုင်ရသူဖြစ်ပါသည်
เพียงแต่(ตี)เข้าช่อง ก็เป็นผู้ชนะ
ဆေးစားမှသာလျှင် နေကောင်းမည်
เพียงแต่กินยา ก็จะสบายขึ้น

သာ ɵa ว. กว่า kwà:
ဘယ်သူက သာလှသလဲ ใครสวยกว่า
သာကြီးတယ် ใหญ่กว่า

သာ ɵa ว. นวลผ่อง nuan-phɔ̀ŋ
လသာတယ် ดวงจันทร์นวลผ่อง

သာ ɵa ว. สบาย,ไพเราะ saba:ŋ,phaɰ-rɔ́?
ဝမ်းသာ ดีใจ
စိတ်သာ ใจดี,ใจนุ่มนวล
ချမ်းသာ สุขสบาย
ညောင်ပင်သာ ต้นโพธิ์ร่มรื่น(ชื่อหมู่บ้าน)
အိမ်သာ ห้องสุขา
မျက်နှာမသာဘူး หน้าตาไม่สบาย,
หน้าตาไม่รื่นรมย์
မသာလောင်း ศพ
အခွင့်သာတယ် โอกาสเหมาะ
လမ်းသာတယ် ถนนดี(เรียบ)

အသံသာတယ် เสียงนุ่มนวล
နေသာတယ် ท้องฟ้าร่มเย็น(แดดร่มลมตก)
လက်သာ มือเบา,คุ้นมือ
လက်သာတဲ့သူ ผู้ที่คุ้นมือ(คนถูกใจ)

သာသာ ค่อยๆ,เบาๆ
သာသာပြောပါ พูดค่อยๆ
တံခါး သာသာဖွင့်ပါ ค่อยๆเปิดประตู
သာသာ ရိုက်တယ် ตีค่อยๆ
သာသာသွားတယ် ค่อยๆไป

သိသာ รู้ชัดเจน,รู้ได้ง่าย
ကြည့်တာနဲ့ သိသာတယ် ดูก็รู้(รู้ได้จากที่ได้ดู)

သာယာ ร่มรื่น,ไพเราะ,
รื่นรมย์,แจ่มใส
ဒီရွာမှာ သာယာတယ် หมู่บ้านนี้ร่มรื่น
တေးသံ သာယာတယ် เสียงเพลงไพเราะ
သာယာရွှေပြည် ประเทศที่สงบร่มเย็น
မျက်နှာသာယာတယ် หน้าตาแจ่มใส
ရာသီဥတု မသာမယာဖြစ်တယ်
อากาศไม่แจ่มใส
သာယာသောဆောင်းတစ်နေ့
วันหนึ่งในฤดูหนาวที่เย็นสบาย

သာသာယာယာ ร่มรื่น,สบายๆ
သာသာယာယာရှိတယ် มีความร่มรื่น
သာသာယာယာသွားပါ ค่อยๆไป,ไปสบายๆ

သာယာလှပ ร่มรื่นงดงาม
သာယာလှပသောကျေးရွာ
หมู่บ้านที่ร่มรื่นงดงาม

သက်သာ สะดวกสบาย
လေကြောင်းနဲ့သွားတာ သက်သာတယ်
ไปทางเครื่องบินสะดวกสบาย
ဈေးသက်သာတယ် ราคาสบายๆ(ราคาถูก)

သာဂူ ɵagu น. สาคู sà:-khu: มล.
သာဂူအုန်းနို့ สาคูกะทิ(ขนม)

သာဓု ɵadù น. สาธุ(ดีแล้ว) sà:-thú? บ.
သာဓု သာဓု သာဓု สาธุ สาธุ สาธุ
(คำอนุโมทนา)
သာဓုကွယ် สาธุนะ(ดีแล้ว)

သာမန် ɵamañ ว. สามัญ,อย่างธรรมดา sà:man, บ.
jà:ɲ-tham-mada:
သာမန်လှတယ် สวยแบบธรรมดา

သာရ ɵarà น. สาร,สาระ sà:n,sà:rá? บ.
အနှစ်သာရ แก่นสาร

သာလိကာ ɵaliga น. สาลิกา(นก),คนช่างนินทา
sà:líka:,khon-châ:ɲ-phû:t บ.

သာသနာ ɵaðəna n. ศาสนา sà-t-sanăˊ n.
သာသနာပိုင်ဆရာတော် พระสังฆราช
ဗုဒ္ဓသာသနာ พุทธศาสนา
ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် พุทธศาสนิกชน
သာသနာရေး ศาสนกิจ

သာသာထိုးထိုး ɵaðathôdô v. เกิน(จากปกติ) kəˊn
သာသာထိုးထိုး ပေးပါ ให้เกินหน่อย,แถมให้หน่อย
သာသာထိုးထိုး ပြောတယ် พูดเกินไป

သား ɵâ n. ขีดเขียน,จารึก khìˊ-t-khĭan,caˊ-rík
ရေးသား ขีดเขียน,จารึก
မှတ်သား จดจำ
ကျောက်စာ ရေးသားတယ် จารึกบนแผ่นศิลา

သား ɵâ n. เกิด,เทอญ thàˊ-t,thəˊn
ထီပေါက်ပါစေသား ขอให้ถูกหวยเกิด
ကျွန်တော်ပြောတာမမှန်ရင် ကျွန်တော့်ကို
- မိုးကြိုးပစ်ပါစေသား
หากผมพูดไม่จริง ขอให้ฟ้าผ่าผมเทอญ

သား ɵâ n. นี่(คำเน้น) nîˊ
ပြီးသား เสร็จแล้วนี่
ပေးပြီးသား ให้แล้วนี่
စားပြီးသား กินแล้วนี่

သား ɵâ n. ชาว,คน,ผู้ชาย chaˊ-w,khon,phûˊ-chaˊ-y
ကျောင်းသား นักเรียนชาย
နိုင်ငံခြားသား ชายชาวต่างชาติ
အမျိုးသား ผู้ชาย,พลเมือง
နယ်သား คนท้องถิ่น
ရွာသား ชาวบ้าน
တောသား คนบ้านนอก,ชาวบ้านนอก
နေပြည်တော်သား ชาวกรุง
တိုင်းရင်းသား ชาวพื้นเมือง
ဂူနေလူသား คนถ้ำ,มนุษย์ถ้ำ
အိမ်သား คนในบ้าน
တအိမ်သားလုံး คนในบ้านทั้งหมด
ဘုန်းကြီးကျောင်းသား ลูกศิษย์วัด
တောင်ပေါ်သား ชาวเขา
နွားကျောင်းသား เด็กเลี้ยงวัว
ရုပ်ရှင်မင်းသား พระเอกภาพยนตร์,
ดาราภาพยนตร์
ထောင်သား คนคุก,นักโทษ
လမ်းလုပ်သား คนทำถนน
ကာလသား เด็กหนุ่ม,หนุ่มน้อย
ကာလသားရောဂါ กามโรค(โรคคนหนุ่ม)

သား ɵâ n. เนื้อ,เนื้อสัตว์ náˊ,náˊ-saˋt
အမဲသား เนื้อวัว
ဝက်သား เนื้อหมู
တောဝက်သား เนื้อหมูป่า
ဆိတ်သား เนื้อแพะ
ကြက်သား เนื้อไก่
ဝက်သားဟင်း แกงเนื้อหมู
ကြက်သားဟင်း แกงเนื้อไก่
အသားလုံး ลูกชิ้น
ဝက်သားလုံး ลูกชิ้นหมู
သားကောင် เหยื่อ(ตัวเนื้อ)
သားရေ หนังสัตว์
ကျွဲသားရေ หนังควาย
ရင်သား นม(หน้าอกผู้หญิง)
အသားအရေ เนื้อหนัง,ผิวพรรณ
သားရေစာအုပ်ဖုံး ปกหนัง
သစ်သား เนื้อไม้
သားရေကွင်း,သရေကွင်း หนังยาง,ยางวง
သားရေကွင်း တောက်တယ်
ตีดยางวง
သားရေကွင်း မှုတ်တယ်
เป่ายางวง

သား ɵâ n. ลูกชาย lûˊ-k-chaˊ-y
သားတော် ราชกุมาร
မင်းသား เจ้าชาย
သားအရင်း ลูกแท้ๆ
ရင်ဝယ်သား ลูกในอก
မွေးစားသား ลูกบุญธรรม
သားအကြီးဆုံး,သားကြီး ลูกคนโต
သားအငယ်ဆုံး,သားငယ် ลูกคนสุดท้อง,
ลูกคนเล็ก
သားလတ် ลูกคนกลาง
မယားပါသား ลูกติดเมีย
လင်ပါသား ลูกติดผัว
မိသားစု ครอบครัว
(รวมแม่ลูก)
သားအမိသားအဖ พ่อแม่ลูก,ครอบครัว
နောင်လာနောက်သား ลูกหลาน

သား ɵâ n. (หน่วยวัดน้ำหนัก)

ကျပ်သား ခြံတတာ
လေးကျပ်သား ဟုက်အိခြံတတာ
တမတ်သား ဟုက်ဟုခြံအိခြံ

သားပိုက်ကောင် θâbaiʔkɔ̃ñ n. จิงโจ้ cin-cô:
(แปลตามศัพท์ว่า ตัวมีถุงใส่ลูกที่หน้าท้อง)

သားအိမ် θâʔeñ n. มดลูก mót-lû:k

သိ θi ก. รู้,รู้จัก,ทราบ rú:,rú:-càk,sâ:p
သိချင်ခြင်း ความอยากรู้
မျက်နှာသို့ คนคุ้นเคย,คนรู้จัก
မျက်နှာသိတယ် รู้จักหน้า,คุ้นเคย
မသိဆောင် စား:တယ် กินไม่ให้รู้
သူ့ကို မသိဘူး ไม่รู้จักเขา
တွေ့ဆုံသိကျွမ်း:ခဲ့ကြပြီ ได้พบเจอรู้จักกันแล้ว
ကြိုတင်သိ,ကြိုသိ รู้ล่วงหน้า
သွား:မှာ သိလား: รู้ไหมว่าจะไป
စာတွေ့ သိတယ် รู้จากการอ่าน
ကိုယ်တွေ့ သိတယ်
รู้จากการพบด้วยตนเอง
လက်တွေ့ သိတယ်
รู้เห็นเอง
သိခွင့်ရှိရင် သိပါရစေ
ถ้ามีโอกาสทราบขอทราบด้วย
ဘယ်သူလဲ မသိဘူး
ไม่รู้ว่าใคร
ဘယ်သူလာသလဲ မသိဘူး
ไม่รู้ว่าใครมา

သိသာ รู้ชัดเจน
ကြည့်တာနဲ့ သိသာတယ် รู้ได้ชัดเจนจากการดู

သိကြား:မကိုဋ္ဌ် θəjâməgaiʔ n. พยับแดด,หญ้าหนวดแมว
phayáp-mɛ̂:k,wâ:-nùat-mɛ:w

သိကြား:မင်း θəjâmiñ n. พระอินทร์ phráʔ-ʔin

သိ θi ก. ร้อย(เสียบดอกไม้) rɔ́:y
ပန်း:သိတယ် ร้อยดอกไม้

သီချင်း: θəchiñ n. เพลง phle:ŋ
သီချင်း:ဆိုတယ် ร้องเพลง
ရှေး:သီချင်း: เพลงสมัยเก่า
ခေတ်မီသီချင်း: เพลงสมัยใหม่
ယိုး:ဒယား:သီချင်း: เพลงไทย,เพลงโยเดีย
သီချင်း:စာအုပ် หนังสือเพลง

သီတင်းကျွတ် θədiñjuʔ n. ตุลาคม tùla:-khom
(เดือนออกพรรษา)

သီရိလင်္ကာ θirìliñka n. ศรีลังกา sǐ:laŋ-ka:
သီရိလင်္ကာကျွန်း: เกาะศรีลังกา

သီလ θilà n. ศีล sǐ:n n.
သီလပေး: ให้ศีล
သီလခံ รับศีล
သီလယူ รับเอาศีล
သီလကိုမြဲပါ จงตั้งมั่นในศีล
သီလဆောက်တည်တယ် สมาทานศีล,รับศีล
ထိုရဟန့်သည် သီလရှိ၏ ฤาษีตนนั้น(เป็นผู้)มีศีล
သီလရှင် แม่ชี

သီဟိုဠ် θiho n. สิงหล(ศรีลังกา) sǐŋ-hǒn
သီဟိုဠ်သား: ชาวสิงหล
သီဟိုဠ်သရက် มะม่วงหิมพานต์
သီဟိုဠ်စေ့ เม็ดมะม่วงหิมพานต์

သီး: θî ก. ออกผล ʔɔ̀:k-phǒn
အသီး:သီး:တယ် ผลไม้ออกผล
အသီး:မသီး:ဘူး: ผลไม้ไม่ออกผล

သီး: θî ก. สาลัก sǎm-lák
ရေသီး:တယ် สาลักน้ำ
ထမင်း:သီး:တယ် สาลักข้าว
တံတွေး:သီး:တယ် น้ำลายสอ(ปากอยาก)

သီး: θî น. มะขวิด má-khwìt
သီး:သီး: ลูกมะขวิด

သီး:,အသီး: θî,ʔəθî n. ผล,ลูก phǒn,lû:k
ကျောက်ဖရုံသီး: ผลฟักเขียว
ကြက်မောက်သီး: ลูกเงาะ
ကွမ်း:သီး: ลูกหมาก
ကွဲကောသီး:,ရှောက်ပန်း:သီး: ผลส้มโอ
ခရမ်းကြပ်သီး: ลูกมะเขือเปราะ
ခရမ်းချိုသီး: มะเขือยาว
ခရမ်းချဉ်သီး: ลูกมะเขือเทศ
ခရမ်းသီး: ลูกมะเขือ
ငရုတ်သီး: เม็ดพริก

ငှက်ပျောသီး ผลกล้วย
စပျစ်သီး ผลองุ่น
စပျစ်သီးခြောက် ลูกเกด(องุ่นแห้ง)
စောင်းလျားသီး ผลมะเฟือง
ဆီးသီး ลูกพุทรา
တည်ငင်းသီး ลูกเนียง
ထောပတ်သီး ผลอโวคาโด
ဒူးရင်းသီး ลูกทุเรียน
ဒန့်သလွန်သီး ฝักมะรุม
နာနတ်သီး ผลสับปะรด
နှင်းသီး ผลชมพู่
ပန်းသီး ผลแอปเปิล
ပိန္နဲသီး ลูกขนุน
ဖရဲသီး ผลแตงโม
ဖရုံသီး,ရွှေဖရုံသီး ผลฝักทอง
ဖန်ခါးသီး ลูกสมอ
ဗူးသီး ลูกน้ำเต้า
မရန်းသီး ลูกมะปราง
မင်းကွတ်သီး ผลมังคุด
မန်ကျည်းသီး ฝักมะขาม
ရှောက်ချိုသီး ส้มเชากั๊ตีชนิดหวาน
ရှောက်ချဉ်သီး ส้มเชากั๊ตีชนิดเปรี้ยว
ရှောက်သီး ส้มเชากั๊ตี
လိမ္မော်သီး ผลส้ม
သခွားသီး ผลแตงกวา
သရက်သီး ผลมะม่วง
သီးကင်း,အသီးကင်း ผลไม้แรกผลิ
သံပရာသီး ลูกมะนาวควาย
သံပရိုသီး ลูกมะนาวนมยาน
သဘောသီး ผลมะละกอ
သစ်သီး ผลไม้,ลูกไม้
ဟင်းသီးဟင်းရွက် ฝัก(ฝักกินลูกกินใบ)
အုန်းသီး ลูกมะพร้าว
ညြောသီး ผลน้อยหน่า

ဂေါက်သီး ลูกกอล์ฟ
ကြယ်သီး ลูกกระดุม
နို့သီး หัวนม
နို့သီးခေါင်း หัวนมหลอก(สำหรับเด็ก)
နှုတ်သီး จงอยปาก
မိုးသီး ลูกเห็บ
လက်သီး ลูกกำปั้น
သီးနှံ ผืชผล(ผลและราง)
သီးနှံများကို သိမ်းဆည်းတယ်
เก็บเกี่ยวผืชผล

သီးခြား ɵîjâ ว. แยกต่างหาก yè-k-tà-ŋ-hà-k
ကျနော် သီးခြားအခန်းမှာနေချင်တယ်
ผมอยากอยู่ห้องต่างหาก
သီးခြားပညာရေး
การศึกษาพิเศษ

သီးသန့် ɵîθàñ ว. แยกไว้ yè-k-wáy
သီးသန့်မွေးတယ် เลี้ยงแยกไว้

သုခ ɵùkhà น. สุข sùk บ.
ချမ်းသာသုခနဲ့ ပြည့်ပါစေ
ขอให้เปี่ยมด้วยสุข

သုည ɵoñjà น. ศูนย์,สูญ sṵ-n,sṵ-n บ.
သုညဂဏန်း เลขศูนย์

သုတေသန ɵùteɵəna น. การค้นคว้าวิจัย
ka-n-khón-khwá-wícay บ.
သုတေသနအဖွဲ့
คณะกรรมการค้นคว้าวิจัย
ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာန
กรมค้นคว้าทางโบราณคดี
သုတေသနစာကြည့်တိုက်
หอค้นคว้าเอกสาร
ရှေးဟောင်းသုတေသနပြတိုက်
พิพิธภัณฑ์การค้นคว้าทางโบราณคดี

သူ ɵu น. ผู้,ชาว,คน,ผู้หญิง
phû-,cha-w,khon,phû-ñĭŋ
ကစားသူ ผู้เล่น
နိုင်သူ ผู้ชนะ
ရှုံးသူ ผู้แพ้
သူရဲကောင်း ผู้กล้า,อาชาไนย
ပညာမဲ့သူ ผู้ไร้ปัญญา
အားငယ်သူ ผู้ด้อยกำลังใจ,ผู้อ่อนแอ
ခွင့်မရှိသူ ผู้ไม่มีโอกาส
ကိစ္စမရှိသူ ผู้ไม่มีกิจ
အားကစားဝါသနာပါသူ ผู้สนใจกีฬา
ကြည့်ရှုသူ ผู้ดู,ผู้ชม
တောခိုသွားသူ ผู้หลบหนีเข้าป่า

သူနာပြု พยาบาล
သူနာပြုဆရာမ นางพยาบาล
သူနာပြုအုပ်ကြီး หัวหน้าพยาบาล
သူနာ คนป่วย,คนไข้,คนเจ็บ

ဖျားတဲ့သူ คนเป็นไข้
တယ်လီဖုန်းဆက်သူ พนักงานต่อโทรศัพท์
ရာသီဥတုခန့်မှန်းသူ นักพยากรณ์อากาศ
ကုန်စုံရောင်းသူ คนขายของชำ
သူခိုး ขโมย
ဥပဒေလွန်ကျူးသူ ผู้ละเมิดกฎหมาย
ကြည့်ရှုအုပ်ထိန်းသူ ผู้พิทักษ์รักษา
တရားသူကြီး ผู้พิพากษา
ခိုင်းစေသူ นายจ้าง
ခိုင်းစေခံရသူ ลูกจ้าง
ဝယ်သူ ผู้ซื้อ
ရောင်းသူ ผู้ขาย
မြက်ရိတ်ရောင်းသူ คนเกี่ยวหญ้าขาย
ခရီးသွားသူ นักเดินทาง
ခိုဝင်သူ ผู้สิ้นภัย,ผู้อพยพ
ခိုးဝင်သူ ผู้ลักลอบเข้าเมือง
ကုန်သယ်ဆောင်သူ คนขนของ
လှေပဲ့ကိုင်သူ คนถือท้ายเรือ
လှေခတ်သူ คนพายเรือ
အလည်လာသူ นักท่องเที่ยว, นักทัศนาจร
သူတောင်းစား คนขอทาน
တေးဆိုသူ นักร้อง
တောင်သူလယ်သမား ชาวไร่ชาวนา

မျက်စေ့မမြင်သူ คนตาบอด
စကားမပြောတတ်သူ คนพูดไม่ได้(คนใบ้)
နားမကြားသူ คนหูหนวก
နှုတ်ခမ်းပဲ့သူ คนปากแหว่ง
ကိုယ်ခန္ဓာမစွမ်းမသန်သူ คนพิการ
နေမကောင်းသူ คนไม่สบาย
ဒဏ်ရာရသူ ผู้บาดเจ็บ
ဘီန်းစွဲသူ คนติดฝิ่น
စွဲသူ คนเสพติด

သူတပါး ผู้อื่น
တပါးသူ,အခြားသူ คนอื่น
သူတထူး ผู้อื่น
သူတပါးအိမ် บ้านคนอื่น
ပါဝင်သူ ผู้เข้าร่วม(กิจกรรม)
လေ့လာသူ ผู้ใฝ่รู้,ผู้ทัศนศึกษา
မြေးဖြစ်သူ ผู้เป็นหลาน
ကွယ်လွန်သူ ผู้ล่วงลับ(ผู้ตายจาก)
သူဌေး เศรษฐี
တရုတ်သဌေး เศรษฐีจีน,เถ้าแก่

ကုလားသဌေး เศรษฐีแขก,นายห้าง

လူသူ ผู้คน
နယ်သူ คนท้องถิ่น
ရွာသူကြီး ผู้ใหญ่บ้าน
ရွာသူ หญิงชาวบ้าน
နိုင်ငြားသူ หญิงชาวต่างชาติ

သူငယ် เด็ก
သူငယ်ကလေး เด็กน้อย
သူငယ်ချင်း เพื่อนเกลอ,สหาย
ကျောင်းသူ นักเรียนหญิง
ချစ်သူ คนรัก
မွေးမြူသူ ผู้ให้กำเนิดและฟูมฟัก
ကူညီသူ ผู้ช่วยเหลือ
လှည့်စားသူ คนหลอกลวง,นักต้มตุ๋น
လူပျိုလှည့်သူ คนเจ้าชู้
မယားဦးဆောင်သူ คนเกรงเมีย(เมียขึ้นว่า)
မယားကြောက်သူ คนกลัวเมีย
ရုပ်လှသူ คนรูปงาม
စိတ်လှသူ คนจิตใจงาม
ငွေကြေးချမ်းသာသူ คนร่ำรวยเงินทอง
ငွေကြေးချို့တဲ့သူ คนขัดสนเงินทอง
သူငယ်အိမ် รูม่านตา

သူ ʊu ส. เขา khăw
သူတို့ พวกเขา
သူမ หล่อน(เขาผู้หญิง)
သူ ဆရာဖြစ်တယ် เขาเป็นครู
သူ နာမည် ဘယ်သူလဲ เขาชื่ออะไร
သူ့နာမည် ชื่อของเขา

သူပုန် ðəboñ น. ผู้ก่อการร้าย,กบฏ
phû:kɔ̀:ka:n-rá:y,kabòt

သေ ɵe ก. ตาย ta:y
သေတမ်းစာ หนังสือพินัยกรรม
ကြွက်သေကောင် ซากหนูตาย
အသက်မသေဘူး ไม่เสียชีวิต
လူသေတယ် နာမည်မသေဘူး ตัวตายแต่ชื่อยัง(ตัวตายแต่ชื่อไม่ตาย)
ပန်းသေ กามตายด้าน(สำ.)
သေမင်း ยมราช
ကျိန်းသေ แน่นอน

သေချာ ɵejaˀ ว. แน่นอน nɛ̂ːnɔːn

သွားတာ သေချာလား ไปแน่นอนหรือ
သေချာစွာ อย่างแน่นอน
သေသေချာချာ แน่ๆ
သေသေချာချာလာမယ် จะมาแน่ๆ

သေနတ် ɵənaˀ น. ปืน piːn

သေနတ်တစ်လက် ปืนหนึ่งกระบอก
သေနတ်နဲ့ ခိုနှုတ်ယ် เล็งปืน
သေနတ်ပစ်တာ လွဲတယ် ยิงปืนพลาด

သေသပ် ɵeθaˀ ว. เรียบร้อย,ประณีต
rîap-rɔ́ːy,praníːt
လှပသေသပ် เรียบร้อยงดงาม
မသေမသပ် ไม่เรียบไม่ร้อย
အင်္ကျီဝတ်တာ လှပသေသပ်တယ်
ใส่เสื้อผ้าเรียบร้อยงดงาม

သေး ɵêˊ กช. ยัง yaŋ

မစားသေးဘူး ยังไม่กิน
မဆာသေးဘူး ยังไม่หิว
မသွားချင်သေးဘူး ยังไม่อยากไป
အိမ်ထောင်မကျသေးဘူး ยังไม่ได้แต่งงาน
မိုးမလင်းသေးဘူး ฟ้ายังไม่สว่าง
မိုးရွာသေးတယ် ฝนยังตกอยู่
ပိုအေးသေးတယ် ยังเย็นกว่า
အဖေရှိသေးလား พ่อยังอยู่ไหม
ငွေရှိသေးလား ยังมีเงินไหม
ဘာလို့ချင်သေးသလဲ ยังอยากได้อะไรอีก
ငါးနှစ်ရီထိုးဖို့ ဆယ်မိနစ်လိုသေးတယ်
อีกสิบนาทีจะห้าโมง
တစ်ယောက်လိုသေးတယ်
ยังต้องการอีกหนึ่งคน(ขาดอีกหนึ่งคน)
အိပ်ရေးမဝသေးဘူးလား
นอนหลับยังไม่อิ่มหรือ
အိမ်က ထမင်းစားခဲ့သေးသလား
กินข้าวมาจากบ้านแล้วหรือยัง

သေး ɵêˊ น. เยี่ยว(คำหยาบ) ŋîaw
သေးပေါက် ไปเยี่ยว

သေး ɵêˊ ว. เล็ก lék
သွေးအကြောသေး เส้นเลือดฝอย
အားသေး อ่อนแอ,กำลังน้อย
အားသေးသောအဖွဲ့ พรรคที่อ่อนแอ
အားသေးသောနိုင်ငံ ประเทศที่อ่อนแอ
အိမ်သေး บ้านเล็ก
နှားကပ်သေး ตุ้มหูขนาดเล็ก
အထင်သေးတယ် ดูแคลน

သေးသေး เล็กๆ
လူသေးသေး คนตัวเล็กๆ
အိမ်သေးသေး บ้านหลังเล็กๆ
မြို့သေးသေး เมืองเล็กๆ
နိုင်ငံသေးသေး ประเทศเล็กๆ
စာအုပ်သေးသေး หนังสือเล่มเล็กๆ
မြစ်သေးသေး แม่น้ำสายเล็กๆ
ခွေးသေးသေးလေး หมาตัวเล็กๆ

သဲ ɵɛ̀ น. ทราย saːy
သဲလမ်း ทางทราย
သဲသောင် หาดทราย
သဲပုံစေတီ เจดีย์ทราย

သော ɵɔ̀ สัน. ที่ thìː
လိမ္မာသောသူ ผู้ที่ฉลาด
ပြီးခဲ့သောစာမေးပွဲ การสอบที่ผ่านมา
လှသောမိန်းကလေး เด็กผู้หญิงที่สวย
သွားသောသူ คนที่ไป
မင်္ဂလာရှိသောနေ့ပါ။ สวัสดี(วันที่มีมงคล)
များသောအားဖြင့် โดยส่วนมาก

သောကြာ ɵɔ̀ʔja น. ศุกร์ sùk
သောကြာနေ့ วันศุกร์
သောကြာဂြိုဟ် ดาวศุกร์

သောကြောင့် ɵɔ̀jɔ̀ɲ̃,ðɔ̀jɔ̀ɲ̃ สัน. เพราะ phrɔ́ʔ
အရသာခံသောကြောင့် ထွေးထုတ်လိုက်၏
ถุยทิ้งไปเพราะรสขม
အိတ်သည် အလွန်လေးသောကြောင့်
- သူမသယ်နိုင်ပေ
เขาขนไปไม่ไหวเพราะถุงหนักเกินไป

သော့ ɵɔ̀ น. กุญแจ,ลูกกุญแจ
kun-cɛ̀ː,lûːk-kun-cɛ̀ː
သော့ခတ်တယ် สั่นกุญแจ(ใส่กุญแจ)
သော့ခလောက် แม่กุญแจ
အခန်းသော့ กุญแจห้อง
ကားသော့ กุญแจรถ
သော့တွဲ พวงกุญแจ

သော် ခ၁ သိန. ครั้นเมื่อ khrán-mîa
မိုးလင်းသော် ครั้นเมื่อฟ้าสว่าง
တောတန်းအစပ်သို့ရောက်သော် ครั้นเมื่อมาถึงริมแนวป่า
နံနက်မိုးလင်းသော် သူသည် ခရီးထွက်၏ ครั้นเมื่อฟ้าสว่างยามเช้า เขาจึงออกเดินทาง
တစ်ချောင်းစီသို့သော် ကျိုးနွံ့ပ်သည် ครั้นเมื่อหักทีละท่อน ก็สามารถหักได้

သော်လည်း ခ်ာlê သိန. แม้ว่า..ก็ตาม
mɛ̀-wâ-..kɔ̀ta-m
သော်လည်းကောင်း ก็ดี,ก็ตามที
ငွေမရသော်လည်း แม้ว่าไม่ได้เงินก็ตาม
ကူညီရန်တောင်းဆိုသော်လည်း မကူညီပါ ไม่ช่วยแม้ว่าจะขอร้องให้ช่วย
ဤသစ်ပင်သည် ပေါက်ခါစဖြစ်သော်လည်း - ခိုးလွန်းလှ၏ ต้นไม้นี้แม้ว่าจะเพิ่งงอกก็ตามแต่ขมมาก

သံ ခañ น. เหล็ก lèk
သံဆိုင် ร้านขายเหล็ก
သံလှောင် กรงขัง,ตะราง
သံလှောင်အိမ် คุกตะราง
သံလမ်း รางรถไฟ(ทางเหล็ก)
သံကြိုး โซ่
သံမြင်းခွာ เกือกม้า
သံပန်း เหล็กดัด(ติดบานประตู หน้าต่าง)
သံချောင်း ตะปู
သံလက် เกรียง(สำหรับโปกปูน)
သံညှပ် คีบตัก(แบบหนีบ)
သံတံခါး ประตูเหล็ก
သံတိုင် เสาเหล็ก
သံချေး สนิมเหล็ก,ขี้สนิม
သံခေတ် ยุคเหล็ก

သံ ခañ น. ทูต,นักการทูต thû-t,nák-kaɴ-thû-t
သံအမတ်ကြီး เอกอัครราชทูต
သံဝန်ထမ်း ราชทูต
စစ်သံ ทูตทหาร
သံရုံး สถานทูต
ယိုးဒယားသံရုံး สถานทูตไทย
အမေရိကန်သံရုံး สถานทูตอเมริกัน
မြန်မာသံရုံး สถานทูตพม่า

သံ,အသံ ခañ,ʔခañ น. เสียง sìaŋ
သေနတ်သံ เสียงปืน
ခြေသံ เสียงฝีเท้า
လက်ခုပ်သံ เสียงตบมือ
တေးသံ เสียงเพลง
နှာသံ เสียงนาสิก (เสียงขึ้นจมูก)
ငိုသံ เสียงร้องไห้
အော်သံ เสียงร้อง,เสียงเอ็น
နွှူးသံ เสียงปลุก
နွှူးစက်သံ เสียงนาฬิกาปลุก
ပြောသံကြား ข่าวลือ
ခွေးဟောင်သံ เสียงหมาเห่า
ကြက်တွန်သံ เสียงไก่ขัน
ကျီးအော်သံ เสียงการ้อง
တကြော်ကြော်ခေါသံ เสียงตะโกนเรียก
တကျိကျိမြည်သံ เสียงออดแอด
သံသေးသံကြောင် เสียงเล็กเสียงน้อย
သံသေးသံကြောင်စကားပြောတယ် พูดเสียงเสียงเล็กเสียงน้อย

သံကြိုး สายโทรเลข
သံကြိုးစာ โทรเลข(หนังสือ)

သံချပ် ခañjaˀ น. เกราะ,ชุดเกราะ krɔ̀ʔ,chút-krɔ̀ʔ
သံချပ်အင်္ကျီ เสื้อเกราะ
သံချပ်ကာကား รถหุ้มเกาะ
သံချပ်ကာယာဉ် ยานเกราะ

သံချပ် ခañjaˀ น. การชับกลอน kaɴ-khàp-klɔ̀n
တေးသံချပ် เพลงกลอน
သံချပ်ထိုးတယ် ว่ากลอน,กระทุ้งกลอน

သံပရာ ခañbəya น. มะนาว,มะนาวควาย manaɴ-w, manaɴ-khwaɴ-y
သံပရာသီး ผลมะนาว
သံပရာခွဉ်ထုပ် หมวกทรงมะนาว (หมวกอย่างของมุสลิม)

သံပရိ ခañbəyo น. มะนาวนมยาน manaɴ-no-m-yaɴ

သံယောဇဉ် ခañyɔ̀ziñ น. ความผูกพัน khwaɴ-phù-k-phan น.

သံယောဇဉ်ရှိတယ် မိတ်ဆွေဖြစ်သည်

သံသယ θaɰ̃θəyà n. ความสงสัย
khwa:m-sɔ̆ŋ-saɰ̆ n.
သံသယဖြစ်စရာ น่าสงสัย

သို့ θò v. ยังที่ yaŋ-thi:
မြို့သို့ သွားသည် ไปยังในเมือง
ရေတံခွန်သို့သွားသည် ไปยังน้ำตก
တောထဲသို့ ဝင်လာသည် เข้ามายังในป่า
အိမ်သို့ သွားသည် ไปยังที่บ้าน
အိမ်သာသို့ (ทางไป)ยังห้องน้ำ
ဘုရားပွဲသို့ လာချင်သည်
อยากมายังที่งานวัด
ပြိုင်ပွဲနေ့သို့ ရောက်လာခဲ့သည်
วันแข่งขันมาถึงแล้ว
မိုးများမြေပြင်ဆီသို့ ကျဆင်းလာသည်
ฝนตกลงมายังพื้นดิน

သို့ θò a. อย่างนั้น ya:ŋ-nán
ဤသို့နှင့် ด้วยเหตุนั้น,ดังนั้น
သို့တိုင်အောင် ตามนั้น
သူတို့ ကျွန်တော်ကို သိပ်ချစ်ကြသည်
- သို့တိုင်အောင် ကျွန်တော်မယွဲ့ဘူး
แม้พวกเขารักผมมากแต่ว่าผมก็ไม่สุขใจ

သို့မဟုတ် θòməhoʔ สัน. หรือไม่ก็, ไม่เช่นนั้นก็
ri:-maɰ̆-kɔ̀,maɰ̆-chên-nán-kɔ̀
มักพูดว่า သို့မို့ หรือ နို့.မို့.
လင် သို့မဟုတ် မယားသွားရမယ်
ผัวหรือไม่ก็เมียจะต้องไป
မြန်မာပြည် သို့မဟုတ် တရုတ်ပြည်သွားမယ်
จะไปประเทศพม่าหรือไม่ก็ประเทศจีน

သို့ရာတွင် θòyadwiɰ̃ สัน. แต่กระนั้น tè:-kranán
သို့ရာတွင် မည်သူမှ မတွေ့ဘူး
แต่กระนั้นก็ไม่พบใครสักคน

သို့သော် θòθɔ̀ สัน. แม้ว่า..แต่ mé:wà:..tè:
မသွားချင်သို့သော် သွားရမည်
แม้ว่าไม่อยากไป แต่ก็ต้องไป
တဆေးကိုက်ဖြတ်သည်သို့သော် မပြတ်ဘူး
แม้จะกัดเต็มแรงให้ขาด แต่ก็ไม่ขาด

သို့ θò n. แกะ kè?
သို့မွေး ขนแกะ
သို့မွေးဦးထုပ် หมวกขนแกะ

သို့ θò v. บูด bù:t
ထမင်းသို့တယ် ข้าวบูด
ဟင်းသို့တယ် แกงบูด
အစားအသောက်တွေ သို့ကုန်ပြီ
อาหารบูดหมดแล้ว
မျက်နှာရှုသို့သို့
หน้าบูดบึ้ง,หน้าถมึงทึง

သက်,အသက် θɛʔ,ʔəθɛʔ n. ลมหายใจ,ชีวิต,อายุ
lom-hă:y-cay,chi:wí:t,ʔa:yúʔ
သက်မချ ถอนหายใจเฮือกใหญ่
သက်ပြင်းချတယ် ถอนหายใจเฮือก
သက်ဝင် มีชีวิตชีวา
သက်ရှိသက်မဲ့ สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต
သက်စောင့်ဓာတ် วิตามิน(ธาตุเผ้าชีวิต)
အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ มีอายุเท่าไรแล้ว

သက်တမ်း อายุขัย
ကမ္ဘာ့သက်တမ်း อายุขัยของโลก
သက်တမ်းရှည်တယ် อายุยืนยาว
အခု လူသက်တမ်း ဘယ်လောက်ရှိလဲ
เดี๋ยวนี้อายุขัยของคน(มี)เท่าไร
ဒီအိမ်သက်တမ်း ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ
บ้านนี้มีอายุนานเท่าไรแล้ว
ယိုးဒယားနိုင်ငံသက်တမ်း
- ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ
ประเทศไทยมีอายุเท่าไรแล้ว

ဈေးနှုန်းသက်သာတယ် ยังราย่อมเยา
ဈေးသက်သာတယ် ราคาถูก

သက်သာ สะดวกสบาย,ดีขึ้น,ราคาถูก
သက်သာစွာ อย่างสบายๆ(ง่ายดาย)
သက်သာခြင်း ความสบาย
သက်သာမှု ความสะดวกสบาย
အလုပ်သက်သာ งานสบายๆ
အဖျားသက်သာတယ် ไข้ดีขึ้น

သက်သောင့်သက်သာ สะดวกสบาย,สุขสบาย
သက်သောင့်သက်သာ နေနိုင်မယ့်နေရာ
สถานที่ที่สามารถจะอยู่ได้อย่างสุขสบาย
တစ်နေ့ကုန် ပစ္စည်းတွေ သယ်ဟယ်ချဟယ်နဲ့

- မသက်သာပါဘူးဗျာ
ไม่สะดวกสบายที่จะขนวางสินค้าตลอดวัน

သက္ကရာဇ် ðəgəyí น. ศักราช sàk-karàːt
သာသနာသက္ကရာဇ် พุทธศักราช
ကောဇာသက္ကရာဇ် จุลศักราช
ခရစ်သက္ကရာဇ် คริสตศักราช

သက္ကလတ် ðəgəlaʔ น. สักหลาด sàk-kalàːt ป.

သက်တံ ɵɛʔtañ น. รุ้งกินน้ำ rúŋ-kin-náːm

သက်တန့် ɵɛʔtàñ น. งูสวัด ŋuː-sawàt
ဂူ စက်တန့်
သက်တန့်ရောဂါ โรคงูสวัด

သက်သေ ɵɛʔɵe น. พยาน phayaːn
သက်သေခံပစ္စည်း พยานสิ่งของ,หลักฐาน
အမြင်သက်သေ ประจักษ์พยาน

သက်သက် ɵɛʔɵɛʔ ว. จงใจ coŋ-caŋ
သူသက်သက်ရန်စတာပဲ
เขาจงใจก่อการวิวาท
သက်သက်မဲ့
ไม่จงใจ,ไร้มูลเหตุ
သက်သက်မဲ့ လာတယ်
มาอย่างไม่จงใจ(ไม่มีธุระอะไร)
သက်သက်မဲ့ ပြောတယ်
พูดอย่างไม่จงใจ(ไม่มีเจตนาอะไร)
သက်သက်မဲ့ လုပ်တယ်
ทำอย่างไม่จงใจ

သုက် ɵoʔ น. อสุจิ,น้ำกาม ʔəsùciʔ,náːm-kaːm
သုက်ရည်,သုက်သွေး น้ำอสุจิ

သောက် ɵɔʔ ก. สูบ sùːp
စီးကရက်သောက်တယ် สูบบุหรี่ซิกาแรต
ဆေးလိပ်သောက်တယ် สูบบุหรี่
ဘိန်းသောက်တယ် สูบฝิ่น
ဆေးလိပ် မသောက်ပါနဲ့ โปรดอย่าสูบบุหรี่
ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုပါ ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่

သောက် ɵɔʔ ก. ดื่ม,ชด diːm,sót
သောက်ရေ น้ำดื่ม
သောက်စရာ เครื่องดื่ม
ဆေးသောက်တယ် ดื่มยา
ရေနွေးသောက်တယ် ดื่มน้ำอุ่น
ဆန်ပြုတ်သောက်တယ် กิน(ชด)ข้าวต้ม
စားသောက်ဆိုင် ร้านอาหาร(ร้านกินดื่ม)
မိုးသောက်ချိန် เวลารุ่งอรุณ

သိုက် ɵaiʔ น. ขุมทรัพย์ khŭm-sáp
သိုက်တူးတယ် ขุดขุมทรัพย์
သိုက်စာ ลายแทงขุมทรัพย์
သိုက်စောင့် เทพนัตเฝ้าขุมทรัพย์
သိုက်ဆရာ,သိုက်တူးဆရာ
นักล่าขุมทรัพย์(มีเวทมนต์)

သိုက် ɵaiʔ น. พวก,กลุ่ม,ฝูง phûak,klùm,fùːŋ
ကျွန်တော်တို့တစ်သိုက် พวกเราทั้งกลุ่ม
လူတစ်သိုက် คนกลุ่มหนึ่ง
လူသိုက် กลุ่มคน
ငှက်တစ်သိုက် นกฝูงหนึ่ง
ဘဲတစ်သိုက် เป็ดฝูงหนึ่ง

သိုက်,အသိုက် ɵaiʔ,ʔəɵaiʔ น. รัง raŋ
ငှက်သိုက် รังนก

သင် ɵiñ ก. เรียน,สอน rian,sɔ̆ːn
ပညာသင်ပေးတယ် สอนหนังสือ
ငါ့ကို သင်ပေးပါ โปรดสอนฉัน
လေ့လာသင် ศึกษาเรียนรู้
သင်ပြသူ ผู้สอน
သင်ယူသူ ผู้เรียน
ဂီတာတီးသင်တယ် เรียนดีดกีตาร์
သီချင်းဆိုသင်တယ် เรียนร้องเพลง
ဂျပန်စကားသင်တယ် เรียนภาษาญี่ปุ่น
ကားမောင်းသင်တယ် เรียนขับรถ
အပ်ချုပ်သင်တယ် เรียนเย็บผ้า
နာရီပြင်သင်တယ် เรียนซ่อมนาฬิกา
ရေကူးသင်တယ် เรียนว่ายน้ำ

စာသင် สอนหนังสือ,เรียนหนังสือ
စာသင်ကျောင်း โรงเรียน
စာသင်ဆရာ ครู

သင်ခန်းစာ บทเรียน
လက်တွေ့ သင်ခန်းစာပေးတယ်
ให้พบบทเรียนด้วยตนเอง
သင်ခန်းစာရတယ်

ได้รับบทเรียน(จากประสบการณ์)
သင်ခန်းစာယူတယ်
เอาเป็นบทเรียน

သင် əiñ ก. ลอก lɔ̂ːk
အခွံ သင်တယ် ลอกเปลือกออก
ဟင်းရွက် သင်တယ် ลอกใบผักออก
မြက်သင်တယ် ถางหญ้าให้เตียน

သင် əiñ น. กก kòk
သင်ဖျာ,သင်ဖြူး เสื่อกก

သင် əiñ ส. ท่าน,คุณ thân,khun
သင့်ရဲ့ ของคุณ

သင်္ကေတ əiñketà น. สังเกต,เครื่องหมาย
sáŋ-kèːt,khrîaŋ-mǎːŋ บ.
အမှတ်သင်္ကေတ เครื่องหมายชี้บอก, เครื่องสังเกต
လမ်းသင်္ကေတ เครื่องหมายจราจร, จุดสังเกตบนเส้นทาง
ဂီတသင်္ကေတ โน้ตดนตรี

သင်္ကန်း əiñgâñ น. จีวร ciːwɔ̀ːn
ဖဲသင်္ကန်း จีวรผ้าแพร
ရွှေသင်္ကန်း จีวรทอง
သင်္ကန်းရုံတယ် ห่มคลุมจีวร
သင်္ကန်းရှန်းတယ် ห่มจีวรพาดเฉียง

သင်္ကြန် əiñjaiñ,ðəjaiñ น. สงกรานต์ sɔ̀ŋ-kraːn ส.
သင်္ကြန်နေ့ วันสงกรานต์
မဟာသင်္ကြန် มหาสงกรานต์
အတာသင်္ကြန် ตรุษสงกรานต์
သင်္ကြန်အကြိုနေ့ วันเตรียมกรานต์
သင်္ကြန်အကျနေ့ วันมหาสงกรานต์
သင်္ကြန်အကြတ်နေ့ วันเนา
သင်္ကြန်အတက်နေ့ วันเถลิงศก
သင်္ကြန်ထမင်း ข้าวแช่
သင်္ကြန်ပန်း ดอกไม้สงกรานต์ (เช่น ดอกประดู่)

သင်္ချာ əiñcha น. การคำนวณ,ตัวเลข
kaːn-khaːm-nuan,tua-lêːk บ.
သင်္ချာတွက်တယ် คิดเลข,คำนวณเลข
ဂဏန်းသင်္ချာ การคำนวณตัวเลข(คณิตศาสตร์)

သင်္ချိုင်း əiñjaiñ น. สุสาน,ป่าช้า sùsǎːn,pàːchâː
သင်္ချိုင်းမြေ ลานป่าช้า,สุสาน
သင်္ချိုင်းကုန်း เนินหลุมศพ
သင်္ချိုင်းဂူ หลุมฝังศพ,ฮวงซุ้ย

သင်္ဂြိုဟ် əiñjo ก. ปลงศพ ploŋ-sòp ส.
မီးသင်္ဂြိုဟ်တယ် ประชุมเพลิง
မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ် ฝังศพ
အသုဘမီးသင်္ဂြိုဟ် ฌาปนกิจศพ

သင်တိုင်း əiñdâiñ น. เสื้อสวมหัว sîa-sŭaːm-hŭa (เสื้ออย่างที่กะเหรี่ยงใส่)

သင်တုန်းဓလေ့ əiñdòñdâ น. มีดพับ miːt-pháp (ใช้โกนหนวดเครา)

သင်ပုန်း əiñbòñ น. กระดาน kradaːn
ကျောက်သင်ပုန်း กระดานชนวน
ကျောက်သင်ပုန်းကြီး กระดานดำ

သင်္ဘော əiñbɔ̀ น. เรือกล,เรือยนต์ riaːkon,riaːyon
ဆွဲသင်္ဘော เรือลากจูง
မီးသင်္ဘော เรือกลไฟ
ခရီးသည်တင်သင်္ဘော เรือบรรทุกผู้โดยสาร
ကုန်တင်သင်္ဘော เรือบรรทุกสินค้า
ဆီတင်သင်္ဘော เรือบรรทุกน้ำมัน
သမုဒ္ဒရာသွားသင်္ဘော เรือเดินสมุทร
သင်္ဘောခန်း ห้องเคบินในเรือ

သင်္ဘော əiñbɔ̀ðì น. มะละกอ málákɔ̀ː
သင်္ဘောသီး ลูกมะละกอ
သင်္ဘောအဖိုပင် ต้นมะละกอตัวผู้
သင်္ဘောသီးသုပ် มะละกอยำ
သင်္ဘောသီးဖျော်ရည် น้ำมะละกอปั่น

သင်္ဘောမဲဇလီ əiñbɔ̀mɛ̂zəli น. ชุมเห็ดเทศ chum-hèt-thêːt บางทีเรียกว่า မဲဇလီကြီး mɛ̂zəliʤì

သင့် əiñ ก. ประสบ prasòp
ဘေးသင့်တယ် ประสบภัย
အံ့အားသင့်သွားတယ် ประสบกับความประหลาดใจ
လေသင့်တယ် โดนลม,ตรงทางลม

သင့် ɵiñ ကဗ. ควร,สมควร,เหมาะสม
khuan,sŏm-khuan,mɛ̀ʔ-sŏm
သွားသင့်ပါတယ် ควรไป
မစားသင့်ဘူး ไม่ควรกิน
မသေသင့်ဘူး ไม่สมควรตาย,ไม่น่าตาย
အရွယ်သင့်တယ် สิ่งวัยอันสมควร
ရှောင်သင့်တယ် ควรเลี่ยง
ကျသင့်တာ ပေးပါ့မယ်
จะจ่ายให้ตามสมควร
သင့်မည်ထင်သောအမည်
ชื่อที่คิดว่าจะเหมาะสม

သင့်လျော်,သင့်တော် เหมาะสม
ကိုနီနဲ့မဖြူကိုပေးစားရင် သင့်လျော်မယ်
หากโกนีและมะผยูแต่งงานกันก็จะเหมาะสม

အဆင်သင့် พอเหมาะ,พอดี,ลงตัว
အင်္ကျီဝတ်လို့ အဆင်သင့်တယ်
ใส่เสื้อได้พอเหมาะ
စားလို့ အဆင်သင့်တယ်
พอกินได้,กินดี
စားတာ အဆင်မသင့်ဘူး
กินไม่ลง
ထမင်းအဆင်သင့်ဖြစ်ပြီ
ข้าวเรียบร้อยแล้ว(พร้อมกินได้)
ထမင်းစားတာနဲ့ မိုးရွာတာနဲ့အဆင်သင့်ပဲ
ฝนตกพอดีขณะที่กินข้าว
အဖေအိမ်ပြန်ချိန်နဲ့ ထမင်းချက်ပြီးတာနဲ့
- အဆင်သင့်ပဲ
เวลาที่พ่อกลับบ้านพอดีกับเวลาที่หุงข้าวเสร็จ

သင်း ɵiñ ก. โชย(กลิ่น),ส่ง(กลิ่น) cho:ŋ,sòŋ
အနှံသင်းတယ် โชยกลิ่น
မကောင်းသတင်း သင်းတယ်
ข่าวไม่ดีโชยกลิ่น

သင်း ɵiñ ก. ตอน tɔ:n
နွားသင်းတယ် ตอนวัว
မြို့အောင် သင်းတယ် ตอนให้เป็นหมัน

သင်းပိုင် ɵiñbaiñ น. สบง sabòŋ ม.

သောင် ɵɔñ น. หาด hà:t
သဲသောင် หาดทราย
သဲသောင်ကမ်း ริมหาดทราย
သောင်ကမ်းစပ် ริมชายหาด
သောင်တူးသင်္ဘော เรือขุดหาด
သောင်တင်တယ် เกยหาด,เกยตื้น
ရေဝတီမြစ်မှာ သောင်ထွန်းတယ်
หาดโผล่ขึ้นมาในแม่น้ำเอราวดี

သောင်း ɵɔñ น. หมื่น mɛ̀:n
ငွေတစ်သောင်း เงินหนึ่งหมื่น

သောင်းကျန်း ɵɔñjàñ ก. ก่อกวน,รบกวน kɔ̀:-kuan, rɔ́p-kuan (ก่อความเดือดร้อน,ก่อจราจล)
ဓားပြတွေသောင်းကျန်းနေသည်
พวกโจรก่อกวนอยู่
သောင်းကျန်းနေသောမိကျောင်း
จระเข้ที่ออกมารบกวน
သောင်းကျန်းသူ
ผู้ก่อกวน,ผู้ก่อความไม่สงบ,ผู้ก่อจราจล

သောင်းသောင်းဖြဖြ ɵɔñðɔñphyàbyà ว.
อย่างพร้อมพรั่ง yà:ŋ-phrɔ́:m-phrâŋ
သောင်းသောင်းဖြဖြ ကြိုဆိုကြသည်
ต้อนรับกันอย่างพร้อมพรั่ง

သိုင်း ɵâiñ ก. รัด,โอบ rát,ʔò:p
ကြိုးသိုင်းဖိနပ် รองเท้ารัดส้น
မေးသိုင်းကြိုး สายรัดคาง(เช่นที่หมวก)
သိုင်းဖက်တယ် โอบกอด(หลัง,ไหล่)

သိုင်း ɵâiñ น. ศิลปะการต่อสู้
sĭn-lapàʔ-ka:n-tɔ̀:sù:
သိုင်းဆရာ ครูสอนศิลปะการต่อสู้
သိုင်းပညာ วิชาศิลปะการต่อสู้
သိုင်းသမား นักฝึนดาบ
ဓားသိုင်း วิชาฝึนดาบ
သိုင်းသင်တန်းကျောင်း
โรงเรียนสอนศิลปะการต่อสู้
သိုင်းစာအုပ် หนังสือวิชาการต่อสู้

သစ် ɵiʔ น. เสือดาว sĭa-da:w
ကျားသစ် เสือดาว

သစ် ɵiʔ น. ไม้ máy
သစ်ပင် ต้นไม้
သစ်ကိုင်း กิ่งไม้
သစ်ရွက် ใบไม้

သစ်ဧး ยางไม้
သစ်သဳး เนื้อไม้
သစ်ခေါင်း โพรงต้นไม้
သစ်သီး ผลไม้,ลูกไม้
သစ်ဥသစ်ဖု หน่อ,หัว
ကျွန်းသစ် ไม้สัก
သစ်တုံးကြီး ท่อนไม้ใหญ่,ซุง
သစ်ခွပန်း ดอกกล้วยไม้
သစ်သဳးရုပ် ตุ๊กตาไม้
သစ်ခုတ်သမဳး คนตัดฟืน

သစ် θiˀ ว. ใหม่ mày

နှစ်သစ် ปีใหม่
မြို့သစ် เมืองใหม่
နာမည်သစ် ชื่อใหม่
စက်ဘီးသစ် จักรยานคันใหม่
ရွက်သစ် ใบ(ไม้)ใหม่
ကျောင်းသဳးသစ် นักเรียนใหม่
လွယ်အိတ်သစ် ย่ามใบใหม่
မျက်နှာသစ် ล้างหน้า(หน้าใหม่)

သစ်ကုလားဆုတ် θiˀkəlâʔoˀ น. ชีราฟ yi-ráp

သစ်ကြုပိုး θiˀjəbô น. อบเชย ʔòp-chəy

သစ္စာ θiˀsa น. ความซื่อสัตย์,สัจจะ
khwa-sì-sàt,sàt-càʔ น.
သစ္စာကိုထိန်းပါ จงรักษาสัจจะ
သစ္စာမရှိဘူး ไม่มีความซื่อสัตย์
အချစ်သစ္စာ ความซื่อสัตย์ในความรัก
သစ္စာဖောက်တယ် ทำลายสัจจะ,ทรยศ
သစ္စာဖောက်သူ ผู้ทรยศ(ผู้ทำลายสัจจะ)
သစ္စာမဲ့ ไร้สัจจะ
သစ္စာမဲ့သောလူ ผู้ที่ไร้สัจจะ

သစ်တော် θiˀtɔ น. แพร่,สาลี่ phɛ,sà-lîː
သစ်တော်သီး ลูกแพร่,ผลสาลี่

သစ်တို θiˀto น. กระท้อน,สะท้อน kra-thɔ́n,sa-thɔ́n
သစ်တိုသီး ผลกระท้อน

သစ်တောက်ခွက် θiˀtɔˀkʰwɛˀ น. นกหัวขวาน
nók-hŭa-khwăn
เรียกอีกว่า ခေါက်ရှာခွက် หรือ တောက်ရှာခွက်

သည် θɛ,θɛ,θi,θi น. ผู้,คน,ชาว phûː,khon,chaːw
ဈေးသည် พ่อค้า,คนขายของ(ในตลาด)
ကုန်သည် คนขายสินค้า
ကုန်စုံသည် พ่อค้าของชำ
ဟင်းရွက်သည် คนขายผัก
မုန့်သည် คนขายขนม
အင်္ကြျီသည် คนขายของทอด
ဖောက်သည် ลูกค้าประจำ
တံငါသည် ชาวประมง
တံငါသည်မ หญิงชาวประมง
ပန်းသည် คนขายดอกไม้
ဖာသည် โสเภณี,กะหรี่
အနှိပ်သည် หมอนวด
လက်သည် หมอตำแย
ခဝါသည် คนซักรีด
ဒုက္ခသည် คนทุกข์ยาก,ผู้อพยพ,ผู้ลี้ภัย
ရောဂါသည် คนขี้โรค
ခရီးသည် คนเดินทาง,นักเดินทาง
အဝင်ခရီးသည် ผู้เดินทางขาเข้า
အထွက်ခရီးသည် ผู้เดินทางขาออก
ဧည့်သည် ผู้มาเยือน,แขก
ဥပုသ်သည် ผู้ถือศีลอุโบสถ

သည် θi ป. (ประธานการก)
ใช้ในภาษาแบบแผน เทียบได้กับ က
သူသည် လာမည် เขาจะมา
ကြက်များသည် ခရုခွံမှုန့်များကို နှစ်သက်သည်
ไก่ทั้งหลายชื่นชอบผงเปลือกหอย

သည် θi ป. (กริยาปัจจัย)
กริยาปัจจัยในภาษาแบบแผน เทียบได้กับ တယ်
သွားသည် ไป
ထူသည် หนา,ทึบ

သည် θi ว. นี่,นี้ nîː,níː
ใช้ในภาษาแบบแผน เทียบได้กับ ဒီ
သည်နေ့ วันนี้
သည်မှာ ที่นี่
သည်ဝါပုလေ့ หมาป่าตัวนี้
သည်ကျဲစေ့တွေ เมล็ดข้าวสาลีทั้งหลายนี้
သည်နေရာ สถานที่นี้
ဟိုဝင်သည်ထွက် เข้าโน่นออกนี่
အဲသည်အကောင် เจ้าหมอนี่

သည်လို อย่างนี้

သည်လိုလုပ် ทำอย่างนี้
သည်လိုဆိုရင် ถ้าว่าอย่างนี้,ถ้าอย่างนั้น

သည့် ဝဲ ဆိ. ที่ thîː
อาจใช้ သော เทียบได้กับ တဲ့ ในภาษาพูด
မုန့်ထည့်သည့်ခြင်း ชะลอม(ตะกร้า)ใส่ขนม

သည်း ဝဲ ပ. เล็บ lép
လက်သည်း เล็บมือ
လက်သည်းခွံ เล็บมือ
ခြေသည်း เล็บเท้า

သည်း ဝဲ,ဝီ ว. แรง,รุนแรง reːŋ,run-reːŋ
မိုးသည်းတယ် ฝนตกหนัก
ရောဂါသည်းတယ် โรครุนแรงขึ้น
သည်းထန် รุนแรง,หนัก
မိုးသည်းထန်ရွာတယ်
ฝนตกหนักรุนแรง
သည်းထန်စွာငိုတယ်
ร้องไห้จ้า

သည်းခံ ဝိkhañ ก. อดทน,อดกลั้น,ระงับ
ʔòt-thon,ʔòt-klán,ráŋáp
သည်းခံပါ โปรดอดทน
အရာရာတွင် သည်းခံခြင်း อดทนในสิ่งต่างๆ
သည်းခံခြင်း ความอดทน
သည်းမခံခြင်း ความไม่อดทน
ဟွန်းတီးခြင်း သည်းခံပါ โปรดงดปีบแตร
အလှူခံခြင်းသည်းခံပါ
งดการขอรับบริจาค

သည်းခြေ ဝိje,ဝဲje น. ตี,ถุงน้ำดี
diː,thŭŋ-náːm-diː
သည်းခြေရည် น้ำดี
သည်းခြေအိတ် ถุงน้ำดี
သည်းခြေကြိုက်ပဲ เป็นของถูกใจ
သည်းခြေပွက် เสียสติ,วิปลาส

သဏ္ဌာန် ðədañ น. รูปทรง,รูปสัณฐาน rúːp-soŋ, rúːp-sán-thàːn น.
မည်းမည်းသဏ္ဌာန် ลักษณะดำๆ
လရဲ့ပုံသဏ္ဌာန် รูปทรงของดวงจันทร์
ရဟန်းသဏ္ဌာန်တော် ท่าทางอย่างพระสงฆ์
ဘုရားသဏ္ဌာန်တော် လုပ်တယ်
ทำท่าทางอย่างพระพุทธเจ้า

သတ် ဝa˚ ก. ฆ่า khâː
အရှိန်သတ်တယ် ฆ่าความเร็ว(หยุดรถ)
အချိန်သတ်တယ် จำกัดเวลา
စက်သတ်တယ် ตัดเครื่องยนต์
သတ်ဖြတ် ฆ่าฟัน

ကန့်သတ် จำกัด
အရှိန်ကန့်သတ်တယ် จำกัดความเร็ว
ကန့်သတ်နှုန်း อัตรากำหนด
ကန့်သတ်ဈေးနှုန်း ราคาควบคุม
ကန့်သတ်မဲ့ ไม่จำกัด

သတ်မှတ် ตัดสิน,ชี้ขาด
ပူးတွဲဝိုလ်အဖြစ် သတ်မှတ်ပါသည်
ตัดสินให้เป็นผู้ชนะร่วมกัน

သတ္တမ ဝa˚təmà น. ที่เจ็ด thîː-cèt บ.
သတ္တမတန်း ชั้นเรียนชั้นที่เจ็ด

သတ္တဝါ ðədəwa น. สัตว์ sàt บ.
ကုန်းနေသတ္တဝါ สัตว์บก
ရေနေသတ္တဝါ สัตว์น้ำ
တွားသွားသတ္တဝါ สัตว์เลื้อยคลาน
နို့တိုက်သတ္တဝါ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

သတ္တိ ဝa˚tì น. ความแก่งกล้า khwaːm-kèŋ-klâː
သတ္တိရှိသူ ผู้แก่งกล้า
သတ္တိကောင်းလိုက်တာ แก่งกล้าจังเลย

သတ္တု ဝa˚tù น. โลหะ(อะลูมิเนียม),แร่ loːhàʔ,réː
သတ္တုဆိုင် ปิ่นโตอะลูมิเนียม
သတ္တုထည် เครื่องอะลูมิเนียม
သတ္တုဓာတ် แร่เหล็ก
သတ္တုဆာ ကလောแร่

သတ်သတ် ဝa˚ဝa˚ ว. ตามลำพัง(ต่างหาก)
taʔ-laʔ-phaŋ
သတ်သတ်စားကြတယ် กินกันตามลำพัง, ต่างคนต่างกิน
သတ်သတ်သွားတယ် ไปตามลำพัง
သတ်သတ်နေတယ် อยู่ตามลำพัง

သုတ် ဝo˚ ก. เช็ด,ถู,ป้าย,ทา
chét,thŭˑ,pâːɰ,thaː

စၢးပွဲသုတ်တယ် ဖြတ်တောင်း
မှန်သုတ်တယ် ဖြတ်ကระจก
ရေသုတ်တယ် ဖြတ်น้ำ
မျက်ခွေးသုတ်တယ် ဖြတ်ပို့တာ
ထောပတ်သုတ်တယ် ทาเนย
ဆေးသုတ်တယ် ทาสี
ကော်သုတ်တယ် ป้ายกาว,ทากาว
မျက်နှာ အိုးမဲ သုတ်တယ် ป้ายเขม่าก้นหม้อที่หน้า, ใส่ร้ายป้ายสี,ทำให้เสียหน้า

သုတ်စရာ ที่เช็ด
လက်သုတ် เช็ดมือ,ผ้าเช็ดมือ
မျက်နှာသုတ်ပဝါ ผ้าเช็ดหน้า
ပေါင်မုန့်ယိုသုတ် ขนมปังทาแยม
ဖုန်သုတ်စရာ ที่ปัดฝุ่น

သုတ်သင် กวาดล้าง,กำจัด,ขจัด
အညစ်အကြေးကို သုတ်သင်တယ်
ขจัดความสกปรก
ရန်သူများကို သုတ်သင်တယ်
กวาดล้างศัตรู
ယင်ကို သုတ်သင်တယ်
กำจัดแมลงวัน

သုတ် ၀၀̂ ၁. ခ้าว,เผ่นข้าว ʔâ-w,phèn-ʔâ-w
သုတ်ခြေတင် จ้ำข้าว
အလစ်သုတ်သွားတယ် เล็ดลอดไปข้าวๆ
ခပ်သုတ်သုတ် ခရီးနှင်ရတယ်
เดินสาวเท้าจ้ำข้าวไป
ခပ်သုတ်သုတ်လျှောက်လာတယ်
เดินจ้ำข้าวมา

သေတ္တာ ၀ɨta ၎. หีบไม้,ลังไม้,กระเป๋า
hìːp-máy,laŋ-máy,krapăw
လက်ဆွဲသေတ္တာ กระเป๋าเดินทาง
ငါးသေတ္တာ ปลากระป๋อง
ရေခဲသေတ္တာ ตู้น้ำแข็ง
အအေးသေတ္တာ ตู้เย็น
စက္ကူသေတ္တာ ลังกระดาษ

သဒ္ဒါ ðəda ၎. ไวยากรณ์ way-yaːkɔːn ၍.
သဒ္ဒါစာအုပ် หนังสือไวยากรณ์
သဒ္ဒါဆရာ นักไวยากรณ์

သိဒ္ဓိ ၀e̱ʔdì ၎. อาคม ʔaː-khom ၍.สิทธิ

သိဒ္ဓိတင်တယ် ลงอาคม

သန် ၀añ ၁. แข็งแรง,ปึกปิน khĕŋ-reːŋ,bɨ̀k-bin
သန်မာ แข็งแรงกำยำ,ปึกปิน
သန်စွမ်း กระฉับกระเฉง,แข็งแรง
သန်မြန် กระฉับกระเฉงว่องไว
ဆံပင်သန်တယ် เส้นผมแข็งแรงดกงาม
နွားပျိုသန်လှ နွားအိုပေါင်ကျိုးသလောက် - ရှိသေးတယ်
วัวหนุ่มปึกปิน มีค่าแค่วัวแก่ขาขาด (โวหาร-อ่อนประสบการณ์)

သန္ဓာ ၀añda ၎. ปะการัง pakaːraŋ ၍.
သန္ဓာကျောက် หินปะการัง

သန်ဘက် ၀añbɛ̰ʔ,ðəbɛ̰ʔ ၎. มะรืน marìːn
သန်ဘက်ခါ วันรืน

သန်လယ် ၀añlɛ ၎. นาปี naːpiː

သန်လျက် ၀añlyɛ̰ʔ ၎. พระขรรค์ phráʔ-khăn

သန့် ၀àñ ၁. สะอาด,บริสุทธิ์ saʔàːt,bərìsùt
ရေသန့် น้ำสะอาด
သန့်ရှင်း สะอาดสะอ้าน
သန့်ရှင်းရေး ความสะอาด
သန့်ရှင်းရေ น้ำสะอาด
သန့်ရှင်းစင်ကြယ် บริสุทธิ์ใสสะอาด
သန့်တယ် မဆေးပါနဲ့ สะอาด ไม่ต้องล้าง
အစားအသောက် သန့်ရှင်းတယ်
อาหารการกินสะอาด
အိပ်ရာနေရာ သန့်ရှင်းတယ်
สถานที่อยู่ที่นอนสะอาด
လမ်းများသန့်ရှင်းတယ်
ถนนหนทางสะอาด
မသန့်ရှင်းတဲ့ပစ္စည်း
ของที่ไม่สะอาด,ของผิดกฎหมาย
သန့်ရှင်းမှု သွားခိုင်မာတယ်
ความสะอาดนำมาสู่ฟันที่แข็งแรง
ဒီကလေး မသန့်ရှင်းဘူး
เด็กคนนี้ไม่สะอาด
သူအပြစ်မရှိဘူး သန့်ရှင်းတယ်
เขาบริสุทธิ์ไม่มีความผิด

သန်း ၀àñ ก. ข้าม,คืบคลาน

khâ:m,khî:p-khla:n
ဖြတ်သန်း ဝ်ာမ်ဂ်ာ
ရောင်နီသန်းတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သန်း ɵâñ n. ဝ်ာမ်ဂ်ာ,หมัด,ไร hăw,màt,ray
ခွေးသန်း ဝ်ာမ်ဂ်ာ
ကြောင်သန်း ဝ်ာမ်ဂ်ာ
ကြက်သန်း ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သန်းဥ ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သန်းရှာတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သန်း ɵâñ n. ล้าน lá:n
ငါးသန်း ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သန်းတစ်ရာ ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သန်းတစ်ထောင် ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သန်းခေါင် ɵəgɔ̀ñ n. ဝ်ာမ်ဂ်ာ thîan-khi:n
သန်းခေါင်ကျော်အခြိန် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သန်းခေါင်ကြက် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သန်းခေါင်ကြက်တွန်ပြီ ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သန်းခေါင်စာရင်း ɵəgɔ̀ñsəyîñ n. ဝ်ာမ်ဂ်ာ
săm-mánoc-khrua
နိုင်ငံတော်သန်းခေါင်စာရင်း ဝ်ာမ်ဂ်ာ
မိသားစုသန်းခေါင်စာရင်း ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သိန်း ɵêñ n. แสน sɛ̌:n
သိန်းယောက် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိန်းထီ ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သပ် ɵaʔ ก. ปาด pà:t
ချွေးမွှားသပ်တယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
နှုတ်ခမ်းကို သပ်တယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သစ်သားကို ဓားနဲ့ ညီအောင်
- နည်းနည်း သပ်ပါ
ပာတ်ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သပ္ပါယ် ɵaʔpɛ ว. งดงาม,สง่างาม,น่าเลื่อมใส
nót-ŋa:m,sanà:-ŋa:m,nâ:-lîam-sǎy
(ใช้กับศาสนสถาน ศาสนวัตถุ เป็นต้น)
ဘုရားသပ္ပါယ်တယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
စေတီသပ္ပါယ်တယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
ရေသပ္ပါယ်တယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သပ်ရပ် ɵaʔyaʔ ว. เรียบร้อย rîap-rɔ́:y
အလုပ်လုပ်တာ သပ်ရပ်တယ်
ทำงานเรียบร้อย
အဝတ်ဝတ်တာ သပ်ရပ်တယ်
แต่งตัวเรียบร้อย

သပ်သပ်ရပ်ရပ်
อย่างเรียบร้อย
အိပ်ရာကို သပ်သပ်ရပ်ရပ်ခင်းလိုက်တယ်
ปูที่นอนอย่างเรียบร้อย
အဝတ်အစား သပ်သပ်ရပ်ဝတ်တယ်
แต่งตัวอย่างเรียบร้อย

သိပ် ɵeʔ ก. กล่อม(ให้นอน) klɔ̀m
ကလေးကိုသိပ်တယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
ကလေးကို သစ်ပင်အောက်မှာသိပ်ထားတယ်
กล่อมเด็กให้นอนอยู่ใต้ต้นไม้

သိပ် ɵeʔ ก. ยัด,อัด yát,ʔàt
ဝါကွမ်းကို ခေါင်းဆုံးထဲမှာ သိပ်ထည့်တယ်
ยัดปุยฝ้ายใส่ในหมอน
ငါးပိငါးခြောက်သိပ်သလို ကားကျပ်တယ်
คนแน่นรถราวกับหมักกะปิปลาส้ม

သိပ် ɵeʔ ว. มาก mâ:k
သိပ်လှတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်ကောင်းတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်တော်တယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်ပူတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်စိတ်ပူတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်ဆာတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်ချစ်တယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်ဝယ်တာပဲ ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်ပြောတာပဲ ဝ်ာမ်ဂ်ာ
ဈေးသိပ်ကြီးတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်တန်ဖိုးကြီးတယ် ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သိပ်မ--ဘူး ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်မဝေးဘူး ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်မလှဘူး ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်မကြားရဘူး ဝ်ာမ်ဂ်ာ
သိပ်နေမကောင်းဘူး ဝ်ာမ်ဂ်ာ

သိပ္ပံ ɵeʔpañ n. วิทยาศาสตร์ wít-thayasàt

သောက်သုံးရေ　　น้ำใช้น้ำดื่ม
ဓားကို မသုံးနဲ့　　อย่าใช้มีด
နေ့စဉ်သုံးစကား　　คำที่ใช้พูดทุกวัน
အိမ်သာသုံးစက္ကူ　　กระดาษชำระ
ကိုယ့်ခြေထောက်ကို သုံးတယ်
เดินเท้าไปเอง
အိမ်သာသုံးပြီး ရေလောင်းပါ
ใช้ห้องน้ำแล้วราดน้ำด้วย

သုံးစွဲ　　ใช้สอย
ရေတွင်းသုံးစွဲတယ်　　ใช้สอยบ่อน้ำ
ပစ္စည်းတွေသုံးစွဲတယ်　　ใช้สอยสิ่งของ
ဝင်ငွေနဲ့လောက်အောင် သုံးစွဲတယ်
ใช้สอยเงินให้พอกับรายได้

သုံးဆောင်　　รับ(ประทาน)
　　ยังชีพ(อาศัยยังชีพ)
ဘာသုံးဆောင်မလဲ　　จะรับ(ประทาน)อะไร
ထမင်းသုံးဆောင်ပါရှင်　　รับประทานข้าวค่ะ
ရေနွေးသုံးဆောင်တယ်　　รับประทานน้ำร้อน
ရှင်ရဟန်းတို့သည် ပစ္စည်းလေးပါးကို
- သုံးဆောင်ပါသည်
บรรพชิตดำรงอยู่ด้วยปัจจัยสี่

သုံး ဓဝိဒိ น. สาม sǎ:m

သုံးဘီး ဓဝိဒိbêဒိ น. สามล้อ,รถสามล้อ
sǎ:m-lɔ́:,rót-sǎ:m-lɔ́:
သုံးဘီးကား สามล้อเครื่อง

သုံးသပ် ဓဝိဒိဓ်ိ ก. วิเคราะห์ wí-khrɔ́?
ဝေဖန်သုံးသပ်　　วิเคราะห์วิจารณ์
အခြေအနေ သုံးသပ်တယ် วิเคราะห์สถานการณ์

သယ် ဓင ก. ลำเลียง,ขน lam-lian,khǒn
စပါး သယ်တယ်　　ขนข้าวเปลือก
အိတ်ကို သယ်တယ် ขนถุง
သယ်ခ　　ค่าขน

သယ်ယူ　　ขนเอา
သယ်ယူသွားပါ　　โปรดขนเอาไป
သယ်ယူပို့ဆောင်　　ลำเลียงขนส่ง
နွားကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်
- အသုံးပြုကြသည်
ใช้วัวเพื่อลำเลียงขนส่ง

သွား ဓwâ ก. ไป pay
ကျောင်းသွားတယ်　　ไปโรงเรียน,ไปวัด
အလည်သွားတယ်　　ไปเที่ยว
ပွဲသွားတယ်　　ไป(เที่ยว)งาน
ရေသွားချိုးတယ်　　ไปอาบน้ำ
အဝယ်သွားတယ်　　ไปจ่ายของ
အအိပ်သွားတယ်　　ไปนอน
အပေါ့သွားတယ်　　ไปถ่ายเบา(ปัสสาวะ)
အလေးသွားတယ်　　ไปถ่ายหนัก(อุจจาระ)
တောသွားတယ်　　ไปป่า,ไปถ่าย
တည့်တည့်သွားတယ်　　ตรงไป,ไปตรงๆ
ဘယ်သွားသွား အတူသွားတယ်
ไปไหนๆก็ไปด้วยกัน

ခြေကျင်သွားတယ်　　เดินเท้าไป
ပြန်သွားတယ်　　กลับไป
ဝယ်သွားတယ်　　ซื้อไป
အိပ်သွားတယ်　　นอนหลับไป
အသံတိတ်သွားတယ်　　เงียบเสียงไป
လန့်သွားတယ်　　ตกใจไป
အဆာလွန်သွားတယ်　　หิวมากไป
အတူတူနေထိုင်သွားကြတယ်
อาศัยอยู่ด้วยกันไป
ရေတွင်းပြီးသွားပြီ
บ่อน้ำ(ขุด)เสร็จไปแล้ว
တွားသွား
คลานไป,สัตว์เลื้อยคลาน

သွား ဓwâ น. ฟัน,คม(มีด) fan,khom
သွားကိုန်းတယ်　　เขี้ยวฟัน
သွားကျင်တယ်　　เสียวฟัน
သွားနုတ်တယ်　　ถอนฟัน
သွားကျွတ်တယ်　　ฟันหลุด
သွားကွဲတယ်　　ฟันห่าง
သွားဆရာဝန်　　หมอฟัน
သွားတိုက်တံ,သွားပွတ်တံ แปรงสีฟัน
သွားတိုက်ဆေး　　ยาสีฟัน
သွားကြားထိုးတံ　　ไม้จิ้มฟัน
ဓားသွား　　คมมีด
ယဉ်သွား　　ฟืม(ทอผ้า)

အံသွား　　ฟันกราม
ရှေ့သွား　　ฟันหน้า
သွားစွယ်　　เขี้ยว(ฟันเขี้ยว)

သိပ္ပံမြေညွှဗေဒ ปุ๋ยวิทยาศาสตร์
သိပ္ပံဝိဇ္ဇာ วิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์
သိပ္ပံပညာ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์
သိပ္ပံဘွဲ့ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး นักวิทยาศาสตร์

သုပ် θoʔ ก. ยำ,คลุกเคล้า yam,khlúk-khláw
သုပ်စားတယ် ยำกิน
ငါးသုပ် ยำปลา
ပုစွန်သုပ် ยำกุ้ง
ချဉ်သုပ် ยำเปรี้ยว
ငှက်ပျောဖူးသုပ် ยำหัวปลี
ဝက်သားသုပ် ยำเนื้อหมู
ကြက်သားသုပ် ยำเนื้อไก่
သင်္ဘောသီးသုပ် ยำมะละกอ
နှမ်းဖတ်ချဉ်သုပ် งาหมักคลุก
လက်ဖက်သုပ် เมี่ยงคลุกเครื่อง
လက်သုပ် ยำ
ခေါက်ဆွဲလက်သုပ် บะหมี่,หมี่ซั่วคลุกเครื่อง

သမ္ပန် θañbañ น. สัมปั้น(เรือ) săm-pân

သမ္မတ θəmədà น. ประธานาธิบดี
pra-tha:na:-thíbodi:
သမ္မတမင်း ประธานาธิบดี
ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ
ประเทศสหภาพพม่า

သမ်း θâñ ก. หาว hǎ:w
အိပ်ချင်လို့ သမ်းတယ် หาวเพราะง่วงนอน
တဝါးဝါးသမ်းတယ် หาววอยๆ

သိမ် θeñ น. โบสถ์,อุโบสถ,สีมา
bò:t,ʔùbo:sòt,sǐ:ma: บ.
သိမ်တော် พระอุโบสถ

သိမ် θeñ ว. เรียว,เรียวเล็ก riaw
ခြေထောက် သိမ်တယ် ขาเรียวลีบ
အူသိမ် ลำไส้เล็ก

သိမ်မွေ့ θeñmwè ว. ละเอียดอ่อน,ประณีต
laʔìat-ʔɔ̀:n,pranî:t
သိမ်မွေ့တဲ့ အနုပညာ งานประณีตศิลป์
အသား သိမ်မွေ့တယ် ผิวละเอียดบอบบาง

သိမ့် θèñ ก. ไหว wǎy
ငလျင် သိမ့်တယ် แผ่นดินไหว
သိမ့်သိမ့် ไหวๆ
ရင်ထဲမှာ သိမ့်သိမ့်ခုန်တယ်
ใจเต้นระรัวอยู่ในอก
အိမ် သိမ့်သိမ့်တုန်တယ် บ้านสั่นไหว

သိမ်း θêñ ก. เก็บรักษา,เก็บเกี่ยว,ยึดครอง
kèp-rák-sǎ:,kèp-kìaw,yʉ́t-khrɔ:ŋ
ပစ္စည်းသိမ်းတယ် เก็บรักษาสิ่งของ
စပါးသိမ်းတယ် เก็บเกี่ยวข้าว
အာဏာသိမ်းတယ် ยึดอำนาจ
အိမ်ကို ကြွေးအဖြစ်သိမ်းတယ်
(ถูก)ยึดบ้านเพราะเป็นหนี้
အမှိုက်သိမ်းကား รถเก็บขยะ

စားပွဲသိမ်းတယ် เก็บโต๊ะ
အိပ်ရာသိမ်းတယ် เก็บที่นอน
အလုပ်သိမ်းတယ် เลิกงาน(เก็บงาน)
ကျောင်းသိမ်းတယ် เลิกเรียน(เก็บโรงเรียน)
ပွဲသိမ်းတယ် งานแสดงเลิก(เก็บงาน)

သိမ်းထား เก็บรักษาไว้
ငွေ သိမ်းထားပါ โปรดเก็บรักษาเงินไว้
ဒီအထုပ်ကို သိမ်းထားပေးပါ เก็บห่อนี้ไว้ให้หน่อย

သိမ်းဆည်း เก็บเกี่ยว,ระงับ
သီးနှံများကို သိမ်းဆည်းတယ်
เก็บเกี่ยวพืชผล
ဒေါသ သိမ်းဆည်းတယ်
เก็บอารมณ์,ระงับอารมณ์

သိမ်းပိုက် ยึดครอง
ကျွန်အဖြစ် သိမ်းပိုက်သည် ยึดมาเป็นทาส
သိမ်းပိုက်စိုးမိုး ครอบครอง
နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့၏သိမ်းပိုက်စိုးမိုးခြင်းကို
- ခံခဲ့ရပါသည်
เคยอยู่ใต้การครอบครองของเครือจักรภพอังกฤษ

သိမ်း θêñ น. เหยี่ยว yìaw
သိမ်းငှက် นกเหยี่ยว

သုံး θôñ ก. ใช้ cháy
ခန္တီကိုသုံးတယ် ใช้ขันติ
သုံးဖို့ရေ,သုံးရေ น้ำสำหรับใช้

သိပ္ပံမြေဩဝ ပုံ့ယဝိဒ္ဒာသာသတ်
သိပ္ပံဝိဇ္ဇာ ဝိဒ္ဒာသာသတ်နဲ့ဂဏိတသာသတ်
သိပ္ပံပညာ ဂဏာမရှိတဲ့ဝိဒ္ဒာသာသတ်
သိပ္ပံဘွဲ့ ပဒိဉ္ဉာဝိဒ္ဒာသာသတ်ပဏ္ဍိတ
သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး နိုက်ဝိဒ္ဒာသာသတ်

သုပ် ၀၀် က. ยำ,คลุกเคล้า yam,khlúk-khláw
သုပ်စားတယ် ยำกิน
ငါးသုပ် ยำปลา
ပုစွန်သုပ် ยำกุ้ง
ချဉ်သုပ် ยำเปรี้ยว
ငှက်ပျောဖူးသုပ် ยำหัวปลี
ဝက်သားသုပ် ยำเนื้อหมู
ကြက်သားသုပ် ยำเนื้อไก่
သင်္ဘောသီးသုပ် ยำมะละกอ
နှမ်းဖတ်ချဉ်သုပ် งาหมักคลุก
လက်ဖက်သုပ် เมี่ยงคลุกเครื่อง
လက်သုပ် ยำ
ခေါက်ဆွဲလက်သုပ် บะหมี่,หมี่ซั่วคลุกเครื่อง

သမ္မန် ၀ဏ်bañ น. สัมปั้น(เรือ) săm-pân

သမ္မတ ၀၁m၁dà น. ประธานาธิบดี
pra-tha-na-thíbodi:
သမ္မတမင်း ประธานาธิบดี
ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ
ประเทศสหภาพพม่า

သမ်း ၀âñ ก. หาว hă:w
အိပ်ချင်လို့ သမ်းတယ် หาวเพราะง่วงนอน
တဝီဝီသမ်းတယ် หาวอยๆ

သိမ် ၀e̱ñ น. โบสถ์,อุโบสถ,สีมา
bò:t,ʔùbo:sòt,sǐ:ma: บ.
သိမ်တော် พระอุโบสถ

သိမ် ၀e̱ñ ว. เรียว,เรียวเล็ก riaw
ခြေထောက် သိမ်တယ် ขาเรียวลีบ
ဆူသိမ် ลำไส้เล็ก

သိမ်မွေ့ ၀e̱ñmwè ว. ละเอียดอ่อน,ประณีต
la?iat-?ɔ̀:n,praníːt
သိမ်မွေ့တဲ့ အနုပညာ งานประณีตศิลป์
အသား သိမ်မွေ့တယ် ผิวละเอียดบอบบาง

သိမ့် ၀è̱ñ ก. ไหว wăy
လျှင် သိမ့်တယ် แผ่นดินไหว
သိမ့်သိမ့် ไหวๆ
ရင်ထဲမှာ သိမ့်သိမ့်ခုန်တယ်
ใจเต้นระรัวอยู่ในอก
အိမ် သိမ့်သိမ့်တုန်တယ် บ้านสั่นไหว

သိမ်း ၀êñ ก. เก็บรักษา,เก็บเกี่ยว,ยึดครอง
kèp-rák-sa:,kèp-kìaw,yúːt-khrɔ:ŋ
ပစ္စည်းသိမ်းတယ် เก็บรักษาสิ่งของ
စပါးသိမ်းတယ် เก็บเกี่ยวข้าว
အာဏာသိမ်းတယ် ยึดอำนาจ
အိမ်ကို ကြွေးအဖြစ်သိမ်းတယ်
(ถูก)ยึดบ้านเพราะเป็นหนี้
အမှိုက်သိမ်းကား รถเก็บขยะ

စားပွဲသိမ်းတယ် เก็บโต๊ะ
အိပ်ရာသိမ်းတယ် เก็บที่นอน
အလုပ်သိမ်းတယ် เลิกงาน(เก็บงาน)
ကျောင်းသိမ်းတယ် เลิกเรียน(เก็บโรงเรียน)
ပွဲသိမ်းတယ် งานแสดงเลิก(เก็บงาน)

သိမ်းထား เก็บรักษาไว้
ငွေ သိမ်းထားပါ โปรดเก็บรักษาเงินไว้
ဒီအထုပ်ကို သိမ်းထားပေးပါ เก็บห่อนี้ไว้ให้หน่อย

သိမ်းဆည်း เก็บเกี่ยว,ระงับ
သီးနှံများကို သိမ်းဆည်းတယ်
เก็บเกี่ยวพืชผล
ဒေါသ သိမ်းဆည်းတယ်
เก็บอารมณ์,ระงับอารมณ์

သိမ်းပိုက် ยึดครอง
ကျွန်အဖြစ် သိမ်းပိုက်သည် ยึดมาเป็นทาส
သိမ်းပိုက်စိုးမိုး ครอบครอง
နယ်ချဲ့တိုင်္ဂလိပ်တို့၏သိမ်းပိုက်စိုးမိုးခြင်းကို
- ခံခဲ့ရပါသည်
เคยอยู่ใต้การครอบครองของเครือจักรภพอังกฤษ

သိမ်း ၀êñ น. เหยี่ยว yàw
သိမ်းငှက် นกเหยี่ยว

သုံး ၀ôñ ก. ใช้ chá:y
ခန္ဓီကိုသုံးတယ် ใช้ขันติ
သုံးဖို့ရေ,သုံးရေ น้ำสำหรับใช้

သောက်သုံးရေ　　ရေသောက်သုံးရေ
ဓာတ်ကို မသုံးနဲ့　　ဓာတ်ကို မသုံးနဲ့
နေ့စဉ်သုံးစကား　　နေ့စဉ်သုံးစကား
အိမ်သာသုံးစက္ကူ　　အိမ်သာသုံးစက္ကူ
ကိုယ်ခြေထောက်ကို သုံးတယ်
ခြေထောက်ကို သုံးတယ်
အိမ်သာသုံးပြီး ရေလောင်းပါ
အိမ်သာသုံးပြီး ရေလောင်းပါ

သုံးစွဲ　　သုံးစွဲ
ရေတွင်းသုံးစွဲတယ်　　ရေတွင်းသုံးစွဲတယ်
ပစ္စည်းတွေသုံးစွဲတယ်　　ပစ္စည်းတွေသုံးစွဲတယ်
ဝင်ငွေနဲ့လောက်အောင် သုံးစွဲတယ်
ဝင်ငွေနဲ့လောက်အောင် သုံးစွဲတယ်

သုံးဆောင်　　သုံးဆောင်
ဘာသုံးဆောင်မလဲ　　ဘာသုံးဆောင်မလဲ
ထမင်းသုံးဆောင်ပါရှင်　　ထမင်းသုံးဆောင်ပါရှင်
ရေနွေးသုံးဆောင်တယ်　　ရေနွေးသုံးဆောင်တယ်
ရှင်ရဟန်းတို့သည် ပစ္စည်းလေးပါးကို
- သုံးဆောင်ပါသည်
ရှင်ရဟန်းတို့သည် ပစ္စည်းလေးပါးကို
- သုံးဆောင်ပါသည်

သုံး ɔôĩ น. สาม sǎ̆m

သုံးဘီး ɔôĩbêĩ น. สามล้อ,รถสามล้อ
sǎ̆m-lɔ́ɔ́,rót-sǎ̆m-lɔ́ɔ́
သုံးဘီးကား สามล้อเครื่อง

သုံးသပ် ɔôĩðaʔ ก. วิเคราะห์ wí-khrɔ́ʔ
ဝေဖန်သုံးသပ်　　วิเคราะห์วิจารณ์
အခြေအနေ သုံးသပ်တယ် วิเคราะห์สถานการณ์

သယ် ɔɛ ก. ลำเลียง,ขน lam-lian,khŏn
စပါး သယ်တယ်　　ขนข้าวเปลือก
အိတ်ကို သယ်တယ် ขนถุง
သယ်ခ　　ค่าขน

သယ်ယူ　　ขนเอา
သယ်ယူသွားပါ　　โปรดขนเอาไป
သယ်ယူပို့ဆောင်　　ลำเลียงขนส่ง
နွားကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်
- အသုံးပြုကြသည်
နွားကို သယ်ယူပို့ဆောင်ရန်
- အသုံးပြုကြသည်

သွား ɔwâ ก. ไป pay
ကျောင်းသွားတယ်　　ไปโรงเรียน,ไปวัด
အလည်သွားတယ်　　ไปเที่ยว
ပွဲသွားတယ်　　ไป(เที่ยว)งาน
ရေသွားချိုးတယ်　　ไปอาบน้ำ
အဝယ်သွားတယ်　　ไปจ่ายของ
အအိပ်သွားတယ်　　ไปนอน
အပေါ့သွားတယ်　　ไปถ่ายเบา(ปัสสาวะ)
အလေးသွားတယ်　　ไปถ่ายหนัก(อุจจาระ)
တောသွားတယ်　　ไปป่า,ไปถ่าย
တည့်တည့်သွားတယ် ตรงไป,ไปตรงๆ
ဘယ်သွားသွား အတူသွားတယ်
ไปไหนๆก็ไปด้วยกัน

ခြေကျင်သွားတယ်　　เดินเท้าไป
ပြန်သွားတယ်　　กลับไป
ဝယ်သွားတယ်　　ซื้อไป
အိပ်သွားတယ်　　นอนหลับไป
အသံတိတ်သွားတယ်　　เงียบเสียงไป
လန့်သွားတယ်　　ตกใจไป
အဆာလွန်သွားတယ်　　หิวมากไป
အတူတူနေထိုင်သွားကြတယ်
อาศัยอยู่ด้วยกันไป
ရေတွင်းပြီးသွားပြီ
บ่อน้ำ(ขุด)เสร็จไปแล้ว
တွားသွား
คลานไป,สัตว์เลื้อยคลาน

သွား ɔwâ น. ฟัน,คม(มีด) fan,khom
သွားကိုနှိပ်တယ်　　เข็ดฟัน
သွားကျင်တယ်　　เสียวฟัน
သွားနုတ်တယ်　　ถอนฟัน
သွားကျွတ်တယ်　　ฟันหลุด
သွားကွဲတယ်　　ฟันห่าง
သွားဆရာဝန်　　หมอฟัน
သွားတိုက်တံ,သွားပွတ်တံ แปรงสีฟัน
သွားတိုက်ဆေး　　ยาสีฟัน
သွားကြားထိုးတံ　　ไม้จิ้มฟัน
ဓားသွား　　คมมีด
ယဉ်သွား　　ฟืม(ทอผ้า)

အသွား　　ฟันกราม
ရှေ့သွား　　ฟันหน้า
သွားစွယ်　　เขี้ยว(ฟันเขี้ยว)

သွားတု ฟันปลอม
သွားတော် พระทนต์
သွားဖုံး เหงือก
သွားဖုံးရောင်နာ โรคเหงือกบวม

သွားရည်,သရေ น้ำลาย
သားရည်စီးတယ် น้ำลายไหล
သွားရည်ကျတယ် น้ำลายไหล,น้ำลายหก
သွားရည်စာ ของกินเล่น(อาหารย่ำน้ำลาย)

သွေ့ ɵwè ว. แห้ง,หมาด hêŋ,màːt
နေရောင်နဲ့ သွေ့တယ် แห้งด้วยแสงแดด
သွေ့ခြောက် แห้งหมาด
ထင်းသွေ့ ฟืนแห้ง

သွေး ɵwê ก. ฝน,ลับ fǒn,láp
သနပ်ခဲ သွေးတယ် ฝนทะนะคา
ဓားသွေးတယ် ฝนมีด,ลับมีด
ဆေးသွေးတယ် ฝนยา
ကိုယ်ရည်သွေးတယ် อวดตน(ฝนคุณความดีของตน)

သွေး ɵwê น. เลือด,โลหิต lîat,loːhìt
နှလုံးသွေး เลือดหัวใจ
သွေးလွှတ်ကြောမ หลอดเลือดแดง
အထွက်သွေးပြန်ကြောမ หลอดเลือดดำ
သွေးအိမ် รก
ရင်သွေး ลูก(สายเลือดในอก)
သွေးသား สายเลือด(ลูกหลาน), เลือดฝาด
သွေးသားမကောင်းဘူး เลือดฝาดไม่ดี
သွေးထွက်တယ် เลือดออก,เลือดไหล
ဘဲသွေး เลือดเป็ด
ကြက်သွေး เลือดไก่
သွေးခဲ เลือดเป็นก้อน,ก้อนเลือด
ကွမ်းသွေး น้ำหมาก
ရာသီသွေး,ဓမ္မတာသွေး,ဥတု ประจำเดือน(เลือดรอบเดือนสตรี)
သွေးဆိုး อารมณ์ร้อน,เลือดร้อน
သွေးပူ ใจร้อน
သွေးလန့် หวาดหวั่น
သွေးအေးအေးနဲ့သတ်တယ် ฆ่าอย่างเลือดเย็น
အဖျားသွေးရှိတယ် มีไข้
သွေးတူမွေးတူနွားသ ว้าที่มีรูปพรรณเดียวกัน

သွေးခိုန်တယ် วัดความดันโลหิต
သွေးတိုင်းတယ် วัดความดันโลหิต
သွေးတိုးရောဂါ โรคความดันสูง
သွေးတိုးတယ် ความดันขึ้น
သွေးကျတယ် ความดันลดลง
အပေါ်သွေး ความดันโลหิตขึ้นสูง
အောက်သွေး ความดันโลหิตขึ้นต่ำ
သွေးခိုန်ကိရိယာ เครื่องวัดความดันโลหิต

သွက် ɵwɛ̀ ว. คล่อง khlɔ̀ŋ
စကားသွက်တယ် พูดคล่อง
ခြေသွက်တယ် ฝีเท้าคล่อง(ฟุตบอล)
သွက်လက် คล่องแคล่ว
သွက်လက်ခြင်း ความคล่องแคล่ว
သွက်သွက်လက်လက် คล่องแคล่วว่องไว
သူ-သွားဟန်လာဟန် သွက်လက်တယ် เขามีท่วงท่าไปมาคล่องแคล่ว
သွက်လက်ချက်ချာစွာ ပြောတယ် พูดฉลาดคล่องแคล่ว

သွင်း ɵwíŋ ก. นำเข้า,สอด nam-khâw,sɔ̀ːt
ပစ္စည်းသွင်းတယ် นำสิ่งของเข้ามา
ကုန်သွင်းတယ် นำเข้าสินค้า
သွင်းကုန် สินค้านำเข้า
ဂိုးသွင်းတယ် ยิงประตู(ฟุตบอล)
ကားကို အိမ်ထဲသွင်းတယ် นำรถเข้าบ้าน
တေးသံသွင်းတယ် บันทึกเสียง,อัดเสียง
တေးသံသွင်းဆိုင် ร้านบันทึกเสียง

စာအိတ်မှာ စာသွင်းတယ် สอดจดหมายใส่ซอง
တံခါးကြားမှာ စက္ကူသွင်းထားတယ် สอดกระดาษไว้หว่างประตู

သွန် ɵuñ ก. เท thêː
ရေသွန်တယ် เทน้ำ
အမှိုက်သွန်တယ် เทขยะ
ထမင်းဟင်းမှားသွန်တယ် เทข้าวและแกง

သွန်သင် ɵuñɵiñ ก. สั่งเตือน tàk-tian
သွန်သင်ဆုံးမ สั่งเตือนสั่งสอน

သွန်း ɵúñ ก. หล่อ lɔ̀ː
ကြေးရုပ် သွန်းတယ် หล่อรูปปั้นทองเหลือง
ဘုရားရုပ် သွန်းတယ် หล่อพระพุทธรูป

ဘုရား သွန်းလောင်းတယ် หล่อพระพุทธรูป

သွပ် ɔʊ̆ น. สังกะสี sʌ̆ŋ-kasì:
- သွပ်ကြိုး ลวด
- သွပ်ပြား แผ่นสังกะสี
- သွပ်ပြားနဲ့ မိုးတယ် มุงด้วยสังกะสี
- သွပ်ပြားနဲ့ ကာတယ် กั้นด้วยสังกะสี

သွယ် ɔwɛ ก. น่าง,เดิน(สาย) phûaŋ,dɛ:n
- ရေသွယ်မြောင်း คลองลำเลียงน้ำ, คลองส่งน้ำ
- ဖုန်းကြိုးသွယ်တယ် เดินสายโทรศัพท์
- လျှပ်စစ်ကြိုး သွယ်တယ် เดินสายไฟฟ้า
- ရေပိုက် သွယ်တယ် เดินท่อน้ำ

သွယ် ɔwɛ น. สาย,เส้นทาง sʌ̆:y,sên-tha:ŋ
- လမ်းနှစ်သွယ် ทางสองสาย
- အန္တရာယ်နှစ်သွယ် อันตรายสองทาง

သျှောင် ʃɔ̃ɔ̃ น. ช้อง chɔ́:ŋ
(ทรงผมสำหรับผู้ชาย)
- သျှောင်ထုံးတယ် ขมวดช้องผม
- သျှောင်တစ်စောင်း ช้องผมขมวดข้าง

သျှမ်း ʃâñ น. ฉาน chʌ̆:n
ปัจจุบันเขียนว่า ရှမ်း
- သျှမ်းပြည်နယ် รัฐฉาน
- သျှမ်းလူမျိုး ชาวรัฐฉาน

(ဟ)

ဟ hà ก. อ้า,แง้ม ʔâ:,ŋɛ́:m
- ပါးစပ်ဟတယ် อ้าปาก
- တံခါးဟနေတယ် ประตูแง้มอยู่

ဟ hà ก. ฮึ,วิ๊ะ hɨ́ʔ,wáʔ
- ဟာ ဘယ်သူလဲဟ เอ๊ะ ใครน่ะฮึ

ဟလဝါ hələwa น. ขนมฮะละวา
(คล้ายข้าวเหนียวแดง)

ဟာ ha น. สิ่ง(นี้,นั้น),อัน(นี้,นั้น) sìŋ,ʔan
- ဒီဟာ อันนี้
- ဟိုဟာ อันนั้น
- ဘယ်ဟာလဲ อันไหน
- ဒါ ဘယ်သူ့ဟာလဲ นั่นของของใคร
- ကျွန်ုပ်ဟာပါ ของของผมเอง
- ဟိုဟာ ယူလာပါ โปรดเอาอันนั้นมา
- သူခဲတံ ဘယ်ဟာလဲ ดินสอของเขา อันไหน
- သူဟာ ဘယ်ဟာလဲ อันไหน ของเขา
- ဘယ်ဟာ ပိုကောင်းလဲ อันไหนดีกว่า

ငါ့ဟာငါ ဘာလိုချင်လိုချင် နင်နဲ့မဆိုင်ဘူး
ข้าจะต้องการอะไรของข้า มันก็ไม่เกี่ยวกับเอ็ง
ကိုယ့်ဟာကိုသယ်ယူပါ
โปรดขนเอาเอง(ขนของตนเอง)
သူဟာသူ လိမ္မာတာ ဘာလို့မကောင်း - ဖြစ်ရတာလဲ
การที่เขาเรียนเก่ง ทำไมถึงจะไม่ดี

ဟာ ha ภ. อันว่า ʔan-wʌ̀:
(บ่งชี้ประธาน หรือเน้นคำนาม)
- သူဟာ ဆရာဝန် ဖြစ်တယ်
เขานั้นเป็นหมอ
- တနင်္ဂနွေနေ့ဟာ ရုံးပိတ်ရက်ပဲ
วันอาทิตย์นั้นเป็นวันหยุดงาน
- ငှက်များဟာ ပျံနိုင်တယ်
นกทั้งหลายนั้นสามารถบินได้

ဟာ ha ว. โหว่ wɔ̀:
- တံခါးဟာနေတယ် ประตูเปิดโล่งอยู่
- ဘာဟာနေသလဲ มีช่องโหว่อะไร
- ဟာကွက် ช่องโหว่,จุดอ่อน

ရန့်သူ့ဒ်ဟာကွက် ช่องโหว่ของศัตรู
အလုပ်မရှိ ဟာနေတယ် งานไม่มีเลยว่างอยู่

ဟာသ haθà น. หัส,ตลก(ตลกโปกฮา)
hàt-sà?,talòk ป.
ဟာသပြဇာတ် ละครตลก

ဟား hâ ก. ฮา,ฮาป่า ha:,ha-pà:
ကျွန်တော့်ကို မိတ်ဆွေများက ဟားကြတယ်
เพื่อนๆฮาใส่ผม

ဟား hâ อุ. ฮา(เสียงหัวเราะ) ha:

ဟီ hi อ. ฮี้(เสียงร้องอย่างม้า) hí:

ဟု hù สัน. ว่า wâ:
ကျွန်းမာကြပါစေဟု ဆုတောင်းလွှက်ရိုပါတယ်
ขอพรว่าให้มีสุขภาพดี
အောင်မြင်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်
เชื่อมั่นว่าจะสำเร็จ
"ငါမသွားဘူး"ဟု သူပြောသည်
เขาพูดว่า "ข้าไม่ไป"
"လူကောင်းဖြစ်ပါ"ဟု ဆုံးမသည်
สั่งสอนว่า"จงเป็นคนดี"
"ညောင်ညောင်"ဟု ပြန်ထူးသည်
ขานรับกลับมาว่า"เหมียวเหมียว"
ရွှေဝါဟု ခေါ်သည်
เรียกว่าเจ้าเหลืองทอง(ชื่อแมว)

ဟူ hu ก. ว่า wâ:
ထိုဟူ၍ ထွေးထုတ်လိုက်၏
ถ่มออกไปว่า "ถุย"
အပင်မှာ အမြစ်၊ပင်စည်၊အကိုင်း အရွက်နဲ့
- အပွင့်ဟူ၍ ရှိသည်
อันว่าต้นไม้มีส่วนประกอบของราก,ลำต้น,
กิ่ง,ใบและดอก

ဟေ he อุ. เอ๊ะ ?é?
ဟေ ဘယ်သူလဲဟ เอ๊ะใครวะ

ဟေ့ hè ก. เหอะ hè?
သွားကြဟေ့ ไปกันเหอะ
စားကြဟေ့ กินกันเหอะ
ကြားကြလားဟေ့ ได้ยินกันหรือเปล่าเหอะ

ဟေ့ hè อุ. เฮ้ย hə́y
ဟေ့ကောင် เฮ้ย เจ้าหมอนี่
ဟေ့ငယ်: เฮ้ย เจ้าขี้เกียจ

ဟဲဟဲ hɛ̂hɛ̂ อุ. แฮ่แฮ่ hɛ̂:hɛ̂:
ဟဲဟဲ သိပြီ แฮ่แฮ่ รู้แล้ว

ဟော hɔ̂ ก. ทำนาย tham-na:y
သူ ဗေဒင်ဟောတတ်သလား
เขาดูหมอ(ทำนาย)เป็นไหม

ဟော hɔ̂ ก. เทศน์ thê:t
တရားဟောတယ် เทศน์ธรรมะ,ปราศรัย

ဟော hɔ̂ ว. แน่ะ nɛ̀?
ဟောဟို โน่นแน่ะ
ဟောဟိုမှာ ที่โน่นแน่ะ
ဟောဒီမှာ ที่นี่แน่ะ
ဟောဒီငွေယူလိုက်ပါ เอาเงินนี้แน่ะไป

ဟော hɔ̂ อุ. อ้าว ?â:w
ဟော-သူလာနေပြီ อ้าว เขามาแล้ว
ဟော-ပြောရင်းဆိုရင်း ဟိုမှာ သူလာနေပြီ
อ้าว-ว่าแล้วเขาก็กำลังมาโน่นแล้ว

ဟံသာဝတီ haɰ̃θawədi น. หงสาวดี
hɔ̃ŋ-sà:-wadi:

ဟို ho ส. นั้น,นั่น nán,nân
ဟိုဟာ สิ่งนั้น
ဟိုမှာ ที่นั่น
ဟိုလမ်း ทางนั้น
ဟိုကြီးဒီကြီး ကြတယ်
ศิดนั่นศิดนี่(ครุ่นคิด)
ဟိုကြည့် ဒီကြည့်
ดูนั่น ดูนี่
ဟိုဟာ ဘာသစ်ပင်လဲ
นั่นต้นอะไร
ဟိုအကောင် ဘာတိရိစ္ဆာန်လဲ
นั่นตัวอะไร

ဟိုတယ် hote น. โรงแรม ro:ŋ-rɛ:m อ.hotel

ဟက်ဟက်ပက်ပက် hɛʔhɛʔpɛʔpɛʔ ว. อย่างเต็มที่
yà:ŋ-tem-thí:

ဟက်ဟက်ပက်ပက်ရယ်တယ်
ရီသေးသေးမိုမိုရယ်တယ်

ဟောက် hɔʔ ဂ. ကရန,ကံရာမ kɹon,kʰaɰ-ɹaɰ
အိပ်ပျော်ရင် ဟောက်တယ်
အိပ်ပျော်ရင် ဟောက်တယ်
ခြင်္သေ့ဟောက်တယ် သီဟနာဒ
အဖေဟောက်တယ် ဖခင်ဟောက်တယ်
ဟိန်းဟောက် ဟိန်းဟောက်
မြွှေဟောက် မြွှေဟောက်

ဟိုက် haiʔ ဂ. ဟပ,ဟပဟစ် hɔ̀ʔp,hɔ̀ʔp-hɛ̀k
မောဟိုက်တယ် မောဟိုက်တယ်

ဟိုက် haiʔ ၁. ဝေါ် wɔ́
လည်ဟိုက်အင်္ကျီ လည်ဝေါ်အင်္ကျီ

ဟင် hĩ̀ ဒ. ဪ,ဟိုတ် hɪ́ʔ,hɪ̀ʔ
ဘယ်သူကို ပိုချစ်သလဲဟင်
ဘယ်သူကို ပိုချစ်သလဲဟင်
ဘယ်က ဝယ်လာတာလဲဟင်
ဘယ်က ဝယ်လာတာလဲဟင်

ဟင်္သ hĩ̀ɴ̀θa ဥ. ဟင်္သ hɪ̀ŋ̀θa

ဟင့်အင်း hĩ̀ɴ̀ʔĩ́ɴ̀ ဓ. ဪ(ငြင်းပယ်ခြင်းဝိသေသ) hɪ́ʔ
ဟင့်အင်း...ဒီကျောက်တုံးကို မမနိုင်ဘူး
ဪ...ဤကျောက်တုံးကို မမနိုင်ဘူး
ဟင့်အင်း...မသောက်တတ်ဘူး
ဪ...မသောက်တတ်ဘူး

ဟင်း hĩ̀ɴ̀ ဥ. ဟင်း(ထမင်းစားသောအခါ) kɛ̀ŋ
ငါးဟင်း ငါးဟင်း
ဝက်သားဟင်း ဝက်သားဟင်း
ကြက်သားဟင်း ကြက်သားဟင်း
အသားဟင်း အသားဟင်း
အမဲသားဟင်း အမဲသားဟင်း
ကင်ပွန်းရွက်ဟင်း ကင်ပွန်းရွက်ဟင်း
ဟင်းလေး ဟင်းလေး
ဆီပြန်ဟင်း ဆီပြန်ဟင်း
ပုစွန်ဟင်း ပုစွန်ဟင်း
ဟင်းသီးဟင်းရွက် ဟင်းသီးဟင်းရွက်
ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဟင်း ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဟင်း
ကြာဆဟင်းပြုတ် ကြာဆဟင်းပြုတ်
ကြက်သားနဲ့ပဲဟင်း ကြက်သားနဲ့ပဲဟင်း

မြစ်ခြောက်ဟင်း မြစ်ခြောက်ဟင်း
ဟင်းခါး ဟင်းခါး
မုန့်ဟင်းခါး မုန့်ဟင်းခါး
ဟင်းချို ဟင်းချို
ယိုးဒယားဟင်းချို ယိုးဒယားဟင်းချို
ငါးဆုပ်လုံးဟင်းချို ငါးဆုပ်လုံးဟင်းချို
ငါးခေါင်းဟင်းချို ငါးခေါင်းဟင်းချို
ကျောက်ဖရုံသီးဟင်းချို ကျောက်ဖရုံသီးဟင်းချို
ငရုတ်ရည်ဟင်း ငရုတ်ရည်ဟင်း
အချဉ်ဟင်း,ချဉ်ရည်ဟင်း အချဉ်ဟင်း,ချဉ်ရည်ဟင်း
ဟင်းလျာ ဟင်းလျာ
ဟင်းရည် ဟင်းရည်
ဟင်းခတ်မှုန့် ဟင်းခတ်မှုန့်
ဟင်းခတ်မဆလာ ဟင်းခတ်မဆလာ
ဘဲသွေးဟင်း ဘဲသွေးဟင်း
သက်သတ်လွတ်ဟင်း သက်သတ်လွတ်ဟင်း
ဟင်းခွက် ဟင်းခွက်
ဟင်းအိုး ဟင်းအိုး
ဟင်းကြူတ် ဟင်းကြူတ်
ဟင်းခပ်တယ် ဟင်းခပ်တယ်
ထမင်း ဘာဟင်းနဲ့စားသလဲ
ထမင်း ဘာဟင်းနဲ့စားသလဲ

ဟင်း hĩ̀ɴ̀ ခ. ဦးမ(ပြသခြင်းဝိသေသ) hi-ɛ

ဟင်းဂလာ hĩ̀ɴ̀gəla ဥ. ဟင်းဂလာ hɪ̀ŋ̀gəla
phàk-sîan,phàk-sîan-phɪ̌ː
ဟင်းဂလာချဉ် ဟင်းဂလာချဉ်

ဟင်းနုနယ် hĩ̀ɴ̀nùnɛ ဥ. ဟင်းနုနယ် hɪ̀ŋ̀nùnɛ
phàk-khɔ̌m,phàk-khɔ̌ɛ
ဟင်းနုနယ်ဆူးပေါက် ဟင်းနုနယ်ဆူးပေါက်

ဟင်းလင်း hĩ̀ɴ̀lĩ́ɴ̀ ၁. လွှင့်လွှင် lwɪ̀ŋ-cwɪ̀ŋ
ဟင်းလင်းပြင် ဟင်းလင်းပြင်

ဟင်းသီးဟင်းရွက် hĩ̀ɴ̀θĩ́hĩ́ɴ̀jwɛʔ ဥ. ဟင်းသီးဟင်းရွက် phàk
ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကြော် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကြော်

ဟောင် hɔ̀ɴ̀ ဂ. ဟော် hɔ̀
ခွေးဟောင်တယ် ခွေးဟောင်တယ်

ဟောင်ကောင် hɔ̀ɴ̀kɔ̀ɴ̀ ဥ. ဟောင်ကောင် hɔ̀ŋ-kɔ̀ŋ

ဟောင်း hɔ́ɴ̀ ၁. ဟော်(ဟောင်း),ဟော်ဟက် kɔ̀w,kɔ̀w-kɛ̀ː

သံစပ်ဂွက်ဟောင်း ဝါးပိုက်ဟောင်း
ပုဆိုးဟောင်း ဝတ်ရုံဟောင်း
စာအုပ်ဟောင်း စာအုပ်ဟောင်း
ရှေးဟောင်းပစ္စည်း ရှေးဟောင်းပစ္စည်း
မြို့ဟောင်း မြို့ဟောင်း
နေရာဟောင်း နေရာဟောင်း
စက်ဘီးဟောင်း စက်ဘီးဟောင်း
အားကစားသမားဟောင်း အားကစားသမားဟောင်း

ဟိုင်း haiñ ဝ. ဟိန်ဟိုက်,ဟိုက်(ဟက်ခ်) hin-hái,hái
အပျိုဟိုင်း အပျိုဟိုင်း
ဟိုင်းဆင် ဟိုင်းဆင်
လူဟိုင်း လူဟိုင်း

ဟစ် hi' က. ဇနီးကို takoun
ဟစ်အော်အကူအညီ တောင်းတယ်
ဇနီးကို အော်ဟစ်အကူအညီ တောင်းတယ်

ဟတ်ဘွိုင် ha'bwaiñ န. ဆုပ်ပါးကလေး sùk-paun-klaun
ခ.half fire
ကြက်ဥဟတ်ဘွိုင်ပြုတ် ကြက်ဥကို ဟတ်ဘွိုင်ပြုတ်
ကြက်ဥဟတ်ဘွိုင်ကြော် ကြက်ဥကို ဟတ်ဘွိုင်ကြော်

ဟုတ် ho' က. ခြေ chây
ဟုတ်ပါတယ် ခြေ
မဟုတ်ဘူး မခြေ
မဟုတ်ပါ မခြေ
ဟုတ်ကဲ့ ဟုတ်ကဲ့
သို့မဟုတ် သို့မဟုတ်
တွေ့မှာ မဟုတ်ပါဘူး တွေ့မှာ မဟုတ်ပါဘူး
ယူမှာ မဟုတ်ပါဘူး ယူမှာ မဟုတ်ပါဘူး
ပြောမှာ မဟုတ်ဘူး ပြောမှာ မဟုတ်ဘူး
ပြန်လာမယ် ဟုတ်လား ပြန်လာမယ် ဟုတ်လား
ပြန်ဆက်မယ် ဟုတ်လား ပြန်ဆက်မယ် ဟုတ်လား
နေကောင်းတယ် မဟုတ်လား နေကောင်းတယ် မဟုတ်လား
အသစ်မဟုတ်ဘူး အသစ်မဟုတ်ဘူး
ဟုတ်ကဲ့ ထားခဲ့နိုင်ပါတယ် ဟုတ်ကဲ့ ထားခဲ့နိုင်ပါတယ်

ဟန် hañ န. ဟန်,ဟန်ဆောင်
thûaṇ-thâ:,thâ:-thaṇ

ကဟန် ကဟန်
ပြောဟန်ဆိုဟန် ပြောဟန်ဆိုဟန်
သွားဟန်လာဟန် သွားဟန်လာဟန်
ကျေနပ်သွားဟန် ရှိတယ် ကျေနပ်သွားဟန် ရှိတယ်
လက်ဟန်ခြေဟန်ပြတယ် လက်ဟန်ခြေဟန်ပြတယ်

ဟန်ဆောင် ဟန်ဆောင်,
ဟန်ဆောင်,ဟန်ဆောင်
ဘုန်းကြီးဟန်ဆောင်တယ် ဘုန်းကြီးဟန်ဆောင်တယ်
သူဌေးဟန်ဆောင်တယ် သူဌေးဟန်ဆောင်တယ်
သေဟန်ဆောင်နေတယ် သေဟန်ဆောင်နေတယ်
မိန်းမဟန်ဆောင်တယ် မိန်းမဟန်ဆောင်တယ်
ချစ်ဟန်ဆောင်တယ် ချစ်ဟန်ဆောင်တယ်
ကြိုက်ဟန်ဆောင်တယ် ကြိုက်ဟန်ဆောင်တယ်
မုန်းဟန်ဆောင်တယ် မုန်းဟန်ဆောင်တယ်
အိပ်ချင်ဟန်ဆောင်တယ်
အိပ်ချင်ဟန်ဆောင်တယ်
သူ ဒေါသထွက် ဟန်ဆောင်လိုက်တယ်
သူ ဒေါသထွက် ဟန်ဆောင်လိုက်တယ်
ဝမ်းနည်းဟန်ဆောင်တယ်
ဝမ်းနည်းဟန်ဆောင်တယ်
ဟန်မဆောင်ပါဘူး ရိုးရိုးနေပါတယ်
ဟန်မဆောင်ပါဘူး ရိုးရိုးနေပါတယ်

ဟန် hañ ဝ. ဟန်,ဟန်ဂို khâṇ-thâ:,khâṇ-thi:
အခြေအနေဟန်ရဲ့လား
အခြေအနေဟန်ရဲ့လား
သိပ်မဟန်ပါဘူး သိပ်မဟန်ပါဘူး
ဟန်ကျတာပဲ ဟန်ကျတာပဲ

ဟန့် hàñ က. ဟန့်,ဟန့်တား hà:n,khát-khá:n
ဟန့်တား ဟန့်တား
မသွားရန် ဟန့်တားသည် မသွားရန် ဟန့်တားသည်

ဟိန္ဒူ heñdu န. ဟိန္ဒူ hin-du:
ဟိန္ဒူဘာသာ ဟိန္ဒူဘာသာ

ဟိန်း hêñ က. ဟိန်း,ဟိန်းသံ hèn,phè:t-siáṇ
ဟိန်းသံ ဟိန်းသံ
ကျားဟိန်းတယ် ကျားဟိန်းတယ်
ဟိန်းဟောက် ဟိန်းဟောက်
ခြင်္သေ့ဟိန်းဟောက်တယ် ခြင်္သေ့ဟိန်းဟောက်တယ်

ဟုန် hoñ ว. กระหน่ำ,โหม,โถม
kranàm,hŏm,thŏm
ဟုန်ထိုး โหมพุ่ง
ဟုန်ထိုးဝင်ရောက် พุ่งเข้าใส่
လေတစ်ဟုန် ဟုန်တိုက်တယ် ลมโหมใส่

ဟုန်စီး hoñsí ว. ร่อน,กลา rɔ̂n,thalâ:
ငှက် လေဟုန်စီးပျံတယ် นกบินร่อนลม

ဟပ် haʔ ก. งับ,ฮุบ,งาบ ŋáp,húp,ŋâ:p
ငါး မျှားဟပ်တယ် ปลาฮุบเบ็ด
ခွေး ဟပ်တယ် หมางับ

ဟပ် haʔ ก. สะท้อน sa-thɔ́:n
အရောင် ပြန်ဟပ်တယ် แสงสะท้อนกลับ

ဟယ် hɛ ป. (ปัจจัยเน้นอาการ)
(แสดงความไม่พอใจ)
သွားဟယ်လာဟယ်နဲ့ ပင်ပန်းတယ်
ไปๆมาๆจนเหนื่อย
လုပ်ဟယ်ကိုင်ဟယ် ပင်ပန်းတယ်
ทำการทำงานลำบาก
ပြောဟယ်ဆိုဟယ်နဲ့ မောနေတာပဲ
พูดโน่นนี่จนเหนื่อย
ခြေထောက်ကဲဟယ်
ไปเลยเถิดเลยนะ

ဟယ့် hɛ̀ อุ. เฮ้ย hɛ̀:y
ဟယ့်လူပျင်း เฮ้ย..เจ้าคนขี้เกียจ
ဟယ့်ကောင် เฮ้ย..เจ้าหมอนี่

ဟွန်း hûñ น. แตร tre: ə.horn
ဟွန်းသံ เสียงแตร
ဟွန်းတီးတယ် ปีบแตร

(အ)

အ ʔà ป. (ประกอบคำเครือญาติ)
အဖေ พ่อ
အမေ แม่
အဒေါ် ป้า
အဘိုး ปู่,ตา
အဘွား ย่า,ยาย

အ ʔà ป. (แปลงคำให้เป็นนาม)
အပေါင်း การบวก
အနုတ် การลบ
အမြောက် การคูณ
အစား การหาร
အချစ် ความรัก
အလုပ် งาน
အထမ်း หาบ(คานหามและกระจาด)
အထမ်းသမား คนหาบ

အလှ ความสวย
အပင်ပန်း ความเหน็ดเหนื่อย
အဟောင်း ความเก่า,ของเก่า
အအေး ความเย็น
အကြီး ยักใหญ่
အပျိုကြီး สาวโสด

အ ʔà ป. (ประกอบหน้านาม)
အကောင် ตัว
အညှာ ข้า
အရာ ร้อย
အရိုး กระดูก
အရောင် สี
အရွက် ใบ
အသီး ผลไม้

အရေ အန်းသွားပြီ น้ำ(ต้ม)แห้งแล้ว
အသံ ကြည်လင်တယ် เสียงแจ่มใส

အ ʔà ว. ไบ้,ที่ม bâ̰y,thḭ̂m
လူအ คนใบ้,คนที่ม
အလိုက်တာ ที่มจังเลย

အက ʔəkà น. การร่ายรำ,ระบำ
ka:n-râ:y-ram,rabam

ကိန္နရီအက ระบำกินรี
တိုးနုရားအက รำสิงโต
ထောင်ကာအက รำถ่องก่า(กะฉิ่น)
ဓားအက รำดาบ
ဖားစည်အက ระบำกลองกบ(กะยา)
ဘီလူးအက รำบทยักษ์
မကိုဠ်အက รำมงกุฎ
မနောအက รำมะนอ(กะฉิ่น)
မင်းသားအက รำบทเจ้าชาย
မြန်မာအက รำแบบพม่า
ယိုးဒယားအက รำแบบโยเดีย
ရုပ်သေးအက รำหุ่นกระบอก
ဝါးညှပ်အက รำกระทบไม้(ฉิ่น,กะเหรี่ยง)
သူငယ်တော်အက รำเด็กน้อย
အကသမား นักร่ายรำ,ช่างฟ้อน
အငြိမ့်အက รำอะเญ่ง
အနောက်တိုင်းအက รำแบบตะวันตก
ဦးရွှေညိုးအက,ဦးရွှေရိုးအက รำอูชเวโญ(รำตลก)

မိန်းကလေး အကကောင်းသည် เด็กหญิงรำได้ดี

အကာ ʔəka น. กระฟ้(ส่วนหุ้มแก่น) kra-phíː
သစ်ပင်အကာ กระฟ้ต้นไม้
ကြက်ဥအကာ ไข่ขาว(ไข่ไก่)

အကုသိုလ် ʔəkùθo น. อกุศล ʔàkùsoˇn น.
အကုသိုလ်ဆေးတယ် ล้างอกุศล

အကူ ʔəku น. การช่วยเหลือ ka-n-chûay-lɨ̀a
အကူအညီ ความช่วยเหลือ
အကူအညီတောင်းတယ် ขอความช่วยเหลือ
အကူအညီပေးတယ် ให้ความช่วยเหลือ
ကျွန်တော် အကူအညီမလိုချင်ပါဘူး
ผมไม่ต้องการความช่วยเหลือ

အကူး ʔəkûː น. การข้ามผ่าน ka-n-khâ-m-phàːn
ဆောင်းအကုန်နွေအကူး
สิ้นฤดูหนาว ข้ามสู่ฤดูร้อน

အကဲ ʔəkɛ̂ น. ผู้หลักผู้ใหญ่ phûːlàk-phûːyày
အကြီးအကဲ ผู้หลักผู้ใหญ่

အကဲ ʔəkɛ̂ น. ทีท่า thiː-thâː
အကဲခတ် หยั่งทีท่า,หยั่งดูท่าที
ရွှေးမလောင်းကို ခေါ်လာပါဆုံး
- အမေအကဲခတ်ဆုံးမယ်
พาว่าที่ลูกสะใภ้มาให้แม่หยั่งดูท่าทีก่อน
စိတ်မချရလို့ အကဲခတ်ပါရစေဆုံး
ไม่แน่ใจ ขอหยั่งทีท่าดูก่อน

အကဲရဲ့ ʔəkɛ̀yɛ̀ น. การตีเตียน kaːn-tìʔ-tian
အကဲရဲ့ခံရတယ် ถูกตีเตียน

အကောက် ʔəkɔˀ น. ความคด,สิ่งคดงอ
khwaːn-khɔ́t,sìŋ-khɔ́t-ŋɔː
အကောက်ကြံ คิดคด,คิดหักหลัง,คิดทรยศ

အကောက် ʔəkɔˀ น. ภาษี,ส่วย,อากร,ค่าต๋ง
phaːsìː,sùay,ʔaːkɔːn,khâːtòŋ
အကောက်ခွန် ภาษีศุลกากร
အကောက်ခွန်ရုံး สำนักงานศุลกากร
အကောက်ခွန်လွှတ်တယ် ยกเว้นค่าศุลกากร
အကောက်ခွန်မဲ့ ไม่เสียภาษี
အကောက်ကောက်တယ် เก็บค่าส่วย
အကောက်အစား ภาษี,ส่วย,ค่าต๋ง

အကင်း ʔəkɪ̀ɰ̃ น. ผลอ่อน phòˇn-ʔwˇːn
သစ်သီးအကင်း ลูกไม้อ่อน
သရက်အကင်း มะม่วงอ่อน

အကောင် ʔəkɔɰ̃ น. ร่างกาย,ตัวตน
râːŋ-kaːy,tua-ton
အကောင်ကြီး ตัวใหญ่
အလကားကောင် คนไร้ค่า
အဲသည် အကောင် เจ้าตัวนี้

အကောင်း ʔəkɔ̀ɰ̃ น. ความดี,ของดี
khwaːn-diː,khɔˇːŋ-diː
အကောင်း ကြိုက်တယ် ชอบของดี
အကောင်းပဲ လိုချင်တယ် อยากได้แต่ของดี
အကောင်းဆုံးပဲ ดีที่สุดเลย

အကိုင်း ʔəkáiɰ̃ น. กิ่งไม้ kìŋ-máy
အကိုင်းကြီး กิ่งไม้ใหญ่
အကိုင်းငယ် กิ่งไม้เล็ก

အကုတ် ʔəkoˀ น. การช่วน,การเกา
kaːn-khùan,kaːn-kaw
သူ ကြောင် အကုတ်ခံရတယ် เขาถูกแมวข่วน
ယားလို့ အကုတ်ခံတယ် เกาเพราะคัน

အကန်း ʔəkâñ n. คนตาบอด khon-ta:bɔ̀:t

အကုန်,အကုန်လုံး ʔəkoñ,ʔəkoñlóñ n. ทั้งหมด thán-mɔ̀t
အကုန်စားတယ် กินทั้งหมด
အကုန်လုံးယူတယ် เอาทั้งหมด
အကုန်လုံးချက်တယ် หุง(เอง)ทั้งหมด,หุงหมด

အကပ် ʔəkaˀ n. เส้นสาย sên-sa̰y
အကပ်မရှိဘူး ไม่มีเส้นสาย

အကုံး ʔəkóñ n. พวง phuaŋ
ပန်းအကုံး พวงมาลัย

အကယ် ʔəkɛ ɔ. จริงๆ,ที่จริง ciŋ-ciŋ,thî:ciŋ
ကျွန်တော် အကယ်ပြော်တာပါ ผมพูดจริงๆ

အကျ ʔəcà n. การตก ka:n-tɔ̀k
ကုန်ဈေးနှုန်း အတက်အကျရှိတယ်
ราคาสินค้ามีขึ้นมีตก

အကျိုး ʔəcó n. ประโยชน์,ผลประโยชน์,ผล prayɔ̀:t, phɔ̰n-prayɔ̀:t,phɔ̰n
အကျိုးကျေးဇူး คุณประโยชน์
ကိုယ့်အကျိုး ประโยชน์ของตน
မိမိအတွက်အကျိုး ประโยชน์สำหรับตนเอง
ကံ၏အကျိုး ผลของกรรม
အကျိုးမရှိဘူး ไม่มีประโยชน์
အကျိုးစီးပွား ผลประโยชน์ทางการค้า
အမှားအကျိုး ဆောင်ရွက်တယ်
ดูแลประโยชน์ผู้อื่น

အကျင့် ʔəcìñ n. ความประพฤติ,นิสัย khwa:n-pra-phrít,ní-sa̰y
ကောင်းသောအကျင့် ความประพฤติที่ดี
ဖြောင့်သောအကျင့် นิสัยที่ซื่อตรง
အကျင့်မကောင်းဘူး นิสัยไม่ดี

အကျည်း ʔəcìñ n. คุก khúk
အကျည်းထောင် คุก,ที่คุมขัง
အကျည်းသမား คนคุก

အကျဉ်း ʔəcìñ n. บทคัดย่อ bòt-khát-jɔ̀:
အကျဉ်းချုပ် บทสรุป,ใจความสำคัญ

အကျည်း ʔəcì n. รูปร่างหน้าตา rû:p-râ:ŋ-nâ:ta:
အကျည်းတန် ขี้เหร่,รูปชั่ว

အကိုတ် ʔəceˀ n. รอยบวม,เนื้องอก rɔ:y-buam,nía-ŋɔ̂:k
အနာအကိုတ် รอยบวมรอบแผล

အကျန် ʔəcañ n. ของเหลือ khɔ̆:ŋ-lĭa
ထမင်းအကျန် ข้าวเหลือ
ပစ္စည်းအကျန် ของเหลือ
ငွေအကျန် เงินที่เหลือ
အကျန် ရှိသေးလား ยังมีของเหลือไหม

အကျယ် ʔəcɛ n. ความกว้าง khwa:m-kwâ:ŋ
အကျယ်ကြီးပြောတယ် พูดดังมาก
ည့်ခန်းအကျယ်ကြီးပဲ ห้องรับแขกกว้างมาก

အကြာ ʔəca n. นาน na:n
ခဏအကြာ นานสักครู่
အကြာကြီး นานมาก
အိပ်ရာထဲ အကြာကြီးအိပ်နေတယ်
นอนอยู่นานในที่นอน

အကြား ʔəcâ n. ช่องว่าง chɔ̂:ŋ-wâ:ŋ
လက်အကြား,လက်ကြား หว่างน้ิว
သစ်သားအကြား ร่องไม้

အကြီး ʔəcì n. ขนาดใหญ่,คนโต,ผู้หลักผู้ใหญ่ khanà:t-yày,khon-tɔ:,phû:làk-phû:yày
အကြီးဆုံး โตที่สุด,ใหญ่ที่สุด
ကြက်သွန်နီဥအကြီး หอมหัวใหญ่
အကြီးအကဲ ผู้หลักผู้ใหญ่

အရှေ့ ʔəce n. ตอนล่าง,แถบล่าง tɔ:n-lâ:ŋ,thè:p-lâ:ŋ
အရှေ့အရပ် ฝั่งที่ตอนล่าง
အရှေ့မြို့ เมืองตอนล่าง
လေအရှေ့ ด้านใต้ลม
အရှေ့ရွာ บ้านใต้(ของลำน้ำ)

အကြေး ʔəcê n. ความสกปรก,สิ่งสกปรก khwa:m-sɔ̀k-kapɔ̀k,siŋ-sɔ̀k-kapɔ̀k
အညစ်အကြေး ความสกปรกโสโครก, สิ่งสกปรก

အကြေး ʔəcê n. ကလေ့ klèt
ငါးအကြေး ကလေ့ပလာ
ငါးအကြေးထိုးတယ် ဗဟုကလေ့ပလာ

အကြော ʔəcɔ̂ n. သွေးကြောသွေးသား
sên-lîat,sên-prasàːt
သွေးအကြောမ သွေးကြောကြီး
သွေးအကြောသေး သွေးကြောသေး
အကြောမ သွေးကြောကြီး
အကြောသေး သွေးကြောသေး
အကြောထုံး သွေးကြောပေါက်

အကြော် ʔəcɔ n. ကြော်ခြင်း khɔ̌ːŋ-thɔ̂ːt
အကြော်သည် ကြော်သူ
အကြော်တစ်ပွဲ ကြော်တစ်ပွဲ

အကြံ ʔəcañ n. အကြံအစည် khwaːm-khɪ́t,phɛ̌ːn
အကြံတခု ရလိုက်တယ် အကြံတခုရသည်
အကြံပေးတယ် အကြံပေးသည်
အကြံပျက်တယ် အကြံပျက်သည်
အကြံအစည် အကြံအစည်
အကြံအစည်ကောင်းတယ် အကြံအစည်ကောင်းသည်

အကြို ʔəco n. ကြိုဆို kaːŋ-tɔ̂ːŋ-ráp
အကြိုသွားတယ် ကြိုဆိုသွားသည်

အကြို ʔəco n. ရှေ့,ရှေ့ဆုံး kɔ̀ːn,lûaŋ-nâː
သင်္ကြန်အကြိုနေ့ ဧပြီ ၁၃ ရက်
ဥပုသ်အကြိုနေ့ ဥပုသ်နေ့

အကြိုက် ʔəcaiʔ n. ကြိုက်ခြင်း,ကြိုက်သော
khwaːm-chɔ̂ːp,khɔ̌ːŋ-chɔ̂ːp
အကြိုက်ဆုံးပါပဲ ကြိုက်ဆုံးပါပဲ

အကြောင်း ʔəcɔ̂ːñ n. အကြောင်းအရာ,အကြောင်းအကြား
sên-thaːŋ,rîaŋ-raːw
သတိရတဲ့အကြောင်း သတိရသောအကြောင်း
သူ့အကြောင်း သူ့အကြောင်း
ရာဇဝင်အကြောင်း သမိုင်းအကြောင်း
နိုင်ငံရေးအကြောင်း နိုင်ငံရေးအကြောင်း
သာသနာအကြောင်း သာသနာအကြောင်း
စေတီအကြောင်း စေတီအကြောင်း
သစ်ပင်အကြောင်း သစ်ပင်အကြောင်း
တိရိစ္ဆာန်တွေအကြောင်း တိရိစ္ဆာန်အကြောင်း
ဘာအကြောင်း ဘာကိစ္စ
သူကို အကြောင်းကြားပေးပါ သူ့ကို အကြောင်းကြားပေးပါ
အကြောင်းကောင်းတယ် အကြောင်းကောင်းသည်

အကြည် ʔəci n. ကြည်လင်ခြင်း khwaːm-sǎy
ငါးပြာရည်အကြည် ငါးပြာရည်ကြည်

အကြမ်း ʔəcâñ n. ကြမ်းတမ်းခြင်း,ရုန်းကန်ခြင်း
khwaːm-yàːp,khwaːm-run-rɛːŋ
ငရုတ်သီးမှုန့်အကြမ်း ငရုတ်သီးမှုန့်ကြမ်း
အကြမ်းဖက် အကြမ်းဖက်

အကြိမ် ʔəceñ n. ကြိမ်,ခေါက် khráŋ,khraːw
ပထမအကြိမ် ပထမကြိမ်

အကြုံ ʔəcoñ n. ကြုံတွေ့ခြင်း,ကြုံဖူးခြင်း
kaːŋ-prasòp,phûː-cə̀ʔ-cəː
အတွေ့အကြုံ အတွေ့အကြုံ
အကြုံရှိတယ် အကြုံရှိသည်
စာကိုအကြုံနဲ့ပေးတယ် စာကိုအကြုံနှင့်ပေးသည်

အကွေ့ ʔəkwè n. ကွေ့ခြင်း khɔ́ːŋ
တောင်ပေါ် ကားလမ်း အကွေ့အကောက်
- များတယ်
တောင်တက်လမ်းကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက်များသည်

အကွက် ʔəkwɛʔ n. အကွက်,ကွင်း,ကွက်
chɔ̂ŋ,woŋ,kraːp
အကွက်ပေါ်တွင် အကွက်ပေါ်တွင်
အကွက်နဲ့ ဘောလုံးကစားတယ် အကွက်နှင့် ဘောလုံးကစားသည်
အတင်းပြောရန် အကွက်ရသွားလေသည် အတင်းပြောရန် အခွင့်ရသွားလေသည်

အကွပ် ʔəkuʔ n. ကွပ်ခြင်း khɔ̀ːp
တောင်းရဲ့အကွပ် တောင်းရဲ့ကွပ်

အကျွေးအမွေး ʔəcwêʔəmwê n. အစာအာဟာရ yaːn-lîaŋ

အကျွမ်း ʔəcûñ n. ကျွမ်းကျင်ခြင်း khwaːm-khún-khəːy
အသိအကျွမ်း အသိအကျွမ်း

အကြွား ʔəcwâ น. ความโอ้อวด,คำพูดโอ้อวด
khwa:m-ʔô:ʔùat,kham-phû:t-ʔô:ʔùat

အကြွေ ʔəcwe น. เงินปลีก,สตางค์ย่อย
ŋən-plì:k,sata:ŋ-yɔ̂y
ငွေအကြွေ เงินปลีก,สตางค์ย่อย
အကြွေငါးကျပ်ဖိုး ใบย่อยราคาห้าจั๊ต
ငွေအကြွေ လဲပေးပါ โปรดแลกเงินปลีกให้หน่อย

အကြွေး ʔəcwê น. หนี้สิน,เงินเชื่อ nî:sǐn,ŋən-chîa
ကုန်အကြွေး หนี้สินค้า
အကြွေးရှိသူ คนมีหนี้สิน
အကြွေးရှင် เจ้าหนี้
အကြွေးရှင်းတယ် สะสางหนี้,ใช้หนี้
ငါ့ကို တလအလုပ်အကြွေးပြုရမယ်
จะต้องทำงานใช้หนี้ให้ฉันหนึ่งเดือน

ငွေအကြွေး เงินเชื่อ
အကြွေးရောင်းတယ် ขายเงินเชื่อ
အကြွေးဝယ်တယ် ซื้อเงินเชื่อ

အကြွင်း ʔəcwîn น. เศษ(ที่เหลือ) sè:t
ငွေအကြွင်း เงินที่เหลือเศษ
အကြွင်းအကျန် ของเหลือ
စားအကြွင်း เศษหาร
ဂဏန်းအကြွင်း เศษเลข(เศษหาร)

အခ ʔəkhà น. ค่าจ้าง khâ:câ:ŋ
အခစားလုပ်တယ် ทำงานกินค่าจ้าง
အခမဲ့ လုပ်တယ် ทำงานไม่มีค่าจ้าง

အခါ ʔəkha น. เวลา,ตอน,หน้า(ฤดูกาล)
we:la:,tɔ:n,nâ:
ညနေအခါ ตอนเย็น
ညအခါ ตอนกลางคืน
နေအေးသောအခါ เวลาตกเย็น
မိုးအခါ หน้าฝน
ဆောင်းအခါ หน้าหนาว
နွေဦးအခါ ต้นฤดูร้อน
ဆောင်းဦးအခါ ต้นฤดูหนาว
သင်္ကြန်အခါ เวลาสงกรานต์
လဆုတ်အခါ เวลาข้างแรม
ရောက်သောအခါ เวลาที่มาถึง

အခါး ʔəkhâ น. รสขม rót-khǒm
အခါးအရသာ รสขม

အခု ʔəkhù น. เดี๋ยวนี้,ตอนนี้ dǐaw-ní:,tɔ:n-ní:
အခုပဲ ရောက်မယ် จะมาถึงเดี๋ยวนี้เอง
အခု အိမ်ကလာတယ် เพิ่งมาจากบ้านเดี๋ยวนี้เอง
အခုတော့ เดี๋ยวนี้,ตอนนี้,ขณะนี้
အခုန,အခုတင် เมื่อสักครู่,เมื่อกี้

အခဲ ʔəkhɛ̂ น. ก้อนแข็ง kɔ̂n-khěŋ
ရေအခဲ ก้อนน้ำแข็ง,น้ำแข็ง
ဘဲသွေးအခဲ ก้อนเลือดเป็ด

အခေါ် ʔəkhɔ น. การเรียก ka:n-rîak
ထိုသို့အခေါ်ခံရတယ် ถูกเรียกอย่างนั้น
အခေါ်အဝေါ် การเรียกขาน
မြန်မာအခေါ်အဝေါ် การเรียกอย่างพม่า

အခိုး ʔəkhô น. การขโมย ka:n-khamo:y
ငွေ အခိုးခံရတယ် เงินถูกขโมย

အခိုး ʔəkhô น. ไอ,ควัน ʔay,khwan
အခိုးအငွေ့ ไอ,ควัน

အခက် ʔəkhɛʔ น. ความยุ่งยาก khwa:m-yûŋ-yâ:k
အခက်ပြဿနာ ปัญหายุ่งยาก
သူအခက်ကြုံနေတယ် เขากำลังประสบกับความยุ่งยาก
အခက်တွေ့ရတယ် ได้พบกับความยุ่งยาก

အခက်အခဲ ความยากลำบาก,ปัญหายุ่งยาก
အခက်အခဲမရှိဘူး ไม่มีความยากลำบาก
အခက်အခဲကြုံတယ် ประสบความยากลำบาก
မိုးမရွာလို့ ရေအခက်အခဲဖြစ်တယ်
ด้วยฝนไม่ตก จึงมีปัญหาเรื่องน้ำ

အခက် ʔəkhɛʔ น. ก้าน kâ:n
တမာအခက် ก้านสะเดา

အခေါက် ʔəkhɔʔ น. เที่ยว,ตลบ thîaw,talòp
အခေါက် ၅၀ ခန့် သွားသည်
ไปราว 50 เที่ยว
စက္ကူအခေါက် ဘယ်နှစ်ခေါက် ခေါက်သလဲ
พับกระดาษกี่ตลบ

အခေါက် ʔəkhɔʔ น. เปลือก(ไม้) plɨ̀ak
သစ်အခေါက် เปลือกไม้

အခိုက် ʔəkhaiʔ n. ပြဿနာ chûa-khrúː
အတိုက်အခိုက် ကာလတို်လုံ
အခိုက်အတန့် ခဏတာ,ပြဿနာတစ်ခုလောက်

အခင်း ʔəkhíñ n. ဖျင်,ပြန့်,ကွင်း,တောင်း(ဝေလာ),ဖျာပြု
phǐːn,pleːŋ,thúŋ,tɔːn,phàːpuː
နံနက်အခင်း မနက်ခင်း
ခြည်အခင်း ဖျင်ထည်
အိပ်ရာအခင်း အိပ်ရာခင်း
ပိုးအခင်း ပိုးကောင်
ယာအခင်း ယာခင်း
လယ်အခင်း လယ်ကွင်း
အခင်းသွားမလို့ သွားတော့မယ်
အခင်းလွှမ်းတယ် ဖုံးလွှမ်းတယ်

အခင်း ʔəkhíñ n. အကြောင်းအရာ hèːt-kaːn
အခင်းဖြစ်ပွားနေရာ ဖြစ်ပွားရာနေရာ
အရေးအခင်း အကြောင်းအရာ,ပြဿနာ
ကျောင်းသားအရေးအခင်း
ကျောင်းသားပြဿနာ

အခေါင်း ʔəkhɔ́ñ n. ပြောင်း,ပြွန် phlɔːŋ,lɔːŋ
သွားအခေါင်း ပြောင်းပေါက်
နှာအခေါင်း နှာပေါင်း
မသာအခေါင်း ပြွန်ရောဂါ,ပြွန်ဖောက်
တိုင်မှာ အခေါင်း ရှိတယ် ပြောင်းပေါက်ရှိတယ်

အခန်း ʔəkhâñ n. အခန်း hɔ̀ŋ
အခန်းမ အခန်းကြီး
တည်းခိုအခန်း တည်းခိုခန်း,အိပ်ခန်း
စားသောက်အခန်း စားသောက်ခန်း
ရေချိုးအခန်း ရေချိုးခန်း
ရေပန်းနဲ့အခန်း ရေပန်းခန်း
ရေချိုးခန်းနဲ့အခန်း ရေချိုးခန်း
တယောက်အိပ်အခန်း တစ်ယောက်အိပ်ခန်း
နှစ်ယောက်အခန်း နှစ်ယောက်အိပ်ခန်း
ကိုယ်ပိုင်အခန်း ကိုယ်ပိုင်ခန်း
သီးခြားအခန်း သီးခြားခန်း
အရေးပါသောအခန်း အရေးပါသောခန်း
ကျန်တဲ့အခန်း ကျန်တဲ့ခန်း
လေယာဉ်မှူးအခန်း လေယာဉ်မှူးခန်း
ပေါတဲ့အခန်း ပေါတဲ့ခန်း
အခန်းစောင့် အခန်းစောင့်
အခန်းသော့ အခန်းသော့
အခန်းတစ်ခန်း အခန်းတစ်ခန်း

အခမ်းအနား ʔəkhâñʔənâ n. အခမ်းအနား phí-thiː
မင်္ဂလာဆောင်အခမ်းအနား မင်္ဂလာဆောင်အခမ်းအနား
ဘာပနအခမ်းအနား ဘာပနအခမ်းအနား
ဘာသာရေးအခမ်းအနား ဘာသာရေးအခမ်းအနား
အစည်းအဝေးအခမ်းအနား အစည်းအဝေးအခမ်းအနား
အခမ်းအနား စတော့မယ် အခမ်းအနား စတော့မယ်

အချို ʔəcho n. အချို,ချိုမြိန်,ချိုမှု khɔ̀ːŋ-wáːn,rót-wáːn,khwaːŋ-wáːn
အချိုကြိုက်တယ် အချိုကြိုက်တယ်
အချိုအချဉ် အချိုအချဉ်
အချိုမှုန့် အချိုမှုန့်
ဈေးအချိုဆုံး ဈေးအချိုဆုံး
အချိုစားရင် သွားနာမယ် အချိုစားရင် သွားနာမယ်

အချို့ ʔəchò n. အချို့,အချို့သော baːŋ-khon,baːŋ-tua,baːŋ-ʔan
အချို့လူ အချို့လူ
အချို့အသီး အချို့အသီး
အချို့အရွက် အချို့အရွက်
အချို့သောနိုင်ငံများတွင် အချို့သောနိုင်ငံများတွင်
အချို့ငှက် အချို့ငှက်
အချို့ငှက် မပျံနိုင်ဘူး အချို့ငှက်မပျံနိုင်ဘူး

အချိုး ʔəchó n. အချိုး,အချိုးအစား thûaŋ-thâː,sàt-sùan
အချိုးကျတယ် အချိုးကျတယ်
အချိုးကျကျဝတ်တယ် အချိုးကျကျဝတ်တယ်
ဘာလုပ်လုပ် အချိုးမကျဘူး ဘာပဲလုပ်လုပ် အချိုးမကျဘူး
ဘာဝတ်ဝတ် အချိုးမကျဘူး ဘာပဲဝတ်ဝတ် အချိုးမကျဘူး
ဒီအချိုးမျိုး ငါမကြိုက်ဘူး ဒီအချိုးမျိုး ငါမကြိုက်ဘူး

အချက် ʔəchɛʔ n. အချက်,အကြောင်းအရာ sǔn-klaːŋ
ဖဟိုအချက်နေရာ ဖဟိုအကြောင်းအရာ

အချက် ʔəchɛʔ n. အချက်,အကြောင်းအရာ kaːn-hŭŋ-tôː
ထမင်းဟင်း အချက်တော်တယ် ထမင်းဟင်း အချက်တော်တယ်

အချက် ʔəchɛʔ n. အချက်,အကြောင်းအရာ sǎn-yaːn

အချက်ပေးတယ် ให้สัญญาณ
လက်ခုပ်တီးရှဲ အချက်ပေးသည် ตบมือให้สัญญาณ
အချက်ပြမီး ไฟบอกสัญญาณ,สัญญาณไฟ
အချက်အလက် ประจักษ์พยาน,ข้อมูลหลักฐาน
အချက်အလက်ရှာတယ်
หาประจักษ์พยาน,หาหลักฐาน

အချောက် ʔəchɔ̰ น. กะเทย ka-thəːy
အချောက်ပုဆစ် ท่าทางกะเทย

အချင်း ʔəchîñ น. เพลง phleːŋ

အချင်း ʔəchîñ น. ความรู้ความสามารถ
khwaːm-rúː-khwaːm-sa̰ː-mâːt
အရည်အချင်း ความรู้ความสามารถ
အရည်အချင်းမရှိဘူး ไม่มีความรู้ความสามารถ

အချင်း ʔəchîñ น. เส้นศูนย์กลาง sên-sṵːn-klaːŋ
အချင်းဝက် เส้นรัศมี(ของวงกลม)
အချင်းကြိုး สายรก
အချင်းအိမ် รก

အချင်းချင်း ʔəchîñ.ʤíñ ว. ต่อกัน,ซึ่งกันและกัน
tɔ̀ːkan,sîŋ-kan-lɛ́ʔ-kan
အချင်းချင်းကူညီတယ် ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
အချင်းချင်းသတ်ဖြတ်တယ် ฆ่าฟันกัน
အချင်းချင်းလေးစားတယ် เคารพซึ่งกันและกัน
အချင်းချင်းစည်းလုံးတယ် สามัคคีกลมเกลียวกัน

အချင်းမျှား ʔəchîñmyâ ก. มีปากเสียง,ทะเลาะ
miː-pàːk-sia̰ŋ,thalɔ́ʔ

အချောင် ʔəchɔ̀ñ น. หญิงเสียคน,หญิงเหลวไหล
ʤḭŋ-sia-khon,ʤḭŋ-lɛ̰ːw-la̰ŋ

အချောင် ʔəchɔ̀ñ ว. เหลวไหล,มักง่าย,หลังยาว
lɛ̰ːw-la̰ŋ,mák-ŋâːŋ,la̰ŋ-ʤaːw
အချောင်သမား คนเหลวไหล, นักฉวยโอกาส
အချောင်စားတယ် กินอย่างมักง่าย
အချောင်လိုက်တယ် ตามหลอกลวง

အချောင်း ʔəchɔ̀ñ น. ท่อน,ดุ้น,แท่ง
thɔ̀n,dṵn,thɛ̀ŋ
သစ်အချောင်း ไม้ท่อน,ดุ้นไม้

အချစ် ʔəchḭ น. ความรัก khwaːm-rák
အချစ်ဦး รักแรกเริ่ม
အချစ် မရှိတော့ဘူး ไม่มีใจรักอีกแล้ว
အချစ်ဇာတ်ကား หนังรัก,ภาพยนตร์รัก
အချစ်ရေး เรื่องรักใคร่,ความรัก
အချစ်တော် คนโปรด,คู่ขา(สา.)

အချဉ် ʔəchiñ น. ของเปรี้ยว,รสเปรี้ยว,น้ำจิ้ม
kha̰ːŋ-prîaw,rót-prîaw,náːm-cîːm
အချဉ်စားချင်တယ် อยากกินของเปรี้ยว
အချဉ်ရည် น้ำส้มสายชู
အချဉ်အရသာ รสเปรี้ยว
အချဉ်ဟင်း แกงส้ม
အချဉ်နဲ့တို့စားတယ် จิ้มกินกับน้ำจิ้ม

အချိန် ʔəcheñ น. น้ำหนัก náːm-nàk
အချိန် ဘယ်လောက်လေးလဲ น้ำหนักเท่าไร

အချိန် ʔəcheñ น. เวลา weːlaː
အချိန်နာရီ เวลา
အချိန်အတိအကျ ตรงเวลา
အိပ်ရာဝင်အချိန် เวลาเข้านอน
လူနာလက်ခံတဲ့အချိန် เวลารับคนไข้
လူနာတွေ့ဆုံရန်အချိန် เวลาเยี่ยมคนไข้
ည့ီသည်တွေ့ဆုံရန်အချိန် เวลาพบแขก
ကားထွက်အချိန် เวลารถออก
မိုးသောက်အချိန် เวลารุ่งอรุณ
ညဉ့်နက်အချိန် เวลาดึกดื่น
ကျောင်းဖွင့်အချိန် เวลาเปิดเรียน
ရုံးတက်အချိန် เวลาขึ้นสำนักงาน
အချိန်ပိုလုပ်ခ ค่าทำงานล่วงเวลา
အချိန်ပုပ်တယ် เสียเวลา
အချိန်လောက်လား เวลานอไหม
ဘယ်အချိန်မှာသွားမလဲ จะไปเวลาไหน
ဘယ်အချိန်လာမလဲ จะมาเวลาไหน

အချပ် ʔəcha̰ น. แผ่น,ของแบน phèn,kha̰ːŋ-bɛːn
ပန်းကန်ပြားအချပ် တစ်ရာဝယ်တယ်
ซื้อจานแบนหนึ่งร้อยใบ

အချုပ် ʔəcho̰ น. ตะราง,ที่คุมขัง
taraːŋ,thîː-khum-khă̰ŋ
အချုပ်ကျတယ် ติดตะราง

အချုပ် ʔəchoˀ น. ผู้ปกครอง,หัวหน้า
phûː-pòk-khrɔːŋ,hŭa-nâː
ဒီဌာနတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးသည် - အချုပ်ဖြစ်သည်
ในกองนี้มีผู้อำนวยการเป็นหัวหน้า

အချမ်း ʔəchâñ น. ความหนาวเย็น khwaːm-năːw-yen
ဒီနေ့ည အချမ်းပိုတယ် คืนนี้หนาวมากขึ้น

အခြား ʔəchâ ว. อื่น ʔɨːn
အခြားသူ คนอื่น
အခြားအိမ် บ้านอื่น
အခြားစာအုပ် หนังสือเล่มอื่น
အခြားအရောင် สีอื่น
အခြားလက် มืออื่น(อีกมือหนึ่ง)
အခြားကျောင်းသား นักเรียนคนอื่น
အခြားတောအုပ် ป่าที่อื่น
အခြားမြို့ เมืองอื่น

အခြေ ʔəche น. โคน,รากฐาน khoːn,râːk-thăːn
တိုင်အခြေ โคนเสา
သွားအခြေ โคนฟัน
အခြေချတယ် ลงรากฐาน
အခြေစိုက်တယ် ลงหลักปักฐาน
အခြေကျပြီ รากฐานมั่นคงแล้ว
အခြေခံ รากฐาน,หลัก,พื้นฐาน
အခြေခံဌာန สำนักงานหลัก
မူလတန်းကျောင်းသည် တက္ကသိုလ်၏အခြေခံ - ဖြစ်သည်
โรงเรียนชั้นมูลเป็นรากฐานของการอุดมศึกษา

အခြေအနေ สภาวะ,สภาพ,อาการ, ความเป็นอยู่
လမ်းအခြေအနေ สภาพถนน,สภาพการจราจร
စိုက်ပျိုးအခြေအနေ สภาพการเพาะปลูก
ကျန်းမာရေးအခြေအနေ อาการสุขภาพ
စီးပွားရေးအခြေအနေ สภาพการค้า
အလုပ်အခြေအနေ สภาพการทำงาน
အိမ်အခြေအနေ ความเป็นอยู่ในบ้าน
စိတ်အခြေအနေ สภาพจิตใจ
နိုင်ငံရေးအခြေအနေ สถานการณ์การเมือง
အခြေအနေကို နားလည်တယ်
เข้าใจสถานการณ์
အခြေအနေကောင်းရဲ့လား
อาการดีหรือเปล่า
အိမ်အခြေအနေကိုသိတယ်
รู้สภาพบ้าน(ความเป็นอยู่)

အခြောက် ʔəchɔˀ น. ความแห้ง,ของแห้ง
khwaːm-hêːŋ,khɔ̆ːŋ-hêːŋ
အခြောက်လှန်းတယ် ผึ่งให้แห้ง,ตากแห้ง
အခြောက်လှော်တယ် ชักแห้ง
အခြောက်မြန်တယ် แห้งเร็ว
ငရုတ်သီးအခြောက်တောင့် เม็ดพริกแห้ง

အခြမ်း ʔəchâñ น. ซีก sìːk
အခြမ်းတစ်ခြမ်း หนึ่งซีก
သစ်သီး အခြမ်း ၃ ခြမ်း ခွဲတယ်
แบ่งผลไม้ออกเป็น 3 ซีก

အခွေ ʔəkhwe น. ม้วน,ขด m̀uan,khòt
ကက်ဆက်အခွေ เทปคลาสเซ็ท
တရားအခွေ เทปธรรมะ
သီချင်းအခွေ เทปเพลง
ကြိုးအခွေ ขดเชือก

အခွံ ʔəkhuñ น. เปลือก,กระดอง plìak,kraɗɔːŋ
သွားအခွံ เปลือกแตงกวา
ပုစွန်အခွံ เปลือกกุ้ง
လိပ်အခွံ กระดองเต่า
လက်သည်းအခွံ เล็บมือ
အခွံစိမ်း เปลือกเขียว
အခွံခွာတယ် ลอกเปลือก

အခွင့် ʔəkhwìñ น. โอกาส,ช่องทาง
ʔoːkàːt,chɔ̀ŋ-thaːŋ
အတူတူနေအခွင့် โอกาสที่จะอยู่ด้วยกัน
အခွင့်ပေးတယ် ให้โอกาส
အခွင့်ကောင်းတယ် โอกาสดี
အခွင့်သာတယ် โอกาสเหมาะ
အခွင့်မရှိ မဝင်ရ ห้ามเข้า หากไม่ได้รับอนุญาต
အခွင့်အလမ်း ช่องทาง,โอกาส
အခွင့်အခါ โอกาสเหมาะ,จังหวะเหมาะ
အခွင့်အခါကောင်းရင် လာမယ်
หากมีโอกาสดี ก็จะมา
အခွင့်အရေး โอกาส
အခွင့်အရေးသမား นักฉวยโอกาส
အခွင့်အရေးကို စောင့်တယ် รอคอยโอกาส

အခွန် ʔəkhuñ น. ภาษี phaːsìː

အခွန်ကောက်တယ် ကြီးပြားမှု
အခွန်ဌာန ကုမ္ပဏီဌာန

အချွန် ʔəchuñ n. ပလာစမ်းလမ်း plaːŋ-lɛ̌ːm
ခဲတံအချွန်နဲ့ ထိုးတယ်
ခဲတံဖြင့်ပလာစမ်းလမ်းထိုး

အငူ ʔəŋu n. မြစ်လက်တက် mjiʔ-lɛʔ-tɛʔ
ထားဝယ်အငူမြစ်လက်တက်

အငို ʔəŋo n. ငိုခြင်း ŋòʊ̯ŋ-hâŋ
အငိုတိတ်တယ် ငိုခြင်းရပ်

အငုတ် ʔəŋoʊ̯ʔ n. ငုတ်,ဆောက် tɔ̀ʔ,sɔ́ːk
သစ်အငုတ် သစ်ငုတ်
စေတီအငုတ် ဆောက်လုပ်ရေး

အငန် ʔəŋaɰ̃ n. အငန်,အရသာ,အငန်ဓာတ်
khɔ̌ːŋ-khɛ̃ːm,rɔ́t-khɛ̃ːm,khwaːm-khɛ̃ːm
အငန်စားတယ် ငန်စားတယ်
အငန်အရသာ အငန်အရသာ

အငုပ် ʔəŋoʊ̯ʔ n. ငါးဖမ်းသင်္ဘော ŋáː-bʌ́ɰ̃-θɪ̀ɰ̃-bɔ̀
အငုပ်သမား ငါးဖမ်းသင်္ဘောသမား

အငယ် ʔəŋɛ n. ငယ်ခြင်း,ငယ်သူ
ŋɛ̀-tɕʰíʔ,ŋɛ̀-θù
အငယ်ဆုံး အငယ်ဆုံး
အငယ်အနှောင်း အငယ်အနှောင်း

အငြင်း ʔəɲíɰ̃ n. ငြင်းခုန်ခြင်း ŋjɪ̀ɰ̃-kʰòʊ̯ɰ̃-tɕʰíː
အငြင်းပွားတယ် ငြင်းခုန်ပွားတယ်

အငြိမ် ʔəɲeɪ̯ɰ̃ n. ငြိမ်သက်ခြင်း ŋjèɪ̯ɰ̃-θɛʔ-tɕʰíː
အငြိမ်မနေတတ်ဘူး ငြိမ်သက်မနေတတ်ဘူး

အငြိမ့် ʔəɲèɪ̯ɰ̃ n. အငြိမ့်
(ကာရန်ပြုတေးသီချင်းဖြင့်ကခုန်ခြင်း)
အငြိမ့်ကတယ် အငြိမ့်ကခုန်တယ်
အငြိမ့်သမ အငြိမ့်သမား

အငြိမ့်သား ʔəɲèɪ̯ɰ̃θáː ɔ. ငြိမ့်သားဆိုင်ရာ ŋjèɪ̯ɰ̃-θáː-zàɪ̯ɰ̃-jà
အငြိမ့်သားထိုင်တယ် ငြိမ့်သားဆိုင်ရာ ထိုင်တယ်

အငြိမ်း ʔəɲêɰ̃ n. ငြိမ်းခြင်း ŋjèɪ̯ɰ̃-tɕʰíː
အငြိမ်းစား ငြိမ်းစား
အငြိမ်းစားပေးတယ် ငြိမ်းစားပေးတယ်
အငြိမ်းစားယူတယ် ငြိမ်းစားယူတယ်
အငြိမ်းစားကျောင်းဆရာကြီး ငြိမ်းစားကျောင်းဆရာကြီး

အငွေ့ ʔəŋwè n. ငွေ့,ကိုယ် ŋwèʊ̯,kóʊ̯
အငွေ့ထွက်တယ် ငွေ့ထွက်တယ်

အငှား ʔəŋâ n. ငှားရမ်းခြင်း ŋàː-jáɰ̃-dʒíː
အဝတ်တွေအငှားလျှော်တယ် အဝတ်အထည်ငှားရမ်းလျှော်ဖွပ်ခြင်း
အငှားကား ငှားရမ်းသည့်ကား
စာအုပ်အငှားဆိုင် စာအုပ်ငှားရမ်းသည့်ဆိုင်

အစ ʔəsà n. အစ,အစပြု
tɔ̀ʔ-rɛ̂ːk,rɛ̂ːk-rɛ̂ɰ̃
အစက ငိုက်တယ် အစက ငိုက်တယ်
အစက အိတ်အလွတ်ပဲ အစက အိတ်အလွတ်ပဲ
အစအဆုံးမြင်တယ် အစအဆုံးမြင်တယ်
အစ၌ အစ၌
အစတွင် အစတွင်
အစတစ်ရက်နှစ်ရက်တွင် အစတစ်ရက်နှစ်ရက်တွင်

အစစအရာရာ ʔəsàzàʔəyaya n. အရာရာတိုင်း
θúk-sìŋ-θúk-jà-ŋ
အစစအရာရာ တော်တယ်
အရာရာတိုင်းတော်တယ်
အစစအရာရာ လုပ်တယ်
အရာရာတိုင်းလုပ်တယ်
အစစအရာရာ ခြည်ဝတ်ကျွမ်းသည်
အရာရာတိုင်းခြည်ဝတ်ကျွမ်းသည်

အစာ ʔəsa n. အစာ ʔaːhɔ̀ːɰ̃
အစာခြေတယ် အစာခြေတယ်
အစာကျွေးတယ် အစာကျွေးတယ်
အစားအစာ အစားအစာ
ကြောင်ရဲ့အစာ ကြောင်အစာ
အစာရှာရာအရပ် အစာရှာရာအရပ်
အစာပြွန် အစာပြွန်
အစာအိမ် အစာအိမ်
အစာအိမ်ရောင်ရောဂါ အစာအိမ်ရောင်ရောဂါ
အစာအိမ်ရောင်ရောဂါ

အစား ʔəsâ n. အစားအစာ,အစာအာဟာရ ʔaːhɔ̀ːɰ̃

အစားအစာ အာဟာရ
ပင်လယ်အစားအစာ အာဟာရဝတ္ထု
ထိုင်းအစားအစာ အာဟာရသိပ္ပံ
တရုတ်အစားအစာ အာဟာရဓာတ်
အနောက်တိုင်းအစားအစာ အာဟာရဗေဒ
အရှေ့တိုင်းအစားအစာ အာဟာရစနစ်
အမြည်းအစားအစာ အာဟာရဓာတ်
အစားအသောက် အစားအသောက်

အစားကြီး ကြီးစားသူ
အစားပုပ်တယ် အစားကြီးသည်
အစားမက်တယ် အစားကြိုက်သည်

အစား ʔəsâ n. ကိုယ်စား,အစားထိုး
tua-the:n,sìŋ-thó̰t-the:n
အစားထိုးတယ် ကိုယ်စားပြုသည်
သူ့အစား သူ့အစား
ဖိနပ်အစား အရုပ်လိုချင်တယ်
အစားထိုးဖိနပ်ကို ကြိုက်သည်

အစား ʔəsâ n. အစားအစာ ka:n-hà:n
အစားပုဆွေ ပြဿနာအစားအစာ

အစီ ʔəsi n. နည်းလမ်း ne:w
အစီအတန်း စီစဉ်ခြင်း
အစီအရီ စီစဉ်ခြင်း
ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျအစီအရီ ထားတယ်
ပစ္စည်းများကို စနစ်တကျ စီစဉ်ထားသည်

အစီအစဉ် ʔəsiʔəsiɰ̃ n. အစီအစဉ်,လုပ်ငန်းစဉ်
ra:y-ka:n,lam-dàp-ka:n
ဘာအစီအစဉ်ရှိလဲ အစီအစဉ်ဘာရှိသလဲ
လုပ်ငန်းအစီအစဉ် လုပ်ငန်းစဉ်
အစည်းအဝေးအစီအစဉ် အစည်းအဝေးအစီအစဉ်
ရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ် ရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ်

အစု ʔəsù n. အုပ်စု klùm
လူမျိုးအစု လူမျိုးစု
အစုလိုက်နေပါ အုပ်စုလိုက်နေပါ

အစေခံ ʔəsegaɰ̃ n. အစေခံ khon-ráp-chá̰y
အစေခံမ အစေခံမ

အစေအပါး ʔəseʔəpâ n. ပရိဝါရ,ကျွန်,ဗိသုကာ
boriwa:n,khon-chá̰y,khâ:-thâ:t

အစေ့ ʔəsè,ʔəsì n. မျိုးစေ့ mét,malét

အစေး ʔəsê n. ကော ga:ɲ
သစ်အစေး သစ်ကော
သရက်အစေး သရက်ကော
ဟင်းအစေး ဟင်းကော(အရသာ)
အစေးကပ်တယ် ကပ်သည်(သဘောသဘာဝ)

အစောကြီး ʔəsɔ́ dʒi n. နှောင်းပိုင်း hŭa-rúɲ
အစောကြီးရှိသေးတယ် မစောသေးပါ

အစော် ʔəsɔ n. ကြိုးကြိုးမာမာ(ခွန်အား) klò-re:ɲ
အစော်နဲ့တယ် ကြိုးကြိုးမာမာ

အစိုး ʔəsó n. အုပ်ချုပ်ခြင်း,အာဏာ
ka:n-pò̰k-khrɔ:ɲ,ʔan-nâ:t
အစိုးရတယ် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရသည်
အစိုးတရနေတယ် အာဏာရှိသည်
ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အစိုးမရဘူး
ကိုယ့်ကိုယ်ကို အုပ်ချုပ်၍မရပါ

အစိုးရ အစိုးရ
နိုင်ငံတော်အစိုးရ နိုင်ငံတော်အစိုးရ
အစိုးရကိစ္စ အစိုးရကိစ္စ
အစိုးရအိမ်တော် အစိုးရအိမ်တော်
တော်လှန်ရေးအစိုးရ တော်လှန်ရေးအစိုးရ
အစိုးရအရာရှိ အစိုးရအရာရှိ
အစိုးရထီ အစိုးရထီ

အစစ် ʔəsiʔ n. ဓာတ်စစ် khə̀ɲ-thé:
ရွှေအစစ် ရွှေစစ်
ငွေအစစ် ငွေစစ်
ဆင်စွယ်အစစ် ဆင်စွယ်စစ်
ဆင်မြီးလက်စွပ်အစစ် ဆင်မြီးလက်စွပ်စစ်
မိန်းကလေးအစစ် မိန်းကလေးစစ်
ဗမာလူမျိုးအစစ် ဗမာလူမျိုးစစ်

အစဉ် ʔəsiɰ̃ n. အဆင့်,အစီအစဉ်,အစီအမံ khân-tɔ:n,
phe:n-ka:n,lam-dàp
အစဉ်အတိုင်းရပ်တယ် အစဉ်အတိုင်းရပ်သည်
ခရီးအစဉ် ခရီးစဉ်
အစီအစဉ် အစီအစဉ်
အစဉ်အလာ အစဉ်အလာ
မြန်မာ့အစဉ်အလာ မြန်မာ့အစဉ်အလာ

အစဉ်အဆက် การสืบต่อกันมา

အစဉ် ʔəsiñ ว. ประจำ,ทุก,เรื่อยๆ
pracam,thúk,rîay-rîay
နေ့စဉ် ทุกวัน
နှစ်စဉ် ทุกปี
နှစ်စဉ်ကျင်းပတယ် จัดประจำทุกปี
အစဉ်သတိရစေရန် เพื่อให้ระลึกถึงตลอดไป
အစဉ်တစိုက် เป็นลำดับมา,เรื่อยมา
အစဉ်တစိုက်ကြိုးပမ်းခဲ့သည် เพียรพยายามเรื่อยมา

အစည်း ʔəsí น. มัด,ฟ่อน mát,fɔ̂:n
အစည်းလိုက်ယူတယ် เอาเป็นมัด
ထင်းအစည်း ฟืนเป็นมัด,มัดฟืน

အစည်းအရုံး ʔəsíʔəyôñ น. สโมสร samoːsɔ̂:n

အစည်းအဝေး ʔəsíʔəwé น. การประชุม
kaːn-praˑ-chum
အစည်းအဝေးခေါ်တယ် เรียกประชุม
အစည်းအဝေးသွားတယ် ไปประชุม
အစည်းအဝေးပြီးသွားပြီ การประชุมเลิกแล้ว

အစိတ် ʔəseˀ น. เสี้ยว(หนึ่งในสี่ส่วน),สลึง
sîaw,salɨ̀ŋ
အစိတ်ပေးတယ် จ่ายหนึ่งสลึง
အစိတ်သား ยี่สิบห้าจัตตา
အစိတ်အပိုင်း ส่วนประกอบ,ชิ้นส่วน
ကားအစိတ်အပိုင်း ชิ้นส่วนรถยนต์

အစုတ်ပလုတ် ʔəsoˀpəloˀ น. ของชำรุด
khɔ̀:ŋ-chaːm-rút
အစုတ်ပလုတ်တွေ စွန့်ပစ်လိုက်တယ် ทิ้งของที่ชำรุดทั้งหลายไปเสีย

အစပ် ʔəsaˀ น. ชาย,ขอบ,ริม(เขตแดน)
chaːy,khɔ̀:p,rim
နယ်အစပ် ชายแดน(เขตแดน)
နိုင်ငံအစပ် ชายแดน(ระหว่างประเทศ)
ရေအစပ် ชายน้ำ
ပင်လယ်ကမ်းအစပ် ชายฝั่งทะเล
မြစ်အစပ် ริมน้ำ
ကမ်းအစပ် ริมฝั่ง
ကန်အစပ် ขอบสระ
သောင်အစပ် ชายหาด
တောအစပ် ราวป่า
တောတန်းအစပ် ริมแนวป่า
စားပွဲအစပ် ขอบโต๊ะ

အစပ် ʔəsaˀ น. ของเผ็ด,รสเผ็ด
khɔ̀:ŋ-phèt,rót-phèt
အစပ်အရသာ รสเผ็ด
အစပ်တည့်တယ် เผ็ดพอเหมาะ

အစမ်း ʔəsáñ น. การทดสอบ kaːn-thót-sɔ̀:p
အစမ်းစာမေးပွဲ การสอบซ้อม

အစိမ်း ʔəsêñ น. เขียว,ดิบ,สด khɨ̀aw,dìp,sòt
အစိမ်းရောင် สีเขียว
ငရုတ်သီးအစိမ်း พริกอ่อน
သရက်အစိမ်း มะม่วงดิบ
အစိမ်းမစားဘူး ไม่กินดิบ
အနာကို အစိမ်းချုပ်တယ် เย็บแผลสดๆ
အစိမ်းကြော် ผัดผักรวม

အစိမ်း ʔəsêñ น. ฝีดิบ phɨ̀:dìp

အစုံ ʔəsoñ น. คู่,ชุด khû:,chút
ဖိနပ်အစုံ รองเท้าทั้งคู่
ခြေအစုံ เท้าทั้งคู่
ခြေအိတ်အစုံ ถุงเท้าทั้งคู่
ထမင်းပွဲအစုံ ชุดสำรับข้าว

အစွန် ʔəsuñ น. รอบนอก,ชาน rɔ̀:p-nɔ̀:k,chaːn
ရွာအစွန် ริมหมู่บ้าน,ชายหมู่บ้าน
မြို့အစွန် ชานเมือง

အစွန်း ʔəsûñ น. รอยเปื้อน,คราบ rɔːy-pîan,khrâ:p
အစွန်းအကွက် รอยเปื้อน

အစွန်း ʔəsûñ น. ขอบแดน,สุดแดน,ริมสุด
khɔ̀:p-dɛːn,sùt-dɛːn,rim-sùt
အနောက်ဘက်အစွန်း ขอบแดนตะวันตก
စားပွဲအစွန်း ริมโต๊ะ

အစွပ်အစွဲ ʔəsuˀʔəswɛ̂ น. การกล่าวหา,การใส่ร้าย
kaːn-klàːw-hɛ̀:,kaːn-sàːy-râːy
အစွပ်အစွဲခံရတယ် ถูกกล่าวหา

အစွမ်း ʔəswáñ,ʔəsûñ น. กำลังความสามารถ

kaɰ-laɪ̯-khwaːɰ-sʌ̆ːɰâːt
အစွမ်းကုန်ပြီ หมดแรงแล้ว,
สุดความสามารถ
အစွမ်းကုန်ကြိုးစားတယ် พยายามสุดความสามารถ
အစွမ်းကုန်ညှော့ဝတ်ပြုတယ်
ปรนนิบัติต่อแขกอย่างเต็มความสามารถ
အစွမ်းအစ ความสามารถเป็นต้น,
ทักษะเป็นต้น
သူသီချင်းဆိုတဲ့အစွမ်းအစရှိတယ်
เขาเผิ่งมีทักษะในการร้องเพลง

အစွယ် ʔəswɛ̀ น. งา,เขี้ยว ŋaː,khîaw
ဆင်အစွယ် งาช้าง
ကျားအစွယ် เขี้ยวเสือ
ဝံပွေအစွယ် เขี้ยวงู

အဆ ʔəshà น. ประมาณการ praɰaːn-kaːn
အတိုင်းအဆ ประมาณการ
အချိန် အတိုင်းအဆ မရှိဘူး
ไม่ประมาณการเรื่องเวลา
ငွေသုံးတာ အတိုင်းအဆ မရှိဘူး
ไม่ประมาณการใช้จ่ายเงิน

အဆာ ʔəsha น. ความหิว khwaːɰ-hĭw
အဆာခံနိုင်တယ် ทนหิวไหว

အဆာ ʔəsha น. ไส้(ขนม) sâŋ
မုန့်အဆာ ไส้ขนม
ပဲကော်စီအဆာ ไส้ซาละเปา
လက်ဖက်အဆာ เครื่องปรุงเนี่ยง(ไส้เนี่ยง)

အဆီ ʔəshi น. ไขมัน,น้ำมัน,ของมัน
khăɪ̯-man,náɰ-man,khɔ̆ːŋ-man
အဆီများသောအသား เนื้อสัตว์ที่มีไขมันมาก
အဆီဓာတ် ธาตุไขมัน
အဆီအဆိမ့် อาหารรสมัน

အဆဲ ʔəshɛ̂ น. คำด่า,การด่า khaɰ-dàː,kaːn-dàː
အဆဲခံရတယ် ถูกด่า,โดนด่า

အဆော့ ʔəshɔ̀ น. ความซุกซน khwaːɰ-súk-son
အဆော့များလို့ ပင်ပန်းတယ်
เหนื่อยเพราะซุกซนมาก

အဆာ ʔəshaɰ̃ น. ลูก(ระนาด) lûːk
ပတ္တလားအဆာ ลูกระนาด

အဆာ ʔəshaɰ̃ น. ก้านเกสร kâːn-keːsʌ̆ːn
ပန်းဝတ်အဆာ ก้านเกสรดอกไม้

အဆို ʔəsho น. การขับร้อง kaːn-khàp-rɔ́ːŋ
အဆိုအက การร้องรำ
အဆိုတော် นักร้อง

အဆို ʔəsho น. การร้องเรียน,คำร้อง kaːn-rɔ́ːŋ-rian,
khaɰ-rɔ́ːŋ
အဆိုရှင် ผู้ยื่นคำร้อง

အဆက် ʔəshɛʔ น. รอยต่อ,ข้อต่อ,การสืบต่อ
rɔːɪ̯-tɔ̀ː,khɔ̂ːtɔ̀ː,kaːn-sɨ̀ːp-tɔ̀ː
ပြွန်အဆက် รอยต่อของท่อ
သူအဆက် แฟนของเขา(ผู้เกี่ยวพัน)
အဆက်ဆက် การสืบต่อ,สืบเนื่อง
အမျိုးအဆက်ဆက် การสืบต่อตระกูล
မြန်မာမင်း အဆက်ဆက်က
- ပြုပြင်မွမ်းမံတော်မူကြ၏
กษัตริย์พม่าทรงปฏิสังขรณ์สืบต่อกันมา

အဆောက်အအုံ ʔəshɔʔ ʔəʔoʊ̃ น. อาคารบ้านเรือน,
สิ่งปลูกสร้าง ʔaː-khaːn-bâːn-rian,
sìŋ-plùːk-sâːŋ
လေဆိပ်အဆောက်အအုံ อาคารในสนามบิน

အဆင် ʔəshiɰ̃ น. ลวดลาย,ลายดอก
lûat-laːɪ̯,laːɪ̯-dɔ̀ːk
ဘာအဆင် ကြိုက်လဲ ชอบลายดอกแบบไหน

အဆင် ʔəshiɰ̃ น. การลงตัว,ความราบรื่น
kaːn-loŋ-tua,khwaːɰ-râːp-rɨ̂ːn
အဆင်ပြေ สะดวก,ลงตัว,ราบรื่น,
เหมาะเจาะ
အဆင်မပြေဘူး ไม่ลงตัว,ไม่ราบรื่น
လှေနဲ့သွားတာ ပိုအဆင်ပြေတယ်
ไปทางเรือสะดวกกว่า
အဆင်ပြေရင် သွားပါမယ်
หากสะดวกก็จะไป
ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့အဆင်ပြေအောင်
- နေထိုင်တယ်
อยู่อาศัยให้เหมาะกับสภาพแวดล้อม
ငါးပိနဲ့ဆွဲရည်ဟင်းနဲ့စားလို့ အဆင်ပြေတယ်

แกงส้มกับกะปิกินเข้ากันดี

အဆင်သင့် เหมาะ,พร้อม,พร้อมมูล, สะดวก,ราบรื่น
ထမင်း အဆင်သင့်ဖြစ်ပြီ ข้าวพร้อมแล้ว(กินได้)
စားတာ အဆင်မသင့်ဘူး กินไม่ค่อยลง
အင်္ကျီဝတ်လို့ အဆင်သင့်တယ်
ใส่เสื้อได้พอเหมาะ
အဆင်သင့်ပြင်ထားတယ် จัดเตรียมไว้อย่างพร้อมมูล
အဆင်သင့်လုပ်ထားပါ ทำให้พร้อมนะ
အိမ်မှာအဆင်သင့်ပဲ (ทุกสิ่ง)มีพร้อมสรรพที่บ้าน
အဆင်သင့်ရင် လာမယ် หากสะดวกก็จะมา
အမြဲအဆင်သင့်ဖြစ်ပါသည် พร้อมเสมอ

အဆင်တန်ဆာ ʔəshìñtañza,ʔəshiñdəza น. เครื่องประดับ khrîaŋ-pradàp
နွားကို အဆင်တန်ဆာမွားဆင်သည်
ประดับเครื่องประดับให้วัว

အဆင့် ʔəshìñ น. ระดับ,ชั้น radàp,chán
ဗီရို ဒုတိယအဆင့်မှာ ထားတယ်
วางไว้บนตู้ชั้นที่สอง
အဆင့်မြင့် ชั้นสูง
အဆင့်အတန်း ระดับชั้น
အဆင့်အတန်းကွာတယ် ระดับชั้นแตกต่างกัน
အဆင့်အတန်းမြင့်တယ် ระดับชั้นสูง
အဆင့်အတန်းနိမ့်တယ် ระดับชั้นต่ำ
လူနေမှုအဆင့်အတန်း ฐานะความเป็นอยู่, ระดับความเป็นอยู่
အနုပညာလက်ရာမျာားမှာ
- အဆင့်အတန်းမြင့်သည်
ฝีมือด้านศิลปะอยู่ในระดับสูง

အဆင့်ဆင့် ตามลำดับ,สืบต่อ
အဆင့်ဆင့်ပြောကြတယ် พูดมาตามลำดับ
ဒီပုံပြင်ကိုသားစဉ်မြေးဆက်
- အဆင့်ဆင့်ပြောကြတယ်
นิทานเรื่องนี้เล่าสืบต่อกันมาจนชั่วลูกชั่วหลาน

အဆင်း ʔəshìñ น. รูปภายนอก rûːp-phaːy-nɔ̀ːk
အဆင်းလှပြီး အချင်းမလှသူ
คนที่งามภายนอก แต่ไม่งามภายใน

အဆောင် ʔəshɔ̀ñ น. เครื่องราง khrîaŋ-raːŋ
လက်ဖွဲ့အဆောင် เครื่องราง
အင်းအဆောင် ผ้ายันต์

အဆောင် ʔəshɔ̀ñ น. อาคาร,หอพัก,ตำหนัก ʔaː-khaːn,hɔ̀ː-phák,tam-nàk
စာသင်အဆောင် ตึกเรียน,อาคารเรียน
သံဃာ့အဆောင် ตึกสงฆ์
ကျောင်းသားအဆောင် หอพักนักศึกษา
ဆရာအဆောင် หอพักครู
မိဘုရားငယ်အဆောင် ตำหนักนางสนม
လူနာအဆောင် ตึกคนไข้
ခွဲစိတ်အဆောင် ตึกผ่าตัด

အဆောင်အယောင် ʔəshɔ̀ñʔəyɔ̀ñ น. เครื่องยศ khrîaŋ-yót
အဆောင်အယောင်နဲ့ သွားတယ်
ไปในชุดประดับยศ

အဆစ် ʔəshiʔ น. ข้อ,ข้อต่อ khɔ̂ː,khɔ̂ːtɔ̀ː
ကြေပင်အဆစ် ข้อต้นอ้อย
ပိုးပင်အဆစ် ข้อไม้ไผ่
လက်အဆစ် ข้อต่อน้ิว
အဆစ်နာတယ် เจ็บข้อต่อ

အဆုတ် ʔəshoʔ น. ปอด pɔ̀ːt
အဆုတ်ရောင်ရောဂါ
โรคปอดบวม
အဆုတ်နှာ,အဆုတ်ရောဂါ
โรคปอด,วัณโรค

အဆန် ʔəshañ น. เนื้อใน nía-nay
အုန်းအဆန် เนื้อในมะพร้าว
မြေပဲအဆန် เม็ดเนื้อถั่วลิสง
ကျည်အဆန် เม็ดกระสุนปืน,ลูกปืน
အဆန်မပါတဲ့စပါး ข้าวเปลือกที่ไม่มีเนื้อใน

အဆိပ် ʔəsheʔ น. ฝิน phít
အစာအဆိပ် อาหารเป็นฝิน
မြွေအဆိပ် ฝิษงู
အဆိပ်ပြင်းတယ် ฝิษร้ายแรง

အဆုပ် ʔəshoʔ น. การกำ,กำมือ,ของที่เป็นกำ kaːn-kam,kaːn-mɨː
အဆီမဲ့ ʔəshèñ น. รสมันอร่อย rót-man-ʔarɔ̀ːy
အဆီအဆိမဲ့အရသာ รสชาดมันอร่อย

အချိုအဆိမ့်အရသာ รสชาดหวานมัน

အဆုံး ʔəshôñ น. ที่สุด,ท้ายสุด thîi-sùt,thá-yi-sùt
လမ်းအဆုံးမှာ ที่สุดถนน,ท้ายถนน
အဆုံးအိမ် บ้านสุดท้าย

အဆွေ ʔəshwe น. เพื่อน,เพื่อนรัก,เพื่อนสนิท
phîan,phîan-rák,phîan-sanìt,
အဆွေခင်ပွန်း เพื่อนรัก

အညာ ʔəɲa น. การโกหก,การหลอกลวง
ka-n-ko-hòk,ka-n-lɔ́-k-luaŋ
အညာကောင်းတယ် โกหกเก่ง
အညာမိတယ် โดนหลอก,โดนโกง

အညာ ʔəɲa น. ภาคเหนือ,ตอนบน
phâ-k-nǎ,tɔ-n-bon
အညာသား คนเมืองเหนือ
အညာသူ สาวเหนือ
အညာဒေသ ภาคเหนือ
လေအညာ ด้านเหนือลม
အညာရွာ บ้านเหนือ(ของลำน้ำ)

အညီ ʔəɲi น. ความเสมอกัน khwa-m-samə̌-kan
အညီအမျှ เสมอเท่าเทียมกัน
အညီအမျှရကြတယ် ได้เท่าเทียมกัน
ဒီတုတ်တွေကို အညီဖြတ်ပါ
ตัดไม้เหล่านี้ให้เสมอกันนะ

အညို ʔəɲo น. สีน้ำตาล sǐ-nám-ta-n
အညိုရောင် สีน้ำตาล,สีน้ำตาลดำ

အညောင်း ʔəɲáŋ̃ น. ความปวดเมื่อย,ความตึงเครียด
khwa-m-pùat-mîay,khwa-m-tiŋ-khrîat
အညောင်းဖြေတယ်
คลายความปวดเมื่อย
အညောင်းပြေကစားတယ်
เล่นให้ผ่อนคลายความตึงเครียด
အညောင်းအညာ
ความปวดเมื่อย,ความตึงเครียด
အညောင်းပြေအညာပြေ
การผ่อนคลายความตึงเครียด

အညစ် ʔəɲi᷇ น. ความสกปรก khwa-m-sòk-kapòk
အညစ်အကြေး ความสกปรกโสโครก,สิ่งปฏิกูล

အညွှန့် ʔəɲṵñ น. ยอดอ่อน ɲɔ̂-t-ʔɔ̀-n
ရွှေဖရုံအညွှန့် ยอดฝักทอง
ခဝဲအညွှန့် ยอดบวบ

အညာ ʔəɲa น. ข้าว khûa
သစ်သီးအညာ ข้าวผลไม้
အရွက်အညာ ข้าวใบ
ပြောင်းဖူးအညာ ข้าวข้าวโพด
အညာလွယ်တယ် ใจง่าย(ข้าวหลุดง่าย)
အညာလွယ်သူ คนใจง่าย

အညိ ʔəɲì น. ตะไคร่,สนิมเขียว
ta-khrâ̰y,sanḭ̌m-khḭ̌aw

အညိ ʔəɲi น. กลิ่นคาว klìn-kha-w

အညော် ʔəɲɔ น. กลิ่นทอด,กลิ่นไหม้
klìn-thɔ̂-t,klìn-mâ̰y
အညော်မိလို့ အနာရင်းတယ်
แผลอักเสบเพราะได้กลิ่นของทอด

အညောက် ʔəɲɔʔ น. ต้นอ่อน tôn-ʔɔ̀-n
ပဲအညောက် ถั่วงอก
အညောက်ထိုးတယ် แทงยอดอ่อน
အညောက်ပေါက်တယ် แตกยอดอ่อน

အညွှန်း ʔəɲṵñ น. คำชี้แนะ,ดัชนี,เมนู
kham-chí-né?,dàt-chani-,me-nu-
အညွှန်းစာအုပ် หนังสือนามสงเคราะห์
အညွှန်းစာအုပ်စာရင်း บรรณานุกรม
အညွှန်းနံပါတ် เลขดัชนี
ဆေးအညွှန်း โพยยา
ဆေးမသောက်မီ အညွှန်းကိုသေချာစွာဖတ်ပါ
ก่อนตื่มยา อ่านคำแนะนำให้ชัดเจนก่อน

အဋ္ဌမ ʔa᷇thəmà น. ที่แปด thîi-pɛ̀t บ.
အဋ္ဌမတန်း ชั้นแปด

အကျမြူ ʔənùmyu น. นรายน้ำ phra-yi-nám
အကျမြူရောင် สีแสงหิ่งห้อย

အကျမြူ ʔənùmyu น. ปรมาณู,อะตอม
parama-nu-,ʔatɔ̀m
အကျမြူပုံး ระเบิดปรมาณู

အတာ ʔəta n. တရုၸ,သင်္ကြန် trùt,sŏŋ-krə-n
အတာသင်္ကြန် တရုၸသင်္ကြန်
အတာရေ ရေသင်္ကြန်
အတာကူး ရေသင်္ကြန်ကူး
အတာတက် ရေသင်္ကြန်တက်

အတိ ʔətì ဝ. တရင်,တိုင်း troŋ,thûan
အချိန်အတိ တရင်းအချိန်
ဆယ်နာရီအတိ ဆယ်နာရီတရင်း
တစ်ထောင်အတိ တစ်ထောင်တိုင်း

အတု ʔətù n. ပန်းထိမ်,ပန်းပလာစတစ်,ပန်းစက်လုံး
khă-ŋ-thiam,khă-ŋ-plɔ-m,khă-ŋ-cam-lɔ-ŋ
အတုခိုး ပန်းထိမ်ခိုး,ပန်းပလာစတစ်ခိုး
အတုယူ ပန်းထိမ်ယူ,ပန်းပလာစတစ်ယူ
ဘုန်းကြီးအတု ဘုန်းကြီးပလာစတစ်
မိန်းကလေးအတု မိန်းကလေးပန်းထိမ်
မိတ်ဆွေအတု မိတ်ဆွေပန်းထိမ်
ငွေအတု ငွေပန်းထိမ်
ရွှေအတု ရွှေပန်းထိမ်
ဆံပင်အတု ဆံပင်ပန်းထိမ်
နှာခေါင်းအတု နှာခေါင်းပန်းထိမ်
သွားအတု သွားပန်းထိမ်
ပန်းအတု ပန်းပလာစတစ်
ထောပတ်အတု ထောပတ်ပန်းထိမ်

အတူ ʔətu ဝ. အတူ,အတူတူ
phrɔ́-m-kan,dûay-kan
အတူနေတယ် အတူနေတယ်
အတူသွားတယ် အတူသွားတယ်
အတူလိုက်တယ် အတူလိုက်တယ်
အတူစားအတူအိပ်တယ် အတူစားအတူအိပ်တယ်
ထိုအတူ ထိုအတူ

နှင့်အတူ,နဲ့အတူ အတူ,အတူတူ
ခင်ဗျားနဲ့အတူသွားတယ် အတူသွားတယ်
အမေနဲ့အတူနေတယ် အတူနေတယ်
သူနဲ့အတူထမင်းစားကြတယ် အတူစားကြတယ်

အတူတကွ အတူတကွ
အတူတကွနေထိုင်တယ် အတူတကွနေထိုင်တယ်

အတူတူ အတူတူ,အတူတူပါပဲ,အတူတူသဘောပါပဲ

အတူတူသယ်သွားပါ အတူတူသယ်သွားပါ
အတူတူနေပါ အတူတူနေပါ
အတူတူသွားပါ အတူတူသွားပါ
အတူတူစားကြတယ် အတူတူစားကြတယ်
အတူတူပဲ အတူတူပဲ

အတော် ʔətɔ ဝ. အတော်,အတော်အသင့်
mă-k-phɔ-khuan,sŏm-sùan
ခန္ဓာကိုယ်အတော်ပဲ ခန္ဓာကိုယ်အတော်ပဲ
ရက်အတော်ကြာ ရက်အတော်ကြာ
အတော်ကြာသွားမယ် အတော်ကြာသွားမယ်
အတော်လှတယ် အတော်လှတယ်
အတော်ဝေးဝေးသွားမယ် အတော်ဝေးဝေးသွားမယ်
နေအတော်မြင့်လာပြီ နေအတော်မြင့်လာပြီ
ဗဟုသုတအတော်ရှိတယ် ဗဟုသုတအတော်ရှိတယ်
မြစ်အတိုင်းအတော်သွားမိသော် မြစ်အတိုင်းအတော်သွားမိသော်
အတော်လက်ရာမြောက်တာပဲ အတော်လက်ရာမြောက်တာပဲ

အတို ʔətò n. အတို,အတိုအထွာ khwa-m-sâŋ
အတိုဆုံးလမ်း အတိုဆုံးလမ်း
အတိုချုပ် အတိုချုပ်
ဘောင်းဘီအတို ဘောင်းဘီအတို
ဆံပင်အတို ဆံပင်အတို

အတိုး ʔətó n. အတိုး dɔ̀-k-bía
ငွေအတိုး အတိုး
အတိုးပေးတယ် အတိုးပေးတယ်
အတိုးယူတယ် အတိုးယူတယ်
အတိုးချလုပ်တယ် အတိုးချလုပ်တယ်

အတက် ʔətɛ̰ n. ဒေါ့ diay
ကြက်အတက် ကြက်ဒေါ့

အတက် ʔətɛ̰ n. အတက်,အတက်နေ့ ka-n-khîn
သင်္ကြန်အတက်နေ့ သင်္ကြန်အတက်နေ့

အတိုက်အခံ ʔətaiʔ ʔəkhañ n. အတိုက်အခံ
fà-y-khá-n
အတိုက်အခံအဖွဲ့ အတိုက်အခံအဖွဲ့

အတင့်ရဲ ʔətiñyɛ̂ ဂ. အတင့်ရဲ,အတင့်ရဲစွန့်စား phlɪ̀-phlă-m,hŭn-hăn-phlan-lɛ̂n

အတင့်မရဲနဲ့နော် ခေါ်ပါ့မလားနဲ့

အတင်း ʔətɪ̀ɰ̃ n. ကိုယ်ခန္ဓာ,ကိုယ် kʰàɰ̃-kʰàɰ̃,kò
အတင်းပြောတယ် ကိုယ်ခန္ဓာပြောတယ်
အတင်းစကား ကိုယ်ခန္ဓာစကား
သူ့အတင်းမပြောပါနဲ့ သူ့ကိုယ်ခန္ဓာမပြောပါနဲ့

အတောင် ʔətɔ̀ɰ̃ n. ဆယ်(หน่วยวัด) sʰɛ̀
အတောင် ʔətɔ̀ɰ̃ n. ပျံ pjàɰ̃
ငှက်အတောင် ငှက်ပျံ
လေယာဉ်အတောင် လေယာဉ်ပျံ
အတောင်ကျိုးတယ် ပျံကျိုး
အတောင်ခတ်တယ် ပျံခတ်
အတောင့် ʔətɔ̀ɰ̃ n. ဖျံ pʰjàɰ̃
မန်ကျည်းသီးအတောင့် မန်ကျည်းသီးဖျံ

အတိုင်း ʔətàɰ̃ ɔ. တာ,တာအား ta,ta-ʒá
ကတိအတိုင်း ကတိတာ
သဘောအတိုင်း သဘောတာ
ဒီလမ်းအတိုင်း သွားတယ် ဒီလမ်းတာသွားတယ်
ရိုးလေးအတိုင်း သွားတယ် ရိုးလေးတာသွားတယ်
မှတ်တိုင်အတိုင်း လိုက်သွားတယ် မှတ်တိုင်တာလိုက်သွားတယ်
ရေစုန်အတိုင်း လွှင့်ကို မျှောသွားတယ်
ရေစုန်တာလွှင့်ကို မျှောသွားတယ်
ရေစပ်အတိုင်း လမ်းလျှောက်တယ်
ရေစပ်တာလမ်းလျှောက်တယ်
အခုအတိုင်း အခုတာ
အစီအစဉ်အတိုင်း အစီအစဉ်တာ
အကျင့်အတိုင်း အကျင့်တာ
ဓလေ့အတိုင်း ဓလေ့တာ
ထုံးစံအတိုင်း ထုံးစံတာ
ဆန္ဒအတိုင်း ဆန္ဒတာ
အမှန်အတိုင်း အမှန်တာ
ကျမခိုင်းတဲ့အတိုင်း ကျမခိုင်းတာ
မြင်တဲ့အတိုင်းပဲကွာ မြင်တာပဲကွာ
ဒီအတိုင်းပဲ ဒီတာပဲ

အတိုင်းလုပ်တယ် တာလုပ်
အတိုင်းပြုတယ် တာပြု
စီစဉ်ထားတဲ့အတိုင်းလုပ်တယ် စီစဉ်ထားတာလုပ်
ပြောတဲ့အတိုင်းလုပ်တယ် ပြောတာလုပ်

အမေ့စကားအတိုင်းလုပ်တယ် အမေ့စကားတာလုပ်
သူစကားအတိုင်းလုပ်ရင် မှားတတ်တယ်
သူစကားတာလုပ်ရင် မှားတတ်

အတိုင်းအဆ ʔətaɪ̀ɰ̃ʔəsʰà n. ကာလ,ပမာဏ kà-la,pəmà-na
အချိန်အတိုင်းအဆ ကာလ
အတိုင်းအဆမရှိဘူး ပမာဏမရှိ
အတိုင်းအဆမသိဘူး ပမာဏမသိ

အတစ် ʔətɪ̀ n. ပြင် pjìn
အမဲသားအတစ် အမဲသားပြင်
ကြီးသည် အမဲသားအတစ်ကို ခြီးသွားသည်
ဧကာပြင်အမဲသားသယ်

အတတ် ʔətaʔ n. ပညာ pəɲà
အတတ်ပညာ ပညာ
ပန်းချီအတတ်ပညာ ပန်းချီပညာ
ဘာသာစကားလေ့လာမှုအတတ်ပညာ
ဘာသာစကားလေ့လာမှုပညာ

အတိတ် ʔətəʔ n. အတိတ် ʔətḭt
အတိတ်,အဟိတ်နိမိတ် ʔətəʔ,ʔətəʔnəmeʔ n.
ကံ,ကံကြောင်း,ကံ kàɰ̃,kàɰ̃-ʒáɰ̃,kàɰ̃
အတိတ်နိမိတ် မကောင်းဘူး ကံမကောင်းဘူး

အတန် ʔətaɰ̃ n. ခဏ,ခဏလေး kʰənà,kʰənà-lé
အတန်ကြာ ခဏကြာ

အတန်း ʔətáɰ̃ n. တန်း,အတန်း tàɰ̃,ətàɰ̃
ဘယ်အတန်းကလဲ ဘယ်တန်းကလဲ
အတန်းတင်တယ် တန်းတင်တယ်
အတန်းထဲမှာ တန်းထဲမှာ
အတန်းခေါင်းဆောင် တန်းခေါင်းဆောင်
တဆင့်မြင့်အတန်း တန်းမြင့်

အတန်း ʔətáɰ̃ n. ဘက်,ဘက် bɛʔ,bɛʔ
အတန်းလိုက် တန်းစီတယ် ဘက်လိုက်တန်းစီတယ်
တောင်အတန်း တောင်ဘက်

အတွေ့ ʔətwè n. တွေ့ twè

အတွေ့အကြုံ ประสบการณ์
အတွေ့အကြုံမရှိဘူး ไม่มีประสบการณ์
အတွေ့အထိ การสัมผัส,การพบปะ

အတွေး ʔətwé น. ความคิดคำนึง
khwaːm-kɪ́t-khamːniŋ
အတွေးများတယ် คิดมาก
အတွေးများနေလို့ပါ เพราะคิดมาก
အတွေးမခေါင်ပါနဲ့ อย่าคิดมาก
အတွေးပြတ်တယ် เลิกคิด,หยุดคิด

အတွေးအခေါ် ความคิดอ่าน
အတွေးအခေါ်ကောင်းတယ် ความคิดอ่านดี
အတွေးအခေါ်မကောင်းဘူး ความคิดอ่านไม่ดี

အတွဲ ʔətwɛ́ น. คู่ผ่วง,พวง **khùːphwaŋ,phwaŋ**
အတွဲကား รถผ่วง
မီးရထားအတွဲ ขบวนรถไฟ,ตู้ผ่วงรถไฟ
လင်မယားအတွဲ คู่สามีภรรยา
သရက်သီးအတွဲ พวงมะม่วง
စပျစ်သီးအတွဲ พวงองุ่น
စာဖိုင်အတွဲ แฟ้มเอกสาร
ဒီအတွဲ ဘယ်သွားကြသလဲ คู่นี้ไปไหนกัน

အတွက် ʔətwɛʔ บ. สำหรับ **sə̀mːrɛ̀**
ငါ့အတွက်မုန့် ขนมสำหรับฉัน
ဒီညအတွက်အခန်း ห้องสำหรับคืนนี้
ဒီနေ့အတွက် สำหรับวันนี้
အရာရာအတွက် สำหรับทุกสิ่งทุกอย่าง
ဘယ်သူ့အတွက်လဲ สำหรับใคร
ငါ သူ့အတွက်စိတ်ချတယ် ผมวางใจเขา
နှံနှက်စာအတွက်ငွေယူလား
คิดค่าอาหารเช้าหรือเปล่า
ဒုက္ခသည်အတွက် ငွေအလှူခံသည်
รับเงินบริจาคสำหรับคนทุกข์ยาก
အန္တရာယ်အယှက်ပြုမိတဲ့အတွက်
- ခွင့်လွှတ်ပါနော်
ขออภัยหากได้ทำสิ่งที่รบกวน
သူများအတွက် အကောင်းဆုံးလုပ်ပေးတယ်
ทำสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับผู้อื่น

အတွင်း ʔətwɪ̀ɰ̃ น. ข้างใน,ภายใน
khâːɲ-nay,phaːɲ-nay
အတွင်းဆုံး ข้างในสุด
အတွင်းလူနာ ผู้ป่วยใน
အတွင်းလူ คนภายใน,คนใกล้ชิด
ဥယျာဉ်အတွင်း ภายในอุทยาน
ရေဆိုင်ငယ်အတွင်း ในบ่อน้ำ
ငှက်သိုက်အတွင်း ภายในรังนก
နာရီဝက်အတွင်း ภายในครึ่งชั่วโมง
တပတ်အတွင်း ภายในหนึ่งสัปดาห์
သိပ်မကြာခင်ရက်အတွင်းမှာ ภายในไม่นานวัน

အတွန့် ʔətʊ̀ɰ̃ น. รอยย้บ,รอยย่น **rɔːɲ-jɛ́p,rɔːɲ-jòn**
အင်္ကျီအတွန့် รอยย้บบนเสื้อ
မျက်နှာမှာ အတွန့်ရှိတယ် หน้ามีรอยย่น

အတွန့်တက် ʔətʊ̀ɰ̃tɛʔ ก. โยกโย้ **jòːk-jóː**
အတွန့်မတက်နဲ့ ไม่ต้องมาโยกโย้

အထိ ʔətʰì บ. จนถึง **conːtʰḭ̀ŋ**
လမ်းဆုံးအထိ จนถึงสุดทาง
ပြန်လာတဲ့အထိ จนกว่าจะกลับมา
ဘယ်အထိသွားလဲ ไปถึงไหน
သုံးနာရီမှ လေးနာရီအထိ ตั้งแต่สามโมงถึงสี่โมง

အထီး ʔətʰí น. เพศชาย,ตัวผู้(เฉพาะสัตว์สี่เท้า)
pʰɛ̀ʔt-chaːɲ,tuaːpʰíː
ယောကျ်မအထီး พ่อตา
နွားအထီး วัวตัวผู้
ဆိတ်အထီး แพะตัวผู้

အထူး ʔətʰú ว. พิเศษ,เป็นอย่างยิ่ง
pʰíseʔt,penːjàːɲːjɪ̀ŋ
အထူးတန်း ชั้นพิเศษ
အထူးဟင်း กับข้าวพิเศษ
အထူးဈေး ราคาพิเศษ
အထူးကျေးဇူးတင်ပါတယ် ขอบคุณอย่างยิ่ง
အထူးလက်ခံဆောင်ရွက်ပေးတယ်
รับบริการให้เป็นพิเศษ
အထူးအမြန်မီးရထား รถเร็วพิเศษ,รถด่วนพิเศษ

အထဲ ʔətʰɛ́ น. ข้างใน **khâːɲ-nay**
အထဲကို ကြွပါ เชิญข้างใน

အထက် ʔətʰɛʔ น. ข้างบน,ชั้นสูง,เบื้องบน
khâːɲ-bon,cʰán-sʊ̀ɰ̃,bɪ̀aɲ-bon
အထက်ခန်း ห้องชั้นบน
အထက်မှာ ข้างบน
လက်ဝဲဘက်အထက်ထောင့် มุมบนด้านซ้าย

အထက်နှုတ်ခမ်း ริมฝีปากบน
အထက်ကောင်းကင် ท้องฟ้าเบื้องบน
အထက်တန်းလက်မှတ် ตั๋วชั้นพิเศษ
အထက်တန်းကျောင်း โรงเรียนชั้นสูง(มัธยมปลาย)
အထက်အရာရှိ เจ้าหน้าที่ระดับสูง
အထက်မြန်မာ พม่าตอนบน
အထက်အညာ ภาคเหนือตอนบน

အထောက်အထား ʔəthɔ̀ʔəthá น. หลักฐาน làk-thă:n
သမိုင်းအထောက်အထား
หลักฐานทางประวัติศาสตร์

အထင် ʔəthiñ น. ความคิด,ความนับถือ,ความคาดคิด khwa:m-khít,khwa:m-náp-thɛ̌:, khwa:m-khâ:t-khít
စိတ်အထင် ความคิดจิตใจ
အထင်မှန်တယ် คิดถูก
အထင်မှား เข้าใจผิด(คิดผิด)
အထင်လွဲ เข้าใจผิดพลาด
အထင်သေးတယ် ดูแคลน,ดูถูก
အထင်ကြီးတယ် ยกย่อง,ยกตน
သူ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးတယ်
เขาทะนงตน,เขายกตน
အထင်အရှား เป็นเป้าสายตา,เด่น, ขึ้นชื่อ
အထင်အရှားဆုံးမြစ် แม่น้ำที่ขึ้นชื่อที่สุด

အထစ် ʔəthɪ̀ น. รอยบาก,ชั้น rɔ:y-bà:k,khân
လှေကား:အထစ် ขั้นบันได
အထစ်လုပ်တယ် ทำรอยบาก

အထည် ʔəthɛ น. ผืนผ้า,ชิ้น,เครื่อง(เงิน,ทอง) phɪ̌:n-phâ:,chín,khrîaŋ
အထည်အလိပ် ม้วนผ้า
အထည်လုပ်ငန်း งานทอผ้า
ပိုးအထည် ชิ้นผ้าไหม
ချည်အထည် ชิ้นผ้าฝ้าย
ရွှေအထည် เครื่องทอง
ငွေအထည် เครื่องเงิน
အထည်တိုင်းယူမယ် จะเอาหมดทุกชิ้น
အရှန်သင့်ချုပ်ပြီးအထည် เสื้อผ้าสำเร็จรูป
အနှက်ရောင်အထည် ผ้าสีดำ
အထည်ဆိုင် ร้านขายผ้า

အထပ် ʔəthaʔ น. ชั้น chán
အထပ်သုံးထပ်အိမ် บ้านสามชั้น
အထပ်ထပ်ဝတ်တယ်
สวมใส่(เสื้อ)ซ้อนทับหลายชั้น

အထပ်ထပ် ʔəthaʔthaʔ ว. ช้าๆ sáʊ̀-sáʊ̀
အထပ်ထပ်အခါခါ ကြည့်တယ် ดูบ่อยครั้ง
အထပ်ထပ်ဆေးတယ်
ล้างซ้ำแล้วซ้ำอีก

အထုပ် ʔəthoʔ น. ห่อ,หีบห่อ hɔ̀:,hɪ̀:p-hɔ̀:
အထုပ်အပိုး ห่อสัมภาระ
အထုပ်ထုပ်တယ် บรรจุห่อ
အထုပ်ဖြေတယ် แก้ห่อ
အထုပ်ဖြေပြတယ် เปิดเผย(เรื่องที่เก็บงำไว้)
ဒီအထုပ်ကို သိမ်းထား:ပေးပါ
ขอให้เก็บห่อนี้ไว้หน่อยนะ

အထမ်း ʔəthâñ น. หาบ hà:p
အထမ်းသမား: คนแบกหาม
အထမ်းစွေးသည်အရုပ် ตุ๊กตาคนหาบของ
အထမ်းတစ်ထမ်း หาบหนึ่งหาบ

အထွေထွေ ʔəthwedwe ว. ทั่วไป,เบ็ดเตล็ด thùa-pay,bèt-talèt
အထွေထွေရောဂါများ โรคทั่วไป
အထွေထွေရောင်း၀ယ်သူ พ่อค้าเบ็ดเตล็ด
အထွေထွေကိစ္စ ธุระเบ็ดเตล็ด
အထွေထွေလုပ်ငန်း งานเบ็ดเตล็ด
အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ การเลือกตั้งทั่วไป

အထွေး ʔəthwé น. คนเล็ก,คนสุดท้อง khon-lék,khon-sùt-thɔ́:ŋ
ညီမအထွေး น้องสาวคนเล็ก
သား:အထွေး ลูกคนเล็ก

အထွေး ʔəthwé น. สิ่งยั้วเยี้ย,สิ่งนุงนัง sìŋ-yúa-yɪ́a,sìŋ-nuŋ-naŋ
ဆံပင်အထွေး ผมนุงนัง
ကြိုးအထွေး เชือกนุงนัง
တိကောင်အထွေး ไส้เดือนยั้วเยี้ย
တိကောင် အထွေးထွေးဖြစ်နေတယ်
ไส้เดือนยั้วเยี้ย

အထွက် ʔəthwɛʔ น. การออก ka:n-ɔ̀:k

အထွက်ခရီးသည် ผู้โดยสารขาออก
အထွက်ပေါက် ประตูออก,ช่องออก
အထွက်လမ်း ทางออก

အဒေါ် ʔədɔ̀ น. ป้า,น้าสาว pâ:,náːsáːw

အဓိက ʔədikà น. สิ่งสำคัญ sìŋ-sám-khan
အဓိကလိုအပ်သည် ต้องการสิ่งสำคัญ
အဓိကတာဝန် หน้าที่สำคัญ
အဓိကအကျဆုံး สำคัญที่สุด,จำเป็นที่สุด

အဓိပ္ပာယ် ʔədeʔbɛ น. ความหมาย,คำอธิบาย
khwaːm-mǎːŋ,kham-ʔa-thíbaːŋ
အဓိပ္ပာယ်ပြောပါ โปรดอธิบาย
အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ် มีความหมาย
ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ หมายความว่าอย่างไร
အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့စာအုပ် หนังสือที่ไม่ได้ความ
အဓိပ္ပာယ်မတူဘူး ความหมายไม่เหมือนกัน

အနာ ʔəna น. แผล,โรค,ความเจ็บป่วย phɛ̌ː,rôːk, khwaːm-cèp-pùaŋ
အနာကြီးရောဂါ โรคเรื้อน
အနာစိမ်း ฝี
အနာရွတ် แผลเป็น
အနာပေါက်တယ် เป็นแผล,แผลพุ
အနာဖြစ်တယ် เป็นแผล

အနား ʔənâ น. บริเวณใกล้เคียง boriweːn-klâŋ-khiaŋ
ဒီအနားမှာ ที่ใกล้ๆนี้,แถวนี้
အနားလာပါ โปรดมาใกล้ๆ
ဆရာ့အနားသွားတယ် ไปที่ใกล้ๆครู
ရေတွင်းအနားမှာ ที่บริเวณบ่อน้ำ
ကားအနားမသွားနဲ့ อย่าไปบริเวณที่ใกล้รถ
ကျားအနားမသွားရဘူး ห้ามไปบริเวณที่ใกล้เสือ
အနီးအနား บริเวณใกล้ๆ

အနား ʔənâ น. การพักผ่อน kaːn-phák-phɔ̀n
အနားယူတယ် พักผ่อน
အနားပေးတယ် ให้พักผ่อน

အနီ ʔəni น. สีแดง sǐːdɛːŋ
အနီလက်စွပ် แหวนสีแดง (ทับทิม,พลอยแดง)
အနီရောင် สีแดง

အနီး ʔənî น. ที่ใกล้ thîː-klâŋ
အနီးမှာ ที่ใกล้ๆ
ပုရွက်ဆိတ်အုံအနီး ที่ใกล้โพรงมด
အနီးသို့ရောက်လာ มาถึงใกล้ๆ
အနီးအနား บริเวณใกล้ๆ

အနု ʔənù น. ความอ่อน,ความละเอียดอ่อน
khwaːm-ʔɔ̀ːn,khwaːm-laʔàt-ʔɔ̀ːn
သစ်ရွက်အနု ใบไม้อ่อน
သစ်သီးအနု ผลไม้อ่อน
အရိုးအနု กระดูกอ่อน
စိမ်းရောင်အနု สีเขียวอ่อน
အသားအနု ผิวละเอียดอ่อน
ငရုတ်သီးမှုန့်အနု พริกป่นเนื้อละเอียด

အနုကြမ်း ʔənùjáñ ก. ปล้น,จี้ plôn,cîː
လေယာဉ် အနုကြမ်းစီးတယ် จี้เครื่องบิน

အနုပညာ ʔənùpyiñna น. ศิลปะ sǐn-lapàʔ
ကျေးလက်အနုပညာ ศิลปพื้นบ้าน

အနုမောဒနာ ʔənùmɔ̀dəna น. อนุโมทนา
ʔanúmoːthanaː บ.
အနုမောဒနာပြုပါတယ် ขออนุโมทนา

အနေအထား ʔəneʔəthâ น. ทำเล,ที่ตั้ง
tham-leː,thîː-tâŋ
ရွာအနေအထား ทำเลหมู่บ้าน
အိမ်အနေအထား ทำเลบ้าน
အရောင်းအဝယ်အနေအထား ทำเลค้าขาย

အနေအထိုင် ʔəneʔəthaiñ น. ความเป็นอยู่
khwaːm-penːyùː
အနေအထိုင် အဆင်ပြေလား ความเป็นอยู่สะดวกสบายไหม

အန် ʔənàñ น. กลิ่น klìn
အနံ့ရတယ် ได้กลิ่น
အနံ့ခံတယ် ดมกลิ่น
အနံ့ရှူတယ် สูดกลิ่น
အနံ့နံတယ် กลิ่นเหม็น
အနံ့မွှေးတယ် กลิ่นหอม
အနံ့မကောင်းဘူး กลิ่นไม่ดี
အနံ့ထွက်တယ် กลิ่นออก

ဒီအပွင့်မှာ အနံ့ရှိတယ် ดอกไม้นี้มีกลิ่น
အပွင့်မှာ အနံ့အမျိုးအမျိုးရှိတယ်
ดอกไม้มีกลิ่นต่างๆ
သတင်းအနံ့ ข่าวคราว
သတင်းအနံ့မရဘူး ไม่ได้ข่าวคราว

အနက် ʔənɛ̰ʔ น. ความลึก khwa:m-lík
ရေအနက် ความลึกของน้ำ
ရေကန်ရဲ့အနက် ความลึกของสระน้ำ
ဒီအနက်လောက် ความลึกประมาณนี้

အနက် ʔənɛ̰ʔ น. สีดำ sí:dam
ထီးအနက် ร่มสีดำ
အင်္ကျီအနက် เสื้อสีดำ
ဘောင်းဘီအနက် กางเกงสีดำ
အနက်ရောင် สีดำ
အနက်ရောင်အထည် ผ้าสีดำ
အနက်ရောင်သုတ်တယ် ทาสีดำ

အနက် ʔənɛ̰ʔ น. น័ย,ความหมาย nay,khwa:m-mă:y
အနက်အဓိပ္ပာယ် ความหมาย
အနက်အဓိပ္ပာယ် နားမလည်ဘူး
ไม่เข้าใจความหมาย

အနောက် ʔənɔ̰ʔ น. ความชุ่น khwa:m-khùn
ရေအနောက် น้ำขุ่น
ငါးပြာရည်အနောက် น้ำปลาน้ำขุ่น

အနောက် ʔənɔ̰ʔ น. ตะวันตก tawan-tòk
အနောက်နိုင်ငံ ประเทศตะวันตก
အနောက်ဘက် ด้านตะวันตก
အနောက်မြောက် ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
အနောက်တောင် ทิศตะวันตกเฉียงใต้
အနောက်တိုင်းဝတ်စုံ เสื้อผ้าแบบตะวันตก
အနောက်တိုင်းအစားအစာ อาหารตะวันตก

အနောက် ʔənɔ̰ʔ น. ข้างหลัง,ข้างท้าย
khâ:ŋ-lăŋ,khâ:ŋ-thá:y
ကားရဲ့အနောက် ข้างหลังรถ
ရွာအနောက် ท้ายหมู่บ้าน

အနိုင် ʔənaiñ น. ชัยชนะ chay-chaná?
အနိုင်ရသူ ผู้ได้ชัยชนะ
အနိုင်အရှုံး การแพ้ชนะ
အနိုင်ယူတယ် เอาชนะ

အနိုင်ကျင့်တယ် ข่มเหงรังแก

အနိစ္စ ʔənɛ̰ʔsà น. อนิจจัง(ความไม่แน่นอน)
ʔanít-caŋ น.
အနိစ္စရောက်တယ် ถึงแก่อนิจกรรม

အနည် ʔənɛ น. ตะกอน takɔ:n
အနည်ကျ,အနည်ထိုင် ตกตะกอน

အနည်း ʔənì,ʔənɛ̂ น. จำนวนน้อย cam-nuan-nɔ́:ŋ
အနည်းဆုံး จำนวนน้อยที่สุด
အနည်းငယ် จำนวนเล็กน้อย,เล็กน้อย
အနည်းငယ် ဖွင့်လိုက်သည် เปิดออกสักนิด
အနည်းငယ်ရွှေ့ပါ เขยิบหน่อย
နာရီအနည်းငယ်ကြာတယ် เวลาไม่นานนัก,
นานนิดหน่อย
အနည်းငယ်ပိန်လာသည် ผอมลงเล็กน้อย

အနုတ် ʔənṵʔ น. การลบเลข ka:n-lóp-lê:k
အနုတ်တတ်တယ် ลบเลขเป็น

အနုပ် ʔənʊʔ น. เงินปลีก,สตางค์ย่อย ŋən-plì:k,
sata:ŋ-jɔ̂:ŋ
အနုပ်လဲတယ် แลกเงินย่อย

အနွေးထည် ʔənwêdɛ น. เสื้อกันหนาว
sʉ̂a-kan-nă:w

အနွယ် ʔənwɛ น. เชื้อสาย,แซ่สกุล
chʉ́a-să:y,sɛ̂:-sakun
တရုတ်အနွယ် เชื้อสายจีน
ကုလားအနွယ် เชื้อสายแขก
အနွယ်တူတယ် เชื้อสายเดียวกัน

အနွယ် ʔənwɛ น. เถาวัลย์ thăw-wan

အန် ʔəɲañ น. รวง(ข้าว,ข้าวโพด) ruaŋ
စပါးအန် รวงข้าว
အသီးအန် ผึงผล

အန် ʔəɲàñ ว. ทั่วบริเวณ thûa-bɔriwe:n
နေရာအန် ทั่วทุกแห่ง
အန်ပြောတယ် พูดไปทั่ว
နိုင်ငံအန်ပြန့်တယ် (ชื่อเสียง)ขจรทั่วประเทศ
ပခုက္ကူမြို့အန်လျှောက်လည်ကြမယ်

จะเที่ยวชมเมืองปะโคะกู่ให้ทั่ว

အန္ဓိက် ʔəṇaiʔ น. การล้วง ka:n-lúaŋ
အန္ဓိက်ခံရတယ် ถูกล้วง(กระเป๋า)

အနှောင့် ʔəṇɔ̀ñ น. สัน săn
ဓားအနှောင့် สันมีด
ပုဆိန်အနှောင့် สันขวาน
စာအုပ်အနှောင့် สันหนังสือ

အနှောင့်အယှက် ʔəṇɔ̀ñʔəʃɛʔ น. ความรบกวน, ความรำคาญ khwa:m-róp-kuan, khwa:m-ram-kha:n
အနှောင့်အယှက်ပေးတယ် สร้างความรำคาญ
အနှောင့်အယှက်မပေးနဲ့ อย่ารบกวน
စိတ်အနှောင့်အယှက် รำคาญใจ
အနှောင့်အယှက်ပြုမိတဲ့အတွက် - ခွင့်လွှတ်ပါနော် ขออภัยที่รบกวน

အနှောင်း ʔəṇɔ̀ñ น. คนล่าสุด khon-lâ:sùt
အငယ်အနှောင်း เมียคนล่า,เมียน้อย

အနှစ် ʔəṇiʔ น. สาระ,แก่น,เนื้อแท้ să:rá?,kèn,nía-thé:
အနှစ်သာရ แก่นสาร
အနှစ်အကာ ไข่แดงไข่ขาว,แก่นกระดูก
အနှစ်မပါတဲ့ဟင်း แกงที่ไม่มีเนื้อ(มีแต่น้ำ)
အနှစ်မပါတဲ့စကား คำพูดที่ไร้สาระ
သစ်သားအနှစ် แก่นเนื้อไม้

အနှစ်သက် ʔəṇiʔθɛʔ น. ความชื่นชอบ khwa:m-chî:n-chɔ̀:p
အနှစ်သက်ဆုံးပါပဲ ชื่นชอบที่สุด

အနှိပ် ʔəṇeʔ น. การนวด ka:n-nûat
အနှိပ်သမား หมอนวด
အနှိပ်သည် หมอนวด
အနှိပ်သည်ဖု นมไม้(หนุนหลังแก้เมื่อย)

အပ ʔəpà น. ข้างนอก,ภายนอก,ด้านนอก khâ:ŋ-nɔ̀:k,phá:ŋ-nɔ̀:k,dâ:n-nɔ̀:k
အပထားတယ် เอาไว้ข้างนอก, ปล่อยปละทิ้งไว้
အပြင်အပတံခါး ประตูด้านนอก
အပြင်အပလူ คนภายนอก
အတွင်းအပနှစ်ဘက် ด้านนอกด้านในสองสถาน

အပ ʔəpà น. ฝี phì:
အပမိတယ် ฝีเข้าสิง

အပါ ʔəpa น. การนกหา ka:n-phók-pha:
အပါမခံဘူး ไม่ให้นกหา

အပိ ʔəpì น. การกดทับ ka:n-kòt-tháp
စာအုပ်အပိခံရတယ် ถูก(กอง)หนังสือทับ
တိုက်အပိခံရတယ် โดนตึก(ถล่ม)ทับ

အပူ ʔəpu น. ความร้อน khwa:m-rɔ́:n
အပူတိုင်းကိရိယာ แท่งปรอทวัดอุณหภูมิ
အပူအအေး อุณหภูมิ(ความร้อนความเย็น)
အပူလွှမ်းတယ် กระทบความร้อน
အပူအပင် ความวิตกกังวล
အပူအပင်ကင်းမဲ့စွာ အိပ်ပျော်တယ် นอนสะบายไม่มีทุกข์ร้อน

အပေါ် ʔəpɔ̀ น. คนบอ,คนบ้าๆบอๆ khon-bɔ:

အပေါ် ʔəpɔ̀ น. ค่าถูก,ค่าต่ำ khâ:-thù:k,khâ:-tàm
ဈေးအပေါ် ราคาถูก
အပေါစားမိန်းမ หญิงด้อยค่า

အပေါ့် ʔəpɔ̀ น. ของเบา khɔ̂:ŋ-baw
အပေါ့်သွားတယ် ไปถ่ายเบา,ไปฉี่
အပေါ့်အလေးမြည်းကြည့်ပါ ชิมดูรสหนักรสเบา

အပေါ် ʔəpɔ น. ข้างบน khâ:ŋ-bon
အပေါ်ထပ် ชั้นบน
ဒီအပေါ်မှာ ที่ข้างบนนี้
အပေါ်သွေး ความดันโลหิตขึ้นสูง
ကျမအပေါ် စိတ်ကောက်တယ် ขุ่นเคือง(ต่อ)ฉัน
သူတို့အပေါ် ဆရာလုပ်တယ် ทำตัวเป็นครูต่อเขา

အပို ʔəpo น. ส่วนเกิน,สิ่งสำรอง sùan-kə:n,sìŋ-săm-rɔ:ŋ
အပိုအလုပ် งานส่วนเกิน
အပိုပစ္စည်း อะไหล่
အပိုမထည့်ရ ห้ามใส่เกิน
ဖိနပ်အပိုပါလာတယ် มีรองเท้าสำรองมา

အပေါက် ʔəpɔ̀ʔ n. ช่อง,รู chɔ̂ŋ,ruː
အပေါက်ထဲ တုတ်နဲ့ထိုးတယ် แหย่รูด้วยไม้
အပေါက် ဘယ်မှာလဲ ทางออกอยู่ที่ไหน
ဖိနပ်မှာအပေါက်ရှိတယ် มีรูโหว่ที่รองเท้า

အပင် ʔəpiñ n. พืชพันธุ์,ต้นไม้
phîːt-phan,ton-máy
အပင်ကြီး ต้นไม้ใหญ่
ချုံအပင် ต้นไม้พุ่ม
အပင်နိမ့် ต้นไม้เตี้ย
ပန်းအပင် ต้นไม้ดอก

အပင်အပန်း ʔəpiñʔəpâñ n. ความเหน็ดเหนื่อย
khwaːm-nèt-này
အပင်အပန်းခံနိုင်တယ်
อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยไหว

အပေါင် ʔəpɔ̀ñ n. ต้นขา,ขาอ่อน
tôn-khaˇː,khaˇː-ʔɔ̀ːn

အပေါင် ʔəpɔ̀ñ n. กรอบ,ขอบ krɔ̀ːp,khɔ̀ːp
ပြတင်းပေါက်အပေါင် กรอบหน้าต่าง

အပေါင်း ʔəpɔ̂ñ n. หมู่พวก mùː-phûak
တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့ หมู่ประชาชน
အပေါင်းပါတယ် อยู่รวมกัน
အပေါင်းအသင်း หมู่คณะ,เพื่อนฝูง
အပေါင်းအသင်းဆုံတယ် คบหาง่าย

အပေါင်း ʔəpɔ̂ñ n. การบวก kaˇːn-bùak
အပေါင်းတတ်တယ် บวกเลขเป็น

အပိုင်း ʔəpâiñ n. ส่วนหนึ่ง,ตอน,หมวด
sùan-nìŋ,tɔːn,mùat
အပိုင်းပိုင်းတယ် แบ่งส่วน
အစိတ်အပိုင်း ส่วนเสี้ยว
အပိုင်းအခြား เขตแดน,เส้นแบ่งปันเขต

အပတ် ʔəpaˀ n. สัปดาห์ sàp-daː
ရှေ့အပတ် สัปดาห์หน้า
နောက်အပတ် สัปดาห์หน้า(สัปดาห์หลัง)
အရင်အပတ်က สัปดาห์ก่อน
လွန်ခဲ့သောအပတ် สัปดาห์ที่ผ่านมา
နောက်ဆုံးအပတ် สัปดาห์สุดท้าย
အပတ်စဉ် ทุกสัปดาห์

အပန်း ʔəpâñ n. ความเหนื่อยอ่อน
khwaːm-nùay-ʔɔ̀ːn
အပန်းဖြေတယ် คลายความเหน็ดเหนื่อย

အပပ် ʔəpaˀ n. กลีบหุ้ม,กาบ klìːp-hûm,kàːp

အပိမ့် ʔəpèñ n. ฝืนคัน phìːn-khan
အပိမ့်ထ ขึ้นฝืนคัน

အပျော့ ʔəpyɔ̀ n. เรื่องเล็ก,เรื่องจิ๊บจ๊อย,เรื่องขี้ปะติ๋ว
rîaŋ-lék,rîaŋ-cíp-cɔ́y,rîaŋ-khîː-patǐw
ဒါလောက်တော့ အပျော့ပဲ့
แค่นี้เอง เรื่องเล็ก

အပျို ʔəpyo n. สาวโสด sǎˇː-sòːt
အပျိုပေါက်တယ် แตกเนื้อสาว
အပျိုကြီး สาวแก่,สาวทึนทึก
အပျိုဟိုင်း สาวทึนทึก

အပျိုရည် ʔəpyoye n. พรหมจรรย์ phrom-ma-can
အပျိုရည်ပျက်တယ် เสียสาว,
เสียพรหมจรรย์

အပျောက် ʔəpyɔ̀ʔ n. การหาย kaˇːn-hǎˇy
ဒီကလေး အမေကိုအပျောက်မခံဘူး
เด็กคนนี้ แม่หายตัวเป็นไม่ได้
ငွေ အပျောက်ရိုက်တယ်
จี๊กเงินไป

အပျင်း ʔəpyîñ n. ความเกียจคร้าน,ความเบื่อ
khwaːm-kìat-khâːn,khwaːm-bìa
အပျင်းထူတယ် ขี้เกียจมาก
အပျင်းကြီးတယ် ขี้เกียจมาก
အပျင်းပြေတယ် ความเบื่อคลายไป
အပျင်းဖြေတယ် คลายเบื่อ,ทำให้หายเบื่อ,แก้เบื่อ
အပျင်းဆန့်တယ် ปิดขี้เกียจ

အပြာ ʔəpya n. สีฟ้า sǐːfáː
အပြာနု สีฟ้าอ่อน
အပြာရင့် สีฟ้าแก่

အပြာ ʔəpya ɔ. ลามก laːmók
အပြာရုပ်ရှင်,အပြာကား หนังลามก
အပြာစာအုပ် หนังสือลามก

အပြာမယ် โสภณี(หญิงโสมม)
အပြာအိမ် ช่องกะหรี่

အပြေး ʔəpyê u. การวิ่ง ka:n-wiŋ
အပြေးပိုင်တယ် วิ่งแข่งขัน
အပြေးမြန်တယ် วิ่งเร็ว
အပြေးအလွှားသွားတယ် ไปอย่างเร็วรี่
အပြေးလေ့ကျင့်တယ် ฝึกวิ่ง

အပြော ʔəpyɔ̂ u. การพูด ka:n-phû:t
ယိုးဒယားလိုအပြော การพูดภาษาไทย
အပြောအဟော การเล่า
အပြောကြီးတယ် พูดมาก(เกินจริง),พูดเว่อ
အပြောသမား คนดีแต่พูด

အပြောက် ʔəpyɔ̍ u. จุด cùt
မျက်နှာ အပြောက်ရှိတယ် หน้ามีจุด
အပြောက်ပြောက်နဲ့ เป็นจุดๆ

အပြင် ʔəpyiñ u. ข้างนอก,ภายนอก
khà:ŋ-nɔ̂:k,phà:ŋ-nɔ̂:k
အပြင်လူ คนนอก,คนภายนอก
အပြင်ထွက်တယ် ออกไปข้างนอก
အိမ်ရှေ့အပြင် ลานหน้าบ้าน
ထိုအပြင် นอกจากนั้น

အပြင် ʔəpyiñ u. ฝั้นผิว phí:n-phǐw
ရေအပြင် ผิวน้ำ
မြေအပြင် ผิวดิน

အပြင်း ʔəpyîñ u. ความรุนแรง khwa:m-run-rɛ:ŋ
အပြင်းခေါက်တယ် เคาะอย่างแรง
ဒီဆေးလိပ်ကအပြင်းဖြစ်တယ်
บุหรี่นี้รสแรง

အပြောင်း ʔəpyɔ̂ñ u. การเปลี่ยนแปลง ka:n-plìan-plɛ:ŋ
အပြောင်းအလဲ การเปลี่ยนแปลง
အပြောင်းအလဲမရှိဘူး ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

အပြိုင် ʔəpyaiñ u. การแข่งขัน ka:n-khɛ̀ŋ-khăn
အပြိုင်အဆိုင် การแข่งขัน

အပြစ် ʔəpyi̍ u. ความผิด,มลทิน
khwa:m-phìt,mon-thin
အပြစ်ပြောတယ် กล่าวตำหนิ
အပြစ်ရှိတယ် มีความผิด
အပြစ်မရှိလို့ လွှတ်လိုက်တယ်
ปล่อยไปเพราะไม่มีความผิด

အပြစ်တင် ต่อว่า,กล่าวหา
အမေ ကျနော့်ကို အပြစ်တင်တယ်
แม่ต่อว่าผม

အပြစ်ဒဏ် โทษทัณฑ์
အပြစ်ဒဏ်ပေးတယ် ลงโทษทัณฑ์

အပြည့် ʔəpyì,ʔəpyɛ̀ u. เต็ม tem
အပြည့်တင်ထားတယ် บรรทุกจนเต็ม
အပြည့်အဝ เต็มที่,หมดสิ้น
ချမ်းသာမှု အပြည့်အဝခံစားရတယ်
รู้สึกสบายอย่างยิ่ง
ဝမ်းနည်းမှု အပြည့်အဝခံစားရတယ်
รู้สึกเสียใจอย่างสุดซึ้ง
အပြည့်အဝနားလည်တယ်
เข้าใจหมดเปลือก

အပြန့် ʔəpyàñ u. ฝั้นราบ phí:n-râ:p
မြေအပြန့် ที่ราบ,ฝั้นดินราบ

အပွေး ʔəpwê u. ผิวเปลือกไม้ phǐw-plìak-máy
သနပ်ခဲအပွေး ผิวเปลือกไม้ทะนะคา

အပွင့် ʔəpwìñ u. ดอกไม้บาน dɔ̀:k-máy-ba:n
ပန်းအပွင့် ดอกไม้บาน

အပွတ် ʔəpwu̍ u. พวง phuaŋ
သစ်သီးအပွတ်လိုက်ကြွေကျတယ်
ผลไม้หล่นลงมาเป็นพวง

အဖ ʔəphà u. พ่อ phɔ̂:
အဖာ ʔəpha u. รอยปะ rɔ:y-pà?
အင်္ကျီမှာ အဖာရှိတယ် เสื้อผ้ามีรอยปะ

အဖာ: ʔəphâ u. การประจบ ka:n-pracòp
အဖာ:တော်သူ คนช่างประจบ

အဖီး ʔəphī u. หวี wî:
ငှက်ပျောသီးအဖီး หวีกล้วย

အဖု ʔəphù n. ตุ่มนุนอง,ตุ่มโน,ตุ่มปูด
tùm-phú-phɔ:ŋ,tùm-no:,tùm-pù:t
ဝက်ခြံအဖု ตุ่มสิว
အရိုက်ခံရလို့ အဖုထွက်တယ်
โนขึ้นมาเพราะโดนตี
အင်ပျဉ်ထလို့ အဖုအပိမ့်ဖြစ်တယ်
เป็นฝีนองเพราะลมพิษ

အဖူး ʔəphû n. ดอกไม้ตูม dɔ:k-máy-tu:m
နှင်းဆီအဖူး กุหลาบดอกตูม

အဖေ ʔəphe n. พ่อ phɔ̂:

အဖော် ʔəphɔ n. เพื่อน,เพื่อนฝูง
phîan,phîan-fu:ŋ
အဖော်လိုက်တယ် ตามไปเป็นเพื่อน
အဖော်မရှိဘူး ไม่มีเพื่อน
အပေါင်းအဖော် เพื่อนฝูง

အဖို ʔəpho n. เพศผู้,ตัวผู้ phê:t-phû:,tua-phû:
အဖိုပွင့် ดอกตัวผู้
အဖိုပင် ต้นตัวผู้
သင်္ဘောအဖိုပင် มะละกอตัวผู้

အဖိုး ʔəphô n. มูลค่า,คุณค่า mu:n-khâ:,khun-khâ:
အဖိုးတန်တယ် มีมูลค่า
အဖိုးတန်သည့်ပစ္စည်း สิ่งของที่มีคุณค่า
အဖိုးချိုတယ် ราคาถูก

အဖိုး ʔəphô n. ปู่,ตา,พ่อเฒ่า pù:,ta:,phɔ̂:-thâw
เขียนว่า အဘိုး ก็มี

အဖတ် ʔəpha? n. การอ่าน ka:n-ʔà:n
အရေးအဖတ်တတ်တယ် อ่านออกเขียนได้

အဖတ် ʔəpha? n. เนื้อ,กาก,ชาน nía,kà:k,cha:n
ထမင်းအဖတ် เนื้อข้าว
ဝက်သားအဖတ် เนื้อหมู
ချဉ်အဖတ် ของดอง
ကြံအဖတ် ชานอ้อย
အဖတ်အရည် เนื้อและน้ำ
အဖတ်တင်တယ် เป็นตัวเป็นตน
အဖတ်မတင်ဘူး ไม่เป็นตัวเป็นตน
(ตายหมด)

အဖိတ်နေ့ ʔəphe?nè n. วันโกน wan-ko:n

အဖိတ်အစဉ် ʔəphe?ʔəsiñ n. เศษเรี่ยราด,
ของที่ตกหล่น sè:t-rìa-râ:t,
khɔ̂:ŋ-thì:-tòk-lòn
ထမင်းစေ့အဖိတ်အစဉ် เศษข้าวที่ตกเรี่ยอยู่
သားသမီးအဖိတ်အစဉ် မရှိဘူး
ไม่มีลูกคนใดตกหล่น(มีชีวิตอยู่ครบ)

အဖုတ် ʔəpho? n. การเผา ka:n-phăw
ပြောင်းဖူးအဖုတ် ข้าวโพดเผา
ငါးပိအဖုတ် กะปิเผา

အဖုတ် ʔəpho? n. หย่อม,กระจุก yɔ̀m,kracùk
မြက်အဖုတ် หย่อมหญ้า

အဖန် ʔəphañ n. รสฝาด,รสเฝื่อน,รสขื่น rót-fà:t,
rót-fìan,rót-khì:n
လက်ဖက်ရည်အဖန် น้ำชารสขื่น

အဖန်ဖန် əəphañbañ ว. ซ้ำอีก,บ่อยๆ
sám-ʔì:k,bɔ̀y-bɔ̀y
အဖန်ဖန်သွားတယ် ไปซ้ำอีกบ่อยๆ
အဖန်ဖန် အရိုက်ခံရတယ် ถูกตีบ่อยๆ

အဖမ်း ʔəphâñ n. การจับกุม ka:n-càp-kum
သူ အဖမ်းခံရတယ် เขาถูกจับ

အဖုံး ʔəphôñ n. ฝาครอบ,ปก(หนังสือ)
fă:-khrɔ̂:p,pòk
အဖုံး ကပ်နေတယ် ฝาติดแน่นอยู่
စာအုပ်အဖုံး ปกหนังสือ
ဖန်ခွက်အဖုံး ฝาครอบแก้ว

အဖျား ʔəphyâ n. ปลาย,ยอด pla:y,yɔ̂:t
အပ်အဖျား ปลายเข็ม
လျှာအဖျား ปลายลิ้น
နှာခေါင်းအဖျား ปลายจมูก
နားရွက်အဖျား ติ่งหู
ခြေအဖျား ปลายเท้า
သစ်ပင်အဖျား ยอดต้นไม้

အဖျား ʔəphyâ n. ไข้ khâ̌y
အဖျားအနာ การเจ็บไข้

အဖျားရှိတယ် မိုးပေါ်,ပြိုလုလု
အဖျားတက်တယ် ပေါ်ပြီး,ပေါ်ကာစ
အဖျားဆုတ်တယ် ပေါ်လွှတ်
အဖျားကျတယ် ပေါ်ဆင်း(ပေါ်တက)
အဖျားကူးတယ် တိတ်ပေါ်

အဖျက် ʔəphyɛʔ n. การสร้างความเสียหาย kaːn-sâːŋ-khwaːm-sǐa-hǎːŋ
အဖျက်သမား ผู้ร้อ,ผู้ก่อความเสียหาย,ผู้บ่อนทำลาย

အဖြူ ʔəphyu n. สีขาว sǐː-khǎːw
ဆံပင်အဖြူ ผมหงอก,ผมขาว
ပန်းအဖြူ ดอกไม้สีขาว

အဖြေ ʔəphye n. คำตอบ kham-tɔ̀ːp
အဖြေပေးတယ် ให้คำตอบ

အဖြိုက်နက် ʔəphyaiʔnɛʔ n. ทังสเตน
thaŋ-sateːn ส.

အဖြစ် ʔəphyiʔ n. การเป็น,สภาวะ
kaːn-pen,sa-phaː-wáʔ
ခေါင်းဆောင်အဖြစ် เป็นหัวหน้า
ဆရာအဖြစ် เป็นครู
အလှမယ်အဖြစ် เป็นนางงาม
စာဆိုတော်အဖြစ် เป็นกวี
အဆိုတော်အဖြစ် เป็นนักร้อง
ဘောလုံးသမားအဖြစ် เป็นนักฟุตบอล
မိတ်ဆွေအဖြစ်လက်ခံတယ် ยอมรับเป็นเพื่อน
အဖြစ်ကိုပြောတယ် บอกเหตุการณ์, เล่าความเป็นมา
သူရဲကောင်းအဖြစ် ရွေးချယ်တယ် คัดเลือกให้เป็นผู้กล้า
အင်အားတောင့်တင်းတဲ့နိုင်ငံအဖြစ် - ရောက်ရှိတယ် เคยเป็นชาติที่แข็งแกร่ง

အဖွား ʔəphwáː n. ย่า,ยาย,แม่เฒ่า
yáː,yaːy,mɛ́ː-thâw
เขียนว่า အဘွား ก็มี

အဖွဲ့ ʔəphwɛ̀ n. หมู่คณะ,พวก,พรรค
mùː-khanáʔ,phûak,phák
အဖွဲ့ဝင် กรรมการ
အာဏာသိမ်းအဖွဲ့ คณะผู้ยึดอำนาจ
အစိုးရအဖွဲ့ พรรคฝ่ายรัฐบาล
အတိုက်အခံအဖွဲ့ พรรคฝ่ายค้าน
ပန်းချီအဖွဲ့ พวกจิตรกร
စီးပွားရေးအဖွဲ့ กลุ่มนักการค้า

အဘိဓာန် ʔəbìdaɲ,ʔəbɛ̀daɲ n. พจนานุกรม
phót-cana:nú-krom ม.
မြန်မာအဘိဓာန် พจนานุกรมภาษาพม่า
တရုတ်အဘိဓာန် พจนานุกรมภาษาจีน
မြန်မာ(နဲ့)အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန် พจนานุกรมภาษาพม่า-อังกฤษ

အဘိ ʔəbi n. ทวด(ลำดับสี่) thûat

အဘေး ʔəbɛ̂ n. ทวด(ลำดับสาม) thûat

အဘဲ ʔəbɛ̂ n. ทวด(ลำดับเจ็ด) thûat

အဘော,အဘော် ʔəbɔ̀,ʔəbɔ n. ทวด(ลำดับหก) thûat

အဘို့ ʔəphô n. ปู่,ตา,พ่อเฒ่า pùː,taː,phɔ̀ː-thâw
အဘို့ဆို ชายชรา
အဘို့အဘွား,အဖို့အဖွား ปู่ย่าตายาย,ผู้เฒ่าผู้แก่

အဘင် ʔəbiɲ n. ทวด(ลำดับห้า) thûat

အဘောင် ʔəbɔɲ n. ทวด(ลำดับหก) thûat

အဘယ် ʔəbɛ n. ไหน nǎy
အဘယ်က จากไหน
အဘယ်ကလာသနည်း มาจากไหน
အဘယ်ကြောင့် เพราะอะไร
အဘယ်ကြောင့် ထွေးထုတ်ပစ်သနည်း บ้วนทิ้งเพราะอะไรหรือ
အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် .. เพราะด้วยเหตุใด ..

အဘွား ʔəphwâ n. ย่า,ยาย,แม่เฒ่า
yáː,yaːy,mɛ́ː-thâw
အဘွားဆို หญิงชรา,แม่เฒ่า

အမ ʔəmà n. เพศเมีย,ตัวเมีย phêːt-mia,tua-mia
အမပွင့် ดอกตัวเมีย

အမပင် ต้นต้าเมีย
ခြင်္သေ့အမ สิงโตต้าเมีย

အမာရွတ် ʔəmayʊʔ น. แผลเป็น phɛ̆:pen

အမိ ʔəmì น. การได้ ka:n-dâ̰y
အမိအရဖမ်းတယ် จับให้ได้,จับให้อยู่,
จับให้แน่นๆ

အမိ ʔəmì น. แม่ mɛ́:

အမိ ʔəmi̱ น. การทัน ka:n-than
အမီလိုက်တယ် ตามให้ทัน
ရထား အမီသွားရမယ် จะไปให้ทันรถไฟ
အစည်းအဝေး အမီလာရမယ်
จะต้องมาให้ทันประชุม
လက်လှမ်း အမီမှာရှိတယ် อยู่แค่เอื้อม

အမူအရာ ʔəmuʔəya น. มารยาท,พฤติกรรม,บทบาท
ma:rajɛ̀:t,phrít-tikam,bòt-bà:t
သူခိုးအမူအရာ พฤติกรรมแบบโจร
အမူအရာ ကောင်းတယ် มารยาทดี,บทบาทดี
အမူအရာ ရိုင်းတယ် มารยาทหยาบคาย
ရုပ်ရှင်မင်းသမီး အမူအရာနဲ့ တူတယ်
ทำบทบาทราวกับดาราหนัง
အမူအရာပေးတယ်
เปิดโอกาส,ให้ท่า

အမူး ʔəmú น. ความมึนเมา khwa:m-min-maw
အမူးသမား คนขี้เมา

အမေ ʔəme น. แม่ mɛ́:
အမေကြီး แม่,แม่เฒ่า(ย่า,ยาย)

အမေရိက ʔəmerìkà น. อเมริกา ʔame:rika:
အမေရိကတိုက် ทวีปอเมริกา
ဗဟိုအမေရိက อเมริกากลาง
တောင်အမေရိက อเมริกาใต้

အမေရိကန် ʔəmerìkañ น. อเมริกัน ʔame:rikan
အမေရိကန် ชาวอเมริกัน
အမေရိကန်ပြည် ประเทศอเมริกา

အမဲ ʔəmɛ̂ น. เนื้อวัว nía-wua
အမဲသား เนื้อวัว
အမဲအူ ไส้วัว
အမဲအူပြုတ် ต้มไส้วัว
အမဲသားပြုတ် เนื้อวัวต้ม
အမဲခြောက် เนื้อวัวแห้ง
အမဲလိုက်တယ် ล่าสัตว์,ล่าเนื้อ
အမဲရှာတယ် หาเนื้อ
အမဲသားငါး เนื้อสัตว์(เนื้อวัวและปลา)
အမဲသားငါး စားရဲ့လား กินเนื้อสัตว์หรือเปล่า

အမဲ,အမည်း ʔəmɛ́ น. ดำ,สีดำ dam,sǐ:dam

အမော ʔəmɔ̀ น. ความเหนื่อยอ่อน
khwa:m-nìay-ʔɔ̀:n
အမောပြေတယ် คลายเหนื่อย
အမောဖြေတယ် แก้เหนื่อย,
ผ่อนคลายความเหนื่อย
အမောခံနိုင်တယ် ทนความเหน็ดเหนื่อยไหว
အမောဆိုတယ် เหนื่อยสุดจิตสุดใจ
အမောဖောက်လာပြီ เหนื่อยเฮือก(ใกล้ตาย)

အမိုး ʔəmó น. หลังคา lăŋ-kha:
အိမ်အမိုး หลังคาบ้าน
ပေါင်းအမိုး ประทุนเรือ,หลังคาระแทะ(เกวียน)
ကျောင်းအမိုး หลังคาโรงเรียน,หลังคาวัด

အမောက် ʔəmɔ́ʔ น. หงอน ŋɔ̆:n
ကြက်အမောက် หงอนไก่
ငှက်အမောက် หงอนนก
နဂါးအမောက် หงอนนาค

အမိုက် ʔəmaiʔ น. ความไม่ประสีประสา,ความโง่เขลา
khwa:m-mâ̰y-prasǐ:-prasa:̆,khwa:m-ŋó:-khlâ̰w
အမိုက်အမဲ คนที่ไม่รู้ประสีประสา

အမိုက် ʔəmaiʔ น. ดึกดื่น dɨ̀ŋ-dɨ̀:n
အမိုက်မှောင် ดึกดื่นมืดมิด
အမိုက်မှောင် ဖုံးလွှမ်းလို့ ဘာမှမသိဘူး
ไม่รู้อะไรเลย เพราะความมืดครอบงำอยู่

အမည် ʔəmyi น. ชื่อ chɨ́:
အမည်ပေးတယ် ให้ชื่อ,ตั้งชื่อให้
မျိုးနွယ်အမည် นามสกุล
အမည်ရင်း ชื่อเดิม,ชื่อดั้งเดิม
လမ်းအမည် ชื่อถนน
အမည်ပွက်စာရင်း บัญชีดำ

အမည်း ʔəmɛ́ n. ดำ,สีดำ dam,sǐ-dam
. အမည်းရောင် สีดำ

အမတ် ʔəmaˀ n. อำมาตย์,ขุนนาง
ʔam-màt,khŭn-naŋ ส.
သံအမတ်ကြီး เอกอัครราชทูต,เสนาบดี

အမိန့် ʔəmèɪ̃ n. คำสั่ง,โองการ kham-sàŋ,ʔoːŋ-kaːn
ဆရာကြီး အမိန့်ပေးတယ် ครูใหญ่ออกคำสั่ง
မြို့ဝန်ရဲ့အမိန့် คำสั่งของเจ้าเมือง
အမိန့်စာ ราชโองการ,หนังสือคำสั่ง
အမိန့်ရှိတယ် มีราชโองการ,มีคำสั่ง
စစ်ဗိုလ်က ရဲဘော်ကိုအမိန့်ပေးတယ်
นายพลออกคำสั่งกับพลทหาร

အမုန်း ʔəmòʊ̃ n. ความเกลียดชัง
khwaːm-klìat-chaŋ
အချစ်နဲ့ အမုန်းကို လူတိုင်းတွေ့ရတယ်
ทุกคนต้องพบกับความรักและความเกลียดชัง

အမေ ʔəmɛ n. แม่ mɛ̂ː
အမေအို หญิงชรา,แม่แก่

အမေ ʔəmɛ ဒု. แม่,อุ๊ยแม่ mɛ̂ː,ʔúy-mɛ̂ː
အမေလေး โอ้ (แสดงความตกใจ)
အမေ.. ဝိုလက်ကိုပြန်မလွှတ်ဘူး
อุ๊ยแม่.. มือของฉันแกะไม่ออก

အများ ʔəmyá n. จำนวนมาก,ส่วนรวม,คนทั่วไป
cam-nuan-mâːk,sùan-ruam,khon-thûa-pay
အများအားဖြင့် โดยส่วนมาก
အများအတွက်အကျိုး ประโยชน์สำหรับส่วนรวม
အများအကျိုးကို ဆောင်ရွက်တယ်
ดูแลประโยชน์คนหมู่มาก
အများကြီး จำนวนมากมาย
လူ အများကြီးရှိတယ် มีคนจำนวนมากมาย

အမျိုး ʔəmyó n. เผ่าพันธุ์,เชื้อสาย,ตระกูล,ชนิด
phàw-phan,chía-săy,trakuːn,chanít
ကြွယ်ဝသောအမျိုး ตระกูลที่มั่งคั่ง
အမျိုးအစားတိုင်းဝယ်မယ် จะซื้อของกินทุกชนิด
အမျိုးတော်လား เป็นญาติหรือ

အမျိုးသား พลเมือง(ชาย),ผู้ชาย,สามี
ချင်းအမျိုးသား คนเชื้อชาติฉิ่น
အမျိုးသားဝတ်စုံ ชุดเสื้อผ้าผู้ชาย
အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု วัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์
အမျိုးသားအမျိုးသမီး พลเมืองชายหญิง
အမျိုးသမီး พลเมือง(หญิง),ผู้หญิง,ภรรยา

အမျိုးမျိုး ชนิดต่างๆ,
เรื่องมาก(คำต่อว่า)
အပင်အမျိုးမျိုး ต้นไม้ชนิดต่างๆ
ပုံအမျိုးမျိုး รูปทรงชนิดต่างๆ
အိတ်အမျိုးမျိုး กระเป๋าแบบต่างๆ
အပွင့်မှာ အနှံ့အမျိုးမျိုးရှိတယ် ดอกไม้มีกลิ่นต่างๆ

အမျိုးပေါင်း รวมหลายชนิด
ငှက်အမျိုးပေါင်းများစွာရှိသည်
มีนกรวมหลายชนิดมากมาย

အမျိုးအစား แบบ,ชนิด,ประเภท
ဘယ်လိုအိမ်အမျိုးအစားလဲ เป็นบ้านแบบไหน

အမျက် ʔəmyɛˀ n. ความโกรธ khwaːm-kròːt
သူ အမျက်ထွက်နေတယ် เขาโกรธอยู่
ပြင်းစွာအမျက်ထွက်တယ်
โกรธเป็นฟืนเป็นไฟ

အမြီး ʔəmì n. หาง hăːŋ
အမြီးလှုပ်ပြတယ် กระดิกหาง
ဆင်အမြီး หางช้าง
မြင်းအမြီး หางม้า
ငါးအမြီး หางปลา
အမြီးဆူးတောင် ครีบหาง

အမြဲ ʔəmyɛ̂ ဝ. เป็นประจำ,สม่ำเสมอ pen-pracam,
samàm-samɛ̆ː
အမြဲသတိရတယ် ระลึกถึงเสมอ
အမြဲဝတ်တယ် ใส่เป็นประจำ
ပထမအမြဲရတယ် ได้ที่หนึ่งอยู่เสมอ
အမြဲကြိုးစားပါ จงขยันให้สม่ำเสมอ

အမြဲတစေ สม่ำเสมอ
အမြဲတစေ အကူအညီပေးတယ်
ให้ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

အမြဲတမ်း ประจำ
အမြဲတမ်းသီးနှံ พืชผลตามฤดูกาล

အမြောက် ʔəmyɔ̀ʔ n. ปืนใหญ่ pɨ̀n-yàŋ
အမြောက်တပ် กองทัพปืนใหญ่
အမြောက်နဲ့ ပစ်တယ် ยิงด้วยปืนใหญ่

အမြင် ʔəmyiñ n. การเห็น,ความเห็น
ka:n-hěn,khwa:m-hěn
အမြင်တူတယ် มองเหมือนกัน(เข้าใจตรงกัน)
အမြင်မတူဘူး มองไม่เหมือนกัน (ทรรศนะไม่ตรงกัน)
အမြင်မှန်တယ် มองได้ถูกต้อง,เห็นถูกต้อง
ငဲ့အမြင်ပြောရမယ် จะพูดในสิ่งที่ฉันเห็น
အမြင်မှန်ရလို့ လက်နှက်ချတယ် วางอาวุธ ด้วยเห็นจริง(เห็นถูก)
အမြင်ရှထောင့် มุมมอง

နိုင်ငံရေးအမြင် ความเห็นทางการเมือง
စီးပွားရေးအမြင် ความเห็นทางเศรษฐกิจ
စစ်ရေးအမြင် ความเห็นทางทหาร
အုပ်ချုပ်ရေးအမြင် ความเห็นทางการปกครอง

အမြင့် ʔəmyìñ n. ความสูง khwa:m-sŭ:ŋ
အိမ်အမြင့် บ้านทรงสูง
အမြင့်နေရာ ที่สูง
အမြင့်ခုန် ไม้ค้ำกระโดดสูง

အမြစ် ʔəmyi̱ʔ n. ราก rá:k
သစ်ပင်အမြစ် รากต้นไม้
ရေသောက်အမြစ် รากแก้ว
အမြစ်မြွာ รากฝอย

အမြည်း ʔəmyî n. กับแกล้ม,ของกินเล่น
kàp-klɛ̂:m,khɔ̆:ŋ-kin-lên
အမြည်းအစားအစာ อาหารกับแกล้ม

အမြတ် ʔəmyaʔ n. ประเสริฐ prasə̀:t
အမြတ်ဆုံးဖြစ်သည် ประเสริฐสุด

အမြတ် ʔəmyaʔ n. กำไร kam-ray
အမြတ်ငွေမျှား เงินกำไร
အမြတ်စား กินกำไร(ได้กำไร)
အမြတ်ကြီးစား คนเอาแต่กำไร
အရှုံးအမြတ် การขาดทุนการได้กำไร
အမြတ်ရောင်းတယ် ค้ากำไร,ขายเอากำไร

အမြတ် ʔəmyaʔ n. ภาษีเงินได้ pha:sĭ:-ŋən-dâj
အမြတ်တော်ကြေး เงินภาษี
အမြတ်တော်ခွန် ภาษีเงินได้
အမြတ်တော်ခွန်ရုံး สำนักงานสรรพากร

အမြတ်တနိုး ʔəmyaʔtənô ว. อย่างเคารพรัก
yà:ŋ-khaw-róp-rák
အမြတ်တနိုးခေါ်တယ် เรียกด้วยความเคารพรัก

အမြီတ် ʔəmyeʔ n. ชายครุย,ฝอย
cha:j-khruj,fɔ̆:j
လွယ်အိတ်အမြီတ် ชายครุยย่าม
ပြောင်းဖူးအမြီတ် หมอยข้าวโพด
ဆံအမြီတ် ไรผม

အမြန် ʔəmyañ n. ความเร็ว khwa:m-rew
အမြန်မမောင်းနဲ့ อย่าขับเร็ว
အမြန်ပြန်လာတယ် กลับมาโดยเร็ว,รีบกลับมา
အမြန်မီးရထား รถเร็ว(รถไฟ)
လေအမြန် ความเร็วลม

အမြဲ ʔəmyɛ̂ñ n. หมั้น,ผู้เป็นหมั้น măn,phû:-pen-măn
သင်္ဘောအမြဲ มะละกอเป็นหมั้น
စပါးအမြဲ ต้นข้าวเป็นหมั้น

အမွေ ʔəmwe n. มรดก mɔradòk
အမွေခံတယ် รับมรดก
အမွေစားတယ် กินมรดก
အမွေရတယ် ได้รับมรดก
အမွေခွဲတယ် แบ่งมรดก
အမွေဖြတ် ตัดขาดจาก(กอง)มรดก
အမွေကိုဆက်ခံတယ် สืบทอดมรดก

အမွေး ʔəmwê n. ขน khŏn
အမွေးအတောင် ขนปีก
သိုးအမွေး ขนแกะ

အမှာ ʔəm̥a n. คำสั่ง,คำนำ,ใบสั่งของ kham-sàŋ, kham-nam,bay-sàŋ
အမှာစကား คำสั่ง
အမှာစာ คำนำ,สาสน์

အမှား ʔəm̥â n. ความผิด khwa:m-phìt
အဲဒီအမှားမျိုးမလုပ်တော့ပါဘူး จะไม่ทำความผิดอย่างนี้อีก

အမှိ ʔəm̥i น. สิ่งค้ำจุน,ที่พึ่งพา
sìŋ-kʰáṁ-cun,tʰîː-pʰîŋ-pʰaː
အမှိပြုတယ် อาศัย,พึ่งพา
တိရစ္ဆာန်တွေ ရေအိုင်ကို
- အမှိပြုနေထိုင်ကြတယ်
สัตว์ทั้งหลายพึ่งพาอาศัยแอ่งน้ำ

အမှု ʔəm̥ù น. กิจการ,คดี,การกระทำ
kìt-cakaːn,kʰadiː,kaːn-kraʔ-tʰam
အမှုထမ်း พนักงาน,เจ้าหน้าที่
အစိုးရအမှုထမ်း ข้าราชการ
အမှုသည် ลูกความ
အမှုကိစ္စ กิจธุระ,การงาน
ဘုန်းကြီးအမှု กิจของสงฆ์
အိမ်အမှု งานบ้าน
ရွာအမှု ဘုန်းကြီးလာပတ်တယ်
กิจของหมู่บ้านเข้ามายุ่งอยู่กับพระ
တရားရုံးမှာ အမှုဆိုင်ရမယ်
จะต้องต่อสู้คดีกันที่ศาล

အမှူး ʔəm̥ûː น. หัวหน้า,ผู้นำ hùa-nâː,pʰûːnam
မဟာဌာနမှူး คณบดี,หัวหน้าคณะ
အမှူးပြုတယ် เป็นผู้นำ

အမှိုက် ʔəm̥aiʔ น. ขยะ kʰajàʔ
အမှိုက်ပုံ กองขยะ
အမှိုက်ပုံး ถังขยะ
အမှိုက်ပစ်တယ် ทิ้งขยะ
အမှိုက်သိမ်းတယ် เก็บขยะ

အမှောင် ʔəm̥waiɴ น. ความมืด kʰwaːṁ-mîːt
အမှောင်ထဲမှာ ที่ในความมืด
အမှောင်ခန်း ห้องมืด
ညအမှောင် ความมืดยามค่ำ
အမှောင်ခေတ် ยุคมืด
ကာမအမှောင် ความหลงในกาม

အမှတ် ʔəm̥aʔ น. ความจำ kʰwaːṁ-cam
အမှတ်ရတယ် จำได้,นึกถึง
အမှတ်လွဲတယ် จำผิด
အမှတ်တရ ที่ระลึก
အမှတ်တရလက်ဆောင် ของที่ระลึก
အမှတ်တမဲ့မေးလိုက်တယ်
ถามไม่ทันให้ตั้งตัว

အမှတ် ʔəm̥aʔ น. เครื่องหมาย,หมายเลข,คะแนน
kʰrɨ̀aŋ-mǎːŋ,mǎːŋ-lêːk,kʰanɛːn
အိမ်အမှတ် บ้านเลขที่,หมายเลขบ้าน
အမှတ်တံဆိပ် เครื่องหมายการค้า,ยี่ห้อ
ဘတ်စ်ကားအမှတ် หมายเลขรถเมล์
တယ်လီဖုန်းအမှတ် หมายเลขโทรศัพท์
အမှတ်လျှော့ရမယ် จะต้องลดคะแนน(หักคะแนน)

အမှတ်အသား สัญลักษณ์
မြန်မာအက္ခရာအမှတ်အသား รูปอักษรพม่า
စပါးနှံဟာ တောင်သူလယ်သမားများအတွက်
- အမှတ်အသားဖြစ်ပါတယ်
รวงข้าวเป็นสัญลักษณ์สำหรับชาวไร่ชาวนา
စက်သွားက အလုပ်သမားများအတွက်
- အမှတ်အသားဖြစ်ပါတယ်
ฟันเฟืองเป็นสัญลักษณ์สำหรับกรรมกร

အမှတ် ʔəm̥aʔ น. ปาน paːn
အမှတ်စာ ปาน

အမှန် ʔəm̥an น. ความถูกต้อง,ความจริง
kʰwaːṁ-tʰùːk-tɔ̀ŋ,kʰwaːṁ-ciŋ
လမ်းအမှန် ถูกทาง
အမှန်ပြောတယ် พูดความจริง

အမှုန် ʔəm̥oñ น. ละออง laʔɔːŋ
အမှုန်အမွှား ฝุ่นละออง

အမှုန့် ʔəm̥òñ น. แป้ง,ผง pɛ̂ːŋ,pʰǒŋ
ငရုတ်သီးအမှုန့် พริกป่น
ဆေးအမှုန့် ยาผง
နို့အမှုန့် นมผง
ဆန်အမှုန့် แป้งข้าวเจ้า
ပဲအမှုန့် แป้งถั่ว
မျက်နှာချေအမှုန့် แป้งฝุ่นผัดหน้า
သနပ်ခါးအမှုန့် ผงทะนะคา
ဖုန်အမှုန့် ผงฝุ่น
မြေမှုန့် ขี้ฝุ่น

အမျှ ʔəm̥yà น. การแบ่งปัน,คำอุทิศส่วนบุญ
kaːn-bèŋ-pan,kʰam-ʔù-tʰít-sùan-bun
အမျှဝေတယ် แบ่งปันส่วนบุญ,แผ่ส่วนกุศล
အမေကို ကုသိုလ် အမျှဝေတယ်
อุทิศบุญกุศลให้แม่

အမျှ အမျှ အမျှ ဝေ၍ ကုသိုလ်ကိုပေးပါသည်
กล่าวแผ่ส่วนกุศลให้
အမျှပေးတယ်　ให้เสมอกัน,ให้ส่วนบุญ
အညီအမျှ　เสมอเท่าเทียม
ဒီပိုက်ဆံကို သူတို့ အညီအမျှဝေယူတယ်
พวกเขาแบ่งเงินเท่าๆกัน

အမျှင် ʔəm̥yĩ น. เส้น,เส้นใย sên,sên-yay
ချည်အမျှင်　เส้นด้าย
ဆံပင်အမျှင်　เส้นผม
ကြိုးအမျှင်　เส้นเชือก

အမြှေး ʔəm̥yê น. เยื่อบาง yɨ̂a-ba:ŋ

အမြှောက် ʔəm̥yɔʔ น. การยกยอ ka:n-yók-yɔ:
အမြှောက်ကြိုက်တယ်　ชอบการยกยอ,บ้ายอ
အမြှောက်ကောင်းတယ် ยอเก่ง

အမြှောက် ʔəm̥yɔʔ น. การคูณ ka:n-khu:n

အမြှောင့် ʔəm̥yàũ น. ชิ้น(ชิ้นยาว) chín
သင်္ဘောအမြှောင့်　ชิ้นมะละกอ
ငါးအမြှောင့်　ชิ้นปลา

အမြှောင်း ʔəm̥yâũ น. ชิ้น,เส้น chín,sên
အမဲသားအမြှောင်း　เนื้อเส้น
အစိတ်အမြှောင်း　ชิ้นเสี้ยว

အမြှုပ် ʔəm̥yoʔ น. ฟอง fɔ:ŋ
အမြှုပ်ငယ်ကလေး ฟองเล็กๆ

အမွှေး ʔəm̥wê น. ความหอม,กลิ่นหอม khwa:m-hɔ̌:m, klìn-hɔ̌:m
အမွှေးရှိတယ်　มีกลิ่นหอม
အမွှေးတိုင်　ธูปหอม
အမွှေးတိုင်ထွန်းတယ်　จุดธูป
အမွှေးရည်　น้ำหอม
အမွှေးရည်ဖျန်းတယ်　พรมน้ำหอม

အမွှာ ʔəm̥wa น. กลีบ,พลู,คู่แฝด klì:p,phlu:, khû:fɛ̀:t
လိမ္မော်သီးအမွှာ　กลีบส้ม
ဒူးရင်းသီးအမွှာ　พลูทุเรียน
အမွှာပူး　แฝด,ฝาแฝด
အမွှာညီအစ်ကို　แฝดชาย
အမွှာညီအစ်မ　แฝดหญิง
အမွှာမောင်နှမ　แฝดชายหญิง

အယူ ʔəyu น. ทรรศนะ,ความยึดถือ thát-sanáʔ,khwa:m-yɨ́t-thɨ̌:
အယူအဆ　ทรรศนะ,ความคิดเห็น
အယူသည်းတယ်　เชื่ออย่างจริงจัง,งมงาย
အယူသည်းသူ　คนงมงาย(คนที่เชื่ออะไรจริงจัง)

အယောင် ʔəyɔ̃ũ น. ทีท่า,ท่าที,ท่าทาง thi:-thâ:,thâ:-thi:,thâ:-tha:ŋ
အယောင်ဆောင်　ปลอมแปลง,ปลอมตัว, สวมท่าทาง
ပုလိပ် အယောင်ဆောင်တယ် ปลอมเป็นตำรวจ

အယုံ ʔəyoũ น. การเชื่อ ka:n-chɨ̂a
အယုံသွင်းတယ်　ชักจูงให้เชื่อ

အရ ʔəyà น. การได้,ตามที่ ka:n-dây,ta:m-thî:
ဈေးချိုလို့ အရတော်ပါတယ်
(ซื้อ)ได้มาสบายเลย เพราะราคาถูก
အမေ့စကားအရ ကျွန်တော်လာပါတယ်
ผมมาตามที่แม่บอก
သူ့စကားအရ ကျွမဝယ်ထားတယ်
ฉันซื้อไว้ตามคำพูดของเขา
သူများစကားအရလုပ်ရင် မှားတတ်တယ်
ถ้าทำตามคำพูดคนอื่น มักผิดพลาดได้
ညွှန်ကြားရေးမှူးစကားအရ
- ကျွန်တော်လုပ်တယ်
ผมทำตามคำพูดของผู้อำนวยการ

အရသာ ʔəyəθa น. รสชาด rót-châ:t
ချိုတဲ့အရသာ　รสที่หวาน
အရသာခါးတယ်　มีรสขม
အရသာပေါ့တယ်　รสจืด
အရသာရှတယ်　รสบาดคอ
ထမင်းစားတာ အရသာရှိလား
กินข้าวมีรสชาดไหม
အိပ်ရတာ အရသာ ရှိတယ်
นอนมัน(นอนมีรสชาด)

အရာ ʔəya น. รอย rɔ:y
လက်အရာ　รอยมือ
ခြေအရာ　รอยเท้า

အရာ ʔəya u. สิ่งของ siŋ-khɔ̌:ŋ
ဘယ်အရာလဲ อันไหน,สิ่งไหน
အရာဝတ္ထု วัตถุสิ่งของ
မာကျောတဲ့အရာ မကိုက်ရ ห้ามขบของแข็ง

အရာရာ สิ่งต่างๆ
အရာရာတွင် သည်းခံခြင်း อดทนในสิ่งต่างๆ
အရာရာအတွက်ကျေးဇူးတင်ပါတယ်
ขอบคุณสำหรับทุกสิ่ง

အရာ ʔəya u. ร้อย rɔ́:ŋ

အရာ ʔəya u. หน้าที่ nâ:-thì:
အရာရှိ เจ้าหน้าที่
အဖအရာ၌တည်တယ် ทำหน้าที่แทนพ่อ

အရှု: ʔəyû u. คนบ้า khon-bâ:
အရှုးအမိုက် คนบ้าบอ,คนเหลวไหล
အရှုးရောဂါ โรคบ้า
အရှုးလို လုပ်တယ် ทำราวกับคนบ้า
အရှုးအမူးခွစ်တယ် หลงใหล,รักอย่างม้วมหา

အရေ ʔəye u. ผิวหนัง phĭw-năŋ
အသားအရေ ผิวพรรณ
အရေတွန့်တယ် ผิวเหี่ยวย่น
အရေတင်းတယ် ผิวตึง
အရေကွဲတယ် ผิวแตก
အရေထူတယ် หนังหนา,ด้อด้าน
အရေပြား แผ่นผิวหนัง
သမင်အရေ หนังกวาง
အရေပြားရောဂါ โรคผิวหนัง

အရေခွံ คราบ(หนัง)
မြွေအရေခွံ คราบงู
အရေခွံလဲတယ် ลอกคราบ
ခိမ်မျှောင်အရေခွံ คราบจิ้งจก

အရေအတွက် ʔəyeʔətwɛ̀ u. จำนวน cam-nuan

အရေး ʔəyé: u. การเขียน kaːn-khĭan
သူကို အရေးခိုင်းတယ် วานเขาเขียน
အရေးအသား การจาริก,การบันทึก

အရေး ʔəyé: u. ธุระ,กิจการ,เรื่อง
thúráʔ,kìt-cakaːn,rîaŋ

အရေးအကြောင်း เรื่องราว
အရေးကိစ္စ เรื่องธุระ
အရေးကြီး,အရေးအကြီး เรื่องสำคัญ,กิจสำคัญ, เรื่องใหญ่
အရေးမကြီးတဲ့ပစ္စည်း สิ่งของที่ไม่จำเป็น

အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စ กิจธุระสำคัญ
အရေးပါ สำคัญ
အရေးပါအရောက် มาถึงเรื่องสำคัญ
အရေးပါသောအခန်း ห้องพิเศษ
အရေးမပါဘူး ไม่สำคัญ,ไร้สาระ
အရေးပေါ် ฉุกเฉิน
အရေးပေါ်ကား รถฉุกเฉิน
အရေးပေါ်ခန်း ห้องฉุกเฉิน
အရေးပေါ်လူနာ คนไข้ฉุกเฉิน
အရေးပေါ်ထွက်ပေါက် ทางออกฉุกเฉิน
ဘာအရေးတကြီးရှိသလဲ มีความสำคัญอย่างไร
အလုပ်ကို အရေးစိုက်တယ် เอาใจใส่งาน,เอาธุระ
အရေးယူတယ် เอาเป็นธุระ,เอาเรื่อง

အရော ʔəyɔ̀ u. การผสม kaːn-phasɔ̆m
အရောအနှော การผสมปนเป
အရောအနှောမရှိဘူး ไม่มีการปนแปลง

အရံ ʔəyañ u. สิ่งสำรอง,บริวาร
siŋ-săm-rɔːŋ,bɔriwaːn
အရံလူ คนสำรอง,ข้าวสำรอง
အရံဘုန်းကြီး รองเจ้าอาวาส
အရံဂြိဟ် ดาวบริวาร
အရံတပ် กองหนุน(กำลังสำรอง)
အရံပစ္စည်း อะไหล่
အရံလက်နက် อาวุธสำรอง
သတို့သား အရံ เพื่อนเจ้าบ่าว
သတို့သမီး အရံ เพื่อนเจ้าสาว

အရိုး ʔəyô u. กระดูก,ก้าน,ซัง,ด้าม kraduːk,kâːn, saŋ,dâːm
အရိုးစု โครงกระดูก
အရိုးအိုး หม้อบรรจุกระดูก
မေးအရိုး กระดูกขากรรไกร
အရိုးနု กระดูกอ่อน
ကောက်အရိုး,ကောက်ရိုး ฟางข้าว
ကြာအရိုး ก้านบัว
ပြောင်းအရိုး ซังข้าวโพด
ဓားအရိုး ด้ามมีด

အရိုးကျိုးတယ် ကြေးဝှက်

အရက် ʔəyɛʔ **n.** **เหล้า lâw**

အရက်သေစာ เหล้า
သေအရက် เหล้า
ထန်းအရက် น้ำตาลเมา
တောအရက် เหล้าป่า
အရက်ဖြူ เหล้าขาว
တရုတ်အရက် เหล้าจีน
အရက်ပုန်း เหล้าเถื่อน
အရက်မူးတယ် เมาเหล้า
အရက် မသောက်ပါနဲ့ อย่าดื่มเหล้านะ

အရောက် ʔəyɔʔ **n.** **การมาถึง kaɜn-maɜ-thǐŋ**

အရောက်သွားတယ် ไปจนถึง
အရောက်အပေါက်များတယ် ไปเยือนบ่อยๆ

အရိုက် ʔəyaiʔ **n.** **การเปลี่ยนที kaɜn-khîan-tiɜ**

အရိုက်ခံရတယ် ถูกเปลี่ยนที

အရင် ʔəyiñ **ว.** **เมื่อก่อน,ก่อน mîa-kɔ̀ɜn,kɔ̀ɜn**

အရင်ကြည့်တယ် ดูก่อน
အရင်သွားတယ် ไปก่อน
အရင်ပြန်မယ်နော် กลับก่อนนะ
အရင်စောသွားတယ် ไปก่อนแต่เนิ่น
ဆေး အရင်သောက်ပါ โปรดดื่มยาก่อน
မေမေ အရင်စားပါ แม่..กินข้าวก่อน
ငါ့အရင်ရောက်တယ် มาถึงก่อนฉัน
အရင်တုန်းက แต่ก่อน
အရင်ဆုံး แรกสุด,ก่อนอื่น
ထမင်း အရင်စားပြီး ပန်းကန်ဆေးမယ်
กินข้าวก่อนแล้วจะล้างจาน

အရင်ကလို อย่างแต่ก่อน
အရင်ကလို အတူတူမသွားကြဘူး
ไม่ไปด้วยกันอย่างแต่ก่อน

အရင်း ʔəyîñ **n.** **ดั้งเดิม,แท้จริง**
dâŋ-dɜɜ,thé-ciŋ

သားအရင်း ลูกแท้ๆ
အစ်ကိုအရင်း พี่ชายแท้ๆ
ညီအရင်း น้องชายแท้ๆ
မောင်နှမအရင်း พี่น้องแท้ๆ
ဆွေမျိုးအရင်း ญาติพี่น้องแท้ๆ
အရင်းခံအကြောင်း เรื่องดั้งเดิม
အရင်းမူလ เรื่องดั้งเดิม,เค้ามูลเดิม
အရင်းအနှီး เงินทุนเดิม
အရင်းမရှိ အဖျားမရှိ လာပြောတယ်
มาพูดโดยไม่มีต้นสายปลายเหตุ

အရောင် ʔəyɔ̀ɜñ **n.** **สี,แสง sǐ-,sɛ̀ɜŋ**

အရောင်ဖြူ สีขาว
အရောင်နု สีอ่อน
အရောင်တောက် สีแจ่ม,แสงจ้า
အရောင်ရင့် สีแก่,สีเข้ม
အရောင်ညို့ สีหม่น
အရောင်ဖျော့ สีจืดจาง
အလယ်အလတ်အရောင် สีปานกลาง
အရောင်ပျက်တယ် สีจางลง,สีจืดลง,สีตก
အရောင်ကျတ်တယ် สีตก
အောက်ခံအရောင် สีที่รองพื้น,สีพื้นล่าง
အရောင်အသွေး สีสรร

အရောင်ထိုးတယ် แสงแยงตา
အရောင်ဖျော့တယ် แสงนุ่มนวล
အရောင်ထွက်တယ် เปล่งแสง
အရောင်တက်တယ် ขึ้นเงา
အရောင်တင်တယ် ขัดเงา,ชักเงา
အရောင်တင်ဆီ น้ำมันชักเงา
နေအရောင် แสงอาทิตย์
လအရောင် แสงจันทร์

အရောင်း ʔəyɔ̀ɜñ **n.** **การขาย kaɜn-khǎɜŋ**

အရောင်းအဝယ် การซื้อขาย,การค้าขาย
အရောင်းဆိုင် ร้านขายของ
အရောင်းထိုင်းပစ္စည်း ของที่ขายไม่ค่อยออก
(ขายไม่คล่อง)
သူ အရောင်းကောင်းတယ် เขาขายเก่ง

အရစ် ʔəyiʔ **n.** **งวด ŋûat**

အရစ်ကျရတယ် ได้ตามงวด
အရစ်ကျပေးတယ် ให้ตามงวด
အရစ်ကျကြွေးဆပ်တယ် ชดใช้หนี้ตามงวด

အရစ် ʔəyiʔ **n.** **แง่ง(ขีดบอกระดับยศ) ŋɛ̂ŋ**

အရစ်တပ်တယ် ติดแง่งยศ
အရစ်ဖြုတ်တယ် ถอดยศ

အရည် ʔəyi **n.** **สมบัติ(ความรู้ความสามารถ) sʊ̀ɜ-bàt**

ဂုဏ်အရည် คุณสมบัติ

အရည်အချင်း ความรู้ความสามารถ

အရည် ʔəyi,ʔəye u. ของเหลว,น้ำ khɔ̌ːŋ-lɛ̌ːw,náṁ
ထမင်းအရည် น้ำข้าว
အရည်အဖတ် เนื้อและน้ำ
အရည်ညှစ်တယ် คั้นน้ำ,บิดน้ำ
အရည်ရွှမ်းတယ် ฉ่ำน้ำ
အရည်ပျော်တယ် ละลายเป็นน้ำ
အရည်မရ အဖတ်မရ လာမပြောနဲ့
ไม่ต้องมาพูด ไม่มีสาระอะไร(ไม่ได้น้ำไม่ได้เนื้อ)

အရည်းကြီး ʔəyìɲ̀ u. อารี(ลักษณะ) ʔaːriː

အရုဏ် ʔəyoñ u. อรุณ ʔarun p.
အရုဏ်တက်ချိန် เวลารุ่งอรุณ
အရုဏ်ဆွမ်း ภัตตาหารเช้า
အရုဏ်တက်ပြီ อรุณรุ่งแล้ว

အရှဉ် ʔəyañ u. คู่ khùː
ဖိနပ်အရှဉ် คู่รองเท้า

အရှင်သင့် ʔəyaññìñ ว. พร้อมสรรพ phrɔ́ːm-sàp
အရှင်သင့်နေတယ် พร้อมอยู่เสมอ
အရှင်သင့်နေသူ คนที่พร้อม
အရှင်သင့်စားတယ် กินได้เลย,พร้อมที่จะกินได้
အရှင်သင့်ချုပ်ပြီးအထည် เสื้อผ้าสำเร็จรูป

အရပ် ʔəyaˀ u. ถิ่น,ที่,ทิศ thìn,thíː,thít
အရပ်ဒေသ สถานที่
ဘယ်အရပ်သားလဲ (เป็น)คนถิ่นไหน
မီးလောင်တာ ဘယ်အရပ်မှာလဲ
ไฟไหม้แถวไหน
လူသူကင်းဝေးအရပ် สถานที่ห่างไกลผู้คน
အနောက်အရပ် ทิศตะวันตก
အရှေ့အရပ် ทิศตะวันออก
တောင်အရပ် ทิศใต้
မြောက်အရပ် ทิศเหนือ
အရပ်တိုင်း ทุกที่,ทุกถิ่น

အရပ် ʔəyaˀ u. ส่วนสูง sùan-sṵ̀ŋ
အရပ်အမြင့် ความสูง(สิ่งของ)
အရပ်အမောင်း ส่วนสูง(คน)
အရပ်နိမ့်တယ် ส่วนสูงต่ำ,เตี้ย
အရပ်ဘယ်လောက်မြင့်လဲ ส่วนสูงเท่าไร

အရိပ် ʔəyeˀ u. เงา,ร่มเงา ŋàw,rôm-ŋaw
သစ်ပင်အရိပ် ร่มไม้
အရိပ်အာဝါသ ร่มเงาที่ผักอาศัย,ร่มไม้ชายคา
အရိပ်ထွက်တယ် แผ่ร่มเงา,ฉายเงา
အရိပ်ထဲမှာ ဝင်ထိုင်တယ် เข้านั่งในที่ร่ม
မှန်ထဲက အရိပ်မြင်တယ် เห็นเงาในกระจก

အရိပ်အရောင်,အရိပ်အယောင် วี่แวว,
ร่องรอย
သူခိုးအရိပ်အရောင် ร่องรอยคนร้าย
သူ့အရိပ်အရောင်တောင် မတွေ့ရသေးဘူး
แม้แต่วี่แววของเขายังไม่ได้เห็นเลย

အရုပ် ʔəyoˀ u. รูปจำลอง,ตุ๊กตา,หุ่น
rṵ̀p-cam-rɔ̀ŋ,túk-kataː,hùn
အရုပ်လုပ်တယ် ทำตุ๊กตา
ဖယောင်းအရုပ် หุ่นขี้ผึ้ง
ကျောက်အရုပ် ตุ๊กตาหิน
အရုပ်ဆိုးမိန်းမ หญิงขี้เหร่(รูปร่างไม่ดี)
အရုပ်တစ်ရုပ် หุ่น 1 ตัว

အရမ်း ʔəyàñ u. อย่างยิ่ง,อย่างสุดซึ้ง ɲàːŋ-ŋíŋ, ɲàːŋ-sùt-sɨ́ŋ
အရမ်းကြီးတာပဲ ใหญ่ยิ่ง
အရမ်းဈေးချိုတယ် ราคาถูกจัง
အရမ်းချစ်စရာ ကောင်းတာပဲ น่ารักจัง
အရမ်းမုန်းစရာ ကောင်းတာပဲ น่าเกลียดจัง
မျက်စိ အရမ်းမှုန်တယ် สายตาพร่ามัวมาก
အရမ်းပြောတယ် พูดมากเหลือเกิน
အရမ်းကြောက်တယ် กลัวมาก
အရမ်းကြိုက်တာပဲ ชอบมากเลย

အရမ်းကာရော ʔəyàñkayɔ̀ ว. ฟิเรนทร์ phíreːn
အရမ်းကာရော လုပ်တယ်
ทำฟิเรนทร์
အရမ်းကာရော ကစားတယ်
เล่นฟิเรนทร์

အရွက် ʔəywɛˀ u. ใบ,แผ่น bay,phɛ̀n
အရွက်အသီး ใบและผล
အရွက်ကြီးကြီး ใบใหญ่ๆ,แผ่นใหญ่ๆ
စားကောင်းသောအရွက် ใบไม้ที่กินได้

အရွတ် ʔəywˀ u. ผ้งผืด phaŋ-phɨ̀t
နွားအရွတ် ผ้งผืดวัว

အရွယ် ʔəywɛ n. ဝယ်,ဝနာဒ way,khanà-t
- အရွယ်အို ဝယ်ဟက်
- အလယ်အလတ်အရွယ် ဝယ်ကလာင်ကဝ
- အရွယ်ရောက်တယ် ဒိုင်ဝယ်ဟနုံ့သာဝ
- စိတ်ကစားတဲ့အရွယ် ဝယ်ဝလဝေ,ဝယ်ဧပ်ဝိန်
- အရွယ်ဘယ်လောက်လဲ ဝယ်သိကဟ်ာ်ဝဲ, ဝနာဒသိကဟ်ာ်ဝဲ
- ဘယ်အရွယ်ရှိပြီလဲ ဝယ်ဟ်ာ်ဝဲလဝ်ဟ်
- ၁၅ နှစ်အရွယ် ဝယ် 15 ပီ
- သုံးလေးလသားအရွယ် လုကဝ်ဝဲဝယ်သာမ်သီလောန်
- အရွယ်တော် ဝနာဒပဝတီ
- အရွယ်အစား ဝနာဒ

အရှေ့ ʔəʃè n. ဗ်ာင်ကဝ်ာ်,တဝဲန်ဝအဝ် khâ-ŋa-nâ-, tawan-ʔɔ̀ːk
- ရွာအရှေ့ ကဝ်ာ်ကမူဗ်ာ်
- အရှေ့အရပ် ဒိသတဝဲန်ဝအဝ်
- အရှေ့ဘက် ဒ်ာန်ဒိသတဝဲန်ဝအဝ်
- အရှေ့နိုင်ငံ ပြဝသေဒတဝဲန်ဝအဝ်
- အရှေ့တိုင်းအစားအစာ အာဟာရဗဝဗဝဒတဝဲန်ဝအဝ်
- အရှေ့မြောက် ဒိသတဝဲန်ဝအဝ်ခဝဲင်ဟကဝ်
- အရှေ့တောင် ဒိသတဝဲန်ဝအဝ်ခဝဲင်ဟတ်
- အရှေ့တောင်အာရှ အဧဟိယတဝဲန်ဝအဝ်ခဝဲင်ဟတ်

အရှက် ʔəʃɛ̀ʔ n. ဟဝဲဝ်,ဟဝဲလဝ်ဟဝဲ khwa-ʔa-yu,khwa-la?a-yu
- အရှက်ရတယ် ဒ်ာဟဝဲဝ်(ဂူသိကဟဝဲဝ်)
- အရှက်အကြောက်မရှိဘူး ဗ်ာသိဟဝဲဝ်ဟဝဲလဝ်ဟဝဲ

အရှင် ʔəʃiñ n. သိုင်းမီးချိုးဝစ် siŋ-mi-chi-wít
- အရှင်တွေ့တယ် ဗဗဒ်ိုင်းဟဝဲဝ်

အရှင်,အသျှင် ʔəʃiñ n. ကဝ်ာ်ဟဝဲ,ဘူဝ်းသုင်းသက် câw-khɔ̌ː-ŋ,phûː-sǔː-ŋ-sàk
- အရှင်ဘုရား ဗရဝဒဝ်ဒ်ာန်,ဗရဝကုဏဒ်ာန်, ဗရဝကုဏကဝ်ာ်
- အရှင်မင်းကြီး ဗရဝမဟာက္ခတ္တိယ်
- အရှင်နတ်မင်း ဒေဝကဝ်ာ်
- အရှင်သခင် နာယဒ်ာန်
- အရှင်မိဖုရား မဟာရာဇိနီ

အရှိန် ʔəʃeñ n. ခဝဲဝ်ဟဝဲဝ် khwa-ra-rew
- အရှိန်သတ်တယ် ဟယုတ်(ဒ်ာကဝဲဝ်ဟဝဲဝ်)
- အရှိန်ကန့်သတ်တယ် ကဝ်ာ်ကဒ်ာကဝဲဝ်ဟဝဲဝ်
- အရှိန်လျော့တယ် လဒကဝဲဝ်ဟဝဲဝ်, ဗ်ာလဝ်ကဝဲဝ်ဟဝဲဝ်

အရှုံး ʔəʃôñ n. ကဝဲဝ်ဒ်ာသ်ဗ်ာ်,ကာဒတုန် khwa-ra-phâ-ŋ-phé-,ka-n-khà-t-thun
- အရှုံးပေးတယ် ယဝမဗ်ာ်
- အနိုင်အရှုံး ကာဒဗ်ာ်ဗ်ာန်ဝ

- အရှုံးအမြတ် ကာဒဝဲဝ်ကဝ်ာ်ဝဲဝ်ဒ်ာသ်တုန်
- အရှုံးခံရောင်းတယ် ဒ်ာသ်ဒ်ာသ်တုန်
- ရောင်းတာ အရှုံးလား အမြတ်လား ဒ်ာသ်ဝဲဝ်ကဝ်ာ်ဝဲဝ်ဟဝဲဝ်လား ဒ်ာသ်ဒ်ာသ်တုန်

အလကား ʔələgâ n. ဝဲဝ်ခ်ာ,ဟဝီ(ဝဲဝ်ဒိတမူလခ်ာ) ráy-khâ-,fri:
- အလကားလူ ကဝဲဝ်ဝဲဝ်ခ်ာ(ကဝဲဝ်ဝဲဝ်ပြဝသေဒတဝဲန်ဝ)
- အလကားပစ္စည်း ဗ်ာဟဝဲဝ်ဝဲဝ်ခ်ာ
- အလကားရတယ် ဝဲဝ်ဟဝီ
- အလကားယူတာ မဟုတ်ဘူး ဝဲဝ်ဝဲဝ်ဒ်ာဝဲဝ်ဟဝီဟဝီ

အလာ ʔəla n. ကာဟမာ ka-n-ma-
- အလာကြီးပဲ ဧပ်ဟ်ာ်ဒ်ာသ်ဒ်ာသ်
- သူကို ဒီမှာ အလာခိုင်းတယ် သိုင်းဧပ်ဟ်ာ်ဒ်ာသ်ဒီဟ်ာ်
- ယာဉ်အသွားအလာ ကာသိဉ်ဒ်ာသ်ဗ်ာဒ်ာသ်ဗ်ာယာဒ

အလိလိ ʔəlili ဝ. ဟယောဟ thayɔ-ŋ
- အလိလိဆပ်တယ် ဟယောဟသုတ်ဒ်ာသ်

အလေ့အကျင့် ʔəlèʔəciñ n. ကာဟဝိက်ဝန် ka-n-fìk-fǒn
- နေ့တိုင်း အလေ့အကျင့် လုပ်တယ် ဝိက်ဝန်ဧပ်ဟ်ာ်ဒ်ာသ်ဒ်ာသ်

အလေး ʔəlê n. ဟ်ာ်ဟကဝ်,ဗ်ာဟကဝ် ná-n-nàk,khɔ̌ː-ŋ-nàk
- အလေးမသမား ကဝ်ာ်ယဝဟ်ာ်ဟကဝ်
- အလေးချိန်တယ် ဗ်ာဟ်ာ်ဟကဝ်
- အလေးသွားတယ် ဒ်ာသ်ဒ်ာသ်ဟကဝ်(ဒုဇ္ဇာရ)
- အလေးပြုတယ် ဟ်ာ်ကဝဲဝ်ဟဝဲဝ်ဒ်ာသ်
- အလ်ကိုအလေးပြုတယ် ဟ်ာ်ကဝဲဝ်ဟဝဲဝ်ဒ်ာသ်ဗ်ာဒ

အလဲ ʔəlɛ̀ ခု. ဗ်ာန်ဟန်း hân-nɛ̂ʔ
- အလဲ သူပန်းပုထုနေတာကိုး ဗ်ာန်ဟန်း ဒ်ာသ်ဗ်ာသ်ဟကဝ်ဒ်ာသ်ဒ်ာသ်ဒ်ာသ်ဒ်ာသ်
- အလဲ သူ ဒီမှာ အိပ်နေတာကိုး

ဒိန်းဃံး ကောနဝင်ဘဝ်ဒီဟိုင်

•အလ် ʔəlaiñ n. ဒေ thoŋ
အလ်တော် ဒေဇာတိ
နိုင်ငံတော်အလ် ဒေဇာတိ
အလ်တိုင် ကောဒေ
အလ်တင်တယ် ဖြိုဒေ

အလ်ဥး ʔəlaiñ̊ú n. ဟန်ဟ်ာ(သာ.) nâ-má

အလို ʔəlo n. ความต้องการ khwaam-tɔ̂ŋ-kaan
အလိုပြည့်တယ် သမ္ပာရထနာ
အလိုကြီးတယ် မိဂ္ဂမာက
အလိုကျတယ် ถูกใจ,ได้ดังใจ
အလိုမကျဘူး ไม่ได้ดังใจ
အလိုကျ လုပ်ပေးတယ် ทำให้ถูกใจ
ဘာများအလိုရှိပါသလဲ ต้องการอะไรบ้าง
အလိုလိုက် ตามใจ,ตามต้องการ
အလိုမလိုက်နဲ့ อย่าตามใจ
သားသမီးကို သိပ်အလိုမလိုက်နဲ့
อย่าตามใจลูกมากนัก
အလိုလိုက်လွန်းရင် မှားတတ်တယ်
ถ้าตามใจเกินมักจะผิด(พลาด)
အလိုလိုက်လွန်းတာ မကောင်းဘူး
ตามใจเกินไปไม่ดี

အလိုလို อัตโนมัติ,เกิดเอง,ด้วยตนเอง
အလိုလိုသိတယ် รู้เอง
အလိုလိုသေတယ် ตายเอง
တံခါးအလိုလိုပိတ်တယ် ประตูปิดเอง

အလို ʔəlo อุ. โอ๊ (แสดงความประหลาดใจ) ʔó:
အလို..ပိတ်ဆို့နေပါလား: โอ๊ (ประตู)ปิดอยู่หรือเนี่ย
အလို..ငါ့အရင်ရောက်နေတာ ဘယ်သူပါလိမ့်
โอ๊ ใครมาถึงก่อนฉันเนี่ย

အလိုအလျောက် ʔəloʔəlyɔ̂ʔ ว. ด้วยตนเอง,อัตโนมัติ
dûay-ton-ʔeeŋ,ʔàt-tano-mát
အလိုအလျောက်သွားတယ် ไปเอง
တံခါးအလိုအလျောက်ပိတ်တယ်
ประตูปิดอัตโนมัติ
အလိုအလျောက်ပေါက်သောမြက်
หญ้าที่ขึ้นเอง

အလိုက် ʔəlaiʔ n. การตาม kaan-taam
အလိုက်သိတယ် รู้ใจ
ရာသီအလိုက်အသီး ผลไม้ตามฤดูกาล
အလိုက်ခံရတယ် ถูกไล่ตาม
သူ့အလိုက်ဘာသာနေပါ ปล่อยตามประสาของเขา

အလင်း ʔəlîñ n. แสงสว่าง sɛ̌ŋ-sawàŋ
အလင်းရောင် แสงสว่าง
ဓမ္မအလင်းရောင် แสงแห่งธรรม
ပညာအလင်းရောင် แสงแห่งปัญญา
အလင်းဝင်တယ် พบแสงสว่าง
(กลับตัวกลับใจ)
မျက်စိအလင်းရတယ် ตาเห็นแสงสว่าง

အလောင်း ʔəlɔ̂ñ n. ว่าที่ wà-thîi
ဘုရားအလောင်း,ဘုရားလောင်း
พระโพธิสัตว์

အလောင်း ʔəlɔ̀ñ n. ศพ,ซากศพ sòp,sâ-k-sòp
လူအလောင်း ศพคน
အလောင်းကောင် ซากศพ
မသာအလောင်း ศพ
ဘုန်းကြီးအလောင်း ศพพระสงฆ์
အလောင်းရေချိုးတယ် อาบน้ำศพ

အလောင်းအစား ʔəlɔ̀ñʔəsâ n. การพนัน
kaan-phanan
အလောင်းအစား လုပ်တယ် เล่นการพนัน
အလောင်းအစား ထိုးတယ် เดิมพัน,แทงพนัน

အလည် ʔəlɛ n. การท่องเที่ยว,การเยี่ยมเยียน
kaan-thɔ̂ŋ-thîaw,kaan-yîam-yian
အလည်သွားတယ် ไปท่องเที่ยว,ไปเยี่ยมเยียน
အလည်အပတ် การท่องเที่ยว
အလည်အပတ်သွားတယ် ไปท่องเที่ยว

အလတ် ʔəlaʔ n. กลาง klaaŋ
အစ်ကိုအလတ် พี่ชายคนกลาง
ညီအလတ် น้องชายคนกลาง
အလယ်အလတ် ปานกลาง
အလယ်အလတ်အရွယ် วัยกลางคน
အသက်အလယ်အလတ် อายุกลางคน

အလိပ် ʔəleʔ n. ม้วน,มวน múan,muan
အထည်အလိပ် ม้วนผ้า
ဖွာအလိပ် ม้วนเสื่อ

စက္ကူအလိပ် ม้วนกระดาษ

အလုပ် ʔəlo̰ʔ น. งาน ŋaːn
- အလုပ်လုပ်တယ် ทำงาน
- အလုပ်အကိုင် การงาน,อาชีพ
- လယ်အလုပ် งานทำนา
- အလုပ်ရုံ โรงงาน
- ထုတ်ကုန်အလုပ် กิจการส่งสินค้าออก
- သွင်းကုန်အလုပ် กิจการสินค้านำเข้า
- အလုပ်သမား กรรมกร,คนงาน
- အလုပ်သမားခေါင်းဆောင် หัวหน้าคนงาน
- နေ့စားအလုပ်သမား คนงานรายวัน
- လခစားအလုပ်သမား ลูกจ้างรายเดือน
- ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်အလုပ် อาชีพค้าขายสินค้า
- မီးဖိုချောင်အလုပ် งานครัว
- ခြံအလုပ် งานสวน
- အိမ်မှုအလုပ် งานบ้าน
- မင်းမှုထမ်းအလုပ် งานราชการ
- ကုမ္ပဏီအလုပ် งานบริษัท
- ရုံးအလုပ် งานสำนักงาน
- ကွင်းဆင်းရသောအလုပ် งานลงพื้นที่, งานภาคสนาม
- အလုပ်လျှောက်တယ် สมัครงาน
- အလုပ်တက်တယ် ขึ้นทำงาน
- အလုပ်ဆင်းတယ် เลิกงาน(ลงงาน)

အလမွာယ် ʔəlaʊ̃bɛ น. หมอง,ปาหี่ mɔ̃ːŋuː,paːhìː
- မြို့အလမွာယ် หมองู
- အလမွာယ်ပြတယ် แสดงปาหี่(เล่นกลงู)

အလိမ် ʔəleɪ̃ น. การหลอกลวง,เล่ห์กล kaːn-lɔ̀ːk-luaŋ,lɛ̀ːkon
- အလိမ်ခံရတယ် ถูกหลอกลวง,ถูกเล่ห์กล
- အလိမ်ပေါ်တယ် ความเท็จเปิดเผย (จับโกหกได้)
- အလိမ်အညာ การหลอกลวง

အလိမ် ʔəleɪ̃ น. การปิด kaːn-bìt
- အလိမ်ခံရတယ် ถูกปิด

အလုံး ʔəlóʊ̃ น. เม็ด,ลูก mét,lúːk
- ပတ္တမြာအလုံးကြီး ทับทิมเม็ดใหญ่
- သစ်သီးအလုံးကြီး ผลไม้ลูกโต

အလုံး ʔəlóʊ̃ น. ทั้งหมด tháŋ-mòt
- အလုံးစုံ ทั้งหมดสิ้น
- အလုံးစုံ ရှင်းပြတယ် อธิบาย(เหตุการณ์)ทั้งหมดสิ้น
- အလုံးဈေး ราคาเหมา

အလုံးကျ ʔəlóʊ̃ɲcà ก. โล่งอก lôːŋ-ʔòk

အလုံးဆို ʔəlóʊ̃ɲshò ก. จุกอก,หนักอก,จุกคอ cùk-ʔòk,nàk-ʔòk,cùk-khɔ̀ː

အလယ် ʔəlɛ น. ตรงกลาง troŋ-klaːŋ
- အလယ်လူ คนกลาง
- အလယ်ကလူ คนจากตรงกลาง
- အလယ်တိုင်း ภาคกลาง
- ရွာအလယ် กลางหมู่บ้าน
- ချောင်းအလယ် กลางลำธาร
- ပရိသတ်အလယ် ท่ามกลางหมู่คณะ
- လျှာအလယ် กลางลิ้น
- အလယ်တန်း ชั้นกลาง
- အလယ်ခေတ် สมัยกลาง
- ည‌အလယ် กลางคืน,กลางดึก
- အလယ်အလတ် ปานกลาง

အလျောက် ʔəlyɔ̰ʔ ว. ตาม,อย่าง taːm,jàŋ
- အလျောက်ဘာသာ ตามประสา
- ဘုန်းကြီးရော ဘုန်းကြီးအလျောက် - ကျင့်ရကျင့်သည် เป็นพระก็ต้องปฏิบัติอย่างพระ
- ကျောင်းသား ကျောင်းအလျောက် - စာသင်ရသည် เป็นนักเรียนก็ต้องเรียนตามโรงเรียน
- ထမင်းစားရင် စားတဲ့အလျောက် หากกินข้าวก็ให้เป็นกิน
- အိပ်ရင် အိပ်တဲ့အလျောက် หากนอนก็ให้เป็นนอน

အလျင် ʔəlyiɪ̃ น. ความเร่งรีบ,ความเร่งด่วน khwaːm-rêŋ-rîːp,khwaːm-rêŋ-dùan
- အလျင်စလို เร็ววี่,ด่วนจี๋
- အလျင်စလိုကိစ္စ เรื่องด่วน
- ကျွန်တော် အလျင်စလိုနေပါတယ် ผมกำลังเร่งรีบ(มีธุระ)

အလျင် ʔəlyiɪ̃ ว. เมื่อก่อน,ก่อน mɨ̀a-kɔ̀ːn,kɔ̀ːn
เขียนได้อีกว่า အရင်
- အလျင်ဆုံး ก่อนอื่น

အလွတ် ʔəlṵ n. ความว่างเปล่า khwa:n-wâ:ŋ-plàw
- အိတ်အလွတ် ถุงเปล่า
- စာရွက်အလွတ် กระดาษเปล่า
- အလွတ်အနိုင်တယ် ท่องปากเปล่าไหว
- အလွတ်ပြောတယ် พูดปากเปล่า

အလွန် ʔəlun̄ ว. เหลือเกิน,เกินไป lɪ̀a-kə:n,kə:n-pay
- ချစ်စရာ အလွန်ကောင်းပါတယ်
ช่างน่ารักเหลือเกิน
- အလွန်လေးတယ် หนักเกินไป
- အလွန်အိပ်လို့ ကောင်းနေတယ်
กำลังนอนหลับสบายจริงๆ
- အလွန်ဒေါသထွက်တယ် โมโหมาก
- အလွန်ရောင်းကောင်းတယ် ขายดีเหลือเกิน

- အလွန်အလွန် มากมาย,ม๊ากมาก
- အလွန်အလွန်လှတယ် สวยม๊ากมาก
- အလွန်အလွန်ကြီးတယ် ใหญ่ม๊ากมาก
- အလွန်အလွန်နီတယ် แดงม๊ากมาก
- အလွန်အလွန်ဆိုးတယ် เลวม๊ากมาก
- အလွန်အလွန် ရေနက်တယ် น้ำลึกม๊ากมาก
- အလွန်အလွန်သွားချင်တယ် อยากไปม๊ากมาก

အလွမ်း ʔəlwâ̰ń,ʔəlûn̄ n. ความโศกเศร้า
khwa:n-sòk-sâw
- အလွမ်းဇာတ် ละครโศก
- အလွမ်းသယ်တယ် โอดครวญ
- အလွမ်းဇာတ်ကား ภาพยนตร์โศก
- အလွမ်းဇာတ် မကြည့်ချင်ဘူး
- ဟာသဇာတ်ကြည့်မယ်
ไม่อยากดูละครโศก (แต่)จะดูละครตลก

အလွယ် ʔəlwɛ n. ความง่ายดาย
khwa:n-ŋâ:y-da:y
- အလွယ်ကလေး ง่ายนิดเดียว
- အလွယ်တကူ ง่ายดาย
- အလွယ်တကူရတယ် ได้อย่างง่ายดาย
- အလွယ်တကူတွေ့တယ် พบได้โดยง่าย
- အလွယ်တကူဝယ်ယူလို့ရတယ် ซื้อหาได้โดยง่าย
- ထင်းချောင်းကို အလွယ်တကူချိုးနိုင်တယ်
สามารถหักท่อนฟืนได้อย่างง่ายดาย

အလှ ʔəlà n. ความสวยงาม khwa:n-sŭay-ŋa:n
- အလှမယ် นางงาม
- အလှဆီ น้ำมันทาประทินผิว
- အလှပြင် ประกวดความงาม
- အလှပြင်တယ် ตกแต่งความงาม,เสริมสวย
- အလှခြယ်တယ် แต้มแต่งความงาม
- အလှမွေးတယ် เลี้ยงไว้เพื่อความสวยงาม
- အမျိုးသမီးတွေ အလှကြိုက်တယ်
ผู้หญิงทั้งหลายชอบความสวยงาม

အလှူ ʔəlu n. การบริจาค,การถวาย
ka:n-bɔ̀rica:k,ka:n-thawa:̰y
- အလှူပွဲ งานบุญ
- အလှူသွားတယ် ไปทำบุญ
- အလှူပြုတယ် ทำทาน,ทำบุญ
- အလှူခံတယ် รับบริจาคทาน
- အလှူပေးတယ် ทำบุญ,บริจาคทาน
- အလှူရှင် ผู้บริจาคทาน, เจ้าภาพงานบุญ
- ဆွမ်းအလှူရှင် ผู้บริจาคภัตตาหาร, เจ้าภาพถวายภัตตาหาร
- အလှူငွေ,အလှူတော်ငွေ เงินบริจาคทาน
- အလှူခံဌာန สถานที่รับบริจาค
- အလှူခံပုံး ตู้รับบริจาคทาน
- အလှူငွေပေးအပ်ပွဲ งานบุญร่วมกองทุน
- ရွှေသင်္ကန်းအလှူတော် บริจาคค่าจีวรทอง
- လျှပ်စစ်မီးအလှူတော် บริจาคค่าไฟฟ้า
- ရေအလှူတော် บริจาคค่าน้ำ
- ဒုက္ခသည်အတွက်ငွေအလှူ
เงินบริจาคสำหรับผู้ทุกข์ยาก
- အလှူစွန့်ကြဲတယ် โปรยทาน
- မွမ်းမံတည်ဆောက်ရေးအလှူငွေပေးအပ်ပွဲ
งานสมทบกองทุนสร้างและปฏิสังขรณ์(พระเจดีย์)

အလှည့် ʔəl̥è n. รอบ,ตา rɔ̂:p,ta:
- ငါ့အလှည့်ပဲ ถึงตาฉันละ
- အလှည့်ကျ ตกถึงรอบ
- ကျမအလှည့်မရောက်သေးဘူးလား
ยังไม่ถึงตาฉันอีกหรือ
- ဘယ်နေ့ ငါ့အလှည့်ရောက်မလဲ
วันไหนจึงจะถึงตาฉันบ้าง

အလှမ်း ʔəl̥â̰ń n. การเยื้อม,การก้าวย่าง
ka:n-ʔî:a:n,ka:n-kâ:w-ŋâ:y
- ခြေအလှမ်းကျယ်တယ် ก้าวยาว,ทำข้ามหัว(สำ.)
- အလှမ်းမီတယ် แค่เยื้อม
- အလှမ်းကွာတယ် สุดเยื้อม

အလွန်းဝေးတယ် ไกลเกินเยื้อม

အလျှော့အတင်း ʔəʃɔ̀ʔətɪ̀ñ น. การผ่อนหนักผ่อนเบา
ka:n-phɔ̀n-nàk-phɔ̀n-baw
အလျှော့အတင်း မရှိပါဘူး
ไม่มีการผ่อนหนักผ่อนเบา

အလျှောက် ʔəʃɔ̂ น. การกล่าว ka:n-klà:w
အလျှောက်ကောင်းတယ် เจรจาดี,กล่าวดี

အလွှာ ʔəl̰wa น. ชั้น chán
မြေအလွှာ ชั้นดิน
တိမ်အလွှာ ชั้นเมฆ
မြေတိုက်အလွှာ ชั้นล่าง
ပထမအလွှာမှာနေတယ် อยู่ชั้นที่หนึ่ง
မြေညီအလွှာ ชั้นเสมอดิน

အဝ ʔəwà น. ความอิ่ม,ความอ้วน
khwa:m-ʔɪm,khwa:m-ʔûan
အဝစားတယ် กินอิ่ม
အဝအတော်ပဲ อ้วนพอดีๆ

အဝ ʔəwà น. ปาก,ช่อง(ทางเข้าออก) pà:k,chɔ̂ŋ
ပင်လယ်အဝ ปากอ่าว
ပါးစပ်အဝ ช่องปาก
ပါးစပ်အဝမှာ လုသွားတယ် แย่งไปจากปาก

အဝေ ʔəwèwà ว. ต่างๆนาๆ tà:ŋ-tà:ŋ-na:na:
ကိစ္စအဝေ กิจต่างๆนาๆ
လုပ်ငန်းအဝေ งานต่างๆนาๆ

အဝါ ʔəwa น. สีเหลือง sɪ̀:-lɪ̌aŋ
အဝါရောင် สีเหลือง
အဝါရင့် สีเหลืองแก่
အဝါနု สีเหลืองอ่อน
အဝါဖျော့ สีเหลืองซีด
ပဝါအဝါ ผ้าคลุมไหล่สีเหลือง

အဝီဝ ʔəwîwà ว. เจนจัด ce:n-càt
စာပေကို အဝီဝစွာ သင်ယူထားသည်
เรียนหนังสือให้เจนจัด

အဝေ ʔəwe น. การแบ่งปัน ka:n-bèŋ-pan
အဝေမတတ်ဘူး แบ่งไม่เป็น

အဝေး ʔəwé น. ระยะทางไกล
raʊ́ʔ-tha:ŋ-klay
အဝေးမှာ ที่ทางไกล
အဝေးသွားတယ် ไปไกลๆ
အဝေးကိုမသွားနဲ့ อย่าไปไกล
အဝေးကြီးက လာတယ် มาจากสถานที่ไกล
အဝေးပြေးဖုန်း โทรศัพท์ทางไกล
အဝေးရောက်အစိုးရ รัฐบาลพลัดถิ่น

အဝင် ʔəwiñ น. การเข้า,ทางเข้า
ka:n-khâw,tha:ŋ-khâw
အထဲကိုအဝင်ရ ခက်နေတယ်
เข้าไปข้างในได้ยาก
အဝင်ရ လွယ်တယ် เข้าได้ง่าย
အဝင်ဝ ปากทางเข้า
မြို့အဝင်မှာ ที่ทางเข้าเมือง

အဝိုင်း ʔəwâiñ น. วง,วงกลม,วงเวียน
wɔŋ,wɔŋ-klo:m,wɔŋ-wian
စားပွဲအဝိုင်း โต๊ะกลม
စကားပြောအဝိုင်း วงสนทนา
ဓမ္မစကြာအဝိုင်း วงล้อธรรมจักร
ကမာရွတ်အဝိုင်း วงเวียน-กมายาด
တာမွေအဝိုင်း วงเวียนตา-มเว

အဝတ် ʔəwʊ̀ น. เสื้อผ้า sɪ̂a-phâ:
အဝတ်အထည် เสื้อผ้า
ပတ်တီးအဝတ် ผ้าพันแผล
အဝတ်စ ผืนผ้า
အဝတ်ပန်း ดอกไม้ทำจากผ้า
အဝတ်အစား เครื่องสวมใส่,เสื้อผ้า

အဝတ်ဝတ်တယ် ใส่เสื้อผ้า
အဝတ်ရေခါတယ် สะบัดน้ำจากผ้า
အဝတ်ဖွပ်လျှော်တယ် ซักผ้า
အဝတ်လှန်းတယ် ตากผ้า
အဝတ်အစားကိုဝတ်တယ်
สวมเสื้อผ้า
အဝတ်အစားများကို မီးဆိုးတိုက်တယ်
รีดเสื้อผ้าด้วยเตารีด
အဝတ်အစားလဲတယ်
เปลี่ยนเสื้อผ้า

အဝယ် ʔəwɛ น. การซื้อ ka:n-sɪ́:
သူကို အဝယ်ခိုင်းတယ် วานเขาซื้อ

အရောင်းအဝယ် การซื้อขาย,การค้าขาย

အသာ,အသာကလေး ʔəθa,ʔəθagəlé ว. ละม่อม, ง่ายดาย,แผ่เบา laʔwà,ŋàʔu-daʔu,phéw-baw
အသာကလေးဖမ်းတယ် จับได้โดยละม่อม
အသာကလေးပြောတယ် พูดแผ่เบา
အသာကလေးသွားတယ် ค่อยๆไป(อย่างเงียบๆ)
အသာကလေးရိုက်တယ် ตีเบาๆ

အသား ʔəθá น. เนื้อ,เนื้อสัตว์,เนื้อหนัง,ผิวเนื้อ
nía,nía-sàt,nía-năŋ,phĭw-nía
အသားဝတ် โปรตีน
အသားဟင်း แกงเนื้อ
ဝက်အသား เนื้อหมู
အမဲအသား เนื้อวัว
အသားရရန် နွားကိုမွေးတယ် เลี้ยงวัวเพื่อได้เนื้อ
စွန့် အသားကိုစားတယ် เหยี่ยากินเนื้อสัตว์
အဆီများသောအသား เนื้อสัตว์ที่มีไขมันมาก
အသားခြောက် เนื้อแห้ง
အသားဗူး เนื้อกระป๋อง
အသားစားတိရစ္ဆာန်ဖို့ สัตว์กินเนื้อ
အသားအသွေး เลือดเนื้อ
အသားအရေ เนื้อหนัง,ผิวพรรณ
အသားလတ် สีผิวปานกลาง(ไม่ขาวไม่ดำ)
အသားရောင် สีเนื้อ
အသားဖြူ ผิวขาว
အသားမည်း ผิวดำ
အသားယူတယ် เอาหน้า
အသားလွတ် စိတ်ဆိုးတယ် โมโหอย่างไร้มูลเหตุ
အသားပပ်တယ် ผิวแตกแห้ง

အသားတင် สุทธิ
အသားတင်အဖိုး มูลค่าสุทธิ
အသားတင်ဈေး ราคาสุทธิ
အသားတင်အမြတ် กำไรสุทธิ
အသားတင်ဝင်ငွေ รายได้สุทธิ
အသားတင်ရငွေ เงินได้สุทธิ(หักภาษีแล้ว)
အသားတင်အလေးချိန် น้ำหนักสุทธิ

အသိ ʔəθi น. การรู้จัก kaʔn-ɹúʔ-caʔ
အသိပေးတယ် ให้รู้
လူအသိများတာ ကောင်းတယ် รู้จักคนมากๆดี

အသီး ʔəθí น. ผลไม้,ลูกไม้
phòn-la-máy,lúʔ-máy
အသီးသီးတယ် ออกผล
ရာသီအလိုက်အသီး ผลไม้ตามฤดูกาล
အသီးအနှံ ผืชผล
သားငါးအသီးအနှံ ข้าวปลาอาหาร

အသီးသီး ʔəθíθí ว. แต่ละ,ต่าง tɛ̀ːláʔ,tàːŋ
သူတို့အသီးသီးက แต่ละคน,ต่างคน
အသီးသီးမျှော်တယ် ต่างคนต่างรอคอย
အိမ်ကို အသီးသီးပြန်တယ် ต่างคนต่างกลับบ้าน
ဆုများအသီးသီးရရှိသွားကြသည် ต่างได้รับรางวัลกันไป
သူတို့အခန်းအသီးသီးမှ ထွက်လာတယ် พวกเขาออกมาจากแต่ละห้อง

အသုဘ ʔəθùbà น. ศพ sòp น.
အသုဘရှုတယ် พิจารณาศพ,เพ่งดูศพ
အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း อสุภกรรมฐาน
အသုဘသင်္ဂြိုဟ် ฌาปนกิจศพ
အသုဘရေချိုးတယ် อาบน้ำศพ

အသေ ʔəθe น. ความตาย,ซากตาย
khwaʔm-taʔy,saʔk-taʔy
အသေကောင် ร่างที่ตาย,ซากศพ
အသေတွေ့တယ် พบเป็นศพ
အသေလွတ်တယ် รอดตาย

အသေး ʔəθé น. ของเล็ก,ส่วนย่อย
khɔ̀ʔy-léʔk,sùan-yɔ̀y
သစ်သီးအသေး ผลไม้เล็กๆ
ငွေစက္ကူအသေး ธนบัตรย่อย
ကြက်သွန်နီအသေး หอมแดงหัวเล็ก
သေးအသေး กุญแจดอกเล็ก
အသေးစိတ်ပြောပြတယ် บรรยายอย่างละเอียดลออ
အသေးစိတ်မေးတယ် ถามละเอียดลออ
အသေးစိတ်ဝယ်တယ် ซื้อกระจุกกระจิก (ซื้อของเล็กของน้อย)

အသံ ʔəθaɲ น. เสียง sĭaŋ
သီချင်းအသံ เสียงเพลง
တံခါးဖွင့်အသံ เสียงเปิดประตู
ငှက်အသံ เสียงนก
ကားအသံ เสียงรถ
ကလေးအသံ เสียงเด็ก
ခေါင်းလောင်းအသံ เสียงระฆัง
အသံဖမ်းစက် เครื่องบันทึกเสียง

အသံချဲ့စက် เครื่องขยายเสียง
အသံအနိမ့်အမြင့် เสียงสูงต่ำ
သူ့အသံ เสียงของเขา
ချောင်းဆိုးအသံ เสียงไอ

အသံကျယ်တယ် เสียงดัง
အသံကြီးတယ် เสียงดัง
အသံညီတယ် เสียงกลมกลืน
အသံဝင်တယ် เสียงแหบ
အသံပျောက်တယ် เงียบเสียง
အသံကြည်လင်တယ် เสียงแจ่มใส
အသံလေးတယ် เสียงหนัก
အသံပေါ့တယ် เสียงเบา
အသံကြားတယ် ได้ยินเสียง
ဘာအသံလဲ เสียงอะไร

အသက် ʔəθɛ̆ʔ น. อายุ,ชีวิต,ลมหายใจ
ʔa-yúʔ,chi-wít,lom-hă-y-cay
အသက် ၄၀ ကျော် อายุสี่สิบกว่า
အသက်အလယ်အလတ် อายุกลางคน
အသက်ကြီး อายุมาก,สูงอายุ
အသက်ရှည်တယ် อายุยืน
အသက်တိုတယ် อายุสั้น
အသက်ဘယ်လောက်လဲ อายุเท่าไร
အသက်ဆုံးတယ် สิ้นชีวิต
အသက်သေတယ် สิ้นชีวิต
အသက်ဆက်တယ် ต่อชีวิต
အသက်ကယ်တယ် ช่วยชีวิต
အသက်ကယ်အင်္ကျီ เสื้อชูชีพ
သူ့အသက်ကိုကယ်ရမယ် จะต้องช่วยชีวิตเขา
အသက်ရှူရလား (สูดลม)หายใจได้ไหม
အသက်ရှိတယ် มีลมหายใจ(มีชีวิต)
အသက်အောင့်ထားပါ โปรดกลั้นลมหายใจไว้

အသက်မွေးမှု การเลี้ยงชีพ,ชีวิตความเป็นอยู่
တောင်ပေါ်သားတို့ဒီအသက်မွေးမှုကို
- လေ့လာကြသည်
ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขา

အသောက် ʔəθɔ̆ʔ น. เครื่องดื่ม khrîaŋ-dìm
အစားအသောက် อาหารการกิน
အစားအသောက် ပေါများလား
อาหารการกินบริบูรณ์ไหม

အသိုက် ʔəθaiʔ น. รัง raŋ
အသိုက်လုပ်တယ် ทำรัง
ငှက်အသိုက် รังนก
အသိုက်အဆုံ แหล่งที่อาศัย,แหล่งรวงรัง
နွေးထွေးတဲ့အသိုက်အဆုံ แหล่งอาศัยที่อบอุ่น
ငှက်အသိုက်အဆုံ แหล่งรังนก
တောင်ပေါ်သားများ အသိုက်အဆုံခဲ့ နေတယ်
ชาวเขาอยู่กันเป็นหย่อม

အသင် ʔəθiñ น. การสอน,การเรียน
ka-n-sʊ̆-n,ka-n-rian
အသင်အပြ การสอน
ဆရာ အသင်အပြကောင်းတယ်
ครูสอนเก่ง
ဒီကျောင်း အသင်ကောင်းတယ်
โรงเรียนนี้ การเรียนการสอนดี

အသင် ʔəθiñ น. ท่าน thân
အသင်ယောကျ်ား ท่านผู้ชาย
အသင်ဆရာ ท่านอาจารย์

အသင့် ʔəθiñ ว. พร้อมเพรียง,พอดี,พอใช้
phrɔ́-m-phrian,phɔ-di-,phɔ-chái
အသင့်ယူလာသောဆေး ยาที่เตรียมมาพร้อม
အသင့်ပြင်တယ် เตรียมพร้อม,เตรียมตัว
ကျောင်းသွားရန် အသင့်ပြင်သည်
เตรียมตัวไปโรงเรียน
အသင့်တွေ့တယ် พบพอดี
အသင့်အတင့်ပဲ พอสมควร
အသင့်အတင့်ရောင်းရတယ် ขายได้ดีพอใช้

အသင်း ʔəθiñ น. พวก,คณะ,สมาคม
phûak,khaná?,samà-khom
အသင်းအဖွဲ့,အသင်းအပေါင်း,
အပေါင်းအသင်း หมู่คณะ,สมาคม
သရုတ်အမျိုးသားအသင်း สมาคมชาวจีน
ဆရာအသင်း สมาคมครู
အားကစားအသင်း คณะนักกีฬา,
ทีมนักกีฬา
အသင်းနှစ်သင်း คณะ 2 คณะ

အသစ် ʔəθiʔ น. สิ่งใหม่ sìŋ-mày
အသစ်မဟုတ်ဘူး ไม่ใช่สิ่งใหม่
ကျောင်းသားအသစ် นักเรียนใหม่
သင်ခန်းစာအသစ် บทเรียนใหม่
အင်္ကျီအသစ် เสื้อใหม่

ကမ္ဘာအသစ် လောကใหม่
နှစ်အသစ် ปีใหม่
နေရာအသစ် ที่อยู่ใหม่,สถานที่ใหม่
အိပ်ရာအသစ် ที่นอนใหม่

အသည်း ʔəθɛ̂ น. ตับ tàp
အမဲအသည်း ตับวัว
ဝက်အသည်း ตับหมู
အသည်းရောဂါ โรคตับ
အသည်းရောင်အသား:ဝါရောဂါ โรคดีซ่าน
အသည်းကွဲတယ် ใจแตกสลาย,อกหัก

အသတ် ʔəθa̰ น. การันต์ ka:ran

အသုံး ʔəθòʊ̃ น. การใช้,การใช้ประโยชน์ ka:n-cháy, ka:n-cháy-prayò:t
အသုံးကျတယ် มีประโยชน์
အသုံးဆုတယ် ก่อประโยชน์,ให้คุณ
အသုံးဆုစရာတွေ့တယ် เห็นเป็นประโยชน์
လူမိုက်ကို အသုံးဆုတယ် ใช้ประโยชน์จากคนพาล
အသုံးဆုစရာနေရာ สถานที่ที่มีประโยชน์
အသုံးဆုစရာကိစ္စ กิจที่ให้ประโยชน์
အသုံးဆုစရာလူ คนที่ให้ประโยชน์

အသုံးပြု ใช้
လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် နွားကိုအသုံးပြုကြသည် ใช้วัวในงานไร่งานนา

အသုံးဝင် มีประโยชน์
အသုံးဝင်တဲ့ပစ္စည်း สิ่งที่มีประโยชน์
အသုံးမဝင်ဘူး ไม่มีประโยชน์
နွားသည် လူတို့အတွက် အသုံးဝင်သော - တရိစ္ဆာန်ဖြစ်သည် วัวเป็นสัตว์ที่มีประโยชน์สำหรับคน

အသွား ʔəθwá น. การไป ka:n-pay
အသွားအလာ การสัญจร,การจราจร
ယာဉ်အသွားအလာ การสัญจรไปมาของยวดยาน
အသွားမှာ သူ့ကိုတွေ့ရတယ် พบเขาตอนขาไป

အသွား ʔəθwá น. ขี้ฝัน,คม(ของอาวุธ) sî:fan,khom
ထွန်အသွား ขี้ฝันคราด
ဓားအသွား คมมีด

အသွေး ʔəθwé น. เลือด lîat
အသွေးအသား: เลือดเนื้อ

အသွင် ʔəθwiñ น. การวางท่า,ท่าทาง ka:n-wa:ŋ-thâ:,thâ:-tha:ŋ
ခရီးသည်အသွင် (วาง)ท่าเป็นผู้โดยสาร
အသွင်ပုံသဏ္ဌာန် ท่าทาง

အသျှင် ʔəʃiñ น. เจ้าของ,ผู้สูงศักดิ์ câw-khɔ̌:ŋ,phû:sʊ̌:ŋ-sàk
ดู အရှင်

အဟား: ʔəhâ อุ. อะฮ้า ʔà?-há: (แสดงความประหลาดใจหรือผิงพอใจ)
အဟား: ဒီကောင်ကြီးက တယ်တော်ပါလား: อะฮ้า เจ้านี่เก่งจริง

အဟီး: ʔəhî อุ. ฮิฮิ(เสียงหัวเราะพอใจ) híhí

အဟောင်း ʔəhɔ̀ñ น. สิ่งเก่าแก่,สิ่งเดิม,ของเก่า sìŋ-kàw-kè:,sìŋ-də:m,khɔ̀:ŋ-kàw
ကျောင်းသား:အဟောင်း นักเรียนเก่า
မြို့အဟောင်း เมืองเก่า
အဟောင်းနေရာ ที่เก่า,สถานที่เดิม
စာအုပ်အဟောင်းဆိုင် ร้านขายหนังสือเก่า
အဟောင်းပြင်ဆိုင် ร้านซ่อมของเก่า

အဟုတ် ʔəhoʊ̰ น. ใช่,จริง châŋ,ciŋ
အဟုတ်လား: เรื่องจริงหรือ,อย่างนั้นหรือ
အဟုတ်ပြောရဲ့လား: พูดจริงหรือ

အဟမ်း: ʔəhâñ อุ ฮึม,ฮึม ʔi:m,hi:m

အအ ʔəʔà น. คนไข้,คนโง่ khon-bâŋ,khon-ŋô:

အဆီ ʔəʔi น. ความเลี่ยน khwa:m-lîan
အဆီဖြေ แก้เลี่ยน

အအေး ʔəʔé น. ความเย็น khwa:m-yen
အအေးပတ်တယ် เป็นหวัด
အအေးမိတယ် เป็นหวัด(โดนความเย็น)
အအေးမိပျောက်ဆေး ยาแก้ไข้หวัด
အအေးဆိုင် ร้านเครื่องดื่ม
အအေးသေတ္တာ ตู้เย็น

အအိပ် ʔəʔeˀ น. การนอน ka:n-nɔ:n
အအိပ်ကြီး นอนเก่ง,คนขี้เซา
အအိပ်ကြမ်း นอนดิ้น

အအုံ ʔəʔoñ น. โพรง phro:ŋ
အသိုက်အအုံ แหล่งอาศัย,แหล่งรวงรัง
အဆောက်အအုံ สิ่งปลูกสร้าง

အာ ʔa ก. ร้อง(กา) rɔ́:ŋ
ကျီးအာတယ် อีการ้อง

အာ ʔa น. ช่องปาก chɔ̀ŋ-pà:k
အာခေါင် เพดานปาก
အာစောက် โคนปาก
အာချောင်တယ် ปากเปราะ,ปากพล่อย (พูดเรื่อยเปื่อย)
အာကျယ်တယ် ปากลำโพง(พูดเสียงดัง)
လျှာလေးအာလေး อ้อแอ้(อย่างคนเมา), งึมงำ(พูดน้อย)

အာ ʔa ว. ปริ,แหวะ prì?,wɛ̀?
အနှာအာတယ် แผลแหวะอ้า,แผลปริ
သြဇာသီးအာလို့ မည့်ပြီ น้อยหน่าสุกจนปริแล้ว

အာကာသယာဉ် ʔakaθəyiñ น. อากาศยาน, ยานอากาศ ʔa:kà:t-saya:n,ya:n-ʔawaka:t
လသွားအာကာသယာဉ် ยานอากาศท่องดวงจันทร์

အာခဲမဲ့ ʔakhàmɛ̀ ว. ไม่คิดราคา,ฟรี mâ̰y-khɪ́t-ra:-kha:,fri:
အာခဲမဲ့စားတယ် กินฟรี
အာခဲမဲ့နေတယ် อยู่ฟรี

အာစရိယ,အာစရီ ʔasərìyà,ʔasərì น. อาจารย์ ʔa:ca:n น.

အာဇာနည် ʔazani น. ผู้กล้าหาญ phû:-klâ:hà:n
အာဇာနည် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း วีรบุรุษนายพลอองซาน

အာဏာ ʔana น. อำนาจ ʔam-nâ:t น.
နိုင်ငံရေးအာဏာ อำนาจทางการเมือง
အာဏာ မရှိဘူး ไม่มีอำนาจ
အာဏာသိမ်းတယ် ยึดอำนาจ
အာဏာသိမ်းအဖွဲ့ คณะผู้ยึดอำนาจ

အာဒိလွတ် ʔadalúˀ น. ท้าวยายม่อม(ผีช) thá:w-ya:y-mɔ̀m อ.
အာဒိလွတ်မှုန့် แป้งท้าวยายม่อม

အာပတ် ʔabaˀ น. อาบัติ ʔa:bàt น.
အာပတ်ဖြေတယ် แก้อาบัติ
အာပတ်ဖျောက်တယ် ปลงอาบัติ
အာပတ်ဆေးတယ် ล้างอาบัติ

အာဖရိက ʔapʰərìkà น. แอฟริกา ʔɛ́p-farɪ́ka:
တောင်အာဖရိက แอฟริกาใต้
ဗဟိုအာဖရိက แอฟริกากลาง
အာဖရိကတိုက် ทวีปแอฟริกา
အာဖရိကဆင် ช้างแอฟริกา

အာမ,အာမခံ ʔamà,ʔamàgañ น. ประกัน,รับรอง prakan,ráp-rɔ:ŋ น.
အသက်အာမခံ ประกันชีวิต
မီးအာမခံ ประกันไฟ
ကားအာမခံ ประกันรถ
အာမခံငွေ เงินประกัน
အာမခံပစ္စည်း ของมีประกัน,ของประกัน
အာမခံတယ် รับประกัน,รับรอง
အာမခံထားတယ် ทำประกัน
အာမခံမနေနဲ့ ไม่ต้องมา(ทำเป็น)รับประกัน

အာရုံ ʔayoñ น. อารมณ์ ʔa:rom น.
အာရုံကြော เส้นประสาท
အာရုံပျက်တယ် เสียอารมณ์
အာရုံစိုက်တယ် ใจจดจ่อ
ဘုရားကို အာရုံပြုတယ် กำหนดอารมณ์ถึงพุทธองค์

အာရှ ʔaʃà น. เอเชีย ʔe:chia อ.
အာရှတိုက် ทวีปเอเชีย
တောင်အာရှ เอเชียใต้
အရှေ့တောင်အာရှ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

အာလူး ʔalû น. มันฝรั่ง man-faràŋ
အာလူးဟင်း แกงมันฝรั่ง

အာလူး ʔalû น. คนขี้โม้ khon-khî:mó:
အာလူးမဟုတ်ဘူး ไม่ใช่คนขี้โม้
အာလူးဖုတ်တယ် โม้เก่ง(เผามันฝรั่ง)

အာဝါသ ʔawaθà n. နိဝာသဿာန,အာဝာသ
níwâ-t-sa-thă-n,ʔa-wâ-t p.
အရိပ်အာဝါသ သဿာန်ရိပ်,
သဿာန်ကိုးကွယ်

အာဟာရ ʔahará n. အာဟာရ ʔa-hă-n p.

အား ʔâ ၁. ว่าง wâ-ŋ
အားချိန် ဝေလာว่าง
အားတဲ့လူ ဝေလာသူ
နေရာအားတာ ရှိတယ် မိုးရာဝေလာသူ

အားလပ် ว่าง
အားလပ်ရက် วันหยุด,วันว่าง
တနင်္ဂနွေနေ့ အားလပ်ရင် အလည်လာပါ
หากวันอาทิตย์ว่าง มาเที่ยวนะ

အား ʔâ n. กำลังแรง,ความแข็งแกร่ง,พละกำลัง
kam-lan-rè-ŋ,khwa-m-khɛ̌ŋ-krè-ŋ,
phalá?-kam-lan
ကာယအား กำลังกาย
ဉာဏ်အား กำลังปัญญา
အားဆေး ยาบำรุงกำลัง
လုပ်အား แรงงาน,กำลังงาน
စိတ်အား กำลังใจ
အားရဝမ်းသာ ดีอกดีใจ,ยินดี
အားနည်း แรงน้อย,อ่อน(การเรียน),
ไม่เก่ง(ฝีมือ)
အားနည်းသေးတယ် ยังอ่อนอยู่(ยังไม่เก่ง)
အားကျတယ် คล้อยตาม,เอาอย่าง
အားကူညီတယ် ช่วยแรง
ကြွက်အားလန့်အားပြေး
วิ่งอย่างลนลาน(อย่างสุดกำลัง)

အားကစား กีฬา,การออกกำลังกาย
အားကစားသမား นักกีฬา
အားကစားအဖွဲ့ คณะนักกีฬา
အားကစားခြင်း การกีฬา,การออกกำลังกาย
အားကစားထူးချွန်တယ် เก่งกีฬา

အားကိုး พึ่งพา,พึ่งพิง,พึ่งแรง
အားကိုးရတယ် พึ่งพาได้
အားကိုးစရာရှိတယ် มีที่พึ่งพา
အဖေအမေကို အားကိုးတယ် พึ่งพาพ่อแม่
ကိုယ့်ကိုယ်ကို အားကိုးတယ် พึ่งพาตนเอง

အားကိုင်းမာန်တက် สุดกายสุดใจ,ทุ่มเทกายใจ
အားကိုင်းမာန်တက်ကစားကြတယ်
เล่นกันอย่างเต็มกำลังความสามารถ

အားကြီး เข้มแข็ง
အားကြီးသောအဖွဲ့ พรรคที่เข้มแข็ง

အားခွန် กำลังกาย
အားခွန်ဗလ พละกำลัง

အားငယ် อ่อนแอ(กำลังใจลดน้อย)
အားငယ်သူ ผู้ที่จิตใจอ่อนแอ

အားစိုက် ทุ่มเทกำลัง,โหมกำลัง
စာအားစိုက်တယ် ทุ่มเทกับการเรียน
လုပ်ငန်းအားမစိုက်ဘူး ไม่ทุ่มเทกับการงาน

အားထား ฝั่งฝิง
အားထားရတဲ့သူ คนที่ฝั่งพาได้
အားထားရာ ที่ฝั่งฝิง
ရတနာသုံးပါးသည် လူနတ်တို့၏
- အားထားရာဖြစ်သည်
พระรัตนตรัยเป็นที่ฝั่งของมนุษย์และเทวดา

အားထုတ် ออกแรง
အားထုတ်ချိုးတယ် ออกแรงหัก
စာအားထုတ်တယ် แข็งขันในการเรียน
ကြိုးစားအားထုတ် ขยันขันแข็ง

အားနာ เกรงใจ
အားနာပါတယ် เกรงใจ
အားမနာပါနဲ့ อย่าเกรงใจ
အားနာစရာ မလိုပါဘူး ไม่ต้องเกรงใจ
အားနာစရာ ဘာမှမရှိပါဘူး
ไม่ต้องเกรงใจอะไร
ဝတ်ခဲ့အားမနာပါဘူး
ไม่ต้องนั่งถ่าน(แบตเตอรี่)

အားပေး ให้กำลังใจ,สนับสนุน
အားငယ်သူ အားပေးပါ โปรดให้กำลังใจผู้ที่อ่อนแอ
သူ့အကြံအစည်ကို အားပေးတယ်
สนับสนุนแนวความคิด
အဖွဲ့ကိုအားပေးတယ် สนับสนุนพรรค

အားရ สมใจ
အားမရသေးဘူး ยังไม่สมใจ

အားရပါးရ เต็มที่
အားရပါးရစားပါ กินให้เต็มที่
အားရပါးရစာကျက်ပါ ท่องหนังสือให้เต็มที่
အားရပါးရပြောပါ พูดให้เต็มที่
အားရပါးရအလုပ်လုပ်တယ် ทำงานอย่างเต็มที่
အားရပါးရရယ်တယ် หัวเราะอย่างเต็มที่

အားသေး อ่อนแอ(พละกำลังน้อย)
အားသေးသောနိုင်ငံ ประเทศที่อ่อนแอ

အား ʔâ ก. แก่(กรรมรอง),ยังชั่ง kè:,ɡaŋ-sìŋ
အမေအား မုန့်ဝယ်ပေးသည်
ซื้อขนมให้แม่
တိရစ္ဆာန်များအား မထိမကိုင်ရ
ห้ามจับต้องสัตว์ทั้งหลาย
သားငယ်အား စူးစိုက်ကြည့်တယ်
จ้องเขม็งไปยังลูกน้อย
အိမ်နီးချင်းအား ပြောပြ၏
พูดบอกให้เพื่อนบ้าน(ได้รู้)

အားဖြင့် ʔâphyìñ u. จากการ,โดยที่,ด้วย
cà:k-ka:n,do:y-thí:,dûay
သူကိုကြည့်ရခြင်းအားဖြင့်
จากการได้พิจารณาดูเขา
သူအမူအရာကြည့်ခြင်းအားဖြင့်
จากการพิจารณาดูการกระทำของเขา
ရိုသေသောအားဖြင့် ด้วยความเคารพ
ရိုသေသောအားဖြင့် ပြောသည်
พูดด้วยความเคารพ
များသောအားဖြင့် โดยส่วนมาก
အမျိုးသမီးတွေဟာ များသောအားဖြင့်
- အလှကြိုက်ကြသည်
ผู้หญิงทั้งหลายนั้นโดยส่วนมากชอบความงามกัน

အားလုံး ʔâlôñ u. ทั้งหมด thán-mòt
အားလုံးစုပေါင်း รวมทั้งหมด
ကစားသူအားလုံး ผู้เล่นทั้งหมด
အားလုံး ကုန်တယ် หมดสิ้น,หมดเกลี้ยง
အားလုံးကုန်အောင် ပေးတယ်
ให้จนหมดสิ้น
သူငယ်ချင်းတွေအားလုံး
เพื่อนๆทั้งหลาย
သူတို့အားလုံး သွားကြတယ်
พวกเขาไปกันทั้งหมด
ပစ္စည်းအားလုံး ဈေးတက်ပါတယ်
ของทั้งหมดราคาขึ้น
သူစကားကို အားလုံးက သဘောကျတယ်
ทั้งหมดพอใจคำพูดของเขา

အားအားအား ʔâʔâʔâ ဒု. ก ก ก ka:ka:ka:
(เสียงนกการ้อง)

အိ ʔi ว. ยุ่ย,เละ ɲûɲ,lé?
အမဲသားအိတယ် เนื้อวัวยุ่ย
ထမင်းအိတယ် ข้าวเละ
အင်္ကျီအိတယ် เสื้อเนื้อยุ่ย
ပျော့အို น่วมเละ
သစ်သီးပျော့အိတယ် ผลไม้น่วม

အို ʔi ก. เฮียน,เสี่ยน ʔian,lîan
ဝက်သားတွေစားတာများလို့ အိနေတယ်
เฮียนเพราะกินเนื้อหมูมาก
ရှောက်သီး များများစားရင် အအိပြေတယ်
กินเชากี่ตีมากๆช่วยคลายเสี่ยน

အိကော,ကော် ʔikɔ̀,kɔ u. อีก้อ,อาข่า
ʔi:kɔ̀:,ʔa:-khà:

အိကြာကွေး ʔicakwê u. ปาท่องโก๋
pa:-thɔ̀ŋ-kó: จ.

အိဂျစ် ʔijì u. อียิปต์ ʔi:ɡìp

အိတလီ ʔitəli u. อิตาลี ʔita:lí:
အိတလီနိုင်ငံ ประเทศอิตาลี

အိတလျံ ʔitəlyañ u. อิตาเลียน ʔita:lîan
အိတလျံဘာသာ ภาษาอิตาเลียน

အိရတ် ʔira̰ʔ u. อิรัก ʔirák

အိသာ ʔiθa ว. สุขสบาย sùk-sabà:ŋ
မအိသာ ไม่ค่อยสบาย
ဝမ်းမအိသာ ไม่ค่อยสบายท้อง
ဗိုက်မအိသာဖြစ်တယ် ไม่ค่อยสบายท้อง
ကိုယ်လက်မအိသာဖြစ်တယ်
ไม่สบายกาย

ဝက်သားအများကြီးစားလို့
- ဝမ်းမအီမသာဖြစ်တယ်
เพราะกินเนื้อหมูมาก จึงไม่ค่อยสบายท้อง

အီး ʔì น. ตด tòt
အီးပေါက်တယ် ตด,ปล่อยตด(ผายลม)

အီး ʔì ဒု. ยิ้บ(เสียงออกแรง) ʔíp

အီးအီးပါ ʔìʔìba อีอีนะ ʔìʔìná?
(ใช้กับเด็ก)

အူ ʔu ก. หอน,ร้องโหยหวน hɔ̌:n,rɔ́:ŋ-hɔ̌:ŋ-hŭan
ဝံပုလွေအူတယ် หมาป่าหอน
ခွေးအူတယ် หมาหอน
မြောက်အူတယ် สิงร้องโหยหวน

အူ ʔu น. ไส้ sáŋ
အူဆောင်း ลำไส้
အူမကြီး ลำไส้ใหญ่
အူသိမ် ลำไส้เล็ก
အူအတက် ไส้ติ่ง
ဝက်အူဆောင်း ไส้กรอกหมู
ကြက်သားအူ ไส้ไก่
အမဲအူ ไส้วัว
ငါးရံ့အူ พุงปลาช่อน
ငှက်ပျောအူ หยวกกล้วย
သပ္ပတ်အူ ผอยบวบ(ไส้ในของบวบแห้ง)
အူမြူး,အူပွင် สนุกสนาน(เพลินไส้)
အူတို อิจฉา(ไส้สั้น)

အူ ʔu ว. ဆိုး ʔì:
နှားအူတယ် หูอื้อ

အူ ʔu ว. ငုံ့,ဒူ့(ကလိန်) tùŋ,ʔùŋ

အူတူတူ ʔutudu น. ฟิเรนทร์,ปื๊อ phíre:n,bì:
အူတူတူ မလုပ်နဲ့ อย่ามาทำฟิเรนทร์,
อย่ามาทำเป็นปื๊อ

အေး ʔé ว. เย็น yen
မိုးအေး ฝ่ารมเย็น(ไม่มีแดด)
နေအေးသောအခါ เวลาเย็น
စိတ်အေး ใจเย็น
ရေအေး น้ำเย็น
လေအေးစက် เครื่องปรับอากาศ,
เครื่องทำความเย็น
အေးစိမ့် เย็นยะเยือก
အေးစိမ့်သောလေ ลมที่เย็นยะเยือก

အေးမြ ชุ่มเย็น
အေးမြသောမိုးစက် หยาดฝนที่ชุ่มเย็น
ရေလိုအေးမြ ชุ่มเย็นอย่างน้ำ

အေးအေး เย็นๆ
ရေအေးအေး น้ำเย็นๆ
စိတ်အေးအေးထားပါ โปรดทำใจเย็นๆไว้
အေးအေးစားပါ ค่อยๆกิน,กินสบายๆ

အေးအေးဆေးဆေး สบายๆ(ไม่รีบร้อน)
အေးအေးဆေးဆေးလုပ်တယ် ทำอย่างไม่รีบร้อน

အေး ʔé ဒု. เออ(ใช่) ʔè
အေးအေး เออๆ
အေးဟု เออว่ะ

အဲ ʔɛ́ ว. (นั่น)น่ะ,(นี่)น่ะ nâ?
အဲဒါ ขันนี้น่ะ
အဲဒါကြောင့် (มัน)เป็นเพราะอย่างนี้
အဲဒီ นี่น่ะ
အဲဒီလို อย่างนี้น่ะ,หากว่าอย่างนั้น
အဲဒီလိုဆိုရင် ถ้าว่าอย่างนั้นน่ะ
အဲဒီတော့ ดังนั้น,เมื่อเป็นดังนั้น
အဲသည်အကောင် เจ้าตัวนั้นนะ
အဲဒါ ကောင်းတယ် นั่นน่ะดี
အဲဒီလူ คนนั้นนะ

အော့ ʔɔ̀ ก. คลื่นเหียน,อ้วก khlɪ̀:n-hĭan,ʔûak
အော့အန်တယ် อ้วก
အော့နာဝမ်းကျ โรคท้องร่วงอย่างแรง
အော့နှလုံးနာ น่าอาเจียร,น่าคลื่นไส้,หมั่นไส้

အော် ʔɔ̀ ก. ร้อง,ตะโกน rɔ́:ŋ,tako:n
အော်ပြော ตะโกนบอก
လှမ်းအော် ร้องเอ้น
ကျီးအော်သံ เสียงการ้อง
အော်ငို ส่งเสียงร้องไห้
အသံကုန်အော်တယ် ร้องจนสุดเสียง
ငှက်အော်တယ် นกร้อง
ဖားအော်တယ် กบร้อง

လူအော်သံကြားတယ် ได้ยินเสียงคนร้อง
ဖားမြားတအုံးအုံးအော်မြည်တယ်
กบร้องระงม
ယောကျ်ားက မိန်းကလေးကို အော်တယ်
หนุ่มเอ้นเรียกสาว

အော် ʔɔ n. อ่าว ʔàːw
ထိုင်းပင်လယ်အော် อ่าวไทย
ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် อ่าวเบงกอล

အော် ʔɔ int. เอ้อ(คำรำพึง) ʔɔ̂ː
အော် ကိုယ့်ဒုက္ခကိုယ်ရှာတဲ့သူတွေပါလား၊
- သနားစရာပဲနော်။
เอ้อ.. คนพวกนี้หาทุกข์ใส่ตัวแท้ๆ น่าสงสารจังหนอ

အံ့ ʔaɰ̃ n. ท่อง,ท่องบ่น thɔ̀ŋ,thɔ̀ŋ-bòn
စာအံ့နေတယ် ท่องหนังสืออยู่
နှုတ်တက်ရအောင် အံ့တယ် ท่องจนติดปาก,
ท่องได้ขึ้นใจ

အံ့ ʔaɰ̃ n. ฝันกราม fan-kraːm
အံ့သွား ฝันกราม
အံ့ကပ် ฟันปลอม
အံကြိတ်တယ် ขบเขี้ยวเคี้ยวฟัน(ด้วยความโกรธ)

အဲ့ ʔàɰ̃ n. สงสัย,ประหลาดใจ sɔ̌ŋ-sǎy,pralàːt-cay
အဲ့ဆွ ประหลาดใจ,ฉงน,อัศจรรย์
အဲ့ဆွခြင်း ความประหลาดใจ
အဲ့ဆွစရာ ကောင်းတယ် น่าฉงน
သူကိုမြင်၍ အဲ့ဆွမိသည် ประหลาดใจที่ได้เห็นเขา

အဲ့အား ความอัศจรรย์ใจ,ความประหลาดใจ
အဲ့အားသင့်သွားတယ် เกิดความประหลาดใจ

အို ʔo a. ชรา,แก่,มีอายุ charaː,kèː,miʔaːyúʔ
အိုပြီ แก่แล้ว
လူအို คนแก่
အဘိုးအို ชายชรา
အဘွားအို หญิงชรา
ကျားအို เสือแก่
နွားအို วัวแก่
အိုမင်း แก่ชรา,แก่เฒ่า
အိုမင်းမစွမ်း แก่งกงัน,แก่หง่อม
အိုမင်းလာသော်အဖေ พ่อที่แก่ชราลง

အိုကေ ʔoke n. ตกลง tòk-loŋ a.

အိုလံပစ် ʔolaɰ̃pìʔ n. โอลิมปิก ʔoːlim-pìk a.
ကမ္ဘာ့အိုလံပစ်ဘောလုံးပြိုင်ပွဲ
การแข่งขันฟุตบอลโอลิมปิก

အိုး ʔó n. โอ่ง,หม้อ,กระถาง,ไห
ʔòːŋ,mɔ̀ː,kra-thăːŋ,hăy
ကြွေအိုး โอ่งเคลือบ
စဉ့်အိုး โอ่งลงยา
ဆန်အိုး โอ่งข้าวสาร
မြေအိုး โอ่งดิน

ကြေးအိုး หม้อทองเหลือง
ထမင်းအိုး หม้อข้าว
ပေါင်းအိုး หม้อนึ่ง,ซึ้งนึ่ง
ငါးပေါင်းအိုး หม้อนึ่งปลา
ထမင်းပေါင်းအိုး หม้อนึ่งข้าว
ဟင်းအိုး หม้อแกง
ရေအိုး หม้อน้ำ,กาน้ำ
ရေနွေးအိုး กาน้ำร้อน

ကော်အိုး หม้อแป้งเปียก
ဆေးအိုး หม้อยา
အိုးဆေးအိုး หม้อย้อมสี
မင်အိုး หม้อใส่หมึก
အရိုးအိုး หม้อ(บรรจุ)กระดูก
ဆီအိုး หม้อน้ำมัน

ဒယ်အိုး กระทะ
အိုးကင်း กระทะ,กระทะแบน

ကွမ်းထွေးအိုး กระโถนหมาก
ကျင်ငယ်အိုး,သေးအိုး กระโถนปัสสาวะ
ဆီးအိုး กระโถนฉี่
ပန်းအိုး กระถางดอกไม้,แจกันดอกไม้
ဘက်ထရီအိုး หม้อแบตเตอรี่
ဗျောက်အိုး พลุ,ประทัดโอ่ง
မီးအိုး เตารีด

အိုးဖုံး ก้นหม้อ,ตูดหม้อ
လက်မောင်းအိုး กล้ามแขน
ဒေါသအိုး หม้อโทสะ(สา.)
အိုးမဲ เขม่าดำก้นหม้อ
ငါ့မျက်နှာ အိုးမဲသုတ်တယ်

ป้ายเขม่าดำก้นหม้อที่หน้าฉัน(ทำให้ขายหน้า)

အိုး--အို ʔô--ʔo อุ โอ้ย ʔó:ŋ
အိုး--အို ငိုကို ဘယ်သူကိုက်ပါလိမ့်
โอ้ย.. ใครกัดฉัน

အိုးစည် ʔôzi น. กลองยาว klɔ:ŋ-yà:w

အက် ʔɛ̰ ก. ร้าว,แตกระแหง,แตกพร่า
rá:w,tɛ̀:k-rahɛ̌:ŋ,tɛ̀:k-phrâ:
ဖန်ခွက်အက်တယ် แก้วร้าว
မှန်အက်တယ် กระจกร้าว
တိုက်အက်တယ် ตึกร้าว
အက်ကြောင်း รอยร้าว
မှန်အက်ကြောင်းဖြစ်နေတယ်
กระจกแตกเป็นรอยร้าว
လယ်မြေ ပပ်ကြွားအက်တယ်
ดินที่นาแตกระแหง
အသံအက်တယ် เสียงแตกพร่า

အက္ခရာ ʔɛ̰khəya น. อักษร ʔak-sɔ̌:n น.

အက်စပရင် ʔɛ̰sàpərɪ̀ɰ̃ น. แอสไพริน
ʔɛ́t-sa-phay-rin อ.
အက်စပရင်ဆေး ยาแอสไพริน

အောက် ʔɔ̰ น. ข้างใต้,ข้างล่าง khâ:ŋ-tâɰ̃,khâ:ŋ-lâ:ŋ
အောက်မှာ ข้างล่าง
အောက်ထပ် ชั้นล่าง
အောက်ဆုံး ล่างสุด
အောက်ဒေသ ดินแดนตอนล่าง
အောက်မြန်မာ พม่าตอนล่าง
အောက်သား คนเมืองล่าง,คนใต้
သစ်ပင်အောက်မှာ ใต้ต้นไม้
အောက်နှုတ်ခမ်း ริมฝีปากล่าง
အောက်မေးရိုး ขากรรไกรล่าง
အောက်သွေး ความดันโลหิตขั้นต่ำ
ကျွန်တော့်အောက်ညီးလေး
น้องชายคนถัดจากผม
အောက်ကမြစ် จุดพีนทุ
အောက်ခံ ฟันล่าง
အောက်ခံအရောင် สีฟัน
အောက်ခံဘောင်းဘီ กางเกงชั้นใน
အောက်ချတယ် วางลง
အောက်ဆင်းတယ် ลงข้างล่าง

မျက်စိအောက်တွင် ต่อหน้าต่อตา

အောက်တိုဘာ ʔɔ̰toba น. ตุลาคม tùlaː-khoɱ อ.

အောက်မေ့ ʔɔ̰mè,ʔɔ̰ɰ̃mè ก. ระลึกถึง ralɪ́k-thɪ̌ŋ
သူငယ်ချင်းကို အောက်မေ့တယ် ระลึกถึงเพื่อน

အောက်အီအီးအွတ် ʔɔ̰ʔiʔîʔʊ̰ อุ. เอกอี้เอ้กเอ้ก
ʔè:k-ʔí:-ʔê:k-ʔê:k (เสียงไก่ร้อง)

အိုက် ʔaɪ̰ ว. อบอ้าว ʔòp-ʔâ:w
ဒီမှာအိုက်တယ် ที่นี่อบอ้าว
ရာသီဥတု ပူအိုက်တယ် อากาศร้อนอบอ้าว

အင် ʔiɰ̃ น. ความแข็งแกร่ง,ความสามารถ
khwa:ɱ-khɛ̌ŋ-krḛ̀ŋ,khwa:ɱ-sa̰:ɱa̰:t
အင်အား พละกำลัง,อำนาจ
အင်အားမရှိဘူး ไม่มีพละกำลัง
ငွေအင်အားနည်းတယ် กำลังเงินมีน้อย
ငွေအင်အားများတယ် กำลังเงินมีมาก

အင်,အင်တုံ ʔiɰ̃,ʔiɰ̃doɰ̃ น. อ่าง ʔà:ŋ
ရေအင်တုံ อ่างน้ำ

အင်္ကျီ ʔiɰ̃ji น. เสื้อ sɨ̂a
ပိုးအင်္ကျီ เสื้อผ้าไหม
စွပ်ကျယ်အင်္ကျီ เสื้อกล้าม
ရှပ်အင်္ကျီ เสื้อเชิ้ต
ခေါ်တိုအင်္ကျီ เสื้อเอวสั้น,เสื้อเอวลอย
ခေါ်တောင်အင်္ကျီ เสื้อเอวตั้ง(นางรำสวมใส่)
ရင်ကွဲအင်္ကျီ เสื้อเปิดอก
ရှင်မီးအင်္ကျီ เสื้อชั้นใน,เสื้อคอกระเช้า
အပေါ်အင်္ကျီ เสื้อนอก
တိုက်ပုံအင်္ကျီ เสื้อแตกปุง
အင်္ကျီလက်ရှည် เสื้อแขนยาว
အင်္ကျီလက်တို เสื้อแขนสั้น

အင်္ကျီကြယ်သီး กระดุมเสื้อ
အင်္ကျီဇစ် ซิปติดเสื้อ
အင်္ကျီချုပ် ที่แขวนเสื้อ

အင်္ကျီလဲတယ် เปลี่ยนเสื้อ
အင်္ကျီကျွတ်တယ် เสื้อหลุด
အင်္ကျီချွတ်တယ် ถอดเสื้อ

အင်ကြင်း ʔiñ.ɲiñ n. สาละ sə̀-lá?
အင်ကြင်းပင် ต้นสาละ
အင်ကြင်းပန်း ดอกสาละ

အင်္ဂလိပ် ʔiñgalɛ̀ʔ n. อังกฤษ ʔaŋ-krìt
အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ภาษาอังกฤษ
အင်္ဂလိပ်ဆေး ยาอังกฤษ(ยาสมัยใหม่)

အင်္ဂါ ʔiñga n. อังคาร ʔaŋ-khaːn ส.
အင်္ဂါနေ့ วันอังคาร
အင်္ဂါဂြိုဟ် ดาวอังคาร

အင်္ဂါ ʔiñga n. อวัยวะ ʔawaɰ-ɰawáʔ บ.
အင်္ဂါဇာတ် อวัยวะเพศ
ယောကျ်ားအင်္ဂါဇာတ် อวัยวะเพศชาย
မိန်းမအင်္ဂါဇာတ် อวัยวะเพศหญิง

အင်္ဂုလိမာလ ʔiñgùlìmalà n. องคุลีมาล
ʔoŋ-khulìːmaːn

အင်္ဂျင်နီယာ ʔiñjiñniya n. วิศวกร wít-sàwákɔːn อ.

အင်တွဲ ʔiñdwɛ́ n. ชัน(ยางไม้) chan
ဒီလှေကို အင်တွဲနဲ့ထေးတယ် ยาเรือนี้ด้วยชัน

အင်ဒိုနီးရှား ʔiñdoniʃâ n. อินโดนีเซีย ʔin-doːniːsia

အင်ဖျူ ʔiñbyiñ n. ลมพิษ(โรคคัน) lom-phít

အင်ဥ ʔiñʔù n. เห็ดถอบ,เห็ดเผาะ hèt-thɔ̀p,hèt-phɔ̀ʔ

အင်း ʔiñ n. หนองน้ำใหญ่,ทะเลสาบ nɔ̀ŋ-náːɰ-ɰàɰ, thaleːsàːp
အင်းလျားကန် ทะเลสาบอิงยา
အင်းလေးရေကန်ကြီး ทะเลสาบอิงเล
အင်းသား ชาวอิงตา,ม่านหนอง

အင်း ʔiñ ခု. อืม(ครุ่นคิด) ʔiːm
အင်း ဝံပုလွေဟာ ကြက်မကို ဖမ်းမလိုပဲ
อืม เจ้าหมาป่านั้นจะต้องจับแม่ไก่แน่

အင်း,အင်းဆိုင် ʔiñ,ʔiñʔaiñ n. ยันต์ yan
အင်းဆိုင်လက်ဖွဲ့ ยันต์เครื่องราง
အင်းအဆောင် ผ้ายันต์

အင်းဝ ʔiñwà n. อังวะ ʔaŋ-wáʔ
အင်းဝခေတ် สมัยอังวะ
အင်းဝဆိပ်ကမ်း ท่าเรืออังวะ

အောင် ʔɔñ ก. ชนะ,สำเร็จ chaná?,sə̀m-rèt
စာမေးပွဲ အောင်တယ်
สอบได้(ชนะการสอบ)
အသီးမအောင်တဲ့စပါးနှံ
รวงข้าวที่เมล็ดไม่สมบูรณ์
အရှုံးအောင်တာပဲ
เป็นความสำเร็จที่แท้จริง

အောင်မြင် สำเร็จ,สมบูรณ์,ชัยชนะ
အောင်မြင်ခြင်း ความสำเร็จ
အောင်မြင်မယ်လို့ ယုံတယ်
เชื่อว่าจะสำเร็จ
အောင်အောင်မြင်မြင်နဲ့ပြီးတယ်
สำเร็จอย่างสมบูรณ์
စီးပွားရေးအောင်မြင်တယ်
ประสบความสำเร็จในการค้า
အောင်မြင်အောင်လို့ သပြေရွက် - ဆောင်တယ်
พกใบหว้าเพื่อความสำเร็จ

အောင် ʔɔñ သ. เพื่อให้ phîa-hâɰ
ဝအောင် စားတယ်
กินให้อิ่ม
ဗိုက်ပြည့်အောင် စားတယ်
กินให้อิ่ม(กินให้เต็มท้อง)
အိပ်ရေးဝအောင် အိပ်ပါ
นอนให้เต็มอิ่ม
အမဲသားနူးအောင် ပြုတ်တယ်
ต้มเนื้อวัวให้เปื่อย
ရယ်အောင် ပြောတယ်
พูดให้ห้วเราะ
မှန်အောင် ပြောတယ်
พูดให้ถูกต้อง
ပြီးအောင် ပြောပါ
พูดให้จบ
ဖျော်ဖြေနေတတ်အောင် သင်ပေးတယ်
สอนให้รู้จักอยู่อย่างมีความสุข
မသိအောင် စားတယ်
กินไม่ให้รู้
မမြင်အောင် ပုန်းနေတယ်
แอบซ่อนไม่ให้เห็น

ခြေသံမကြားအောင် လမ်းလျှောက်တယ်
เดินไม่ให้ได้ยินเสียงฝีเท้า
အိပ်အောင် လုပ်တယ်
ทำให้หลับ
နွေးအောင် လုပ်တယ်
ทำให้อุ่น
ပေါင်ချိန်တက်အောင် လုပ်တယ်
ทำให้น้ำหนักเพิ่มขึ้น
နေရအောင် အိမ်ဆောက်တယ်
สร้างบ้านให้อยู่
စားရအောင် မုန့်ဝယ်တယ်
ซื้อขนมให้กิน
ရအောင် ဖမ်းမယ်
จะจับให้ได้
စင်အောင် ဆေးပါ
โปรดล้างให้สะอาด
အိမ်ရောက်အောင် သယ်ပါ
โปรดขนไปให้ถึงบ้าน
မိမိကိုယ်ကိုယ်ကောင်းအောင် ကြိုးစားပါ
โปรดจงขยันเพื่อให้ตนเองดี
အသက်ရှည်အောင် နေနိုင်ပါစေ
ขอให้อยู่อายุยืนยาว
ဒေါသထွက်အောင် မလုပ်နဲ့နော်
อย่าทำให้โกรธนะ

အောင့် ʔɔ̀ñ ก. กลั้น,อั้น klàn,ʔàn
အသက်အောင့်တယ် กลั้นลมหายใจ
နှေးကိုအောင့်တယ် อั้นปี้
ဆီးကိုအောင့်တယ် อั้นเยี่ยว,อั้นฉี่

အောင့် ʔɔ̀ñ ก. เสียด,ขัด sìat,khàt
ရင်ပတ်အောင့်တယ် เสียดอก
ဗိုက်အောင့်တယ် เสียดท้อง
ဆီးအောင့်တယ် เยี่ยวขัด,ปัสสาวะขัด

အောင်း ʔɔ̀ñ น. จามรี ca:m-mari:

အောင်း ʔɔ̀ñ ก. ทักอยู่,อัดอั้น kàk-yù:,ʔàt-ʔàn
အခိုးအနဲ့ အောင်းနေတယ်
ควันและกลิ่นอบอวลอยู่
ရေအောင်းတယ် น้ำขัง
ငွေအောင်းတယ် เงินจม(เสียเงินเปล่า)
အခန်းအောင်းတယ် ขังตัวอยู่ในห้อง
သူခိုးအောင်းနေတယ် ขโมยกบดานอยู่

အောင်းဆင် ʔɔ̀ñshiñ น. ช้างต่อ chá:ŋ-tɔ̀:
เรียกว่า အောင်းမ ก็มี

အိုင် ʔaiñ ก. นอง,เจิ่งนอง nɔ:ŋ,cèŋ-nɔ:ŋ
ရေအိုင်တယ် น้ำนอง
ဆီအိုင်တယ် น้ำมันนอง
သွေးအိုင်တယ် เลือดนอง

အိုင် ʔaiñ น. แอ่ง,สระ,ปึง ʔèŋ,sà?,biŋ
ကျွဲလူးအိုင် ปลักควาย
ရေအိုင် แอ่งน้ำ,สระน้ำ
အိုင်ငယ် บ่อ
ရေအိုင်ကြီး ทะเลสาบ
ရေအိုင်တစ်အိုင် แอ่งน้ำหนึ่งแอ่ง

အစ် ʔɪ̀ น. กล่อง,ผอบ klɔ̀ŋ,phaʔɔ̀p
ကွမ်းအစ် ผอบหมาก,กล่องหมาก,เชี่ยนหมาก
ဆေးအစ် กล่องยา
သနပ်ခါးအစ် ผอบทะนะคา

အစ်ကို,အကို ʔako น. พี่ชาย phì:-cha:ŋ
အစ်ကိုကြီး พี่ชายใหญ่
အကိုလေး พี่ชายคนเล็ก

အစ္စလာမ်,အစ္စလမ် ʔɪ̀salañ น. อิสลาม ʔìt-sala:m
အစ္စလာမ်ဘာသာ ศาสนาอิสลาม

အစ်မ,အမ ʔəmà น. พี่สาว phì:sa̰:w
အစ်မကြီး พี่สาวใหญ่

အိတ် ʔeˀ น. กระเป๋า,ถุง krapăw,thŭŋ
ငွေအိတ် กระเป๋าเงิน
ပိုက်ဆံအိတ် กระเป๋าสตางค์
ဆွဲအိတ် กระเป๋าหิ้ว
လက်ဆွဲအိတ် กระเป๋าหูหิ้ว
လက်ကိုင်အိတ် กระเป๋ามือถือ
အမျိုးသမီးကိုင်အိတ် กระเป๋าถือสตรี
လွယ်အိတ် ย่าม,กระเป๋าสะพาย
ပခုံးလွယ်အိတ် กระเป๋าสะพายไหล่
ခရီးသွားအိတ် กระเป๋าเดินทาง

စာအိတ် ซองจดหมาย
နို့အိတ် กล่องสานตอก
ပလတ်စတစ်အိတ် ถุงพลาสติก

ရေနွေးအိတ် ถุงน้ำร้อน
ဆန်အိတ် ถุงข้าวสาร,กระสอบข้าวสาร
ချောအိတ် ถุงไปรษณีย์
သပိတ်အိတ် ถุงสะพายบาตร
လက်အိတ် ถุงมือ
လက်စွပ်အိတ် ถุงมือ
ခြေအိတ် ถุงเท้า
အသက်ကယ်အိတ် ถุงชูชีพ
ရေမြှောအိတ် ถุงน้ำคร่ำ

ဆန်တစ်အိတ် ข้าวสาร 1 ถุง

အုတ်,အုဋ် ʔoˀ น. อิฐ ʔit ป.
အုတ်တံတိုင်း กำแพงอิฐ
အုတ်နရုံ ผนังอิฐ
အုတ်ဂွတ်ဘုရား พระฉิมพ์
ပုဂံခေတ်အုတ်ဂွတ် พระฉิมพ์สมัยพุกาม

အန် ʔaiñ ก. อาเจียร ʔa:cian
အန်ဆေး ยาที่ทำให้อาเจียร
အန်ဖတ် อ้วก(จากอาเจียร)
သွေးအန်တယ် อาเจียรเป็นเลือด

အန်,အန်စာ ʔaiñ,ʔaiñza น. ลูกเต๋า lu:k-tàw
အန်စာကစားတယ် เล่นลูกเต๋า
အန်စာတုံး ลูกเต๋า
အန်စာထိုးတယ် ทอดลูกเต๋า
အန်စာကြွတ် ตลับใส่ลูกเต๋า

အန္တရာယ် ʔaiñdəyɛ,ʔaiñdərɛ น. อันตราย ʔan-tara:y ป.
ဘေးအန္တရာယ် ภัยอันตราย
အန္တရာယ်ကွေ့ โค้งอันตราย
အချို့အသီးစားရင် အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်သည်
ผลไม้บางอย่างหากกินอาจเป็นอันตรายได้

အိန္ဒိယ ʔeiñdiyà น. อินเดีย ʔin-dia
အိန္ဒိယပြည် ประเทศอินเดีย
အိန္ဒိယလူမျိုး ชาวอินเดีย
အိန္ဒိယဆင် ช้างอินเดีย

အုန်း ʔòiñ น. มะพร้าว má-phráːw
အုန်းသီး ลูกมะพร้าว
အုန်းပင် ต้นมะพร้าว
အုန်းနု มะพร้าวอ่อน
အုန်းရည် น้ำมะพร้าว
အုန်းနုရည် น้ำมะพร้าวอ่อน
အုန်းနို့ น้ำกะทิ
အုန်းနို့ခေါက်ဆွဲ ข้าวซอย (ก๋วยเตี๋ยวน้ำกะทิ)
အုန်းဆံထွေး จามะพร้าว
အုန်းမှုတ် กะลามะพร้าว
အုန်းမှုတ်တယော ซออู้
အုန်းယို มะพร้าวแก้ว
ကောက်ညှင်း အုန်းနို့ဆန်း ข้าวเหนียวมูล
အုန်းခြစ် ที่ขูดมะพร้าว

အုန်းမောင်း ʔòiñmàuiñ น. เกราะ,โปง krɔ?,poːŋ
အုန်းမောင်းခေါက်တယ် เคาะเกราะ
အုန်းမောင်းသံ เสียงเกราะ

အပ် ʔaˀ ก. ฝาก fàːk
အပ်ထား ฝากไว้
ငွေအပ်တယ် ฝากเงิน
အပ်ငွေ เงินฝาก
ဖိနပ်အပ်ရန်ဌာန สถานที่สำหรับฝากรองเท้า
ဆရာထံ ငွေတွေကိုအပ်သည်
ฝากเงินไว้กับครู
သူ့ကို ရဲလက်အပ်ရတော့မယ်
จะต้องฝากเขาไว้ในมือตำรวจ
အပ်နှံ ฝาก,ฝากฝัง
အပ်နှံသူ ผู้ฝากฝัง
ပစ္စည်းကို အပ်နှံတယ် ฝากสิ่งของ
သားတော်ကို ရသေ့ထံ အပ်နှံ၏
ฝากฝังราชกุมารไว้กับพระฤษี
အပ်နှင်း มอบ,มอบให้
ဆုအပ်နှင်းတယ် มอบรางวัล
တာဝန်အပ်နှင်းတယ် มอบหน้าที่

အပ် ʔaˀ น. เข็ม khɛ̀m
ဆေးအပ် เข็มสักลาย
ဆေးထိုးအပ် เข็มฉีดยา
ချုပ်အပ် เข็มเย็บผ้า
အပ်ချည် ด้ายเย็บผ้า
အပ်နှဖား,အပ်ပေါက် รูเข็ม(ร้อยด้าย)
အပ်ဖျား ปลายเข็ม
အပ်ပူး หลอดใส่เข็มเย็บผ้า
အပ်ချုပ်စက် จักรเย็บผ้า
အပ်ချိတ် เข็มกลัด

အပ် ʔaˀ ဝ. เหมาะสม,สมควร mɔ̀ʔ-sɔ̌m,sɔ̌m-khuan
မသွားအပ်တဲ့လမ်း ทางที่ไม่สมควรไป
ရဟန်းစားအပ်သောဆွမ်း
ภัตตาหารที่ภิกษุสมควรจะฉัน
အပ်စပ် เหมาะสม
အမျိုးသမီးများ အရက်နှင့်မအပ်စပ်ပါ
ผู้หญิงไม่เหมาะกับเหล้า
လိုအပ် จำเป็น
သူဌေးဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားမှုလိုအပ်ပါတယ်
จะเป็นคนรวย ก็จำเป็นต้องขยัน
အသက်ရှည်ရန် စိတ်ချမ်းသာမှုလိုအပ်တယ်
จิตใจที่สบายจำเป็นต่อชีวิตที่ยืนยาว
မအပ်မရာ ပြောတယ် พูดจาไม่เข้าที
မအပ်မရာ လုပ်တယ် ทำไม่เข้าท่า

အိပ် ʔeˀ ก. นอน nɔ̀ːn
အိပ်ချင်တယ် อยากนอน
အိပ်ပျော် นอนหลับ
အိပ်မောကျတယ် หลับใหล,ม่อยหลับ
အိပ်ရေး การนอน
အိပ်ရေးဝတယ် นอนหลับอิ่ม
အိပ်ငိုက် หลับสัปหงก
မှောက်အိပ် นอนคว่ำ
ဝမ်းလျားထိုးအိပ်တယ် นอนเหยียดคว่ำ
ပက်လက်အိပ်တယ် นอนหงาย
အိပ်ခန်း ห้องนอน
အိပ်ရာ ที่นอน
အိပ်ရာဝင်တယ် เข้านอน
အိပ်တန်း คอน(ที่นอนไก่,นก)
အိပ်တန်းတက်တယ် ขึ้นคอน
အိပ်မက် ความฝัน
အိပ်မက်ထဲမှာ ในความฝัน
အိပ်ဆေး ยานอนหลับ

အုပ် ʔoˀ ก. ครอบ,คลุม,ประกบ khrɔ̀ʔ,khlum,prakòp
သစ်ပင်အုပ်တယ် ต้นไม้ปกคลุม
မုန့်အုပ်ကလေး ขนมครก
လက်အုပ်ချီပါ พนมมือขึ้น
တောင်းနဲ့အုပ်တယ် ครอบด้วยกระบุง
နားရင်းအုပ်တယ် ตบบ้องหู(ตบด้วยอุ้งมือ)

အုပ် ʔoˀ ก. ปกครอง pòk-khrɔ̀ŋ
သူနာပြုအုပ်ကြီး หัวหน้าพยาบาล
ကျောင်းအုပ်ဆရာတော် เจ้าอาวาส
ဆေးရုံအုပ် ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
အုပ်ချုပ် ปกครอง
နိုင်ငံအုပ်ချုပ်တယ် ปกครองประเทศ
အုပ်ချုပ်သူ ผู้ปกครอง

အုပ် ʔoˀ น. อูบ,ผอบ ʔùːp,phaʔòp
ဆွမ်းအုပ် อูบข้าว

အုပ် ʔoˀ น. เล่ม,ม้วน lêm,múan
စာအုပ် หนังสือ,เล่มหนังสือ
ပိတ်အုပ်တစ်အုပ် ม้วนผ้าหนึ่งม้วน
စာအုပ်တစ်အုပ် หนังสือหนึ่งเล่ม

အုပ် ʔoˀ น. ฝูง,กลุ่ม fǔːŋ,klùm
နွားအုပ် ฝูงวัว
ကြက်အုပ် ฝูงไก่
ငှက်အုပ် ฝูงนก
လူအုပ် ฝูงคน,ฝูงชน
တောအုပ် ป่าทึบ
အုပ်စု กลุ่ม
အလုပ်သမားအုပ်စု กลุ่มกรรมกร
နွားတစ်အုပ် วัวหนึ่งฝูง

အုပ်ဆောင်း ʔoˀshɔ̀ñ น. สุ่มครอบ,ฝาชี sùm-khrɔ̀ːp,fǎ-chiː
ကြက်အုပ်ဆောင်း สุ่มครอบไก่
ထမင်းအုပ်ဆောင်း ฝาชีข้าว
မီးအုပ်ဆောင်း โป๊ะตะเกียง

အမ်း ʔáñ ก. ทอน thɔːn
ငွေကိုအမ်းတယ် ทอนเงิน
ငွေပြန်အမ်းတယ် ทอนเงินคืน
အမ်းငွေ မရသေးဘူး ยังไม่ได้เงินทอน

အမ်း ʔáñ ก. เก้อเขิน kə̀ː-khə̌ːn
ပေးမယ်ထင်တာ မပေးလို့ အမ်းသွားတယ်
ไม่ให้อย่างที่คิด จึงเก้อเขินไป

အိမ် ʔeiñ น. บ้าน bàːn
တထပ်အိမ် บ้านชั้นเดียว
အိမ်မိုး,အိမ်အမိုး หลังคาบ้าน
အိမ်ဆောက်တယ် สร้างบ้าน
အိမ်တစ်အိမ် บ้านหนึ่งหลัง
အိမ်စာ การบ้าน
အိမ်မွေးကိစ္စ,အိမ်လုပ်ငန်းများ งานบ้าน
အိမ်တက်မင်္ဂလာ งานมงคลขึ้นบ้านใหม่

ရေအိမ် ห้องน้ำ,ห้องสุขา
အိမ်သာ ห้องสุขา,ห้องส้วม
ရေလောင်းအိမ်သာ ห้องส้วมแบบราดน้ำ
ယင်လုံအိမ်သာ ส้วมซึม
ခေတ်မီအိမ်သာ ส้วมสมัยใหม่(ส้วมชักโครก)
ရိုးရိုးအိမ်သာ ส้วมแบบธรรมดา
ဆောင့်ကြောင်ထိုင်အိမ်သာ ส้วมนั่งยองๆ
ကျင်ငယ်အိမ် ที่ถ่ายปัสสาวะ
အိမ်သာသုံးစက္ကူ กระดาษชำระ

အစိုးရအိမ်တော် ที่ทำการรัฐบาล
ကျောင်းသားနေအိမ် บ้านนักนักเรียน
ဓားပြအိမ် รังโจร
ဖာအိမ်,အပြာအိမ် ช่องกะหรี่

လှောင်အိမ် กรง
ပိုးအိမ် รังไหม,รังแมง
ခိုအိမ် รังนกพิราบ
ပင့်ကူအိမ် รังใยแมงมุม

သားအိမ် มดลูก
မျက်လုံးအိမ် เบ้าตา
သူငယ်အိမ် รูม่านตา
ဆီးအိမ် กระเพาะเยี่ยว,
กระเพาะปัสสาวะ
အစာအိမ် กระเพาะอาหาร

အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ เครื่องเรือน,เฟอร์นิเจอร์
ဓားအိမ် ปลอกมีด,ฝักมีด
လောက်စာအိမ် แผ่นหนังสติ๊ก
မီးအိမ် ตะเกียง
အိမ်မြွေ จิ้งจก

အိမ်နာမည် ชื่อเล่น(ชื่อเรียกที่บ้าน)
အိမ်ရှေ့မင်း อุปราช(เจ้าวังหน้า)
အိမ်ရှေ့မင်းသားလောင်း ว่าที่อุปราช
အိမ်နီးချင်း,အိမ်နီးနာချင်း เพื่อนบ้านใกล้เคียง
အိမ်နီးချင်းအိမ် บ้านใกล้เรือนเคียง
အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ ประเทศเพื่อนบ้าน

အိမ်ရှင် เจ้าของบ้าน
အိမ်သား คนในบ้าน
အိမ်စေ คนใช้ในบ้าน
အိမ်ဖော် คนรับใช้

အိမ်ထောင် ครอบครัว
အိမ်ထောင်စု ครอบครัว
အိမ်ထောင်ရေး เรื่องในครอบครัว
အိမ်ထောင်မှု การครองเรือน
အိမ်ထောင်စုံ คู่สมรส
အိမ်ထောင်ရှင် ผู้ครองเรือน
အိမ်ထောင်ကျတယ် มีครอบครัว

အုံ ʔoñ ก. รุม rum
ဝိုင်းအုံကြည့်တယ် รุมล้อมดู
အနာကို ယင်အုံတယ် แมลงวันรุมตอมแผล

အုံ,အအုံ ʔoñ,ʔəʔoñ น. โพรง,รัง phroŋ,raŋ
ပုရွက်ဆိတ်အုံ โพรงมด
ပျားအုံ รังผึ้ง
မီးအုံ โคมลอย
ရင်အုံ ทรวงอก
နားအုံ บ้องหู,กกหู
နားအုံရိုက် ตบบ้องหู

အုံ ʔòñ ว. ครึ้ม khrɨ́m
မိုးအုံတယ် ฟ้าครึ้ม(เมฆปกคลุม)

အုံး ʔôñ ก. บ่ม bòm
သရက်သီး မှည့်အောင် အုံးတယ်
บ่มมะม่วงให้สุก
ငှက်ပျောသီး မီးအုံးတယ်
บ่มกล้วยด้วยไฟ(บ่มความร้อน)

အုံး ʔôñ ก. หนุน nŭn
ခေါင်းအုံး หมอนหนุนหัว
ခေါင်းအုံး အုံးအိပ်တယ် นอนหนุนหมอน
လက်ခေါင်းအုံးအိပ်တယ် นอนหัวหนุนแขน

အုံး ʔôñ ว. ก่อน kɔ̀n
ดูที่ ဦး "ก่อน"

(ကာ)

ကာသရမူလီ ʔèəəràmuli n. ไก่ฟ้า(ต้นไม้) kày-fáː

(ခိ)

ခိ ʔì p. (กริยาปัจจัย)
သူသည် မှိန်းနေခိ เขานั่งอยู่
ငှက်ကလေးသည် ပျံထွက်သွားလေခိ
นกน้อยก็บินออกไปเลย

ခိ ʔì p. ของ khɔ̌ː
မိမိခိအခန်း ห้องของตนเอง
ကျွန်တော်ခိမိဘနှစ်ပါး
พ่อแม่ทั้งสองท่านของผม
ထိုကြောင်ကလေးခိအမည်
ชื่อของแมวน้อยตัวนั้น

(ဤ)

ဤ ʔi ว. นี้ niː
ဤပမာဏ ประมาณนี้
ဤတမာပင် ต้นสะเดานี้
ဤမွှေလောက်ခံးသည် ขมเพียงนี้

ဤသို့ ดังนี้
သူကို ရသေ့က ဤသို့ဆိုခိ
ฤาษีกล่าวดังนี้กับเขา

ဤကဲ့သို့ ดังนี้
ဤကဲ့သို့ စပါးနှံကို ဥပမာပေးသည်
ให้อุปมาเรื่องต้นข้าวดังนี้

ဤသို့နှင့် ด้วยอย่างนี้
ဤသို့နှင့် အခြိုန်တွေကြာလာခဲ့ပြီ
(ว่า)อย่างนี้ มาเป็นเวลานานแล้ว

(ဥ)

ဥ ʔù ก. วาง(ไข่),ออก(ไข่) waːŋ-khàŋ,ʔɔ̀ːk-khàŋ
ဥ ဥတယ် วางไข่
ကြက် ဥဥတယ် ไก่วางไข่

ဥ ʔù น. ไข่ khàŋ
ကြက်ဥ ไข่ไก่
ခြဉ် ไข่นกมีราบ
ငါးဥ ไข่ปลา
ငုံးဥ ไข่นกกระทา
ဘဲဥ ไข่เป็ด
ငွေးဥ ลูกอัณฑะ

ကြက်ဥပြုတ် ไข่ไก่ต้ม
ကြက်ဥကြော် ไข่ไก่ทอด
ကြက်ဥတစ်လုံး ไข่ไก่หนึ่งฟอง

ဥ ʔù น. เหง้า,หัว ŋâw,hŭa
ကြာဥ เหง้าบัว
သစ်ဥသစ်ဖု หัวเผือกหัวมัน,หัวหมากรากไม้
ကန်စွန်းဥ หัวมัน
ပိန်းဥ หัวเผือก
ပီလောပီနံဥ หัวมันสำปะหลัง
မြေစာဥ แห้ว,แห้วกระดาน
စိမ်းစားဥ มันแกว
ကြာဥတစ်ဥ เหง้าบัวหนึ่งเหง้า

ဥတု ʔùdù น. ฤดู rídùː ป.
ဆောင်းဥတု ฤดูหนาว
မိုးဥတု ฤดูฝน
နွေဥတု ฤดูร้อน
ဥတုပန်း,ဥတုသွေး รอบเดือนของสตรี,ระดู

ဥပဒေ ʔùbədè น. กฎหมาย kòt-mə̀ŋ
ဥပဒေကျူးလွန်သူ ผู้ละเมิดกฎหมาย
ဥပဒေမဲ့ ผิดกฎหมาย,
ไร้กฎหมาย

ဥပမာ ʔùpəma น. อุปมา,ตัวอย่าง
ʔùp-pamaː,tua-yàːŋ ป.

ဥပုသ် ʔùboʊ̰ น. อุโบสถ ʔúbɔ̀sɔ̀t ป.
ဥပုသ်နေ့ วันอุโบสถ,วันพระ

လပြည့်ဥပုသ် — ဝါနေ့ကြီးနေ့ကျ
လကွယ်ဥပုသ် — ဝါနေ့ကြီးနေ့ကျ
ဥပုသ်စောင့်တယ် — ရှက်ဖားဥပုသ်
ဥပုသ်ဆောင်ဝင်တယ် — ဝါပုံဝင်တယ်
ဥပုသ်သည် — ဝါပုံဝင်သူ

ဥယျာဉ် ʔùyiñ n. ဥဒ္ဓရာန်,သဝန်း
ʔùt-thaya-n,sùan n.
ဥယျာဉ်တော် — ရာဇဥဒ္ဓရာန်
ပန်းဥယျာဉ် — ဥဒ္ဓရာန်ပန်းပင်
ရေလွှာဥယျာဉ် — ဥဒ္ဓရာန်ရေ
ဥယျာဉ်သီးနှံ — ဥဒ္ဓရာန်သီးနှံ

ဥရုတိုင် ʔûyudaiñ n. လောဟပ္ပါသာဒ် sàw-hpa-dèk

ဥရောပ ʔùrɔ̂pà n. ဥရောပ yúrò-p
ဥရောပတိုက် — ဥရောပတိုက်
ဥရောပဖလားဘောလုံးပြိုင်ပွဲ — ဥရောပဖလားဘောလုံးပြိုင်ပွဲ
ငှက်ပျောသီးကြီးကြီးနှင့်ဥရောပ — ငှက်ပျောသီးကြီးကြီးနှင့်ဥရောပ

ဥသျှစ် ʔoʔʃɪʔ n. မဇ္ဈိမ mátu-m
ဥသျှစ်ရွက် — မဇ္ဈိမရွက်

ဥဩ ʔùʔɔ̂ n. ကာဟော် ka-wàw

ဥက္ကာခဲ ʔoʔkagɛ̂ n. ဥက္ကာပါတ
hǐn-ʔùk-ka-bà-t

ဥစ္စာ ʔoʔsa n. ဒြဗ္ဗ် sáp p.
ဥစ္စာပစ္စည်း — ဒြဗ္ဗ်သိန်
စီးပွားဥစ္စာ — ဒြဗ္ဗ်သိန်
ဥစ္စာဓန — ဒြဗ္ဗ်သိန်ငွေရတနာ
ဥစ္စာစောင့်တယ် — ဥစ္စာစောင့်
ဥစ္စာစောင့်နတ် — ဥစ္စာစောင့်နတ်

ဥဿဖယောကျောက် ʔùθaphəyɔ̂cɔʔ n. ဗုဒ္ဓသာရုပ်, ဖလောဖလီဟောင် bùt-sara-kham,phlɔ-y-sǐ-lǐaŋ

(ဦ)

ဦး ʔû n. နာယ na-y
ရာထူးနာမတော်ကိုအသုံးပြုသော ဦးဆောင်သူ
ဦးပဉ္စင်း — ဦးပဉ္စင်း
သားအဖနှစ်ဦး — သားအဖနှစ်ဦး
အမျိုးသမီးတစ်ဦး — အမျိုးသမီးတစ်ဦး
မိတ်ဆွေသုံးဦး — မိတ်ဆွေသုံးဦး
ကျွန်တော်တစ်ဦးတည်း — ကျွန်တော်တစ်ဦးတည်း

ဦး ʔû n. ဟိ,သီသ,တိန် hùa,sǐ-sàʔ,tòn
ဦးညွတ်၍ အလေးပြုတယ် — ဦးညွတ်၍ အလေးပြုတယ်
ဦးချတယ် — ဦးချတယ်
ဦးရေ — ဦးရေ
ဆရာဦးရေ — ဆရာဦးရေ
ဦးထုပ် — ဦးထုပ်
နှီးဦးထုပ် — နှီးဦးထုပ်
သံပရာခွံဦးထုပ် — သံပရာခွံဦးထုပ်
ဦးခေါင်း — ဦးခေါင်း
ဦးခေါင်းခွံ — ဦးခေါင်းခွံ
ဦးရေခွံ — ဦးရေခွံ
ဦးစွန်းဖုတ် — ဦးစွန်းဖုတ်
ငှက်မှာ ဦးခေါင်း ကိုယ်နဲ့ အမြီးရှိတယ် — ငှက်မှာ ဦးခေါင်း ကိုယ်နဲ့ အမြီးရှိတယ်

ဦးနှောက် — ဦးနှောက်
ဦးနှောက်ကောင်းတယ် — ဦးနှောက်ကောင်းတယ်
ဦးနှောက်ချာလည်သွားပါတယ် — ဦးနှောက်ချာလည်သွားပါတယ်
ဦးနှောက်ခြောက်တယ် — ဦးနှောက်ခြောက်တယ်
ဦးနှောက်ချောင်တယ် — ဦးနှောက်ချောင်တယ်

ဦးစီး — ဦးစီး
ဆင်ဦးစီး — ဆင်ဦးစီး
လှေဦးစီး — လှေဦးစီး
အိမ်ဦးစီး — အိမ်ဦးစီး
ဦးစီးခေါင်းဆောင် — ဦးစီးခေါင်းဆောင်
ဦးစီးဌာန — ဦးစီးဌာန

ရွာဦး — ရွာဦး
လှေဦး — လှေဦး
မြေးဦး — မြေးဦး
ညဦး — ညဦး
နွေဦးအခါ — နွေဦးအခါ
ဆောင်းဦးအခါ — ဆောင်းဦးအခါ

ခေတ်ဦး ต้นสมัย,ต้นยุค
ကြင်စဦး รักแรกเริ่ม,
ยามข้าวใหม่ปลามัน
ဦးဆုံး แรกสุด
ပထမဦးဆုံး แรกที่สุด

ဦးစား สิทธิพิเศษ,สำคัญแรกสุด
ဦးစားပေးပါ ให้สิทธิพิเศษ,
ให้ความสำคัญแรกสุด
မယားဦးစားပေးတယ် ให้ความสำคัญต่อเมีย
ဦးစားပေးအစီအစဉ်รายการลำดับแรก
ကလေးဦးစားပေးတယ် ให้เด็กก่อน

ဦးစွာ ลำดับแรก,ก่อนอื่น
ဦးစွာပထမတွင် ในลำดับแรก
သူနှင့်ဦးစွာမိတ်ဆွေဖွဲ့လေသည်
ผูกมิตรกับเขาก่อน(ใครอื่น)

ဦး ʔòʊ̃ ว. ก่อน kɔ̀ːn
လာပါဦး มานี่หน่อย,มานี่ก่อน
ရပ်ပါဦး โปรดหยุดก่อน
နေပါဦး รอก่อนนะ,เดี๋ยวก่อนนะ
ထိုင်ပါဦး นั่งก่อนซิ
သွားပါဦး ไปก่อนนะ
နားပါဦး โปรดพักผ่อนก่อน
ခဏစောင့်ပါဦး โปรดรอก่อนสักครู่
စာကြည့်ပါဦး โปรดดูหนังสือก่อน
ကယ်ကြပါဦး ช่วยด้วย
ပြန်ပါဦးမယ် จะกลับก่อน
မသွားပါနဲ့ဦး อย่าเพิ่งไป

ငါလုပ်ရဦးမယ် ฉันจะต้องทำ(งาน)ก่อน
သွားဦးမယ် จะไปก่อน
အိပ်ပျော်ဦးမယ် မထင်ဘူး ไม่คิดว่าจะหลับไปก่อน
ခွဲကြဦးစို့ แยกกันก่อน
ရှင်းပြပါရစေဦး ขอให้(ฉัน)อธิบายเสียก่อนนะ

သွားဦးပေါ့ ไปเลยเถอะ
ဝယ်ဦးပေါ့ ซื้อเลยเถอะ

ဦး ʔòʊ̃ ว. อีก ʔìːk
ထပ်ပြောပါဦး โปรดพูดซ้ำอีก
ဆက်နေပါဦး อยู่ต่ออีก
တစ်ရက်ထပ်နေပါဦး อยู่ต่ออีกหนึ่งวัน
ထည့်ပါဦး ใส่อีก

ထပ်ဆက်ပါဦးမယ် จะติดต่อมาอีก

ကြာဦးမယ် ထင်တယ် คิดว่าจะอีกนาน
မိုးရွာလိမ့်ဦးမယ် ฝนคงจะตกอีก
ပြန်လာဦးမယ် จะกลับมาอีก
တယောက်လိုဦးမယ် ต้องการอีกหนึ่งคน
ဆယ်မိနစ်လောက်ရှိဦးမယ်
อีกประมาณสิบนาที
သွားဦးမလား จะไปอีกหรือ

ဦးကြီး ʔûɰ̀ɰ̀ น. ลุง luŋ

ဦးလေး ʔûlé น. อา ʔaː

(ဧ)

ဧက ʔekà น. เอเคอร์ ʔeː-khɛ̂ː อ.

ဧကရာဇ် ʔegəyì น. ปีป,กาซะลอง pìːp,kaːsaləŋ ป.
ဧကရာဇ်ပင် ต้นปีบ

ဧကသီ ʔekəθi น. จีวร ciːwɔːn
ဧကသီရုံတယ် ห่มจีวร

ဧပြီ ʔepyi น. เมษายน meɪ̀ʃɛ̀yòn อ.

ဧရာတည် ʔeyatɛ ก. วางรากฐาน waːɰ̀-rɛ̀ːk-thàːn
ဧရာတည်တယ် วางรากฐาน,สร้างรากฐาน
အိမ်ဆောက်မလို့ ဧရာတည်တယ်
วางฐานรากเพื่อสร้างบ้าน

ဧရာဝ ʔeyamà ว. ยิ่งใหญ่,มโหฬาร mɪ̀ɰ̀-ɰ̀à-ɰ̀à, mahɔ̀ːlaːn ป.
ဧရာမကြီးကြီး แรดตัวใหญ่
ဧရာမသစ်ပင်ကြီး ต้นไม้ที่ใหญ่โต
ဧရာမပုဂ္ဂိုလ်ကြီး บุคคลผู้ยิ่งใหญ่

ဧရာဝတီ ʔeyawàdì น. อิระวดี ʔìɹáwədiː
ဧရာဝတီမြစ် แม่น้ำอิระวดี
ဧရာဝတီတိုင်း จังหวัดเอราวดี

ဧည့် ʔɛ̀ น. แขก,อาคันตุกะ khɛ̀ːk,ʔaː-khan-tùkàʔ
ဧည့်သည် แขกผู้มาเยือน,อาคันตุกะ
ဧည့်ခန်း ห้องรับแขก

ည့်လမ်းညွှန် မိတ္ထုဒေသန်
အထူးည့်သည် ပြဋ္ဌာန်းချက်
ည့်ဝတ် ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို လိုက်နာခြင်း

ည့်ခံတယ် ဧည့်ခံသည်
ည့်ခံသူ ဧည့်ခံသူ

(ည)

ညကုတ် ɲəgoʔ n. สิงหาคม siṅ-hăː-khom อ.

ညစတေးလျှား ɲəsatêlyâ n. ออสเตรเลีย ɲəst-satelia

ညဇာ ɲəza n. น้อยหน่า nɔ́ːy-nàː
ညဇာသီး ผลน้อยหน่า

ညဇာ ɲəza n. สารอาหาร săːn-ʔaːhăːn
မြေညဇာ ปุ๋ย,ดินที่มีสารอาหาร
မြေညဇာကောင်းမွန် ดินที่อุดมสมบูรณ์
သိပ္ပံမြေညဇာ ปุ๋ยวิทยาศาสตร์
သဘာဝမြေညဇာ ปุ๋ยธรรมชาติ

ညော် ɲɔ ခု. อ้อ ɲəː
ညော်-ဒီလိုလား อ้อ-อย่างนี้หรือ

(ဥ)

ဥ ṇaiʔ n. ใน nay
ည၌ ในตอนกลางคืน
ညအခါ၌ ในเวลากลางคืน
ဆောင်းအခါ၌ ในหน้าหนาว
မိုးအခါ၌ ในหน้าฝน
တန်းခူးလပြည့်နေ့၌ ในวันเพ็ญเดือนเมษายน
သင်္ကြန်အခါ၌ ในตอนสงกรานต์
တနေ့သ၌ กาลครั้งหนึ่ง(ในวันหนึ่ง)
အခန်း၌ ในห้อง

(၍)

၍ ywè သัน. และ,และแล้ว lé?,lé?-lɛ́ːw
ရေထဲမှာ ဆီမီးမျှော်၍ ဘုရားပူဇော်သည်
ลอยประทีปบูชาพระพุทธเจ้า
ကျူးလွန်၍ အိမ်ပေါ်ကိုတက်သည်
ล่วงละเมิดขึ้นบนบ้าน
ဦးညွတ်၍ အလေးပြုတယ်
โค้งคำนับ
လာမည့်နေ့ကို ကြိုတင်၍ စာရေးလိုက်တယ်
เขียนจดหมายมากอนวันที่จะมา
စားကွက်များသို့လွှတ်၍ နွားကျောင်းလေ
- ရှိကြသည်
มักเลี้ยงวัวปลอยไว้ในทุ่งหญ้า
ကျေးဇူးပြု၍ กรุณา,โปรด
ကျေးဇူးပြု၍ ခဏစောင့်ပါ
กรุณารอสักครู่นะ

စီတန်း၍ လာနေတယ်
กำลังมาเป็นแถว
ကြောင်က ကြွက်ကိုချောင်း၍ဖမ်းသည်
แมวแอบซุ่มจับหนู
သွား၍ ငွေယူသည်
ไปเอาเงิน
လှည်းစီး၍လာကြသည်
นั่งเกวียนมาด้วยกัน
ထိုနေ့မှစ၍ သူတို့အတူနေထိုင်တယ်
เขาอยู่ด้วยกันนับแต่วันนั้นมา

၍ ywè သัน. เพราะ phrɔ́?
အအေးမိ၍ နှာစေးသည်
(เพราะ)โดนความเย็นเลยคัดจมูก
လေမလာ၍ ပူသည်
(เพราะ)ลมไม่มาเลยร้อน

พจนานุกรมไทย-พม่า

ထိုင်း-မြန်မာ အဘိဓာန်

(ဂ)

ဂိ(ကံဂန်ယ်) ကော
ဂိ(ကံဂန်ယ်) တောင်
ဂိ(ကံဂန်ယ်) လည်း,လဲ
ဂိဂီ လည်းကောင်း,ငှင်း
ဂိတာမ သော်လည်းကောင်း
ဂိမဝ စာ
ဂကဲ့ ဥကိုဝပ်-
ဂက(ဝီဒ) သင်
ဂကဂဝ ကုပ်
ဂကဟု(ဒေဂနဟု) နားရင်း
ဂကဟု(ဟန်ဒုဟု) နားသယ်
ဂဃဲက စက်
ဂဃဲဒ်ာ ရစ်ဘီး
ဂဥ စည်း
ဂဥဂဏ္ဍ်,ဂဥဒေးပြေဒ စည်းကမ်း
ဂဥဟမာဒ တရား
ဂဥဟမာဒ ဥပဒေ
ဂဒြဒ ကထိန်
ဂဒြဒသာမ်ဂဂီ ဘုံကထိန်
ဂဂ နှိပ်
ဂဂဒို နှိပ်စက်
ဂဂဒိုဒ်ာဃ နှိပ်စက်ညှဉ်ပန်း
ဂဂဏ်ပ ဖိ
ဂဂဏ်ပဆဲဒို ပိ
ဂဂဲ့ဝ် ဖိထား
ဂဂဲ့ဝ်ဟိန်ဒိန် သေသေချာချာဖိ-
ဂဂဟန်ာဂဂ ရင်ဘတ်ကိုဖိ-
ဂ်ဒ်(ဇူဂ) ဖင်
ဂ်ဒ်(ဆေးဝါဂ) တင်
ဂ်ဒ်ဃာ်ဝ ဖန်ခွက်ဖင်
ဂ်ဒ်ဟမ်ာ အိုးဖင်
ဂ်ဒ်ဟာဒ(ပဒန်ာ်ဝ) ဇွေ့,လက်ဇွေ
ဂ်ဒ်ဟဲ့ဒ် ဖင်ကြီး-
ဂဒဂ ကနုတ်
ဂဝ ဖား
ဂဝဒ်ာဒ ဖားကလေး
ဂဝဒ်ာ်ဝ ဖားအော်-
ဂဝဥ သူပုန်
ဂ်ဒ် ငှံ
ဂ်ဒဟန်ာ မှက်နှာငှံ-
ဂ်ဒဟ်ာ ခေါင်းငှံ-
ဂဂဥဂါဂမ ဇူလိုင်
ဂဂဥဂါဂမ ဝါဆို
ဂဂဒ ချိုင့်
ဂဂဒ လှောင်အိမ်
ဂဂဒဗ်ာ လှောင်ချိုင့်
ဂဂဒဒဂ ငှက်လှောင်အိမ်
ဂဂဒဟဲ့ဂ် သံလှောင်,သံလှောင်အိမ်
ဂဂဒ ဟောက်
ဂဂမ ဦးစီးဌာန
ဂဂမဂါဂဆိဝ်ဆဒ ထောက်လှမ်းရေးဌာန
ဂဂမဇဝပဂဒဂ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
ဂဂမဆဂဂဒဂ အခွန်ဌာန
ဂဂဒ်ဂဂ တတ်ကြွေး
ဂဂဒ်ဂဂဂမ တတ်ကြွေးပြတ်-
ဂဂဒ်ဂဂဟဲ့ဝ်ဟမာဂ ကွမ်းညှပ်
ဂဂဒဂါဂဗ(ဒ်ဂမာဂ) တက်ခတ်-
ဂဂဒ်ဝဂ ခြိမ်း
ဂဂဏ်ဂါဂ်(ဝဝဂ်ဟဲ့) ဆိပ်ဖလူး
ဂဂဒ်ဂ ကဲ
ဂဂဒ်ဂဂ အလုပ်သမား
ဂဂဒ်ဂဂဂဟမာ ကုလီ
ဂဂဒ်ဂဂါဂ ကော်မတီ
ဂဂဒ်ဂဂါဂ အဖွဲ့ဝင်
ဂဂဒ်ဂဂါဂဒ်ဂမ်ဒ်ဂဒ်ဂဒ်ဂ် ဒိုင်
ဂဂဒ်ဂဂါဂဝ်ဒ် ဂါပက,ဂါပကအဖွဲ့ဝင်
ဂဂဒ်ဂဂါဂဝ်ဒ် ဘုရားကျောင်းကော်မတီ
(ဂဂဒ်ဂဂါဂဂ) ကို
ဂဂဒ်ဂဒါဂ ကမ္မဌာန်း
ဂဂဒ်ဂဝါဂါ ကမ္မဝါစာ
ဂဂဒ်ဂဝါဂါဂဂဒ်ဂဒ်ဂ် ယွန်းကမ္မဝါစာ
ဂဂဒ်ဂဝါဂါဂဝါဂ်ဂ် ဆင်စွယ်ကမ္မဝါစာ
ဂဂဒ်ဂဝါဂါဂဒ်ဂဂဂ် ကြေးကမ္မဝါစာ
ဂဂဒ်ဂဝါဂါဂ်ဂဂဂမ် မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါစာ
ဂဝဂဒ်ာ ရေစက်ချ-
ဂဝဥ ကတော့
ဂဝဥဒဂဒ်ာ ရေကတော့
ဂဝဥဒဂဒ်ာဒ်ာဒ်ာ ဆီကတော့
ဂဒဝ ရစ်
ဂဒဝဒ်ာဥဒ်ာ လက်နဲ့ရစ်-
ဂဒဂဒ စစ်
ဂဒဂဒ်ာ ရေစစ်-
ဂဒ်ာဒ်ာ(ဆေး) ပဲ့
ဂဒဝဒ(ပေဒား) ကြွပ်
ဂဒဝဒၵ ကြွပ်ကြွပ်
ဂဒဝဒပေဒား ကြွပ်ဆတ်
ဂဒဝဒ(ဗဝဒ) ပေါင်,ဘောင်,အပေါင်

กรอบ(วง) အကွက်
กรอบกระจก မှန်ဘောင်
กรอบของกฎหมาย ဥပဒေဘောင်
กรอบประตู တံခါးဘောင်
กรอบไม้ သစ်ပေါင်
กรอบรูป ဓာတ်ပုံပေါင်
กรอบหน้าต่าง ပြတင်းပေါင်
กรอบหน้าต่าง ပြတင်းပေါက်အပေါင်
กระ(ตกกระ) တင်းတိပ်
กระจก မှန်
กระจกบานเกล็ด တရုတ်ကတ်မှန်
กระจกเป็นรอยร้าว မှန်အက်ကြောင်းဖြစ်-
กระจกม้าว မှန်မှုန်-
กระจกร้าว မှန်အက်-
กระจง ငယ်
กระจอก(ห่วย) ညံ့
กระจอกจริงๆ တော်တော်ညံ့တာပဲ
กระจัดกระจาย ပြန့်ကျဲ
กระจ่าง(สุกใส) ပ
กระจ่าง(ปลอดโปร่ง) ရှင်း
กระจาย ပျံ့
กระจาย ပြန့်,ပြန့်ကျဲ
กระจาย လွှင့်
กระจายข่าว သတင်းလွှင့်-
กระจายเสียง အသံလွှင့်-
กระจายออก ဖြာထွက်
กระจุก ဖုတ်,အဖုတ်
กระจุกผม(กลางกระหม่อมเด็ก) ဦးစွန်းဖုတ်
กระจุย ဖွာ
กระเจิง စဉ်
กระเจี๊ยบ ချဉ်ပေါင်
กระเจี๊ยบ(กระเจี๊ยบมอญ) ရုံးပတီ
กระเจี๊ยบผัด ချဉ်ပေါင်ကြော်
กระโจน ခုန်လွှား
กระโจน လွှား
กระฉับกระเฉง စွမ်းသန်,သန်စွမ်း
กระฉับกระเฉง ပေါ့ပါး
กระฉับกระเฉงว่องไว သန်မြန်
กระชังปลา ငါးခြေ
กระชั้นชิด နီးကပ်
กระชับ ကိုက်
กระชากถอน ဆွဲနုတ်
กระชากไหล่ ပခုံးဆွဲ-
กระเชอ ပလုံး
กระชิบกระชาบ တိုးတိုးတိတ်တိတ်

กระเชื่อน စဉ့်
กระเชื่อน ဖွာ
กระเช้าเย้าแหย่ ကလိ
กระดกดูด ဖင်ကော့-
กระด้าง စကော,ဆန့်ကော
กระดองเต่า လိပ်ခွံ,လိပ်အခွံ
กระดังงา ကတတ်ငန်း
กระดังงา စံကားစိမ်း
กระดาน ဖျဉ်
กระดาน သင်ပုန်း
กระดานชนวน ကျောက်သင်ပုန်း
กระดานดำ ကျောက်သင်ပုန်းကြီး
กระดานลื่น လျှော
กระดานเลื่อน စွတ်ဖာ
กระดานหก ဆီးဆော
กระดาษ စက္ကူ
กระดาษก่าชีด စက္ကူနွမ်း-
กระดาษคาร์บอน မင်ခစက္ကူ
กระดาษฉีก စက္ကူပြဲ-
กระดาษชำระ အိမ်သာသုံးစက္ကူ
กระดาษธรรมดา ရိုးရိုးစက္ကူ
กระดาษปลิวตก စာရွက်လွင့်ကျ-
กระดาษเปล่า စာရွက်အလွတ်
กระดาษหนึ่งปึก စာရွက်တစ်ထပ်
กระดาษหนึ่งห่อ စာရွက်တစ်ထုပ်
กระดิก ခတ်
กระดิก နှန့်
กระดิก လှုပ်
กระดิกเข่า ဒူးနှန့်-
กระดิกหาง အမြီးလှုပ်-
กระดิกหาง အမြီးနှန့်-
กระดิกหู နားရွက်ခတ်-
กระดิ่ง ကလိုင်
กระดิ่ง ခေါင်း
กระดุม ကြယ်သီး
กระดุมแป๊ะ နှိပ်ကြယ်သီး
กระดุมเสื้อ အင်္ကျီကြယ်သီး
กระดุมหลุด ကြယ်သီးပြုတ်-
กระดุมออกเสื้อ အင်္ကျီရင်စေ့
กระดูก ရိုး,အရိုး
กระดูกข้อเท้า ခြေဆစ်ရိုး
กระดูกข้อเท้า(ตาตุ่ม) ခြေမျက်စိရိုး
กระดูกข้อน้ำเท้า ခြေဆစ်ရိုး
กระดูกข้อน้ำมือ လက်ဆစ်ရိုး
กระดูกข้อมือ လက်ဆစ်ရိုး

กระดูกข้อศอก တံတောင်ရိုး
กระดูกซากกรรไกร မေးရိုး,မေးအရိုး
กระดูกเชิง ဒူးရိုး
กระดูกแข็ง မာကျောတဲ့အရိုး
กระดูกแข้ง ခြေသလုံးရိုး
กระดูกแขน လက်ရိုး
กระดูกแขนช่วงล่าง လက်ဖျံရိုး
กระดูกคิ้ว မျက်ခုံးရိုး
กระดูกงูเรือ တက္ကု,တံကူ
กระดูกชี้โครง နံရိုး
กระดูกต้นขา ပေါင်ရိုး
กระดูกต้นแขน လက်မောင်းရိုး
กระดูกท่อนแขน လက်ရိုး
กระดูกฝ่าเท้า ခြေဖဝါးရိုး
กระดูกฝ่ามือ လက်ဖဝါးရိုး
กระดูกสะบัก လက်ပြင်ရိုး
กระดูกสะบ้า ခုံညင်းရိုး
กระดูกสันหลัง ကျောရိုး
กระดูกหน้าแข้ง ညှိုသကျည်းရိုး
กระดูกหน้าอก ရင်ရိုး
กระดูกหัก အရိုးကျိုး-
กระดูกหัวไหล่ မောင်းရင်းရိုး
กระดูกไหปลาร้า ညှပ်ရိုး
กระดูกอ่อน အရိုးနု,အရိုးအနု
กระเดื่น,กระดอน စဉ်
กระเดาะ(ลิ้น) တောက်ခေါက်
กระเดือก(กลืน) မျို
กระเดือก စလုတ်
กระเดือกใหญ่ စလုတ်ကြီး-
กระโดด ခုန်
กระโดดกระโจน လွှားကနဲခုန်
กระโดดข้าม ခုန်ကူး
กระโดดขึ้น ခုန်တက်
กระโดดขึ้นไม่ง่าย ခုန်တက်ဖို့မလွယ်ဘူး
กระโดดเชือก ကြိုးခုန်-
กระโดดตะครุบ ခုန်အုပ်
กระโดดลงวุบ ဝုန်းကနဲခုန်ဆင်း
กระโดดออก ခုန်ထွက်
กระด่าย ယုန်
กระด่ายป่า တောယုန်
กระดิก ပူး,ဘူး
กระดิกน้ำ ရေပူး,ရေဘူး
กระดิกน้ำขนาดเล็ก ရေပူးပေါက်စ
กระดิกน้ำร้อน ဓာတ်ပူး
กระดุ้น တွန်းတင်

กระดุ้นเตือน တိုက်တွန်း
กระถาง အိုး
กระถางดอกไม้ ပန်းအိုး
กระถิน ဘောစကိုင်း
กระถินเทศ,ดอกค่าใต้ နှန်းလုံးကြိုင်
กระโถน ထွေးခံ
กระโถนฉี่ ဆီးအိုး
กระโถนปัสสาวะ ကျင်ငယ်အိုး,သေးအိုး
กระโถนหมาก ကွမ်းထွေးအိုး
กระทบ(ต่อตี) ခိုက်
กระทบ ထိခိုက်
กระทบ လျှပ်
กระทบความร้อน အပူလျှပ်-
กระทบใจ စိတ်ထိခိုက်
กระทรวง ဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงกลาโหม ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงการคลัง ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงการต่างประเทศ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงการศาสนา သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงเกษตร လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงคมนาคม ပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงทรัพยากรเหมืองแร่ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงปศุสัตว์และการประมง မွေးမြူရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงป่าไม้ သစ်တောရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงพาณิชย์ ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงมหาดไทย ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงยุติธรรม တရားရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงรถไฟ မီးရထားဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงแรงงาน အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงวัฒนธรรม ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงศึกษาธิการ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงสหกรณ์ သမဝါယမဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงสาธารณสุข ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန
กระทรวงอุตสาหกรรม စက်မှုလက်မှုဝန်ကြီးဌာန
กระท้อน သစ်တို
กระท่อม တဲ
กระท่อมมุงฟางข้าว ကောက်ရိုးတဲ
กระท่อมไม้ไผ่ ဝါးတဲ
กระท่อมหนึ่งหลัง တဲတစ်လုံး
กระทะ ဒယ်,ဒယ်အိုး
กระทะ,กระทะแบน အိုးကင်း
กระทะก้นลึก ဒယ်ဇောက်
กระทะแบ ပက်သေဒယ်အိုး
กระทะแบน ဒယ်ပြား
กระทะเล็ก ဒယ်အိုးကင်း

กระทำ ပြုလုပ်
กระทำ မူ
กระทำ လုပ်ဆောင်
กระทุ้ง ထောင်း
กระทุ้ง ထိုး
กระทุ้งกลอน(วากลอน) သံချပ်ထိုး-
กระทุ้งด้วยศอก တံတောင်နဲ့ထောင်း-
กระทุ้งหลังคา အမိုးထိုး-
กระเทียม ကြက်သွန်ဖြူ
กระเทียมดอง ကြက်သွန်ဖြူချဉ်
กระเทียมทอด ကြက်သွန်ဖြူကြော်
กระเทือน ဆောင့်
กระแทก(กระเทือน) ဆောင့်
กระแทกกับเสา တိုင်နဲ့ဆောင့်မိ-
กระแทกด้วยเข่า ဒူးခေါင်းနဲ့တိုက်-
กระบวนการ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း
กระบาย မှုတ်
กระบายกะลามะพร้าว အုန်းမှုတ်
กระบายน้ำ ရေမှုတ်
กระบอก ကျည်
กระบอก(อักษรละตน) လက်
กระบอกฉีด ပြွတ်
กระบอกฉีดน้ำ ရေပြွတ်
กระบอกไฟฉาย လက်နှိပ်ဓာတ်မီး
กระบอกไม้ไผ่ ကျည်တောက်,ဝါးကျည်တောက်
กระบอกใส่น้ำ ရေကျည်တောက်
กระบอกใส่ลูกศร မြားတောင့်,မြားဘူး
กระบอง တင်းပုတ်
กระบุง တောင်း
กระบุงจักสาน နှီးတောင်း
กระบุงตวง တင်းတောင်း
กระบุงตวงข้าว(ปอ) ပြည်တောင်း
กระบุงตะกร้า ခြင်းတောင်း
กระบุงใส่ข้าวสาร စပါးတောင်း
กระป๋อง ဘူး,ဘူး
กระป๋องกาว ကော်ဘူး
กระป๋องนม နို့ဆီဘူး
กระปุก ဘူး,ဘူး
กระปุกออมสิน စုဘူး
กระปุกออมสินเต็ม စုဘူးပြည့်-
กระเป๋า သေတ္တာ
กระเป๋า အိတ်
กระเป๋าเงิน ငွေအိတ်
กระเป๋าเงินหาย ငွေအိပ်ပျောက်-
กระเป๋าเดินทาง ခရီးသွားအိတ်
กระเป๋าเดินทาง ခရီးဆောင်အိတ်
กระเป๋าเดินทาง(มือลาก) လက်ဆွဲသေတ္တာ
กระเป๋าตุง အိတ်မောက်-
กระเป๋าตุง အိတ်ဖောင်း-
กระเป๋าถือสตรี အမျိုးသမီးကိုင်အိတ်
กระเป๋าทอร่างแห ဇာအိတ်
กระเป๋าแบบต่างๆ အိတ်အမျိုးမျိုး
กระเป๋ามือถือ လက်ကိုင်အိတ်
กระเป๋ายา ဆေးအိတ်
กระเป๋ายู่ အိတ်ရှုံ့-
กระเป๋าสตางค์ ပိုက်ဆံအိတ်
กระเป๋าสะพาย ဆလင်းဘက်အိတ်ကလေး
กระเป๋าสะพาย လွယ်အိတ်
กระเป๋าสะพาย(ยีนส์) ဂျင်းလွယ်အိတ်
กระเป๋าสะพายใหล่ ပခုံးလွယ်အိတ်
กระเป๋าหูหิ้ว ဆွဲအိတ်,လက်ဆွဲအိတ်
กระเป๋าหูหิ้ว လက်ဆွဲသေတ္တာ
กระโปก ကပ်ပယ်
กระโปก ဂွေးဥ
กระโปรง စကတ်
กระผม ကျွန်တော်,ကျွန်နော်,ကျနော်
กระผม(ผูดกับพระ) တပည့်တော်
กระพริบ ခတ်
กระพริบขนตา မျက်တောင်ခတ်-
กระพี้ အကာ
กระพี้ต้นไม้ သစ်ပင်အကာ
กระมือ ခတ်
กระมือปิก တောင်ပံခတ်-,အတောင်ခတ်-
กระมุ่มมือ လက်အုပ်
กระเพาะปัสสาวะ ကျောင်ယဲအိမ်
กระเพาะเยี่ยว ဆီးအိမ်,ဆီးအိတ်
กระเพาะอาหาร အစာအိမ်
กระยาสารท ဆမြဲပဲယို
กระรอก ရှဉ့်
กระวาน ဖာလာ,ဖာလာဖြူ
กระวีกระวาด ရှောရှောရွရွ
กระสวย,กระสวยด้าย လွန်း
กระสวยอวกาศ လွန်းပျံယာဉ်
กระสอบข้าวสาร ဆန်အိတ်
กระสอบป่าน ဂုန်နီအိတ်
กระสุน ကျည်
กระสุนดิน လောက်စာ
กระสุนปืน ကျည်ဆန်
กระสุนปืน ကျည်တောင့်
กระหน่ำ ထန်

กระหม่อม ထိပ်
กระหม่อมศีรษะ ငေထိပ်
กระหาย,หิวโซ ငတ်
กระหายน้ำ ရေငတ်-
กระหายน้ำจังเลย ရေငတ်လိုက်တာ
กระโหลกศีรษะ ဦးခေါင်းခွံ
กระแอม ချောင်းဟန့်
กรับไม้ไผ่(เครื่องดนตรี) ဝါးလက်ခုပ်
กราบ ရှိခိုး
กราบคารวะ ဦးချ-
กราบเรียน လျှောက်
กริ๊ง(เสียงกระดิ่ง) ကလင်း
กริช ကျိတ်,ကျိတ်ဓား
(กริยาปัจจัย) သ,သည်
(กริยาปัจจัย) ၏
กรุงเทพฯ ဗန်ကောက်,ဘန်ကောက်
กรุณา ကျေးဇူးပြု၍
กรุณารอสักครู่นะ ကျေးဇူးပြု၍ခဏစောင့်ပါ
กรุณาแสดงให้ดู ကျေးဇူးပြု၍ပြပေးပါ
กรุ่น(หอม) ကြိုင်
กล(ปาหี่) အလမ္ဘာယ်
กลอุบาย လှည့်ကွက်
กลบเกลื่อนต้นทาง လမ်းစဖျောက်-
กลม ဝန်း
กลม ဝိုင်း
กลมๆ ဝိုင်းဝိုင်း
กลมเกลียว စည်းလုံး
กลมเกลียว စည်းစည်းလုံးလုံး
กลมดิก လုံးဝိုင်း
กลมดิก ဝန်းတိတိ
กลมมน ဝန်းဝိုင်း
กล้วย ငှက်ပျော
กล้วยกรามช้าง ဆင်အင်ငှက်ပျော
กล้วยฉาบ ငှက်ပျောကြော်
กล้วยตาก ငှက်ပျောခြောက်
กล้วยทอด ငှက်ပျောကြော်
กล้วยนาค ရွှေငှက်ပျောသီး
กล้วยน้ำว้า ရခိုင်ငှက်ပျောသီး
กล้วยนิ่ม ငှက်ပျောသီးပျော့အိ-
กล้วยนึ่ง ငှက်ပျောပေါင်း
กล้วยบวชชี ငှက်ပျောသီးဆုန်းနို့ဆမ်း
กล้วยแขน ငှက်ပျောသီးပြား-
กล้วยปิ้ง ငှက်ပျောသီးမီးကင်
กล้วยเผา ငှက်ပျောသီးဖုတ်
กล้วยเผาไฟ ငှက်ပျောသီးမီးဖုတ်
กล้วยลูกอ่อนๆ ငှက်ပျောသီးဝဖီး-
กล้วยสั้น ငှက်ပျောသီးချဉ်
กล้วยหอม ငှက်ပျောသီးမွှေး,သီးမွှေး
กล้วยหักมุก ငှက်ပျောဖီးကြမ်း,ဖီးကြမ်း
กล้วยอ่อน ငှက်ပျောသီးနု
กลอกกลิ้ง လှည့်ပတ်
กลอง ကရောင်း
กลอง စည်
กลอง ဒိုး
กลอง ပတ်
กลอง ဗုံ
กลองกบ ဖားစည်
กลองแขก ဆိုဗာ
กลองชุดหกใบ ချောက်လုံးပတ်
กลองตีบูชาเทพนัต နတ်ဒိုး
กลองมโหระทึก(กลองกบ) ဖားစည်
กลองยาว အိုးစည်
กลองวาง ဘင်
กลองสองหน้า ဒိုးပတ်
กลองหลวง စည်တော်
กลองหลวง(ตั้งกลางเมือง) ဗဟိုစည်
กลองใหญ่ ပတ်မ
กลองใหญ่ ဗုံကြီး
กล่อง ပုံး
กล่อง အစ်
กล่องกระดาษ စက္ကူကပ်ဗူး
กล่องกระดาษ စက္ကူပုံး
กล่องกระดาษ စက္ကူသေတ္တာ
กล่องข้าว ထမင်းဗူး
กล่องเครื่องเขิน ယွန်းအစ်
กล่องยา ဆေးအစ်
กล่องยานัตถุ์ နှာဗူး
กล่องสบู่ ဆပ်ပြာဗူး
กล่องสบู่ ဆပ်ပြာခွက်
กล่องสานตะกร้า နှီးအိတ်
กล้องถ่ายรูป ကင်မရာ
กล้องถ่ายรูป ဓာတ်ပုံရိုက်ကိရိယာ
กล้องสูบยา ဆေးတံ
กลอน(ประตู) မင်းတုပ်
กลอนล้อสังคม တေးသံချပ်,သံချပ်
กล่อม ချော့မြူ
กล่อม မြူ
กล่อม(ให้นอน) သိပ်
กล่อมเด็ก ကလေးကိုသိပ်-
กลัด တွယ်

กลัดกระดุม အင်္ကျီ ကြယ်သီးတပ်-
กลัดกระดุมออก အင်္ကျီရင်စေ့ဝတ်-
กลั่น ပေါင်းခံ
กลั่นแกล้ง ညှဉ်ပန်း
กลั้น ထိန်း
กลั้น အောင့်
กลั้นลมหายใจ အသက်အောင့်-
กลั้นไว้ အောင့်ထား
กลั้นเสียงไว้ အသံထိန်းထား-
กลับ,กลับคืน ပြန်
กลับก่อน အရင်ပြန်-
กลับเข้า ပြန်ဝင်
กลับเข้ามุ้ง ခြင်ထောင်ထဲပြန်ဝင်-
กลับใจ စိတ်ပြန်
กลับคอย(บาชเกินวัย) တောင်ပြန်
กลับในวันเดียว နေ့ချင်းပြန်-
กลับบ้าน အိမ်ကိုပြန်-
กลับไป ပြန်သွား
กลับมา ပြန်လာ
กลับมาโดยเร็ว အမြန်ပြန်လာ-
กลับหลังหัน နောက်ပြန်-
กลัว ကြောက်
กลัว(ไม่กล้า) ရွံ့
กลัวเกรง ငဲ့
กลัวจะอ้วน ဝမှာကြောက်-
กลัวผี တစ္ဆေကြောက်-
กลัวผี သရဲကိုကြောက်-
กลัวมาก အရမ်းကြောက်-
กลัวเมีย မယားကြောက်-
กลัวลาน ကြောက်လန့်
กลัวลาน ကြောက်ကြောက်လန့်လန့်
กลั้ว,ขยอก ကျွင်း
กลั้วปาก ပလုတ်ကျင်း-
กล้า ရက်,ရဲ
กล้า ဝံ့
กล้าทำ လုပ်ရက်-
กล้าบ้าบิ่น မိုက်ရူးရဲ
กล้าแผชิญชีวิต ဘဝကိုရင်ဆိုင်ရဲ-
กล้าพูด ပြောရက်-
กล้าหาญ ရဲ,ရဲရင့်
กล้าหาญชาญชัย ရဲစွမ်းသတ္တိ
กล้าหาญเด็ดเดี่ยว ရဲရင့်ပြတ်သား
กลาง လတ်,အလတ်
กลาง လယ်,အလယ်
กลางคืน ည
กลางคืน ညဉ့်
กลางแจ้ง လဟာ
กลางดึก ညအလယ်
กลางเดือน လအလယ်
กลางน้ำ ရေလယ်
กลางปี နှစ်အလယ်
กลางสำธาร ချောင်းအလယ်
กลางสิ้น လွှာလယ်,လွှာအလယ်
กลางวัน နေ့လယ်
กลางสวน ခြံအလယ်
กลางหมู่บ้าน ရွာလယ်,ရွာအလယ်
กล้ามแขน လက်မောင်းအိုး
กล้ามเนื้อ ကြွက်သား
กล้ามเบ่งออก အသားဖု-
กล่าว ဆို
กล่าว ဖွဲ့
กล่าวคำ လျှောက်
กล่าวซ้ำ ထပ်ဆို-
กล่าวตั้งนี้ ဤသို့ဆို-
กล่าวต่อ တဆင့်ဆို
กล่าวต้อนรับ စကားလက်ခံပြော-
กล่าวตำหนิ ပြစ်တင်ပြောဆို-
กล่าวตำหนิ အပြစ်ပြော-
กล่าวโทษ အပြစ်တင်-
กล่าวฟ้อง တိုင်ပြော
กล่าวยาก ပြောခက်ဆိုခက်-
กล่าวว่า တဲ့
กล่าวว่าเขาจะมา သူကလာမယ်တဲ့
กล่าวสั่ง မှာကြား
กล่าวสาบาน ကျိန်ဆို
กล่าวเสริม စွက်ပြောဆို-
กล่าวหา(ต่อว่า) အပြစ်တင်-
กล่าวหา(ใส่ร้าย) စွပ်စွဲ
กลั้ง လိမ့်
กลั้ง(ทำให้กลั้ง) လှိမ့်
กลั้งขวด ပုလင်းကိုလှိမ့်-
กลั้งตก လိမ့်ကျ
กลั้งทอยล้อรถ ကားဘီးကိုလှိမ့်-
กลั้งล้อเกวียน လှည်းဘီးလှိမ့်-
กลืน န့်,အန့်
กลืนกรุ่นกระจาย အန့်ကြိုင်-
กลืนขี้ ဆေးနှံ့
กลืนควันไฟ မီးခိုးနှံ့
กลืนคาว အညို,ညိုစော်နှံ့
กลืนคาวเลือด သွေးညိုစော်နှံ့

กลิ่นฉี่ ဆီးနံ့
กลิ่นโชย(ทอด,ปิ้ง) ညော်,အညော်
กลิ่นดอกไม้ ပန်းနံ့
กลิ่นต่างๆ အနံ့အမျိုးမျိုး
กลิ่นตามธรรมชาติ ပင်ကိုယ်နံ့
กลิ่นน้ำมัน ဆီနံ့
กลิ่นฟุ้งกระจาย အနံ့ပျံ့နှံ့-
กลิ่นไม่ดี အနံ့မကောင်းဘူး
กลิ่นแยง(จมูก) အနံ့စူး-
กลิ่นแรง အနံ့ပြင်း-
กลิ่นหอม နံ့သာ
กลิ่นหอม အနံ့မွှေး-
กลิ่นหอม အမွှေး,အမွှေးနံ့
กลิ่นหอมหวน အနံ့မွှေးကြိုင်
กลิ่นหืน ချဉ်စော်နံ့
กลิ่นเหม็น စော်,နံ့စော်
กลิ่นเหม็น အနံ့နံ့-
กลิ่นเหม็นปี้ ချေးစော်
กลิ่นเหม็นเน่า အပုပ်နံ့
กลิ่นเหม็นเปื่อ ငြီးစော်နံ့
กลิ่นไหม้ တူးစော်နံ့
กลิ่นออก အနံ့ထွက်-
กลิ่นอับ မှိုစော်နံ့
กลืบ မြွာ,အမြွာ
กลีบดอก ပွင့်ချပ်,ပွင့်ဖတ်
กลีบเลี้ยง ပွင့်ပပ်
กลีบส้ม လိမ္မော်သီးအမြွာ
กลีบหุ้ม ပပ်,အပပ်
กลืน မျို
กลืนน้ำลาย တံတွေးမျိုချ-
กลืนยา ဆေးမျို-
กลืนยาลงไป ဆေးမျိုချလိုက်-
กลืนลง မျိုချ
กลุ่ม စု,အစု
กลุ่ม သိုက်
กลุ่ม အုပ်,အုပ်စု
กลุ่มกรรมกร အလုပ်သမားအုပ်စု
กลุ่มคน လူမျိုးစု,လူမျိုးအစု
กลุ่มคน လူသိုက်
กลุ่มค้าย ချည်လုံး
กลุ่มนักธุรกิจ စီးပွားရေးအဖွဲ့
กลุ้มใจ စိတ်ညစ်
กลุ้มรุมทุ่มแทง ဝိုင်းပြီးစော်ကား
กวน နှောက်
กวนใจ စိတ်ကိုနှောက်-
กวนใจ စိတ်အနှောင့်အယှက်ပေး-
กวนน้ำ(ให้ขุ่น) ရေကိုနှောက်-
กวยจี๊ ကွေစိ
ก้วยเตี๋ยว ခေါက်ဆွဲ
ก๋วยเตี๋ยว ဆန်ခေါက်ဆွဲ
ก๋วยเตี๋ยวไก่ใหญ่ ရှမ်းခေါက်ဆွဲ
ก๋วยเตี๋ยวน้ำ ခေါက်ဆွဲပူတ်
ก๋วยเตี๋ยวผัด ခေါက်ဆွဲကြော်
ก๋วยเตี๋ยวเส้นกลม မုန့်တီ
ก๋วยเตี๋ยวเส้นใหญ่ ညပ်ခေါက်ဆွဲ
ก๋วยเตี๋ยวแห้ง ဆီချက်ခေါက်ဆွဲ
กวักมือ လက်ယပ်-
กวักมือเรียก လက်ယပ်ခေါ်-
กว่า ထက်
กว่า သာ
กว่า(เกิน) ပို
กว่า(ล้ำ) ကျော်
กว้าง သမင်
กวางทอง ရွှေသမင်
กว้าง ကျယ်
กว้างขวาง ကျယ်ပြန့်,ပြန့်ကျယ်
กว้างใหญ่ အကျယ်ကြီး,ကျယ်ကြီး
กวาด လှည်း
กวาดขยะ အမှိုက်လှည်း-
กวาดล้าง သုတ်သင်
กวาดล้างศัตรู ရန်သူများကိုသုတ်သင်-
กวาดห้อง အခန်းကိုလှည်း-
กว้านหาช่องสุม ရှာဖွေစုဆောင်း
กวี စာဆို
กวีเอก စာဆိုတော်
กษัตริย์ ဘုရင်
กษัตริย์ မင်း
กษัตริย์พม่า မြန်မာဘုရင်
กษัตริย์พม่า မြန်မာမင်း
กษัตริย์เมืองพาราณสี ဗာရာဏသီမင်း
กอ ရုံ
กอดอกไม้ ပန်းရုံ
กอไผ่ ဝါးရုံ
กอมะลิ စံပယ်ရုံ
ก่อกวน စွပ်
ก่อกวน သောင်းကျန်း
ก่อความรุนแรง အကြမ်းဖက်ဆန္ဒပြ-
ก่อจราจล တော်လှန်
ก่อเจดีย์ စေတီတည်-
ก่อเจดีย์ ဘုရားတည်-

ก่อตั้ง(สร้าง) တည်ဆောက်
ก่อตั้ง တည်ထောင်
ก่อตั้งโรงงาน အလုပ်ရုံကိုတည်ထောင်-
ก่อประโยชน์ အသုံးချ-
ก่อปัญหา,ก่อเรื่องยุ่ง စွာ
ก่อสร้าง ဆောက်တည်,တည်ဆောက်
ก่อสร้าง တည်
ก่อสร้างบ้าน အိမ်ကိုတည်ဆောက်-
ก่ออิฐ အုတ်တွေစီ-
กอง(กริยา) ပုံ
กองไว้ห้ากอง ငါးပုံပုံ-
กอง(นาม) ပုံ
กองฟาง ကောက်ရိုးပုံ
กองไฟ မီးပုံ
กองเสื้อผ้า အဝတ်ပုံ
กอง(แผนก) ဌာနခွဲ
กองการต่างประเทศ နိုင်ငံခြားရေးဌာန
กองขยะ အမှိုက်ပုံ
กองชี้ ချေးပုံ
กองเงิน ငွေပုံ
กองเงินกองทอง ငွေပုံရွှေပုံ
กองโจร ပြောက်ကျား,ပြောက်ကျားစစ်
กองโจรก่อการร้าย ပြောက်ကျားတပ်
กองดิน မြေပုံ
กองทราย သဲပုံ
กองทหารราบ ခြေချင်တပ်,ခြေလျင်တပ်
กองท่องเที่ยว တိုရစ်ဌာန
กองทัพ စစ်တပ်
กองทัพ တပ်
กองทัพบก ကုန်းတပ်,ကြည်းတပ်
กองทัพบินใหญ่ အမြောက်တပ်
กองทัพยานเกราะ သံချပ်ကာကာဒ်တပ်
กองทัพเรือ ရေတပ်
กองทัพสัมพันธมิตร ကုလသမဂ္ဂစစ်တပ်
กองทัพหน้า စစ်မျက်နှာ
กองทัพหลวง တပ်မတော်
กองทัพอากาศ လေတပ်
กองพล တပ်မ,တပ်မကြီး
กองพลน้อย တပ်မဟာ
กองพัน တပ်ရင်း
กองร้อย တပ်ခွဲ
กองหน้า(ฟุตบอล) ရှေ့တန်းတိုက်စစ်မှူး
กองหนุน အရံတပ်
ก้อง ပဲ့တင်
กอด ပိုက်

กอดคอ လည်ပင်းဖက်-
กอดเด็ก ကလေးကိုပိုက်-
กอดรัด ညှစ်,ပွေ့ဖက်
กอดลูก ကလေးကိုဖက်-
กอดอก လက်ပိုက်-
ก่อน ခင်
ก่อน နှင့်
ก่อน မီ
ก่อน အလျင်,အရင်
ก่อน အုံး,ဦး
ก่อน(แต่เนิ่น) စော
ก่อน(ล่วง) အကြို
ก่อนกิน မစားခင်
ก่อนคริสตศักราช ခရစ်မပေါ်မီ
ก่อนทานยา ဆေးမသောက်မီ
ก่อนที่จะ.. မ..မီ
ก่อนนอน မအိပ်ခင်
ก่อนวันสิ้นเดือน လကုန်ရက်မတိုင်မီ
ก่อนอื่น ဦးစွာ
ก่อนอื่น အရင်ဆုံး,အလျင်ဆုံး
ก้อน(กลม) လုံး
ก้อน(แข็ง) ခဲ
ก้อนกรวด ကျောက်ခဲ
ก้อนกรวด ခဲလုံး
ก้อนขี้ ချေးတုံး
ก้อนแข็ง အခဲ
ก้อนดิน မြေလုံး
ก้อนถ่านไฟ မီးသွေးခဲ
ก้อนน้ำแข็ง ရေခဲတုံး,ရေအခဲ
ก้อนน้ำตาล သကြားလုံး
ก้อนเมฆ တိမ်ခဲ,တိမ်တိုက်,တိမ်တောင်
ก้อนเลือด သွေးခဲ
ก้อนเลือดเป็ด ဘဲသွေးအခဲ
ก้อนหิน ကျောက်ခဲ
ก้อนหิน(แท่ง) ကျောက်တုံး
ก้อนหิน(ลูก) ကျောက်လုံး
กอบ ကျုံး
กอบขยะทิ้ง အမှိုက်ကျုံးပစ်-
กอบขี้ช้าง ဆင်ချေးကျုံး-
ก้อมก้อขาว ပင်စိမ်းဖြူ,ဟင်းစားပင်စိမ်း
ก้อย(เหรียญ) ပန်း
กอล์ฟ ဂေါက်
กะ မှန်း
กะ(คะเน) ဆ
กะ(ประมาณ) ခန့်

กะคะเน တိုင်းဆ
กะดู ဆကြည့်-
กะดูชิ မှန်းကြည့်စမ်း
กะว่า(คิดเอา) ကြံရွယ်-
กะฉ่ำ ကချွဲ
กะแช่ ခေါင်
กะแช่ လှော်စာရည်
กะตู้(งอบแมงคา) ဂဒူး
กะที အုန်းနို့
กะเทย အချောက်
กะเทย(หญิงเทียม) မိန်းကလေးအတု
กะบาเม้(ชื่อมหาวิทยาลัยสงฆ์) ကမ္ဘာအေး
กะปิ ငံပိ,ငပိ
กะปิ ငံပိစိမ်းစာ
กะปิ ဘာလချောင်
กะปิกุ้ง ပုစွန်ငံပိ
กะปิกุ้งคะมึง ဓမင်းငံပိ
กะปิเคย ဂွေးငံပိ,မျှင်ငံပိ
กะปิผัด ငံပိကြော်
กะปิผัดกุ้งแห้ง ဘာလချောင်ကြော်
กะปิเผา ငံပိအဖုတ်
กะปิเมืองห่าวะ ဂွငံပိ
กะปิเมืองมะริด မြိတ်ငံပိ
กะปิเยื่อเคย ဂွေးငံပိ
กะปิเยื่อเคย မျှင်ငံပိ
กะปิสดห่าว ငံပိလိမ္မာကြော်
กะเผลก ထော့
กะเผลกๆ ထော့နင်းထော့နင်း
กะเผลกไป သွားရင်ထော့-
กะเพรา ကုလားပင်စိမ်း
กะลามะหร้าว အုန်းမှုတ်
กะหรี่ ဖာ,ဖာသည်
กะหรี่ปั๊บ(ขนม) စမူဆာ
กะหล่ำ ဂေါ်ဖီ
กะหล่ำดอก ဂေါ်ဖီပန်း,ပန်းဂေါ်ဖီ
กะหล่ำดอก ပန်းမုန်လာ
กะหล่ำปลี ဂေါ်ဖီထုပ်
กะหล่ำปลี မုန်လာထုပ်
กะหูด(โพงพาง) ဓမင်း
กะเหรี่ยง ကရင်
กะเหรี่ยงแดง ကရင်နီ
กะเหรี่ยงโป ပိုးကရင်
กะเหรี่ยงสะกอ စကောကရင်
กัก(กั้น) ဆည်
กักขัง လှောင်
กักกัณ(ยกคันดิน) ဆည်ဖို့
กักกอยู่ အောင်း
กั้ง(สัตว์) တောက်မဆိတ်
กังวล စိုး
กังวลใจ စိတ်ပူ
กังวลใจ စိတ်အိုက်
กังวลใจมาก သိပ်စိတ်ပူ-
กังวลไฟ မီးစိုးရိမ်-
กังสดาล ကြေးစည်
กังหัน ရဟတ်
กังหันลม လေရဟတ်,လေရဟတ်စက်
กัญชา ဆေးခြောက်
กัด,ขบ ကိုက်
กัดขาด ကိုက်ဖြတ်
กัดซ้ำ ထပ်ကိုက်
กัน ကာ
กัน(ด้วยกัน) ကြ
กันเถอะ ..ကြစို့
กันเถอะ ..ရအောင်
กันเอง(ซึ่งกัน) အချင်းချင်း
กั้น ကန့်
กั้น ကာ
กั้น ဆည်
กั้นน้ำตา မျက်ရည်ဆည်-
กั้นสังกะสี သွပ်ပြားနဲ့ကာ-
กั้นฝา ကာ
กั้นฝา ကျောပါးစပ်
กันดาร ကန္တာရ
กันดาร ခေါင်
กันยายน စက်တင်ဘာ
กันยายน တော်သလင်း
กับ နဲ့,နှင့်
กับแกงอะไร ဘာဟင်းနဲ့သလဲ
กับใคร ဘယ်သူနဲ့သလဲ
กับเพื่อน မိတ်ဆွေနဲ့
กับแกล้ม အမြည်း
กับข้าว ဟင်းလျာ
กับข้าว(แกง) ဟင်း
กับข้าวพิเศษ အထူးဟင်း
กับดัก ထောင်ချောက်
กับดัก(แบบหนีบ) သံညှပ်
กับ,กัลป์ ကပ်
กัปตัน(เรือ) ကပ္ပိတန်
กัปตันเครื่องบิน လေယာဉ်မှူး
กัมมุชา ကမ္ဘောဒီးယား

ကာလပေါ ကမွည်း
ကာ(ရေ) ကရာ
ကာစိမ်ရေးသော် ရေနွေးကျိုအိုး
ကာရာ ရေကရာ
ကာရာ(အိုး) ရေအိုး
ကာရာဆာ လက်ဖက်ရည်ကရာ
ကာရာဆာပေါ်ရာ လျှပ်စစ်ရေနွေးအိုး
ကာရေးသော် ရေနွေးအိုး
ကာ(အသံ) အားအားအား
ကာ(ဒီကာ) ကျီး
ကာဟော ဥည့်
ကာက(ဆား,သကြား) ဖတ်,အဖတ်
ကာကာ နွှမ်းဖတ်
ကာကာမိုက် နွှမ်းဖတ်ချဉ်
ကာကာ ကြက်ခြေခတ်
ကာကမ္ဘ ဝက်ဆီဖတ်
ကာင ကား
ကာင(ထား) ချဲ
ကာင(ပိတ်) ဖွင့်
ကာငာ ခြေကာ:-
ကာငဘန ကလ်ကာ:-
ကာငမုံ့(ပြီး) ခြင်ထောင်ကိုထောင်-
ကာငမုံ့(ပြခရေး) ခြင်ထောင်ချ-
ကာငရုံ(ပိတ်ရေး) ထီးဆောင်း-
ကာငရုံ(ပိတ်ဝေး) ထီးဖွင့်-
ကာငဟာ ဘောင်းဘီ
ကာငဟာဒာဘာ ဘောင်းဘီရှည်
ကာငဟာသိန် ဘောင်းဘီတို
ကာငဟာဒ ဘောင်းဘီပြဲ-
ကာငဟာဒိန်ဟိန ဘတွင်းခံဘောင်းဘီ
ကာငဟာဒိဟိန အောက်ခံဘောင်းဘီ
ကာငဟာမောငပူ ဘောင်းဘီပွ-
ကာငဟာသီကံ ဘောင်းဘီအနှက်
ကာငဟာဟခုဒ ဘောင်းဘီကျွတ်-
ကိုင်ပလာ ငါးရိုး
ကိုဒ ဓာတ်ငွေ့
ကိုဒ,ဓါ ငွေ့,အငွေ့
ကာဇးခေါ ဧကရာဇ်
ကာဒမ်ဟုဒ် ခတ္တမန်ဒုံ
ကာနမခူ လေးညှင်း
ကိုန ကိုင်
ကိုန ရိုး,အရိုး
ကိုန(ကိုး) ခက်,အခက်
ကိုနဟာဒ ဝတ်ဆံတော်
ကိုနဟာဒ အဆံ

ကိုနဟာဒသဝကဲ်ဟိ ပန်းဝတ်အဆံ
ကိုနဒေဝကဲ်ဟိ ပန်းခက်
ကိုနဘုပ အမွှေးတိုင်
ကိုနဗာ ကြာရိုး,ကြာအရိုး
ကိုနဟိ တုတ်
ကိုနဆးဒေ တမာအခက်
ကိုနဟာ သပြေခက်
ကာပ အပပ်
ကာပ(ဂခြိပဟုံ) ပပ်,အပပ်
ကာပဂခ်ာဒ ငှက်ပျောပပ်
ကာပဒေး ကုန်းပေါင်
ကာဝါက(ပဲနဟိ,သိဒ်) ကပ်ပါး
ကာဝဒ်ဂခဝန ကဗျာ
ကာဖ ကော်ဖီ
ကာဖဒံ ကော်ဖီကြမ်း
ကာဖဝေ ကော်ဖီမှုန့်
ကာဖါဆံနမ နွားနို့ပါသောကော်ဖီ
ကာဖဟမာ(ရေခဲ်ဒါ) ခွေးကော်ဖီ
ကာမ ကာမ
ကာမဂုဏ် ကာမဂုဏ်
ကာမတာယဒ်ဒါန ပန်းညှိုး
ကာမတာယဒ်ဒါန ပန်းသေ
ကာမဂရောဂ ကာလသားရောဂါ
ကိုဟဘု ကဇာန်းလက်မ
ကိုဟဘု ကုက္ကို
ကာဒ ကာယ
ကာဒ ကိုယ်
ကာဒကဒ်ဒမ ကာယကံ
ကာဒ ခြင်း
ကာဒ မှု
ကာဒ ရေး
ကာဒ,ကာဒိ လို
ကာဒကဒ်ပ အပိ
ကာဒကဒေါဒ ခုန်ခြင်း
ကာဒကဒေါဒဟုဒ်ဒ ခိုက်ရန်
ကာဒကဒ်ဒါ မှု,အမှု
ကာဒကဒ်ဒါ(ကဒ်ဒမ) ကံ
ကာဒကဒ်ဒါဆာဟာ မုဒိမ်း
ကာဒကခ်ာသိန်ဟိန်ဒ လေကန်ခြင်း
ကာဒကခ်ာဟာ အစွပ်အစွဲ
ကာဒဂခ်ာဒရာဇ တော်လှန်ရေး
ကာဒဂခ်ာတိန် တည်ဆောက်ရေး
ကာဒဂခ်ာသိန် တည်ဆောက်ရေး
ကာဒဂ်ာဝခ်ာန အခြေလှမ်း
ကာဒဂ်ာ အဆုပ်

การกิน စားခြင်း
การกินการดื่ม စားရေးသောက်ရေး
การกินอยู่ အစားအသောက်
การกีฬา အားကစားခြင်း
การเกา အကုတ်
การเกิด ဇာတိ
การโกหก အညာ
การขนส่ง သယ်ယူပို့ဆောင်မှု
การข่มขืน မုဒိမ်း
การขโมย အခိုး
การข่วน အကုတ်
การขอ တောင်းမှု
การขอความกรุณา တောင်းပန်မှု
การขอโทษ တောင်းပန်မှု
การขับกลอน သံချပ်
การขับรถ ကားမောင်းခြင်း
การขับร้อง အဆို
การข้ามผ่าน အကူး
การขาย ရောင်းခြင်း
การขาย အရောင်း
การขายชาแชา အရောင်းထိုင်း-
การขายทอดตลาด လေလ
การขึ้น အတက်
การเข้า အဝင်
การเข้าเผ้า ညီလာခံ
การเขียน အရေး
การเขียนอักษร စာရေးနည်း
การแข่งกีฬา ကစားပွဲ
การแข่งขัน အပြိုင်,အပြိုင်အဆိုင်
การแข่งขันกีฬา ကစားပွဲ
การแข่งขันกีฬา အားကစားပြိုင်ပွဲ
การแข่งขันชกมวย လက်ဝှေ့ပွဲ
การแข่งขันเดินทน လမ်းလျှောက်ပြိုင်ပွဲ
การแข่งขันตีกลอง ဒိုးပတ်ပြိုင်ပွဲ
การแข่งขันฟุตบอล ဘောလုံးပြိုင်ပွဲ
การแข่งขันฟุตบอลโลก ကမ္ဘာ့ဘောလုံးပွဲ
การแข่งขันม้า မြင်းပြိုင်ပွဲ
การแข่งขันว่ายน้ำ ရေကူးပြိုင်ပွဲ
การค้นคว้าวิจัย သုတေသန
การค้นคว้าวิจัยทางโบราณคดี ရှေးဟောင်းသုတေသန
การครองเรือน အိမ်ထောင်ရေး
การครองเรือน အိမ်ထောင်မှု
การครอบครอง စိုးမိုးရေး
การคว่ำบาตร(ประท้วง) သပိတ်မှောက်ခြင်း
การค้า(ธุรกิจ) စီးပွားရေး
การค้าชาตทุน စီးပွားရေးရှုံး-
การค้าขาย အရောင်းအဝယ်
การค้าขายแลกเปลี่ยน ဖောက်ကားရောင်းဝယ်
การคาดคะเน တွေးခေါ်မှု
การคำนวณ သင်္ချာ
การคูณ အမြှောက်
การเคี่ยนตี အရိုက်
การงาน လုပ်ငန်း
การงาน အမှုကိစ္စ
การงาน အလုပ်အကိုင်
การงานที่ประเสริฐ မွန်မြတ်တဲ့လုပ်ငန်း
การงานมั่นคง အလုပ်အကိုင်မြဲ-
การงานรุ่งเรือง ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်
การเงิน ဘဏ္ဍာရေး
การจราจร ယာဉ်အသွားအလာ
การจัดแบ่งงาน စီမံခန့်ခွဲမှု
การจับกุม အဖမ်း
การจับมือทักทาย လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်
การจาริก အရေးအသား
การจู่โจม အတိုက်အခိုက်
การเจ็บไข้ အဖျားအနာ
การชกมวย လက်ဝှေ့ထိုးခြင်း
การชดใช้ ဆပ်ခြင်း
การชนไก่ ကြက်တိုက်ပွဲ
การช่วยเหลือ အကူအညီ
การชุมนุม ပွဲ
การเช่า အငှား
การเชิดสิงโต တိုးနဂၢးအက
การใช้,การใช้ประโยชน์ အသုံး
การซื้อ အဝယ်
การซื้อขาย အရောင်းအဝယ်
การด่า အဆဲ
การดำน้ำ အငုပ်
การดำรงชีพ အသက်မွေးမှု
การตื่มน้ำฝั้งพระจันทร์ ပျားရည်ဆမ်းခရီး
การดู ကြည့်ခြင်း
การเดินทาง ခရီး
การเดินทางทางน้ำ ရေကြောင်းခရီး
การเดินทางทางบก ကုန်းကြောင်းခရီး
การเดินทางทางอากาศ လေကြောင်းခရီး
การเดินทางรถไฟ မီးရထားခရီး
การเดินทางเรือ လှေကြောင်းခရီး
การได้ အမိ
การได้ အရ
การได้กำไรขาดทุน အရှုံးအမြတ်

การตก အကျ
การตกแต่งความงาม အလှပြင်နည်း
การตระเตรียม ပြင်ဆင်မှု
การต่อสู้ တိုက်ပွဲ
การต่อสู้เรียกร้อง တော်လှန်ရေး
การต้อนรับ အကြို
การต่างประเทศ နိုင်ငံခြားရေး
การติดต่อสัมพันธ์ စပ်ယှက်ခြင်း
การติเตียน အကဲရဲ.
การเต้นรำตามประเพณี ရိုးရာအက
การเต้นรำนานาชนิด အကပဒေသာ
การเต้นลงฝี နှတ်က
การโต้เถียง အငြင်း
การถวายน้ำ ရေလှူခြင်း
การถวายน้ำพระสงฆ์ ဘုန်းကြီးများကိုရေလှူခြင်း
การทดสอบ အစမ်း
การทหาร စစ်ရေး
การท่องเที่ยว အလည်,အလည်အပတ်
การทะเลาะเบาะแว้ง ခိုက်ရန်
การทะเลาะวิวาท ရန်,ရန်ပွဲ
การทักทาย နှုတ်ဆက်ခြင်း
การทิน အမီ
การทำความสะอาด သန့်ရှင်းရေးလုပ်ခြင်း
การทำงานราบรื่นดี အလုပ်လုပ်တာချောမြေ့-
การที่ တာ
การที่กินข้าว ထမင်းစားလို
การที่ว่า ဆိုတာ
การที่อยู่ที่นี่ ဒီမှာနေတာ
การที่ได้พบ တွေ့ဆုံရတာ
การที่ได้พบ တွေ့ရတာ
การนวด အနှိပ်
การนอน အအိပ်
การนอน အိပ်ရေး
การนัดพบ တွေ့ဆုံခြင်း
การนำ,การนำพา ခေါင်းဆောင်မှု
การบริการน้ำ ရေပေးမှု
การบริจาค အလှူ
การบริจาคเงิน ငွေအလှူ
การบริหารจัดการ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း
การบาก အပေါင်း
การบันทึก အရေးအသား
การบ้าน အိမ်စာ
การปิด အလိမ်
การแบ่งปัน အဝေ
การแบ่งปัน(บุญ) အမျှ
การโบกมือทักทายหรืออำลา လက်ပြနှုတ်ဆက်
การปกครอง အုပ်ချုပ်ရေး
การปฏิวัติ တော်လှန်ရေး
การปรนนิบัติต่อแขก ည့ဉ်ဝတ်
การประกาศ ပြောပွဲ
การประกาศเรียงความ စာစီစာကုံးပြိုင်ပွဲ
การประจบ အဖာ
การประชุม ညီလာခံ
การประชุม အစည်းအဝေး
การประชุมปรึกษาหารือ ဆွေးနွေးပွဲ
การประชุมเลิก အစည်းအဝေးပြီး-
การประชุมสภาประชาชน အမျိုးသားညီလာခံ
การประมูล လေလံ
การประลองกำลัง လက်ပမ်းပွဲ
การประสบ အကြုံ
การประหยัด ချွေတာရေး
การปาดท้อง ဗိုက်နှာခြင်း
การป่าวร้อง ကြွေးကြော်ခြင်း
การเป็น အဖြစ်
การเปลี่ยนแปลง အပြောင်း,အပြောင်းအလဲ
การไป အသွား
การผสม အရော
การผสมปนเป အရောအနှော
การผ่อนหนักผ่อนเบา အလျော့အတင်း
การผ่าตัด ခွဲစိတ်မှု
การผึ่งแดด နေသွေးခြင်း
การเผา အဖုတ်
การฝึกฝน အလေ့အကျင့်
การพกพา အပါ
การพนัน လောင်းကစားမှု
การพนัน အလောင်းအစား
การพบ အတွေ့
การพบปะ အတွေ့အထိ
การพักผ่อน အနားယူ
การพัฒนาท้องถิ่น ရပ်ရွာစည်ပင်ရေး
การพิมพ์ ပုံနှိပ်ခြင်း
การพูด ပြောခြင်း
การพูด အပြော
การพูดภาษาไทย ယိုးဒယားလိုအပြော
การแพ้ชนะ အနိုင်အရှုံး
การฟ้อนรำ အက
การมา အလာ
การมาถึง အရောက်
การเมือง နိုင်ငံရေး
การเมืองฝุ่งเหยิง နိုင်ငံရေးရှုပ်-

การเมืองสับสนวุ่นวาย နိုင်ငံရေးရှုပ်ထွေး-
การยกยอ အမြှောက်
การยกระดับชั้น အဆင့်အတန်းမြှင့်ခြင်း
การย้อม ဆိုးခြင်း
การย้อมสี ဆေးရောင်ဆိုးခြင်း
การยืดตัวเอง ငါစွဲ
การเยี่ยมเยือน အလည်
การรบกวน အနှောင့်အယှက်
การร่วมเพศ မေထုန်
การร้อง အဆို
การร้องรำ အဆိုအက
การรักษาความปลอดภัย လုံခြုံရေး
การรับจ้าง အငှား
การร่ายรำ အက,အကအခုန်
การรายงาน(ข่าว) တင်ဆက်မှု
การรู้จัก အသိ
การเรียก အခေါ်
การเรียกขาน အခေါ်အဝေါ်
การเรียกแบบพม่า မြန်မာအခေါ်အဝေါ်
การเรียน ပညာရေး
การเรียนการสอน အသင်
การเรียนการสอนดี အသင်ကောင်း-
การลงทะเบียน ရေစစ္စရီ
การลบ(หักออก) အနုတ်
การล้วง အနှိုက်
การละเล่นล้มเลิก ကစားပွဲပျက်-
การสำเลียงขนส่ง သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး
การเล่นการพนัน လောင်းကစားမှု
การเล่นซ่อนหา တူတူ
การเล่นซ่อนหา တူတူပုန်းတမ်း,တူတူပုန်းတမ်းကစား
การเล่นซ่อนหา ပြေးတန်းပုန်းတန်း
การเล่นเป่ายิงฉุบ
စက္ကူကတ်ကြေးနဲ့ကျောက်ခဲကစားနည်း
การเล่นหมากเก็บ
ဇယ်ခတ်ကစား,ဇယ်ခတ်တမ်းကစား
การเล่นหมากเก็บ ဇယ်ခုပ်တမ်းကစား
การเล่า အပြောအဟော
การเลี้ยงชีพ အသက်မွေးမှု
การเลือกตั้ง မဲရွေးပွဲ
การเลือกตั้งทั่วไป အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ
การไล่ตาม လိုက်ခြင်း
การวางท่า အသွင်
การวาดรูป ပန်းချီရေး
การวิ่ง ပြေးခြင်း
การวิ่ง အပြေး
การวิ่งแข่ง အပြေးပြိုင်ပွဲ
การวิ่งมาราธอน မာရသွန်အပြေးပြိုင်ပွဲ
การวินากษ์วิจารย์ ဝေဖန်ခြင်း
การศึก စစ်ပွဲ
การศึกษา ပညာ,ပညာရေး
การศึกษา ပညာသင်မှု
การศึกษาพิเศษ သီခြားပညာရေး
การศึกษาภาษา ဘာသာစကားများကိုလေ့လာခြင်း
การศึกษาหาความรู้ လေ့လာရေး
การสงคราม စစ်ပွဲ
การสงบศึก စစ်ပြေငြိမ်းရေး
การสรงน้ำ ရေသပ္ပါယ်ခြင်း
การสร้างความเสียหาย အဖျက်
การสร้างปฏิสังขรณ์ မွမ်းမံတည်ဆောက်ရေး
การสอน အသင်,အသင်အပြ
การสอบ စာမေးပွဲ
การสอบซ้อม အစမ်းစာမေးပွဲ
การสอบท่องหนังสือ စာပြန်ပွဲ
การสอบเลื่อนชั้น အတန်းတင်စာမေးပွဲ
การสอบไล่ စာမေးပွဲကြီး
การสะเดาะเคราะห์ ယတြာ
การสังเกตการณ์ ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်း
การสัญจร အသွားအလာ
การสัญญาวับรอง ကတိကဝတ်
การสัมผัส(แตะต้อง) အထိ
การสัมผัสแตะต้อง အတွေ့အထိ
การสัมมนา ဆွေးနွေးပွဲ
การสืบต่อ အဆက်
การสืบทอด အစဉ်အဆက်
การสืบสวน ထောက်လှမ်းရေး
การสู้รบ စစ်
การสู้รบ တိုက်ပွဲ
การเสนอ တင်ဆက်မှု
การเสนอรายงาน တင်ပြမှု
การแสดงละคร ဇာတ်ပွဲ
การใส่ร้าย အစွပ်အစွဲ
การหลอกลวง လှည့်ကွက်
การหลอกลวง အညာ
การหลอกลวง အလိမ်,အလိမ်အညာ
การหาย အပျောက်
การหาร အစား
การหุงต้ม အချက်
การเห็น အမြင်
การให้ทาน(บริจาค) အလှူ
การให้น้ำ(นักมวย,ไก่ชน) ရေနှုတ်မှု

การออก အထွက်
การออกกำลังกาย အားကစားခြင်း
การอ่าน အဖတ်
การอุทิศ အလှူ
การเอื้อม အလှမ်း
การแอ่วสาว အပျိုလှည့်ခြင်း
การ์ตูน ကာတွန်း
การ์ตูนนานาชนิด ကာတွန်းပဒေသာစာအုပ်
การบูร ပရုတ်
การเวก(นก) ကရဝိတ်
การ์นต์ အသတ်
กาล ကာလ
กาลก่อน ရှေး
กาลครั้งหนึ่ง တခါက
กาลครั้งหนึ่ง တခါတုန်းက,တစ်ခါတလေ
กาลครั้งหนึ่ง ရှေးအခါက
กาลครั้งหนึ่ง(ในวันหนึ่ง) တနေ့သ၌
กาลครั้งหนึ่งนั้น ဟိုတစ်ခါတုန်းကပေါ့ကွာ
กาลเทศะ ကာလဒေသ
กาลเวลา အချိန်ကာလ
กาละมัง ဇလုံ
กาละมังใส่ข้าว ထမင်းဇလုံ
กาละมังใส่น้ำ ရေဇလုံ
กาละมังใส่แกง ဟင်းဇလုံ
กาลักน้ำ ရေချိုး
กาว ကော်
ก้าว လှမ်း
ก้าวเท้า ခြေလှမ်း-
ก้าวเท้าอึดอาด လေးလံသောခြေလှမ်း-
ก้าวยาว ခြေအလှမ်းကျယ်-
กำ(กุม) ဆုပ်
กำมือ အဆုပ်
กำหมัด လက်သီးဆုပ်-
กำ(หน่วยวัด) မိုက်
กำกับดูแล ကဲ
กำกับดูแล ကြီးကြပ်
กำจัด သုတ်သင်
กำจัดแมลงวัน ယင်ကိုသုတ်သင်-
กำเนิด ဖွား
กำปั้น လက်သီး,လက်သီးဆုပ်
กำแพง တံတိုင်း
กำแพงหิน ကျောက်တံတိုင်း
กำแพงอิฐ အုတ်တံတိုင်း
กำมะถัน ကန်
กำเวิบ(ขึ้น) တက်
กำเวิบ(เหลิง) ရောင့်
กำไร အမြတ်
กำไรขาดทุน အရှုံးအမြတ်
กำไรสุทธิ အသားတင်အမြတ်
กำไรหรือขาดทุน အရှုံးလားအမြတ်လား
กำลัง(กระทำ) ဆဲ
กำลัง(ขณะที่) နေတုန်း
กำลัง(อยู่) နေ
กำลังกินอยู่ စားနေ-
กำลังคิดอยู่ တွေးနေ-
กำลังจะ မလို
กำลังจะไป သွားမလို
กำลังใช้สอยอยู่ သုံးစွဲလျက်ရှိ-
กำลังซ่อมแซม ပြုပြင်ဆဲ
กำลังนอน အိပ်နေတုန်း
กำลังนอนอยู่ အိပ်နေဆဲဖြစ်-
กำลังนั่ง ထိုင်နေတုန်း
กำลังพูดถึงอยู่ ပြောရင်းဆိုးရင်း
กำลังมา လာနေပြီ
กำลังร้อนอยู่ ပူနေဆဲ
กำลัง(แรง) အား
กำลังกาย ကာယအား
กำลังกาย ခွန်အား,အားခွန်
กำลังของตน ကိုယ့်အား
กำลังความสามารถ စွမ်းရည်
กำลังความสามารถ အစွမ်း
กำลังงาน လုပ်အား
กำลังเงินมีน้อย ငွေအင်အားနည်း-
กำลังเงินมีมาก ငွေအင်အားများ-
กำลังใจ စိတ်ဓာတ်
กำลังใจ စိတ်အား
กำลังซื้อ ဝယ်လိုအား
กำลังน้อย အားသေး-
กำลังปัญญา ဉာဏ်အား
กำลังมาก အားကြီး-
กำไลข้อเท้า ခြေချင်း
กำไลมือ လက်ကောက်,လက်ကောက်ကွင်း
กำไลมือทอง ရွှေလက်ကောက်
กำหนด အတိုင်းအဆ
กำหนดการ စဉ်,အစဉ်
กำหนดการเดินทาง ခရီးစဉ်
กำหนดเวลา အချိန်အတိုင်းအဆ
กำหนดเวลาให้ အချိန်သတ်မှတ်ပေး-
ก้ากิ่ง သရေ
กิ่งก้าน အကိုင်း,အကိုင်းအခက်

กิ่งก้านสาขา လက်တက်
กิ่งไม้ သစ်ကိုင်း,အကိုင်း
กิ่งไม้เปราะ သစ်ကိုင်းဆတ်-
กิ่งไม้เล็ก အကိုင်းငယ်
กิ่งไม้ใหญ่ အကိုင်းကြီး
กิ้งก่า(ตัวสีเขียว) ပုတ်သင်
กิ้งก่าน้ำ ရေပုတ်သင်
กิ้งก่าสีน้ำตาล ပုတ်သင်ညို
กิ้งกือ ကင်းနှားသန်
กิจ(การ) ရေး,အရေး
กิจ(งาน) ပွဲ
กิจของคน(ทางโลก) လူမှုရေး
กิจของสงฆ์ ဘုန်းကြီးအမှု
กิจต่างๆนาๆ ကိစ္စအဝဝ
กิจที่ให้ประโยชน์ အသုံးချစရာကိစ္စ
กิจภายหน้า နောင်ရေး
กิจสำคัญ အရေးကြီး,အရေးအကြီး
กิจกรรมการกุศล ကုသိုလ်ကောင်းမှု
กิจการ အမှု
กิจการ အရေး
กิจการกาชาด ကြက်ခြေနီလုပ်ငန်း
กิจการของรัฐ အစိုးရကိစ္စ
กิจการต่างประเทศ နိုင်ငံခြားရေးရာ
กิจการภายนอก ပြင်ပကိစ္စ
กิจการศาสนา သာသနာရေး
กิจการสินค้านำเข้า သွင်းကုန်အလုပ်
กิจการสินค้าส่งออก ထုတ်ကုန်အလုပ်
กิจธุระ ကိစ္စ
กิจธุระ မှု,အမှု
กิจธุระ အမှုကိစ္စ
กิจธุระอันสำคัญ အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စ
กิน စား
กินก่อน စားနှင့်-
กินกันตามลำพัง သတ်သတ်စားကြ-
กินกับแกงอะไร ဘာဟင်းနဲ့စားသလဲ
กินกำไร အမြတ်စား-
กินแก่ง အစားပုပ်-
กินเกลี้ยง စားကုန်
กินของเค็ม အငန်စား-
กินของหวาน အချိုစား-
กินข้าว ထမင်းစား-
กินคนละรวง(แบ่งโภคผล) တယောက်တန့်စား-
กินค้างอยู่ စားလက်စ
กินเงียบๆ တိတ်တိတ်စား-
กินจุ အစားကြီး-
กินชะ စားတော့လေ
กินด้วยกัน အတူစား-
กินด้วยมือ လက်နဲ့စား-,လက်ဖြင့်စား-
กินได้(ไหว) စားနိုင်-
กินได้ စားလို့ရ-
กินได้เลย အရင်သင့်စား-
กินเต็มที่ တအားစား-
กินเต็มที่ အားရပါးရစား-
กินทั้งหมด အကုန်စား-
กินแทนข้าว ထမင်းလွတ်စား-
กินนิดหน่อย နည်းနည်းစား-
กินเนื้อสัตว์ အသားကိုစား-
กินปานาญ အငြိမ်းစားယူ-
กินประจำ စားနေကျ-
กินประชด ရွဲ့စား-
กินเป็น စားတတ်-
กินไปเถอะ စားလိုက်ပါ
กินพอไหม စားလောက်လား
กินไพ่(ชนะไพ่) ဖဲစား-
กินฟรี အခမဲ့စား-
กินมรดก အမွေစား-
กินมูมมาม တအားစား-
กินไม่ค่อยลง စားတာအဆင်မသင့်ဘူး
กินยา ဆေးစား-
กินร่วมกัน ပူးပေါင်းစား-
กินเลย စားလှည့်လေ
กินสบาย စားပျော်-
กินสบายๆ အေးအေးစား-
กินสินบน လာဘ်စား-
กินเสร็จ စားပြီး
กินเสีย စားပစ်-
กินเสียหมดสิ้น အကုန်စားပစ်-
กินหมาก ကွမ်းစား-
กินหรือเปล่า စားရဲ့လား
กินให้หมดเกลี้ยง ကုန်စင်အောင်စား-
กินให้อร่อย မြိန်အောင်စား-
กินให้อิ่ม ဗိုက်ပြည့်အောင်စား-
กินให้อิ่ม ဝအောင်စား-
กินให้เต็มอิ่ม ဝလင်အောင်စား-
กินอย่างมักง่าย အချောင်စား-
กินอร่อยไหม စားမြိန်ရဲ့လား
กินอะไร ဘာစားလဲ
กินอะไรบ้าง ဘာများစားသလဲ
กินอิ่ม စားတာဝ-
กินอิ่ม အဝစား-

กินรา กีန္နရာ
กินรี กီန္နရီ
ก็บ ကလစ်
ก็บแป๊ะ ခေါက်ကလစ်
ก็บหนีบผม ဆံညှပ်
กิมจ้อ ရှောက်သီးဆေးပြား
กิโล ကီလို
กิโลเมตร ကီလိုမီတာ
กี่ နှစ်
กี่(เท่าไร) ဘယ်နှစ်
กี่คน ဘယ်နှစ်ယောက်လဲ
กี่ครั้ง ဘယ်နှစ်ခေါက်
กี่ครั้ง ဘယ်နှစ်ကြိမ်
กี่จีด ဘယ်နှစ်ကျပ်လဲ
กี่เดือน ဘယ်နှစ်လလဲ
กี่ตัว ဘယ်နှစ်ကောင်လဲ
กี่เที่ยว ဘယ်နှစ်ခေါက်လဲ
กี่ปี ဘယ်နှစ်နှစ်လဲ
กี่โมง ဘယ်နှစ်နာရီလဲ
กี่โมงแล้ว ဘယ်နှစ်နာရီထိုးပြီလဲ
กี่วัน ဘယ်နှစ်ရက်လဲ
กี่อัน ဘယ်နှစ်ခုလဲ
กี่ทอผ้า ရက်ကန်းစင်
กีตาร์ ဂီတာ
กีบเท้า ခွာ
กีบเท้าม้า မြင်းခွာ
กีบเท้าวัว နွားခွာ
กีฬา ကစားနည်း
กีฬา အားကစား
กีฬาแบดมินตัน ကြက်တောင်ရိုက်ကစားနည်း
กีฬาฟุตบอล ဘောလုံးကစားနည်း
กุ้ง ပုစွန်
กุ้งก้ามกราม ပုစွန်တုပ်လက်မကြီး
กุ้งเคย ငွေး
กุ้งปน ပုစွန်ဖွဲ့,ပုဇွန်ဖွဲ့
กุ้งเผาไฟ ပုစွန်မီးဖုတ်
กุ้งฝอย ပုစွန်ဆိတ်
กุ้งมังกร ကျောက်ပုစွန်
กุ้งมังกร ပုစွန်တုပ်
กุ้งย่าง ပုစွန်မီးကင်,ပုစွန်ကင်
กุ้งส้ม ပုစွန်ချဉ်
กุ้งแห้ง ပုစွန်ခြောက်
กุญแจ သော့
กุญแจดอกเล็ก သော့အသေး
กุญแจรถ ကားသော့
กุญแจห้อง အခန်းသော့
กุฏิ ကုဋီ
กุฏิวัด ကျောင်းဆောင်
กุนเชียง ဝက်အူချောင်း
กุบ(งอบ) ခမောက်
กุบไม้ไผ่(งอบ) ဝါးခမောက်
กุม(กำ) ဆုပ်
กุ้มรุม ဝိုင်း
กุ้มรุมทำ ဝိုင်းလုပ်
กุมภาพันธ์ တပို့တွဲ
กุมภาพันธ์ ဖေဖော်ဝါရီ
กุลี ကူလီ
กุลีกุจอ ပေါ်ပေါ်
กุลีกุจอ ရှောရှောရွရွ
กุศล(บุญ,ผลบุญ) ကုသိုလ်
กุหลาบ နှင်းဆီ
กุหลาบดอกตูม နှင်းဆီအဖူး
กู ငါ
กู้(จากน้ำ) ဆယ်
เก่ง တော်
เก่ง(เยี่ยม) မော်
เก่งกล้าจัง သတ္တိကောင်းလိုက်တာ
เก่งกีฬา အားကစားထူးချွန်-
เก่งจริงๆ တကယ်တော်-
เก่งทุกสิ่งทุกอย่าง အစစအရာရာတော်-
เก่งนี่หว่า ကတယ်တော်ပါလား
เก่งมาก သိပ်တော်-
เก่งเลียจริง တယ်တော်-
เก่งหนังสือ စာတော်-
เก้ง,อีเก้ง ချေ
เก็ง(เสียง) ဒင်
เกณฑ์ စနစ်
เกณฑ์ တမ်း
เก็บเกี่ยว ရိတ်သိမ်း
เก็บเกี่ยว သိမ်း,သိမ်းဆည်း
เก็บเกี่ยวข้าว စပါးရိတ်သိမ်း-
เก็บเกี่ยวข้าว စပါးသိမ်း-
เก็บเกี่ยวพืชผล သီးနှံများကိုသိမ်းဆည်း-
เก็บขยะ အမှိုက်သိမ်း-
เก็บค่าส่วย အကောက်ကောက်-
เก็บคำนูณมิดชิด စကားလုံ-
เก็บงำ ကိန်း
เก็บงำ လျှို့ဝှက်
เก็บงำกิเลส ကိလေသကိန်း-
เก็บตัว လျှိုး

เก็บตัวหลบ ခပ်လျှိုးလျှိုးနေ-
เก็บตัวอยู่(หลบอยู่) လျှိုးနေ-
เก็บโต๊ะ စားပွဲသိမ်း-
เก็บที่นอน အိပ်ရာသိမ်း-
เก็บฟืน,หาฟืน ထင်းခွေ-,ထင်းရှာ-
เก็บภาษี အခွန်ကောက်-
เก็บรวบรวม သိမ်းဆည်း
เก็บรักษา ထိန်းသိမ်း
เก็บรักษา သိမ်း
เก็บรักษาเงิน ငွေသိမ်း-
เก็บรักษาไว้ သိမ်းထား-
เก็บรักษาสิ่งของ ပစ္စည်းသိမ်း-
เก็บไว้ให้ သိမ်းထားပေး-
เก็บเสียง(ปลอดเสียง) အသံလုံ-
เก็บอารมณ์ ဒေါသသိမ်းဆည်း-
เก็บเอาไปคิด နှလုံးပြု-
เกมส์ ကစားနည်း
เกย တင်
เกยตื้น(เจออุปสรรค) သောင်တင်-
เกยหาด သောင်တင်-
เกรงใจ အားနာ,ငဲ့
เกรงใจผู้อื่น တခြားလူများကိုလည်းငဲ့-
เกรงไม่ทันรถ ကားမမီမှာစိုး-
เกรงอาย အရှက်ကိုငဲ့-
เกราะ(ชุด) ချပ်
เกราะ တုံးမောင်း
เกราะ အုန်းမောင်း
เกราะไม้ ကလတက်
เกราะเหล็ก သံချပ်
เกริ่น ကြောင်း
เกริ่นไว้(ปูทาง) ကြောင်းလမ်းထား-
เกรียง(โปกปูน) သံလက်
เกรียน(โล้น) တုံး
เกรียม တူး
เกรียวกราด တဆဲဆဲတဆိုဆို
เกเร မိုက်,မိုက်ပေ
เกเรจริง တယ်မိုက်တာပဲ
เกล็ด အကြေး
เกล็ดปลา ငါးအကြေး
เกลา တိ
เกลาเล็บ လက်သည်းကိုတိ-
เกลี่ย(ปาด) ညှိ
เกลี่ยดิน မြေညှိ-
เกลี่ยทราย သဲဖြန့်-
เกลี่ยพริก ငရုတ်သီးဖြန့်-

เกลี้ยกล่อม ချော့မော့
เกลี้ยกล่อมคนร้าย လူဆိုးချော့မော့-
เกลี้ยกล่อมคนร้าย လူဆိုးကိုချော့ပြော-
เกลี้ยง ဝင်
เกลี้ยงเกลา ချော
เกลียด,เกลียดชัง မုန်း
เกลือ ဆား
เกลือแร่ သတ္တုဆား
เกลือแร่ သတ္တုဓာတ်
เกลื่อน ညှင်း
เกลื่อนละอองข้าว စပါးညှင်း
เกวียน လှည်း
เกวียนเทียมวัว နွားလှည်း
เกวียนเปล่า လှည်းလွတ်
เกวียนลากม้า မြင်းလှည်း
เกศา ကေသာ
เกศาสีปีกแมลงภู่(ดำขลับ) ပိတုန်းရောင်ကေသာ
เกสร(ดอกไม้) ဝတ်,ဝတ်ဆံ
เกสรตัวผู้ ဝတ်ဆံဖို
เกสรตัวเมีย ဝတ်ဆံမ
เก้อเขิน အမ်း
เกา ကုတ်
เกาเพราะคัน ယားလို့အကုတ်ခံ-
เกาหัว ခေါင်းကုတ်-
เก่า,เก่าแก่ ဟောင်း
เก่าเก็บ အဟောင်းအနွမ်း
เก่าเหลือเกิน ဟောင်းလွန်း-
เก้า ကိုး
เก้าเก(ไพ่) ကိုးမီး
เก้าสิบ ကိုးဆယ်
เกาหลี ကိုးရီးယား
เกาหลีใต้ တောင်ကိုးရီးယား
เกาหลีเหนือ မြောက်ကိုးရီးယား
เก้าอี้ ကုလားထိုင်
เก้าอี้นั่ง ခေါက်ကုလားထိုင်
เก้าอี้โยกเยก ကုလားထိုင်နဲ့-
เก้าอี้หวาย ကြိမ်ကုလားထိုင်
เก้าอี้เอนนอน ပက်လက်ကုလားထိုင်
เกาะ(ติด) ကပ်
เกาะ(โหน) တွယ်
เกาะแกะ ပိုး
เกาะแกะสาว မိန်းမကိုပိုးတတ်-
เกาะติด တွယ်ကပ်
เกาะติด မြှောင်
เกาะติดเหมือนปลิง မျှော့လိုတွယ်-

เกาะเมีย မယားကိုမြှောင်-
เกาะแม่แจ အမေကိုတွယ်ကပ်-
เกาะอยู่กับวัด ကျောင်းမှာကပ်မြှောင်-
เกาะอาศัย ကပ်မြှောင်
เกาะอาศัย ကပ်ရပ်
เกาะ ကျွန်း
เกาะศรีลังกา သီရိလင်္ကာကျွန်း
เกิด ဖွား
เกิด(ลืมตาดูโลก) ဖွားမြင်
เกิดกำลังใจ စိတ်ဓာတ်မွေး-
เกิดความประหลาดใจ အံ့အားသင့်သွား-
เกิดจันทรุปราคา လကြတ်-
เกิดทุกข์ภัย ကပ်ဆိုက်
เกิดโรคภัย ရောဂါကပ်ဆိုက်-
เกิดสุริยุปราคา နေကြတ်-
เกิดเอง အလိုလို
เกิน ပို
เกิน လွန်း
เกิน(จากปกติ) သာသာထိုးထိုး
เกินกว่า မို
เกินกว่านั้น ထိုထက်ပို-
เกินกว่านั้น အဲဒီထက်ပို-
เกินควร မတန်တဆ
เกินควร မတရား
เกินคาด မှန်းခြေထက်ပို-
เกินไป မတန်တဆ
เกินไป အလွန်
เกินเวลา အချိန်ပို-
เกินหน้า ကျော
เกินอยู่ ပိုနေ-
เกียจคร้าน ပျင်းရိ
เกียจคร้าน အပျင်းကြီး
เกี่ยว ချိတ်
เกี่ยว ချိုး
เกี่ยว(ข่วน) ငြိ
เกี่ยว ရိတ်
เกี่ยวขา ခြေချွေးချိတ်-
เกี่ยวข้าว စပါးရိတ်-
เกี่ยวแขน လက်ချိတ်-
เกี่ยวติด ငြိစွဲ
เกี่ยวมะม่วง သရက်သီးချိုး-
เกี่ยวหญ้า မြက်ရိတ်-
เกี่ยวเหยื่อปลา ငါးမျှားကိုချိတ်-
เกี่ยวข้อง ဆိုင်
เกี่ยวข้อง ပတ်သက်
เกี่ยวข้องกับ နှောင့်ပတ်သက်
เกี่ยวข้องกับเงิน ပိုက်ဆံနဲ့ပတ်သက်-
เกี่ยวข้องอะไร ဘာဆိုင်လဲ
เกี่ยวคอง တော်
เกี่ยวงัน စပ်
เกี่ยวงัน ဆက်ဆံ
เกี้ยว လှည့်
เกี้อกูล ရိုင်းပင်း
เกื้อหนุน ကျောထောက်နောက်ခံ
เกือกม้า မြင်းခွာသံ
เกือกม้า သမြင်းခွာ
เกือบ(จวน) လု
แก(หญิง) ညည်း
แก่(กรรมรอง) အား
แก่ ရင့်
แก่ အို
แก่(เกินปกติ) ကဲ
แก่งกงัน အိုမင်းမစွမ်း-
แก่ชรา အိုမင်း
แก่ชรามากแล้ว အိုမင်းပြီ
แก่เฒ่า အိုမင်း
แก่แดดจริง တော်တော်ကဲ
แก่น้ำตาล သကြားကဲ-
แก่นพรรษา(เจนจัด) ဝါရင့်-
แก่แล้ว အိုပြီ
แก่หง่อม အိုမင်းမစွမ်း-
แก่หง่อม(ผลไม้) ရင့်မှည့်
แก้ ဖြေ
แก้ไข ပြုပြင်
แก้เคล็ด ယကြာချေ-
แก้แค้น ချေ
แก้แค้น လက်စား,လက်စားချေ-
แก้แค้น ကလိစား-,ကလှည့်စား-
แก้แค้น လက်တုံ့
แก้เบื่อ အပျင်းဖြေ
แก้เผ็ด အစပ်ဖြေ-
แก้มัดฟืน ထင်းစည်းကိုဖြေ-
แก้เมื่อย အညောင်းဖြေ-
แก้เลี่ยน အအီဖြေ-
แก้ห่อ အထုပ်ဖြေ-
แก้เหนื่อย အမောဖြေ-
แก้ออก ချွတ်
แก้อาบัติ အာပတ်ဖြေ-
แก้ต่าง(ทนาย) လျှောက်လဲ
แกง ဟင်း

แกงกลิ่นหอม ဟင်းမွှေး-
แกงกุ้ง ပုစွန်ဟင်း
แกงขี้เหล็ก ပြည်ပန်းညိုဟင်း
แกงเค็ม ဟင်းငန်-
แกงจืด ဟင်းချို
แกงจืด(ใส่นริกไทย) ဟင်းခါး
แกงจืดฝัก ကျောက်ဖရုံသီးဟင်းချို
แกงจืดลูกชิ้นปลา ငါးဆုပ်လုံးဟင်းချို
แกงเดือด ဟင်းဆူ-
แกงถั่ว ပဲချက်,ပဲဟင်း
แกงถั่วใส่เนื้อไก่ ကြက်သားနဲ့ပဲဟင်း
แกงน้ำมัน(ฮังเล) ဆီပြန်,ဆီပြန်ဟင်း
แกงเนื้อ အသားဟင်း
แกงเนื้อไก่ ကြက်သားဟင်း
แกงเนื้อวัว အမဲသားဟင်း
แกงเนื้อหมู ဝက်သားဟင်း
แกงบวบ ခဝဲသီးဟင်း
แกงบูด ဟင်းသိုး-
แกงใบส้มป่อย ကင်ပွန်းရွက်ဟင်း
แกงปลา ငါးဟင်း
แกงปลาเปรี้ยวเผ็ด ငါးဟင်းချဉ်စပ်
แกงปลาเปรี้ยวหวาน ငါးဟင်းချိုချဉ်
แกงผัก ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဟင်း
แกงเผ็ด ငရုတ်ရည်ဟင်း
แกงเผ็ด ဟင်းစပ်-
แกงเผ็ดเนื้อหมู ဝက်သားဆစပ်ချက်
แกงมันฝรั่ง အာလူးဟင်း
แกงรสอร่อย ချိုမြိန်တဲ့ဟင်း
แกงส้ม အချဉ်ဟင်း,ချဉ်ရည်ဟင်း
แกงหน่อไม้แห้ง မျှစ်ခြောက်ဟင်း
แกงหมูเปรี้ยวหวาน ဝက်သားဟင်းချိုချဉ်
แกงไหม้ ဟင်းတူး-
แกงฮังเล ဆီပြန်ဟင်း
แกงโฮ๊ะ ဟင်းလေး
แก็ง ဂိုဏ်း
แก๊งคนร้าย လူဆိုးဂိုဏ်း
แก๊งมอร์ฟีน မော်ဖီးယားလူဆိုးဂိုဏ်း
แก๊ซน้ำตา မျက်ရည်ယိုဓာတ်ငွေ့
แก่น ဝတ်ဆံ
แก่น အနှစ်
แก่นเนื้อไม้ သစ်သားအနှစ်
แก่นสาร အနှစ်သာရ
แก้ม ပါး
แก้มแดง ပါးနီ-
แก้มตอบ ပါးခွက်
แก้มบวมปูด ပါးဖူးရောင်-
แก้มบุ๋ม ပါးခွက်
แก้มบ่อง ပါးဖောင်း-
แก้มบ่อง ပါးမို
แก้มสีกุหลาบ နှင်းဆီရောင်ရှိသောပါး
แก้มอิ่ม ပါးမို
แก้มอิ่มเอิบ ပါးစုန့်ထွက်-
แก้มอิ่มเอิบ ပါးမို့ထွက်-
แกล้ง နောက်
แกล้ง(ทำให้ขุ่นใจ) နောက်ပြောင်
แกล้ง(รังแก) ညှဉ်
แกล้ง(ล้อ) ပြောင်
แกล้งพูด နောက်ပြောင်ပြော-
แกล้งไอ နောက်ပြောင်ချောင်းဆိုး-
แกลบ စပါးဖွဲ့,စပါးခွံ
แกลบ ဖွဲ့
แกลบหยาบ ဖွဲကြမ်း
แก้ว ဖန်
แก้ว(ต้นไม้) ယုဇန
แก้ว(ถ้วย) ခွက်
แก้วแตก ခွက်ကွဲ-
แก้วน้ำ ရေခွက်
แก้วร้าว ဖန်ခွက်အက်-
แก้วตา ဖန်မျက်လုံး
แกว่งไกว လွှဲ
แกว่งชิงช้า ဒန်းလွှဲ-
แกะ(ปอก) ခွာ
แกะ(เอาเม็ดออก) ထွတ်
แกะถั่วดิน မြေပဲကိုခွာ-
แกะเป็นชิ้น မြှာ
แกะพระพุทธรูป ဘုရားထု-
แกะมือไม่ออก လက်ကိုပြန်မလွတ်ဘူး
แกะเม็ดกาขวี่ ကွာစီကိုခွာ-
แกะเม็ดกาขวี่ ကွာစီကိုထွတ်-
แกะเม็ดถั่วลิสง မြေပဲကိုထွတ်-
แกะส้ม(เป็นกลีบๆ) လိမ္မော်သီးကိုမြှာ-
แกะสลัก ပန်းပုထု-
แกะสลัก ပန်းဇော်-
แกะสลักพระพุทธรูป ဘုရားရုပ်ထု-
แกะสลักรูปคน လူရုပ်ထု-
แกะสลักลวดลาย ပန်းပုထု-
แกะสลักหุ่นจำลอง ရုပ်တုထု-
แกะ(สัตว์) သိုး
โกโก้ ကိုကိုး
โก่ง ကုန်း

ကြံ့ ခိုင်း
ကြဉ်(သိန်းသန်း) ကုဋေ
ကြင်ကြ ကုန်လျှောင်ရုံ
ကြင်ကြ ဂိုဒေါင်
ကြက ရိတ်
ကြကဆာ ဆံပင်ရိတ်-
ကြကမောင် နွားတံခွန်မွေးရိတ်-
ကြဂ စိတ်ဆိုး
ကြဂ(ပဉ္စသုကြာသား) ဒေါသထွက်
ကြဂဖြစ်(ကြာသာပတေးဖြစ်) ဒေါပွ
ကြဂခြောင် စိတ်ခု
ကြဂပျောက်ပျောက်ပျက် ပြင်းစွာအမျက်ထွက်-
ကြဂများ ဒေါကြီး-
ကြဂပြင်းထန် ပိုဒေါသထွက်-
ကြဂဆဲဆို အမျက်ထွက်နေ-
ကြဟ လိမ်
ကြဟ(ဘာသာရပ်) ပလီ
ကြဟကဗျာ အညာကောင်း-
ကြာ နီး
ကြာကပ် ..နဲ့နီး-
ကြာကပ်အိမ် အိမ်နဲ့နီး-
ကြာစေးရောင် နီးစပ်
ကြာဆိုင် နီးကပ်
ကြာတရားဝင်ကြာ နေ့ဝင်ခါနီး-
ကြာပြီအိမ် အိမ်နားမှာ
ကြာပြီးသင်ကြားရေး ကျောင်းဖွင့်ရက်နီး-
ကြာဝင် ဘုန်းကြီးကျောင်းနား
ကြာအချိန် အချိန်နီး-
ကြာအချိန်ကုန် သွားဖို့နီး-
ကြာလဆုတ် လကုန်ခါနီး-
ကြာသိမ်းချိန် ကုန်ခါနီး-
ကြာသိမ်းချိန်ရောက် ကုန်ခါနီးပြီ
ကြက် ကြက်
ကြက်ငန်း ကြက်တွန်-
ကြက်ငန်းတွန်ချိန်ကြက်ပြန်ကြက်ပြန်ကြက်ပြန်- သန်းခေါင်ကြက်တွန်-
ကြက်ငှက် ကြက်ဆင်
ကြက်ဂီတ ကြက်ခွပ်-
ကြက်ဆူး တိုက်ကြက်
ကြက်ထီးမြီး ကြက်ဖ
ကြက်ထီးမြီးပြာ ကြက်မ
ကြက်ဒုတ် ကြက်ကြော်
ကြက်ဝက်ပြောင်းဟာသ ကြက်သားချိုချဉ်ကြော်
ကြက်ဥပုံ ကြက်ပေါက်-
ကြက်ဦး(ထန်းပင်) ကြာသရမူလီ
ကြက်ဦးခြောက် ကြက်ကင်

ကြက်ဥမြေ ယိုးဒယားကြက်
ကြက်ဝှေးခြေ ကြက်ဥဥ-
ကြင်း ဝေး
ကြင်းကြင်း ဝေးဝေး
ကြင်းကြင်းဆိုင်းဆိုင်း အလှမ်းဝေး-
ကြင်းခြင်းမရှိ ဝေးလှပါလား
ကြင်းခြင်းအိမ် အိမ်နဲ့ဝေး-
ကြင်းခြင်းမှ ကင်းဝေး
ကြင်းခြင်းမှကင်းသူ လူသူကင်းဝေး-
ကြင်းခြင်းများ အဝေးကြီး-
ကြင်းခြင်းများများ အတော်ဝေးဝေး-
ကြင်းကြိုး(ဖြတ်ကြိုး) စေ့စပ်
ကြင်းကြိုး(ဖြတ်ကြိုး) ညှိ
ကြင်းကြိုး(ဖြတ်ကြိုး) ဖြုန်းဖြေ
ကြင်းကြိုး ဖျောင်းဖျ
ကြင်းကြိုးကိုင် အချင်းချင်းညှိ-
ကြင်းကြိုးပြဿနာ ပြဿနာဖြုန်းဖြေ-
ကြင်းကြိုးဖြတ်ကြိုး စေ့စပ်ဖြုန်းဖြေပေး-
ကြာ,ကြာ့ လွဲ
ကြာပြေး ပုခက်လွဲ-

(ข)

ขจร အနှံ့ပြန့်-
ขจรที่วประเทศ နိုင်ငံအနှံ့ပြန့်-
ขจัด ပယ်ဖျောက်
ขจัด သုတ်သင်
ขจัดความโลภ လောဘကိုပယ်ဖျောက်-
ขจัดความสกปรก အညစ်အကြေးကိုသုတ်သင်-
ขจัดภัย ရန်ကိုနှိမ်နင်း-
ขณะดูหนังสือ စာကြည့်နေစဉ်
ขณะเดียวกัน ကာ
ขณะที่ ရင်း
ขณะที่ စဉ်
ขณะที่ တုန်း
ขณะที่ နေတုန်း
ขณะที่ လျက်
ขณะที่นอนอยู่ အိပ်ပျော်နေတုန်း
ขณะที่พูด ပြောရင်းဆိုရင်း
ขณะที่แบกถุง အိတ်ကိုသယ်လျက်
ขณะนั้น ထိုစဉ်
ขณะนี้,ตอนนี้ ယခုတော့,အခုတော့
ขณะยังเล็ก ငယ်စဉ်က
ขณะเยาว์วัย ငယ်ရွယ်စဉ်
ขด(ม้วน) ခွေ,အခွေ
ขดงอ ခွေ
ขดงอ ခွေကောက်
ขดเชือก ကြိုးခွေ,ကြိုးအခွေ
ขน(สัตว์เลี้ยง) သယ်
ขนข้าวเปลือก စပါးသယ်-
ขนถุง အိတ်ကိုသယ်-
ขนแบก သယ်ပိုး
ขนภาวางขาย သယ်ယူရောင်းချ-
ขนส่ง ပို့ဆောင်
ขนหนังสือ စာအုပ်သယ်-
ขนไหว သယ်နိုင်-
ขนเอา သယ်ယူ
ขนเอาเอง ကိုယ့်ဟာကိုသယ်ယူ-
ขน(เส้นขน) မွေး,အမွေး
ขน(ต่อมขน) ကြက်သီးမွေး
ขนกระจุย အမွေးဖွာ-
ขนแกะ သိုးမွေး,သိုးအမွေး
ขนไก่ ကြက်မွေး
ขนคิ้ว မွှေးခုံးမွေး
ขนคิ้วดก မွှေးခုံးမွေးထူ-
ขนค้าวบาง မြှောင်ခုံးမွေးပါး
ขนค้าวปลอม မွှေးခုံးတု
ขนจมูก နှာခေါင်းမွေး
ขนตา မျက်တောင်,မျက်တောင်မွေး
ขนตาปลอม မျက်တောင်တု
ขนตายาว မျက်တောင်ရှည်
ขนนก ငှက်မွေး
ขนปีก အမွေးအတောင်
ขนปีกที่งามขลับ လှပတဲ့အမွေးအတောင်
ขนเปีด ဘဲအတောင်
ขนแพะ ဆိတ်မွေး,ဆိတ်အမွေး
ขนรักแร้ ချိုင်းမွေး
ขนลุก ကြက်သီးမွေးထ-
ขนลุก ကြက်သီးထ-
ขนลุก မွေးညင်းထ-
ขนลุกชู่ ကြက်သီးမွေးညင်းထ-
ขนหน้าแข้ง ခြေသလုံးမွေး-
ขนอ่อน မွေးညင်း
ข้น ပျစ်
ขนบธรรมเนียม ထုံးစံ
ขนบประเพณี ထုံးစံဓလေ့
ขนบประเพณี ဓလေ့
ขนม မုန့်
ขนม(ของเปรี้ยวหวาน) အချိုအချဉ်
ขนมกล้วย ငှက်ပျောသီးမုန့်
ขนมกวนมัณฑะเล မန္တလေးထိုးမုန့်
ขนมกะละแม ကုလားမဲ,မုန့်ကုလားမည်း
ขนมแขก(คล้ายทองหยิบ,ฝอยทอง) ကုလားမုန့်
ขนมไข่ ကြက်ဥမုန့်
ขนมครก မုန့်အုပ်ကလေး
ขนมครก မုန့်လင်မယား
ขนมเค้ก ကိတ်မုန့်
ขนมงาตัด နှမ်းပျစ်
ขนมจีนน้ำยา မုန့်ဟင်းခါး
ขนมจีนหัว မုန့်ဖတ်
ขนมต้ม မုန့်လုံးရေပေါ်
ขนมตาล ထန်းသီးမုန့်
ขนมติดคอ မုန့်နှင်-
ขนมบัวลอย မုန့်ကြာဇေ့
ขนมบาเยีย ဗယာ
ขนมบาเยียทอด ဗယာကြော်
ขนมปัง ပေါင်မုန့်
ขนมปังทาแยม ပေါင်မုန့်ယိုသုတ်
ขนมปังปอนด์ ပေါင်မုန့်
ขนมปังปั้ง ပေါင်မုန့်မီးကင်

ขนมเปี๊ยะ(ขนมพระจันทร์) လမုန့်
ขนมแป้งนึ่ง မုန့်ပေါင်း
ขนมฝิ่นตัด ဘိန်းမုန့်
ขนมลอดช่อง မုန့်လက်ဆောင်း
ขนมวง မုန့်လက်ကောက်
ขนมวุ้น ကျောက်ကျောမုန့်
ขนมหม้อแกง ဆန္ဒင်းမကင်း,ခန္ဒင်းမကင်
ขนมหม้อแกง နန္ဒင်းမကင်း
ขนมหม้อแกงกล้วย ငှက်ပျောသီးဆန္ဒင်းမကင်းမုန့်
ขนมหม่ีพอง မရွေး
ขนมหวาน မွှန့်ချို-
ขนมไหว้พระจันทร์ လမုန့်
ขนมอีตุย မုန့်လုံးကြီးကြော်
ขนาด အရွယ်အစား
ขนาดพอดี အရွယ်တော်
ขนาดเล็ก ပေါက်စ
ขนาดเล็ก အငယ်
ขนาดสักเท่าไร အရွယ်ဘယ်လောက်လဲ
ขนาดใหญ่ အကြီး
ขนานนาม အမည်တွင်-
ขนุน ပိန္နဲ
ขนุนดก ပိန္နဲသီးလှိုင်-
ขนุนอ่อน ပိန္နဲသီးကင်း
ขบ ခဲ
ขบกัด ကိုက်ခဲ
ขบเขี้ยวเคี้ยวฟัน အကြိတ်-
ขบเคี้ยว ဝါးစား
ขบเฉือน လက်စွယ်ငုပ်-
ขบวนรถ ကားတန်း
ขบวนรถไฟ ရထားတွဲ
ขม ခါး
ขมกว่า ပိုခါး-
ขมเนียงนี้ ဒီမျှခါး-
ขมมาก ခါးလွန်းလှ-
ข่มขืน မုဒိမ်းကျင့်
ข่มขู่ ကြိမ်းမောင်း-
ข่มเหง နှိပ်စက်ညှဉ်ပန်း
ข่มเหงรังแก အနှိုင်ကျင့်
ขมวด ထုံး
ขมวดคิ้ว မျက်မှောင်ကြုတ်-,မျက်မှောင်ကုတ်-
ขมวดช้องผม သျှောင်ထုံး-
ขมวดผม ဆံထုံး-
ขมับ နဖူးစောင်း
ขมับ နှားထင်
ขมิ้น ဆန္ဒင်း,နန္ဒင်း

ขโมย(ลัก) ခိုး
ขโมยกิน ခိုးစား-
ขโมยของ ပစ္စည်းကိုလစ်-
ขโมยเงิน ငွေကိုခိုး-
ขโมยดู ခိုးကြည့်-
ขโมยเด็ก ကလေးကိုခိုး-
ขโมย(คน) သူခိုး
ขโมยกบดานอยู่ သူခိုးအောင်းနေ-
ขโมยหลบซ่อน သူခိုးပုန်း-
ขโมยหลบอยู่ သူခိုးရှောင်နေ-
ขยะ အမှိုက်
ขยะกระจัดกระจาย အမှိုက်ပွ-
ขยะรก အမှိုက်ရှုပ်-
ขยะแขยง ရွံ
ขยัน ကြိုးစား
ขยันขันแข็ง ကြိုးစားအားထုတ်-
ขยันเรียนเอา ကြိုးစားသင်ယူ-
ขยันสม่ำเสมอ အမြဲကြိုးစား-
ขยันหมั่นเพียร ကြိုးကုတ်
ขยับ(เขยิบ) တိုး
ขยับ(เลื่อน) ရွှေ့
ขยับ(ไหว) လှုပ်
ขยับขยาย တိုးချဲ့
ขยาย ချဲ့
ขยายดินแดน နယ်ချဲ့-
ขยายถนน လမ်းတိုးချဲ့-
ขยายพันธุ์ မျိုးပွား-
ขยำ ခြေ
ขยำข้าว ထမင်းခြေ-
ขยำด้วยมือ လက်နဲ့ခြေ-
ขยำมือ(อาการของเด็ก) ချိုမိုင်မိုင်
ขรุขระ ခယောင်းတောင်
ขลิบ တီ
ขลุกปาก ပလုတ်ကျင်း-
ขลุย ပလွေ
ขลุยไม้ไผ่ ဝါးပလွေ
ขวด ပုလင်း
ขวดแก้ว ဖန်ပုလင်း
ขวดนม နို့ဘူး
ขวดน้ำดื่ม သောက်ရေပုလင်း
ขวดเบียร์ ဘီယာပုလင်း
ขวดแบน ပုလင်းပြား
ขวดยา ဆေးပုလင်း
ขวดเหล้า အရက်ပုလင်း
ข่วน ကုတ်

ช่วนด้วยมือ လက်နဲ့ကုတ်-
ช่วนด้วยเล็บ လက်သည်းနဲ့ငြိ-
ช่วนตะกาย ကုတ်ဆွဲ
ช่วนหน้า မျက်နှာကိုကုတ်ဆွဲ-
ขวัญ ဝေ့
ขวัญ,วิญญาณ လိပ်ပြာ
ขวัญกระเจิง လိပ်ပြာစဉ်-
ขวัญกลับคืน လိပ်ပြာဝင်-
ขวัญบนหัว ခေါင်းဝေ့
ขวัญผวา လိပ်ပြာလန့်-
ขวัญวิญญาณ ဝိညာဉ်လိပ်ပြာ
ขวัญหาย လိပ်ပြာစဉ်သွား-
ขวา ယာ,ညာ
ขวามือ လက်ညာ,လက်ယာ
ขวาง ကန့်
ขวางกั้น ကန့်လန့်
ขวางกั้น ဆီးကာ
ขวางไว้ ဆီး
ขว้าง ပစ်
ขว้างก้อนหิน ခဲလုံးပစ်-
ขว้างด้วยหอก လှံနဲ့ပစ်-
ขว้างลูกบอล ဘောလုံးပစ်-
ขวาน ပုဆိန်
ขวานผ่าฟืน ထင်းပေါက်,ထင်းခွဲ
ขวานเหล็ก သံပုဆိန်
ขวิด ခွေ့,ဝှေ့
ขอ တောင်း
ขอ,ขอให้ได้ ပါရစေ
ขอกิน တောင်းရမ်း-
ขอกิน တောင်းစား-
ขอขอบคุณ ကျေးဇူးတင်ပါ-
ขอความกรุณา ကျေးဇူးပြု၍,ကျေးဇူးပြုပြီး
ขอความช่วยเหลือ အကူအညီတောင်း-
ขอค่าขนม မုန့်ဖိုးတောင်း-
ขอคำสัญญา ကတိတောင်း-
ขอเงิน ငွေတောင်း-
ขอเงิน(ให้เงินหน่อย) ငွေပေးပါ
ขอจง.. ..ပါစေ
ขอจงโชคดี ကံကောင်းပါစေ
ขอจงดื่ม သောက်ပါစေ
ขอจงอย่า မ..ပါစေနဲ့,မ..စေနဲ့
ขอชีวิต အသက်ချမ်းသာပေးပါ
ขอโชคลาภ ဆုတောင်း-
ขอต้อนรับด้วยความยินดี လှိုက်လှဲစွာကြိုဆိုပါ၏
ขอถาม မေးပါရစေ
ขอทราบ သိပါရစေ
ขอทาง လမ်းပေးပါ
ขอทาน ကယ်ပါ
ขอทาน တောင်းစား
ขอทาน တောင်းရမ်း
ขอโทษ ကန်တော့ပါ
ขอโทษ ဆောရီး
ขอโทษ တောင်းပန်
ขอโทษนะ ကန်တော့ပါရဲ့
ขอพร ဆုတောင်း-
ขอพักแรม တည်းခိုခွင့်ပြု-
ขอพูด ပြောပါရစေ
ขอยืมเงิน ငွေချေးယူ-
ขอยืมหนังสือ စာအုပ်ငှား-
ขอรับ(ครับ) တင်ပါတယ်ဘုရား
ขอวีซ่า ဗီဇာတောင်း-
ขอเวลา အချိန်ပေးပါ
ขอสตางค์ ပိုက်ဆံတောင်း-
ขอสลึงหนึ่ง အစိတ်ပေးပါ
ขอให้.. ..ပါစေ
ขอให้โชคดี ကံကောင်းပါစေ
ขอให้ได้.. ..ပါရစေ
ขอให้ได้ช่วย ကူညီပါရစေ
ขอให้ถูกหวยเถิด ထီပေါက်ပါစေသား
ขอให้พ้นภัย ဘေးကင်းပါစေ
ขอให้ฟ้าผ่า မိုးကြိုးပစ်ပါစေ
ขอให้ฟ้าผ่าเถิด မိုးကြိုးပစ်ပါစေသား
ขอให้มีสุขภาพแข็งแรง ကျန်းမာပါစေ
ขอให้เรียนเก่ง စာတော်ပါစေ
ขอให้ไว้ชีวิต အသက်ချမ်းသာပေးပါ
ขอให้สอบได้ စာမေးပွဲအောင်ပါစေ
ขอให้สุขภาพดี ကျန်းမာပါစေ
ขอให้สุขสบาย ချမ်းသာပါစေ
ขอให้สู่สุคติ ကောင်းရာသုဂတိလားပါစေ
ขอให้อายุยืนยาว အသက်ရှည်ပါစေ
ขออนุญาต ခွင့်ပြု-
ขออนุญาต ခွင့်ပန်-
ขออนุญาต ခွင့်တောင်း-
ขออนุญาตนะ ခွင့်ပြုပါနော်
ขออนุโมทนา အနုမောဒနာပြု-
ขออภัย တောင်းပန်
ขออภัยนะคะ တောင်းပန်ပါတယ်ရှင်
ขออย่า မ..ပါစေနဲ့,မ..စေနဲ့
ขออาหาร အစားတောင်း-
ขอสับ ချွန်း

ဖိုးသိပ်ခ้าง ဆင်ချွန်း
ဖိုးဟောက်ဓါတ်ပြ မီးခိုတ်မီးကပ်
ခ้อ,ခ้อต่อ အဆစ်
ခ้อเช่า ငှါးဆစ်
ခ้อต้นอ้อย ကြဆစ်,ကြပင်အဆစ်
ခ้อต่อ ဆစ်,အဆစ်
ခ้อต่อ အဆက်
ခ้อต่อน้ำ လက်အဆစ်
ခ้อเท้า ခြေချင်းဝတ်
ခ้อเท้า ခြေဆစ်
ခ้อน้ำเท้า ခြေဆစ်
ခ้อน้ำมือ လက်ဆစ်
ခ้อมือ လက်ကောက်ဝတ်
ခ้อมือ လက်ဆစ်
ခ้อมือ လက်ပတ်
ခ้อไม้ไผ่ ပါးဆစ်
ခ้อไม้ไผ่ ပါးပင်အဆစ်
ခ้อศอก တံတောင်ဆစ်
ခ้อหัวเข่า ငှါးဆစ်
ခ้อ ချက်,အချက်
ခ้อกำหนด စည်းကမ်း
ခ้อแก้ตัว ဆင်ခြေဆင်လက်
ခ้อแก้ตัว ဆင်ခြေ
ခ้อควรปฏิบัติ ဝတ်
ခ้อมูลหลักฐาน အချက်အလက်
ခ้อสังเกต မှတ်ချက်
ခ้อห้าม တားမြစ်ချက်
ของ.. ရဲ့
ของ.. ၏
ของคุณ ခင်ဗျားရဲ့...
ของใคร ဘယ်သူရဲ့...
ของเธอ မင်းရဲ့...
ของ(สิ่ง) စရာ
ของกระจุกกระจิก ကိုလီမိုလီ
ของกำนัล လက်ဆောင်
ของกิน စားစရာ
ของกิน စားဖွယ်
ของกิน အစားအစာ
ของกินดื่ม အစားအသောက်
ของกินทุกชนิด အမျိုးအစားတိုင်း
ของกินเล่น(ชิมๆ) အမြည်း
ของกินเล่น(เปรี้ยวๆหวานๆ) အချိုအချဉ်
ของเก่า အဟောင်း
ของขม အခါး
ของขวัญ(ของคิดมือ) လက်ဆောင်

ของขวัญผูกข้อมือ လက်ဖွဲ့ပစ္စည်း
ของขวัญวันแต่งงาน မင်္ဂလာလက်ဆောင်
ของของใคร ဘယ်သူဟာလဲ
ของของตน ကိုယ့်ဟာ
ของของผมเอง ကျွန်ုပ်ဟာပါ
ของแข็ง မာကျောတဲ့အရာ
ของเค็ม အငန်
ของจำลอง အတု
ของชอบ အကြိုက်
ของชั้นดี စပါယ်ရှယ်ပစ္စည်း
ของชำรุด အစုတ်ပလုတ်
ของใช้ ပရိဘောဂ
ของใช้ส่วนตัว ကိုယ်ပိုင်သုံးဖို့ပစ္စည်း
ของดอง ချဉ်ဖတ်,ချဉ်အဖတ်
ของดอง သနပ်
ของดี အကောင်း
ของตนเอง မိမိ၏
ของติดมือ လက်စွဲပစ္စည်း
ของถวายทาน လူ့ဖွယ်ပစ္စည်း
ของทอด အကြော်
ของทอดทุกชนิด အကြော်စုံ
ของทั้งหมด ပစ္စည်းအားလုံး
ของท่าน သင့်ရဲ့
ของทำบุญ လူ့ဖွယ်ပစ္စည်း
ของที่ขายไม่ค่อยออก အရောင်းထိုင်းပစ္စည်း
ของที่น่ารับประทาน စားသောက်ဖွယ်ရာ
ของที่ระลึก အမှတ်တရလက်ဆောင်
ของที่ไม่สะอาด မသန့်ရှင်းတဲ့ပစ္စည်း
ของที่ไร้ค่า အလကားပစ္စည်း
ของเทียม အတု
ของแท้ အစစ်
ของเบา အပေါ့
ของแบน အချပ်
ของปลอม အတု
ของเปรี้ยว အချဉ်
ของเปล่า ဗလာ
ของผิดกฎหมาย မသန့်ရှင်းတဲ့ပစ္စည်း
ของเผ็ด အစပ်
ของฝาก လက်ဆောင်
ของมัน အဆီ
ของมากมาย ပစ္စည်းပေါ-
ของมีคม ရှစရာ
ของมีประกัน အာမခံပစ္စည်း
ของมือสอง တစ်ပတ်ရစ်
ของย้วน้ำลาย သရေစာ,သားရေစာ,သွားရည်စာ

ของยำ လက်သုပ်
ของยำเปรี้ยว ချဉ်သုပ်
ของเล็ก အသေး
ของเล่น ကစားစရာ
ของเล่นพม่า မြန်မာရိုးရာကစားစရာ
ของว่าง သရေစာ
ของสืบเนเหระ ကိုလီမိုလီ
ของสืมภาระ ပစ္စည်းတွဲ
ของสืมภาระเดินทาง ခရီးဆောင်ပစ္စည်း
ของสำรอง စပါယ်ယာ
ของหนัก အလေးပစ္စည်း
ของห่วยๆ ပစ္စည်းညံ့
ของหวาน အချို
ของเหลว ရည်,အရည်
ของเหลือ ပစ္စည်းအကျန်
ของเหลือ အကျန်
ของเหลือ အကြွင်းအကျန်
ของแห้ง အခြောက်
ของแหลม စူးစရာ
ขอฉาย ကောက်ဆွ
ขอด ထုတ်
ขอด(ชมวด) ထုံး
ขอดเกล็ด အကြေးထုတ်-
ขอดเกล็ด(ปลา) အကြေးထိုး-
ขอดเกล็ดปลา ငါးအကြေးထိုး-
ขอดเกล็ดปลา ငါးအကြေးခြစ်-
ขอนไม้ သစ်တုံး
ขอนไม้กลิ้ง သစ်တုံးလိမ့်-
ขอบ စွန်း,အစွန်း
ขอบ အကွပ်
ขอบ(กรอบ) ပေါင်,ဘောင်,အပေါင်
ขอบกระบุง တောင်းရဲ့အကွပ်
ขอบเขต ကမ်း
ขอบแดน အစွန်း
ขอบตลิ่ง ကမ်းနဖူး
ขอบตา မျက်ခမ်း
ขอบเตียง ခုတင်အဖျား
ขอบเตียง ခုတင်စွန်း
ขอบโต๊ะ စားပွဲဖျား
ขอบโต๊ะ စားပွဲစွန်း,စားပွဲအစပ်
ขอบสระ ကန်ပေါင်,ကန်ဘောင်
ขอบสระ ကန်အစပ်
ขอบคุณ ကျေးဇူးပဲ
ขอบคุณ ကျေးဇူးတင်ပါ-
ขอบคุณด้วยนะ ကျေးဇူးလဲတင်ပါ-
ขอบคุณเหลือเกิน ကျေးဇူးကမ္ဘာပဲနော်
ขอบคุณอย่างยิ่ง အထူးကျေးဇူးတင်ပါ-
ขอบใจเน่อ ကျေးဇူးတင်တယ်ကွာ
ขัง လှောင်
ขังตัวอยู่ในห้อง အခန်းအောင်း-
ขังไว้ในกรง လှောင်ချိုင့်ထဲမှာပိတ်လှောင်-
ขังไว้ในบ้าน အိမ်ထဲမှာလှောင်ထား-
ขังหมา ခွေးကိုလှောင်ထား-
ขัด(ถู) တိုက်
ขัด(ไม่ออก) ချုပ်
ขัด(ยอก) မှက်
ขัด(เสียด) အောင့်
ขัดข้าว ဆန်ဖွပ်-
ขัดเงา အရောင်တင်-
ขัดชาวข้าว ဆန်ကိုပွတ်ဆေး-
ขัดถู တိုက်ချွတ်
ขัดถู ပွတ်
ขัดถูขี้ไคล ချေးပွတ်-
ขัดถูหม้อ ထမင်းအိုးပွတ်ဆေး-
ขัดรองเท้า ဖိနပ်တိုက်-
ขัดหม้อข้ามรามไห အိုးခွက်တွေကိုတိုက်ချွတ်-
ขัดขวาง ဆီးကာ
ขัดเคือง စိတ်ခု
ขัดเคือง မှက်
ขัดเคืองอยู่ အမှက်ထွက်နေ-
ขัดสน ချို့
ขัดสน ရှာ,ရှာပါး
ขัดสมาธิ တင်ပလ္လင်ခွေ
ขัน(ร้อง) တွန်
ขัน(ภาชนะ) ဖလား
ขันเงิน ငွေဖလား
ขันทองคำ ရွှေဖလား
ขั้น အထစ်
ขั้น(ตำแหน่ง) ရာထူး
ขั้นตอน အစဉ်
ขั้นบันได လှေကားထစ်,လှေကားအထစ်,အထစ်
ขั้นลดลง ရာထူးကျ-
ขันติ ခန္တီ
ขันธ์ ခန္ဓာ
ขันธ์ห้า ခန္ဓာငါးပါး
ขับกลอนล้อ သံချပ်ထိုး-,သံချပ်ဆို-
ขับเกวียน လှည်းကိုမောင်း-
ขับขี่ မောင်း
ขับขี่รถ ကားမောင်းနှင်-
ขับความ ဒုန်းစိုင်း

ဗဟုပဒေသ ခုတ်မောင်း
ဗဟုပဒေသ ဖြည်းဖြည်းမောင်း-
ဗဟုပဒေသ လက်ဝဲကပ်မောင်း-
ဗဟုပဒေသ နှင်တန့်မောင်း-
ဗဟုပဒေသ စွန့်
ဗဟုပဒေသ မောင်းတတ်-
ဗဟုပဒေသ ကားမောင်း-
ဗဟုပဒေသ နှင်
ဗဟုပဒေသ မောင်း
ဗဟုပဒေသ ခွေးကိုမောင်းထုတ်-
ဗဟု ညာ,အညာ
ဗဟုဗာဟုဖဒ ပြောင်းဖူးအညာ
ဗဟုဝကဣ် ပွင့်ညာ
ဗဟုဗဟ အရွက်အညာ
ဗဟုဝလဣ် သစ်သီးညာ,သစ်သီးအညာ
ဗဟုဝလဣ် အညာတ်
ဗဟုလက ဝန်ရိုးစွန်း
ဗဟုလကတဲ် တောင်ဝန်ရိုးစွန်း
ဗဟုလကဟေါ အပြာက်ဝန်ရိုးစွန်း
ဗာ ခြေ,ခြေထောက်
ဗာကဿဣက မေး
ဗာကဿဣကလ။ာ အောက်မေးရိုး
ဗာဣက် ကြက်ခြေ
ဗာကေခ်ဒ ခြေမှုတ်-
ဗာဂဝ ခြေထောက်ကွေး-
ဗာဗာတ သပိတ်ခြေ
ဗာပိုံလဒ ချိုင့်ဂိုင်း
ဗာမုမဝဂ ခြေထောက်ပေါက်-
ဗာဣံ ဖဲသမဝးအချုင်းချုင်း
ဗာမ်ာ မြင်းခြေ
ဗာခီဗ ခြေထောက်သိမ်-
ဗာဝ်ဝဒ ပေါင်,အပေါင်
ဗဒ် ပတဲကော
ဗဒ်တာဟဂ ပတဲကောလေး
ဗဒ်ဣကဲ့ ပတဲကောကြီး
ဗဒ်(ဆိန,ဂု) ငါ
ဗဒ်(ဒါဒ) ကျွန်
ဗဒ်ဒါဒ(ပရိဝါရ) အစေအပါး
ဗဒ်ဗာဝ်ာ ကျွန်တော်မျိုး
ဗဒ်ဗရး(ခွကသိဿ်ဗရး) ကပ္ပိယ
ဗဒ်ဗရးဗုဒ္ဓဘဝ်ာ ဘုရားကျွန်တော်
ဗဒ်ရာဇကာရ ဝန်ထမ်း
ဗဒ်ရာဇကာရ အစိုးရအရာရှိ
ဗဒ်ရာဇကာရ အစိုးရအမှုထမ်း
ဗာကဆေလဒ သလိပ်ဟန့်-

ဗဒ်ဟ(ဧ်ာန) ဘက်,ဖက်
ဗဒ်ဟ(ဒိမ) ဘေး
ဗဒ်ဟဗာ ညာဘက်
ဗဒ်ဟဗိန် လဆန်း
ဗဒ်ဟဂလဝ ချောင်းဘေး
ဗဒ်ဟဂလဝ ချောင်းနံ့ဘေး
ဗဒ်ဟဗာယ် ဘယ်ဘက်
ဗဒ်ဟတဲ် အောက်
ဗဒ်ဟတာဂ လမ်းဘေး
ဗဒ်ဟတ်ာဒ အနောက်
ဗဒ်ဟနဂက အပ
ဗဒ်ဟနဂက အပြင်,အပြင်ဘက်
ဗဒ်ဟန်ိ ဒီဘက်
ဗဒ်ဟဝ်ိန ဟိုဘက်
ဗဒ်ဟဝိန ထဲ,အထဲ
ဗဒ်ဟဝိန အတွင်း
ဗဒ်ဟဝိနဆုဒ အတွင်းဆုံး
ဗဒ်ဟပန အထက်,အထက်မှာ
ဗဒ်ဟပန အပေါ်,အပေါ်မှာ
ဗဒ်ဟမသ လဆုတ်
ဗဒ်ဟမသ လပြည့်ကျော်
ဗဒ်ဟလ။ာ အောက်
ဗဒ်ဟဆာ တိုင်ဘေး
ဗဒ်ဟမဒ်ာ ရှေ့,ရှေ့က,အရှေ့
ဗဒ်ဟမဒ်ာဟော သူ့ရှေ့
ဗဒ်ဟဟိင် နောက်,အနောက်
ဗဒ်ဟဟိင်ဒဂ ကားရဲ့အနောက်
ဗာဒ ပြတ်
ဗာဒတုန ရှုံး
ဗာဒဆတိ သတိမရှိဘူး
ဗာဒဆတိ သတိမေ့-
ဗာဒမဒိုင်ဂဝ်ာ တယောက်လို-
ဗာဒဟာဣ ထိမ်
ဗာဒအဲ့(ဣင်ဝေ်ငကား) လိုသေး-
ဗာဒအဲ့ဒီကဝ် တစ်ယောက်ယုတ်လျော့-
ဗာဒဒီကမိုင်ဂဝ်ာ တယောက်လိုသေး-
ဗာန(ကလ။ာ) ဆို
ဗာနကဗ်ဗ ပြန်ထူး-
ဗာနဝ်ဗ ထူး
ဗာနဝ်ဗ ပြန်ထူး-
ဗာနမိုင်ဂဆိ(ဗာဒဆာမကရု) စာဆို-
ဗဒ်ာမ သန်း
ဗဒ်ာမ,ဝ်ာဣ(ဝ်ာ) ကူး
ဗဒ်ာမဒေ ပင်လယ်ဖြတ်-
ဗဒ်ာမဒေ ပင်လယ်ကူး-

ဗ်ာမကျမ်ာလာယ မျဉ်းကျားမှလမ်းဖြတ်ကူး-
ဗ်ာမဖ်ာန ကျော်
ဗ်ာမဖ်ာန ဖြတ်သန်း
ဗ်ာမဖ်ာန ဖြတ်ကျော်
ဗ်ာမဖ်ာနကလောင ချောင်းကိုဖြတ်ကူး-
ဗ်ာမဖ်ာနလာစာရ စမ်းချောင်းဖြတ်ကူး-
ဗ်ာမဖာက ဖြတ်ကူး-
ဗ်ာမသးဖာန တံတားကျော်-
ဗ်ာမသွဲဂူဒွ်ာန နွေအကူး
ဗ်ာမဟ်ာ(ကံကြိန်းမန်ာ) ခြေအလှမ်းကျယ်-
ဗ်ာာ ဖြူ
ဗ်ာာသွဲင်္ဂလေ့ ဖြူလိုက်တာ
ဗ်ာာဘီတ ဖြူဖပ်ဖြူရော်
ဗ်ာာဟြလန ဖြူဆွတ်
ဗ်ာာ,ဗ်ာာသာရ သတင်း
ဗ်ာာကရာာ သတင်းအနှံ့
ဗ်ာာတ်ာငျပြေးတ် နိုင်ငြာသတင်း
ဗ်ာာပကပိတ လွှိုင်္ဂက်သတင်း
ဗ်ာာဝိသေ့ သတင်းထူး
ဗ်ာာဖဝ်ကြေးစာယ သတင်းပျံ့နှံ့-
ဗ်ာာဝါတီဟြုဂလိန် မကောင်းသတင်းသင်း-
ဗ်ာာသိဝ် ပြောသံကြား
ဗ်ာာသင်္ကရာ စစ်ပွဲသတင်း
ဗ်ာာ ကောက်,ခေါက်
ဗ်ာာကြေဒျာဂိနဗ်,ဗ်ာာဒျာဂူ ထမနဲ့,ထမင်းနဲ့
ဗ်ာာကဗ်ာဖကန ထမင်းဟင်း
ဗ်ာာဂေဒြဗ ငါးမုန့်
ဗ်ာာဂေဒြဗဂလ်ာဒ ငှက်ပျောသီးမုန့်
ဗ်ာာဂေဒြဗဗ်ာာ မုန့်လေပွေ
ဗ်ာာဟ်ာ ဆန်လျော်
ဗ်ာာဟ်ာပ်ာန ဆန်လျော်မှုန့်
ဗ်ာာဝဂကဝာမ စပါးပေါ်-
ဗ်ာာဖဆ ထမင်းပြ-
ဗ်ာာဖဆ(ဝ်ာန) ထမင်းပျော့-
ဗ်ာာဖဆလေ ထမင်းပျော့အိ-
ဗ်ာာဖဗ် သင်္ကြန်ထမင်း
ဗ်ာာဗွဲဒ အုန်းနို့ခေါက်ဆွဲ
ဗ်ာာဗွဲဒဗ်ဒ ကြက်ဥမရွေး
ဗ်ာာဒိဗ(ဗ်ာာဖိုင်) ထမင်းမာ
ဗ်ာာတ်မ ဆန်ပြုတ်
ဗ်ာာတ်မဒေိတလ်ာန ဆန်ပြုတ်ဝေနေ-
ဗ်ာာတ်မဟ်ဝ ကောက်ညှင်းထုပ်
ဗ်ာာတဂ ဆန်ပေါက်ပေါက်
ဗ်ာာတဂတဂဂ်ာ်ဗ် ဆန်ပန်း
ဗ်ာာတဂတဂဂ်ာ်ဗ် ပေါက်ပေါက်ပန်း

ဗ်ာာတ်ာင် ထမင်းချိုး
ဗ်ာာတိတဂ ထမင်းနှင်-
ဗ်ာာဒ်ဝန ဆန်ကွဲ
ဗ်ာာနုံမ ထမင်းနူး
ဗ်ာာနဲ့ ထမင်းနုပ်-
ဗ်ာာဘာ်လေ့ မုယောစပါး
ဗ်ာာဘူတ ထမင်းသိုး-
ဗ်ာာပလာဟာရ သားငါးအသီးအနှံ
ဗ်ာာပေ်ာ(ဗ်ာာဗာာ) ထမင်းဖြူ
ဗ်ာာပေ်ာ(ဗ်ာာဘရမတာ) ထမင်းရိုးရိုး
ဗ်ာာပေလောက စပါး
ဗ်ာာပေလောက်ဟ်ာ စပါးလျော်
ဗ်ာာပေလောကေ်ာ ကောက်စပါး
ဗ်ာာပေလောကဟေ်ဗျာ ကောက်ညှင်းစပါး
ဗ်ာာဖ်ဒ ထမင်းကြော်
ဗ်ာာဗောတ ပြောင်း,ပြောင်းဖူး
ဗ်ာာဗောတဟ်ာ ပေါက်ပေါက်
ဗ်ာာဗောတဟ်ာ ပြောင်းဖူးပေါက်ပေါက်
ဗ်ာာဗောတဖာ ပြောင်းဖူးအဖုတ်
ဗ်ာာဖ်ာန ဆပ်,ဆပ်စပါး
ဗ်ာာဖ်ာန နှံစားပြောင်း
ဗ်ာာဖ်ာန ပြောင်း,ပြောင်းစပါး
ဗ်ာာမ်ာန(ကးဂိ) အုန်းထမင်း
ဗ်ာာမ်ာနဂဲ် ကြက်သားဆီထမင်း
ဗ်ာာမျာ မုန့်ဆန်း
ဗ်ာာယေ်ာန(ဗ်ာာမဲနုံ့ဆ) ထမင်းကြမ်း
ဗ်ာာယေ်ာန ထမင်းအေး
ဗ်ာာရ်ာန ထမင်းပူ
ဗ်ာာရးဒု ထမင်းနပ်-
ဗ်ာာလီပ အဆန်မပါတဲ့စပါး
ဗ်ာာလေး ထမင်းအိ-
ဗ်ာာသာဝ ထမင်း
ဗ်ာာသာရ ကောက်ဆန်
ဗ်ာာသာရ ဆန်,ဆန်စပါး
ဗ်ာာသာရဗ်ာန်ဒ်ဝေ့ ဆန်ကြမ်း
ဗ်ာာသာရဗ်ာန်တီ ဆန်နု
ဗ်ာာသာရဟိုင်္ဂဒုံ ဆန်တစ်အိတ်
ဗ်ာာသာရဟေ်ဗျာ ကောက်ညှင်းဆန်
ဗ်ာာသာလီ ဂျုံ,ဂျုံဆန်
ဗ်ာာသာလီ သလေးစပါး
ဗ်ာာသုက ထမင်းကျက်-
ဗ်ာာဟက ထမင်းဖိတ်-
ဗ်ာာဟက ထမင်းကျ-
ဗ်ာာဟိုင်္ဂမျိ ထမင်းတစ်နပ်
ဗ်ာာဟိုင်္ဂသာရပ ထမင်းတစ်ပွဲ

ဗ်ာဝမက ဒ်ပေါက်,ဒန်ပေါက်
ဗ်ာဝမာက လော့ဝ်စာ
ဗ်ာဝဟလာမ ကောက်ညှင်းကျည်တောက်
ဗ်ာဝဟံ့ ထမင်းထုပ်
ဗ်ာဝဟုင်ဒ်ဝ် ပဲထမင်း
ဗ်ာဝဟုင်နမ နို့ဆွမ်း
ဗ်ာဝဟုင်နေ့ ထောပတ်ထမင်း
ဗ်ာဝဟေါ်ယာ ကောက်ညှင်း
ဗ်ာဝဟေါ်ယာဗာဂ ကောက်ညှင်းဖြူ
ဗ်ာဝဟေါ်ယာတ်ာ ကောက်ညှင်းမည်း
ဗ်ာဝဟေါ်ယာတ်ာ ကောက်ညှင်းငရုပ်
ဗ်ာဝဟေါ်ယာဒိုင်္ဂ ကောက်ညှင်းပေါင်း
ဗ်ာဝဟေါ်ယာမူလ ကောက်ညှင်းအုန်းနို့ဆန်း
ဗ်ာဝဟေါ်ယာမုခ်ာကဂိ နန်းကထိ
ဗ်ာဝဟဲလ ထမင်းအကျန်
ဗ်ာဝဟဲလဒူ့ ထမင်းကျန်-
ဗ်ာဝဟမ့် ကောက်သစ်
ဗ်ာဝဟမ့်ပလာမ်ိန ကြင်စဉ်းမောင်နှံ
ဗ်ာဝဟမ်ဲ ထမင်းတူး-
ဗာယ ရောင်း
ဗာယဂဲ့ အရောင်းကောင်း-
ဗာယဒေ့ ဈေးရောင်း-
ဗာယဒာတုန ရောင်းတာရှုံး-
ဗာယဒာတုန အရှုံးခံရောင်း-
ဗာယငိုနဗြဲ အကြွေးရောင်း-
ဗာယဒိပဗာယတီ လှိုင်လှိုင်ရောင်း-
ဗာယတီ ရောင်းလိုကောင်း-
ဗာယဒေ်ဒီမဒုဗြဲ အသင့်အတင့်ရောင်းရ-
ဗာယဒဒဝ်ဒလာဒ လေလံပစ်-
ဗာယပလီက ပြန်ရောင်း-
ဗာယပြဲလိုန် ရောင်းပစ်-
ဗာယဗြဲ ဘိန်းရောင်း-
ဗာယဗြဲ(ပလ့ဲယဗြဲ) ဘိန်းသွ-
ဗာယသိနဒ်ာ ကုန်ရောင်း-
ဗာယသေ့ဒ မဲရောင်း-
ဗာယဟ်ာ မျက်နှာပွက်-
ဗာယဟမဒ ရောင်းကုန်-
ဗာယဟောကဲ့ဒေ အမြတ်ရောင်း-
ဗိဒ အုင်း
ဗိဒဃ အုင်းမှုန့်
ဗိဒသဒ အုင်းစိမ်း
ဗိဒဟ်ာဒ အုင်းခြောက်
ဗိဒအံ့ဝ် အုင်းစိမ်း
ဗိမ ဒုံမင်း
ဗီ စီး

ဗီဂေဒိုန လှည်းစီး-
ဗီဂဲ့ကဲ့ ကုန်းပိုး-
ဗီဂဲ့ကဲ့ ကျောပေါ်မှာစီး-
ဗီဂဝဗ် ဒုန်းစီး
ဗီဇ်ကဒယာန စက်ဘီးစီး-
ဗီဇိဒဲ့ဗ်ာ ဒန်းစီး-
ဗီမ်ာ မြင်းစီး-
ဗုံ(ဗုံးဇက) ချေးပေါက်-
ဗုံ,ဗုံ်ကေ့ဒ ချေး
ဗုံကဗ(ဝေ့ယကဗ) လွှစာမှုန့်,လွှစာ
ဗုံ်ကရာဒ ထွန်စာ
ဗုံ်ဂျာန ဆင်ချေး
ဗုံ်တာ မျက်ချေး
ဗုံ်ထ်ာ ပြာ
ဗုံ်ထ်ာဗုဟ်ိ ဆေးလိပ်ပြာ
ဗုံ်ဒဲ့ ထယ်စာ
ဗုံ်ဝေ့ ဖုန်
ဗုံ်ဝိုင် ဟုားဖယောင်းချေး
ဗုံ်ဝိုင် ဖယောင်း
ဗုံ်ဝုံန မြေမှုန့်
ဗုံ်ဟိန သွားချေး
ဗုံ်မုက နှုပ်ချေး
ဗုံ်မုက နှာခေါင်းဖေး
ဗုံ်မုကဟြဲ နှုပ်ချေးထွက်-
ဗုံ်ယမလင်ဝန(ဒ်ဝ) မှဲ့
ဗုံ်ရဲ့ ချေးယို-
ဗုံ်လောဗ် လက်သည်းချေး
ဗုံ်လေန နုန်းတင်မြေနှံ
ဗုံ်လော့ဝ် လွှစာ,လွှစာမှုန့်
ဗုံ်သနိမ သဲချေး
ဗုံ်သးဒေ ချွဲချေး
ဗုံ်ဟမာ ခွေးချေး
ဗုံ်ဟမာက(ဇာနဟမာက) ကွမ်းတံတွေး
ဗုံ်ဟု နှာဖာချေး
ဗုံ်ဟြဲ(ဗုံ်ရဲ့) ချေးယို-
ဗုံ်ဂလာက ပွေး
ဗုံ်ဂေါကဂ အာလူးပဲ
ဗုံ်ဗလာဒ သတ္တိကြောင်
ဗုံ်ဂေဒ်ဇ ပျုင်း
ဗုံ်ဂေဒ်ဇမာက တော်တော်ပျုင်း-
ဗုံ်ဂေဒ်ဇမာက အပျုင်းကြီး-
ဗုံ်ဂေဒ်ဇဟေလဲဂေါန အပျုင်းထူ-
ဗုံ်ဃုနဃေဒ စိတ်မြန်
ဗုံ်ဟေဂေါ စိတ်တို
ဗုံ်ဟုံ အားလူမှား-

ဗီဒီယို နူ-
ဗီဒီယိုမ မေ့တတ်-
ဗီဒီယော စေးနွဲ့,ကပ်စေးနွဲ့
ဗီဒီယော တွန့်တို
ဗီဒီယောငြေ ပိုက်ဆံကပ်စေးနွဲ့-
ဗီဒီယော ရုပ်ဆိုး
ဗီဒီယော အကျည်းတန်
ဗီဒီယော ပြည်ပန်းညို
ဗီဒီအာရ် ရှက်တတ်-
ဗီဒီ(ဗီဒီယို,တံဆိပ်) ရစ်,အရစ်
ဗီဒီ(ဗူဒီ) ခြစ်
ဗီဒီယော ရေးသား
ဗီဒီယော သား
ဗီဒီယိုဖိုဒီယို မီးခြစ်ကိုခြစ်-
ဗီဒီဝေါလီဘော လက်သည်းကွင်း-
ဗီဒီယော မျိုးသား-
ဗီဒီ ကြက်
ဗီဒီမုံ့ ခြင်ထောင်တပ်ဆင်-
ဗီဒီယာဂီတာ ဂီတာကြိုးတပ်-
ဗီယက်နမ်(ဇာတိမ်းနှုံ့) ဂုံ
ဗီယို တက်
ဗီယော တောင်တက်-
ဗီယော်ကွန်းဆာ နှန်းတက်-
ဗီယော်ကွန် အိပ်တန်းတက်-
ဗီယော်ကွန်းပင် လေယာဉ်ပျံပေါ်တက်-
ဗီယော်ဂျာ အရောင်တက်-
ဗီယော်ဆာ စမွတ်,တရုတ်နှာ်
ဗီယော်ဆိုင် အထင်အရှား
ဗီယော်ဆိုင်ဆုံး အထင်အရှားဆုံး-
ဗီယော်ဟာဂန် အလုပ်တက်-
ဗီယော်ဟိုဂန် ရုံးတက်-
ဗီယော်ဟိုင် ခုံးတက်-
ဗီယော်ဟိုင်ဘော တောင်ပေါ်တက်-
ဗီယော်ဟိုင်ဘုတ် ကုန်းပေါ်တက်-
ဗီယော်ဟိုင်ဘိုင်ဆိုင် စက်လှေကားစီး-
ဗီယော်ဟိုင်းဘန် အိမ်တက်-
ဗီယော်ဟိုင်းဘုန် အစည်းအဝေးတက်-
ဗီယော်ဟိုင်းဘိုင် အတာတက်-
ဗီယော်ဟိုင်းဘိုင်ဆိုင် အပိမ့်ထ-
ဗီယော်ဟိုင်းမာ မြင်းတက်-
ဗီယော်ဟိုင်းရာ မှီတက်-
ဗီယော်ဟိုင်းရာဂါ စွေးတက်-
ဗီယော်ဟိုင်းရောင်ဒီယန် ကျောင်းတက်
ဗီယော်ဟိုင်းဝေးဒီ စင်မြင့်ပေါ်သို့တက်-
ဗီယော်ဟိုင်းဆမ်ဒီ သံချေးတက်-

ဗီယော်ဟိုင်းဆွမ်ဘက် ကုန်းသို့တက်-
ဗီယော်ဟိုင်းဆွမ်ဖန် ကမ်းသို့တက်-
ဗီယော်ဟိုင်းဟန်(ဟရိန်) ကမ်းတက်-
ဗီယော်ဟိုင်းဟိုင်ဒီ ဆန်း
ဗုဒ ပေါက်
ဗုဒ(ဂုံ့) တူး
ဗုဒဗုမဂဝ်ဗ် သိုက်တူး-
ဗုဒဂုံ တူးဖော်
ဗုဒဂုံမြောင်းဟ၊ မြို့ဟောင်းတူးဖော်-
ဗုဒဂုံ့ တူးဆွ
ဗုဒဂုံ့ ထိုးဆွ
ဗုဒဂုံ့ဒဲ့ဝဲ့မိုဝ် လက်နဲ့တူးဆွ-
ဗုဒဒဲ့ဝဲ့ခေဝဝ် ပေါက်တူးနဲ့တူ-
ဗုဒဒိန် မြေတူး-
ဗုဒဒိန် မြေပေါက်-
ဗုဒပဝ် တွင်းတူး-
ဗုဒပဝ်ဟ၊ ရေတွင်းတူး-
ဗုဒပဝ်ယကဂိန်ဒိန် ကန်ဆည်ဖို့-
ဗုဒလိုကဲ့ နက်နက်တူး-
ဗုဒဟုမ်ဒိန် မြေကျင်းတူး-
ဗုန(လျှောင်ဆိတ်) မွေးမြူ
ဗုန်,ဗုန်းမ်ဝ် နောက်
ဗုန်းဂိုဒ် စိတ်ခု
ဗုန်းဂျဲ စိတ်ပြို့
ဗုန်းဂျဲ စိတ်နောက်
ဗုန်းဂျဲ နှလုံးနောက်
ဗုမဂဝ်ဗ် သိုက်
ဗုမနဂ ငရဲဘုံ
ဗူ ကြိမ်း,ကြိမ်းမောင်း
ဗူကာဂဟောက် ခြိမ်းခြောက်
ဗူဒ ခြစ်
ဗူဒဝဲ့ဝဝ် လက်နဲ့ခြစ်-
ဗေက ခေါက်
ဗေကဟိဝ ခေါင်းခေါက်-
ဗေကဟိဝဗော် ဒူးခေါင်းခေါက်-
ဗေ့ခ် ခြင်း
ဗေ့ခ်ဆိုက် ကြက်ခြင်း
ဗေ့ခ်ဆိုပေ့ဒ် ဘဲခြင်း
ဗေ့ဒ် ကျိန်း
ဗေ့ဒ်ဗိန် သွားကျိန်း-
ဗေဒ(ဗြဟ္မ) ဗြ
ဗေဒ(ဒိန်ဒေ) နယ်မြေ
ဗေဒ,ဗ်ာန် ကွက်,အကွက်
ဗေဒဒေ အပိုင်းအခြား
ဗေဒဗာရ်(ဗိုဗာရ်) တပ်မြေ

เขตในครอบครอง ပိုင်နက်
เขตย่าน ရပ်ကွက်နယ်မြေ
เขตร้อน အပူပိုင်းဇုံ
เขตเลือกตั้ง မဲနယ်မြေ
เขตหนาว အအေးပိုင်းဇုံ
เขน(โล่) လွှား
เข็น တွန်း
เข็นรถจักรยาน စက်ဘီးတွန်း-
เข็ม အပ်
เข็มกลัด တွယ်အပ်
เข็มกลัด(อกเสื้อ) ရင်ထိုး
เข็มกลัดซ่อนปลาย အပ်ချိတ်,တွယ်ချိတ်
เข็มขัด ခါးပတ်
เข็มฉีดยา ဆေးထိုးအပ်
เข็มนาฬิกา မိနစ်လက်တံ
เข็มนาฬิกา နာရီလက်တံ
เข็มเย็บผ้า ချုပ်အပ်
เข็มวินาที စက္ကန့်လက်တံ
เข็มสักลาย ဆေးအပ်
เข็มหมุด တွယ်အပ်
เข้มแข็ง ခိုင်မာ
เข้มแข็ง စွမ်းသန်
เข้มแข็ง အားကြီး
เขม่าควันไฟ ကျပ်ခိုး
เขม่าดำก้นหม้อ အိုးမဲ
เขมือบกิน ဝါးမျိုစားသောက်
เขย(พี่เขย,น้องเขย) ယောက်ဖ
เขย่งเท้า ခြေဖျားထောက်-
เขย่า လှုပ်
เขย่าขวด ပုလင်းကိုလှုပ်-
เขย่าชา ခြေထောက်ကိုလှုပ်-
เขยิบ(เดินหน้า) တိုး
เขยิบ(เคลื่อน) ရွှေ့
เขยิบขึ้น တိုးတက်
เขยิบทางนี้ ဒီဘက်တိုး-
เขยิบไปข้างหน้า ရှေ့တိုး-
เขยิบมาชิ လှမ်းခဲ့ပါ
เขยิบหน่อย အနည်းငယ်ရွှေ့-
เขยื้อน တိုး
เขยื้อน ရွှေ့
เขา(ของสัตว์) ချိုး
เขากวาง သမင်းချိုး
เขาควาย ကျွဲချိုး
เขาโค้ง(สัตว์) ချိုးကောက်-
เขาโต(สัตว์) တိုးချိုး
เขาวัว နွားချိုး
เขา သူ
เขาถูกจับ သူအဖမ်းခံရ-
เขาถูกตุ๋น(ถูกหลอก) သူအန္တရာယ်ခံရ-
เขานั้น သူဟာ
เขาเป็นครู သူဆရာဖြစ်-
เขาเล็ดลอดออกไป သူလစ်ထွက်သွား-
เข่า ဒူး
เข้า ဝင်
เข้ากัน သမ
เข้าใกล้ชิด အနီးသို့ချဉ်းကပ်-
เข้าข้าง ရပ်တည်-
เข้าข้างลูก သားဘက်လိုက်-
เข้าใจ နားလည်
เข้าใจ သဘောပေါက်
เข้าใจ ငုံမိ
เข้าใจความหมาย အနက်အဓိပ္ပာယ်နားလည်-
เข้าใจผิด နားလည်လွဲ-
เข้าใจผิด(คิดผิด) အထင်မှား-
เข้าใจผิดพลาด အထင်လွဲ-
เข้าใจยาก နားလည်ရခက်-
เข้าใจสถานการณ์ အခြေအနေကိုနားလည်-
เข้าใจหมดเปลือก အပြည့်အဝနားလည်-
เข้าใจไหม နားလည်သလား
เข้าใจไหม သဘောပေါက်လား
เข้าชน ဝင်တိုက်
เข้าได้ ဝင်လို့ရ-
เข้าได้ง่าย အဝင်ရလွယ်-
เข้าได้ยาก အဝင်ရခက်-
เข้าตำรับยา ဆေးဖက်ဝင်-
เข้าใต้ต้นไม้ သစ်ပင်အောက်ဝင်-
เข้าถ้ำ ဂူထဲကိုဝင်-
เข้าถึงธรรม အသိတရားရ-
เข้าแถว တန်းစီ,စီတန်း
เข้าท่า ဟန့်
เข้าท่า အချိုးကျ
เข้าท่าจริงๆ အလားကြီးပဲ
เข้าท่าดี ဟန်ကျတာပဲ
เข้าทำนอง(ดนตรี) စည်းဝါးကိုက်-
เข้าที ဟန့်
เข้านอน အိပ်ရာဝင်-
เข้าโน่นออกนี่ ဟိုဝင်သည်ထွက်-
เข้าบัญชีคนร้าย လူဆိုးစာရင်းဝင်-
เข้าบำเพ็ญธรรม ဥပုသ်ဆောင်ဝင်-
เข้าป่า တောထဲသို့ဝင်-

เข้าไป ဝင်လိုက်-
เข้าเฝือก ကျပ်စည်း-
เข้ามา ဝင်လာ-
เข้ามาซิ ဝင်လာပါ
เข้ามาอย่างผิดกฎหมาย မတရားခိုးဝင်-
เข้าไม่ได้(ไม่พอดี) ဝင်မဆံ့ဘူး
เข้าไม่ได้ ဝင်မရဘူး
เข้าร่วม ပါဝင်
เข้าร่วมเล่น ပါဝင်ကစား-
เข้าร่วมสงคราม တိုက်ပွဲတွင်ပါဝင်-
เข้าโรงพยาบาล ဆေးရုံတက်-
เข้าโรงเรียน ကျောင်းတက်-
เข้าเส้นชัย ပန်းဝင်-
เข้าอยู่ใน မီးနေဝင်-
เขี่ย ဖယ်
เขี่ยด้วยเท้า ခြေထောက်နဲ့ဖယ်-
เขี่ยด้วยมือ လက်နဲ့ဖယ်-
เขี่ยตก တွန်းချ-
เขี่ยออก ဖယ်ရှား-
เขียง စဉ်းတီတုံး
เขียด,เขียดหลังขาว ဖားတလက်
เขียดตะปาด ဖားပျံ
เขียน ရေး
เขียนกลอน ကဗျာရေး-
เขียนจดหมาย စာရေး-
เขียนตอบกลับ ပြန်ရေး-
เขียนตอบจดหมาย စာပြန်ရေး-
เขียนด้วยกลมๆ ဝိုင်းဝိုင်းရေး-
เขียนตำรา ကျမ်းပြု-
เขียนรูป ပန်းချီရေး-
เขียนเรียงความ စာစီစာကုံးရေး-
เขียนสับสน ယောင်ရေး-
เขียนเสร็จแล้ว ရေးပြီးပြီ
เขียนหนังสือ စာရေး-
เขียนให้ ရေးပေး-
เขียว စိမ်း,အစိမ်း
เขียวแก่ စိမ်းရင့်
เขียวขจี စိမ်းစို
เขียวอ่อน စိမ်းနု
เขี้ยว စွယ်,အစွယ်
เขี้ยวงู မြွေအစွယ်
เขี้ยวฟัน သွားစွယ်,သွားအစွယ်
เขี้ยวช้างษ์ ဘီလူးစွယ်
เขี้ยวเสือ ကျားစွယ်,ကျားအစွယ်
เขี้ยวหมู ဝက်စွယ်

เขื่อน ဆည်
เขื่อนหิน ကျောက်ဆည်
แขก ကုလား
แขก(ผู้มาเยือน) ည့်,ည့်သည်
แขกขาว(ฝรั่ง) ကုလားဖြူ
แขกดำ ကုလားမည်း
แขกดำ(แขกมืด) ကုလားနက်
แขกเบาบาง ည့်သည်များပါး-
แขกพิเศษ အထူးည့်သည်
แข็ง ခဲ
แข็ง,แข็งแรง မာ
แข็งแกร่ง ကြံ့ခိုင်
แข็งแกร่ง ခိုင်မာ
แข็งแกร่ง တောင့်,တောင့်တင်း
แข็งแกร่ง မာကျော
แข็งขันในการเรียน စာအားထုတ်-
แข็งเด่ တောင့်
แข็งแรง(มีสุขภาพดี) ကျန်း,ကျန်းမာ
แข็งแรง,แข็งแกร่ง ကြံ့
แข็งแรง ခိုင်မာ
แข็งแรง(ปีกปีน) သန်,သန်စွမ်း
แข็งแรงกำยำ သန်မာ
แข่งขัน ပြိုင်
แข่งขัน ယှဉ်ပြိုင်
แข่งขันกลอนสั้น တေးသံချပ်ပြိုင်-
แข่งขันต่อยมวย လက်သီးထိုးပြိုင်-
แข่งพายเรือ လှေလှော်ပြိုင်-
แข้ง ညှိသကျည်း
แขน လက်တံ
แขนเสื้อ အင်္ကျီလက်
แขนง ရပ်
แขม(นก) ကိုင်း
แขวน ချိတ်
แขวนคอ ကြိုးပေး-
แขวนป้าย ဆိုင်းဘုတ်ချိတ်-
แขวนเสื้อ အင်္ကျီကိုချိတ်-
โขกหมากรุก စစ်တုရင်ထိုး-,ချက်ထိုး-
โขลก ထောင်း
โขลกพริก ငရုတ်သီးထောင်း
ไขปริศนา စကားထာဖြေ-
ไขมัน အဆီ
ไขมัน(ธาตุไขมัน) အဆီဓာတ်
ไขมันนม မလိုင်
ไขมันมาก အဆီများ-
ไข่ ဥ

ไข่กบ ဖားဥ
ไข่ไก่ ကြက်ဥ
ไข่ไก่ต้ม ကြက်ဥပြုတ်
ไข่ไก่ทอด ကြက်ဥကြော်
ไข่ไก่ลวก ကြက်ဥဟတ်ဘွိုင်ပြုတ်
ไข่ไก่หนึ่งฟอง ကြက်ဥတစ်လုံး
ไข่ขาว ကြက်ဥအကာ
ไข่ดาว ကြက်ဥကြော်
ไข่แดง ကြက်ဥအနှစ်
ไข่นก ငှက်ဥ
ไข่นกกระทา ငုံးဥ
ไข่นกกระทาต้ม ငုံးဥပြုတ်
ไข่นกคุ่ม ခါဥ
ไข่นกพิราบ ခိုဥ
ไข่ปลา ငါးဥ
ไข่เป็ด ဘဲဥ
ไข่เป็ดเค็ม ဘဲဥငန်
ไข่ผู ကြက်ဥအပွကြော်
ไข่มุก ပုလဲ,မုတ်
ไข่หนึ่งฟอง ဥတစ်လုံး
ไข่เหา သန်းဥ
ไข่อัณฑะ ဥဂုံးဥ
ไข้ အဖျား
ไข้ขึ้น,ไข้กำเริบ အဖျားတက်-
ไข้จับสั่น ငှက်ဖျား
ไข้ดีขึ้น အဖျားသက်သာ-
ไข้เน้อ ငန်းဖျား
ไข้มาลาเรีย(ไข้นก) ငှက်ဖျား
ไข้รากสาดน้อย တိုက်ဖွိုက်
ไข้ลด(ไข้ตก) အဖျားကျ-
ไข้สร้าง(ไข้ถอย) အဖျားဆုတ်-
ไขว้ ခွ

(ค)

คง,คงจะ လိမ့်,ပါလိမ့်
คงจะ,น่าจะ လိမ့်မယ်,လိမ္မယ်
คงจะพูดอะไร ဘာပြောမလို့ပါလိမ့်
คงจะมีอะไร ဘာရှိပါလိမ့်
คงจะไม่ไป သွားမှာမဟုတ်ဘူး
คงจะไม่นบ တွေ့မှာမဟုတ်ပါဘူး
คงจะเหยียบ တက်နင်းမိပါလိမ့်
คงจะมีทุระอะไร ဘာကိစ္စရှိလို့ပါလိမ့်
คงคา ဂင်္ဂါ
คฑา ကျိုင်း
คณโท တကောင်း
คณโทน้ำ ရေတကောင်း
คณบดี ပါမောက္ခ
คณบดี မဟာဌာနမှူး
คณบดี တက္ကသိုလ်ဌာနမှူး
คณะ(นิกาย) ဂိုဏ်း
คณะ(พวก) အသင်း
คณะ(วิชา) မဟာဌာန
คณะ(หมู่คณะ) အဖွဲ့
คณะกรรมการค้นคว้าวิจัย သုတေသနအဖွဲ့
คณะกรรมการรักษาความปลอดภัย လုံခြုံရေးကောင်စီ
คณะกลอง ဒိုးအဖွဲ့
คณะนักกีฬา အားကစားအဖွဲ့
คณะผู้ยึดอำนาจ အာဏာသိမ်းအဖွဲ့
คณะวิทยาศาสตร์ သပ္ပံရေးမဟာဌာန
คณะศึกษาศาสตร์ ပညာရေးမဟာဌာန
คณะสัปปุรุษ ဂေါပကအဖွဲ့
คณิตศาสตร์ ဂဏန်းသချာ
คด(งอ) ကောက်
คด(ตัก) ခူး,ခူးခပ်
คดโกง ကောက်ကျစ်
คดข้าว ထမင်းခူး-
คดข้าว ထမင်းခူးခပ်-
คดี အမှု
คดีผงชาว ဘိန်းဖြူမှု
คดีแพ่ง တရားမမှု
คดีอาญา ရာဇဝတ်မှု
คน(ชง) ခတ်
คน(ชง) မွှေ
คนข้าว ထမင်းအိုးကိုမွှေ-
คน(มนุษย์) လူ
คน(ชาว) သား

คน(ชาว) သူ,သမား
คน(ผู้) သည်
คน(ลักษณะนาม) ယောက်
คนกล่นแกล้ง လူရုပ်
คนกล้วเมีย မယားကြောက်သူ
คนกลาง အလယ်လူ
คนกลุ่มหนึ่ง လူတစ်သိုက်
คนกาฝาก ကပ်မြှောင်သူ
คนกินจุ အစားကြီး
คนเกกมะเหรกเกเร ကြမ်းပိုး
คนเกกมะเหรกเกเร တေလေကြမ်းပိုး,တေလေကွပိုး
คนเก่ง လူတော်
คนเก่งคนดี လူတော်လူမော်
คนเกรงใจเมีย မယားဦးဆောင်သူ
คนเกเร တေလေ
คนเกเร လူမိုက်
คนเกี่ยวหญ้าขาย မြက်ရိတ်ရောင်းသူ
คนแก่ လူအို
คนแก่เคี้ยวเฮื้อง အဘိုးကြီးမြည်-
คนโกหก လူလိမ်
คนใกล้ชิด(คนใน) အတွင်းလူ
คนขนของ ကုန်သယ်ဆောင်သူ
คนขโมยเงิน ငွေသူခိုး
คนขอทาน ဒွန်းစဏ်းဘား
คนขอทาน သူတောင်းစား
คนขัดสนเงินทอง ငွေကြေးချို့တဲ့သူ
คนขับเกวียน လှည်းသမား
คนขับรถ ကားဆရာ
คนขับรถ ကားမောင်းသူ
คนขับรถ ကားမောင်းသမား
คนข้างหลัง နောက်ကလူ
คนขาย ရောင်းသူ,ရောင်းချသူ
คนขายขนม မုန့်သည်
คนขายของชำ ကုန်စုံရောင်းသူ
คนขายของทอด အကြော်သည်
คนขายดอกไม้ ပန်းသည်
คนขายผัก ဟင်းရွက်သည်
คนขายยาแผนโบราณ ပရမ်းသည်
คนขายลูกกวาด ချိုချဉ်သည်
คนขายสินค้า ကုန်သည်
คนขายหมากคำ ကွမ်းယာသည်
คนขี้เกียจ လူပျင်း
คนขี้เซา အအိပ်ကြီး
คนขี้ตืด ကပ်စေးနဲ့
คนขี้ลา ယစ်ထုတ်ကြီး
คนขี้ลา အမှုးသမား
คนขี้โมโห ဒေါသအိုး
คนขี้โม้ လူကြွား
คนขี้โม้ အာလူး
คนขี้เวื่อน နူနာစွဲသူ
คนขี้โรค ရောဂါသည်
คนขี้เหนียว ကပ်စေးနဲ့,ကပ်စေးနဲ့သူ
คนขี้เหล้า အရက်သမား
คนขี้เห่อ လူကြွား
คนขี้อ้อน အချဲ့တော်သူ
คนขี้อิจฉา အုတိုတတ်သူ
คนเข้าทรง နတ်ဝင်သည်,နတ်ကတော်
คนไข้ လူနာ
คนไข้ သူနာ
คนไข้ฉุกเฉิน အရေးပေါ်လူနာ
คนไข้นอก ပြင်ပလူနာ
คนไข้นอก အပြင်လူနာ
คนไข้ใน အတွင်းလူနာ
คนคนหนึ่ง လူတစ်ယောက်
คนครบหรือยัง လူစုံပြီလား
คนคลอดลูก မွေးလူနာ
คนคอยรับใช้ အစေအပါး
คนคุก ထောင်သား
คนคุก အကျဉ်းသမား
คนคุ้นเคย မျက်နှာသိ
คนแคระ ကျပု
คนแคระ လူကွ
คนแคระ လူပု
คนงมงาย အယူသည်းသူ
คนงาน အလုပ်သမား
คนงานรายวัน နေ့စားအလုပ်သမား
คนโง่ လူထုံ
คนโง่เขลา လူမိုက်
คนโง่เง่า အအ
คนจรจัด(เกเร) တေလေ
คนจรจัด(ฝีถนน) လမ်းသရဲ
คนจ่ายตลาด ဈေးဝယ်သူ
คนจากตรงกลาง အလယ်ကလူ
คนจิตใจงาม စိတ်လှသူ
คนจีน တရုတ်လူမျိုး
คนเจ็บ လူနာ,သူနာ
คนเจ้าชู้ နောက်ပိုး
คนเจ้าชู้ မျက်နှာများ
คนเจ้าชู้ လူပျိုလှည့်သူ
คนแจวเรือสัมปั้น ငှက်သမား

คนใจง่าย အညာလွယ်သူ
คนใจร้อน လောတဲ့လူ
คนฉลาด သွက်လက်ချက်ချာသူ
คนฉลาดหลักแหลม ထူးခြွန်လှသူ
คนชรา အဘိုးအဘွား
คนชั่วร้าย မိုက်မဲသောသူ
คนช่างประจบ အဖားတော်သူ
คนใช้ในบ้าน အိမ်စေ
คนชูบผอม ရွှနှာရှိုက်ကုန်း
คนชักรีด ခတ်သည်
คนซื่อตรง လူဖြောင့်
คนญี่ปุ่น ဂျပန်လူမျိုး
คนดำ ကပွလီ
คนดำน้ำ ငုပ်သူ
คนดี လူကောင်း
คนดีคนเก่ง လူတော်လူမော်
คนดีแต่มูค အပြောသမား
คนดู ကြည့်ရှုသူ
คนดูแลสวน ဥယျာဉ်မှူး
คนดูแลห้อง အခန်းစောင့်
คนเด่นดัง လူကျော်လူမော်
คนเดียวเท่านั้น တယောက်ပဲ
คนใดคนหนึ่ง တစ်ယောက်ယောက်
คนตรงต่อเวลา အချိန်မှန်သူ
คนตรงต่อเวลา အချိန်တိကျသူ
คนตะกละ မောင်ကျွန်တတို
คนตัดฟืน သစ်ခုတ်သမား
คนตัวเปล่า(โสด) လူလွတ်
คนตัวเล็กๆ လူသေးသေး
คนตาบอด အကန်း
คนตามองไม่เห็น မျက်စေ့မမြင်သူ,မျက်မမြင်
คนต่างชาติ လူမျိုးခြား
คนติดฝิ่น ဘိန်းစွဲသူ
คนติดโรคเรื้อน ရူနာစွဲသူ
คนตีกลอง စည်တီးသမား
คนเตี้ย လူပု
คนเตี้ยแคระ,เตี้ยม่อต้อ လူပုကွ,ပုကွသူ
คนโต အကြီး
คนใต้,คนปักษ์ใต้ အောက်သား
คนไตยวน ရှမ်းယွန်းလူမျိုး
คนถ่อเรือ လှေထိုးသား
คนถิ่นไหน ဘယ်အရပ်သားလဲ
คนถือท้ายเรือ လှေပဲ့ကိုင်သူ
คนทรงเจ้า နတ်ကတော်,နတ်ဝင်သည်
คนทราม မိုက်ရိုင်းတဲ့သူ

คนท้องถิ่น နယ်သူ,နယ်သား
คนทั้งบ้าน တအိမ်သားလုံး
คนทั้งหลาย လူများ
คนทั่วไป အများ
คนท้ายสุด နောက်ဆုံးလူ
คนทำถนน လမ်းလုပ်သား
คนทำสวน ခြံလုပ်သား
คนที่เกิดร่วมวัน ဖွားဖက်
คนที่น่าสงสัย သံသယဖြစ်စရာလူ
คนที่เป็นไข้ ဖျားတဲ့သူ
คนที่พร้อม အရန်သင့်နေသူ
คนที่ฟังได้ အားထားရတဲ့သူ
คนที่รุมล้อม လူရုပ်လူပွေ
คนที่ไร้ความผิด အပြစ်မဲ့တဲ့လူ
คนที่ว่างอยู่ အားတဲ့လူ
คนที่หนึ่ง ပထမလူ
คนที่เหลือ ကျန်လူများ
คนที่อยู่ได้ทุกที่ ရွက်ကျပင်ပေါက်
คนที่ม လူထု
คนที่ม လူအ
คนทุกข์ยาก ဒုက္ခသည်
คนทุกข์ยากทั้งหลาย ဒုက္ခသည်တွေ
คนไทย ထိုင်းလူမျိုး
คนไทยยวน ရှမ်းယွန်းလူမျိုး
คนนอก အပြင်လူ
คนนอกศาสนา မိစ္ဆာလူ
คนนิโกร ကပွလီလူမျိုး
คนนี้ ဒီလူ
คนนี้รอบจัด ဒီလူလည်-
คนแน่น လူကျပ်-
คนในบ้าน အိမ်သား
คนในบ้านทั้งหมด တအိမ်သားလုံး
คนบอ လူပေါ-
คนบ้า အရူး
คนบ้าๆบอๆ အပေါ
คนบ้ากาม မယားတရူး
คนบ้าจี้ ယောင်တတ်သူ
คนบ้าบอ လူပေါ
คนบ้าบอ အရူးအမိုက်
คนบ้าบิ่น မိုက်ရူးရဲ
คนบ้าผู้หญิง မယားတရူး
คนบ้านนอก တောသား
คนเบาบาง လူကွဲသွားသော-
คนเปียดเสียดเป็นกระจุก လူပြွတ်သိပ်ကျပ်နေ-
คนแบกหาม အထမ်းသမား

คนใบ้ လူအ
คนใบ้ အအ
คนปลูกข้าว ကောက်စိုက်သမား
คนปลูกข้าว(หญิง) ကောက်စိုက်သမ
คนป่วย သူနာ
คนป่า လူရိုင်း
คนปากแหว่ง နှုတ်ခမ်းပဲ့သူ
คนเป็นหมัน လူမြို့,အမြို့
คนแปลกหน้า မျက်နှာစိမ်း
คนแปลกหน้า လူစိမ်း
คนแปลกหน้า,คนลึกลับ ထူးဆန်းသောလူ
คนโปรด အချစ်တော်
คนเผ่าฉิ่น ချင်းအမျိုးသား
คนผ่ายอื่น တစ်ဖက်သား
คนเผ้าประตู တံခါးစောင့်
คนเผ้าสวน ပန်းခြံစောင့်
คนพม่า ဗမာလူမျိုး,မြန်မာလူမျိုး
คนพายเรือ လှေတ်သူ
คนพ่ายแพ้ ရှုံးတဲ့လူ
คนพาล မိုက်မဲသောသူ
คนพาล လူမိုက်
คนฟิการ ဒုက္ခိတ
คนพื้นที่สูง ကုန်းမြင့်သား
คนพื้นบ้านเดียวกัน မွေးချင်းပေါက်ဖော်
คนพูดน้อย(เดมีใบ้) တေမိ
คนภายนอก ပြင်ပလူ
คนภายนอก အပြင်လူ,အပြင်အပလူ
คนภายใน အတွင်းလူ
คนมากมาย လူပေါ-
คนมากมาย လူအများကြီး-
คนมีเงิน ငွေကြေးပြည့်စုံတဲ့သူ
คนมีมาก လူများ-
คนมีหน้ามีตา မျက်နှာကြီး
คนมีหนี้สิน အကြွေးရှိသူ
คนเมืองล่าง အောက်သား
คนเมืองเหนือ အညာသား
คนไม่รู้ประสา အမိုက်အမဲ
คนไม่สบาย နေမကောင်းသူ
คนยากจน လူဆင်းရဲ,သူဆင်းရဲ
คนเยอะ လူစည်-
คนรวมกลุ่ม လူစုလိုက်-
คนรวยทรัพย์ ပစ္စည်းဥစ္စာပြည့်စုံသူ
คนรอบจัด လူလည်
คนรอบจัด လူဝါး
คนรอบรู้ လူလည်

คนรัก ချစ်သူ
คนรักหนังสือ စာချစ်သူ
คนรับใช้ အစေခံ
คนรับใช้ အိမ်ဖော်,ကုမယ်အိမ်ဖော်
คนร่านผัว လင်တရူး
คนร้าย လူဆိုး
คนร้ายโหดเหี้ยมจริง လူဆိုးသည်အလွန်ရက်စက်-
คนร่ำรวย သူကြွယ်
คนร่ำรวยเงินทอง ငွေကြေးချမ်းသာသူ
คนรุ่นหลัง နှောင်းလူ
คนรู้จัก မျက်နှာသိ
คนรูปงาม ရုပ်လှသူ
คนไร้ค่า အလကားလူ
คนไร้สมรรถภาพ ကိုယ်ခန္ဓာမစွမ်းမသန်သူ
คนล้นหลาม လူစည်-
คนละ စီ
คนละห้อง တယောက်တခန်းစီ
คนละอัน တယောက်တချောင်းစီ
คนล่าสุด အနှောင်း
คนลืกลับ ထူးဆန်းသောလူ
คนลุ่มหลง စွဲလမ်းသူ
คนเล็ก အငယ်
คนเล็ก အထွေး
คนเล่นกอล์ฟ ဂေါက်သီးကစားသမား
คนเล่นคุณไสย စုန်း
คนเล่นไม่ ဖဲသမား
คนเลว လူဆိုး
คนเลี้ยง(เจ้ามือ) ကျွေးသူ
คนเลี้ยงวัว နွားကျောင်းသား
คนแล้วคนเล่า တယောက်ပြီးတယောက်
คนส่งหนังสือพิมพ์ သတင်းစာပို့သမား
คนสดสวย လူဖြောင့်
คนสวย လူလှ
คนสวย လှတဲ့သူ
คนสอครู้สอดเห็น စပ်စုသူ
คนสอครู้สอดเห็น ပါးလေရာ
คนสำรอง အရံလူ
คนสุดท้อง အငယ်ဆုံး
คนสุภาพ ယဉ်သောသူ
คนเสนดิด စွဲသူ
คนเสริม์อาหาร စားပွဲထိုး
คนโสด လူပို
คนหน้าเลือด(เอาแต่กำไร) အမြတ်ကြီးစား
คนหน้าสุด ရှေ့ဆုံးလူ
คนหนุ่ม လူလင်

คนหนุ่มคนสาว လူရွယ်
คนหนุ่มโสด လူလင်ဖို
คนหยาบคาย ရုန့်ရင်းတဲ့လူ
คนหยาบคาย လူကြမ်း
คนหยาบช้า ကြမ်းကြုတ်တဲ့သူ
คนหลวม(ไม่แน่น) လူချောင်-
คนหล่อเหลา ခန့်ချောတဲ့လူ
คนหล่อเหลา လူချောလူခန့်
คนหล่อเหลา လူဖြောင့်
คนหลอกลวง လူညာ
คนหลอกลวง လှည့်စားသူ
คนหลังโก่ง ခါးကုန်းသူ
คนหลังสุด နောက်ဆုံးလူ
คนหล้า ထွေး,အထွေး
คนหลายใจ,คนเจ้าชู้(หลายหน้า) မျက်နှာများ
คนห่วยๆ လူညံ့
คนห้วดื้อ ခေါင်းမာတဲ့လူ
คนหาเช้ากินค่ำ တနေ့လုပ်တနေ့စား
คนหามื้อกินมื้อ လက်လုပ်လက်စား
คนหาย အထမ်းသမား
คนหุงข้าว ထမင်းချက်
คนหุงต้ม ချက်ပြုတ်သူ
คนหูไม่ได้ยิน နားမကြားသူ
คนหูหนวก နားကန်း
คนหูหนวก နားပင်း
คนเหมือนกัน လူလူချင်း
คนเหลวไหล ယုတ်စီးသောသူ
คนเหลวไหล အချောင်သမား
คนเหลวไหล အရှုံးအမိုက်
คนโหดร้าย မိုက်ရိုင်းတဲ့သူ
คนโหดร้าย လူကြမ်း
คนไหน ဘယ်သူလဲ
คนอบขนมปัง ပေါင်မုန့်ဖုတ်သမား
คนอยู่ถ้ำ ဂူနေလူသား
คนอ้วน လူဝ
คนอ่อนแอ လူပျော့
คนอื่น တခြားလူ
คนอื่น တပါးသူ,အခြားသူ
คนเฮงซวย လူညံ့
ค้นหา ရှာဖွေ
ค้นหาคนร้าย လူဆိုးရှာဖွေ-
คนึงหา တမ်းတ
คบคนผิด လူပေါင်းမှား-
คบหา ပေါင်းသင်းမှုပြု-
คบหา,อยู่ร่วม ပေါင်း,ပေါင်းသင်း
คบหาง่าย အပေါင်းအသင်းဆုံ-
คบหาง่าย အပေါင်းဆုံ-
คบหาผู้อื่น လူတကာနဲ့ပေါင်း-
คม ထက်
คม ပြုတ်
คม မြို
คม(ด้านคม) သွား,အသွား
คมชัด ပီပြင်
คมมีด ဓားသွား,ဓားအသွား
ครก ဆုံ
ครกกระเดื่อง မောင်း,မောင်းဆုံ
ครกตะบันหมาก ကွမ်းသီးထောင်းဆုံ
ครกตำนริก ငရုတ်ဆုံ
ครกมอง မောင်း
ครกมือ လက်ဆုံ
ครกหิน ကျောက်ဆုံ
ครบ ပြည့်
ครบ,ครบถ้วน စုံ
ครบทุกอย่าง မျိုးစုံ
ครบรอบปี နှစ်ပတ်လည်
ครรภ์ ကိုယ်ဝန်
ครรลอง သဘာဝ
ครรลอง(วัตร) ဝတ်
ครรลองธรรม ဝတ္တရား
ครรลองโลก လောကဝတ်
ครวญ ညည်း
ครวญคราง ညည်းတွား
ครวญเพลง သီချင်းညည်း-
ครองคู่ ညား
ครองคู่ ပေါင်းသင်းမှုပြု-
ครองสมณเพศ ဘုန်းကြီးဝတ်-
ครอบ ဆောင်း
ครอบ(คลุม) ဖုံး
ครอบ အုပ်
ครอบด้วยกระบุง တောင်းနဲ့အုပ်-
ครอบปิด ဖုံးအုပ်
ครอบครอง ပိုင်
ครอบครอง သိမ်းပိုက်စိုးမိုး
ครอบครองได้ ပိုင်နိုင်-
ครอบครัว အိမ်ထောင်,အိမ်ထောင်စု
ครอบครัว မိသားစု
ครอบครัวล้มเหลว အိမ်ထောင်ပြုမှုက်-
ครอบคลุม လွှမ်း,လွှမ်းမိုး
ครั่ง ချိပ်
ครั้ง ကြိမ်,အကြိမ်

ครั้ง(กี) ချက်
ครั้งคราว ကြိုးကြားကြိုးကြား
ครั้งคราว တခါတရံ
ครั้งเดียวเท่านั้น တခါပဲ
ครั้งแรก ပထမအကြိမ်
ครั้งหนึ่ง တခါ,တစ်ခါ
ครั้งหนึ่ง တစ်ချိန်က
ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ရှေးသရောအခါ
ครั่นเนื้อครั่นตัว ဖိန်း,ဖိန်းဖိန်းရှိန်းရှိန်း
ครั้นเมื่อ သော်
ครับ ခင်ဗျာ,ဗျာ,ဗျ
คราคร่ำด้วยผู้คน လူတို့ဖြင့်စည်ကား-
คราง(บ่นครวญ) ညည်း
คราด ကုတ်
คราด(ไถ) ထွန်
คราด(ไม้) ထွန်
คราดนา လယ်ယာထွန်-
คราบ(รอยเปื้อน) အစွန်း
คราบน้ำมัน ဆီကွက်
คราบหินปูน ထုံးကျောက်
คราบ(หนัง) အရေခွံ
คราบงู မြွေအရေခွံ
คราบจิ้งจก အိမ်မြှောင်အရေခွံ
คราม(ย้อมผ้า) မဲနယ်
คราว ကြိမ်,အကြိမ်
คราวหนึ่ง တကြိမ်က
คราวหลัง နောက်အခါ
คราวหลัง နောက်တစ်ကြိမ်
คราวหลัง နောက်ထပ်
คราวหลัง နောက်နောင်
คราส(ยิดเอา) ကြတ်
คร่ำครวญ ညည်းတွား
คริสต์ ခရစ်
คริสเตียน ခရစ်ယာန်
คริสตศักราช ခရစ်သက္ကရာဇ်
ครีบ ဆူးတောင်
ครีบปลา ငါးဆူးတောင်
ครีบหาง အမြီးဆူးတောင်
ครึ่ง ခွဲ
ครึ่ง ဝက်
ครึ่งๆกลางๆ(ยังไม่ทันไร) တဝက်တပျက်
ครึ่งชั่วโมง နာရီဝက်
ครึ่งซีก တစ်ခြမ်း
ครึ่งซีก တစ်ဝက်
ครึ่งทาง လမ်းတစ်ဝက်
ครึ่งวงกลม စက်ဝိုင်းတစ်ဝက်
ครึ่งวัน နေ့တစ်ဝက်
ครึ่งหนึ่ง တစ်ဝက်
ครึ้ม ညို
ครึ้ม ညို့
ครึ้ม အို့
ครึ้มฝน မိုးမဲ-
ครุ ဂရု
ครุธรรม ဂရုမမူ
ครุท ဂဠုန်
ครุ่นคิด စဉ်းစား
ครุ่นคำนึง တွေးတော
ครุ่นคิดชั่วขณะ ခေတ္တစဉ်းစား-
ครู ကျောင်းဆရာ
ครู,ช่าง ဆရာ
ครูกินบำนาญ အငြိမ်းစားကျောင်းဆရာကြီး
ครูจ๋ะ ဆရာမလေး
ครูประจำชั้น အတန်းပိုင်ဆရာ
ครูฝึก နည်းပြ
ครูฝึกช้าง ဆင်ဆရာ
ครูฝึกทหาร ဆရာခံဗိုလ်
ครูฝึกพละ အားကစားနည်းပြဆရာ
ครูพิเศษ(ติวเตอร์) ကျူရှင်
ครูสอนดนตรี ဂီတနည်းပြ
ครูสอนศิลปะการต่อสู้ သိုင်းဆရာ
ครูสอนหนังสือ စာသင်ဆရာ
ครูหญิง ဆရာမ,ကျောင်းဆရာမ
คลอง,ลำธาร ချောင်း
คลองที่ตื้นเขิน တိမ်ကောတဲ့ချောင်း
คลองส่งน้ำ ရေသွယ်မြောင်း
คล่อง(คล่องแคล่ว) သွက်
คล่อง(สะควก) ချောင်
คล่อง(หมุน) မွှတ်
คล่องแคล่ว ကျွမ်းကျင်
คล่องแคล่ว လျင်
คล่องแคล่ว သွက်လက်
คล่องแคล่วว่องไว သွက်သွက်လက်လက်
คล้อง ကျော့
คล้อง ပန်
คล้องเกี่ยว တွဲ
คล้องจับช้าง ဆင်ကိုကျော့ဖမ်း-
คล้องนางมาลัย ပန်းကုံးပုန်-
คล้องนางมาลัย ပန်းကုံးဆွဲ-
คล้องลูกประคำ ပုတီးဆွဲ-
คลอด မွေး

คลอนแคลน နဲ့
คล้อยตาม လိုက်
คล้อยตาม အားကျ-
คลั่งไคล้ စုံမက်
คลาด(พลาด) ပြတ်
คลาดสายตา မျက်ခြည်ပြတ်-
คลานไป တွားသွား-
คลานสี่ขา လေးဘက်သွား-
คลาย(แก้) ဖြေ
คลาย ပြေ
คลายปวดเมื่อย အညောင်းပြေ-
คลายเหนื่อย အပန်းပြေ-
คลายใจ စိတ်ပြေ-
คลายเบื่อ အပျင်းပြေ-
คลายเบื่อ(แก้เบื่อ) အပျင်းဖြေ-
คลายเมื่อย အညောင်းပြေ,ညောင်းပြေ-
คลายเมื่อยขบ အညောင်းပြေအညာပြေ-
คลายเลี่ยน အဆီပြေ-
คลายวิงเวียน အမူးပြေ-
คลายหิว အဆာပြေ-
คลายเหนื่อย အမောပြေ-
คล้าย(มีท่าที) ဆန်
คล้าย(รูปร่าง) ဆင်
คล้ายๆ လိုလို
คล้ายๆกับ သလိုလို
คล้ายๆจะ ..ချင်သလိုလိုပဲ
คล้ายๆจะหิว ဆာချင်သလိုလိုပဲ
คล้ายๆผู้หญิง မိန်းမလိုလို
คล้ายๆอยากจะเป็นลม လေဖြတ်ချင်သလိုလိုပဲ
คล้ายกับ ..နဲ့တူသလိုလို
คล้ายกับ သလို
คล้ายกับจะเป็นลม လေဖြတ်သလိုဖြစ်-
คล้ายกับจะร้องไห้ ငိုမလိုလို
คล้ายว่า,คล้ายๆว่า သလို,သလိုလို
คล้ายว่าเขาคงจะพูด သူပြောသလိုလို
คล้ำ စမ်း
คล้ำสุ่ม မမြင်မစမ်း
คล้ำ ညို
คล้ำ ညို့
คล้ำ မောင်း
คลิปหนีบ စက္ကူညှပ်
คลี(กีฬา) ဂူလီ
คลี่กระดาษ စာရွက်ဖြန့်-
คลี่คลาย ပြေ
คลี่คลาย ပြေလည်

คลี่ผ้าเช็ดผ้า အင်္ကျီ ဖြန့်-
คลี่ผ้าเช็ดผ้า ယပ်ဖြန့်-
คลีนิค ဆေးခန်း
คลีนิคผิดกฎหมาย တရားမဝင်ဆေးခန်း
คลึง(ทำให้กลม) လုံး
คลื่น လှိုင်း
คลื่นน้ำ ရေလှိုင်း
คลื่นยาว(วิทยุ) အသံလှိုင်းရှည်
คลื่นลูกเล็ก လှိုင်းအငယ်
คลื่นลูกใหญ่ လှိုင်းအကြီး
คลื่นสั้น(วิทยุ) အသံလှိုင်းတို
คลื่นเสียง အသံလှိုင်း
คลื่นเหียน အော့
คลุกกับเกลือ ဆားနဲ့နယ်-
คลุกกิน နယ်စား
คลุกเกลือ ဆားနယ်-
คลุกข้าว ထမင်းရောနယ်-
คลุกคลีกับคนเลว လူဆိုးနဲ့ရော-
คลุกเคล้า စရနယ်
คลุกเคล้า နယ်
คลุกเคล้า ရောနယ်
คลุกเคล้า သုပ်
คลุกให้เข้ากัน သမအောင်နယ်-
คลุม ခြုံ
คลุม ဖုံး
คลุม လွှမ်း
คลุมผ้า အခင်းလွှမ်း-
คลุมผ้าคลุมใหล่ တဘက်ခြုံ-
คลุมไว้ ဖုံးထား
คลุมศีรษะด้วยชาย အသုဘကိုအလ်လွှမ်း-
คลุมให้มิดชิด လုံအောင်ခြုံ-
ควงแขน လက်တွဲ-
ควงสาว မိန်းမနဲ့တွဲ-
ควบ စိုင်း
ควบ ဒုန်း
ควบห้อ ဒုန်းစိုင်း
ควบคุม ထိန်း
ควบคุมจิตใจ စိတ်ထိန်း-
ควย(คำหยาบ) လီး,လ
ควร သင့်
ควร(เหมาะ) ရာ
ควร(เหมาะ) အပ်
ควรกิน စားအပ်-
ควรค่า တန်
ควรคู่ သင့်လျော်

ควรไป သွားသင့်ပါ-
ควรเลี่ยง ရှောင်သင့်-
ควัก ကော်
ควัน ခိုး,အခိုး
ควันบุหรี่ ဆေးလိပ်ခိုး
ควันไฟ မီးခိုး
ควันและกลิ่นอบอวล အခိုးအနံ့အောင်း-
ควันไอ အခိုးအငွေ့
ควั่น ဆစ်
ควั่น တုံး
ควั่นไม้ไผ่ ပါးပင်ကိုဆစ်-
ควั่นอ้อย ကြံတုံး-
ควั่นอ้อย ကြံပင်ကိုဆစ်-
ความช้าง ဆင်ဦးစီး
ความ ခြင်း
ความ မှု
ความ ရေး
ความกระจ่าง ရှင်းပြခြင်း
ความกระฉับกระเฉง စွမ်းသန်ခြင်း,သန်စွမ်းခြင်း
ความกระฉับกระเฉง ပေါ့ပါးခြင်း
ความกรุณา ကရုဏာ
ความกรุณา ကျေးဇူး
ความกล้าหาญ ရဲစွမ်းသတ္တိ
ความกล้าหาญ ရဲရင့်ခြင်း
ความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ရဲရင့်ပြတ်သားခြင်း
ความกว้าง အကျယ်
ความก้าวหน้า တိုးတက်ရေး
ความก้าวหน้าในชีวิต ဘဝတိုးတက်ရေး
ความเกกมะเหรกเกเร မိုက်ပြစ်
ความแก่งกล้า သတ္တိ
ความเกลียดชัง အမုန်း
ความเกียจคร้าน အပျင်း
ความโกรธ ဒေါ,ဒေါသ
ความโกรธ အမျက်
ความขม ခါးခြင်း
ความขุ่น အနောက်
ความแข็งแกร่ง အင်
ความแข็งแกร่ง အား
ความคดงอ အကောက်
ความคล่องแคล่ว သွက်လက်ခြင်း
ความคิด အကြ
ความคิด အတွေး
ความคิด အထင်
ความคิดคด အကောက်ညွှတ်
ความคิดคำนึง အတွေး

ความคิดจิตใจ စိတ်အထင်
ความคิดดี အတွေးအခေါ်ကောင်း-
ความคิดแต่ละคน အတွေးကိုယ်စီ
ความคิดที่ชั่วร้าย မိုက်မဲတဲ့အတွေး
ความคิดวิเศษ အကြံထူး-
ความคิดเห็น အယူအဆ
ความคิดอย่างหนึ่ง အကြံတစ်ခု
ความคิดอันประเสริฐ မြတ်တဲ့အကြံ
ความคิดอ่าน ဥာဏ်ပညာ
ความคิดอ่าน အကြံအစီ
ความคิดอ่าน အတွေးအခေါ်
ความคิดอ่านดี အကြံအစီကောင်း-
ความคิดอ่านดี အတွေးအခေါ်ကောင်း-
ความคุ้นเคย အကျွမ်း
ความเค็ม အငန်
ความเคลื่อนไหวของสัตว์ ရန်သူ့ဇီလုပ်ရှားမှု
ความโง่เขลา အမိုက်
ความจดจ่อ တက်ကြွမှု
ความจริง အမှန်
ความจำ အမှတ်,မှတ်ဉာဏ်
ความเจ็บป่วย အနာ
ความเจริญ တိုးတက်ရေး
ความเจริญของประเทศ နိုင်ငံတိုးတက်ရေး
ความเจริญรุ่งเรือง စည်ပင်ခြင်း
ความใจกว้าง စိတ်သဘောထားကြီးမှု
ความช่วยเหลือ အကူအညီ
ความชอบ အကြိုက်
ความชำนาญ ကျွမ်းကျင်မှု
ความชำนาญที่มีมา လက်စွမ်းလက်စ
ความชื่นชอบ အနှစ်သက်
ความเชื่อถือ ယုံကြည်မှု
ความซื่อตรง တည်ကြည်ခြင်း
ความซื่อสัตย์ သစ္စာ
ความชุกชน အဆော့
ความดันขึ้น သွေးတိုး-
ความดันลด သွေးကျ-
ความดันโลหิตชั้นต่ำ အောက်သွေး
ความดันโลหิตชั้นสูง အပေါ်သွေး
ความดี ကောင်းမှု
ความดี အကောင်း
ความต้องการ အလို
ความตั้งใจ စေတနာ
ความตาย အသေ
ความต่ำ အနိမ့်
ความตึงเครียด အညောင်း,အညောင်းအညာ

ความพึงพอใจ စေတနာ
ความภาคภูมิใจ မာန
ความถูกต้อง အမှန်
ความทะนงตน မာန
ความเท็จ အလိမ်
ความเท็จเปิดเผย အလိမ်ပေါ်-
ความนับถือ အထင်
ความน่าเกรงใจ အားနာစရာ
ความน่าเกลียด မုန်းစရာ
ความน่าขบขัน ရယ်ရွှင်စရာ
ความน่าเชื่อถือ ယုတ္တိ
ความน่ารัก ချစ်စရာ
ความบริสุทธิ์ใสสะอาด သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း
ความเบา ပေါ့ခြင်း
ความเบื่อคลายไป အပျင်းပြေ-
ความเบื่อหน่าย အပျင်း
ความปรองดอง ညီညွတ်မှု
ความประพฤติ အကျင့်
ความประพฤติที่ดี ကောင်းသောအကျင့်
ความประพฤติเหลวไหล အကျင့်တန်-
ความประสงค์ ဆန္ဒ
ความประหลาดใจ အံ့အား
ความประหลาดใจ အံ့အြခြင်း
ความปรีชาสามารถ လက်ရုံးရည်
ความปลอดภัย လုံခြုံရေး
ความปวดเมื่อย အညောင်း,အညောင်းအညာ
ความเป็นไปที่แท้จริง တကယ့်အဖြစ်အပျက်
ความเป็นมา အဖြစ်အပျက်
ความเป็นอยู่(สภาพ) အခြေအနေ
ความเป็นอยู่ အနေအထိုင်
ความเป็นอยู่สบาย အနေအထိုင်အဆင်ပြေ-
ความเป็นอยู่ในบ้าน အိမ်အခြေအနေ
ความเปรี้ยว ချဉ်ခြင်း
ความผิด အပြစ်
ความผิด အမှား
ความผิดเช่นนี้ အဲဒီအမှားမျိုး
ความผิดพลาด လွဲခြင်း
ความผูกพัน သံယောဇဉ်
ความเผ็ด စပ်ခြင်း
ความฝัน အိပ်မက်
ความพ่ายแพ้,การขาดทุน အရှုံး
ความเพียร ဝီရိယ
ความเพียรพยายาม ကြိုးပမ်းမှု
ความมืนมา အမှုး
ความมืด မှောင်ခြင်း

ความมืด အမှောင်
ความมืดครอบงำ အမိုက်မှောင်ဖုံးလွှမ်း-
ความมืดยามค่ำ ညအမှောင်
ความเมตตา မေတ္တာ
ความไม่แน่นอน အနိစ္စ
ความไม่ประสีประสา အမိုက်
ความไม่สงบ အရေးအခင်း
ความไม่สะดวกสบาย အဆင်မပြေမှု
ความไม่อดทน သည်းမခံခြင်း
ความยากลำบาก အခက်အခဲ
ความยินดี တဿာ
ความยึดถือ(ทรรศนะ) အယူ
ความยึดถือที่ผิดๆ လွဲမှားနေသောအယူ
ความยุ่งยาก အခက်
ความเย็น အအေး
ความรบกวน အနှောင့်အယှက်
ความรอดพ้น ကင်းမှု
ความร้อน အပူ
ความร้อนเผาไหม้ အပူလောင်-
ความระลึกถึง သတိရတဲ့အကြောင်း
ความรัก အချစ်,အချစ်ရေး
ความรักแท้ အချစ်စစ်
ความราบรื่น အဆင်
ความราคาญ အနှောင့်အယှက်
ความรุนแรง အကြမ်း
ความรุนแรง အပြင်း
ความรู้ ပညာ
ความรู้ความสามารถ အချင်း
ความรู้ความสามารถ အတတ်ပညာ
ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ သိပ္ပံပညာ
ความรู้ทางศิลปศาสตร์ ဝိဇ္ဇာပညာ
ความรู้สึก ခံစားချက်
ความเร่งด่วน အလျင်
ความเร็ว အမြန်
ความเร็ว အရှိန်
ความเร็วลม လေအမြန်
ความละอาย အရှက်
ความละเอียดอ่อน အနု
ความลับ လျို့ဝှက်ချက်
ความลึก အနှက်
ความลึกของน้ำ ရေအနှက်
ความลึกของสระน้ำ ရေကန်ရဲ့အနှက်
ความลึกซึ้น စောက်အနှက်
ความลึกประมาณนี้ ဒီအနှက်လောက်
ความว่างเปล่า အလွတ်

ความวิตกกังวล အပူအပင်
ความโศกเศร้า အလွမ်း
ความสกปรก အကြေး
ความสกปรก အညစ်
ความสกปรกโสโครก အညစ်အကြေး
ความสงบนิ่ง အငြိမ်
ความสงบสุข အငြိမ်း
ความสงสาร ကြင်နာခြင်း
ความสงสาร သနားခြင်း
ความสงสัย သံသယ
ความสนใจ စိတ်ဝင်စားမှု
ความสนใจ ဝါသနာ
ความสนใจลดลง စိတ်ဝင်စားမှုလျော့-
ความสบาย သက်သာခြင်း
ความสบายใจ စိတ်ချမ်းသာမှု
ความสวย အလှ
ความสวยตามธรรมชาติ သဘာဝအလှ
ความสะดวกสบาย သက်သာမှု
ความสะอาด သန့်ရှင်းရေး
ความสั้น အတို
ความสามัคคี ညီညွတ်မှု
ความสามัคคีกลมเกลียว စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
ความสามัคคีกลมเกลียว စည်းလုံးညီညွတ်မှု
ความสามารถ အင်
ความสามารถ(ทักษะ) အတတ်
ความสามารถทางกาย ကိုယ်စွမ်း
ความสามารถทางปัญญา ဉာဏ်စွမ်း
ความสามารถในการวาดภาพ ပန်းချီအတတ်ပညာ
ความสามารถส่วนตัว ကိုယ်ရည်
ความสำนึก နောင်တ
ความสำเร็จ အောင်မြင်ခြင်း,အောင်ခြင်း
ความสุขสงบ ငြိမ်းချမ်းခြင်း
ความสุภาพ ယဉ်ကျေးမှု
ความสูง ဉာဏ်,ဉာဏ်တော်
ความสูง ဉာဏ်တော်အမြင့်
ความสูง အမြင့်
ความสูง(สิ่งของ) အရပ်အမြင့်
ความสูงของเจดีย์ စေတီဇဉာဏ်တော်
ความสูงของพระพุทธรูป ဆင်းတုဇဉာဏ်တော်
ความเสมอกัน အညီ
ความเสมอภาค တန်းတူရည်တူရှိမှု
ความเสียหาย ပျက်စီးခြင်း
ความใส အကြည်
ความหนาเย็น အချမ်း
ความหมาย အဓိပ္ပာယ်

ความหมาย အနက်,အနက်အဓိပ္ပာယ်
ความหมายไม่เหมือนกัน အဓိပ္ပာယ်မတူဘူး
ความหมายเหมือนกัน အဓိပ္ပါယ်တူ-
ความหยาบ အကြမ်း
ความหลงในกาม ကာမအမှောင်
ความหวาน ချိုခြင်း
ความหวาน အချို
ความหอม အမွှေး
ความหิว အဆာ
ความเห็น(หมายเหตุ) မှတ်ချက်
ความเห็น အမြင်
ความเห็นใจ စာနာခြင်း
ความเห็นทางการทหาร စစ်ရေးအမြင်
ความเห็นทางการปกครอง အုပ်ချုပ်ရေးအမြင်
ความเห็นทางการเมือง နိုင်ငံရေးအမြင်
ความเห็นทางเศรษฐกิจ စီးပွားရေးအမြင်
ความเหนื่อยเหนื่อย အပင်အပန်း,အပင်ပန်း
ความเหนื่อยอ่อน ပင်ပန်းမှု
ความเหนื่อยอ่อน အပန်း
ความเหนื่อยอ่อน အမော
ความแห้ง အခြောက်
ความอดทน သည်းခြင်း
ความอยาก ချင်ခြင်း
ความอยากรู้ သိချင်ခြင်း
ความอ่อน အနု
ความอัศจรรย์ใจ ဆွံ့အား
ความอาย အရှက်
ความอิสระ လွတ်လပ်မှု
ความโอ้อวด အကြွား
ควาย ကျွဲ
ควายชวิด ကျွဲခွေ-
ควายคลุกตัวในปลัก အိုင်ထဲမှာကျွဲလူး-
ควายใช้งาน ခိုင်းကျွဲ
ควายตัวผู้ ကျွဲထီး
ควายป่า တောကျွဲ
ควายเผือก ကျွဲဖြူ
ควายหนึ่งคู่ ကျွဲတစ်ရှဉ်း
คว่ำ မှောက်
คว่ำบาตร သပိတ်မှောက်-
คอ လည်
คอ(นก,ขวด) လည်တော်
คอขวด ပုလင်းလည်ပင်း
คอขวด ပုလင်းလည်တော်
คอสั้น လည်ပင်းကိုပု-
คอก ခြံ

คอกควาย ကျဲခြံ
คอกเป็งมาง ပတ်အိမ်
คอกวัว နွားခြံ
คองบอง(ราชวงศ์) ကုန်းဘောင်
คอน(ที่นอนไก่,นก) အိပ်တန်း
คอนนอน အိပ်တန်း
ค่อนข้าง ခပ်
ค่อนข้างไกล ခပ်ဝေးဝေး
ค่อนข้างทนทาน ခပ်ခိုင်ခိုင်
ค่อนข้างเร็ว ခပ်မြန်မြန်
ค่อนข้างเลว ခပ်ဆိုးဆိုး
ค่อนข้างหลวม ခပ်ချောင်ချောင်
ค่อนข้างหลวม(ผองๆ) ခပ်ပွပွ
ค่อนข้างหวาน ခပ်ချိုချို
ค้อน တူ
ค้อนตอกสิ่ว ဆောက်ပုပ်
ค้อนไม้ တင်းပုတ်
คอนแทกเลนส์ မျက်စေ့ကပ်မှန်
ค้อม ကိုင်းညွတ်
ค้อม ငုံ့
ค้อม ညွတ်
ค้อมคำนับ ဦးညွတ်ရှိခိုးလေးပြု-
ค้อมหัว ခေါင်းငုံ့-
ค้อมไหว้ ဦးချ-
คอมพิวเตอร์ ကွန်ပျူတာ
คอย စောင့်
คอยโทรศัพท์ ဖုန်းမျှော်-
คอยนะ စောင့်ပါနော်
คอยรับ စောင့်ကို
คอยรับอยู่ စောင့်ကိုနေမိ-
ค่อย(ช้า) ဖြည်း
ค่อย(เบา) တိုး
ค่อยๆ တိုးတိုး
ค่อยๆ(ทีละน้อย) တဖြည်းဖြည်း
ค่อยๆ(ไม่เร่งรีบ) သာသာ,သာသာယာယာ
ค่อยๆ(ไม่แรง) ခပ်ဖွဖွလေး
ค่อยๆเคลื่อน တရွေ့ရွေ့
ค่อยๆดีขึ้น တဖြည်းဖြည်းကောင်း-
ค่อยๆไป သာသာသွား-
ค่อยๆไป(อย่างเงียบๆ) အသာကလေးသွား-
ค่อยๆพูด ဖြည်းဖြည်းပြော-
ค่อยๆพูด လျှော့ပြော-
คอลัมน์นิสต์ ဆောင်းပါးသတင်းသမား
คะ ရှင်
คะน้า ကိုက်လန်
คะเน ခန့်မှန်း
คะเน ဆ
คะเน တိုင်းဆ
คะเนดู မှန်းကြည့်
คะเนเห็น မြင်မြင့်
คะแนน အမှတ်
คะยั้นคะยอ ဇွတ်တရွတ်
คะยา(ชาติพันธุ์) ကယား
คัดค้าน ကန့်ကွက်
คัดค้าน တားမြစ်
คัดค้าน မြစ်
คัดค้าน ဟန့်,ဟန့်တား
คัดจมูก နှာစေး-
คัดลอก ကူးရေး
คัดลอกหนังสือ စာကူး-
คัดเลือก ရွေးချယ်
คัดเลือกผู้กล้า သူရဲကောင်းရွေးချယ်-
คัน ယား
คันตา မျက်စိယား-
คันคะเยอ ယားယံ
คันปากอยากพูด ပါးစပ်ယား-
คันยิกๆ ယားကြွကြွ
คัน(รถ) စီး
คัน(ร่ม) စင်း
คันหลัง နောက်တစ်စီး
คันคราด ထွန်တုံး
คันกั้นน้ำ တမ်
คันชอบสระ ကန်ပေါင်ရိုး
คันชัก(ไม้สี) ထိုးတံ
คันดิน ဆည်
คันไถ ထယ်,ထယ်တုံး
คันไถ ထွန်တုံး
คันธนู လေး
คันนา ကန်သင်း,ကန်သင်းရိုး
คันนา လယ်တမ်
คันเบ็ด ငါးမျှားတံ
คันร่ม ထီးရိုး
คันร้ว စည်းရိုး
คันริมคลอง တာတမ်
คันศร မြားတံ
คันสี(ไวโอลิน) တယောထိုးတံ
คั้น ညှစ်
คั้นน้ำ အရည်ညှစ်-
คั้นน้ำกะทิ အုန်းနို့ညှစ်-
คันธกุฎี ဘုရားဆောင်

ခ်ဳပ္ ကျပ်
ခ်ဳပ္ခ်ိန္ ပြည့်နှက်
ခ်ဳံးဂါး ကျမ်း
ခ်ံ လှော်
ခါ(ဧကခါ) တစ်
ခါခြေ စိတ်စွဲ
ခါပြုတ္ပ တံခါးမှာတစ်-
ခ်ာ ဖိုး,အဖိုး
ခ်ာ,ခ်ာခ်ာင္ ခ,အခ
ခ်ာဂိုနဲ့ စားစရိတ်
ခ်ာဘန ဆယ်ခ
ခ်ာဘန္ဟ မုန့်ဖိုး
ခ်ာဘာ(ခ်ာဟာရ) ထမင်းစရိတ်
ခ်ာဘေ်ာဘမ္ဘာန ပွဲဝင်ကြေး
ခ်ာမ္ဘီ ကိန်းသေ
ခ်ာမ္ဘရဒီပ လူနေမှုအဆင့်အတန်း
ခ်ာခ်ာင္ အခ
ခ်ာခ်ာင္(ခ်ာဒ္ဒ) လက်ခ
ခ်ာခ်ာင္ဂုဏီ ကူလီခ
ခ်ာခ်ိင္(ဝဇ္ဇ) ချိန်ခ
ခ်ာဇ္ဇ ငှားခ
ခ်ာဇ္ဇဘာန ခြံငှားခ
ခ်ာဇ္ဇဘာနဓမ္မ စာအုပ်ငှားခ
ခ်ာဇ္ဇိန္ဒြိယ စားရိတ်,စားရိတ်
ခ်ာဇ္ဇိန္ဒြိယပ္ပဋိသံယုတ္တ တံခါးပြင်ခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန လမ်းစရိတ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန အကောက်,အကောက်အစား
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟ လက်မှတ်ခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ကိန်းရှင်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ အပေါ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ရွေးခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ အချိန်ပိုလုပ်ခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ကြေး
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ဆိပ်ကမ်းခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ပွဲခ,ပွဲစားခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ပစ္စည်းတင်ခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ နှုတ်ပိတ်ခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ လှေတွဲခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ တွဲခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ တည်းခိုစရိတ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ဖုန်းပြောခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ကားခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ရထားခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ဆေးကုခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ကူးတိုခ

ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ လက်ခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ လုပ်အားခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ အချိန်ပိုလုပ်ခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ကျောင်းစရိတ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ပညာသင်စားရိတ်ငွေ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ စာပို့ခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ခြေကြွခ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ စာအုပ်ဖိုး
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ထမင်းစရိတ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ရောင်းဝယ်-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ဘိန်းရောင်း-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ဘိန်းချ-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မေး
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ဖားပြုပ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ကျိတ်နာ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မေးမွတ်မွတ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မေးမွတ်မွတ်လုံးလုံးကလေး
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မေးကား
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ တည်း
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ တည်းခို
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ကြွေးကျန်-,အကြွေးတင်-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ လင်းဆွဲ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ လင်းနို့
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ လောက်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ခံးပတ်ပတ်-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ခန့်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ တိုင်းဆ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မြော်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မှန်း,မှန်းရွယ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ,ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟ မှန်းဆ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ထင်စားမိလို့မှား-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ တွေးခေါ်မြော်မြင်-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ အိပ်မောကျလောက်ပြီ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ဆရာဖြစ်လောက်-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ အတွေးအခေါ်မှန်ကန်-
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ စိတ်ကူးယဉ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ထင်စား
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မျှော်ခေါ်
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ဂါထာ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မီးကွင်းဂါထာ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ စီးပွားကောင်းဂါထာ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ အန္တရာယ်ကင်းဂါထာ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ထီပေါက်ဂါထာ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ ပီယဂါထာ
ခ်ာဇ္ဇဥ္ဇန္ဟဘာသ မောင်း,မောင်းခလုတ်

คานงัด(ใช้ทุ่นแรง) ကုတ်
คานหาม ထမ်းစင်
คาบ ခြို
คาบชิ้นเนื้อ အမဲသားအတစ်ကိုခြိုး-
คาบบุหรี่ ဆေးလိပ်ကိုခဲ-
คาบสมุทร ကျွန်းဆွယ်
คาบสมุทรอินโดจีน အင်ဒိုချိုင်းနားကျွန်းဆွယ်
คาย(ถุย) ထွေး
คายชานอ้อยทิ้ง ကြံဖတ်ကိုထွေးပစ်-
ค่าย စခန်း
ค่ายทหาร စစ်တပ်စခန်း
ค่ายผู้ก่อการร้าย သူပုန်စခန်း
ค่ายผู้ประสบภัย ဒုက္ခသည်စခန်း
คาร์โบไฮเดรท(ธาตุแป้ง) ကစီဓာတ်
คาราเต้ ကရာတေး
คำ ခွန်း
คำกระตุ้นเตือน တိုက်တွန်းစကား
คำกล่าวขอบคุณ ကျေးဇူးတင်စကား
คำกล่าวต้อนรับ ကြိုဆိုစကား
คำกล่าวตอบ တုံ့ပြန်စကား
คำกล่าวแต่โบราณ ရှေးကဆိုရိုးစကား
คำกล่าวพาดพิง စကားစပ်
คำกล่าวเสริม(เชิงอรรถ) စကားချပ်
คำแก้ตัว ဆင်ခြေ,ဆင်ခြေဆင်လက်
คำจารึก ကမ္ဘည်း
คำจำกัดความ အနက်
คำชี้แนะ အညွှန်း
คำด่า အဆဲ
คำแตกต้น ငြိလုံး
คำตรงข้าม ဆန့်ကျင်ဘက်စကား
คำตลก ပြက်လုံး
คำตอบ အဖြေ
คำตอบมูลเดิม မူလအဖြေ
คำถาม ပဉ္ဆာ
คำถาม မေးခွန်း
คำทักทาย နှုတ်ဆက်စကား,မိတ်ဆက်စကား
คำท้าทาย(มาเลย) ရန်လို
คำทาย(ปริศนา) စကားထာ
คำที่ใช้ประจำ နေ့စဉ်သုံးစကား
คำนินทา အတင်း,အတင်းစကား
(คำเน้น) ပင်
(คำเน้น) ပေ
(คำเน้น) ဟယ်
(คำเน้นกริยา) ချေ
(คำเน้นกริยา) ရဲ.
คำผวน စကားလိမ်
คำผอย(ดอกไม้) ဆူးပန့်း
คำผิงเพย စကားပုံ
คำพูด စကား,စကားခွန်း
คำพูด စကားလုံး
คำพูดเกริ่น စကားစ
คำพูดเกี้ยวพาราสี ရိုးစားစကား
คำพูดแก้ตัว ဆင်ခြေစကား
คำพูดของคนทั้งหลาย သူများစကား
คำพูดของคนอื่น တခြားသူစကား
คำพูดของพ่อแม่ မိဘစကား
คำพูดตลก ပြက်လုံး
คำพูดติดขัด စကားထောင့်-
คำพูดที่น่ารัก ချစ်ဖွယ်စကား
คำพูดที่บอกต่อ တဆင့်စကား
คำพูดที่ไร้สาระ အနှစ်မပါတဲ့စကား
คำพูดที่อ่อนหวาน ချိုမြိန်တဲ့စကား
คำพูดปนเปะ စကားရော-
คำพูดประจบ မြှောက်ပင့်ရှိပြောသောစကား
คำพูดประชด ငြိလုံး
คำพูดแปร่ง စကားဝဲ-
คำพูดไม่ชัดไหล စကားလုံ-
คำพูดเล่าขาน တဆင့်ကြားစကား
คำพูดสับสนปนเป စကားထွေး-
คำพูดเหลวไหล စကားတန်-
คำพูดโอ้อวด အကြွား
คำร้อง အဆို
(คำเรียกคนจีน) ပေါက်ဖော်
(คำเรียกยกย่อง) ရှင်,အရှင်
(คำลงท้าย) လေး
(คำลงท้ายกริยา) တယ်,သည်
(คำลงท้ายคำถาม) လား,သလား
(คำลงท้ายคำถาม) လဲ,လည်း,သလဲ
คำลามก ညစ်ညမ်းစကား
คำว่าร้าย အတင်းစကား
คำสร้อย တကူ
คำสร้อย သ
คำสแลง(สำนวน) ဘန်းစကား
คำสั่ง အမိန့်
คำสั่ง အမှာ,အမှာစကား
คำสั่งของเจ้าเมือง မြို့ဝန်ရဲ့အမိန့်
คำสัญญา ကတိ
คำสุภาพ ယဉ်ကျေးမှုစကား
คำสุภาพ ယဉ်ကျေးစကား
คำสุภาษิต စကားပုံ

คำเสริม စား
คำหยาบ စကားရိုင်း
คำเหมือน ပရိယာယ်,ပရိယာယ်စကား
คำอธิบาย အဓိပ္ပာယ်
คำอธิบายลึกซึ้ง အဓိပ္ပါယ်နှက်နဲ့-
คำอุทิศ ကမ္ဘည်း
คำอุทิศส่วนบุญ အမျှ
ค้ำ ထောက်
ค้ำจุน ထောက်ပံ့
ค้ำต้นโพธิ์ ညောင်ထောက်-
คำตี่ฉาน ခန္ဓီးရှုမ်း
คำนวณ ရေတွက်
คำนวณดวงชะตา ဇာတာတွက်-
คำนวณดู တွက်ကြည့်
คำนวณตัวเลข ဂဏန်းတွက်-
คำนวณเลข သင်္ချာတွက်-
คำนำ အမှာစာ
คำนึงถึง တမ်းတ
คำภีร์ธรรมศาสตร์ ဓမ္မသတ်
คำราม ခြိမ်း
คำราม ဟိန်း,ဟိန်းဟောက်
คำราม ဟောက်
คำรามสุดเสียง တအားကုန်ဟိန်းဟောက်-
ศึกๆ တခစ်ခစ်
ศิงคอง လူဝ်
ศิด ကြ
ศิด(คิดคำนึง) တွေး
ศิด,คิดเห็น ထင်
ศิดกระทำการ လုပ်ကြံ
ศิดการณ์,วางแผน ကြံစည်
ศิดขึ้นได้ စဉ်းစားမိ-
ศิดคด အကောက်ညွှတ်ကြံ-
ศิดคด အကောက်ကြံ-
ศิดค้น(ประดิษฐ์) တီထွင်
ศิดคาดคะเน တွေးခေါ်
ศิดคำนวณ တွက်
ศิดดอกเบี้ย အတိုးယူ-
ศิดตามที่อยากคิด ထင်ချင်သလိုထင်-
ศิดโต้ตอบ တွဲကြ
ศิดถึง လွမ်း
ศิดถึงคนึงหา တမ်းတသတိရ-
ศิดถึงบ้าน အိမ်ကိုလွမ်း-
ศิดถึงพ่อแม่ အဖေအမေကိုလွမ်း-
ศิดถึงไหม လွမ်းသလား
ศิดถึงอยู่ သတိရနေမိ-
ศิดถูก အထင်မှန်-
ศิดทรยศ အကောက်ကြံ-
ศิดทำ(อุบาย) လုပ်ကြံ
ศิดนั่นศิดนี่ ဟိုကြံဒီကြံကြံ-
ศิดนั่นศิดนี่ ဟိုတွေးဒီတွေးတွေး-
ศิดผิด ကြံမှား
ศิดผิดพลาด အထင်လွဲ-
ศิดพิจารณา စဉ်းစား
ศิดพิจารณา တွေးတော
ศิดเพ้อฝัน စိတ်ကူးယဉ်
ศิดฟุ้งซ่าน စိတ်ကစား
ศิดมาก အတွေးများ-
ศิดล่องลอย တွေ
ศิดลูกศิด ပေသီးတွက်-
ศิดเลข သင်္ချာတွက်-
ศิดเลขด้วยลูกศิด ပေသီးခုံနဲ့ဂဏန်းတွက်-
ศิดเลิง ကြံရွယ်
ศิดเลยเถิด အတွေးခေါင်-
ศิดว่า ..လို့ထင်-
ศิดว่าจะเหมาะสม သင့်မည်ထင်-
ศิดว่าจะให้ ပေးမယ်ထင်-
ศิดว่าจะฮึกนาน ကြာအုံးမယ်ထင်-
ศิดหักหลัง အကောက်ကြံ-
ศิดหาลู่ทาง ကြံစည်စိတ်ကူး-
ศิดอย่างนี้ အဲလိုပဲထင်-
ศิดออกแล้ว အကြံထွက်ပြီ
ค้ำ မျက်ခုံး
ค้ำกระดูก(ลางร้าย) မျက်ခုံးလှုပ်-
ค้ำโก่ง ခုံးမျက်စ-
ค้ำสวย မျက်ခုံးလှ-
ศี่(เลขศี่) မ
ศีต,ดนตรี ဂီတ
ศีตศาสตร์ ဂီတပညာ
ศีบบุหรี่ ဆေးလိပ်ညှပ်-
ศีมก้ามปู(ข้นน้อย) ဂဏန်းလက်မ-
ศีมปากนกแก้ว ဇဂဏာ
ศีมหนีบ ပလာယာ
ศึ่นฉ่าย စမွတ်,တရုတ်နှံနှံ
ศืนเงิน ငွေပြန်ပေး-
ศืนชีวิต လိပ်ပြာပြန်ရှင်-
ศืนถ้วยให้ ပန်းကန်ပြန်ပေး-
ศืนสติ သတိပြန်လည်-
ศืนนี้ ဒီည
ศืนเดือนมืด လမိုက်ည
ศืนวาน မနေ့ည

ဂိုဏ်းဝါနီ တမြန်နေည
ဂိပ်(ဟန်ဒ်ဝင်ခ်) ထွာ
ဂိပ်ကလာန တွား
ဂိပ်ကလာန သန်း
ဂိုဒ် ဖြစ်
ဂုဂ ထောင်
ဂုဂ အကျွဲး,အကျွဲးထောင်
ဂုဂဇရာန သံလျောင်အိမ်
ဂုဂဟော် ဒူးထောက်-
ဂုံ(ဟဇဝ်ဝ်ဝ်) ဝိုက်
ဂုဏ ဂုဏ်,ဂုဏ်ပုဒ်
ဂုဏ်ဂ် အဖိုး
ဂုဏ်ပြုဟုယ်ဒ် အကျိုးကျေးဇူး
ဂုဏ်သမ္ပတိ ဂုဏ်အရည်
ဂုဏ်(သဿဝနာမ) သင်
ဂုဏ်(သဿဝနာမ) ခင်ဗျား
ဂုဏ်(သဿဝနာမ) ရှင်
ဂုဏ်နာဿ ကတော်
ဂုဏ်ဝေ့ ခင်ဗျားနှယ်
ဂုဏ်ဗျာ အတော်ကြီး
ဂုဏ်ဘုရား(ဥဒါန) ဗုဒ္ဓေါ
ဂုဏ်ဘုရားတော် ကယ်တော်မူပါ
ဂုဏ်ဘုရားတော် ကယ်ပါဘုရား
ဂုဏ်ဖ ဖခင်,ဖအေ
ဂုဏ်မ မိခင်,မအေ
ဂုဏ်ရဲ့ ခင်ဗျားကော
ဂုဏ်ဟျိုင် ကတော်
ဂုဒဒါဒ ကုဋ္ဌ
ဂုံးဂေဒ ကျက်မိ
ဂုံးဂေဒ ကျင်
ဂုံးဂေဒ(ဂုံးဒဘာဝ) ကျင့်သားရ-
ဂုံးဂေဒ ကျွမ်း
ဂုံးဂေဒ(ဂြိုဟ်ကဟ်) မျက်နှာသိ-
ဂုံးမိုဒ လက်သာ-
ဂုံးဆေဒ အသံကိုကျက်မိ-
ဂုံးဟဒ် မျက်မှန်းတန်း-
ဂုံး,ပိုဂ ကွက်,အကွက်
ဂုံးဂရောဒ ကယ်
ဂုံးဂရောဒ်ဂူဟ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်
ဂုံးဂလံ့ စိတ်ထ
ဂုံးရာ့ စိတ်ဖောက်
ဂုံးရာ့(ဆေဒဆဲ) နှလုံးသွေးပျက်-
ဂုဒ ပြော
ဂုဒ(ဂလာ်ဘာဘာ) စကားပြော-
ဂုဒဒ်ဟဒ် မျက်နှာချင်းဆိုင်စကားပြော-
ဂုံဒ(ဗုဒ) တူး
ဂုံဒ(ဟဘာဟ) ဆွ
ဂုံဒဆေဒ ယက်
ဂုံဒဆေဒ်ဒဂိန မြေကိုယက်-
ဂူဟောဒ ကျွံး
ဂူဘာဗရာဇ်ဘ နန်းတော်ကျွံး
ဂူ(ဂေဒဆမ်ဘ်ဘ်) ရှဉ်း
ဂူ နှာ်
ဂူ ရန်,အရန်
ဂူ ရ်,အရ်
ဂူ(ဂရာဗုဒ) အစုံ
ဂူဗာ(ဂဟုပရာဒ) အချစ်တော်
ဂူဟဗ်ဗ်ဒ်ဒ် ပြိုင်ဘက်
ဂူဟရောဒ်(ဆာမီ) ခင်ပွန်း,ခင်ပွန်းသည်
ဂူဟာဝ တွဲတဲ့လူ
ဂူဟာဿ လိုက်ဖက်
ဂူဟာဿဂေါဒ်ဒ်ဂူ ဇနီးမောင်နှံလိုက်ဖက်-
ဂူဟီးဒ်ဒ်ဘ်ဘ် ဖက်
ဂူဟီဝိဒ ကြင်ဖော်ကြင်ဘက်
ဂူဟေဒ်ဘ် ယှဉ်ဘက်
ဂူဟကဝ်ဘေဒ ငှက်မောင်နှံ
ဂူဟဗရောဒ ယှဉ်ဘက်
ဂူဟဝ်ဝ်ဘေဒ(ဆိတ်) မောင်နှံဖိုမ
ဂူဟဝ်ဘေဒ လင်မယားအတွဲ
ဂူဟဖဒ အမြွာ
ဂူဟ်ဝ်ဒ တွဲ,အတွဲ
ဂူဒေါဂ်ဘ် ဖိနပ်အရန်
ဂူဒ်ဂ် ရည်းစား
ဂူဒ်ဂ်ဂူဟီဝိဒ ချစ်သက်ဝေ
ဂူဒ်ဆရဒ အိမ်ထောင်စု
ဂူဒ်ဆာမီဘရောဒ ဇနီးမောင်နှံ,မောင်နှံ
ဂူဒ်ဆာမီဘရောဒ်ဟရကဒ်ဒေါဂ် ကြင်စဉ်းမောင်နှံ
ဂူဏ မြွာက်
ဂူဏ(ဗိုဒ်ယဂုဏ်) ဂု
ဂူဏဟေဒေါဂ် ဂုဝါ,ဂုရွေဝါ
ဂူဟာ ဂူ
ဂူဟာ လိုဏ်ဂူ
ဂူဟာဟိုဒေဒ်ဒ် ဘုရားလိုဏ်
ဂေဒ်ဂ် ကိတ်
ဂေဒ်ဂ်ဝဲနဟိဒ မွေးနေ့ကိတ်
ဂေဒ်ဒ် ညှစ်
ဂေဒ်ဒ် ဖြစ်
ဂေဒ်ဒ်(ပြင်) ဆုပ်
ဂေဒ်ဒ်ဂ်ာမူဒ စကားကိုညှစ်ထုတ်-
ဂေဒ်ဒ် ငန်

เคิมจังเลย ငန်လိုက်တာ
เคิมปีเลย ငန်တူးနေတာ
เคย ဖူး
เคยชโมย ခိုးလက်စရှိ-
เคยชิน ရိုးသွားပြီ
เคย(ทำ(เริ่มไว้) လက်စ
เคย(กุ้งตัวเล็ก) ဂွေး
เคย(กุ้งเส้นด้าย) မျှင်
เครา(ข้างแก้ม) ဟိုးသိုင်းမွေး
เครา(คางแพะ) မုတ်ဆိတ်,မုတ်ဆိတ်မွေး
เคราะห์ดี ကံကောင်း-
เคราะห์ร้าย ကြိုဟ်မွေ-
เครือ ခိုင်,အခိုင်
เครือกล้วย ငှက်ပျောခိုင်
เครือจักรภพอังกฤษ နယ်ချဲ့ပြိတိသျှ
เครือญาติ ဆွေမျိုး
เครื่อง(เงิน,ทอง) အထည်
เครื่องกรอ ရစ်စက်
เครื่องกรอด้าย ချည်ရစ်စက်
เครื่องกรอด้าย ရစ်ခုံ
เครื่องกรอง စစ်စက်
เครื่องกรองน้ำ ရေစစ်စက်
เครื่องกล စက်
เครื่องกำเนิดไฟฟ้า လျှပ်စစ်အားပေးစက်
เครื่องขยาย ချဲ့စက်
เครื่องขยายเสียง အသံချဲ့စက်
เครื่องเขิน ယွန်းထည်
เครื่องเขียน စာရေးကိရိယာ
เครื่องคอมพิวเตอร์ ကွန်ပျူတာစက်
เครื่องเคลือบ(ภาชนะ) ကြွေထည်ပစ္စည်း
เครื่องเคลือบดินเผา ကြွေထည်မြေထည်
เครื่องเคียง(อาหาร) တို့စရာ
เครื่องเงิน ငွေထည်,ငွေအထည်
เครื่องจักรสีข้าว ဆန်ကြိတ်စက်
เครื่องจ่ายน้ำ ရေပေးစက်
เครื่องจิ้ม တို့စရာ
เครื่องชั่ง(ของใหญ่) ကတ္တား
เครื่องใช้ ကိရိယာ
เครื่องซักผ้า အဝတ်လျှော်စက်
เครื่องเซ่นนัต နတ်စာ
เครื่องดนตรี တူရိယာပစ္စည်း
เครื่องดินเผา မြေထည်
เครื่องดื่ม စားသောက်ဖွယ်ရာ
เครื่องดื่ม(ของดื่ม) သောက်စရာ,အသောက်
เครื่องดูดเสมหะ ချွဲစုပ်စက်
เครื่องตัดกระดาษ စက္ကူဖြတ်စက်
เครื่องตัดผม စက်ကတ်ကြေး
เครื่องตัดหญ้า မြက်ဖြတ်စက်
เครื่องติด စက်နှိ-
เครื่องทรงสำหรับกษัตริย์ မင်းဝတ်တန်ဆာ
เครื่องทอง ရွှေထည်,ရွှေအထည်
เครื่องทำความเย็น လေအေးစက်
เครื่องใน ကလီစာ
เครื่องใน အသည်းစုံ
เครื่องในไก่ ကြက်သားအူစုံ
เครื่องในต้ม ကလီစာပြုတ်
เครื่องในแพะ ဆိတ်ကလီစာ
เครื่องในหมู ဝက်ကလီစာ
เครื่องบด ကြိတ်,ကြိတ်စက်
เครื่องบดน้ำมัน ဆီကြိတ်ဆုံ
เครื่องบริภัณฑ์ ပရိဘောဂ
เครื่องบันทึกเสียง အသံသွင်းစက်,အသံဖမ်းစက်
เครื่องปิน လေယာဉ်,လေယာဉ်ပျံ
เครื่องปินขึ้น လေယာဉ်ပျံတက်-
เครื่องปินปิน လေယာဉ်ပျံပျံ-
เครื่องปินปินลดต่ำ လေယာဉ်နိမ့်သွား-
เครื่องปินพม่า မြန်မာလေယာဉ်
เครื่องปินแมลงปอ ရဟတ်ယာဉ်
เครื่องแบบ ယူနီဖောင်း
เครื่องแบบ ဝတ်စုံ
เครื่องแบบตำรวจ ရဲဝတ်စုံ
เครื่องประดับ တန်ဆာ
เครื่องประดับ အဆင်တန်ဆာ
เครื่องประดับเงินทอง ရွှေငွေတန်ဆာ
เครื่องประดับยศ(เม็ดนวิก) ရေတံသီးဖတ်
เครื่องปรับอากาศ လေအေးစက်
เครื่องปรุง ဟင်းခတ်မှုန့်
เครื่องปั่นน้ำผลไม้ ဖျော်ရည်စက်
เครื่องปั้นดินเผา ကြွေထည်မြေထည်
เครื่องพิมพ์ดีด လက်နှိပ်စက်
เครื่องเพชร စိန်ထည်
เครื่องไม้ မီးစက်
เครื่องไฟฟ้า လျှပ်စစ်ကိရိယာ
เครื่องมือ တန်ဆာပလာ
เครื่องมือตรวจ စမ်းစက်,စမ်းသပ်စက်
เครื่องมือแพทย์ ဆေးရုံတန်ဆာပလာ
เครื่องไม่ ကြိတ်ဆုံ
เครื่องยนต์ စက်
เครื่องยศ အဆောင်အယောင်
เครื่องยา ဆေးပစ္စည်း

เครื่องราง အဆောင်
เครื่องราง(ผูก) လက်ဖွဲ့
เครื่องรางของขลัง လက်ဖွဲ့အဆောင်
เครื่องราชกกุธภัณฑ် မင်းမြောက်တန်ဆာ
เครื่องราชกกุธภัณฑ်ห้าองค์ မင်းမြောက်တန်ဆာငါးပါး
เครื่องเรือน အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ
เครื่องลงยา စဉ့်
เครื่องล้างรูป ဓာတ်ပုံကူးစက်
เครื่องวัดความดันโลหิต သွေးချိန်ကိရိယာ
เครื่องวัดแผ่นดินไหว ငလျင်တိုင်းစက်
เครื่องสวมใส่ အဝတ်အစား
เครื่องสังเกต အမှတ်သင်္ကေတ
เครื่องสาวด้าย ချည်ငင်စက်
เครื่องสำอาง မိတ်ကပ်
เครื่องสี ကြိတ်,ကြိတ်ဆုံ
เครื่องสีข้าว စပါးကြိတ်ဆုံ,စပါးစက်
เครื่องสูบน้ำ ရေစုပ်စက်
เครื่องเสวย ပွဲတော်
เครื่องเสีย စက်ယွက်-
เครื่องหมาย အမှတ်
เครื่องหมาย(ที่สังเกต) သင်္ကေတ
เครื่องหมายการค้า အမှတ်တံဆိပ်
เครื่องหมายจบประโยค ပုဒ်မ
เครื่องหมายจบวรรค ပုဒ်ကလေး,ပုဒ်ထီး
เครื่องหมายจราจร လမ်းသင်္ကေတ
เครื่องหมายชี้บอก အမှတ်သင်္ကေတ
เครื่องหอม နံ့သာ
เครื่องเหล่าดินสอ ခဲတံချွန်စက်
เครื่องอะลูมิเนียม သတ္တုထည်
เครื่องอัญมณี ရတနာပစ္စည်း
เครื่องอัดเสียง အသံဖမ်းစက်
เคลิ้ด(ยอก) မျက်
เคล้าเกลือ ဆားနဲ့နယ်-
เคลิ้ม မှိန်း
เคลิ้มหลับต่อไป ဆက်မှိန်းလိုက်-
เคลียร์ถนน လမ်းရှင်း-,လမ်းရှင်းလင်း-
เคลียร์ปัญหา စာရင်းရှင်း-
เคลื่อน ရွေ့
เคลื่อนที่ ရွေ့လျား
เคลื่อนซ้าย ဖယ်ရှား
เคลื่อนไหว လှုပ်ရှား
เคลือบน้ำยา ကြွေရည်သုတ်-
เค้า(เขา) ခမျာ
เค้ามูลเดิม အရင်းမူလ
เคาน์เตอร์ ကောင်တာ
เคารพ ရိုသေ
เคารพซึ่งกันและกัน အချင်းချင်းလေးစား-
เคารพธง အလံကိုအလေးပြု-
เคารพธงชาติ နိုင်ငံတော်အလံကိုအလေးပြု-
เคารพธงชาติ အလံတော်အလေးပြု-
เคารพนับถือ လေးစား
เคารพรักใคร่ ချစ်ခင်လေးစား
เคาะ ခေါက်
เคาะเกราะ တုံးမောင်းခေါက်-
เคาะเกราะ အုန်းမောင်းခေါက်-
เคาะโทรเลข ကြေးနန်းရိုက်-
เคาะประตู တံခါးခေါက်-
เคาะอย่างแรง အပြင်းခေါက်-
เคียงข้าง ရုံ
เคียดแค้น ငြိုး
เคียว တံစဉ်
เคี่ยว ကျိ
เคี่ยวเข็ญ ဇွတ်တရွတ်
เคี่ยวน้ำตาล သကြားကိုကျိ-
เคี่ยวน้ำตาลโตนด ထန်းလျက်ရည်ကျိ-
เคี้ยว ဝါး
เคี้ยวกิน ဝါးစား
เคี้ยวละเอียด ညက်ညက်ဝါး-
เคี้ยวหญ้า မြက်ဝါး-
เคี้ยวหมาก ကွမ်းဝါး-
เคี้ยวเอื้อง မြို့
เคือง ခု
เคือง မျက်
เคืองใจ စိတ်ခု
เคืองใจ စိတ်မျက်
เคืองใจ စိတ်ကောက်
แค(ผืช)) ပေါက်ပန်း
แคชา,แคบ้าน ပေါက်ပန်းဖြူ
แคแดง ပေါက်ပန်းနီ
แค่(คำเน้น) တောင်
แค่(เฉียง) ထဲ,တည်း
แค่(เฉียง) ရုံ
แค่เงา အရိပ်ကိုတောင်
แค่เอื้อม အလှမ်းမီ-
แคนน้ำเต้า ငြင်း
แค้นใจ စိတ်နာ
แค้นใจ နှလုံးနာ
แคนตาลูป သခွားမသီး,သခွားမွှေး
แคนาดา ကနေဒါ
แคบ ကျဉ်း

แคบๆ ကျဉ်းကျဉ်း
แคบหมู ဝက်ခေါက်ဖတ်
แคบหมู ဝက်ခေါက်ကြော်
แครอท မုန်လာဥပဟိ
แคว้น နယ်
แคว้นอัสสัม အာသံနယ်
แคะ ကော်
แคะ ခွ
แคะขนมครก မုန့်အုပ်ကလေးကော်-
แคะขี้ตา မျက်ခွေးကော်-
แคะขี้มูก နှပ်ခွေးကော်-
แคะขี้มูก နှာခေါင်းဖေးခွ-
แคะขี้หู နှားဖာခွေးခွ-
แคะขี้หู နှားဖာခွေးကော်-
แคะขี้เลื่อย လက်သည်းခွေးခွ-
แคะด้วยเลื่อย လက်သည်းနဲ့ကော်-
แคะสะดือ ခွက်ခွေးခွ-
โคก ကမူ
โคก(เนินดิน) တောင်ပူစာ
โค้ง ကုန်း
โค้ง ကိုင်း
โค้ง ကွေ့,အကွေ့
โค้ง(โก่ง) ခုံး
โค้ง,ค้อมตัว ကုပ်
โค้งขอบฟ้า မိုးကုပ်စက်ဝိုင်း
โค้งคำนับ ဦးညွတ်၍အလေးပြု-
โค้งงอ ကွေး
โค้งตัวขู ဂငယ်ကွေ့
โค้งอันตราย အန္တရာယ်ကွေ့
โคน စောက်
โคน အခြေ
โคนด้ามมีด ဓားနှောင့်
โคนปาก အာစောက်
โคนฟัน သွားအခြေ
โคนลิ้น လျှာရင်း
โคนเสา တိုင်အခြေ
โค่น(ตัดฟัน) ခုတ်
โค่น(ล้ม) လဲ
โค่นต้นไม้ သစ်ပင်လဲ-
โค่นต้นไม้ သစ်ပင်ခုတ်-
โคมไฟ မီးပုံး
โคมลอย မီးအုံ့
โคมลอย(บอลลูน) မီးပုံးပျံ
โครงกระดูก အရိုးစု
โคลงเคลง လူး
โคลน ရွှံ့
โคลนตม ရွှံ့ညွန်
ใคร ဘယ်သူ
ใครๆก็ ဘယ်သူဖြစ်ဖြစ်-
ใครก็นนะ ဘယ်သူပဲလိမ့်
ใครเป็นเจ้าของรึ ဘယ်သူပိုင်သလဲ
ใครมา ဘယ်သူလာသလဲ
ใครรึ ဘယ်သူလဲ
ใครสวยกว่ารึ ဘယ်သူကသာလှသလဲ
ใคร่รู้ စူးစမ်း

(ฆ)

ฆ้อง မောင်း
ฆ้องราว မောင်းဆိုင်း
ฆ้องวง ကြေးဝိုင်း
ฆ้องวง ကြေးနှောင်ဝိုင်း
ฆ่า သတ်
ฆ่ากดจมน้ำ ရေနှစ်သတ်-
ฆ่าทิ้งเป็น အရှင်လတ်လတ်သတ်ပစ်-
ฆ่าทิ้ง သတ်ပစ်
ฆ่าบูชายัญ စတေး
ฆ่าฟัน သတ်ဖြတ်
ฆ่าฟันกัน အချင်းချင်းသတ်ဖြတ်-
โฆษณา ကြော်ငြာ
โฆษณาชายยา ဆေးအကြောင်းကြော်ငြာ-
โฆษะ ယောသ

(ဇ)

ဇ

ဇက(လေးမျက်)　လေဘက်မြီး
ဇကဇကြီးငှဲ့ ၊　တုန်တုန်ယင်ယင်
ဇင(ဇကဆွဲက)　ဖျက်ပစ်,ပယ်ဖျက်
ဇင(ဇးသွပ်)　သည်းခံ
ဇင်ကားဘဝဝိဗာသနာ　အလှူခံခြင်းသည်းခံ-
ဇင်ပြုပေးရ　ဟွန်းတီးခြင်းသည်းခံ-
ဇင်ဗျာမ　ဖြောင့်
ဇင်ဗျာမ　လှပ
ဇင်ဗျာမ(ပန်းဆေးမဲ့သော)　သပ္ပါယ်
ဇမ္ဗာရဲ　အယူသည်း
ဇာဝ　နွားမောင်း
ဇာဝခွာန်း　ဆင်နွားမောင်း
ဇာဝတာရ(ဇမတာရ)　ထန်းဆို့
ဇာဝ(ကြာဝ)　အရုပ်
ဇာဝ(ဟောင်းဟွေး)　ခန်း
ဇိဝ(ကွဲအက်)　ကိုင်း
ဇိဝ(ကွဲကွဲ)　ကွေး
ဇိဝ(ဟင်းဟင်း)　ကောက်
ဇိဝာ　ခြေထောက်ကွေး-
ဇိဝဘုန်း　လက်ကွေး-
ဇိဝလုံး　လျှာလိပ်-
ဇိဝဟောက်　သံကွေး-
ဇိုက　ပေါက်
ဇိုက,ဇိုကဇာန　ပေါ်
ဇိုကဂေါ်ဇိတ　ကပ်ပေါက်
ဇိုကဇာဝထွက်ဖြတ်　မှီလိုပေါက်နေတာပဲ
ဇိုဝန(ကြောင်)　စိတ်ကောက်
ဇိုဝပ　ခမောက်
ဇိုဝပမြင်ဒါ　ဝါးခမောက်
ဇိုဝမ　ပျော်
ဇွတ်ဖာရ　တက်ခတ်-
ဇွပ(ဟိပ)　စေ့
ဇွပ(ဆုပ)　ဟပ်
ဇွပ်ကိုယ်အင်္ကျီ　အင်္ကျီစေ့ထား-
ဇွပ်ပြုတ်　တံခါးစေ့-
ဇာ　နှမ်း
ဇာတံ　နှမ်းထောင်း
ဇာဟန်ကရုဏ　နှမ်းဖက်ချဉ်သုပ်
ဇာ(ဆိုးယာ)　စွယ်,အစွယ်
ဇာဂျို　စွယ်စုံ
ဇာဆ်ာဇ　ဆင်စွယ်,ဆင်အစွယ်
ဇာဆ်ာဇကဏ္ဍက　ဆင်စွယ်ပန်းပု
ဇာဆ်ာဇဏ်　ဆင်စွယ်အစစ်
ဇာန　အလုပ်
ဇာန(ဇာနဘုမနုမ)　ပွဲ
ဇာနကိုဟ်ကာ　အလုပ်လဲမလုပ်ဘူး
ဇာနဂိုနဲ့ဗျ　စားပွဲ
ဇာနဂိုနဲ့ဗျ　စားသောက်ပွဲ
ဇာနဂိုနဲ့ဗျ　ထမင်းစားပွဲ
ဇာနဂိုနဲ့ဗျ,ပိကနိတ　ပျော်ပွဲစား
ဇာနကေဒုံဝာဒ　ပွဲလန့်-
ဇာနကဏ္ဍက　ပန်းပုအလုပ်
ဇာနပြီးဘ်ာနဟေ့　အိမ်သစ်တက်ပွဲ
ဇာနဗန်ဒ　ပြိုင်ပွဲ
ဇာနဗန်ဒကာဝိန　အပြေးပြိုင်ပွဲ
ဇာနဗန်ဒတဲ့ဗျာဒ　လက်သီးထိုးပြိုင်ပွဲ,လက်ဝှေ့ပွဲ
ဇာနဗန်ဒဒီကလောင　ဒိုးပတ်ပြိုင်ပွဲ
ဇာနဗန်ဒဝိုဝ်မာရာဇဝန　မဂရသွန်အပြေးပြိုင်ပွဲ
ဇာနဗန်ဒဝိုဝ　တက်စမ်းပွဲ
ဇာနခဝ　မီးဖိုချောင်အလုပ်
ဇာနဇေဒီဗ်　ဘုရားပွဲ,ဘုရားပွဲတော်
ဇာနဇေဒီဗ်ဒီဟိုဝ်ဘ်ာန　ရွာဦးဘုရားပွဲ
ဇာနဆလောင်ခရဘရဝဟ်ာသိဘပီ　ရွှေရတု
ဇာနဆလောင်ဗိုဗဇနဲ　အောင်ပွဲ
ဇာနဆလောင်ဒီဗိုင်ဟဂျ　အခမ်းအနား
ဇာနဇ်ာဂဝီမိုဝ　အနုပညာလက်ရာ
ဇာနဗိုကဝီဒ　ခဝါ
ဇာနဏာပနကိစ္စ　ဗုဒ္ဓပနကိစ္စ
ဇာနဏာပနကိစ္စသင်္ဂဟ　ဘုန်းကြီးပွဲဗုဒ္ဓပနကိစ္စ
ဇာနဒေဝနဗိုဗန်ဒ　လမ်းလျှောက်ပြိုင်ပွဲ
ဇာနတ်ဝနဘိုဟိုဂျ　နှစ်သစ်ကူးပွဲ
ဇာနတ်ာဂဝနာဂ　လုပ်ငန်းအဝဝ
ဇာနတာမပြဂဒါပ　တန်ဆောင်တိုင်ပွဲ
ဇာနတဲ့ဝဇာ　ကပွဲ
ဇာနထဲဝဒဂျ　ထိမ်းမြားမင်္ဂလာလက်ထပ်ပွဲ
ဇာနထဲဝဒဂျ　မင်္ဂလာပွဲ,လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲ
ဇာနဒဝဒကဋ္ဌိန　ကထိန်ပွဲ
ဇာနဒဝဓာ　အထည်လုပ်ငန်း
ဇာနဒာဇ　ကျွန်အမှု
ဇာနဒ်ာနာ　လယ်အလုပ်
ဇာနဒ်ာဒါဒဝ　တောင်ယာလုပ်ငန်း
ဇာနဒ်ာဇဝန　ခြံလုပ်ငန်း
ဇာနဒ်ာဟေမြိုဝ　ကျောက်တွင်းလုပ်ငန်း
ဇာနဒီပြဇေဝိဋ္ဌ　မြတ်တဲ့အလုပ်
ဇာနဒီဇိုဇ်ာဒိဒ်ာ　လုပ်လက်စအလုပ်
ဇာနဝိုဒါဒ်ာ　လယ်ယာလုပ်ငန်း

งานบริษัท กุมฺมฺกีအလုပ်
งานบวงสรวงเทพนัต နတ်ပွဲ,နတ်ပူဇော်ပွဲ
งานบาชเมร ရုဒ်ပြုပွဲ
งานบาชนระ ရဟန်းခံပွဲ
งานบ้าน အိမ်မှုအလုပ်
งานบ้าน အိမ်မှုကိစ္စ,အိမ်အမှု
งานบ้าน အိမ်လုပ်ငန်းများ
งานบุญ အလှူပွဲ
งานบุญที่พร้อมเพียง မြို့ဆိုင်တဲ့အလှူ
งานบุญร่วมกองทุน အလှူငွေပေးအပ်ပွဲ
งานบูชาเจดีย์ ဘုရားပွဲ,ဘုရားပွဲတော်
งานบูชาเทพนัต နတ်ပွဲ
งานเบ็ดเตล็ด အထွေထွေလုပ်ငန်း
งานประกาศ ပြိုင်ပွဲ
งานประกวดกานย์กลอน ကဗျာပြိုင်ပွဲ
งานประกวดความงาม အလှပြိုင်ပွဲ
งานประกวดหัตถลายมือ လက်ရေးလှပြိုင်ပွဲ
งานประกวดนางงาม အလှမယ်ပြိုင်ပွဲ
งานประกวดเรียงความ စာစီစာကုံးပြိုင်ပွဲ
งานประกวดวาดรูป ပန်းချီ ပြိုင်ပွဲ
งานประณีตศิลป သိမ်မွေ့တဲ့အနုပညာ
งานประมง တံငါလုပ်ငန်း
งานประลองฝีมาย တက်စမ်းပွဲ
งานประลองยุทธ์ม้าศึก မြင်းခင်းသဘင်ပွဲ
งานพร้อมเพียง ပါမြို့ဆိုင်-
งานพระเจดีย์ ဘုရားပွဲ
งานพิธี သဘင်
งานฟ้อนรำ ကပွဲ
งานภาคสนาม ကွင်းဆင်းရသောအလုပ်
งานมงคล မင်္ဂလာပွဲ
งานมงคลขึ้นบ้านใหม่ အိမ်တက်မင်္ဂလာ
งานมงคลสมรส မင်္ဂလာဆောင်,လက်ထပ်မင်္ဂလာပွဲ
งานยุ่ง အလုပ်ရှုပ်-
งานรัฐการ အစိုးရအမှုထမ်း
งานราชการ မင်းမှုထမ်းအလုပ်
งานราบรื่น အလုပ်ချောမော-
งานเริ่มมือไว้ လက်စ
งานโรงงาน စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း
งานไร่นา လယ်ယာလုပ်ငန်း
งานล้มทับ အလုပ်ပိ-
งานลอยประทีป ဆီမီးမျှောပွဲ
งานสึกลับ အလုပ်ထူးဆန်း-
งานเสีก ပွဲသိမ်း-
งานเลี้ยง အကျွေးအမွေး
งานเลี้ยงฝังสรรค์เพื่อนฝูง မိတ်ဆုံစားပွဲ
งานเลี้ยงอาหาร စားပွဲသောက်ပွဲ
งานวัด ကျောင်းပွဲ,ပွဲတော်
งานวันเกิด မွေးနေ့ပွဲ
งานว่าจ้าง ခိုင်းတဲ့အလုပ်
งานวิวาห์ မင်္ဂလာဆောင်
งานศพ အသုဘပွဲ
งานศิลปะแขนงหนึ่ง အနုပညာတစ်ရပ်
งานสนุกสนานรื่นเริง ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ
งานสบายๆ အလုပ်သက်သာ-
งานสมรส ထိမ်းမြားမင်္ဂလာဆောင်
งานสวน ခြံအလုပ်
งานส่วนเกิน အပိုအလုပ်
งานสังสรรค์ တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ပွဲ
งานสำนักงาน ရုံးအလုပ်
งานสืบทอด လက်ဆုတ်
งานสืบทอดจากพ่อแม่ မိဘလက်ဆုတ်
งานสู่ขอแต่งงาน စေ့စပ်မင်္ဂလာ
งานแสดง ပြပွဲ
งานแสดงคนตรี ဂီတပွဲ
งานแสดงไม้ดอก ပန်းပြပွဲ
งานแสดงหุ่นกระบอก ရုပ်သေးပွဲ
งานอ่านหนังสือ(เกิดเรื่อง) ပွဲလန့်-
งาบ ဟပ်
งามขลับ လှပ
งามภายนอก အဆင်းလှ-
งามภายใน(น้ำใสใจคอ) အချင်းလှ-
งามสง่า ခန့်ညား
ง่าม,ง่ามไม้ အခွ
ง่ามไม้ ခွဆုံ
ง่ามไม้ သစ်ပင်ခွ,သစ်ပင်ခွဆုံ
ง่าย လွယ်,အလွယ်
ง่ายๆ လွယ်လွယ်
ง่ายดาย အလွယ်တကူ
ง่ายดาย အသာ,အသာကလေး
ง่ายนิดเดียว အလွယ်ကလေး
ง่ายง่ะ လွယ်ပါတယ်ကွာ
จีบอยู่ မိုန်းနေ-
จี่เจ่า ငြိုးငွေ့
จืมจำ(พูดน้อย) လျှာလေးအာလေး
งุนงง(เซ่อ) ယောင်တောင်တောင်
งุนงง(หัวหมุน) ဦးနှောက်ချာလည်-
งู မြွေ
งูกัด မြွေကိုက်-
งูขด မြွေခွေ-
งูขบ မြွေခဲ-

งู่ မြွေတွန့်-
งูเขียว မြွေစိမ်း
งูจงอาง ငန်းပုပ်
งูจงอาจ ငန်းမြွေ
งูฉก မြွေပေါက်-
งูฉก(พูดสุภาพ) ပိုးထိ-
งูทับทางเหลือง ငန်းတော်ကျား
งูแผ่แม่เบี้ย မြွေပါးပျဉ်းထောင်-
งูพิษ ငန်း
งูเลื้อย မြွေတွား-
งูสวัด စက်တန့်,သက်တန့်
งูสามเหลี่ยม ငန်းတော်ကျား
งูสามเหลี่ยม စပါးကြီး
งูเหลือม စပါးအုံး
งูเห่า မြွေဟောက်
เงย မော့
เงยหน้า မျက်နှာမော့-
เงยหน้าดื่มน้ำ ရေမော့သောက်-
เงยหัว(เงยหน้า) ခေါင်းမော့-
เงา ရိပ်,အရိပ်
เงาเด่นชัด အရိပ်ထင်-
เงาในกระจก မှန်ထဲကအရိပ်
เงิง ခေါ်
เงิง ငေါ်
เงิงออก ငေါ်ထွက်
เงิน ငွေ
เงิน(สตางค์) ပိုက်ဆံ
เงินกองทุน ပုံငွေ,ဘုံငွေ
เงินกองทุนโรงเรียน ကျောင်းရန်ပုံငွေ
เงินกำไร အမြတ်ငွေများ
เงิน(เข้าออก)คล่อง ငွေအဝင်အထွက်လည်-
เงินค่าใช้จ่าย စရိတ်ငွေ
เงินค่าปรับ ဒဏ်ငွေ
เงินจม(สูญเปล่า) ငွေမြှုပ်နေ-
เงินจม(เสียเปล่า) ငွေအောင်း-
เงินช่วยเหลือ ထောက်ပံ့ကြေး
เงินเชื่อ အကြွေး,ငွေအကြွေး
เงินดอกเบี้ย ငွေအတိုး
เงินเดือน လခ
เงินเดือน လစာ
เงินเดือนเขยิบขึ้น လခတိုး-
เงินได้สุทธิ အသားတင်ရငွေ
เงินตกกระดอน ငွေစဉ်-
เงินต่างประเทศ နိုင်ငံခြားငွေ
เงินถูกขโมย ငွေအခိုးခံရ-
เงินทอง ဓန
เงินทอง(ทรัพย์สิน) ကြေးငွေ,ငွေကြေး
เงินทองไม่พอ ငွေကြေးမလုံလောက်ဘူး
เงินทอน အမ်းငွေ
เงินทำบุญ လှူဖွယ်ဝတ္ထု
เงินที่เหลือ ငွေအကျန်
เงินที่เหลือเศษ ငွေအကြွင်း
เงินที่ใช้ออกไป ထွက်တဲ့ငွေ
เงินทุนเดิม အရင်းအနှီး
เงินแท้ ငွေအစစ်
เงินไทย ထိုင်းငွေ
เงินบริจาค အလှူငွေ,အလှူတော်ငွေ
เงินบาท ဘတ်
เงินประกัน အာမခံငွေ
เงินปลอม ငွေတု,ငွေအတု
เงินปลีก ငွေစက္ကူအသေး
เงินปลีก အကြွေ,ငွေအကြွေ
เงินปลีก အနုပ်
เงินปากผี(ค่าเรือ) ကူးတို့ခ
เงินฝาก အပ်ငွေ
เงินภาษี အမြတ်တော်ကြေး
เงินมัดจำ စပေါ်ငွေ
เงินมากมาย ငွေပေါ-
เงินมีพอเพียง ငွေဖူလုံ-
เงินยืม ချေးငွေ
เงินรายได้ ဝင်ငွေ
เงินสด ငွေလက်ငင်း
เงินส่วนเกิน ပိုငွေ
เงินสูญหาย ငွေပျောက်-
เงินหนึ่งหมื่น ငွေတစ်သောင်း
เงินหมด ငွေကုန်-
เงินเหลือค้าง ကျန်ငွေ
เงินอันมากมาย မြောက်မြားလှသောငွေများ
เงี่ยหูฟัง နားစွင့်ထောင်-
เงียบ ဆိတ်
เงียบ တိတ်
เงียบๆ တိတ်တိတ်
เงียบเชียบ တိတ်ဆိတ်-
เงียบเสียง အသံတိတ်-
เงียบเสียง(เสียงหาย) အသံပျောက်-
เงียบเสียงไป အသံတိတ်သွား-
เงื้อ ရွယ်
เงื้อ(ปืน)ขึ้นเล็ง ချိန်ရွယ်-
เงื้อจะตี ရိုက်ဖို့ရွယ်-
เงื้อปืนเล็ง သေနတ်နဲ့ချိန်ရွယ်-

เจ้ือมือ လက်နဲ့ရွယ်-
แจ่ง(ทิศยศ) အရပ်
แจ้ม ဟ
โจ่งแจ้ง မိုက်
โจ่งเจ่า မိုက်မဲ
โจ่งจริงๆ တော်တော်ညံ့တာပဲ
โจ่งจังเลย အလိုက်တာ
โจก(หลับ) ငိုက်
โจกหลับ အိပ်ငိုက်

(จ)

จก(ขุด) ပေါက်
จก(ล้วง) နှိုက်
จกฉลาก မဲနှိုက်-
จง စမ်း
จงใจ သက်သက်
จงใจก่อการวิวาท သက်သက်ရန်စ-
จงใจทำ တမင်လာလုပ်-
จงดู ကြည့်စမ်းပါ
จงทำ လုပ်စမ်းပါ
จงพอเถอะ တော်စမ်းပါ
จงมีสติ သတိထားပါ
จงอยปาก နှုတ်သီး
จงอยปากนก ငှက်နှုတ်သီး
จดจ่อ(ตรงตั้ง) ဖြောင့်
จดจ่อสายตา မျက်စိကိုတည်ငြိမ်-
จดจำ မှတ်,မှတ်သား
จดจำไว้(เก็บเอาไปคิด) နှလုံးပြု
จดจำไว้(ประทับไว้ในใจ) နှလုံးပိုက်
จดจำไว้(ใส่ไว้ในใจ) နှလုံးသွင်း
จดบันทึก မှတ်
จดหมาย စာ
จดหมายจากแม่ အမေ့ထံကစာ
จดหมายเชิญ ခေါ်စာ
จดหมายถึงเพื่อน သူငယ်ချင်းထံပေးစာ
จดหมายทางไปรษณีย์ ဆောစာ
จดหมายทางอากาศ လေကြောင်းစာ
จดหมายที่แนบมาด้วย ပူးတွဲပါစာ
จดหมายรัก ရည်းစားစာ
จดหมายลงทะเบียน မှတ်ပုံတင်စာ
จดหมายลงทะเบียน ရေစွဲရှိစာ
จตุมฺหฺ စတုမဓု
จนกระทั่ง တိုင်အောင်
จนกว่าจะกลับมา ပြန်လာတဲ့အထိ
จนชีพวาย သက်ဆုံးတိုင်
จนถึง တိုင်
จนถึง ထိ,အထိ
จนถึงสี่โมง လေးနာရီအထိ
จนถึงสุดทาง လမ်းဆုံးအထိ
จนป็ดนี้ ခုထိ
จนสุดฝีเท้า ပြေးချင်သလောက်သာ
จบ ပြီး,ပီး
จม(หมก) မြှုပ်
จม(ถลำ,ทรุด) ကျွံ
จม(ทำให้จม) နှစ်
จมน้ำ ရေနှစ်-
จมน้ำ ရေမြှုပ်-
จมในน้ำ ရေထဲမှာမြှုပ်-
จมปลักโคลน ရွှံ့ဇွက်မွှာကျွံ-
จมเรือ လှေနှစ်-
จมเรือ သင်္ဘောမြှုပ်-
จมหมอน(หัว) ခေါင်းအုံးထဲမြှုပ်-
จมอยู่ နှစ်နေ-
จมอยู่ မြှုပ်နေ-
จมูก နှာ,နှာခေါင်း
จมูกงุ้ม နှာတံကောက်
จมูกโด่ง နှာခေါင်းပေါ်-
จมูกโด่ง နှာခေါင်းပေါ်လွင်-
จมูกโด่ง နှာတံပေါ်လွင်-
จมูกเทียม နှာခေါင်းအတု
จมูกแบน နှာခေါင်းပြား-
จมูกป้าน နှာခေါင်းပုတ်-
จมูกยาว နှာခေါင်းရှည်-
จมูกสั้น နှာခေါင်းတို-
จมูกแหลม နှာခေါင်းချွန်-
จร မြွန်း
จร(ไป,มา) ကြွ
จรด လား
จรดทิศตะวันตก နောက်သို့လားသော်
จรลี ကြွမြွန်း
จรวด ဒုံး,ဒုံးပျံ
จระเข้ မိကျောင်း
จรัสแสง စုန်းတောက်
จราจลเวียกร้อง အကြမ်းဖက်ဆန္ဒပြ-
จริง အကယ်
จริง(ใช่) ဟုတ်,အဟုတ်
จริง(ถูก) မှန်
จริง,จริงๆ တကယ်

จริงๆ(คำเน้น) ပဲ,ဘဲ
จริงๆ(ถูกต้อง) မှန်မှန်
จริงๆ(คำเน้นกริยา) ပို့
จริงๆแล้ว တကယ်တော့
จริงขอรับ မှန်ပါဘုရား
จริงแท้นั่นแล มုချပါတကား
จริงนะ တကက်နော်
จริงหรือ တကယ်လား
จวน,จะ လု
จวนจะได้ ရလု-
จวนจะตาย သေလု-
จวนจะหลับ အိပ်လု-
จอ ကား
จอ ပိတ်ကား
จอหนัง ရုပ်ရှင်ပိတ်ကား
จ่อ(จี้) တေ့
จอก ရေမှော်,မှော်
จอง ယူထား-,သတ်မှတ်ထား-
จ้อง ရှု
จ้องเขม็ง စူးစိုက်ကြည့်-
จ้องดู ကြည့်ရှု,ရှုကြည့်
จ้องดู စိုက်ကြည့်
จอด(หยุด) ရပ်
จอด(เทียบท่า) ဆိုက်
จอดนาหนะ ယာဉ်ဆိုက်-
จอดรถไว้ ကားရပ်ထား-
จอดเรือ လှေကိုရပ်-
จอน(เคราข้างแก้ม) ပါးသိုင်းမွေး
จอบ ပေါက်တူး
จอบหัวค้อน ပေါက်ချွန်း
จอมปลวก ခြတောင်ပို့
จอมพล ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီး
จะ မ,မှ,မှာ,မယ်,မည်
จะ..ก็ไม่.. မ..တ
จะ..แล้ว ခဲ့မယ်
จะกลับก่อน ပြန်ပါဦးမယ်
จะกลับมาอีก ပြန်လာဦးမယ်
จะกลับแล้ว ပြန်ခဲ့မယ်
จะกลับแล้ว ပြန်တော့မယ်
จะกินก็กินเถอะ စားသာစား ပါ
จะขอให้ တောင်းပေးလိုက်မယ်
จะดีก็ไม่เชิง မကောင်းတကောင်း
จะได้อย่างไร ဘယ်ရပို့မလဲ
จะต้อง ရမယ်
จะต้องทำงาน အလုပ်လုပ်ရမယ်
จะต้องทำอะไรสักอย่าง တခုတော့လုပ်ကြမှပဲ
จะต้องนูด ပြောရမယ်
จะติดต่อกลับมาอีก ပြန်ဆက်မယ်
จะดี တီးလိုက်မယ်
จะถึงแล้ว ရောက်တော့မယ်
จะทำให้ လုပ်ပေးလိုက်မယ်
จะเป็นได้อย่างไร ဘယ်ဖြစ်နိုင်မှာလဲ
จะเป็นอะไรๆ ဘာဖြစ်ဖြစ်
จะไป သွားမယ်
จะไปก็ไปเถอะ သွားတော့သွား ပါ
จะไปก่อน သွားဦးမယ်
จะไปแน่หรือ သွားမှာသေချာလား
จะไปแน่เลย သွားတော့လေ
จะไปแล้ว သွားတော့မယ်
จะไปแล้วนหละ(ยะ) သွားမယ်တော့
จะไปไหม သွားမှာလား
จะไปอีกหรือ သွားဦးမလား
จะพนันอะไร ဘာလောင်းမလဲ
จะมาแน่ๆ သေသေချာချာလာမယ်
จะรอหรือไม่ စောင့်စရာလိုမလား
จะรับอะไร ဘာသုံးဆောင်မလဲ
จะเริ่มแล้ว စတော့မယ်
จะให้เท่าไร ဘယ်လောက်ပေးမလဲ
จะอีกนาน ကြာဦးမယ်
จ๊ะ ရှာ
จะเข้(เครื่องดนตรี) မိကျောင်းစောင်း
จักเจียก လွှာ
จักสาน ဖြာ
จักตอก နှီးဖြာ-
จักตอก(เจียก) နှီးလွှာ-
จักกะแร้ ချိုင်း,ချိုင်းကလီ,ချက်ကလီ
จักจั่น ပုစဉ်းရင်ကွဲ
จักจี้ ယား
จั๊กเดียม ယား
จักร စက္ကြာ
จักรยาน စက်ဘီး
จักรยานคันเก่า စက်ဘီးအဟောင်း
จักรยานคันใหม่ စက်ဘီးအသစ်
จักรยานบีเอ็มเอ็กซ์ ဘီအမ်အိတ်စ်စက်ဘီး
จักรยานมือสอง စက်ဘီးတပတ်ရစ်,တပတ်ရစ်စက်ဘီး
จักรเย็บผ้า အပ်ချုပ်စက်
จักรวัตนา စက္ကြာရတနာ
จังเลย လိုက်တာ
จังหวะที่ လက်ပေါက်စိပ်-
จังหวะห่าง လက်ပေါက်ကွဲ-

ᦎᦲᧂᦉᦱᦋᦱᧉᦋᦱ အခွင့်အခါ
ᦎᦲᧂᦉᦱᦎᦸᧉ ခရိုင်
ᦎᦲᧂᦉᦱᦎᦸᧉᦖᦲᧂᦟᦳᧂ ကျိုင်တုံခရိုင်
ᦎᦲᧂᦉᦱᦎᦸᧉᦑᦲᦟᦲ တောင်ကြီးခရိုင်
ᦎᦲᧂᦉᦱᦎᦸᧉᦔᦱᦉᦲᦈᦳᧂ ပခုက္ကူခရိုင်
ᦎᦲᧂᦉᦱᦎᦸᧉᦔᦱ ပြည်ခရိုင်
ᦎᦲᧂᦉᦱᦎᦸᧉᦔᦱᦉᦲ ပဲခူးခရိုင်
ᦎᦸᧉ(ᦉᦱᧂᦉᦲᧂ) ပြင်
ᦎᦸᧉ(ᦉᦱᧂ) ပြင်း
ᦎᦸᧉ,ᦎᦸᧉᦉᦱᦑᦲᧂ ကျင်းပ
ᦎᦸᧉᦏᦱᧂ စီမ်
ᦎᦸᧉᦏᦱᧂ ဆောင်ရွက်
ᦎᦸᧉᦏᦱᧂᦉᦲ ဆောင်ရွက်ပေး-
ᦎᦸᧉᦑᦲᧂ ပွဲကျင်းပ-
ᦎᦸᧉᦏᦲᦞᦲᧃᦑᦱᧂ(ᦞᦱᧂᦉᦱᧃ) စီစဉ်
ᦎᦸᧉᦏᦲᦞᦲᧃᦑᦱᧂ(ᦞᦸᦉᦲᦏᦲᦞᦲᧃᦑᦱᧂ) ပြင်ဆင်
ᦎᦸᧉᦑᦲᧂᦉᦱᦑᦱᧂ ထမင်းပွဲပြင်-
ᦎᦸᧉᦑᦱᧂ လုပ်ဆောင်
ᦎᦸᧉᦑᦲᧂᦉᦱᧃᦉᦱᧂ အိပ်ရာပြင်-
ᦎᦸᧉᦖᦳᧂᦑᦲ နှစ်စဉ်ကျင်းပ-
ᦎᦸᧉᦔᦱᧂᦉᦲᧂᦉᦲᧃᦔᦱᧂᦉᦲ အိမ်ရှင်းလင်း-
ᦎᦸᧉᦔᦱᧂ ခန့်ခွဲ
ᦎᦸᧉᦔᦱᧂᦉᦲᧂᦉᦱᧃᦉᦱ တာဝန်ခန့်ခွဲ-
ᦎᦸᧉᦉᦱᧂᦑᦲᧂᦉᦱᧃᦑᦲᧂᦉᦱᧃ ထူးထူးခြားခြားကျင်းပ-
ᦎᦸᧉᦏᦲᦉᦲᧃᦉᦱᧃᦔᦱᧂᦔᦸᧉ အဆင်သင့်ပြင်ထား-
ᦎᦸᧉ(ᦉᦱᧂᦔᦲᧃᦉᦱᧂᦑᦲ) ကျပ်
ᦎᦸᧉ(ᦉᦱᧂᦔᦲᧃᦔᦱᧃᦉᦱᧂᦉᦱᧃᦑᦲᧂ) ကျပ်
ᦎᦸᧉᦏᦱ(ᦉᦱᧂᦔᦲᧃᦔᦱᧃᦉᦱᧂᦉᦱᧃᦑᦲᧂ) ကျပ်သား
ᦎᦱᧂᦑᦱᧂᦉᦱᧃ နှံ့သာဖြူ,စန္ဒကူးဖြူ
ᦎᦱᧂᦑᦱᧂᦑᦱᧂ နှံ့သာနီ,စန္ဒကူးနီ
ᦎᦱᧂᦑᦱᧂᦑᦲᧃᦏ ဇာတီဖျိုလ်
ᦎᦱᧂᦑᦱᧂᦉᦲᧃᦔᦱᧂ,ᦎᦱᧂᦑᦱᧂᦔᦸᧉᦔᦱᧂ ကရမက်
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉ တနလ်ာ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦏᦲᦉᦱᧃ လကြတ်-
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦉᦱᦔᦲᦏᦲᦉᦱᧃᦔᦱᧃ နာနတ်ပွင့်
ᦎᦱᧂᦔ ကိုင်
ᦎᦱᧂᦔ ဖမ်း
ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦑᦱᧂ ကြက်ကိုဖမ်း-
ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦔᦱᧂ ဖျားဝင်-
ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦑᦱᧂ စုံဖက်-
ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦉᦱᧃ ဝယ်
ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ မဲချ,မဲဖောက်-
ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ မဲကျ-
ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦔᦱᧂ ဆင်ဖမ်း-
ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦔᦱᧃ ဖမ်းမိ

ᦎᦱᧂᦔᦲᧃᦔᦱᧃᦑᦱᧂᦑᦲᧂᦉᦱᧃᦑᦲᧂᦉᦱᧃ အသာကလေးဖမ်း-
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉ ထိကိုင်
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉᦑᦸᧉᦑᦸᧉ မြဲမြံကိုင်-
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ သူခိုးကိုဖမ်း-
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ လက်ကိုင်ခြေကိုင်-
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်-
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ ပိုဟပ်ကိုဖမ်း-
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ကြွက်ကိုဖမ်း-
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ ရအောင်ဖမ်း-
ᦎᦱᧂᦔᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ အမိအရဖမ်း-
ᦎᦲᧃᦑᦱᧂ(ᦉᦱᧃᦑᦱᧂ) ဆွတ်
ᦎᦲᧃᦑᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ ဂါဟကံ
ᦎᦲᧃᦑᦱᧂ(ᦉᦱᧃᦑᦱᧂ) တောက်
ᦎᦲᧃᦑᦱᧂ ရယ်
ᦎᦱᧂ(ᦞᦸᧉᦑᦲᧃ) ခနို
ᦎᦱᧂ က
ᦎᦱᧂ မှ
ᦎᦱᧂᦑᦱᧂ အားဖြင့်
ᦎᦱᧂᦞᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ဘယ်အတန်းကလဲ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ယခင်က
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ အရင်တုန်းက
ᦎᦱᧂᦞᦲᧂᦑᦱᧂᦞᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ဘယ်နယ်ကလဲ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ အိပ်ရာက
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ အိတ်ထဲက
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ အိမ်က
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ တောင်းပေါ်မှ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ မနှစ်တုန်းက
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ အမေထံက
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ အစက
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ထိုအခါကမှ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ တစ်ရွာက
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ဘယ်ကသလဲ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ အဘယ်ကလဲ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ဘယ်မြို့နယ်ကလဲ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ချွေ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ဖျော့
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ဖျော့ဖျော့
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃ ၄ား
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ အလုပ်သမား၄ား-
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ ပန်းကန်,ပုကန်
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ တိုက်ပန်းကန်
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ ကြွေပန်းကန်
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ ပန်းကန်ပြားပျံ
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ ပန်းကန်ပဲ့-
ᦎᦱᧂᦑᦸᧉᦑᦲᧃᦉᦱᧃᦑᦱᧂ ပန်းကန်ပက်ပက်

จานแบน ပန်းကန်ပြား
จานเปราะบาง ပန်းကန်ဆတ်-
จานเปล่า ဗလာပန်းကန်
จานรองถ้วย ပန်းကန်ပြားငယ်
จานลงยา စည်ပန်းကန်
จานสแตนเลส စတီးပန်းကန်
จานสังกะสี ကြေးပန်းကန်
จาบจ้วง စော်ကား
จาม ချေ
จามยัดเย่ย ဟတ်ချိုးလို့နှာချေ-
จามรี အောင်း
จ่ายเงินสด ငွေလက်ငင်းပေး-
จ่ายตลาด ဈေးဝယ်-
จ่ายให้ตามควรแก่ราคา ကျသင့်တာပေး-
จารึต ဓလေ့
จารึก(จาร) သား,ရေးသား
จารึก(บันทึกเหตุการณ์) မော်ကွန်း
จารึกคำอุทิศ ကမ္ပည်းထိုး-
จารึกคำอุทิศ ကမ္ပည်းစာ
จารึกบนแผ่นศิลา ကျောက်စာရေးသား-
จารึกใบลาน စာပေ
จาวตาล ထန်းသီးဆန်
จาวมะพร้าว ဆံခြည်ထွေး
จาวมะพร้าว အုန်းဆံထွေး
จำ မှတ်
จำได้(ท่องได้) ကျက်မိ-
จำได้ မှတ်မိ-
จำได้ သတိရ-
จำได้ အမှတ်ရ-
จำได้ง่าย မှတ်ရလွယ်-
จำได้ชิ မှတ်ကောမှတ်မိ-
จำได้ติดตา မျက်စိထဲကမထွက်ဘူး
จำได้ทันที ရုတ်ခနဲအမှတ်ရ-
จำได้ไหม မှတ်မိလား
จำฝิด အမှတ်လွဲ-
จำไม่ได้ မမှတ်မိဘူး
จำไม่ได้ မမှတ်နိုင်ဘူး
จำยากตรงไหน ဘာခက်တာမှတ်လို့
จำไว้ မှတ်ထား
จ้ำอ้าว သုတ်ခြေတင်
จำกัด ကန့်သတ်
จำกัดความเร็ว အရှိန်ကန့်သတ်-
จำกัดจำนวน အရေအတွက်ကန့်သတ်-
จำกัดน้ำหนัก အလေးချိန်ကန့်သတ်-
จำกัดเวลา အချိန်သတ်-
จำกัดเวลา အချိန်ကန့်သတ်-
จำต้องขยัน ကြိုးစားမှလိုအပ်-
จำนวน အရေအတွက်
จำนวนครู ဆရာဦးရေ
จำนวนน้อย အနည်း
จำนวนน้อยที่สุด အနည်းဆုံး
จำนวนประชากร လူဦးရေ
จำนวนมาก အများ
จำนวนมากมาย အများကြီး
จำนวนเลข ကိန်းဂဏန်း
จำนวนหัว,จำนวนคน ဦးရေ
จำนำ ပေါင်,ပေါင်နှံ
จำนำของ ပစ္စည်းပေါင်-
จำปา စံကား၀ါ
จำปา,จำปี စကား,စံကား
จำปี စံကားဖြူ
จำปี(อวัยวะเพศชาย) ရွှေပန်း
จำเป็น လိုအပ်
จำเป็นต่อชีวิต အသက်ရှင်ဘို့အတွက်လိုအပ်-
จำเป็นต่อทุกคน လူတိုင်းအတွက်လိုအပ်-
จำเป็นที่สุด အဓိကအကျဆုံး
จำลอง တု,အတု
จำเลย တရားခံ
จำวัด ကျိန်း,ကျိန်းစက်
จำหน่าย ရောင်း,ရောင်းချ
จิก ဆိတ်
จิกขาด ထိုးဖြတ်
จิกด้วยจงอยปาก နှုတ်သီးနဲ့ထိုး-
จิกด้วยจงอยปาก နှုတ်သီးနဲ့ဆိတ်-
จิกตี ခွပ်
จิ๊กเงินไป ငွေအပျောက်ရိုက်-
จิงโจ้ သားပိုက်ကောင်
จิ้งจก အိမ်မြှောင်
จิ้งหรีด ပုရစ်
จิ้งหรีดทอด ပုရစ်ကြော်
จิ้งเหลน ကင်းလိပ်ချော
จิตใจ စိတ်
จิตใจ စိတ်ဓာတ်
จิตใจ စိတ်သဘော
จิตใจ ဘဝင်
จิตใจ ဝမ်း
จิตใจกล้าหาญ စိတ်ဓာတ်ရဲရင့်-
จิตใจเข้มแข็ง စိတ်ခိုင်မာ-
จิตใจเข้มแข็ง စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာ-
จิตใจแจ่มใส စိတ်ကြည်-

จิตใจแจ่มใส စိတ်ကြည်လင်-
จิตใจตามปกติ(ไม่เสแสร้ง) ပင်ကိုယ်စိတ်
จิตใจต่ำทราม စိတ်ထားယုတ်မာ-
จิตใจแตกแยก(ไม่สามัคคี) စိတ်ကွဲ,စိတ်ဝမ်းကွဲ
จิตใจที่ประเสริฐ မြတ်တဲ့စိတ်
จิตใจที่รักในเผ่าพันธุ์ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်
จิตใจที่แข็งแรง ကြံ့ခိုင်တဲ့စိတ်
จิตใจนุ่มนวล စိတ်နှလုံးဖျော့ဖျောင်း-
จิตใจแน่วแน่ စိတ်ပြင်းပြ-
จิตใจเบื่อหน่าย စိတ်ခန်း-,စိတ်ကုန်ခန်း
จิตใจปั่นป่วน စိတ်ထွေ-
จิตใจแปรปรวน စိတ်ဖောက်ပြန်-
จิตใจมั่นคง စိတ်တည်ငြိမ်-
จิตใจไม่ปกติ စိတ်မကောင်းဘူး
จิตใจลงลอย စိတ်သဘောထားချင်းတိုက်ဆိုင်-
จิตใจสงบเยือกเย็น စိတ်အေးချမ်းသာ-
จิตใจสดชื่น စိတ်လန်း-
จิตใจหยาบกระด้าง စိတ်ရိုင်း-
จิตใจเหี่ยวแห้ง စိတ်ညိုးနွမ်း-
จิตกร ပန်းချီဆရာ
จิตรกรรมไทย ထိုင်းရိုးရာပန်းချီ
จินตนาการ စိတ်ကူး-
จิ้ม တို
จิ้ม(เห็ม) ထိုး
จิ้มขนมกิน မုန့်ကိုထိုးစား-
จิ้มด้วยน้ำ လက်နဲ့ထိုး-
จิ้มด้วยไม้ တုတ်နဲ့ထိုး-
จี้(ปล้น) အနှောက်အယှက်
จี้(จ่อ) တေ့
จี้เครื่องบิน လေယာဉ်အနှောက်အယှက်စီး-
จี้เครื่องบิน လေယာဉ်ပြန်ပေးဆွဲ-
จี้ด้วยปืน သေနတ်နဲ့တေ့-
จี้ด้วยมีด ဓားနဲ့တေ့-
จี้(เครื่องประดับ) ဆွဲသီး
จี้รูปดอกไม้ไฟ မီးပန်းဆွဲသီး
จี้รูปฝีเสื้อ လိပ်ပြာဆွဲသီး
จี้(ทำให้จี๊กกะจี้) ကလိထိုး
จี้ให้จี๊กเดียม ယားအောင်ကလိထိုး-
จีน တရုတ်
จีวร သင်္ကန်း
จีวร ကေသီ
จีวรทอง ရွှေသင်္ကန်း
จีวรผ้าแพร ဖဲသင်္ကန်း
จีด ချို
จีด ပေါ့
จีดจาง ဖျော့
จุก(จุกอก,จุกคอ) အလုံးဆို
จุก(ติด) နှင့်
จุก(แน่น) ကြို
จุก(แน่น) ဆို
จุกอก ရင်ဆို
จุกอก ရင်ပြည့်
จุก(ที่ปิด) ဖောဲ့
จุกไม้ก๊อก ဖောဲ့ဆို
จุด ညှို
จุด ထွန်း
จุดเกียน ဖယောင်းတိုင်ထွန်း-
จุดกูป အမွှေးတိုင်ထွန်း-
จุดประทัด ပြောက်ဖောက်-
จุดไฟ မီးညှို-
จุดไฟ(ตามประทีป) မီးထွန်း
จุด(เป็นจุด) ပြောက်,အပြောက်
จุดชมทิวทัศน์ ရှုခင်းသာ
จุดที่หน้า မျက်နှာအပြောက်
จุดฝีนทุ အောက်ကမြစ်
จุดวิสชุชนี ဝဓွပေါက်,ရှေ့ကပေါက်
จุดศูนย์กลาง ဗဟိုပွိုင့်
จุดหมาย ပန်း
จุดอ่อน(ช่องโหว่) ဟာကွက်
จุ่ม နှစ်
จุ่มน้ำ ရေနှစ်-
จุ่มน้ำจืด အချဉ်ရည်နှစ်-
จุลจักราช ကောဇာ
จุลสาร စာစောင်ငယ်
จุลินทรีย์ မွှား
จู่โจม တိုက်ခိုက်
จู้จี้ ကြေးမွား,ချေးမွား
จู้จี้ ဂျီး
จู้จี้ ဇီဇာကြောင်
จู่ปาก နှုတ်ခမ်းစူ-
จูง ဆွဲ
จูงจมูก(สำ.) နဖားကြိုးတပ်-
จูงมือ လက်ဆွဲ-
จูงมือคนพิการ ဒုက္ခိတလက်ကိုဆွဲ-
จูงมือเด็ก ကလေးလက်ကိုဆွဲ-
จูงวัว နွားဆွဲ-
จูบ နမ်း
จูบแก้ม ပါးကိုနမ်း-
เจ็ด ခုနစ်
เจ็ดสิบ ခုနစ်ဆယ်

เจดีย์ စေတီ
เจดีย์ ဘုရား
เจดีย์กุโสคอ ကုသိုလ်တော်ဘုရား
เจดีย์งคงาม စေတီသပ္ပါယ်-
เจดีย์เงิน ငွေစေတီ
เจดีย์ทราย သဲစေတီ,သဲပုံစေတီ
เจดีย์ทอง ရွှေစေတီ
เจดีย์น้ำเต้า ဗူးဘုရားစေတီ
เจดีย์มรกต မြစေတီ
เจดีย์แม่ละมุ မယ်လမုဘုရား
เจดีย์หักพัง စေတီပျက်စီး-
เจตคติ သဘောထား
เจตนา စေတနာ
เจนจัด အဝိုး၀
เจ็บ နာ
เจ็บข้อต่อ အဆစ်နာ-
เจ็บไข้ ဖျားနာ-
เจ็บคอ လည်ချောင်းနာ-
เจ็บคอ လည်နာ-
เจ็บใจ စိတ်နာ-
เจ็บใจ နှလုံးနာ-
เจ็บตรงไหน ဘယ်နာသွားလဲ
เจ็บท้อง ဝိုက်နာ-
เจ็บท้อง ဝမ်းနာ-
เจ็บปวด နာကျင်
เจ็บหลัง ကျောနာ-
เจรจาสู่ขอ စေ့စပ်
เจริญ ကြီးပွား
เจริญ စည်ပင်
เจริญเติบโต ဖွံ့ဖြိုး
เจริญเมตตา မေတ္တာကိုပွား-
เจริญสุข ကြီးပွားချမ်းသာ
เจอ ကြုံ
เจอ ဆုံ
เจอ(พบ) တွေ့
เจ้า(กษัตริย์) မင်း
เจ้า(เจ้าเมือง) စော်ကဲ
เจ้า(เธอ) မင်း
เจ้าของ ပိုင်ရှင်
เจ้าของ ရှင်,အရှင်
เจ้าของที่ดิน မြေပိုင်ရှင်
เจ้าของนา လယ်ပိုင်ရှင်
เจ้าของบ้าน အိမ်ရှင်,အိမ်ပိုင်ရှင်
เจ้าของแปลงเพาะปลูก စိုက်ခင်းပိုင်ရှင်
เจ้าของม้า မြင်းရှင်
เจ้าของร้าน ဆိုင်ရှင်
เจ้าของโรงเรียน ကျောင်းပိုင်ရှင်
เจ้าเข้าทรง နတ်ဝင်-
เจ้าคณะ တိုက်အုပ်ဆရာတော်
เจ้าคณะ(เจ้านิกาย) ဂိုဏ်းချုပ်
เจ้าชาย မင်းသား
เจ้าชีวิต အသက်သခင်
เจ้าที่เจ้าทาง လမိုင်း
เจ้านาย သခင်
เจ้าบ่าว သတို့သား
เจ้าพ่า စော်ဘွား
เจ้าภาพ(เจ้าบ้าน) ဧည့်ခံသူ
เจ้าภาพงานบุญ အလှူရှင်
เจ้าภาพถวายภัตตาหาร ဆွမ်းအလှူရှင်
เจ้าภาพบวชพระ(โยม) ရှင်ဒကာ,ရဟန်းဒကာ
เจ้ามหาชีวิต ရှင်ဘုရင်
เจ้ามือไพ่ ဖဲဒိုင်
เจ้าเมือง စော်ကဲ,စော်ကဲမင်း
เจ้าเมือง(ผู้ครองเมือง) မြို့စား
เจ้าเมือง မြို့ဝန်
เจ้าแม่(แม่ย่านาง,แม่โพสพ) လမိုင်းရှင်မ
เจ้าแม่โปปา ပုပ္ပါးမယ်တော်
เจ้าสาว သတို့သမီး
เจ้าหญิง မင်းသမီး
เจ้าหน้าที่ ဝန်ထမ်း
เจ้าหน้าที่ အမှုထမ်း
เจ้าหน้าที่ အရာရှိ
เจ้าหน้าที่ระดับสูง အထက်အရာရှိ
เจ้าหนี้ ကြွေးရှင်,အကြွေးရှင်
เจ้าหนี้ မြီရှင်
เจ้าอาวาส ကျောင်းအုပ်ဆရာတော်
เจ้าอาวาส ဆရာတော်
เจ้า,ไอ้ c
เจ้าขี้อวด ကတွေး
เจ้าขี้แย ငမူးကြီး
เจ้าขี้โม้ ကတွေး
เจ้าโง่ ငမိုက်
เจ้าตัวขี้เกียจ ငပျင်း
เจ้าตัวนี้ အဲသည်အကောင်
เจ้าตัวนาล ငမိုက်
เจ้าตัวร้าย ဆိုးဝါးကောင်
เจ้าที่ม ငတုံး
เจ้าที่ม ထူတဲ့ကောင်
เจ้าที่อ ငတုံး
เจ้าสีน้ำตาล(ชื่อสัตว์) ငညို

เจ้าหนุ่ม မောင်မင်း
เจ้าหนู ကောင်လေး
เจ้าหมอนี่ ဒီကောင်ကြီး
เจ้าหมอนี่ အဲသည်အကောင်
เจ้าหมา ခွေး
เจ้าค่ะ(ขอรับ) ဘုရား
เจ้าค่ะ(ใช่ขอรับ) တင်ပါဘုရား
เจ้าเล่ห์ ဉာဏ်မှား-
เจาะ ချွင်း
เจาะ ထွင်း
เจาะ ဖောက်
เจาะกระป๋องออมสิน စုဗူးကိုဖောက်-
เจาะทะลุ ထိုးချွင်းပေါက်
เจาะทะลุ ဖောက်ထွင်း
เจาะบัตร ကတ်ပြားဖောက်-
เจาะฝาผนัง နံရံဖောက်-
เจาะภูเขา တောင်ကိုဖောက်-
เจาะรูสนตะพาย နှဖားဖောက်-
เจาะรูสนตะพาย နှဖားပေါက်ဖောက်-
เจาะรูหู နားပေါက်ဖောက်-
เจาะลมออก လေဖောက်-
เจาะหลอดคอ လည်ချောင်းဖောက်-
เจาะหู နားထွင်း-
เจาะหู နားဖေါက်-
เจิ่งนอง အိုင်
เจิดจ้า တောက်ပြောင်
เจียก(ผ่า) လွှာ
เจียกดอก နှီးလွှာ-
เจียกไม้ သစ်သားကိုလွှာ-
เจียน တို
เจียวน้ำมัน(ใส่กระเทียม) ဆီသတ်-
เจือ ဖျော်
เจือจาง ပေါ့
เจือจานกันกิน ဝေမျှစား-
เจือปน ရော
แจก ၄
แจก ဝေ
แจกกิน ဝေ၄စား-
แจกขนม မုန့်ဝေ၄-
แจกขนมกิน မုန့်ကိုဝေစား-
แจกจ่าย ဝေ၄
แจกบัตรเชิญ ဖိတ်စာဝေ-
แจกไพ่ ဖဲဝေ-
แจกัน အိုး
แจกันดอกไม้ ပန်းအိုး
แจ้ง(บอกเล่า) ပြောပြ
แจ้ง(สว่าง) လင်း
แจ้งกลับ ပြန်ကြား
แจ้งข่าว အကြောင်းကြားပေး-
แจ้งความ တိုင်ချက်ဖွင့်-
แจ้งตำรวจ ရဲကိုတိုင်-
แจ้งเพื่อทราบ လျှောက်
แจ่ม(จ้า) တောက်
แจ่ม(สดใส) ပြောင်
แจ่มๆ တောက်တောက်
แจ่มจ้า တောက်ပြောင်
แจ่มใส ကြည်လင်
แจ่มใส သာယာ
แจว ခတ်
แจวด้ายพาย တက်နဲ့လှော်-
แจวเรือ လှေခတ်-
แจวเรือ လှေလှော်-
แจวเรือสัมปั้น ၄ွက်ခတ်-
โจ๊ก(ข้าวต้มจีน) တရုတ်ဆန်ပြုတ်
โจงกระเบน(เหน็บชาย) ခါးတောင်းကျိုက်-
โจทก์ တရားလို
โจมตี တိုက်ခိုက်
โจมตีหมู่บ้าน ရွာကိုတိုက်ခိုက်-
โจร ဒမြ,ခေါ်ပြ
โจรก่อกวน ခေါ်ပြတွေသောင်းကျန်း-
โจรก่อการร้าย မုဒိမ်း
โจรภัย သူခိုးဒဏ်
ใจ ဝမ်း
ใจ သဘော
ใจ(จิต) စိတ်
ใจกลางเมือง မြို့လယ်
ใจกว้าง စိတ်သဘောထားကြီး-
ใจของตน ကိုယ့်စိတ်
ใจชุ่นมัว စိတ်နှောက်
ใจเข้มแข็ง စိတ်မာ
ใจเข้มแข็งอดทน စိတ်ခိုင်မာ
ใจคด(ขี้โกง) စိတ်ကောက်
ใจคล้อยตาม စိတ်ငဲ့ကွက်
ใจความสำคัญ အကျဉ်းချုပ်
ใจคุ้มร้าย နှလုံးပျက်-
ใจแคบ စိတ်သဘောထားသေး-
ใจแคบ စိတ်သဘောထားနု-
ใจงดงาม နှလုံးလှ-
ใจง่าย(ช้ำหลุดง่าย) အညာလွယ်-
ใจจดจ่อ စိတ်ဖြောင့်

ใจจดจ่อ အာရုံစိုက်-
ใจซื่อตรง စိတ်ထားဖြောင့်-
ใจดำ စိတ်ညစ်ပတ်
ใจดำ စိတ်ပုပ်
ใจดี စိတ်သာ
ใจดี စိတ်ကောင်း
ใจดี နှလုံးကောင်း
ใจดี သဘောကောင်း
ใจเดียวกัน သဘောတူကွ-
ใจตรงกัน စိတ်တူ-
ใจตรงกัน သဘောတူ-
ใจตื่นกลัว ကြောက်စိတ်
ใจเต้น ရင်ခုန်-
ใจเต้น(ตกใจ ดีใจ) နှလုံးခုန်-
ใจเต้นระรัวในอก ရင်ထဲမှာသိမ့်သိမ့်ခုန်-
ใจแตก(เสียคน) စိတ်ပျက်စီး
ใจแตกสลาย အသည်းကွဲ
ใจที่มั่นคง ကြံ့ခိုင်တဲ့စိတ်
ใจที่หวาดกลัว ကြောက်စိတ်
ใจน้อย စိတ်ငယ်
ใจน้อย စိတ်သဘောထားသေး-
ใจน้อย စိတ်သဘောထားနု-
ใจนุ่มนวล စိတ်သာ
ใจเบา စိတ်ပေါ့
ใจเปิกบาน စိတ်ပျော်ရွှင်
ใจเปราะบาง စိတ်ကြွပ်ဆတ်
ใจพะวง စိတ်စော
ใจมีมานะ(มุมานะ) စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်-
ใจมุ่งมั่น စိတ်မြင့်-
ใจไม่ดี စိတ်မကောင်းဘူး
ใจไม่ดี(เศร้าใจ) စိတ်မကောင်းဖြစ်-
ใจไม่อยู่กับร่องกับรอย စိတ်ကတောက်ကတက်
ใจเย็น စိတ်အေး
ใจเย็น(ใจยาว) စိတ်ရှည်
ใจเย็นๆ စိတ်အေးအေး
ใจเย็นๆนะ စိတ်အေးအေးပေါ့
ใจเย็นๆไว้ စိတ်အေးအေးထားပါ
ใจร้อน(โมโหง่าย) စိတ်တို
ใจร้อนรน စိတ်လော
ใจร้าย စိတ်ပုပ်
ใจเร็ว စိတ်မြန်
ใจว้าวุ่น စိတ်ဝေ
ใจวู่วาม စိတ်ဆတ်
ใจสงบ စိတ်ငြိမ်
ใจสงบนิ่ง(มีสมาธิ) စိတ်တည်ငြိမ်
ใจสบาย စိတ်အေး
ใจสั้น ရင်တုန်-
ใจเสาะ စိတ်ကြွပ်ဆတ်,စိတ်ဆတ်
ใจโสมม စိတ်ညစ်ပတ်
ใจหนักแน่น စိတ်သဘောထားကြီး-
ใจหยาบช้า စိတ်ရိုင်း
ใจห่อเหี่ยว စိတ်ညစ်
ใจหุนหัน စိတ်ဆတ်
ใจโหดเหี้ยม စိတ်ရက်စက်
ใจอดทน(ใจยาว) စိတ်ရှည်
ใจอ่อนโยน စိတ်နှလုံးပျော့ပျောင်း
ใจอ่อนแอ စိတ်နု
ใจอ่อนแอ အားငယ်

(ฉ)

ฉก(งู) ပေါက်
ฉบับ စောင်
ฉมวก ခက်ရင်းခွ
ฉมวก မှိန်း
ฉลองพระบาท ခြေနင်း
ฉลาก မဲ
ฉลาด ချွတ်ချာ
ฉลาด ပါး
ฉลาด လိမ္မာ
ฉลาด,ฉลาดเฉลียว ပါးနပ်
ฉลาดคล่องแคล่ว သွက်လက်ချွတ်ချာ
ฉลาดจังเลย လိမ္မာလိုက်တာ
ฉลาดเฉลียว လိမ္မာရေးခြားရှိ-
ฉลาดเฉลียว လိမ္မာပါးနပ်
ฉลาดพูด စကားအရာမှာလိမ္မာ-
ฉวย ကောက်
ฉวยจับ ဖမ်းဆွဲ
ฉวยจับเชือก ကြိုးကိုဖမ်းဆွဲ-
ฉวยจับมือ လက်ကိုဖမ်းဆွဲ-
ฉวยจับมือไว้ လက်ဖမ်းဆွဲထား-
ฉัน(กิน) ဘုန်းပေး
ฉันภัตตาหาร ဆွမ်းဘုန်းပေး-
ฉัน ကျွန်ုပ်
ฉัน ငါ
ฉัน(ชาย,หญิง) ကျွန်တော်,ကျွန်မ
ฉันจะช่วยจริงๆ ငါကူညီပါ့မယ်
ฉันนั้น တဖွားဖွား

ฉันพลัน(ปัจจัย) ကနဲ,ခနဲ
ฉาง ကျီ
ฉางข้าว စပါးကျီ
ฉาดกลัว ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေး
ฉาน(ไทใหญ่) သျှမ်း,ရှမ်း
ฉานจีน ရှမ်းတရုတ်
ฉาบ လင်းကွင်း
ฉาบ(ปูน) ကိုင်
ฉาบ(ปูน) မ်
ฉาบปูน ဘိလပ်မြေမ်-
ฉายเงา အရိပ်ထွက်-
ฉ่ำ ရွှမ်း
ฉ่ำน้ำ ရည်ရွှမ်း-,အရည်ရွှမ်း-
ฉิ่ง စည်း
ฉิ่น(ชาติพันธุ์) ချင်း
ฉี่(ปล่อยฉี่) ဆီးပေါက်-
ฉี่(ปล่อยฉี่) ရွဲးပေါက်-,ရွဲးရွဲးပေါက်-
ฉี่(น้ำฉี่) ဆီး
ฉีก ဆုတ်,ဆုတ်ဖြဲ
ฉีก ဖြဲ
ฉีกกระดาษ စက္ကူဆုတ်-
ฉีกกระดาษ စက္ကူဖြဲ-
ฉีกกางเกง ဘောင်းဘီကိုဖြဲ-
ฉีกขาด ပြဲ
ฉีกผ้า . အဝတ်ဖြဲ-
ฉีกเสื้อ အင်္ကျီကိုဆုတ်-
ฉีด ထိုး
ฉีดยา ဆေးထိုး-
ฉุ ဖော
ฉุเพราะตื่มเหล้า အရက်သောက်ပို့ဖော-
ฉุกเฉิน အရေးပေါ်
ฉุด(ลักหนี) ခိုးပြေး
ฉุดกระชากลากถู ဇွတ်တရွတ်ဆွဲ-
ฉุดสาว မိန်းမကိုခိုးပြေး-
ฉุน(กลิ่นแรง) အနုပြင်း-
ฉุนเฉียว စိတ်တို-
เฉพาะ သာ
เฉพาะพระสงฆ์ သံဃာတော်များသာ
เฉยเมย ခတ်တည်တည်
เฉา နွမ်း
เฉา(เหี่ยวแห้ง) ညှိုးနွမ်း
เฉาก๊วย ကွောက်ကွောအနုက်
เฉียบ မြ
เฉียบคม(ฉลาด) ပါး
เฉือน ကျိတ်လှီး
เฉือน(บาด) ရှ
เฉือน(ปาด) လှီး
เฉือน(แล่) ညှင်း
เฉือนเนื้อ အသားလှီး-
เฉื่อยชา တွဲ့
แฉก မြွာ,အမြွာ
แฉะ(เละ) ပျော့အိ
โฉนด ဂရန်
โฉนดที่ดิน မြေဂရန်

(ช)

ชก ထိုး
ชกด้วยก้ำปั้น လက်သီးထိုး-
ชกด้วยมือ လက်နဲ့ထိုး-
ชกต่อยทุบตี ရိုက်ပုတ်ထိုးနှက်-
ชกมวย လက်ဝှေ့ထိုး-
ชกหน้า မှက်နှာထိုး-
ชง ဖျော်
ชง မွှေ
ชงกาแฟ ကော်ဖီဖျော်-
ชงกาแฟด้วยช้อน ကော်ဖီကိုဇွန်းနဲ့မွှေ-
ชงกาแฟเลี้ยง ကော်ဖီဖျော်တိုက်-
ชงน้ำตาล သကြားကိုရေနဲ့ဖျော်-
ชงน้ำมะขาม မန်ကျည်းကိုရေနဲ့ဖျော်-
ชดใช้(ตอบแทน) ဆပ်
ชดใช้ လျော်
ชดใช้หนี้ ကြွေးဆပ်-
ชดใช้ผ่อไหว မလျော်နိုင်ဘူး
ชน တိုက်
ชนชั้น လူတန်းစား
ชนชั้นกลาง အလယ်တန်းလူတန်းစား
ชนชั้นล่าง အောက်တန်းလူတန်းစား
ชนชั้นสูง အထက်တန်းလူတန်းစား
ชนบท ကျေး,ကျေးလက်ဒေသ
ชนเผ่า လူမျိုးစု
ชนพื้นเมือง တိုင်းရင်းသား
ชนระดับล่าง အခြေခံလူတန်းစား
ชนหลายเผ่า လူမျိုးပေါင်းဆုံ
ชนะ နိုင်
ชนะ(สำเร็จ) အောင်
ชนิด မျိုး,အမျိုး
ชนิด အမျိုးအစား
ชนิดต่างๆ အမျိုးမျိုး

ชนิดนั้น အဲဒီမျိုး
ชมงาน ပွဲကြည့်ရှု-
ชมดู ကြည့်ရှု
ชมดู ရှု
ชมพู(ไม้หวา) ဇမ္ဗု,ဇမ္ဗုသပြေ
ชมพูทวีป ဇမ္ဗုဒီပ်
ชมพู่ နှင်းသီး
ชมพู่จีน တရုတ်နှင်းသီး
ชมพู่น้ำดอกไม้ ဇမ္ဗု,ဇမ္ဗုသပြေ
ช้าย(ช้าเฉื่อย) စွေ့,စွေစောင်း
ช้ายตา မျက်လုံးစွေ-
ช้ายตาดู စွေစောင်းကြည့်-
ชรา အို
ช่วง ပိုင်း,အပိုင်း
ช่วงเช้า နံနက်ပိုင်း,နံနက်ခင်း
ช่วงบ่าย ညနေပိုင်း
ช่วงไม่นานวัน မကြာမိရက်ပိုင်း
ช่วงแรก ပထမပိုင်း
ช่วย ကူ
ช่วยกระตุ้น တွန်းတင်ပေး-
ช่วยชีวิต အသက်ကယ်-
ช่วยด้วย ကယ်ပါဦး
ช่วยเติมความสามารถ တိုင်ကူညီ-
ช่วยทำการงาน လုပ်ငန်းကူညီလုပ်-
ช่วยปกป้อง ဖေးမကူညီပေး-
ช่วยประคอง ထူပေးပါ
ช่วยแปลภาษาให้ ဘာသာပြန်ပေး-
ช่วยพยุงผู้ที่ล้ม လဲနေသူကိုထူပေး-
ช่วยแรง အားကူညီ-
ช่วยเหลือ ကူညီ
ช่วยเหลือ(ค้ำจุน) ထောက်ပံ့
ช่วยเหลือเกื้อกูล ရိုင်းပင်းကူညီ-
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน အချင်းချင်းကူညီ-
ช่วยเหลือเพื่อนบ้าน အိမ်နီးချင်းကိုကူညီ-
ช่อ ခိုင်,အခိုင်
ช่อดอกไม้ ပန်းခိုင်
ช่อดอกไม้ ပန်းစည်း
ช็อกโกแลต ချောကလက်
ช่อง ပေါက်,အပေါက်
ช่อง ဝ,အဝ
ช่อง အကွက်
ช่องแขนเสื้อ မောင်းအိုး
ช่องแขนเสื้อ လက်အိုး
ช่องคลอด စောက်ခေါင်း
ช่องคอ လည်ချောင်း
ช่องจังหวะ(เพลง) လက်ပေါက်
ช่องทาง အခွင့်,အခွင့်အလမ်း
ช่องทางออก အထွက်ပေါက်
ช่องประตู တံခါးပေါက်
ช่องปาก ခံတွင်း
ช่องปาก ပလုတ်
ช่องปาก ပါးစပ်အဝ
ช่องปาก ပါးစပ်ပေါက်
ช่องปาก အာ
ช่องรักแร้ ချိုင်းကြား
ช่องว่าง ကြား,အကြား
ช่องว่าง(พื้นที่ว่าง) ကွက်လပ်
ช่องเสียบเดือย စရွေးပေါက်
ช่องหน้าต่าง ပြတင်းပေါက်
ช่องหู နားအို
ช่องโหว่(จุดอ่อน) ဟာကွက်
ช่องโหว่ของศัตรู ရန်သူ့ဓါဟာကွက်
ช้อง(การงผม) သျှောင်
ช้องผมขมวดช้าง သျှောင်တစောင်း
ช้อน ဇွန်း
ช้อนกลาง အလယ်ဇွန်း
ช้อนชา လက်ဖက်ရည်ဇွန်း
ช้อนชดแกง ဟင်းသောက်ဇွန်း
ช้อนตักแกง ဟင်းခတ်ဇွန်း
ชอบ ကြိုက်
ชอบ နှစ်သက်
ชอบการยกยอ အမြှောက်ကြိုက်-
ชอบของดี အကောင်းကြိုက်-
ชอบของหวาน အချိုကြိုက်-
ชอบความสวยงาม အလှကြိုက်-
ชอบใจ နှစ်ခြိုက်
ชอบใจ သဘောကျ
ชอบที่สุด အကြိုက်ဆုံး
ชอบพอ ခင်
ชอบมากที่สุด အကြိုက်ဆုံးပါပဲ
ชอบมากเลย အရမ်းကြိုက်တာပဲ
ชอบหยอกล้อ စတတ်နောက်တတ်-
ชอบเหมือนกัน အကြိုက်တူ-
ชอล์ก(ดินขาว) မြေဖြူ
ชะเง้อ လှမ်း
ชะเง้อดู လှမ်းထိုကြည့်
ชะโงก ပြူ
ชะโงกดู လှမ်းကြည့်
ชะตา ဇာတာ
ชะนี မျောက်လွှဲကျော်

ชะลอ(รีรอ) ဆိုင်း
ชะลอ(ลดลง) လျှော့
ชะลอความเร็ว အရှိန်လျှော့-
ชะลอม ခြင်း
ชะลอมผลไม้ သစ်သီးခြင်း
ชะลอมใส่ขนม မုန့်ထည့်သည့်ခြင်း
ชะอม ဆူးပုပ်
ชัก(ลูกประคำ) စိပ်
ชักเงา အရောင်တင်-
ชักลูกประคำ ပုတီးစိပ်-
ชัง(เกลียด) မုန်း
ชั่ง ချိန်
ชั่งขาย ချိန်ရောင်း
ชั่งขาย အချိန်နဲ့ရောင်း-
ชั่งใจ ချိန်ဆ
ชั่งใจ,หยั่งท่าที အကဲခတ်-
ชั่งน้ำหนัก အလေးချိန်-
ชัด ပြတ်
ชัด,ชัดเจน ပီ
ชัดเจน ကြည်
ชัดเจน ပီသ
ชัดเจน ပြတ်သား
ชัดเจน သိသာ
ชัดเจน(ชัดหู) နားရှင်း
ชัดแจ๋ว ပီပြင်
ชัน(ใช้ยาเรือ) အင်တွဲ
ชัน(ใช้ยาเรือ) ပွဲ့လျက်
ชัน(ลาดชัน) စောက်
ชั้น ဆင့်,အဆင့်
ชั้น ထပ်,အထပ်
ชั้น ရစ်,အရစ်
ชั้น လွှာ,အလွှာ
ชั้น(ระดับชั้น) တန်း,အတန်း
ชั้นกลาง အလယ်တန်း
ชั้นขอบตา မျက်လွှာ
ชั้นดิน မြေလွှာ,မြေအလွှာ
ชั้นเด็กเล็ก သူငယ်တန်း
ชั้นเดียวกัน အတန်းတူ
ชั้นตา မျက်ရစ်
ชั้นต่ำ အနိမ့်
ชั้นใต้ดิน မြေအောက်အလွှာ
ชั้นทราย သဲလွှာ
ชั้นที่เก้า နဝမတန်း
ชั้นที่เจ็ด သတ္တမတန်း
ชั้นที่แปด အဋ္ဌမတန်း
ชั้นที่สอง ဒုတိယတန်း
ชั้นที่สาม တတိယတန်း
ชั้นที่สิบ ဒသမတန်း
ชั้นที่สี่ စတုတ္ထတန်း
ชั้นที่หก ဆဋ္ဌမတန်း
ชั้นที่หนึ่ง ပထမတန်း
ชั้นที่ห้า ပဉ္စမတန်း
ชั้นธรรมดา ရိုးရိုးတန်း
ชั้นน้ำแข็ง ရေခဲလွှာ
ชั้นบน အထက်တန်း
ชั้นบน အပေါ်ထပ်
ชั้นบนสุด အပေါ်ဆုံးထပ်
ชั้นประถม မူလတန်း
ชั้นพิเศษ ဝပါယ်ရှယ်
ชั้นพิเศษ အထူးတန်း
ชั้นมูล မူလတန်း
ชั้นเมฆ တိမ်အလွှာ
ชั้นเรียน အတန်း
ชั้นเรียนถัดขึ้นไป တဆင့်မြင့်အတန်း
ชั้นแร่ธาตุ မြေဆီလွှာ
ชั้นล่าง မြေတိုက်အလွှာ
ชั้นล่าง အောက်ထပ်
ชั้นล่างสุด အောက်ဆုံးထပ်
ชั้นวาง စင်
ชั้นวางน้ำเย็น ရေချမ်းစင်
ชั้นวางหนังสือ စာအုပ်တင်စင်
ชั้นสูง အဆင့်မြင့်-
ชั้นสูง(การศึกษา) အတန်းမြင့်-
ชั้นสูง(ชั้นบน) အထက်
ชั้นเสมอดิน မြေညီထပ်
ชั้นหนังสือ စာအုပ်စင်
ชั้นหิน ကျောက်လွှာ
ชั้นไหน ဘယ်အတန်းကလဲ
ชันนะตุ ဒက်
ชัยชนะ အနိုင်
ชัยชนะ အောင်မြင်,အောင်မြင်ခြင်း,အောင်ခြင်း
ชั่ว ဆိုး
ชั่วร้าย မိုက်မဲ
ชั่วขณะ ခဏ္တ
ชั่วคราว ယာယီ
ชั่วครู่ အခိုက်
ชั่วเดือน မကြာမီလပိုင်း
ชั่วปี မကြာမီနှစ်ပိုင်း
ชั่วพริบตาเดียว အခိုက်အတန့်
ชั่วโมง နာရီ

ช่วโมงครึ่ง တစ်နာရီခွဲ
ช่วลูกช่วหลาน သားစဉ်မြေးဆက်
ช่ววัน မကြာမီရက်ပိုင်း
ช่ัวเวลาหนึ่ง အတန်
ช้าะ(เสียง) ရွပ်
ชา(เหนือ) ထုံ
ชา(ไข้ชา) လက်ဖက်,လွှက်
ชารสเฝื่อน လက်ဖက်ရည်ဖန်-
ชาร้อน လက်ဖက်ရည်
ชาร้อน(ใส่นม) လက်ဖက်ရည်ချို
ชาแห้ง လက်ဖက်ခြောက်
ช้า(นาน) ကြာ
ช้า(หน่วง) နှေး
ช้า(ไม่ไว) ဖြေး,ဖြည်း
ช้า(เล่า) နှောင်း
ช้า(สาย) နောက်ကျ
ช้าๆ နှေးနှေး
ช้าๆ ဖြည်းဖြည်း
ช้าจังเลย ဖြည်းလိုက်တာ
ช่าง(ผู้ชำนาญ) ဆရာ
ช่างแกะสลัก ပန်းပုဆရာ,ပန်းပု
ช่างเจียรไน ပန်းထိမ်ဆရာ
ช่างซ่อมเครื่อง စက်ပြင်ဆရာ
ช่างซ่อมนาฬิกา နာရီပြင်ဆရာ
ช่างซ่อมรถยนต์ ကားပြင်ဆရာ
ช่างตีบุก သံဖြူဆရာ
ช่างตัดผม ဆံပင်ညှပ်သမား
ช่างตีเหล็ก ပန်းပဲ
ช่างทอง ရွှေပန်းထိမ်
ช่างทองรูปพรรณ ပန်းထိမ်ဆရာ
ช่างทำทอง ရွှေ.ပန်းထိမ်ဆရာ
ช่างทำรองเท้า ဖိနပ်ထိုးသမား
ช่างทำลวดลาย ပန်းဖော်သည်
ช่างฝีมือ သမား
ช่างฝีมือหญิง သမ
ช่างน้อน ကသွေသည်
ช่างน้อน အကသမား
ช่างภาพ(ช่างถ่ายรูป) ဓာတ်ပုံဆရာ
ช่างไม้ လက်သမား
ช่างเย็บ အချုပ်သမား
ช่างเย็บรองเท้า ဖိနပ်ချုပ်,ဖိနပ်ချုပ်သမား
ช่างเย็บเสื้อ အင်္ကျီချုပ်သမား
ช่างเลื่อยไม้ လွှသမား
ช่างสักลาย မင်ကြောင်ထိုးဆရာ
ช่างสักลาย မင်ကြောင်ဆရာ

ช่างกิน အစားမက်-
ช่างเกอะ နေပါစေ
ช่างเกอะ ဖြစ်ပါစေ
ช่างน่าชัง ရယ်တာပေါ့
ช่างน่ารักเหลือเกิน ချစ်စရာအလွန်ကောင်း-
ช้าง ဆင်
ช้างแก่ ဟိုင်းဆင်
ช้างงาเดียว တည်
ช้างต่อ(ตัวเมีย) အောင်းဆင်,အောင်းမ
ช้างที่เชื่อง ယဉ်တဲ့ဆင်
ช้างป่า ဆင်ရိုင်း
ช้างเผือก ဆင်ဖြူ,ဆင်ဖြူတော်
ช้างพลาย ဆင်ထီး
ช้างพัง ဆင်မ
ช้างรุ่น ဆင်ပေါက်
ช้างลากซุง ဆင်သစ်တုံးကြီးကိုဆွဲ-
ช้างสีคอ ဟိုင်းဆင်
ช้างอินเดีย အိန္ဒိယဆင်
ช้างแอฟริกา အာဖရိကဆင်
ชาติ(ประเทศ) နိုင်ငံ
ชาติ(ภพ) ဘဝ
ชาติก่อน ရှေးဘဝ
ชาติกำเนิด ဇာတ်
ชาติกำเนิดสูง ဇာတ်ကြီး-
ชาติไทย ထိုင်းနိုင်ငံ
ชาติพันธุ์ လူမျိုး
ชาติหน้า နောင်ဘဝ
ชาน(กาก) ဖတ်,အဖတ်
ชาน(รอบนอก) အစွန်
ชานเมือง ကျေးလက်ဒေသ
ชานเมือง ဆင်ခြေဖုံး
ชานเมือง မြို့အစွန်
ชานหน้าบ้าน အိမ်ရှေ့ကြမ်းပြင်
ชานหมาก ကွမ်းဖတ်,ကွမ်းဝါးဖတ်
ชานอ้อย ကြံဖတ်,ကြံအဖတ်
ชาม ခွက်
ชามแกง ဟင်းခွက်
ชาย(ริม) စပ်
ชาย(ขอบ) စွန်း,အစွန်း
ชาย(ด้านข้าง) ဘေး
ชายเขต အစပ်
ชายครุย အမြီတ်
ชายครุยย่าม လွယ်အိတ်အမြီတ်
ชายแดน နယ်စပ်,နယ်အစပ်
ชายแดนตะวันตก အနောက်ဘက်စွန်း

ชายแดนตะวันออก အရှေ့ဘက်စွန်း
ชายแดนพม่า မြန်မာနယ်စပ်
ชายแดนระหว่างประเทศ နိုင်ငံအစပ်
ชายน้ำ ရေစပ်,ရေအစပ်
ชายป่า တောဘေး
ชายฝั่ง ကမ်းစပ်
ชายฝั่ง(ฝั่งใน) ကမ်းခြေ
ชายฝั่งทะเล ပင်လယ်ကမ်းအစပ်
ชายฝั่งทะเล ပင်လယ်ကမ်းခြေ
ชายฝั่งแม่น้ำ မြစ်ကမ်းစပ်
ชายฝั่งแม่น้ำ မြစ်ကမ်းခြေ
ชายพก ခါးပုဝ်,ခါးပိုက်
ชายหมู่บ้าน ရွာအစွန်
ชายหาด ကမ်းခြေ
ชายหาด သောင်အစပ်
ชายหาด သောင်ပြင်
ชายหาดทราย သဲသောင်ကမ်း
ชาย(ผู้ชาย) ဖို,အဖို
ชายคู่หมั้น မြန်းထားသည်ယောကျ်ား
ชายชรา အဘိုးအို
ชายชาวต่างชาติ နိုင်ငြားသား
ชายโสด လူပို
ชาว သည်
ชาว သား
ชาว သူ
ชาว(นิก) သမ,သမား
ชาวกรุง နေပြည်တော်သား
ชาวกะฉิ่น ကချင်တိုင်းရင်းသား
ชาวกะยา ကယားတိုင်းရင်းသား
ชาวกะเหรี่ยง ကရင်တိုင်းရင်းသား
ชาวชิน ကုလူမျိုး
ชาวเขา တောင်ပေါ်သား
ชาวฉาน ရှမ်းတိုင်းရင်းသား
ชาวฉาน သျှမ်းလူမျိုး
ชาวฉิ่น ချင်းတိုင်းရင်းသား
ชาวชนบท တောသား
ชาวต่างประเทศ နိုင်ငြားသား
ชาวไทย ထိုင်းလူမျိုး
ชาวไทลื้อ လွိုရှမ်းလူမျိုး
ชาวนา ကောက်စိုက်သမား
ชาวนา လယ်သမား
ชาวบ้าน ရွာသား
ชาวบ้านชาวช่อง ရွာသူရွာသား
ชาวประมง တံငါ,တံငါသည်
ชาวพม่า ဗမာအမျိုးသား
ชาวพม่า မြန်မာတိုင်းရင်းသား
ชาวพื้นเมือง တိုင်းရင်းသား
ชาวมอญ မွန်တိုင်းရင်းသား
ชาวมอญโบราณ ရှေးမွန်လူမျိုး,ရှေ့တမွန်လူမျိုး
ชาวมอญปัจจุบัน ယခုခေတ်မွန်လူမျိုး,ခေတ်မွန်လူမျိုး
ชาวเมือง မြို့သား
ชาวยะไข่ ရခိုင်တိုင်းရင်းသား
ชาวไร่ တောင်သူ
ชาวไร่ชาวนา တောင်သူလယ်သမား
ชาวลาว လောလူမျိုး
ชาวสิงหล သီဟိုဠ်သား
ชาวอเมริกัน အမေရိကန်
ชาวอังกฤษ အင်းသား
ชาวอินเดีย အိန္ဒိယလူမျိုး
ชาวอีก้อ ကော်အမျိုးသား
ชำนาญ ကျွမ်း,ကျွမ်းကျင်
ชำนาญ တတ်ကျွမ်း
ชำนาญโรค ရောဂါကျွမ်းကျင်-
ชำนิชำนาญ ကျွမ်းကျင်
ชำนิชำนาญ ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက်တတ်ကျွမ်း
ชำระ ရှင်း
ชำระความผิด အပြစ်ကိုဆေးကြော-
ชำระค่าข้าว ထမင်းဖိုးရှင်း-
ชำระไปแล้วจ้า စာရင်းရှင်း-
ชำระล้าง ဆေးကြော
ชำระหนี้ ကြွေးဆပ်-
ชำระหนี้ အကြွေးရှင်း-
ชำเลือง စွေ
ชำเลืองดู စွေကြည့်
ชิงช้า ဒန်း
ชิงช้าสวรรค์ ချာ
ชิด ကပ်
ชิด(เข้าชิด) ချဉ်း
ชิด စပ်
ชิด,ชิดใกล้ ရင်း
ชิดขวามือ လက်ယာကပ်-
ชิดซ้ายมือ လက်ဝဲကပ်-
ชิดติด နီးကပ်
ชิ้น ထည်,အထည်
ชิ้น အတစ်
ชิ้น(เป็นเส้น) မျှောင်,အမျှောင်
ชิ้นเนื้อ အမဲသားအတစ်
ชิ้นปลา ငါးအမျှောင်
ชิ้นผ้า စ,အစ
ชิ้นผ้าผ้าย ချည်အထည်

ပိုးထည်
သင်္ဘောအမြောင့်
အစိတ်အပိုင်း
ကားအစိတ်အပိုင်း
အစိတ်အမြောင်း
မြည်း
အပေါ်အလေးမြည်းကြည့်-
ညွှန်
သတ်မှတ်
လမ်းညွှန်ပြ-
လက်ညှိုးထိုး-
ရိုထိုး
လက်ညှိုးနဲ့တည့်-
ညွှန်ကြား
ညွှန်ပြ
သက်,အသက်
ဘဝဆုံးရှုံး-
အသက်ရှည်-
ဘဝပြည့်စုံ-
နေ့ဘဝ
ကြည်နူး
ဂုဏ်ယူ-
သူအတွက်ဂုဏ်ယူ-
ဝမ်းသာကျေနပ်
ကြိုက်နှစ်သက်
နှစ်သက်
မြတ်နိုး
အနှစ်သက်ဆုံး
ပွင့်လန်း
စိုထိုင်း,ထိုင်း
နာမည်,နာမယ်,နာမည်
အမည်
သူနာမည်
ကျောင်းနာမည်
အမည်ရင်း
လမ်းအမည်
အတွက်ဆီလျော်တဲ့နာမည်
အိမ်နာမည်
နာမည်ဘာခေါ်လဲ
နာမည်ပျက်-
နာမည်ကြီး-
နာမည်ကျော်-
နာမည်တိမ်ကော-
နာမည်သစ်
အစုံ

သုံဝတ်တန်းဆာ
သံချပ်
ဆင်စာ
လျှောက်လွှာ
တိုင်းရင်းသားဝတ်စုံ
ဘွဲ့စုံ,ဘွဲ့ဝတ်စုံ
ထမင်းပွဲအစုံ
အမျိုးသားဝတ်စုံ
ဖာ
ဆွတ်
ရေဆွတ်-
မွေးစား
များ
စို
ရွှဲ
ရေရွှဲ-
အေးမြ-
ရေလိုအေးမြ-
စုဝေး
မဇလီကြီး,သင်္ဘောမဇလီ
ထူ
ထောင်
မြောက်
လွှင့်ထူ
ငွေးငွေးစွင့်စွင့်
အလံထူ-
အလံကိုလွှင့်ထူ-
လက်မြောက်-
ပါးပျဉ်းထောင်-
ခေါင်းထောင်-
လင်ငယ်
သွက်
သုတ်
မှန်သုတ်-
မျက်ရွေးသုတ်-
စားပွဲသုတ်-
ရေသုတ်-
ရေစင်စင်သုတ်-
လက်သုတ်-
ရွေးသုတ်-
စင်အောင်သုတ်-
ဥပမာ
ခွင်း
ထပ်တူညီမှု

เช่นเดียวกันนั้น ထိုအတူ
เช่นนั้น ဒီဆို
เช่นนั้น ယင်း
เช่นนั้น ယင်းသို့
เช่นนี้ အဲဒီမျိုး
เชอรี่ ချယ်ရီ
เช่า ငှား
เช่าบ้าน အိမ်ငှား-
เช้า နှံ့နက်
เช้า မနက်
เช้าตรู่ မနက်စောစော
เช้าตรู่ အစောကြီး
เชิงกลอน ပန်းဆွဲ
เชิงกลอนรูปหักษ์ ဘီလူးပန်းဆွဲ
เชิงอรรถ စကားချုပ်
เชิญ ကြွ
เชิญกินข้าว ထမင်းစားကြပါ
เชิญข้างใน အထဲကိုကြွပါ
เชิญข้างบน အပေါ်ကြွပါ
เชิญขึ้นประชุม အစည်းအဝေးကြွပါ
เชิญค่ะ ကြွပါရှင်
เชิญชวน အလံကိုတင်-
เชิญชวนชาติ နိုင်ငံတော်အလံကိုလွှင့်ထူ-
เชิญนั่ง ထိုင်ပါ
เชิด(เพลงเชิด) ချုတ်
เชิดชู တင်စား
เชิดหน้า ခေါင်းမော့-
เชิดหัว ခေါင်းထောင်-
เชียงใหม่ ဇင်းမယ်
เชี่ยนหมาก ကွမ်းအစ်
เชียร์ ကောင်းချီးပေး-
เชียวนะ(คำเน้น) ကို
เชียวนะ(คำเน้น) ချည်း
เชื่อ ယုံ
เชื่อคำพูด စကားကိုယုံကြည်-
เชื่อใจ ယုံစား
เชื่อตาม လိုက်နာ
เชื่อถือ ယုံကြည်
เชื่อถือ,เชื่อใจ ယုံစား
เชื่อถือไม่ได้ ယုံကြည်လို့မရဘူး
เชื่อผู้วิเศษ စုန်းယုံ-
เชื่อฟัง နာခံ
เชื่อฟังคำสั่ง အမိန့်နာခံ-
เชื่อไม่ได้ ယုံလို့မရဘူး
เชื่อว่าจะสำเร็จ အောင်မြင်မယ်လို့ယုံ-
เชื่อสนิท နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်ယုံကြည်-
เชื่ออย่างจริงจัง အယူသည်း-
เชื่อเอาว่า ယူဆ
เชื้อชาติ လူမျိုး
เชื้อเชิญ ဖိတ်
เชื้อเชิญ ဖိတ်ကြား
เชื้อเชิญ ဖိတ်ခေါ်
เชื้อเชิญผู้เฒ่าผู้แก่ လူကြီးများကိုဖိတ်ကြား-
เชื้อปิด ဝမ်းကိုက်ပိုး
เชื้อไฟ ထင်းစ
เชื้อไฟ လောင်စာ
เชื้อโรค ရောဂါပိုးမွှား
เชื้อโรค ရောဂါပိုး
เชื้อสาย မျိုးရိုး
เชื้อสาย အနွယ်
เชื้อสาย အမျိုး
เชื้อสายแขก ကုလားအနွယ်
เชื้อสายจีน တရုတ်အနွယ်
เชื้อสายเดียวกัน အနွယ်တူ-
เชื้อสายพ่อแม่ မိဘမျိုးရိုး
เชือก ကြိုး
เชือก(ช้าง) စီး
เชือกขาด ကြိုးပြတ်-
เชือกเถาวัลย์ နွယ်ကြိုး
เชือกนุ่งน้ัง ကြိုးအထွေး
เชือกไนลอน နိုင်လွန်ကြိုး
เชือกปอ လျှော်ကြိုး
เชือกป่าน ဂုနီကြိုး
เชือกผูกคอ လည်ပတ်
เชือกผูกรองเท้า ဖိနပ်ကြိုး
เชือกพันนุงน้ัง ကြိုးရှုပ်-
เชือกยาว ကြိုးရှည်-
เชือกวัด လက်ကြိုး
เชือกสนตะพาย နဖားကြိုး
เชือกหนึ่งวา ကြိုးတစ်လ
เชือกหุ้มกระบอก ရုပ်သေးကြိုး
เชื่อง ယဉ်
เชื่อง ယဉ်ပါး
เชื่องช้า နွေး
เชื่อม တွဲ
แช่(จุ่มน้ำไว้) စိမ်
แช่(ทำให้นุ่ม) နှံ့
แช่ข้าว ဆန်ကိုစိမ်-
แช่น้ำ ရေစိမ်-
แช่น้ำ ရေနှံ့-

แช่ผัก ဟင်းရွက်ကိုနှိုး-
แช่ผ้า အဝတ်စိမ်-
แช่เส้นก๋วยเตี๋ยว ခေါက်ဆွဲနှိုး-
แซมเปี้ยน ချွန်ပီယံ
แซมเปี้ยนวิ่ง အပြေးချွန်ပီယံ
แซลง တူးရွင်း
โชก ရွှဲ
โชก(เปียก) စွတ်
โชค စုတ်
โชค(รางวัล) ဆု
โชคดี ကံကောင်း-
โชคไม่ดี ကံမကောင်းဘူး
โชคร้าย ကံဆိုး-
โชคลาภ စုတ်လာဘ်
โชคลาภ ဆုလာဘ်
โชคลาภดี စုတ်လာဘ်ကောင်း-
โชคลาภใหญ่ စုတ်ကြီးလာဘ်ကြီး
โชคหนุน ကံကောင်းထောက်-
โชน(ลุกโชน) လှို
โชย(กลิ่น) သင်း
โชยกลิ่น(ฉุน) ညှော်
โชยกลิ่น အန့်သင်း-
โชยกลิ่นฉุน အညှော်ညှော်-
โชว์หน้า မျက်နှာပြ-
ใช่(เออ) အေး
ใช่ ဟုတ်,အဟုတ်
ใช่ ဟုတ်ပါ-
ใช่ขอรับ ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား
ใช่ค่ะ ဟုတ်ပါတယ်ရှင်
ใช่เจ้าค่ะ ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား
ใช่ชิ ဟုတ်တာပေါ့
ใช่วิ ဟုတ်ရဲ့လား
ใช่หรือ အဟုတ်လား
ใช้ သုံး
ใช้ အသုံးပြု-
ใช้(ยา) မှီဝဲ
ใช้(ให้ทำ) စေ
ใช้กันทั่วไป အမျိုးစုံသုံး-
ใช้ความคิด အကြံထုတ်-
ใช้ง่าย(กินเบา) ဖင်ပေါ့-
ใช้เงิน ငွေသုံး-
ใช้เงินคืน ပိုက်ဆံပြန်ဆပ်-
ใช้ชีวิตเป็น နေတတ်ထိုင်တတ်-
ใช้ทุกวัน နေ့စဉ်သုံး-
ใช้สบาย သုံးပျော်-
ใช้สอย စားသုံး
ใช้สอย သုံးစွဲ
ใช้สอยเงิน ငွေသုံးစွဲ-
ใช้สอยบ่อน้ำ ရေတွင်းသုံးစွဲ-
ใช้สอยสิ่งของ ပစ္စည်းတွေသုံးစွဲ-
ใช้สอยอย่างอดออม ခြိုးခြံစွာသုံးစွဲ-
ใช้หนี้ ကြွေးဆပ်-
ใช้หนี้ မြီရှင်း-
ใช้หนี้ အကြွေးရှင်း-
ใช้ห้องน้ำ အိမ်သာသုံး-
ใช้ให้พอควร သင့်ရုံသုံးပါ
ไช ထွင်း

(ช)

ชกไล ဝက်အူလှည့်
ชด သောက်
ชดช้าวต้ม ဆန်ပြုတ်သောက်-
ชั้น မျက်
ชม(นอน) မှိန်း
ชอ တယော
ชออู้ အုန်းမှုတ်တယော
ชอก ချောင်
ช่อง(ผูกม้า) ဇောင်း
ช่องผูกม้า မြင်းဇောင်း
ช่องจดหมาย စာအိတ်
ช่องกะหรี่ ဖာအိမ်,ဖာသည်အိမ်
ช่องกะหรี่ အပြာအိမ်
ช่องสุม ဆောင်း
ช่องสุม(ผู้คน) စုဆောင်း
ช่องสุมกำลังพล စစ်သားစုဆောင်း-
ช่องสุมอาวุธ လက်နက်စုဆောင်း-
ช่องโสเภณี ဖာသည်အိမ်
ช่อน ဖွက်
ช่อนงำ လျှို့ဝှက်
ช่อนงำความจริง အမှန်လျှို့ဝှက်-
ช่อนงำความผิด(มลทิน) အပြစ်လျှို့ဝှက်-
ช่อนงำความผิด(ความผิดพลาด) အမှားလျှို့ဝှက်-
ช่อนเงิน သူခိုးငွေကိုဖွက်-
ช่อนปริศนา စကားထာဝှက်-
ช่อนไม่ให้เห็น မမြင်အောင်ဖွက်-
ช่อนไว้ ဖွက်ထား
ช่อนหน้าไว้ မျက်နှာဖွက်ထား-
ช้อน ဆင့်

ช้อนจักรยาน စက်ဘီးတင်စီး-
ช้อนทับ ဆင့်ထပ်
ช้อนไว้ ဆင့်ထား
ช่อม,ช่อมแซม ကိုင်
ช่อมเครื่องยนต์ အင်ဂျင်ကိုင်-
ช่อมเครื่องรถ ကားစက်ကိုင်-
ช่อมจักรยาน စက်ဘီးပြင်-
ช่อมแซม ပြင်
ช่อมแซม ပြုပြင်
ช่อมแซมรถ ကားပြင်-
ช่อมถนน လမ်းပြင်-
ช่อมนาฬิกา နာရီပြင်-
ช่อมไฟฉาย ဓာတ်မီးပြင်-
ช่อมสะพาน တံတားပြင်-
ช้อส ဆောဒ်
ช้อสนวิก ငရုတ်ဆီ,ငရုတ်သီးဆီ
ช้อสมะเขือเทศ ခရမ်းချဉ်ဆောဒ်,ခရမ်းချဉ်သီးဆောဒ်
ช่ะ,ชิ(เน้นกริยา) ပေ,ပေါ့
ช้าก လျှော်
ช้าก(ทุบผ่าด) လျှော်ဖွပ်,ဖွပ်လျှော်
ช้ากผ้า အဝတ်ဖွပ်လျှော်-
ช้ากผ้า အဝတ်လျှော်-
ช้ากผ้า(ฟาดด้วยไม้) ခတ်ဖွပ်-
ช้ากแห้ง အခြောက်လျှော်-
ช้ง အရိုး
ช้งช้าวโพด ပြောင်းအရိုး
ช้งช้าวโพด ပြောင်းဖူးရိုး
ช้ด(ตี) နှိ
ช้ดด้วยก้อนอิฐ အုတ်ခဲနဲ့နှိ-
ช่า စဲ
ช่าลง ကျဲသွား
ช่า စူးရှရှ
ช่าก(ตอ) ငုတ်,အငုတ်
ช่ากเจดีย์ စေတီအငုတ်
ช่ากเจดีย์ ဘုရားငုတ်တို
ช่ากศพ မသာလောင်း
ช่ากศพ လောင်း,အလောင်း
ช่ากศพ အလောင်းကောင်
ช่ากศพ အသေ,အသေကောင်
ช่ากศพคนตาย လူသေကောင်
ช่ากหนูตาย ကြွက်သေကောင်
ช่ากหมาตาย ခွေးသေကောင်
ช่าบช่า စူးရှရှ
ช่ามูช่า(กระหรี่ปี๊บ) စမုဆာ
ช้าย ဘယ်
ช้าย ဝဲ
ช้ายมือ လက်ဝဲ
ช่าลาเปา ပေါက်စီ
ช่าวข้าว ဆန်ဆေး-
ช้ำ ထပ်
ช้ำๆ အထပ်ထပ်
ช้ำๆ,ช้ำๆชากๆ ထပ်တလဲလဲ
ช้ำชาก ပြန့်ပြန့်လှန့်လှန့်
ช้ำบ่อยๆ အဖန်ဖန်
ช้ำผิด,ช้ำฮีก တဖန်
ช้ำฮีก နောက်ထပ်
ช้ำฮีก ပြန့်
ชิ ပေါ့
ชิการ์ ဆေးပြင်းလိပ်
ชิป ဇစ်
ชิปกระเป๋าถือ လက်ဆွဲအိတ်ဇစ်
ชิปกางเกง ဘောင်းဘီဇစ်
ชิปติดเสื้อ အင်္ကျီဇစ်
ชี่โครง နှာ
ชี่โครงหมูนึ่ง ဝက်နှာရိုးပေါင်း
ชี่โครงหมูย่าง ဝက်နှာကင်,ဝက်နှာရိုးကင်
ชี่ฝน အသွား
ชี่ฝนคราด ထွန်သွား,ထွန်အသွား
ชี้ก้น(สนิทสนม) အစေးကပ်-
ชีก ခြမ်း,အခြမ်း
ชีกด้านหน้า ရှေ့ခြမ်း
ชีกผลไม้ သစ်သီးအခြမ်း
ชีกหัว(ด้านหน้า) ခေါင်းခြမ်း
ชีด ဖျော့
ชีด,ชีดเซียว ညှိုး
ชีดๆ(หมนๆ) ညှိုးညှိုး
ชีดเผือด ဖြူဖပ်ဖြူရော်
ชีดเผือด ဖြူဖျော့
ชีอี๊ว ကြာညို
ชีอี๊ว တရုတ်ငပြာရည်
ชีอี๊ว(น้ำปลาถั่วเหลือง) ပဲငပြာရည်
ชีง ဗျပ်စောင်း
ชิ่ง(อัน,ที่) တဲ့,သည့်,သော
ชิ่งการ လို
ชิ่งจะ မဲ့
ชิ่งจะอยู่ได้ နေနိုင်မဲ့
ชิ่งไม่ตาย မသေသော
ชิ่งไม่ผิด မမှားသော
ชิ่งอยู่ด้วยกัน အတူနေကြတဲ့
ชิ่งกันและกัน အချင်းချင်း

ชิ่งหน้า(ต่อหน้า) မျက်မှောက်
ชิ้งต้มน้ำ ပေါင်းခံအိုး
ชิ้งนึ่ง ပေါင်းအိုး
ชิ้งนึ่ง ပေါင်းချောင်
ซึม(เชื่องซึม)) မှိုင်
ซึม(น้ำ) စိမ့်
ซึม(ไหลซึม) စိုး
ซึมกระทือ(ซึมอืแร้ง) လင်းတမှိုင်မှိုင်
ซึมเซ่อ ထိုင်း
ซึมเซา ထိုင်းမှိုင်း
ซึมเหม่อ ငေးငိုင်
ซื่อ ရိုး
ซื่อเซ่อ ရိုးအ
ซื่อตรง တည်ကြည်
ซื่อตรง ဖြောင့်မှန်
ซื่อตรง ရိုးသားဖြောင့်မတ်
ซื่อตรง ရိုးဖြောင့်
ซื่อบื้อ အူကြောင်ကြောင်
ซื่อสัตย์สุจริต ရိုးသားဖြောင့်မတ်
ซื้อ ဝယ်
ซื้อกระจุกกระจิก အသေးစိတ်ဝယ်-
ซื้อกิน ဝယ်စား
ซื้อขนม မုန့်ဝယ်-
ซื้อขนมเลี้ยง မုန့်ဝယ်ကျွေး-
ซื้อข้าวสาร ဆန်ဝယ်-
ซื้อขาย ရောင်းဝယ်
ซื้อเงินเชื่อ အကြွေးဝယ်-
ซื้อเงินสด ငွေလက်ငင်းဝယ်-
ซื้อตั๋ว လက်မှတ်ဝယ်-
ซื้อเป็นชุด အစုံလိုက်ဝယ်-
ซื้อไป ဝယ်သွား-
ซื้อมาจากไหน ဘယ်ကဝယ်လာတာလဲ
ซื้อมากจัง သိပ်ဝယ်တာပဲ
ซื้อเลยเถอะ ဝယ်ဦးပေါ့
ซื้อสบาย ဝယ်ပျော်-
ซื้อสินค้า ကုန်ဝယ်-
ซื้อหุงให้ ဝယ်ချက်ပေး-
ซื้อให้ ဝယ်ပေး
ซื้อเอา ဝယ်ယူ
ซุกซน ဆော့
ซุกซนมาก အဆော့များ
ซุกซ่อน ဖွက်
ซุกซ่อน ဝှက်
ซุกซ่อนไว้ ဖွက်ထား
ซุกซ่อนไว้ ဝှက်ထား
ซุกไซร้ တိုးဝှေ့
ซุกไซร้ တိုးခွေ့
ซุกหมอน ခေါင်းအုံးထဲဝင်-
ซุกหมอน ခေါင်းအုံးထဲမြှုပ်-
ซุกหัว ခေါင်းဝှက်ထား-
ซุง သစ်တုံးကြီး
ซุป စွပ်
ซุป(แกงจืด) ဟင်းချို
ซุปไก่ ကြက်စွပ်ပြုတ်
ซุ่ม ချောင်း
ซุ่มจับ ချောင်းဖမ်း
ซุ่มดู ချောင်းကြည့်
ซุ่มมอง ပုန်းကြည့်
ซุ่มซ่าม(เก้งก้าง) ကိုးရိုးကားရား
ซุ้มยาม ကင်းတဲ
ซุ้มราย(รอบเจดีย์) တန်ဆောင်း
ซุย မွ
ซูบ ကြုံ
ซูบ(ไร้เรี่ยวแรง) ချုံး
ซูบผอม ကြုံလှီ
ซูบผอม ပိန်ကြုံ
ซูบผอม ပိန်ချုံး
ซูบผอมลง ချုံးကျ
เซ็งแซ่ ဆူဆူညံညံ
เซ็งแซ่ ဆူညံ
เซ็นชื่อ လက်မှတ်ရေးထိုး-
เซ็นชื่อ လက်မှတ်ထိုး-
เซ่นเจ้าที่ လမိုင်းတင်-
เซ่นเทพนัต နတ်တင်-
เซ่นสรวง ပ,ပသ
เซ่นสรวงเทพนัต နတ်ကိုပသ-
เชื่องๆ ထုံတုံတုံ
เชื่องซึม ထိုင်းမှိုင်း
แซ่สกุล အနွယ်
แซง ကျော်
แซนด์วิช အသားညှပ်ပေါင်မုန့်
แซม ပန်
แซมดอกไม้ ပန်းပန်-
แซวสาว မိန်းကလေးကိုပြောင်-
แซะ ကော်
แซะดิน မြေကော်-
แซะทราย သဲကော်-
โซ่ သံကြိုး
โซ่ตรวน သံခြေချင်း
โซดา ဆိုဒါ

ဇောန(ဟေတ)　ဇုံ
ဇောဟာ　ဆိုဖဝ

(ဏ)

ဏာပန　ဖွာပန
ဏာပနကိစ္စ　ဖွာပနကိစ္စ
ဏာပနကိစ္စဏ　အသုဘသင်္ဂြိဟ်,အသုဘမီးသင်္ဂြိဟ်

(ဍ)

ဍာဏသာလိကဇာတိ　ပုဇ္ဇေနိဝါဃာနုသာဝတိဥာဏ်
ဍာတိတ်ဘဲမိုးနွာ　နွစ်ဝမ်းကွဲ
ဍာတိမိုးနွာ　မွေးချင်းပေါက်ဖော်
ဍာတိမိုးနွာအစ်ဘဲ　ဆွေမျိုးအရင်း
ဍာတိမိတ　ဆွေ,အဆွေ
ဍာတိမိတ　ဆွေမျိုး
ဍာတိဟြမ　ဆွေတော်မျိုးတော်
ဍာတိဟြမ　အမျိုးတော်
ဍာတိလွှကမိုးနွာ　တစ်ဝမ်းကွဲ
ဍာတိဟ်ဘဲ　သုံးဝမ်းကွဲ
ဍိုပုံန　ကွပန်

(ဎ)

ဎိကာ　ဋီကာ

(ဒ)

ဒါနးဟ်ဘဲကာလ　အဆင့်အတန်းကွာဝေး

(ဓ)

ဓနး　ကိုရင်
ဓနး　မောင်ရှင်

(ဂ)

ဂက　လျှိုင်
ဂဒ(ဟ်ါဟ်ဲးဒုံ)　နွှပ်
ဂဒဗ်ာဝဟ်ဲးဝါ　ထမင်းကိုနွှပ်-
ဂဒဝါဝဲဝါဝါ　မီးအေးအေးနဲ့နွှပ်-
ဂဒ(ပ်ာ)　တော
ဂဒတာလ　ထန်းတော
ဂဒဂးနးဂါ　သနပ်ခဲတော
ဂဒမာလာဘေ့　ငှက်တောခွေးတော
ဂဒဂရီ　ဂီတ
ဂဒဂရီ　တူရိယာ
ဂမ　နှမ်း
ဂမကလိုံ　အန့်ခ်-
ဂမကလိုံ　အန့်နှမ်း-
ဂမဂဝကဝါ်　ပန်းကိုနှမ်း-
ဂမဒူ　နှမ်းကြည့်
ဂဝင　လုံး
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်　လ
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်နဝလမ့ဝ်ဒ　လသာ-
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဟ်ဲ(ဟ်ါဟ်ဲ)　နွှလုံးသား
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဇ်ဟ်ဂ်ဒ　ဇာတာ
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒ　ရုက်ချုပ်ဇာတာ
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဇ်ဝ　ကြွပ်မွေ-
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒါဂ်,ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒါဂ်ဒ　ကြယ်တာရာ
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒါဂ်ပဒဇ်ဟ်ဂ်ဝန်　နှံ့,နှံကြွပ်
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒါဂ်ပဒဇ်ဟ်ဂ်ဝန်ဇ်ဟ်ဂ်ဒ်　တနင်္လာနှံကြွပ်
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒရာဘိုဒ်ဂ်ဏီဲ　တ်ဆိပ်ပုံ
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒရာဘိုဒ်ဂ်ဏီဲ　တ်ဆိပ်ခေါင်း
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒာ　မျက်လုံး
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒာဘိုမ့ဝ်ဂ်ဒါဝ်ဒါဝ်　မျက်လုံးမကျဉ်းမကျယ်
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဒာဒဝဒ　မျက်လုံးလှ-
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ပဒးဂ်ါပ်　ဆီမီးတန်ဆောင်
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်ဝါ　ဓာတ်မီးလုံး
ဂဝင်ဇ်ဟ်ဂ်အာဂ်ဒဇ်ဟ်ဂ်　နေ
ဂဒ်ဝနဒ်ဲ　အလျှင်စလို
ဂဒ်ဒဲ(ဟ်ဲဂ်ဝ်ဝ)　ကာ
ဂဒ်ဒဲ(ဂ်ဝ်ဘ)　ဖြင့်
ဂဒ်ဒဲ(ဂ်ဝ်ဂ်)　ရော
ဂဒ်ဒဲ(ဟ်ဲဒးဒ)　နဲ့,နှင့်
ဂဒ်ဒဲ(ဝဲဒီ)　နဲ့,နှင့်
ဂဒ်ဒဲဂ်ဝန　ကြ
ဂဒ်ဒဲဂ်ဝန　တကွ
ဂဒ်ဒဲဂ်ဝန　အတူ,အတူတကွ

ด้วยกันกับ နဲ့အတူ
ด้วยการ ..ခြင်းဖြင့်
ด้วยการดู ကြည့်တာနဲ့
ด้วยการได้ดู ကြည့်ရခြင်းအားဖြင့်
ด้วยความ(อย่าง) စနိုး
ด้วยความกล้วลาน ကြောက်ကြောက်လန့်လန့်နဲ့
ด้วยความเคารพ ရိုသေသောအားဖြင့်
ด้วยความเคารพ ရိုသေစွာဖြင့်
ด้วยความเต็มใจ စေတနာနဲ့
ด้วยความถนุถนอม ယုယစွာနှင့်
ด้วยความเมตตา မေတ္တာဖြင့်
ด้วยความโมโห ဒေါသကြီးစွာဖြင့်
ด้วยความยินดี ဝမ်းပန်းတသာနဲ့
ด้วยความเสียใจยิ่ง ဝမ်းနည်းလွန်းသဖြင့်
ด้วยโชคหนุนนำ ကံကောင်းထောက်မသဖြင့်
ด้วยดังนี้ ဒီတင်
ด้วยตนเอง အလိုလို
ด้วยตนเอง အလိုအလျောက်
ด้วยเพราะ နှင့်,နဲ့
ด้วยมือข้างเดียว လက်တဖက်နဲ့
ด้วยไม่เห็น မမြင်တာနဲ့
ด้วยไม้ တုတ်နဲ့
ด้วยราคาเท่าไร ဘယ်ဈေးနဲ့သလဲ
ด้วยสกปรก အညစ်အကြေးနဲ့
ด้วยเหตุใด.. အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်
ด้วยเหตุนั้น ဒါကြောင့်
ด้วยเหตุนั้น ကြိုသို့နှင့်
ด้วยเหตุนี้ ဒါ ဖြင့်,ဒါ ဖြင့်နှင့်
ด้วยเหตุนี้เอง အဲဒါနဲ့ပဲ
ด้วยอะไร ဘာနဲ့လဲ,ဘာနဲ့သလဲ
ดอกกระดาษ မည်ဂျီးပန်း
ดอกกระดุมทอง ကျပန်နေကြာပန်း
ดอกกล้วยไม้ သစ်ခွပန်း
ดอกกานพลู လေးညှင်းပွင့်
ดอกกุหลาบ နှင်းဆီပန်း
ดอกแก้ว ယုဇနပန်း
ดอกเข็ม ပုဇ္ဈရိတ်
ดอกคูน ဥဝါ
ดอกจันทน์เทศ ဇာပွင့်,ဇာတိပွဲလ်ပွင့်
ดอกจำปา စံကာပန်း
ดอกชบา ခေါင်ရန်းပန်း
ดอกดาว ကွက်,အကွက်
ดอกดาวเรือง ထပ်တရာ
ดอกดื่มฝน မိုးသောက်ပန်း
ดอกเดซี่ ဒေစီပန်း

ดอกตัวผู้ အဖိုပွင့်
ดอกตัวเมีย အမပွင့်
ดอกตูม ပန်းဖူး,ပန်းအဖူး
ดอกตูม ဖူး,အဖူး
ดอกทองหลาง ကသစ်ပန်း
ดอกทานตะวัน နေကြာပန်း
ดอกบัว ကြာပန်း
ดอกบัวตูม ကြာဖူး
ดอกบัวตูมหนึ่งดอก ကြာဖူးတစ်ဖူး
ดอกบัวบาน ကြာပွင့်
ดอกบาน ပန်းအပွင့်
ดอกบาน ပွင့်,အပွင့်
ดอกบานบุรี ရွှေဝါပန်း
ดอกบานเย็น လေးနာရီပန်း,မဏ္ဍုပန်း
ดอกบุนนาค ကဲ့ကော်ပန်း
ดอกเบญจมาศ ဂန္ဓမာပန်း
ดอกเบี้ย အတိုး
ดอกฝิ่น ဘိန်းပန်း
ดอกพวงคราม ခွေညိုပန်း
ดอกพิกุล ခရေပန်း
ดอกพุด စကြာပန်း,စက်ကြာပန်း
ดอกพุดซ้อน ဇီဇဝါပန်း
ดอกเฟื่องฟ้า စက္ကူပန်း
ดอกมหาหงส์ ရွှေပန်း
ดอกมะลิ စံပယ်ပန်း
ดอกมะลิวัลย์ ဇွန်ပန်း
ดอกไม้ ပန်း
ดอกไม้กระดาษ စက္ကူပန်း
ดอกไม้ตามฤดูกาล ရာသီအလိုက်အပွင့်
ดอกไม้ทะเล ပင်လယ်မို
ดอกไม้ที่เหี่ยวแห้ง ညှိုးခြောက်သည့်ပန်းပွင့်
ดอกไม้บาน ပန်းပွင့်-
ดอกไม้บานสะพรั่ง ပန်းပွင့်ဝေ-,ပန်းဝေ-
ดอกไม้ปลอม ပန်းအတု,ပန်းတု
ดอกไม้ป่า တောပန်း
ดอกไม้ผ้า အဝတ်ပန်း
ดอกไม้สงกรานต์ သင်္ကြန်ပန်း
ดอกไม้สีขาว ပန်းအဖြူ
ดอกไม้หอม ပန်းမွှေး-
ดอกไม้หุบ ပန်းငုံ-
ดอกไม้เทียม ပန်းတု
ดอกไม้เหี่ยว ပန်းညှိုး-
ดอกไม้แห้ง ပန်းခြောက်-
ดอกไม้ไฟ မီးပန်း
ดอกไม้ไฟ မီးရှူးမီးပန်း

ดอกเยอบีร่า ဒန်ဒီလိုင်ယန်ပန်း
ดอกลั่นทม တရုတ်စကားပန်း
ดอกลำเจียก ဆပ်သွားဖူး
ดอกสแตติส ပန်းခြောက်
ดอกสาละ အင်ကြင်းပန်း
ดอกโสน ညှပ္ပင်
ดอกหงอนไก่ ကြက်မောက်ပန်း
ดอกหน้าวัว ပိန်းပန်း
ดอกเฮสเตอร์ မေမြို့ပန်း
ดอกฮอลลี่ฮ็อก ပန်းချဉ်ပေါင်
ดอกเตอร์ ဒေါက်တာ
ดอกเตอร์(นักปราชญ์) ပါရဂူ
ดองดึง(ดอกไม้) ဆီမီးတောက်
ดอย(ภูเขา) တောင်
ด้อย ယုတ်
ด้อยประโยชน์ အကျိုးယုတ်
ด้อยสติปัญญา ဉာဏ်တိမ်-
ดอลลาร์ ဒေါ်လာ
ดัก ထောင်
ดักจับ ထောင်ဖမ်း
ดักจับ ဖမ်းဆီး
ดักไว้ ထောင်ထား
ดักแด้ ပိုးလောင်း
ดัง ကျယ်
ดังๆ ကျယ်ကျယ်
ดังสนั่น ကျယ်လောင်
ดังเอ็ดอึง ဆူ
ดังแต่ก่อน ယခင်ကကဲ့သို့,အရင်ကလို
ดังนั้น ထိုကြောင့်
ดังนี้น ဒါကြောင့်
ดังนั้น အဲဒီတော့
ดังนี้น ဤသို့နှင့်
ดังว่า ဆိုတာ
ดั่งแต่ก่อน ယခင်ကဲ့သို့
ดั่งน้องแท้ๆ ညီအရင်းကဲ့သို့
ดั่งนี้(กล่าวจบเรื่อง) လေသတည်း
ดั่งนี้ ဤကဲ့သို့
ดั่งนี้ ဤသို့
ดั่งอุปมานั้น ထိုဥပမာကဲ့သို့
ดั้ง(โลหะรูปกาบกล้วย) ကာ
ดั้งจมูก နှာတံ
ดั้งเดิม ရင်း,အရင်း
ดัชนี အညွှန်း
ดัชนีตำรา ကျမ်းညွှန်း
ดัด ကောက်
ดัด ချိုး
ดัดขา ခြေချိုး-
ดัดแขน လက်ချိုး-
ดัดผม ဆံပင်ကောက်-
ดัน တွန်း
ดันทุรัง ဇွတ်အတင်း
ดันทุรังทำ ဇွတ်တတင်းလုပ်-
ดันหลัง တွန်းချ
ดับ(ทำให้สงบ) ငြိမ်း
ดับเครื่อง စက်သတ်-
ดับไฟ မီးကိုငြိမ်းသတ်-
ดับไฟ မီးသတ်-
ดับไฟ(ทำให้ไฟสงบ) မီးငြိမ်း-
ด่า ဆဲ
ด่าเด็ก ကလေးကိုဆဲ-
ด่าว่า ဆဲဆို
ด่าว่าเขา သို့ကိုဆဲဆို-
ดาก ဖင်ခေါင်း
ดากทะเล(ต้นไม้ทะเล) ပင်လယ်မို့
ดาน(สลัก) မင်းတုပ်
ด้าน(หน้าด้าน) ပြောင်
ด้าน(ข้าง) ဘက်,ဖက်
ด้านก้อย ပန်းဘက်
ด้านขวา ညာဘက်
ด้านขวามือ လက်ညာဘက်
ด้านซ้ายมือ လက်ဝဲဘက်
ด้านตรงข้าม ဆန့်ကျင်ဘက်
ด้านตะวันตก အနောက်ဘက်
ด้านใต้ลม လေအကြွေ
ด้านท้ายหมู่บ้าน ရွာအနောက်ဖက်
ด้านทิศตะวันตก အနောက်ဘက်
ด้านทิศตะวันออก အရှေ့ဘက်
ด้านทิศใต้ တောင်ဘက်
ด้านทิศเหนือ မြောက်ဘက်
ด้านนอก အပ
ด้านนอกด้านใน အတွင်းအပ
ด้านใน အတွင်း
ด้านหลัง ကျောဘက်
ด้านหลัง နောက်မှာ
ด้านหลัง နောက်ကျောဘက်
ด้านหลังโอ่ง ရေခိုးနောက်မှာ
ด้านหัว ခေါင်းဘက်
ด้านเหนือหมู่บ้าน ရွာမြောက်
ดาบ ဓား
ดาบปลายปืน လှံစွပ်

ဒ်ာမ ရိုး,အရိုး
ဒ်ာမ(လက္ခဏနာမ) လက်
ဒ်ာမမိတ် ယပ်တောင်ရိုး
ဒ်ာမမိတ ယပ်ရိုး
ဒ်ာမမာယ တက်ရိုး
ဒ်ာမမိုတ ခေါင်းရိုး,ခေါင်းအရိုး
ဒ်ာမမိုက်ဂဝါတ တမြက်စည်းရိုး
ဒ်ာမလော်ယ လွှလက်ကိုင်
ဒ်ာမဟန့်တ အရိုးကျွတ်-
ဒာယဂျ်ာ မြက်ရှင်း-
ဒ်ာယ,သော်ဒ်ာယ ချည်
ဒ်ာယဃနဂေး သိုးမွေးချည်
ဒ်ာယတိုင ချည်တင်း-
ဒ်ာယမွက်ဗဝ်မိုး(ဗာဂသာ) မြှားကြိုး
ဒ်ာယမွက်ဃဝန လက်ဖွဲ့ကြိုး
ဒ်ာယမ်ာယ ပဝါချည်
ဒ်ာယဗြိတ်ဓ်ာ အပ်ချည်
ဒ်ာယသာယသိဒ္ဓဇ်ာ် ပရိတ်ချည်
ဒါရာ,ဟမ့်ဒါဂ တာရာ
ဒါရာဟိုင် ရုပ်ရှင်မင်းသား
ဒါရာဟိုင် ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင်
ဒါဂ(ဒါဂဏှ်) ကြယ်
ဒါဂကရေသာယ စိန်ခြယ်
ဒါဂကေရာ်ဟ် ကြိုဟ်
ဒါဂကေရာ်ဟ်နိုင်ယ ကြိုဟ်မွှား
ဒါဂဒါရာ ကြယ်တာရာ
ဒါဂတက ကြယ်ပွဲ
ဒါဂတက ကြိုဟ်ကျ
ဒါဂတြေယ ကြိုဟ်တု
ဒါဂနေပဒွန နက်ပကျွန်းကြိုဟ်
ဒါဂဗနဒ်ာဝ်ဓ်ာ မိုးပေါ်မှာကြယ်တွေ
ဒါဂဗရိဝါရ အရံကြိုဟ်
ဒါဂပရဂဂ်ာယဏှ်ဟ် မိုးသောက်ကြယ်
ဒါဂပရေစ်ာဝိုနစ်ာန်ဒ် တနင်္လာနှင့်
ဒါဂဟဏိုဒ်ာ ကြာသပတေးကြိုဟ်
ဒါဂမလွိတ ပလူတိုကြိုဟ်
ဒါဂမုဒ ဗုဒ္ဓဟူးကြိုဟ်
ဒါဂယွေးရနိုဒ်ာ ယူရေးနတ်ကြိုဟ်
ဒါဂရာဇရီ ကြိုဟ်ရုပ်
ဒါဂရုံ မိုးသောက်ကြယ်
ဒါဂဏှ်ဟ် ကြယ်
ဒါဂလွှကဲ့ခ် ခုနစ်စဉ်ကြယ်
ဒါဂသုကဒ် သောကြာကြိုဟ်
ဒါဂဆော်ဒ် စနေကြိုဟ်
ဒါဂဟာဂ ကြယ်တံခွန်

ဒါဂင်္ဂါရ အင်္ဂါကြိုဟ်
ဒါဃဒီန ပေါ်
ဒါဃဒီန လျှိုင်
ဒ်ာ(မုဒ) ငုပ်-
ဒ်ာန်ာ် ရေငုပ်-
ဒ်ာဓုဒဒ်ာ်ဗဓ်ဒ် ငုပ်ချည်ပေါ်ချည်
ဒ်ာ(ဆိ) နက်
ဒ်ာ(ဆိ) မဲ,မည်း,အမဲ,အမည်း
ဒ်ာရဝဇာရီတပြးဓဏိ ဓလေထုံးစံကိုလိုက်နာထိန်းသိမ်း-
ဒ်ာရဝရက်ခာ လိုက်နာထိန်းသိမ်း
ဒ်ာရဝဓဖွဲ့ဒ်ဝဲဗျိစ်ဆဲ ပစ္စည်းလေးပါးကိုသုံးဆောင်-
ဒ်ာလန်ာ် ရေထဲငုပ်-
ဒ်ာသကပြက မဲညစ်
ဒီဆိ်ဟ် ကျွန်တော်မ,ကျွန်မ,ကျမ
ဒီဆိ်ဟ်(မှုဒကိုဗဓဇး) တပည့်တော်မ
ဒိန မြေ
ဒိနဇောလန နုန်းတင်မြေနု
ဒိနဇေဓဇ်ဓ မြေစွတ်စိုထိုင်းမှိုင်း-
ဒိနဗဒန နယ်မြေ
ဒိနဗဒနတဓဝန်ာ် အောက်ဒေသ
ဒိနဗဒနဝိနဇောဗရောန် မြေပိုင်နက်
ဒိနဗဒနဘာဂဟေါဒ အညာဒေသ
ဒိနဗဒနသာမေဆျိဒမကဝဒ်ာ ရွှေတိဂုံနယ်မြေ
ဒိနဗမ ကိုင်းမြေ
ဒိနဗလံ မြေပို့ကျ
ဒိနဗဒုဒ မြေပို့-
ဒိနဗိဒုဒမသမဗူရဏ် မြေညီဇာကောင်းမွန်
ဒိနမူန မြေမောက်-
ဒိနပိုန ယမ်း
ဒိနရ်ဝနဆုံဒ် မြေကြွေမွ-
ဒိနရာဗ မြေပြန့်
ဒိနသဝ ခဲတံ
ဒိနသဝဗဒ်ာ်ဇောက် ခဲတံလေး
ဒိဗ စိမ်း,အစိမ်း
ဒီ ကောင်း
ဒီ(ထုံးဒ်ာ်ဒီ) သည်းခြေ
ဒီဒီ ကောင်းကောင်း
ဒီဒုဓ ကောင်းကောင်းပေါ့
ဒီဂ်ီဒီ ကောင်းလဲကောင်း-
ဒီဂ်ီဒီ ကောင်းတော့ကောင်း-
ဒီဂ်ာ် ပိုကောင်း-
ဒီဗိုန် သက်သာ-
ဒီဗိုဒ်ဓ ကောင်းတာပေါ့
ဒီဗိုဒ်ဇေဒ ကောင်းလိုက်တာ
ဒီဗဲ ဝမ်းသာ

ဂီကိုဆုတ် အကောင်းဆုံး
ဂီကိုဆုတ်ဆေး အကောင်းဆုံးပဲ
ဂီးမာက ကောင်းလွန်း-
ဂီးမာက သိပ်ကောင်း-
ဂီးဇီးဃ ကောင်းမွန်-
ဂီးဆေး အတော်ပဲ
ဂီးခဲ့ကာ ကောင်းပါ ပြီ
ဂီးခဲ့ကာ(ဆာဘု) သာဓု
ဂီးခဲ့ကာဒီ ကောင်း ပြီလေ
ဂီးဟေခဲကာ အလွန်ကောင်း-
ဂီးဂကဂီးဂါ နှလုံးခွေ့
ဂီးဂကဂီးဂါ အားရဝမ်းသာ
ဂီဂ တောက်
ဂီဂဆောင်ကောင်း စောင်းကောက်တီး-
ဂီဂဂိုဂိုး လက်ဖျောက်တီး-
ဂီဂဂါဟု နှားရွက်ကိုတောက်-
ဂီဂပေါ်ဒေါ်ဟေ စန္ဒရားတီး-
ဂီဂဂိုဂိုး စောင်းတီး-
ဂီဂဒုတ်ဂုတ် သားရေကွင်းတောက်-
ဂီဂဟမာကပေါ်ဒေ ဒိုးထိုး-
ဂီဂပဒီ ပိတ်ချင်း
ဂီဂ နက်
ဂီဂဂိုဂိုး ညဉ့်နက်
ဂီဂဂိုဂိုး အမိုက်
ဂီဂဂိုဂိုးမိုဂိုမိုဂ အမိုက်မှောင်
ဂီဂ,ဂီဂ် ဆွဲ
ဂီဂဒိုဂိုး ဆွဲတက်
ဂီဂဟောဂ ကြိုးဆွဲ-
ဂီဂဂါဟု နှားရွက်ဆွဲ-
ဂီဂဂုဂဂါ စွဲဆောင်
ဂီဂဂီဂ် ဆွဲထား
ဂီဂဂီဂ်ဇကဂရာဂါဝါ စက်ဘီးကိုဆွဲထား-
ဂိုဂ် သောက်
ဂိုဂ်ကာဂေ ကော်ဖီသောက်-
ဂိုဂ်ဂါဂ ဝားသောက်-
ဂိုဂ်ဂဂ ဆို့သောက်-
ဂိုဂ်ဂါ ရေသောက်-
ဂိုဂ်ဂါခုံဂ် ရေနွေးသောက်-
ဂိုဂ်ဒါ ဆေးသောက်-
ဂိုဂ်ဟခါ အရက်သောက်-
ဂိုဂ်ခဲ့ာဂ် အရေထူ-
ဂိုဂ်ဂီဂ,ဂိုဂ်ဂီဂ် ထုံတေတေ,ထုံပေပေ
ဂိုဂ်ဂေါဂ် ကတ်ဖဲ့
ဂိုဂ်ဂီဂ် ကိုးလိုးကန့်လန့်
ဂိုဂ်ဂီဂ် လက်ပေါက်စိပ်
ဂိုဂ်ဂီဂ်,ဂိုဂ်ဂီဂ ကတ်သီးကတ်သတ်
ဂု,ဂူ့ ငေါက်
ဂုဂိုဂ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်
ဂုဂ်ဂါ ငေါက်ငမ်း
ဂုဂ်ဂါ ဆဲဆို
ဂုဂ်ဂါဂ်ဂါဂ အလွန်ဆိုး-
ဂုဇကဗ ..နှဉ့်သာနိုင်း
ဂုဇဂိုဂ်ဗဂ တွေ့ရသလို
ဂုဂ်ဂ် တုံး,အတုံး
ဂုဂ်ဂ(ဂ်ဝဂ်) အချောင်း
ဂုဂ်ဂဂိုဂ် ထင်းချောင်း
ဂုဂ်ဂါဂ် သစ်အချောင်း
ဂူ ကြည့်
ဂူဂီဂ်ဒူ ကြည့်တာနဲ့သိသာ-
ဂူဂကဒဂ မှန်ကြည့်-
ဂူဂဂ်ဝဂ အရင်ကြည့်-
ဂူဟခဂဂ အထင်သေး-
ဂူဇဒဇီ ကြည့်ပါဦးပေ-
ဂူဂ်ဒဂ်ဃဂ်ဝဂ်ဒဂ်ဃဂ် မှန်ဘီလူးနဲ့ကြည့်-
ဂူဒေါ်ဟမ်ဂ်ဝဂ်ဗေါ ကြည့်မငြီးနိုင်ပါ
ဂူဂုဂ နှိမ့်ချ-
ဂူဂုဂ်ဇောဂ သူကိုနှိမ့်ချ-
ဂူဂဂ်ဂါဂ ပုစ်ကိုကြည့်-
ဂူဂဂ်ဂါဂ အမှုအရာကြည့်-
ဂူဂီဂ်ဂါ အရိပ်အခြည်ကြည့်-
ဂူဂီဂီ တီဗီကြည့်-
ဂူဒေါဂဒိဂ်ဆ် ရုပ်မြင်သံကြားကြည့်-
ဂူဂိုဂ်ဂူဂိုဂ် ဟိုကြည့်ဒီကြည့်-
ဂူဂါဖိဂါ နာရီကြည့်-
ဂူဗဝ်ဝဝဂ်ဂ် အထပ်ထပ်အခါခါ ကြည့်-
ဂူဗဂုဇိဂါဂဂ အမှုအရာကြည့်-
ဂူဗုဇဗေါဂ ဘောလုံးပွဲကြည့်ရှု-
ဂူဂါဟ်ဟ်ဂ်ဂါဂ်ဂါဂ မျက်ခြည်မပြတ်ကြည့်-
ဂူဂုဂဗဒိဝေဂ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုကြည့်-
ဂူဂါဂါဂေါ အခြေအနေစောင့်ကြည့်-
ဂူဂေ စောင့်ရှောက်
ဂူဂေ ထိန်း
ဂူဂေ ပြုစု
ဂူဂေဂိုဂ် ကလေးကိုထိန်းသိမ်း-
ဂူဂေဂိုဂ် ကလေးကိုကြည့်ရှု-
ဂူဂေဗဒေါဂ်ဂဂ် အကျိုးဆောင်ရွက်-
ဂူဂေဂဂ်ဂါ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်-
ဂူဂေဂဂ်ဂါ ထိန်းသိမ်း
ဂူဝီဒီဩ ဗွီဒီယိုကြည့်-
ဂူဂဝ်ဗဟိုဂ် တစ်ချက်ကြည့်-

ดูสนุกดี ကြည့်လို့ကောင်း-
ดูหนัง ရုပ်ရှင်ကြည့်-
ดูหนังสือ စာကြည့်-
ดูหนังสือ စာအုပ်ကြည့်-
ดูหมอดู ဗေဒင်မေး-
ดูหมอเป็น ဗေဒင်ဟောတတ်-
ดูเห็นไหม ကြည့်တာမြင်လား
ดูเหมือนจะยาก ခက်ပုံရ-
ดูอย่างจดจ่อ စူးစိုက်ကြည့်-
ดูอย่างท้อใจ စိတ်ပျက်စွာကြည့်-
ดูอย่างสนใจ စိတ်ဝင်စားစွာကြည့်-
ดูด စုပ်
ดูด(นม) စို့
ดูดด้วยหลอด ပိုက်နဲ့စုပ်-
ดูดนม နို့စို့-
ดูดน้ำหวาน ဖျော်ရည်ကိုစုပ်-
ดูดน้ำอ้อย ကြံစုပ်-
ดูดนิ้วหัวแม่มือ လက်မစုပ်-
ดูดเสือด သွေးစုပ်-
ดูดหัวนมหลอก နို့သီးခေါင်းကိုစို့-
เด่(มีราคะ) တောင်
เด็ก ကလေး
เด็ก လူငယ်
เด็ก သူငယ်
เด็กกำพร้า မိဘမဲ့ကလေး
เด็กขายขนม မုန့်သည်ကလေး
เด็กขี้เกียจ လူပျင်းကလေး,အပျင်းကလေး
เด็กเคี้ยวเอื้อง ကလေးမြို့-
เด็กฉลาด လိမ္မာတဲ့ကလေး
เด็กช่างพูด သာလိကာ
เด็กชาย ကလေး
เด็กซุกซน ကလေးဆော့-
เด็กดี လိမ္မာတဲ့ကလေး
เด็กทั้งหลาย လူကလေးတွေ
เด็กน้อย ကလေးငယ်
เด็กน้อย လူကလေး
เด็กน้อย သူငယ်ကလေး
เด็กน้อยตัวลีบเรียว ကလေးလှီ-
เด็กผู้หญิงรำได้ดี မိန်းကလေးအကကောင်း-
เด็กแรกเกิด မွေးခါစကလေး
เด็กไร้ที่พักพิง ခိုကိုးရာမဲ့ကလေး
เด็กเล็ก လူငယ်,သူငယ်
เด็กเลี้ยงวัว နွားကျောင်းသား
เด็กวัด ဘုန်းကြီးကျောင်းသား
เด็กไว้จุก ချောင်ုင်းရှိတဲ့ကလေး
เด็กสาว မိန်းကလေး,မိန်းမကလေး
เด็กเสียคน ကလေးပျက်စီး-
เด็กหญิง ကလေးမ
เด็กหนุ่ม ကာလသား
เด็กอ้วนผี ကလေးဝဖီး-
เด็ด ခူး
เด็ด ဆွတ်
เด็ดขาด ထိထိမိမိ
เด็ดดอกบัว ကြာပန်းခူး-
เด็ดดอกไม้ ပန်းခူး-
เด่น အထင်အရှား
เด่น,เด่นชัด ထင်,ထင်ရှား
เด่น,เด่นดัง ကျော်
เด่นชัด လွင်
เด่นดัง ကျော်ကြား
เดาอายุ အသက်ခန့်မှန်း-
เตาะ(ลูกบอล) တော့
เดิน,เดินทาง လမ်းလျှောက်
เดินจ้ำอ้าว ခပ်သုတ်သုတ်လျှောက်-
เดินตลาด(ดูซื้อของ) ဈေးလျှောက်-
เดินต่อ ထပ်လျှောက်-
เดินทาง ခရီးသွား-
เดินทาง လျှောက်,လျှောက်လည်
เดินทางไกล ခရီးဝေးသွား-
เดินทางด้วยเกวียน လှည်းစီးကာလျှောက်လည်-
เดินทางด้วยรถ ကားနဲ့လျှောက်လည်-
เดินทางต่อ ခရီးဆက်-
เดินเท้า ခြေကျင်,ခြေလျင်
เดินเท้าไป ခြေကျင်သွား-
เดินเที่ยว လျှောက်လည်
เดินไป ခြေကျင်သွား-
เดินมา ခြေကျင်လာ-
เดินเรื่องให้ စာကိုတင်ပြပေး-
เดินเล่น လမ်းလျှောက်
เดินวนเวียน လျှောက်ပတ်
เดินหมาก ဇယ်ရွှေ့-
เดินอีดอาด လေးတွဲ့စွာလမ်းလျှောက်-
เดิน(วางสาย,วางท่อ) သွယ်
เดินท่อน้ำ ရေပိုက်သွယ်-
เดินสายโทรศัพท์ ဖုန်းကြိုးသွယ်-
เดินสายไฟฟ้า လျှပ်စစ်ကြိုးသွယ်-
เดิม(มูล) မူလ
เดิมพัน အလောင်းအစားထိုး-
เดี๋ยวก่อน နေပါအုံး
เดี๋ยวเดียว ခဏလေး

เดี๋ยวนี้ ယခု,ယခုု
เดี๋ยวนี้ ယခုတော့
เดี๋ยวนี้ လက်ငင်း
เดี๋ยวนี้ အခု,အခုတော့,ခုတော့
เดี๋ยวนี้เอง အခုပဲ
เดือด ဆူ
เดือดดาล စိတ်ထ
เดือดดาล စိတ်ပေါက်
เดือดปุด ပွက်
เดือดพล่าน,เดือดปุดๆ ပွက်ပွက်ဆူ
เดือดยาก ဆူခဲ-
เดือน လ
เดือนกรกฎาคม ဝါဆိုလ,ဇူလိုင်
เดือนก้นยายน တော်သလင်းလ,စက်တင်ဘာ
เดือนกุมภาพันธ์ တပို့တွဲလ,ဖေဖော်ဝါရီ
เดือนดับ လကွယ်
เดือนตุลาคม သီတင်းကျွတ်လ,အောက်တိုဘာ
เดือนเต็ม လပြည့်
เดือนที่ผ่านมา လွန်ခဲ့သောလ
เดือนที่เย็นที่สุด အအေးဆုံးလ
เดือนที่แล้ว ပြီးခဲ့တဲ့လ
เดือนธันวาคม နတ်တော်လ,ဒီဇင်ဘာ
เดือนนี้ ဒီလ
เดือนพฤศจิกายน တန်ဆောင်မုန်းလ,နိုဝင်ဘာ
เดือนพฤษภาคม ကဆုန်လ,မေ
เดือนมกราคม ပြာသိုလ,ဇန်နဝါရီ
เดือนมิถุนายน နယုန်လ,ဇွန်
เดือนมีนาคม တပေါင်းလ,မတ်
เดือนมืด လကွယ်
เดือนเมษายน တန်ခူးလ,ဧပြီ
เดือนแรม လဆုတ်
เดือนสิงหาคม ဝါခေါင်လ,သြဂုတ်
เดือนหงาย လဆန်း
เดือนหน้า ရှေ့လ
เดือนหลัง နောက်လ
เดือย(สลัก) စရွေး
เดือย(เลี้ยงสัตว์) တက်,အတ္တက်
เดือย(ไม้) စို့
เดือยไก่ ကြက်ဆူး
เดือยไก่ ကြက်တက်,ကြက်အတက်
เดือยนก ငှက်တက်
แค่ အတွက်
แค่ผู้ล่วงลับ ကွယ်လွန်သူအတွက်
แคก(กิน) မျိုချ
แคก(กิน) ရိုပ်
แคกตัน ငေါ့
แคกให้ตาย သေအောင်မျိုချ-
แคกให้อิ่ม ဝအောင်မျိုချ-
แดง နီ
แดงๆ နီနီ
แดงๆ ရဲရဲ
แดงคล้ำ နီမောင်း
แดงจัด,แดงโร่ နီတာရဲ
แดงชาน ရဲ
แดงปลั่ง နီမြန်း
แดงมาก တော်တော်နီ-
แดงสด နီမြန်း
แด๊งแดง တွာတွာ,တွာတွာနီမြန်း
แดดเปรี้ยง နေရောင်ပြင်း-
แดดเผา နေလောင်-
แดดไม่ค่อยร้อน နေသိပ်မပူဘူး
แดดไม่ร้อน နေမပူဘူး
แดดร่ม နေရိပ်-
แดดร่มลมตก(ฟ้าร่มเย็น) မိုးအေး-
แดดร้อน နေပူ-
แดดอ่อน နေပူဆာ-,နေဆာ-
แดน ခွင်
โด่(อย่างตอไม้) ငုတ်တုတ်
โด่เด่ စွင့်စွင့်
โด่งดัง ကျော်စော
โด่งดัง ကျော်
โด่งดังระดับชาติ နိုင်ငံကျော်-
โดดเด่น ပေါ်လွင်
โดดเด่น လွင်
โดดเรียน ကျောင်းပြေး-
โดน မိ
โดน(ตรง) မှန်
โดน,ถูก(รับ) ခံ
โดนโกง အညာမိ-
โดนความเย็น(เป็นหวัด) အအေးမိ-
โดนด่า အဆဲခံရ-
โดนแดด နေရောင်မိ-
โดนตี အရိုက်ခံရ-
โดนตีกลับ တိုက်အပိခံရ-
โดนบ่วงคล้อง ကျော့ကွင်းမိ-
โดนปืน သေနတ်မှန်-
โดนฝน မိုးမိ-
โดนลม လေမိ-
โดนสาดน้ำ ရေပက်ခံ-
โดนหลอก လိမ်ခံရ-

โดนหลอก အညာမိ-
โดนอาวุธ လက်နက်ထိ-
โดยเครื่องบิน လေယာဉ်ဖြင့်
โดยทันที ချက်ချင်း
โดยทันที ရုတ်တရက်ချက်ချင်း
โดยที่ အားဖြင့်
โดยธรรม တရားသဖြင့်
โดยบังเอิญ မတော်တဆ
โดยพลัน တဖွားဖွား
โดยพลัน အစောတလျင်
โดยส่วนมาก များသောအားဖြင့်
โดยส่วนมาก အများအားဖြင့်
โดยสวัสดิภาพ ချောချောမောမော
โดยสาร စီး
โดยสารรถไฟ ရထားစီး-
โดยสารรถยนต์ ကားစီး-
ได้(สามารถ) နိုင်
ได้..แล้ว ခဲ့တယ်,ခဲ့ပြီ
ได้,ได้รับ ရ
ได้..(กริยาช่วย) ရ
ได้..(กริยาช่วย) မိ
ได้กลิ่น အနှံ့ရ-
ได้กลิ่นฉุนกึก စူးကနဲနှံ့-
ได้กลิ่นเหม็น အစော်နှံ့-
ได้กำไร မြတ်
ได้กำไรเพียงหาสิบ ငါးဆယ်ပဲမြတ်-
ได้กำไรหนึ่งจ๊ต တစ်ကျပ်နှိုင်-
ได้กินแล้ว စားခဲ့ပြီ
ได้กุศล ကုသိုလ်ရ-
ได้ความคิดอย่างหนึ่ง အကြံတခုရ-
ได้ความรู้ ပညာရ-
ได้คะแนน အမှတ်ရ-
ได้ค่านายหน้า ပွဲခရ-
ได้คิด စဉ်းစားမိ-
ได้เค้า ရိပ်မိ-
ได้ช่อง အကွက်ရ-
ได้ชิ ရတာပေါ့
ได้ดังใจ အလိုကျ-
ได้ตามงวด အရစ်ကျရ-
ได้แต่กลิ่นหอมเท่านั้น မွှေးသာမွှေး-
ได้ทำแล้ว လုပ်ခဲ့-
ได้ที่หนึ่ง ပထမရ-
ได้ที่หนึ่งอยู่เสมอ ပထမအမြဲရ-
ได้เท่าเทียม အညီအမျှရ-
ได้ประดูเสมอกัน ဂိုးသရေဖြစ်-
ได้นับแล้ว တွေ့ခဲ့-
ได้ยอเลี้ยงปากท้อง ဝမ်းစာပဲရ-
ได้ยินว่า အလကားရ-
ได้ไม่นาน မကြာမီ,များမကြာမီ
ได้ยิน ကြား
ได้ยินข่าว သတင်းကြား-
ได้ยินมากับหู ဒိဋ္ဌကြား-
ได้ยินเรื่องราว အကြောင်းကြား-
ได้ยินเสียง အသံကြား-
ได้ยินเสียง အသံရ-
ได้ยินเสียงฝีเท้า ခြေသံကြား-
ได้ยินเสียงร้อง အော်သံကြား-
ได้ยินเสียงเล่า(ข่าวลือ) ပြောသံကြား-
ได้ยินไหม ကြားလား
ได้ร่องรอย(ได้เงา) ရိပ်မိ-
ได้รับความทุกข์ ဒုက္ခရ-
ได้รับความลำบาก ဆင်းရဲရ-
ได้รับจดหมาย စာရ-
ได้รับโทษ ဒဏ်ပေးခံရ-
ได้รับบาเรียน သင်ခန်းစာရ-
ได้รับมรดก အမွေရ-
ได้รับปิติรจิตปิติรใจ လောကဝတ်ကျေ-
ได้รับอนุญาต ခွင့်ရ
ได้เลย ခဲ့ပါ
ได้ไว้ ရထား-
ได้สติ သတိရ-
ได้สมาธิ သမာဓိရ-
ได้ส่วนแบ่ง ဝေစုရ-
ได้สังเกตเห็น သတိထားလိုက်မိ-
ได้สัดส่วน အချိုးကျ-
ได้สานึก နောင်တရ-
ได้สานึกแจ้งใจ နောင်တတရားရ-
ได้สานึกผิด အမှားကိုနောင်တရ-
ได้หนทาง လမ်းစသွ-
ได้ไหม ရမလား
ได้อย่างง่ายดาย အလွယ်တကူရ-
ได้อย่างสบาย အရတော်-
ได้อาย(รู้สึกอาย) အရှက်ရ-
ได้อำนาจ အစိုးရ-
ได้โอกาสเข้าร่วม ဝင်ရွေခွင့်ရ-
ได้โอกาสอยู่ด้วยกัน အတူတူနေခွင့်ရ-

(ဓ)

ตก(ฝน) (မိုး)ရွာ
ตก(ปลา) မျှား
ตก(ร่วง) ကျ
ตก,เบ็ดเสร็จ(ราคา) ကျ
ตกงาน အလုပ်ပြုတ်-
ตกจากที่สูง အမြင့်မှကျ-
ตกจากบัลลังก์ နန်းကျ-
ตกใจ ထိတ်,ထိတ်လန့်
ตกใจ လန့်,လန့်ဖျပ်
ตกใจตื่น လန့်နိုး
ตกเตือนหน้า ရှေ့.လကျ-
ตกตะกอน အနည်ကျ,အနည်ထိုင်
ตกตะลึง မှင်တက်မိ
ตกต่ำ နိမ့်ကျ
ตกแตก ကျကွဲ
ตกแต่ง ဆင်ယင်
ตกแต่ง ပြင်ဆင်
ตกแต่ง မွမ်း
ตกแต่ง သ
ตกแต่งความงาม အလှဖြိယ်-
ตกแต่งความงาม အလှပြင်-,အလှပြင်ဆင်-
ตกแต่งรถ ကားသ-
ตกถึงรอบ အလှည့်ကျ-
ตกเท่าไร(ราคา) ဘယ်လောက်ကျသလဲ
ตกนรก ငရဲကျ-
ตกปรอยๆ တဖွဲဖွဲကျ-
ตกปลา(ล่อปลา) ငါးမျှား-
ตกเป็นทาส ကျွန်ခံ-
ตกเปาะแปะ တစက်စက်ကျ-
ตกเปาะแปะ တဖြောက်ဖြောက်ရွာ-
ตกพรำๆ တဖွဲဖွဲရွာ-
ตกรางวัล ဆုခ-
ตกวินๆ တစက်စက်ကျ-
ตกลง သဘောတူကျ-
ตกลง ဟုတ်ကဲ့
ตกลง အိုကေ
ตกลงมา ကျဆင်း,ကျဆင်းလာ-
ตกวิชาเรียน ဘာသာကျ-
ตกหล่น ဖိတ်စဉ်
ตกหลา ချောက်ထဲကျ-
ตกอกตกใจ ခေါင်းကြီးသွား-
ตค အီး

ตค(ผายลม) အီးပေါက်-
ตน ကိုယ်
ตนเอง ကိုယ်တိုင်
ตนเอง မိမိ
ตนเอง မိမိကိုယ်ကိုယ်
ต้น(ส่วนแรก) ဦး
ต้น(เริ่มแรก) စ
ต้นขา ပေါင်,အပေါင်
ต้นแขน မောင်း,လက်မောင်း
ต้นแขน လက်ရုံး
ต้นครัว(ในวัง) စားတော်ကဲ
ต้นคอ ဇက်
ต้นคอ လည်ကုပ်
ต้นเดือน(ข้างขึ้น) လဆန်း
ต้นทาง လမ်းစ
ต้นปี နှစ်စ
ต้นปี နှစ်ဦး
ต้นยุค ခေတ်ဦး
ต้นฤดูฝน မိုးဦး,မိုးဦးအခါ
ต้นฤดูร้อน နွေဦး,နွေဦးအခါ
ต้นฤดูหนาว ဆောင်းဦး,ဆောင်းဦးအခါ
ต้นสมัย ခေတ်ဦး
ต้น(ต้นไม้) ပင်,အပင်
ต้นกระเจี๊ยบ ချဉ်ပေါင်ပင်
ต้นกระหล่ำห่อ ခေါ်ဖီထုပ်ပင်
ต้นกล้วย ငှက်ပျောပင်
ต้นกัลปพฤกษ์ ပဒေသာပင်
ต้นกาฝาก ကပ်ပါးပင်
ต้นก้ามปู ကဇာန်းလက်မပင်
ต้นก้ามปู ကုက္ကိုပင်
ต้นการบูร ပရုတ်ပင်
ต้นกุหลาบ နှင်းဆီပင်
ต้นขนุน ပိန္နဲပင်
ต้นข้าว ကောက်ပင်,စပါးပင်
ต้นข้าวเป็นหมัน စပါးအမြွေ
ต้นข้าวลีบเรียว စပါးပင်လှီ-
ต้นข้าวสาลี ဂျုံပင်
ต้นจาก ဓနိပင်
ต้นชมพู่ နှင်းသီးပင်
ต้นชะอม ဆူးပုပ်ပင်
ต้นดาวกระจาย စိန်ခြေပင်
ต้นตำผู้ အဖိုပင်
ต้นตำเมีย အမပင်
ต้นตาล ထန်းပင်
ต้นถั่วลิสง မြေပဲပင်

ต้นทองหลาง(ปาริชาต) ကသစ်ပင်
ต้นทะนะคา သနပ်ခါးပင်
ต้นทับทิม တလည်းပင်
ต้นไทร ညောင်ပင်
ต้นน้ำเต้า ဖူးပင်
ต้นบานบุรี ရွှေပါနုံးပင်
ต้นใบพลู ကွမ်းပင်
ต้นปาล์ม ဆီအုန်းပင်
ต้นปีบ ကရာဇ်ပင်
ต้นผักกาดหอม ဆလတ်ပင်
ต้นผักชี နံနုပင်
ต้นผักบุ้ง ရေကန်စွန်းပင်
ต้นฝรั่ง မာလကာပင်
ต้นฝรั่งรุ่น မာလကာပင်ပျို
ต้นฝ้าย ဝါပင်
ต้นฝิ่น ဘိန်းပင်
ต้นพยับเมฆ ဆီးခွိပင်
ต้นพริกไทย ငရုတ်ကောင်းပင်
ต้นพันธุ์ดอกไม้ ပန်းပျိုးပင်
ต้นโพธิ์ ဗောဓိပင်
ต้นโพธิ์ ဗောဓိညောင်ပင်,ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ
ต้นมักกอง ရွှေဖရုံပင်
ต้นมะกล่ำตาหนู ရွေးပင်,ရွေးကလေးပင်
ต้นมะขาม မန်ကျည်းပင်
ต้นมะขามป้อม ဆီးဖြူပင်
ต้นมะเขือ ခရမ်းပင်
ต้นมะเดื่อ ညောင်သဖန်းပင်
ต้นมะปราง မရန်းပင်
ต้นมะพร้าว အုန်းပင်
ต้นมะเฟือง စောင်းလျားပင်
ต้นมะม่วง သရက်ပင်
ต้นมะระขี้นก ကြက်ဟင်းခါးပင်
ต้นมะรุม ဒန့်သလွန်ပင်
ต้นมะละกอต้วผู้ သင်္ဘောအဖိုပင်
ต้นมะลิ စံပယ်ပင်
ต้นมะลิวัลย์ ဇွန်ပန်းပင်
ต้นมังคุด မင်းကွတ်ပင်
ต้นมันเทศ ကုန်းကန်စွန်းပင်
ต้นมันสาปะหลัง ပီလောပီနုပင်
ต้นไม้ သစ်ပင်,အပင်
ต้นไม้งอก သစ်ပင်ပေါက်-,အပင်ပေါက်-
ต้นไม้ชนิดต่างๆ အပင်အမျိုးမျိုး
ต้นไม้ดอก ပန်းအပင်
ต้นไม้เตี้ยโต သစ်ပင်ဖွံ့ဖြိုး-
ต้นไม้เตี้ย အပင်နိမ့်
ต้นไม้ที่เข้าตำรับยา ဆေးဖက်ဝင်တဲ့အပင်
ต้นไม้ที่ให้ร่มเงา ရိပ်သာပင်
ต้นไม้ใบเถา သစ်ပင်ချွေနွယ်
ต้นไม้ปกคลุม သစ်ပင်အုပ်-
ต้นไม้ผล သီးပင်
ต้นไม้พุ่ม ချုံအပင်
ต้นไม้เล็ก သစ်ပင်ငယ်
ต้นไม้แห้ง သစ်ပင်ခြောက်
ต้นไม้ใหญ่ အပင်ကြီး
ต้นไม้ใหญ่ ဧရာမသစ်ပင်ကြီး
ต้นไม้อ่อน သစ်ပင်ပေါက်စ
ต้นยางนารา ရာဘာပင်
ต้นละมุด သကြားပင်
ต้นละหุ่ง ကြက်ဆူပင်
ต้นลาน ပေပင်
ต้นลำพู လမုပင်
ต้นลิ้นจี่ လိုင်ချီးပင်
ต้นสน ထင်းရှူးပင်
ต้นส้ม လိမ္မော်ပင်
ต้นส้มป่อย ကင်ပွန်းပင်
ต้นสมอตีนู ကြစုပင်
ต้นสะเดา တမာပင်
ต้นสัก ကျွန်းပင်
ต้นสาละ အင်ကြင်းပင်
ต้นโสน ညှင်ပင်
ต้นหญ้า မြက်ပင်
ต้นหน่อไม้ฝรั่ง ကညွတ်ပင်
ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง ရေတကောင်းပင်
ต้นหมาก ကွမ်းသီးပင်
ต้นหลัก ပင်မ
ต้นหว้า သပြေပင်
ต้นหอม ကြက်သွန်မြိတ်ပင်
ต้นหางนกยูง စိန်ပန်းကလေးပင်
ต้นหางนกยูงฝรั่ง စိန်ပန်းပင်
ต้นหูกวาง ဘဂ္ဂဝပင်
ต้นองุ่น စပျစ်ပင်
ต้นอ่อน ညောက်,အညောက်
ต้นอ้อ ကျူပင်
ต้นอ้อย ကြံပင်
ต้นแอปเปิ้ล ပန်းသီးပင်
ต้นฮอลลี่ฮอก ပန်းချဉ်ပေါင်ပင်
ตบ ခုပ်
ตบ တီး
ตบ ပုတ်
ตบ ရိုက်

ตบชม်บ နှားရင်းတီး-
ตบด้วยมือ လက်နဲ့ပုတ်-
ตบต้นแขน(ท้าทาย) လက်ခတ်မောင်းခတ်-
ตบต้นแขน(ท้าทาย) လက်ပမ်းပေါက်ခတ်-
ตบต้นคอ ဇက်ဆုပ်-
ตบตี ရိုက်ပုတ်
ตบตี ရိုက်နှက်
ตบบ้องหู နှားရင်းဆုပ်-
ตบบ้องหู နှားဆုံရိုက်-
ตบมือ လက်ခုပ်တီး-
ตบยุง ခြင်ရိုက်-
ตบลูกบอล ဘောလုံးပုတ်-
ตบหน้า မျက်နှာရိုက်-
ตบหน้า(ตบแก้ม) ပါးရိုက်-
ตบหลัง ကျောကိုရိုက်-
ตบหลัง ကျောပုတ်-
ตบไหล่ ပခုံးကိုပုတ်-
ตม(เลน) ညွန်
ต้ม(เดือา) ကျိ
ต้ม ပြုတ်
ต้มกระดูกหมู ဝက်ရိုးကိုကျိ-
ต้มกระดูกหมู အမဲရိုးကိုပြုတ်-
ต้มไก่ ကြက်စွပ်ပြုတ်-
ต้มเดือา(หลน) ကျိချက်
ต้มจืด ဟင်းချို
ต้มจืดเนื้อหมู ဝက်သားအချိုချက်
ต้มจืดผัก ကျောက်ဖရုံသီးဟင်းချို
ต้มจืดโยเดีย ယိုးဒယားဟင်းချို
ต้มจืดลูกชิ้นปลา ငါးဆုပ်လုံးဟင်းချို
ต้มจืดวุ้นเส้น ကြာဆံဟင်းပြုတ်
ต้มตุ๋น လှည့်စား
ต้มน้ำ ရေကိုကျိချက်-
ต้มน้ำตาล သကြားချက်-
ต้มน้ำตาลโตนด ထန်းရည်ကိုချက်-
ต้มน้ำร้อน ရေနွေးကျို-
ต้มน้ำยาขนมจีน မုန့်ဟင်းခါးချက်-
ต้มเนื้อหมู ဝက်သားချက်-
ต้มเปียร์ ဘီယာချက်-
ต้มผัก ဟင်းရွက်ပြုတ်-
ต้มยา ဆေးချက်-
ต้มรากยา ဆေးမြစ်ကျို-
ต้มไส้วัว အမဲအူပြုတ်
ต้มหัวปลา ငါးခေါင်းဟင်းချို
ต้มเหล้า အရက်ချက်-
ต้มให้น้ำงวด အရေခန်းပြုတ်-
ต้มให้เปื่อยยุ่ย နူးအောင်ပြုတ်-
ตรง(ตั้งตรง) မတ်,မတ်တတ်
ตรง(ถูก) မှန်
ตรง(เป็นแนว) တန်း
ตรง(พอดี) အတိ
ตรง(พอดี,ลงล็อย) တဲ့,တည့်
ตรง(ไม่คดโค้ง) ဖြောင့်
ตรงๆ တည့်တည့်
ตรงๆ ဖြောင့်ဖြောင့်
ตรงๆ ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်း
ตรงๆ မတ်မတ်
ตรงๆ(เหมือนตรง) တောင့်တောင့်
ตรงกลาง ဗဟိုကျ-
ตรงกลาง အလယ်
ตรงกันข้าม ဆန့်ကျင်
ตรงกันข้าม မျက်နှာချင်းဆိုင်
ตรงดิ่ง တန်းတန်းမတ်မတ်
ตรงตามกำหนด(เวลา) အချိန်ကိုက်-
ตรงตามราคา ဈေးမှန်-
ตรงทางลม လေသင့်-
ตรงไป တည့်တည့်သွား-
ตรงไป ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းသွား-
ตรงเผ็งสายตา မျက်စောင်းထိုးမှာ
ตรงเวลา အချိန်အတိ,အချိန်အတိအကျ
ตรงเวลา အချိန်မှန်-
ตรวจ စစ်
ตรวจการ ကြပ်
ตรวจคนไข้ လူနာကြည့်-
ตรวจดู စမ်းကြည့်
ตรวจตั๋ว လက်မှတ်စစ်ဆေး-
ตรวจปัสสาวะ ကျောင်ယ်စစ်-
ตรวจโรค ရောဂါစစ်-
ตรวจโรค(ให้ยา) ဆေးစစ်-
ตรวจลำคอ လည်ချောင်းစစ်ဆေး-
ตรวจเลือด သွေးစစ်-
ตรวจสอบ စိစစ်,စစ်ဆေး
ตรวจเส้นประสาท အားရုံကြောစစ်ဆေး-
ตรวจหวย ထီတိုက်-
ตรวจหู နှားစစ်ဆေး-
ตรวจอุจจาระ ကျောင်ကြီးစစ်-
ตรวน သံခြေချင်း
ตรอมกายตรอมใจ စိတ်ထောင်းကိုယ်ကြေ
ตรอมใจ စိတ်ထောင်း
ตระกูล အမျိုး
ตระกูลที่มั่งคั่ง ကြွယ်ဝသောအမျိုး

ตระเตรียม ပြင်ဆင်
ตระเตรียมสำรับอาหาร ထမင်းပွဲကိုပြင်ဆင်-
ตระเตรียมเสื้อผ้า အဝတ်အစားပြင်ဆင်-
ตระเตรียมอาหารการกิน အစားအသောက်ပြင်ဆင်-
ตระหง่าน ငွားငွားစွင့်စွင့်
ตระหนก လန့်
ตระหนี่ လက်ပေါက်စိပ်
ตระหนี่ถี่เหนียว တွန့်တို
ตรัส မြွက်
ตรัส(กล่าวตรัส) မြွက်ဆို,မြွက်ကြား
ตรัส(มีบัญชา) မိန့်
ตรา(ยี่ห้อ) တံဆိပ်
ตราชั่ง ချိန်ခွင်
ตราผึ้ง(ยี่ห้อ) ဟားတံဆိပ်
ตรุษสงกรานต์ အတာသင်္ကြန်
ตลก ပြက်
ตลก ဟာသ
ตลบ အခေါက်
ตลบแตลง လိမ်လည်
ตลอด လုံး
ตลอดคืน တစ်ညလုံး
ตลอดชีวิต တစ်သက်လုံး
ตลอดทาง လမ်းတလျှောက်လုံး
ตลอดวัน တစ်နေ့လုံး
ตลอดวัน တစ်နေ့ကုန်
ตลับ ကြူတ်
ตลับเมี่ยง လက်ဖက်ကြူတ်
ตลับลูกเต๋า အန်စာကြူတ်
ตลับลูกปืน ကျည်ကပ်
ตลับใส่กับข้าว ဆွမ်းဟင်းကြူတ်
ตลาด ဈေး
ตลาดกลางแจ้ง လဟာပြင်ဈေး
ตลาดขายดอกไม้ ပန်းဈေး
ตลาดเงิน ငွေဈေး
ตลาดนัดวัว နွားပွဲ
ตลาดนายพล(ชื่อ) ဇိုလ်ချုပ်ဈေး
ตลาดปิด ဈေးပိတ်-
ตลาดมืด မှောင်ခိုဈေး
ตลาดร่วม ဘုံဈေး
ตลาดเล็ก ဈေးငယ်
ตลาดแลกเงิน ငွေလဲလှယ်ဈေး
ตลิ่ง မြစ်ကမ်းပါး
ตลิ่งเซาะกร่อน ကမ်းပါးပဲ့-
ตวง ချင့်
ตวาด ဟိန်းဟောက်

ตอ ခလုတ်
ตอ ငုတ်,အငုတ်,ငုတ်တို
ตอฝืน သွားငုတ်
ตอไม้ သစ်ငုတ်တို
ตอไม้ သစ်ငုတ်,သစ်အငုတ်
ตอหนาม ဆူးငြောင့်
ตอแหลม ငြောင့်
ต่อ(ทำต่อ) ဆက်
ต่อ(เรือ) တည်
ต่อกัน အချင်းချင်း
ต่อเขา သူ့အပေါ်
ต่อชีวิต အသက်ဆက်-
ต่อต้าน ကန့်ကွက်
ต่อต้าน တော်လှန်
ต่อตี ခိုက်
ต่อทอด တဆင့်,တစ်ဆင့်
ต่อโทรศัพท์ ဖုန်းဆက်-
ต่อโทรศัพท์ได้ไหม ဖုန်းဆက်လို့ရလား
ต่อรอง ဆစ်
ต่อรอง ညှို
ต่อรองการซื้อขาย အဝယ်ကိစ္စကိုညှို-
ต่อรองต่อกัน အချင်းချင်းညှို-
ต่อรองราคา ဈေးဆစ်-
ต่อเรือ လှေတည်-
ต่อล้อต่อเถียง အငြင်းပွား-
ต่อว่า အပြစ်တင်-
ต่อวีซ่า ဗီဇာဆက်-
ต่อสู้ တိုက်ခိုက်
ต่อสู้คดี အမှုဆိုင်-
ต่อหน้า ရှေ့မှာ
ต่อหน้า(ตรงข้าม) မျက်နှာချင်းဆိုင်
ต่อหน้า(ตำตา) ရှေ့မှောက်,မျက်မှောက်
ต่อหน้าครู ဆရာရှေ့မှာ
ต่อหน้าต่อตา ဒိဋ္ဌ
ต่อหน้าต่อตา မျက်စိအောက်တွင်
ตอก(ชื่อไม้ไผ่) နှီး
ตอก(ฝาด) ရိုက်
ตอก(ทุบ) ထု
ตอกแซะ ထွင်း
ตอกแซะด้วยสิ่ว ဆောက်နဲ့ထွင်း-
ตอกด้วยค้อน တူနဲ့ရိုက်-
ตอกด้วยค้อน တူနဲ့ထု-
ต้อง ရ,ရမယ်
ต้องการ လို
ต้องการ လိုချင်

ต้องการ လိုအပ်
ต้องการอะไรๆ ဘာအလိုရှိရှိ
ต้องการอะไรบ้าง ဘာများအလိုရှိပါသလဲ
ตองสู(ชาติพันธุ์) တောင်သူ
ตอน(ทำให้เป็นหมัน) သင်း
ตอนวัว နွားသင်း-
ตอนให้เป็นหมัน မြို့အောင်သင်း-
ตอน(ช่วง) ပိုင်း,အပိုင်း
ตอน(ช่วง) အခင်း
ตอน(เวลา) အခါ
ตอนกลาง အလယ်ပိုင်း
ตอนกลางคืน ညပိုင်း
ตอนกลางคืน ညဘက်
ตอนกลางคืน ညအခါ
ตอนกลางวัน နေ့ခင်း
ตอนกลางวัน နေ့လယ်ပိုင်း
ตอนขาไป အသွားမှာ
ตอนเช้า နံနက်ပိုင်း
ตอนเช้า နံနက်ခင်း,နံနက်အခင်း
ตอนเช้า မနက်,မနက်ခင်း
ตอนเช้าๆ,ตอนเช้าตรู่ နံနက်စောစောပိုင်း
ตอนนี้ အခု,အခုတော့
ตอนบน အထက်ပိုင်း
ตอนบน(เหนือ) အညာ
ตอนบ่าย ညနေ,ညနေပိုင်း
ตอนบ่าย မွန်းလွဲပိုင်း
ตอนเย็น ညနေ,ညနေခင်း,ညနေအခါ
ตอนเย็นๆ နေအေးအေး
ตอนเริ่มเดินทาง ခရီးလမ်းအစတွင်
ตอนแรก အစ
ตอนล่าง အကြေ
ตอนล่าง အောက်ပိုင်း
ตอนสาย မွန်းလတ်
ตอนหัวค่ำ ညနေမှောင်စ
ตอนเหนือหมู่บ้าน ရွာမြောက်ပိုင်း
ต้อน မောင်း
ต้อนฝูงวัว နွားတစ်အုပ်ကိုမောင်း-
ต้อนรับ ကြို,ကြိုဆို
ต้อนรับขับสู้ ဆီးကြိုနှုတ်ဆက်
ต้อนรับแขก ဧည့်သည်ကြို-
ต้อนรับด้วยความยินดี ဝမ်းပန်းတသာနဲ့ကြိုဆို-
ต้อนรับอย่างเป็นพิธี မင်းခမ်းမင်းနားနဲ့ကြို-
ต้อนรับอย่างอบอุ่น နွေးထွေးစွာကြိုဆို-
ตอบ ဖြေ
ตอบกลับ ပြန်ပြော
ตอบจดหมาย စာပြန်-
ตอบได้หมด အကုန်ဖြေနိုင်-
ตอบโต้ တုံ့
ตอบแทน(ชดใช้) ဆပ်
ตอบแทนบุญคุณ ကျေးဇူးဆပ်-
ตอบปัญหา ပြဿနာဖြေ-
ตอบเมตตา မေတ္တာတုံ့ပြန်-
ตอบอย่างดี ကောင်းစွာဖြေ-
ตอม နာ
ต่อม(ขน) ကြက်သီး
ต่อย တုပ်
ต่อย ထိုး
ต่อยเต็มแรง တအားထိုး-
ต่อยมวย လက်ဝှေ့ထိုး-
ต่อยอ้อม ဝိုက်ထိုး-
ตะกร้อခြင်းလုံး
ตะกร้อหวาย ကြိမ်ခြင်းလုံး
ตะกร้า ခြင်း
ตะกร้าพลาสติก ပလတ်စတစ်ခြင်း
ตะกร้าสะพายหลัง ပလိုင်း
ตะกร้าสาน ခြင်းတောင်း
ตะกร้าสานตอก နှီးတောင်း
ตะกร้าใส่ขนม မုန့်ထည့်တဲ့ခြင်း
ตะกร้าใส่ดวงชะตา ဇာတာခြင်း
ตะกร้าหวาย ကြိမ်ခြင်း
ตะกร้าหูหิ้ว ဆွဲခြင်း
ตะกอน အနည်
ตะกอนดิน,ตะกอนเลน နုန်း
ตะกั่ว ခဲ
ตะกุกตะกัก ထစ်ထစ်ငေါ့ငေါ့
ตะเกียง မီးအိမ်
ตะเกียงโป๊ะ မှန်မီးအိမ်
ตะเกียบ တူ,တူချောင်း
ตะเกียบกินข้าว ထမင်းစားတူ
ตะเกียบไม้ သစ်သားတူချောင်း
ตะแกรง ဆန်ကာ,ဆန်ခါ,စကာ
ตะโกน ဟစ်
ตะโกน အော်
ตะโกนถาม အော်မေး
ตะโกนบอก အော်ပြော
ตะขอ ချိတ်
ตะขอเกี่ยวประตู တံခါးချိတ်
ตะขอเบ็ด ငါးမျှားချိတ်
ตะขาบ ကင်းခြေမျှား
ตะขิดตะขวงใจ စိတ်ထောင့်

ตะเข็บผ้า ချုပ်ရိုး
ตะคริวกิน ကြွက်တက်
ตะครุบเต็มแรง တအားခုန်အုပ်-
ตะคุ่มๆ ကုန်းကုန်းကွကွ
ตะแคง စောင်း
ตะไคร่ အညို
ตะไคร่น้ำ ရေညို
ตะไคร้ စပါးလင်
ตะไคร้หอม စပါးလင်မွှေး
ตะไบ တံစဉ်း
ตะปบ ခုပ်
ตะปู သံချောင်း
ตะโพน စဉ့်
ตะราง သံလျှောင်,သံလျှောင်အိမ်
ตะราง(ที่กักกัน) အချုပ်
ตะวัน နေ
ตะวันขึ้น နေတက်-
ตะวันขึ้น နေထ-
ตะวันตก(ทิศ) အနောက်
ตะวันตกดิน နေကျ-
ตะวันเปิกฟ้า နေထွက်-
ตะวันแยงตา နေရောင်ထိုး-
ตะวันลับฟ้า,ชิงพลบ နေဝင်-
ตะวันออก အရှေ့
ตัก ခပ်
ตักแกง ဟင်းခပ်-
ตักน้ำ ရေခပ်-
ตักเตือน ဆုံးမ
ตักเตือน သွန်သင်
ตักเตือนสั่งสอน သွန်သင်ဆုံးမ
ตีกแตน(ชอบลงข้าว) ကျိုင်း,ကျိုင်းကောင်
ตีกแตน နှံ,နှံကောင်
ตัง(เช่น ข้าวตัง) ချိုး
ตั้ง(ก่อไว้) တည်
ตั้ง(กำหนดให้) မှတ်
ตั้ง(คำแน่น) တောင်
ตั้ง(ดำรง) မူ
ตั้ง(ติดตั้ง,ประกอบ) တပ်
ตั้ง(ชู) ထောင်
ตั้ง(ปลูก) စိုက်
ตั้งความเพียร ဝီရိယစိုက်-
ตั้งใจ စိတ်ပါ-
ตั้งใจ စိတ်ဆောင်-
ตั้งใจบอก စေတနာနဲ့ပြော-
ตั้งใจนึง(ชูหู) နားထောင်
ตั้งใจให้ စေတနာနဲ့ပေး-
ตั้งช่วโมง တစ်နာရီတောင်
ตั้งชื่อ နာမည်မှည့်-
ตั้งชื่อ(เรดน้ำส้มป่อย) ကင်ပွန်းတပ်-
ตั้งชื่อให้ အမည်ပေး-
ตั้งตรง တောင့်
ตั้งตรง မတ်
ตั้งเตียนท์ผ้า အဝတ်တဲထိုး-
ตั้งท้อง ကိုယ်ဝန်ဆောင်-
ตั้งนั่งร้าน ငြမ်းဆင်-
ตั้งในคำสัญญา ကတိတည်-
ตั้งปณิธาน ဆုပန်-
ตั้งประจำ မဏ္ဍပ်ကနားထိုး-
ตั้งมั่นในศีล သီလကိုမြဲ-
ตั้งลัทธิ စနစ်တည်ဆောက်-
ตั้งเวที မဏ္ဍပ်ထိုး-
ตั้งศาลเทพนัต နတ်စင်ထိုး-
ตั้งสติ သတိမူ-
ตั้งเสา တိုင်ထူ-
ตั้งหม้อข้าว ထမင်းအိုးကိုတည်-
ตั้งหมัด လက်ပမ်းပြ-
ตั้งหัวตรง ဦးခေါင်းတည့်-
ตั้งอกตั้งใจ စိတ်ပါလက်ပါ
ตั้งอกตั้งใจ နှလုံးမူ
ตั้งอกตั้งใจทำ စိတ်ပါလက်ပါလုပ်-
ตั้งอธิษฐาน ဆုပန်-
ตั้งแต่..จนถึง မှ..အထိ,မှ..ထိ
ตั้งแต่ ကတည်းက
ตั้งแต่ တုန်းက
ตั้งแต่ မှ
ตั้งแต่นั้น ထိုအခါကမှ
ตั้งแต่สามโมง သုံးနာရီမှ
ตั้งแต่เกิด မွေးလာတုန်းထဲက
ตั้งแต่เมื่อไร ဘယ်တုန်းကလဲ
ตั้งแต่เมื่อวาน မနေ့ကတုန်းက
ตั้งแต่เยาว์วัย ငယ်ရွယ်စဉ်က
ตั้งแต่เล็ก ငယ်စဉ်က
ตั้งแต่เล็กๆ ငယ်ငယ်လေးကတည်းက
ตัญหา တဏှာ
ตัด(ผ้น) ခုတ်
ตัด(ปั่น) ပိုင်း
ตัด(ละ) ထိမ်း
ตัด,ตัดผ่าน ဖြတ်
ตัดกระจก မှန်ကိုဖြတ်-
ตัดคอ လည်ပင်းပိုင်း-

ตัดจากกองมรดก အမွေဖြတ်-
ตัดเชือก ကြိုးဖြတ်-
ตัดด้วยเลื่อย လွှတိုက်-
ตัดด้วยเลื่อย လွှနဲ့ဖြတ်-
ตัดถนน(ทำทาง) လမ်းဖောက်-
ตัดเป็นชิ้น ခုတ်ပိုင်း-
ตัดเป็นท่อนๆ အတုံးတုံး-
ตัดผม ဆံပင်ညှပ်-
ตัดไพ่ ဖဲချိုး-
ตัดไม้ တုတ်ကိုဖြတ်-
ตัดไม้เป็นท่อน သစ်ပင်တုံး-
ตัดสิน သတ်မှတ်
ตัดสิน(ชี้ขาด) ဆုံးဖြတ်
ตัดสินใจไม่ถูก စိတ်အိုက်
ตัดสินใจไม่ได้ စိတ်မဆုံးဖြတ်နိုင်ဖြစ်-
ตัดสินไม่ได้ ဆုံးဖြတ်လို့မရဘူး
ตัดหญ้า မြက်ပင်ခုတ်-
ตัดหญ้า မြက်ဖြတ်-
ตัดเหล้า အရက်ဖြတ်-
ตัดให้ขาด ခုတ်ဖြတ်
ตัดให้เสมอกัน အညီဖြတ်-
ตัน(น้ำหนัก) တန်
ตับ အသည်း
ตับ(แผก) ပျွစ်
ตับจาก(ใช้มุงหลังคา) ဓနိပျွစ်
ตับใบไม้(ใช้มุงหลังคา) ဖက်ပျွစ်
ตับปิ้งปลา တံညှပ်
ตับวัว အမဲအသည်း
ตับหมู ဝက်အသည်း
ตัว(ลักษณะนาม) ကောင်,အကောင်
ตัว(ชิ้นผ้า) ထည်,အထည်
ตัวแก้ว ပေါက်ဖတ်
ตัวครก မောင်းခွက်
ตัวครั่ง ချိုပ်ပိုး
ตัวเคราะห์ ဂြိုဟ်ကောင်
ตัวเครื่อง စက်လုံး
ตัวจิงโจ้ သားပိုက်ကောင်
ตัวชั่วร้าย ဆိုးဝါးတဲ့ကောင်
ตัวซวย ဂြိုဟ်ကောင်
ตัวดูดเลือด သွေးစုပ်ကောင်
ตัวตน ကိုယ်
ตัวตน အကောင်
ตัวตรง မတ်တတ်-
ตัวตลก လူပြက်,လူရွှင်တော်
ตัวตายแต่ชื่อยัง လူသေတယ်နာမည်မသေဘူး

ตัวถังรถ ကားဘော်ဒီ
ตัวแทน ကိုယ်စား,ကိုယ်စားလှယ်
ตัวแทน စား,အစား
ตัวนั้น ဟိုအကောင်
ตัวปลา ငါးကောင်
ตัวผม ကျွန်တော်မျိုး
ตัวผู้ ထီး,အထီး
ตัวผู้ ဖ,ဘ,အဖ,အဘ
ตัวผู้ ဖို,ဘို,အဖို,အဘို
ตัวเมีย မ,အမ
ตัวแมงเม่า ပလုကောင်
ตัวแมลงวัน ယင်ကောင်
ตัวยุง ခြင်ကောင်
ตัวร่ม(ใบร่ม) ထီးရွက်
ตัวร้อน ကိုယ်ပူ-
ตัวเรา(พวกเรา) ကျွန်တော်မျိုးတို့
ตัวเรือด ကြမ်းပိုး
ตัวเรือดกัด ကြမ်းပိုးကိုက်-
ตัวล่อ လားကောင်
ตัวละคร ဇာတ်သမား
ตัวลีบเรียว ကိုယ်လှီ-
ตัวเลข ဂဏန်း
ตัวเลข နံပါတ်
ตัวเลข သင်္ချာ
ตัวเลือดกัด ကြမ်းပိုးထိုး-
ตัวแลนขึ้นบ้าน အိမ်မှာဖွတ်တက်-
ตัวสั่น ကိုယ်တုန်-
ตัวสำรอง စပါယ်ယာ
ตัวสำรอง အရံလူ
ตัวหนอน လောက်ကောင်
ตัวหอยนางรม ကနုကမာကောင်
ตัวอย่าง ဥပမာ
ตัวอย่าง နမူနာ
ตัวอย่างสินค้า ကုန်နမူနာ
ตัวอย่างเสื้อ အင်္ကျီနမူနာ
ตัวอักษร စာ,စာလုံး
ตัวอักษรเลือนลาง စာလုံးမှုန်-
ตัวเอง ကိုယ့်ကိုယ်,ကိုယ့်ကိုကိုယ်
ตัวเอง ကိုယ်တိုင်
ตัวเอง မိမိ,မိမိကိုယ်
ตั๋ว လက်မှတ်
ตั๋วเข้าชมงาน ပွဲလက်မှတ်
ตั๋วจองล่วงหน้า ကြိုတင်လက်မှတ်
ตั๋วชั้นพิเศษ အထက်တန်းလက်မှတ်
ตั๋วเช็ค,ตั๋วแลกเงิน ချက်လက်မှတ်

ต้ำไปกลับ အသွားအပြန်လက်မှတ်
ตา(พ่อเฒ่า) ဘိုး,ဘိုးဘိုး,အဘိုး,အဖိုး
ตา(รอบ) အလှည့်
ตา(นัยน์ตา) မျက်,မျက်စိ
ตากุ้งยิง မျက်စိစွန်
ตาขาว မျက်ဖြူ
ตาแข็ง,ตาค้าง မျက်စိကြောင်-
ตาแจ้ง မျက်စိကွယ်-
ตาแฉะ မျက်စိစို-
ตาดำ မျက်နှက်
ตาตี่ မျက်စိမှေး-,မျက်လုံးမှေး-
ตาตุ่ม ခြေမျက်စိ,ခြေမျက်စိရိုး
ตาโต မျက်လုံးပြူး-
ตาบวม မျက်ခွံမို့-,မျက်စိမို့-
ตาบอด မျက်စိကွယ်-
ตาบอด မျက်စိကန်း-
ตาบอดข้างเดียว မျက်စိတဘက်လပ်-
ตาบอดตาใส ကြောင်တောင်ကန်း
ตาบอดมาแต่เกิด ဝမ်းတွင်းပါအကန်း
ตาเปิดอยู่ မျက်စိပွင့်နေ-
ตาโปน မျက်စိပြူး-
ตาพร่า,ตาพร่ามัว မျက်စိဝေ-
ตาพร่ามัว မျက်စိပါး-
ตามองไม่เห็น မျက်စိမမြင်ဘူး
ตามัว မျက်စိမှုန်-
ตาสลึมสลือ ရီဝေသောမျက်လုံး
ตาหรี่ မျက်လုံးကျဉ်း-
ตาเห็นแสงสว่าง မျက်စိအလင်းရ-
ตาแหลม မျက်စိကစူးရှ-
ตาข่าย ပိုက်
ตาข่ายครอบผม ဆံပင်အုပ်ပိုက်
ตาข่ายดักปลา ငါးဖမ်းပိုက်
ตาข่ายตระกร้อ ခြင်းလုံးပိုက်
ตาก လှန်း
ตากแดด နေပူထဲသွား-
ตากที่ราวเชือก ကြိုးတန်းမှာလှန်း-
ตากผ้า အဝတ်လှန်း-
ตากแห้ง အခြောက်လှန်း-
ต่าง(แตกต่าง) ခြား
ต่าง(แต่ละ) အသီးသီး
ต่างๆนานา တစုံတခု,တစ်စုံတစ်ရာ
ต่างๆนานา အဝဝ
ต่างคน တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်
ต่างคน သူတို့အသီးသီးက
ต่างคนต่างกลับ အသီးသီးပြန်-
ต่างคนต่างกิน သတ်သတ်စားကြ-
ต่างคนต่างรอคอย အသီးသီးမျှော်-
ต่างท้อง ဝမ်းကွဲ
ต่างประเทศ နိုင်ငံခြား
ต่างสัมภาระ ဝန်တင်-
ต้าน ဆန့်
ต้านลม လေဆန့်-
ตาม လိုက်,အလိုက်
ตาม အလျောက်
ตาม,ตามอย่าง အတိုင်း
ตามๆกัน(เวลา) ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်
ตามกำหนดการ အစီအစဉ်အတိုင်း
ตามชวาง ကန့်လန့်
ตามความจริง အမှန်အတိုင်း
ตามความประสงค์ ဆန္ဒအတိုင်း
ตามความเป็นมา ဖြစ်ပျက်
ตามความพอใจ ဆန္ဒအတိုင်း
ตามความสบายใจ စိတ်တိုင်းကျ
ตามคำพูด စကားအတိုင်း
ตามคำพูดของเขา သူ့စကားအတိုင်း
ตามคำพูดของแม่ အမေ့စကားအတိုင်း
ตามคำสัญญา ကတိအတိုင်း
ตามงวด အရစ်ကျ
ตามใจ သဘောအတိုင်း
ตามใจ အလိုလိုက်-
ตามใจเกิน အလိုလိုက်လွန်း-
ตามใจชอบ ကြိုက်သလို
ตามใจลูก သားကိုမျက်နှာသာပေး-
ตามใจเองชี มင်းသဘောပဲ
ตามเดิม နဂို
ตามต้องการ အလိုလိုက်-
ตามแต่ใจ စိတ်တိုင်းကျ
ตามทาง လမ်းအတိုင်း
ตามที่ အရ
ตามที่กำหนดไว้ စီစဉ်ထားတဲ့အတိုင်း
ตามที่แม่บอก အမေ့စကားအရ
ตามที่พูด ပြောတဲ့အတိုင်း
ตามที่ว่า ..သတဲ့
ตามที่สั่ง ခိုင်းတဲ့အတိုင်း
ตามที่เห็นนั่นแหละ မြင်တဲ့အတိုင်းပဲကွာ
ตามธรรมชาติ ပင်ကို,ပင်ကိုယ်
ตามธรรมเนียม ထုံးစံအတိုင်း
ตามธรรมเนียม ဓလေ့အတိုင်း
ตามนั้น သို့တိုင်အောင်
ตามน้ำ ရေစုန်အတိုင်း

ตามนิสัย အကျင့်အတိုင်း
ตามแนว အတန်းလိုက်-
ตามปกติ(ตามเดิม) နဂိုအတိုင်း
ตามปกติ ပင်ကို,ပင်ကိုယ်
ตามประเพณี ရိုးရာအတိုင်း
ตามประสา အလိုက်ဘာသာ
ตามประสา အလျောက်ဘာသာ
ตามประสาตน ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်
ตามประสาตน ကိုယ့်ဘာသာ
ตามป้าย မှတ်တိုင်အတိုင်း
ตามไป လိုက်သွား-
ตามไปด้วย အတူလိုက်-
ตามไปดู လိုက်ကြည့်-
ตามไปดูด้วยตนเอง လက်တွေ့လိုက်ကြည့်-
ตามไปทำ လိုက်လုပ်
ตามไปเป็นเพื่อน အဖော်လိုက်-
ตามไปยัง ..ထံလိုက်သွား-
ตามไปส่ง လိုက်ပို့-
ตามมา လိုက်လာ-
ตามมาข้างหลัง နောက်မှလိုက်လာ-
ตามแม่น้ำ မြစ်အတိုင်း
ตามริมฝั่งน้ำ ရေစပ်အတိုင်း
ตามโรงเรียน ကျောင်းအလျောက်
ตามฤดูกาล ရာသီအလိုက်
ตามลม လေစုန်
ตามลำดับ အဆင့်ဆင့်
ตามลำบาก(ต่างหาก) သတ်သတ်
ตามลำบาก,ลำบาก ဘာသာ
ตามลำบากเขาคนเดียว သူ့ဘာသာတစ်ယောက်
ตามลำห้วย ရိုးလေးအတိုင်း
ตามไล่ยิง လိုက်ပစ်-
ตามวิสัย ဝသီအတိုင်း
ตามสบาย လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေ-
ตามหลอกลวง အချောင်လိုက်-
ตามหลัง နောက်ကလိုက်-
ตามหา လိုက်ရှာ-
ตามให้ทัน အမီလိုက်-
ตาย သေ
ตาย(ตกหล่น) ဖိတ်စဉ်
ตาย(ผีนหลัง) ကျောခိုင်း-
ตาย(หลับตา) မျက်စိမှိတ်-
ตาย(หัวตก) ခေါင်းချ
ตายชะ သေပေတော့
ตายแน่ သေသေချာချာသေ-
ตายแน่ๆ အသေပဲ

ตายบวมอืด သေဖောရောင်-
ตายไปแล้ว သေသွားပြီ
ตายไปแล้วมั้ง သေမှာသွားပြီလား
ตายเสียเถอะ သေပေရော့
ตายเอง အလိုလိုသေ-
ตาราง ဇယား
ตาราง(รายการ) စာရင်း
ตารางเวลา အချိန်စာရင်း
ตารางเวลารถออก ကားထွက်ချိန်ဇယား
ตาล ထန်း
ตาลต้าผู้ ထန်းဖို,ထန်းအို
ตาลต้าเมีย ထန်းမ
ตาลหนุ่ม ထန်းပင်ပျို
ตำ(โขลก) ထောင်း
ตำ(ทิ่ม) စူး
ตำข้าวเปลือก စပါးထောင်း-
ตำครกมอง မောင်းထောင်း-
ตำพริก ငရုတ်သီးကိုထောင်း-
ตำ(ความประพฤติ) ယုတ်
ตำ(ระดับ) နိမ့်
ตำๆ နိမ့်နိမ့်
ตำทราม ယုတ်မာ
ตำตา(อยู่ต่อหน้า) ဒိဋ္ဌ
ตำตา(อยู่ต่อหน้า) မျက်စိမှောက်
ตำนาน သမိုင်း
ตำรวจ ပုလိပ်
ตำรวจ ရဲ,ရဲသား
ตำรวจจราจร မော်တော်ကယ်ရဲ
ตำรวจเทศบาล ပြည်သူ့ရဲ
ตำรวจหญิง ရဲမ
ตำรา ကျမ်း
ตำลึง ကင်းပုံ
ตำหนัก အဆောင်
ตำหนักนางสนม မိဘုရားဇယ်အဆောင်
ตำหนิ ပြစ်တင်,အပြစ်တင်,အပြစ်ပြော
ตำหนิติดมาแต่เกิด မွေးရာပါအမှတ်အသား
ตำแหน่ง ရာထူး
ตำแหน่งคนว่าง လစ်လပ်တဲ့လူ
ตำแหน่งงานว่าง အလုပ်နေရာလွတ်-
ตำแหน่งสูง ရာထူးမြင့်-
ติเตียน ကဲ့ရဲ့
ติเตียนต่อหน้า ရှေ့မှာကဲ့ရဲ့-
ติเตียนลับหลัง ကွယ်ရာမှကဲ့ရဲ့-
ติ่งน้ิวเท้า(น้ิวงอก) ခြေပွား
ติ่งน้ิวมือ(น้ิวงอก) လက်ပွား,လက်တက်

ဒံ့ဖွ နှားရွက်ဖျား,နှားရွက်အဖျား
ဒိတ(ကောင်းမွန်) စွဲလမ်း
ဒိတ(ကြိုတင်ဒိတ်) ငြိစွဲ
ဒိတ(ကြိုး) နှင့်
ဒိတ(ဓိတ်) ကပ်
ဒိတ(ဒိတ်ဓာတ်) စွဲ
ဒိတ(ဒိတ်ဆိုင်) တပ်,တပ်ဆင်
ဒိတ်ကရိယာ ပေါင်တပ်-,ပေါင်ခတ်-
ဒိတ်ကာဝ ကော်နှံကပ်-
ဒိတ်ခိုင် ထောင့်
ဒိတ်ခြေ အဖျားကူး-
ဒိတ်ခွန်းလောင် ချောင်းနှံ့စပ်-
ဒိတ်ခွက် ထောင်ကွ-
ဒိတ်ခွက်ဆိပ်ပြီ ထောင်ဆယ်နှစ်ကွ-
ဒိတ်ခွေးကြိုးကြိုး စက်နှီး
ဒိတ်ခြေဖျာ ကြော်ငြာကပ်-
ဒိတ်ခွန်းဖြစ် အရစ်တပ်-
ဒိတ်ခြင် စိတ်စွဲ
ဒိတ်ခြင်းကာဝ ကော်နှံကပ်-
ဒိတ်ခြင်း(ကြိုတင်ဒိတ်) စပ်
ဒိတ်ခြင်း(ကြိုတင်ဒိတ်) ဆက်,ဆက်ဆံ
ဒိတ်ခြင်း(ရောဂါ) ကူးစက်
ဒိတ်ခြင်းကန်သတ် ပြန်ဆက်-
ဒိတ်ခြင်းကုန်ဝယ်ရောင်း စပ်တူကုန်ကူး-
ဒိတ်ခြင်းဆက်သွယ်ရေး ဖုန်းဆက်-
ဒိတ်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်း စီးပွားရေးစပ်ယှက်-
ဒိတ်ခြင်းဆက် ထပ်ဆက်-
ဒိတ်ခြင်းတွေ့ အချုပ်ကွ-
ဒိတ်ခြင်း တပ်ဆင်
ဒိတ်ခြင်းတိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ရေး တိုဗီတပ်ဆင်-
ဒိတ်ခြင်းဆက်သွယ်ရေး တယ်လီဖုန်းတပ်ဆင်-
ဒိတ်ခြင်းတာ(ခံစားခွင့်) ဒိဋ္ဌစွဲ-
ဒိတ်ခြင်းတာမ် လိုက်,လိုက်လံ
ဒိတ်ခြင်းတာမ်ရှာ လိုက်လံရှာဖွေ-
ဒိတ်ခြင်းတာမ်ရှာသူဆိုးကို လိုက်လံရှာဖွေ-
ဒိတ်ခြင်းသတင်းစကား ရွေးပြောကပ်-
ဒိတ်ခြင်းနာရေး ဝတ္ထုစွဲ-
ဒိတ်ခြင်းပါဝင် ကျောကွင်းမိ-
ဒိတ်ခြင်းပါဝင်(ဒိတ်ခြင်းတဲ့ပါဝင်) အိမ်စွဲလမ်း-
ဒိတ်ခြင်းပို ပါသွား-
ဒိတ်ခြင်းပြန်ကြော်ငြာ ကြော်ငြာကပ်-
ဒိတ်ခြင်းဖိုး ဘိန်းစွဲ-
ဒိတ်ခြင်းမိန်းကလေး မိန်းမကိုရစ်-
ဒိတ်ခြင်းမိန်းကလေးအပျိုစင် မိန်းမရှပ်-
ဒိတ်ခြင်းမိုး မီးစွဲ-
ဒိတ်ခြင်းလက်ရာ လက်စွဲ-
ဒိတ်ခြင်းလက်ရာ အမေစွဲ-,အမေစွဲလမ်း-
ဒိတ်ခြင်းလာ ဆေးစွဲ-
ဒိတ်ခြင်းရောင်း ဈေးကပ်-
ဒိတ်ခြင်းရောင်းဝယ် ဈေးနှုန်းကပ်ထား-
ဒိတ်ခြင်းရောဂါ ရောဂါပါ-
ဒိတ်ခြင်းရောဂါ(ကူးစက်ရောဂါ) ရောဂါရ-
ဒိတ်ခြင်းလမ်း(ပြုပြင်) လေမိ-
ဒိတ်ခြင်းသွား လက်စွဲ-
ဒိတ်ခြင်းသိမ်း(ဆီးပိတ်ခံ) သားစပ်-
ဒိတ်ခြင်းသား မိန်းမပွေ-
ဒိတ်ခြင်းသား အမျိုးသမီးကိုစွဲ-
ဒိတ်ခြင်းသား အမျိုးသမီးကိုငြိစွဲ-
ဒိတ်ခြင်းသိန်းပေါင်း လောဘပေး-,လောဘထိုး-
ဒိတ်ခြင်းအားကောင်း ကွမ်းစွဲ-
ဒိတ်ဝ(အမှုန်) မွှတ်
ဒိတ်ဝင်းတော်ကြီး ကျောင်
ဒိတ်ဝင်းတော်ကြီး(ဘုရားရှိခိုးကျောင်း) နည်းပြ
ဒီ(ကစားကွင်း) တီး
ဒီ(ဆေးဝါး) ရိုက်
ဒီကပ်ခြင်း ပိုးတီး-
ဒီကလောင် ပတ်တီး-
ဒီကလောင်ခွဲ ဖုတီး-
ဒီကလောင်ရှည် အိုးစည်တီး-
ဒီကလောင်ဝိုင်း ဘင်တီး-
ဒီကွပ် ပြန်ရိုက်
ဒီကော်လံ ဂေါက်သီးရိုက်-
ဒီကိုယ်တိုင် အချင်းချင်းရိုက်ကြ-
ဒီခဲ့ရင် သဘာရိုက်-
ဒီခွေး မောင်းတီး-
ဒီခွေး မောင်းကိုထု-
ဒီခြင်း စည်းတီး-
ဒီခြောက် ထပ်ရိုက်-
ဒီချောင်းတာ နှုန့်တိုက်-
ဒီချောင်းတာမှာပြီး သေနတ်ဒင်နှံရိုက်-
ဒီချောင်းတိုက် တုတ်နှံ့ရိုက်-
ဒီခြင်းပြောက်ကျ တဖတ်ဖတ်ရိုက်-
ဒီတရား တံဆိပ်ရိုက်-
ဒီတဘက်ကို တပြန်ရိုက်-
ဒီတောင့်တင်း တအားရိုက်-
ဒီတိုးတိုး အသာကလေးရိုက်-
ဒီတိုးတိုး ဖောင်ဖောင်ရိုက်-
ဒီထိုး ပျားရည်ထုတ်-
ဒီထိုး(ဘိုးဘွားအလုပ်) ပျားဖွပ်-
ဒီနဲ့ ဖဲရိုက်-

ဇီးသံ ခေါင်းလောင်းထိုး-
ဇီးဇွေ့(ဇီးခြောပွေ့) နှာနှာရိုက်-
ဇီးသံကာ ကျွမ်းထိုး-
ဇီလွှဲ ကလေးကိုရိုက်-
ဇီလွှဲဘဉ်(ဖဲဂဝိန်ဇိန်) ကြက်တောင်ရိုက်-
ဇီဆေး ရိုက်ပစ်လိုက်
ဇီဝင် ကွင်း
ဇီဝေလာသီးမြေ့ လေးနာရီထိုး-
ဇီဇာက ကွက်
ဇီဟန်ပျဉ် မဲ့ပြ-
ဇီဟိုင်း နံနက်တစ်နာရီ
ဇီဟမာ ခွေးကိုရိုက်-
ဇီဟိုဝ ခေါင်းကိုခွ-
ဇီန ခြေ
ဇီနဆိုင် ခြေမှုတ်-
ဇီနဝေါင် ခြေဖောင်း-
ဇီက တိုက်
ဇီကဂနိုင် လူနာအဆောင်
ဇီကဇီးဇီး တိုက်ပုကလေး
ဇီကထလုံ တိုက်ပြိုကွ-
ဇီကဒုတ် တိုက်ပြိုး-
ဇီကဖုံတိုဂ် ခွဲစိတ်အဆောင်
ဇီကမိုင်ဘိုဂ် တိုက်ပိ-
ဇီကဒိုင်ကာ ကုန်တိုက်
ဇီကဒိုင်ကာ တိုက်အက်-
ဇီကဆင်း သံယာ့အဆောင်
ဇီင တင်း
ဇီန နိုး
ဇီနဇေ့ဇေ့ ဈေးဈေးထ-
ဇီနပြီ နိုးပြီ
ဇီနဝေါ့ မြန်မြန်နိုး-
ဇီနဆာ အိပ်ရာနိုးတာနောက်ကွ-
ဇီနဇေ့ စိတ်လှုပ်ရှား-
ဇီန တိမ်
ဇီနဖိုင် ကော
ဇီနဖိုင် တိမ်ကော
ဇီဝေါ့ ရီဝေ
ဇုဂ်ဖာ(ဝိုင်ဆောင်) တက်တူ
ဇုဂ်ဖာ(ဝိုင်ဝါးဂျ) တောက်တဲ့
ဇုဂ်ဖာ(ဆိုင်ဒွန်) တောက်ကဲ့,တောက်တဲ့
ဇုဂ်ဂါ ရုပ်,အရုပ်
ဇုဂ်ဂါဇုံဝ အရုပ်လေး
ဇုဂ်ဂါဝိုဂ် သစ်သားရုပ်
ဇုဂ်ဂါဒွဝ်ဆ် မြင်းရုပ်
ဇုဂ်ဂါဆုံဆုဂ် ပစ်တိုင်းထောင်

ဇုဂ်ဂါဖိန ကျောက်အရုပ်
ဇုင်(မွန) မောက်
ဇုင်(ဖဝင်) ဖေါင်း
ဇုင်(ဒဂသာဒ) တဲခွန်
ဇုင်ဒိုဂ်ဖမ္ဘ ကုက္ကား
ဇုင်ဒိုဂ်ဖမ္ဘ တဲခွန်ကုက္ကား
ဇုံန နှပ်
ဇုံန နွှး
ဇုံနဆိုဂ်ဝါ အမဲသားနွှး-
ဇုံနဟိုဝ်ပြဲဒ နှပ်အောင်နှပ်-
ဇုံပဇုံပ တဖြုတ်ဖြုတ်
ဇုံပဒုံပဲ ဒယီးဒယိုင်
ဇုံမဇုံမဝံဟံ ပြုပ်
ဇုံမဒိုန,ဇုံမပွဒ အဖု
ဇုံမမုဖဝင် အဖု
ဇုံမဆိုဂ် ဝက်ခြံအဖု
ဇုံမဖွဂ်ဆဒ် နှားကပ်
ဇုံမဖွဝဂ်ဆဒ်ဆိုဂ် နှားကပ်သေး
ဇုံမဖွဝင် နှားကွင်း
ဇုံမဖွဆဝဒ နှားတောင်း
ဇုံမဖွဆိုဝ်ပ နှားပန်
ဇုံမဖွဝ်ဒဲ့ နှားဆွဲ
ဇုံမဖွဝ်ဒဲ့ နှားသန့်သီး
ဇုဲ့(ဂဆိုန်) အူ
ဇုလာဂမ သီတင်းကျွတ်
ဇုလာဂမ အောက်တိုဘာ
ဇူ ဘီရို,ဗီရို,ဘီတို
ဇူဒ်ဝဲ့ဖာမ ပန်းကန်ဗီရို
ဇူ်ဖောဂဖိမ်ဟ် တယ်လီဖုန်းရုံ
ဇူ်နဒန အိပ်ခန်းတွဲ
ဇူ်ဝ်ဖဝ်ဖိုင် ရေခဲသေတ္တာ
ဇူ်ဖွဲ့ဒေ့ဆာ ခရီးသည်တင်တွဲ
ဇူ်ဖွဲ့ဝင်းဂဆဲ မီးရထားအတွဲ
ဇူ်ဒျိုန အအေးသေတ္တာ
ဇူ်ဂဆဲ ရထားတွဲ
ဇူ်ဂဝ်ဘဝ်ဒိုဂ် အလှူခံပုံး
ဇူ်ဆိုဂ်ဝ် ကုန်တင်တွဲ
ဇူ်ဆေပြိုင် စားသောက်တွဲ,စားသောက်ခန်းတွဲ
ဇူ်ဆိုဝ်ဝ် အင်္ကျီဗီရို,အဝတ်အစားဗီရို
ဇူ်ဟိုင်ဆိုဝ် စာအုပ်ဗီရို
ဇူ်ဝဲ့ ပေါင်းချောင်
ဇူဒ ဖင်
ဇူဒဖဝ်ဝ ဖန်ခွက်ဖင်
ဇူဒဘာ(ဆိုဒ်ဆဲ့ဂ) ဖင်ပေါ့
ဇူဒဟိုဂ်(ဒီဒဆဒ) ဖင်လေး-

ตูดหม้อ အိုးဖင်
ตูดใหญ่ ဖင်ကြီး-
ตูดแอ่น ဖင်ကော့-
ตูบ(กระท่อม) တဲ
เต็นท์ ကနား
เต็นท์ผ้า အဝတ်တဲ
เต็นท์สนาม ဗိုလ်တဲ
เต้น က,ကခုန်
เต้นทรงเจ้า နတ်က
เต้นรำ ကခုန်
เต้นรำนุ่มนวล အကပျော့ပျောင်း-
เต็ม ပြည့်,အပြည့်
เต็มกำลัง တအားကုန်
เต็มกำลังความสามารถ အစွမ်းကုန်
เต็มความสามารถ တနိုင်
เต็มใจ စိတ်ပါ
เต็มใจให้ စေတနာနဲ့ပေး-
เต็มที่ အပြည့်အဝ
เต็มที่ အားရပါးရ
เต็มแน่น ပြည့်နက်,ပြည့်နှက်
เต็มร้อยเปอร์เซนต์ ရာနှုန်းပြည့်-
เต็มแรง တအား
เต็มแรง(สุดแรง) တအားကုန်
เต็มแรง,เด็ดขาด ထိထိမိမိ
เต็มอิ่ม ဝလင်
เตร็ดเตร่ ကျင်လည်
เตร็ดเตร่ လျှောက်လည်
เตร่ ကျင်
เตรียมตัวกินได้แล้ว စားဖို့သာပြင်တော့
เตรียมนอนได้แล้ว အိပ်ဖို့သာပြင်တော့
เตรียมพร้อม,เตรียมตัว အသင့်ပြင်-
เตรียมมาพร้อม အသင့်ယူလာ-
เตะ ကန်
เตะเขี่ย,เตะถีบ ကန်ကျောက်
เตะเต็มแรง တအားကန်-
เตะถีบ ကျောက်
เตะแรงๆ ပြင်းပြင်းကန်-
เตะลูกบอล ဘောလုံးကန်-
เตะหวดเต็มแรง တအားလွှဲကန်-
เตา ဖို
เตาไฟ မီးဖို
เตารีด မီးပူ
เตารีด မီးအိုး
เตารีดไฟฟ้า လျှပ်စစ်မီးပူ
เตาอบนึ่ง ပေါင်းဖို

เต่า လိပ်
เต่าซุกหัวอยู่ လိပ်ခေါင်းဖွက်ထား-
เต่าที่เชื่องช้า နှေးတဲ့လိပ်
เต่าหดหัว လိပ်ခေါင်းဝှက်ထား-
เต้าเจี้ยว(กะปิถั่ว) ပဲငံပိ
เต้านม နို့သီး
เต้าปูน ထုံးဗူး
เต้าหู้ တိုဟူး,တို့ဟူး
เต้าหู้ทอด တိုဟူးကြော်
เต้าหู้แห้ง တိုဟူးခြောက်
เต๊าะ(เสียงเดาะลิ้น) တောက်
เติบโต ထွားကျိုင်း
เติบใหญ่ ထွား,ကြီးထွား
เติม ဖြည့်
เติมข้าว ထမင်းဖြည့်-
เติมน้ำ(ใส่อีก) ရေထပ်ထည့်-
เติมน้ำ(แกง) ရေစွက်-
เติมน้ำ(ให้เต็ม) ရေဖြည့်-
เติมน้ำห้องน้ำ အိမ်သာရေထည့်-
เติมในช่องว่าง ကွက်လပ်ဖြည့်-
เติมลม လေဖြည့်-
เตี้ย(ต่ำ) နိမ့်
เตี้ย ပု
เตี้ย(ร่างต่ำ) အရပ်နိမ့်-
เตี้ยๆ နိမ့်နိမ့်
เตี้ยๆ ပုပု
เตี้ยแคระ ပုကွ
เตียง ခုတင်
เตียงคนไข้ လူနာစင်
เตือนสติ သတိပေး-
แต่,แต่ว่า ဒါပေမဲ့,ဒါပေမယ့်
แต่กระนั้น သို့ရာတွင်
แต่ก่อน ယခင်
แต่ก่อน ရှေးအခါ
แต่ก่อน အရင်တုန်းက
แต่ไกล အဝေးမှ
แต่ละ စီ
แต่ละ အသီးသီး
แต่ละคน သူတို့အသီးသီး
แต่ละห้อง တခန်းစီ
แต่ละอย่าง တမျိုးစီ
แต่เนิ่น စော
แต่เนิ่น,แต่เช้า အစောကြီး
แต่เนิ่นๆ စောစောက
แต่แรก အစက

แตก(เป็นริ้วรอย) ပပ်
แตก(แตกพร่า,แตกระแหง) အက်
แตก,แตกแยก ကွဲ
แตกง่าย ကွဲလွယ်-
แตกต่าง ကွာ
แตกต่าง ကွဲပြား
แตกเนื้อสาว အပျိုပေါက်-
แตกเนื้อหนุ่ม လူပျိုပေါက်-
แตกยอดอ่อน အညှောက်ပေါက်-
แตกระแหง ပပ်ကြွားအက်
แตกหน่อขึ้นเอง အလိုအလျောက်ပေါက်-
แตกออก ပေါက်ကွဲ
แตง,แตงกวา သခွား
แตงกวาอ่อน သခွားသီးကင်း
แตงโม ဖရဲ
แตงร้าน သခွားငပြိပ်
แตงร้าน,แตงกะเหรี่ยง ဂေါ်ရခိုး
แตงสุก သခွားသီးမှည့်-
แตงหอม သခွားမွှေး
แตงหอม သခွားမသီး
แต่ง သ
แต่ง(จัด) ပြင်
แต่ง(ประพันธ์) စီကုံး
แต่งกลอน ကဗျာစပ်-
แต่งกาย ဝတ်
แต่งเครื่องประดับ အဆင်တန်ဆာကိုဆင်-
แต่งเครื่องสำอาง မိတ်ကပ်ခြယ်-
แต่งงาน ထိမ်းမြား
แต่งงาน ထိမ်းမြားမင်္ဂလာဆောင်
แต่งงาน ပေးစား
แต่งงาน လက်ထပ်
แต่งงานแล้วหรือ လက်ထပ်ပြီလား
แต่งตั้ง တင်မြှောက်
แต่งตัว ကိုယ့်ကိုယ်ကိုသ-
แต่งตัวเข้าท่า အချိုးကျကျဝတ်-
แต่งตัวเรียบร้อย အဝတ်ဝတ်တာသပ်ရပ်-
แต่งตัวสุภาพ အဝတ်ဝတ်တာယဉ်ကျေး-
แต่งบ้าน အိမ်သ-
แต่งเพลง တေးဖွဲ့-
แต่งระบาย ခြယ်သ
แต่งหน้า မိတ်ကပ်ခြယ်-
แต่งหน้า မျက်နှာသ-
แต่งหน้า မျက်နှာကိုခြယ်သ-
แตนขี้หมา ခွေးခွေးပျား
แต้ม(ป้าย) ကြောင်
แต้มแต่งความงาม အလှခြယ်-
แต้มสี ဆေးနဲ့ကြောင်-
แตร ခရာ
แตร(รถ) ဟွန်း
แตะ ထိ
แตะต้อง ထိကိုင်
โต ကြီး
โตที่สุด အကြီးဆုံး
โต(สัตว์ในตำนาน) တိုး,တိုးနုရား
โต้(ตอบโต้) တုံ့
โต้กลับ ပြန်လှန်
โต้ตอบ လျှောက်လဲ
โต้ตอบคำ ခွန်းတုံ့
โต้เถียง အငြင်းပွား-
โต้แย้ง(แก้ข้อหา) ချေပ
โต้แย้ง(เถียง) ငြင်းခုံ
โต้แย้ง(ให้การ) လျှောက်လဲ
โต๊ะ ခုံ
โต๊ะ,โต๊ะอาหาร စားပွဲ
โต๊ะกลม စားပွဲအဂိုင်း
โต๊ะเขียนหนังสือ စာရေးစားပွဲ
โต๊ะตัวเล็ก ကုလားထိုင်ပေါက်စ
โต๊ะแต่งตัว အလှပြင်ခုံ
โต๊ะนั่ง ထိုင်ခုံ
โต๊ะยาว စားပွဲရှည်
โต๊ะเล่นหมากเป็ย ဇယ်တောက်ခုံ
โต๊ะว่าง စာပွဲလွတ်-
โต๊ะส่องกระจก မှန်တင်ခုံ
ใต้(ทิศใต้) တောင်
ใต้(ข้างล่าง) အောက်
ใต้ต้นไม้ သစ်ပင်အောက်မှာ
ใต้ต้นไม้ သစ်ပင်အောက်တွင်
ใต้ลม လေအောက်
ใต้อุ้งมือ လက်အောက်
ไต ကျောက်ကပ်
ไตชิน(ชาติพันธุ์) ဂုံ
ไตใหญ่(ชาติพันธุ์) တိုင်း
ไต่ တက်
ไต่เขา တောင်တက်-
ไต่ถาม စုံစမ်း
ไต่ถามข่าว သတင်းစုံစမ်း-
ไต่ถามเส้นทาง လမ်းခရီးစုံစမ်း-
ไต่สวน စစ်ဆေး
ไต่สวน ထောက်လှမ်း
ไต่สวนคนร้าย လူဆိုးကိုစစ်ဆေး-

ไต่สวนความผิด အပြစ်စစ်ဆေး-
ไตร่ตรอง စဉ်းစား
ไต้หวัน ထိုင်ဝမ်

(ถ)

ถกเขมร ခံတောင်းကျိုက်-
ถกโสร่ง(ยกโสร่ง) လုံချည်မ-
ถดถอย ယုတ်လျော့
ถนน လမ်း
ถนนกว้าง လမ်းကျယ်-
ถนนกว้างใหญ่ လမ်းကျယ်ကြီး-
ถนนโก่ง လမ်းခုံး-
ถนนขรุขระ လမ်းကြမ်း-
ถนนคดเคี้ยว လမ်းအကွေ့အကောက်
ถนนคดเคี้ยว လမ်းကောက်-
ถนนแคบ လမ်းကျဉ်း-
ถนนตี(เรียบ) လမ်းသာ-
ถนนตัดกัน ကန့်လန့်ဖြတ်လမ်း
ถนนตัดแล้ว(ทำทางแล้ว) လမ်းပေါက်ပြီ
ถนนยางมะตอย ကတ္တရာလမ်း
ถนนลอยฟ้า ကောင်းကင်လမ်း
ถนนลอยฟ้า မိုးပျံလမ်း
ถนนลื่น လမ်းချော်-
ถนนโล่ง လမ်းရှင်း-
ถนนสายแล้วสายเล่า တလမ်းပြီးတလမ်း
ถนนหนทางสะอาด လမ်းမှားသန့်ရှင်း-
ถนนหลัก လမ်းမ
ถนนใหญ่ လမ်းမကြီး
ถนุถนอม ယုယ
ถนุถนอมลูกๆ သားသမီးကိုယုယ-
ถม ဖို့
ถมคลอง ချောင်းဖို့-
ถมถนน လမ်းဖို့-
ถ่มน้ำลาย တံတွေးထွေး-
ถมึงทึง ရှည်ဖိုးသိုး
ถลกโสร่ง လုံချည်မ-
ถลกหนัง သားရေဆုတ်-
ถลกหนังหัว ဦးရေခွံလှန်-
ถล่ม ပြိုကျ
ถลา ဟုန်စီး
ถลำ ကျွံ
ถลำพูด စကားကျွံ-
ถ่วงเวลา အချိန်ဆွဲလုပ်-

ถ้วน အတိ
ถ้วนถี่ လက်ပေါက်စိပ်
ถ้วนทั่ว c
ถ้วย ခွက်
ถ้วย(ชาม) ပန်းကန်,ပုကန်
ถ้วยกับข้าว ဟင်းကြွတ်
ถ้วยกาแฟ ကော်ဖီပန်းကန်
ถ้วยกาแฟ ကော်ဖီခွက်
ถ้วยแกง ဟင်းခွက်
ถ้วยแก้ว ဖန်ခွက်
ถ้วยทองเหลือง ကြေးခွက်
ถ้วยน้ำ ရေခွက်
ถ้วยน้ำจิ้ม ချဉ်ခွက်
ถ้วยรางวัล ဖလား
ถ้วยรางวัลระดับโลก ကမ္ဘာ့ဖလား
ถวาย လှူ
ถวาย(ประเคน) ကပ်လှူ
ถวายข้าว ဆွမ်းကပ်လှူ-
ถวายดอกไม้ ပန်းလှူ-
ถวายน้ำ ရေလှူ-
ถวายน้ำพระ ဘုန်းကြီးကိုရေလှူ-
ถวิลหา တမ်းတ
ถ่อ ထိုး-
ถ่อเรือ လှေထိုး-
ถอง တွက်
ถองด้วยศอก တံတောင်နဲ့တွက်-
ถอด ချွတ်
ถอดกางเกง ဘောင်းဘီကိုချွတ်-
ถอดยศ အရာစ်ဖြုတ်-
ถอดรองเท้า ဖိနပ်ချွတ်-
ถอดวิญญาณ လိပ်ပြာနုတ်-
ถอดแว่นตา မျက်မှန်ချွတ်-
ถอดสลักประตู မင်းတုပ်ကိုဖွင့်-
ถอดเสื้อ အင်္ကျီချွတ်-
ถอดโสร่ง လုံချည်ချွတ်-
ถอดหน้ากาก မျက်နှာဖုံးကိုချွတ်-
ถอน(เอาออก) ထုတ်
ถอน နုတ်
ถอนเงิน ငွေကိုနုတ်-
ถอนเงิน ငွေထုတ်-
ถอนเงินคืน ငွေချေ-
ถอนต้นข้าว စပါးပင်ကိုနုတ်-
ถอนต้นถั่ว မြေပဲပင်နုတ်-
ถอนธาตุ(สวนก้น) ဓာတ်ချေ-
ถอนผม ဆံပင်ကိုနုတ်-

ถอนผมหงอก ဆံပင်ဖြူနုတ်-
ถอนฟัน သွားနုတ်-
ถอนหญ้า မြက်နုတ်-
ถอนหายใจ သက်မခို-
ถอนหายใจแรง သက်ပြင်းချ
ถ่อม(ทำให้ต่ำ) နှိမ့်,နှိမ့်ချ
ถ่อมใจ စိတ်ကိုနှိမ့်ချ-
ถ่อมตน ကိုယ့်ကိုယ်ကိုနှိမ့်ချ-
ถอย ဆုတ်
ถอยกลับ ပြန်ဆုတ်
ถอยหลัง နောက်ဆုတ်
ถ่อย ဆိုး
ถ้อยคำ ပါဒ
ถ้อยคำ(โวหาร) ဝေါဟာရ
ถ้อยคำโบราณ ရှေးဟောင်းဝေါဟာရ
ถัก(ผ้า) ကွတ်
ถัก ထိုး-
ถักเชือก ကြိုးကွတ်-
ถักผ้าขนแกะ သိုးမွေးထိုး-
ถักลาย ပန်းထိုး-
ถักหางเปีย ဆံမြီးကွတ်-
ถัง ပုံး
ถังแก๊ซระเบิด ကက်စ်အိုးပေါက်ကွဲ-
ถังขยะ အမှိုက်ပုံး
ถังดับเพลิง မီးသတ်ဗူး
ถังน้ำ ရေပုံး
ถังน้ำมันระเบิด ဓာတ်ဆီပုံးပေါက်ကွဲ-
ถังไฮดิม ရေခဲပုံး
ถั่ว ပဲ
ถั่วแก่ ပဲရင့်
ถั่วแขก(เม็ดกลมเหลือง) ကုလားပဲ
ถั่วค่ำ ပဲလွှဲ
ถั่วงอก ပဲညှောက်,ပဲအညှောက်
ถั่วงอก ပဲပင်ပေါက်-
ถั่วดิบ ပဲစိမ်း
ถั่วต้ม ပဲပြုတ်
ถั่วตัด မြေပဲယို
ถั่วตากแห้ง ပဲခြောက်
ถั่วทอด ပဲကြော်
ถั่วทอดทุกชนิด ပဲကြော်စုံ
ถั่วเนย(สีเหลือง) ထောပတ်ပဲ
ถั่วเน่า ပဲပုပ်
ถั่วเน่าแผ่น ပဲပုပ်ပြား
ถั่วแบจี(ถั่วใหญ่) ပဲကြီး
ถั่วแบจีค่ำ(แป๊ะหลอ) ပဲကြီးလွှဲ
ถั่วแบจีทอด ပဲကြီးကြော်
ถั่วบ่น ပဲမွှန့်
ถั่วปากอ้า(ถั่วฝักเสื้อ) ပဲလိပ်ပြာ
ถั่วแปบ ပဲကြီး
ถั่วฝักยาว ပဲတောင့်ရှည်
ถั่วพู ပဲစောင်းလျား
ถั่วแระ ပဲကြမ်း
ถั่วลันเตา ပဲသီးတောင့်
ถั่วลันเตา ရွှေပဲသီး
ถั่วลิสง(ถั่วดิน) မြေပဲ
ถั่วลิสงค่ำ မြေပဲလွှဲ
ถั่วลิสงค่ำเกลือ မြေပဲဆားလွှဲ
ถั่วลิสงต้ม မြေပဲပြုတ်
ถั่วลิสงทอด မြေပဲကြော်
ถั่วสด ပဲစိမ်း
ถั่วหัวช้าง စားတော်ပဲ
ถั่วเหลือง ပဲဝါ
ถั่วอ่อน ပဲနု
ถ้า ရင်
ถ้า လျှင်
ถ้าจั้น ဒါနဲ့
ถ้าฝนตกก็ไม่มา မိုးရွာရင် မလာဘူး
ถ้าไม่.. မ..ရင်
ถ้าไม่หิวก็ไม่ต้องกิน မဆာရင် မစားနဲ့
ถ้าว่า ဆိုရင်
ถ้าว่าอย่างนั้น အဲဒီလိုဆိုရင်
ถ้าหิว ဆာလျှင်
ถ้าอย่างนั้น ဒါဆို,ဒါဆိုရင်
ถ้าอย่างนี้ ဒီလိုဆို,ဒီလိုဆိုရင်
ถ้าอย่างนี้ သည်လိုဆိုရင်
ถากถาง(หญ้า) ခုတ်ထွန်
ถาง ထွန်
ถางป่า တောရှင်း-
ถางหญ้าให้เตียน မြက်သင်-
ถ่าง ခဲ
ถ่างขา ခြေထောက်ခဲ-
ถ่างน้ำ လက်ခဲ-
ถาด လင်ပန်း
ถาดเงิน ငွေလင်ပန်း
ถาดใส่ผลไม้ သစ်သီးလင်ပန်း
ถาน(ส้วมของพระ) ကုဋီ
ถ่านก่อไฟ မီးသွေး
ถ่านไฟ(แบตเตอรี่) ဓာတ်ခဲ
ถ่านหิน ကျောက်မီးသွေး
ถาม မေး

ถามคำถาม ပုစ္ဆာမေး-
ถามซ้ำซาก ပြန်ပြန်လှန်လှန်မေး-
ถามซ้ำอีก မေးပြန်-
ถามทันที ချက်ချင်းမေးလိုက်-
ถามปริศนา စကားထာဝှက်-
ถามปัญหา ပြဿနာမေး-
ถามไม่ทันให้ตั้งตัว အမှတ်တမဲ့မေးလိုက်-
ถามละเอียดลออ အသေးစိတ်မေး-
ถามว่า ဟုမေး-
ถามหว่านล้อม လှည့်ပတ်မေး-
ถามให้ မေးပေး-
ถ่าย(กำสำเนา) ကူး
ถ่ายของเสีย ကျင်စွန့်-
ถ่ายทอดทางทีวี တယ်လီဗီးရှင်းမှလွှင့်-
ถ่ายเท လွယ်
ถ่ายเทสิ่งของ ပစ္စည်းလွယ်-
ถ่ายเบา(ปัสสาวะ) ကျင်ငယ်စွန့်-
ถ่ายรูป ဓာတ်ပုံရိုက်-
ถ่ายหนัก(อุจาระ) ကျင်ကြီးစွန့်-
ถ่ายเอกซเรย์ ဓာတ်မှန်ရိုက်-
ถ่ายเอกสาร မိတ္တူကူး-
ถาวร ထာဝရ
ถาวร ထာဝရထာဝစဉ်
ถ้า ဂူ
ถ้า လို့က်,လိုက်ဂူ
ถ้าธรรมชาติ သဘာဝလိုက်ဂူ
ถ้ามหาปาสณะ မဟာပါသာဏလိုက်ဂူ
ถิ่น,ถิ่นที่ ရပ်,အရပ်
ถิ่น(เทศะ) ဒေသ
ถิ่นกำเนิด ဇာတိဒေသ
ถิ่นแห้งแล้ง မိုးခေါင်သောအရပ်
ถี่ စိပ်
ถีบ ကန်
ถีบจักรยาน စက်ဘီးကိုနင်း-
ถึง ထိ,အထိ
ถึง မီ
ถึง ရောက်
ถึงแก่อนิจกรรม အနိစ္စရောက်-
ถึงตอนนี้ ဒီတော့မှ
ถึงตา(ถึงรอบ) အလှည့်ရောက်-
ถึงตานั่นละ ထိုအလှည့်ပဲ
ถึงตาตุ่ม ခြေမျက်စိထိ-
ถึงทีเขา သူကျတော့
ถึงบ้าน အိမ်ရောက်-
ถึงแล้ว ရောက်ပြီ
ถึงวันนี้ ဒီနေ့ထိ-
ถึงวัย(เติบใหญ่) အရွယ်ရောက်-
ถึงวัยอันสมควร အရွယ်သင့်-
ถึงเวลา အချိန်ရောက်-
ถือ ကိုင်
ถือตน ဘဝင်မြင့်-
ถือไว้ ကိုင်ထား-
ถือไว้เลย ကိုင်လိုက်-
ถือหางบังคับ အမြီးကပဲ့ကိုင်-
ถืออำนาจ အစိုးတရနေ-
ถุง အိတ်
ถุงข้าวสาร ဆန်အိတ်
ถุงคอ(ของสัตว์) စလုတ်
ถุงคอไก่ ကြက်စလုတ်
ถุงชูชีพ အသက်ကယ်အိတ်
ถุงใต้ตา မျက်ပွဲ့
ถุงเท้า ခြေအိတ်
ถุงเท้าทั้งคู่ ခြေအိတ်အစုံ
ถุงเท้ายาว ခြေအိတ်ရှည်
ถุงน้ำคร่ำ ရေမြွှာအိတ်
ถุงน้ำคร่ำแตก ရေမြွှာပေါက်-
ถุงน้ำดี သည်းခြေ,သည်းခြေအိတ်
ถุงน้ำร้อน ရေနွေးအိတ်
ถุงปัสสาวะ ဆီးအိတ်
ถุงเปล่า အိတ်အလွတ်
ถุงไปรษณียภัณฑ์ ဆောအိတ်
ถุงพลาสติก ပလတ်စတစ်အိတ်
ถุงมือ လက်စွပ်အိတ်,လက်အိတ်
ถุงว่างเปล่า အိတ်အလွတ်ပဲ
ถุงสะพายบาตร သပိတ်အိတ်
ถุงหนักอึ้ง အိတ်သည်အလွန်လေးလံ-
ถุงอัณฑะ ကပ်ပယ်အိတ်
ถุย ထွေး
ถุย(เสียงบ้วน) ထို့
ถุยทิ้ง ထွေးထုတ်ပစ်-
ถุยทิ้งไป ထွေးထုတ်လိုက်-
ถุยน้ำลาย တံတွေးထွေး-
ถุยน้ำหมาก ကွမ်းတံတွေးထွေး-
ถุยออก ထွေးထုတ်-
ถู(ขัด) တိုက်
ถู(เช็ด) သုတ်
ถู(ไถ) တွန်း
ถูขี้ไคล ချေးတွန်း-
ถูขี้ไคล ချေးပွတ်-
ถูโต๊ะ စားပွဲတိုက်-

ถูพื้น ကြမ်းတိုက်-
ถูฟัน,สีฟัน သွားတိုက်-
ถูสบู่ ဆပ်ပြာတိုက်-
ถูหม้อ အိုးတိုက်-
ถูก(ค่า) ပေါ်
ถูกกว่านี้ ဒီထက်ဈေးပေါ်-
ถูกที่สุด(ราคา) အသက်သာဆုံး
ถูก(จริง) မှန်
ถูกกฎหมาย တရားဝင်-
ถูกใจ(ชื่นชอบ) နှစ်ခြိုက်
ถูกใจ အလိုကျ-
ถูกฉลาก(จับฉลากได้) မဲပေါက်-
ถูกชิ(ไม่ผิดหรอก) မှန်ပါပေ-
ถูกต้อง မှန်
ถูกต้องขอรับ မှန်ပါဘုရား
ถูกทาง လမ်းမှန်-,လမ်းအမှန်
ถูกท้านอง စည်းကိုက်ဝါးကိုက်
ถูกปาก ခံတွင်းတွေ့-
ถูก(ได้รางวัล) ပေါက်
ถูกรางวัล ဆုပေါက်-
ถูกหวย ထီပေါက်-
ถูก(แตะ) ထိ
ถูกเนื้อต้องตัว အသားထိ-
ถูก(โดน) ခံ,ခံရ
ถูกกล่าวหา အစွပ်အစွဲခံရ-
ถูกชโมย အခိုးခံရ-
ถูกข่วน အကုတ်ခံရ-
ถูกคุณไสย စုန်းပြုစားခံ-
ถูกเฆี่ยน အရိုက်ခံရ-
ถูกงูขบ မြွေခံခံရ-
ถูกจับ အဖမ်းခံရ-
ถูกด่า အဆဲခံရ-
ถูกดุ အငေါက်ခံ-
ถูกตำ အထောင်းခံရ-
ถูกติเตียน,ถูกตำหนิ အကဲ့ရဲ့ခံရ-
ถูกตี အရိုက်ခံရ-
ถูกตีบ่อยๆ အဖန်ဖန်အရိုက်ခံရ-
ถูกถอง အထောင်းခံရ-
ถูกถีบ အကန်ခံရ-
ถูกทับ အပိခံရ-
ถูกทำร้าย ဖျက်ဆီးခံရ-
ถูกปิด အလိမ်ခံရ-
ถูกผีหลอก သရဲခြောက်ခံရ-
ถูกแมวข่วน ကြောင်အကုတ်ခံရ-
ถูกรถชน ကားတိုက်ခံရ-
ถูกเรียกอย่างนั้น ထိုသို့အခေါ်ခံရ-
ถูกล้วง(กระเป๋า) အနှိုက်ခံရ-
ถูกเล่ห์กล အလိမ်ခံရ-
ถูกไล่ตาม အလိုက်ခံရ-
ถูกว่าแดก,เสียดสี ကလိခံ-
ถูกใส่ร้าย အစွပ်အစွဲခံ-
ถูกหลอก အညာခံရ-
ถูกหลอกลวง အလိမ်ခံရ-
ถูกอาวุธ လက်နက်ထိ-
ถูกเอ็ด အဆူခံရ-
เถร ဖိုးသူတော်
เถรวาท ထေရဝါဒ
เถระ ထေရ်
เถลไถล ခြေထောက်ကဲ
เถอะ စို့,ကြစို့
เถาตดหมา ခွေးတောက်နွယ်
เถาบวบ ခဝဲနွယ်ပင်
เถาวัลย์ နွယ်,အနွယ်
เถ้าแก่(เศรษฐีจีน) တရုတ်သဌေး
เถ้าแก่ ထောင်ကဲ
เถิด သား
เถียงนา လယ်တဲ
เถือ ကျိတ်လိုး
แถบบันทึกเสียง ကက်ဆက်
แถบล่าง အကြေ
แถมให้(ให้เกิน) ပိုပေး-
แถมให้ သာသာထိုးထိုးပေး-
แถว တန်း,အတန်း
แถวๆนี้(ที่ใกล้ๆ) အနီးအနား
แถวคุ้งนี้ ဒီနားတစ်ဝိုက်
แถวนี้ ဒီအနားမှာ
แถวบ่อน้ำ ရေတွင်းအနားမှာ
แถวฝั่งน้ำ မြစ်ကမ်းနား
แถววิมทางราวป่า လမ်းဘေးတောစပ်နား
แถววัด ကျောင်းနားမှာ
แถวไหน ဘယ်နားမှာလဲ
แถวไหน ဘယ်အရပ်မှာလဲ
แถวอักษร စာတန်း
ไถ(คันไถ) ထယ်
ไถคราด ထွန်ယက်
ไถคราดนา လယ်ထွန်-
ไถคราดนา လယ်ယာထွန်ယက်-
ไถนา ထယ်ထိုး-
ไถหว่าน ထွန်ယက်စိုက်ပျိုး
ไถ่,ไถ่ถอน ရွေး

ไก่ของ ပစ္စည်းရွေး-
ไก่เอา ရွေးယူ-
ไกล လျှော
ไกลตก လျှောကျ-
ไกลตกลงจากภูเขา တောင်ပေါ်မှလျှောကျ-

(ท)

ทดแทน လျော်
ทดแทนบุญคุณ ကျေးဇူးဆပ်-
ทดลอง စမ်း
ทดลอง,ทดสอบ စမ်းသပ်
ทน,อดทน ခံ
ทนความร้อนไม่ไหว အပူဒဏ်မခံနိုင်ဘူး
ทนความเหน็ดเหนื่อย ပင်ပန်းခံ-
ทนความเหนื่อยยาก အမောခံ-
ทนทาน ခိုင်
ทนทุกข์ ဒုက္ခခံ-
ทนลำบาก,ทนทุกข์ ဆင်းရဲခံ-
ทนหิว အဆာခံ-
ทนหิวไหว အဆာခံနိုင်-
ทนายความ ရှေ့နေ
ทบทวนหนังสือ စာပြန်-
ทยอยกันมา တဖွဲဖွဲလာကြ-
ทยอยชดใช้ အလီလီဆတ်-
ทรง(ราชาศัพท์) တော်မူ
ทรงตรัส မြွက်ကြားတော်မူ
ทรงไต่ถาม မေးမြန်းတော်မူ
ทรงถึงแก่อนิจกรรม အနိစ္စရောက်တော်မူ
ทรงทอดพระเนตร ရှုစားတော်မူ
ทรงเทศนา(ให้หลุดพ้น) ချွတ်တော်မူ
ทรงบรรทม စက်တော်ခေါ်တော်မူ
ทรงปฏิสังขรณ์ ပြုပြင်မွမ်းမံတော်မူ
ทรงประหาร သတ်တော်မူ
ทรงโปรด(ให้หลุดพ้น) ချွတ်တော်မူ
ทรงพระเกษมสำราญ မွေ့လျော်တော်မူ
ทรงภูมิปัญญา ပညာတတ်-
ทรงรับปิณฑบาต ဆွမ်းခံကြွတော်မူ
ทรงเสวยราชบัลลังก์ နန်းစံတော်မူ
ทรง(รูปทรง) ပုံ
ทรงกรวย စက်ဝိုင်းလုံးချွန်
ทรงกระบอก လုံးရှည်ပုံ
ทรงข้าวหลามตัด(รูปว่าว) စွန်ပုံ
ทรงไข่เป็ด ဘဲဥပုံ
ทรงโบราณ ရှေးရိုးပုံ
ทรงปิรามิด ပရမစ်ပုံ
ทรงผม ဆံပင်ပုံ,ဆံပင်ပုံစံ
ทรงผมทันสมัย ခေတ်မီဆံပင်ပုံ
ทรงผมยาว ဆံပင်ရှည်ပုံ
ทรยศ သစ္စာဖောက်-
ทรรศนะ အယူ,အယူအဆ
ทรวงอก ရင်အုံ
ทรัพย์ ဥစ္စာ
ทรัพย์สมบัติ ဓန
ทรัพย์สมบัติ ဘဏ္ဍာ
ทรัพย์สมบัติที่เหลือทิ้งไว้ ကျန်ရစ်သောပစ္စည်းဥစ္စာ
ทรัพย์สิน စီးပွားဥစ္စာ
ทรัพย์สิน ဥစ္စာပစ္စည်း
ทรัพย์สินเงินทอง ဥစ္စာဓန
ทรัพย์สินเงินทอง ဘဏ္ဍာငွေ
ทรัพย์สินเงินทอง ရွှေငွေပစ္စည်း
ทรัพย์สินบริบูรณ์ ပစ္စည်းဥစ္စာပြည့်စုံ-
ทรัพยากรธรรมชาติ သဘာဝသယံဇာတပစ္စည်း
ทรัพยากรธรรมชาติ သယံဇာတ
ทราบ သိ
ทราม မိုက်ရိုင်း
ทราย သဲ
ทรายเสก ပရိတ်သဲ
ทรุด(ถล่ำลง) ကျွံ
ทรุด ပြိုဖို
ทรุดโค่น ပြိုလဲ
ท่วงท่า ဟန်
ท่วงท่า အချိုး
ท่วงท่าการไปมา သွားဟန်လာဟန်
ท่วงท่าการพูดจา ပြောဟန်ဆိုဟန်
ท่วงท่าคล่องแคล่ว သွားဟန်လာဟန်သွက်လက်-
ทวด,พ่อทวด(ลำดับสาม) ဘေး,အဘေး
ทวด(ลำดับสี่) ဘီ,အဘီ
ทวด(ลำดับห้า) ဘင်,အဘင်
ทวด(ลำดับหก) ဘော,ဘော်,ဘောင်
ทวด(ลำดับเจ็ด) ဘွေး,အဘွေး,ဘဲ,အဘဲ
ทวน(ต้าน) ဆန့်
ทวน(ทบทวน) ပြန်
ทวนน้ำ ရေဆန်-
ทวนลม လေဆန်-
ท่วม,ท่วมท้น လျှံ
ท้วม ကျိုင်း
ทวารหนัก စအို

ทวีป ကျွန်းကြီး
ทวีป တိုက်
ทวีปทั้งสี่ ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း
ทวีปยุโรป ဥရောပတိုက်
ทวีปอเมริกา အမေရိကတိုက်
ทวีปอเมริกาใต้ တောင်အမေရိကတိုက်
ทวีปเอเชีย အာရှတိုက်
ทวีปแอฟริกา အာဖရိကတိုက်
ทวีปแอฟริกาใต้ တောင်အာဖရိကတိုက်
ทศกัณฑ์ ဒသဂီရီ
ทศพิศราชธรรม မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး
ทหาร ရဲဘော်
ทหารหญิง ရဲမေ
ทอ ရက်
ทอผ้า အထည်ရက်-
ท่อ ပိုက်
ท่อ ပြွန်
ท่อน้ำ ရေပိုက်
ท่อน้ำ ရေပြွန်
ท่อน้ำเสีย(ชำรุด) ရေပိုက်ပွက်-
ท่อยาว ပိုက်ရှည်
ท่อสูบน้ำ ရေစုပ်ပိုက်
ท่อเสีย ပိုက်ပွက်-
ท่อไอเสีย မီးခိုးပြွန်
ท่อไอเสีย မီးခိုးပိုက်
ท้อ(ผลไม้) မက်မွန်
ท้อแท้เหนื่อยหน่าย စိတ်ပျက်နွမ်းနယ်
ท้อแท้ใจ(หมดกำลังใจ) စိတ်ကုန်-
ท้อแท้ใจ(กำลังใจมีน้อย) စိတ်ငယ်-
ท้อแท้ใจ(เสียกำลังใจ) စိတ်ပျက်-
ทอง,ทองคำ ရွှေ
ทองเก๊ ရွှေအတု
ทองคำเปลว ရွှေပြား
ทองแดง ကြေး,ကြေးနီ
ทองแท้ ရွှေအစစ်
ทองปลอม ရွှေတု,ရွှေအတု
ทองมาตรฐาน စံပြရွှေ
ทองหนึ่งสลึง ရွှေတမတ်သား
ทองหลาง ကသစ်
ทองเหลือง ကြေး,ကြေးဝါ
ท่อง(เตร่) ကျက်
ท่อง(สวด) စုတ်
ท่อง(สวด) ရွတ်
ท่อง(หนังสือ),ท่องบ่น အံ
ท่อง(อ่านจำ) ကျက်
ท่องกิน(หญ้า) ကျက်စား
ท่องคาถา ဂါထာရွတ်-
ท่องโคลงกลอน ကဗျာရွတ်-
ท่องจนติดปาก နှုတ်တက်ရအောင်အံ-
ท่องจำ ကျက်မှတ်
ท่องจำหนังสือ စာကျက်-
ท่องได้ขึ้นใจ နှုတ်တက်ရအောင်အံ-
ท่องเที่ยว ခရီးလှည့်-
ท่องเที่ยว လည်ပတ်
ท่องเที่ยว လှည့်လည်
ท่องเที่ยว လျှောက်လည်
ท่องเที่ยวไป ကျင်လည်
ท่องบ่นหนังสือ စာအံ-
ท่องปากเปล่า ရွတ်ဆို
ท่องปากเปล่า အလွတ်အံ-
ท่องมนต์ မန္တန်စုတ်-,မန္တန်ရွတ်-
ท่องหนังสือ စာရွတ်-
ท่องหนังสือหนัก အားရပါးရစာကျက်-
ท่องหนังสืออยู่ စာအံနေ-
ท้อง ဝမ်း
ท้อง(นุ่ง) ဗိုက်,ဝမ်းဗိုက်
ท้องตลาด ဈေးနေရာ
ท้องตึง ဗိုက်တင်း-
ท้องโต ဗိုက်ကြီး-
ท้องถิ่น နယ်
ท้องถิ่น ရပ်ရွာ
ท้องถิ่นกันดาร ခေါင်သောအရပ်
ท้องถิ่นของเรา တို့ဒေသ
ท้องที่ ရပ်,အရပ်
ท้องนา,ท้องทุ่ง လယ်ကွင်း
ท้องแบน(ผอม) ဗိုက်ချုပ်
ท้องปั่นป่วน ဝမ်းထဲမှာဆူ-
ท้องผูก ဝမ်းပိတ်,ဝမ်းချုပ်
ท้องผูก(ธาตุปิด) ဓာတ်ချုပ်-
ท้องพระคลัง ဘဏ္ဍာတိုက်
ท้องฟ้า ကောင်းကင်
ท้องฟ้า မိုး,မိုဃ်း
ท้องฟ้าที่ปลอดเมฆ တိမ်ရှင်းတဲ့ကောင်းကင်
ท้องฟ้าเป็นบน အထက်ကောင်းကင်
ท้องฟ้าร่มเย็น နေသာ-
ท้องฟ้าอันมืดมิด မိုက်မဲသောကောင်းကင်
ท้องแฟบ ဗိုက်ချုပ်-
ท้องไม่ดี ဗိုက်မကောင်းဘူး
ท้องร่วง ဝမ်းကွ-
ท้องร่วง(ลงท้อง) ဝမ်းသွ-

ท้องร่อง မြောင်း
ท้องเรือ လှေဝမ်း
ท้องเสีย ဝမ်းပျက်-
ท้องเสีย(ธาตุเสีย) ဓာတ်ပျက်-
ท้องหิว ဗိုက်ဆာ-
ท้องอืด ဝမ်းဖောင်-
ท้องอืดท้องเฟ้อ ဝမ်းဖောင်ဝမ်းရောင်
ท้องอืดเฟ้อ ဝမ်းရောင်-
ทอด(วางแผ่) ခင်း
ทอด,ผัด ကြော်
ทอดกับน้ำมัน ဆီနဲ့ကြော်-
ทอดผัด ကြော်ချက်-
ทอดมันปลา ငါးဆုပ်ကြော်
ทอดทิ้ง စွန့်ပစ်
ทอดทิ้งเด็ก ကလေးစွန့်ပစ်-
ทอดนระเนตร ရှုစား-
ทอดลูกเต๋า အန်စာထိုး-
ทอดลูกเต๋า အန်စာတုံးပစ်-
ทอดสะพาน တံတားခင်း-
ทอดสะพาน(มารยา) ကြာ
ทอดแห ကွန်ပစ်-
ทอดแห ပိုက်ချ-
ทอน အမ်း
ทอนเงิน ငွေကိုအမ်း-
ทอนเงินคืน ငွေပြန်အမ်း-
ท่อน ချောင်း,အချောင်း
ท่อน တုံး,အတုံး
ท่อนแขน လက်တံ
ท่อนฟืน ထင်းချောင်း
ท่อนไม้ သစ်ချောင်း
ท่อนไม้ သစ်တုံး
ท่อนไม้ทะนะคา သနပ်ခါးတုံး
ท่อนไม้ใหญ่ သစ်တုံးကြီး
ท่อนเหล็ก သံချောင်း
ท่อนอ้อย ကြံချောင်း
ทอย(กลิ้ง) လှိမ့်
ทอยลูกแก้ว(ลูกหิน) ဂေါလီလုံးလှိမ့်-
ทอยหมากเม็ย နှိုးလှိမ့်-
ทะชิ่น(นายท่าน) သခင်
ทะชิ่นอองชาน သခင်အောင်ဆန်း
ทะนงตน ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအထင်ကြီး-
ทะนงตน မာနထောင်-,မာနထောင်လွှား-
ทะนะคา သနပ်ခါး
ทะเบียน မှတ်ပုံ
ทะเบียนบ้าน မိသားစုသန်းခေါင်စာရင်း
ทะเบียนรถ ကားမှတ်ပုံတင်
ทะเบียนสมรส လက်ထပ်စာချုပ်
ทะยาน,ห้อ ကဆုန်
ทะลัก ဒလဟော
ทะลุ ပေါက်
ทะเล ပင်လယ်
ทะเลจีนใต้ တောင်တရုတ်ပင်လယ်
ทะเลสาบ ရေအိုင်ကြီး,ရေကန်ကြီး
ทะเลสาบ,หนอง အင်း
ทะเลสาบอิงยา အင်းလျားကန်
ทะเลสาบอิงเล အင်းလေးရေကန်ကြီး
ทะเลอันดามัน ကပ္ပလီပင်လယ်
ทะเลาะ ရန်ဖြစ်
ทะเลาะ အချင်းမှား
ทักทาย(ต่อปาก) နှုတ်ဆက်,မိတ်ဆက်
ทักษะเบื้องต้น အစွမ်းအစ
ทักษะเบื้องต้นในการร้องเพลง သီချင်းဆိုတဲ့အစွမ်းအစ
ทั้ง,ทั้งหมด လုံး
ทั้งครอบครัว အိမ်ထောင်စု
ทั้งเดือน တလလုံး
ทั้งเป็น အရှင်လတ်လတ်
ทั้งมวล လုံးဝ
ทั้งโรงเรียน တစ်ကျောင်းလုံး
ทั้งวัน တနေ့လုံး
ทั้งสองคน နှစ်ယောက်စလုံး,နှစ်ယောက်လုံး
ทั้งสองมวก နှစ်သင်းစလုံး
ทั้งสิ้น လုံးဝ
ทั้งหมด စလုံး
ทั้งหมด အကုန်,အကုန်လုံး
ทั้งหมด အလုံး
ทั้งหมด အားလုံး
ทั้งหมดสิ้น အလုံးစုံ
ทั้งหมู่บ้าน တရွာလုံး
ทั้งหลาย တွေ
ทั้งหลาย များ
ทังสเตน အဖြူက်နုက်
ทัด(แซม) ပန်
ทัน မီ
ทันใดนั้น ထိုအခိုက်
ทันที ကနဲ,ခနဲ
ทันที ရုတ်ခနဲ
ทันที(เดี๋ยวนี้) လက်ငင်း
ทันทีทันใด ချက်ချင်း
ทันทีทันใด ချင်း
ทันทีทันใด ဆတ်ခနဲ

ကိန်ဂိုကိန်းဝင် ရုတ်တရက်ချက်ချင်း
ကိန်ဂိုကိုးမသိရင် ရောက်ရောက်ချင်းပဲ
ကိန်ပြုပုံ အစည်းအဝေးမီ-
ကိန်းဂဏန်း ရထားမီ-
ကိန်းဘေးကင်း အချိန်မီ-
ကိန်းအင်္ဂါ ခေတ်ဆန်
ကိန်းအုပ် ခေတ်မီ
ကိန်းအုပ်စု ခေတ်ပေါ်
ကိန်းအုပ်စုခွဲခြင်း ခေတ်မီတယ်မှုတ်လား
ကိုပ် ထပ်
ကိုပ်စပ်ဆိုင် ဆင့်ထပ်
ကိုပ်ပီယို ပတ္တမြား
ကိုပ်ပီယိုကြိုးသွယ် ပတ္တမြားအလုံးကြီး
ကိုယ်(ကောင်ကိုယ်) တပ်
ကိုယ်ကျင့်တရား ခြေလွှင်တပ်
ကိုယ်ခန္ဓာ တပ်မတော်
ကိုယ်ဖိုး ယောက်ျို
ကိုးခွဲသား ကိုယ်စီကိုယ်ငှ
ကိုးတိုင်းသား တကိုယ်လုံး
ကိုးတိုင်းပြည် တစ်အိမ်လုံး
ကိုးတိုက်ကြီး နေရာအနှံ့
ကိုးပင်လယ် အနှံ့
ကိုးပြီ အထွေထွေ
ကိုးဘုရားရှင် တစ်ကျောင်းလုံး
ကိုးမြို့ တစ်ကမ္ဘာလုံး
ကိုးရိုးကိုးစဉ် ကိုယ်စီကိုယ်ငှ
ကိုးလေ့လာရေး ကြည့်ရှုလေ့လာ
ကိုးလေ့လာရေး လေ့လာရေး,လေ့လာရေးခရီး
ကိုးသွား(ရှု) ကြည့်ရှု
ကော(ကောဂ္ဂ) လိမ်း
ကော(ခြေခြေ) လူး
ကော(ပဲ့ကိုင်) သုတ်
ကောကော ကော်သုတ်-
ကောဆီ နွှန်းလူး-
ကောကြေးခွံ မိတ်ကပ်ခြယ်-
ကောင်းကင်ဘုံလား သနပ်ခါးလူး-
ကောင်းကင်ဘုံလား သနပ်ခါးလိမ်း-
ကောင်းစား ထောပတ်သုတ်-
ကောင်းပေး ပေါင်မုန့်လိမ်း-
ကောင်းပေး မျက်နှာချေလိမ်း-
ကောင်းမွန် ဆေးလိမ်း-
ကောင်းမွန် ဆေးလူး-
ကောင်းသူ ဆေးသုတ်-
ကောင်းသူ အရောင်သုတ်-

ကော်,ကော်ဇော ဆိပ်
ကော်ဇောကြမ်း ကာဆိပ်
ကော်ဇောနီ ရေဆိပ်
ကော်ဇော် ကဟန်
ကော်ဇောသင်္ဘော ဆိပ်ကမ်း
ကော်ဇောသင်္ဘော လှေဆိပ်
ကော်ဇောအာကာသယာဉ် လေဆိပ်
ကော်ဇောအိမ် ပုစ်
ကော်ဇောအိမ် လက္ခဏာ
ကော်ဇောအိမ် ဟန်
ကော်ဇောအိမ် အယောင်
ကော်ဇောအိမ် အရိပ်အခြည်
ကော်ဇောအိမ် အသွင်
ကော်ဇောအိမ်(လက္ခဏာ) အသွင်ပုံသဏ္ဌာန်
ကော်ဇောအိမ်ကဲ့သို့ အချောက်ပုစ်
ကော်ဇောအိမ်ကြီး ထိုင်ပုံ
ကော်ဇောအိမ်ပြောဆို ပြောပုံဆိုပုံ
ကော်ဇောအိမ်ရှေ့ သီချင်းဆိုပုံ
ကော်ဇောအိမ်ရှေ့ လေးတွဲ့တဲ့အမူအရာ
ကော်ဇောအိမ်ရှေ့ဘက် ဒီအချိုးမျိုး
ကော်ဇော် ယောင်,အယောင်
ကောက်(ငွေကောက်ခွန်) ကျွတ်
ကောက် ပက်ကို
ကောင် ခရီး
ကောင် လမ်း
ကောင်ကား အစိုးရကိစ္စ
ကောင်ကြိုး ခရီးဝေး
ကောင်ငှက် အဝင်
ကောင်ငှက်ပြား အဝင်
ကောင်ငှက်ပြားကြီး လမ်းကြုံး
ကောင်ငှက်ပြားခေါက်(ကြက်မုန့်) လမ်းဆစ်ချိုး
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ နဂါးငွေ့တန်း
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ ခရီးဝေး
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ အဝင်
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ လမ်းကြုံး
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ လမ်းမကြီး
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ(ရာဘာဒန်း) ပန်းခင်းသောလမ်း
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ တောလမ်း
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ တလမ်းတည်း
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ လမ်းဖြောင့်,ဖြောင့်သောခရီး
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ လမ်းဖြတ်
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ(အုတ်ခဲ) လမ်းဆုံး
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ တောင်ဖျား
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ သဲလမ်း
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ မသွားအပ်တဲ့လမ်း
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ ကန္တာရခရီး
ကောင်ငှက်ပြားဖြူ ဟိုလမ်း

ทางน้ำ ရေလမ်း
ทางน้ำไหล ရေမြောင်း
ทางบก ကုန်းလမ်း
ทางบก ကုန်ကြောင်းခရီး
ทางบก ကြည်းကြောင်း
ทางบันไดมุข စောင်းတန်း
ทางเบี่ยง လမ်းလွှဲ
ทางป่าเล็กๆ တောလမ်းလေး
ทางผ่าน လမ်းဖြတ်
ทางม้าลาย မျဉ်းကျား
ทางม้าลาย ဖြတ်ကူးမျဉ်းကျား
ทางแยก လမ်းခွဲ
ทางแยก(ทางไขว้) လမ်းခွ
ทางแยก(ทางบรรจบ) လမ်းဆုံ
ทางรถ ကားလမ်း
ทางรถไฟ သံလမ်း,ရထားသံလမ်း
ทางระบายน้ำ ရေမြောင်း
ทางราดยาง ကတ္တရာလမ်း
ทางราดยางอ่อนตัว ကတ္တရာလမ်းဟော့အိ-
ทางเรือ ရေကြောင်း
ทางลัด ဖြတ်လမ်း
ทางลาดชัน လမ်းစောက်-
ทางลำบาก ခဃောင်းတောလမ်း
ทางเลี้ยว ကွေ့လမ်း
ทางโล่ง လမ်းရှင်း-
ทางสบาย ပန်းခင်းသောလမ်း
ทางสองสาย လမ်းနှစ်သွယ်
ทางหลวง လမ်းမ
ทางเหนือสุด မြောက်ဖျား
ทางไหน ဘယ်လမ်းလဲ
ทางออก(ช่องทาง) ထွက်ပေါက်
ทางออก(ถนน) အထွက်လမ်း
ทางออกฉุกเฉิน အရေးပေါ်ထွက်ပေါက်
ทางออกอยู่ไหน အပေါက်ဘယ်မှာလဲ
ทานตะวัน(ดอกไม้) နေကြာ
ทานบวิจาค လူဒါန်း,အလူတော်
ท่าน(ลักษณะนาม) ပါး
ท่าน,นายท่าน သင်,အသင်
ท่านทูต တမန်ကြီး
ท่านประธานาธิบดี သမ္မတမင်း
ท่านป้า ကြီးတော်
ท่านผู้ชาย အသင်ယောကျ်ား
ท่านผู้ยิ่งใหญ่ လူကြီးမင်း
ท่านผู้หญิง သခင်မ
ท่านพระ.. မင်း
ท่านเศรษฐี သူဌေးမင်း
ท่านอาจารย์ အသင်ဆရာ
ทาบทาม စေ့စပ်
ทาบทาม မြှုံး
ทาบทามไว้ ကြောင်းလမ်းထား-
ท่ามกลาง အလယ်
ท่ามกลางหมู่คณะ ပရိသတ်အလယ်
ทายดู မှုန်းကြည့်
ทายดูซิ မှုန်းကြည့်စမ်း
ทายปริศนา(ตอบ) စကားထာဖြေ-
ท้าย,ท้ายเรือ ပဲ့
ท้ายคลอง ချောင်းဆုံး
ท้ายถนน လမ်းအဆုံး
ท้ายน้ำ မြစ်ဆုံး
ท้ายเรือ လှေပဲ့,လှေနောက်
ท้ายสุด အဆုံး
ท้ายสุด,ท้ายที่สุด နောက်ဆုံး
ท้ายหมู่บ้าน ရွာဆုံး
ท้ายหมู่บ้าน ရွာအနောက်
ทายก(ผู้อุปถัมภ์) ဒကာ,တကာ,ဒါယကာ
ทายก(โยม) ရဟန်းဒကာ
ทายกพระเจดีย์ ဘုရားဒကာ
ทายกวัด ကျောင်းဒကာ
ทายิกา ဒကာမ,ဒါယိကာမ
ทายิกา ရဟန်းအမ
ทายิกา အမ,တကာမ
ทารก နီတာထွေး
ทารกน้อย သူငယ်ကလေး
ทารกแรกเกิด မွေးကင်းစကလေး
ท้าวยายม่อม(ฝีช) အာဒါလွတ်
ทาส ကျွန်
ทาสหญิง ကျွန်မ
ทำ(กระทำ) ပြု
ทำ,ทำงาน လုပ်
ทำการคบหา ပေါင်းသင်းမှုပြု-
ทำการทำงาน လုပ်ဟယ်ကိုင်ဟယ်
ทำการแบ่งปัน ခွဲဝေမှုပြု-
ทำกิน လုပ်စား-
ทำเกินตัว မတန်မရာလုပ်-
ทำขนมกิน မုန့်လုပ်စား-
ทำของคอง ဆွဲဖတ်လုပ်-
ทำข้ามหน้าข้ามตา ခြေအလှမ်းကျယ်-
ทำคลอด ဝမ်းဆွဲ-
ทำความเคารพ အလေးပြု-
ทำความเคารพธง အလံကိုအလေးပြု-

ทำความสะอาด သန့်ရှင်းရေးမှုပြု-
ทำความสะอาด သန့်ရှင်းရေးလုပ်-
ทำงาน လုပ်ကိုင်-
ทำงาน အလုပ်လုပ်-
ทำงานกินค่าจ้าง အခစားလုပ်-
ทำงานแก่ง အလုပ်တော်-
ทำงานควบกัน ပူးတွဲအလုပ်လုပ်-
ทำงานใช้หนี้ အလုပ်အကျွေးပြု-
ทำงานเคี่ยที่ ထိထိမိမိအလုပ်လုပ်-
ทำงานในนา လယ်ထဲမှာလုပ်ကိုင်-
ทำงานไม่มีค่าจ้าง အခမဲ့လုပ်-
ทำงานเรียบร้อย အလုပ်လုပ်တာသပ်ရပ်-
ทำงานลำบาก အလုပ်လုပ်ရတာဆင်းရဲ-
ทำงานหาเลี้ยง လုပ်ကျွေး
ทำงานให้โคดเด่น ပေါ်လွင်အောင်လုပ်ကိုင်-
ทำใจเย็นๆไว้ စိတ်အေးအေးထားပါ
ทำใจสงบๆไว้ စိတ်ငြိမ်ငြိမ်ထားပါ
ทำใจให้สบายๆ စိတ်သဘောကောင်းကောင်းထားပါ
ทำชดเชย အတိုးချလုပ်-
ทำซ้ำ ထပ်လုပ်-
ทำเชื่องๆ ထုံတုံတုံလုပ်-
ทำด้วยใจ စိတ်ဆောင်-
ทำดินสอดก ခဲတံကိုလွှတ်ချ-
ทำดื้อดึง ကတ်သီးကတ်သတ်လုပ်-
ทำดื้อแพ่ง ကတ်ဖဲ့လုပ်-
ทำได้ครึ่งๆกลางๆ တဝက်တယွက်နဲ့လုပ်-
ทำตก လွှတ်ချ-
ทำตัวเป็นครู ဆရာလုပ်-
ทำตัวไม่เหมาะสม မအပ်မရာလုပ်-
ทำตัวให้น่ร้อม အဆင်သင့်လုပ်ထားပါ
ทำตาม လိုက်လုပ်-
ทำตาม အတိုင်းလုပ်-
ทำตามคำพูด စကားအတိုင်းလုပ်-
ทำตามคำพูดคนอื่น သူများစကားအရလုပ်-
ทำตามคำสัญญา ကတိအတိုင်းပြု-
ทำตามใจ သဘောအတိုင်းလုပ်-
ทำตามใจชอบ ကြိုက်သလိုလုပ်-
ทำตุ๊กตา အရုပ်လုပ်-
ทำโต้ตอบ ပြန်လှန်လုပ်-
ทำถนน လမ်းလုပ်-
ทำถ้วยตก ခွက်ကိုလွှတ်ချ-
ทำถูกทาง လမ်းမှန်အောင်လုပ်-
ทำท่าจะ မည်ပြု-
ทำท่าจะดี ရိုက်ယောင်ဆောင်-
ทำท่าจะพูด ပြောမယောင်-
ทำท่าจะเริ่มมีคลง ညနေမှောင်စပြု-
ทำท่าจะให้ ပေးမယောင်-
ทำท่าทาง ဟန်ဆောင်-
ทำทาน အလှူပြု-
ทำทุกสิ่งทุกอย่าง အစစအရာရာလုပ်-
ทำแท้งเด็ก ကလေးဖျက်ချ-
ทำธุรกิจการค้า စီးပွားရေးလုပ်-
ทำนาฟิกาเสีย နာရီဖျက်-
ทำบ้าบิ่น မိုက်ရူးရဲလုပ်-
ทำบ้าไป အရူးဖောက်လာ-
ทำบุญ အလှူပြု-
ทำบุญ(ให้ทาน) အလှူပေး-
ทำบุญกุศล ကုသိုလ်ပြု-
ทำบุญกุศล ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြု-
ทำบุญทำทาน အလှူဒါနပြု-
ทำเบ้าปาก ပါးရွဲပြ-
ทำประกัน အာမခံထား-
ทำประชด ရွဲ့လုပ်-
ทำเป็นนิยๆ ရိပ်လုပ်-
ทำเป็นพิเศษ ထူးထူးခြားခြားလုပ်-
ทำเป็นไม่เห็น မမြင်သလိုနေ-
ทำผิด ပြစ်မှား-
ทำมาหากิน လုပ်ကိုင်စားသောက်-
ทำมิดีมิร้าย(ต่อหญิงสาว) သမလိုက်
ทำไม่ควรค่า မတန်မရာလုပ်-
ทำไม่เข้าท่า မအပ်မရာလုပ်-
ทำรอยบาก အထစ်လုပ်-
ทำระยะทาง ခရီးပေါက်-
ทำรัง အိုက်လုပ်-
ทำราวกับเป็นครู ဆရာယောင်ယောင်လုပ်-
ทำล้าหน้า နွားရှေ့ထွန်ကျူး-
ทำวิทยานิพนธ์ ကျမ်းပြု-
ทำไวๆ မြန်မြန်လုပ်-
ทำสัญญา(ให้คำสัญญา) ကတိပြု-
ทำสัญญารับรอง ကတိကဝတ်ပြု-
ทำสำเนา မိတ္တူကူး-
ทำสำเร็จ ပို့ငိုင်-
ทำสิ่งที่ดีที่สุดให้ အကောင်းဆုံးလုပ်ပေး-
ทำเสียงสะท้อน ပဲ့တင်ခတ်-
ทำหน้าตาบูดบึ้ง မှုတ်နှာကိုစူပုပ်-
ทำหน้าที่แทนพ่อ အဖအရာဝဋ္ဌတည်-
ทำหลุด လွှတ်
ทำหาย ဖျောက်
ทำให้ ဝေ
ทำให้กลัว(หลอก) ခြောက်

ทำให้ครอบครัวแตกแยก အိမ်ထောင်ကိုဖြိုဖျက်-
ทำให้คลายใจ စိတ်ဖြေ-
ทำให้คลายเมื่อย အညောင်းဖြေ-
ทำให้เด่นชัด ထင်ရှားအောင်လုပ်-
ทำให้ตกใจ လှန့်
ทำให้แตกแยก ဖြိုဖျက်
ทำให้ถูกใจ အလိုကျလုပ်ပေး-
ทำให้ถูกทาง လမ်းမှန်အောင်လုပ်ပါ
ทำให้ไน่ နှပ်
ทำให้เบา ဖေဒ့
ทำให้เปื่อย နှပ်
ทำให้ฝืนไร่เสียหาย ယာခင်းကိုဖျက်ဆီး-
ทำให้ไฟสงบลง မီးငြိမ်းစေ-
ทำให้มีโทสะ ဒေါသထွက်အောင်လုပ်-
ทำให้โล่ง ရှင်းလင်း
ทำให้สงบนิ่ง ငြိမ်းသတ်
ทำให้สูง မြှင့်
ทำให้เสมอกัน မသလိုက်-
ทำให้เสีย ဖျက်
ทำให้เสียคน လူကိုဖျက်ဆီး-
ทำให้เสียชื่อ နာမည်ဖျက်-
ทำให้เสียเด็ก ကလေးကိုဖျက်ဆီး-
ทำให้เสียหน้า မျက်နှာအိုးမဲသုတ်-
ทำให้เสียหาย ဖျက်ဆီး
ทำให้หายต้วไป ကိုယ်ရောင်ဖျောက်-
ทำให้หายเบื่อ အပျင်းဖြေ-
ทำให้อย่างกุลีกุจอ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးလုပ်ပေး-
ทำให้อุ่น နွေးအောင်လုပ်-
ทำให้อุ่น နွေး
ทำอย่างกับเป็นพระ ဘုန်းကြီးလိုလုပ်-
ทำอย่างแต่ก่อน အရင်ကလိုလုပ်-
ทำอย่างนี้ သည်လိုလုပ်-
ทำอย่างไม่จงใจ သက်သက်မဲ့လုပ်-
ทำอย่างไร ဘယ်လိုလုပ်လဲ
ทำอะไร ဘာလုပ်လဲ
ทำอะไรๆ ဘာလုပ်လုပ်-
ทำอะไรดี ဘာလုပ်ရကောင်းမလဲ
ทำอะไรบ้าง ဘားများလုပ်သလဲ
ทำนบ ဆည်
ทำนบ တမ်,တမ်ဆည်
ทำนบน้ำ ရေလွှတ်ခါး
ทำนบหิน ကျောက်ဆည်
ทำนาย ဟော
ทำเนียบรัฐบาล အစိုးရအိမ်တော်
ทำไม ဘာလို့လဲ
ทำลาย ဖြိုဖျက်
ทำลายพระศาสนา သာသနာတော်ကိုဖျက်ဆီး-
ทำลายล้าง နှိမ်နှင်း
ทำลายล้าง ဖျက်ဆီး
ทำลายสัจจะ သစ္စာဖောက်-
ทำเล အနေအထား
ทำเลค้าขาย အရောင်းအဝယ်အနေအထား
ทำเลบ้าน အိမ်အနေအထား
ทำเลหมู่บ้าน ရွာအနေအထား
ทิ้ง စွန့်
ทิ้ง ပစ်
ทิ้งขยะ အမှိုက်ပစ်-
ทิ้งขยะ အမှိုက်စွန့်-
ทิ้งไปชะ စွန့်ပစ်လိုက်-
ทิ้งว่าง လစ်လပ်
ทิ้งไว้ ရစ်
ทิ้งไว้,เหลือทิ้งไว้ ကျန်ရစ်
ทิ้งไว้ที่นี่ ဒီမှာရစ်-
ทิ้งไว้ให้หุงข้าว ထမင်းချက်နေရစ်-
ทิ้งสายตา မျက်စပစ်-
ทิชชู ဒစ်ရှူး
ทิวเขา တောင်တန်း
ทิวเขา ရိုးမ
ทิวทัศน์ ရှုခင်း
ทิวทัศน์ ရှုမျှော်ခင်း
ทิศ အရပ်
ทิศตะวันตก အနောက်အရပ်
ทิศตะวันตกเฉียงใต้ အနောက်တောင်
ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ အနောက်မြောက်
ทิศตะวันออก အရှေ့အရပ်
ทิศตะวันออกเฉียงใต้ အရှေ့တောင်
ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ အရှေ့မြောက်
ทิศใต้ တောင်,တောင်အရပ်
ทิศเหนือ(ด้านเหนือ) မြောက်ဘက်
ทิศเหนือ(แถบเหนือ) မြောက်အရပ်
ที ချက်
ทีท่า လက္ခဏာ
ทีท่า အကဲ
ทีท่า အယောင်
ทีท่า အရိပ်အခြည်
ทีละ စီ
ทีละคน တယောက်စီ
ทีละท่อน တချောင်းစီ
ทีละรอบ တလှည့်စီ
ทีหน้าทีหลัง နောက်နောင်

ที่หลัง နောက်အခါ
ที่หลัง နောက်,နောက်မှာ
ที่(ของ) စရာ
ที่(ซึ่ง) တဲ့
ที่(ซึ่ง) သော
ที่(ซึ่ง,อัน) သည့်
ที่(ณ ที่) မှာ
ที่(ถิ่นที่) အရပ်
ที่(ในที่) တွင်
ที่(ยังที่) ဆီ
ที่(ลำดับ) မြောက်
ที่ก้น တင်ပါးမှာ
ที่กบดาน ခိုအောင်းရာ
ที่กราดน้ำ ရေစက်ခွက်
ที่กรองน้ำ ရေစစ်
ที่กำบัง ကာတုတ်
ที่เก่า နေရာဟောင်း
ที่เก่า အဟောင်းနေရာ
ที่เก้า နဝမ
ที่เกิด ဇာတိ
ที่เกิดเหตุ အခင်းဖြစ်ပွားနေရာ
ที่โกนหนวด မုတ်ဆိတ်ရိတ်ကိရိယာ
ที่ใกล้ๆ အနီးမှာ
ที่ไกล အဝေးမှာ
ที่ของตน မိမိနေရာ
ที่ข้างนอก အပြင်မှာ
ที่ข้างใน အထဲမှာ
ที่ข้างบน အထက်မှာ
ที่ข้างบน အပေါ်မှာ
ที่ข้างบนนี้ ဒီအပေါ်မှာ
ที่ข้างล่าง အောက်မှာ
ที่ข้างหน้า ရှေ့မှာ
ที่ข้างหลัง နောက်မှာ
ที่ข้ามฟาก ဖြတ်ကူးတဲ့နေရာ
ที่ขูดแตงกวา သခွားခြစ်
ที่ขูดมะพร้าว အုန်းခြစ်
ที่เขี่ยบุหรี่ ဆေးလိပ်ပြာခွက်
ที่แขวนเสื้อ အင်္ကျီချိတ်
ที่คุมขัง အကျဉ်းထောင်
ที่คุมขัง အချုပ်
ที่จริง အကယ်
ที่จริงแล้ว တကယ်တော့
ที่จะ မယ့်,မည့်
ที่จะ မဲ့
ที่จะไป သွားမည့်
ที่จะมาถึง လာမည့်
ที่จะอยู่ได้ နေနိုင်မည့်
ที่จะออกไป ထွက်သွားမည့်
ที่เจ็ด သတ္တမ
ที่ชุ่มน้ำ စိမ့်အရပ်
ที่เช็ด သုတ်စရာ
ที่ซ่อน ပုန်းနေရာ
ที่ด้านขวา ညာဘက်မှာ
ที่ด้านซ้าย ဘယ်ဘက်မှာ
ที่ดิน မြေနေရာ
ที่ดินของวัด ကျောင်းပိုင်မြေ
ที่ดินมีโฉนด ဂရန်မြေ
ที่ดินเลน စိမ့်အရပ်
ที่เดิม နေရာဟောင်း
ที่ใดที่หนึ่ง တစ်နေရာရာ
ที่ได้พบ တွေ့ဆုံရ
ที่ได้มาง่าย လွယ်လွယ်ရတဲ့
ที่ต้องรบกวน အနှောင့်အယှက်ပြုမိတဲ့
ที่ตั้ง အနေအထား
ที่ตัด(เช่นคัทเตอร์) ဖြတ်စရာ
ที่ตัดเล็บ လက်သည်းညှပ်
ที่ต่ำ နိမ့်ရာ
ที่ต่ำ နိမ့်တဲ့နေရာ
ที่ต่ำ မြေနိမ့်
ที่ถ่ายปัสสาวะ ကျင်ငယ်အိမ်
ที่ทางเข้าเมือง မြို့အဝင်မှာ
ที่ทำการโทรเลข ကြေးနန်းရုံး,ကြေးနန်းရုံ
ที่ทำการไปรษณีย์ ချောတိုက်
ที่ทำการไปรษณีย์ စာတိုက်
ที่ทำการรัฐบาล အစိုးရအိမ်တော်
ที่ที่จะอยู่ได้ နေနိုင်မဲ့နေရာ
ที่นอน အိပ်ရာ,အိပ်စရာ
ที่นอน(ฟูก) မွေ့ရာ
ที่นอนธรรมดา ရိုးရိုးအိပ်ရာ
ที่นอนใหม่ အိပ်ရာအသစ်
ที่นั่ง ခုံ
ที่นั่ง ထိုင်ရာ
ที่นั่ง ထိုင်နေရာ
ที่นั่ง ထိုင်စရာ
ที่นั่ง(ม้านั่ง) ထိုင်ခုံ
ที่นัดหมายประจำ ချိန်းနေကျနေရာ
ที่นั่น ဟိုနေရာ
ที่นั่น ဟိုမှာ
ที่นา လယ်ကွင်း
ที่นา လယ်မြေ

ที่นาแตกระแหง လယ်မြေပပ်ကြွေးအက်-
ที่นี่ ဒီမှာ
ที่นี่ သည်မှာ
ที่นี่อบอ้าว ဒီမှာအိုက်-
ที่นี่แน่ะ ဟောဒီမှာ
ที่นี่แหละ ဒီနေရာပဲ
ที่โน่นแน่ะ ဟောဟိုမှာ
ที่ในถุง အိတ်ထဲမှာ
ที่ในน้ำ ရေထဲမှာ
ที่ในมือ လက်ထဲမှာ
ที่ในห้อง အခန်းထဲမှာ
ที่บนท้องฟ้า မိုးပေါ်မှာ
ที่บนประตู တံခါးအပေါ်တွင်
ที่บนรถไฟ ရထားပေါ်မှာ
ที่บ้าน အိမ်မှာ
ที่เบื้องหน้า ရှေ့မှောက်မှာ
ที่ปัดฝุ่น ဖုန်သုတ်စရာ
ที่เปิดกระป๋อง ကိုက်
ที่เปิดขวด ပုလင်းဖွင့်တံ
ที่แปด အဋ္ဌမ
ที่ผ่านมา ပြီးခဲ့သော
ที่ฝากรองเท้า ဖိနပ်အပ်ရန်ဌာန
ที่นักฝึง ခိုကပ်ရာ
ที่นักฝึง ခိုအောင်းရာ
ที่นักแรม တည်းခိုရာ
ที่นำนักเที่ยวให้ร่มเงา ရိပ်သာ
ที่นำนักคนชรา ဘိုးဘွားရိပ်သာ
ที่นำนักสำหรับแขก ည့ဉ်ရိပ်သာ
ที่นิ่งนา အမှိ
ที่นิ่งนิง အားကိုးရာ
ที่นิ่งนิง အားထားရာ
ที่เพาะปลูก ကိုင်းမြေ
ที่มีบ่อน้ำเล็กๆ ရေအိုင်ကလေးရှိရာ
ที่มุมกระท่อม တဲထောင့်မှာ
ที่ระลึก အမှတ်တရ
ที่รัก ကြင်ရာ
ที่รัก ခင်
ที่รับจำนำ အပေါင်ခံဌာန
ที่ราบ မြေပြန့်,မြေအပြန့်
ที่ราบระหว่างหุบเขา တောင်ဝှမ်း
ที่ราบลุ่ม ဝှမ်း
ที่ราบลุ่มน้ำเอราวดี ရေဝတီမြစ်ဝှမ်း
ที่ราบลุ่มแม่น้ำ မြစ်ဝှမ်း
ที่ราบสูง ကုန်းပြင်မြင့်
ที่ราบสูงฉาน ရှမ်းကုန်းပြင်မြင့်
ที่ราบสูงทิเบต တိဗက်ကုန်းပြင်မြင့်
ที่ไร่ ယာမြေ
ที่ลบกระดาน ဖျက်စရာ
ที่ลาดชัน ကမ်းပါး
ที่ลาดต่ำ နိမ့်တဲ့နေရာ
ที่ลุ่ม မြေနိမ့်
ที่โล่ง လဟာပြင်
ที่ว่า ဆိုတာ
ที่ว่าการอำเภอ မြို့နယ်ရုံး
ที่ว่าง နေရာလပ်
ที่ว่าง နေရာအား
ที่ว่าง လစ်လပ်တဲ့နေရာ
ที่ว่างอยู่ နေရာလပ်-
ที่ว่างอยู่ နေရာလစ်လပ်-
ที่วิเวก ဆောင်
ที่สนามบิน လေဆိပ်တွင်
ที่สวย(ซึ่งสวย) လှသော
ที่สอง ဒု,ဒုတိယ
ที่สันโดษ ဆောင်
ที่สาม တတိယ
ที่สิบ ဒသမ
ที่สี่ စတုတ္ထ
ที่สุด ဆုံး,အဆုံး
ที่สู่สุคติ လားရာသုဂတိ
ที่สูง မြင့်တဲ့နေရာ
ที่สูง အမြင့်နေရာ
ที่สูง(แผ่นดิน) ကုန်းမြင့်
ที่ใส่ ထည့်စရာ
ที่หก ဆဋ္ဌမ
ที่หนึ่ง ပထမ
ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ရွာတစ်ရွာမှာ
ที่หยุดนัก စခန်း
ที่หลบซ่อน ခိုကပ်ရာ
ที่หลังโอ่งน้ำ ရေအိုးနောက်မှာ
ที่หาอาหาร အစာရှာရာအရပ်
ที่หาอาหาร အစားရှာရာ
ที่ห้า ပဉ္စမ
ที่ไหน ဘယ်နေရာမှာလဲ
ที่ไหน ဘယ်မှာလဲ
ที่อยู่ နေရပ်လိပ်စာ
ที่อยู่ လိပ်စာ
ที่อยู่ที่นอนสะอาดสะอ้าน အိပ်ရာနေရာသန့်ရှင်း-
ที่อยู่อาศัย နေစရာ
ที่อื่น အရပ်တပါး
ทีมนักกีฬา အားကစားအသင်း

ทีวี တီဗွီ
ทีวีหยุดถ่ายทอด တီဗွီရပ်-
ทีนทีก(แก่) တိုင်း
ที่ม ထုံ
ที่ม အ
ที่มๆ ထုံတုံတုံ
ที่มจริงๆ တော်တော်ထူ-
ที่มจังเลย အလိုက်တာ
ที่อ,ที่ม တုံး
ทุก စဉ်,အစဉ်
ทุก(บรรดา) တကာ
ทุก,ทุกครั้ง တိုင်း
ทุกคน လူတကာ
ทุกคน လူတိုင်း
ทุกครั้งที่ถึง ရောက်တိုင်း
ทุกชนิด မျိုးစုံ
ทุกชั้น အထည်တိုင်း
ทุกเดือน လစဉ်
ทุกถิ่น,ทุกที่ အရပ်တိုင်း
ทุกแบบ မျိုးစုံ
ทุกปี နှစ်စဉ်
ทุกวัน နေ့စဉ်
ทุกวัน နေ့တိုင်း
ทุกสัปดาห์ အပတ်စဉ်
ทุกสิ่งทุกอย่าง အစစအရာရာ
ทุกหมู่บ้าน ရွာတိုင်း
ทุกข์ ဒုက္ခ
ทุกข์จริงๆ ဒုက္ခပါပဲ
ทุกข์จากเด็ก ကလေးဒဏ်
ทุกข์จากผู้มาเยือน ည့်သည်ဒဏ်
ทุกข์ใจ စိတ်ပူ
ทุกข์ภัย ဒဏ်
ทุกข์มาเยือน ဒုက္ခရောက်-
ทุกข์ยาก ဆင်းရဲ
ทุ่ง ကွင်း,အခင်း
ทุ่งนา လယ်ကွင်း
ทุ่งเลี้ยงสัตว์ စားကျက်
ทุบ နှက်
ทุบ,ตี ထု
ทุบด้วยมือ လက်နဲ့ထု-
ทุบด้วยสันมือ လက်ဝါးစောင်းရိုက်-
ทุบด้วยหิน ကျောက်ခဲနဲ့ထု-
ทุบตี ရိုက်နှက်
ทุบแรงๆ(เจ็บๆ) နာနာထု-
ทุบละเอียด ကြေမွအောင်ထု-

ทุ่มเท စောက်ချ
ทุ่มเท ထု
ทุ่มเทกับการงาน လုပ်ငန်းအားစိုက်-
ทุ่มเทกับการเรียน စာအားစိုက်-
ทุ่มเทกายใจ အားကိုးမာန်တက်-
ทุ่มเทกำลัง အားစိုက်-
ทุ่มเทความสนใจ ဝါသနာထု-
ทุเรียน ဒူးရင်း
ทุเรียนกวน ဒူးရင်းယို
ทูต တမန်
ทูต သ်,သ်တမန်
ทูตทหาร စစ်သ်
ทูน ရွက်
ทูลกระหม่อม ထိပ်တင်
เท လောင်း
เท သွန်
เทขยะ အမှိုက်သွန်-
เทน้ำ ရေသွန်-
เทนรวด ဒလဟောသွန်
เทใส่ လောင်းထည့်
เท่ไหมล่ะ တယ်ရှိးကောင်းပါလား
เทปคลาสเซ็ท ကက်ဆက်အခွေ,တိပ်ခွေ
เทปธรรมะ တရားခွေ
เทปเพลง သီချင်းခွေ
เทพเจ้า အရှင်နတ်မင်း
เทพเจ้าที่ လမိုင်းနတ်
เทพนัต နတ်
เทพประจำตัว ကိုယ်စောင့်နတ်
เทพเผ้าขุมทรัพย์ သိုက်စောင့်
เทพเผ้าสมบัติ ဥစ္စာစောင့်နတ်
เทพนิกษ์ศาสนา သာသနာစောင့်နတ်
เทพรักษาต้นไม้ သစ်ပင်စောင့်နတ်
เทพรักษานา လမိုင်း
เทพรักษานา လယ်စောင့်နတ်
เทพรักษาน้ำ ရေနတ်မင်း
เทพรักษาบ้าน အိမ်စောင့်နတ်
เทพรักษาประตู တံခါးစောင့်နတ်
เทพรักษาประเทศ နိုင်ငံစောင့်နတ်
เทพรักษาป่า တောစောင့်နတ်
เทพรักษาเมือง မြို့စောင့်နတ်
เทพรักษาแม่น้ำ မြစ်စောင့်နတ်
เทพรักษาวัด ကျောင်းစောင့်နတ်
เทพร้าย နတ်ဆိုး,မိစ္ဆာနတ်
เทพวิมาน နတ်ဗိမာန်
เทพแห่งดวงจันทร์ ဖိုးလမင်း,လမင်း

เทพแห่งฝน มိုးနတ်သား
เทพแห่งฝน မိုးမင်း
เทพแห่งลม လေမင်း
เทพารักษ์ တောစောင့်နတ်
เทวดา နတ်မင်း
เทวดา နတ်သား
เทวดาเข้าข้าง လမိုင်းကပ်-
เทวดาคุ้มครอง နတ်ကယ်-
เทวรูป ဆင်းတု
เทวรูป နတ်ရုပ်
เทวรูปทองคำ ရွှေဆင်းတု
เทวรูปทองสัมฤทธิ์ ကြေးဆင်းတု
เทวรูปหินอ่อน ကျောက်ဆင်းတု
เทวโลก နတ်ခွင်
เทศน์ ဟော
เทศน์ธรรมะ တရားဟော-
เทอญ သား
เท่าที่ သမျှ
เท่าเทียม ညီ
เท่าเทียม မျှတ
เท่านั้น ချည်း
เท่านั้น ပဲ,ဘဲ
เท่านั้น မှ
เท่านั้น သာ
เท่าไร ဘယ်လောက်လဲ
เท้า(ยัน) ထောက်
เท้าคาง မေးထောက်-
เท้า(ตีน) ခြေ
เท้ากระเผลก ထော့နင်း,ထော့ကျိုး
เท้าทั้งคู่ ခြေအစုံ
เท้าแปล้า ခြေဗလာ
เท้าพลิก ခြေခေါက်-
เทิน တင်
เทิน(ทูน) ရွက်
เทินหัว,ทูนหัว ခေါင်းရွက်-
เทินอุปถัมภ์ค้ำจุน ဆွမ်းအုပ်ကိုရွက်-
เที่ยง မွန်း
เที่ยงคืน သန်းခေါင်
เที่ยงคืนกว่า သန်းခေါင်ကျော်
เที่ยงตรง နေမွန်းတည့်
เที่ยงตรง မွန်းတည့်
เที่ยงไป ဖယောင်းတိုင်
เที่ยบ ယှဉ်
เที่ยบเคียง နှိုင်း,နှိုင်းယှဉ်
เที่ยบท่า(จอด) ဆိုက်

เที่ยม(ติดตั้ง) တပ်ဆင်
เที่ยม(ปลอม) တု,အတု
เที่ยมเกวียน လှည်းမှာတပ်ဆင်-
เที่ยมเกวียน လှည်းယာဉ်တွင်တပ်-
เที่ยว ကွက်
เที่ยว လျှောက်
เที่ยวทำ လျှောက်လုပ်-
เที่ยวรถไฟ မီးရထားလျှောက်စီး-
เที่ยวส่งหนังสือพิมพ์ သတင်းစာလျှောက်ပို့-
เที่ยว လည်
เที่ยว(รอบ) ပတ်,အပတ်
เที่ยว(รอบ,ทบ) ခေါက်,အခေါက်
เที่ยวชาย လည်ရောင်း
เที่ยวตลาด စျေးလျှောက်-
เที่ยวปิกนิก ပျော်ပွဲစား-
เที่ยวผู้หญิงสี่สุ่มห้า မမြင်မကန်းလျှောက်ပြော-
เที่ยวรอบ လှည့်ပတ်
เที่ยววนเวียน ပတ်လည်
เที่ยววาดรูป(ไม่อยู่เฉย) ပုံတွေလျှောက်ဆွဲ-
เที่ยวให้ทั่ว အန္ဒလျှောက်လည်-
เทือก တန်း,အတန်း
เทือกเขา တောင်တန်း,တောင်အတန်း
เทือกเขา ရိုးမ,ရိုးမတောင်တန်း
เทือกเขาฉาน ရှမ်းရိုးမ
เทือกเขาพะโค ပဲခိုးရိုးမ
เทือกเขายะไข่ ရခိုင်ရိုးမ
เทือกเขาสูง မြင့်မောက်သောတောင်တန်းကြီး
เทือกเขาหิมพาน ဟိမဝန္တာတောင်တန်း
เทือกเขาอาระกัน ရခိုင်ရိုးမ
แท้ စစ်
แท้ๆ စစ်စစ်
แท็กซี่ တက္ကစီ
แทง ထိုး
แทงจับด้วยฉมวก မှိန်းနဲ့ထိုးဖမ်း-
แทงด้วยฉมวก မှိန်းနဲ့ထိုး-
แทงด้วยมีด ဓားနဲ့ထိုး-
แทงทะลุ အလောင်းအစားထိုး-
แทงยอดอ่อน အညောက်ထိုး-
แทงหวย ထီထိုး-
แท่ง ချောင်း,အချောင်း
แท่ง တံ,အတံ
แท่งดินสอชนวน ကျောက်တံ
แท่งเทียน စကျေးတံ
แท่งตะเกียบ တူချောင်း
แท่งปรอท ပြဒါးတိုင်

แท่งลิปสติก နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေးတောင့်ကလေး
แท่งหิน ကျောက်တုံး
แทน အစား
แทนเขา သူ့အစား
แท่นบรรทม သလွန်
แทรก(เหน็บ) ချုပ်
แทรกแซง ရော
แทรกเตอร์ ထွန်စက်
โทรโข่ง စကားပြောခွက်
โทรทัศน์ တယ်လီဗီးရှင်း
โทรทัศน์ တီဗီ,တီဗွီ
โทรทัศน์ ရုပ်မြင်သံကြား
โทรเลข(จดหมาย) ကြေးနန်းစာ,သံကြိုးစာ
โทรศัพท์ စကားပြောကြေးနန်း
โทรศัพท์ တယ်လီဖုန်း
โทรศัพท์ ဖုန်း,ဖုံး
โทรศัพท์ต่างประเทศ နိုင်ငံခြားဖုန်း
โทรศัพท์ทางไกล ခရီးဝေးဖုန်း
โทรศัพท์ทางไกล အဝေးပြေးဖုန်း
โทรศัพท์ทางไกล(ในประเทศ) နယ်ဖုန်း
โทรศัพท์มือถือ လက်ကိုင်ဖုန်း
โทรศัพท์สาธารณะ ဘုံတယ်လီဖုန်း
โทรศัพท์สาธารณะ အများသုံးတယ်လီဖုန်း
โทรม ဆွေး
โทษ ဒဏ်
โทษจำคุก ထောင်ဒဏ်
โทษทัณฑ์ ပြစ်ဒဏ်,အပြစ်ဒဏ်
โทสะ ဒေါ,ဒေါသ
ไทคำตี่ ခန္တီးရှမ်း
ไทฉาน ရှမ်း,သျှမ်း
ไทใหญ่,ฉานหลวง ရှမ်းကြီး
ไทฟอยด์ တိုက်ဖွိုက်
ไทย ထိုင်း
ไทยสยาม ယိုးဒယား
ไทร(ไม้ตระกูลไทร) ညောင်
ไทรย้อย ညောင်ခြေထောက်

(ธ)

ธง အလံ
ธงชาติ နိုင်ငံတော်အလံ
ธงชาติ အလံတော်
ธงปลิวไสว အလံတလူလူလွင့်-
ธงล้ม အလံလဲ-
ธงสะบัด အလံလှုပ်-
ธงสาย(ตุง) တံခွန်
ธนบัตร ငွေစက္ကူ
ธนบัตรย่อย ငွေစက္ကူအသေး
ธนาคาร ဘဏ်,ဘဏ်တိုက်
ธนาคารกลาง ဗဟိုဘဏ်
ธนาคารสาขา ဘဏ်ခွဲ
ธนาคารสำนักงานใหญ่ ပင်မဘဏ်တိုက်
ธนู လေး
ธนู(คันศรและลูกธนู) လေးမြား
ธรรม တရား
ธรรมคุณ တရားဂုဏ်
ธรรมจักร ဓမ္မစက်ြာ
ธรรมเจดีย์(พระไตรปิฎก) ဓမ္မစေတီ
ธรรมชาติ သဘာဝ
ธรรมดา ဓမ္မတာ
ธรรมดา ရိုး
ธรรมดาๆ ရိုးရိုး
ธรรมดาโลก လောကဓမ္မတာ
ธรรมเนียม တမ်း
ธรรมเนียม ဓလေ့
ธรรมเนียมไทใหญ่ ရှမ်းဓလေ့
ธรรมเนียมผัวเดียวเมียเดียว တလင်တမယားစနစ်
ธรรมเนียมผู้ครองเรือน အိမ်ထောင်ရှင်များဓလေ့
ธรรมาสน์ တရားဟောပလ္လင်
ธรรมรังสี ဓမ္မရောင်
ธรรมะ ဓမ္မ,ဓမ္မာ
ธรรมะลึกซึ้ง တရားလေးနက်
ธัญพืช စပါး
ธันวาคม ဒီဇင်ဘာ
ธาตุ ဓာတ်
ธาตุไขมัน အဆီဓာတ်
ธาตุเจดีย์ ဓာတုစေတီ
ธาตุดิน ပထဝီဓာတ်
ธาตุน้ำ ရေဓာတ်
ธาตุน้ำ အာပေါဓာတ်
ธาตุไฟ တေဇောဓာတ်

ဘာဂုဏ ဝါရောဓဝတ်
ဘာဂုသီး(ကဲ့သီး) ဓဝတ်ပျက်-
ဘာဂုသေးက် သတ္တုဓဝတ်
ဘာဂုအာဟာရမြိန်ယှင်း အဟာရဓဝတ်တစ်ပါး
ဘာရန် စမ်းချောင်း
ဘာရန် ရေမြောင်း
ဘိဟာရ တိဝက်
ဘုရကိစ္စ စီးပွားရေး
ဘုရကိစ္စသီးပြား စီးပွားပျက်-
ဘုရား အရေး,အရေးကိစ္စ
ဘုရားတော်ပွဲ ယင်းကိစ္စ
ဘုရားဝတ်ဆောင် မိမိကိစ္စ
ဘုရားဘိုးဘိုးသိမ် အထွေထွေကိစ္စ
ဘုရားမှုဝေယျ အမှုပွေ-
ဘုရားသားတော် မိမိကိစ္စ
ဘူဝါဟမ အမွှေးတိုင်
ဘေဆ မင်း

(ပ)

ပက ငှက်
ပကကြေးခွန် စာ,စာကလေး
ပကကြေးခွန်ဘောင် ငှက်ကုလားအုတ်
ပကကြေးတော်ဝန် တိန်ညင်း
ပကကြေးတာ ငုံး
ပကကြေးတုန် ဝန်ပိုငှက်,ငှက်ကြီးဝန်ပို
ပကကြေးဒေါင် ဇိုင်း
ပကကြေးဒေါန် ကြိုးကြာ
ပကကြေးမွှေးဖြူ ငှက်ငန်းဘား
ပကကျောင်းဆရာ ငှက်ကျား
ပကကျောင်းဆရာပါန် ငှက်သပိတ်လွယ်
ပကကျောပြင် ငှက်ကျား
ပကကျိုက်ပလာ တိန်ညင်း
ပကကျောက်ဆူ ကျေး
ပကကျောက်ဆူ ကြက်တူရွေး
ပကခါန် ငှက်ဝါ
ပကခုန်ထောင် ဆက်ရက်
ပကခုန်ပန်း ငှက်စပ်
ပကခေါ ချိုး
ပကခုံး ခါ
ပကခုံး ငုံး
ပကခြိုးတီ ငှက်ခွပ်-
ပကချဉ်း ခရုစုတ်
ပကချဉ်းဖြူ ခရုစုတ်အဖြူ
ပကချဉ်းနက် ခရုစုတ်အနက်
ပကချောင်းချောင်းဟောင်ပလာ ငှက်တော်
ပကဆရာပ ငှက်ခါး
ပကဆိုးယ် ငှက်ကလေး
ပကဆောင်းဒေါ် ဇင်ယော်ငှက်
ပကဆောင်းဝန် ဇီဝဇိုး
ပကပိန် ငှက်ပျံ-
ပကပိန်ဝံ့ဆုံးလုံ ငှက်လေဟုန်စီးပျံ-
ပကပိန်ဝေးဒေါန် ငှက်ပျံဝဲ-
ပကပျောင်းဆိုက် ငှက်တစ်သိုက်
ပကပိုးရာပ ခို
ပကပျုံး ဒေါင်း
ပကပျုံးဖြူ ဒေါင်းဖြူ
ပကပျုံးစိမ်း ဒေါင်းစိမ်း
ပကပျုံးအိန္ဒိယ ရစ်ကုလား
ပကပြောင်း ငှက်အော်-
ပကပြုံး လင်းတ
ပကပွမ်းဒေါန် ငှက်ငန်းဘား

นกสาลิกาดง ငှက်စပ်
นกหวีด ခရာ
นกห้าชวาน ခေါက်ရှာငှက်,သစ်တောက်ငှက်
นกห้าชวาน တောက်ရှာငှက်
นกเหยี่ยว သိမ်းငှက်
นกอินทรีย์ လင်းယုန်
นกฮูก ဇီးကွက်
นปุงสกลิงค์ နပုလ္လိင်
นม နို့
นม(หน้าอก) ရင်သား
นมข้น,นมข้นหวาน နို့ဆီ
นมต้ม ချက်နို့ဆီ
นมเปรี้ยว ဒိန်,ဒိန်ချဉ်,ဒိန်ချဉ်ရည်
นมเปรี้ยว နို့ချဉ်
นมผง နို့မှုန့်,နို့အမှုန့်
นมไม้(หนุนนก้นเมื่อย) အနှိပ်သည်ဖု
นมวัว နွားနို့
นมสดต้ม ချက်နို့ဆီ
นมัสการ ဖူး,ဖူးမြော်
นมัสการเจดีย์ ဘုရားဖူး-
นโยบาย ဝါဒ
นโยบายต่างประเทศ နိုင်ငြားရေးဝါဒ
นรก ငရဲ
นรกภูมิ ငရဲဘုံ
นวด နှဲ
นวด(คลุกเคล้า) နယ်
นวดขา ခြေကိုနှိပ်-
นวดข้าว ကောက်နယ်-
นวดข้าวเปลือก စပါးနယ်-
นวดคลุกให้เข้ากัน သမအောင်နယ်-
นวดแป้ง အမှုန့်နယ်-
นวดแป้งขนม မုန့်နယ်-
นวดผม(หัว) ခေါင်းနှဲ-
นวนิยาย ပျိုပြင်ဝတ္ထု
นวนิยาย ဝတ္ထု
น่วม ပျော့
น่วมเละ ပျော့အိ
นวลผ่อง သာ
นอกจากนั้น ထို့ပြင်,ထို့အပြင်
นอกจากนี้ ဒီပြင်
นอกใจ နောက်မီးလင်း-
นอกศาสนา မိစ္ဆာ
นอกเหนือจาก လွဲလို့
นอกเหนือจากเขา သူကလွဲလို့
นอง အိုင်

น่อง ခြေသလုံး
น้องเขย မတ်
น้องเขย ယောက်ဖ
น้องคนถัดมา အောက်ညီးလေး
น้องชาย(ของพี่ชาย) ညီ
น้องชาย(ของพี่สาว) မောင်
น้องชายคนกลาง ညီလတ်,ညီအလတ်
น้องชายคนเล็ก ညီလေး
น้องชายคนเล็ก မောင်ငယ်
น้องชายคนสุดท้อง ညီထွေး
น้องชายแท้ๆ ညီအရင်း
น้องชายเมีย ယောက်ဖ
น้องชายสามี မတ်
น้องน้อย ညီငယ်
น้องเมีย ခယ်မ
น้องสะใภ้ ခယ်မ
น้องสะใภ้ ယောက်မ
น้องสาว(ของพี่ชาย) နှမ
น้องสาว(ของพี่สาว) ညီမ
น้องสาวคนเล็ก ညီမငယ်
น้องสาวคนสุดท้อง ညီမအထွေး
น้องสาวสามี ယောက်မ
นอน အိပ်
นอนก็ยังไม่ได้นอน အိပ်ဖြင့်မအိပ်ရသေးဘူး
นอนกลิ้ง လှိမ့်အိပ်
นอนเก่ง အအိပ်ကြီး-
นอนขด ခွေအိပ်
นอนขวาง ကန့်လန့်အိပ်-
นอนไขว้ขา ခွအိပ်
นอนคว่ำ မှောက်အိပ်
นอนคว่ำ ဝမ်းလျားမှောက်-
นอนคว่ำเหยียดยาว မှောက်လျားထိုးအိပ်-
นอนเคล้ม မှိန်း
นอนด้วยกัน အတူအိပ်-
นอนตื้น အအိပ်ကြမ်း-
นอนตึก အိပ်တာညဉ့်နက်-
นอนตะแคง စောင်းအိပ်-
นอนตะแคง လျောင်း
นอนแต่เนิ่นๆ စောစောအိပ်-
นอนเท้าแขน လက်ထောက်အိပ်-
นอนนาน အကြာကြီးအိပ်-
นอนฝัน အိပ်မက်
นอนมันเลย(สา.) အိပ်ရတာအရသာရှိ-
นอนมากเหลือเกิน နှင်းကန့်အိပ်တာပဲ
นอนไม่ค่อยหลับ မပျော့တပျော့-

นอนไม่เต็มอิ่ม အိပ်တာမဝဘူး
นอนไม่เต็มอิ่ม အိပ်ရေးမဝဘူး
นอนละเมอ အိပ်နေတုန်းယောင်-
นอนสบาย အိပ်လို့ကောင်း-
นอนสบายไหม အိပ်လို့ဖော်လား
นอนสักงีบ တမှေးလောက်အိပ်-
นอนสักงีบ တရေးအိပ်-
นอนไสยาสน์ လျောင်းစက်
นอนหงาย ပက်လက်အိပ်-
นอนหงายเหยียด တုံးလုံးပက်လက်အိပ်-
นอนหงายเหยียด ဝမ်းလျားထိုးအိပ်-
นอนหนุนหมอน ခေါင်းအုံးအုံးအိပ်
นอนหลับ အိပ်ပျော်-
นอนหลับไป အိပ်သွား-
นอนหลับฝันดี အိပ်မက်ကောင်းကောင်းမက်-
นอนหลับยังไม่อิ่ม အိပ်ရေးမဝသေးဘူး
นอนหลับสบาย အိပ်လို့ကောင်း-
นอนหลับอิ่ม အိပ်ရေးဝ-
นอนห้วหนุนแขน လက်ခေါင်းအုံးအိပ်-
นอนเหยียด စန့်အိပ်
นอนเหยียด လျောင်း
นอนเหยียดขา ခြေစန့်အိပ်-
นอนเหยียดคว่ำ ဝမ်းလျားထိုးအိပ်-
นอนเหยียดยาว လျောင်းအိပ်-
นอนให้เต็มอิ่ม အိပ်ရေးဝအောင်အိပ်-
นอนให้เพียงพอ တော်ရုံတန်ရုံအိပ်-
นอนอยู่ အိပ်နေ-
น้อย ငယ်
น้อย နည်း,နဲ
น้อยๆ ငယ်ငယ်
น้อยใจ စိတ်အားငယ်
น้อยนิด အနည်းငယ်
น้อยหน่า သြဇာ
นะ နော်
นะ(นะเออ) ကွယ်
นะ(เลยนะ) လေ
นะ,น่ะแหละ ပေါ့
น่ะ ရော
น่ะ အဲ
น่ะซิ ကွယ့်
น่ะแน่ ပဲ,ဘဲ
นัก(ชาว) သမ,သမား
นักกอล์ฟ ဂေါက်သီးကစားသမား
นักการทูต သံ
นักการเมือง နိုင်ငံရေးသမား
นักกีฬา အားကစားသမား
นักกีฬาเก่า အားကစားသမားဟောင်း
นักข่าว သတင်းထောက်
นักข่าวหนังสือพิมพ์ သတင်းစာဆရာ
นักเขียน စာရေးဆရာ
นักเขียนข่าว ဆောင်းပါးသတင်းသမား
นักเขียนบทความ ဆောင်းပါးရေးဆရာ
นักคิด ထိုင်စဉ်းစား
นักฉวยโอกาส အခွင့်အရေးသမား
นักดนตรี ဂီတသမား
นักดำน้ำ အငုပ်သမား
นักเดินทาง ခရီးသည်,ခရီးသွားသူ
นักต้มตุ๋น လှည့်စားသူ
นักตีกลอง စည်တီးသမား
นักเต้นรำ အကသမား
นักไต่เขา တောင်တက်သမား
นักท่องเที่ยว ခရီးသည်
นักทัศนาจร အလည်လာသူ
นักโทษ ထောင်သား
นักธุรกิจ စီးပွားရေးသမား
นักบิน လေယာဉ်မောင်းသမား
นักประดาน้ำ ရေငုပ်သမား,အငုပ်သမား
นักประพันธ์เพลง စာဆို
นักปราชญ์ ပညာရှင်
นักปราชญ์ ပါရဂူ
นักปีนเขา တောင်တက်သမား
นักพยากรณ์อากาศ ရာသီဥတုခန့်မှန်းသူ
นักฟันดาบ သိုင်းသမား
นักฟุตบอล ဘောလုံးသမား
นักภาษา ဘာသာစကားများကိုလေ့လာသူ
นักมวย လက်ဝှေ့ထိုးသမား
นักมายากล မျက်လှည့်ဆရာ
นักแม่นธนู လေးသမား
นักยกน้ำหนัก အလေးမသမား
นักรบ စစ်သား
นักร้อง တေးဆိုသူ
นักร้อง တေးသံရှင်
นักร้อง အဆိုတော်
นักร่ายรำ အကသမား
นักเรียน ကျောင်းသား
นักเรียนเก่า ကျောင်းသားအဟောင်း
นักเรียนขี้เกียจ ကျောင်းသားပေါ့
นักเรียนคนอื่น အခြားကျောင်းသား
นักเรียนชาย ကျောင်းသား
นักเรียนตัวอย่าง စံပြကျောင်းသား

ကျောင်းသား ဆေးကျောင်းသား
ကျောင်းသူ ကျောင်းသူ
ကျောင်းသားဆေးစ် ကျောင်းသားအသစ်
ခါးပိုက်နှိုက် ခါးပိုက်နှိုက်
သိုက်ဆရာ,သိုက်တူးဆရာ သိုက်ဆရာ,သိုက်တူးဆရာ
နယ်မြေခံလူဆိုး နယ်မြေခံလူဆိုး
ဖဲသမား ဖဲသမား
အရက်သမား အရက်သမား
စန္ဒရားတီးသူ စန္ဒရားတီးသူ
အပြေးသမား အပြေးသမား
ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ် ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်
သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး
သန္ဒိဆရာ သန္ဒိဆရာ
တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား
စီးပွားရေးပညာရှင် စီးပွားရေးပညာရှင်
စုံထောက် စုံထောက်
ထောက်လှမ်းရေးသမား ထောက်လှမ်းရေးသမား
ရဲစုံထောက် ရဲစုံထောက်
စစ်စုံထောက် စစ်စုံထောက်
ဇာတ်သမား ဇာတ်သမား
မြို့ (ကိုလ်ဂျကဏ္ဍ) မြို့
မြို့အစိုးရ မြို့ခွေးမ
ထိုင် ထိုင်
ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်- ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်-
ထိုင်ပြီး ထိုင်ပြီး
ဒူးပိုက်ထိုင်- ဒူးပိုက်ထိုင်-
လှည်းစီး- လှည်းစီး-
အနာဒေါ်ထိုင်- အနာဒေါ်ထိုင်-
တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်- တင်ပလ္လင်ခွေထိုင်-
ဆောင့်ဆောင့်ထိုင်- ဆောင့်ဆောင့်ထိုင်-
ဒန်းစီး- ဒန်းစီး-
ခွားစီး- ခွားစီး-
စပ်ထိုင် စပ်ထိုင်
နီးကပ်စွာထိုင်- နီးကပ်စွာထိုင်-
ထိုင်မှိုင် ထိုင်မှိုင်
မုဆိုးထိုင်ထိုင်တန်- မုဆိုးထိုင်ထိုင်တန်-
ငုတ်တုတ်ထိုင်- ငုတ်တုတ်ထိုင်-
မတ်မတ်ထိုင်- မတ်မတ်ထိုင်-
ကပ်ထိုင် ကပ်ထိုင်
လက်ထောက်ထိုင်- လက်ထောက်ထိုင်-
မေးထောက်ထိုင်- မေးထောက်ထိုင်-
ကြာကြာထိုင်ညောင်း- ကြာကြာထိုင်ညောင်း-
နှန်းထိုင်- နှန်းထိုင်-
တရားထိုင်- တရားထိုင်-
ပိတ်ဆို့ထိုင်- ပိတ်ဆို့ထိုင်-
ထိုင်နား ထိုင်နား
တံခါးမှာမှီထိုင်- တံခါးမှာမှီထိုင်-
ထိုင်စကားပြော- ထိုင်စကားပြော-
ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်- ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်-
ကားစီး- ကားစီး-
ကွင်းထိုင် ကွင်းထိုင်
ငြိမ်း ငြိမ်း
ထိုင်တော့ ထိုင်တော့
ငြိမ်သက်စွာထိုင်- ငြိမ်သက်စွာထိုင်-
လှိုင်းလှိုင်းထိုင်- လှိုင်းလှိုင်းထိုင်-
ကျောတောင့်တောင့်ထိုင်- ကျောတောင့်တောင့်ထိုင်-
ငုတ်တုတ်ထိုင်- ငုတ်တုတ်ထိုင်-
ထိုင်မိုင် ထိုင်မိုင်
အငြိမ့်သားထိုင်- အငြိမ့်သားထိုင်-
တောင့် တောင့်
နှတ် နှတ်
ချိန်း ချိန်း
မိတ်ဆွေနဲ့ချိန်း- မိတ်ဆွေနဲ့ချိန်း-
နှာနှတ်- နှာနှတ်-
အချိန်ကိုချိန်း-,အချိန်ထား- အချိန်ကိုချိန်း-,အချိန်ထား-
ချိန်း- ချိန်း-
နေရာကိုချိန်း- နေရာကိုချိန်း-
နှတ် နှတ်
ဒါ ဒါ
အဘယ်သူဟာလဲ အဘယ်သူဟာလဲ
တော့ တော့
အဲဒါကောင်း- အဲဒါကောင်း-
လေသတည်း လေသတည်း
ပေါ့ ပေါ့
ကို ကို
အဘာကြီးတုန်း အဘာကြီးတုန်း
မှ မှ
ထို ထို
ဟို ဟို
တကား တကား
ရေ,ရေတွက် ရေ,ရေတွက်
ငွေရေ- ငွေရေ-
ထိုနေ့မှစ၍ ထိုနေ့မှစ၍
ထိုအချိန်မှစ ထိုအချိန်မှစ
ရှိသေ ရှိသေ
လေး,လေးစား လေး,လေးစား
ယုံကြည် ယုံကြည်
ကိုးကွယ် ကိုးကွယ်
နတ်ကိုးကွယ်- နတ်ကိုးကွယ်-
ဘာသာကိုယုံကြည်- ဘာသာကိုယုံကြည်-

นับถือศาสนาคริสต์ ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ်-
นับถือศาสนาพุทธ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်-
นับถือศาสนาอะไร ဘာဘာသာဝင်လဲ
นับถืออย่างแม่ အမေလိုသဘောထား-
นับเลข ဂဏန်းရေတွက်-
นับหน้ากระดาษ စာမျက်နှာတွေရေ-
นัย(ความหมาย) အနက်
นัย(วิธี) နည်း
นัยน์ตา မျက်,မျက်လုံး
นัยน์ตาที่เฉื่อยชา လေးတွဲ့တဲ့မျက်လုံး
นัวเนีย ပွေ
นัวเนียผู้หญิง မိန်းမပွေ-
นา လယ်
นาปี သန်လယ်
น่า ဖွယ်,ဖွယ်ရာ
น่ากลัว ကြောက်စရာကောင်း-
น่ากิน စားစရာကောင်း-
น่ากิน စားဖို့ကောင်း-
น่าเกลียด(ขี้เหร่) အကြီးတန်
น่าเกลียดชัง မုန်းစရာကောင်း-
น่าขยะแขยง ရွံစရာကောင်း-
น่าขำจริง ရယ်တာပေါ့
น่าคลื่นไส้ အော့နှလုံးနာ
น่าจะ လိမ့်,ပါလိမ့်
น่าเชื่อถือ ယုတ္တိတန်-
น่าใช้ သုံးပျော်-
น่าซื้อ ဝယ်ပျော်-
น่าแน่(คำเน้น) ကို
น่าเบื่อจริง ပျင်းစရာပဲ
น่าเบื่อหน่าย ငြီးငွေ့စရာကောင်း-
น่าไป သွားဖို့ကောင်း-
น่าฉงน အံ့အြစရာကောင်း-
น่ารัก ချစ်စရာကောင်း-
น่ารักจัง အရမ်းချစ်စရာကောင်းတာပဲ
น่าละอายจริงนะ ရှက်လိုက်တာနော်
น่าลุ่มหลง(มีเสน่ห์) စွဲလမ်းဖွယ်
น่าเลื่อมใส သပ္ပါယ်
น่าสงสัย သံသယဖြစ်စရာ
น่าสงสาร ရှာ
น่าสงสาร သနားစရာကောင်း-
น่าสงสารจริงๆ သနားစရာပဲ
น่าสงสารจังเลยนะนี่ သနားစရာပါလား
น่าสงสารที่เขาถูกจับ သူအဖမ်းခံရရှာ-
น่าสงสารที่แพ้ไปแล้ว ရှုံးသွားရှာပြီ
น่าสงสารเนาะ သနားစရာပဲနော်

น่าสนใจ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်း-
น่าสนใจ စိတ်ဝင်စားဖို့ကောင်း-
น่าสนใจ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်း-
น่าสนุก ပျော်စရာကောင်း-
น่าหยอกล้อ စလိုကောင်း-
น่าเห็นใจ စာနာစရာကောင်း-
น่าอยู่ နေပျော်-
น่าอาเจียร အော့နှလုံးနာ
น่าอาย ရှက်စရာကောင်း-
น้า ဒေါ်ဒေါ်
น้าสาว မိထွေး
น้าหญิง အဒေါ်,ဒေါ်လေး
นาก(สัตว์) ဖျံ
นาค(ผู้บวช) ရဟန်းလောင်း
นาคปรก နဂါးရုံ
นางงาม အလှမယ်
นางงามพม่า မယ်ဗမာ
นางงามมหาวิทยาลัย မယ်တက္ကသိုလ်
นางเงือก ရေသူမ
นางพยาบาล သူနာပြုဆရာမ
นางฟ้า နတ်သမီး
นางรำอะเต้ง အငြိမ့်သမ
นางสนม မိဘုရားငယ်
นางสาว မယ်
นางสีดา သီတာ
นางเอกหนัง ရုပ်ရှင်မင်းသမီး
นาที မိနစ်
นาน ကြာ,အကြာ
นานๆ ကြာကြာ
นานจริงๆ တော်တော်ကြာ-
นานชั่วเวลาหนึ่ง အတန်ကြာ-
นานมาแล้ว ဟိုရှေးရှေးတုန်းက
นานมาก ကြာလှ-
นานมาก အကြာကြီး
นานวัน ရက်အတော်ကြာ-
นานสักครู่ ခဏကြာတော့
นานสักครู่ ခဏအကြာ
นานสักหน่อย အနည်းငယ်ကြာ-
น่านน้ำ(อ่าวใหญ่) ပင်လယ်အော်
น่านน้ำในครอบครอง ရေပိုင်နက်
นามบัตร လိပ်စာကတ်ပြား
นามปากกา ကလောင်နာမည်
นามสกุล မျိုးနွယ်အမည်
นาย(ท่าน) ဦး
นาย(เธอ) မောင်

นายของฉัน ကျွပ်သခင်
นายจ้าง ခိုင်းစေသူ
นายจ้าง အလုပ်ခိုင်းသူ
นายทวาร တံခါးမှူး
นายทหาร စစ်ဗိုလ်
นายท่าน လူကြီးမင်း
นายท่าน သခင်,အရှင်သခင်
นายท้ายเรือ လှေဦးစီး
นายประตูบุคบอล,นายทวาร ဂိုးသမား
นายพราน မုဆိုး
นายพล ဗိုလ်ချုပ်
นายร้อย ဗိုလ်
นายสถานีรถไฟ ရုံပိုင်
นายสืบตำรวจ ရဲကြပ်
นายสืบทหาร တပ်ကြပ်
นายหญิง သခင်မ
นายหน้า ပွဲစား
นายหน้าซื้อขายบ้าน အိမ်စွဲစား
นายห้าง(แขก) ကုလားသင်္ဘော
นายอำเภอ မြို့နယ်ဥက္ကဋ္ဌ
นายกรัฐมนตรี ဝန်ကြီးချုပ်
น้าวศร မြားကြိုးတင်-
นาฬิกา နာရီ
นาฬิกาข้อมือ လက်ပတ်နာရီ
นาฬิกาแขวน တိုင်ကပ်နာရီ
นาฬิกาตั้งโต๊ะ ခုံတင်နာရီ
นาฬิกาปลุก နှိုးစက်,နာရီနှိုးစက်
นาฬิกาเสีย နာရီပျက်-
นำ(เป็นหัวหน้า) ခေါင်းဆောင်
นำเข้า သွင်း
นำเข้าสินค้า ကုန်သွင်း-
นำนา ခေါ်ဆောင်
นำนา(ประกบ) ဆောင့်ကြဉ်း
นำรถเข้าบ้าน ကားကိုအိမ်ထဲသွင်း-
นำศพไปสุสาน မသာချ-
นำสิ่งของเข้ามา ပစ္စည်းသွင်း-
นำเสนอ တင်ဆက်
น้ำ ရေ
น้ำ(ของเหลว) ရည်,အရည်
น้ำกัดยังไม่ได้อาบ ရေလဲမချိုးရသေးဘူး
น้ำกระแช่ ခေါင်ရည်
น้ำกระเซ็น ရေစဉ်-
น้ำกลั่น ပေါင်းခံရေ
น้ำกะทิ အုန်းနို့,အုန်းနို့ရည်
น้ำกาม ကာမရည်
น้ำกาม သုက်
น้ำเกลือ ဆားရည်
น้ำเกสรดอกไม้ ပန်းရည်
น้ำเกสรดอกไม้ ဝတ်ရည်
น้ำแกง ဟင်းရည်
น้ำแกง ဟင်းအစေး
น้ำแกงข้น ဟင်းရည်ပျစ်-
น้ำแกงใส ဟင်းရည်ကြည်-
น้ำข้น ရေအောင်း-
น้ำข้าว ထမင်းရည်,ထမင်းအရည်
น้ำข้าวเดือดล้น ထမင်းရည်ဝေ-
น้ำขึ้น ရေတက်-
น้ำขุ่น ရေနောက်-,ရေအနောက်
น้ำแข็ง ရေခဲ,ရေအခဲ
น้ำแข็งกด ရေခဲချောင်း
น้ำแข็งละลาย ရေခဲပျော်-
น้ำแข็งใส ရေခဲမြစ်
น้ำคร่ำ ရေမြွှာ
น้ำค้าง နှင်း,နှင်းရည်
น้ำค้างแข็ง ဆီးနှင်းခဲ
น้ำค้างแข็ง နှင်းခဲ
น้ำค้างตก,น้ำค้างลง နှင်းရည်ကျ,နှင်းကျ-
น้ำค้างบนใบไม้ သစ်ရွက်ပေါ်မှာနှင်း
น้ำเค็ม ရေငန်
น้ำจากแม่น้ำ မြစ်ရေ
น้ำจากลำคลอง ချောင်းရေ
น้ำจากลำธาร မြောင်းရေ
น้ำจิ้ม အချဉ်,အချဉ်ရည်
น้ำใจดี စေတနာကောင်း-
น้ำชา,น้ำชาร้อน လက်ဖက်ရည်ကြမ်း
น้ำชารสขื่น လက်ဖက်ရည်အဖန်
น้ำชาร้อน ရေနွေးကြမ်း,လက်ဖက်ရည်ကြမ်း
น้ำชาร้อน လက်ဖက်ရည်
น้ำใช้ သုံးရေ
น้ำใช้น้ำดื่ม သောက်သုံးရေ
น้ำซับ,น้ำผุด စမ်း,စမ်းရေ
น้ำซาวข้าว ဆန်ဆေးရည်,ဆန်ဆေးရေ
น้ำซีอิ๊ว(น้ำปลาจีน) တရုတ်ငပြာရည်,ပဲငပြာရည်
น้ำซึม ရေစိမ့်
น้ำซึม(จากดิน) စိမ့်စမ်းရေ
น้ำเซาะ ရေတိုက်စား-
น้ำโซดา ဆိုဒါရည်
น้ำตาสกปรก ရေမဲညစ်-
น้ำตาล ရေစိမ်း
น้ำตื้น သည်းခြေရည်

ရေဆူ-
ရေနွေးဝေကွ-
ရေတ်ခွန်
မွက်ရည်
မွက်ရည်ဝဲ-
မွက်ရည်ဝိုင်း-
မွက်ရည်စို-
မွက်ရည်ကွ-
မွက်ရည်မကွဘူး
မွက်ရည်ယို-
မွက်ရည်ကွ-
မွက်ရည်တွေတွေကွ-
မွက်ရည်လည်-
သကြား
သကြားခဲ
သကာ
ကြွမ့ရသောသကြား
သကာရည်
ထန်းရည်,ထန်းရည်ချို
ကြဲသကာ
ထန်းလျက်,ထန်းလျက်ခဲ
ထန်းရည်ခိုး
ထန်းအရက်
သကြားဖျော်-
သဘာဝထန်းရည်
ကြဲသကာ
ရေတိမ်-
ရေပြည့်-
ရေပြည့်နေပြီ
ဘူး,ဘူး
ဘူးခိုး
ဘူးသီးကြော်
ဘူးခြို
မြေအောက်ရေ
ရေလွှဲ-
ပင်လယ်ရေ
နို့,နို့ရည်
ဆိတ်နို့
အမဲ့နို့
နွားနို့
ရေအိုင်-
မြစ်ရေ
မြစ်ရေလျော့-

ရေပြည့်ဝ-
ရေသန့်,သန့်ရှင်းရေ
တွင်းရေ
ကင်ပွန်းရည်
ပြုန်းရည်
ငပြာရည်,နှပ်ပြာရည်
ပုစွန်ငပြာရည်
ငါးပိငပြာရည်
ပဲငပြာရည်
ငါးငပြာရည်
မျှင်ငပြာရည်
ငပြာရည်အနှောက်
ငပြာရည်အကြည်
ငါးပိရည်
ငါးပိရည်ကျို
ရေလုံ-
ရေရိုးရိုး
ရှောက်ရည်
ဖျော်ရည်
သစ်သီးဖျော်ရည်
ပျားရည်
ပျားရည်ပွစ်-
ပျားရည်ကွဲ-
ကောင်းကင်ရေ,မိုးရေ
ရေပန်း
ငရုတ်ရည်
ငါးပိထောင်း
ရေပန်း
ရေပူစမ်း
ရေဖြာထွက်-
ရေဖွာထွက်-
ဆီးဖျော်ရည်
ပရိတ်ရေ
ရေမန်း
မန်ကျည်းဖျော်ရည်
လိမ္မော်ရည်
သံပရာရည်
စပါကလင်
အုန်းရည်
အုန်းနုရည်
သင်္ဘောသီးဖျော်ရည်
ဆီ,အဆီ
ဆီစဉ်-
ရေနံဆီ
ပုဂုတ်ဆီ

น้ำมันขึ้นลอยฝา ဆီဝေ့တက်-
น้ำมันครั่ง ချိပ်ဆေး
น้ำมันเครื่อง စက်ဆီ
น้ำมันงา နှမ်းဆီ
น้ำมันจันทน์ နံ့သာဆီ
น้ำมันเจียว ဆီချက်
น้ำมันชักเงา အရောင်တင်ဆီ
น้ำมันเชื้อเพลิง ဓာတ်ဆီ
น้ำมันใช้กิน စားဆီ
น้ำมันดิบ ရေနံ
น้ำมันตก(เข้ม) ဆီကျ-
น้ำมันตับปลา ငါးကြီးဆီ
น้ำมันถั่ว ပဲဆီ
น้ำมันถั่วลิสง မြေပဲဆီ
น้ำมันทาประทินผิว အလှဆီ
น้ำมันนอง ဆီအိုင်-
น้ำมันเม็ดผักกาด မုန်ညင်းဆီ
น้ำมันเมล็ดทานตะวัน နေကြာစေ့ဆီ
น้ำมันรำข้าว ဖွဲနုဆီ
น้ำมันลวก ဆီပူလောင်-
น้ำมันละหุ่ง ကြက်ဆူဆီ
น้ำมันเสก ပရိတ်ဆီ
น้ำมันใส่ผม ခေါင်းလိမ်းဆီ
น้ำมันหมู ဝက်ဆီ
น้ำมันหอย ခရုဆီ
น้ำมือ လက်ချက်
น้ำมูก နှပ်,နှပ်ချေး
น้ำมูกไหล နှပ်ချေးထွက်-
น้ำเมา မူးယစ်စေသောအရက်
น้ำเมือก(ในช่องคลอด) စောက်ချေး
น้ำไม่มา ရေမလာဘူး
น้ำไม่ไหล(น้ำนิ่ง) ရေမစီးဘူး
น้ำยาขนมจีน မုန့်ဟင်းခါးရည်
น้ำยาเคลือบ ကြွေ
น้ำยาล้างเล็บ လက်သည်းဖျက်ဆေး
น้ำยาสระผม ခေါင်းလျှော်ရည်
น้ำเย็น ရေချမ်း
น้ำเย็น ရေအေး
น้ำเย็นๆ ရေအေးအေး
น้ำร้อน ရေနွေး
น้ำร้อน ရေပူ
น้ำร้อนลวก ရေနွေးလောင်-
น้ำลด,น้ำลง ရေကျ-
น้ำล้น ရေလျှံ-
น้ำล้อมรอบ ရေပတ်လည်ဝိုင်း-

น้ำล้างเท้า ခြေဆေးရေ
น้ำล้างมือ လက်ဆေးရေ
น้ำล้างหน้า မျက်နှာသစ်ရေ
น้ำลาย တံတွေး
น้ำลาย သွားရည်,သရေ
น้ำลายกระเซ็น တံတွေးစဉ်-
น้ำลายสอ(ปากอยาก) တံတွေးသီး-
น้ำลายหก သွားရည်ယို-
น้ำลายหก,น้ำลายไหล သွားရည်ကျ-
น้ำลายไหล သွားရည်စီး-
น้ำลายไหลยืด သွားရည်စီးကျ-
น้ำลึก ရေနက်-
น้ำวน ရေဝဲ-
น้ำสบู่ ဆပ်ပြာရည်
น้ำส้ม လိမ္မော်ရည်
น้ำส้มคั้น လိမ္မော်ရည်
น้ำส้มสายชู ချဉ်ရည်,အချဉ်ရည်
น้ำส้มสายชู ချဉ်လုံးရည်
น้ำส้มสายชู ရှာလကာရည်
น้ำสรงพระพักตร์ မျက်နှာသစ်တော်ရေ
น้ำสระ ကန်ရေ
น้ำสะอาด ရေသန့်
น้ำสะอาด သန့်ရှင်းရေ
น้ำสะอาดหนึ่งขวด ရေသန့်တစ်လုံး
น้ำสับปะรด နာနတ်ရည်
น้ำสำหรับใช้ သုံးဖို့ရေ
น้ำสำหรับดื่ม သောက်ဖို့ရေ
น้ำสุก ရေကျက်
น้ำสุกเย็น ရေကျက်အေး
น้ำใส ရေကြည်,ရေကြည်လင်
น้ำใสๆ ရေကြည်ကြည်
น้ำใส่น้ำแข็ง ရေခဲရေ
น้ำหก ရေဖိတ်-
น้ำหก,น้ำหยด ရေကျ-
น้ำหนัก အချိန်
น้ำหนัก အလေး,အလေးချိန်
น้ำหนัก(ปอนด์) ပေါင်ချိန်
น้ำหนักขึ้น ပေါင်ချိန်တက်-
น้ำหนักเท่าไร အချိန်ဘယ်လောက်လေးလဲ
น้ำหนักเบา အလေးချိန်ပေါ့-
น้ำหนักพอดี အချိန်ကိုက်-
น้ำหนักลด ပေါင်ချိန်လျော့-
น้ำหนักสุทธิ အသားတင်အလေးချိန်
น้ำหนึ่งกระติก ရေဗူးတစ်ဗူး
น้ำหนึ่งถ้วย ရေတစ်ခွက်

ရိက္ခာ ထမင်းအိုးရည်ဆူ-
ရိက္ခာ ကွမ်းသွေး
ရိက္ခာ ကွမ်းထွေးရည်
ရိက္ခာ မင်ရည်
ရိက္ခာ သကာအဖျော်
ရိက္ခာ(သစ်သီး) ဖျော်ရည်
ရိက္ခာဆေးသစ် သကြားဖျော်ရည်
ရိက္ခာပန်း ပန်းရည်
ရိတ နှင်းရည်
ရိတ ရေမွှေး
ရိတ အမွှေးရည်
ရိတဂန္ဓ ရေမွှေးစော်နံ-
ရိတ္တ ခေါင်ရည်
ရိတ္တ ရေတွေခန်း-
ရိတ္တ ရေတွေခန်းခြောက်-
ရိတ္တ အရေခန်းသွားပြီ
ရိတ္တ ရေစီး-
ရိတ္တ ရေပန်း-
ရိတ္တ စပျစ်ရည်
ရိတ္တ သုက်ရည်,သုက်သွေး
ရိတ္တ ကြဲရည်
ရိတ္တ ချိုးရေ
ရိတ္တ ရေနွေး
ရိတ္တ ဂိုဏ်း
ရိတ္တဇဝေဒန ရွှေကျင်ဂိုဏ်း
ရိတ္တဇေတဝာဒ ထေရဝါဒဂိုဏ်း
ရိတ္တမဟာယာန မဟာယာနဂိုဏ်း
ရိတ္တဝဇြယာန ဘရင်ဂိုဂိုဏ်
ရိတ္တဟာဒနဂ နိကာယ်ငါးရပ်
ရိန်,ရိန်းဇေယျ ငြိမ်
ရိန်းရိန်း ငြိမ်ငြိမ်
ရိန်းဇေယျ အသာငြိမ်
ရိဒယ ကလေး
ရိဒယ နုည်းနုည်းပါးပါး
ရိဒယ နုည်းနုည်း,နဲနဲ
ရိဒယသာရ မဂ္ဂင်း
ရိဒဿကာရ ပြပွဲ
ရိဒါန ပုံပြင်
ရိဒါန အတင်းပြော-
ရိန ပျောင်း
ရိန ပျော့အိ
ရိနရိန ပျော့ပျော့
ရိမဏ် ပင့်
ရိမဏ်ဧည့်ခံ ကြွပါဘုရား
ရိမဏ်ဟိန်ဘိတဒါဟာရ ဆွမ်းစားပင့်-
ရိမဏ်ဟုန ဘုန်းကြီးကိုပင့်-
ရိမဏ်ဟုနဆရိယ ဆရာတော်ကိုပင့်-
ရိမိတ နိမိတ်
ရိမိတ်ကိုင် ကောင်းတဲ့နိမိတ်
ရိယမဇ္ဈာသယ မြတ်နိုးနှစ်သက်
ရိယာယ ဝတ္ထု
ရိယာယသော ဝတ္ထုရှည်
ရိယာယသိန် ဝတ္ထုတို
ရိဇူဂဏိတသတ္ထ ရင်းမြစ်
ရိလ နီလာ
ရိုးကန်းပါသာဏ ဆီးအိမ်ကျောက်
ရိုး(အပျဉ်ဝင်) လက်မ
ရိုးကလေး လက်ခလယ်
ရိုးကလေး(ကျား) ခြေခလယ်
ရိုးကွေး လက်သန်း
ရိုးကွေး(ကျား) ခြေသန်း
ရိုးကြီး လက်ညှိုး
ရိုးကြီး(ကျား) ခြေညှိုး
ရိုးကြီးဆောင် လက်ညှိုးပြတ်-
ရိုးကျား ခြေဆောင်း
ရိုးနောင် လက်သူကြွယ်
ရိုးနောင်(ကျား) ခြေသူကြွယ်
ရိုးမြိုး လက်ဆောင်း
ရိုးရိုးအမြိုး လက်မ
ရိုးရိုးကျား ခြေမ
ရိုးသေး လက်ကို-
ရိုးဝေါဟာရ နုမိုးနီးယား
ရိုးဝေါဟာရ နယူးယောက်
ရိုးဝါသဿထာန အာဝါသ
ရိုးသိမ် စိတ်ထား
ရိုးသိမ် အကျင့်
ရိုးသိမ်ဆင်ခြင် စိတ်အနေအထား
ရိုးသိမ်ကောင်း လိမ္မာ
ရိုးသိမ်မကောင်း မလိမ္မာ
ရိုးသိမ်မကောင်း အကျင့်မကောင်းဘူး
ရိုးသိမ်ဆင်ခြင်တတ် ဖြောင့်သောအကျင့်
ရိုးသွယ်(ပြောင်းပြန်ဖတ်) နိုဿယ
ရိုးသွယ်ဗမာ မြန်မာနိဿယ
ရီ ဒါ
ရီဒေါ အဲဒီ
ရီဒေါ ဟိုလား
ရီဒေါတိုင် ဒီဘာလဲ
ရီဒေါနေ့ ရော့
ရီဒေါနေ့ ကဲကွာ
ရီး ဒီ

นี้ သည်
นี้ ဤ
นึก(จำ) မှတ်
นึกคิด,นึกฝัน စိတ်ကူး
นึกได้,นึกถึง သတိရ-
นึกถึง အမှတ်ရ-
นึกว่าไร้ความสามารถ မစွမ်းမသန်မှတ်နေလား
นึ่ง ပေါင်း
นึ่งขนม မုန့်ပေါင်း-
นึ่งข้าว ထမင်းပေါင်း-
นุ่งโสร่ง လုံချည်ဝတ်-
นุ่งนัง ရွပ်
นุ่น(ต้นไม้) လဲ
นุ่นปุยฝ้าย ဝါကွမ်း
นุ่ม နူး
นุ่ม ပျော့ပြောင်း
นุ่มนวล ငြိမ့်ငြိမ့်ညောင်း
นุ่มนวล ညင်သာ
นุ่มนวล နူးညံ့
นุ่มนวล,นุ่มนิ่ม ပျော့ပျောင်း
นูน မောက်
เนื็คไท လည်စည်း
เนปจูน နက်ပကျွန်း
เนปาล နီပေါ
เนย ထောပတ်
เนยแข็ง ဒိန်ခဲ
เนยแข็ง ကုလားထောပတ်
เนยเทียม ထောပတ်အတု
เนยละลาย ထောပတ်အရည်ပျော်-
เน่า ပုပ်
เน็าะ နော်
เนิน ခုံး
เนินเขา တောင်ကုန်း
เนินคิน ကမူ,မြေကမူ
เนินดิน ကုန်း
เนินดิน တောင်ပူစာ
เนินสูง ကုန်းမြင့်
เนินหลุมศพ သခ္ဓိုင်းကုန်း
เนิ่น စော
เนิ่นๆ စောစော
เน่ีย(คำเน้น) နှယ်
เน่ีย(คำเน้น) လေ
เน่ีย(คำเน้น) လဲ,လည်း
เนียง,พะเนียง ဒုညင်း,တညင်း
เนียน ချောမွတ်
เนียน မွတ်
เนื้อ(ส่วนไม่ใช่น้ำ) ဖတ်,အဖတ်
เนื้อ,เนื้อสัตว์ သား,အသား
เนื้อกระป๋อง အသားဗူး
เนื้อแกง ဟင်းဖတ်
เนื้อแกะ သိုးသား
เนื้อไก่ ကြက်သား
เนื้อไก่ทอด ကြက်သားကြော်ချက်
เนื้อขนมจีน(เส้น) မိုးဟင်းခါးဖတ်
เนื้อข้าว ထမင်းအဖတ်
เนื้องอก အကျိတ်
เนื้อต้ม အမဲသားပြုတ်
เนื้อทราย ဒရယ်
เนื้อแท้ အနှစ်
เนื้อใน ဆန်,အဆန်
เนื้อปลา ငါးအသား
เนื้อปลาหูด ငါးခြစ်သား
เนื้อแพะ ဆိတ်သား
เนื้อมะพร้าว အုန်းသီးဆန်,အုန်းအဆန်
เนื้อไม้ သစ်သား
เนื้อไม้สน ထင်းရှူးသား
เนื้อเรื่อง(หนัง,ละคร) ဇာတ်လမ်း
เนื้อและน้ำ အဖတ်အရည်,အရည်အဖတ်
เนื้อวัว အမဲ,အမဲသား
เนื้อวัวทอด အမဲသားကြော်
เนื้อวัวนุ่ม အမဲသားနပ်-
เนื้อวัวย่าง အမဲသားကင်
เนื้อวัวยุ่ย အမဲသားအိ-
เนื้อวัวยุ่ย အမဲသားနူး-
เนื้อวัวเหนียวหนึด အမဲသားပျဉ်းတွဲ-
เนื้อสัตว์ အသားငါး
เนื้อสัตว์(ปลา,วัว) အမဲသားငါး,ငါးသားအမဲ
เนื้อเส้น အမဲသားအမျှင်း
เนื้อหนัง အသား,အသားအရေ
เนื้อหนังเหี่ยวย่น အသားအရေတွန့်-
เนื้อหนังแห้ง အသားခြောက်
เนื้อหนังอาบอุม ဆူဖြိုးတဲ့အသား
เนื้อหมู ဝက်သား,ဝက်အသား
เนื้อหมูป่า တောဝက်သား
เนื้อเหนียวหนึด အမဲသားရွတ်-
เนื้อเหลว(อ่อน) အသားပျော့-
เนื้อแห้ง အမဲခြောက်
เนืองแน่น စည်,စည်ကား
แน่,แน่นอน ခဲ့
แน่(แน่นอน) သေချာ

แน่ๆ သေသေချာချာ
แน่แท้(จะจะ) ဆက်ဆက်
แน่นอน ကိန်းသေ,ကိန်းသေ
แน่น ကျပ်
แน่น(จุก) ကြိုး
แน่น ချုပ်
แน่นๆ မြဲမြဲ
แน่นท้อง ဗိုက်တင်း-
แน่นหนา မြဲ
แน่นหน้าอก ရင်ကျပ်-
แนบ ပူး
แนบข้าง ဖျော်င်
แนบชิด ကပ်
แนบถุงน้ำร้อน ရေနွေးဘိတ်ကပ်-
แนบหู နားကပ်-
แนว ရိုး,အရိုး
แนว(เรียง) အစီ
แนว(แถว) တန်း,အတန်း
แนวขอบสระ ကန်ပေါင်ရိုး
แนวเขา တောင်ရိုး
แนวความคิด အကြံအစည်
แนวคิด ဝါဒ
แนวคิดของพระอาจารย์ ဆရာတော်ဝါဒ
แนวต้นหมาก ကွမ်းသီးပင်တန်း
แนวทาง လမ်းကြောင်း
แนวป่า တောတန်း
แนวร้ว စည်း,စည်းရိုး
แนวหน้า ရှေ့တန်း
แนวหน้า(ทหาร) ရှေ့တန်းရောက်တပ်မတော်သား
แน่ะ(คำเน้น) ဟော
แนะนำ(ให้รู้จัก) မိတ်ဆက်-
แนะนำเพื่อนให้ မိတ်ဆက်ပေး-
โน ဖူး
โนออก အဖုထွက်-
โน้ตดนตรี ဂီတသင်္ကေတ
โน่นแน่ะ ဟောဟို
โน้ม(ค้อมลง) ကိုင်းညွတ်
โน้ม(น้ำวลง) ညွတ်
ใน တွင်
ใน ထဲ,အထဲ
ใน ဝယ်
ใน ၌
ในความฝัน အိပ်မက်ထဲမှာ
ในความมืด အမှောင်ထဲမှာ
ในความมืด အမှောင်ထဲတွင်
ในเจ้อมือ လက်အောက်
ในช่อง အကွက်ပေါ်တွင်
ในชั้นเรียน အတန်းထဲမှာ
ในเช้าวันหนึ่ง တစ်နေ့နှံက်တွင်
ในตอนกลางคืน ည၌,ညအခါ၌
ในตอนเช้า မနက်ခင်းမှာ
ในตอนต้น အစတွင်
ในตอนแรก အစ၌
ในตอนสงกรานต์ သင်္ကြန်အခါ၌
ในทันใด ရုတ်တရက်
ในที่ร่ม အရိပ်ထဲမှာ
ในบรรดา တကာတွင်
ในบ่อน้ำ ရေဆိုင်ငယ်အတွင်း
ในป่า တောထဲ
ในฝัน အိပ်မက်ထဲမှာ
ในภพก่อน ရှေးဘဝတွင်
ในภพหน้า နောင်ဘဝတွင်
ในเมือง မြို့ထဲမှာ
ในลำดับแรก ဦးစွာပထမတွင်
ในโลก လောကမှာ
ในโลกนี้ ဤကမ္ဘာပေါ်တွင်
ในวันเกิด မွေးနေ့တွင်
ในวันเพ็ญ လပြည့်နေ့၌
ในวันสองวันแรก အစတစ်ရက်နှစ်ရက်တွင်
ในวันหนึ่ง တစ်နေ့တော့
ในเวลาเช้านอน အိပ်ရာဝင်ချိန်တွင်
ในเวลาไม่นานนัก မကြာမီတွင်
ในสนาม ကွင်းထဲမှာ
ในหน้าฝน မိုးအခါ၌
ในหน้าร้อน နွေအခါ၌
ในหน้าหนาว ဆောင်းအခါ၌
ในหม้อน้ำ ရေဆိုးထဲမှာ
ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ရွာတရွာတွင်
ในห้อง အခန်းတွင်,အခန်း၌
ในอก ရင်ထဲမှာ
ในอากาศ လေထဲမှာ
ในโอ่งน้ำ ရေဆိုးထဲ
ไน(เครื่องกรอด้าย) ရစ်ခုံ
ไน่(ระอุ) နုပ်
ไนลอน နိုင်လွန်

(ပ)

ပက ကုန်း
ပက ကြည်း
ပကပ်ရ်ောင် ချွတ်ယွင်း
ပကပ်ရ်ောင် ယွင်း
ပကပ်ရ်ောင်ပါးနေရာ တာဝန်ချွတ်ယွင်း-
ပင့်(ဖြေ) ထွင်
ပင့်(ခေါ်) ဖောက်
ပင့်ကူအိမ် ပြည်ဖောက်-
ပင့်ကူအိမ်,ပင့်ဆိုးရန် ဆူးထွင်-
ပင် ကြီတ်
ပင် ကြေ
ပင်(ဘဲဥ) ခြေ
ပင်ဘဲဥ နွှိမ်နင်း
ပင်ဘဲဥပြားပြားမွှေးမွှေး မွှမွှရှရကြေ-
ပင်ကုန်ကြီး တေ
ပင်ကုန်ကြီးရေ ဆေးကိုတေ-
ပင်ကိုယ်အင်္ဂါ ကျောက်ဆုံနဲ့ကြီတ်-
ပင်ကြီး ပဲကြီတ်-
ပင်ငါးမြင်း ပြည်ကြီးငါးကိုခြေ-
ပင်ပန်း,ဝမ်းနည်း သွားကြီတ်-
ပင်ပန်းကြီးမားသော အကြီတ်-
ပဉ္စ ပုဒ်
ပဉ္စကြာ ဆောင်းပါး
ပဉ္စင်္ဂစံ အကျဉ်း
ပဉ္စာ နိဒါန်း
ပဉ္စာဒိုက် အမှုအရာ
ပဉ္စာဒိုက်ဂဏန်း ရုပ်ရှင်မင်းသမီးအမှုအရာ
ပဉ္စာဒိုက်ဆရာ အမှုအရာကောင်း-
ပဉ္စာရီယန် သင်ခန်းစာ
ပဉ္စာရီယန်သစ် သင်ခန်းစာအသစ်
ပဉ္စာလဂရ ဇာတ်လမ်း
ပဉ္စာသနဂုဏ် စကားပြော
ပဉ္စာသရုပ် နိဂုံး
ပဉ္စာသရုပ် အကျဉ်းချုပ်
ပဉ္စာသရုပ် အတိုချုပ်
ပဉ္စိ ပေါ်
ပဉ္စိတ်ပင် အပင်ပေါ်မှာ
ပဉ္စိတ်ဘုံ စားပွဲပေါ်
ပဉ္စိတ်လမ်း လမ်းပေါ်မှာ
ပဉ္စိတ်ဝိုင်ဘီ ကောင်းကင်မှာ
ပဉ္စိတ်ဝိုင်ဘီ မိုးထဲမှာ
ပဉ္စိတ်ဝိုင်ဘီ မိုးပေါ်မှာ
ပဉ္စိတ်ဟိုက် မြေပြန့်မှာ
ပဉ္စိတ်ဟိုင်းဘာ တောင်ကုန်းပေါ်မှာ
ပဉ္စိတ်ဘာ ပခုံးပေါ်မှာ
ပဉ္စိတ်ဟိန် ကြမ်းပေါ်မှာ
ပဉ္စိတ်ဟူဘာ တောင်ပေါ်
ပဉ္စိတ်ဟိုင်း ခေါင်းပေါ်မှာ
ပဉ္စိန် ညည်း
ပဉ္စိန်ဇာဏ ညည်းတွေး
ပဉ္စိန်ဖိမ်ဟာ ညည်းညူ
ပဉ္စိန်ဘာနလာဘာ တိုင်တည်
ပဉ္စိန်ဘာနလာဘာတဲ့ဝန်ထ နှတ်ကိုတိုင်တည်-
ပဉ္စိန်ဘာနလာဘာတဲ့ဝရေဇီဗ် ဘုရားကိုတိုင်တည်-
ပဉ္စိန် အုံး
ပဉ္စိန်ဖောင်ဂျိတ်ဂျိ စိတ်ဓာတ်မွေး-
ပဉ္စိန်ဖိုင် မီးအုံး-
ပဉ္စိန်မင်္ဂဝေ သရက်သီးအုံး-
ပဉ္စိန်ဟိုက် မှည့်အောင်အုံး-
ပဉ္စီ ဆုံ
ပဉ္စီဇု စည်သွတ်
ပဉ္စီဇုဒေ် သွင်းမိ-
ပဉ္စီဇုဟုံ အထုပ်ထုပ်-
ပဉ္စုမနုကမ္မ ကျမ်းညွှန်စာရင်း
ပဉ္စုမနုကမ္မ အညွှန်းစာအုပ်စာရင်း
ပဉ္စေ တကာ
ပဉ္စေ တို
ပဉ္စေ တွေ
ပဉ္စေ များ
ပဉ္စော စက်
ပဉ္စောဒ်ဌာန တမ်း
ပဉ္စောက် တင်
ပဉ္စောက်ကဝီယန် လှည်းပေါ်တင်-
ပဉ္စောက်ဂျန်တေ်မ် အပြည့်တင်ထား-
ပဉ္စောက်မာကဟိန် မတန်တဆတင်-
ပဉ္စောက်သမ္ဘာရ ဝန်တင်-
ပဉ္စော်ဒိတ် ရှင်ရဟန်း
ပဉ္စော်ရုဿ ဘိုးဘေးဘီဘင်
ပဉ္စောရီယ(ဆနဝ) တင်ဆက်
ပဉ္စောရီယ(ဆဲလာ) ပြောပြ
ပဉ္စောရီယမ်ဝိုဆိုင် ပြဇာတ်ကိုတင်ဆက်-
ပဉ္စောရီယဆိုင်ရာ အကြောင်းပြောပြ-
ပဉ္စောရီယဇဲဟိုဒဇဝ အသေးစိတ်ပြောပြ-
ပဉ္စော်ဇု(ကဝါမဆာဒ်ဇ) ပြီးမြောက်
ပဉ္စော်ဇုဟုတ်ဆ,ဟုတ်ဟ အဲသထွက်-
ပဒိကာရ ဆောင်ရွက်
ပဒိကာရ လက်ခံဆောင်ရွက်

บริการให้เป็นพิเศษ အထူးလက်ခံဆောင်ရွက်-
บริจาค လှူ
บริจาคค่าจีวรทอง ရွှေသင်္ကန်းအလှူတော်
บริจาคค่าน้ำ ရေအလှူတော်
บริจาคค่าไฟน้ำ လျှပ်စစ်မီးအလှူတော်
บริจาคทาน လှူဒါန်း
บริจาคทาน အလှူပေး-
บริจาคเลือด သွေးလှူ-
บริทิช ဗြိတိသျှ
บริบูรณ์ ပြည့်စုံ
บริบูรณ์ ဖြိုး
บริบูรณ์ ဝလင်
บริบูรณ์,สมบูรณ์ ပြည့်ဝ
บริโภค စားသုံး
บริโภคเจตีย์ ပရိဘောဂစေတီ
บริวาร တပည့်
บริวาร အစေအပါး
บริวาร အရံ
บริเวณ ဝန်းကျင်
บริเวณใกล้ๆ အနီးအနား
บริเวณใกล้เคียง နား,အနား
บริเวณชายแดน နယ်စပ်ဒေသ
บริเวณที่โล่ง ဟင်းလင်းပြင်
บริเวณบนภูเขา တောင်ပေါ်ဒေသ
บริเวณรอบๆ ပတ်ဝန်းကျင်
บริเวณรอบนอก ပြင်,အပြင်
บริเวณรอบบ้าน အိမ်ပတ်ဝန်းကျင်
บริเวณศูนย์กลาง ဗဟိုအချက်နေရာ
บริษัท ကုမ္ပဏီ
บริษัทเดินอากาศ လေယာဉ်ရုံး
บริษัทยา ဆေးကုမ္ပဏီ
บริษัทรถยนต์ ကားကုမ္ပဏီ
บริสุทธิ์ သန့်
บริสุทธิ์ไร้ความผิด အပြစ်မရှိဘူး သန့်ရှင်း-
บริสุทธิ์ใสสะอาด သန့်ရှင်းစင်ကြယ်-
บาก ပေါင်း
บากลบเป็น အပေါင်းအနုတ်တတ်-
บากเลขเป็น အပေါင်းတတ်-
บางสรวง ပ,ပသ
บ่าง ကျော့,ကျော့ကွင်း
บ่าง ညွှတ်
บ่างมายา မာယာကျော့ကွင်း
บาชแดร ရှင်ပြု-
บาชเป็นพระ ဘုန်းကြီးဝတ်-
บาชพระ ရဟန်းခံ-
บาชพระ ရဟန်းဝတ်-
บาชพระ ရဟန်းပြု-
บ้าน ထွေး
บ้านทั้ง ထွေးထုတ်ပစ်
บ้านน้ำหมาก ကွမ်းတံထွေး-
บ้านปาก ပလုတ်ကျင်း-
บ้านเสลด သလိပ်ထွေး-
บาบกลม သပွတ်
บาบเหลี่ยม ခဝဲ
บาม ရောင်
บามปูด ရောင်ရမ်း
บามอักเสบ ဖောရောင်
บ๊วย(หมากมั่น) မက်မန်း,မက်မန်းသီး
บ๊วยเค็ม ဆားငန်သီး
บอ(บ้า) ပေါ
บ่อ ကန်
บ่อ တွင်း
บ่อเกลือ ဆားကျင်း
บ่อน้ำ(สระน้ำ) ရေကန်
บ่อน้ำ ရေတွင်း
บ่อน้ำชับ စမ်းရေကန်
บ่อน้ำลึก ရေတွင်းနက်
บ่อเลี้ยงปลา ငါးမွေးကန်
บอก ပြော
บอกกล่าว ပြောဆို
บอกข่าว အတင်းပြော-
บอกตัวอย่าง နမူနာပြော-
บอกแต่เนิ่นๆ စောစောကပြော-
บอกทาง လမ်းပြ-
บอกไม้ ရိပ်ပြော-
บอกปัด ငြင်း,ငြင်းဆန်
บอกลด လျှော့ပြော
บอกล่วงหน้า ကြိုတင်ပြော-
บอกเล่าให้หมดสิ้น ကုန်စင်အောင်ပြောပြ-
บอกไวๆ မြန်မြန်ပြော-
บอกเหตุการณ์ အဖြစ်ကိုပြော-
บอกให้รู้ ပြောပြ
บอกให้หมด ကုန်အောင်ပြော-
บ้อง ကျည်
บ้องหู နားရင်း
บ๊อง ဆူကြောင်ကြောင်
บ๊อง ဦးနှောက်ချောင်
บอด ကန်း
บอดมาแต่เกิด ဝမ်းတွင်ပါအကန်း
บอน ပိန်း,ပိန်းရိုင်း

บ่อนทำลาย ဖြိုခွဲ
บ่อนเหนือบ่อนใต้ ကြည်ညာ
บ่อยๆ ခဏခဏ
บอลลูน မီးပုံး,မီးပုံးပျံ
บะหมี่ ကြက်ဥခေါက်ဆွဲ
บะหมี่ ခေါက်ဆွဲ
บะหมี่ ကျုံခေါက်ဆွဲ
บะหมี่คลุก ခေါက်ဆွဲသုပ်
บะหมี่คลุก ခေါက်ဆွဲလက်သုပ်
บ้ง,ปิดบ้ง ကွယ်
บั้ง မွန်း
บั้งปลา ငါးကိုမွန်း-
บั้งยศ(ช่อชัยพฤกษ์) သပြေခက်
บังเกอร์ ကတုတ်
บังเอิญ မိ
บังเอิญเห็น မြင်မိ-
บัญชี စာရင်း
บัญชีขาย ရောင်းစာရင်း
บัญชีคนร้าย လူဆိုးစာရင်း
บัญชีเงินสด ငွေစာရင်း
บัญชีซื้อ ဝယ်စာရင်း
บัญชีค้า အမည်ပျက်စာရင်း
บัญชีรายชื่อหนังสือ စာအုပ်စာရင်း
บัญชีรายได้ของวัด ဂေါဝကစာရင်း
บัดนี้ ခုတော့
บัตตาเลียน စက်ကတ်ကြေး
บัตร လက်မှတ်
บัตร,นามบัตร ကတ်ပြား
บัตรเชิญ ဖိတ်စာ
บัตรประจำตัว မှတ်ပုံတင်
บัตรประจำตัว မှတ်ပုံတင်လက်မှတ်
บัตรประจำตัว မှတ်ပုံတင်ကတ်ပြား
บัตรประชาชน မှတ်ပုံတင်
บัตรลงคะแนน မဲ
บัตรเลือกตั้ง မဲလက်မှတ်,မဲပြား
บั่น(ตัด) ပိုင်း
บั่นคอ လည်ပင်းပိုင်း-
บั้นเอว ခါး
บันได လှေကား
บันไดมุข စောင်းတန်း
บันไดเลื่อน စက်လှေကား
บันทึก မှတ်တမ်း
บันทึกการเดินทาง ခရီးစဉ်မှတ်တမ်း
บันทึกเสียง တေးသံသွင်း-
บันเทิง ပျော်ရွှင်,ရွှင်ပျော်
บันลังก์ ပလ္လင်
บัว ကြာ
บัวขาว ပုလ္လာရိတ်
บัวคว่ำบัวหงาย ကြာမှောက်ကြာလန်
บ่า(ไหล่) ပခုံး
บ้า ရူး
บ้าๆบอๆ ကြောင်တောင်တောင်
บ้าๆบอๆ ပေါ်ကြောင်ကြောင်
บ้าๆบอๆ ပေါ်တောတော
บ้าๆบอๆ ရူးပေါ်ပေါ်
บ้าๆบอๆ(สมองหลาม) ဦးနှောက်ချောင်-
บ้าจี้ ယောင်
บ้ามาแต่เกิด ဝမ်းတွင်းပါအရူး
บ้ายอ အမြောက်ကြီက်-
บ้ารี ရူးမူးနေသလား
บาก ထစ်
บากเนื้อไม้ သစ်သားကိုထစ်-
บากบั่น ကြိုး,ကြိုးစား
บากบั่น ကြိုးကုတ်
บาง(ไม่หนา) ပါး
บางๆ ပါးပါး
บาง(บางส่วน) ချို့,အချို့
บางคน လူတချို့
บางคน အချို့,အချို့လူ
บางครั้ง တခါတလေ
บางครั้งบางคราว တခါတရံ
บางที တခါတရံ
บางใบ အချို့အရွက်
บางประเทศ အချို့သောနိုင်ငံ
บางผล အချို့အသီး
บางกอก ဗန်ကောက်,ဘန်ကောက်
บ้าง(บรรดา) များ
บาด ရှ
บาด(ถูกมีด) ထိခိုက်
บาดแผล ထိခိုက်ဒဏ်ရာ
บาตร သပိတ်
บาท(เงินไทย) ဘတ်
บาท(ถ้อยคำ) ပါဒ
บาน ပွင့်
บานชูช่อ ငွေးငွေးစွင့်စွင့်ပွင့်-
บานชูช่อ စွင့်စွင့်ငွေးငွေးပွင့်-
บานสะพรั่ง ပွင့်ဝေ
บานสะพรั่ง ဝေဝေဆာဆာပွင့်-
บานอย่างดอกไม้ บန်းလိုပွင့်-
บานประตู တံခါးရွက်

บานหน้าต่าง ပြတင်းရွက်
บานบุรี(ดอกไม้) ရွှေပါန်း
บานขู้ ကဲလား
บานเย็น(ดอกไม้) မဉ္ဇလေးနှာရီပန်း
บ้าน အိမ်
บ้านใกล้เรือนเคียง အိမ်နီးချင်းအိမ်
บ้านคนอื่น သူတပါးအိမ်
บ้านชั้นเดียว တထပ်အိမ်
บ้านชั่วคราว ယာယီအိမ်
บ้านเตี้ยๆ အိမ်နိမ့်
บ้านใต้ အထက်ရွာ
บ้านทรงสูง အိမ်အမြင့်
บ้านที่ถูกรื้อถอน ဖြိုဖျက်သောအိမ်
บ้านที่ปลอดภัย လုံခြုံတဲ့အိမ်
บ้านที่ลึกลับ ထူးဆန်းသောအိမ်
บ้านที่สุขสบาย ချမ်းသာတဲ့အိမ်
บ้านที่อบอุ่น နွေးထွေးတဲ့အိမ်
บ้านนอก ကျေးရွာ
บ้านป่า,บ้านนอก တောရွာ
บ้านป่าเล็กๆ တောရွာလေး
บ้านผุพัง အိမ်ဆွေး-
บ้านนักคนชรา လူအိုရုံ
บ้านนักนักเรียน ကျောင်းသားနေအိမ်
บ้านพังทรุด အိမ်ပိုလဲ-
บ้านพังทับ အိမ်ပိုကျလိုပိ-
บ้านเมือง တိုင်းပြည်
บ้านไม้สัก ကျွန်းအိမ်
บ้านรกยุ่งเหยิง အိမ်ရှုပ်ပွေ-
บ้านริมคลอง ချောင်းဘေးရွာ
บ้านลึกลับ ထူးဆန်းသောအိမ်
บ้านเล็ก အိမ်သေး
บ้านเลขที่ အိမ်နံပါတ်
บ้านเลขที่ အိမ်အမှတ်
บ้านส่วนตัว မိမိအိမ်
บ้านสะอาดสะอ้าน အိမ်သန့်ရှင်း-
บ้านสั่นไหว အိမ်သိမ့်သိမ့်တုန်-
บ้านสามชั้น အထပ်သုံးထပ်အိမ်
บ้านสุดท้าย အဆုံးအိမ်
บ้านสูง အိမ်မြင့်-
บ้านหนึ่งหลัง အိမ်တစ်အိမ်
บ้านหนึ่งหลัง အိမ်တစ်လုံး
บ้านหลังน้อย အိမ်ကလေး
บ้านหลังเล็ก အိမ်ငယ်
บ้านหลังเล็ก အိမ်ပေါက်စ
บ้านหลังเล็กๆ အိမ်သေးသေး
บ้านหลังใหญ่ အိမ်ကြီး
บ้านเหนือ အညာရွာ
บ้านอื่น အခြားအိမ်
บ่าย ညနေ
บ่าย နေစောင်း
บ่าย မွန်းလွဲ
บ่าย မွန်းယိမ်း,မွန်တိမ်း
บ่ายคล้อย ညနေစောင်း
บ่ายคล้อย မွန်းစောင်း
บ่ายโมง နေ့လယ်တစ်နာရီ
บ่ายโมงครึ่ง ညနေတစ်နာရီခွဲ
บายศรี ကွမ်းတောင်
บารมี တန်ခိုး
บารมี ဘုန်း
บารมียิ่งใหญ่ တန်ခိုးကြီး-
บาร์เลย์ မုယော
บาสเกตบอล ဘတ်စကက်ဘော
บำนาญ ပင်စင်
บำบัดรักษา ကုသ
บำรุงพระศาสนา သာသနာပြု-
บำรุงเลี้ยง မွေးမြူ
ปี ဖဲ့
ปีชนม มုန်ချိုး-
ปีน้อยหน่า သြဇာသီးကိုခွဲ-
ปีณฑบาต ဆွမ်းခံ
ปีด(เปิบ) ညှစ်
ปีด(หยิก) လိမ်
ปีดชี้เกียจ အပျင်းဆန့်-
ปีดเชือก ကြိုးကိုလိမ်-
ปีดทิ้ง လိမ်ဆွဲ,ဆွဲလိမ်
ปีดน้ำ အရည်ညှစ်-
ปีดผ้า အဝတ်ကိုလိမ်ညှစ်-
ปีดผริ้ว လိမ်
ปีดผริ้ว လိမ်လည်
ปีดมุง ဗိုက်ဆွဲလိမ်-
ปีดโสร่ง ပုဆိုးကိုရေညှစ်-
ปีดา ဖခင်
ปีดาผู้ให้กำเนิด မွေးသဖခင်
ปีดามารดาทั้งสองท่าน မိဘနှစ်ပါး
ปีน ပျံ
ปีนต่ำๆ နိမ့်နိမ့်ပျံ-
ปีนร่อน ပျံသန်း
ปีนวน ပျံဝဲ
ปีนสูงๆ မြင့်မြင့်ပျံ-
ปีนออกไป ပျံထွက်သွား-

ပိုး ပဲ့
ပိုင် တုပ်
ပိုင် နွဲ့
ပိုင်ဖယောင်းပြား ပေါင်မုန့်ကိုနွဲ့-
ပိုင်ဘာသာ ထမင်းကိုနွဲ့-
ပိုင်ဝှေ့ကြိုး လက်နွဲ့ကြိုတ်-
ပိုင်ဟောင်း သန်းတုပ်-
ပိုဝ ညှစ်
ပိုဝ(ကော်) ဆုပ်
ပိုဝ,ပိုဝနာဒ နှိပ်
ပိုဝကော လည်ပင်းကိုညှစ်-
ပိုဝကော် ဖျစ်ညှစ်
ပိုဝကော်မိုး လက်ကိုဖျစ်ညှစ်-
ပိုဝဝှေ့မိုး လက်နဲ့ဆုပ်-
ပိုဝဆေး ဟွန်းတီး-
ပိုဝနာဒ နှိပ်နယ်
ပိုဝမေးနာဂ သံပရာသီးညှစ်-
ပိုဝမိုး လက်ကိုညှစ်-
ပိုဝဟနောင် ပြည်ကိုညှစ်-
ပိုကပိုန ဘန်,ဘန်မာ
ပိုင် ရေကန်ကြီး
ပိုင် အိုင်
ပိုဝ် အူတူတူ
ပုဂ္ဂလ ပုဂ္ဂိုလ်
ပုဂ္ဂလမြင့်ကြီး ဧရာမပုဂ္ဂိုလ်ကြီး
ပုံ့ ခွေ
ပုဉ္ဉ ကောင်းမှု
ပုဉ္ဉ ဘုန်း
ပုဉ္ဉ(ပါရမီ) တန်ခိုး
ပုဉ္ဉကုသလ ကုသိုလ်ကောင်းမှု
ပုဉ္ဉကုသလ ကောင်းမှု
ပုဉ္ဉကုသလဆေးမြင့်သိပ် ကွယ်လွန်သူအတွက်ကောင်းမှု
ပုဉ္ဉဂုဏ ကျေးဇူး
ပုဉ္ဉဉာဏိကာရ ဘုန်းခေါင်
ပုဉ္ဉပါရမီလဒလင် တန်ခိုးမြှင့်-
ပုဏ္ဏဂိရိ ပုဏ္ဏရိတ်
ပုဒ်(หนังสือบุด) ပုရပိုက်
ပုနနာဂ က့ကော်
ပုပ်ပြီ ရွှံ့
ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်
ပုံ့ပါက ပါးမဲ့ပြ-
ပုရိသ လူလင်
ပုရိသဖြင့်ဆိုင်ရာ ဓာပိုသမာဒ
ပုရိသဖြင့်ဆိုင်ရာ ဓာပိုလူလင်
ပုဒေသနာ ဘုရင့်နောင်

ပုဗ္ဗရာဇ်မ ဥဿဖယာဒကျောက်
ပုဟိုး ဆေးလိပ်
ပုဟိုးဂ်ိုးကရောင် အစီခံစီးကရက်
ပုဟိုးဖြိုးဝေ ဆေးပေါ့လိပ်
ပုဟိုးဖြိုးကာဒရတ စီးကရက်
ပုဟိုးမာန ဆေးလိပ်
ပုဟိုးဗျာသုန ဆေးပြင်းလိပ်
ပုဟိုးဟိုးမာန ဆေးလိပ်တစ်လိပ်
ပုဟိုးဒရောင် ဆေးလိပ်အပြင်း
ပူဇာ ပူဇော်
ပူဇာ(ဝိုးဝိုး) ကိုးကွယ်
ပူဇာတ်ဝေဖြ မီးနဲ့ပူဇော်-
ပူဇာဆီမိုး ဓာတ်မီးပူဇော်-
ပူဇာပြးကိုပ် ဆီမီးပူဇော်-
ပူဇာဗုဒ္ဓ ဘုရားပူဇော်-
ပူဒ သိုး
ပူဒပြိုင် စူပုပ်
ပူဒပြိုင် ရွှဲသိုးသိုး
ပူဒပြိုဝ(ဗွဲ) ပွန်း
ပူဒဟမတ သိုးကုန်-
ပူပြီ မဲ့
ပူရဏ မွမ်းမံ
ပေ မဲ့
ပေ့ဂ် ညှစ်,ညှစ်ထုတ်-
ပေ့ဂ်ကလ်ာမ,ဂ်ာဒြိုးဗဒေ လက်တောင့်-
ပေ့ဂ်ကလ်ာမဗဒေ လက်မောင်းသားထုတ်-
ပေ့ဂ်ကလ်ာမဗဒေ လက်မောင်းသားညှစ်ထုတ်-
ပေဉ္ဉသမာဓ ဂန္ဓမာ
ပေဉ္ဉသရူပ ပဥ္စရုပ
ပေါ်ဒကပလာ ငါးမျှားတံ
ပေါ်ဒတေလိဒ အထွေထွေ
ပေဒဂ ဘရိတ်
ပေဒေ မဲ့
ပေဒေပါက နွှတ်ခမ်းမဲ့-
ပေဟာ ပေါ့
ပေဟာ(ခဲ့ဝေ) တိုး
ပေဟာ့ တိုးတိုး
ပေဟာ့ ဖောဖော
ပေဟာ့ သာသာ
ပေဟာ့ဒေ စိတ်ပေါ့-
ပေဟာဒေ ကွဲ
ပေဟာဒေပြိ ကွဲသွား-
ပေဟာရေ ဝန်ပေါ့-
ပေါ်ဂရကမောင် မောင်းခွက်
ပေါ်တာ မျက်လုံးအိမ်

เบ้าตา မျက်လုံးခွက်
เปิก(เลิก) ပြုး
เปิกตา မျက်စိပြုး-,မျက်လုံးပြုး-
เปิกตา မျက်တောင်ပင့်-
เปิกตาดู မျက်လုံးဖွင့်ကြည့်-
เปิกตานิดหน่อย မျက်စိနဲ့နဲ့ပြုး-
เปิกบาน ရွှင်,ရွှင်လန်း
เปี้ย(หมาก) ဆိုး
เปียด တိုး
เปียดเสียด ကျပ်
เปียดเสียด,อึดอัด ဘေးကျပ်နံ့ကျပ်
เปียร์ ဗူဒ်ရည်
เปียร์ ဘီယာ
เปื่อ ပွင်း
เปื่อทน ခံပြင်း
เปื่อฝัง နှားကြွားပွင်းကပ်-
เปื่อว่ะ ပွင်းလာပြီကွာ
เปื่อหน่าย ငြီး,ငြီးငွေ့
เปื่อหน่าย စိတ်ကုန်ခန်း
เปื่อหน่าย ပွင်းကပ်
เปื่อหู နှားခံ-
เปื่อหู နှားငြီး-
เปื้องต้น မူလ
เปื้องบน အထက်
แบ ဖြန့်
แบมือ လက်ဖြန့်-
แบมือขอ လက်ဖြန့်တောင်း-
แบ(ภาชนะ) ပက်
แบๆ ပက်ပက်
แบก ထမ်း
แบก ပိုး
แบกบนหลัง ကျောနဲ့ပိုး-
แบกรับ ထမ်းဆောင်
แบกรับภาระ ဝန်ထမ်း-
แบกรับภาระครอบครัว မိသားစုအတွက်ရုန်း-
แบกหม้อน้ำ ရေအိုးထမ်း-
แบกหาม ထမ်းပိုး
แบ่ง ခွဲ
แบ่ง ပိုင်း
แบ่งกันกิน ဝေငှစား-
แบ่งกันกิน ဝေမျှစား-
แบ่งกินเสมอกัน အညီအမျှစား
แบ่งครึ่ง တစ်ဝက်ပိုင်း-
แบ่งครึ่ง ဝက်ခွဲ-
แบ่งครึ่งชีก တစ်ခြမ်းခြမ်း-
แบ่งครึ่งชีก တစ်ဝက်ခွဲ-
แบ่งเงิน ငွေခွဲ-
แบ่งชีก ခြမ်း
แบ่งเท่ากัน အညီအမျှ
แบ่งปัน ခွဲဝေ
แบ่งปัน ဝေ
แบ่งปัน ဝေငှ
แบ่งปัน ဝေမျှ
แบ่งปัน(เจือจาน) ဝေမျှ
แบ่งปันกิน မျှစား
แบ่งปันกุศล ကုသိုလ်အမျှဝေ-
แบ่งปันขนม မုန့်ခွဲဝေ-
แบ่งปันเงิน ပိုက်ဆံကိုမျှယူ-
แบ่งปันส่วนบุญ အမျှဝေ-
แบ่งแปลงนา လယ်ကွက်ကိုပိုင်း-
แบ่งมรดก အမွေခွဲ-
แบ่งย่อย မြွာ
แบ่งสรรปันส่วน ခွဲဝေ
แบ่งส่วน အပိုင်းပိုင်း-
แบ่งสองชีก နှစ်ခြမ်းခြမ်း-
แบ่งสองส่วน နှစ်ပိုင်းခွဲ-
แบ่งสองอัน နှစ်ခုပိုင်း-
แบ่งสองอัน နှစ်ခုခွဲ-
แบ่งเสี้ยว စိတ်
แบ่งให้เท่าเทียมกัน အညီအမျှဝေယူ-
แบตเตอรี่ ဘက်ထရီ
แบน ချပ်
แบน ပြား
แบนราบ ပြားချပ်
แบบ ပုစ်
แบบ အမျိုးအစား
แบบ(อย่าง) လို
แบบใด မည်သည့်ပုစ်
แบบทรงผม ဆံပင်ပုစ်
แบบโบราณ ရှေးရိုးပုံ
แบบแผน စနစ်
แบบฝึกหัด လေ့ကျင့်ခန်း
แบบฟอร์มใบสมัคร လျှောက်လွှာပုစ်
แบบสอบถาม မေးခွန်းစဉ်
แบบเสื้อ အင်္ကျီပုစ်
แบบเสื้อหนึ่งชั้น အင်္ကျီပုစ်တစ်ထည်
แบบไหน ဘယ်လိုအမျိုးအစားလဲ
แบบอย่าง စ်,စ်ပြ
โบก ယမ်း
โบก(ปูน) ကိုင်

ပြက(ပူန) မ်
ပြကဇ အလ်ကိုယမ်း-
ပြကပူန ဘိလပ်မြေမ-
ပြကဝိတ် ယပ်ခတ်-
ပြကသိုး လက်ကိုယမ်း-,လက်ကိုယမ်းပြ-
ပြကသိုး လက်ပြ-
ပြကသိုး လက်ဝှေ့ယမ်း-
ပြကသိုးဟိုကဘာဒ လက်ပြန္ဒုတ်ဆက်-
ပြကသံပိတ် ဝှေ့ယမ်း
ပြကသံပိတ်ဇ အလ်ဝှေ့ယမ်း-
ပြဂုဏ် ပေါရာဏ
ပြဂုဏ်ကာလ ရှေးအခါ
ပြဂုဏ်ဂတိ ရှေးဟောင်းသုတေသန
ပြဂုဏ်ဝတ္ထု ရှေးဟောင်းပစ္စည်း
ပြဆုတ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်း
ပြဆုတ်(သီမာ) သိမ်
ပြဆုတ်ခရိဿတ် ခရစ်ဘုရားရှိခိုးကျောင်း
ပြဆုတ်မုဿလိမ မုစလင်ဝတ်ကျောင်း
ပြ ဖက်
ပြ ရွက်,အရွက်
ပြကဇးခြေဟပ ချဉ်ပေါင်ရွက်
ပြကလမ်ပုံ အရွက်ဝိုင်း-
ပြကော် ရွက်ဟောင်း
ပြကော်ဂျာဂလန် ရွက်ဟောင်းကြွေ-
ပြစ်ပစ်ဗီ ကဗေမောင်းလိုင်စင်
ပြဗီဟေလ်က ပြည်ပန်းညှိရွက်
ပြကဗ်ာတာယဟဂျာယပြော ရွက်ကျပင်ပေါက်
ပြဃဇ ပေါက်ပန်းဖြူရွက်
ပြဇာဂ်ဇီ လက်ဖက်ခြောက်
ပြဇောက်ဇီ ရှောက်ရွက်
ပြတရဝှာဒ ထီပေါက်စဉ်
ပြတဝေ ငှက်ပျောရွက်
ပြတဝေ ငှက်ပျောဖက်
ပြတာဇ ထန်းရွက်
ပြတံခိုင် ကင်းပုံရွက်
ပြပိုဝ ကြာဖက်
ပြပိုဝပက မြင်ခွာရွက်
ပြမိကကာဒ မုန်ညင်းရွက်
ပြမိကကာဒဟောမ ဆလတ်ရွက်
ပြမိကပုံ့ကန်စွန်းရွက်
ပြမိကပုံ့ရေကန်စွန်းရွက်
ပြမလူ ကွမ်းရွက်
ပြမိုဇ ပန်ကာ
ပြမိုဇ ရဟတ်
ပြမိုဇ(ဇံဘိုဇ) ယပ်ရွက်
ပြမိုဇ်ကြော် လှေပန်ကာ
ပြမာယ တက်ရွက်
ပြမးဘာမ မန်ကျည်းရွက်
ပြမးဇွမ ဥသျစ်ရွက်
ပြမိုးဂေဇ ကုန်းကန်စွန်းရွက်
ပြမိုဒ ဓားပြား
ပြမိုဒ ဓားရွက်
ပြမေးဒွဂ် ပင်စိမ်းရွက်
ပြမြေ သစ်ရွက်
ပြမြေကိုဂိုဇီ စားကောင်းသောအရွက်
ပြမြေဖန်ဇ်ပြ သစ်ရွက်ပြောင်း-
ပြမြေဝဲဝဲ သစ်ရွက်နု,သစ်ရွက်အနု
ပြမြေဟော် သစ်ပင်ရွက်ဟောင်း
ပြမြေဟဲ့ သစ်ရွက်ရင့်-
ပြမြေတဘိုဂ် သစ်ရွက်တစ်ရွက်
ပြမြေဟမ် ရွက်သစ်
ပြယဝ ရဲယိုရွက်
ပြယဝ်ဟာဇ်ဇ အကြွေပြားကျပ်ဖိုး
ပြယာ,ပြယာသုပ ဆေးရွက်
ပြရဘရောဂ ထောက်ခံစာ
ပြလေ လှေရွက်
ပြလာန ပေရွက်
ပြလိုဒ လွှရွက်
ပြလဲလဲဖလ အရွက်အသီး
ပြသမ်ပဝ်ဒ ကင်ပွန်းရွက်
ပြသမ်ပဝ်ဒ ကင်ပွန်းချဉ်ရွက်
ပြသမ်ကရ လျှောက်လွှာ
ပြသဇရဟမ် ပုစိန်ရွက်
ပြသိုင်ဂေ အမှာစာ
ပြသိုင်ဂျာဒ ချက်
ပြသိုင်ဂျာ ဆေးစာ
ပြဟေဒီဇ(ရာယကာရ) စာရင်း
ပြဟေဒီဇ ပြေစာ
ပြဟေဒီဇ ဘီလ်
ပြမုခ် မျက်နှာ
ပြမုခ်မန ဝန်းဝိုင်းသောမျက်နှာ
ပြမှု နှာရွက်
ပြမြေဂျာ အရွက်ကြီးကြီး
ပြမြေ ရွက်သစ်
ပြမြေဝဲဇဂ်ဟောဒ် ရွက်သစ်မျှားပွင့်ဝေ-
ပြမြေဝဲဇဂ် ရွက်သစ်ဝေ-
ပြအနုဇာတ လိုင်စင်
ပြံ အ

(ป)

ปก(หนังสือ) အဖုံး
ปกครอง ချုပ်
ปกครอง စိုး,စိုးအုပ်
ปกครอง အုပ်,အုပ်ချုပ်
ปกครองโดยธรรม တရားသဖြင့်စိုးအုပ်-
ปกครองตนเอง ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်အစိုးရ-
ปกครองประเทศ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်-
ปกครองอย่างไม่เป็นธรรม မတရားအုပ်ချုပ်-
ปกคลุม လွှမ်းမိုး
ปกคลุม ဝေ
ปกคลุมครอบคลุม လွှမ်းမိုးအုပ်ချုပ်
ปกติ နဂို
ปกป้องดูแล ဖေးမ
ปกปักรักษา ကာယ်
ปกปิด ဖုံးကွယ်
ปกปิด လုံ
ปกปิด လျှို့ဝှက်
ปกปิด ဝှက်
ปกปิดต้นทาง လမ်းစဖျောက်-
ปกหนัง သားရေစာအုပ်ဖုံး
ปกหนังสือ စာအုပ်ဖုံး,စာအုပ်အဖုံး
ปฏิทิน ပြက္ခဒိန်
ปฏิทินพม่า မြန်မာပြက္ခဒိန်
ปฏิบัติ(ประพฤติ) ကျင့်
ปฏิบัติ(กระทำ) ပြု
ปฏิบัติตาม အတိုင်းပြု-
ปฏิบัติไม่เป็นธรรม မတရားလုပ်-
ปฏิบัติหน้าที่ တာဝန်ထမ်းဆောင်-
ปฏิวัติ တော်လှန်
ปฏิสังขรณ์ ပြုပြင်,ပြုပြင်မွမ်းမံ
ปฏิสังขรณ์ မွမ်းမံ
ปฏิสังขรณ์เจดีย์ စေတီကိုပြုပြင်မွမ်းမံ-
ปฏิสังขรณ์วัด ကျောင်းပြုပြင်-
ปฏิเสธ ငြင်း
ปน(ผสม) နှော
ป่น ဖွဲ့
ป่นละเอียดๆ မွမွကြေ-
ป่นละเอียดเป็นผุยผง မွမွရွရွကြေ-
ปยา(เทียบได้กับสลึง) ပြား
ปรก ရုံ
ปรนนิบัติ ဝတ်ကျေ
ปรนนิบัติแขก ဧည့်ဝတ်ကျေ
ปรนนิบัติแขกเต็มกำลัง အစွမ်းကုန်ဧည့်ဝတ်ပြု-
ปรนนิบัติพ่อแม่ မိဘဝတ္တရားကျေ
ปรนนิบัติอย่างเอาใจใส่ ယုယုယယပြုစု-
ปรบ ခုပ်
ปรบมือ လက်ခုပ်တီး-
ปรมาณู အဏုမြူ
ปรองดอง ညီညွတ်
ปรอท ပြဒါး
ปรอทวัดอุณหภูมิ အပူတိုင်းကိရိယာ
ปรอยๆ,พร่าๆ ဖွဲဖွဲ,တဖွဲဖွဲ
ประกบ အုပ်
ประกบ ဆောင်ကြဉ်း
ประกวด ပြိုင်
ประกวดขับกลอน တေးသံချုပ်ပြိုင်-
ประกวดความงาม အလှပြိုင်-
ประกวดเต้นรำ အကအလှပြိုင်-
ประกอบ တပ်
ประกอบเครื่องยนต์ စက်ဆင်-
ประกอบธุรกิจ စီးပွားရေးလုပ်-
ประกอบอาชีพ လုပ်ကိုင်-
ประกัน အာမ,အာမခံ
ประกันชีวิต အသက်အာမခံ-
ประกันไฟ မီးအာမခံ-
ประกันรถ ကားအာမခံ-
ประกาศกิตติคุณ ဖော်ကျူး
ประกาศกิตติคุณความดี ဂုဏ်ပုဒ်ကိုဖော်ကျူး-
ประกาศรายการ အစီအစဉ်ကြေညာ-
ประคบด้วยห่อเกลือ(อังไฟ) ဆားထုပ်ထိုး-
ประคบลูกประคบ ကျုပ်ထုပ်ထိုး-
ประคอง တွဲ
ประคอง ထူ
ประคองพ่อ အဖေကိုတွဲ-
ประคำ ပုတီး
ประคำไม้ทะนะคา သနပ်ခါးသားပုတီး
ประคำลูกลาน ပေသီးပုတီး
ประเคน ကပ်
ประเคน ကပ်လှူ
ประจบ ဖား
ประจบ မြှောက်,မြှောက်ပင့်
ประจบกิน မြှောက်စား-
ประจบประแจง ဖော်လံဖား-
ประจบประแจง လောကွတ်ချော်-
ประจวบ(กับ) တိုက်ဆိုင်
ประจักษ์พยาน အချက်အလက်
ประจักษ์พยาน အမြင်သက်သေ

ประจำ အစဉ်
ประจำ အမြဲတမ်း
ประจำเดือน(ระดู) ဓမ္မတာ,ဓမ္မတာသွေး,ရာသီ
ประจำเดือนขาด ရာသီထိမ်-
ประจำเดือนมา ဓမ္မတာလာ-
ประจำเดือนมาปกติ ဓမ္မတာမှန်-
ประจำเดือนไม่มา ရာသီမလာဘူး
ประชด ငေါ့
ประชด ရဲ့
ประชัน ပြိုင်
ประชันกัน ပြိုင်တူတွေကြ-
ประชาชน တိုင်းသူပြည်သား
ประชาชน ပြည်သူ,ပြည်သူပြည်သား
ประชาธิปไตย ဒီမိုကရေစီ
ประชาสัมพันธ์ စုံစမ်းရန်ဌာန,စုံစမ်းရေးဌာန
ประชุมเพลิง မီးရှို့
ประชุมเพลิง မီးသင်္ဂြိုဟ်
ประณีต သိမ်မွေ့
ประณีต သေသပ်
ประดับ ဆင်ယင်
ประดับ မွမ်း
ประดับ သ
ประดับ,ประกอบ ဆင်
ประดับรถ ကား သ-
ประดับเสริมแต่ง အလှပြင်ဆင်-
ประดับห้องพระ ဘုရားစင်သ-
ประดับให้งดงาม အလှဆင်-
ประดิษฐ์ တီထွင်
ประดุจ,ดั่ง ကဲ့သို့
ประเด็นหนึ่ง ခဏလေး
ประตู တံခါး
ประตู(ฟุตบอล) ဂိုး
ประตูแง้มอยู่ တံခါးဟနေ-
ประตูด้านนอก အပြင်အပတံခါး
ประตูน้ำ ရေတံခါး
ประตูน้ำ ရေလွှဲတံခါး
ประตูบานเลื่อน ဆွဲတံခါး
ประตูบ้าน အိမ်တံခါး
ประตูปิด တံခါးပိတ်
ประตูปิดเอง တံခါးအလိုလိုပိတ်-
ประตูเปิดโล่งอยู่ တံခါးဟာနေ-
ประตูเปิดอยู่ တံခါးပွင့်နေ-
ประตูฟุตบอล ဂိုးပေါက်
ประตูมุ้งลวด ခြင်လုံဇကာ
ประตูเมือง မြို့တံခါး
ประตูรั้ว ခြံတံခါး
ประตูสวน ခြံတံခါး
ประตูหนีบมือ လက်ကိုတံခါးညှပ်-
ประตูเหล็ก သံတံခါး
ประตูออก အထွက်ပေါက်
ประท้วง ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြ-
ประท้วง ဆန္ဒပြ-
ประท้วง သပိတ်မှောက်
ประท้วง(ความคิดเห็น) သပိတ်မှောက်-
ประทัด ပြောက်
ประทัดระเบิด ပြောက်အိုးပေါက်-
ประทัดโอ่ง ဗောက်အိုး
ประทับตรา တံဆိပ်ရိုက်-
ประทับใจ်ในใจ နှလုံးပိုက်-
ประทีป တန်ဆောင်
ประทีปปัญญา ပညာတန်ဆောင်
ประทุน ပေါင်း,ပေါင်းအိုး
ประทุนเกวียน လှည်းပေါင်းမိုး
ประทุนเรือ လှေပေါင်းမိုး
ประเทศ တိုင်းပြည်
ประเทศ နိုင်ငံ
ประเทศ ပြည်
ประเทศกัมพูชา ကမ္ဘောဒီးယားပြည်
ประเทศเกาหลี ကိုးရီးယားနိုင်ငံ
ประเทศจีน တရုတ်ပြည်
ประเทศชาติของเรา တို့နိုင်ငံ
ประเทศญี่ปุ่น ဂျပန်နိုင်ငံ
ประเทศตลาดร่วม ဘုံဈေးနိုင်ငံ
ประเทศตะวันตก အနောက်နိုင်ငံ
ประเทศตะวันออก အရှေ့နိုင်ငံ
ประเทศตัวเอง မိမိနိုင်ငံ
ประเทศแถบซีกโลก ဝန်ရိုးစွန်းနိုင်ငံ
ประเทศที่สงบร่มเย็น သာယာရွှေပြည်
ประเทศที่อ่อนแอ အားသေးသောနိုင်ငံ
ประเทศที่แข็งแกร่ง အင်အားတောင့်တင်းတဲ့နိုင်ငံ
ประเทศไทย ထိုင်းနိုင်ငံ
ประเทศไทย ယိုးဒယားပြည်
ประเทศบังคลาเทศ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ
ประเทศปิ่นบ่าน ပြည်ဆူ-
ประเทศปากีสถาน ပါကစ္စတန်ပြည်
ประเทศฝรั่งเศส ပြင်သစ်ပြည်
ประเทศพม่า မြန်မာပြည်
ประเทศพม่า မြန်မာနိုင်ငံ
ประเทศเพื่อนบ้าน အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ
ประเทศฟิลิปปินส์ ဖိလစ်ပိုင်ပြည်

ประเทศมาเลเซีย မလေးရှားနိုင်ငံ
ประเทศเยอรมัน ဂျာမနီပြည်
ประเทศลาว လောနိုင်ငံ
ประเทศลาว လောပြည်,လောဝ်ပြည်
ประเทศเล็กๆ နိုင်ငံသေးသေး
ประเทศเวียดนาม ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ
ประเทศสหภาพพม่า ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ
ประเทศอเมริกา အမေရိကန်ပြည်
ประเทศอิตาลี အီတလီနိုင်ငံ
ประเทศอินเดีย အိန္ဒိယပြည်
ประเทศอินเดีย အိန္ဒိယနိုင်ငံ
ประเทศอินโดนีเซีย အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ
(ประธานการก) က
(ประธานการก) သည်
ประธานาธิบดี သမ္မတ,သမ္မတမင်း
ประพรมน้ำ ရေတောက်-
ประพรมน้ำ ရေနဲ့ပက်ဖျန်း-
ประพรมน้ำมนต์ ပရိတ်ရေဖျန်း-
ประพฤติ ကျင့်
ประพฤติข่มเหง အနိုင်ကျင့်-
ประพันธ์ စီကုံး
ประพันธ์เพลง တေးဖွဲ့-
ประเพณี ရိုးရာ
ประเพณีพม่า မြန်မာ့အစဉ်အလာ
ประเพณีพม่า မြန်မာရိုးရာ
ประเพณีสืบทอด အစဉ်အလာ
ประเภท အမျိုးအစား
ประมาณ ခန့်
ประมาณ လောက်
ประมาณการ အဆ
ประมาณนี้ ဒီလောက်,ဤပမာဏ
ประมาณสามวัน သုံးရက်လောက်
ประมาณสิบนาที ဆယ်မိနစ်လောက်
ประโยค ဝါကျ
ประโยชน์ ကျိုး,အကျိုး
ประโยชน์คนหมู่มาก အများအကျိုး
ประโยชน์ตน ကိုယ့်အကျိုး
ประโยชน์ตน မိမိအကျိုး
ประโยชน์สำหรับตน မိမိအတွက်အကျိုး
ประโยชน์สำหรับส่วนรวม အများအတွက်အကျိုး
ประลอง စမ်း
ประลอง ယှဉ်
ประลองปัญญา ပညာစမ်း-
ประวัติศาสตร์ သမိုင်း
ประวัติศาสตร์ไทย ယိုးဒယားသမိုင်း
ประวัติศาสตร์พม่า မြန်မာသမိုင်း
ประสบ(พบเจอ) ကြုံ
ประสบ သင့်
ประสบกับความประหลาดใจ အံ့အားသင့်သွား-
ประสบกับความยุ่งยาก အခက်ကြုံနေ-
ประสบกับความสุขสบาย စိတ်ချမ်းသာစရာနဲ့ကြုံ-
ประสบการณ์ အတွေ့အကြုံ
ประสบการณ์เริ่มแรก လက်စွမ်းလက်စ
ประสบความยากลำบาก အခက်အခဲကြုံ-
ประสบด้วยตนเอง လက်တွေ့
ประสบทุกข์ภัย ကပ်ဆိုက်-
ประสบปัญหา ပြဿနာကြုံ-
ประสบปัญหายุ่งยาก အခက်အခဲပြဿနာကြုံ-
ประสบผล ဖြစ်မြောက်-
ประสบภยันตราย ဘေးရန်ထိ-
ประสบภัย ဘေးသင့်-
ประสบอันตราย အန္တရာယ်တွေ့-
ประสา ဘဝသာ
ประสาท(ให้) ချီးမြှောက်
ประสาน(เกาะเกี่ยว) ယှက်
ประสานมือกัน လက်ချင်းယှက်-
ประเสริฐ ဘုန်း
ประเสริฐ မြတ်,အမြတ်
ประเสริฐ မွန်မြတ်
ประเสริฐสุด အမြတ်ဆုံး
ประหม่า ကတုန်ကယင်
ประหยัด ချွေတာ
ประหยัดเงิน ငွေကိုချွေတာ
ประหลาดใจ အံ့
ประหลาดใจ အံ့အြ,အံ့အြမိ-
ปรากฏขึ้น ထွန်း
ปรากฏตัว ကိုယ်ရောင်ပြ-
ปรากฏหน้า မျက်နှာပြ-
ปราชญ์ ပညာရှိ,ပါရဂူ
ปราชญ์ทางบาลี ပဠိပါရဂူ
ปราดเปรื่อง ချွတ်ချာ
ปราบ နှိမ်
ปราบปราม နှိမ်နင်း
ปราบปรามผู้ก่อการร้าย သူပုန်ကိုနှိမ်နင်း-
ปราม ဟန့်တား
ปรารถนา ဆုပန်
ปราศรัยดี အလျှောက်ကောင်း-
ปราสาท ပြာသာဒ်
ปริ အာ
ปริชิม ပရစ်ဇမ်

ปริญญา ဘွဲ့
ปริญญาวิทยาศาตรบัณฑิต သိပ္ပံဘွဲ့
ปริญญาวิทยาศาตรมหาบัณฑิต မဟာသိပ္ပံဘွဲ့
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ဝိဇ္ဇာဘွဲ့
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့
ปริญญาเอก ပါရဂူဘွဲ့
ปริต ပရိတ်
ปรินิพพาน ပရိနိဗ္ဗာန်
ปริศนา ပြဿနာ
ปริศนาคำทาย စကားထာ
ปรี๊ด တူး
ปรึกษา ဆွေးနွေး
ปรึกษา တိုင်ပင်
ปรึกษาความรัก အချစ်ကိစ္စဆွေးနွေး-
ปรึกษาช่าง ဆရာတိုက်ပင်-
ปรึกษาสุขภาพ ကျန်းမာရေးဆွေးနွေး-
ปรือ မှေး
ปรุง(ยา) ဖော်
ปรุงยา ဆေးဖော်-
ปลงผม(บวช) ဆံချ-,ဆံပင်ချ-
ปลงศพ မသာချ-
ปลงศพ သင်္ဂြိုဟ်
ปลงอาบัติ(แก้) အာပတ်ဖြေ-
ปลงอาบัติ(ทำลาย) အာပတ်ဖျောက်-
ปลงอาบัติ(ล้าง) အာပတ်ဆေး-
ปลด ဖြုတ်
ปลดกระดุม ကြယ်သီးဖြုတ်-
ปลดแกะฝืนผ้า အဝတ်စကိုဖြုတ်-
ปลดจากตำแหน่ง ရာထူးမှဖြုတ်-
ปลดจากราชบัลลังก์ နန်းချ-
ปลดจากราว တန်းပေါ်မှဖြုတ်-
ปลดบ่วง ကျော့ကွင်းကိုဖြုတ်-
ปลดปล่อย စွန့်လွှတ်
ปลดวัว(แก้มัด) နွားကိုဖြုတ်-
ปล้น အနုကြမ်း
ปลวก ခြ
ปลวกขึ้น ခြတက်-
ปลอก ဖြုတ်-
ปลอกกล้วย ငှက်ပျောသီးကိုဖြုတ်-
ปลอกกระสุน ကျည်ခွံ,ကျည်ဆန်ခွံ
ปลอกมีด ဓားအိမ်
ปลอกหมอน ခေါင်းအုံးစွပ်
ปลอด ကင်းရှင်း
ปลอด လွတ်
ปลอดจาก ကင်း
ปลอดจากทุกข์ ဒုက္ခကင်း-
ปลอดจากโรค ရောဂါကင်း-
ปลอดจากอันตราย အန္တရာယ်ကင်း-
ปลอดโปร่ง ရှင်း
ปลอดภัย ဘေးရန်ကင်း-
ปลอดภัย လုံခြုံ
ปลอดภาระงาน ဝန်ကင်း-
ปลอดภาษีอากร အကောက်ခွန်လွတ်-
ปลอดเมฆ တိမ်ရှင်း-
ปลอดศัตรู ရန်ရှင်း-
ปลอดหนี้ ကြွေးကင်း-,အကြွေးကင်း-
ปลอดหู နှာရှင်း-
ปลอดอันตราย အန္တရာယ်ကင်းရှင်း-
ปลอบ ချော့
ปลอบโยน ချော့မြူ
ปลอบโยน ဖျောင်းဖျ
ปลอบโยนเด็ก,กล่อมเด็ก ကလေးကိုချော့မြူ-
ปลอม တု,အတု
ปลอมตัว ရုပ်ဖျက်-
ปลอมเป็นตำรวจ ပုလိပ်အယောင်ဆောင်-
ปลอมเป็นฝี သရဲယောင်ဆောင်-
ปลอมเป็นผู้หญิง မိန်းမယောင်ဆောင်-
ปลอมแปลง အယောင်ဆောင်
ปล่อย(ทิ้ง) စွန့်
ปล่อย(วาง) ချ
ปล่อย(หลุด) လွတ်
ปล่อยกลับคืน ပြန်လွှတ်-
ปล่อยคนร้าย လူဆိုးကိုလွှတ်-
ปล่อยคนร้ายไป လူဆိုးလွှတ်လိုက်-
ปล่อยโคมลอย မီးပုံးကိုလွှတ်-
ปล่อยฉี่ ဆီးပေါက်-
ปล่อยฉี่ ရူးပေါက်
ปล่อยได้ လွှတ်လို့ရ-
ปล่อยเถอะ(ช่างเถอะ) နေပါစေ
ปล่อยทิ้ง စွန့်လွှတ်
ปล่อยปละทิ้งไว้ အပထား-
ปล่อยปลา ငါးကိုလွှတ်-
ปล่อยไปเถอะ လွှတ်လိုက်ပါ
ปล่อยลม(ผ่อน) ဘီးကလေလျှော့-
ปล่อยลม လေထုတ်-
ปล่อยลม လေလွှတ်-
ปล่อยลอย မျှော
ปล่อยว่าง လစ်လပ်
ปล่อยว่าง စွန့်ကိုလွှတ်-
ปล่อยไว้ ချန်

ပလ်ဲထဲ့ ရစ်
ပလ်ဲထဲ့ခန်း လွှတ်ချ
ပလ်ဲထဲ့ထဲ့ဖူ့ နေရစ်-
ပလိုက် ဗွက်
ပလိုက်ကဝ်ဝ် ကျွဲလူးအိုင်
ပလိုက်ကိုဝန် ရွှံ့ပွက်
ပလာ ငါး
ပလာကးကုကဟော ငါးဖောင်ရိုး
ပလာကးပေန ငါးလိပ်ကျောက်,လိပ်ကျောက်
ပလာကးပ်ောင ငါးသေတ္တာ
ပလာကရာ ငါးဖယ်ကွက်
ပလာဂိုတ် တိုက်ငါး
ပလာဂိုတ်ဒြုးဒေီး ယိုးဒယားတိုက်ငါး
ပလာကးဒိုးတံ ငါးမြွေထိုး
ပလာကးမှ ငါးပါးနီ
ပလာကေလိုးဟ်ုး ငါးခြောက်ပြား
ပလာကုလုက်(ဟ်ုးမံ်ုး) ငါးသုပ်
ပလာဂ်ာဝ ငါးဘဂ်
ပလာကာ်ဖ် ရွှေပါဇင်ကြင်း
ပလာကေိုမ်(ဖ့ာပဗ) ငါးပုပ်ပြား
ပလာကေိုမ်ဟုပ ငါးခြောက်ထောင်း
ပလာကေိုမ်ဟ်ုး(ဖုံးပလာဟုလော) ငါးပုပ်ခြောက်
ပလာကေလ်ာဟေိုလ ငါးဆေးနယ်
ပလာဇးဆးမေိုတ် ငါးမုတ်
ပလာစိုတ ငါးကျည်း
ပလာဆလာမ ငါးမန်း
ပလာဆလာမ်ာ်ဂ်ာ်ဝ်ုန ငါးမန်းကွဲ
ပလာဇ်ုန ငါးရံ့
ပလာဇ်ာ ငါးခုံးမမှက်ပြုံး
ပလာတာဝ ရေလက်ဝါး
ပလာတိပ ငါးစိမ်း
ပလာတုက ငါးခူ
ပလာတးဃိုယန ငါးကြင်း
ပလာတးလုမ်ုက ငါးသလောက်
ပလာတ်ဝ်ဖွဲ့ ငါးထီး
ပလာတ်ဝ်လောက် ငါးသားလေး
ပလာတိုန ငါးဖွဲ့
ပလာတုံ်ုနပြောယ ငါးသလောက်နှပ်
ပလာထောန ရွှေငါး
ပလာထဒ ငါးကြော်
ပလာထဒမ်ုန ငါးဆုပ်ကြော်
ပလာထးလေ ပင်လယ်ငါး
ပလာတးဟေ ငါးတန်
ပလာန်ာ်ကိုမ် ရေငန်ငါး
ပလာန်ာ်ခိုဒ ရေချိုငါး

ပလာနိုင် ငါးပေါင်း
ပလာနိုင်ဟ်ုး(ဖုံးပလာ) ငါးပေါင်းထုပ်
ပလာနးလာ ငါးပုပ်
ပလာပိုကပ်ာ် ငါးပူတင်း
ပလာပိုင် ငါးကင်
ပလာဖိုတ်ထဲ့ဝဲ့ဟဝါန ငါးသားချိုချဉ်ကြော်
ပလာဖော ငါးမီးဖုတ်
ပလာဗျာန ငါးကင်
ပလာရ်ာ ငါးပိ,ငပိ
ပလာရ်ာတ်မ ငါးပိချက်,ငါးပိရည်ချက်
ပလာရ်ာတ်ဝ ငါးပိကောင်
ပလာရ်ာပိုင်,ပလာဟိုကပိုင် ငါးပိကောင်ကင်
ပလာရ်ာဟမကဖေ ငါးပိဖုတ်
ပလာရ်ာဟလန ငါးပိရည်ကျို
ပလာလိုနဟမာ ငါးခွေးလျှာ
ပလာလမာ လင်းရှူး
ပလာလမာဟ်ဝဒ လင်းပိုင်
ပလာဝာဖ် ငါးဝန်
ပလာသ်ုမ ငါးချဉ်
ပလာသလာတ ငါးဖယ်လွှာ
ပလာသဝေ ငါးမြင်း
ပလာသာလီ ကကတစ်
ပလာသာလီဖော ကကတစ်ကင်
ပလာဟမဝ ငါးပြေမ
ပလာဟိုက ငါးပိကောင်
ပလာဟိုက(ဂးပိ,ပလာရ်ာ) ငါးပိ,ငပိ
ပလာဟိုကကေိုမ် ငါးပုပ်ခြောက်
ပလာဟိုကသ်ုမ ငါးပိငါးချဉ်
ပလာဟိုက ဘီလပ်ငါး
ပလာဟိုကကးတောန် ကင်းမွန်
ပလာဟိုကကလ်ဝေ ပြည်ကြီးငါး
ပလာဟိုကန်ာ်ကိုမ် ပင်လယ်ဘဝဲ
ပလာဟိုကန်ာ်ခိတ် ရေဘဝဲ
ပလာဟိုကဗ်ာက်ဗ် ဘဝဲ
ပလာဟလတ ငါးလမွေ
ပလာဟလာတ ငါးမြွေထိုး
ပလာဟေိုတ်(ထဒမ်ုန) ငါးဆုပ်ကြော်
ပလာဟိုင် ငါးခြောက်
ပလာဟိုင်(ပေိုန်ထဲ့) ငါးခြောက်ကောင်
ပလာဟိုင်(ဖ့ာပဗ) ငါးခြောက်ပြား
ပလာဟေ ငါးရှဉ့်
ပလာဟေလိုဖ်ာ လျှပ်စစ်ငါးရှဉ့်
ပလာဟုပဗိတ် ငါးမွှားဟပ်-
ပလာဟ ဖွား,အဖွား
ပလာဟ အဖွား

ปลายเข็ม အပ်ဖျား,အပ်အဖျား
ปลายแขน လက်ဖျံ
ปลายจมูก နှာခေါင်းဖျား,နှာခေါင်းအဖျား
ปลายดินสอ ခဲတံအဖျား
ปลายดินสอ ခဲတံအချွန်
ปลายเดือน လကုန်ခါနီး
ปลายเตียง ခုတင်အဖျား
ปลายเท้า ခြေဖျား,ခြေအဖျား,ခြေဦး
ปลายปี နှစ်ကုန်
ปลายมีด(หัวมีด) ဓားဦး
ปลายลิ้น လျှာဖျား,လျှာအဖျား
ปลายเล็บ လက်သည်းဖျား
ปลายแหลม အချွန်
ปลิง မျှော့
ปลิงเกาะ မျှော့တွယ်-
ปลิงดูดเลือด မျှော့သွေးစုပ်-
ปลิงทะเล ပင်လယ်မျှော့
ปลิด(เด็ด) ခူး
ปลิด ခြွေ
ปลิด(เด็ด) ဆွတ်
ปลิด(ปลด) ဖြုတ်
ปลิดกล้วย ငှက်ပျောသီးဖြုတ်-
ปลิดเด็ด ဆွတ်ခြွေ
ปลิดแตงโม ဖရဲသီးကိုခြွေ-
ปลิดใบไม้ သစ်ရွက်ကိုခြွေ-
ปลิดผลไม้ သစ်သီးခြွေ-
ปลิดผลไม้ အသီးခူး-
ปลิดผลไม้ အသီးဆွတ်-
ปลิดฝักถั่ว မြေပဲတောင့်ခြွေ-
ปลิว လွင့်
ปลิวตก လွင့်ကျ
ปลิวไสว တလူလူလွင့်
ปลิวหล่น လွင့်ကျ
ปลี ဖူး,အဖူး
ปลุก နှိုး
ปลูก စိုက်
ปลูกกระท่อม တဲဆောက်-
ปลูกกระท่อม တဲထိုး-
ปลูกข้าว ကောက်စိုက်-
ปลูกข้าว စပါးစိုက်-,စပါးပင်စိုက်-
ปลูกข้าวแบบขั้นบันได လှေကားထစ်ပုစ်စပါးစိုက်-
ปลูกต้นไม้ သစ်ပင်စိုက်-
ปลูกสร้าง ဆောက်လုပ်
ปวงชน လူမျိုးမှား
ปวด နာ
ปวดขบ ကိုက်ခဲ
ปวดท้อง ဗိုက်နာ-
ปวดท้อง ဝမ်းကိုက်-
ปวดฟัน သွားကိုက်-
ปวดฟัน သွားနာ-
ปวดเมื่อย ညောင်း
ปวดร้าวใจ စိတ်ထောင်း-
ปวดหลัง ကျောနာ-
ปวดหัว ခေါင်းနာ-
ปวดหัว ခေါင်းကိုက်-
ปวดเอว ခါးနာ-
ป่วนปั่น(ยุ่งเหยิง) ပွေ
ปอ(เชือก) လျော်
ปอ(ป่าน) ဂုန်
ปอแดง ဂုန်နီ
ปอก(ผ่า) ခွာ
ปอก(ลอก) နွာ
ปอกแตงกวา သခွားသီးခွာ-
ปอกแตงกวา သခွားသီးနွာ-
ปอกเปลือก အခွံနွာ-
ป๊อก,คุ้ม ကွက်,အကွက်
ป่อง(บุ๋ง) ပို့
ป่อง ဖောင်း
ป้องกัน ကာကွယ်
ป้องกันอันตราย အန္တရာယ်ကာကွယ်-
ปอด အဆုတ်
ป้อน(อาหาร) ခွံ့
ป้อน(น้ำ) တိုက်
ป้อนข้าวเด็ก ကလေးကိုထမင်းခွံ့-
ป้อนยา ဆေးကျွေး-
ป้อนยา ဆေးခွံ့-
ป้อนยา ဆေးတိုက်-
ป้อนอาหาร အစာခွံ့-
ปอเปี๊ยะ ကော်ပြန့်
ปอเปี๊ยะทอด ကော်ပြန့်ကြော်
ป้อม(กลม) ဝိုင်း
ป้อมตำรวจ ရဲစခန်းလေး,ရဲကင်း
ป้อมยาม ကင်းစခန်း
ป้อมยาม ကင်းတဲ
ป้อมยาม အစောင့်ဂိတ်
ปอยผมปิดกระหม่อม ဦးစွန်းဖုတ်
ป้อยอ အရောင်တင်-
ปะ ဖာ
ปะชุน ဖာထေး
ปะชุนเสื้อ အင်္ကျီကိုဖာထေး-

ပါတ ဆောင်ကြဉ်း
ပါတဖဲ့ဝဲ့ လူဆိုးကိုဆောင်ကြဉ်း-
ပါတာင် သန္ဓာ
ပါပန ရောနှော
ပါမာ ဆွတ်
ပါမာန်ာ ရေတောက်-
ပါမာန်ာဟွမ ရေမွှေးဆွတ်-
ပါရာ ကနုး
ပါရာဝေ မက္ကပ်ကနုး
ပါဒူဘာဒ အပေါက်ကိုဖာ-
ပါဟလ့ပ် ပလောင်
ပိက(ပလွက) စိုက်
ပိက ထိုး
ပိကတဂါ် ပန်းစိုက်-
ပိကတာနာ စပါးပင်စိုက်-
ပိကဘိုယဲ ဖယောင်းတိုင်စိုက်-
ပိကဘူပ အမွှေးတိုင်စိုက်-
ပိကဘော တိုင်စိုက်-
ပိကဿ် ပက္ခ
ပိုင်(အသံ) ဒုန်း
(ပိုဒ်ဆိုင်ကာဖြတ်) လည်း,လဲ
ပိုဒ်ဆိုင်ဒဝ်ဘဒး လွှဘွယ်ဝတ္ထု
ပိုဒ်ဆိုင်ဒီ ပစ္စည်းလေးပါး
ပိုဒ်ဆုပ်ပ် မျက်မှောက်ခေတ်
ပိုဒ်ဆုပ်ပ်ကာလ လက်ငင်းကာလ
ပိုဒ်ဆုပ်ပ်နီ် ယခု,ယခု
ပိုဒ်ဏာ ပညာ
ပိုဒ်ဏာဝေါမာရဏ ဉာဏ်ရည်
ပိုဒ်ဏာဆိုဒ်ပဒါ ပညာချွန်-
ပိုဒ်ဏာတီ်ပ် ဉာဏ်တိမ်-
ပိုဒ်ဏာဒီပ ဉာဏ်ထူ-
ပိုဒ်ဏာဒီ့ဝ် ဉာဏ်ထုံ-
ပိုဒ်ဏာဒူးဟိုန် အသိဉာဏ်
ပိုဒ်ဏာလိုကဒီ်ဒ်ိုင် ပညာအလွန်နုက်နဲ့-
ပိုဒ်ဏာဟာ ပြဿနာ
ပိုဒ်ဏာဟာကာဟာရ အစာဝါပုဆွာ
ပိုဒ်ဏာဟာဂလီ့ဂလာယ ပြဿနာပြေလည်-
ပိုဒ်ဏာဟာဆေဝါးဟန်ာ စစ်မျက်နှာ
ပိုဒ်ဏာဟာဆေဝါးဟန်ာဒါကာရဂ်ာ စီးပွားရေးစစ်မျက်နှာ
ပိုဒ်ဏာဟာသုခဘာဝ ကျန်းမာရေးပြဿနာ
ပိုဒ်ဏာဟာဒုက်ခ အခက်ပြဿနာ
ပိုဒ်ဏာဟာဒုက်ခ အခက်အခဲ,အခက်အခဲပြဿနာ
ပိုဒ်ဏာဟာဒေါ်ဝ်ဘဒး ရေပြဿနာ
ပိုဒ်ဏာဟာဒ်ဒီ ပြဿနာကြီး
ပိုဒ် ခါ

ပိုဒ်ဘာဒါဘဒးဆိုဘ ဝန်မခံပဲငြင်း-
ပိုဒ်ဘိုနဲဒ အိပ်ရာခါ-
ပိုဒ်ဘဲ့ဒ်ဘာဟ်ာ် ကဲဖယ်-
ပိုဒ်ဘုံန ဖုံခါ-
ပိန(ခွဲ့) မျှ
ပိန် ကလော်
ပိန်ဇာကဒျာန စက်ဘီးကိုနင်း-
ပိန်ဒဲ့ဝန ထွေ
ပိန်ဟမာကပျိ် ဒိုးလှည့်-
ပိန်ဟူ နှားကလော်-
ပိန်ဟေဒီယ့ဒ်ိုဒ် တစ်ကျပ်စေ့ကိုလှည့်-
ပိန်ဟဲဓိမ ရေခဲမုန့်လှည့်-
ပိုန်(ကိုဟ်ကလမ) လုံး
ပိုန်ကဒုန လောက်စာလုံး-
ပိုန်ဒာ ဆေးကိုလုံး-
ပိုမ်ဒါမိန ဓာတ်ဆီဆိုင်-
ပိုမ်ဒိုဟ်ဟာဟမ်ဒိုန လက်မနှိပ်-
ပိုမ်ဒလာယဒိုဟ်ဒိုန လက်ဖွေနှိပ်-
ပိုမ်ဒလာယဒိုန လက်ရာနှိပ်-
ပိုဿာဝေ ကျင်ငယ်
ပိုဿာဝေဒ်ဒ ဆီးချုပ်-
ပိုဿာဝေဒ်ဒ ဆီးအောင့်-
ပူ ပေါက်
ပူလွှကဗ်ာန ကျင်ပေါက်-
ပူလွှကဘဝ်ာလ ဘောလုံးပေါက်-
ပူလွှကဟိန ဂေါ်လီလုံးပေါက်-
ပူ် စုံ
ပူ် တော
ပူ် မှောရုံ,မှောရုံတော်
ပူ်ဇ်ာ သခြုံင်း
ပူ်ဒန တောအုပ်
ပူ်ဒဲ့ဝန ရိုင်း
ပူ်ဒ်ိုဒ်ိုဒ်ိုန အခြားတောအုပ်
ပူ်ဒ်ိုပ တောနက်
ပူ်ဒ်ိုပ် တောအုပ်
ပူ်ဒ်ိုမ်ိုဒ်ိုက ကျွန်းသစ်တော
ပူ်ရက တောရွှေ
ပူ်ရကဒ်ိုပ ကန္တာရတောကြီး
ပူ်ရဲ့ဟာ ချုံပုတ်
ပူ်ရဲ့ဟာ ချုံတော,တောချုံ
ပူ်ရာ်ဟေဘာ်ာ စုံတောမြို့ငှ်
ပူ်ဒ်ိုက တောနက်
ပူ်ဒ်ိုက မြို့ငှ်
ပူ်ာ ကြီးကြီး
ပူ်ာ ဒေါ်,အဒေါ်,ဒေါ်ကြီး,ဒေါ်ဒေါ်

ปาก နှုတ်,နှုတ်ခမ်း
ปาก ပါးစပ်
ปาก(ช่อง) ဝ,အဝ
ปากกว้าง ပါးစပ်ပြဲ-
ปากกว้าง အာကျယ်-
ปากคลอง ချောင်းဝ
ปากจิด ခံတွင်းပျက်-
ปากจู๋ နှုတ်ခမ်းစူ-
ปากแตก နှုတ်ခမ်းကွဲ-
ปากทาง ဂိတ်
ปากทาง လမ်းထိပ်
ปากทางเข้า အဝင်ဝ
ปากทางเข้าวัด ကျောင်းဝ
ปากน้ำ မြစ်ဝ
ปากบ่อ တွင်းနှုတ်ခမ်း
ปากประตู တံခါးဝ
ปากประตู အဝဂိတ်
ปากประตูห้อง အခန်းဝ
ปากเปิด ဘဲနှုတ်သီး
ปากเปราะ နှုတ်ပေါ့-
ปากเปราะ အာချောင်-
ปากโป้ง ပါးစပ်ဖွာ-
ปากเผื่อน ပါးစပ်ပျက်-
ปากพล่อย အာချောင်-
ปากแม้ม တင်းစေ့သောနှုတ်ခမ်း
ปากแม่น้ำ မြစ်ဝ
ปากไม่ว่าง ပါးစပ်အငြိမ်မနေဘူး
ปากลำโพง(พูดดัง) အာကျယ်-
ปากสว่าง ပါးစပ်ဖွာ-
ปากเสีย ပါးစပ်ပုပ်-
ปากหนัก နှုတ်လေး
ปากหยาบคาย ပါးစပ်ကြမ်း-
ปากห้อยย้อย နှုတ်ခမ်းရွဲ-
ปากเหว ချောက်ကမ်းပါး
ปากแหว่ง နှုတ်ခမ်းပဲ့-
ปากอยาก ခံတွင်းတောင်း-
ปากอยู่ไม่สุข ပါးစပ်အငြိမ်မနေဘူး
ปากอยู่ไม่สุข(ชุกชน) ပါးစပ်ဆော့-
ปากอ่าว ပင်လယ်အဝ
ปากกา ကလောင်
ปากกา ပက်ကား
ปากกาคอแร้ง ကလောင်တံ
ปากกาลูกลื่น ဘောလ်ပင်
ปากกาหนีบ(คีมหนีบ) ပြုတ်တူ
ปากกาหมึกซึม ဖောင်တိန်

ปากกาหมึกซึม မင်တံ
ปากคีบ ဇာဂဇာဝ
ปากคีบ(คีมหนีบ) ပလာယာ
ปากีสถาน ပါကစ္စတန်
ปางก่อน ရှေးဘဝ
ปางหลัง နောင်ဘဝ
ปาด လှီး
ปาด(ป้าย) သပ်
ปาด(เกลี่ย) ညှို
ปาดข้าว ကလောင်တိုက်-
ปาดข้าว(เกลี่ยเสมอ) ဆန်ညှို-
ปาดคอ လည်လှီး-
ปาดหน้าผาก နဖူးကိုသပ်-
ปาดเหงื่อ ချေးသပ်-
ปาดให้เสมอ ညီအောင်သပ်-
ปาด,ปาดปิน ဖားပျဉ်
ปาท่องโก๋ အီကြာကွေး
ปาน စာ
ปาน အမှတ်,အမှတ်စာ
ปานกลาง လတ်
ปานกลาง အလယ်အလတ်
ป่าน ဂုန်
ป้าย(ทา) သုတ်
ป้ายกาว ကော်သုတ်-
ป้ายประกาศ ဆိုင်းဘုတ်
ป้ายรถเมล์ မှတ်တိုင်
ปาริชาต ကသစ်
ป่าวประกาศ ကြေညာ
ป่าวร้อง ကြွေးကြော်
ปิ้ง ကင်
ปิ้งขนมปัง ပေါင်မုန့်မီးကင်-
ปิ้งไฟ မီးကင်-
ปิงปอง ပင်ပေါင်
ปิด ပိတ်
ปิด(ไฟ) မှိတ်
ปิดกลับคืน ပြန်ပိတ်
ปิดกั้น(ทาง) ပိတ်ဆို့
ปิดกั้นถนน လမ်းပိတ်ဆို့-
ปิดกั้นทางน้ำ ရေမြောင်းပိတ်ဆို့-
ปิดจมูก နှာခေါင်းပိတ်-
ปิดจุก ဖောနဲ့ဆို့-
ปิดชั่วคราว ယာယီပိတ်-
ปิดตา မျက်စိပိတ်-
ปิดทอง ရွှေချ-
ปิดแน่นๆ မြဲမြံပိတ်-

ပိတ်ပင်တဲ့ဝေး လျှိုးနေ-
ပိတ်ပြေး တံခါးကိုပိတ်-
ပိတ်ပြေးမြန်း တံခါးပိတ်တာမြို-
ပိတ်ပါက နှုတ်ပိတ်-
ပိတ်ပါက ပါးစပ်ကိုအုပ်-
ပိတ်ပါကငြိပ နှုတ်ဆိတ်-
ပိတ်ပြ မီးမှိတ်-
ပိတ်ပြမ်ာ မီးပိတ်-
ပိတ်ရုံ(ဖုပ) ထီးပိတ်-
ပိတ်ဝြိုန ကျောင်းပိတ်-
ပိတ်ဝိဘုံ ရေဒီယိုပိတ်-
ပိတ်ဟိပ သေတ္တာကိုပိတ်-
ပိတ်ဟု နှားပိတ်-
ပိတ်ဝေ အလိုလိုပိတ်-
ပိတာ(ဟန်ဒ်ဆွဲ) ပိဿာ
ပိုးတြ ချိုင့်
ပိုးတြဗ်ာ ထမင်းချိုင့်
ပိုးတြကြိုပ် ကြွေချိုင့်
ပိုးတြဘိတဘာဟာ ဆွမ်းချိုင့်
ပိုးတြဆဒေးလေဆ စတီးချိုင့်
ပိုးတြဟိုးကာ ချိုင့်တစ်လုံး
ပိုးတြဗ်ာဗိုး ငါးဆင့်ချိုင့်
ပိုးတြဟူဗ်ာ ဆွဲချိုင့်
ပိုးတြဝေးလူမိုးဝိုးယမ ဒန်ချိုင့်
ပိုးတြဝေးလူမိုးဝိုးယမ သတ္တုချိုင့်
ပိုးဝေးဇာ(ပလီယောဝေးဗုဒ္ဓ) စိန်ဖူးတော်
ပိုးယ ပိဿ
ပိ နှစ်
ပိ(ဒိုးဘာ) ခုနှစ်
ပိကလာ မနှစ်က
ပိကံ့ဝေန နှစ်ကာလ
ပိကာရဒိုးဘာ ပညာသင်နှစ်
ပိကံ့ ဟောင်းနှစ်
ပိခရိတ်ဒိုးဘာ ခရစ်နှစ်
ပိဒိုးလွှ မနှစ်,မနှစ်က
ပိဒီ ဒီနှစ်
ပိဒီ ယခုနှစ်,ဒီခုနှစ်
ပိဟန်ာ ရှေ့နှစ်
ပိဟြမ် နှစ်သစ်,နှစ်အသစ်
ပိဟိုင် နောင်နှစ်,နောင်တစ်နှစ်
ပို့(ပို့ဟေ) နှဲ့
ပို့ဟောကာယ ပတိုး
ပို့ဟာဒ် ဆိုင်း
ပို့ဟာဒ်ထိုင် ယိုးဒယားဆိုင်း
ပို့ဟာဒ်ဗမာ မြန်မာဆိုင်း
ပို့ဟိုင်္ဂလော နဲ့တစ်လက်
ပို့ တူး
ပိုက တောင်ပံ
ပိုက တောင်,အတောင်
ပိုကဂေါ် ကြက်တောင်,ကြက်တောင်ပံ
ပိုကခရိုင်ပိန လေယာဉ်အတောင်
ပိုကနက ငှက်တောင်ပံ
ပိုကနက ငှက်တောင်,ငှက်အတောင်
ပိုကဗုဒ္ဓ ဝမ်းပွဲ့
ပိုကရာကဗြိ မြစ်ပွဲ့
ပိုကဟ်က အတောင်ကျိုး-
ပိုကဟေဗြေဒ ပွဲ့
ပိုဇိ ပိတိ
ပိုဇိဗိနဒီ ဝမ်းသာပီတိ
ပိုဇိဗိနဒီ ဝမ်းသာကြည်နူး
ပိုန(ပိန်) တက်
ပိုနတ်ဗြိ သစ်ပင်တက်-
ပိုပ(တ်ဗြိ) ကေရာဇ်
ပိုက ဆိုင်း
ပိုကဖန်ဟောင်ကျိုးလာ ရွှေဆိုင်း
ပိုန သေနတ်
ပိုနဟိုင်္ဂလော သေနတ်တစ်လက်
ပိုနဟိနဟေလ်ကဗြိ ကျောက်မီး
ပိုနဗြိကြ အမြောက်
ပုံ့ဂျိန်ဂ် ပုလွိင်
ပုံ့ဇာ ပုဏ္ဏာ
ပုတ်(ဟောတ်) ပွတ်
ပုံ့ဟ ခလုတ်
ပုံ့ဟကရဆိန် စောက်စေ့
ပုံ့ဟဗြိ မီးခလုတ်
ပုံ့ဟဝ်ာ ဝါကွမ်း
ပုံ့ဟ မြေသြဇာ
ပုံ့ဟဗဟရဒ်ဂျာတိ သဘာဝမြေသြဇာ
ပုံ့ဟဝိဇ္ဇာဂျာဆာဗ် သိပ္ပံမြေသြဇာ
ပုတ်(ဟန်ဒ်ဆွဲ) ခင်း
ပုတိုင် ခုတင်ခင်း-
ပုတ်ဟိုဆဲ မွေ့ရာခင်း-
ပုတ်ဟိုဆဲ အိပ်ရာကိုခင်း-
ပုဗ်ဟိုဆဲကရဆာ ကြမ်းခင်း-
ပုဗ်ဟိုဆဲဝ်ာဒဲ ဝါကြမ်းခင်း-
ပုတ်ဆာဟာ တံတားခင်း-
ပုတ်ဆိုး ဖျာခင်း-
ပုတ်(ဆိတ်) ကဇာန်း,ကဇာန်းလုံး
ပုတ်ဂ်ာမဟြေ ကဇာန်းလက်မ
ပုတ်ဂေ ပင်လယ်ကဇာန်း

ပူပန်ပုစွန်လုံး
ပူပန်လယ်ကဇန်း
ပူဇော်သင်ဝင်ကစွပ်
ပူဆာပင်ကဇန်းညှပ်-
ပို့ဘိုး,ဘိုးဘိုး,အဘိုး,အဖိုး
ပို့ဘိုးဘွားဘိုးဘွား,အဖိုးအဖွား
ပို့တော်ဘိုးတော်
ပို့တော်ဘိုးသိုက်စောင့်
ပုတ်ဖူး
ပုတ်ရုမ်း
ပုပ်(ကြီးကိုးမာက)ထုံး
ပုပ်ကိုင်ထုံးပေါက်-
ပုပ်ဇီးမန်ဂိုဘီလပ်မြေ
ပေါ့မို့
ပေါင်ဘဲ
ပေါင်ဖွေးတစ်သိုက်
ပေါ်(ကြော်)ဖြစ်
ပေါ်(ကိုယ်ပေါ်)တက်
ပေါ်ပေါ်(မိုးဝိုင်)အရှင်လတ်လတ်
ပေါင်းကူးကုန်,ပေါင်းဘွဲ့ပြွတ်
ပေါင်းကူးတွဲနေ့ပြွတ်နေ-
ပေါင်းကဝီစာဆိုတော်အဖြစ်
ပေါင်းကဗ္ဗဒေဝိဒ်မင်းအဖြစ်
ပေါင်းကာသေးအတူမြင်-
ပေါင်းကူးလွှဲယူသည်ပြောင်းပေါက်-
ပေါင်းခိုက်ပါကဆာဝဲပါတဲ့ကွက်ပက်လက်မျော-
ပေါင်းခိုးရိုးဝဲပေါက်-
ပေါင်းခွဲ(ကြာမြင့်ခြင်း)အအေးပတ်-
ပေါင်းခွဲဖွားအဖွားရှိ-
ပေါင်းခွဲဖွားအဖွားရှိ-
ပေါင်းခံရသိန်းငှက်ဖွားရှိ-
ပေါင်းစုံကုန်ဘယ်နယ်သားလဲ
ပေါင်းစုံခရီးရုံးရုံခါ
ပေါင်းစုံဆရာအဖြစ်
ပေါင်းစုံအရှုံးအောင်တာပဲ
ပေါင်းစုံခုန်းသည်ပြု-
ပေါင်းစုံခုန်းပြု-
ပေါင်းစုံဘယ်သူဖြစ်လဲ
ပေါင်းစုံခွ
ပေါင်းစုံဘယ်နယ်လဲ
ပေါင်းစုံဘယ်လိုလဲ
ပေါင်းစုံတကယ်ဖြစ်-
ပေါင်းစုံပြောက်

ပေါင်းစုံပြောက်ပြောက်နဲ့
ပေါင်းစုံကွာ
ပေါင်းစုံကျွမ်း
ပေါင်းစုံပိုင်
ပေါင်းစုံဒက်ပေါက်-
ပေါင်းစုံတော်
ပေါင်းစုံအမျိုးတော်-
ပေါင်းစုံကွက်
ပေါင်းစုံရုပ်ရှင်မင်းသမီးဖြစ်-
ပေါင်းစုံဖြစ်နိုင်
ပေါင်းစုံစသည်
ပေါင်းစုံကြွက်တက်-
ပေါင်းစုံအစားထိုး-
ပေါင်းစုံအဖတ်တင်-
ပေါင်းစုံအတန်းလိုက်-
ပေါင်းစုံအစီအတန်း
ပေါင်းစုံရဲဘော်ဖြစ်-
ပေါင်းစုံတောက်လျှောက်
ပေါင်းစုံလဟာပြင်ဖြစ်-
ပေါင်းစုံတရား
ပေါင်းစုံရိုးသွားပြီ
ပေါင်းစုံဆောင်ရွက်
ပေါင်းစုံဘောလုံးသမားအဖြစ်
ပေါင်းစုံအဆိုတော်ဖြစ်-
ပေါင်းစုံလှမယ်ဖြစ်-
ပေါင်းစုံအစီအရီ
ပေါင်းစုံရိုးရိုးနေပါ-
ပေါင်းစုံနဂိုတိုင်းပါပဲ
ပေါင်းစုံနေကျ
ပေါင်းစုံအမြဲ
ပေါင်းစုံအမြဲနေကျ
ပေါင်းစုံအသုံးဝင်-
ပေါင်းစုံပီတိဖြစ်-
ပေါင်းစုံအထင်အရှား
ပေါင်းစုံဘာရုပ်မလဲကွာ
ပေါင်းစုံမဖြစ်နိုင်ဘူး
ပေါင်းစုံမဖြစ်နိုင်တာကွာ
ပေါင်းစုံမိတ်ပေါက်-
ပေါင်းစုံမှုန်မှုန်ညက်ညက်
ပေါင်းစုံပူးတွဲပိုလ်အဖြစ်
ပေါင်းစုံအမှူးပြု-
ပေါင်းစုံအနာပေါက်-
ပေါင်းစုံအနာဖြစ်-
ပေါင်းစုံကျောက်ပေါက်-
ပေါင်းစုံအပြွတ်လိုက်

เป็นพิษ တောက်
เป็นพี่น้องกัน မောင်နှမတော်-
เป็นเพราะ ဖြစ်လို့
เป็นเพราะอย่างนี้เอง အဲဒါကြောင့်
เป็นเพราะอะไร ဘာဖြစ်လို့လဲ
เป็นเมียไม่ตั้งใจ မတော်မဆဖြစ်တာပဲ
เป็นภัย ရန်မူ-
เป็นมัด အစည်းလိုက်-
เป็นยังไง ဘယ်နှယ်လဲ
เป็นระเบียบ စနစ်တကျ-
เป็นรู ပေါက်
เป็นโรคกะหรี่ ဖာကျိုး-
เป็นโรคเรื้อน နူနာရှိ-
เป็นลม လေဖြတ်-
เป็นลมพิษ အင်ပျဉ်ပေါက်-
เป็นลมพิษ အင်ပျဉ်ထ-
เป็นลำดับมา အစဉ်တစိုက်
เป็นวันหยุดงาน ရုံးပိတ်ရက်ဖြစ်-
เป็นเวลา မှန်မှန်
เป็นศัตรู ရန်ဖြစ်-
เป็นเศรษฐี သူဌေးဖြစ်-
เป็นสังคัง ဂျွတ်ပေါက်-
เป็นสัญลักษณ์ အမှတ်အသားဖြစ်-
เป็นสามเณร ကိုရင်ဝတ်-
เป็นสามีภรรยา လင်မယားတော်-
เป็นหน้าที่ တာဝန်ပင်ဖြစ်-
เป็นหนี้ ကြွေးဖြစ်-
เป็นหมัน မြို
เป็นหวัด အအေးပတ်-
เป็นหวัด အအေးမိ-
เป็นหัวหน้า(ผู้นำ) ခေါင်းဆောင်ဖြစ်-
เป็นหัวหน้า(ผู้ปกครอง) အချုပ်ဖြစ်-
เป็นหิด ဝဲပေါက်-
เป็นใหญ่ ဗိုး
เป็นอย่างนั้นหละ ဒီအတိုင်းပဲ
เป็นอย่างยิ่ง အထူး
เป็นอย่างไร ဘယ်လိုလဲ
เป็นอะไร ဘာဖြစ်လဲ
เป็นอาทิ စသည်ဖြင့်
เปรอะ ပေ
เปรอะเปื้อน စွန်းထင်း
เปรอะเปื้อน ပေရေ
เปราะ(กรอบ) ကြွပ်
เปราะ ဆတ်
เปราะบาง ကြွပ်ဆတ်

เปรี้ยง(เสียง) ဒိုင်းခနဲ
เปรียบ စာ
เปรียบกับแต่ก่อน အရင်နဲ့စာ-
เปรียบดุจ နှိုင်း
เปรียบเทียบ နှိုင်းစာ
เปรียบเทียบ နှိုင်း,နှိုင်းယှဉ်
เปรียบเทียบดู နှိုင်းယှဉ်ကြည့်-
เปรี้ยว ချဉ်
เปรี้ยวปรี๊ดเลย ချဉ်တူးနေတာ
เปรี้ยวปาก ခံတွင်းချဉ်-
เปรี้ยวเผ็ด ချဉ်စပ်
เปรี้ยวหวาน ချိုချဉ်
เปล ပုခက်
เปลคนไข้ လူနာစင်
เปลหาม ကပ်
เปลหามคนไข้ လူနာတင်ကပ်
เปล่ง(เอาออก) ထွက်
เปล่งแสง(แสงออก) အရောင်ထွက်-
เปล่งแสงแวววาว အရောင်တလက်လက်ထွက်-
เปลวไฟลุกโชน မီးလျှံ-
เปล่า(เปล่าๆ) ဗလာ,ပလာ
เปลี่ยน ပြောင်း
เปลี่ยน လဲ
เปลี่ยนคืน ပြန်လဲ
เปลี่ยนใจ စိတ်လည်-
เปลี่ยนใจ သဘောထားပြောင်း,စိတ်ပြောင်း
เปลี่ยนใจ(กลับใจ) စိတ်ပြန်-
เปลี่ยนชื่อ နာမည်ပြောင်း-
เปลี่ยนถ้วยแก้ว ဖန်ခွက်လဲ-
เปลี่ยนเป็นสัปดาห์หน้า ရှေ့.အပတ်ပြောင်း-
เปลี่ยนแปลง ပြန်ပြောင်း
เปลี่ยนแปลง ပြောင်းလဲ
เปลี่ยนเสื้อ အင်္ကျီပြောင်း-
เปลี่ยนเสื้อ အင်္ကျီလဲ-
เปลี่ยนเสื้อผ้า အဝတ်အစားလဲ-
เปลี่ยนโอน လွှဲပေး
เปลือก ခွံ,အခွံ
เปลือก(ไม้) အခေါက်
เปลือกกุ้ง ပုစွန်အခွံ
เปลือกข้าวโพด ပြောင်းဖူးဖက်
เปลือกข้าวโพด ပြောင်းခွံ
เปลือกเขียว အခွံစိမ်း
เปลือกไข่ไก่ ကြက်ဥခွံ
เปลือกตา မျက်ခွံ
เปลือกตา မျက်ရစ်

เปลือกแตงกวา သခွားအခွံ
เปลือกทะนะคา သနပ်ခါးခေါက်
เปลือกผลไม้ သစ်သီးခွံ
เปลือกไม้ သစ်အခေါက်
เปลือกลูกอม ချိုချဉ်စက္ကူ
เปลือกหอย ခရုခွံ
เปลือย တုံးလုံး
เปลือยกาย ကိုယ်တုံးလုံး-
เปลือยเปล่า ဗလာကျင်း-
เป่า(ลงอาคม) မန်း
เป่า(ยา) နှုတ်
เป่า(ลม) မှုတ်
เป่าขลุ่ย ပလွေမှုတ်-
เป่าเขาควาย ကျွဲချိုမှုတ်-
เป่าคาถา မန္တာန်မှုတ်-
เป่านกหวีด ခရာမှုတ်-
เป่าปี่แน နှဲမှုတ်-
เป่าฝุ่นละออง ဖုန်ကိုမှုတ်-
เป่าไฟ မီးမှုတ်-
เป่ามนต์ မန္တာန်မှုတ်-
เป่ามนต์ မန်းမှုတ်-
เป่าฮางวง သဝေးရေကွင်းမှုတ်-
เป่าลูกโป่ง စီပေါင်းမှုတ်-
เป่าหนังยาง သဝေးရေကွင်းမှုတ်-
เป้าฮิง ပစ်မှတ်
เปาะเปาะ(เสียงตบมือ) ဖြောင်းဖြောင်း
เปาะแปะ(ฝนลง) တဖြောက်ဖြောက်
เปิงมางคอก(กลองชุด) ပတ်ဝိုင်း
เปิด ဖွင့်လှစ်
เปิด ဖွင့်
เปิด လှစ်
เปิดการจราจร ယာဉ်အသွားအလာဖွင့်-
เปิดขวด ပုလင်းဖွင့်-
เปิดค่อยๆ သာသာဖွင့်-
เปิดฉลาก မဲဖွင့်-
เปิดเต็มแรง တအားဖွင့်-
เปิดถุง အိတ်ကိုဖွင့်-
เปิดทันที ရုတ်ခနဲဖွင့်-
เปิดบริษัท ကုမ္ပဏီကိုတည်ထောင်ဖွင့်လှစ်-
เปิดประตู တံခါးဖွင့်-
เปิดประตู တံခါးကိုဖွင့်လှစ်-
เปิดเผย ဖော်ပြ
เปิดเผย ဖော်ထုတ်
เปิดเผย ထုတ်ပြ
เปิดเผย ဖွင့်လှစ်ဖော်ထုတ်
เปิดเผย လှစ်ဖော်
เปิดเผยเรื่องราว အကြောင်းများကိုဖွင့်လှစ်ဖော်ထုတ်-
เปิดพัดลม ပန်ကာဖွင့်-
เปิดไฟฟ้า မီးဖွင့်-
เปิดไฟเลี้ยว ဘေးမီးဖွင့်-
เปิดเวียน ကျောင်းဖွင့်-
เปิดเสียงน้อย အနည်းငယ်ဖွင့်-
เปิดเลย ဖွင့်လိုက်ပါ
เปิดวิทยุ ရေဒီယိုဖွင့်-
เปิดไว้ ဖွင့်ထား
เปิดสมรภูมิ စစ်မျက်နှာဖွင့်-
เปิดเสียงค่อยๆ အသံတိုးတိုးဖွင့်-
เปิดหวูดรถไฟ မီးရထားဥသြဆွဲ-
เปิดหีบ သေတ္တာဖွင့်-
เปิดออก ရင်ဖွင့်
เปิดอยู่ ပွင့်
เปิดโอกาส အမှုအရာပေး-
เปียก စွတ်
เปียก,เปียกปอน စို
เปียกแฉะ,เปียกโชก စွတ်စို
เปียกชื้น စိုထိုင်း
เปียกโชก,เปียกปอน ရွှဲ,ရွှဲစို,စိုရွှဲ
เปียกปอน ရွှဲကုန်
เปียกปอน ရွှဲရွှဲစို-
เปียกปอนทั้งตัว တကိုယ်လုံးစို-
เปียกฝน မိုးစို-
เปียโน စန္ဒရား
เปียโนหนึ่งหลัง စန္ဒရားတစ်လုံး
เปี่ยม ပြည့်
เปี่ยมสุข ချမ်းသာသုခနဲ့ပြည့်-
เปื้อน စွန်း
เปื้อน ညစ်
เปื้อน ထင်း
เปื้อน ပေ
เปื้อนน้ำมัน ဆီပေ-
เปื้อนสี ဆေးရောင်စွန်း-
เปื่อย ဆွေး
เปื่อย,เปื่อยยุ่ย ရို
แป(เตะ) ခတ်
แปตะกร้อ ခြင်းလုံးခတ်-
แป(ไม้เรือน) လျှောက်
แป็บเดียว အခိုက်အတန့်
แป้ง ကဒီ
แป้ง ပေါင်ဒါ
แป้ง အမှုန့်

แป้งขนม မုန့်မှုန့်
แป้งข้าวเจ้า ဆန်အမှုန့်
แป้งข้าวสาลี ဂျုံမှုန့်,ဂျုံမှုန့်ညက်
แป้งถั่ว ပဲအမှုန့်
แป้งทาหน้า မျက်နှာပေါင်ဒါ
แป้งท้าวยายม่อม အာဒါလွတ်မှုန့်
แป้งเปียก ကော်,ကစီ
แป้งผัดหน้า မျက်နှာချေ
แป้งฝุ่นผัดหน้า မျက်နှာချေမှုန့်
แปด ရှစ်
แปดเปื้อน စွန်းထင်း
แปดเปื้อน ညစ်ပေ
แป็บ(ปัจจัย) ကနဲ,ခနဲ
แป็บเดียว ခဏလေး
แป็บน้ำ ရေပိုက်
แปรปรวน ဖောက်ပြန်
แปรเปลี่ยน ဖောက်ပြန်
แปรงขัด ဝက်မွှေးဘီး
แปรงฟัน သွားတိုက်-
แปรงฟัน သွားဖြီး-
แปรงฟันให้เป็นเวลา မှန်မှန်သွားတိုက်-
แปรงล้างขวด ပုလင်းဆေးဝက်မွှေးဘီး
แปรงวาดภาพ ပန်းချီစုတ်တံ
แปรงสีฟัน သွားတိုက်တံ,သွားပွတ်တံ
แปร่ง,เหน่อ ဝဲ
แปร่งๆ ဝဲဝဲ
แปล ပြန်,စကားပြန်-
แปลยกศัพท์ နိဿယ
แปลก(พิเศษ) ထူးဆန်း
แปลก(ไม่คุ้น) စိမ်းနေ
แปลกเด่น ဆန်းကြယ်
แปลกเด่น ထူး
แปลกใหม่ ဆန်း
แปลง(ที่) အခင်း
แปลงดอกไม้ ပန်းခင်း
แปลงถั่ว ပဲခင်း
แปลงทำไร่ ယာခင်း
แปลงนา လယ်ကွက်
แปลงนา လယ်ခင်း,လယ်အခင်း
แปลงนาข้าว စပါးခင်း
แปลงนาข้าวบาร์เลย์ မုယောခင်း
แปลงผ้าย ဝါခင်း
แปลงเพาะปลูก စိုက်ပျိုးခင်း
แปลงเพาะปลูก စိုက်ခင်း
แปะ ကပ်
แปะทอง ရွှေချ
แป๊ะหลอ(ถั่วหั่ว) ပဲကြီးလှော်
โป๊ก(เสียง) ဖတ်
โป๊กๆ(เสียง) ဖတ်ဖတ်
โปง(เกราะ) အုန်းမောင်း
โป้ง(เสียง) ဒုန်း
โปน ပြူး
โป้ปด ပလီ
โปปา(ชื่อภูเขา) ပုပ္ပိုး
โป๊ยกั๊ก တရုတ်မဆလာပွင့်
โปรด ကျေးဇူးပြု၍,ကျေးဇူးပြုပြီး
โปรด(สัตว์) ခွီးမြှောက်
โปรดจำไว้ မှတ်ထားပါ
โปรดนั่ง ထိုင်ပါ
โปรดนูด ပြောပါ
โปรดยืน ရပ်ပါ
โปรดรอก่อน စောင့်ပါအုံး
โปรดรอสักครู่ ခဏစောင့်ပါ
โปรดหยุดสักครู่ ခဏရပ်ပါ
โปรดอย่า မ..ပါနဲ့
โปรดอย่าสูบบุหรี่ ဆေးလိပ်မသောက်ပါနဲ့
โปรตีน(ธาตุเนื้อ) အသားဓာတ်
โปรย ကြဲ
โปรย စွန့်ကြဲ
โปรยข้าวตอกดอกไม้ ဆန်ပန်းကြဲ
โปรยเงิน ငွေစွန့်ကြဲ-
โปรยเงิน ပိုက်ဆံစွန့်-
โปรยเงิน ပိုက်ဆံကြဲ-
โปรยทาน အလှူစွန့်ကြဲ-
โปสการ์ด ပို့စကတ်,ပို့စ်ကတ်
โป๊ะครอบตะเกียง မီးအုပ်
โป๊ะตะเกียง မီးအုပ်ဆောင်း
ไป သွား
ไปๆมาๆ သွားဟယ်လာဟယ်
ไปก่อน သွားနှင့်-
ไปก่อน အရင်သွား-
ไปก่อนแล้วเนื่อ အရင်စောသွား-
ไปก่อนนะ သွားပါဦး
ไปกันเถอะ သွားကြစို့
ไปกันเถอะ သွားရအောင်
ไปกันทั้งหมด အားလုံးသွားကြ-
ไปกันเหอะ သွားကြဟေ့
ไปไกลๆ အဝေးသွား-
ไปข้างนอก အပြင်သွား-
ไปข้างหน้า ရှေ့သွား-

ไปจนถึง အရောက်သွား-
ไปจ่ายตลาด ဈေးဝယ်သွား-
ไปฉี่(ไปเบา) အပေါ့သွား-
ไปฉี่ ဆီးသွား-
ไปช้าๆ နှေးနှေးသွား-
ไปช้าอีก အဖန်ဖန်သွား-
ไปซื้อ သွားဝယ်-
ไปซื้อ အဝယ်သွား-
ไปด้วยกัน တကွသွား-
ไปด้วยกัน ပူးတွဲသွား-
ไปด้านหลัง နောက်ဖေးသွား-
ไปตุ๋ยๆ မမြင်မကန်းသွား-
ไปตรงๆ တည့်တည့်သွား-
ไปตลาด ဈေးသွား-
ไปต่อ ဆက်သွား-
ไปต่อหน้าต่อตา ဒိဋ္ဌသွား-
ไปต้อนรับ အကြိုသွား-
ไปตามลำพัง သတ်သတ်သွား-
ไปตามลำห้วย ရိုးလေးထဲအတိုင်းသွား-
ไปแต่เนิ่น စောသွား-
ไปถาน ကုဋ္ဌီသွား-
ไปถ่าย(ไปป่า) တောသွား-
ไปถ่าย အိမ်နောက်ဖေးသွား-
ไปถ่ายท้อง ဓာတ်သွား-
ไปถ่ายเบา အပေါ့သွား-
ไปถ่ายหนัก အလေးသွား-
ไปถึงไหน ဘယ်အထိသွားလဲ
ไปท่องเที่ยว အလည်သွား-
ไปท่องเที่ยว အလည်အပတ်သွား-
ไปทัศนศึกษา လေ့လာသွား-
ไปทำบุญ အလှူသွား-
ไปทุ่ง(ไปถ่าย) အခင်းသွား-
ไปเที่ยว အလည်သွား-
ไปเที่ยวกะหรี่ ဖာခူ-,ဖာသွားခူ-
ไปเที่ยวงาน ပွဲသွား-
ไปเที่ยวที่ไหนดี လည်လို့ဘယ်မှာကောင်းမလဲ
ไปเที่ยวเฮือน သွားရောက်လည်ပတ်-
ไปนมัสการพระเจดีย์ ဘုရားဖူးသွား-
ไปนอน အအိပ်သွား-
ไปนะ သွားနော်
ไปแน่นอนหรือ သွားတာသေချာလား
ไปในเมือง မြို့ထဲသွား-
ไปบ้าน အိမ်သို့သွား-
ไปบิณฑบาต ဆွမ်းခံသွား-
ไปประชุม အစည်းအဝေးသွား-
ไปป่า(ไปถ่าย) တောထိုင်-,တောသွား-
ไปเป็นกลุ่ม အုပ်စုလိုက်သွား-
ไปแปลงนา အခင်းသွား-
ไปพร้อมกัน အတူသွား-
ไปไม่ได้ မသွားနိုင်ဘူး
ไปยังที่นั่น ထိုနေရာဆီသို့သွား-
ไปยังเมือง မြို့သို့သွား-
ไปเยี่ยมคนไข้ ဖျားတဲ့သူသွားတွေ့-
ไปเยี่ยมเยือน အလည်သွား-
ไปเยี่ยว သေးပေါက်-
ไปเยือนบ่อยๆ အရောက်အပေါက်များ-
ไปรถยนต์ ကားနဲ့သွား-
ไปร่วม သွားနှဲ-
ไปเรือ လှေနဲ့သွား-
ไปเรื่อยๆ တောက်လျှောက်သွား-
ไปโรงเรียน ကျောင်းသွား-
ไปเลยเถอะ သွားဦးပေါ့
ไปเลื่อยเฉื่อย ခြေထောက်က-
ไปแล้ว သွားပြီ
ไปวัด ကျောင်းသွား-
ไปสะดวกสบาย သွားတာသက်သာ-
ไปเสียเลย သွားပစ်လိုက်
ไปหรือ သွားသလား
ไปให้ไม่ได้ သွားမပေးနိုင်ဘူး
ไปไหน ဘယ်သွားလဲ
ไปไหนมาไหนว่องไว အသွားအလာအလွန်လျင်-
ไปไหนไหน ဘယ်သွားသွား
ไปอย่างเร็วรี่ အပြေးအလွှားသွား-
ไปอาบน้ำ ရေသွားချိုး-
ไปอึ ဓာတ်သွား-
ไปเอง အလိုအလျောက်သွား-
ไปเอาเงิน သွားရှင်ငွေယူ-
ไปป์(กล้องสูบยา) ဆေးတံ
ไปรษณีย์ ဆော
ไปรษณีย์กลาง ဗဟိုစာတိုက်ကြီး
ไปรษณียภัณฑ์ ဆောထုပ်

(ผ)

ผง ဖုန်
ผง မှုန့်,အမှုန့်
ผงกะหรี่ မဆလာ,မဆလာမှုန့်
ผงกะหรี่ ဟင်းခတ်မဆလာ
ผงแก่นตะนะคา သနပ်ခဲအစစ်မှုန့်
ผงขมิ้น နန္နင်းမှုန့်
ผงชาว(เฮโรอีน) ဘိန်းဖြူ
ผงตราม မဲနယ်မှုန့်
ผงชูรส အာဇီမှုန့်
ผงซักฟอก ဆပ်ပြာမှုန့်
ผงดินปืน ယမ်းမှုန့်
ผงตะนะคา သနပ်ခဲအမှုန့်
ผงเปลือกตะนะคา သနပ်ခဲအခေါက်မှုန့်
ผงเปลือกหอย ခရုခွံမှုန့်
ผงผิวตะนะคา သနပ်ခဲအပွေးမှုန့်
ผงฝุ่น ဖုန်အမှုန့်
ผงรากตะนะคา သနပ်ခဲအမြစ်မှုန့်
ผงก(นษัก) ညိတ်
ผงกๆ တညိတ်ညိတ်
ผงกหัว ခေါင်းညိတ်-
ผงะหลัง နောက်တွန့်-
ผด မိတ်
ผนัง နံရံ
ผนังตึก(อิฐ) အုတ်ထရံ
ผนังบ้าน အိမ်နံရံ
ผนังร้าน ဆိုင်နံရံ
ผนังอิฐ အုတ်နံရံ
ผนึก ကပ်
ผนึกตัว ဖွဲ့စည်း-
ผนึกตัวเป็นกองทัพที่ยิ่งใหญ่ တပ်မတော်ကြီးကိုဖွဲ့စည်း-
ผนึกตัวเป็นคณะ အဖွဲ့ကိုဖွဲ့စည်း-
ผม(เส้นผม) ဆံ
ผม,กระผม ကျွန်တော်,ကျွန်နော်,ကျနော်
ผมแกละ နှဲပန်းဆံ
ผมขาว ဆံပင်အဖြူ
ผมจุก ကျဝိုင်း,ချဝိုင်း
ผมดก ဆံပင်ထူ-
ผมดัด ဆံပင်ကောက်-
ผมดำ ဆံပင်နက်-
ผมดำเหยียดตรง ဆံပင်နက်ဖြောင့်-
ผมบาง ဆံပင်ပါး-
ผมปลอม ဆံပင်တု-,ဆံပင်အတု
ผมยาว ဆံရှည်-
ผมยุ่ง ဆံထွေး-
ผมยุ่ง ဆံပင်အထွေး
ผมร่วง ဆံပင်ကျွတ်-
ผมสั้น ဆံတို-,ဆံပင်အတို
ผมสีทอง ရွှေရောင်ဆံပင်
ผมหงอก ဆံပင်ဖြူ,ဆံပင်အဖြူ
ผมหนา ဆံပင်ထူ-
ผมหยาบ ဆံပင်ကြမ်း-
ผมหยิก ဆံပင်လိပ်-
ผมหยิก ဆံပင်ကောက်-
ผมหางเปีย ကျစ်ဆံမြီး
ผมเหยียดตรง ဆံဖြောင့်-,ဆံပင်ဖြောင့်-
ผมไหม้ไฟ ဆံပင်မီးမြိုက်-
ผมเอง ကျွန်တော်မျိုး
ผยอง မာနထောင်
ผล(ประโยชน์) အကျိုး
ผลของกรรม ကံဇအကျိုး
ผลบุญ ကောင်းမှု
ผลประโยชน์ทางการค้า အကျိုးစီးပွား
ผลประโยชน์ผู้อื่น အများအကျိုး
ผลลบ နုတ်ကြွင်း
ผลลัพธ์ ရလဒ်,လဒ်
ผลหาร စားလဒ်
ผล(ลูกไม้) သီး,အသီး
ผลกระท้อน သစ်တိုသီး
ผลกล้วย ငှက်ပျောသီး
ผลโกโก้ ကိုကိုးသီး
ผลชมพู่ နှင်းသီး
ผลเชอรี่ ချယ်ရီသီး
ผลเชาก์ตี่ ရှောက်သီး
ผลเชาก์ตี่หวาน ရှောက်ချိုသီး
ผลเชาก์ตี่เปรี้ยว ရှောက်ချဉ်သီး
ผลแตงกวา သခွားသီး
ผลแตงโม ဖရဲသီး
ผลแตงร้าน ဂေါ်ရခါးသီး
ผลน้อยหน่า ဩဇာသီး
ผลฝรั่ง မာလကာသီး
ผลมุทรา ဆီးသီး
ผลมักเขียว ကျောက်ဖရုံသီး
ผลมักทอง ဖရုံသီး,ရွှေဖရုံသီး
ผลมะนาว သံပရာသီး
ผลมะเฟือง စောင်းလျားသီး
ผลมะม่วง သရက်သီး
ผลมะละกอ သင်္ဘောသီး

ผลมังคุด မင်းကွတ်သီး
ผลไม้ သစ်သီး,အသီး
ผลไม้กระป๋อง စည်သွတ်အသီး
ผลไม้กวน ယို,သစ်သီးယို
ผลไม้กวนชนิดเดียว ယိုတမျိုး
ผลไม้กวนรวมมิตร ယိုပဒေသာ
ผลไม้แก่ အသီးရင့်-
ผลไม้ฉ่ำ အသီးရွှမ်း-
ผลไม้เชื่อม ယို,သစ်သီးယို
ผลไม้ดอง သစ်သီးချဉ်
ผลไม้ตามฤดูกาล ရာသီအလိုက်အသီး
ผลไม้น่วม သစ်သီးပျော့အိ-
ผลไม้นุ่ม(เนื้อ,รส) သစ်သီးပျော့ပျောင်း-
ผลไม้เน่า သစ်သီးပုပ်-
ผลไม้ไม่ออกผล အသီးမသီးဘူး
ผลไม้แรกผลิ သီးကင်း,အသီးကင်း
ผลไม้ลูกโต သစ်သီးအလုံးကြီး
ผลไม้เล็กๆ သစ်သီးအသေး
ผลไม้เละ သစ်သီးပျော့
ผลไม้สมบูรณ์ အသီးမအောင်ဘူး
ผลไม้ส่วนเกิน ပိုလျှံတဲ့အသီး
ผลไม้สุก အသီးမှည့်
ผลไม้สุกผิวผ่อง အသီးဝင်းမှည့်-
ผลไม้เหี่ยวน่วม အသီးနွမ်း-
ผลไม้อ่อน သစ်သီးနု,သစ်သီးအနု
ผลไม้ออกผล အသီးသီး-
ผลละมุด သကြားသီး
ผลลิ้นจี่ လိုက်ချီးသီး
ผลส้ม လိမ္မော်သီး
ผลส้มโอ ကျွဲကောသီး,ရှောက်ပန်းသီး
ผลสับปะรด နာနတ်သီး
ผลสาลี่ သစ်တော်သီး
ผลองุ่น စပျစ်သီး
ผลอโวคาโด ထောပတ်သီး
ผลอ่อน(แรกผลิ) အကင်း,အသီးကင်း
ผลแอปเปิล ပန်းသီး
ผลอยหลับ မှေးကနဲအိပ်
ผลัก တွန်း
ผลักเก้าอี้ ကုလားထိုင်ကိုတွန်း-
ผลักดัน တိုက်တွန်း
ผลักตก တွန်းချ-
ผลักประตู တံခါးတွန်း-
ผลั้งสติ သတိလက်လွတ်-
ผลัวะ(เสียง) ဘတ်
ผลิบาน ပွင့်ဝေ

ผลิตตำรา ကျမ်းပြု-
ผลิตหนังสือ စာအုပ်ထုတ်-
ผลีผลาม ကတုန်းကတိုက်
ผลีผลาม အတင့်ရဲ
ผวน(คำพูด) လိမ်
ผสม ရော
ผสม နှော
ผสม ဖော်
ผสมซีเมนต์กับทราย ဘီလပ်မြေနဲ့သဲကိုမွှေ-
ผสมน้ำกับนม ရေနဲ့နွားနို့ရော-
ผสมน้ำกับเหล้า အရက်နဲ့ရေရော-
ผสมปนเป ရောနှော
ผสมผันชุ่ย စပ်
ผสมผันชุ่ย သဘးစပ်-
ผสมให้พอเหมาะ ဆီလျော်အောင်ရောစပ်-
ผ่อง ဝင်း
ผ่อน ဖော့
ผ่อน လျှော့
ผ่อนคลาย ပြေ
ผ่อนความเร็ว အရှိန်လျှော့-
ผ่อนโทษ(คำเก่า) အပြစ်ကိုဖော့-
ผ่อนปรน ညှာ,ညှာတာ
ผ่อนแรง အားဖော့ထား-
ผ่อนลม လေလျှော့-
ผอบ ဖာ
ผอบ အစ်
ผอบ အုပ်
ผอบทะนะคา သနပ်ခါးအစ်
ผอบใบตาล ထန်းခေါက်ဖာ
ผอบสานตอก နှီးဖာ
ผอบหมาก ကွမ်းအစ်
ผอม ပိန်
ผอม ဝိုက်ပိန်-
ผอมลงเล็กน้อย အနည်းငယ်ပိန်လာ-
ผอมลีบเรียว ပိန်လှီ-
ผอมสูง ပိန်ရှည်-
ผัก ဟင်းသီးဟင်းရွက်
ผักกระเฉด ထိကရုံး,ရေထိကရုံး
ผักกาด မုန်ညင်း
ผักกาดขาว မုန်ညင်းဖြူ
ผักกาดหอม ဆလတ်
ผักกินใบ ဟင်းရွက်
ผักกินหัว မုန်လာ
ผักชม,ผักโชม ဟင်းနုနယ်
ผักชมหนาม ဟင်းနုနယ်ဆူးပေါက်

ผักชี နှံနှံ
ผักชีไทย ရှမ်းနှံနှံ
ผักชีหูกระต่าย ရှမ်းနှံနှံ
ผักตบชวา ဝေဒါ
ผักต้ม ဟင်းရွက်ပြုတ်
ผักบุ้ง ကန်စွန်း
ผักบุ้งก้านแดง ကန်စွန်းရိုးနီ
ผักบุ้งจีน တရုတ်ကန်စွန်း
ผักบุ้งนา လယ်ကန်စွန်း
ผักบุ้งน้ำ ရေကန်စွန်း
ผักสลัด ဆလတ်
ผักเสี้ยน ဟင်းဂလာ
ผักเสี้ยนดอง ဟင်းဂလာချဉ်
ผักเหี่ยวเฉา ဟင်းရွက်နွမ်း-
ผักอ่อนๆ ဟင်းရွက်နုနု
ผัด(หน้า) ချေ
ผัดหน้า မျက်နှာချေ-
ผัด(ทอด) ကြော်
ผัดคะน้า ကိုက်လန်ကြော်
ผัดถั่วต้ม ပဲပြုတ်ကြော်
ผัดน้ำขลุกขลิก ကြော်ချက်ချက်-
ผัดเปรี้ยวหวาน ချိုချဉ်ကြော်
ผัดผัก ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကြော်
ผัดผักรวม အစိမ်းကြော်
ผัดวุ้นเส้น,ผัดหมี่ ကြာဆံကြော်
ผัว လင်
ผัวเมีย လင်မယား
ผัวหลวง လင်ကြီး
ผ่า ခွဲ
ผ่ากระปุกออมสิน စုဝှေးခွဲ-
ผ่าครึ่งซีก တစ်ဝက်ခွဲ-
ผ่าต้ด ခွဲစိတ်
ผ่าต้ดกระเพาะ အစာအိမ်ကိုခွဲစိတ်-
ผ่าต้ดหัวใจ နှလုံးခွဲစိတ်-
ผ่าแตงโม ဖရဲသီးကိုခွဲ-
ผ่าฟืน ထင်းခွဲ-
ผ่าฟืน ထင်းပေါက်-
ผ่าฟืนด้วยขวาน ပုဆိန်နဲ့ပေါက်-
ผ่าเสี้ยว စိတ်
ผ้า အထည်
ผ้ากรองน้ำ ရေစစ်
ผ้าขาว(ผู้ถือศีล) ဖိုးသူတော်
ผ้าขี้ริ้ว အဝတ်စုတ်
ผ้าคลุมหมอนอิง ခင်းနှီးအုံး
ผ้าคลุมหัว ထိပ်အုပ်
ผ้าคลุมไหล่ တဘက်,တဘက်ပဝါ
ผ้าคลุมไหล่สีเหลือง ပဝါအဝါ
ผ้าคาดเอว ခါးစည်းအဝတ်
ผ้าจีวร သင်္ကန်ပိတ်စ
ผ้าเช็ดมือ လက်သုတ်ပဝါ
ผ้าเช็ดมือ လက်သုတ်
ผ้าเช็ดหน้า မျက်နှာသုတ်ပဝါ
ผ้าเช็ดหน้า လက်ကိုင်ပဝါ
ผ้าชิ้น ထဘီ
ผ้าต้นเงิน ငွေထည်
ผ้าต้นทอง ရွှေထည်
ผ้าตัดกางเกง ဘောင်းဘီစ
ผ้าตัดเสื้อ အင်္ကျီစ
ผ้าถุง ထဘီ
ผ้าถุงเชียงใหม่ ဇင်းမယ်လုံချည်
ผ้าทอร่างแห ဇာ
ผ้าทูนหัว ခေါင်းခု
ผ้าบางคลุมไหล่ ဇာပဝါ
ผ้าปักต้นทอง ရွှေချည်ထိုး
ผ้าป่าน ဂုန်နီထည်
ผ้าปู ခင်း,အခင်း
ผ้าปูโต๊ะ စားပွဲခင်း
ผ้าปูที่นอน အိပ်ရာခင်း,အိပ်ရာအခင်း
ผ้าปูรองนอน ခင်းနှီး
ผ้าเปื่อย အင်္ကျီဆွေး-
ผ้าผวย စောင်
ผ้าฝ้าย ဝိတ်စ
ผ้าฝ้ายบาง ပဝါ
ผ้าผ้าย ချည်ထည်
ผ้าพันคอ လည်ပတ်
ผ้าพันแผล ပတ်တီး,ပတ်တီးအဝတ်
ผ้าพันหัว(พันแผล) ခေါင်းပတ်တီး
ผ้าพาดไหล่ တဘက်ပဝါ
ผ้าแพร ဖဲ
ผ้าโพกหัว ခေါင်းပေါင်း
ผ้าโพกหัว မောင့်ကွက်သရေခေါင်းပေါင်း
ผ้าย้นต์ အင်းအဆောင်
ผ้ารองหัว(ทูนของ) ခေါင်းခု
ผ้าลูกไม้ ဇာ
ผ้าสาเร็จรูป အရန်သင့်ချုပ်ပြီးအထည်
ผ้าสีดำ အနုက်ရောင်အထည်
ผ้าโสร่ง လုံချည်စ
ผ้าห่ม ခြုံစောင်
ผ้าห่อหนังสือ စာထုပ်ပဝါ
ผ้าไหม ပိုးထည်

ဝ်ါလိုမပူဖိုံန ပိုးအခင်း
ဝ်ါအနာမိုင အတဲ့ဂွမ်းထုပ်
ဝ်ါအနာမိုင အမျိုးသမီးသုံးဂွမ်းလိပ်
ဝါงประทีบ ဆီမီးခွက်
ဝ့ါနဲ့ာ်ာမ ဖြတ်သန်း
ဝ့ါနဲ့ာ်ာမရုဒူဒ်ာန ဆွေကာလကိုဖြတ်သန်း-
ဝ့ါနဲ့ာ်ာပ် လွန်
ဝ့ါနဲ့ာ်ာန်ာန် လွန်ခဲ့
ဝ့ါနဲ့ာ်ာလေ ကျော်
ဝ့ါနဲ့ာ်ာလေပ် ကျော်သွား
ဝါยลม လေစုန်-
ဝါยลม လေထုတ်-
ဝါยลม လေလည်-
ဝါยลม လေလွှတ်-
ဝါยลม အီးပေါက်-
ဝ့ါယผอม ပိန်ကြုံ
ဝါลไก ထယ်သွား
ဝိင(เผา) ဖုတ်
ဝိင လှံ
ဝိงแดดဝ်ာန နေပူဆာလှံ-
ဝိงไฟ မီးလှံ-
ဝိด မှား
ဝိดกฎหมาย ဥပဒေမဲ့
ဝိดกฎหมาย မတရား
ဝိดกฎหมาย(ละเมิด) တရားကိုကျူးလွန်-
ဝိดซ้ำแล้วซ้ำอีก မှားပြီးထပ်မှား-
ဝိดทาง လမ်းမှား-
ဝိดทำนองคลองธรรม လမ်းမကျ,သဘာဝမကျ
ဝိดธรรม တရားကိုကျူးလွန်-
ဝိดบ่อยๆ ခဏခဏမှား-
ဝိดแปลก ဆန်း
ဝိดแปลก ထူးခြား
ဝိดแปลก(ลึกลับ) ထူးဆန်း
ဝိดพลาด ချွတ်ယွင်း
ဝิดพลาด ယွင်း
ဝิดพลาด လွဲ,လွဲမှား
ဝิดหวัง စိတ်ပျက်
ဝิน ခိုင်း
ဝินหลัง(ตาย) ကျောခိုင်း-
ဝินหลัง နောက်ခိုင်း-
ဝ်ါปาก လေချွန်-
ဝ်ါกาย ကိုယ်ရေ
ဝ်ါเกลี้ยงเกลา အသားချော
ဝ်ါขาว အသားဖြူ
ဝ်ါดำ အသားနက်
ဝ်ါดำ အသားမည်း
ဝ်ါดิน မြေအပြင်
ဝ်ါตึง အရေတင်း-
ဝ်ါแตก အရေကွဲ-
ဝ်ါแตกแห้ง အသားပပ်-
ဝ်ါถนน လမ်းမျက်နှာပြင်
ဝ်ါน้ำ ရေပြင်,ရေအပြင်
ဝ်ါเนียน အသားချော-
ဝ်ါเนียน အသားချောမွတ်-
ဝ်ါเนื้อ အသား
ဝ်ါเนื้อนุ่มนวล အသားအရေပျော့ပျောင်း-
ဝ်ါปานกลาง အသားလတ်-
ဝ်ါเปลือกไม้ အပွေး
ဝ်ါเปลือกไม้ทะนะคา သနပ်ခါးအပွေး
ဝ်ါผุดผ่อง အသားဝင်း-
ဝ်ါพรรณ အသားအရေ
ဝ်ါพรรณนุ่มนวล အသားအရေနူးညံ့-
ဝ်ါละเอียด အသားညက်-
ဝ်ါละเอียดบอบบาง အသားသိမ်မွေ့-
ဝ်ါละเอียดอ่อน အသားအနု
ဝ်ါหนัง အရေ
ဝ်ါหนังเหี่ยวย่น အရေရွတ်တွန့်-
ဝ်ါหยาบ,ผิวสาก အသားကြမ်း-
ဝ်ါเหี่ยวย่น အရေတွန့်-
ฝ တစ္ဆေ
ฝ မှင်စာ
ฝ သရဲ
ฝ အပ
ฝเข้า နတ်ဝင်-
ฝเข้าสิง အပမှီ-
ฝจับกิน(ผูดหลอกเด็ก) သရဲဖမ်းစား-
ฝดิบ အစိမ်း
ฝดาแฮก(เทพรักษานา) လယ်စောင့်နတ်
ฝบังตา နတ်ဝှက်-
ฝเผ้าเมือง မြို့စတေးသည်
ฝเสื้อ လိပ်ပြာ
ฝหลอก တစ္ဆေခြောက်-
ฝหลอก မှင်စာခြောက်-
ฝหลอก သရဲခြောက်-
ฝิ่ง(แบออก) ဖြန့်
ฝิ่ง လှန်း
ฝิ่งแดด နေရောင်ပြ-
ฝิ่งแดด နေလှန်း-
ฝิ่งปลา ငါးဖြန့်-
ฝิ่งผ้า အဝတ်လှန်း-

ผึ่งให้แห้ง အခြောက်လှန်း-
ผึ่งถากไม้ တံစည်း
ฝั้ง ပျား
ผึ้งต่อย ပျားတုပ်-
ฝิน စောင်
ฝิน အခင်း
ผืนดิน မြေနေရာ
ผืนนา လယ်မြေ
ผืนผ้า ခြည်အခင်း
ผืนผ้า စ,အစ
ผืนผ้า ထည်,အထည်
ผืนผ้า ပိဟ်,ပိတ်စ
ผืนผ้า အဝတ်စ
ผืนผ้าโสร่ง ပုဆိုးထည်
ผืนไร่,ที่ไร่ ယာခင်း,ယာအခင်း
ผืนไร่ ယာမြေ
ผืนหญ้า မြက်ခင်း
ผื่นคัน အပိမ့်
ผื่นพอง အဖုအပိမ့်
ผุพัง ဆွေး
ผุด ပေါက်
ผุดโกรธ စိတ်ဖောက်
ผุดลุกผุดนั่ง ဖျပ်ဖျပ်လူးဖြစ်နေ-
ผุดผ่อง ဝင်း
ผู้(คน) သည်
ผู้(ชาว) သူ
ผู้(นัก) သမား
ผู้กล่าว ဆိုတဲ့သူ
ผู้กล้า သူရဲကောင်း
ผู้กล้าที่อาจหาญ ရဲရင့်တဲ့သူရဲကောင်း
ผู้กล้าหาญ အာဇာနည်
ผู้ก่อกวน သောင်းကျန်းသူ
ผู้ก่อการร้าย ပြောက်ကျားစစ်သား
ผู้ก่อการร้าย သူပုန်
ผู้ก่อความเสียหาย အဖျက်သမား
ผู้ก่อจราจล,ผู้ก่อความไม่สงบ သောင်းကျန်းသူ
ผู้กำกับ မှူး,အမှူး
ผู้กำกับดูแล အကြီးအကဲ
ผู้กิน စားသူ
ผู้กินบำนาญ ပင်စင်စား
ผู้กินบำนาญ အငြိမ်းစား
ผู้เก่งกล้า သတ္တိရှိသူ
ผู้ข่มเหง စော်ကားတဲ့လူ
ผู้ขอยืม ချေးယူသူ
ผู้ขัดสนเงินทอง ငွေကြေးချို့တဲ့သူ

ผู้ขานหนังสือ စာဆို
ผู้เข้าร่วม ပါဝင်သူ
ผู้คน ပရိသတ်
ผู้คน လူသူ
ผู้ครองเรือน အိမ်ထောင်ရှင်
ผู้ควบคุมเรือ လှေဦးစီး
ผู้คุ้นเคย လက်သာတဲ့သူ
ผู้คุมนักโทษ ထောင်ကြပ်
ผู้คุมเรือนจำ ထောင်မှူး
ผู้จ้างงาน ခိုင်းစေသူ
ผู้เจ็บป่วย သူနာ
ผู้เจอะเจอ လူကြုံ,အကြုံ
ผู้ฉลาดหลักแหลม ထူးချွန်လှသူ
ผู้ชนะ နိုင်သူ,အနိုင်ရသူ
ผู้ชม ကြည့်ရှုသူ
ผู้ชม ပရိသတ်
ผู้ช่วย လက်ထောက်
ผู้ช่วยครูฝึก(ทหาร) ဒု-ဆရာခ်ဗိုလ်
ผู้ช่วยงาน လုပ်ဖက်
ผู้ช่วยชีวิต အသက်သခင်
ผู้ช่วยผู้ตัดสิน တွဲဖက်ဒိုင်
ผู้ช่วยหมอ လက်ထောက်ဆရာဝန်
ผู้ช่วยเหลือ ကူညီဖက်
ผู้ช่วยเหลือ ကူညီသူ
ผู้ชาย ယောက်ျား,ကျား
ผู้ชาย အမျိုးသား,သား
ผู้ชำนาญ ဆရာ
ผู้ชี้ขาด ဒိုင်
ผู้ใช้สอย စားသုံးသူ
ผู้ซื้อ ဈေးဝယ်သူ
ผู้ซื้อ ဝယ်သူ
ผู้เฒ่าผู้แก่ အဘိုးအဘွား,အဖိုးအဖွား
ผู้ด้อยกำลังใจ အားငယ်သူ
ผู้ดูแล စောင့်ရှောက်သူ
ผู้ดูแลประตู တံခါးမှူး
ผู้เดินทาง ခရီးသွားသူ
ผู้เดินทาง လမ်းလျှောက်သူ
ผู้โดยสาร ခရီးသည်
ผู้โดยสารขาเข้า အဝင်ခရီးသည်
ผู้โดยสารขาออก အထွက်ခရီးသည်
ผู้ใด မည်သူ
ผู้ได้ชัยชนะ အနိုင်ရသူ
ผู้ต้องสงสัย သံသယဖြစ်စရာလူ
ผู้ต้อนรับ ဧည့်ခံသူ
ผู้ตัดสินชี้ขาด ဒိုင်လူကြီး

ผู้คิดสอยตามพระอาจารย์ ဆရာတော်စွဲ
ผู้เค้น ကခုန်သူ
ผู้ถวายทาน အလှူဒကာ
ผู้ถือท้าย(เรือ) ပဲ့ကိုင်,ပဲ့ထိန်း
ผู้ถือศีลอุโบสถ ဥပုသ်သည်
ผู้ถือสันโดษ ရဟန်း
ผู้ทรงความรู้ ပညာရှင်
ผู้ทรงภูมิปัญญา ပညာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်
ผู้ทำลายสัจจะ သစ္စာဖောက်သူ
ผู้ที่งดงาม လှပသောသူ
ผู้ที่จะช่วย ကူညီမဲ့သူ
ผู้ที่จะเป็นแม่ မိခင်လောင်း
ผู้ที่จะเป็นหมอ ဆရာဝန်လောင်း
ผู้ที่ฉลาด လိမ္မာသောသူ
ผู้ที่มากเปียร ဝီရိယကောင်းသောသူ
ผู้ที่รู้จักให้อภัย ခွင့်လွှတ်တတ်သူ
ผู้ที่ลืมอยู่ လဲနေသူ
ผู้ที่จิตใจอ่อนแอ အားငယ်သူ
ผู้ที่เหมาะสม ထိုက်တန်သူ
ผู้ที่ไม่เชื่อฟัง မလိုက်နာသူ
ผู้ที่ไร้สติปัญญา ဉာဏ်မဲ့သောသူ
ผู้ที่ไร้สัจจะ သစ္စာမဲ့သောလူ
ผู้ทุกข์ยาก ဒုက္ခသည်
ผู้แทน ကိုယ်စားလှယ်
ผู้แทนสภา(สมาชิกสภา) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်
ผู้นำ ခေါင်းဆောင်
ผู้นำ ဦးစီး,ဦးစီးခေါင်းဆောင်
ผู้นำ အမှူး
ผู้บริจาคทาน အလှူရှင်
ผู้บริโภค စားသုံးသူ
ผู้บ่อนทำลาย အဖျက်သမား
ผู้บ่อนทำลายประเทศ ပြည်တောင်စွဖြိုခွဲသူ
ผู้ปิ้งคับกองพัน တပ်ရင်းမှူး
ผู้ปิ้งคับกองร้อย တပ်ခွဲမှူး
ผู้ปิ้งคับบัญชาทหาร တပ်မှူး
ผู้บาดเจ็บ ဒဏ်ရာရသူ
ผู้ปกครอง အချုပ်
ผู้ปกครอง အုပ်ချုပ်သူ
ผู้ปกครองคณะ ဂိုဏ်းအုပ်
ผู้ประพฤติดี အကျင့်ကောင်းသူ
ผู้ประสบภัย ဒုက္ခသည်
ผู้ประสบภัย ဒုက္ခိတ
ผู้ประสบอัคคีภัย မီးဘေးဒုက္ခသည်
ผู้ประเสริฐ မွန်မြတ်သူ
ผู้ป่วย လူနာ,သူနာ
ผู้ป่วยนอก ပြင်ပလူနာ
ผู้ป่วยใน အတွင်းလူနာ
ผู้เป็นเจ้าของ အရှင်,အသျှင်
ผู้เป็นน้องสาว ညီမဖြစ်သူ
ผู้เป็นไม้เป็นมือ လက်ရုံး
ผู้เป็นหลาน မြေးဖြစ်သူ
ผู้เผยเรื่องราว ဖော်ကောင်
ผู้ฝากฝัง အပ်နှံသူ
ผู้ใฝ่รู้ လေ့လာသူ
ผู้ฝึกษ์รักษา ကြည့်ရှုအုပ်ထိန်းသူ
ผู้ฝึกษา တရားသူကြီး
ผู้แพ้ ရှုံးသူ
ผู้ฟูมฟัก မွေးမြူသူ
ผู้มั่งคั่ง ကြွယ်ဝချမ်းသာသူ
ผู้มั่งมี ဓနရှင်
ผู้มาเยือน ဧည့်သည်
ผู้มีความรู้ ပညာရှိ
ผู้มีความสามารถ စွမ်းဆောင်နိုင်သူ
ผู้มีบุญคุณ ကျေးဇူးရှင်
ผู้มีปัญญา ပညာရှိ
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง မဲဆန္ဒရှင်
ผู้ไม่มีกิจ ကိစ္စမရှိသူ
ผู้ไม่มีโอกาส ခွင့်မရှိသူ
ผู้ยื่นคำร้อง လျှောက်သူ
ผู้ยื่นคำร้อง အဆိုရှင်
ผู้ร่วมงาน ရဲဘော်ရဲဘက်
ผู้รอบรู้ လည်ပတ်တဲ့သူ
ผู้รักใคร่ လူချစ်လူခင်
ผู้รักษาประตู ဂိုးသမား
ผู้รักหนังสือ စာချစ်သူ
ผู้รับฝาก လူကြို,အကြို
ผู้รับมรดก(ผู้ที่นมรดก) အမွေစား
ผู้ร้ายชู้กรรโชก လူဆိုးခိုးမ်းခြောက်-
ผู้ร่ำรวยเงินทอง ငွေကြေးချမ်းသာသူ
ผู้วิ่ง အဖျက်သမား
ผู้วู้จักให้อภัย ခွင့်လွှတ်တတ်သူ
ผู้เรียน သင်ယူသူ
ผู้ไร้ความผิด အပြစ်မဲ့လူ
ผู้ไร้ปัญญา ဉာဏ်မဲ့သောသူ
ผู้ไร้ปัญญา ပညာမဲ့သူ
ผู้ไร้โอกาส ခွင့်မရှိသူ
ผู้ล่วงลับ(ผู้ตายจาก) ကွယ်လွန်သူ
ผู้ละเมิดกฎหมาย ဥပဒေကျူးလွန်သူ
ผู้ลักลอบเข้าเมือง ခိုးဝင်သူ
ผู้ลี้ภัย ဒုက္ခသည်

ผู้เล่น กစားသူ
ผู้เล่นทั้งหมด กစားသူအားလုံး
ผู้เล่นทุกคน กစားသူတိုင်း
ผู้เล่นสำรอง စပါယ်ယာသမား
ผู้ว่าหนังสือตาม စာလိုက်
ผู้วาดภาพประกอบ သရုပ်ဖော်
ผู้สนใจกีฬา အားကစားပါသနာပါသူ
ผู้สอน သင်ပြသူ
ผู้สักการะ ဖူးမြော်သူ
ผู้สังเกตการณ์ ကြည့်ရှုလေ့လာသူ
ผู้สัญจร လမ်လျှောက်သူ
ผู้สัญจรไปมา လမ်းသွားလမ်းလာ
ผู้สิ้นชีพ(ผู้ตกหล่น) အဖိတ်အစဉ်
ผู้สืบข่าว သတင်းထောက်
ผู้สืบสายโลหิต ရွှေသွေး
ผู้สูงศักดิ์ အရှင်,အသျှင်
ผู้เสพ စွဲသူ
ผู้เสียคน ပျက်စီးသောသူ
ผู้เสียคน လူပျက်စီး
ผู้แสดงธรรม ဓမ္မကထိက
ผู้แสดงรีวิว သရုပ်ဖော်
ผู้หญิง အမျိုးသမီး,မိန်းမ
ผู้หญิงแก่ๆ မိန်းကလေးအစစ်
ผู้หญิงเสียคน,โสเภณี မိန်းမပျက်
ผู้หนีภัยสงคราม စစ်ပြေး,စစ်ပြေးဒုက္ခသည်
ผู้หลักผู้ใหญ่ အကဲ
ผู้หลักผู้ใหญ่ အကြီး,အကြီးအကဲ
ผู้ห้อมล้อม လူရုပ်လူပွေ
ผู้หักหลัง သစ္စာဖောက်သူ
ผู้หาเสียงเลือกตั้ง မဲဆွယ်သူ
ผู้ใหญ่ ကြီးတဲ့လူ
ผู้ใหญ่ လူကြီး
ผู้ใหญ่บ้าน ရပ်ရွာလူကြီး
ผู้ใหญ่บ้าน ရွာသူကြီး
ผู้ใหญ่ผู้มีประสบการณ์ ဝါရင့်သောလူကြီး
ผู้ใหญ่สมัยก่อน ရှေးလူကြီး
ผู้ให้ยืม ချေးစားသူ
ผู้ไหว้วาน လူကြုံ
ผู้อพยพ ခိုဝင်သူ,ဒုက္ခသည်
ผู้อยู่อาศัย နေထိုင်သူ
ผู้อยู่ไฟ မီးနေသည်
ผู้อ่อนวัย ငယ်ရွယ်သောသူ
ผู้อ่อนอาวุโส ငယ်သူ
ผู้อ่อนแอ အားငယ်သူ
ผู้อารักขา ကိုယ်ရံတော်

ผู้อำนวยการ ညွှန်ကြားရေးမှူး
ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ဆေးရုံအုပ်
ผู้อื่น တခြားသူ
ผู้อื่น သူတထူး
ผู้อื่น သူတပါး
ผู้อื่นทั้งหลาย သူတထူးများ
ผูก ချည်
ผูก(ท้อง) ချုပ်
ผูก(มัด) စည်း
ผูก ဖွဲ့
ผูกขมวด ထုံးဖွဲ့
ผูกข้อมือ(แต่งงาน) လက်ဖွဲ့-
ผูกคอตาย ဆွဲကြိုးချ,ကြိုးဆွဲချ
ผูกเชือก ကြိုးချည်-
ผูกดวงชะตา ဇာတာဖွဲ့-
ผูกมัด ချုပ်
ผูกมิตร ခင်ပွန်းပြု
ผูกมิตร မိတ်ဆက်-
ผูกมิตร မိတ်ဆွေဖွဲ့-
ผูกสายรองเท้า ဖိနပ်ကြိုးစည်း-
ผูกสายสิญจน์ ပရိတ်ကြိုးဖွဲ့-
ผูกหาง အမြီးကိုချည်-
เผ็ด စပ်
เผ็ดนอเหมาะ အစပ်တည့်-
เผ็ดร้อน ပူစပ်
เผชิญ ဆိုင်
เผชิญ မူ
เผชิญ ရင်ဆိုင်
เผชิญคดี အမှုဆိုင်-
เผชิญชีวิต ဘဝကိုရင်ဆိုင်-
เผชิญภัย ရန်မူ
เผชิญหน้า မျက်နှာမူ
เผชิญหน้า မျက်နှာချင်းဆိုင်-
เผ่นอ้าว သုတ်
เผย ဖော်
เผยข่าว သတင်းကိုလွှစ်-
เผยตัว ကိုယ်ပြ-
เผยปวิศนา စကားထာဖြေ-
เผยย้อน(เผยอตีต) ပြန်လှန်
เผยหมดสิ้น အလုံးစုံရှင်းပြ-
เผยให้เห็น ပြ,ပြသ
เผยออก ဖော်ထုတ်
เผลอ မိ
เผลอ(ลืม) မေ့
เผลอกิน စားမိ-

เผลอคิด(แวบขึ้นมา) စိတ်ကူးမိ-
เผลอทำ ပြုမိ-
เผลอพูด မေ့ပြော-
เผลอพูดออกไป ပြောလိုက်မိ-
เผลอรัก ချစ်ခဲ့မိ-
เผลอสติ သတိလစ်-
เผลอสติ သတိလွတ်-
เผลอสนใจดู စိတ်ဝင်စားကြည့်မိ-
เผา ရှို့
เผา(หมกไฟ) ဖုတ်
เผาบ้าน အိမ်ကိုမီးရှို့-
เผาไฟ မီးဖုတ်-
เผาไฟ မီးရှို့-
เผาศพ မီးသင်္ဂြိုဟ်-
เผาศพ အသုဘမီးရှို့-
เผ่าพันธุ์ မျိုးနွယ်
เผ่าพันธุ์ လူမျိုး,အမျိုး
เผ่าพันธุ์ตัวเอง မိမိအမျိုး
เผือก(กินหัว) ပိန်း
เผือก(ขาว) ဖြူ
แผ่กระจาย ဖြာ
แผ่กว้าง ကျယ်ပြန့်
แผ่กว้าง ပြန့်
แผ่คลุม လွှမ်း
แผ่เมตตา မေတ္တာပို့-
แผ่ร่มเงา အရိပ်ထွက်-
แผ่ส่วนกุศล အမျှဝေ-
แผ่หลา တုံးလုံး
แผ่ออก ပြန့်
แผงปุ่ม ခလုတ်ခုံ
แผงลอย ဆိုင်လေး
แผดเสียง ဟိန်း
แผน(คิดแผน) အကြံ
แผนการ အစဉ်
แผนการเดินทาง ခရီးအစဉ်
แผนการทำงาน လုပ်ငန်းအစီအစဉ်
แผนการล้มเหลว အကြံပျက်စီး-
แผนงาน အစီအစဉ်
แผนงาน,แผนการ စီမံကိန်း
แผนที่ မြေပုံ
แผนที่แสดงเมือง မြို့များပြမြေပုံ
แผ่น ချပ်,အချပ်
แผ่น ပြား
แผ่น(ใบ) ရွက်,အရွက်
แผ่นกระดาน ပျဉ်ချပ်,ပျဉ်ပြား
แผ่นกระดาษ စာရွက်,စက္ကူရွက်
แผ่นการ์ด ကတ်ပြား
แผ่นชี้มูก နှာခေါင်းဖေး
แผ่นโฆษณา ကြော်ငြာ
แผ่นโฆษณาติดผนัง နံရံကပ်ကြော်ငြာ
แผ่นโฆษณายา ဆေးကြော်ငြာ
แผ่นโฆษณาหนัง ရုပ်ရှင်ကြော်ငြာ
แผ่นดิน မြေပြင်
แผ่นดินทอง ရွှေပြည်
แผ่นดินสงบสุข ဥော်ရွှင်ချမ်းမြေ
แผ่นดินใหญ่(ประเทศจีน) ပြည်ကြီး
แผ่นดินใหญ่ ကျွန်းကြီး
แผ่นดินไหว ငလျင်သိမ့်-
แผ่นดินไหว ငလျင်လှုပ်-
แผ่นดินไหว မြေငလျင်
แผ่นทองคำแปลว ရွှေရွက်
แผ่นบันทึก မှတ်ပုံ
แผ่นใบลาน ရွေပေ
แผ่นป้ายประกาศ ကြော်ငြာဆိုင်းဘုတ်
แผ่นฝ้าหนัง အရေပြား
แผ่นพับ စာအုပ်ငယ်
แผ่นพับโฆษณา ကြော်ငြာစာရွက်ခေါက်
แผ่นฟิ้น ကြမ်းခင်း
แผ่นฟิล์ม ဓာတ်ပုံကော်ပြား
แผ่นฟิล์ม ဖလင်ကော်ပြား
แผ่นภาพ ကား
แผ่นภาพ ပန်းချီကား
แผ่นภาพเครื่องเขิน ယွန်းပန်းချီကား
แผ่นสังกะสี သွပ်ပြား
แผ่นหนัง(ใช้จารึก) သားရေပြား
แผ่นหนังสติ๊ก လောက်စာအိမ်
แผ่นหลัง နောက်ကျော
แผ่นหิน ကျောက်ပြား
แผ่นหิน ကျောက်ချပ်
แผ่นหินทนความร้อน အပူခံကျောက်ပြား
แผ่นใหญ่ๆ အရွက်ကြီးကြီး
แผ่นอก ရင်အုပ်
แผนก ဌာန,ဌာနစိတ်
แผนกคนไข้นอก ပြင်ပလူနာကုသဌာန
แผนกคนไข้ใน အတွင်းလူနာကုသဌာန
แผนกประชาสัมพันธ์ စုံစမ်းရေးဌာန
แผนกประชาสัมพันธ์ စုံစမ်းရန်ဌာန
แผล အနာ
แผลปริ အနာဆာ-
แผลเป็น အနာရွတ်

แผลเป็น အမာရွတ်
แผลนอง အနာဖောင်း-
แผลนุ အနာဖု-
แผลนุนอง အနာပေါက်-
แผลมีหนอง အနာပြည်ရှိ-
แผลหาย အနာကင်းပျောက်-
แผลอักเสบ အနာရင်း-
แผ่เบา ညင်း
แผ่เบา အသာ,အသာကလေး
โผล่ ပေါ်
โผล่ขึ้น ထွန်း
โผล่พราด ဘွားကနဲပေါ်-
ไผ่ ဝါး

(ฝ)

ฝน(สับ) သွေး
ฝนทะนะคา သနပ်ခါးသွေး-
ฝนมีด,สับมีด ဓားသွေး-
ฝนยา ဆေးသွေး-
ฝน(ฝนฟ้า) မိုး,မိုဃ်း
ฝนกระหน่ำ မိုးထန်-
ฝนคงจะตก မိုးရွာလိမ့်မယ်
ฝนคงจะตกอีก မိုးရွာလိမ့်ဦးမယ်
ฝนเงินฝนทอง ရွှေမိုးငွေမိုး
ฝนชำ မိုးစဲ-
ฝนตี မိုးကောင်း-
ฝนตก မိုးရွာ-
ฝนตกกระหน่ำ မိုးထန်-
ฝนตกจิ๊กๆ မိုးသည်းသည်းရွာ-
ฝนตกปรอยๆ မိုးဖွဲဖွဲကလေးရွာ-
ฝนตกเป็นหย่อมๆ မိုးကွက်ကွာရွာ-
ฝนตกเปาะแปะ မိုးတစ်ဖြောက်ဖြောက်ရွာ-
ฝนตกแรง မိုးတအားရွာ-
ฝนตกหนัก မိုးသည်း-,မိုးသည်းထန်-
ฝนตกหนักรุนแรง မိုးသည်းထန်ရွာ-
ฝนต้องตามฤดูกาล မိုးမှန်-
ฝนพรำ မိုးစွေ-
ฝนไม่ตกตามฤดูกาล မိုးမမှန်ဘူး
ฝนยังตกอยู่ မိုးရွာသေး-
ฝนลงเม็ด မိုးပေါက်တွေကျ-
ฝนลงเม็ด မိုးပေါက်ကျ-
ฝนแล้ง မိုးခေါင်-
ฝนสาด မိုးပက်-
ฝนหนัก မိုးသည်း-
ฝนหยุด မိုးတိတ်-
ฝนหยุด မိုးရပ်-
ฝรั่ง(แขกชาว) ကုလားဖြူ
ฝรั่ง(ผลไม้) မာလကာ
ฝรั่ง(พวกคาทอลิก) ဘရင်ဂျီ
ฝรั่งเศส ပြင်သစ်
ฝอย(ชายครุย) အမြီတ်
ฝอยกบ လွစာ,လွစာမှုန့်
ฝอยบวบ သပွတ်အူ
ฝอยอุด(จุกกากมะพร้าว) ထေးဆံ
ฝัก တောင့်,အတောင့်
ฝัก ဖူး,အဖူး
ฝักข้าวโพด ပြောင်းဖူး
ฝักถั่วลิสง မြေပဲတောင့်
ฝักบัว ကြာခွက်,ကြာစေ့အိမ်
ฝักบัวอาบน้ำ ရေပန်း
ฝักเพกา ကြောင်လျှာသီး
ฝักมะขาม မန်ကျည်းသီးအတောင့်
ฝักมะขาม မန်ကျည်းသီး
ฝักมะรุม ဒန့်သလွန်သီး
ฝักมีด ဓားအိမ်
ฝัง မြှုပ်
ฝังเงิน ငွေကိုမြှုပ်-
ฝังซาก သေကောင်ကိုမြေမြှုပ်-
ฝังดิน မြေမြှုပ်-
ฝังทั้งเป็น အရှင်လတ်လတ်စတေး-
ฝังทับถม(ที่แหวน) ကျောက်နီတပ်ဆင်-
ฝังศพ မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်-
ฝังศพ အလောင်းကိုမြှုပ်-
ฝั่ง ကမ်း
ฝั่งทะเล ပင်လယ်ကမ်း
ฝั่งแม่น้ำ မြစ်ကမ်း
ฝัด ပြာ
ฝัดกระด้ง ဆန်ကောတီး-
ฝัดข้าวด้วยกระด้ง ဆန်ကောနဲ့ဆန်ပြာ-
ฝัดข้าวสาร ဆန်ပြာ-
ฝัน မက်
ฝันเห็น မြင်မက်-
ฝันเห็น အိပ်မက်မြင်မက်-
ฝั้น လိမ့်
ฝั้นเกียน ဖယောင်းတိုင်လိမ့်-
ฝา,ฝาผนัง ထရံ
ฝาชัดแตะ ကျူထရံ,ဝါးထရံ
ฝาบ้าน အိမ်ထရံ

ฝาผนังอิฐ အုတ်ထရံ
ฝาไม้ သစ်သားထရံ
ฝาไม้ไผ่ ဝါးထရံ
ฝาครอบ ဖုံး,အဖုံး
ฝาครอบแก้ว ဖန်ခွက်အဖုံး
ฝาชี အုပ်ဆောင်း
ฝาชีข้าว ထမင်းအုပ်ဆောင်း
ฝาติดแน่นอยู่ အဖုံးကပ်နေ-
ฝาบาตร သပိတ်ဖုံး
ฝาแผล အမြှာပူး
ฝ่าเท้า ခြေဖဝါး
ฝ่านระบาท ရွှေဖဝါးတော်
ฝ่ามือ လက်ဖဝါး,လက်ဝါး
ฝ้า(เพดาน) မျက်နှာကြက်
ฝ้านม မလိုင်
ฝาก,ฝากฝัง အပ်,အပ်နှံ
ฝากเงิน ငွေအပ်-
ฝากผู้รับฝาก လူကြုပ်ဝါး-
ฝากฝังไว้กับฤษี ရသေ့ထံအပ်နှံ-
ฝากไว้ အပ်ထား-
ฝากไว้ในมือตำรวจ ရဲလက်အပ်-
ฝากส่ง ပါး
ฝากสิ่งของ ပစ္စည်းကိုအပ်နှံ-
ฝากโอน(งาน) လွှဲအပ်
ฝาด ဖန်
ฝาน(เป็นเส้น) မြှောင်း
ฝาน လှီး
ฝาน(เป็นแผ่น) လွှာ
ฝานขนมเค็ก ကိတ်မုန့်ကိုလှီး-
ฝานแตงกวา သခွားသီးလွှာ-
ฝานแตงกวา သခွားသီးလှီး-
ฝานบางๆ ပါးပါးခွာ
ฝานไส้กรอก ဝက်အူချောင်းလှီး-
ฝานหัวหอม ကြက်သွန်လှီး-
ฝาย တမ်ဆည်
ฝ่าย ရပ်
ฝ่ายค้าน အတိုက်အခံ
ฝ่ายตน ကိုယ့်ဘက်
ฝ้าย ဝါ
ฝั่น ဘိန်း
ฝ အနာစိမ်း
ฝีดาษ ကျောက်ကြီး
ฝีเท้าคล่อง ခြေသွက်-
ฝีมือ လက်ရာ
ฝีมือ လက်ရုံးရည်
ฝีมือ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်
ฝีมือ,น้ำมือ လက်ချက်
ฝีมือการต่อสู้ လက်ပမ်း
ฝีมือด้านศิลปะ အနုပညာလက်ရာ
ฝีมือดี လက်ရာကောင်း-
ฝีมือไม่เท่ากัน လက်ရာကိုမမီဘူး
ฝีมือสูงส่ง လက်ရာမြောက်-
ฝักฝน လေ့ကျင့်
ฝักวิ่ง အပြေးလေ့ကျင့်-
ฝักหัด လေ့ကျင့်
ฝืนใจ စိတ်မပါတပါ
ฝุ่น ဖုတ်
ฝุ่นฟุ้ง ဖုတ်နှံ့-
ฝุ่นฟุ้งกระจาย ဖုန်ပျံ့နှံ့-
ฝุ่นละออง ဖုတ်မှုန့်
ฝุ่นละออง ဖုန်
ฝุ่นละออง အမှုန်အမွှား
ฝุ่นหนา ဖုတ်ထူ-
ฝุ่นหนา ဖုန်ထူ-
ฝูง သိုက်
ฝูง အုပ်
ฝูงไก่ ကြက်အုပ်
ฝูงชน လူအုပ်
ฝูงนก ငှက်သိုက်
ฝูงนก ငှက်အုပ်
ฝูงเป็ด ဘဲသိုက်
ฝูงวัว နွားအုပ်
เผ้าคอย မျှော်
เผ้าดู စောင့်ကြည့်
เผ้าดู မျှော်,မျှော်ကြည့်
เผ้าดูแล စောင့်
เผ้าทรัพย์ ဥစ္စာစောင့်-
เผ้าบ้าน အိမ်စောင့်-
เผ้ารอ မျှော်လင့်
เผ้ารอคอย စောင့်မျှော်
เผ้ารักษา စောင့်
เผ้าหวัง မျှော်လင့်
เผือก(ไม้) ကျပ်
เผือก(ปูน) ကျောက်ပတ်တီး
เผื่อน ဖန်
แผด အမြှာပူး
แผดชาย အမြှာညီအစ်ကို
แผดชายหญิง အမြှာမောင်နှမ
แผดหญิง အမြှာညီအစ်မ
แผดหนึ่งคู่ အမြှာတစ်တွဲ

ไฝ ခွေ
ไฝ မဲ့
ไฝ่ฝัน မက်မော

(พ)

พก(ติดมือ) လက်စွဲ
พก,พกพา ဆောင်
พกใบหว้า သပြေရွက်ဆောင်-
พกปืน သေနတ်ဆောင်-
พกพระ ဘုရားကိုဆောင်-
พกพา လက်ကိုင်-
พกมีด ခဲးဆောင်-
พกลูกประคำ ပုတီးကိုဆောင်-
พกหนังสือ စာအုပ်ကိုဆောင်-
พง ကိုင်း
พงศาวดาร ရာဇဝင်
พงศาวดารบอกเล่า ပါးစပ်ရာဇဝင်
พจนานุกรม အဘိဓာန်
พจนานุกรมภาษาจีน တရုတ်အဘိဓာန်
พจนานุกรมภาษาพม่า မြန်မာအဘိဓာန်
พญานาค နဂါး
พ่น(ยา) နှုတ်
พ้น(ล่วง) လွန်
พ้น(หลุดลอด) လွတ်
พ้นเคราะห์ ကံနိုးကျေ-
พ้นจาก ကင်း
พ้นจากทุกข์ยาก ဆင်းရဲကင်း-
พ้นจากภัยถึงชีวิต အသက်ဘေးမှလွတ်-
พ้นจากโรคภัย ရောဂါဘယလွတ်ကင်း-
พ้นจากหน้าที่ တာဝန်ကင်း-
พ้นจากอันตราย အန္တရာယ်မှလွတ်ကင်း-
พ้นโดนศอก အထောင်းလွတ်-
พ้นทุกข์ အပူအပင်ကင်း-
พ้นผิด အပြစ်လွတ်-
พ้นผิด အပြစ်ကင်း-
พ้นภัย ဘေးကင်း-
พ้นอันตราย အန္တရာယ်ပယောက်-
พนมมือขึ้น လက်အုပ်ချီ-
พนมหมาก ကွမ်းတောင်
พนักงาน ရုံးဝန်ထမ်း
พนักงาน အမှုထမ်း
พนักงานต่อโทรศัพท์ တယ်လီဖုန်းဆက်သူ
พนักงานสำนักงาน ရုံးဝန်ထမ်း
พนัน လောင်း
พนันกันไหม လောင်းမလား
พนันแข่งม้า မြင်းပွဲလောင်း-
พนันเงิน ငွေလောင်း-
พบ တွေ့
พบ(เจอ) ဆုံ
พบกันใหม่ ထပ်မံတွေ့ဆုံပါ
พบความยุ่งยาก အခက်အခဲတွေ့-
พบความลำบาก အခက်ကြုံ-
พบความลำบาก အခက်တွေ့-
พบกับตา ဒိဋ္ဌတွေ့-
พบแยก ည့ှိသည်တွေ့ဆုံ-
พบเจอ တွေ့ကြုံ
พบเจอ တွေ့ဆုံ
พบเจอด้วยตัวเอง ကိုယ်တွေ့ကြုံ-
พบโดยบังเอิญ ဆုံမိ-
พบได้โดยง่าย အလွယ်တကူတွေ့-
พบทุกข์ ဒုက္ခတွေ့-
พบทุกข์(ทุกข์มาเยือน) ဒုက္ခရောက်-
พบในฝัน အိပ်မက်ထဲမှာတွေ့-
พบเป็นศพ အလောတွေ့-
พบพอดี အသင့်တွေ့-
พบยังมีชีวิต အရှင်တွေ့-
พบแสงสว่าง(กลับตัว) အလင်းဝင်-
พบเห็นกับตา မျက်မြင်တွေ့-
พบอีก ထပ်တွေ့-
พม่า ဗမာ
พม่า(เมียนมา) မြန်မာ
พม่าตอนบน အထက်မြန်မာ
พม่าตอนล่าง အောက်မြန်မာ
พยัก ညိတ်
พยักหน้า ခေါင်းညိတ်-
พยัญชนะควบกล้ำ ဗျည်းတွဲ
พยับแมฆ သိကြားမင်းဦး
พยาธิ ပိုး
พยาน သက်သေ
พยานสิ่งของ သက်သေခံပစ္စည်း
พยาบาล သူနာပြု
พยายามสุดกำลัง အစွမ်းကုန်ကြိုးစား-
พยุง ထူ
พยุง(ทรงตัว) ဖော့
พยุงคนป่วย နေမကောင်းသူကိုထူပေး-
พยุงตัว ကိုယ်ဖော့-
พยุงในน้ำ ရေဖော့-
พยู(ชาติพันธุ์โบราณ) ပျူ

พร ဆု
พรม(ประพรม) ဖြန်း
พรมน้ำมนต์ ပရိတ်ရေတောက်-
พรมน้ำหอม ရေမွှေးဖြန်း-
พรมน้ำหอม အမွှေးရည်ဖြန်-
พรม ကော်ဇော
พรม(ผ้า) ဖုံ
พรมเช็ดเท้า ခြေသုတ်ဖုံ
พรมปาน ဂုန်နီကော်ဇော်
พรรค အဖွဲ့
พรรคการเมือง နိုင်ငံရေးပါတီ
พรรคที่อ่อนแอ အားသေးသောအဖွဲ့
พรรคที่แข็งแข็ง အားကြီးသောအဖွဲ့
พรรคฝ่ายค้าน အတိုက်အခံအဖွဲ့
พรรคฝ่ายรัฐบาล အစိုးရအဖွဲ့
พรรคพวก အသင်းအဖွဲ့
พรรษา ဝါ
พราด(ทะลัก) ဒလဟော
พราด ဖျပ်
พราน ဆွ
พราน တူးဆွ
พราน မွှ
พรวนดิน မြေကိုမွှ-
พรวนดิน မြေကိုတူးဆွ-
พรวนดิน မြေဆွ-
พรวนทราย သဲမွှ-
พรวนให้ร่วนซุย ကြေမွအောင်ဆွ-
พรหมจรรย์ အပျိုရည်
พร่อง ကြောင်
พร่อง ချို့-
พร่อง ယုတ်
พร้อม,พร้อมมูล အဆင်သင့်
พร้อมกัน အတူ,အတူတူ
พร้อมกันกับ ..နဲ့အတူ
พร้อมกับ ..နှင့်အတူ,နဲ့အတူ
พร้อมกับ ..နှင့်တကွ
พร้อมกิน အဆင်သင့်စား-
พร้อมด้วย ကာ
พร้อมด้วยกัน အတူတကွ
พร้อมด้วยกัน အတူတူ
พร้อมเพรียง အသင့်
พร้อมสรรพ အရုန်သင့်
พร้อมเสมอ အမြဲအဆင်သင့်ဖြစ်-
พร้อมอยู่แล้ว အဆင်သင့်ဖြစ်-
พระ ရှင်
พระ(บาชนต่เด็ก) ငယ်ပြု
พระ,ราช(คำยกย่อง) တော်
พระกระยาหาร ပွဲတော်
พระเกศา ဆံတော်
พระแก้วมรกต မြဘုရား
พระธรรค์ သန့်လွတ်
พระเขี้ยวแก้ว မြတ်စွယ်တော်
พระคลังแสง ဗြိတိုက်
พระคุณเจ้า ဦးပဉ္စင်း
พระคุณเจ้า အရှင်ဘုရား
พระคุ้มครอง ဘုရားကယ်-
พระจันทร์ ဖိုးလမင်း,လမင်း
พระจันทร์กลมดิก လမင်းလုံးဝိုင်း-
พระจันทร์ข้างขึ้น လဆန်း
พระจันทร์ข้างแรม လဆုတ်
พระจันทร์วันเพ็ญ လပြည့်
พระเจดีย์ စေတီတော်
พระเจดีย์กลางน้ำ ရေလယ်စေတီတော်
พระเจดีย์กุโสดอ ကုသိုလ်တော်ဘုရား
พระเจดีย์ชเวซีโกง ရွှေစည်းခုံစေတီတော်
พระเจดีย์ชเวดากอง ရွှေတိဂုံစေတီတော်
พระเจดีย์ชูเล ဆူးလေဘုရားစေတီတော်
พระเจดีย์น้ำเต้า ဗူးဘုရားစေတီ
พระเจดีย์บนเขา တောင်ပေါ်ဘုရား
พระเจดีย์มหาวิชยะ မဟာဝိဇယစေတီတော်
พระเจดีย์มุเตา ရွှေမော်ဝေဘုရား
พระเจดีย์ศิริมงคลกะบาเอ้
သီရိမင်္ဂလာကမ္ပာအေးစေတီတော်
พระเจ้าช้างเผือก ဆင်ဖြူရှင်
พระเจ้าธีบอ သီပေါမင်း
พระเจ้ามินดง မင်းတုန်းမင်း
พระเจ้าอลองพญา အလောင်းဘုရား
พระชนมายุ အသက်တော်
พระเชษฐา နောင်တော်
พระดำหนัก စံအိမ်
พระทนต์ သွားတော်
พระแท้ ဘုန်းကြီးစစ်
พระธาตุ ဓာတ်တော်
พระนอน လျောင်းတော်မူဘုရား
พระนาคปรก နဂါးရုံဘုရား
พระประจำวัน နံ့ဘုရား
พระประยูรญาติ အမျိုးတော်
พระปรีด ပရိတ်
พระปลอม ဘုန်းကြီးအတု
พระผู้ช่วยเจ้าอาวาส လက်ထောက်ဆရာတော်

พระผู้แก่พรรษา ဝါရင့်ဆရာတော်
พระนรหมสี่หน้า လေးမျက်နှာဘုရား
พระพิมพ์ အုတ်ခွက်ဘုရား
พระพิมพ์สมัยนุกาม ပုဂံခေတ်အုတ်ခွက်
พระพุทธเจ้า ဘုရား,ဘုရားတော်,ဘုရားရှင်
พระพุทธเจ้า မြတ်စွာဘုရား
พระพุทธรูป ဆင်းတုတော်
พระพุทธรูป ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်
พระพุทธรูป ဘုရားရုပ်
พระพุทธรูป ဘုရားဆင်းတု
พระพุทธรูปปางคงาม ဘုရားသပ္ပါယ်-
พระพุทธรูปยืน မတ်ရပ်တော်
พระพุทธรูปหล่อทองเหลือง ဘုရားကြေးရုပ်
พระพุทธรูปหิน ကျောက်ဆင်းတု
พระโพธิสัตว์ ဘုရားအလောင်း,ဘုရားလောင်း
พระภิกษุ ဦးပဉ္စင်း
พระภิกษุ ရဟန်း
พระมรกต မြဘုရား
พระมหากษัตริย์ ဘုရင်မင်းမြတ်
พระมหากษัตริย์ မင်းကြီး
พระมหากษัตริย์ ရှင်ဘုရင်
พระมหากษัตริย์ ရှင်ဘုရင်မင်းမြတ်
พระมหากษัตริย์ ရှင်ဘုရင်တော်
พระมหากษัตริย์ ရှင်ဘုရင်ကြီး
พระมหากษัตริย์ အရှင်မင်းကြီး
พระมหาวีรนัต မင်းမဟာဂီရိနှုတ်
พระมารดา မယ်တော်
พระเยชู ဘုရားသခင်
พระรัตนตรัย ရတနာသုံးပါး
พระราชกุศล ကုသိုလ်တော်
พระราชบิดา ခမည်းတော်
พระราชพิธี မင်းခမ်းမင်းနား
พระราชวัง စံနန်း
พระราชวัง နန်းတော်
พระราชา မင်းဘုရား
พระราชา ရှင်ဘုရင်
พระราม ရာမ
พระฤาษี ဆရာရသေ့
พระลงโทษ ဘုရားစူး,ကျမ်းစူး
พระลักษณ์ လက္ခဏာ
พระศาสนา သာသနာတော်
พระสงฆ์ ပဉ္စင်း,ဦးပဉ္စင်း
พระสงฆ์ ဘုန်းကြီး
พระสงฆ์ปลอม ဘုန်းကြီးတု
พระสังฆราช သာသနာပိုင်ဘုန်းကြီး
พระสังฆราช သာသနာပိုင်ဆရာတော်
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า မြတ်စွာဘုရား
พระสิวลี ရှင်သီဝလိထေရ်
พระองค์ အရှင်ဘုရား
พระอรหันต์ ရဟန္တာ
พระอรหันต์องค์หนึ่ง ရဟန္တာတစ်ဆူ
พระอัฐิ အရိုးတော်
พระอาจารย์ စာချ,စာချဘုန်းကြီး
พระอาจารย์ ဆရာတော်
พระอาจารย์ผู้สอน စာချဆရာတော်
พระอาทิตย์ နေမင်း
พระอินทร์ နတ်သိကြား
พระอินทร์ သိကြားမင်း
พระอุโบสถ သိမ်တော်
พระอุปคุต ရှင်ဥပဂုတ်,ရှင်ဥပဂုတ္တထေရ်
พระเอกภาพยนตร์ ရုပ်ရှင်မင်းသား
พร้งพร้อม မြိုင်,မြိုင်ဆိုင်
พร้นพริง ထိတ်လန့်
พร่ำม้าว(เลือนลาง) ဝါး
พร่ำม้าว ဝေ
พร่ำม้าวมาก အရမ်းမှုန်-
พราด ဖျပ်
พรายน้ำ အဇျမြို့
พร่ำ(ปรอยๆ) ဖွဲ
พร่ำ(ไม่หยุดหย่อน) စွဲ
พร่ำ တွတ်,တတွတ်တွတ်
พร่ำ(สวด) မန်း
พร่ำตะโกน ကြော်
พร่ำสวด စုတ်
พร่ำสวดคาถา ဂါထာစုတ်-
พริก ငရုတ်
พริก စပ်သီး
พริกขี้หนู ကုလားအော်သီး
พริกชี้ฟ้า မိုးထောင်းငရုတ်
พริกดอง ငရုတ်သီးချဉ်
พริกทอด ငရုတ်သီးကြော်
พริกไทย ငရုတ်ကောင်း
พริกไทยอ่อน ငရုတ်ကောင်းစိမ်း
พริกป่น ငရုတ်သီးမှုန့်,ငရုတ်သီးအမှုန့်
พริกป่นเนื้อละเอียด ငရုတ်သီးမှုန့်အနု
พริกป่นเนื้อหยาบ ငရုတ်သီးမှုန့်အကြမ်း
พริกผัดแห้ง ငရုတ်ကြော်
พริกเผ็ด ငရုတ်သီးစပ်
พริกละเอียด ငရုတ်သီးညက်
พริกส้ม ငရုတ်သီးချဉ်

พริกแห้ง ငရုတ်သီးခြောက်
พริกอ่อน ငရုတ်သီးစိမ်း,ငရုတ်သီးအစိမ်း
พรุ่งนี้ နက်ဖြန်
พรุ่งนี้ မနက်ဖြန်
พรุ่งนี้เช้า နက်ဖြန်မနက်
พรุ่งนี้เช้า နက်ဖြန်နှနက်
พฤติกรรม အမူအရာ
พฤติกรรมเยี่ยงโจร သူခိုးအမူအရာ
พฤศจิกายน တန်ဆောင်မုန်း
พฤศจิกายน နိုဝင်ဘာ
พฤษภาคม ကဆုန်
พฤษภาคม မေ
พฤหัส ကြာသပတေး
พล ဗိုလ်
พลจัตวา ဗိုလ်မှူးချုပ်
พลตรี ဗိုလ်ချုပ်
พลทหาร စစ်သား
พลทหาร ရဲဘော်
พลโท ဒု-ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
พลเอก ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
พลเมือง အမျိုးသား
พลเมือง(หญิง) အမျိုးသမီး
พลเมืองชายหญิง အမျိုးသားအမျိုးသမီး
พลบค่ำ နေဝင်ရီတရော
พลบค่ำ ရီတရော
พลอยแดง ကျောက်နီ
พลอยสีเหลือง ဥဿဖယားကျောက်
พละกำลัง အင်အား
พละกำลัง အား
พละกำลัง အားခွန်ဗလ,ခွန်အားဗလ
พละกำลังแข็งแกร่ง အင်အားတောင့်တင်း-
พละกำลังถดถอย အင်အားယုတ်လျော့-
พละกำลังน้อย အင်းအားနည်း-
พลังความสามารถ ရည်,အရည်
พลังใจ နှလုံးရည်
พลังปัญญา ပညာရည်
พลังฝ่ามือ လက်ရုံးရည်
พลั้ง မိ
พลั้งเข้าชน ဝင်တိုက်မိ-
พลั้งเหยียบ တက်နင်းမိ-
พลัดตก ပြုတ်ကျ-
พลั่ว ကော်ပြား
พลาม လျှိုင်း
พลาสติก ပလတ်စတစ်
พลาสเตอร์ ကပ်ဆေး
พลาสเตอร์ ပလတ်စတာ
พลิก လှန်
พลิกกลับ(หนังสือ) ပြန်လှန်
พลิกดู လှန်ကြည့်
พลิกดูไม่ ဖဲကိုလှန်ကြည့်-
พลีชีพ စတေး
พลีชีพ အသက်ပေး-
พลุ မီးရှူးမီးပန်း
พลุ(ประทัดโอ่ง) ပြောက်အိုး,ပြောက်အိုးခွက်
พลู(ผีช) ကွမ်း
พลู(กลีบทุเรียน) မြွာ,အမြွာ
พลูทุเรียน ဒူးရင်းသီးအမြွာ
พลูโต(ดาว) ပလူတို
พวก(พหูพจน์) တို့
พวก(ฝูง) သိုက်
พวก(คณะ) အဖွဲ့
พวก(สมาคม) အသင်း
พวกกุ๊ย(ผีถนน) လမ်းသရဲများ
พวกเขา သူတို့
พวกคุณ(ชาย) ခင်ဗျားတို့
พวกคุณ(หญิง) ရှင်တို့
พวกจิตรกร ပန်းချီအဖွဲ့
พวกฉัน ငါတို့
พวกตัวฉัน ကျွန်မတို့
พวกตัวเอง မိမိတို့
พวกเธอ မင်းတို့
พวกผม ကျွန်တော်တို့
พวกพ้อง သူလူကိုယ်လှူ
พวกเพื่อนๆ သူငယ်ချင်းတို့
พวกเรา ကျွပ်တို့
พวกเรา တို့,ဒို့
พวกเรา တို့များ
พวกเรา(พวกฉัน) ငါတို့
พวกเราทั้งหมด တို့တစ်တွေ
พวกเราเอง ကျွန်တော်မျိုးတို့
พวกลูกๆ သားတို့သမီးတို့
พวกหล่อน ညည်းတို့
พวกเอ็งทั้งหมด နင်တို့တစ်တွေ
พวง တွဲ,အတွဲ
พวง အကုံး
พวง အပြွတ်
พวงกระจุ๋ လပြွတ်
พวงกุญแจ သော့တွဲ
พวงคราม(ผีช) ခွာညို
พวงมะม่วง သရက်သီးအတွဲ

พวงมะลิ စံပယ်ကုံး
พวงมาลัย ပန်းကုံး,ပန်းအကုံး
พวงลูกประคำ ပုတီးကုံး
พวงลูกประคำก้าเม็ด ကိုးလုံးပုတီးကုံး
พวงลูกปัด ရွဲကုံး
พวงหรีด ပန်းခွေ
พวงองุ่น စပျစ်သီးအတွဲ
ห่วง တွဲ
ห่วง(เดินสาย) သွယ်
พอ(พอควร) ရုံ
พอ..,พอที่.. ရာ
พอ,พอเหมาะ တော်
พอกินได้ စားလို့အဆင်သင့်-
พอควร အတော်
พอใจ သဘောကျ-
พอใจคำพูด စကားကိုသဘောကျ-
พอใจในทุกสิ่ง လုံးဝသဘောကျ-
พอดี တိတိ
พอดี အဆင်သင့်
พอดี အသင့်
พอดีเลย အဆင်သင့်ပဲ
พอเท่านี้ ဒီလောက်ပဲ
พอประมาณ အတော်
พอเป็นของตนก็.. သူ့ပစ္စည်းကျ
พอเป็นคนมีหน้ามีตาก็.. မျက်နှာကြီးရာ
พอเพียง ဖူလုံ
พอเพียง မျှတ
พอเพียง လုံလောက်
พอเพียง လောက်
พอเลี้ยงครอบครัว မိသားစုတစ်ဝမ်းတခိ
พอเลี้ยงปากท้อง တစ်ဝမ်းတစ်ခိ
พอเลี้ยงปากท้อง အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း
พอแล้ว တော်ပြီ
พอแล้วละ တော်ပြီဟို့
พอสมควร အသင့်အတင့်ပဲ
พอสำหรับ စာ
พอเหมาะ ကိုက်
พอเหมาะ ဆီလျော်,သင့်လျော်
พอเหมาะ အချိုးကျ-
พอเหมาะ အဆင်သင့်
พอเหมาะกับรายได้ ဝင်ငွေနဲ့လောက်-
พอเหมาะพอควร တော်ရုံတန်ရုံ
พอแหลก မည်းတည်း
พออยู่ได้ไหม နေလောက်လား
พ่อ ဖ,ဘ,အဖ,အဘ
พ่อ ဖေဖေ,အဖေ
พ่อไก่ ကြက်ဖ
พ่อของเรา တို့ဖေဖေ
พ่อค้า ကုန်သည်
พ่อค้า ဈေးသည်
พ่อค้าของชำ ကုန်စုံသည်
พ่อค้าที่ร่ำรวย ချမ်းသာတဲ့ကုန်သည်
พ่อค้าเบ็ดเตล็ด အထွေထွေရောင်းဝယ်သူ
พ่อค้าเพชรพลอย ကျောက်ကုန်သည်
พ่อเฒ่า အဖိုး,အဘိုး
พ่อเฒ่า(ปู่,ตา) ဘကြီး
พ่อเฒ่าฝ่ายแม่(ตา) မိခင်ဖက်မှအဖိုး
พ่อตอง ယောကျ်မ
พ่อตอง ယောကျ်မထီး,ယောကျ်မအထီး
พ่อตอง ယောကျ်မယောကျ်ား
พ่อตุ๊ค่า(ตวาด) အဖေဟောက်-
พ่อตา ယောကျ်မအထီး
พ่อที่รัก ဘခင်,ဖခင်
พ่อที่แก่ชราลง အိုမင်းလာသောအဖေ
พ่อบุญธรรม မွေးစားအဖေ
พ่อผัว ယောကျ်မအထီး
พ่อผู้ชุบเลี้ยง ကျွေးသဖခင်
พ่อผู้ให้กำเนิด မွေးသဖခင်
พ่อมด ပယောဂဆရာ
พ่อมด မှော်ဆရာ
พ่อแม่ မိဘ
พ่อแม่ฝ่ายชาย သားရှင်မိဘ
พ่อแม่ฝ่ายหญิง သမီးရှင်မိဘ
พ่อแม่ฝ่ายน้อง မိဘမောင်ဖွား
พ่อแม่ลูก သားအမိသားအဖ
พ่อร้าง တခုလပ်
พ่อเล้า ဖာခေါင်း
พ่อเลี้ยง ပထွေး,ဘထွေး
พ่อหนุ่ม မောင်
พ่อหนุ่มตัวอย่าง စံပြမောင်
พ่อหนูน้อย ကလေးငယ်ငယ်
พ่อหนูน้อย ကောင်လေး
พ่อหม้าย မုဆိုးဖို
พ่อเอ้ย အဖေရေ
พอง ဖောင်း
พะโค(เมืองหงสาวดี) ပဲခူး
พะเนียง ဒညင်း,တညင်း
พะโล้เลือดเป็ด ဘဲသွေးဟင်း
พะอง ရင်းထောင်
พัก(แรม) တည်း

ဓိက,ဓိကဓ့ဲန နား
ဓိကဓ့ဲန နားပါအုံး
ဓိကဓ့ဲန အနားယူ-
ဓိကဖိန ခိုဲ,ခိုကပ်
ဓိကဖိနဒ်ဖဲမော အရိပ်ခိုဲ-
ဓိကဖဲန တည်းခိုဲ-
ဓိန ဖြိုဲ
ဓိနတလာဲ ပျက်စီး
ဓိနပြးတူ တ်ခိုးရိုက်ချိုး-
ဓိနလန ပြိုဲ
ဓိနဝိတ အရွတ်
ဓိနဝိတဝ်ဝ နွားအရွတ်
ဓိနဝိတဝ်ဝ အမဲသားရွတ်
ဓိနဟုန မြွေပါ
ဓိတ(လမ) (လေ)တိုက်
ဓိတ(ပြက) (ယပ်)ခတ်-
ဓိတ ယပ်
ဓိတဘနက ယပ်တောင်
ဓိတဘနကဒွန ဒေါင်းတောင်ယပ်
ဓိတပြက(ကြိန်ဒွန) သားမြီးယပ်
ဓိတပြတာလ ထန်းရွက်ယပ်တောင်
ဓိတလမ ပန်ကာ
ဓိတလမဟုန ပန်ကာလည်-
ဓိတလမဟုနတ်ဝ ပန်ကာမွှတ်နေအောင်လည်-
ဓိန(ဖာဒ) ယောက်
ဓိန ရစ်
ဓိန(စ်ာနဝန) ထောင်
ဓိနဆောက ကြိုးကိုရစ်-
ဓိနရဝပ ပတ်
ဓိနရဝပဆာ တိုင်ပတ်
ဓိနဇရီ ဝိုလ်မူး
ဓိနဒေါက ဒု-ဝိုလ်မူးကြိုး
ဓိနဧက ဝိုလ်မူးကြိုး
ဓိနဒုံ မျိုး
ဓိနဒုံဖဲသမ ကပြား
ဓိနဒုံဟမာ ခွေးမျိုး
ဓိပ ခေါက်
ဓိပကြေဒါဖ စက္ကူအခေါက်
ဓိပကာင်ကန ဘောင်းဘီခေါက်-
ဓိပဖဲန်ကြေဒါဖ စာရွက်ခေါက်-
ဓိပဆုံဝလပ နှစ်ခေါက်ခေါက်-
ဓိပဆိုဲ အင်္ကျီခေါက်-
ဓိဝဓိန ပိုး
ဓိဝဓိန ပိုးပန်း
ဓိဝဓိနဆာဝ မိန်းမကိုပိုးတတ်-

ဓိသဒု ပါဆယ်
ဓာ ခေါ်
ဓာဗ်ာန်ကြဒါန စက်ဘီးနဲ့တင်ခေါ်-
ဓာပေ ခေါ်ဆောင်-
ဓာပေ ခေါ်သွား-
ဓာပေတ်ဒဲ တွဲခေါ်-
ဓာဆာဝဟေ မိန်းမခိုး-
ဓာဒ ရန်း
ဓာဒဖိန စကားစပ်-
ဓာနဒ်ာဲ ဒင်
ဓာနဒ်ာဲပိန သေနတ်ဒင်
ဓာဲ လှေ
ဓာဲဒဖဲ တက်ခတ်-
ဓာဲဒဖဲ လှေလှော်-
ဓာဲဒဖဲ(ခဒ်ဓာဲ) လှေခတ်-
ဓာဲ ရွှံး
ဓာဲဒုတ်ဓုံနဒ် လေမုန်တိုင်းတိုက်-
ဓာဲဒုဓုန မိုးလေပြင်း
ဓာရာဏသီ ဗာရာဏသီ
ဓာဆပေါ်တ ပါစ်ပို့,နိုင်ငံကူးလက်မှတ်
ဓိကုန ခရေ
ဓိန မှီ
ဓိနတန်ဗ် အပင်မှာမှီ-
ဓိစာရဏာဇာကဿ အသုဘရွှ-
ဓိစာရဏာတေဒ်တရောန တွေးခေါ်ဆင်ခြင်
ဓိဏ စောင်း
ဓိဏကဲဟဒ်ဖ ဖျပ်စောင်း
ဓိဏခေ်ဒ စောင်းကောက်
ဓိဒီ ပွဲ
ဓိဒီ အခမ်းအနား
ဓိဒီကာရ မင်းခမ်းမင်းနား
ဓိဒီကာရပြးဇုမ အစည်းအဝေးအခမ်းအနား
ဓိဒီကိနဆ်ာဝဟမ့ ကောက်သစ်စားပွဲ
ဓိဒီကိပ်ကြးဂွက ရိုးကောက်ပွဲ
ဓိဒီဇိန်ဗ်ာန်ဟမ့ အိမ်တက်မင်္ဂလာ
ဓိဒီစပလန အခမ်းအနားဆုံး-
ဓိဒီစေားဟွ နားထွင်းမင်္ဂလာ,နားသမင်္ဂလာ
ဓိဒီတဒ်ငန မင်္ဂလာဆောင်အခမ်းအနား
ဓိဒီတာဂသာသနာ ဘာသာရေးအခမ်းအနား
ဓိဒီဖောသဝ ဗုဒ္ဓပနအခမ်းအနား
ဓိဒီမင်္ဂလသမာဒ မင်္ဂလာဆောင်
ဓိဒီဧဒ် အခမ်းအနားစ-
ဓိဒီနရကနာဇဝ်ဍ လယ်ထွန်မင်္ဂလာပွဲတော်
ဓိဒ်ခုယ်ဖ မီးနှင်းပွဲ
ဓိဒီဝန်ဇိန်ဗ်ာန်ဟမ့ အိမ်တက်မင်္ဂလာ

ဆိုဒ်ဘိုးဝ်ဂရု ဆရာကန်တော့ပွဲ
ဆိုဂုဲ အောက်မြစ်
ဆိုဂိုဇဆိုဒါရဏာ စိစစ်
ဆိုဆိုဘဉ်ဏ် ပြုခန်း
ဆိုဆိုဘဉ်ဏ် ပြတိုက်
ဆိုဆိုဘဉ်ဏ်ဓဂ္ဂမ္မဇာတိ သဘာဝသမိုင်းပြတိုက်
ဆိုမမ် ရိုက်
ဆိုမမ်ဒိတ လက်နှိပ်စက်ရိုက်-
ဆိုဂေနဂ် အုတူတူ,အရမ်းကာရော
ဆိုဂဝ အဆွဲ
ဆိုဇေဿ စပါယ်ရှယ်
ဆိုဇေဿ ထူး,အထူး
ဆိုဿ အဆိပ်
ဆိုဿကံဒေါဒ အဆိပ်တက်-
ဆိုဿဒူ မြွေအဆိပ်
ဆိုဿဒ်ရာယ်ဒေ အဆိပ်ပြင်း-
ဆီ(ဝဲ်ဒေ) ဖီး
ဆီဒေဿ ယောက်ဖ
ဆီဇာယ် ကို,အစ်ကို,အကို
ဆီဇာယ် ကိုကို
ဆီဇာယ် နောင်
ဆီဇာယ် မောင်,မောင်ကြီး
ဆီဇာယ်ဂနကလောင် ကိုလတ်,အကိုလတ်,အစ်ကိုအလတ်
ဆီဇာယ်ဂနဝဲတ ကိုကြီး,အစ်ကိုကြီး
ဆီဇာယ်ဒေါ်ဂ် အစ်ကိုအရင်း
ဆီဇာယ်ဒေါ်ဿ ယောက်ဖ
ဆီဇာယ်ဒေါ်ဿ်ဂ် ကိုငယ်,အစ်ကိုငယ်,အစ်ကိုလေး
ဆီဇာယ်ဂဟြဲ နောင်ကြီး
ဆီဇာယ်ဂဟြဲ အစ်ကိုကြီး
ဆီဒေါင်(ဇာယ်) ခဲအို
ဆီဒေါ်ဂ(ဇာယ်) ညီနောင်
ဆီဒေါ်ဂဒေါ်ဒေါ် မောင်နှမအရင်း
ဆီဒေါ်ဂဒေါ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် မွေးချင်း
ဆီဒေါ်ဿ မရီး
ဆီဒေါ်ဿ ယောက်မ
ဆီဒေါ်ဿ် မမ
ဆီဒေါ်ဿ် အစ်မ,အမ
ဆီဒေါ်ဿ်ဒေါ်ဿ် မရီး
ဆီဒေါ်ဿ်ဒေါ်ဿ်ဂ် ယောက်မ
ဆီဒေါ်ဿ်ဂဟြဲ အစ်မကြီး
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်(ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဿ်) စုံမက်
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် ကျေနပ်
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် ဝမ်းသာကျေနပ်-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် သဘောကျ-
ဆိုဒ် ကိုး

ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် နှတ်ကိုး-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဿ် မှီခို
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဿ် အမှီပြု-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဿ် အားကိုး-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ကံဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် အားကိုးရ-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအားကိုး-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် အဖေအမေကိုအားကိုး-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် အစ်ကိုကိုမှီခို-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် အမှီပြုနေထိုင်-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် ခိုကိုး
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် မှီခို
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်(ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်) အားကိုး-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် အားထား-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်,ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် ကိုး
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဇာယ် အစ်ကိုကိုမှီခို-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် အရိပ်အာဝါသအောက်၌မှီခို-
ဆိုဒ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ်ဒေါ်ဂ် ရေအိုင်ကိုအမှီပြုနေထိုင်-
ဆိုမမာ ဗွစ်တောက်
ဆိုမမာ တတွတ်တွတ်
ဆိုဇဒေ သီးနှံ,အသီးအနှံ
ဆိုဇဒေဂါကဆာန ဥယျာဉ်သီးနှံ
ဆိုဇဒေတာမဒုကာလ အမြဲတမ်းသီးနှံ
ဆိုဇဒ်ကဒေလဲ် စားပင်သီးနှံ
ဆိုဇမိန်ဗုံ အပင်
ဆိုန်,ဆိုန်ကဒေတာန ကြမ်း,ကြမ်းခင်း
ဆိုန်ကဒေတာန ကြမ်းပြင်
ဆိုန်ဇီမေန်ဒ် သမ်တလင်း
ဆိုန်ဒဌာန မူလ
ဆိုန်ဒဌာန အခြေခံ
ဆိုန်ဒိန ကုန်း
ဆိုန်ဒိန(ဒါနဒိန) မြေပြင်
ဆိုန်ဒိနဒါဗ မြေအပြန့်
ဆိုန်ဟဒုဒ ကြမ်းကွဲ-
ဆိုန်ဟိ(ဟဒနဒိန) နယ်
ဆိုန်ဟိတဝန်ဒါန အကြေအရပ်
ဆိုန်ဟိဒါဗ လွင်ပြင်
ဆိုန်ဟိဝ်ဒေ ကွက်လပ်
ဆိုန်ဟိသွန ကုန်းမြင့်မြေ
ဆိုန်ဟိဒေါ်ဒေါ် လယ်ယာမြေ
ဆိုန်ဟနဂဆာန ကြမ်းပြင်
ဆိုန်ဟနာ လမိုင်း
ဆိုန်ဟံ ရေပြင်
ဆိုန်ဟိဝ အပြင်
ဆိုန်ဟိဝဒံ ရေမျက်နှာပြင်

ฝืนฝิวโลก ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင်
ฝืนฝิวหน้า မျက်နှာပြင်
ฝืนฟากไม้ไผ่ ဝါးကြမ်း
ฝืนเมือง တိုင်းရင်း
ฝืนราบ အပြန့်
ฝืนล่าง အောက်ခံ
พ ဖု
พุนอง ဖုဖောင်း
พุกาม ပုဂံ
พุง(ท้อง) ဗိုက်
พุง(ท้อง) ဝမ်းဗိုက်
พุงปลาช่อน ငါးရံ့အူ
พุงป่อง ဗိုက်ပူ-
พุงป่อง ဗိုက်ဖောင်း-
พุงแฟบ(ผอม) ဗိုက်ပိန်-
พุงย้อย ဗိုက်ရွဲ
พุ่งเข้าชน ဝင်တိုက်ပစ်-
พุ่ง ပစ်ထိုး
พุ่งลง ပစ်ချ
พุทธ ဗုဒ္ဓ
พุทธคุณ ဘုရားဂုဏ်
พุทธเจดีย์ ဗုဒ္ဓစေတီတော်
พุทธนิกายเถรวาท ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ
พุทธนิกายมหายาน မဟာယာနဗုဒ္ဓဘာသာ
พุทธประวัติ ဗုဒ္ဓဝင်
พุทธรูป ဘုရား
พุทธวงศ์ ဗုဒ္ဓဝင်
พุทธวาทะ ဗုဒ္ဓဝါဒ
พุทธศักราช သာသနာသက္ကရာဇ်
พุทธศาสนา ဗုဒ္ဓဘာသာ
พุทธศาสนา ဗုဒ္ဓသာသနာ
พุทธศาสนิกชน ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်
พุทธศาสนิกชน ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်
พุทธสาวก ဘုရားတပည့်
พุทโธ(อุทาน) ဗုဒ္ဓေါ
พุทรา ဆီး
พุทรากวน(ปั้นเป็นลูก) ဆီးထန်းလျက်
พุทราผันยุ์สเล(ไม่มีเมล็ด) စလေးဆီးသီး
พุธ ဗုဒ္ဓဟူး
พุ่ม ဖုတ်
พุ่มมือ လက်ခုပ်
พุ่มไม้ ချုံ,ချုံဖုတ်
พุ่มไม้หนาม ဆူးချုံ
พู่กัน စုတ်
พู่กันวาดภาพ ပန်းချီစုတ်တံ
พูด ပြော
พูด(กล่าวคำ) စကားပြော-
พูดกระจ่าง ပြောပလောက်
พูดกลบกลื่อน စကားဖော-
พูดกลับคำ ပြန်ပြောင်းပြောပြ-
พูดเก่ง စကားပြောတော်-
พูดเกลี้ยกล่อม ချော့ပြော-
พูดเกินจริง လိုင်း,လိုင်းပြော-
พูดเกินไป သာသာထိုးထိုးပြော-
พูดแก้ตัว ဆင်ခြေဆင်လက်ပြော-
พูดโกหก လိမ်ပြော
พูดคนละอย่าง တယောက်တမျိုးပြော-
พูดคล่อง စကားသွက်-
พูดคล่อง စကားပြောတာမွှတ်-
พูดความจริง အမှန်ပြော-
พูดค่อยๆ တိုးတိုးပြော-
พูดค่อยๆ သာသာပြော-
พูดหัดค้าน ကန့်ကွက်ပြော-
พูดค้างอยู่ ပြောလက်စ
พูดจริงๆ တကယ်ပြော-
พูดจริงๆ အကယ်ပြော်တာပါ
พูดจริงหรือ အဟုတ်ပြောရဲလား
พูดจากลอกกลิ้ง လှည့်ပတ်ပြော-
พูดจาตลบแตลง လိမ်လည်ပြောဆို-
พูดจาทักทาย ပြောဆိုကာနှုတ်ဆက်-
พูดจานุ่มนวล စကားပြောတာယွောယွောင်း-
พูดจานุ่มนวล စကားပြောတာညင်သာ-
พูดจาไม่เข้าที မအပ်မရာပြော-
พูดจาสุภาพ ပြောတာယဉ်ကျေး-
พูดจาหยาบคาย ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်းပြော-
พูดจาหยาบคาย ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းစွာပြော-
พูดจาอ้อแอ้ လျှာလေးအာလေးကြီးနဲ့ပြောဆို-
พูดจำนรรจา တွတ်တီးတွတ်တာပြော-
พูดเฉพาะวาง ကွက်ပြော-
พูดชัดๆ ပီပီသသပြော-
พูดช้าๆ ဖြည်းဖြည်းပြော-
พูดชะ ပြောပစ်-
พูดซ้ำ ထပ်ပြော-
พูดซ้ำซาก ထပ်ခါထပ်ခါပြော-
พูดซ้ำอีก ပြောပြန်-
พูดด้วยความเคารพ ရိုသေစွာပြော-
พูดตังๆ ကျယ်ကျယ်ပြော-
พูดตังมาก အကျယ်ကြီးပြော-
พูดตีๆ ကောင်းကောင်းပြော-
พูดดื้อรั้น ကတ်သီးကတ်သတ်ပြော-

ပူဇော်ပွဲ ကြိုက်ငမ်းပြောဆို-
ပူဇော် ပြောနိုင်-
ပူဇော်ခံ(ကြီးပျက်ကြီးမှိုက်) အပြောနှေး-
ပူဇော်ပိတ်ပင်စရာ စကားနဲ့နဲ့ပြောတတ်-
ပူဇော်ပိတ်ပင်စရာ နည်းနည်းပါးပါးပြောတတ်-
ပူဇော်ပိတ်ပင်စရာ နဲ့နဲ့ပြောတတ်-
ပူတင်ထုံ ပြောပြီနှပ်-
ပူတေးသံ ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ်ပြော-
ပူတဆက် ပြက်လုံးပြော-
ပူတော် ဆက်ပြော-
ပူတော်မူ မျက်နှာချင်းဆိုင်စကားပြော-
ပူတော်မူ ရှေ့မှောက်မှာပြော-
ပူတော်အိုဂါတခေတ် တဆင့်ပြန်ပြော-
ပူတော်တရား စကားလက်ခံ-
ပူတော်ဘုရား ပြန်ပြော-
ပူတော်ဘုရား တဆင့်ပြန်စကားပြော-
ပူတော်ဘုရား ပြန်လှန်ပြောဆို-
ပူတော်မူတော်မူကိုက် ထစ်ထစ်ငေါ့ငေါ့နဲ့ပြော-
ပူတော်အတိုင်း တည့်တည့်ပြော-
ပူတော်ကိုယ်တော် အမြင်ပြော-
ပူတော်မူ ပြောတာမှန်-
ပူတော်မူ အတင်းပြော-
ပူတော်မူ ပြောဟယ်ဆိုဟယ်
ပူတော်မူ ခစားခစားပြော-
ပူတော်ပူတော် ခပ်ဖောဖော်ပြော-
ပူတော်ပြည်သူ ရွှဲပြော-
ပူတော်ပုလဲ အလွတ်ပြော-
ပူတော်ဘုရား ပြောပစ်လိုက်
ပူတော်ဘိုးဘွား အန္ဒ်ပြော-
ပူတော်ပုထုဇဉ်အတိုင်း သက်သက်မဲ့ပြော-
ပူတော်ဖြစ် ပြောတာမှား-
ပူတော်ဖြစ် ပြောမှား-
ပူတော်ဘုရား(ဥစ္စာ) ပြန်လှန်ပြောဆို-
ပူတော်ဘုရား အသာကလေးပြော-
ပူတော်ဘုရား လေကြီး-
ပူတော်ဘုရား တွတ်ထိုးပြော-
ပူတော်ဘုရားသခင် တတွတ်တွတ်ပြော-
ပူတော်ဘုရား လှိုင်းပြော-
ပူတော်ဘုရား စကားစပ်ပြော-
ပူတော်ဘုရား(ဆိုးသွမ်း) ကတောင်ချောက်ချားပြော-
ပူတော်မူ ရမ်းပြော-
ပူတော်မူ စကားများ-
ပူတော်မူ လေကောင်း-
ပူတော်မူ အပြောကြီး-
ပူတော်မူတော်မူ စကားတွေတေ့သိပ်ပြော-
ပူတော်မူတော်မူ သိပ်ပြောတာပဲ
ပူတော်မူတော်မူသမျှ အရှမ်းပြော-
ပူတော်မူရာ ကဗျာဆန်-
ပူတော်မှန်ကန်သော ပြောတာမမှန်ဘူး
ပူတော်မှန်ကန်သော စကားပြောတာမပီဘူး
ပူတော်မှန်ကန်သော ပြောတာမကောင်းဘူး
ပူတော်မှန်ကန်သော စကားမပြောတတ်ဘူး
ပူတော်မှန်ကန်သော မအပ်မရာပြော-
ပူတော်ယောသ ရွဲ့ပြော-
ပူတော်ယောသ မြောက်ပြော-
ပူတော်ယောသ ဆင်ခြေကန်-
ပူတော်ယောသ ခံပြော-
ပူတော်ယောသ ပြန်ပြော-
ပူတော်ယောသမျိုးဆက် လူကြီးကိုပြန်ပြော-
ပူတော်ယောသ ပြောခက်ဆိုခက်-
ပူတော်ယောသ သရော်ပြော-
ပူတော်ယောသ စကားနဲ့ကလိ-
ပူတော်ယောသ မြောက်ပြော-
ပူတော်ယောသ ကတ်ဖဲ့ပြော-
ပူတော်ယောသ တကယ်ပြောတာ
ပူတော်ယောသ ပြောချင်ရာပြော-
ပူတော်ယောသ လေကုန်-
ပူတော်ယောသ ဒေါသလျှော့ပြော-
ပူတော်ယောသ အသံလျှော့ပြော-
ပူတော်ယောသ မျက်ကွယ်မှာပြော-
ပူတော်ယောသ နောက်ပြော-
ပူတော်ယောသ ပြောလှည့်လေ
ပူတော်ယောသ ဝေ့လည်ကြောင်ပတ်ပြော-
ပူတော်ယောသ ..လို့ပြော-
ပူတော်ယောသ ..ဟုပြော-
ပူတော်ယောသ လှိုင်း
ပူတော်ယောသ အပြောကြီး-
ပူတော်ယောသ ယောင်ပြော-
ပူတော်ယောသ ကျိန်ပြော-
ပူတော်ဆီပြော ဆောင့်ဆောင့်ပြော-
ပူတော်သံမဲ့ဆိုင်းသံ စကားပြောပြတ်သား-
ပူတော်သားကြီးဖခင် ဖြည့်စွက်ပြောဆို-
ပူတော်သံတိုးတိုး အသံနိမ့်နိမ့်ပြော-
ပူတော်သံတိုးတိုး နှက်ပြော-
ပူတော်ဦးခေါင်းပေါ် ညာပြော-
ပူတော်ဦးခေါင်းပေါ် စကားပြတ်-
ပူတော်ဦးခေါင်းပေါ် ဖောင်းပြော-
ပူတော်ဦးခေါင်းပေါ် ရှင်းလင်းပြော-
ပူတော်ဦးခေါင်းပေါ် ရယ်အောင်ပြော-
ပူတော်ဦးခေါင်းပေါ် ပြီးအောင်ပြော-

พูดให้ถูกต้อง မှန်အောင်ပြော-
พูดใหม่ ပြန်ပြော-
พูดอธิบาย အဓိပ္ပါယ်ပြော-
พูดอย่างเด็ดขาด ထိထိမိမိပြော-
พูดอย่างเต็มที่ အားရပါးရပြော-
พูดอย่างนอบน้อม ရိုရိုသေသေပြော-
พูดอย่างไม่จงใจ သက်သက်မဲ့ပြော-
พูดอย่างรอบรู้ လည်လည်ပတ်ပတ်ပြော-
พูดอย่างสุภาพ လိမ်လိမ်မာမာပြော-
พูดอ้อมค้อม ဝေ့လည်ကြောင်ပတ်ပြော-
พูดออกไป ပြောလိုက်ပါ
พูดฮึกๆฮักๆ စကားထစ်ငေါ့
พูดโอ้อวด ကြွားကြွားဝါဝါပြော-
พูน မောက်
พูนสุข စိုပြည်
เพกา(ลิ้นแมว) ကြောင်လျှာ
เพ่ง ရှု
เพ่งดู ကြည့်ရှု,ရှုကြည့်
เพ่งดู စိုက်ကြည့်
เพ่งดูศพ အသုဘရှု-
เพ่งดูอย่างครุ่นคิด စိတ်ကူးနဲ့ရှုကြည့်-
เพ่งพิจารณาด้วยปัญญา ဉာဏ်နဲ့ရှုကြည့်-
เพชร စိန်
เพชรตาแมว စိန်ကြောင်
เพชรนิลจินดา ကျောက်မျက်ရတနာ
เพดาน မျက်နှာကြက်
เพดานปาก အာခေါင်
เพนนิซิลิน ပင်နီစလင်,ပင်နီဆီလင်,ပင်နယ်စလင်
เพนียด ကျိုး
เพนียดล้อมช้าง ဆင်ကျိုး
เพราะ ကြောင့်
เพราะ လို့
เพราะ သောကြောင့်
เพราะขม အရသာခါးသောကြောင့်
เพราะเขา သူ့ကြောင့်
เพราะฉะนั้น ထို့ကြောင့်
เพราะชนกัน တိုက်ကြလို့
เพราะเป็นลม လေဖြတ်လို့
เพราะฝนตก မိုးရွာလို့
เพราะฝนตกอยู่ มိုးရွာတုန်းမို့
เพราะมือสั่น လက်တုန်လို့
เพราะลม လေကြောင့်
เพราะว่า မို့,မို့လို့
เพราะหลงเชื่อ ယုံစားမိလို့
เพราะอะไร ဘာကြောင့်လဲ
เพราะอะไร အဘယ်ကြောင့်
เพลง ချင်း
เพลง တေး,တေးချင်း
เพลง အချင်း,သီချင်း,တေးသီချင်း
เพลงกลอน တေးသံချပ်
เพลงกล่อมเด็ก ကလေးချော့သီချင်း
เพลงกล่อมเด็ก ကလေးချော့တေးသီချင်း
เพลงกำนองยืดยาด လေးတွဲ့သောသီချင်း
เพลงกำนองโยเดีย ယိုးဒယားသီချင်း
เพลงธรรมะ ဓမ္မတေး
เพลงบรรเลง တေးတီးလုံး
เพลงบูชาเทพนิต နတ်ချင်း,နတ်သီချင်း
เพลงประเพณี ရိုးရာသီချင်း
เพลงไพเราะ တေးသံသာယာ-
เพลงยามเช้า နံနက်ခင်းတေး
เพลงรัก ချစ်တေး
เพลงสงกรานต์ သင်္ကြန်တေး
เพลงสเตริโอ စတီရီယိုတေး
เพลงสมัยเก่า ခေတ်ဟောင်းတေး
เพลงสมัยเก่า ရှေးသီချင်း
เพลงสมัยใหม่ ခေတ်သီချင်း,ခေတ်မီသီချင်း
เพลงสำหรับเด็ก ကလေးချင်း,ကလေးသီချင်း
เพลา(ลดลง) လျှော့
เพลาการเล่น ကစားတာကိုလျှော့-
เพลารถ ဝင်ရိုး
เพลิดเพลิน ပျော်ပါး
เพลิดเพลิน မွေ့,မွေ့လျော်
เพลิน မြူး
เพลินใหม ပျော်မွေ့ပါရဲ့လာ
เพศ လိင်
เพศชาย,ตัวผู้ အထီး,အဖို
เพศเมีย အမ
เพ้อ ကတောင်ချောက်ချား
เพ้อ ငန်း,ငန်းဖမ်း
เพ้อ ယောင်,ယောင်ယမ်း
เพ้อเจ้อ(อวดโม้) ကြွား
เพ้อเจ้อ(พูดช่าน) စိတ်ကူးယဉ်
เพ้อฝัน စိတ်ကစား
เพาะ ပျိုး
เพาะต้นข้าว စပါးပင်ပျိုး-
เพาะปลูก စိုက်ပျိုး
เพ่งดู ကြည့်ရှု
เพิง ကနား
เพิง တင်းကုပ်
เพิง(ดูบ) တဲ

เฝิงชั่วคราว กနၵးဖွင်း
เฝิงทำครัว မီးတင်းကုပ်
เฝิงนักวัว နွားတင်းကုပ်
เฝิ่ง စ
เฝิ่ง လက်စ
เฝิ่ง,เฝิ่งเริ่ม ခါစ
เฝิ่งกิน စားခါစ
เฝิ่งเกิด မွေးခါစ
เฝิ่งงอก ပေါက်ခါစ
เฝิ่งดู ကြည့်ခါစ
เฝิ่งตาย သေပြီးခါစ
เฝิ่งถึง ရောက်ခါစ
เฝิ่งไป သွားခါစ
เฝิ่งมาเดี๋ยวนี้ အခုလာ-
เฝิ่งมาถึง ရောက်လာစ
เฝิ่งมาถึง ရောက်ခါစ
เฝิ่งมาถึงเดี๋ยวนี้เอง အခုပဲရောက်-
เฝิ่งเริ่มก่อสร้าง တည်ဆောက်ခါစ
เฝิ่งเริ่มนอน အိပ်ခါစ
เฝิ่งเริ่มลงมือทำ လုပ်လက်စရှိ-
เฝิ่งสร้าง တည်ခါစ
เฝิ่งให้ ပေးခါစ
เฝิ่งออก(ลัดว์ออกลูก) ပေါက်ခါစ
เฝิ่มเติม(เสริม) စွက်
เฝิ่มพูน ကြီးပွား
เฝิ่มพูน,งอกเงย ပွား
เฝิ่มให้ ဆောင်း
เฝียง မှ,မှ
เฝียง(แค่) ထဲ,တည်း
เฝียง,เฝียงแค่ ရုံ
เฝียงคนเดียว တစ်ဦးတည်း
เฝียงคนเดียว တယောက်ထဲ
เฝียงแค่กิน စားရုံစား-
เฝียงแค่นี้ ဒီလောက်တော့
เฝียงแค่นี้รึ่องเล็ก ဒီလောက်တော့အဟောပဲ့
เฝียงแค่พูด ပြောရုံပြော-
เฝียงแค่ไป သွားရုံသွား-
เฝียงงีบหนึ่ง တမှေးလောက်
เฝียงแต่ သာ,သာလျှင်
เฝียงแต่กินยาก็.. ဆေးစားမှသာလျှင်
เฝียงแต่พูด ပြောသာပြော-
เฝียงนี้ ဤမှလောက်
เฝียงเล็กน้อย အနည်းငယ်မှ
เฝียงอยู่เป็นที่นอน အိပ်ရုံလောက်နေ-
เฝียงอันเดียวหรือ တခုထဲလား
เฝียบพร้อม ပြည့်စုံ
เฝียบพร้อม(ไม่บกพร่อง) ကျွ
เฝียรพยายาม ကြိုး,ကြိုးပမ်း
เฝียรพยายามเรื่อยมา အစဉ်တစိုက်ကြိုးပမ်း-
เฝื่อ ရန်
เฝื่อ,เฝื่อที่จะ ဖို့,ဘို့
เฝื่อเดินทางต่อ ခရီးဆက်ရန်
เฝื่อทัศนศึกษา လေ့လာရေးအတွက်
เฝื่อไม่ให้รู้ မသိအောင်
เฝื่อไม่ให้หนีโรงเรียน ကျောင်းမပြေးရန်
เฝื่อสืบข่าว သတင်းစုံစမ်းရန်
เฝื่อให้ အောင်
เฝื่อให้ระลึกถึงเสมอ အစဉ်သတိရစေရန်
เฝื่อให้ได้อิสรภาพ လွတ်လပ်ရေးရရန်
เฝื่อน ခင်ပွန်း
เฝื่อน(เกลอ) ချင်း,အချင်း
เฝื่อน ဆွေ,အဆွေ
เฝื่อน(สหาย) ဖော်,အဖော်
เฝื่อน(มิตร) မိတ်,မိတ်ဆွေ
เฝื่อนเกลอ သူငယ်ချင်း
เฝื่อนคบหา အပေါင်းအသင်း
เฝื่อนเจ้าบ่าว လူပျိုရ်
เฝื่อนเจ้าบ่าว သတို့သား(အရ်)
เฝื่อนเจ้าสาว သတို့သမီး(အရ်)
เฝื่อนเจ้าสาว အပျိုရ်
เฝื่อนทั้งหลาย သူငယ်ချင်းတွေအားလုံး
เฝื่อนที่ประเสริฐ မြတ်တဲ့အဖော်
เฝื่อนเทียม မိတ်ဆွေအတု
เฝื่อนนักเขียน ကလောင်မိတ်ဆွေ
เฝื่อนบ้านใกล้เคียง အိမ်နီးချင်း,အိမ်နီးနှားချင်း
เฝื่อนผู้ช่วยเหลือ ကူညီဖော်
เฝื่อนฝูง အပေါင်းအသင်း
เฝื่อนฝูง အပေါင်းအဖော်
เฝื่อนฝูง အဖော်
เฝื่อนเยอะ မိတ်ဆွေပေါ-
เฝื่อนร่วมงาน လုပ်ဖော်
เฝื่อนร่วมทาง ခရီးသွားဖော်ချင်း
เฝื่อนรัก ချစ်ဆွေ
เฝื่อนรัก အဆွေခင်ပွန်း
เฝื่อนเรียน ကျောင်းစာသင်ဘက်
เฝื่อนเล่น ကစားဖော်
เฝื่อนสนิท အဆွေ
เฝื่อนสนิท အဆွေခင်ပွန်း
เฝื่อนหญิง ခင်ပွန်းမ
แฟ ဖောင်

แพการเวก ကရဝိက်ဖောင်
แพไม้ไผ่ ဝါးဖောင်
แพลอย မောင်မျော-
แพ้ ရှုံး
แพ้ไปแล้ว ရှုံးသွားပြီ
แพ้ไพ่ ဖဲရှုံး-
แพ้ยา(ไม่ถูกยา) ဆေးမတည့်ဘူး
แพง(ราคา) ဈေးကြီး
แพทย์ ဆရာဝန်
แพทย์หญิง ဆရာဝန်မ
แพทยศาสตร์ ဆေးပညာ
แพร ဖဲ
แพร่ ဖြန့်
แพร่ လွှင့်
แพร่กระจาย ပြန့်နှံ့
แพร่ข่าว သတင်းဖြန့်-
แพร่ข่าว သတင်းကိုလွှင့်-
แพร่พันธุ์ မျိုးပွား
แพร่เชื้อโรค ရောဂါကိုဖြန့်-
แพะ ဆိတ်
แพะตัวผู้ ဆိတ်အထီး
แพะภูเขา တောဆိတ်
โพก ပေါင်း
โพกผ้าโพกหัว ခေါင်းပေါင်းကိုပေါင်း-
โพกหัว ခေါင်းပေါင်း-
โพงพาง ဓမင်း
โพธิ์ ဗောဓိ
โพนช้าง ဆင်ဖမ်း-
โพยยา ဆေးအညွှန်း
โพรง ခေါင်း,အခေါင်း
โพรง အုံ,အအုံ
โพรง(คูหา) ဂူ
โพรง(ถ้ำ) လိုဏ်
โพรงจมูก နှာခေါင်း
โพรงต้นไม้ သစ်ခေါင်း
โพรงฝัน သွားအခေါင်း
โพรงมด ပုရွက်ဆိတ်အုံ
โพรงเสา တိုင်အခေါင်း
โพรงหลุมศพ လူသေလောင်းဂူ
โพล้เพล้ ရီ,ရီတရော
โพลง(ไฟลุก) ချစ်
โพลน(ขาว) ဆွတ်
ไพ(ตับ,แผก) ပျစ်
ไพจาก ဓနိပျစ်
ไพ่ ဖဲ
ไพ่เก้าแต้ม ကိုးမီး
ไพ่โป๊กเกอร์ ပိုကာ
ไพเราะ သာ,သာယာ
ไพเราะนุ่มนวล ငြိမ့်ညောင်းသာယာ
ไพล(ผืช) မိဿလင်

(ฟ)

ฟรี အလကား
ฟรี အာခမဲ့
ฟอง အမြှုပ်
ฟองเดือด ရေပွက်
ฟองน้ำ ရေမြှုပ်
ฟองเล็กๆ အမြှုပ်ငယ်ကလေး
ฟ้อง တိုင်
ฟ้อง(กล่าวฟ้อง) တိုင်ပြော
ฟ้องครู ဆရာနဲ့တိုင်ပြော-
ฟ้องตำรวจ ရဲကိုတိုင်-
ฟ้องพ่อ အဖေ့တိုင်ပြော-
ฟ้องแม่ အမေ့တိုင်ပြော-
ฟ้องร้อง တိုင်တန်း
ฟ่อน စည်း,အစည်း
ฟ่อนฟืน ထင်းစည်း
ฟ้อนรำ က,ကခုန်
ฝัก(ผล) ဖရုံ
ฝัก(ออกไข่) ဝပ်
ฝักเขียว(ฝักหิน) ကျောက်ဖရုံ
ฝักไข่ไก่ ကြက်ဥကိုဝပ်-
ฝักเบื่อ ကျောက်ဖရုံယို
ฝัง နှာ
ฝัง နှာထောင်
ฝังค้ำยูด စကားနှာထောင်-
ฝังด้วยหูฝัง နှာကျပ်နဲ့နှာထောင်-
ฝังธรรมะ တရားနှာ-
ฝังผิด နှာကြားလွဲ-
ฝัน ခုတ်
ฝัน(อวัยวะ) သွား
ฝันกราม အံ,အံသွား
ฝันขาวหมดจด သွားစင်ကြယ်-
ฝันคม သွားထက်-
ฝันคม သွားမြ-
ฝันงอก သွားပေါက်-
ฝันเจิง သွားခေါ-
ฝันด้วยขวาน ပုဆိန်နဲ့ခုတ်-

ဖိနပ်ခန်း သွားခိုင်-
ဖိနပ်ဆန် သွားမာ-
ဖိနပ်ပြန် သွားပဲ့-
ဖိနပ်ပလာစ် သွားတု,သွားအာတု
ဖိနပ်ပလာစ် အံကပ်
ဖိနပ်ပေါ်ကြွေ(ဖိနပ်ဖု) သွားမှာအပေါက်ရှိ-
ဖိနပ်ဖု သွားဆွေး-
ဖိနပ်ဖု(ဖိနပ်ပေါ်ကြွေ) သွားပေါက်-
ဖိနပ်ဖောင် စက်သွား
ဖိနပ်ဖြီး သွားထိုးထွက်-
ဖိနပ်ဝိုက် သွားနဲ့-
ဖိနပ်စားပွဲခုံ ဓားလွယ်ခုတ်ခုတ်-
ဖိနပ်ဟန်ပါ ရှေ့သွား
ဖိနပ်ခွက် သွားကျွတ်-
ဖိနပ်ခံ သွားကျိုး-
ဖိနပ်ဟောင်း သွားကွဲ-
ဖိန်,ဖိုက် ကျွဲ
ဖိန်ဖောက် ကြိုးကျွဲ-
ဖိန်ဝဲယာ ချည်ကျွဲ-
ဖျ်ာ ကောင်းကင်
ဖျ်ာကြီး မိုးညို-,မိုးတွေညို-
ဖျ်ာကြီး မိုးအုံ-
ဖျ်ာကာရာမ မိုးခြိမ်း-
ဖျ်ာဖျ်ာ မိုးကြိုးပစ်-
ဖျ်ာမိတမိတ မိုးမိုက်-
ဖျ်ာငှဲ့ငှဲ့ဆ်ာင်း မိုးမလင်းသေးဘူး
ဖျ်ာဒ်ာမ်ဖြိန်(ဒ်ာမ်မီဖြိန်) မိုးအေး-
ဖျ်ာဒ်ာ်ရောင် မိုးခြိမ်း-
ဖျ်ာဖလပ် လျှပ်ပြက်-
ဖျ်ာဖလပ် လျှပ်စီးလက်-
ဖျ်ာဆ်ာင်း,ဖျ်ာဆာင် မိုးလင်း-
ဖျ်ာဆာင် မိုးသောက်-
ဖျ်ာဆာင်ယာမ်ဆော်ဘ် နှံနှက်မိုးလင်း-
ဖျ်ာဆာင်ယာမ်ဆော်ဘ် မနှက်မိုးလင်း-
ဖျ်ာဇလာဇ်ငြီး(ငါး) ဆေးခါးကြီး
ဖျာကဖျ်ာ ကောင်းကင်ပြင်
ဖျာင် မြက်ကောက်ရိုး
ဖျာင်ဒ်ာ ကောက်အရိုး,ကောက်ရိုး
ဖျာဒ် ဖွပ်
ဖျာဒ် ရိုက်
ဖျာဒ်(ကြိုးမွှေးမာန်) ရိပ်
ဖျာဒ်ဖျ်ာ(ဒ်ိုးကြပ်ကုပ်) အဝတ်ဖွပ်
ဖျာန် ဆေး
ဖျာဇေးဒ်ဟုတ် ဖာရင်ဟိုက်,ဖယ်ရင်ဟိုက်
ဖိန်မ် ကော်

ဖိန်မ် ဓာတ်ပုံကော်ပြား
ဖိန်မ် ဖလင်,ဖလင်ကော်ပြား
ဖိန်မ်ဗျာယရူပ် ဓာတ်ပုံဖလင်
ဖိန်မ်ဘာဗယနတ်ဇ် ရုပ်ရှင်ဖလင်
ဖိန်မ်ဟင်း ရုပ်ရှင်ကား
ဖိန်မ်ဟောက်ဇေးရ် ဓာတ်မှန်ဖလင်
ဖိန်မ်ဟောက်ဇေးရ် ဓာတ်မှန်ကော်ပြား
ဖိနိပ်ပိုင်းစ် ဖိလစ်ပိုင်
ဖိဒ်ဘာဒ်(ဟာယ်ဒ်ဂျ်) တရွှင်ရွှင်
ဖိုင် ထင်း
ဖိုင်ဟိုင် ထင်းသွေ့
ဖိုင်ဂီနီဇီဝိတ် လိပ်ပြာပြန်ရှင်-
ဖိုင်ဇတိ သတိပြန်လည်-
ဖိုင်(ဂဝ်ဓ်ာ) ယဉ်သွား
ဖျ်ဂျဝိင်္ဂ ပွတာပဲ
ဖျုံ့ နှံ့
ဖျုံ့ကရာဂျ ပျံ့နှံ့
ဖျုံ့ဇာန် စိတ်ကစား
ဖျုဒ် ပေ
ဖျုဒ်ဘောလ်ဒ်ာယ်ဗျုဂ်ရောပ် ဥရောပဖလားဘောလုံး
ဖျုဒ်ဘောလ်ဒ်ာယ်ဇ်ဝ်ဗဟ်လက် ကမ္ဘာ့ဖလားဘောလုံး
ဖျုံ့(ဆီယင်) ဝုန်း
ဖျွ,ဖျောင် ပွ
ဖျွဂ် မွေ့ရာ
ဖျွဂ်ဗဒ်ဂုံန် လဲမွေ့ရာ
ဖျွမ်ပျဂ် မွေးမြူ
ဖျောဂ်နိုင်ဇော်ဂ် အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ
ဖျော်(ဆီယင်) ဝိုးကနဲ,ဝိုးခနဲ
ဖျံန်(ခဝ်ဂ်ဂ) ရည်းစား
ဖျံန်(ဖွဲ့ခဝ်ဟာ) အဆက်
ဖျပ် ချုပ်
ဖျမ် ဖိုင်
ဖျမ်ဟင်္ဂိန်ဖျမ် ဖိုင်တွဲတစ်တွဲ
ဖျမ်ဟောက်ဇာရ် စာဖိုင်အတွဲ
ဖိုင်,ဖိုင်ဖ်ာ ဓာတ်မီး
ဖိုင်,ဖိုင်ဖ်ာ မီး
ဖိုင်ဇရာဇ် မီးပွိုင့်
ဖိုင်ဇိုင်ဒ်ာ် မီးတောက်-
ဖိုင်ဆိုဒ် မီးရှောဂ်ဖြစ်-
ဖိုင်ဆိုဂ် ဓာတ်မီးခြစ်
ဖိုင်ဒူဒ် ဓာတ်လိုက်-
ဖိုင်ဒ်ဏာဟာ ကာမဂုဏ်မီး
ဖိုင်ဒ်ဏာဟာ ကာမမီး
ဖိုင်ဒိဒ် မီးညို-
ဖိုင်ဂျီဒန် ဖယောင်းတိုင်မီး

ไฟนานาชนิด မီးပဒေသာ
ไฟประทีป ဆီမီး
ไฟฟ้า လျှပ်စစ်
ไฟมอดไหม้ မီးကျွမ်း-
ไฟลวก မီးလောင်-
ไฟลาม မီးကူး-
ไฟลุกโพลง မီးတောက်-
ไฟสงบลง မီးငြိမ်း-
ไฟสุมทรวง ရင်ဖို
ไฟเสีย(ไฟฟ้าดับ) မီးပျက်-
ไฟหน้ารถ ကားရှေ့မီး
ไฟไหม้ မီးလောင်-
ไฟอ่อนๆ မီးအေးအေး

(ภ)

ภพ,ภพชาติ ဘဝ
ภพหน้า နောင်ဘဝ
ภยันตราย ဘေးရန်
ภรรยา ခင်ပွန်းမ
ภรรยา ဇနီး
ภรรยา အမျိုးသမီး
ภรรยาของผู้ล่วงลับ ကွယ်လွန်သူဇနီး
ภริยา ကတော်
ภริยาเจ้าเมือง မြို့စားကတော်
ภวังคจิต ဘဝင်
ภัตตาคาร စားတော်ဆက်
ภัตตาหาร ဆွမ်း
ภัตตาหารเช้า အရုဏ်ဆွမ်း
ภัตตาหารเพล နေ့ဆွမ်း
ภัย ဘယ
ภัย ဘေး,ဘေးရန်
ภัย ရန်
ภัยจากคนร้าย လူဆိုးဘေး
ภัยจากความร้อน အပူဒဏ်
ภัยจากดินน้ำอากาศ ရာသီဥတုဒဏ်
ภัยจากแผ่นดินไหว မြေငလျင်ဒဏ်
ภัยจากแสงตะวัน နေပူဒဏ်
ภัยสงคราม စစ်ဘေး
ภัยหนาว အအေးဒဏ်
ภัยอันตราย ဘေးအန္တရာယ်
ภาค(ตอน) ဝါ,ဘက်
ภาค(มณฑล) တိုင်း
ภาคกลาง အလယ်တိုင်း
ภาคกลางคืน ညဝါ
ภาคกลางวัน နေ့ဝါ
ภาคค่ำ ညဘက်
ภาคผนวก နောက်ဆက်တွဲ
ภาคเรียน စာဝါ
ภาควิชาภาษาพม่า မြန်မာစာဌာန
ภาคเหนือ အညာ,အညာတိုင်း
ภาคเหนือ အညာဒေသ
ภาคเหนือตอนบน အထက်အညာ
ภาพเงา အရိပ်ထင်အရုပ်
ภาพชัดเจน ရုပ်ကြည်-
ภาพดวงตรา တံဆိပ်ပုံ
ภาพถ่าย ဓာတ်ပုံ
ภาพถ่ายคมชัด ဓာတ်ပုံပီပြင်-
ภาพถ่ายทางอากาศ ကောင်းကင်ဓာတ်ပုံ
ภาพที่สวยงาม လှပသောပုံ
ภาพฝาผนัง နံရံပန်းချီ
ภาพยนตร์ ဇာတ်ကား
ภาพยนตร์ ရုပ်ရှင်
ภาพยนตร์ต่างประเทศ နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင်
ภาพยนตร์รัก အချစ်ဇာတ်ကား
ภาพยนตร์โศก အလွမ်းဇာတ်ကား
ภาพร่าง ပုံကြမ်း
ภาพวาด ပန်းချီ,ပန်းချီကား
ภาพวาดคมชัด ပန်းချီကားပီပြင်-
ภาพวาดประเพณีไทย ထိုင်းရိုးရာပန်းချီ
ภาพเหตุการณ์ทั้งหมด ဖြစ်ပုံအလုံးစုံ
ภาพเหมือน ပုံတူ
ภาพเอกซเรย์ ဓာတ်မှန်
ภายใต้อาณานิคมอังกฤษ နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့လက်အောက်ခံ
ภายนอก ပြင်ပ
ภายนอก အပ
ภายนอก အပြင်
ภายใน အတွင်း
ภายในครึ่งชั่วโมง နာရီဝက်အတွင်း
ภายในป่า တောထဲတွင်
ภายในไม่นานวัน သိပ်မကြာခင်ရက်အတွင်းမှာ
ภายในรังนก ငှက်သိုက်အတွင်း
ภายในหนึ่งวัน တစ်ရက်အတွင်း
ภายในหนึ่งสัปดาห์ တပတ်အတွင်း
ภายในอุทยาน ဥယျာဉ်အတွင်း
ภายหน้า နောင်,နှောင်း
ภายหน้า နောင်ကာလ
ภายหลัง နောက်အခါ
ภาระ ဝန်

ဘာရေးနှိပ် ဝန်လေး-
ဘာဝစိတ်ဓါတ် သဘောထား
ဘာသာ စကား
ဘာသာ ဘာသာ,ဘာသာစကား
ဘာသာစကားတရုတ် တရုတ်စကား
ဘာသာစကားဂျပန် ဂျပန်စကား,ဂျပန်ဘာသာ
ဘာသာစကားသင်ကြားရေး လမ်းသရဲစကား
ဘာသာစကားနိုင်ငံခြား နိုင်ငံခြားဘာသာ
ဘာသာစကားထိုင်း ထိုင်းစကား,ထိုင်းဘာသာ
ဘာသာစကားတိဗက် တိဗက်စကား
ဘာသာစကားပါဠိ ပါဠိစကား
ဘာသာစကားပြေးဟောင်း ပေါရာဏစကား
ဘာသာစကားပြင်သစ် ပြင်သစ်စကား
ဘာသာစကားမြန်မာ မြန်မာစကား,မြန်မာဘာသာ
ဘာသာစကားမြန်မာပြေးဟောင်း မြန်မာပေါရာဏစကား
ဘာသာစကားယိုးဒယား တိုင်းရင်းသားဘာသာ
ဘာသာစကားယိုးဒယား တိုင်းရင်းဘာသာစကား
ဘာသာစကားလာအို လောစကား
ဘာသာစကာသိပ္ပံ ဘာသာစကားများကိုလေ့လာခြင်း
ဘာသာစကာသိပ္ပံ ဘာသာဗေဒ
ဘာသာစကားအင်္ဂလိပ် အင်္ဂလိပ်စကား,အင်္ဂလိပ်ဘာသာ
ဘာသာစကားအီတလီ အီတလျံဘာသာ
ဘာဒီ ခွန်,အခွန်
ဘာဒီ အကောက်
ဘာဒီ အကောက်အစား
ဘာဒီကားငှါး ရောင်းခွန်
ဘာဒီငွေရ ဝင်ငွေခွန်
ဘာဒီငွေရ အမြတ်
ဘာဒီရငွေဘဏ္ဍာ အမြတ်တော်ခွန်
ဘာဒီလုပ်ခ အကောက်ခွန်
ဘိက္ခု ပဉ္စင်း,ရဟန်း
ဘိက္ခုဏီ ရဟန်းမ
ဘူတော တောင်
ဘူတောကြီးကြားကြား စွင့်စွင့်ငွားငွားတဲ့တောင်
ဘူတောပေါ်ပေါက် ပုပ္ပါးတောင်
ဘူတောမူခြေ ဖူကြီတောင်
ဘူတောမြို့ မီးတောင်
ဘူတောမြို့ရေဆိပ် မီးတောင်ပေါက်ကွဲ-
ဘူတောရှည်ဆင် မတ်စောက်သောတောင်
ဘူတောရှိုင်းခွက် တောင်တစ်လုံး
ဘူတောရှိန် ကျောက်တောင်
ဘူတောရှေ့(ဘူဟောင်း) တောင်ကြီး
ဘူတောဧဝရက်စ် ဧဝရက်တောင်
ဘူတ ဖုတ်
ဘူမိဗေဒ ဂုဏ်ယူ-

ဘူမိဌာန ခန့်ခြော
ဘူမိဘာဂ ဒေသ
ဘူမိဘာဂဧရှိယအာဂနေယ် အရှေ့တောင်အာရှဒေသ
ဘူမိအာကာသ ရာသီဥတု
ဘောဂဘဏ္ဍာ စီးပွားဥစ္စာ

(ม)

มกราคม ဇန်နဝါရီ
มกราคม ပြာသို
มงกุฎ မကိုဋ်
ม่งชีจ่อ(ชนมมแป้งทอด) မုန့်ဆီကြော်
มณฑล တိုင်း
มณฑลคะนาวศรี တနင်္သာရီတိုင်း
มณฑลพะโค ပဲခူးတိုင်း
มณฑลมะเกว မကွေးတိုင်း
มณฑลมัณฑะเล မန္တလေးတိုင်း
มณฑลย่างกุ้ง ရန်ကုန်တိုင်း
มณฑลสะกาย စစ်ကိုင်းတိုင်း
มณฑลเอยาวดี ဧရာဝတီတိုင်း
มด ပုရွက်ဆိတ်
มดก้น ပုရွက်ဆိတ်ကိုက်-
มดขี้น ပုရွက်ဆိတ်တက်-
มดแดง ခါချဉ်
มดลูก သားအိမ်
มน မွတ်
มนๆ မွတ်မွတ်
มนๆ ဝိုင်းဝိုင်း
มนกลม ဝန်းဝိုင်း
มนตรา မန္တရား
มนต์,มนตร์ မန္တန်
มนต์คาถา ဂါထာမန္တရား
มนต์ปริต ပရိတ်
มนุษย์ถ้ำ ဂူနေလူသား
มโนกรรม မနောကံ
มรกต မြ
มรณภาพ ပျံတော်မူ
มรณภาพ ပြန်တော်မူ
มรดก အမွေ
มรดกตามกฎหมาย တရားဝင်အမွေ
มรสุม မုတ်သုံ
มลทิน အပြစ်
มลายู မာလာယူ
มลายู(ชื่อเก่า) ပသျှူး
มวน လိပ်,အလိပ်
มวนบุหรี่ ဆေးလိပ်လိပ်-
ม้วน လိပ်
ม้วนที่นอนเก็บ အိပ်ရာလိပ်-
ม้วนแผ่นกระดาษ စာရွက်လိပ်-
ม้วนลิ้น လျှာလိပ်-
ม้วนเสื่อ ဖျာကိုလိပ်-
ม้วน အလိပ်
ม้วน အခွေ
ม้วน အုပ်
ม้วนกระดาษ စက္ကူလိပ်,စက္ကူအလိပ်
ม้วนฉลาก မဲလိပ်
ม้วนเชือก ကြိုးခွေ
ม้วนด้าย ချည်လုံး
ม้วนเทป ကက်ဆက်ခွေ
ม้วนผ้า ပိတ်ဆုပ်
ม้วนผ้า အထည်အလိပ်
ม้วนฟิลม์ ဖလင်လိပ်
ม้วนเสื่อ ဖျာအလိပ်
มหันตภัย ကပ်ကြီး
มหา မဟာ
มหาเจดีย์ စေတီတော်
มหาชาดก ဇာတ်တော်
มหาธรรมราชา မင်းတရားကြီး
มหานคร မြို့တော်
มหานครย่างกุ้ง ရန်ကုန်မြို့တော်
มหาประเทศ နိုင်ငံတော်ကြီး
มหายาน မဟာယာန
มหาราชินี အရှင်မိဖုရား
มหาวงศ์ မဟာဝင်
มหาวิทยาลัย တက္ကသိုလ်
มหาวิทยาลัยของรัฐ အစိုးရသက္ကသိုလ်
มหาวิทยาลัยทหาร စစ်တက္ကသိုလ်
มหาวิทยาลัยแพทย์ ဆေးတက္ကသိုလ်
มหาวิทยาลัยแม่(สาขาหลัก) ပင်မတက္ကသိုလ်
มหาวิทยาลัยศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံတက္ကသိုလ်
มหาวิทยาลัยสาขา တက္ကသိုလ်ခွဲ
มหาวิทยาลัยเอกชน ပုဂ္ဂလိကသက္ကသိုလ်
มหาสงกรานต์ မဟာသင်္ကြန်
มหาสมุทร သမုဒ္ဒရာ
มหาหงส์(ดอกไม้) ရွှေပန်း
มเหสี(นางอันเป็นที่รัก) ကြင်ရာ
มโหฬาร ဧရာမ
มอง ကြည့်
มองด้วยความโกรธ ဒေါသကြီးကြီးနဲ့ကြည့်-
มองถูกต้อง အမြင်မှန်-
มองไม่เหมือนกัน အမြင်မတူဘူး
มองเห็นชัย အောင်မြင်-
มองเห็นทะลุ ဖောက်ထွင်းမြင်-
มองเห็นเหมือนกัน(คิดเหมือนกัน) အမြင်တူ-

มอญ မွန်
มอด(แมงข้าวสาร) ဆန်ပိုး
มอดไหม้ ကျွမ်း
ม่อต้อ(ขาค่อม) ကွ
มอเตอร์ မော်တာ
มอเตอร์ไซด์ မော်တာစက်ဘီး
มอเตอร์ไซด์ မော်တော်ဆိုင်ကယ်
มอบ,มอบให้ အပ်နှင်း
มอบรางวัล ဆုအပ်နှင်း-
มอบหน้าที่ တာဝန်အပ်နှင်း-
มอบหมาย ခန့်,ခန့်အပ်
มอบหมายงาน အလုပ်ခန့်-
มอบหมายหน้าที่ တာဝန်ပေး-
มอบหมายหน้าที่ တာဝန်ခန့်-
มอมแมม ညစ်ပတ်
ม่อยหลับ အိပ်မောကျ-
มอร์ฟีน မော်ဖီးယား
มะกรูด ရှောက်ဘီလူး
มะกล่ำตาหนู ရွေး
มะกอกบ้าน ဂွေး,ဌေး
มะขวิด သီး
มะขาม မန်ကျည်း
มะขามคราบหมู မန်ကျည်းကြက်ဆူ
มะขามเทศ တရုတ်မန်ကျည်း
มะขามป้อม ဆီးဖြူ
มะขามรสกลมกล่อม မန်ကျည်းသီးမွှတ်-
มะเขือ ခရမ်း
มะเขือเทศ ခရမ်းချဉ်သီး
มะเขือเปราะ ခရမ်းကြွပ်
มะเขือพวง ကစေ့
มะเขือยาว ခရမ်းချိုသီး
มะเดื่อ သဖန်း,ညောင်သဖန်း
มะเดื่อกวน ကတွတ်ယို
มะเดื่อชุมพร ရေသဖန်း
มะเดื่อปล้อง ကတွတ်
มะตอย(ยาง) ကတ္တရာ
มะตูม ဥသျှစ်
มะนาว,มะนาวควาย သံပရာ
มะนาวดอง သံပရာသီးသနပ်
มะนาวนมยาน သံပရိ
มะนาวหลวง ရှောက်,ရှောက်သီး
มะปราง မရန်း
มะพร้าว အုန်း
มะพร้าวแก้ว အုန်းယို
มะพร้าวบูชาเทพนัด နတ်အုန်းသီး
มะพร้าวอ่อน အုန်းနု
มะเฟือง စောင်းလျား
มะไฟ ကနစိုး
มะม่วง သရက်
มะม่วงกวน သရက်ယို
มะม่วงดอง သရက်သီးသနပ်
มะม่วงดอง သရက်သီးချဉ်
มะม่วงดิบ သရက်အစိမ်း
มะม่วงแผ่น သရက်ပြား
มะม่วงมัน မချစ်စု
มะม่วงรสกลมกล่อม သရက်သီးမွှတ်-
มะม่วงวาย သရက်တုံး-
มะม่วงสุก သရက်သီးမှည့်-
มะม่วงหล่น သရက်သီးကြွေ-
มะม่วงห่าม သရက်သီးရွှမ်း-
มะม่วงหิมพานต์ သီဟိုဠ်သရက်
มะม่วงอกร่อง ရင်ကွဲ
มะม่วงอ่อน သရက်သီးကင်း,သရက်အကင်း
มะม่วงอ่อนรสฝาด သရက်ကင်းဖန်-
มะยม ရှားဖြူ
มะระขี้นก ကြက်ဟင်းခါး
มะริด(เมือง) မြိတ်
มะรืน သန်ဘက်
มะรุม ဒန့်သလွန်
มะเร็ง ကင်ဆာ
มะละกอ သင်္ဘောသီး
มะละกอต้าผู้ သင်္ဘောအဖိုပင်
มะละกอเป็นหมัน သင်္ဘောအမြို
มะละกอยำ သင်္ဘောသီးသုပ်
มะละกอสุก သင်္ဘောသီးမှည့်
มะลิ စံပယ်
มะลิวัลย์ ဇွန်
มะแว้ง ခရမ်းကစေ့
มะแว้ง(ชนิดต้น) ကစေ့ခါး
มัก(เป็นนิสัย) လေ့
มัก,มักจะ တတ်
มักกิน စားတတ်-
มักง่าย အချောင်
มักฝัด မှားတတ်-
มักมาก(โลภ) အလိုကြီး-
มักมาเหล้ากลับมา အရက်မူးလာလေ့ရှိ-
มักไม่ မ..တတ်ဘူး
มักไม่อยู่นิ่ง အငြိမ်မနေတတ်ဘူး
มักสั่งสอน ဆုံးမလေ့ရှိ-
มักหลงลืม မေ့တတ်-

มักให้ผู้อื่น သူများကိုပေးလေ့ရှိ-
มัคคุเทศน์ ဧည့်လမ်းညွှန်
มั่งคั่ง ကြွယ်ဝ
มั่งคั่งสุขสบาย ကြွယ်ဝချမ်းသာ
มังคุด မင်းကွတ်
มัณฑะเล မန္တလေး
มัด(ผูก) ချည်
มัด(ผูก) စည်း
มัด(ฟ่อน) အစည်း
มัดด้ายตอก နှီးချည်-
มัดปม ထုံး
มัดปมเชือก ကြိုးထုံး-
มัดฟืน ထင်းစည်း,ထင်းအစည်း
มัดไม้ไผ่ ဝါးစည်း
มัธยัสถ์ ခြိုးခြံ
มัน(ไข) ဆီ
มัน(รสชาด) ဆိမ့်
มันกุ้ง ပုဇွန်ဆီ
มันแกว စိမ်းစားဥ
มันเทศ ကန်စွန်းဥ
มันฝรั่ง အာလူး
มันฝรั่งทอด အာလူးကြော်
มันสำปะหลัง ပီလောပီနံ
มันเสา မျောက်ဥ
มั่นคง ခိုင်မြဲ
มั่นคง မြဲ
มั่นคงยั่งยืน တည်တံ့ခိုင်မြဲ
มั่นหมาย စုံဖက်
มัว မှုန်
มัวซัว ရီ
มัวเมา ယစ်,ယစ်မူး
มัวเมาในกาม ကာမဂုဏ်ယစ်မူး-
มัวเมาอำนาจ အာဏာယစ်-
มั่ว ကမောက်ကမ
มั่ว ရမ်း
มั่วนี่หว่า ရမ်းတုတ်နေပြီဟေ့
มัสยิด ဗလီ,ဗလီကျောင်း,ပလီကျောင်း
มา လာ
มา(ตาม) လိုက်
มาใกล้ๆ အနားလာ-
มาจากสถานที่ไกล အဝေးကြီးကလာ-
มาจากไหน ဘယ်ကလာသလဲ
มาชิด(มาใกล้ๆ) လာကပ်
มาซิ လာခဲ့
มาดูลาดเลา လာဖန်-
มาได้เลย လာခဲ့ပါ
มาถึง ရောက်လာ-
มาถึงก่อน အရင်ရောက်-
มาถึงครึ่ง တဝက်ရောက်-
มาถึงช้า,มาถึงล่า အရောက်နှောင်း-
มาถึงเทียบท่า ဆိုက်ရောက်လာ-
มาถึงเรื่องสำคัญ အရေးပါအရောက်
มาแถวนี้ ဒီနားလာ-
มาทันที ချက်ချင်းလာ-
มาทันที ရုတ်တရက်လာ-
มาเที่ยว အလည်လာ-
มาเที่ยวบ้าน အိမ်လည်လာ-
มานานแล้ว လာတာကြာပြီ
มานี่ ဒီမှာလာ-
มานี่ก่อน လာပါဦး
มาแน่ๆ ဆက်ဆက်လာ-
มาแน่ๆ လာကိုလာ-
มาแน่นะ လာခဲ့နော်
มาเป็นแถว စီတန်း၍လာ-
มายุ่งอะไรด้วย ဘာလာရှုပ်တာလဲ
มารับ လာကြို-
มาเรือ လှေနဲ့လာ-
มาล่วงหน้า ကြိုလာ-
มาเลย လာခဲ့
มาวนเวียน လာဝဲ-
มาเวียนหวี่ๆ တဝီဝီလာဝဲ-
มาสาย နောက်ကျလာ-
มาหา လာရှာ-
มาหาเฉยๆ အကြောင်းမဲ့လာ-
มาหาแม่ အမေ့ဆီထလာ-
มาอย่างไม่จงใจ သက်သက်မဲ့လာ-
มาอีก ထပ်လာ-
ม้า မြင်း
ม้าขาว မြင်းဖြူ
ม้าดำ မြင်းမည်း
ม้าตัวเมีย မြင်းမ
ม้านั่ง ခွေးခြေ
ม้านั่ง မြင်းခုံ
ม้านั่งยาว ခုံရှည်
ม้านั่งหิน ကျောက်ထိုင်ခုံ
ม้าน้ำ ရေနဂါး
ม้าน้ำ ရေမြင်း
ม้าลาย မြင်းကျား
ม้าหมุน ချား
มาก(จริงๆ) တယ်

มาก(ชะจริง) လှ
มาก(มากมาย) တော်တော်
มาก(มีมาก) များ
มาก(ยิ่ง) ကြီး
มาก(ล้นเหลือ) လွန်း
มาก(หลาย) သိပ်
มากๆ များများ
มากๆ,ใหญ่ๆ ကြီးကြီး
มากๆนะ များများပေါ့
มากกว่า ပိုမိုများ-
มากเท่าไรๆ ဘယ်လောက်များများ
มากไปหน่อย နည်းနည်းများ-
มากมาย နှင်းကန်
มากมาย ပေါ
มากมาย မြောက်မြား
มากมาย လွန်မင်း
มากมาย,มากหลาย များပြား-
มากมายจริง အများကြီးပဲ
มากมายหลายแบบ တကာမျိုးပုံ
มากมายเหลือเกิน အလွန်အမင်းများ-
มีมากมาก အလွန်အလွန်
มาดแจ้ว အမှုအရာပီပြင်-
มาตรฐาน စံပြ
ม่าน ကာ
ม่าน,ม่านกั้น ကန့်လန့်ကာ
ม่านกั้นห้อง ခန်းဆီး
ม่านโรงละคร ဇာတ်ကာ
ม่านโรงหนัง ရုပ်ရှင်ကာ
ม่านหนอง(เชาวอิงตา) အင်းသာ
มารดา မိခင်
มารดาผู้ให้กำเนิด မွေးသမိခင်
มารยาท အမှုအရာ
มารยาทดี အမှုအရာကောင်း-
มารยาทหยาบคาย အမှုအရာရိုင်း-
มาราธอน မာရသွန်
มาลัยดอกมะลิ စ်ပယ်ကုံး
มาเลเซีย မလေးရှား
มิจฉา မိစ္ဆာ
มิจฉาทิฏ္ဌ နတ်ဆိုး,မိစ္ဆာနတ်
มิดชิด လုံ
มิตรเทียม မိတ်ဆွေတု
มิตรแท้ မိတ်ဆွေစစ်
มิตรสหาย မိတ်ဆွေခင်ပွန်း
มิตรสหาย မိတ်ဆွေ
มิถุนายน ဇွန်
มิถุนายน နယုန်
มื้น(ผึ้งแมลงวัน) ယင်ပျား
มิราจ(เงาภาพลวงตา) တံလှပ်,တံလျှပ်
มี,มีอยู่ ရှိ,ယှိ
มีกลิ่น အနံ့ရှိ-
มีกลิ่นหอม အမွှေးရှိ-
มีกำไร မြတ်
มีกำลังความสามารถ စွမ်း
มีกำลังใจ,เกิดกำลังใจ စိတ်ဓာတ်မွေး-
มีไข้ အဖျားသွေးရှိ-
มีไข้ အဖျားရှိ-
มีคนอยู่บ้างไหม လူများရှိပါ့လား
มีครรภ์ ကိုယ်ဝန်ရှိ-
มีครรภ์ ကိုယ်ဝန်ဆောင်-
มีครรภ์ ဗိုက်ရှိ-
มีครรภ์(ท้องโต) ဗိုက်ကြီး-
มีครอบครัว အိမ်ထောင်ရှိ-
มีครอบครัว အိမ်ထောင်ပြု-
มีครอบครัว အိမ်ထောင်ကျ-
มีความเฉลียวฉลาด လိမ္မာရေးခြားရှိ-
มีความต้องการ လိုအပ်တာရှိ-
มีความน่าเชื่อถือ ယုတ္တိရှိ-
มีความประสงค์ ဆန္ဒရှိ-
มีความผิด အပြစ်ရှိ-
มีความผูกพัน သံယောဇဉ်ရှိ-
มีความยุติธรรม တရား
มีความร่มรื่น သာသာယာယာရှိ-
มีความรู้ ပညာတတ်-
มีความสามารถ စွမ်းဆောင်နိုင်-
มีความสำคัญอย่างไร ဘာအရေးတကြီးရှိသလဲ
มีความหมาย အဓိပ္ပာယ်ရှိ-
มีความหมาย အဓိပ္ပါယ်ကိုဆောင်-
มีค่า တန်
มีงานเป็นครั้งคราว ရံဖန်ရံခါအလုပ်ရှိ-
มีเงิน ငွေရှိ-
มีเงินนิดหน่อย ငွေနည်းနည်းရှိ-
มีเจตนาดี စေတနာထား-
มีใจ စိတ်ပါ-
มีใจ စိတ်ဆောင်-
มีช่องโหว่อะไร ဘာဟာနေသလဲ
มีชีวิต ရှင်
มีชีวิต အသက်ရှိ-
มีชีวิต အသက်ရှင်-
มีชีวิต သက်ဝင်-
มีชื่อเสียง ကျော်ကြား

มีชื่อเสียงโด่งดัง ထင်ရှားကျော်ကြား
มีชู้ လင်ငယ်နေ-
มีโชคลาภ လာဘ်လာဘကောင်း-
มีท้อง(มีครรภ์) ကိုယ်ဝန်ရှိ-
มีท้อง(มีครรภ์) ဗိုက်ရှိ-
มีทักษะ ကျွမ်းကျင်
มีทักษะ တတ်
มีท่าทาง ပုံစံရှိ-
มีท่าทางพึงพอใจ ကျေနပ်သွားဟန်ရှိ-
มีทีท่า ဟန်ဆောင်
มีทีท่าว่าร้องไห้ ငိုတဲ့လက္ခဏာရှိ-
มีที่บ้าน အိမ်မှာရှိ-
มีที่พึ่งพา အားကိုးစရာရှိ-
มีทุกหนทุกแห่ง နေရာတကာရှိ-
มีโทสะ ဒေါသအိုးပေါက်ကွဲ-
มีธรรมะ တရားရှိ-
มีธุระ ကိစ္စရှိပါ-
มีน้ำใจ(เต็มใจ) စေတနာရှိ-
มีน้ำยา စွံ
มีน้ำโห ဒေါသထွက်-
มีบารมี တန်ခိုးကြီး-
มีบารมีอะไร ဘာတန်ခိုးလဲ
มีประจำเดือน ရာသီသွေးကျ-
มีประมาณการ အတိုင်းအဆရှိ-
มีประโยชน์ အသုံးဝင်-
มีประโยชน์ အသုံးကျ-
มีปัญหาครอบครัว အိမ်ထောင်ရေးရှုပ်-
มีปัญหาเรื่องน้ำ ရေအခက်အခဲဖြစ်-
มีปากเสียง စကားများ-
มีปากเสียง အချင်းများ
มีผู้รับฝาก အကြွေးရှိ-
มีพอที่จะอยู่ได้ နေနိုင်ရုံလောက်ရှိ-
มีเพศสัมพันธ์ ပျော်ပါး
มีภัยันตราย ဘေးရန်ရှိ-
มีมาด้วย ပါ
มีมาแต่เกิด မွေးရာပါ-
มีมิตรจิตรมิตรใจ လောကွတ်လုပ်-
มีมูลค่า တန်ဖိုးရှိ-
มีมูลค่า အဖိုးတန်-
มีมูลค่าเท่าไร ဘယ်လောက်ဖိုးရှိလဲ
มีเมฆ တိမ်ရှိ-
มีเมฆฝน မိုးတိမ်ရှိ-
มีเมียน้อย မယားငယ်ထား-
มีเมียน้อย မယားနောက်ထား-
มียุง ခြင်ရှိ-

มีรส(อร่อย) အရသာရှိ-
มีรสขม အရသာခါး-
มีรสชาด မြိန်,မြိန်ရှက်
มีรสชาด အရသာရှိ-
มีราชโองการ အမိန့်ရှိ-
มีรายการอะไรบ้าง ဘာအစီအစဉ်ရှိလဲ
มีรูขาด အပေါက်ရှိ-
มีเรื่องอะไร ဘာအကြောင်းရှိလဲ
มีโรคมากมาย ရောဂါများရှိ-
มีฤทธิ์มาก တန်ခိုးကြီး-
มีลมหายใจ(มีชีวิต) အသက်ရှိ-
มีลางบอกเหตุ နိမိတ်ဖတ်-
มีวิริยะ ဝီရိယစိုက်-
มีวี่แวว အရိပ်အရောင်ရှိ-
มีแวว(ว่าทำได้) လက်စလက်နရှိ-
มีศีล သီလရှိ-
มีสง่า ခန့်
มีสติ သတိရှိ-
มีสมาธิ သမာဓိရှိ-
มีสัมพันธ์ စပ်ယှက်
มีสิทธิ ပိုင်
มีสิทธิบัตร ပြောပိုင်ခွင့်ရှိ-
มีหนี้สิน ကြွေးရှိ-
มีอยู่น้อยนิด အနည်းငယ်ရှိ-
มีอะไร ဘာရှိသလဲ
มีอาการเร่าร้อน ရင်ဖိုစရာဖြစ်-
มีอายุ(แก่) အို
มีอายุเท่าไรแล้ว အသက်ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ
มีอำนาจ စိုး
มีอำนาจครอบครอง အာဏာလွှမ်းမိုး-
มีอำนาจเหนือ,มีอิทธิพลต่อ စိုးမိုး-
มีเอง သယ်
มีเอี่ยว ပိုင်ဆိုင်-
มีเอี่ยวในเงิน ပိုက်ဆံကိုဆိုင်-
มีเอี่ยวในบ้านนี้ ဒီအိမ်ကိုပိုင်ဆိုင်-
มีด ဓား
มีดกริช ကျွတ်ဓား
มีดโกนพับ ဘရိတ်ဓား
มีดโกนหนวดเครา မုတ်ဆိတ်ရိတ်ဓား
มีดคม ဓားထက်-
มีดคม ဓားပြတ်-
มีดคม ဓားမြ-
มีดทื่อ ဓားတုံး-
มีดบาด ဓားပြတ်-
มีดบาด ဓားရှ-

မိတပါတမိုဝ ဓဝးလက်ကိုရှ-
မိတပါတတာလ ထန်းလျီးဓဝး
မိတမ်ပ သင်တုန်းဓဝး,သင်ဓုန်းဓဝး
မိတဟနိုင်ဒ်ာမ ဓဝးတစ်လက်
မိတဟလမ ဓဝးလွှန်-
မိုနာဂမ တပေါင်း
မိုနာဂမ မတ်
မိုင နှင်
မိုင(ဟဣုင) ညည်း
မိုနဟာ ထို
မိုနဟာ မူး,မူးယစ်
မိုနဟာ ယစ်
မိုနဟ်ဝ ခေါင်းမူး
မိုတ မှောင်
မိုတမ်ဝ ညို
မိုတမိုတ မိုက်,မိုက်မဲ
မိုတမိုတ မှောင်မိုက်
မိုတလင(ဟ်ာပိတ) မိုးချုပ်-
မိုတဟ်ဲလ် မှောင်ပြီ
မိုဝ လက်
မိုဝဘာ လက်ယာလက်
မိုဝဗ်ာင်ဟနိုင် လက်တစ်ဘက်
မိုဝဆုန လက်ဆော့-
မိုဝစ်ုန် လက်မှုက်-
မိုဝစ်ာဒ လက်ဝဲလက်
မိုဝတက(ဟနိုဒဒဝ်ဒန) လက်ပန်းကျ-
မိုဝဒိုဒ်(ပရးဟဒ်တ) လက်စိပ်-
မိုဝဒိုဒ်ဟဲလောဟဝ ညစ်ပတ်တဲ့လက်
မိုဝဒိုဒ်ဟပတဲပျော်ဒန လက်ပေတဲ့လက်
မိုဝဘော လက်သာ
မိုဝပျော်ဒန လက်ညစ်
မိုဝဖနမ လက်အုပ်
မိုဝမ်ာဝ်မ်ဒန လက်ပွန်းတတီး
မိုဝမဒ်ဒန လက်ဖျောင့်-
မိုဝဆလ်ဒ တပတ်ရစ်
မိုဝဆိုဒ်ဒန လက်တုန်-
မိုဝဟဒုာပဂရးဒ်ာင လက်အသားမာ-
မိုဝဟ်ာင(ဟုဒ်ဒဒဝ်ယ) လက်ကွဲ-
မိုဝဒိုဒ်ဒ အခြောလက်
မိုဝ်(ဓာဟာရ) နုပ်,အနုပ်
မိုဝ်ဓာဟာရ ထမင်းပွဲ
မုက မုတ်
မုင မိုး
မုင်ဆိုင်ဂရးဆီ သွပ်ပြားနဲ့မိုး-
မုင်ဟဒိုင်ဂာ အမိုးမိုး-
မုံင်ဒိုဒ် စိတ်ဓာတ်မွေး
မုံင် ခြင်ထောင်
မုံင်ကဘ်ာင်ဒေါ ဇာခြင်ထောင်
မုကဒခု မိုက်ရှူးရဲ
မုဒ်ုန ထုံး
မုဒ်ုနဝမ ဆဲထုံး-
မုဒ်ုနမာယဝမ ဆဲထုံးထုံး-
မုမ ထောင့်
မုမဂရးဒ်ာတ်ဒ တဲထောင့်
မုမထနန လမ်းထောင့်
မုမဟန အထက်ထောင့်
မုမဟဒင အမြင့်ရှုထောင့်,ရှုထောင့်
မုမဟ်ဒင အခန်းထောင့်
မုံဗဟာက နှုတ်ခမ်းစူ-
မုံဗဟာက ပါးမဲ့ပြ-
မူတ မုတ်
မူဒ မူလ
မူဒတ်ာ တန်ဖိုး
မူဒတ်ာ ဖိုး,အဖိုး
မူဒတ်ာနာဖိုက နာရီတန်ဖိုး
မူဒတ်ာမာက သိပ်တန်ဖိုးကြီး-
မူဒတ်ာသုကဒိ အသားတင်အဖိုး
မူဒဒိမ မူရင်း
မူဒလဲ ထယ်စာ
မူဒီ(ဆဝပ) ယင်း
မ်ိုကဒိုက မက္ကစီကို
မေမ တိမ်
မေမ,မေမဝန မိုးတိမ်
မေမ,မေမဟမဝက တိမ်းခိုး
မေမကရိုမ် တိမ်ညို-
မေမကရိုမ်တ်ာ မိုးမဲ-,တိမ်မည်း-
မေမဟနာ တိမ်ထူ-
မ်ိုတ စေ့,အစေ့
မ်ိုတ အလုံး
မ်ိုတကဆဝန ဖာလာစေ့
မ်ိုတဗနုန ပိန္နဲစေ့
မ်ိုတဗနုနတ်မ ပိန္နဲစေ့ပြုတ်
မ်ိုတဗနုနဓာ ပိန္နဲစေ့ဖုတ်
မ်ိုတဗ်ာဝ ထမင်းစေ့
မ်ိုတဓဒ ကွာစီ
မ်ိုတဓဒတ်ဝ ကွာစီလှော်
မ်ိုတဓိုဒ်ဝ်ကဗိန မြေပဲအဆန်
မ်ိုတပ်ာဝ ကြာစေ့
မ်ိုတဝ်ကဗိ နှံနှံစေ့
မ်ိုတဝန မိုးပေါက်,မိုးစက်

မုံင်ဒိုဒ် စိတ်ဓာတ်မွေး
မုံင် ခြင်ထောင်
မုံင်ကဘ်ာင်ဒေါ ဇာခြင်ထောင်
မုကဒခု မိုက်ရှူးရဲ
မုဒ်ုန ထုံး
မုဒ်ုနဝမ ဆဲထုံး-
မုဒ်ုနမာယဝမ ဆဲထုံးထုံး-
မုမ ထောင့်
မုမဂရးဒ်ာတ်ဒ တဲထောင့်
မုမထနန လမ်းထောင့်
မုမဟန အထက်ထောင့်
မုမဟဒင အမြင့်ရှုထောင့်,ရှုထောင့်
မုမဟ်ဒင အခန်းထောင့်
မုံဗဟာက နှုတ်ခမ်းစူ-
မုံဗဟာက ပါးမဲ့ပြ-

เม็ดพริก ငရုတ်သီး
เม็ดพริกแห้ง ငရုတ်သီးအခြောက်တောင့်
เม็ดพริกแห้ง ငရုတ်သီးခြောက်
เม็ดมะกล่ำตาหนู ရွေးစေ့
เม็ดมะม่วงหิมพานต์ သီဟိုဠ်စေ့,သီဟိုဠ်သရက်စေ့
เม็ดลูกประคำ ပုတီးစေ့
เม็ดเหงื่อ ချွေးသီးချွေးပေါက်
เมตตา မေတ္တာ
เมตตาสงสาร ကြင်နာသနား,သနားကြင်နာ
เมถุน မေထုန်
เมนู အညွှန်း
เมรุ,เมรุเผาศพ မီးရှို့စင်
เมล็ด စေ့,အစေ့
เมล็ดข้าว စပါးစေ့
เมล็ดข้าวโพด ပြောင်းဖူးဆန်,ပြောင်းစေ့
เมล็ดข้าวฟ่าง ပြောင်းဆန်
เมล็ดข้าวสาลี ဂျုံစေ့
เมล็ดงา နှမ်းစေ့
เมล็ดถั่ว ပဲဆန်
เมล็ดทานตะวัน နေကြာစေ့
เมล็ดธัญพืช ဆန်,အဆန်
เมล็ดฝ้าย ဝါစေ့
เมล็ดฝิ่น ဘိန်းစေ့
เมล็ดพันธุ์ မျိုးစေ့
เมษายน တန်ခူး
เมษายน ဧပြီ
เมา မူး
เมา,มึนเมา တောက်
เมารถ ကားတောက်-
เมาเรือ လှေမူး-
เมาหัว(เวียนหัว) ခေါင်းမူး-
เมาเห็ดพิษ မှိုတောက်လို့မူး-
เมาเหล้า အရက်မူး-
เมาะละแหม่ง မော်လမြိုင်
เมีย မယား
เมียของตัวเอง မိမိ၏မယား
เมียตามกฎหมาย တရားဝင်မယား
เมียทาส ကျွန်၏မယား
เมียน้อย နောက်မယား
เมียน้อย မယားငယ်
เมียน้อย အငယ်အနှောင်း
เมียหลวง မယားကြီး
เมี่ยง လက်ဖက်,လ္ဘက်
เมี่ยง(ชาเปียก) လက်ဖက်စို
เมี่ยงคลุกเครื่อง လက်ဖက်သုပ်

เมียนมา မြန်မာ
เมียวดี မြဝတီ
เมื่อ တုန်း
เมื่อ တော့
เมื่อ(ครั้น) သော်
เมื่อ(ที่) မှာ
เมื่อก่อน အရင်,အလျင်
เมื่อกาลก่อน ရှေးအခါ
เมื่อกี้ အခုန,အခုတင်
เมื่อคราวก่อน တကြိမ်တုန်းက
เมื่อคืนนี้ မနေ့ည
เมื่อคืนวาน မနေ့ညက
เมื่อคืนวานซืน တမြန်နေ့ည
เมื่อตอนเช้า မနက်ခင်းမှာ
เมื่อตอนที่ တုန်းမှာ
เมื่อเติบใหญ่ ကြီးသောအခါ
เมื่อถึงคราวฉัน ကျမကျတော့
เมื่อปีที่แล้ว မနှစ်က
เมื่อเป็นดังนั้น အဲဒီတော့
เมื่อน้ำแจ้งยามเช้า နံနက်မိုးလင်းတော့
เมื่อฟ้าสว่าง မိုးလင်းသော်
เมื่อรุ่งแจ้ง နံနက်လင်းသော်
เมื่อแรกพบ တွေ့စက
เมื่อไร ဘယ်တုန်းကလဲ
เมื่อไร ဘယ်တော့လဲ
เมื่อไร(เวลาไหน) ဘယ်အချိန်မှာ
เมื่อไรจะถึง ဘယ်တော့ရောက်မလဲ
เมื่อวานตอนเช้า မနေ့မနက်
เมื่อวานนี้ မနေ့က
เมื่อสักครู่ အခုန,အခုတင်
เมื่อสักครู่นี้ အခုမှ
เมือง မြို့
เมืองเก่า မြို့ဟောင်း,မြို့အဟောင်း
เมืองเก่าปะกังจี ပုခန်းကြီးမြို့ဟောင်း
เมืองเก่าเวสาลี ဝေသာလီမြို့ဟောင်း
เมืองตอนล่าง အကြေမြို့
เมืองบางกอก ဘန်ကောက်မြို့တော်
เมืองพะโค ပဲခူးမြို့
เมืองแม่ မေမြို့
เมืองเล็กๆ မြို့သေးသေး
เมืองสวรรค์ နတ်ပြည်
เมืองหลวง မြို့တော်
เมืองใหญ่ မြို့မ
เมืองใหม่ မြို့သစ်
เมืองอื่น အခြားမြို့

ဃ်ောင်,ဃ်ောင်ခ်ာ ညောင်း
ဃ်ောင်ဗာ ခြေထောက်ညောင်း-
ဃ်ောင်မိုး လက်ညောင်း-
ဃ်း မိ,အမိ
ဃ်း မေ,မေမေ,အမေ
ဃ်းကဘာင် သမင်မကြီး
ဃ်းကဲ့ ကြက်မ
ဃ်းဘောလူကၠ သားတိုမေမေ
ဃ်းခ်ာ အမေရယ်
ဃ်းတ်ဝေင် မိမိအမိ
ဃ်းပုဉ်ဘရမ် မွေးစားအမေ
ဃ်းမှဲ့ဂ်ာဂ်ိုဂ်ိတ် မွေးသမိခင်
ဃ်းလူကဝ်ဝန် သွေးနှုသားနှု
ဃ်းဟ္မု ဝက်မ
ဃ်းဟမာ ခွေးမ
ဃ်းကၠဉ်ဃ သော့ခလောက်
ဃ်းကၠဉ်ဃသေဒ် သော့ခလောက်ပွက်-
ဃ်းဃ်ာ(မှဲ့ဃ်ာ) အမယ်အို
ဃ်းဂ်ာ ဈေးသည်မ
ဃ်းဂ်ာဟာဘဒ် အထမ်းဈေးသည်
ဃ်းဇီ မယ်သီလ,မယ်သီလရှင်
ဃ်းဇီ သီလရှင်
ဃ်းဇီဂရိသတီဃန ခရစ်ယာန်သီလရှင်
ဃ်းဃ်ာ အဖွား,အဘွား
ဃ်းဃ်ာ အဘွားအို
ဃ်းဃ်ာ အမေကြီး
ဃ်းဃ်ာဖ်ာယ်ဃ်း(ဒာယ) မိခင်ဖက်မှအဖွား
ဃ်းဒေါင အောက်မ,ယောကျမအမ,ယောကျမမိန်းမ
ဃ်းဒ်ာဝ ဘေးမ
ဃ်းဒ်ာဖနာယကောင အစ်ကို
ဃ်းဒ်ာ မြစ်
ဃ်းဒ်ာခေါင မဲခေါင်မြစ်
ဃ်းဒ်ာဂေင်ဂါ ဂင်္ဂါမြစ်
ဃ်းဒ်ာစေ်ာဖရးယာ ကျောက်ဖုရားမြစ်
ဃ်းဒ်ာဇိဝဉ် ချင်းတွင်းမြစ်
ဃ်းဒ်ာဃ်ာကဘာ မြစ်မှားမြောထွက်-
ဃ်းဒ်ာလိုင် နိုင်းမြစ်
ဃ်းဒ်ာရ်ာဂုံ ရန်ကုန်မြစ်
ဃ်းဒ်ာသးတောင စစ်တောင်းမြစ်
ဃ်းဒ်ာသာခာ မြစ်ခွဲ
ဃ်းဒ်ာသာယ်ဘွဲ့ မြစ်မြောင်
ဃ်းဒ်ာသာယ်ဘွဲ့ မြစ်လက်တက်
ဃ်းဒ်ာသာလိုက် မြစ်ငယ်
ဃ်းဒ်ာသာလိုကၠ မြစ်သေးသေး
ဃ်းဒ်ာသာဟက် မြစ်မ

ဃ်းဒ်ာသာဘွဲ့ဟ္ဂြိ မြစ်ကြီး
ဃ်းဒ်ာသာလဉ်ဝိန် သံလွင်မြစ်
ဃ်းဒ်ာဧရာဝတီ ဧရာဝတီမြစ်
ဃ်းဗ်ာန် ဇနီးအိမ်ရှင်
ဃ်းဗ်ာန်(ဘရယာ) အိမ်ရှင်မ
ဃ်းပေ်ဒ် ပေါပျဉ်း
ဃ်းပေ်ဒ်ဘွဲ့ မြွေပေါပျဉ်း
ဃ်းဖ်ာဝ ယောကျမအမ
ဃ်းဖိဇ်ဂ် ပုစ်ခွက်
ဃ်းမဒ စုန်းမ
ဃ်းမောင(ဂ်ိန်ဒါဇီ) မောင်းတ်
ဃ်းမ်ာဒ မုဆိုးမ
ဃ်းယာဒ ယောကျမအမ
ဃ်းရ်ာင တခုလပ်အမျိုးသမီး,တခုလပ်မိန်းမ
ဃ်းရ်ာင တခုလပ်,တစ်ခုလပ်
ဃ်းလေ်ာ ဖာခေါင်း
ဃ်းလေ်ဒ်ယင် မိထွေး
ဃ်းဟဂြိင် မယ်
ဃ်းဟဂြိင်ဒ်ဝ်ဒ်ယာင် စပြမယ်
ဃ်းဟု လုံမ
ဃ်းဟု(ဒေ်ကဟဂြိင်) ကလေးမ
ဃ်းဟုန်ဝ်ဒ် ကောင်မလေး
ဃ်းဟုန်ဝ်ဒ် မိန်းကလေးငယ်ငယ်
ဃ်းဟုန်ဝ်ဒ် လုံမကလေး
ဃ်းဟမ်ာဒ မုဆိုးမ
ဃ်း(ဥဒါန) အမယ်
ဃ်းခေ်ာဝ်ဝ်ဒ်,ဥဲ့ဒ်ဘာဒ အမယ်လေး
ဃ်းခ်ာဝမဲ့ဟေ့ ကုန်းမ
ဃ်းဃ်ဥ်ဒ်ဃ်ဟေ့ မချောလေး
ဃ်းဃိင(ဂ်ာဒ်ာ) နှင့်အမေ
ဃ်းသဝဒ မဲ့ဆောက်
ဃ်းဂ်ာဇ်ဒ်ဃ်း မည်သို့ပင်
ဃ်းဃ်ဒ်ဒီဟာဝ အရိပ်အရောင်တောင်
ဃ်းဃ်ဒ်ဟမာ ခွေးတောင်
ဃ်းဃ်ဒ်ဃိယင,ဒဃာဒ တောင်မှ
ဃ်းဝ်ာ ပေမဲ့
ဃ်းဝ်ာ..ဂ်ီတာမ သော်လည်း
ဃ်းဝ်ာ..ဃ်ဒ် သို့သော်
ဃ်းဝ်ာဂ်ိတ်ဒေ်ာ်ဃ်ယင်ဒ်.. တအားကိုက်ဖြတ်သည်သို့သော်
ဃ်းဝ်ာဂ်ိတ်ဒ်ဟေ်ဒ်ဒေ်ာ်ဂ်ီတာမ ငွေမရသော်လည်း
ဃ်းမင် ပိုး
ဃ်းမင်ကဘာင်ဒ် မြွေခွေး
ဃ်းမင်ကဘာင် ချေးပိုးထိုး
ဃ်းမင်ကဘုန် ငါးဖန်ခွက်
ဃ်းမင်ကဘုန်(ပုံင်ဒ်ာ) ရေခွဲ

แมงกินฟัน သွားကိုပိုးစား-
แมงดา(สัตว์) ကောက်စိုက်မပိုး
แมงดาทะเล ပီလား
แมงปอ ပုစဉ်း
แมงปอตัวเล็ก ပုစဉ်းငယ်
แมงปอตัวใหญ่ ပုစဉ်းကြီး
แมงปอสีแดง အနီရောင်ပုစဉ်း
แมงป่อง ကင်းမြီးကောက်
แมงป่องช้าง ကင်းပုစွန်
แมงป่องช้าง ကင်းမလက်မည်း
แมงปีกแข็ง(แมงกว่าง,แมงช้าง) ပိုးတောင်မာ
แมงมีพิษ ကင်း
แมงมุม ပင့်ကူ
แมงเม่า ပလူ
แมงลัก ပင်စိမ်းဖြူ,ဟင်းစားပင်စိမ်း
แมงลัก ပင်စိမ်း,ဗမာပင်စိမ်း
แม่นยำ မှန်ကန်
แมนโดริน(เครื่องดนตรี) မယ်ဒလင်
แมลง ပိုး
แมลง ပိုးမွှား
แมลงภู่ ပိတုန်း
แมลงวัน ယင်
แมลงวันตอม ယင်နား-
แมลงวันรุมตอมแผล အနာကိုယင်အုံ-
แมลงสาบ ပိုးဟပ်
แมว ကြောင်
แมวข่วน ကြောင်ကုတ်-
แมวซุกซน ကြောင်ဆော့-
แมวตะปบ ကြောင်ခုပ်-
แมวตัวผู้ ကြောင်ထီး
แมวตัวเมีย ကြောင်မ
แมวน้อย ကြောင်ကလေး
แมวน้ำ ပင်လယ်ဖျံ
โม่ ကြိတ်
โม่(ครกบด) ကြိတ်ဆုံ
โม่(เครื่องบด) ကြိတ်စက်
โม่ข้าว ဆန်ကြိတ်-
โม่แป้ง အမှုန့်ကြိတ်-
โม่แป้งข้าว ဆန်ကိုအမှုန့်ကြိတ်-
โม้ ဝင့်
โม้ ဝါ
โม้เก่ง အာလူးဖုတ်-
โมโห စိတ်ဆိုး-
โมโห စိတ်ပေါက်-
โมโห ဒေါသထွက်-

โมโหเกรี้ยวกราด တဆဲဆဲတဆိုဆိုနဲ့စိတ်ဆိုး-
โมโหมาก အလွန်ဒေါသထွက်-
ไม่ မ
ไม่..ก่อน မ..ခင်
ไม่..นะ မ..နော်
ไม่..แน่ชัด မှန်းမ..ဘူး
ไม่..แล้ว မ..တော့ဘူး
ไม่..หรือ မ..ဘူးလား
ไม่..ให้ မ..ပေးဘူး
ไม่เก่ง(ฝีมือ) အားနည်း-
ไม่กล่าวตอบ တုံ့ပြန်မပြောဘူး
ไม่กล้า မရဲဘူး
ไม่กล้า(กลัว) မ..ဝံ့ဘူး
ไม่กล้า(กลัวๆเกรงๆ) မဝံ့မရဲ
ไม่กล้า(เกรงใจ) မ..ရက်ဘူး
ไม่กล้ากิน မစားဝံ့ဘူး
ไม่กล้าขอ မတောင်းရဲဘူး
ไม่กล้าดู မကြည့်ရက်ဘူး
ไม่กล้าพูด မပြောဝံ့ဘူး
ไม่กล้ามา မလာရဲဘူး
ไม่กล้าวาน မခိုင်းရက်ဘူး
ไม่กินดิบ အစိမ်းမစားဘူး
ไม่กินแล้ว မစားတော့ဘူး
ไม่เกรงใจ ငဲ့ညှာမှုမရှိဘူး
ไม่เกรงอาย အရှက်အကြောက်မရှိဘူး
ไม่เกินกว่า ထက်မပိုဘူး
ไม่เกี่ยวกับเอ็ง နင်နဲ့မဆိုင်ဘူး
ไม่เกี่ยวข้อง(กับใคร) မအပ်စပ်ဘူး
ไม่เกี่ยวข้อง(ไม่ตรงเหตุ) မဆီမဆိုင်
ไม่ใกล้ไม่ไกล မနီးမဝေး
ไม่ขาดสาย တောက်လျှောက်
ไม่ขานกลับ ပြန်မထူးဘူး
ไม่เข้าใจ နားမလည်ဘူး
ไม่เข้าท่า အချိုးမကျဘူး
ไม่เข้าที(ไม่ถูกต้อง) သဘာဝမကျ
ไม่แข็งแรง မကျန်းမာဘူး
ไม่คลาดสายตา မျက်ခြည်မပြတ်ဘူး
ไม่ควร မ..သင့်ဘူး
ไม่ควรกิน မစားသင့်ဘူး
ไม่ควรค่า မတန်မရာ
ไม่ค่อย မ..တ
ไม่ค่อย သိပ်မ..ဘူး
ไม่ค่อยไกล သိပ်မဝေးဘူး
ไม่ค่อยเข้าท่า သိပ်မဟန်ပါဘူး
ไม่ค่อยชอบ မကြိုက်တကြိုက်

ไม่ค่อยดี မကောင်းတကောင်း
ไม่ค่อยได้ยิน သိပ်မကြားရဘူး
ไม่ค่อยเต็มใจ စိတ်မပါတပါ
ไม่ค่อยสบาย မအီမသာ
ไม่ค่อยสบาย သိပ်နေမကောင်းဘူး
ไม่ค่อยสบายท้อง ဝမ်းမအီမသာ
ไม่ค่อยสวย သိပ်မလှဘူး
ไม่ค่อยสุก မကျက်တကျက်
ไม่ค่อยแหลก မညက်တညက်
ไม่ค่อยไหว မနိုင်တနိုင်
ไม่คาดคิด မမျှော်ပဲ
ไม่คิดราคา အာခဲ့
ไม่เคย မ..ဖူးဘူး
ไม่เคยกิน မစဝးဖူးဘူး
ไม่เคยไป မသွားဖူးဘူး
ไม่เคยเยือน မရောက်ဖူးဘူး
ไม่ง่าย မလွယ်ဘူး
ไม่จงใจ သက်သက်မဲ့
ไม่จดจ่อต่อการเรียน စာသင်မဖြောင့်ဘူး
ไม่จำกัด ကန့်သတ်မဲ့
ไม่ช่วยใครเลย ဘယ်သူ့ကိုမှမကူညီဘူး
ไม่ชอบหรอก မကြိုက်ဘူး
ไม่แน่นั่นก็ သို့မဟုတ်,သို့မို့,နို့မို့
ไม่เชิงชอบ မကြိုက်တကြိုက်
ไม่เชิงดี မကောင်းတကောင်း
ไม่เชิงสนใจ စိတ်မပါတပါ
ไม่เชื่อคำพูดของเขา သူ့စကားမယုံဘူး
ไม่เชื่อไม่ได้ မယုံမရှိပါနဲ့
ไม่ใช่ မဟုတ်ဘူး
ไม่ใช่ของใหม่ အသစ်မဟုတ်ဘူး
ไม่ใช่คนขี้โม้ အာလူးမဟုတ်ဘူး
ไม่ใช่ครับ မဟုတ်ပါဘူးဗျ
ไม่ใช่วิ မ့ူတ်,မဟုတ်လား
ไม่ใช่สิ่งใหม่ အသစ်မဟုတ်ဘူး
ไม่ซื้อแล้ว မဝယ်တော့ဘူး
ไม่ดีก็ไม่ดี မကောင်းလဲမကောင်းဘူး
ไม่ดีกว่าหรือ ပိုမကောင်းဘူးလား
ไม่ตื่นเหล้า အရက်မသောက်ဘူး
ไม่ได้..(เผลอลืม) မ..မိ
ไม่ได้ မရဘူး
ไม่ได้กำหนดไว้ အတိုင်းအဆမရှိဘူး
ไม่ได้ข่าวคราว သတင်းအနုံ့မရဘူး
ไม่ได้ความ အဓိပ္ပာယ်မရှိ
ไม่ได้ตั้งใจ အလိုမကျဘူး
ไม่ได้นูดเกิน ပိုမပြောပါဘူး
ไม่ได้รับอนุญาต အခွင့်မရှိဘူး
ไม่ได้สติ သတိမရဘူး
ไม่ได้สั่ง မမှာပါဘူး
ไม่ได้หรอก မရပါဘူး
ไม่ได้หรือนี่ မရပါဘူးလား
ไม่ได้เนื้อไม่ได้น้ำ(ไร้สาระ) အရည်မရအဖတ်မရ
ไม่ได้เสแสร้ง ဟန်မဆောင်ပါဘူး
ไม่ได้เอา မယူပါဘူး
ไม่ได้เอาเกิน ပိုမယူပါဘူး
ไม่ได้เอาฟรีๆ အလကားယူတာမဟုတ်ဘူး
ไม่ได้แล้ว မရတော့ဘူး
ไม่ต้องการความช่วยเหลือ အကူအညီမလိုချင်ပါဘူး
ไม่ต้องการเงิน ငွေမလိုဘူး
ไม่ต้องเกรงใจ အားနာစရာမလိုပါဘူး
ไม่ต้องเกรงใจ အားမနာပါနဲ့
ไม่ต้องพึ่งถ่านไฟ ဓာတ်ခဲအားမနာဘူး
ไม่ต้องนูดถึง မပြောပလောက်ဘူး
ไม่ต้องมาประจบ လာမဖားပါနဲ့
ไม่ต้องมาพูด လာမပြောနဲ့
ไม่ต้องมาเสนอหน้า မျက်နှာလာမပြနဲ့
ไม่ต้องโยกโย้ အတွန့်မတက်နဲ့
ไม่ต้องรอ မစောင့်ဆိုင်းရ
ไม่ต้องร้อนใจอะไร ဘာမှပူစရာမလိုပါဘူး
ไม่ต้องรับรอง အာမမခံနဲ့
ไม่ต้องรีบร้อน မလောပါနဲ့
ไม่ต้องรีรอ မဆိုင်းပါနဲ့
ไม่ต้องห่วง မပူပါနဲ့
ไม่ตั้งใจ စေတနာမပါဘူး
ไม่ตั้งใจ မတော်မဆ
ไม่ตั้งใจ(ไม่เจตนา) စေတနာမရှိဘူး
ไม่ตามใจ စိတ်တိုင်းမကျဘူး
ไม่เต็มใจ စိတ်မပါဘူး
ไม่เต็มบาท ကြောင်တောင်တောင်
ไม่ถือตัว မာနမရှိဘူး
ไม่ถูกกัน တယောက်နဲ့တယောက်မတည့်ဘူး
ไม่ถูกครรลอง သဘာဝမကျဘူး
ไม่ถูกทำนอง(ผิดจังหวะ) စည်းလွတ်ပစ်လွတ်
ไม่ถูกไม่ควร မတော်မတရား
ไม่ถูกยา ဆေးမတည့်ဘူး
ไม่ถูกลู่ถูกทาง လမ်းမကျ
ไม่ทัน မမီဘူး
ไม่ทัน.. မ..ခင်
ไม่ทัน.. မ..မီ
ไม่ทันข้ามวันข้ามคืน နေမကူးညမကူး
ไม่ทันนานนัก မြားမကြာခင်

ไม่ทันรถ ကားမမီဘူး
ไม่ทันเวลา အချိန်မမီဘူး
ไม่ทันสมัย ခေတ်မမီ
ไม่ทำงาน အလုပ်မလုပ်
ไม่น่าเชื่อถือ ယုတ္တိမတန်ဘူး
ไม่น่าตาย မသေသင့်ဘူး
ไม่น่ารัก ချစ်စရာမကောင်းဘူး
ไม่นาน မကြာဘူး
ไม่นานนัก မကြာမီ,မကြာမီ
ไม่นานนัก သိပ်မကြာခင်
ไม่นานวัน ရက်များမကြာမီ
ไม่แน่ใจ စိတ်မချ
ไม่ประมาณการ အတိုင်းအဆမရှိဘူး
ไม่ประมาณการเรื่องเวลา အချိန်အတိုင်းအဆမရှိဘူး
ไม่ปล่อยให้กลับ ပြန်မလွှတ်ဘူး
ไม่ปลอดภัย ဘေးရန်မကင်းဘူး
ไม่เป็น မ..တတ်ဘူး
ไม่เป็นเช่นนั้นแล้ว မဖြစ်တော့ဘူး
ไม่เป็นตังใจ စိတ်တိုင်းမကျ
ไม่เป็นตัวเป็นตน အဖတ်မတင်ဘူး
ไม่เป็นธรรม မတရား
ไม่เป็นไร ကိစ္စမရှိပါဘူး
ไม่เป็นไร(ได้เลย) ရပါ-
ไม่เป็นไรหรอก နေပါစေတော့
ไม่เป็นโล้เป็นพาย စောက်ထိစောက်ထိုး
ไม่ไปไหนเลย ဘယ်မှမသွားဘူး
ไม่พบใครเลย မည်သူမှမတွေ့ဘူး
ไม่พบอะไรทั้งสิ้น လုံးဝမတွေ့ဘူး
ไม่พลาด မလွဲဘူး
ไม่พลาดสายตา မျက်ချည်မပြတ်ဘူး
ไม่พอใจ မကျေနပ်ဘူး
ไม่มีถีมีถัน ဖြစ်ကတတ်ဆန်း
ไม่มูดแล้ว မပြောတော့ဘူး
ไม่มูดให้หมด အကုန်ပြောမပစ်ဘူး
ไม่ยัง နှားမထောင်ဘူး
ไม่มีกระจิตกระใจ စိတ်မပါတပါ
ไม่มีกระดูก အရိုးမရှိဘူး
ไม่มีการติดสินบน လာဘ်ပေးရန်မလို
ไม่มีการปนแปลง အရောအနှောမရှိဘူး
ไม่มีการเปลี่ยนแปลง အပြောင်းအလဲမရှိဘူး
ไม่มีกำลังใจ စိတ်အားမရှိဘူး
ไม่มีแก่นสาร အနှစ်သာရမပါဘူး
ไม่มีคนที่จะช่วย ကူညီမည့်သူမရှိဘူး
ไม่มีความเชื่อถือ ယုံကြည်မှုမရှိဘူး
ไม่มีความซื่อสัตย์ သစ္စာမရှိဘူး
ไม่มีความผิด အပြစ်မရှိဘူး
ไม่มีความยากลำบาก အခက်အခဲမရှိဘူး
ไม่มีความรู้ความสามารถ အရည်အချင်းမရှိဘူး
ไม่มีค่า အလကား
ไม่มีใครสักคน ဘယ်သူမှမရှိဘူး
ไม่มีเงิน ငွေမရှိဘူး
ไม่มีเงินสักแดง တပြားမှမရှိဘူး
ไม่มีจริง တကယ်မရှိဘူး
ไม่มีใจรักอีกแล้ว အချစ်မရှိတော့ဘူး
ไม่มีตกหล่น(อยู่ครบ) အဖိတ်အစဉ်မရှိဘူး
ไม่มีต้นสายปลายเหตุ အရင်းမရှိအဖျားမရှိ
ไม่มีท่าทาง ပုံစံမရှိဘူး
ไม่มีทีท่าว่าฝนจะตก မိုးရွာမယ့်လက္ခဏာမရှိဘူး
ไม่มีน้ำใจ စေတနာမရှိဘူး
ไม่มีน้ำยา မစွမ်းဘူး
ไม่มีเนื้อใน အဆန်မပါ-
ไม่มีเบรค ဘရိတ်မပါဘူး
ไม่มีประโยชน์ အကျိုးမရှိဘူး
ไม่มีประโยชน์ใช้สอย အသုံးမဝင်ဘူး
ไม่มีประสบการณ์ အတွေ့အကြုံမရှိဘူး
ไม่มีแผนการ စီမံကိန်းမရှိဘူး
ไม่มีพละกำลัง အင်အားမရှိဘူး
ไม่มีพ่อ အဖေမရှိဘူး
ไม่มีเพื่อน အဖော်မရှိဘူး
ไม่มียางอาย အရှက်မရှိဘူး
ไม่มีร่มมาด้วย ထီးမပါဘူး
ไม่มีรสชาดเลย ဘာအရသာမှမရှိဘူး
ไม่มีร่องรอยเสียหาย လက်စလက်နမပျက်ဘူး
ไม่มีวี่แวว အရိပ်အရောင်မရှိဘူး
ไม่มีสติ သတိမရှိဘူး
ไม่มีสาระ အနှစ်သာရမပါဘူး
ไม่มีสาระ အနှစ်မပါဘူး
ไม่มีสิทธิ ပိုင်ခွင့်မရှိဘူး
ไม่มีสิทธิไป သွားပိုင်ခွင့်မရှိဘူး
ไม่มีสิทธิพูด ပြောပိုင်ခွင့်မရှိဘူး
ไม่มีเส้นสาย အကပ်မရှိဘူး
ไม่มีอะไร သက်သက်မဲ့
ไม่มีอะไรผิดแปลกขึ้นมา ဘာမျှထူးခြားမလာဘူး
ไม่มีอะไรพิเศษ ဘာမျှမထူးဘူး
ไม่มีอะไรสักอย่าง ဘာမျှမရှိဘူး
ไม่มีอัธยาศัย ရိုင်းပျစ်စွာဆက်ဆံ-
ไม่มีอำนาจ အာဏာမရှိဘူး
ไม่มีอิสระ မလွတ်လပ်ဘူး
ไม่ยั่นระย่อ မယုတ်လျော့ဘူး
ไม่ยอมรับคนขี้เกียจ ပျင်းကိုလက်မခံဘူး

ไม่ยุ่งยากเหรอ မခက်ပါလော
ไม่เยอะหรอก မဝနမရှိဘူး
ไม่ราบรื่น ထောင့်
ไม่ราบรื่น အဆင်မပြေဘူး
ไม่รีรอ မဆိုင်းဘူး
ไม่รู้ မသိဘူး
ไม่รู้จริง မှုန်းမသိဘူး
ไม่รู้จะตอบอย่างไร ဘယ်လိုဖြေရမလဲမသိဘူး
ไม่รู้จัก.. မ..တမ်း
ไม่รู้จักกาละเทศะ ကာလဒေသမသိဘူး
ไม่รู้จักประมาณการ အတိုင်းအဆမသိဘူး
ไม่รู้จักหยุดหย่อน မနားတမ်း
ไม่รู้จักเหนื่อยเหนื่อย မမောတမ်း
ไม่รู้จักเหล่ากอ မျိုးရိုးမသိဘူး
ไม่รู้ถูกรู้ควร စောက်မှန်းကမ်းမှန်းမသိဘူး
ไม่รู้ว่าใคร ဘယ်သူလဲမသိဘူး
ไม่รู้วางหน้าที่ไหน(อาย) မျက်နှာမထားတတ်ဘူး
ไม่รู้หรอก မသိဘူး
ไม่รู้อีโหน่อีเหน่ ဘုမသိဘမသိ
ไม่เรียบไม่ร้อย မသေမသပ်
ไม่ลงตัว အဆင်မပြေဘူး
ไม่ลงลอยกัน တယောက်နဲ့တယောက်မတည့်
ไม่ลดราคา ဈေးမလျှော့ဘူး
ไม่เลว(ดีทีเดียว) မဆိုးဘူး
ไม่เลือกเวลา အချိန်မရွေးဘူး
ไม่โล่งใจ(เมื่อนะวาง) ဘဝင်မကျဘူး
ไม่ว่าใครก็ตาม ဘယ်သူမဆို
ไม่วางใจ စိတ်မချဘူး
ไม่เว้นสักวัน တစ်ရက်မျှမပြတ်ခဲ့ဘူး
ไม่สนใจ စိတ်မဝင်စားဘူး
ไม่สนใจ စိတ်မပါလို့ပါ
ไม่สนใจ စိတ်မပါဘူး
ไม่สนใจ ဝါသနာမပါဘူး
ไม่สนุก မပျော်ဘူး
ไม่สบาย နာမကျန်းဘူး
ไม่สบายใจ စိတ်မချမ်းမသာ
ไม่สบายใจ စိတ်မကောင်းဘူး
ไม่สบายท้อง ဝမ်းမအီမသာ
ไม่สมควร မဆီလျော်ဘူး
ไม่สมควร မလျောက်ပတ်ဘူး
ไม่สมควรตาย မသေသင့်ဘူး
ไม่สมควรสูบบุหรี่ ဆေးလိပ်သောက်တာမလျော်ဘူး
ไม่สมปรารถนา ဆုတောင်းမပြည့်ဘူး
ไม่สมเหตุสมผล မတရား
ไม่สะดวกสบาย မသက်သာပါဘူး
ไม่สามารถ(..ไม่ได้,..ไม่เป็น) မ..နိုင်ဘူး
ไม่สำคัญ အရေးမပါဘူး
ไม่สำคัญ အရေးမကြီးဘူး
ไม่สุขใจ မပျော်ဘူး
ไม่สูญเสียเงิน ငွေတွေမဆုံးဘူး
ไม่เสียชีวิต အသက်မသေဘူး
ไม่เสียภาษี အကောက်ခွန်မဲ့
ไม่ใส่ใจ ဝါသနာမပါဘူး
ไม่หรอก မ..ဘူး
ไม่หลบแดดหลบฝน နေပူမိုးရွာမရှောင်ဘူး
ไม่หลบเลี่ยง မခိုမကပ်
ไม่หวั่นไหว မမှုဘူး
ไม่เห็นนานแล้ว မမြင်ရတာကြာပြီ
ไม่เห็นวี่แววว အရိပ်အရောင်မမြင်ဘူး
ไม่เห็นวี่แววเลย အရိပ်အရောင်တောင်မမြင်ဘူး
ไม่เหน็ดไม่เหนื่อย မပင်မပန်း
ไม่เหนื่อยยาก မမောပန်း
ไม่เหมาะกับเหล้า အရက်နှင့်မအပ်စပ်ဘူး
ไม่เหมาะไม่ควร မအပ်မရာ
ไม่เหมาะสม မဆီလျော်ဘူး
ไม่เหมาะสมเลย လုံးဝမအပ်စပ်ဘူး
ไม่เหลียวดูข้างหลัง နောက်ကိုလှည့်မကြည့်ဘူး
ไม่เหลืออะไรทิ้งไว้ ဘာမှမကျန်ရစ်ဘူး
ไม่ให้ မ..ရဘူး
ไม่ให้พกพา အပ်မခ်ဘူး
ไม่ให้มูด မပြောပါစေနဲ့
ไม่ให้รู้ မသိအောင်
ไม่ให้สูบบุหรี่ ဆေးလိပ်မသောက်စေနဲ့
ไม่ให้ไป ပေးမသွားဘူး
ไม่ไหวแล้ว မနိုင်တော့ဘူး
ไม่อนุญาต ခွင့်မပြုဘူး
ไม่อนุญาตให้ถ่ายภาพ ဓာတ်ပုံရိုက်ခွင့်မပြုပါ
ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ ဆေးလိပ်သောက်ခွင့်မပြုပါ
ไม่อนุญาตให้เข้า ဝင်ခွင့်မပြုပါ
ไม่อยาก မ..ချင်ဘူး
ไม่อยากมูด မပြောချင်ဘူး
ไม่อยากลอง မ..ကြည့်ချင်ဘူး
ไม่อยากลองกิน မစားကြည့်ချင်ဘူး
ไม่อยากลองสวม မဝတ်ကြည့်ချင်ဘူး
ไม่อยากเห็นหน้า မျက်နှာမမြင်ချင်ဘူး
ไม่อยากอยู่ที่ไหนสักแห่ง ဘယ်မှမနေချင်ဘူး
ไม่อย่างนั้นก็ ဒါမှမဟုတ်
ไม่อยู่กับร่องกับรอย ကတောက်ကတက်
ไม่อยู่จริงๆ တကယ်မရှိဘူး
ไม่อ่อนข้อ အားကျမခံနဲ့

ไม่อาจเทียบเสมอ မယှဉ်သာဘူး
ไม่เอาหรอก မယူဘူး
ไม่เอาอะไรทั้งสิ้น လုံးဝမယူဘူး
ไม้ သစ်
ไม้กระดานนาด ကုန်းပေါင်
ไม้กวาด တံမြက်စည်း
ไม้ขีดไฟ မီးခြစ်
ไม้ชุดแตง သခွားခြစ်
ไม้แขวนเสื้อ အင်္ကျီချိတ်
ไม้คราด ထွန်ခြစ်
ไม้คางหมู(ค้ำต้นไม้) ဝက်ခွ
ไม้คาน ထမ်းပိုး
ไม้ค้ำกระโดดสูง အမြင့်ခုန်
ไม้ค้ำต้นไทรหรือต้นโพธิ์ ညောင်ထောက်တိုင်
ไม้แคะหู နှားဖာကလော်
ไม้งอ သစ်သားကောက်-
ไม้จันทน์ စန္ဒကူး
ไม้จันทน์ขาว စန္ဒကူးဖြူ,နဲ့သာဖြူ
ไม้จันทน์แดง စန္ဒကူးနီ
ไม้จันทน์สีทอง စန္ဒကူးရွှေ
ไม้จิ้มฟัน သွားကြားထိုးတံ
ไม้แจวเรือ ခတ်တက်
ไม้ฉาก ကျင်တွယ်
ไม้ชุง သစ်တုံးကြီး
ไม้ดอก ပန်းပင်
ไม้ดอกเที่ยวเฉา ပန်းပင်နွမ်း-
ไม้ตบยุง ခြင်ရိုက်တံ
ไม้ตะขาบ ဝါးလက်ခုပ်
ไม้ตาหีบ တံညှပ်
ไม้ตีลูกขนไก่ ဗက်တံ
ไม้ท่อน သစ်အချောင်း
ไม้เท้า တောင်ဝှေး
ไม้เท้า(ยันรักแร้) ချိုင်းထောက်
ไม้บรรทัด ပေတံ
ไม้ปลายแหลม တုတ်ချွန်
ไม้ปัดขนไก่ ကြက်မွေးတံမြက်စည်း
ไม้ปัดยุง ခြင်ရိုက်တံ
ไม้ปิ่นหู နှားဖာကလော်
ไม้ปาดข้าว ကလောင်
ไม้ไผ่ ဝါး
ไม้ไผ่ซ้าง ဝါးပိုး
ไม้ไผ่ยักษ์ ဝါးပိုးကြီး
ไม้พาย(คนอาหาร) ယောက်မ
ไม้พาย(เรือ) တက်
ไม้พุ่ม ချုံပင်
ไม้พุ่มเตี้ย ပင်နိမ့်
ไม้ฟุต ပေတံ
ไม้เรียว ဒုတ်,တုတ်
ไม้ล้มลุก ပင်နိမ့်
ไม้สงฟาง ခက်ရင်းခွ
ไม้สอย,ไม้เกี่ยว တံခွ
ไม้สัก ကျွန်းသစ်
ไม้สี(ค้นหัก) ထိုးတံ
ไม้สีไวโอลิน တယောထိုးတံ
ไม้หนังสติ๊ก လေးခွ,လောက်လေးခွ
ไม้หนีบผ้า အင်္ကျီညှပ်,အဝတ်ညှပ်
ไมโครโฟน စကားပြောခွက်
ไมล์ မိုင်

(ย)

ยก ချီ,ချီမ
ยก ထူ
ยก ပင့်
ยก မ
ยก မြှောက်
ยกก้อนหิน ကျောက်တုံးမ-
ยกขอบสระ ကန်ပေါင်ထိုး-
ยกขึ้น မြှင့်
ยกค้นดิน ဆည်ဖို့
ยกด้วยคานงัด ကုတ်နဲ့မ
ยกตน ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအထင်ကြီး-
ยกตน ကိုယ့်ကိုယ်ကိုမြှောက်-
ยกตน အထင်ကြီး-
ยกโต๊ะ စားပွဲကိုမ-
ยกโต๊ะ စားပွဲကိုချိမ-
ยกทรง ဘရာစီယာ
ยกทัน စစ်ချီ-
ยกทูนให้ ပင့်ပေး-
ยกโทษ ခွင့်လွှတ်-
ยกน้ำหนัก အလေးမ-
ยกน้ำโป้ง လက်မထောင်-
ยกม่าน ကန့်လန့်ကာပင့်-
ยกม่านกั้นห้องดู ခန်းဆီးကိုမ-
ยกมือ လက်မြှောက်-
ยกมือพนม လက်အုပ်ချီ-
ยกยอ မြှောက်ပင့်
ยกยอ(ป้อยอ) အရောင်တင်-
ยกย่อง ချီး,ချီးကျူး

ยกย่อง ဂုဏ်ပြု-
ยกย่อง အထင်ကြီး-
ยกย่องเชิดชู တင်စားချီးကျူး
ยกเว้นค่าศุลกากร အကောက်ခွန်လွှတ်-
ยกเสา တိုင်ထူ-
ยกไหวไหม မလိုရသေးရဲ့လား
ยกเอา မယူ
ยั่น ရှဲ့
ยั่นจมูก နှာခေါင်းရှဲ့-
ยั่นระย่อ ယုတ်လျော့
ยมราช သေမင်း
ยวดยาน ယာဉ်
ยวน(ชาติพันธุ์) ယွန်း
ยอ(ชาติพันธุ์) ယော
ยอ(ที่ช้อนปลา) ယက္ခင်း
ยอ(ลูกไม้) ရဲယို
ยอเก่ง အမြောက်ကောင်း-
ยอก(เคลื็อด) မွှက်
ยองๆ ဆောင့်ကြောင့့်
ย่องตุ๋มๆ ကုပ်ချောင်းချောင်း
ยอด(ด้านบน) ခေါင်
ยอด(สูงสุด) ထိပ်
ยอด,ยอดอ่อน ညွှန့်,အညွှန့်
ยอดเขา တောင်ထိပ်
ยอดต้นไม้ သစ်ပင်အဖျား
ยอดน้ำเต้า ဗူးညွှန့်
ยอดบวบ ခဲ့ညွှန့်
ยอดผักบุ้ง ကန်စွန်းညွှန့်
ยอดฝักทอง ရွှေဖရုံညွှန့်,ရွှေဖရုံအညွှန့်
ยอดเยี่ยม မွန်
ยอดสูง(ปลายยอด) အခေါင်အဖျား
ยอดหว้า သပြေညွှန့်
ยอดหว้าอ่อน သပြေပန်း,အောင်ပန်း
ย้อน,พูดย้อน ခံပြော
ย้อนกลับหลัง နောက်ပြန်ပတ်
ย้อนเผย(อดีต) ပြန်လှန်
ยอมแพ้ အရှုံးပေး-
ยอมรับ လက်ခံ
ยอมรับ ဝန်ခံ
ยอมรับ ဝန်ချ,ဝန်ချတောင်းပန်
ยอมรับความคิด အကြံကိုလက်ခံ-
ยอมรับความผิด မှားမိကြောင်းဝန်ခံ-
ยอมรับเป็นเพื่อน မိတ်ဆွေအဖြစ်လက်ခံ-
ย้อม ဆိုး
ย้อมลายดอก ပန်းဆိုး-
ย้อมสี ဆေးဆိုး-
ย้อมสีผม ဆံပင်ဆေးဆိုး-
ย่อย(บค) ခြွေ
ย่อย(ละเอียด) ကြေ
ย่อยง่าย ကြေလွယ်
ย่อยอาหาร အစာခြွေ
ย้อย ရွဲ့
ย่ะ(คำลงท้ายสำหรับผู้หญิง) တော့
ยะไข่ ရခိုင်
ยะเยือก စိမ့်
ยักไหล่ တွန့်
ยักคิ้ว မွှက်စပစ်-
ยักไหล่ ပခုံးတွန့်-
ยักษ์ ဘီလူး
ยักษ์เฝ้าประตู တံခါးစောင့်ဘီလူး
ยัง သေး
ยังขาดการฝึกฝน လေ့ကျင့်ဖို့လိုသေး-
ยังขาดอีกกี่นากี ဘယ်နှစ်မိနစ်လိုသေးလဲ
ยังขาดอีกหนึ่งคน တယောက်လိုသေး-
ยังขาดอีกหนึ่งร้อย တရားလိုသေး-
ยังชิ้นอยู่ စိုထိုင်းထိုင်းရှိသေး-
ยังเช้าตรู่อยู่เลย အစောကြီးရှိသေး-
ยังต้องการ လိုသေး
ยังน้อย နည်းသေး-
ยังมาไม่ถึง မလာမချင်း
ยังมีของเหลือ အကျန်ရှိသေး-
ยังไม่ မ..သေးဘူး
ยังไม่กิน မစားသေးဘူး
ยังไม่ได้แต่งงาน လက်မထပ်သေးဘူး
ยังไม่ได้แต่งงาน အိမ်ထောင်မကျသေးဘူး
ยังไม่ต้องการใช้ အသုံးမှမလိုတာ
ยังไม่เต็ม မပြည့်သေးဘူး
ยังไม่ทันใช้ မသုံးခင်
ยังไม่ทันไป မသွားမီ
ยังไม่เที่ยง မွန်းမတည့်ဘူး
ยังไม่เป็น မတတ်သေးဘူး
ยังไม่นาน မကြာသေးဘူး
ยังไม่มา မလာသေးဘူး
ยังไม่มีเมีย မယားမရှိသေးဘူး
ยังไม่สมใจ အားမရသေးဘူး
ยังไม่หิว မဆာသေးဘူး
ยังไม่อยากไป မသွားချင်သေးဘူး
ยังอยากได้อะไรอีก ဘာလိုချင်သေးသလဲ
ยังอ่อนอยู่(ยังไม่แก่) အားနည်းသေး-
ยังไง ဘယ်နှယ်

ဗ်ာဂီန(ဘာသာဗ်ာဂီန) သုံးဆောင်
ဗ်ာဂျိုင်(ကရားမပက) အား
ဗ်ာင်ကို ထံ
ဗ်ာင်ကို ဆီ
ဗ်ာင်ကို သို့
ဗ်ာင်ကိုဟိန ဘယ်ကို
ဗ်ာင်ကျိုင်ဒိန မြေပြင်ဆီသို့
ဗ်ာင်ဟောင်ဟ်ာ အိမ်သာသို့
ဗ်ာင်ဗျိန တည်တံ့
ဗ်ာင်ဗျိန ထာဝစဉ်
ဗ်ာင် တွန့်
ဗ်ာင်ဟဲ စိတ်တွန့်-
ဗ်ာင်ဟဲ နောက်တွန့်-
ဗ်ာဒ(ဟဒက) ရိပ်
ဗ်ာဒ သိပ်
ဗ်ာဒပုဲဗျာဲ ဝါဂွမ်းကိုသိပ်ထည့်-
ဗ်ာန တွန့်
ဗ်ာန(ခ်ာ) ထောက်
ဗ်ာန(ဒ်ာဲဗျာဟ်ာ) ကန့်
ဗ်ာနဒ်ာဲဗျာဲဟ်ာ တောင့်ဝှေးနဲ့ထောက်-
ဗ်ာနမိုဲ လက်ထောက်-
ဗ်ာနဲဟ်ာ ထောင့်ဝှေးထောက်-
ဗ်ာနဲဝဲ့ ကန့်ထား-
ဗ်ာနဲဝဲ့ဒ်ာဲဗျာမိုဲ လက်နဲ့တွန်းထား-
ဗ်ာနဒ် အင်း,အင်းအိုင်
ဗ်ာနဒ်ခရိုင်းရာန အင်းအိုင်လက်ဖွဲ့
ဗ်ာပ ရှဲ့
ဗ်ာပဗုံန တွန့်
ဗ်ာပဟိန မရှုမလှ
ဗ်ာဝ်ဟောဆ အဲသထွက်အောင်လုပ်-
ဗ်ာဝ်ဗု ကုန်းတိုက်
ဗျာ(ဥဒ) ထေး
ဗျာဒ်ဒ်ာဲဗျာန် အင်တွဲနဲ့ထေး-
ဗျာခရိုဲ လှေကိုဖာထေး-
ဗျာခရိုဲ လှေကိုထေး-
ဗျာ,ဗျာဆံန် ဆေး
ဗျာကလုံမပြသာဒ မှိန်ဆေး
ဗျာမ်ာ်ဒ်ောင်ဆဲသ ဝမ်းပိတ်ဆေး
ဗျာမ်ာ်ပါဒ အကိုက်အခဲပျောက်ဆေး
ဗျာမ်ာ်ပါဒဒ်ောင် ဝိုက်နာပျောက်ဆေး
ဗျာမ်ာ်ပါဒဟ်ာ ခေါင်းကိုက်ပျောက်ဆေး
ဗျာမ်ာ်လုံမ လေနှိုင်ဆေး
ဗျာမ်ာ်ပေ့ဝ် ငန်းဆေး
ဗျာမ်ာ်ဘိုဲ့ဗိုဲ့ဆိုန် ငှက်ဖျားပျောက်ဆေး
ဗျာမ်ာ်ဘိုဲ့ဟဒ် အအေးမိပျောက်ဆေး

ဗျာမ်ာ်ဘဲ့ ချောင်းဆိုးပျောက်ဆေး
ဗျာဗာဒ ပုလင်းဆေး
ဗျာဗိုဒ်ဂျာ အရောင်တင်ဆေး
ဗျာဗိုပလုမ လေနှိုင်ဆေး
ဗျာဗိုပဆဲလဒ သလိပ်ကြဆေး
ဗျာဗိုပအာဂျီဗ အန်ဆေး
ဗျာဂျီန တရုတ်ဆေး
ဗျာဆီဒ ထိုးဆေး
ဗျာဇာ ထုံဆေး
ဗျာဒမ ရှုဆေး
ဗျာဒ်ဒ်ဒမ ဆံပင်ကောက်ဆေး
ဗျာတိဒပဒလ ကပ်ဆေး
ဗျာထဲ့ဗျာဒ်ောင် ဝမ်းကျဆေး
ဗျာထဲ့ဗျာဒ်ောင်(ဗျာထဲနဒ်ောင်) ဝမ်းနုတ်ဆေး
ဗျာဒာ လိမ်းဆေး,လူးဆေး
ဗျာဒာဆဲပ လက်သည်းဆိုးဆေး
ဗျာဒာန သောက်ဆေး,စားဆေး
ဗျာနဝနဟပ အိပ်ဆေး
ဗျာန်ဒဏုံ နွာ,နွာချေဆေး
ဗျာပ်ာရုံင်ဂ်ာလံင အားဆေး
ဗျာပ်ာရုံင်ဂ်ာလံင(ဆိုံမဂ်ာလံင) အားတိုးဆေး
ဗျာပံန ဆေးပွန်း
ဗျာပရဲစာပ်ာန အိမ်သုံးဆေး
ဗျာပ်ောင်ကံနတောရ ရောဂါကာကွယ်ဆေး
ဗျာပဒပဒလ ကပ်ဆေး
ဗျာပဒပဒလ(ပလာစတော်) ပလတ်စတာ
ဗျာဒင ဆေးမှုန့်,ဆေးအမှုန့်
ဗျာဒငလဲဗျဒ ဆေးမှုန့်ကြီး
ဗျာဒဒနပရာဏ ဘယဆေး,ပရုဆေး
ဗျာဒကတိဒတံဝ လက်စွဲဆေး
ဗျာဒိန်ဒမိုဲ တိုင်းရင်းဆေး
ဗျာမဝန ဆေးလိပ်
ဗျာမဝာ်ဖိန မော်ဖီးယားဆေး
ဗျာမိုဒ်(ဂလမ) ဆေးလုံး
ဗျာမိုဒ်(ပပန) ဆေးပြား
ဗျာရဲဝ်ပရဲသာဒ စိတ်ငြိမ်ဆေး
ဗျာရဲပဒယ်(ဗျာထဲနဒ်ောင်) ဝမ်းနုတ်ဆေး
ဗျာဝ်ကဗာ ကုဆေး
ဗျာဝ်ကဗာဟ်ောဂ ဆေးဝါး
ဗျာဟ်ောဗဒပလ ဖြူးဆေး
ဗျာလမ,ဗျာမ်ာ်လမ လေဆေး
ဗျာလ်ာင်ဒါ မျက်စိဆေး
ဗျာသမိုဗျာဟမ့်(ဗျာဗိုင်ဂလိပ်) အင်္ဂလိပ်ဆေး
ဗျာသလပ မေ့ဆေး
ဗျာသီဗိန သွားတိုက်ဆေး

ยาเสน่ห์ ဝိယဆေး
ยาเสพติด မူးယစ်ဆေးဝါး
ยาหม่อง ပရုတ်ဆီ
ยาหยอดตา မျက်စဉ်း
ยาแอสไพริน အက်စပရင်ဆေး
ย่า ဘွား,ဘွားဘွား,အဖွား,အဘွား
ยาก,ยากลำบาก ခက်
ยากเกินควร မတရားခက်-
ยากเข็ญ,ยากแค้น ခဲယဉ်း
ยากจน ဆင်းရဲ
ยากจนมาก ဆင်းရဲလှ-
ยากที่จะ ခဲ
ยากเย็น ခဲယဉ်း
ยากลำบาก ခက်ခဲ
ยาง အစေး
ยางกัดลิ้น သစ်စေးလျှာရှ-
ยางในล้อรถ ကျွတ်
ยางพารา ကြက်ပေါင်စေး
ยางพารา ရာဘာ,ရာဘာစေး
ยางแผล ဘီးလေလျှော-
ยางมะตอย ကတ္တရာစေး
ยางมะม่วง သရက်အစေး
ยางไม้ သစ်စေး,သစ်အစေး
ยางไม้ที่เหนียวหนืด စေးကပ်တဲ့သစ်စေး
ยางไม้เหนียว သစ်စေး
ยางยืด မျှော့
ยางยืดกางเกง ဘောင်းဘီမျှော့
ยางรถ တာယာ
ยางรถแบน ကားတာယာပြား-
ยางลบ ခဲဖျက်
ยางล้อจักรยาน စက်ဘီးတာယာ
ยางล้อรถยนต์ ကားဘီးတာယာ
ยางวง မျှော့ကွင်း
ยางวง သားရေကွင်း
ยางสีเสียด ရှားစေး
ย่าง(คำเน้น) ကြွ
ย่าง ကင်
ย่างไฟ မီးကင်-
ย่างก้าว ခြေကြွ-
ย่างปีใหม่ အတာကူး-
ย่างสู่ မြောက်
ย่างสู่ปี နှစ်မြောက်-
ย่างสู่ปีใหม่ နှစ်သစ်ကူး-
ย่างสู่วัน ရက်မြောက်-
ย่างกุ้ง ရန်ကုန်
ยานเกราะ သံချပ်ကာယာဉ်
ยานพาหนะ ယာဉ်
ยานอวกาศ အာကာသယာဉ်
ยานอวกาศท่องดวงจันทร์ လသွားအာကာသယာဉ်
ย่าน,เขต ကွက်,အကွက်
ย่านคนแขก ကုလားရပ်ကွက်
ย่านคนจีน တရုတ်ရပ်ကွက်
ย่านคนมอญ မွန်ရပ်ကွက်
ย่านชุมชน ရပ်ကွက်
ย่านตลาด စျေးကွက်
ย่าม လွယ်အိတ်
ย่ามใบใหม่ လွယ်အိတ်သစ်
ยาย ဘွား,ဘွားဘွား,အဖွား,အဘွား
ย้าย ပြောင်း
ย้าย ရွှေ့
ย้าย(จากตำแหน่ง) ဖယ်ရှား
ย้ายเก้าอี้นั่ง ကုလားထိုင်ကိုရွှေ့-
ย้ายชั่วคราว ယာယီပြောင်း-
ย้ายโต๊ะ စားပွဲရွှေ့-
ย้ายที่ နေရာရွှေ့-
ย้ายบ้าน အိမ်ပြောင်း-
ย้ายบ้าน အိမ်ပြောင်းရွှေ့-
ย้ายโรงเรียน ကျောင်းပြောင်း-
ยาว ရှည်
ยาวที่สุด အရှည်ဆုံး
ยาวเหยียด ရှည်လျား
ยำ သုပ်,လက်သုပ်
ยำกิน သုပ်စား-
ยำกุ้ง ပုစွန်သုပ်
ยำเนื้อไก่ ကြက်သားသုပ်
ยำเนื้อหมู ဝက်သားသုပ်
ยำปลา ငါးသုပ်
ยำเปรี้ยว ချဉ်သုပ်
ยำหัวปลี ငှက်ပျောဖူးသုပ်
ย้ำ နှင်း
ยิง ပစ်
ยิงด้วยปืน သေနတ်နဲ့ပစ်-
ยิงด้วยปืนใหญ่ အမြောက်နဲ့ပစ်-
ยิงด้วยยางวง မျှော့ကွင်းနဲ့ပစ်-
ยิงประตู(ฟุตบอล) ဂိုးသွင်း-
ยิงปืนพลาด သေနတ်ပစ်တာလွဲ-
ยิงปืนพลาด သေနတ်ပစ်တာချွတ်ယွင်း-
ยิ่ง မား
ยิ่ง(คำเน้น) မင်း
ยิ่งกว่านั้น ထို့ထက်

ဗြဲ့ကြီး ကြီးကျယ်
ဗြဲ့ကြီး ခမ်းနား
ဗြဲ့ကြီး မဟာ
ဗြဲ့ကြီး ရောမ
ဗြဲ(ကြောင်) ကျင်
ဗြဲတီ အားရဝမ်းသာ
ဗြဲတီတဲ့အနေနဲ့ ကြိုဆိုပါ-
ဗြဲတီတဲ့အနေနဲ့ လိုက်လိုက်လဲလဲကြိုဆိုပါခဲ့
ဗြဲတီကိုတွေ့ရ တွေ့ရတာဝမ်းသာပါ-
ဗြဲတီပြီဒါ ဝမ်းပန်းတသာ
ဗြဲတီမာက များစွာဝမ်းသာပါ-
ဗြဲ့ ပြုံး
ဗြဲ့တဲ့ အပြုံးတုံ့ပြန်-
ဗြဲ့ပြီးပါးစပ် ပြုံးရွှင်
ဗြဲ့ပြီးပြန် ငါသလောက်ပြုံးပြုံး-
ဗြဲ့ပြီးမှ စ တပြုံးပြုံးဖော်ရွှင်-
ဗြဲ့ပြီးမှ စ ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်
ဗြဲ့ဆ် ကျင်း
ဗြီရာ သစ်ကုလားအုတ်
ဗြီ်ဂ ခွေးယဉ်သောကြီ
ဗြီ့ဆိပ် နှစ်ဆယ်
ဗြီ့ဆိပ်ဒေါ်လာ ဒေါ်လာနှစ်ဆယ်
ဗြီ့ဆိပ်ကျော်လွန်တာ အစိတ်သား
ဗြီ့ကာ စမုန်စပါး
ဗြီ့ကိုး တဆိပ်,အမှတ်တဆိပ်
ဗြဲ့ကြိုး သိမ်း,သိမ်းပိုက်
ဗြဲ့ကြိုးပြီးတော့ အိမ်ကိုကြွေးအဖြစ်သိမ်း-
ဗြဲ့(ပြီ)ကျဲ့ ဆုပ်ကိုင်ထား-
ဗြဲ့ကြုံ ဆောက်တည်,တည်ဆောက်
ဗြဲ့ကြုံတဲ့ဘဝ ငါပါးသီလဆောက်တည်-
ဗြဲ့ကြုံတဲ့သဘော ကတိအတိုင်းတည်-
ဗြဲ့ကျဲ့ပေးလိုက် ကျွန်အဖြစ်သိမ်းပိုက်-
ဗြဲ့ထိုးမိသွားတယ် လွဲမှားနေသောအယူ
ဗြဲ့ထိုးသွားတာ အာဇာသိမ်း-
ဗြဲ့ဖျာတော့ တွဲ့
ဗြဲ့ဖြဲ့ထိုး နှောင့်နှေးကြန့်ကြာ
ဗြဲ့မ ရပ်
ဗြဲ့မလား မတ်တတ်ရပ်-
ဗြဲ့မလား(ဘာဖြစ်) ခြေစုံရပ်-
ဗြဲ့မလာတဲ့အခါ အစဉ်အတိုင်းရပ်-
ဗြဲ့မှာတာကြာလို့ မယောင်မလည်ရပ်နေ-
ဗြဲ့မှာပေးထား ခဲ့ထောက်ရပ်-
ဗြဲ့မှာပြီး ယှဉ်ရပ်
ဗြဲ့မှီးဖျာ နံရံမှာမှီရပ်-
ဗြဲ့မှုတ ရပ်စကားပြော-

ဗြဲ့ယင် တည်တံ့
ဗြဲ့ယဉ် ထောက်ဆ
ဗြဲ့ယာဝ(ဆာဒု) သက်တမ်းရှည်-
ဗြဲ့ယာဝကာလ ထာဝစဉ်
ဗြဲ့ယင်းဖြတ်ပါ့မယ် တန်းစီငြိမ်ရပ်-
ဗြဲ့ယင်းမှာ ရပ်မိုင်
ဗြဲ့(ဆိုက်ထွက်) စူ
ဗြဲ့(ဆင်) ခေါ်
ဗြဲ့(ဆင်) ငေါ်
ဗြဲ့ရဘီဆ်ာ ဝီဇာလျှောက်-
ဗြဲ့ရာအကျိုးအပြစ် ဆန္ဒပြု-
ဗြဲ့ရာတိုင်ကြား လျှောက်
ဗြဲ့ရမ် ချေး
ဗြဲ့ရမ် ငှား
ဗြဲ့ရမ်ဆိုက်ကား ခဏငှား-
ဗြဲ့ရဲ့ပြီး လု,လုယက်
ဗြဲ့ရှင် မြောက်ပေး
ဗြဲ့ရှဲ့ ကုန်း,ကုန်းတိုက်
ဗြဲ့ရှိ ခေတ်
ဗြဲ့ရှိခဲ့တဲ့ဘုံ မျက်မှောက်ခေတ်
ဗြဲ့ရှိမိတ် အမှောင်ခေတ်
ဗြဲ့ရှိသမျှတို့ ယခုခေတ်
ဗြဲ့ရှိသမျှဂုဏ်တို့ ကြွေးခေတ်
ဗြဲ့ရှိဟိန် ကျောက်ခေတ်
ဗြဲ့ရှိဟောင်း သံခေတ်
ဗြဲ့ရှုံ့ ခြင်,ခြင်ကောင်
ဗြဲ့ရှုံ့ကိုက် ခြင်ကိုက်-
ဗြဲ့ရှုံ့ကိုက်ထိုး ခြင်ထိုး-
ဗြဲ့ရှုံ့တောင် ခြင်နှာ-
ဗြဲ့ရှုံ့မောင်းဝိုင်းတဲ့ ခြင်လာဝဲ-
ဗြဲ့ရှုံ့ကြဲ့ရှဲ့ကြဲ့ရောင် ရွှပ်ပွ
ဗြဲ့ရှုံ့ဆိုးတဲ့ စပ်ယှက်
ဗြဲ့ရှုံ့ဆိုးတဲ့ ဆက်ဆံ
ဗြဲ့ရှုံ့ဆိုးတဲ့ စိတ်ရှုပ်-
ဗြဲ့ရှုံ့ဆိုးတဲ့ နှလုံးနောက်-
ဗြဲ့ရှုံ့ဆိုးတဲ့ ထွေး
ဗြဲ့ရှုံ့ဆိုးတဲ့ ပွေ
ဗြဲ့ရှုံ့ဆိုးတဲ့ ရှုပ်,ရှုပ်ပွေ
ဗြဲ့ရှုံ့ ကြ
ဗြဲ့ရှုံ့ချောင် ကျီ ကြ
ဗြဲ့ရှုဒ နူး
ဗြဲ့ရှုဒ အိ
ဗြဲ့ရှုပ်ပြ ဥရောပ
ဗြဲ့ရှူ့ ရှုံ့
ဗြဲ့ရှူးဗ်ဆ် ယူရေနတ်

เย็ด(คำหยาบ) လိုး
เย็ดแม่(คำด่า) မအေလိုး
เย็ดแม่มึง(คำด่า) မင့်အမေလိုး
เย็น အေး
เย็นๆ အေးအေး
เย็นกว่า ပိုအေး-
เย็นจัด အအေးပြင်း-
เย็นใจ စိတ်အေး-
เย็นเฉียบ ချမ်းမြ.
เย็นชุ่มฉ่ำ အေးမြ
เย็นยะเยือก စိမ့်အေး,အေးစိမ့်
เย็นสบาย ချမ်းမြ
เย็บ ချုပ်
เย็บ(จิ้ม) ထိုး
เย็บแนบติด ပူချုပ်
เย็บแผล အနာကိုချုပ်-
เย็บรองเท้า ဖိနပ်ထိုး-
เย็บรองเท้า ဖိနပ်ချုပ်-
เย็บสดๆ အစိမ်းချုပ်-
เย็บเสื้อ အင်္ကျီးချုပ်-
เย็บเสื้อ အင်္ကျီထိုး-
เย้วเย้ว တကျော်ကျော်
เยอปีร่า ဒန်ဒီလိုင်ယန်
เยอรมันนี ဂျာမနီ
เย่อหยิ่ง ဘဝင်မြင့်-
เย่อหยิ่ง မာနကြီး-
เยอะ(ล้นหลาม) စည်
เย้าแหย่ နောက်
เย้าแหย่ ပြောင်
เย้าแหย่ သရော်
เย้าแหย่เท่านั้นเอง နောက်ပြောင်တာပါ
เยาะเย้ย လှောင်
เยินยอ မြှောက်ပင့်
เยิ่นเย้อ(ล้นยาว) လွှာရှည်
เยี่ยม(ยืน) ပြု
เยี่ยมคนไข้ လူနာတွေ့ဆုံ
เยี่ยมหน้า မျက်နှာပြု
เยี่ยว ဆီး
เยี่ยว သေး
เยื่อบางๆ အမြွှေး
เยือกเย็นใจ စိတ်အေးချမ်းသာ
เย้องย่าง ချွတ်နှင်း
เยือน ရောက်
แย่กว่า ထက်ပိုဆိုး-
แย่จังเลย တယ်လဲဆိုးပါလား
แย่ละ ဒုက္ခရောက်-
แย่แล้ว ဒုက္ခရောက်ပြီ
แย่แล้วแหละ ဒုက္ခပဲ
แยก ခွာ
แยก(แบ่ง) ခွဲ
แยก(ห่าง,ต่าง) ကွာ
แยกกันก่อน ခွဲကြဦးစို့
แยกกันเถอะ ခွဲကြစို့
แยกกันนะ ခွဲကြမယ်နော်
แยกจาก ခွဲခွာ
แยกต่างหาก သီးခြား
แยกไว้ သီးသန့်
แยกห่าง ကင်းကွာ
แยกออก ထွက်ခွာ
แยง(ตำ) စူး
แยง(ทิ่ม) ထိုး
แยง(แหย่) ကြုတ်
แยงตา မျက်စိစူး-
แยงหู နားကြုတ်-
แย่งกิน လုစား-
แย่งชิง လုယက်
แย่งคืมน้ำ ရေလုသောက်-
แย่งไปจากปาก ပါးစပ်အဝမှာလုသွား-
แย้ง ကတ်ဖဲ့
แยม ယို
แยมองุ่น စပျစ်ယို
โยก နှဲ့
โยกฟัน သွားနှဲ့-
โยกย้าย ပြောင်းရွှေ့
โยกเยก,โยกคลอน နှဲ့
โยกโย้ ဆင်ခြေဆင်လက်တွေနှဲ့
โยกโย้ အတွန့်တက်
โยกเสา တိုင်ကိုနှဲ့-
โยคี ယောဂီ
โยง တွဲ
โยเดีย ယိုးဒယား
โยน ပစ်
โยนลูกช่าง ဂျင်ထိုး
โยนลูกเต๋า အန်စာတိုးပစ်-
โยนลูกบอล ဘောလုံးပစ်-
โยนหมากเก็บ ဇယ်ခတ်-
โยนหัวก้อย ခေါင်းပန်းလှန်-
โยนี ယောနီ
โยม ဒကာ,ဒကာမ
โยมพ่อ ခမည်းတော်

โยมพ่อ ရဟန်းဒကာ
โยมแม่ မယ်တော်,ရဟန်းအမ
โยมหญิง ဒကာမ,ဒါယိကာမ
ใยกาบมะพร้าว အုန်းဆံ
ใยเชฆ่าควัน ကျပ်ခိုးမျှင်
ใยบัว ကြာချည်,ကြာချည်မျှင်
ใยผ้าย ဝါချည်
ใยไหม ပိုးချည်

(ร)

รก(ในครรภ์) သွေးအိမ်
รก(ในครรภ์) အချင်းအိမ်
รกหู နှားရှုပ်-
รกหูรกตา မျက်စိရှုပ်နှားရှုပ်-
รด လောင်း
รดน้ำ ရေလောင်း-
รถกระเทือน ကားဆောင့်-
รถเก็บขยะ အမှိုက်သိမ်းကား
รถเกราะ သံချပ်ကာကား
รถขนาดกลาง ကားလတ်
รถเข็น တွန်းလှည်း
รถเข็นด้วยมือ လက်တွန်းလှည်း
รถคว่ำ ကားမှောက်-
รถเครน ကရိန်းကား
รถจอแจ ကားတွေ့ရှုပ်-
รถจอด ကားရပ်-
รถจอดชั่วครู่ ကားခဏရပ်-
รถจี๊ป ဂျစ်ကား
รถเจ๊ก လန်ချား
รถฉุกเฉิน အရေးပေါ်ကား
รถชน ကားတိုက်-
รถชั้นดี စပါယ်ရှယ်ကား
รถเช่า အငှားကား
รถด่วนพิเศษ အထူးအမြန်မီးရထား
รถดับเพลิง မီးသတ်ကား
รถโดยสาร ခရီးသည်တင်ကား
รถตะแคง ကားစောင်း-
รถติด ကားကျပ်-
รถติดน้ำเน่ีย ကားရှုပ်-
รถถัง တင့်ကား
รถไถ ထွန်စက်
รถทับ ကားနင်း-
รถเทียบท่า ကားဆိုက်-
รถแท็กซี่(รถเช่า) အငှားကား
รถแท็กซี่ တက္ကစီကား
รถบดถนน လမ်းကြိတ်စက်
รถบรรทุกสัมภาระ ဝန်တင်ကား
รถบรรทุกสินค้า ကုန်တင်ကား
รถบัส ဘတ်(စ်),ဘတ်(စ်)ကား,ဘတ်စကား
รถบู๊ปี้ ကားရှုံ့သွား-
รถประจำทาง လိုင်းကား
รถพยาบาล လူနာတင်ကား
รถพยาบาล သူနာတင်ယာဉ်
รถม่วง အတွဲကား
รถม่วงข้าง ဆိုက်ကား
รถไฟ ရထား,မီးရထား
รถไฟด่วน အမြန်မီးရထား
รถไฟด่วนพิเศษ အထူးအမြန်မီးရထား
รถไฟใต้ดิน မြေအောက်ရထား
รถไฟเทียบสถานี ရထားဆိုက်-
รถไฟเที่ยวกลางคืน ညရထား
รถไฟเที่ยวเช้า နံနက်ရထား
รถไฟธรรมดา ရိုးရိုးမီးရထား
รถไฟม่วง တွဲရထား
รถไฟฟ้า ဓာတ်ရထား
รถไฟหนึ่งขบวน ရထားတစ်စင်း
รถไฟหนึ่งตู้ ရထားတစ်တွဲ
รถมอเตอร์ไซค์ ဆိုင်ကယ်
รถม้า ဘုံပြတ်
รถม้า မြင်းရထား
รถม้า(เกวียน) မြင်းလှည်း
รถยก ကရိန်းကား
รถยนต์ ကား
รถยนต์ မော်တော်ကား
รถยนต์ที่เครื่องเสีย စက်ရပ်သွားသောကား
รถรับจ้าง အငှားကား
รถเร็ว(รถไฟ) အမြန်မီးရထား,အမြန်ရထား
รถลาก လန်ချား
รถเล็ก ကားငယ်
รถวิ่งคล่อง ကားချောင်-
รถสะเทินน้ำสะเทินบก ကုန်း-ရေနှစ်မျိုးသုံးယာဉ်
รถสามล้อ သုံးဘီး
รถสินค้า ကုန်ကား
รถสี่ล้อ လေးဘီး
รถเสีย ကားပျက်-
รถหุ้มเกาะ သံချပ်ကာကား
รถออก ကားထွက်-
ร่น ကျုံ့သ

รบกวน နှောင့်ယှက်
รบกวน နှောင့်
รบกวน သောင်းကျန်း
รบพุ่ง တိုက်ခိုက်
รบเร้า ပူဆာ
รบศึก စစ်ထိုး
ร่ม,ร่มเงา ရိပ်,အရိပ်
ร่มไม้ သစ်ပင်အရိပ်
ร่มไม้ชายคา အရိပ်အာဝါသ
ร่มรื่น သာယာ
ร่มรื่น သာသာယာယာ
ร่มรื่นงดงาม သာယာလှပ
ร่ม(กันแดดฝน) ထီး
ร่มชูชีพ လေထီး
ร่มผ้าแพร ဖဲထီး
ร่มพับ ခေါက်ထီး
ร่มมิดชิด ထီးလုံ-
ร่มสีดำ ထီးအနက်
ร่มหนึ่งคัน ထီးတစ်လက်
รวง(ข้าว,ข้าวโพด) နှံ,အနှံ
รวงข้าว စပါးနှံ,စပါးအနှံ
รวงข้าวที่ชูช่อ ထောင်နေတဲ့စပါးနှံ
รวงข้าวโพด ပြောင်းနှံ
รวงข้าวฟ่าง ပြောင်းနှံ
ร่วงโรย ကြွေကျ
ร่วงหล่น ကြွေ
ร่วงหล่น လွတ်ကျ
รวดร้าวใจ စိတ်ထိခိုက်
รวดร้าวใจกาย စိတ်ထောင်းကိုယ်ကြေ
รวดเร็ว လျင်မြန်
ร่วน မွ
ร่วนซุย ကြေမွ
รวบน้ำมือ လက်စု-
รวบรวม စု,စုစည်း
รวบรวมเงิน ငွေကိုစု-
รวม စု,စုပေါင်း,စုစုပေါင်း
รวม ပေါင်း,ပေါင်းစု
รวมตัว ဖွဲ့စည်း
รวมทั้งหมด အားလုံးပေါင်း-
รวมทั้งหมด အားလုံးစုပေါင်း-
รวมพรรค ပါတီဖွဲ့စည်း-
รวมหลาย(ครั้ง) ပေါင်းများ
รวมหลายชนิด အမျိုးပေါင်း
รวมหลายปี နှစ်ပေါင်းများ
รวมหลายแสน သိန်းပေါင်း
ร่วม(น้ำเนีย) နွဲ့
ร่วมกัน ပူးပေါင်း
ร่วมกัน ပေါင်းဆုံ
ร่วมกันกระทำ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်
ร่วมกันทำ ပူးပေါင်းလုပ်-
ร่วมงาน ပွဲနွဲ့
ร่วมท้อง တစ်ဝမ်း
ร่วมทำงาน ဝိုင်းလုပ်
ร่วมประเวณี ကာမစပ်ယှက်-
ร่วมพ่อต่างแม่ ဖအေစုံမအေကွဲ
ร่วมเพศ ကာမစပ်ယှက်-
ร่วมไม้ร่วมมือ တက်ညီလက်ညီ
ร่วมสนุก နွဲ့ပျော်
รส,รสชาด ရသ,အရသာ
รสขม အခါး,အခါးအရသာ
รสขม အရသာခါး-
รสขมมาก အရသာခါးလှ-
รสชื่น အဖန်
รสเค็ม အငန်,အငန်အရသာ
รสจัด ရသပြင်း-
รสจัด အရသာပြင်း-
รสจืด ရသပျော့-
รสจืด အရသာပေါ့-
รสช่า(บาดคอ) အရသာရှ-
รสช่า(บาดคอ) အရသာစူးရှရှ-
รสดี အရသာကောင်း-
รสตามธรรมชาติ ပင်ကိုအရသာ
รสที่หวาน ချိုတဲ့အရသာ
รสที่หวานอร่อย ချိုမြိန်တဲ့အရသာ
รสบาดคอ အရသာရှ-
รสเปรี้ยว အချဉ်အရသာ
รสเปรี้ยว အချဉ်
รสเผ็ด အစပ်
รสเผ็ด အစပ်အရသာ
รสเผ็ดร้อน ပူစပ်စပ်အရသာ
รสฝาด အဖန်
รสเฝื่อน အဖန်
รสมัน(อร่อย) အဆီမဲ့
รสมันน้ำมัน အဆီအဆိမဲ့အရသာ
รสหวาน အချို
รอ(คอย) စောင့်
รอ(ชะลอ) ဆိုင်း
รอก็ดี စောင့်လဲကောင်း-
รอก่อนนะ နေပဦး
รอก่อนสักครู่ ခဏစောင့်ပဦး

รอความเมตตา မေတ္တာကိုမျှော်လင့်-
รอคอย စောင့်မျှော်
รอคอย စောင့်ဆိုင်း
รอคอย မျှော်ခေါ်
รอคอยโอกาส အခွင့်အရေးကိုစောင့်-
รองาน အလုပ်ရဘို့မျှော်လင့်-
รอได้ စောင့်လို့ရ-
รอท่า မျှော်လင့်
รอนะ စောင့်ပါနော်
รอรับ စောင့်ကြို
รอเวลา အချိန်ကိုမျှော်လင့်
รอสักครู่ ခဏစောင့်ပါ
รอหน่อย ဆိုင်းပါအုံး
รอโอกาส အချိန်ကာလစောင့်
รอก ရစ်လုံး
รองคณบดี တွဲဖက်ပါမောက္ခ
รองเจ้าอาวาส အရှ်ဘုန်းကြီး
รองนายกรัฐมนตรี ဒု-ဝန်ကြီးချုပ်
รองประธานาธิบดี ဒု-သမတ
รองอธิการบดี တွဲဖက်ပါမောက္ခ
รองเท้า ဖိနပ်
รองเท้ากีฬา ဖိနပ်ပေါက်-
รองเท้าแตะ ဖိနပ်ကျပ်-
รองเท้าเด็ก ကလေးဖိနပ်
รองเท้าทั้งคู่ ဖိနပ်အစုံ
รองเท้าบูท ဘွတ်ဖိနပ်
รองเท้าผู้ชาย ယောကျ်ားစီးဖိနပ်
รองเท้าผู้หญิง မိန်းမစီးဖိနပ်
รองเท้ารัดส้น ကြိုးသိုင်းဖိနပ်
รองเท้าส้นสูง ဒေါက်ဖိနပ်
รองเท้าหนีบ ညှပ်ဖိနပ်
รองเท้าหนึ่งข้าง ဖိနပ်တစ်ဖက်
รองเท้าหนึ่งคู่ ဖိနပ်တစ်ရံ
รองเท้าหลวม ဖိနပ်ချောင်-
รองเท้าหลุด ဖိနပ်ပြုတ်-
รองเท้าห้าแหลม ဦးချွန်ဖိနပ်
รองเท้าหุ้มส้น ရှူးဖိနပ်,နောက်ပိတ်ဖိနပ်
รองเท้าหูหีบ ညှပ်ဖိနပ်
ร่อง,ร่องน้ำ မြောင်း
ร่องกระดาน သစ်သားအကြား
ร่องน้ำ ရေမြောင်း
ร่องน้ำในสวน ခြံထဲကမြောင်း
ร่องน้ำไหล ရေစီးမြောင်း
ร่องรอย လက်စလက်နှ
ร่องรอย အရိပ်အရောင်

ร่องรอยคนร้าย ယုခိုးအရိပ်အရောင်
ร้อง အော်
ร้อง(กา) အာ
ร้อง(เพลง) ဆို
ร้องขอ ပန်
ร้องจนสุดเสียง အသံကုန်အော်-
ร้องแชวาที တေးသံချပ်-
ร้องตะโกน ကြော်အော်
ร้องตะโกน ဟစ်အော်
ร้องตาม လိုက်အော်
ร้องเพลง တေးဆို-
ร้องเพลง သီချင်းဆို-
ร้องระงม တအုံးအုံးအော်မြည်-
ร้องระเบ็ง ကြွေးကြော်
ร้องเรียน(ฟ้อง) တိုင်တန်း
ร้องสั่น ကြွေး
ร้องสุดเสียง အသံကုန်အော်-
ร้องโหยหวน အူ
ร้องไห้ ငို
ร้องไห้(นร่างพรู) ငိုယို
ร้องไห้คร่ำครวญ ငိုယိုမြည်တမ်း
ร้องไห้จ้า သည်းထန်စွာငို-
ร้องไห้ต้นพราดๆ ဖျပ်ဖျပ်လူးငို-
ร้องไห้ระงม ငိုကြွေး
ร้องไห้สะอึกสะอื้น ရှိုက်ကြီးငင်ကြီးငို-
ร้องไห้สะอื้น ရှိုက်ရှိုက်ပြီးငို-
ร้องเอ้น လှမ်းအော်
รอดตาย အသေလွတ်-
รอดพ้น လွတ်ကင်း
ร่อน(ส่าย) လှေ့
ร่อน ဝိုင်း
ร่อน(ถลา) ဟုန်စီး
ร่อนข้าว ကောက်လှေ့-
ร่อนข้าว စပါးဝိုင်း-
ร่อนข้าว စပါးလှေ့-
ร่อนด้วยกระด้ง ဆန်ကောနဲ့ဝိုင်း-
ร่อนทราย သဲလှေ့-
ร้อน ပူ
ร้อนจัด အပူပြင်း-
ร้อนใจ စိတ်ပူ-
ร้อนใจ စိတ်လော-
ร้อนใจ စိတ်စော-
ร้อนใจมาก သိပ်စိတ်ပူ-
ร้อนเปรี้ยง ပူပြင်း
ร้อนมาก နေပူလှ-

ร้อนมาก သိပ်ပူ-
ร้อนรน စိတ်လော-
ร้อนรน လော
ร้อนระอุ ချစ်ချစ်တောက်ပူ-
ร้อนเสียจริง တအားပူ-
ร้อนหู(ราคาญ) နားပူ-
ร้อนอบอ้าว ပူအိုက်
รอบ(ตลบ) ခေါက်
รอบ(ที่,ตา) အလှည့်
รอบ(เที่ยว) ပတ်,အပတ်
รอบ(วง,บริเวณ) ဝန်း
รอบๆ ဝန်းကျင်
รอบๆบ้าน အိမ်ပတ်ဝန်းကျင်
รอบเดือน ဓမ္မတာ,ဓမ္မတာသွေး
รอบเดือนตรงตามปกติ ဓမ္မတာမှန်-
รอบนอก အစွန်
รอบปี နှစ်ပတ်လည်
รอบย่าน ရပ်ကွက်တစ်ပတ်
รอบรู้ ကျွမ်း
รอบรู้ လည်,လည်ပတ်
รอบโลก ကမ္ဘာတစ်ဝန်း
รอบอก ရင်ပတ်,ရင်ဘတ်
รอบอก ရင်အုပ်
รอย ရာ,အရာ
รอยต่อ အဆက်
รอยต่อ(เขตแดน) အစပ်
รอยต่อของท่อ ပြွန်အဆက်
รอยเท้า ခြေရာ,ခြေအရာ
รอยเท้าตีน ခြေရာကတိမ်-
รอยน้ิวมือ လက်ဆောင်းရာ
รอยบวม အကိုက်
รอยบวมรอบแผล အနာအကိုက်
รอยบาก အထစ်
รอยปะ အဖာ
รอยปะที่เสื้อ အင်္ကျီမှာအဖာ
รอยเปื้อน အစွန်း,အစွန်းအကွက်
รอยแผล(ถูกกัด) ထိခိုက်ရာ
รอยแผล(ถูกยิง) ဒဏ်ရာ
รอยพระบาท ခြေတော်ရာ
รอยพระบาท ခြေနင်းရာ
รอยพระพุทธบาท ဘုရားခြေတော်ရာ
รอยพระพุทธบาท ရွှေဖိနပ်တော်
รอยพระพุทธบาท ရွှေစက်တော်
รอยมือ လက်ရာ,လက်အရာ
รอยย่น အတွန့်
รอยย่นบนหน้า မျက်နှာမှာအတွန့်
รอยยับ အတွန့်
รอยยับบนเสื้อ အင်္ကျီအတွန့်
รอยยิ้ม အပြုံး
รอยร้าว အက်ကြောင်း
รอยลายน้ำมือ လက်ဗွေရာ
รอยอุด အဖာ
ร้อย(เสียบ) သီ
ร้อย,ร้อยเรียง ကုံး
ร้อยดอกไม้ ပန်းကုံး-
ร้อยดอกไม้ ပန်းသီ-
ร้อยเรียง စပ်
ร้อย ရာ,အရာ
ร้อยกว่า တစ်ရာကျော်
ร้อยตรี ဒု-ဗိုလ်
ร้อยโท ဗိုလ်
ร้อยปีกว่า နှစ်ရာကျော်
ร้อยเอก ဗိုလ်ကြီး
ระคาย(เช่น หนามตำ) မွှက်
ระฆัง ခေါင်းလောင်း
ระฆังแผ่นหิน ထိုးစည်
ระฆังเมงกุน မင်းကွန်းခေါင်းလောင်း
ระฆังวงเดือน ကြေးစည်
ระงับ(งด) သည်းခံ
ระงับ(คุมไว้) သိမ်းဆည်း
ระงับอารมณ์ ဒေါသသိမ်းဆည်း-
ระดม စုစည်း
ระดมกองทัพ တပ်မတော်ကိုစုစည်း-
ระดมพล ရဲဘော်စုစည်း-
ระดับ အဆင့်
ระดับความเป็นอยู่ လူနေမှုအဆင့်အတန်း
ระดับชั้น တန်း,အတန်း
ระดับชั้น အဆင့်အတန်း
ระดับชั้นต่างกัน အဆင့်အတန်းကွာ-
ระดับชั้นต่ำ အဆင့်အတန်းနိမ့်-
ระดับชั้นสูง အဆင့်အတန်းမြင့်-
ระดู ဥတု,ဥတုပန်း,ဥတုသွေး
ระดู ဓမ္မတာသွေး
ระดู ရာသီ,ရာသီသွေး
ระทมกายและใจ စိတ်ထောင်းကိုယ်ကြေ
ระทมใจ စိတ်ပူဆွေး-
ระนาด ပတ္တလား,ပတ်တလား
ระนาดหนึ่งราง ပတ္တလားတစ်လုံး
ระนาดเหล็ก(ทองเหลือง) ကြေးပတ္တလား
ระนาดเหล็กรูปจรเข้ မိကျောင်းကြေးပတ္တလား

ระบอบ စနစ်
ระบอบกษัตริย์ ဘုရင်စနစ်
ระบอบประชาธิปไตย ဒီမိုကရေစီစနစ်
ระบอบเผด็จการ အာဏာရှင်စနစ်
ระบอบพรรคเดียว တပါတီစနစ်
ระบอบสังคมนิยม ဆိုရှယ်လစ်စနစ်
ระบาด(โรค) ကူးစက်
ระบาย(สี) ခြယ်
ระบายสี ဆေးခြယ်-
ระบายสี ရောင်ခြယ်-
ระบายสีภาพ ပုံဆေးခြယ်-
ระบำ အက
ระบำกลองกบ(กะยา) ဖားစည်အက
ระบำกินรา(ไทใหญ่) ကိန္နရာအက
ระบำกินรี ကိန္နရီအက
ระเบิด ပုံး
ระเบิดโทสะ ဒေါသအိုးပေါက်-
ระเบิดปรมาณู အဏုမြူဗုံး
ระเบิดมือ လက်ပစ်ဗုံး
ระเบิดเวลา အချိန်ကိုက်ဗုံး
ระเบิดหนึ่งลูก ဗုံးတစ်လုံး
ระเบิดออก ပေါက်ကွဲ-
ระเบียง ဝရန်တာ
ระเบียบ စည်း,စည်းစနစ်
ระเบียบ စနစ်
ระยะไกล အဝေး
ระรื่นหู နားဝင်ချို
ระลึกถึง တ
ระลึกถึง သတိရ-
ระลึกถึง အမှတ်ရ-
ระลึกถึง အောက်မေ့
ระลึกถึงพระ ဘုရားတ-
ระลึกถึงเพื่อน သူငယ်ချင်းကိုအောက်မေ့-
ระลึกถึงแม่ အမေကိုတ-
ระลึกถึงเสมอ အမြဲသတိရ-
ระลึกถึงอยู่เสมอ အစဉ်သတိရ-
ระวัง(วางสติไว้) သတိထားပါ
ระวิง(เครื่องปั่นด้าย) ချား
ระหว่าง ကြား,အကြား
ระหองระแหง ကတောက်ကဆတ်
ระห่ัด ရဟတ်
ระห่ัดวิดน้ำ ရေစုပ်ရဟတ်
ระอุ(ไน่) နပ်
ระอุ(ลุกโพลง) ချစ်ချစ်တောက်-
รัก ချစ်
รักใคร่ ကြင်
รักใคร่ ချစ်ခင်
รักใคร่สงสาร ချစ်ခင်ကြင်နာ
รักใคร่สนิทสนม ရင်းနှီးခင်မင်
รักใคร่เทอดทูน ချစ်မြတ်နိုး
รักชอบ ကြင်
รักชอบ ခင်
รักชอบ ချစ်ကြိုက်
รักตอบ တုံ့ပြန်ချစ်-
รักเท่าฟ้า(สา.) တစ်ကမ္ဘာလောက်ချစ်-
รักมาก သိပ်ချစ်-
รักยิ่งกว่าลูกเสียอีก သားထက်တောင်ပိုချစ်-
รักแรกเริ่ม ကြင်စဦး
รักแรกเริ่ม အချစ်ဦး
รักอย่างม้าวมา အရူးအမူးချစ်-
รักอย่างลูกจริง သားအရင်းလိုချစ်-
รักอ้ัม ပါးချိုင့်ကလေး
รักแร้ ချိုင်း,ချိုင်းကလိ
รักษา ကု,ကုသ
รักษา စောင့်ထိန်း
รักษาคนป่วย လူနာကု-
รักษาความสะอาด သန့်ရှင်းအောင်ထား-
รักษาด้วยยา ဆေးကု-
รักษาวัฒนธรรม ယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်း-
รักษาศีล သီလစောင့်ထိန်း-
รักษาสัจจะ သစ္စာကိုထိန်း-
รักษาสัญญา ကတိထား-
รักษาให้สะอาด စင်ကြယ်စွာထား-
รักษาอุโบสถ ဥပုသ်စောင့်-
รัง သိုက်,အသိုက်
รัง(โพรง) အုံ,အအုံ
รังกระสุน(รังลูกปืน) ကျည်အိမ်
รังโจร ဓားပြအိမ်
รังที่อบอุ่น နွေးထွေးတဲ့အသိုက်
รังนก ငှက်သိုက်,ငှက်အသိုက်
รังนกนิราบ ခိုအိမ်
รังน้อย အသိုက်ကလေး
รังผึ้ง ပျားအုံ
รังแมง ပိုးအိမ်
รังแมงมุม(ใย) ပင့်ကူအိမ်
รังหมาร่า နကျယ်အိမ်
รังไหม ပိုးအိမ်
รังเกียจ(เกลียด) မုန်း
รังแก ညှဉ်
รังแก နှိပ်စက်

ရှင်ဟဘိဝ် တိရစ္ဆာန်ဥည်ပန်း-
ရှင်ဝိဒ် တိုင်း
ရှင်သီဟ်ဒ်ဘရ်မ ဓမ္မရောင်
ရှိဘကာလ,ရှိဘသမိုင် နန်းသက်,လက်ထက်
ရှိဋ္ဌ ပြည်နယ်
ရှိဋ္ဌကူဆိုန် ကချင်ပြည်နယ်
ရှိဋ္ဌကူဟြိုင် ကရင်ပြည်နယ်
ရှိဋ္ဌကယား ကယားပြည်နယ်
ရှိဋ္ဌဆာန် ရှမ်းပြည်နယ်,ဿမ်းပြည်နယ်
ရှိဋ္ဌဆာနကိုင်းကာ(ကသိမ်) ကိုးရှမ်းပြည်
ရှိဋ္ဌချင်း ချင်းပြည်နယ်
ရှိဋ္ဌပာလ အစိုးရ
ရှိဋ္ဌပာလကလောင် ပဟိုအစိုးရ
ရှိဋ္ဌပာလကွဲပဋိဝိသိ တော်လှန်ရေးအစိုးရ
ရှိဋ္ဌပာလနိုင်ငံ အဝေးရောက်အစိုးရ
ရှိဋ္ဌပာလမိုးကွ အစိုးရမြို-,အစိုးရခိုင်မြို-
ရှိဋ္ဌပာလမှုန် ရုပ်သေးအစိုးရ
ရှိဋ္ဌပာလမြောက်ဘာသိ နိုင်ငံတော်အစိုးရ
ရှိဋ္ဌပုရိုဿ အာဇာနည်
ရှိဋ္ဌမိဘီ ပွဲတော်
ရှိဋ္ဌမနဂရီ(ဧာ်မာဇော်) မွန်းမတ်
ရှိဋ္ဌမနတီ ဝန်ကြီး
ရှိဋ္ဌမနတီဗျာဝါကာရ ဒု-ဝန်ကြီး,ဒုတိယဝန်ကြီး
ရှိဋ္ဌမနတီဝါကာရကရောဝင်ဂိုဟ်ဘာသိ ပညာရေးဝန်ကြီး
ရှိဋ္ဌမနတီဝါကာရကရောဝင်ဂိုဟ်ဘာသိ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး
ရှိဋ္ဌမဥ္ဇ မွန်ပြည်နယ်
ရှိဋ္ဌယိုင် ရခိုင်ပြည်နယ်
ရှိဋ္ဌသဘာ လွှတ်တော်
ရှိဋ္ဌသဘာပြဇာဆွန် ပြည်သူ့လွှတ်တော်
ရှိဒ ပတ်
ရှိဒ(ကာဒ) သိုင်း
ရှိဒ(ကဘဒ) ပိုက်
ရှိဒဗြိမ်ဗိုဒ ခဲပတ်ပတ်-
ရှိတန ရတနာ
ရှိတနတရ ရတနာသုံးပါး
ရှိပ ခံ,လက်ခံ
ရှိပ(ဒ်ဝန်ရှိပ) ကြို
ရှိပ(ရှိပပြဇာန) သုံးဆောင်
ရှိပကလိန် အနှံ့ခံ
ရှိပဗဂ ဧည့်ခံ
ရှိပဗဂ ဧည့်သည်လက်ခံ-
ရှိပကနိုင် လူနာလက်ခံ-
ရှိပကာ စကားလက်ခံ-
ရှိပဂန် အလုပ်လက်ခံ-
ရှိပဂိန ငွေလက်ခံ-
ရှိပဂိနဘရိသာဂ ငွေအလှူခံ-
ရှိပစဒမာယ စာလက်ခံ-
ရှိပစ်ဂန်ဘိုက အင်္ဂါးလျှော်-
ရှိပစ်ဂန်ဘိုကဗ်ာ အဝတ်တွေအင်္ဂါးလျှော်-
ရှိပဟိုင်(ဗဗဂဘာရကိစ္စ) အမှုထမ်း-
ရှိပဟိုင် ပြုစု-
ရှိပဟြိုကဗိမက် တယ်လီဖုန်းကိုင်-
ရှိပဘိဇာဒကဘာန အလှူခံ-
ရှိပဘာနာဂျ ပင်စင်ယူ-
ရှိပဘာနာဂျ အငြိမ်းစားယူ-
ရှိပဗိဏ္ဍပာတ ဆွမ်းခံ-
ရှိပဗြကာ အာမခံ-
ရှိပဗြကာနဘ်ာဝ ထမင်းသုံးဆောင်-
ရှိပဗြကာနန်ာရွန် ရေနွေးသုံးဆောင်-
ရှိပပာက စကားလက်ခံ-
ရှိပမိဒဗဉ္ဇဟောက် ဝန်ချတောင်းပန်-
ရှိပမိုင် နာခံ-
ရှိပမိုင် နာယူ-
ရှိပမိုင်ဓရ္မ တရားနာယူ-
ရှိပမရဂ အမွေခံ-
ရှိပမရဂ အမွေစား-
ရှိပမိုဟြိုဟြိုလ်ဝ မဆုံတော့ဘူး
ရှိပရောင ထောက်ခံ-
ရှိပရောင အာမ,အာမခံ-
ရှိပရာဝဇ် ဆုလက်ခံ-
ရှိပရာဇကာရ အစိုးရအမှုထမ်း-
ရှိပဝေါ် ယူထား
ရှိပသီလ သီလခံ-
ရှိပသီလ သီလဆောက်တည်-
ရှိပသီလ သီလယူ-
ရှိပသိုင်(ဇရိန်) မိန့်
ရှိပသာယမအဝ်ာဝ်ာ လေညင်းခံ-
ရှိပသာရဘာန ဖော်ထုတ်-
ရှိပသာရဘာန ဝန်ခံတင်ပြ-
ရှိပသိနဘန လာဘ်ယူ-
ရှိပဟန်ာဒိ တာဝန်ယူ-
ရှိပဟန်ာဒိ တာဝန်ခံ-
ရှိပဟန်ာဒိ ထမ်းရွက်-
ရှိပဟြိုဝ,ရှိပဒ် ဆို့
ရှိဝ ယို
ရှိဝ ခြို
ရှိဝ စည်း
ရှိဝ(ဗဗဝရှိဝ) ခြစည်းရိုး
ရှိသဗြေ ရဂျား
ရာ(ဧဝ်ဗဗဂ) လျှော့-

ရာမိုး(ဒုစိ,ဒဃမန်) လက်လျော့-
ရာ(ခြေးရာ) မှီ
ရာဂ မြစ်,အမြစ်
ရာဂကျော် ရဲသောက်အမြစ်
ရာဂဖက အမြစ်ထွက်-
ရာဂဌာန အခြေ
ရာဂဌာနမိုးခေါင အခြေကျ-
ရာဂစ်ပင် သစ်ပင်မြစ်,သစ်ပင်အမြစ်
ရာဂဖျော အမြစ်မြှော
ရာဂဟိုက်ဖော်ဆာရဗာ ဆေးဖက်ဝင်တဲ့သစ်မြစ်
ရာဂဟိုးသုနိုးရ ပရဆေးမြစ်
ရာဂဟော်(ဖိုင်းဒေါ) ရင်းမြစ်
ရာခာ ဈေး
ရာခာ ဖိုး,အဖိုး
ရာခာဘာဒ ရောင်းဈေး
ရာခာဘာဒပလီဂ လက်လီဈေး
ရာခာဘာဒဆုံ လက်ကားဈေး
ရာခာဖိုင် ဈေးတက်-
ရာခာခေါဘုမ် ကုန်သတ်ဈေးနှုန်း
ရာခာငွေဆို အကြွေးဈေး
ရာခာငွေသဒ လက်ငင်းဈေး
ရာခာဝိုဝ် ဝယ်ဈေး
ရာခာ:ဒီ(ဒေ်ဂါးဒီ) ဈေးကောင်း-
ရာခာဒေါမ ဈေးရင်း
ရာခာတဂ ဈေးကျ-
ရာခာတုန်ဟုန ဈေးရင်း,မူရင်းဈေး
ရာခာတာမဂါဟနဒ နှုန်းထား
ရာခာတာယတော်(ရာခာဗာဒတော်) တစ်ခွန်းဈေး
ရာခာတ်ာလုံ ဈေးလျော့-
ရာခာတ်ာသုတ် အနိမ့်ရောင်းဈေး
ရာခာထုဂ ဈေးချို-,ဈေးအချို
ရာခာထုဂ ဈေးပေါ်-,ဈေးအပေါ်
ရာခာထုဂ ဈေးသက်သာ-
ရာခာထုဂ အဖိုးချို-
ရာခာထုဂကာ်ာ ပိုဈေးချို-
ရာခာထုဂဇိုင် အရှမ်းဈေးချို-
ရာခာထုဂဖိုသုဒ ဈေးအချိုဆုံး-
ရာခာထုဂဖိုသုဒ ဈေးအပေါ်ဆုံး-
ရာခာဒ်ဘောဒဇလာဒ ဈေးနှုန်း
ရာခာဒဘောဒ ရွှေဈေး
ရာခာဒုန် ဈေးရင်း,မူရင်းဈေး
ရာခာဒေါ်ာ ဘယ်ဈေးလဲ
ရာခာပျော်ငွေတ်ိန် ကြမ်းခင်းဈေး
ရာခာပိုစ့ဂျိန် ပေါ်ကာ်ဈေး
ရာခာမဝဟေမာ ဈေးတော်-
ရာခာမိသေ အထူးဈေး
ရာခာမြန် ဈေးကြီး-
ရာခာမြန် ဈေးများ-
ရာခာမြန်ဂါနဂာ မတန်တဆဈေးကြီး-
ရာခာမြန်ဇိုင် ဈေးသိပ်ကြီး-
ရာခာမြန်ဖိုသုဒ ဈေးအကြီးဆုံး
ရာခာမဲ့မီကာ်ာ အမြတ်မရှိတဲ့ဈေး
ရာခာယ်ာမဟောဖိုသုဒ ဈေးအချိုဆုံး
ရာခာလဒ လျော့ဈေး
ရာခာလဒမိသေ အထူးလျော့ဈေး
ရာခာလဒလေ ဈေးလျော့-
ရာခာလွန်ကာ်ာပရသာ ဖောက်သည်ဈေး
ရာခာသဘာယ်ာ ဈေးသက်သာ-
ရာခာသိန်ကာ်ာဖိုင် ကုန်ဈေးနှုန်းတက်-
ရာခာသိန်ကာ်ာတဂ ကုန်ဈေးနှုန်းကျ-
ရာခာသိပ်ခ်ိတ် တစ်ဆယ်ဖိုး
ရာခာသုဘဗိ အသားတင်ဈေး
ရာခာသွေ ဈေးမြင့်-
ရာခာဟေမာလ်ာ်ာ အလုံးဈေး
ရာင(ခြံအာဟာရသတ်ဝ်) ခြံင်း
ရာငခြံအာဟာရ,ဟနုမအာဟာရ စားကျင်း
ရာငအာဟာရဝ်ာ နွားစားခြံင်း
ရာငအာဟာရဟမူ ဝက်စားခြံင်း
ရာငရထဖိ(ဒုတိယဟော်ဂ) သံလမ်း
ရာငဒိန မြောင်း
ရာငဒိန ရေမြောင်း
ရာငဒိနဖိ သစ်သားမြောင်း
ရာငဒိနဖိင်ကဇသီ သွတ်မြောင်း
ရာငလွဂစိတ ပေသီးခုံ,ပေသီးတွက်ခုံ
ရာငဝ်ာလ ဆု
ရာငဝ်ာလငွေန်ဃသ သိန်းဆု
ရာငဝ်ာလတိုဟိုင်ဃ ပထမဆု
ရ်ာငကာယ ကိုယ်လက်
ရ်ာငကာယ ကိုယ်ခန္ဓာ,ခန္ဓာကိုယ်
ရ်ာငကာယ ကိုယ်,ကိုယ်ကာယ
ရ်ာငကာယ ခန္ဓာ
ရ်ာငကာယ ဘော်ဒီ
ရ်ာငကာယဗိုင်ဃဗာဃ ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင်
ရ်ာငကာယဘဝဘာဃ တစ်ကိုယ်လုံးပြားချပ်
ရ်ာငကာယသိန်ဂိတ ခန္ဓာကိုယ်အတော်ပဲ
ရ်ာငတိတာယ အသေကောင်
ရ်ာင လပ်
ရာဇ ရာဇ
ရာဇကုမာရ မင်းသား
ရာဇကုမာရ သားတော်

ရာဇကုသိုလ် ကုသိုလ်တော်
ရာဇဂုတ် သံဝန်ထမ်း
ရာဇဓာနီ ရာဇဓာနီ
ရာဇဓိဓာ မင်းသမီး
ရာဇပ်လန်ကင် မင်းပလ္လင်
ရာဇပ်လန်ကင် ရာဇပလ္လင်
ရာဇပိဓာ ခမည်းတော်
ရာဇပုတ္တ သားတော်
ရာဇဖန်ဒာရာ ရာဇဝင်
ရာဇဘိဒီ ပွဲတော်
ရာဇဘိုင် မင်းဘေး
ရာဇမာရဓာ မယ်တော်
ရာဇဝင်(ဆာတ်ဗကမ်ဗဒိုင်) အဆက်,မင်းဆက်
ရာဇဝင်ကောပေါ့ ကုန်းဘောင်ဆက်
ရာဇဝင်ပိန်ဒါ ပင်းယမင်းဆက်
ရာဇဝင်ပုဂံ ပုဂံမင်းဆက်
ရာဇဝင်ဗိုကာ စစ်ကိုင်းမင်းဆက်
ရာဇဝင်ဗိုင်ဇ အင်းဝဆက်
ရာဇဝိုင် နန်း
ရာဇသာဆန် သဝဏ်လွှာ
ရာဇသီဟ် ခြင်္သေ့မင်း
ရာဇအာဏာစက် တိုင်းနိုင်ငံ
ရာဇအာဏာစက် နိုင်ငံတော်
ရာဇအာဏာစက်ဒါ ထိုင်းနိုင်ငံတော်
ရာဇဥဒျာန် ဥယျာဉ်တော်
ရာဇဩဖီဆ အမိန့်စာ
ရာဇဩရသ ရွှေမင်းသား
ရာဇာ မင်း
ရာဇာ ရာဇာ
ရာဇီနီ မိဖုရား
ရာဒ ဆမ်း
ရာဒ(ရဒ) လောင်း
ရာဒစဆုံ့ ရွဲရွဲဆမ်း-
ရာဒဝါ ရေလောင်း-
ရာဒဝါဂန် ဟင်းရည်ဆမ်း-
ရာဒဝါမိန် ဆီဆမ်း-
ရာန်(ချိန်) စင်
ရာန်ဂုမ်ဝါဒီမ် ရေအိုးစင်
ရာန်ဝါတော် ဘူးစင်
ရာန်ဝါရင် ရေချမ်းစင်
ရာန်ရော်(ဟော် ဂရေ) လှေစင်
ရာန်(ဆိုင်ဆောင်) ဆိုင်
ရာန်ကဆက် မှန်ဆိုင်
ရာန်ကာဖေ ကော်ဖီဆိုင်
ရာန်ဒနမ် မုန့်ဆိုင်

ရာန်ဒါ ထမင်းဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆောင် အရောင်းဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆောင်ဒါ ကုန်စုံဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆာတ်ဝဲ(ရာကာတိုင်ဝဲ) တစ်ခွန်းဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ပရိဘောဂတိုက်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဓာတ်ဆီဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် အထည်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဆေးဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ပရဆေးဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ကိုယ်ပိုင်ဆေးရုံ
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် စာအုပ်အဟောင်းဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ကွမ်းယာဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် သံဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် စတိုး,စတိုးဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် အအေးဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် အဟောင်းပြင်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ခဝါဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ပင်းမင်းဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဆံညှပ်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် အပ်ချုပ်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဆံသဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ထန်းရည်ခါးဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ထန်းရည်ချိုဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် တေးသံသွင်းဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဘီယာဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် နေကျဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် လမ်းဘေးဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဆိုင်လေး
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ကုန်ပဒေသာဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် သမဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဘုံဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဆံပင်အလှပြင်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် အလှပြင်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် စာအုပ်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် စာအုပ်အင့ဂွားဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ဘုံဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် အရက်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် ပေါင်မုန့်ဖို
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် တေးသံသွင်းဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် စားသောက်ဆိုင်
ရာန်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ်ဆိုင်ဆီးလင်ဒေါ် စပါယ်ရှယ်စားသောက်ဆိုင်
ရာဘရီန် ချောမော
ရာဘရီန် ချောမြဲ.
ရာဘရီန် အဆင်သင့်

ราบรื่น အဆင်ပြေ-
รายการ စဉ်,အစဉ်
รายการ စာရင်း
รายการ အစီအစဉ်
รายการซื้อ ဝယ်ဖို့စာရင်း
รายการโทรทัศน์ ရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ်
รายการลำดับแรก ဦးစားပေးအစီအစဉ်
รายการสิ่งของ ပစ္စည်းစာရင်း
รายการสินค้า ကုန်ပစ္စည်းစာရင်း
รายการอาหาร စားသောက်စာရင်း
รายงาน(ข่าว) တင်ဆက်-
รายงาน(เสนอ) တင်ပြ-
รายงานข่าว သတင်းတင်ဆက်-
รายได้ ဝင်ငွေ
รายได้งดงาม ဝင်ငွေတော်တော်ပြောင့်-
รายได้สุทธิ အသားတင်ဝင်ငွေ
รายรับไม่พอ ဝင်ငွေမလုံလောက်ဘူး
ร่ายรำ ကခုန်
ร้าย ဆိုး√
ร้ายกาจ ရက်စက်
ร้ายกาจ အလွန်ဆိုး
ราว ခန့်
ราว(แถว) တန်း,အတန်း
ราวเชือก(ตากผ้า) ကြိုးတန်း
ราวตากผ้า အဝတ်လှန်းကြိုး
ราวบันได(พาดมือ) လက်ရန်း
ราวป่า တောတန်းအစပ်
ราวป่า တောအစပ်
ราว(ประมาณ) လောက်
ราวกับ သလို
ราวกับ(คล้าย) ယောင်ယောင်
ราวกับ(เหมือน) နဲ့တူ-
ราวกับชโมย သူခိုးနဲ့တူ-
ราวกับคนบ้า အရူးလို-
ราวกับเดิน လမ်းလျှောက်သလိုပဲ
ราวกับพ่อ အဖေယောင်ယောင်နဲ့
ราวกับไม่อยากกิน မစားချင်သလိုပဲ
ราวกับไม่เห็น မမြင်သလိုပင်
ราวกับยัดกะปิปลาส้ม(แน่น) ငါးပိငါးချဉ်သိပ်သလို
ราวสิบคน ဆယ်ယောက်လောက်
ราวหนึ่งปี တစ်နှစ်ခန့်
ราวห้าเที่ยว အခေါက်ငါးခန့်
ร้าว အက်
ราศี ရာသီ
ราศีกรกฎ ကရကဋ်ရာသီ
ราศีกันย์ ကန်ရာသီ
ราศีกุมภ์ ကုံရာသီ
ราศีตุล တူရာသီ
ราศีธนู ဓနုရာသီ
ราศีพฤษภ ပြိဿရာသီ
ราศีมีจิก ဗြိစ္ဆာရာသီ
ราศีมังกร မကရရာသီ
ราศีมิถุน မေထုန်ရာသီ
ราศีมีน မိန်ရာသီ
ราศีเมษ မိဿရာသီ
ราศีสิงห์ သိဟ်ရာသီ
รำ,ร่ายรำ က
รำกระทบไม้ ဝါးညှပ်အက
รำกลองหลวง စည်တော်အက
รำดาบ ဓားအက
รำเด็กน้อย သူငယ်တော်အက
รำถ่องก่า(กะฉิ่น) ထောင်ကာအက
รำบทเจ้าชาย မင်းသားအက
รำบทยักษ์ ဘီလူးအက
รำแบบตะวันตก အနောက်တိုင်းအက
รำแบบพม่า မြန်မာအက
รำแบบโยเดีย ယိုးဒယားအက
รำมงกุฎ မကိုဋ်အက
รำมะนอ(กะฉิ่น) မနောအက
รำแมงมุม(ยะไข่) ပင့်ကူအက
รำสิงโต တိုးနယားအက
รำหุ่นกระบอก ရုပ်သေးအက
รำอะเญ่ง အငြိမ့်အက
รำอูชเวโญ ဦးရွှေညိုးအက
รำข้าว ဖွဲ့နှံ
รำคาญใจ စိတ်အနှောင့်အယှက်
รำคาญหู နှားခိ-
รำคาญหู နှားငြီး-
ร่ำรวย ကြွယ်,ကြွယ်ဝ
ร่ำรวย ချမ်းသာ
ร่ำรวยเพราะได้สินบน လာဘ်ရလို့ချမ်းသာ-
ร่ำรวยสติปัญญา ဥာဏ်ပညာကြွယ်ဝ-
ราลึก တ
ราลึกถึงพุทธองค์ ဘုရားကိုအာရုံပြု-
ริเริ่ม စတင်ပြုလုပ်
ริเริ่ม,เริ่มต้นทำ စတင်ပြုလုပ်
ริดสีดวง လိပ်ခေါင်း
ริน ငှဲ့
รินๆ တွေတွေ
รินน้ำ ရေငှဲ့-

ริมน้ำชา လက်ဖက်ရည်ငွေ့
ริ้น ဖြုတ်
ริ้นกัด ဖြုတ်ကိုက်-
ริ้นตอม ဖြုတ်နှေား-
ริปูสลาย ရန့်ကုန်
ริม စပ်
ริม ဘေး
ริมคลอง ချောင်းစပ်
ริมคลอง ချောင်းနံ့ဘေး
ริมคลอง ချောင်းဘေး
ริมชายหาด သောင်ကမ်းစပ်
ริมตลิ่ง ကန်းနဖူးစောင်း
ริมตลิ่ง ကမ်းပါး
ริมตลิ่งพัง ကမ်းပါးပြို-
ริมโต๊ะ စားပွဲအစွန်း
ริมทาง လမ်းဘက်
ริมทาง လမ်းဘေး
ริมน้ำ ရေစပ်
ริมแนวป่า တောတန်းအစပ်
ริมบ่อ တွင်းဘေး
ริมป่า တောဘေး
ริมผั่ง ကမ်းစပ်,ကမ်းအစပ်
ริมผั่งแม่น้ำ မြစ်ကမ်း
ริมฝีปาก နှုတ်ခမ်း
ริมฝีปากบน အထက်နှုတ်ခမ်း
ริมฝีปากล่าง အောက်နှုတ်ခမ်း
ริมฝีปากหนา နှုတ်ခမ်းထူ-
ริมฝีปากแห้ง နှုတ်ခမ်းခြောက်-
ริมแม่น้ำ မြစ်စပ်,မြစ်အစပ်
ริมแม่น้ำ မြစ်ဘေး
ริมรอบนอก ဘေးအပြင်
ริมลำกระโดง မြောင်းဘေး
ริมลำชาร ချောင်းစပ်
ริมวัด ကျောင်းအစွန်း
ริมสุด အစွန်း
ริมหน้าต่าง ပြတင်းပေါက်ဘေး
ริมหมู่บ้าน ရွာအစွန်
ริ่ไปต้อนรับ ဆီးကြို-
ริด ညှစ်
ริดด้วยเตาริด မီးပူနဲ့တိုက်-
ริดเตาริด မီးအိုးတိုက်-
ริดนมวัว နွားနို့ညှစ်-
ริดผ้า အဝတ်ကိုမီးပူတိုက်-
ริดเสื้อ အင်္ကျီမီးပူတိုက်-
ริบ,ริบร้อน ကတိုက်ကရိုက်
ริบกลับ ကတိုက်ကရိုက်ပြန်-
ริบกลับมา အမြန်ပြန်လာ-
ริบร้อน လော
ริบร้อนจริง လောလိုက်တာ
ริรอ ဆိုင်း
ริ ..ရဲ့လား
ริ ..သလား
ริหี่ ..ပါလား
ริ่นรมย์ သာယာ
ริ่นเริง ပျော်ရွှင်
ริ่นเริง ရွှင်,ရွှင်မျ
ริ้อ(คุ้ย) ဆွ
ริ้อ(ผัง) ဖွက်
ริ้อ(ทำให้ทรุด) ဖြို
ริ้อ မွေ့
ริ้อ မွှ
ริ้อกระจุย ဖွ
ริ้อขยะกระจุยกระจาย အမှိုက်ဖွ-
ริ้อของ ပစ္စည်းတွေမွှေ-
ริ้อถอน ဖြိုဖွက်
ริ้อบ้าน အိမ်ကိုဖြို-
ริ้อบ้าน အိမ်ဖွက်-
ริ้อฝืนบ้าน အိမ်ကြမ်းခွာ
ริ้อเสื้อผ้า အင်္ကျီတွေဆွ-
ริ้อเสื้อผ้า အဝတ်တွေကိုမွှ-
ริ้อหนังสือ စာအုပ်တွေဆွ-
ริ้อหลังคาบ้าน အိမ်မိုးခွာ-
รุกขเทวดา သစ်ပင်စောင့်နတ်
รุ่งเรือง စည်ပင်
รุ่งเรือง ဖွံ့ဖြိုး
รุ่งอรุณ မိုးသောက်ချိန်
รุ้งกินน้ำ စို့,စို့တ်ကိုင်း
รุ้งกินน้ำ သက်တံ
รุดหน้า ရှေ့တိုး-
รุดหน้า(สำสมัย) ခေတ်မီဆန်းပြား
รุนแรง ထန်
รุนแรง ပြင်း
รุนแรง သည်း,သည်းထန်
รุม အုံ
รุมล้อม ဝိုင်းအုံ-
รุมล้อมดู,รุมดู ဝိုင်းအုံကြည့်-
รู ပေါက်,အပေါက်
รูเข็ม အပ်ပေါက်,အပ်နှဖား,အပ်နှဖားပေါက်
รูจมูก(ช่องจมูก) နှာခေါင်းပေါက်
รูทวาร,รูทูด ဖင်ခေါင်း

รูม่านตา သူငယ်အိမ်
รูรองเท้า ဖိနပ်အပေါက်
รูสน နဖား
รูสนเพิ่ม နဖားအပ်ပေါက်
รูสนเพิ่ม အပ်နဖား
รูหู နားအခေါင်း
รูหูเจาะ နားပေါက်
รู้,รู้จัก သိ
รู้จักคุ้นเคย အသိအကျွမ်း
รู้จักพบเจอ တွေ့ဆုံသိကျွမ်း-
รู้จักหน้า မျက်နှာသိ-
รู้จากการอ่าน စာတွေ့သိ-
รู้ใจ အလိုက်သိ-
รู้ใจผู้อื่น သူများစိတ်ကိုသိ-
รู้ชัดเจน သိသာ
รู้ช้า သိတာနှောင်း-
รู้ช้า အသိနှေး
รู้ด้วยตนเอง ကိုယ်တွေ့သိ-
รู้ได้ง่าย သိသာ-
รู้ทาง လမ်းသိ-
รู้เป็นอย่างดี ကောင်းကောင်းသိ-
รู้ไม่ใช่หรือ အသိမဟုတ်ဘူးလော
รู้รี သိရဲ့လား
รู้ล่วงหน้า ကြိုတင်သိ,ကြိုသိ
รู้ลางบอกเหตุ နိမိတ်ဖတ်-
รู้สภาพครอบครัว အိမ်အခြေအနေကိုသိ-
รู้สึก ခံစား
รู้สึกจุนงง ယောင်တောင်တောင်ဖြစ်-
รู้สึกจะเป็นไข้ ဖျားချင်-
รู้สึกเช่นเดียวกัน ကိုယ်ချင်းစာ
รู้สึกปีติยินดี ပီတိဖြစ်-
รู้สึกละอาย ရှက်နောင်တရ-
รู้สึกสำนึก နောင်တရ-
รู้สึกเสียใจ ဝမ်းနည်းမှုခံစား-
รู้สึกหนักอก ရင်လေးမိ-
รู้สึกหวาดกลัว ကြောက်စိတ်ဝင်-
รู้เส้นทาง လမ်းသိ-
รู้เห็นกับตา ဒိဋ္ဌသိ-
รู้เห็นได้ชัด ကြည့်တာနဲ့သိသာ-
รู้เห็นเอง ကိုယ်တွေ့သိ-,လက်တွေ့သိ-
รู้ไหม သိသလား
รู้ไหมว่าจะไป သွားမှာသိလား
รูเอง အလိုလိုသိ-
รูด ဆွဲ
รูดซิป ဇစ်တပ်-
รูดซิปปิด ဇစ်ဆွဲပိတ်-
รูดซิปเปิด ဇစ်ဆွဲဖွင့်-
รูป(องค์) ပါး
รูปกาย ကိုယ်ခန္ဓာ,ခန္ဓာကိုယ်
รูปแกะสลัก ရုပ်ထု
รูปชันช์ ရူပကွန္ဒာ
รูปคน လူရုပ်
รูปคนหล่อทองเหลือง လူကြေးရုပ်
รูปครุฑ ဂဠုန်ရုပ်
รูปงาม ရုပ်လှ-
รูปจำลอง ရုပ်,အရုပ်
รูปจำลอง ရုပ်တု
รูปช่าง ရုပ်ဆိုး
รูปช่าง အကျည်းတန်
รูปถ่าย ဓာတ်ပုံ
รูปทรง ပုံ
รูปทรง(รูปสัณฐาน) ပုံသဏ္ဌာန်
รูปทรงของดวงจันทร์ လရဲ့ပုံသဏ္ဌာန်
รูปทรงชนิดต่างๆ ပုံအမျိုးမျိုး
รูปทรงใบไม้ အရွက်ပုံ
รูปเทพนัต(เทวรูป) နတ်ရုပ်
รูปแบบ ပုံစံ
รูปแบบไหนๆ ဘယ်ပုံစံဖြစ်ဖြစ်
รูปพรรณเดียวกัน သွေးတူမွေးတူ
รูปภาพ ပုံ
รูปภายนอก အဆင်း
รูปไม่ชัด အရုပ်မပေါ်လွင်ဘူး
รูปร่าง သရုပ်
รูปร่างคล้ายๆฉัน ငါ့ပုံနဲ့တူသလိုလို
รูปร่างดำๆ မည်းမည်းသဏ္ဌာန်
รูปร่างเตี้ยๆ အရုပ်နိမ့်နိမ့်
รูปร่างม่อต้อ(กรงไก่เปิด) ဘဲဥပုံကြီး
รูปร่างไม่เลว အရုပ်မဆိုးဘူး
รูปร่างไม่สวย ဘော်ဒီပုံမလှဘူး
รูปร่างหน้าตา အကျည်း
รูปร่างหน้าตาไม่เลว ရုပ်မဆိုးဘူး
รูปร่างหน้าตาเหมือนกัน ရုပ်ချင်းတူ-
รูปสลักลายกนกโยเดีย ယိုးဒယားကနုတ်ပန်း
รูปเสือ ကျားရုပ်
รูปหน้า မျက်နှာပုံ
รูปหล่อทองเหลือง ကြေးရုပ်
รูปเหมือน ရုပ်ပုံတူ
รูปอักษรพม่า မြန်မာအက္ခရာအမှတ်အသား
เร่ လှည့်
เร่ขาย လှည့်ရောင်း

เร่ขายขนม မုန့်ကိုလှည့်ရောင်း-
เร่แสดงละคร ဇာတ်ပွဲလှည့်ကပြ-
เร่ไปทั่วประเทศ တနိုင်ငံလုံးလှည့်-
เร่งเครื่องเต็มที่ စက်ကုန်မြှင့်-
เร่งรีบอยู่ အလျင်စလိုနေ-
เร่งเร้า ပူဆာ
เรณู ဝတ်ဆမ္ဘန့်,ဝတ်မ္ဘန့်
เรา မြန့်
เราๆหน่อยน่า ခပ်မြန်မြန်လေး
เราจังเลย မြန်လိုက်တာ
เรารี่ အလျင်စလို
เรอ(ลมขึ้น) လေတက်-
เร่าร้อน ရင်ဖို
เริ่ม စ
เริ่มการวิวาท ရန်စ-
เริ่มกิน စစား
เริ่มงาน လုပ်ငန်းစ-
เริ่มจากวันนั้น ထိုနေ့မှစ၍
เริ่มเดือดปุดๆ ပွက်သေးထ-
เริ่มต้น စတင်
เริ่มต้นเล่น စတင်ကစား
เริ่มแต่เช้า နံနက်မှစ-
เริ่มแต่เมื่อไร ဘယ်တုန်းကစလဲ
เริ่มไถ စတင်ထွန်ယက်-
เริ่มทำ စတင်ပြုလုပ်-
เริ่มทำ စလုပ်
เริ่มประชุม အစည်းအဝေးစ-
เริ่มพูด စပြော
เริ่มมืด မှောင်စ-
เริ่มเมื่อไร ဘယ်တုန်းကစလဲ
เริ่มเรียน စသင်
เริ่มแรก စတင်
เริ่มลงมือ လက်စ
เริ่มวิวาท ရန်ပွဲစ-
เริ่มแสดง(ละคร) စတင်ပြ
เริ่มหัดพูด စကားစပြော-
เรียก,เรียกหา ခေါ်
เรียกขาน ခေါ်ဝေါ်
เรียกชื่อ နာမည်ခေါ်-
เรียกชื่อล้อเลียน ပြောင်လှောင်ခေါ်-
เรียกด้วยความเคารพรัก အမြတ်တနိုးခေါ်-
เรียกแท็กซี่ တက္ကစီကားခေါ်-
เรียกประชุม အစည်းအဝေးခေါ်-
เรียกร้อง ဆန္ဒပြ
เรียกว่า.. ..ဟုခေါ်-

เรียกให้หน่อย ခေါ်ပေးပါ
เรียกอย่างรักใคร่ ချစ်စနိုးခေါ်-
เรียกอย่างไร ဘယ်လိုခေါ်ပါသလဲ
เรียง စီ
เรียงขวดยา ဆေးပုလင်းများစီ-
เรียงความ စာကုံး-
เรียงความ စာစီစာကုံး
เรียงแถว တန်း,တန်းစီ-
เรียงแถว အတန်းတန်းစီ-
เรียงเป็นแถว အတန်းလိုက်တန်းစီ-
เรียงฉิมพ์ စာစီ-
เรียงฉิมพ์ ပုံနှိပ်-
เรียงร้อย(มาลัย,กลอน) သီကုံး
เรียงเสมอๆกัน ညီညီစီ-
เรียน စာသင်
เรียน,สอน သင်
เรียนเก่ง စာတော်-
เรียนเก่ง အဝိဇ္ဇာသင်ယူ-
เรียนขับรถ ကားမောင်းသင်-
เรียนชั้นไหน ဘယ်အတန်းကလဲ
เรียนช่อมนาฬิกา နာရီပြင်သင်-
เรียนดีดกีตาร์ ဂီတာတီးသင်-
เรียนตามทัน စာမှလိုက်နိုင်-
เรียนพระอาจารย์ ဆရာတော်လျှောက်-
เรียนภาษาญี่ปุ่น ဂျပန်စကားသင်-
เรียนไม่ทัน စာတွေမလိုက်နိုင်ဘူး
เรียนเย็บผ้า အပ်ချုပ်သင်-
เรียนร้องเพลง သီချင်းဆိုသင်-
เรียนว่ายน้ำ ရေကူးသင်-
เรียนหนังสือ စာသင်-
เรียบร้อย သပ်ရပ်
เรียบร้อย သေသပ်
เรียบร้อยงดงาม လှပသေသပ်
เรียบร้อยแล้ว အဆင်သင့်ဖြစ်ပြီ
เรียบเรียง ကုံး,စီ
เรียบเรียงบทกลอน ကဗျာသီကုံး-
เรียว,เรียวเล็ก သိမ်
เรือ လှေ
เรือกล လှေသင်္ဘော
เรือกลไฟ မီးသင်္ဘော
เรือข้ามฟาก ကူးတို့လှေ
เรือชุดหาด သောင်တူးသင်္ဘော
เรือจม လှေနစ်-
เรือแจว ခတ်လှေ
เรือคำน้ำ ရေငုပ်ယာဉ်

เรือเดินสมุทร သမုဒ္ဒရာသွားသင်္ဘော
เรือตะแคง လှေစောင်း-
เรือเทียบท่า လှေဆိုက်-
เรือบรรทุกน้ำมัน ဆီတင်သင်္ဘော
เรือบรรทุกผู้โดยสาร ခရီးသည်တင်သင်္ဘော
เรือบรรทุกสินค้า ကုန်တင်သင်္ဘော
เรือบรรทุกสินค้า ကုန်တင်လှေ
เรือใบ ရွက်လှေ
เรือประมง တံငါလှေ
เรือพระที่นั่ง လှေတော်
เรือพาย ခတ်လှေ
เรือพาย လှော်လှေ
เรือยนต์ စက်လှေ
เรือยนต์ သင်္ဘော
เรือยนต์จม သင်္ဘောနစ်-
เรือยนต์ออก သင်္ဘောထွက်-
เรือรั่ว လှေယို-
เรือลอยล่อง လှေစုန်ဆင်း-
เรือลากจูง ဆွဲသင်္ဘော
เรือหนึ่งลำ လှေတစ်စင်း
เรืองแสง စုန်း
เรื่อง ခွက်,အခွက်
เรื่อง စရာ
เรื่อง ရေး,အရေး
เรื่อง(หนัง,ละคร) ဇာတ်ထုပ်
เรื่องขอความช่วยเหลือ အကူအညီတောင်းစရာ
เรื่องของเขา သူ့အကြောင်း
เรื่องครอบครัว အိမ်ထောင်ရေး
เรื่องจิ๊บจ๊อย အပျော့
เรื่องด่วน အလွှင့်စလိုကိစ္စ
เรื่องตั้งเดิม အရင်းမူလ
เรื่องตั้งเดิม အရင်းခံအကြောင်း
เรื่องตี အကြောင်းကောင်း-
เรื่องทางโลก လူ့မှုရေး
เรื่องที่เป็นไปไม่ได้ မဖြစ်နိုင်တဲ့ကိစ္စ
เรื่องที่เป็นมา ဖြစ်ပွက်တဲ့အကြောင်း
เรื่องธุระ အရေးကိစ္စ
เรื่องน่ากลัว ကြောက်စရာ
เรื่องน่านูด ပြာစရာ
เรื่องน่าอินดี အသြံဝမ်းသာစရာ
เรื่องน่ารอ စောင့်စရာ
เรื่องน่าร้อนใจ ပူစရာ
เรื่องน่าสงสัย သံသယဖြစ်စရာ
เรื่องน่าสงสาร သနားစရာ
เรื่องน่าสนใจ စိတ်ဝင်စားစရာ
เรื่องน่าสนุก ပျော်စရာ
เรื่องน่าอัศจรรย์ အံ့သြစရာ
เรื่องน่าเอาใจใส่ ဂရုစိုက်စရာ
เรื่องในครอบครัว အိမ်ထောင်ရေး
เรื่องแบบไหน ဘာဇာတ်ထုပ်လဲ
เรื่องผี သရဲဇာတ်ထုပ်
เรื่องมาก(จู้จี้จุกจิก) ကြေးမွှား,ချေးမွှား
เรื่องมาก(หลายใจ) အမျိုးမျိုး
เรื่องไม่งาม အကြောင်းမလှဘူး
เรื่องร้อนใจ ပူစရာ
เรื่องรักใคร่ အချစ်ရေး
เรื่องราว ရာ,အရာ
เรื่องราว အကြောင်း
เรื่องราว အရေးအကြောင်း
เรื่องราวการเมือง နိုင်ငံရေးအကြောင်း
เรื่องราวเจตีย์ စေတီအကြောင်း
เรื่องราวเช่นนั้น ယင်းအကြောင်း
เรื่องราวต้นไม้ သစ်ပင်အကြောင်း
เรื่องราวที่ยืดเยื้อ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာတဲ့အကြောင်း
เรื่องราวนงฬาวดาร ရာဇဝင်အကြောင်း
เรื่องราวศาสนา သာသနာအကြောင်း
เรื่องราวสัตว์ တိရိစ္ဆာန်တွေအကြောင်း
เรื่องลึกลับ ထူးဆန်းသောအကြောင်း
เรื่องเล็ก အပျော့
เรื่องเล็กน้อยน่า အပျော့ပေါ့
เรื่องเลวร้าย ဆိုးစရာ
เรื่องเล่า ပုံ
เรื่องเล่าลือ(พูดปากต่อปาก) ပါးစပ်သတင်း
เรื่องสั้น ဝတ္ထုတို
เรื่องสำคัญ,เรื่องใหญ่ အရေးကြီး,အရေးအကြီး
เรื่องเสียหาย အတင်း
เรื่องอนาคต နောင်ရေး
เรื่องอะไร မည်သည့်အကြောင်း
เรือนใจ(ห้วใจ) နှလုံးအိမ်
เรือนร่าง ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်
เรื้อน(โรค) ဝဲ
เรื่อยๆ(เสมอๆ) အစဉ်
เรื่อยๆ(ไม่ขาดสาย) တောက်လျှောက်
เรื่อยมา အစဉ်တစိုက်
แร่ သတ္တု
แร่เหล็ก သတ္တုဓာတ်
แรกเกิด ကင်း
แรกเกิด ပေါက်စ
แรกเกิด မွေးကင်းစ
แรกเกิด မွေးခါစ

แรกที่สุด ပထမဦးဆုံး
แรกผลิ(ผลไม้) ကင်း,အကင်း
แรกเริ่ม စ,အစ
แรกเริ่ม စတင်
แรกเริ่ม ရင်း,အရင်း
แรกสุด ဦးဆုံး
แรกสุด ပထမဆုံး
แรกสุด အရင်ဆုံး
แรง(รุนแรง) သည်း
แรงๆ(เจ็บๆ) နာနာ
แรงๆ ပြင်းပြင်း
แรงงาน လုပ်အား
แรงน้อย အားနည်း-
แรงม้า(เครื่องกล) မြင်းအား
แร้ง လင်းတ
แรด ကြဲ
แรด(เหลวไหล) လျှပ်
แรดตัวใหญ่ ရောမကြဲကြီး
แร้นแค้น ကပ်ဆိုက်
โรค ရောဂါ
โรค(ความเจ็บป่วย) အနာ
โรคกระเพาะอาหารอักเสบ အစာအိမ်ရောင်ရောဂါ
โรคกามตายด้าน ပန်းသေရောဂါ
โรคไข้จับสั่น ၄ွက်ဖျားရောဂါ
โรคความดันสูง သွေးတိုးရောဂါ
โรคคอพอก လည်ပင်းကြီးနာ
โรคคัน ယားနာ
โรคคันแพ้ข้าวเปลือก စပါးညှင်းပေါက်-
โรคคางทูม ပါးခိုက်ရောင်နာ
โรคคุดทะราด ကုဋ္ဌရောဂါ
โรคงูสวัด စက်တန့်ရောဂါ
โรคงูสวัด သက်တန့်ရောဂါ
โรคซับซ้อน ရောဂါထွေ-
โรคตีซ่าน အသည်းရောင်အသားဝါရောဂါ
โรคตีซ่าน(โรคผิวเหลือง) အသားဝါရောဂါ
โรคตับ အသည်းရောဂါ
โรคตาแดง မျက်ခမ်းစပ်
โรคติดต่อ ကူးစက်ရောဂါ
โรคไต ကျောက်ကပ်ရောဂါ
โรคถึงตาย အသေအပျောက်များသောရောဂါ
โรคถุงอัณฑะอักเสบ ကပ်ပယ်အိတ်ရောင်ရောဂါ
โรคท้องร่วงอย่างแรง အောနာဝမ်းကွ
โรคทั่วไป အထွေထွေရောဂါများ
โรคที่เป็นมาแต่เกิด ဝမ်းတွင်းပါရောဂါ
โรคเท้าช้าง ဆင်ခြေထောက်ရောဂါ
โรคปิด ဝမ်းကိုက်ရောဂါ
โรคเบาหวาน ဆီးချိုရောဂါ
โรคประสาท(บ้า) အရူးရောဂါ
โรคปวดหลัง ကျောနာရောဂါ
โรคปอด အဆုတ်နာ,အဆုတ်ရောဂါ
โรคปอดบวม အဆုတ်ရောင်ရောဂါ
โรคปากนกกระจอก ကြီးကန်းပါးစပ်နာရောဂါ
โรคผิวหนัง အရေပြားရောဂါ
โรคผีดาษ ကျောက်ကြီးရောဂါ
โรคพิษสุนัขบ้า ခွေးရူးပြန်ရောဂါ
โรคภัย ရောဂါဘယ
โรคมาลาเรีย ၄ွက်ဖျားရောဂါ
โรคระบาย ကူးစက်ရောဂါ
โรคระบาด ပလိပ်ရောဂါ
โรคร้าย ရောဂါဆိုး
โรควิตสีดวง လိပ်ခေါင်းရောဂါ
โรครุนแรงขึ้น ရောဂါသည်း-
โรคเรื้อรัง ရောဂါကျွမ်း-
โรคเรื้อน နူနာ,နူနာရောဂါ
โรคเรื้อน ဝံနာ
โรคเรื้อน အနာကြီးရောဂါ
โรคเรื้อนกวาง သမင်ဖြူရောဂါ
โรคลม လေရောဂါ
โรคสะอึก ကြွက်ထိုးရောဂါ
โรคหมาบ้า ခွေးရူးရောဂါ
โรคหัวใจ နှလုံးရောဂါ
โรคหูน้ำหนวก နားပြည်ယိုနာ
โรคเหงือกบวม သွားဖုံးရောင်နာ
โรคเหน็บชา ထုံနာကျဉ်နာ
โรคอาหารไม่ย่อย အစာမကြေရောဂါ
โรคไอ ချောင်းဆိုးရောဂါ
โรง ရုံ
โรงเก็บสินค้า ကုန်လှောင်ရုံ
โรงครัว မီးတင်းကုပ်
โรงครัว မီးဖိုဆောင်
โรงครัว မီးဖိုချောင်
โรงงาน စက်ရုံ
โรงงาน အလုပ်ရုံ
โรงงานจักรกล စက်ရုံ
โรงงานผลิตอาหารกระป๋อง စည်သွတ်အလုပ်ရုံ
โรงเจ ဘုံကျောင်း
โรงชันสูตรศพ ရင်ခွဲရုံ
โรงซ่อมรถ ကားပြင်ရုံ
โรงชักรีด ခဝါရုံ
โรงต้มเบียร์ ဗွစ်ရည်ချက်စက်ရုံ

โรงต้มเบียร์ ဘီယာချက်ရုံ
โรงธรรม ဓမ္မာရုံ
โรงบ่มใบยาสูบ ဆေးပေါင်းရုံ
โรงพยาบาล ဆေးရုံ
โรงพยาบาลทหาร တပ်မတော်ဆေးရုံကြီး
โรงพยาบาลเอกชน ပုဂ္ဂလိကဆေးရုံ
โรงพิมพ์ ပုံနှိပ်တိုက်
โรงพิมพ์ ပုံနှိပ်စက်ရုံ
โรงไฟฟ้า လျှပ်စစ်ရုံ
โรงรับจำนำ အပေါင်ဆိုင်
โรงเรียน စာသင်ကျောင်း
โรงเรียนชั้นประถม မူလတန်းကျောင်း
โรงเรียนปิด ကျောင်းပိတ်-
โรงเรียนมัธยมกลาง အလယ်တန်းကျောင်း
โรงเรียนมัธยมปลาย အထက်တန်းကျောင်း
โรงเรียนเรียนครึ่งวัน နေ့ဝက်ကျောင်း
โรงเรียนเล็ก ကျောင်းဆင်း-
โรงเรียนสอนศิลปะการต่อสู้ သိုင်းသင်တန်းကျောင်း
โรงเรียนสอนหนังสือ စာသင်ကျောင်း
โรงเรียนอนุบาล ကလေးထိန်းကျောင်း
โรงเรียนเอกชน ပုဂ္ဂလိကကျောင်း
โรงแรม ဟိုတယ်
โรงแรมชั้นพิเศษ စပါယ်ရှယ်ဟောတယ်
โรงละคร ဇာတ်ပွဲရုံ,ဇာတ်ရုံ
โรงสีข้าว စပါးစက်ရုံ
โรงหนัง(โรงภาพยนตร์) ရုပ်ရှင်ရုံ
โรงอบขนมปัง ပေါင်မုန့်ဖို
โรตี ပလာတာ
โรตีไก่ว(ใส่ไส้ไก่ว) ပဲပလာတာ
โรตีโอ่ง နှိပ်ပြား
โรตีโอ่งหนึ่งแผ่น နှိပ်ပြားတစ်ချပ်
โรมัน ရောမ
โรมันคาทอลิก ဘရင်ဂို
โรย ဖြူး
โรย(สาด) ပက်
โรยเกลือ ဆားပက်-
โรยเกลือ ဆားဖြူး-
โรยงา နှမ်းဖြူး-
โรยดอกไม้ ပန်းခင်း-
โรยดอกไม้ ပန်းမွှေ့ရာခင်း-
โรยแป้ง ပေါင်းဒါးဖြူး-
โรยผักชี နံနံရွက်ဖြူး-
โรยพริกไทย ငရုတ်ကောင်းမှုန့်ဖြူး-
ไร ဝန်း
ไรไก่ ကြက်သန်း
ไรผม ဆံအမြီတ်
ไร่ ယာ
ไร่ดอย တောင်ယာ
ไร่นา လယ်ယာ
ไร้ မဲ့
ไร้ လပ်
ไร้ค่า အလကား
ไร้ทุกข์ร้อน အပူအပင်ကင်းမဲ့
ไร้โทสะ ဒေါသကင်း-
ไร้ผล(ผลไม้ไม่ออกผล) အသီးကင်း-
ไร้มูลเหตุ သက်သက်မဲ့
ไร้มูลเหตุ အသာလွတ်-
ไร้สัจจะ သစ္စာမဲ့
ไร้สาระ အရေးမပါဘူး
ไร้หมอก မြူကင်း-

(ฤ)

ฤกษ์ดี မင်္ဂလာ
ฤดู ဥတု
ฤดู ရာသီ
ฤดูกาล ကာလ
ฤดูกาล ရာသီဥတု
ฤดูเกี่ยวข้าว ကောက်သိမ်းချိန်
ฤดูฝน မိုးကာလ,မိုးဥတု,မိုးရာသီ
ฤดูพันหนาว(ฤดูใบไม้ผลิ) ဆောင်းကူးဥတု
ฤดูร้อน နွေ,နွေကာလ
ฤดูร้อน နွေဥတု,နွေရာသီ,နွေအခါ
ฤดูร้อนที่ร้อนจัด ပူပြင်းသောနွေကာလ
ฤดูหนาว ဆောင်းကာလ
ฤดูหนาว ဆောင်းဥတု,ဆောင်းရာသီ
ฤทธิ์ တန်ခိုး
ฤทธิ์ไม่มาก တန်ခိုးမကြီးဘူး
ฤาษี ရသေ့

(ลง)

ลง ဆင်း
ลงกะหรี่ ဖာသူ-,ဖာသွေးသူ-
ลงข้างล่าง အောက်ဆင်း-
ลงคราม မဲနယ်ဆိုး-
ลงความผิด ပြစ်တင်-
ลงความเห็น မှတ်ချက်သူ-
ลงตัว အဆင်သင့်
ลงท้อง(ท้องร่วง) ဝမ်းသွား-
ลงท้องที่ နယ်ဆင်း-
ลงโทษ ဒဏ်ခတ်-
ลงโทษ ဒဏ်ပေး-
ลงโทษทัณฑ์ အပြစ်ဒဏ်ပေး-
ลงนาม လက်မှတ်ရေးထိုး-
ลงนาม လက်မှတ်ထိုး-
ลงนามหนังสือสัญญา စာချုပ်ချုပ်ဆို-
ลงเนิน ခွံ့ဆင်း-
ลงบัตรเลือกตั้ง မဲခွဲ-
ลงฝี(ฝีหนอง) နှုတ်ပွဲ
ลงมือ,ค้างอยู่(งาน) လက်စ-
ลงรอย(ถูกกัน) တည့်
ลงรากฐาน အခြေချ-
ลงเรือ လှေဆင်း-
ลงศอก တံတောင်နဲ့ထောင်း-
ลงสวน ခြံထဲဆင်း-
ลงหลักปักฐาน အခြေစိုက်-
ลงแห ပိုက်ချ-
ลงอาคม သိဒ္ဓိတင်-
ลงเอย ဆုံးဖြတ်
ลด နှိမ့်ချ
ลด(ผ่อนลง) လျှော့
ลด(ทำให้ต่ำ) နှိမ့်
ลดความเร็ว အမြန်နှုန်းလျှော့-
ลดความเร็ว အရှိန်လျှော့-
ลดความโลภ လောဘကိုနှိမ့်ချ-
ลดชงลง အလံကိုနှိမ့်ချ-
ลดน้ำหนัก ကိုယ်ရေစစ်-
ลดน้ำหนัก ပေါင်ချိန်လျှော့-
ลดน้ำหนักตัว ကိုယ်အလေးချိန်နှိမ့်ချ-
ลดน้ำหนักตัว ကိုယ်အလေးချိန်လျှော့-
ลดไม่ได้ လျှော့လို့မရဘူး
ลดระดับชั้น အဆင့်အတန်းလျှော့-
ลดราคา ဈေးလျှော့-
ลดราคาลง ဈေးနှိမ့်-
ลดราคาหน่อย နဲနဲလျှော့ပါ
ลดราคาให้หน่อย လျှော့ပေါ့ပေးပါ
ลดลง လျော့
ลดลงหน่อย နည်းနည်းနှိမ့်ပါအုံး
ลดเสียง အသံလျှော့-
ลดห้าจี๊ด ငါးကျပ်လျှော့-
ลดให้หน่อย လျှော့ပေါ့ပေးပါ
ลดอาหาร အစားအစာလျှော့-
ลน(ไฟ) မြှိုက်
ลนไฟ မီးမြှိုက်-
ลนไฟไก่ ကြက်ကိုမီးမြှိုက်-
ลนลาน ကြောက်အားလန့်အား
ล้น ဝေ
ล้น လျှံ
ล้นหลาม စည်
ลบ ဖျက်
ลบ(หักออก) နုတ်
ลบกู ချေ
ลบทิ้ง ချေဖျက်
ลบทิ้ง ဖျက်ပစ်
ลบล้างคำสัญญา ကတိဖျက်-
ลบเลขเป็น အနုတ်တတ်-
ลบเลือน ကျေ
ลบอักษรสระ သရချေ-
ลม လေ
ลมจุดเสียด လေကြိုး-
ลมตี လေကောင်း-
ลมแน่น လေချုပ်-
ลมบ่วง လေပွေ
ลมบ้าหมู(ลมหมุน) လေပွေ
ลมผันผวน(ลมบ้า) လေဂွေး
ลมพัด လေတိုက်-
ลมพัดเฮือยๆ လေပြေလေညင်း
ลมพายุ လေပြင်း,လေကြမ်း
ลมพายุฝน မိုးလေပြင်း
ลมพิษ(โรคคัน) အင်ဖျဉ်
ลมมรสุม မုတ်သုံလေ
ลมไม่มาเลยร้อน လေမလာရှိပူသည်
ลมย้อนสะบัด လေဝှေ့-
ลมเย็น လေအေး-
ลมร้อน လေပူ-
ลมแรง လေကြမ်း-
ลมแรง လေကြီး-
ลมแรง လေထန်-

ลมแรง လေပြင်း-
ลมแรงหนึ่งหอบ လေပြင်းတစ်ချက်
ลมแล้ง(ราชนฤกษ์) ဋု
ลมสงบ လေတိတ်-
ลมหมุน လေပွေ့-
ลมหายใจ သက်,အသက်
ลมเหนือ မြောက်လေ
ลมอ้นเย็นเยือก အေးစိမ့်သောလေ
ล้ม လဲ
ล้ม(ทำให้ล้ม) လှဲ
ล้มงอ ခွေလဲ
ล้มงาน ပွဲဖျက်
ล้มโดยปังเอิญ မတော်တဆက-
ล้มต้วนอน လဲလျောင်း-
ล้มต้วลงนอน လှဲအိပ်-
ล้มลง လဲက-
ล้มลงนอนขด ခွေလဲ-
ล้มหงาย ပက်လက်လဲ-
ล้มหงายแผ่ ပက်လက်လန်လဲ-
ล้มหมอนนอนเสื่อ(ป่วย) အိပ်ရာထဲလဲနေ-
ล้มหายตายจาก ကွယ်လွန်
ล้มหายตายไปตามกัน ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်ကွယ်လွန်-
ลวก ဖြော,ဖျော
ลวก(ไหม้) လောင်
ลวกๆ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း
ลวกไข่ ကြက်ဥကိုဖြော-
ลวกน้ำร้อน ရေနွေးနဲ့ဖြော-
ลวกผัก ဒီဟင်းရွက်ကိုဖြော-
ลาง လုပ်ကြွ
ล่าง လွန်
ล่าง,ล่างเลย ကျိုး
ล่างเกินทางเพศ ကာမကျူးလွန်-
ล่างละเมิด ကျူးလွန်
ล่างลับ ကွယ်လွန်
ล่างลับไป ကွယ်လွန်သွား-
ล่างล้ำ,ล่างเกิน ကျူး
ล่างล้ำ(เขตแดน) ကျူးကျော်
ล่างเวลา အချိန်ပို-
ล่างหน้า ကြို,အကြို
ล่างหน้า ကြိုတင်
ล่างหน้าไป ကြိုသွား-
ล้าง ဆိုက်
ล้างกระเป๋า အိတ်ထဲသို့ဆိုက်
ล้างฉลาก မဲဆိုက်-
ล้างมือ လက်ဆိုက်-
ล้างเอา ဆိုက်ယူ-
ลาด သွပ်ကြိုး
ลวดทองแดง ကြေးနှောင်ကြိုး
ลวดลาย ခြူး,ခြူးပန်းခြူးနွယ်မျှား
ลวดลาย အဆင်
ล่วมยา ဆေးအိတ်
ล่อ(คำหยาบ) လိုး
ล่อ(ตักเหยื่อ) မျှား
ล่อ(สัตว์) လား
ล่อลวง ဖြား,ဖြားယောင်း
ล่อลวงพาไป ဖြားယောင်းခေါ်-
ล้อ(เข้าแหย่) ပြောင်
ล้อเล่น စ
ล้อเล่น နောက်
ล้อเลียน ပြောင်လှောင်
ล้อ(เกวียน) လှည်း
ล้อเกวียน လှည်းဘီး
ล้อเกวียนกลิ้ง လှည်းဘီးလိမ့်-
ล้อแบน(ล้อไม้) ချပ်ဘီး
ล้อรถ ဘီး
ล้อรถไฟ ရထားဘီး
ล้อรถยนต์ ကားဘီး
ล้อระเบิด ဘီးပေါက်ကွဲ-
ล้อลื่น ဘီးချော်-
ล้อเลื่อน စွတ်ဖား,စွတ်ဖားလှည်း
ลอก(ถ่ายแบบ) ကူး
ลอก(ปอก) ခွာ
ลอก(ปอก) နွာ
ลอก(ปอก) သင်
ลอกคราบ အရေခွာလဲ-
ลอกคราบ အရေလဲ-
ลอกใบผักออก ဟင်းရွက်သင်-
ลอกเปลือก အခွံခွာ-
ลอกเปลือกไม้ အခေါက်ကိုခွာ-
ลอกเปลือกออก အခွံသင်-
ลอกแผ่นโปสเตอร์ ပိုစတာခွာ-
ลอกเลียนแบบ အတုခိုး-
ลอง စမ်း
ลอง,ลองดู ကြည့်
ลองชิม မြည်းကြည့်
ลองดม နမ်းကြည့်
ลองดู(ทดสอบ) စမ်းကြည့်
ลองเดาดู မှန်းဆကြည့်
ลองถามดู မေးစမ်းကြည့်
ลองทำ လုပ်ကြည့်

ล่อง(ไหลตาม) စုန်
ล่องน้ำ ရေစုန်-
ล่องแพ ဖောင်မျှော-
ลองติจูด လောင်ဂျီတွဒ်
ลิ้อตเตอรี่ ထီ
ลอนคอน လန်ဒန်
ล่อนจ่อน ကိုယ်တုံးလုံး-
ลอบ(ดักปลา) မြှား
ล้อม ကျိုး
ล้อม ခတ်
ล้อมกำแพงอิฐ အုတ်တံတိုင်းခတ်-
ล้อมคอกวัว နွားခြံခတ်-
ล้อมบ้านไว้ အိမ်ကိုဝိုင်းထား-
ล้อมรอบ ပတ်လည်ဝိုင်း
ล้อมรอบ ပတ်ဝိုင်း
ล้อมรอบ ဝန်း,ဝန်းရံ
ล้อมรั้วบ้าน အိမ်ခြံခတ်-
ล้อมวง ဝိုင်း
ลอย(ขึ้น) မြောက်
ลอย(ปล่อยให้ลอย) မျော
ลอย(ปลิว) လွင့်
ลอยชั้น မြောက်တက်
ลอยในน้ำ ရေထဲမှာမျော-
ลอยบนท้องน้ำ ကောင်းကင်မှာလွင့်-
ลอยบนผิวน้ำ ရေပြင်မှာမျော-
ลอยใบไม้ သစ်ရွက်ကိုမျော-
ลอยประทีป ဆီမီးမျော-
ลอยฝา ဝေ့
ลอยเรือ လှေကိုမျော-
ลอยอยู่ မျော
ละ(ตัด) ထိမ်း
ละ,ละทิ้ง လှပ်
ละกิเลส ကိလေသာပယ်-
ละโกสะ ဒေါသပယ်-
ละประตู(เปิดไว้) တံခါးလှပ်-
ละโลภ လောဘပယ်-
ละโลภะจิต လောဘစိတ်ကိုထိမ်း-
ละไว้ ကျန်
ละสายตา မျက်စိကိုခွာ-
ล่ะ(แน้นนาม) ကော
ละคร ပြဇာတ်
ละครชาดก ဇာတ်
ละครตูนรี ဗလာဇာတ်
ละครตลก ဟာသဇာတ်,ဟာသပြဇာတ်
ละครปัจจุบัน ရှေ့ပိုင်းဇာတ်
ละครยุคเก่า နောက်ပိုင်းဇာတ်
ละครรามเกียรติ์ ရာမလက္ခဏဇာတ်
ละครเรื่อง ပြဇာတ်
ละครโศก အလွမ်းဇာတ်
ละติจูด လတ္တီတွဒ်
ละทิ้ง(เหลือไว้) ချန်လှပ်
ละทิ้ง ပစ်
ละทิ้ง ပယ်
ละทิ้งโชคลาภ လာဘ်ကိုပယ်-
ละทิ้งไว้ผู้เดียว တယောက်ထဲပစ်ထား-
ละม่อม(ง่ายดาย) အသာ,အသာကလေး
ละมาน(เข้าปาก) လမန်း
ละมุด သကြား
ละมุน မွှတ်
ละมอ ယောင်,ယောင်ယမ်း
ละมอเม้อนก စိတ်ကူးယဉ်အိပ်မက်
ละเมิด လွန်ကျူး,ကျူးလွန်
ละเมิดกฎหมาย ဥပဒေကျူးလွန်-
ละเมิดศีลธรรม တရားကိုကျူးလွန်-
ละลาย ဖျော်
ละลายเป็นน้ำ အရည်ဖျော်-
ละเลง လူး
ละเลงขมิ้น နှန်းလူး-
ละเลย လစ်ဟင်း
ละเลยกฎหมาย ဥပဒေချိုးဖောက်-
ละเลยการงาน အလုပ်လစ်ဟင်း-
ละเลยหน้าที่ တာဝန်လစ်ဟင်း-
ละเว้น ကြဉ်
ละเว้น ရှောင်ကြဉ်
ละเว้นเหล้า အရက်ကိုရှောင်ကြဉ်-
ละหุ่ง ကြက်ဆူ
ละออง မှုန်,အမှုန်
ละอองเกสร ဝတ်ဆံမှုန့်,ဝတ်မှုန့်
ละอองเกสรดอกไม้ ပွင့်ဝတ်မှုန့်
ละอองน้ำค้าง နှင်းရည်စက်ကလေး
ละอองฝุ่น ဖုတ်မှုန့်
ละอองเหมยปกคลุม မြူခိုးဝေ-
ละอองไอหมอก မြူမှုန်
ละอาย ရှက်
ละเอียด ညက်
ละเอียด နုပ်
ละเอียด(แตก) ကြွေမွ
ละเอียดอ่อน သိမ်မွေ့
ลักขณา လက္ခဏာ
ลักขโมย ခိုး

ခံကမာ,ခံကသာ ခိုးယူ
ခံကခရာ ခိုး
ခံကခရာသော် ခိုးဝင်
ခံကခရာသော်ပြေးတိုင်း ပြည်ကိုခိုးဝင်-
ခံကခရာဓူ ခိုးကြည့်
ခံကဲ့ခ်ိမ်(ပုံမကြီး) ပါးချိုင့်
ခံကာဏ လက္ခဏာ
ခံကာဏေကာရိုမ်ကိန် စားပုံသောက်ပုံ
ခံကာဏေကာရိုမ်ကာ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ
ခံကာဏေတ်ာ မည်းမည်းသဖွာန်
ခံကာဏေတ်ိုတ်ခ်ိတ် ထင်ရှားတဲ့လက္ခဏာ
ခံကာဏေပ်ာပခက် ကိန်း
ခံကာဏေမ်ာတာ မျက်စမျက်နှာ
ခံင ပုံး,သေတ္တာ
ခံင်ကေတာ်ာ စက္ကူသေတ္တာ
ခံင်ခ်ိ သေတ္တာ
ခံင်ခေ တွေဝေ
ခံင်ခေါ်ခေ စိတ်အိုက်-
ခံင်ခေါ်ခေ(ခံင်ခေါ်ခေ) နှလုံးနှစ်ခွ
ခံကခိ စနစ်
ခံကခိခံင်ခမနိယမ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်
ခံ်ခ(ခ်ိခ်) ခတ်
ခံ်ခကုဏခေ သော့ခတ်-
ခံ်ခခ်ိတ်ခရာခ် ခြေချင်းခတ်-
ခံ်ခတာန် မင်းတုပ်ထိုး-
ခံ်ခကာမ တရုတ်စကား
ခံပ(ဝန်) ကျင်း
ခံပ(ဝန်) သွေး
ခံပမိတ် ဓားကိုကျင်း-
ခံပတာ မျက်ကွယ်-
ခံပန်ာ မိုးချုပ်-
ခံပကခံင် ကွယ်ရာမှ
ခံပကာယခ်ိကဲပတာ ဒိဋ္ဌမျောက်ကင်း-
ခာ(ပခကခာ) နှုတ်ဆက်ပြော-
ခာမရာသာ ဝါဆန်-
ခာခိကာ(ခာခိက) သိက္ခာချ-
ခာ(ခ်ိတ်) မြည်း
ခာန်ခေ မြည်းကလေး
ခာ(ကန,ကျေးဇူးတရ) လား
ခ်ာ(ခ်ာ) နွားငး
ခ်ာကျိုခ် အမဲလိုက်-
ခ်ာခ်ိတ် တောလိုက်-,တောပစ်-
ခ်ာခ်ိတ် အမဲလိုက်-
ခ်ာခမ်ခ အတိတ်ကျော်-
ခာက ဆွဲ

ခာက(ဒဏ်ရာ,ကျောက်) ရုန်း
ခာကကေဝီယန လှည်းကိုရုန်း-
ခာကကျာ်ခ် ကုလားထိုင်ကိုဆွဲ-
ခာကဇုန် သစ်လုံးဆွဲ-
ခာကသော် မျဉ်းဆွဲ-
ခာကသာ ဆွဲယူ
ခာန,ခာနခ်ိန်ာ အတိတ်,အတိတ်နိမိတ်
ခာနခ်ိတီ အတိတ်နိမိတ်မကောင်းဘူး
ခ်ာန အောက်
ခ်ာနခုတ အောက်ဆုံး
ခ်ာန ဆေး
ခ်ာန ဆေးကြော
ခ်ာနခာန ပန်းကန်ဆေး-
ခ်ာနခာန ပန်းကန်ဆေးကြော-
ခ်ာနခ်ာန် အထပ်ထပ်ဆေး-
ခ်ာနတာ မျက်စိဆေး-
ခ်ာနထ်ာယဇာမရာမ်ိ အိုးခွက်ပန်းကန်ဆေး-
ခ်ာနဘ်ာ ခြေဆေး-
ခ်ာနဘ်ာသွာ အမဲသားကိုဆေးကြော-
ခ်ာနပာတရ(ကသိ်ာန်ာ်) သပိတ်ကျင်း-
ခ်ာနဖိလ်မရူပဘာဝ ဓာတ်ပုံဖလင်ကိုဆေး-
ခ်ာနမိုခ် လက်ဆေး-
ခ်ာနမ်ာ မျက်နှာသစ်-
ခ်ာနမ်ာသခ်ာခ်ာလ်ိယ စင်အောင်ဆေး-
ခ်ာနအကုသိုလ် အကုသိုလ်ဆေး-
ခ်ာနအာပ်တိ အာပတ်ဆေး-
ခ်ာနဥ်ာ အိုးကျင်း-
ခ်ာဒဘော တောင်နှံရ
ခ်ာဒဘော တောင်စောင်း
ခ်ာဒဘိန် စောက်
ခ်ာန(ခ်ာနကျ်ာင်) တလင်း
ခ်ာန(ဖီဒ်) ပေ
ခ်ာန(ကိုယ်ခြံကျ်ာင်) လွင်
ခ်ာနကျ်ာင် လွင်ပြင်
ခ်ာနဒိန မြေတလင်း
ခ်ာနဒိန မြေပြင်
ခ်ာနနာဒစ်ာ စပါးတလင်း
ခ်ာနပိန လေယာဉ်ပျံလမ်း
ခ်ာနပ်ာစ်ာ သချိုင်းမြေ
ခ်ာနပူန သမ်တလင်း
ခ်ာနဖဒန ရှုံးပြင်
ခ်ာနမန်ာ်ာန် အိမ်ရှေ့ပြင်,အိမ်ရှေ့အပြင်
ခ်ာနမန်ာ်ာန် အိမ်ရှေ့ကွက်လပ်
ခ်ာန သန်း
ခ်ာဟ လာဘ်

ลาภ လာဘ်လာဘ
ลาภดี လာဘ်ကောင်း-
ลาภหาย ကိုန်းကျေ-
ลาภหาย လာဘ်တိတ်-
ล่าม(ผูก) လ
ล่ามวัว နွားလံထား-
ล่าม(ผู้แปลคำนูด) စကားပြန်
ลามก ညစ်ညမ်း,အပြာ
ลาย ကျား
ลายกนก ကနုတ်ပန်း,ပန်းကနုတ်
ลายกนกโยเดีย ယိုးဒယားကနုတ်ပန်း
ลายเชิน လက်မှတ်
ลายแทงขุมทรัพย์ သိုက်စာ
ลายไทย ယိုးဒယားပန်း
ลายน้ำมือ လက်ပုစ်
ลายน้ำมือ လက်ပွေ
ลายประดับรูปช้างษ์ ဘီလူးပန်းဆွဲ
ลายพิมพ์น้ำมือ လက်ပုစ်
ลายมือ(การขีดเขียน) လက်ရေး
ลายมือดี လက်ရေးကောင်း-
ลายมือสวย လက်ရေးလှ-
ลายสัก ဆေးရုပ်
ลายสัก ထိုးကွင်းမင်ကြောင်
ลายสัก(ลายหมึก) မင်ကြောင်
ลายสักรูปสิงโต ခြင်္သေ့ဆေးရုပ်
ลายสักรูปเสือ ကျားဆေးရုပ်
ลายสักรูปเหยี่ยว သိမ်းငှက်ဆေးရုပ်
ลายสักหมึก မင်ကြောင်
ลายสานขัดแตะ ထရံအကွက်
ลาว လော,လောဝ်
ล้ำ စင်း
ล้ำ ကျူးကျော်
ล้ำแดน နယ်ကျူးကျော်-
ล้ำสมัย ခေတ်မီဆန်းပြား
ล้ำเส้น(ขึ้นหน้า) ကမ်းတက်-
ลำกระโดง မြောင်း
ลำคลองตื้นเขิน ချောင်းတိမ်ကော-
ลำคอ လည်ချောင်း
ลำคอ လည်ပင်း
ลำคอ(นก,ขวด) လည်တ
ลำดับ မြောက်
ลำดับ အစဉ်
ลำดับการ အစီအစဉ်
ลำดับเจ็ดชั่วโคตร ဆွေခုနစ်ဆက်
ลำดับญาติ ဆွေဆက်
ลำดับหนึ่ง တစ်ယောက်မြောက်
ลำดับแรก ဦးစွာ
ลำต้น ပင်စည်
ลำต้นตั้งขัน ပင်စည်မတ်စောက်-
ลำตัว ကိုယ်လုံး
ลำตัวนาค နဂါးကိုယ်လုံး
ลำธาร မြောင်း
ลำธารเล็ก ချောင်းငယ်
ลำน้ำ မြစ်ရိုး
ลำน้ำสาขา မြစ်လက်တက်
ลำบาก(ทุกข์ยาก) ဆင်းရဲ
ลำบากใจ(ทุกข์ใจ) စိတ်ဆင်းရဲ-
ลำบากใจ စိတ်ပျက်-
ลำบากใจ(เหนื่อยใจ) စိတ်ပင်ပန်း-
ลำบากมาก ပင်ပန်းလှ-
ลำบากลำบน(ไม่ไหว) မနိုင်မနင်းဖြစ်နေ-
ลำพองตน ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအထင်ကြီး
ลำพองตน မြောက်
ลำไย တည်း
ลำไยคนเดียว တစ်ယောက်တည်း
ลำไย လောင်းကန်
ลำราง တလား
ลำเรือ လှေခွက်
ลำเลียง သယ်
ลำเลียงขนส่ง သယ်ယူပို့ဆောင်
ลำแสง ခြည်
ลำแสง ရောင်ခြည်
ลำแสงตะวัน နေခြည်
ลำไส้ အူချောင်း
ลำไส้เล็ก အူသိမ်
ลำไส้ใหญ่ အူမကြီး
ลำห้วย ရိုး
ลำเอียง(ตามหน้า) မျက်နှာလိုက်
ลิง မျောက်
ลิงชุกชน မျောက်ရွှပ်-
ลิงบาบูน ဘာဘွန်းမျောက်
ลิงร้องโหยหวน မျောက်အူ-
ลิงค์ လိင်
ลิ้น လျှာ
ลิ้นจี่ လိုက်ချီး,လိုင်ချီး
ลิปสติก နှုတ်ခမ်းနီဆိုးဆေး
ลิฟท์ ဓာတ်လှေကား
ลี่ผักปลา ယင်း
ลีซอ(ชาติพันธุ์) လီဆူ,လီရှော
ลีบเรียว လှီ

ลิ่ม စို့
ลิก နုက်
ลิกๆ နုက်နုက်
ลิกซิ้ง နုက်နဲ့
ลิกซิ้ง လေးနုက်
ลิกลับ(ผิดแปลก) ထူးဆန်း
ลิงค์(อวัยวะเพศชาย) လိင်,လိင်တံ
ลื่น ချော်
ลื่นไถล,เลื่อนไถล လျွောကျ
ลื่นเนียน ချောမွတ်
ลื่นล้ม ချော်လဲ
ลื่นล้ม လဲကျ
ลืม မေ့
ลืม သတိမေ့-
ลืมตา မျက်စိဖွင့်-
ลืมทิ้งร่มไว้ ထီးမေ့နေရစ်-
ลืมทิ้งไว้ မေ့ကျန်ရစ်-
ลืมไปแล้ว မေ့သွားပြီ
ลืมล้างมือ လက်ဆေးဖို့မေ့-
ลืมเลือน မေ့လျော့
ลืมไว้ မေ့ကျန်
ลืมสติ(จำไม่ได้) သတိမရဘူး
ลุล่วง ပြီးမြောက်
ลุล่วง(เวลา) ကျ
ลุก ထ
ลุก(มีราคะ) တောင်
ลุกจากที่นอน အိပ်ယာကထ-
ลุกทันที ဆတ်ကနဲထ-
ลุกไปทันที ရုတ်ခနဲထသွား-
ลุกโพลง ဆူဆူတောက်-
ลุกไวๆ မြန်မြန်ထ-
ลุกลี้ลุกลน ကတုန်းကတိုက်
ลุกลี้ลุกลน ကယာကယာ
ลุง ဦးကြီး
ลุง,ลุงเขย ဘကြီး
ลุมหลง စွဲလမ်း
ลุมหลงงาน(หมกมุ่น) အလုပ်စွဲလမ်း-
ลุมหลงเงิน ငွေစွဲလမ်း-
ลุมหลงหญิงสาว သမီးစွဲလမ်း-
ลูก(กลม) လုံး,အလုံး
ลูก(เด็ก) ကလေး
ลูก(ผล) သီး,အသီး
ลูก(เม็ด) စေ့
ลูก(ระนาด) အဆ
ลูก(สายเลือดในอก) ရင်သွေး
ลูก,ลูกชาย ကလေး
ลูกกบ ဖားကလေး
ลูกกระดุม ကြယ်သီး
ลูกกระเดือก စလုတ်စေ့
ลูกกระเดือก(ลูกคอ) လည်စေ့
ลูกกระโปก လဉ
ลูกกระวาน ဖာလာစေ့
ลูกกระสุนดิน လောက်စာလုံး
ลูกกวาด ချိုချဉ်,ချိုချဉ်လုံး
ลูกกลล์ฟ ဂေါက်သီး
ลูกกำปั้น လက်သီး
ลูกกุญแจ သော့
ลูกกุญแจห้อง အခန်းသော့
ลูกเกด(องุ่นแห้ง) စပျစ်ခြောက်,စပျစ်သီးခြောက်
ลูกแก้ว ဂေါလီ,ဂေါလီလုံး
ลูกไก่ ကြက်ပေါက်စ
ลูกไก่ลูกนก ကြက်ပေါက်ငှက်ပေါက်
ลูกขนไก่ ကြက်တောင်
ลูกขนุน ဝိန်ဆီသီး
ลูกของโหลน(ลำดับหน้า) တွတ်
ลูกช่าง ဂျင်
ลูกช่างหมุน ဂျင်ရစ်-
ลูกเขย သမက်
ลูกคนกลาง သားလတ်
ลูกคนโต သားအကြီးဆုံး,သားကြီး
ลูกคนเล็ก သားအငယ်ဆုံး,သားငယ်
ลูกคนเล็ก သားအထွေး
ลูกคนสุดท้อง သားအငယ်ဆုံး
ลูกครึ่ง ကပြား
ลูกครึ่งแขก ကုလားကပြား
ลูกครึ่งจีน ဟရုတ်ကပြား
ลูกครึ่งจีนพม่า တရုတ်မြန်မာကပြား
ลูกครึ่งอังกฤษพม่า အင်္ဂလိပ်မြန်မာကပြား
ลูกความ အမှုသည်
ลูกค้าประจำ(ลูกค้าเจาะจง) ဖောက်သည်
ลูกคาง မေးစေ့
ลูกคิด ပေသီး,ပေသီးတွက်ခုံ
ลูกเงาะ ကြက်မောက်သီး
ลูกจันทน์เทศ ဇာတိပို့ရိုသီး
ลูกจ้าง ခိုင်းစေခံရသူ
ลูกจ้างรายเดือน လခစား,လခစားအလုပ်သမား
ลูกจ้างรายวัน နေ့စား
ลูกเจี๊ยบ ကြက်ပေါက်
ลูกเจี๊ยบน้อย ကြက်ပေါက်ကလေး
ลูกชาย သား

ลูกชายบุญธรรม မွေးစားသား
ลูกชายหญิง သားသမီး
ลูกชั้น အသားလုံး
ลูกชั้นปลา ငါးဆုပ်လုံး
ลูกชั้นปิ้ง အသားလုံးကင်
ลูกชั้นหมู ဝက်သားလုံး
ลูกเดือย ကြိတ်ဆန်,ကြိတ်စပါး
ลูกแดง(ทารก) နီတာထွေး
ลูกตะกร้อ ခြင်းလုံး
ลูกตะกร้อหวาย ကြိမ်ခြင်းလုံး
ลูกตา မျက်စိ
ลูกตาล ထန်းသီး
ลูกติดผัว လင်ပါသား
ลูกติดเมีย မယားပါသား
ลูกตุ้ม ချိန်သီး
ลูกตุ้มนาฬิกา နာရီချိန်သီး
ลูกเตะมุม ထောင့်ကန်ဘော
ลูกเต๋า အန်,အန်စာ,အန်စာတုံး
ลูกแตงโม ဖရဲသီး
ลูกท้อ မက်မွန်သီး
ลูกทับทิม တလည်းသီး
ลูกทุ่มมือ(ฟุตบอล) လက်ပစ်ဘော
ลูกทุเรียน ဒူးရင်းသီး
ลูกแท้ๆ သားအရင်း
ลูกโทษ(ฟุตบอล) ပြစ်ဒဏ်ဘော
ลูกนก ငှက်ပေါက်,ငှက်ပေါက်စ
ลูกนกน้อย ငှက်ပေါက်ကလေး
ลูกนกแรกเกิด မွေးကင်းစငှက်
ลูกน้อง တပည့်
ลูกน้องเจ้าเมือง မြို့ဝန်ရဲ့တပည့်
ลูกน้อย ကလေးငယ်
ลูกน้อย သားငယ်
ลูกนัยน์ตา မျက်လုံး
ลูกนัยน์ตา မျက်စေ့,မျက်စိ
ลูกน้ำเต้า ဗူးသီး,ဘူးသီး
ลูกน้ำเต้าทอด ဘူးသီးကြော်
ลูกเนย ထောပတ်သီး
ลูกเนียง တညင်းသီး
ลูกเนียงคอง တညင်းချဉ်ဖတ်
ลูกเนียงคอง တညင်းသီးချဉ်
ลูกในอก ရင်ဝယ်သား
ลูกบวบ သပွတ်သီး
ลูกบอล ဘောလုံး
ลูกบุญธรรม မွေးစားကလေး,မွေးစားသား
ลูกประคบ ကျက်ထုပ်,ကြုပ်ထုပ်
ลูกประคำ ပုတီး
ลูกประคำนิกาย ပြဒါးလုံးပုတီး
ลูกปัด ရွှဲ
ลูกปืน ကျည်ဆန်,ကျည်အဆန်
ลูกปืนหนึ่งนัด ကျည်ဆန်တစ်တောင့်
ลูกโป่ง စီပေါင်း
ลูกโป่งแตก စီပေါင်းပေါက်-
ลูกโป่งลอย စီပေါင်းလွင့်-
ลูกพี่ลูกน้อง ဝမ်းကွဲ
ลูกพี่ลูกน้อง(พี่น้องต่างท้อง) ညီအစ်ကိုဝမ်းကွဲ
ลูกพุทรา ဆီးသီး
ลูกแพร์ သစ်တော်သီး
ลูกฝักทอง ရွှေဖရုံသီး
ลูกมะกอกบ้าน ဂေါ်သီး
ลูกมะขามป้อม ဆီးဖြူသီး
ลูกมะเขือ ခရမ်းသီး
ลูกมะเขือเทศ ခရမ်းချဉ်သီး
ลูกมะเขือเปราะ ခရမ်းကြွပ်သီး
ลูกมะนาวควาย သံပရာသီး
ลูกมะนาวนมยาน သံပရိုသီး
ลูกมะปราง မရန်းသီး
ลูกมะพร้าว အုန်းသီး
ลูกมะเฟือง စောင်းလျားသီး
ลูกมะยม ရှာဖြူသီး
ลูกมือ လုပ်သား
ลูกมือ(ลูกน้อง) တပည့်လုပ်သား
ลูกแมว ကြောင်ကလေး
ลูกไม้ သစ်သီး,အသီး
ลูกไม้อ่อน သစ်သီးအကင်း
ลูกยอ ရဲယိုသီး
ลูกระนาด ပတ္တလားအဆ
ลูกระเบิดระเบิดออก ဗုံးပေါက်ကွဲ-
ลูกลาน ပေသီး
ลูกเลี้ยง(ติดผัว) လင်ပါသား
ลูกเลี้ยง(ติดเมีย) မယားပါသား
ลูกโลก ကမ္ဘာလုံး
ลูกวัว နွားကလေး
ลูกศร မြား
ลูกศิษย์ တပည့်
ลูกศิษย์วัด ဘုန်းကြီးကျောင်းသား
ลูกสมอ ဖန်ခါးသီး
ลูกสมอดีงู ကြစုသီး
ลูกสะบ้า ခဲညင်း
ลูกสะบ้า ဒူးခေါင်း
ลูกสะใภ้ ချွေးမ

ลูกสาว သမီး
ลูกสาวคนเล็ก သမီးထွေး
ลูกสาวบุญธรรม မွေးစားသမီး
ลูกหนังสติ๊ก လောက်စာ
ลูกหนี้ ကြွေးယူ
ลูกหนี้ မြီစား
ลูกหมา ခွေးပေါက်စ
ลูกหมาน้อย ခွေးပေါက်လေး,ခွေးပေါက်ကလေး
ลูกหมาก ကွမ်းသီး
ลูกหมีน้อย ဝက်ဝံပေါက်စကလေး
ลูกหมู ဝက်ကလေး
ลูกหลาน နောင်လာနောက်သား
ลูกหิน ကျောက်ဒိုး
ลูกหิน ဂေါ်လီ,ဂေါ်လီလုံး
ลูกหินสี ရွှဲ
ลูกเห็บ မိုးသီး
ลูกเห็บตก မိုးသီးကျ-
ลูกเหม็น ပရုတ်လုံး
ลูกแห่ง(ลูกวัว) ပဲစာ
ลูกอม သကြားလုံး
ลูกอมนม နို့ဆီ
ลูกอ่อน ကလေးပေါက်စ
ลูกอ๊อด ဖားလောင်း
ลูกอัณฑะ ဥဂွေးစေ့,ဥဂွေးစေ့
ลูกอัณฑะ ဥဂွေးဥ,လဥ
ลูกเอ้ย သမီးရေ
ลูกเอ่ย သမီးလေးရယ်
ลูกเอ๋ย သားရယ်
เล็ก ငယ်
เล็ก သေး
เล็ก,เล็กน้อย လေး,ကလေး
เล็กๆ ငယ်ငယ်
เล็กๆ ငယ်ငယ်လေး
เล็กๆ ငယ်လေး
เล็กๆ သေးသေး
เล็กๆน้อยๆ နည်းနည်းပါးပါး
เล็กจังเลย ငယ်လိုက်တာ
เล็กที่สุด အငယ်ဆုံး
เล็กน้อย အနည်းငယ်
เล็กมาก တော်တော်ငယ်-
เลข ကိန်း
เลขคี่ မကိန်း
เลขคู่ စုံကိန်း
เลขดัชนี အညွှန်းနံပါတ်
เลขที่บ้าน အိမ်နံပါတ်
เลขลูกเต๋า အန်စာတုံးပေါ်ကဂဏန်း
เลขศูนย์ သုညဂဏန်း
เล็ง ချိန်
เล็งการณ์ မြော်မြင်
เล็งปืน သေနတ်နဲ့ချိန်-
เลิดลอด လစ်
เลน(ตม) ညွန်
เล่น ကစား
เล่นกระดานลื่น လျှောစီး-
เล่นกระดานหก ဆီးဆောစီးကစား-
เล่นการพนัน လောင်းကစား-
เล่นการพนัน အလောင်းအစားလုပ်-
เล่นกีตาร์ ဂီတာတီး-
เล่นกีฬา အားကစား-
เล่นคุณไสย စုန်းကစား-
เล่นซ่อนหา တူတူပုန်းတမ်းကစား-
เล่นซ่อนหา ပုန်းတမ်းလိုက်တမ်းကစား-
เล่นชุกชน ဆော့ကစား-
เล่นตามตำแหน่ง အကွက်နဲ့ကစား-
เล่นตี่จับ တတွတ်တွတ်ကစား-
เล่นน้ำ ရေကစား-
เล่นบาสเกตบอล ဘတ်စကက်ဘောကစား-
เล่นปิงปอง ပင်ပေါင်ကစား-
เล่นพนัน လောင်းကစား
เล่นไพ่ ဖဲကစား-
เล่นไพ่(ศึไพ่) ဖဲရိုက်-
เล่นฟุตบอล ဘောလုံးကစား-
เล่นลูกข่าง ဂွင်ကစား-
เล่นลูกเต๋า အန်စာကစား-
เล่นลูกหินสี ရွှဲကစား-
เล่นว่าว စွန်လွှတ်ကစား-
เล่นว่าว စွန်လိုက်-
เล่นวิ่งไล่จับ ပြေးတမ်းလိုက်တမ်းကစား-
เล่นสนุกสนาน ဟော်ရွှင်စွာကစား-
เล่นหมากเป็ย ဒိုးကစား-
เล่นหมากฮอส ကွားကစား-
เล่นหูเล่นตา မျက်စပစ်-
เลิบ သည်း
เลิบคุด လက်စွယ်ငုပ်-
เลิบเท้า ခြေသည်း
เลิบมือ လက်သည်းခွံ,လက်သည်းအခွံ
เลิบมือ လက်သည်း
เลิบมือนาง(ฝึช) ထားဝယ်မှိုင်း
เลิบหลุด လက်သည်းကျွတ်-
เลิม တိ

เล่ม(หนังสือ) အုပ်
เลย(คำเน้น) ခဲ့
เลย(คำเน้น) တော့
เลย(คำเน้น) မှ
เลย(คำลงท้าย) လည့်
เลย(นะ) လေ
เลย(ผ่านเลย) ကျော်
เลย(แล้วก็) ၍
เลยเถิด ကဲ
เลยเวลา အချိန်ကျော်-
เลา ဆိုး
เลาจังเลย ဆိုးလိုက်တာ
เลาที่สุด အဆိုးဆုံး-
เลาร้าย ဆိုးဝါး
เลาเหลือเกิน မတရားဆိုး-
เล่ห์กล အလိမ်
เลอะ ပေ
เลอะเทอะ ညစ်ပတ်
เลอะเทอะ ညစ်ပေ
เลอะเทอะ ပေကျံ
เลอะเทอะเปรอะเปื้อน ညစ်ပတ်ပေရေ
เละ အိ,ပျော့အိ
เล่า ပြော,ပြောပြ
เล่าความเป็นมา အဖြစ်ကိုပြော-
เล่านิทาน ပုံပြော-
เล่านิทาน ပုံပြင်ပြော-
เล่าเรื่องราว အကြောင်းကြားပေး-
เล่าสืบต่อ အဆင့်ဆင့်ပြော-
เล้าไก่ ကြက်ခြံ
เล้าหมู ဝက်ခြံ
เลิก(ผ่านเลย) ပြတ်
เลิก(พลิก) လှန်
เลิกๆลักๆ ကြောင်တောင်တောင်
เลิกคิด အတွေးပြတ်-
เลิกงาน(เก็บงาน) အလုပ်သိမ်း-
เลิกงาน(ลงจากงาน) အလုပ်ဆင်း-
เลิกดู(เปิดดู) လှန်ကြည့်
เลิกดู(เปิดหา) လှန်ရှာ
เลิกผ้าห่ม စောင်လှန်ရှာ-
เลิกม่าน ကန့်လန့်ကာပင့်-
เลิกเรียน ကျောင်းသိမ်း-
เลิกสัญญา ကတိဖျက်-
เลิกเสื้อดู အင်္ကျီလှန်ကြည့်-
เลิกหมอนหาดู ခေါင်းအုံးလှန်ရှာ-
เลิกเหล้า အရက်ပြတ်-,အရက်ဖြတ်-
เลินเล่อ ဆန္ဒစော
เลิศหรู ခမ်းနားဝ
เลีย လျက်
เลียจาน ပန်းကန်ကိုလျက်-
เลียด้วยลิ้น လျှာနဲ့လျက်-
เลี่ยง လွှဲ
เลี่ยงเนื้อวัว(ไม่กิน) အမဲသားရှောင်-
เลี่ยงไป လမ်းလွှဲသွား-
เลี่ยงไม่ได้ မလွှဲသာ-
เลี่ยงวินัย ဝိနည်းရှောင်-
เลี่ยงหน่อย ရှောင်ဟိ
เลี่ยงเหล้า အရက်ကိုရှောင်-
เลี่ยงอกุศล အကုသိုလ်ကိုရှောင်-
เลี้ยง(น้ำ) တိုက်
เลี้ยง(แบบปล่อยเลี้ยง) ကျောင်း
เลี้ยง(อาหาร) ကျွေး
เลี้ยงขนม မုန့်ကျွေး-
เลี้ยงข้าว ထမင်းကျွေး-
เลี้ยงข้าว ထမင်းကျွေးမွေး-
เลี้ยงชุน(สัตว์) မွေးမြူ
เลี้ยงง่าย မွေးမြူလွယ်-
เลี้ยงชีพ အသက်မွေး-
เลี้ยงดู မွေး,မွေးမြူ
เลี้ยงดูปูเสื่อ ကျွေးမွေး
เลี้ยงตอบแทน ပြန်ကျွေး
เลี้ยงน้ำ ရေတိုက်-
เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း-
เลี้ยงยาก မွေးမြူနိုင်ခဲ-
เลี้ยงแยกไว้ သီးသန့်မွေး-
เลี้ยงวัว နွားကိုမွေး-
เลี้ยงวัว နွားကျောင်း-
เลี้ยงไว้ประกาศ အလှမွေး-
เลี้ยงเหล้า အရက်တိုက်-
เลี้ยงอาหาร အစာကျွေး-
เลี้ยงอาหารไก่ ကြက်ကိုအစာကျွေး-
เลียนแบบ အတုခိုး-
เลียนแบบ အတုယူ-
เลียนแบบได้ไว အတုခိုးမြန်-
เลี่ยน အီ
เลี้ยว ကွေ့
เลี้ยวขวา ညာကွေ့-
เลี้ยวขวา ညာဘက်ကွေ့-
เลี้ยวขวา(หักขวา) ညာဘက်ချိုး-
เลี้ยวโค้ง အကွေ့ကွေ့-
เลี้ยวซ้าย ဘယ်ဘက်ကွေ့-

เลือก ရွေး
เลือกชื่อ အမည်ကိုရွေးချယ်-
เลือกตั้ง ရွေးချယ်
เลือกอะไร ဘာရွေးလဲ
เลือด သွေး,အသွေး
เลือดไก่ ကြက်သွေး
เลือดซิบๆ သွေးစို-
เลือดนอง သွေးအိုင်-
เลือดเนื้อ အသားအသွေး,အသွေးအသား
เลือดประจำเดือน ပန်း
เลือดเปิด ဘဲသွေး
เลือดผสม သွေးနှော
เลือดเผือด(ซีดถอย) သွေးဆုတ်-
เลือดฝาด သွေးသား
เลือดฝาดไม่ดี သွေးသားမကောင်းဘူး
เลือดร้อน သွေးဆိုး-
เลือดระดู ရာသီသွေး
เลือดสาด သွေးဖြာ-
เลือดสีแดงๆ သွေးရဲရဲနီ-
เลือดหนึ่งหยด သွေးတစ်စက်
เลือดหยุด သွေးတိတ်-
เลือดหล่อเลี้ยงหัวใจ နှလုံးသွေး
เลือดไหล,เลือดออก သွေးထွက်-
เลือนลาง ဝိ
เลื่อน ရွှေ့
เลื่อน(ลาก) ဆွဲ
เลื่อน(เวลา) ရွှေ့ဆိုင်း
เลื่อนแก้วน้ำ ရေခွက်ဆွဲ-
เลื่อนชั้น ရာထူးတက်-
เลื่อนชั้น မြှင့်
เลื่อนชั้นเรียน အတန်းတင်-
เลื่อนตำแหน่ง ရာထူးမြှင့်-
เลื่อนโต๊ะ စားပွဲရွှေ့-
เลื่อนที่ နေရာရွှေ့-
เลื่อนไปข้างหน้า ရှေ့ကိုရွှေ့-
เลื่อนไปข้างหลัง နောက်ကိုရွှေ့-
เลื่อนเวลา အချိန်ရွှေ့-
เลื่อนสอบ စာမေးပွဲကိုရွှေ့ဆိုင်း-
เลื่อนไส้ตะเกียง မီးစာကိုမြှင့်တင်-
เลื่อมใส ကြည်ညို
เลื่อมใส ယုံကြည်
เลื่อมใสพระพุทธองค์ မြတ်စွာဘုရားကိုယုံကြည်-
เลื่อย လွှ
เลื่อยฉลุ ပန်းဖောက်လွှ
เลื่อยด้วยเลื่อย လွှတိုက်-
เลื่อยตัดน้ำแข็ง ရေခဲခွဲလွှ
เลื่อยตัดฝืน ထင်းဖြတ်လွှ
เลื่อยตัดเหล็ก သံဖြတ်လွှ
เลื่อยมือ လက်ထိုးလွှ
เลื้อยคลาน တွား
แล่(เป็นเส้นๆ) ညှင်း
แล่ လှီး
แล่บางๆ ပါးပါးလွှာ-
แล่ปลา ငါးလှီး-
แล่เนื้อ အသားလှီး-
แล่เนื้อวัว အမဲသားညှင်း-
แลก လဲ
แลกเงิน ငွေလဲ-
แลกเงินปลีก ငွေအကြွေလဲ-
แลกเงินย่อย အနုပ်လဲ-
แลกแบงค์ย่อย ငွေစက္ကူအသေးလဲ-
แลกเปลี่ยน လဲလှယ်
แลกเปลี่ยนที่นั่ง ထိုင်နေရာလဲ-
แลกสตางค์ย่อย အကြွေလဲ-
แลกแหวน(หมั้น) လက်စွပ်လဲ-
แล่ง တောင့်
แล่งใส่ลูกศร မြားပူး
แล่งใส่ลูกศร မြားတောင့်
แล้ง ခြောက်
แลน(ตัวเหี้ย) ဖွတ်
แลบ လက်
แลบ(น้ำ) ပြက်
แลบลิ้น(หลอก) လျှာထုတ်ပြ-
แล้ว တော့
แล้ว ပြီ,ပီ
แล้วก็ ပြီးတော့
แล้ว..ก็ด้วย ပြီးတော့..လဲ
และ နဲ့,နှင့်
และแล้ว ၍
โล่(อาวุธ,รางวัล) ဒိုင်း
โล่ ကာ
โล่รางวัล ဒိုင်းဆု
โลก ကပ်ကမ္ဘာ
โลก ကမ္ဘာ,ကမ္ဘာဦဟ်
โลก လောက
โลกภายนอก ပြင်ပလောက
โลกมนุษย์(แดนมนุษย์) လူ့ခွင်
โลกใหม่ ကမ္ဘာအသစ်
โลง ခြောင်း,အခြောင်း
โลงศพ တလား

โลงศพ မသာအခေါင်း
โลงศพ လူသေထည့်တဲ့ခေါင်း
โลงหนึ่งใบ ခေါင်းတစ်လုံး
โล่ง(ปลอด) ရှင်း
โล่งแจ้ง လဟာ
โล่งโจ้ง ဒလဟာ
โล่งโจ้ง ဟင်းလင်း
โล่งใจ(ไร้กังวล) စိတ်လုံ-
โล่งใจไปแล้ว ဘဝင်ကျသွားပြီ
โล่งหู နှာရှင်း-
โล่งอก အလုံးကျ-
โลดข้าม လွှား
โลดเต้น ပြေးလွှား
โล้น တုံး
โลภ မက်
โลภ လောဘ
โลภจิต လောဘစိတ်
โลภในสิ่งของ ပစ္စည်းမက်-
โลภมาก လောဘကြီး
โลหะ(อะลูมิเนียม) သတ္တု,ဒန်သတ္တု
โลหิต သွေး
โลหิตจาง သွေးဖျော့-
ไล่ နှင်
ไล่กัด လိုက်ကိုက်
ไล่ออก နှင်ထုတ်
ไล่ออกจากบ้าน အိမ်ကနှင်ထုတ်-
ไล่ออกจากโรงเรียน ကျောင်းနှင်ထုတ်-
ไล่เลี่ยกัน(เวลา) ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်
ไล้(ปูน) ကိုင်
ไล้ปูน ဘီလပ်မြေကိုင်-

(ว)

วก,วกกลับ ကျော့
วกวน ဝေ့
วกวนไป ဝေ့ဝိုက်သွား-
วง ကွင်း
วง,ดอกดวง ကွက်,အကွက်
วง,วงกลม ဝိုင်း,အဝိုင်း
วงกลม စက်ဝိုင်း
วงแก้ม,วงแป้ง ပါးကွက်
วงแก้มทะนะคา သနပ်ခါးပါးကွက်
วงข้าว ထမင်းဝိုင်း
วงจรชีวิต ဇီဝစက်
วงเชือก ကြိုးကွင်း
วงดนตรี တီးဝိုင်း
วงน้ำชา လက်ဖက်ရည်ဝိုင်း
วงปี่พาทย์ ဆိုင်းဝိုင်း
วงไพ่ ဖဲကစားဝိုင်း
วงไพ่ ဖဲဝိုင်း
วงล้อธรรมจักร ဓမ္မစကြာအဝိုင်း
วงเวียน အဝိုင်း
วงเวียนกมายาวด ကမာရွတ်အဝိုင်း
วงสนทนา စကားဝိုင်း
วงสนทนา စကားပြောအဝိုင်း
วงเหล้า အရက်ဝိုင်း
วงศ์ ဝင်
วจีกรรม ဝစီက
วน ပတ်
วน ရစ်
วนขวา လက်ယာရစ်ပတ်-
วนรอบ လည်ပတ်
วนรอบเสา တိုင်ပတ်-
วนเวียน(เวียนว่อน) ဝဲ
วอ ဝေါ,ဝေါစင်,ဝေါယာဉ်
ว่องไว လျင်
ว่องไว လျင်မြန်
วอยๆ တဝီးဝီး
วอลเลย์บอล ဘော်လီဘော
วะ,ว่ะ ကွဲ့
วะ,ว่ะ ကွ
ว่ะ,ว่ะ ကွာ
ว๊ะ ဟာ
วัฒนธรรม ယဉ်ကျေးမှု
วัฒนธรรมประเพณี ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံ

วัฒนธรรมเผ่าพันธุ์ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု
วัฒนธรรมพม่า မြန်မာ့ရိုးရာ
วัฒนธรรมพม่า မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု
วัณโรค တီဘီ
วัณโรค(โรคปอด) အဆုတ်နာ,အဆုတ်ရောဂါ
วัด,วังวัด တိုင်း
วัดชาย တိုက်နဲ့ရောင်း-
วัดความดันโลหิต သွေးချိန်-
วัดความดันโลหิต သွေးတိုင်း-
วัดคืบ ထွာ
วัดที่ดิน မြေတိုင်း-
วัดปรอท အပူချိန်တိုင်း-
วัดรอบอก ရင်အုပ်တိုင်း-
วัดส่วนสูง အရပ်အမောင်းတိုင်း-
วัดอุณหภูมิ အပူချိန်တိုင်း-
วัด ကျောင်း,ဘုန်းကြီးကျောင်း
วัดจีน ဘုံကျောင်း
วัดป่า တောကျောင်း
วัดแม่ชี မယ်သီလကျောင်း
วัดวุ(ปัจจัยถวายพระ) ဝတ္ထု
วัดวุโบราณ ရှေးဟောင်းပစ္စည်း
วัดวุสิ่งของ အရာဝတ္ထု
วัตร ဝတ်
วัตรปฏิบัติต่อเพื่อน မိတ်ဆွေဝတ်
วัตรปฏิบัติต่อสงฆ์ ဘုန်းကြီးဝတ်
วัน နေ့
วัน,วันที่ ရက်,အရက်
วันกรรมกร အလုပ်သမားနေ့
วันกองทัพ တပ်မတော်နေ့
วันเกิด မွေးနေ့
วันโกน ဥပုသ်အကြိုနေ့
วันโกน အဖိတ်နေ့
วันขึ้นปีใหม่ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့
วันขึ้นแปดค่ำ လဆန်း ၈ ရက်
วันขึ้นหนึ่งค่ำ လဆန်း ၁ ရက်
วันแข่งขัน ပြိုင်ပွဲနေ့
วันครบรอบ ရတု
วันคริสต์มาส ခရစ်စမတ်ပွဲတော်နေ့
วันเงินเดือนออก လခထုတ်တဲ့နေ့
วันจันทร์ တနလ်ာနေ့
วันชาวไร่ชาวนา တောင်သူလယ်သမားနေ့
วันเดือนดับ လကွယ်နေ့
วันตลาดปิด ဈေးပိတ်နေ့
วันตลาดเปิด ဈေးနေ့
วันต่อมา နောက်တစ်နေ့
วันเตรียมการานต์ သင်္ကြန်အကြိုနေ့,အကြိုနေ့
วันถัดมา နောက်တစ်နေ့
วันเถลิงศก(สงกรานต์) သင်္ကြန်အတက်နေ့,အတက်နေ့
วันทำงาน အလုပ်လုပ်သောနေ့
วันที่ ရက်နေ့
วันที่(ลงวันที่) ရက်စွဲ
วันที่เกิด မွေးရက်
วันที่จะมาถึง လာမည့်နေ့
วันที่หนึ่ง တစ်ရက်နေ့
วันที่หวยออก ထီဖွင့်တဲ့နေ့
วันนั้น ထိုနေ့
วันนี้ ကနေ့
วันนี้ ဒီနေ့,သည်နေ့
วันนี้ ယနေ့
วันนี้ร้อน ဒီနေ့ပူ-
วันเนา သင်္ကြန်အကြတ်နေ့,အကြတ်နေ့
วันในสัปดาห์ တစ်ပတ်ရှိနေ့များ
วันปิดเรียน ကျောင်းပိတ်ရက်
วันปีใหม่ နှစ်သစ်နေ့
วันเปิดเรียน ကျောင်းဖွင့်တဲ့နေ့
วันพระ ဥပုသ်နေ့
วันพระเดือนดับ လကွယ်ဥပုသ်
วันพระเดือนเพ็ญ လပြည့်ဥပုသ်
วันพฤหัส ကြာသပတေးနေ့
วันพุธ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့
วันเพ็ญ လပြည့်,လပြည့်နေ့
วันเพ็ญเดือนเมษายน တန်ခူးလပြည့်
วันมงคล မင်္ဂလာနေ့
วันมหาสงกรานต์ သင်္ကြန်အကျနေ့,အကျနေ့
วันมะรืน သဘက်ခါ,သန်ဘက်
วันมะเรื่อง ဖိန်းနွဲ့ခါ
วันรืน သန်ဘက်ခါ
วันแรงงาน အလုပ်သမားနေ့
วันแรมแปดค่ำ လဆုတ် ၈ ရက်
วันแรมหนึ่งค่ำ လဆုတ် ၁ ရက်
วันโรงเรียนปิด ကျောင်းပိတ်တဲ့နေ့
วันฤกษ์ดี မင်္ဂလာနေ့
วันลา ခွင့်ရက်
วันว่าง ရက်အား,အားရက်
วันว่าง အားလပ်ရက်
วันว่างเรียน ကျောင်းအားရက်
วันศุกร์ သောကြာနေ့
วันสงกรานต์ သင်္ကြန်နေ့
วันสหภาพ ပြည်ထောင်စုနေ့
วันสำคัญ အခါကြီးရက်ကြီး

วันสุดท้ายของเดือน လဆန်းနောက်ဆုံးရက်
วันสุดสัปดาห์ တစ်ပတ်ရဲ့နောက်ဆုံးနေ့
วันเสาร์ စနေနေ့
วันเสาร์หน้า နောက်တပတ်စနေနေ့
วันหน้า နောင်နေ့
วันหนึ่ง တစ်နေ့
วันหยุด ရက်အား,အားရက်
วันหยุด(วันว่าง) အားလပ်ရက်
วันหยุดงาน ရုံးပိတ်ရက်
วันหลัง နောက်နေ့
วันหลังๆ နောက်နေ့များ
วันหวยออก ထီဖွင့်တဲ့နေ့
วันอะไร ဘာနေ့လဲ
วันอังคาร အင်္ဂါနေ့
วันอังคารที่จะมาถึง လာမယ့်အင်္ဂါနေ့
วันอาทิตย์ တနင်္ဂနွေနေ့
วันอาทิตย์ที่จะมาถึง လာမည့်တနင်္ဂနွေနေ့
วันอิสรภาพ လွတ်လပ်ရေးနေ့
วันอุโบสถ ဥပုသ်နေ့
วัย ရွယ်,အရွယ်
วัยกลางคน လူလတ်အရွယ်
วัยกลางคน အလယ်အလတ်အရွယ်
วัยแก่(เกินวัย) အရွယ်ရင့်-
วัยแก่ အရွယ်အို
วัยแก่เฒ่า လူအိုအရွယ်
วัยเด็ก လူငယ်အရွယ်
วัยเดียวกัน ရွယ်တူ-
วัยเดียวกัน အရွယ်ချင်း
วัยเท่าไรแล้ว ဘယ်အရွယ်ရှိပြီလဲ
วัยเบ้อเริ่ม စိတ်ကစားတဲ့အရွယ်
วัยสักเท่าไร အရွယ်ဘယ်လောက်လဲ
วัยสิบขวบ တစ်ဆယ်နှစ်အရွယ်
วัยหนุ่มสาว လူပျိုအရွယ်
วัว နွား
วัวกระทิง ပြောင်
วัวแก่ နွားအို
วัวขวิด နွားငှေ့-,နွားခွေ့-
วัวควาย ကျွဲနွား
วัวเคี้ยวเอื้อง နွားမြုံ-
วัวใช้งาน ခိုင်းနွား
วัวตีวัวงาม နွားချောနွားကောင်း
วัวแดง စိုင်
วัวตัวผู้ နွားထီး,နွားအထီး
วัวตัวเมีย နွားမ
วัวตัวหนึ่ง နွားတစ်ကောင်
วัวนม နို့စာနွား,နို့စာနွားမ
วัวน้อย နွားလေး,နွားကလေး
วัวเนื้อ အသားစာနွား
วัวเป็นหมัน နွားမြို
วัวผันธุ์บงกอล ဘင်္ဂလားနွားမျိုး
วัวลาก နွားရုန်း-
วัวหนึ่งคู่ နွားတစ်ရှဉ်း
วัวหนุ่ม နွားပျို
วา(สี่ศอก) လ
ว่า(ที่ว่า) လို
ว่า(ที่ว่า) ဟု
ว่า(ตังว่า) ဟူ
ว่า(กล่าว) ဆို
ว่า(ด่า) ဆဲ
ว่ากลอน(กระทุ้งกลอง) သံချပ်ထိုး-
ว่ากล่าวสั่งสอน ဆိုဆုံးမ-
ว่ากล่าวสั่งสอน ပြောဆိုဆုံးမ-
ว่ากล่าวสั่งสอนไม่ได้ ဆိုဆုံးမမရဘူး
ว่าจะดีไหม ကောင်းမလားလို
ว่าจ้าง ခိုင်း
ว่าที่ လောင်း,အလောင်း
ว่าที่กษัตริย์ မင်းလောင်း
ว่าที่คู่ครอง,ว่าที่สามี ခင်ပွန်းလောင်း
ว่าที่ภรรยา ဇနီးလောင်း
ว่าที่ลูกเขย သမက်လောင်း
ว่าที่ลูกสะใภ้ ချွေးမလောင်း
ว่าที่อุปราช အိမ်ရှေ့မင်းသားလောင်း
ว่าที่แพทย์ ဆရာဝန်လောင်း
ว่านอนสอนง่าย လိမ်လိမ်မာမာ
ว่าหนังสือ(สอน) စာချ
ว่าหนังสือตาม စာလိုက်-
ว้าวุ่น တွေ
ว้าวุ่นใจ စိတ်ရှုပ်-
ว้าวุ่นใจ တွေဝေ
วาง ချ
วางกฎระเบียบ စည်းကမ်းချ
วางกระแทก ဆောင့်ချ
วางกระแทกกระทั้น ရွဲ့ချ
วางขาย ရောင်းချ
วางไข่ ဥ
วางไข่ ဥဥ-
วางเงินประกัน အာမခံငွေထား-
วางใจ စိတ်ချလက်ချ
วางใจ(กำหนดใจ) သဘောထား-
วางใจ,ไว้ใจ စိတ်ချ

วางใจไม่ได้ စိတ်ချလို့မရဘူး
วางใจไม่ได้ စိတ်မချရဘူး
วางเฉย ခတ်တည်တည်
วางช้อน ဆင့်တင်-
วางถวายนัต နတ်တင်-
วางถุง ဒီအိတ်ကိုထား-
วางทับ ဖိ
วางทิ้งไว้ ပစ်ချထား-
วางเทิน တင်
วางบ่วงดัก ကျော့ကွင်းထောင်-
วางแผน စီစဉ်
วางแผนสังหาร လုပ်ကြံ
วางแผนสังหารประธานาธิบดี သမတကိုလုပ်ကြံ-
วางมาด ဖင်ခေါင်းကျယ်-
วางมือ(เอามือลง) လက်ချ
วางรากฐาน ရောတည်-
วางลง အောက်ချ
วางล่วงหน้า ကြိုတင်-
วางเลย ထားခဲ့-
วางไว้ ချထား-
วางไว้ที่ไหน ဘယ်မှာထားသလဲ
วางไว้ห่างๆ ကျဲကျဲထား-
วางไว้เป็นแนว အစီအရီထား-
วางสิ่งของ ပစ္စည်းချ
วางสินสอด တင်တောင်း-
วางอาวุธ လက်နက်ချ
ว่าง(ร้าง) လပ်
ว่าง(ว่างเปล่า) လွတ်
ว่าง(ไม่มีกิจ) အား,အားလပ်
ว่างรี အားရဲ့လား
ว่างไหม အားသလား
ว่างอยู่(โล่ง) ဟာနေ-
ว่างอยู่หนึ่งที่ နေရာတခုလပ်-
วาด(ลาก) ဆွဲ
วาดเขียน ရေးဆွဲ-
วาดแผนการ အစီအစဉ်ဆွဲထား-
วาดภาพ ပန်းချီဆွဲ-
วาดภาพร่าง ပုံစံကြမ်းဆွဲ-
วาดรูป ပုံဆွဲ-
วาดรูปสวยๆ ပုံလှလှလေးတွေဆွဲ-
วาน(ขอให้) ခေ
วาน(สั่ง) ခိုင်း
วานเขาซื้อ သူ့ကိုအဝယ်ခိုင်း-
วานเขียน အရေးခိုင်း-
วานซื้อ အဝယ်ခိုင်း-
วานเรียก ခေါ်ခိုင်း-
วานนี้ မနေ့
วานยืน တမြန့်နေ့
ว่าน ဂမုန်း
ว่านจันทน์ขาว နတ်ဂမုန်း
ว่านจันทน์แดง ဂုဂမုန်း
ว่านหางจรเข้ ရှာစောင်းလက်ပပ်
ว่ายกรรเชียง နောက်ပစ်ကူး-
ว่ายน้ำ ရေကူး-
วารสาร ဂျာနယ်
วารสาร စာစောင်
วาระ(พรรษา) ဝါ
วาระการประชุม အစည်းအဝေးအစီအစဉ်
ว่าว စွန်
ว่าวโฉบ တိုက်စွန်
วิงเวียน မူး
วิ่ง ပြေး
วิ่ง(ใบเคลื่อน) ခုတ်မောင်း
วิ่งกระโจน ပြေးလွှား
วิ่งแข่งขัน အပြေးပိုင်-
วิ่งควบ ဒုန်းပြေး
วิ่งชิกแซก ကွေ့ကောက်ပြေး-
วิ่งตาม ပြေးလိုက်
วิ่งเต็มแรง တအားပြေး-
วิ่งทะยาน ကဆုန်ပေါက်ပြေး-
วิ่งประลอง(ฝีเท้า) ယှဉ်ပြေး-
วิ่งเร็ว မြန်မြန်ပြေး-
วิ่งเร็ว အပြေးမြန်-
วิ่งสุดฝีเท้า ဒုံးပြေး-
วิ่งหนี(ออกไป) ထွက်ပြေး
วิ่งหลบ ရှောင်ပြေး-
วิ่งห้อ ကဆုန်ပေါက်ပြေး-
วิ่งหางจุกตูด အမြီးကုပ်ပြေး-
วิ่งออกไป ထွက်ပြေး
วิเคราะห์ သုံးသပ်
วิเคราะห์วิจารณ์ ဝေဖန်သုံးသပ်
วิจารณ์ ဝေဖန်
วิจารณ์การเมือง နိုင်ငံရေးကိုဝေဖန်-
วิจารณ์เรื่องผู้หญิง ကောင်မလေးအကြောင်းဝေဖန်-
วิจารณญาณ အမြော်အမြင်
วิชา ဘာသာ
วิชากฎหมาย ဥပဒေပညာ
วิชาที่อ่อน(ไม่แก่ง) အားနည်းတဲ့ဘာသာ
วิชาฟันดาบ ဓားသိုင်း
วิชาวิทยาศาสตร์ သိပ္ပံပညာ

วิชาเวทมนตร์ မှော်
วิชาศิลปศาสตร์ ဝိဇ္ဇာပညာ
วิชาศิลปะการต่อสู้ သိုင်းပညာ
วิญญาณ ဝိညာဉ်
วิญญาน(ขวัญวิญญาน) လိပ်ပြာ
วิญญาณออก(จากร่าง) လိပ်ပြာထွက်သွား-
วิญญาณขันธ์ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
วิญญาณเทพนัต နတ်လိပ်ပြာ
วิด ပက်
วิดน้ำ ရေကိုပက်-
วิดน้ำทิ้ง ရေခပ်ထုတ်ပစ်-
วิตก စိုး,စိုးရိမ်
วิตามิน(ธาตุเผ่าชีวิต) သက်စောင့်ဓာတ်
วิถีชีวิตคน လူဘောင်လူလောက
วิถีทาง လမ်းကြောင်း
วิทยานิพนธ์,ตำรา ကျမ်း
วิทยาศาสตร์ သိပ္ပံ
วิทยุ ရေဒီယို
วิธี နည်း
วิธี(แบบ) စနစ်
วิธี(รูปแบบ) ပုံ
วิธีการเปียน ရေးပုံသားပုံ
วิธีการเล่น(กีฬา) ကစားနည်း
วิธีเกี้ยวสาว လူဖျိုလှည့်နည်း
วิธีตอบแทน(แก้แค้น) လက်စားချေနည်း
วินาที စက္ကန့်
วิปลาส သည်းခြေပျက်
วิมาน ဗိမာန်
วิริยะ ဝီရိယ
วิวาท ရန်ဖြစ်-
วิศวกร စက်ဆရာ
วิศวกร ဗိသုကာ
วิศวกร အင်ဂျင်နီယာ
วิสัชชนี ရှေ့ကပေါက်,ဝစ္ဆန်လုံးပေါက်
วิสัญญีแพทย์ မေ့ဆေးဆရာဝန်
วิสัย ဝသီ
วีช่า ဗီဇာ
วีดีโอ ဗွီဒီယို
วี่แวว လက်စလက်နု
วี่แวว အရိပ်အရောင်
วุ่นวาย ရှုပ်ရှုပ်ယှက်ယှက်
วุ้น ကျောက်ကျော
วุ้นขาว ကျောက်ကျောအဖြူ
วุ้นเส้น ကြာဆံ
วุ้นเส้น ပဲကြာဆန်,ပဲကြာဆံ
วูบวาบ လက်
เวท(ความรู้) ဗေဒ
เวทนาขันธ์ ဝေဒနက္ခန္ဓာ
เวที မဏ္ဍပ်
เวที,เวทียกพื้น စင်မြင့်
เวทีกลางแจ้ง လဟာပြင်ဇာတ်ခုံ
เวทีมวย လက်ဝှေ့စင်
เวทีละคร ဇာတ်ခုံ,ဇာတ်ခုံစင်မြင့်
เวทีแสดง ရှိုးစင်
เวทีแสดงความคิดเห็น တရားဟောစင်
เว้นหนึ่งหน้า တရွက်ချန်လှပ်-
เว้ย ဗျို့
เวรกรรมจริงๆ ဒုက္ခပါပဲ
เวลา ခါ,အခါ
เวลา ချိန်,အချိန်
เวลา အချိန်နာရီ
เวลากลางคืน ညအခါ
เวลาข้างแรม လဆုတ်အခါ
เวลาขึ้นทำงาน ရုံးတက်ချိန်,ရုံးတက်အချိန်
เวลาเข้านอน အိပ်ရာဝင်အချိန်
เวลาช้า အချိန်နှောင်း-
เวลาตื่นเต้น ညှဉ်နက်ချိန်,ညှဉ်နက်အချိန်
เวลาตกเย็น နေအေးသောအခါ
เวลาตะวันตกดิน နေဝင်အခါ
เวลาตะวันโพล้เพล้ နေဝင်ရီအချိန်
เวลาตะวันลับฟ้า နေဝင်ချိန်
เวลาทานอาหาร စားသောက်ချိန်
เวลาที่ผ่านไป စီးသောအခါ
เวลาที่ผ่านพ้น ရှေး
เวลาที่พบเป็นประจำ တွေ့နေကျအချိန်
เวลาที่มาถึง ရောက်သောအခါ
เวลาที่สิ้นพระชนม์ လွန်သောအခါ
เวลาเท่าไร ဘယ်အချိန်လဲ
เวลาเท่าไรแล้ว ဘယ်အချိန်ရှိပြီလဲ
เวลาเที่ยง မွန်းတည့်အခါ
เวลาเที่ยงคืนกว่า သန်းခေါင်ကျော်အချိန်
เวลานั้น ထိုအခါ
เวลานานมาก အချိန်တော်တော်ကြာ-
เวลาน้ำขึ้น ရေတက်ချိန်
เวลาน้ำลง ရေကျချိန်
เวลาบ่ายคล้อย ညနေစောင်း
เวลาประกาศ ကြေညာလိုက်သောအခါ
เวลาเปิดเรียน ကျောင်းဖွင့်အချိန်
เวลาพบแยก ညှဉ်သည်တွေ့ဆုံရန်အချိန်
เวลาพอไหม အချိန်လောက်လား

เวลาภายหน้า နောင်ခါ
เวลามืดสลัว(ตอนค่ำ) မှောင်ပျပျအချိန်
เวลาเย็น နေအေးသောအခါ
เวลาเยี่ยมคนไข้ လူနာတွေ့ဆုံရန်အချိန်
เวลารถออก ကားထွက်အချိန်
เวลารับแขก ည့်သည်လက်ခံတဲ့အချိန်
เวลารับคนไข้ လူနာလက်ခံတဲ့အချိန်
เวลารุ่งอรุณ မိုးသောက်ချိန်,မိုးသောက်အချိန်
เวลารุ่งอรุณ အရုဏ်တက်ချိန်
เวลาแรกเริ่ม ခါ၈
เวลาว่าง အားချိန်
เวลาสงกรานต์ သင်္ကြန်အခါ
เวลาสายัณห์ နေဝင်ရီတရောအချိန်
เวลาสิ้นปี နှစ်ကုန်ဆုံးသောအခါ
เวลาไหน ဘယ်အချိန်လဲ
เว้า ဟိုက်
เวียดนาม ဗိယက်နမ်
เวียน လည်
เวียน လှည့်
เวียนมาสม่ำเสมอ အမြဲလည်ပတ်လျက်ရှိ-
เวียนรอบ ပတ်ဝိုင်း
เวียนรอบเจดีย์ စေတီကိုလှည့်ပတ်-
เวียนว่อน ဝဲ
เวียนหัว ခေါင်းမူး-
แว่นขยาย မှန်ဘီလူး
แว่นแคว้น နယ်
แว่นตา မျက်မှန်
แว่นตากันแดด နေကာမျက်မှန်
แว่นตาหลุด မျက်မှန်ကျတ်-
แวบ လက်
แว่บหนึ่ง(ชั่วน้ำแลบ) လျှပ်တစ်ပြက်
แว่บหนึ่ง,ทีหนึ่ง တစ်ချက်
แวว လက်စလက်နု
แววววาว,เป็นประกาย တလက်လက်
โว(อวด) ဝင့်
โวหาร ဝေါဟာရ
โวหารต่างๆ ဝေါဟာရပဒေသာစကား
โวหารสมัยใหม่ ခေတ်မီဝေါဟာရ
ไว မြန်
ไวๆ မြန်မြန်
ไว้,วางไว้ ထား
ไว้ใจ သဘောထား-
ไว้ใจไม่ได้ သဘောထားလို့မရဘူး
ไว้ชีวิต အသက်ကိုချမ်းသာပေး-
ไวน์ စပျစ်ရည်
ไวยากรณ์ သဒ္ဒါ
ไวโอลิน တယော

(ศ)

ศ,ษ မသာ
ศก မသာလောင်း,မသာအလောင်း
ศก အလောင်း,အလောင်းကောင်
ศก အသုဘ
ศพคนตาย လူအလောင်း,လူသေကောင်
ศพพระสงฆ์ ဘုန်းကြီးအလောင်း
ศรชี้ မြား
ศรีลังกา သီရိလင်္ကာ
ศรีลังกา(สิงหล) သီဟိုဠ်
ศรีสง่า ကျက်သရေ
ศอก(ถอง) တွက်
ศอก တံတောင်
ศอก တောင်
ศอก(หน่วยวัด) အတောင်
ศักราช ခု,ခုနှစ်
ศัตรู ရန်,ရန်သူ
ศัตรูคู่แค้น ငြိုးသူရန်ဘက်
ศาลเจ้า ကွန်း,နတ်ကွန်း
ศาลเจ้า နတ်စင်
ศาลเจ้า နတ်နန်း
ศาลพระภูมิ နတ်ကျောင်းဆောင်
ศาลแพ่ง တရားမတရားရုံး
ศาลยุติธรรม တရားရုံး
ศาลา တန်ဆောင်း
ศาลาธรรม ဓမ္မာရုံ
ศาลาบำเพ็ญธรรม ဥပုသ်ဆောင်
ศาลานักร้อน ဇရပ်
ศาลานักร้อนในวัด ကျောင်းဇရပ်
ศาลารอรถ ကားစောင့်ဇရပ်
ศาลารอบเจดีย์ ဘုရားတန်ဆောင်း
ศาลาริมคลอง ချောင်းဘေးတန်ဆောင်း
ศาลาวัด ဘုရားကျောင်းဆောင်
ศาลาว่าการนครหลวง မြို့တော်ခန်းမ
ศาสตร์ ဝေဒ
ศาสนกิจ ဘာသာရေး,သာသနာရေး
ศาสนจักรมหาศรี မဟာစည်သာသနရိပ်သာ
ศาสนา ဘာသာ,သာသနာ
ศาสนาคริสต์ ခရစ်ယာန်ဘာသာ
ศาสนาพุทธ ဗုဒ္ဓဘာသာ

ศาสนาหลักทั้งสี่ ဘာသာကြီးလေးရပ်
ศาสนาอิสลาม မဟာမေဒင်ဘာသာ
ศาสนาอิสลาม အစွလာမ်ဘာသာ
ศาสนาฮินดู ဟိန္ဒူဘာသာ
ศิริ ကျက်သရေ
ศิลปศาสตร์ ဝိဇ္ဇာ
ศิลปะ အနုပညာ
ศิลปะการต่อสู้ သိုင်း
ศิลปะพื้นบ้าน ကျေးလက်အနုပညာ
ศิลาจารึก ကျောက်စာ
ศิลาจารึก(บันทึกเหตุการณ์) မော်ကွန်းကျောက်စာ
ศิลาจารึกคำกัลปนา ကမ္ပည်းကျောက်စာ
ศีรษะ ဦး
ศีล သီလ
ศีลขาด ဥပုသ်ကျိုး
ศีลบกพร่อง သီလကြောင်
ศึกษา(หาความรู้) လေ့လာ
ศึกษาดู လေ့လာကြည့်-
ศึกษาเวียนรู้ လေ့လာသင်-
ศึกษาเวียนรู้เอา လေ့လာသင်ယူ-
ศุกร์ သောကြာ
ศุภมงคล မင်္ဂလာ
ศูนย์(เลข) သူည
ศูนย์กลาง ဗဟို
ศูนย์กลาง အချက်
ศูนย์หน้า(ฟุตบอล) ရှေ့တန်းတိုက်စစ်မှူး
เศรษฐกิจ စီးပွားရေး
เศรษฐกิจของชาติ အမျိုးသားစီးပွားရေး
เศรษฐกิจดี စီးပွားရေးကောင်း-
เศรษฐกิจตกต่ำ စီးပွားရေးကျဆင်း-
เศรษฐกิจโลก ကမ္ဘာ့စီးပွား
เศรษฐี ငွေကြေးချမ်းသာသူ
เศรษฐี သူဌေး
เศรษฐีแขก ကုလားသဌေး
เศรษฐีจีน တရုတ်သဌေး
เศร้าโศก စိတ်ပူဆွေး-
เศวตฉัตร ထီးတော်
เศวตฉัตร(ร่มขาว) ထီးဖြူ
เศษ(ที่เหลือ) ကြွင်း,အကြွင်း
เศษ(ผ้า,กระดาษ) စုတ်
เศษกระดาษ စက္ကူစုတ်
เศษข้าวที่ตกเรี่ยอยู่ ထမင်းစေ့အဖိတ်အစဉ်
เศษที่เหลือจากกลบ နုတ်ကြွင်း
เศษผ้าขาด အဝတ်စုတ်
เศษพลาสติก ပလတ်စတစ်စုတ်
เศษเรี่ยราด အဖိတ်အစဉ်
เศษเลข ဂဏန်းအကြွင်း
เศษหาร စားအကြွင်း
เศษอาหาร စားကြွင်း
เศษอาหาร ထမင်းကွန်ဟင်းကွန်

(ส)

สกปรก(เปื้อน) ညစ်
สกัดกั้น(ข้าศึก) ဆီးတား
สกัดจับ ဖမ်းဆီး
สกัดไว้ ဆီး
สกุล အမျိုး
สง(จากน้ำ) ဆယ်
สงขยะ အမှိုက်ဆယ်-
ส่ง ပို့,ပို့သ
ส่ง(กลิ่น) သင်း
ส่งของ ပစ္စည်းပို့-
ส่งข่าว သတင်းပို့-
ส่งแขก ည့်သည်ပို့-
ส่งเงิน ငွေပို့-
ส่งชักว ကျော်ဖွယ်ဖို့ပို့-
ส่งชักวีด ခဝါပေး-
ส่งต่อให้ ပါး
ส่งทางอากาศ လေကြောင်းနဲ့ပို့-
ส่งโทรเลข ကြေးနန်းပို့-
ส่งโรงเรียน ကျောင်းပို့-
ส่งเสวิน မြောက်စား
ส่งเสียง မြည်
ส่งเสียง အသံမြည်-
ส่งเสียง(ให้เสียง) အသံပြု-
ส่งเสียงกรีดกร้าด ညာ
ส่งเสียงดังเซ็งแซ่ ဆူဆူညံညံအသံပေး-
ส่งเสียงดังไม่หยุด မနားတမ်းမြည်-
ส่งเสียงดังสนั่น မြည်ဟည်း
ส่งเสียงร้อง သာ
ส่งเสียงร้องไห้ အော်ငို
ส่งเสียงร้องไห้คร่ำครวญ ငိုကြွေးမည်တမ်း-
ส่งเสียงร้องไห้ยือยือ တဟီးဟီးနဲ့အော်ငို-
ส่งให้ ပို့ပေး
สงกรานต์ သင်္ကြန်,အတာသင်္ကြန်
สงคราม စစ်,စစ်ပွဲ,တိုက်ပွဲ
สงครามกองโจร ပြောက်ကျားစစ်
สงครามเพื่ออิสรภาพ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ
สงครามภาคพื้นดิน ကုန်းကြောင်းစစ်ပွဲ
สงครามเย็น စစ်အေး
สงครามโลก ကမ္ဘာစစ်
สงครามโลกครั้งที่สอง ဒုတိယကမ္ဘာစစ်
สงครามสิ้นสุดแล้ว စစ်ပြီးပြီ
สงบ(เงียบ) တိတ်
สงบ,สงบลง ငြိမ်း
สงบเงียบ ငြိမ်
สงบเงียบ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်-
สงบนิ่ง ငြိမ်သက်
สงบนิ่ง တည်ငြိမ်
สงบปาก နှုတ်ဆိတ်-
สงบศึก စစ်ပြေငြိမ်း-
สงวนรักษาไว้ သိမ်းထား-
สงสัย အံ့
สงสาร ကြင်နာ
สงสาร သနား
สงสารผู้อื่น သူတပါးကိုသနား-
สง่างาม(ศิริมงคล) ကျက်သရေ
สง่างาม(น่าเลื่อมใส) သပ္ပါယ်
สจิวต လေယာဉ်မောင်
สด အစိမ်း
สด(สี) ရွှန်း
สดชื่น စိုပြည်
สดชื่น စိုစိုပြည်ပြည်
สดชื่น လန်း
สดชื่นขึ้นมา လန်းဆန်းလာ-
สดชื่นดุจดอกไม้ ပန်းလို့ပွင့်လန်း-
สดชื่นเบิกบาน ပွင့်လန်း
สดสวย ဖြောင့်
สดใส ကြည်
สดใส(เจิดจ้า) တောက်ပြောင်
สดใส(แจ่ม) ပြောင်
สดับปิง နာ
สตางค์ ပိုက်ဆံ
สตางค์ย่อย ငွေအကြွေ,အကြွေ
สตางค์ย่อย အနုပ်
สติ သတိ
สติปัญญา ဉာဏ်
สติปัญญา ဉာဏ်ပညာ
สติปัญญาดี ဉာဏ်ကောင်း-
สติปัญญาทึบ ဉာဏ်ထူ-
สติหลุดลอย သတိလက်လွတ်-
สนตนเลส စတီး
สถานการณ์การเมือง နိုင်ငံရေးအခြေအနေ
สถานที่,สถานที่อยู่ နေရာ
สถานที่ ရာ,အရာ
สถานที่ အရပ်ဒေသ
สถานที่กิน စားစရာနေရာ
สถานที่กิน စားရာအရပ်
สถานที่ขาย ရောင်းတဲ့နေရာ

สถานที่ค้าขาย ရောင်းဝယ်ရေးဌာန
สถานที่นี้ ဒီနေရာ
สถานที่ฝากรองเท้า ဖိနပ်အပ်ရန်ဌာန
สถานที่รับ လက်ခံရာဌာန
สถานที่รับบริจาค အလှူခံဌာန
สถานที่หนึ่ง တစ်နေရာ
สถานที่ห่างไกลผู้คน လူသူကင်းဝေးအရပ်
สถานที่อยู่ နေရပ်
สถานที่เดิม အဟောင်းနေရာ
สถานที่ใด မည်သည့်နေရာ
สถานที่ใหม่ နေရာအသစ်
สถานที่ให้ร่มเงา အရိပ်အာဝါသ
สถานที่ไหน ဘယ်နေရာမှာလဲ
สถานทูต သံရုံး
สถานทูตไทย ယိုးဒယားသံရုံး
สถานทูตพม่า မြန်မာသံရုံး
สถานทูตอเมริกัน အမေရိကန်သံရုံး
สถานพยาบาล သူနာပြုဌာန
สถานี စခန်း
สถานีขนส่ง ဂိတ်
สถานีตำรวจ ရဲစခန်း
สถานีตำรวจ ရဲဌာန
สถานีย่อย(รถไฟ) ဘူတာလေး
สถานีรถไฟ ဘူတာရုံ,ဘူတာ
สถานีรถยนต์ ကားဂိတ်
สถานีใหญ่(รถไฟ) ဘူတာကြီး
สถูป ပုထိုး
สถูปเจดีย์ စေတီပုထိုး
สนด้ายรูเข็ม နဖားအပ်ချည်ထိုး-
สนรู(เข็ม,จมูก) နဖားထိုး-
สน(ไม้) ထင်းရှူး
สั้น ဖနောင့်
สั้นเท้า ခြေဖနောင့်
สนใจ(มีใจ) စိတ်ပါ-
สนใจ စိတ်ဝင်စား
สนใจใคร่รู้ စူးစမ်းမှုပါသနှာပါ-
สนธิสัญญาสงบศึก စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ်
สนับสนุน ထောက်ခံ
สนับสนุน မြှောက်စား
สนับสนุน အားပေး-
สนับสนุนแนวความคิด အကြံအစည်ကိုအားပေး-
สนับสนุนพรรค အဖွဲ့ကိုအားပေး-
สนับสนุนลูกๆ သားသမီးကိုမြှောက်စား-
สนาม ကွင်း
สนามกอล์ฟ ဂေါက်ကွင်း
สนามกีฬา အားကစားကွင်း
สนามบิน လေဆိပ်
สนามบิน လေယာဉ်ကွင်း
สนามบินนงคลาโคง မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ်
สนามเพลาะ(หลุมหลบภัย) ကတုတ်ကျင်း
สนามฟุตบอล ဘောလုံးကွင်း
สนามมวย လက်ဝှေ့ရုံ
สนามหญ้า မြက်ခင်း
สนิทสนม ရင်းနှီး
สนิทสนม လူချင်းရင်းနှီး
สนิทสนมน้ำนัน ပွန်းတီး
สนิมเขียว အညို
สนิมเหล็ก သံဆေး
สนุก ပျော်
สนุกเปิกบาน ပျော်ရွှင်,ရွှင်ပျော်
สนุกเพลิดเพลิน ပျော်မြူး
สนุกสนาน ပျော်ပျော်
สนุกสนาน ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်
สนุกสนาน ပျော်ပျော်ပါးပါး
สนุกสนาน မြူး
สนุกสนาน(เพลินไส้) အူမြူး,အူရွှင်
สนุกสนานเพลิดเพลิน ပျော်မြူး
สบน้ำ(สายน้ำบรรจบ) မြစ်ဆုံ
สบอารมณ์ ကြည်ဖြူ
สบง သင်းပိုင်
สบัดไหว တလူလူ
สบาย ကောင်းမွန်
สบาย ပျော်
สบาย သာ
สบายๆ သာသာယာယာ
สบายๆ(ไม่รีบร้อน) ဖြည်းဖြည်းဆေးဆေး
สบายๆ(ไม่รีบร้อน) အေးအေးဆေးဆေး
สบายจริง ဇိမ်ပဲ
สบายใจ စိတ်ချမ်းသာ-
สบายดี ချမ်းမြေ့
สบายดี နေကောင်း-
สบายดีวิ နေကောင်းရဲ့လား
สบายเต็มที่ ချမ်းသာမှုအပြည့်အဝ
สบายที่สุด အသက်သာဆုံး
สบู่ ဆပ်ပြာ
สบู่ถูตัว ကိုယ်တိုက်ဆပ်ပြာ
สบู่หอม ဆပ်ပြာမွှေး
สบู่แท่ง ဆပ်ပြာချောင်း
สเปน စပိန်
สภา ကောင်စီ

สภา လွတ်တော်
สภากาชาด ကြက်ခြေနီအဖွဲ့
สภาคณะปฏิวัติ တော်လှန်ရေးကောင်စီ
สภาโรงเรียน ကျောင်းကောင်စီ
สภาล่าง အောက်လွှတ်တော်
สภาสูง အထက်လွှတ်တော်
สภาพ အခြေအနေ
สภาพการค้า စီးပွားရေးအခြေအနေ
สภาพการจราจร လမ်းအခြေအနေ
สภาพการทำงาน အလုပ်အခြေအနေ
สภาพการเพาะปลูก စိုက်ပျိုးအခြေအနေ
สภาพจิตใจ စိတ်အခြေအနေ
สภาพจิตอ่อนแอ စိတ်သဘောထားနု-
สภาพดี အခြေအနေကောင်း-
สภาพถนน လမ်းအခြေအနေ
สภาพแวดล้อม ပတ်ဝန်းကျင်
สภาพอากาศ ရာသီဥတု
สภาพอากาศวันนี้ ယနေ့ရာသီဥတု
สภาวะ သဘာဝ
สภาวะ အခြေအနေ
สภาวะ(ความเป็นไป) အဖြစ်
ส้ม လိမ္မော်
ส้มตำ(มะละกอยำ) သင်္ဘောသီးသုပ်
ส้มป่อย ကင်ပွန်း
ส้มหลวง ရှောက်,ရှောက်သီး
ส้มโอ ကျွဲကော
ส้มโอ ရှောက်ပန်းသီး
สมควร ထိုက်,ထိုက်တန်
สมควร လျောက်ပတ်
สมควร လျော်
สมควร သင့်
สมควร အပ်
สมค่า အဖိုးတန်-
สมใจ နှစ်ခြိုက်
สมใจ အားရ-
สมบัติ(คุณ) အရည်
สมบัติ(ทรัพย์สิน) ဥစ္စာ
สมบูรณ์ ပြည့်ဝ
สมบูรณ์ ဖြိုး
สมบูรณ์พูนสุข ကြီးပွားချမ်းသာ
สมบูรณ์พูนสุข သာယာဝပြော
สมประสงค์ ဆန္ဒပြည့်
สมปรารถนา ဆုတောင်းပြည့်-
สมปรารถนา အလိုပြည့်-
สมมุติเทพ သမ္မုတိနတ်
สมรภูมิ စစ်မျက်နှာ
สมส่วน(พอเหมาะ) အတော်
สมเสร็จ ကြံ့သူတော်
สมอ,สมอไทย ဖန်ခါး
สมอคิ้ง ကြစု
สมอคิ้ง ဖန်ခါးငယ်
สมอเรือ ကျောက်ဆူး
สมอเรือ လှေချိတ်
สมอง ဦးနှောက်
สมองดี ဦးနှောက်ကောင်း-
สมองตื้อ,สมองล้า ဦးနှောက်ခြောက်-
สมองทึบ ဥာဏ်ထိုင်း-
สมัครงาน အလုပ်လျှောက်-
สมัชชา ညီလာခံ
สมัน ဆတ်
สมัย ခေတ်
สมัย(กุมอำนาจ) လက်ထက်
สมัยกลาง အလယ်ခေတ်
สมัยพระเจ้าชีบอ သီပေါမင်းလက်ထက်
สมัยคองบอง ကုန်းဘောင်ခေတ်
สมัยตองอู တောင်ငူခေတ်
สมัยนิยม ခေတ်စား
สมัยนี้ ယခုခေတ်
สมัยบุเรงนอง ဘုရင့်နောင်လက်ထက်
สมัยโบราณ ပေါရာဏခေတ်
สมัยพระเจ้าอังวะ အင်းဝမင်းလက်ထက်
สมัยพุกาม ပုဂံခေတ်
สมัยโรมัน ရောမခေတ်
สมัยใหม่ ခေတ်သစ်
สมัยอังวะ အင်းဝခေတ်
สมาคม အသင်းအပေါင်း,အပေါင်းအသင်း
สมาคม အသင်း,အသင်းအဖွဲ့
สมาคมครู ဆရာအသင်း
สมาคมชาวจีน သရုတ်အမျိုးသားအသင်း
สมาชิกพรรค အဖွဲ့ဝင်မှား
สมาทานศีล သီလဆောက်တည်-
สมาธิ သမာဓိ
สม่ำเสมอ တစေ
สม่ำเสมอ အမြဲ,အမြဲတစေ
สมุด စာအုပ်
สมุดเช็ค ချက်စာအုပ်
สมุดโทรศัพท์ ဖုန်းလမ်းညွှန်စာအုပ်
สมุดบันทึก မှတ်စု,မှတ်စုစာ,မှတ်စုစာအုပ်
สมุดเปล่า ဗလာစာအုပ်
สมุนไพรพื้นเมือง တိုင်းရင်းဆေးပင်

สมุนมือขวา ညာလက်ရုံး
สมุนมือซ้าย ဘယ်လက်ရုံး
สโมสร အစည်းအရုံး
สรงน้ำ(พระ) ရေသပ္ပါယ်-
สรงน้ำเจดีย์ စေတီရေသပ္ပါယ်-
สรงน้ำสถูป ပုထိုးရေသပ္ပါယ်-
สรรพสิ่ง ပဒေသာ
สรรเสริญ ကောင်းချီးပေး-
สรรเสริญ ချီးမွမ်း
สรรเสริญ(ยกย่อง) ဂုဏ်ပြု-
สรวงสวรรค์ နတ်ပြည်
สร้อยข้อมือ လက်ကောက်ကြိုး
สร้อยคอ လည်ဆွဲ
สร้อยคอทองคำ ရွှေလည်ဆွဲ
สร้อยทองคำ ရွှေဆွဲကြိုး
สร้อยนิล နီလာဆွဲကြိုး
สระ(ล้าง) လျှော်
สระผม ခေါင်းလျှော်-
สระ(บ่อ) ကန်
สระ(หนองน้ำ) အိုင်
สระบุด လက်ဆည်ကန်
สระธรรมชาติ သဘာဝတကန်
สระน้ำ ရေကန်
สระน้ำ ရေအိုင်
สระว่ายน้ำ ရေကူးကန်
สระ(อักษร) သရ
สระอู နွစ်ချောင်းငင်
สร้าง ဆောက်
สร้างกระท่อม တဲဆောက်-
สร้างคอกวัว နွားတင်းကုပ်များဆောက်-
สร้างเจดีย์ ဘုရားတည်-
สร้างบ้าน အိမ်ဆောက်-
สร้างบ้านให้อยู่ နေရအောင်အိမ်ဆောက်-
สร้างประเทศชาติ နိုင်ငံတည်-
สร้างรัง သိုက်ဆောက်-
สร้างรากฐาน ရောတည်-
สร้างเวที မဏ္ဍပ်ကိုဆောက်-
สร้างสถานการณ์ ဖန်တီး
สร้างสะพาน တံတားဆောက်-
สลบ သတိမေ့-
สลบ သတိလစ်-
สลบ သတိလွတ်-
สละ(ทิ้ง) စွန့်
สละประโยชน์ตน ကိုယ်ကျိုးစွန့်-
สลัก(ดาน) မင်းတုပ်
สลัก(เดือย) စရွေး
สลัด ခါချ
สลัดน้ำผ้า အဝတ်ရေခါ
สลับ(ไป-มาๆ) ချည်
สลัว မှိုန်
สลึง(เสี้ยว) အစိတ်
สลึง(25 ปยา) မတ်
สลิมสลือ ရီဝေ
สวด စုတ်
สวด ရွတ်
สวดคาถา ဂါထာစုတ်-
สวดนะปริต,สวดมนต์ ပရိတ်ရွတ်-
สวนก้น(สอยท้อง) ဝမ်းချ
สวนสนาม စစ်ကြောင်းများချီတက်-
สวน ခြံ
สวน(อุทยาน) ဥယျာဉ်
สวนครัว ဟင်းသီးဟင်းရွက်ခြံ
สวนดอกไม้ ပန်းခြံ
สวนผัก ဟင်းသီးဟင်းရွက်ခြံ
สวนสัตว์ တိရစ္ဆာန်ရုံ
สวนสาธารณะ ပြည်သူ့ပန်းခြံ
ส่วน(คำเน้น) ကတော့
ส่วน(คำเน้น) ကား
ส่วน(คำเน้น) ကော
ส่วน(คำเน้น) မူ
ส่วน(ตอน) ပိုင်း,အပိုင်း
ส่วน(เสี้ยว) စိတ်
ส่วน,ส่วนส่วน ဆ,အဆ
ส่วนเกิน အပို
ส่วนตัว ကိုယ်ပိုင်
ส่วนตัว မိမိ
ส่วนตัวผมนั้น ကျွန်တော်ကတော့
ส่วนบุคคล ပုဂ္ဂလိက
ส่วนบุญ,ส่วนแบ่ง အမျှ
ส่วนแบ่ง ဝေစု
ส่วนประกอบ အစိတ်အပိုင်း
ส่วนมาก အများစု
ส่วนรวม အများ
ส่วนเล็กๆ(ส่วนย่อยๆ) အသေး
ส่วนสูง အရပ်
ส่วนสูง(คน) အရပ်အမောင်း
ส่วนสูงต่ำ(ไม่สูง) အရပ်နိမ့်-
ส่วนสูงเท่าไร အရပ်ဘယ်လောက်မြင့်လဲ
ส่วนเสี้ยว အစိတ်အပိုင်း
ส่วนหนึ่ง အပိုင်း

ส่วนใหญ่ အများစု
สวม(ชุ) စီး
สวม(ใส่) စွပ်
สวม(ครอบ) ဆောင်း
สวม(ศิดตั้ง) တပ်
สวมงอบ ခမောက်ဆောင်း-
สวมซ้อนหลายชั้น အထပ်ထပ်ဝတ်-
สวมได้พอดีตัว ဝတ်လို့တော်-
สวมทีท่า ယောင်ဆောင်,အယောင်ဆောင်-
สวมรองเท้า ဖိနပ်စီး-
สวมแว่นตา မျက်မှန်တပ်-
สวมสร้อย ဆွဲကြိုးစွပ်တယ်
สวมเสื้อผ้า အဝတ်အစားကိုဝတ်-
สวมใส่ ဝတ်,ဝတ်ဆင်
สวมหน้ากาก မျက်နှာဖုံးကိုတပ်-
สวมหมวก ဦးထုပ်ဆောင်း-
สวมหมวก ဦးထုပ်စွပ်-
สวมแหวน လက်စွပ်ကိုစွပ်-
ส้วม အိမ်သာ
ส้วมชิม(ปลอดแมลงวัน) ယင်လုံအိမ်သာ
ส้วมธรรมดา ရိုးရိုးအိမ်သာ
ส้วมนั่งยอง ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်အိမ်သာ
ส้วมสมัยใหม่แบบ(ชักโครก) ခေတ်မီအိမ်သာ
สวย လှ
สวยๆ လှလှ
สวยกว่า ပိုလှ,ပိုပြီးလှ,ပိုမိုလှ-
สวยเกิน လှလွန်း
สวยงาม လှပ
สวยจริงๆ တကယ်လှ-
สวยจริงๆ လှပါပဲ
สวยจังเลย လှလိုက်တာ
สวยชิ လှပါပေ-
สวยตามธรรมชาติ သဘာဝလှ-
สวยที่สุด အလှဆုံး
สวยแบบธรรมดา သာမန်လှ-
สวยมาก သိပ်လှ-
สวยมาก အတော်လှ-
สวยมากไหมละ တယ်လဲလှပါလား
สวยมีๆมาก အလွန်အလွန်လှ-
สวยละ(เข้าท่า) ဟန်ကျတာပဲ
สวยเหลือเกิน မတရာလှ-
สวยเหลือเกิน ရက်ရက်စက်စက်လှ-
ส่วย(ภาษี) အကောက်,အကောက်အစား
สวรรค์ ကောင်းကင်ဘုံ
สวรรค์ နတ်ဌာန
สวรรค์ နတ်ပြည်
สวรรค์ နတ်ရွာ
สวรรคต နတ်ရွာစံ-
สวัสดี မင်္ဂလာပါ
สวัสดีครับ မင်္ဂလာပါခင်ဗျာ
สวัสดีค่ะ မင်္ဂလာပါရှင်
สวัสดีตอนเช้า မင်္ဂလာနှံနက်ခင်း
สวัสดีปีใหม่ မင်္ဂလာနှစ်သစ်
สว่าง လင်း
สว่างแจ่มจ้า တောက်ပ
สว่าน လွန်
สวิสเซอร์แลนด์ ဆွစ်ဇာလန်
สหประชาชาติ ကုလသမဂ္ဂ
สหรัฐ,สหภาพ ပြည်ထောင်စု
สหภาพโซเวียตรัสเซีย ဆိုဗီယက်ဆိုရှယ်လစ်ရုရှား
สหภาพพม่า ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ
สหรัฐอเมริกา အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု
สหศึกษา ကျားမပညာရေး
สหาย သူငယ်ချင်း
สอง နှစ်
สองจิตสองใจ(ลังเลใจ) နှလုံးနှစ်ခွ
สองสามีภรรยา ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက်
ส่องสว่าง ထွန်းပ
ส่องสว่าง ပ
ส่องแสง ပြက်
สอด သွင်း
สอดจดหมายใส่ซอง စာအိတ်မှာစာသွင်း-
สอดรู้,สอดรู้สอดเห็น စပ်စု
สอดไว้หว่างประตู တံခါးကြားမှာသွင်းထား-
สอดส่อง ကြပ်
สอน,เรียน သင်
สอนเก่ง အသင်အပြကောင်း-
สอนชำนาญ စာသင်တာပါရင့်-
สอนหนังสือ စာချ-
สอนหนังสือ စာပြ-
สอนหนังสือ စာသင်ပေး-
สอนหนังสือ ပညာသင်ပေး-
สอบซ้อม အစမ်းစာမေးပွဲ
สอบได้ စာမေးပွဲအောင်-
สอบตก စာမေးပွဲကျ-
สอบถาม စုံစမ်း
สอบถาม မေးမြန်း
สอบถามว่า ..လို့စုံ
สอบผ่าน စာမေးပွဲအောင်မြင်-
สอบเลื่อนชั้น အတန်းတင်စာမေးပွဲ

สอบไล่ စာမေးပွဲကြီး
สอบสวน စုံစစ်
สอบสวนคนร้าย လူဆိုးကိုစုံစစ်-
ส้อม ခက်ရင်း
สอย(เกี่ยว) ချိုး
สอยด้วยไม้ไผ่ ဝါးနဲ့ချိုး-
สะกดจิต လိပ်ပြာနုတ်-
สะกดรอย ခြေရာလိုက်-
สะเก็ด ဖေး,အဖေး
สะเก็ดขี้มูก နှာခေါင်းဖေး
สะเก็ดดาว ကြိုတ်မွှား
สะเก็ดแผล အနှာဖေး
สะใจ နှစ်ခြိုက်
สะดวก(คล่อง) ချောင်
สะดวก အဆင်သင့်-
สะดวก အဆင်ပြေ-
สะดวกกว่า ပိုအဆင်ပြေ-
สะดวกสบาย သက်သာ
สะดวกสบาย သက်သောင့်သက်သာ
สะดือ ချက်
สะดือจุ่น,สะดือโปน ချက်စူ-
สะดือโบ๋ ချက်တွင်းနက်
สะดุ้งเฮือก လန့်ဖျပ်
สะดุดตอ ခလုတ်တိုက်-
สะเด็ด(แห้ง) စင်စင်
สะเดา တမာ
สะเดาขม တမာခါး
สะเดาะเคราะห์ ယတြာချေ
สะโตง(ชื่อแม่น้ำ) စစ်တောင်း
สะทกสะท้าน မရိုးမရွ
สะทกสะท้าน မှု
สะท้อน(เสียง) ပဲ့တင်,ပဲ့တင်ခတ်-
สะท้อน(แสง) ဟပ်,ပြန်ဟပ်
สะท้อน(กระท้อน) သစ်တို
สะท้านอยู่ในอก ရင်ထဲမရိုးမရွဖြစ်-
สะเทือนใจ စိတ်ထိခိုက်-
สะบัก လက်ပြင်
สะบัด ခါ
สะบัด လှုပ်
สะบัดน้ำจากผ้า အဝတ်ရေခါ-
สะบัดฝุ่น ဖုံခါချ-
สะบัดหลุด ခါချ-
สะบัดหู(อย่างช้าง) နှာရွက်လှုပ်-
สะบ้าหัวเข่า ဒူးခေါင်း
สะพรั่ง(ชูช่อบาน) ငွားငွားစွင့်စွင့်

สะพรั่ง ဝေ
สะพรั่งละลานตา ဝေဆာ
สะพาน တံတား
สะพานข้ามถนน လမ်းကျော်တံတား
สะพานข้ามแม่น้ำ မြစ်ကျော်တံတား
สะพานข้ามแม่น้ำสะโตง စစ်တောင်းတံတား
สะพานแขวน ကြိုးတံတား
สะพานแคบ တံတားကျဉ်း-
สะพานผัง တံတားပျက်-
สะพานไม้ သစ်တံတား
สะพานไม้ไผ่ ဝါးတံတား
สะพานลอย လမ်းကျော်တံတား
สะพานเหล็ก သံတံတား
สะพาย လွယ်
สะพายถังไฮดิม ရေခဲမုန့်ပုံးကိုလွယ်-
สะพายย่าม လွယ်အိတ်ကိုလွယ်-
สะโพก(แก้มก้น) တင်,တင်ပါး
สะระแหน่ ပူစိန်
สะสม စု,စုဆောင်း
สะสมเงิน ငွေစုဆောင်း-
สะสมสิ่งของ ပစ္စည်းစုဆောင်း-
สะสาง ရှင်း
สะสาง(สิ่งที่ค้างไว้) လက်စသတ်-
สะสางบัญชี စာရင်းရှင်း-
สะสางหนี้สิน ကြွေးရှင်း-,အကြွေးရှင်း-
สะอาด သန့်
สะอาดทั่วทั้งตัว တစ်ကိုယ်လုံးလည်းသန့်ရှင်း-
สะอาดสะอ้าน သန့်ရှင်း
สะอึก ကြိုထိုး
สัก(แต้ม) ကြောင်
สัก(ทิ่ม) ထိုး
สักลายสัก ဆေးရုပ်ထိုး-
สัก(ต้นไม้) ကျွန်း
สัก(ประมาณ) လောက်
สักแก้ว တစ်ခွက်စာ
สักคน တစ်ယောက်စာ
สักคน မည်သူကိုမျှ
สักครู่ ခဏ,ခန
สักครู่ ခဏလေး
สักครู่ ခေတ္တ
สักครู่ တော်ကြာ
สักครู่จะมา အခုလာမယ်
สักงับ တမှေး
สักงับ တရေး
สักงับ တရေးတမော

သိက္ခာပဒ်ခန်း တမ့်းလောက်
သိက္ခာပဒ်ခန်း တရေးလောက်
သိက္ခာရဲ့ကာ တစ်ခွန်းတစ်ပိုဒ်မှ
သိက္ခာရှိ တခုခု
သိက္ခာလောင်းလား ဘယ်လောက်လဲ
သိက္ခာနည်းပါးခြင်း နည်းနည်းလောက်
သိက္ခာမဲ့ခြင်း အတော်ကြာ
သိက္ခာမျိုး တစ်နုပ်စာ
သိက္ခာဝန်ကျေသိက္ခာ တစ်နေ့နှောင်တရမယ်
သိက္ခာသိက္ခာ တစ်စုံတစ်ခု
သိက္ခာတစ်ခုခု တစ်ခုခု
သိက္ခာတစ်ခုခု နေရာတခုခု
သိက္ခာတစ်ခုခု တခုခု
သိက္ခာကာရပူဇာ ဖူးမြော်
သိက္ခာပုဒ် သက္ကလတ်
သိင်္ဃ(သိင်္ဃနာမူက) ညှစ်
သိင်္ဃဠီမူက နှုပ်ချေးညှစ်-,နှုပ်ညှစ်-
သိင်္ဃာလ(ပေးကမ်းခြင်း) မှာ
သိင်္ဃာလ(ပေးကမ်းခြင်း) ခိုင်း
သိင်္ဃာဝတီ ထမင်းကိုမှာ-
သိင်္ဃာသန အလုပ်ကိုခိုင်း-
သိင်္ဃာသန အလုပ်ခိုင်း-
သိင်္ဃာသန စေခိုင်း
သိင်္ဃာသန ဆုံးမ
သိင်္ဃာသန စားခိုင်း
သိင်္ဃာသန အလုပ်လုပ်ဘို့စေခိုင်း-
သိင်္ဃာသန လာဖို့မှာ-
သိင်္ဃာသန အလာခိုင်း-
သိင်္ဃာသန ရေချိုးခိုင်း-
သိင်္ဃီက ခိုင်းပြန်
သိင်္ဃဒေသ သွပ်
သိင်္ဃနာဒ(အသံကြီးသော) သင်္ကေတ
သိင်္ဃနာဒကာရဏ် ကြည့်ရှုလေ့လာ
သိင်္ဃနာဒဝါဒ် သတိထား-
သိင်္ဃဘာဝဗိသင် သခင်္ဂါကွန်ဒွာ
သိင်္ဃမနိဗ္ဗာန် ဆိုရှယ်လစ်
သိင်္ဃရောဂ(ရောဂါ) ဂွတ်
သိင်္ဃဂုဏ သံဃာဂုဏ်
သိင်္ဃဇာတိ ဒုကုဋ္ဌ
သိစ္စ သစ္စာ
သိစ္စာဘိသမယ အချစ်သစ္စာ
သိဉ္စာ လမ်းလျှောက်-
သိဉ္စာဝိဇ်ဇ် သညာကွန်ဒွာ
သိဉ္ဇာဏ အချက်
သိဉ္ဇာဏဝါဒ အချက်ပြမီး

သိဉ္ဇာဏဝါဒ မီးပွိုင့်
သိဉ္ဇာဒိဂ္ဂဏ် အမှတ်အသား
သိတ်ဆ်ံ့ ဆ,အဆ
သိတ်ဆ်ံ့ အချိုး
သိတ်ဝ် တိရစ္ဆာန်
သိတ်ဝ် သတ္တဝါ
သိတ်ဝ်ကိုနဲ့ အသားစားတိရစ္ဆာန်ဖျိုး
သိတ်ဝ်ခြေခွ ယဉ်ပါးနေသောတိရစ္ဆာန်
သိတ်ဝ်ခြောင်းမကာရ ဝန်တင်တိရစ္ဆာန်
သိတ်ဝ်ငန်ဂ ငရဲသား
သိတ်ဝ်ငန်ဂ် ရေနေသတ္တဝါ
သိတ်ဝ်ငန်ဂ်ပက် ကုန်းနေသတ္တဝါ
သိတ်ဝ်ပ်ာ တောတိရစ္ဆာန်
သိတ်ဝ်ဆ်ိုင်ငါ့ဘုရားမ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်
သိတ်ဝ်ဆ်ိုင်ငါ့ဘုရားမ နို့တိုက်သတ္တဝါ
သိတ်ဝ်ဆ်ိုင်ငါ့ဘုရားမ တွားသွားသတ္တဝါ
သိတ်ဝ်ဆ်ိုင်ငါ့ဘုရားမ တွားသွား,တွားသွားကောင်
သိတ်ဝ်သောင်ကျော်(ဂန) ခြေနှစ်ချောင်း
သိဒ္ဓတ္ထသာသနာ စကားအသံနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ပညာ
သိန် နှောင့်,အနှောင့်
သိန်ဘဏ် ပုဆိန်အနှောင့်
သိန်း တုန်
သိန်းငကျ တုန်တုန်ယင်ယင်
သိန်းဆာ ကတုန်ကယင်
သိန်းဆာ တုန်တုန်ရိရိ
သိန်းရေဝ်,သိန်းရေဒိ တုန်လှုပ်
သိန်းဟိုန်းဟာ တုန်လှုပ်
သိန်းဟိုဝ် ခေါင်းခါ
သိန်းဟိုဝ် တုန်လှုပ်
သိန် တို
သိန်ဂိုဆုတ် အတိုဆုံး
သိန်ဒါန် သဏ္ဌာန်
သိန်ဓိ ငြိမ်းချမ်း
သိန်ဓိဘာန် ငြိမ်းချမ်းရေး
သိန်ဓိသုခ ငြိမ်းချမ်းခြင်း
သိန်ဒဝါဃဒီ ချစ်ကြည်ရေး
သိန်ဓိဗိဒ်ဒါန် မှန်းဆ
သိန်ဓိဗိဒ်ဒါန် ယူဆ
သိန်ဓိဝ် ခေါ်နှောင့်,ခေါ်အနှောင့်
သိန်ဓိဝ်ခြေ လက်ပိုးစောင်း
သိန်ဓိဝ်ဆိုင်ဂ် စာအုပ်အနှောင့်
သိပ်(ဝါ) ဖန်
သိပ်ဝါ ဖဲဖန်-
သိပ် ပေါက်
သိပ်(ဆိတ်) စဉ်း

သံပခ်ာယမိတ ခေါးနဲ့စဉ်း-
သံပခ်ာဟေဒ စဉ်းကော-
သံပခ်ာဟေဒ နုပ်နုပ်စဉ်း-
သံပဟဉ်ာ မြက်စဉ်း-
သံပဟေမ ကြက်သွန်နီကိုစဉ်းကော-
သံပသန ယောင်
သံပသဉ်းဝါဒ ရှုပ်ထွေး
သံပဿဒ နာနတ်
သံပါဒါ် ပတ်,အပတ်,တစ်ပတ်
သံပါဒါ်ဂ်ံဝန အရင်အပတ်က
သံပါဒါ်ဒီ့ဧးမာထိုင အလာမည်တစ်ပတ်
သံပါဒါ်ဒီ့ဝါးမာ လွန်းခဲ့သောအပတ်
သံပါဒါ်ဦ် ယခုတစ်ပတ်
သံပါဒါ်သုတ်ာဲ နောက်ဆုံးအပတ်
သံပါဒါ်ဟန်ာ ရှေ့အပတ်
သံပါဒါ်ဟလိင် နောက်အပတ်,နောက်တစ်ပတ်
သံပုဿ ဂါပက
သံပဟဂ ငိုက်
သံပဟဂတိင်ဒဲ့ထရက အစကငိုက်-
သံမပိုံ(ဧးဩ) ၄က်
သံမပိုံ(ဧးဩ) သမွန်
သံမဝိသ ထိ
သံမဝိန်ဒ်ာတဲငေဒ ကာမစပ်ယှက်-
သံမဘာရ ဝန်စည်
သံမဘာရဒေဓနတာင ခရီးဆောင်ပစ္စည်း
သံမဘာသဏ် မေးမြန်း
သံမဘာသဏ်ဗ်ာဝ သတင်းမေးမြန်း-
သံမဒုတ်ိ ဖြစ်မြောက်
သာက(ဝိသဲ်ဝ) ကြမ်း
သာက(ဝိဲ်ဒီမဒိက) ကျည်ပွေ့
သာကဒ်ာမဒိက ငရုတ်ကျည်ပွေ့
သာကမဝန(ဒ်ာသာက) မောင်းကျောက်
သာဂူ သဘူ
သာဂူဂးဂိ(ဗဒမ) သဘူအုန်းနို့
သာင ဖြိုး
သာင်ဟ ခေါင်းဖြိုး-
သ်ာင်ဧလာင(နာဂဒေဝ) ရှင်လောင်း,မောင်ရှင်လောင်း
သာဒ(ပြာဒ) ပက်
သာဒန်ာ ရေပက်-
သာဒပါသာဒ ပက်ဖွန်း
သာဒပဒမန်ာ ရေပက်ဖွန်း-
သာဒ(ဧးဩ) ဖျာ
သာဒဒါဒ တင်ပြလျှောက်ထား-
သာဓာရဏ ဘုံ

တရုတ်ပြည်သူသမ္မတနိုင်ငံ

သာဒု(ဒီဧဝ်ာ) သဘုံ
သာန(ဂဝ) ရက်
သာနကဒုပုန တောင်းရက်-
သာနဧးဩ ဖျာရက်-
သာပသူဒ္ဓ ကင်းပျောက်
သာပာန,သပဂ ကျိန်
သာပဧးဒ်ာ ကျိန်ဆဲ
သာမ သုံး
သာမကုံမ ညကိုးနာရီ
သာမဧးဂ လမ်းသုံးခွ
သာမဂ္ဂဳ ဥတုသုံးပါ
သာမဝ်ဲ(ဒဂ) သုံးဘီး
သာမဝ်ဲဧးဒ်ာ သုံးဘီးကား
သာမဝ်ဲမ်ာဒ ဆိုက်ကား
သာမဝ်ဲမ်ာဒမ့်ဒ်ာ လူစီးဆိုက်ကား
သာမဝ်ဲမ်ာဒသိုဒ်ာ ကုန်တင်ဆိုက်ကား
သာမလာ(ဒါး) သုံးလား
သာမဝိန်ာ နောက်သုံးရက်
သာမသိန် သုံးမတ်
သာမသိဝိန်ာမာထာ လွန်ခဲ့တဲ့ ၃-၄ ရက်
သာမသိဝိန်ာ နောက် ၃-၄ ရက်
သာမဟလိမ် တြိဂံ,တရိဂံ
သာမဟလိမ်(သာမဒုဒ) သုံးထောင့်
သာမဟလိမ်ဒ်ာနဟာ အနားညီတြိဂံ
သာမဟလိမ်ဒ်ာနမဟာ အနားမညီတြိဂံ
သာမဟလိမ်ဒတောင်ာ ရွှေတြိဂံ,ရွှေတရိဂံ
သာမဟေဒ မောင်ရှင်
သာမ်ာဂီ ညီ,ညီညွတ်
သာမ်ာဂီဂလမဟလီဒာ စည်းလုံးညီညွတ်
သာမ်ာဂီဂလမဟလီဒာ ညီညာ
သာမ်ာဂီဂလမဟလီဒာ အချင်းချင်းစည်းလုံး-
သာမ်ဏ သဘမန်
သာမာရဏ(ဟ်ာ) စွမ်း
သာမာရဏ(ဒ်ာပါန) တတ်
သာမာရဏ(ဒါ) နိုင်
သာမာရဏ(ဒ်ဲ) ရ
သာမိ ခင်ပွန်း
သာမိ ယောကျ်ား
သာမိ အမျိုးသား
သာမိဘရရာ ဇနီးခင်ပွန်း
သာမိဘရရာ ဇနီးမောင်နှံ
သာမိဘရရာ လင်မယား
သာမိဘရရာဂူ့ဟိုင် လင်မယားတစ်တွဲ

สามีอาหญิง ဘထွေး
สาย(ช้า) နောက်ကျ-
สายแล้ว(ตะวันสูงแล้ว) နေမြင့်ပြီ
สายนิดหน่อย နဲနဲနောက်ကျ
สาย(เส้น) နှန်း
สาย(เส้น) သွယ်
สายการบิน လေကြောင်း
สายการบินต่างประเทศ ပြည်ပလေကြောင်း
สายการบินในประเทศ ပြည်တွင်းလေကြောင်း
สายการบินประเทศพม่า မြန်မာနိုင်ငံလေကြောင်း
สายการบินพม่า မြန်မာလေကြောင်း
สายกีตาร์ ဂီတာကြိုး
สายฉลองพระบาท ခြေနှင်းကြိုး
สายตา မျက်ခြည်
สายตาพร่ามัวมาก မျက်စိအရမ်းမှုန်-
สายตามัว မျက်စိမှုန်-
สายโทรเลข ကြေးနန်းကြိုး
สายโทรเลข သံကြိုး
สายน้ำ မြစ်ရိုးတစ်လျှောက်
สายน้ำสาขา မြစ်လက်ဟက်
สายบัว ကြာစွယ်
สายพันธุ์ မျိုးနွယ်
สายพิณ စောင်းကြိုး
สายพิณตึง စောင်းကြိုးတင်း-
สายฝ้า မိုးကြိုး
สายฟ้า လျှပ်
สายไฟ ဝါယာကြိုး
สายไฟฟ้า လျှပ်စစ်နှန်းကြိုး
สายมุ้ง ခြင်ထောင်ကြိုး
สายรก အချင်းကြိုး
สายรองเท้า ဖိနပ်ကြိုး
สายรองเท้ารัดส้น ဖိနပ်သိုင်းကြိုး
สายรัดคาง မေးသိုင်းကြိုး
สายรัดประคด ခါးပန်းကြိုး
สายรัดเอว ခါးစည်း
สายลมอ่อน လေနုအေး
สายลมอ่อนๆ လေသာ
สายลวด သံကြိုး
สายลวดทองแดง ကြေးနန်းကြိုး
สายเลือด(ลูกหลาน) သွေးသား
สายโลหิต ရွှေသွေး
สายวัด(ผุด) ပေကြိုး
สายวัด(วา) လကြိုး
สายสร้อย ဆွဲကြိုး
สายสะดือ ချက်ကြိုး
สายสิญจน์ ပရိတ်ကြိုး
สายหมอก မြူခြည်
ส่าย ယမ်း
ส่าย,สั่น(สะบัด) ခါ
ส่ายหัว ခေါင်းယမ်း-
ส่ายหัว ခေါင်းခါ-
สายัณห์ နေဝင်ရီတရော
สารเรืองแสง မီးစုန်းဓာတ်
สารส้ม(แกว่งน้ำ) ကျောက်ချဉ်
สารอาหาร သြဇာ
สารภาพ ဝန်ချတောင်းပန်
สารภาพ(ยอมรับ) ဝန်ချ
สารวัตรตำรวจ ရဲကြပ်
สารวัตรทหาร တပ်ကြပ်
สารภี(ผึ้ง) ဂေါဖီ
สารรูป သရုပ်
สาระ သာရ
สาระ(แก่น) အနှစ်
สารานุกรม စွယ်စုံကျမ်း
สาละ အင်ကြင်း
สาลิกา(นก) သာလိကာ
สาว(ตึง) ငင်
สาวเท้า ခြေလှမ်း-
สาวเท้าจ้ำอ้าว ခပ်သုတ်သုတ်ခရီးနှင်-
สาวน้ำ ရေငင်-
สาวน้ำ,หิ้วน้ำ ရေဆွဲ-
สาว(โสด) ပျို
สาว(หญิง) မ
สาวแก่ အပျိုကြီး
สาวงาม မိန်းမလှ
สาวงาม အလှမယ်
สาวทีนทีก အပျိုတိုင်း
สาวทีนทีก အပျိုကြီး
สาวมาติดผัน မိန်းမလာရှုပ်-
สาวสวย မိန်းမလှ-
สาวโสด အပျို
สาวโสดแท้ အပျိုစစ်
สาวห้าว အပျိုတိုင်း
สาวเหนือ အညာသူ
สาสน์ သဝဏ်လွှာ
สาหร่าย ရေညှိမြက်
สาหร่ายทะเล ကျောက်ပွင့်
สาหร่ายทะเล ပင်လယ်ရေညှို
สาเหตุดั้งเดิม အကြောင်းရင်း
สำคัญ ကြီး

สำคัญ မ
สำคัญ အရေးပါ
สำคัญที่สุด အဓိကအကျဆုံး
สำคัญแรกสุด ဦးစား
สำนวน ဘန်းစကား
สำนักงาน ရုံး
สำนักงานกลาง ဗဟိုရုံး
สำนักงานการท่องเที่ยว တိုရစ်ဗျူရို
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးရုံး
สำนักงานท่องเที่ยว ခရီးသွားရုံး
สำนักงานท่องเที่ยว တိုးရစ်ရုံး
สำนักงานโทรศัพท์ တယ်လီဖုန်းရုံး
สำนักงานศุลกากร အကောက်ခွန်ရုံး
สำนักงานสรรพากร အခွန်တော်ခွန်ရုံး
สำนักงานหลัก အခြေခံဌာန
สำนักงานใหญ่ ပင်မ
สำนักงานใหญ่ ဗဟိုရုံး
สำนักงานใหญ่ မဟာဌာန
สำนึก တ
สำนึกได้ในภายหลัง နောက်မှနောင်တရ-
สำนึกในธรรม နောင်တတရား၇-
สำนึกผิด နောင်တရ-
สำเนา မိတ္တူ
สำเนาเอกสาร ပုံတူ
สำเนียง စကားအသံ
สำเนียงมะริด မြိတ်စကားအသံ
สำมะโนครัว သန်းခေါင်စာရင်း
สำมะโนประชากร နိုင်ငံတော်သန်းခေါင်စာရင်း
สำรับ ပွဲ
สำรับกล้วยมะพร้าว(สำรับบูชา) ငှက်ပျောအုန်းပွဲ
สำรับของหวาน အချိုပွဲ
สำรับข้าว ထမင်းပွဲ
สำรับข้าวที่กินค้างไว้ စားလက်စထမင်းပွဲ
สำรับข้าวหนึ่งวง ထမင်းဝိုင်းတစ်ဝိုင်း
สำรับเครื่องบูชา ကန်တော့ပွဲ
สำรับเครื่องเสวย ပွဲတော်ဆုပ်
สำรับบูชานัต ကန်တော့ပွဲ
สำรับบูชาพระพุทธรูป ဘုရားပွဲ
สำรับอาหาร စားပွဲသောက်ပွဲ
สำรับอาหาร ထမင်းပွဲ
สำเร็จ(เสร็จ) ပြီး,ပီး
สำเร็จ(มีชัย) အောင်မြင်
สำเร็จการศึกษา ပညာပြီးမြောက်-
สำเร็จลุล่วง ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်
สำลัก သီး
สำลักข้าว ထမင်းသီး-
สำลักควันไฟ မီးခိုးမွှန်-
สำลักน้ำ ရေသီး-
สาลี ဂွမ်း,ဝါဂွမ်း
สำหรับ ကား
สำหรับ ရန်
สำหรับ အတွက်
สำหรับเขา သူ့အတွက်
สำหรับคืนนี้ ဒီညအတွက်
สำหรับใคร ဘယ်သူ့အတွက်လဲ
สำหรับฉัน ငါ့အတွက်
สำหรับทุกสิ่ง အရာရာအတွက်
สำหรับผู้ทุกข์ยาก ဒုက္ခသည်အတွက်
สำหรับผู้อื่น သူများအတွက်
สำหรับฝากรองเท้า ဖိနပ်အပ်နှံရန်
สำหรับล้างจาน ပန်းကန်များဆေးရန်
สำหรับลูก သမီးအတွက်
สำหรับวันนี้ ဒီနေ့အတွက်
สำหรับอาหารเช้า နံနက်စာအတွက်
สาออย ကဲ
สาออยจริง တော်တော်ကဲ
สิ่ง စရာ
สิ่ง(นี้,นั้น) ဟာ
สิ่งเก่าแก่ အဟောင်း
สิ่งของ ပစ္စည်း,စရာပစ္စည်း
สิ่งของ ရာ,အရာ
สิ่งของครบถ้วน ပစ္စည်းတွေစုံ-
สิ่งของเครื่องใช้ ပစ္စည်းကိရိယာ
สิ่งของถวายทาน လှူဖွယ်ပစ္စည်း
สิ่งของทั้งหลาย ပစ္စည်းတွေ
สิ่งของที่มีคุณค่า အဖိုးတန်သည့်ပစ္စည်း
สิ่งชับถ่าย ကျွင်
สิ่งคดงอ အကောက်
สิ่งค้ำจุน အမှီ
สิ่งชำรุด စုတ်,အစုတ်ပလုတ်
สิ่งเดิม အဟောင်း
สิ่งตกหล่น အဖိတ်အစဉ်
สิ่งต่างๆ(นานาชนิด) ပဒေသာ
สิ่งต่างๆ အရာရာ
สิ่งทดแทน အစား
สิ่งที่ทำค้างไว้ လက်စ
สิ่งที่น่ามอง ကြည့်ရှုဖွယ်ရာ
สิ่งที่มีประโยชน์ အသုံးဝင်တဲ့ပစ္စည်း
สิ่งที่อยากได้ အလိုရှိရာ
สิ่งที่แนบมาด้วย ပူးတွဲပါပစ္စည်း

สิ่งนั้น ဟိုဟာ
สิ่งนุงนัง,ยั้วเยี้ย အထွေး
สิ่งปกปิด လျှို့ဝှက်ပစ္စည်း
สิ่งปฏิกูล အညစ်အကြေး
สิ่งปลูกสร้าง အဆောက်အအုံ
สิ่งพิมพ์ စာပေ
สิ่งมีชีวิต အရှင်
สิ่งมีชีวิต အသက်ရှင်
สิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต သက်ရှိသက်မဲ့
สิ่งเล็กๆ မွှား
สิ่งแวดล้อม ပတ်ဝန်းကျင်
สิ่งสกปรก ကြေး,အကြေး
สิ่งสกปรก အညစ်အကြေး
สิ่งสาธารณะ ဘုံ
สิ่งสำคัญ အဓိက
สิ่งสำคัญที่สุด အရေးအကြီးဆုံး
สิ่งสารอง အပို
สิ่งสารอง အရံ
สิ่งเสนติด(สิ่งมีนยา) မူးယစ်ဆေးဝါး
สิ่งใหม่ အသစ်
สิ่งไหน ဘယ်အရာလဲ
สิงคโปร์ စင်္ကာပူ
สิงโต ခြင်္သေ့
สิงโต(ตัวโต) တိုး,တိုးနရား
สิงโตคำราม ခြင်္သေ့ဟောက်-
สิงโตคำราม ခြင်္သေ့ဟိန်းဟောက်-
สิงโตตัวเมีย ခြင်္သေ့အမ
สิงโตทะเล ပင်လယ်ဖျံကြီး
สิงหล(ศรีลังกา) သီဟိုဠ်
สิงหาคม ဝါခေါင်
สิงหาคม ဩဂုတ်
สิทธิ ပိုင်ခွင့်
สิทธิพิเศษ ဦးစား
สิ้น(เปลือง) ဖြုန်း
สิ้นกรรม ကံကုန်-,ကံတော်ကုန်-
สิ้นชีวิต အသက်ဆုံး-
สิ้นชีวิต အသက်သေ-
สิ้นชีวิต အသက်ပျောက်-
สิ้นเดือน လကုန်
สิ้นประโยชน์ အကျိုးစီးပွားဆုံးရှုံး-
สิ้นปี နှစ်ကုန်
สิ้นพระชนม์ လွန်
สิ้นฤดูหนาว ဆောင်းအကုန်
สิ้นสุด ကုန်,ကုန်ဆုံး
สิ้นสุด ဆုံး
สิ้นหวัง စိတ်ပျက်
สิ้นอิสรภาพ လွတ်လပ်ရေးဆုံး-
สินค้า ကုန်
สินค้าขาย ရောင်းကုန်
สินค้าจากในเมือง မြို့ကပစ္စည်း
สินค้าตัวอย่าง ကုန်နမူနာ
สินค้าต่างประเทศ နိုင်ငြားကုန်
สินค้าทางเรือ သင်္ဘောတင်ကုန်
สินค้านำเข้า သွင်းကုန်
สินค้าปัจจัย ကုန်ပစ္စည်း
สินค้าโล๊ะราคา ဈေးပေါင်ကျိုး
สินค้าส่งออก ထုတ်ကုန်
สินค้าเสียหาย ကုန်ပျက်စီး-
สินบน လာဘ်,လာဘ်လာဘ
สิบ ဆယ်,တစ်ဆယ်
สิบกว่า တစ်ဆယ်ကျော်
สิบตรี ဒု-တပ်ကြပ်
สิบโท တပ်ကြပ်
สิบปาย တစ်ဆယ်ပြား
สิบเอก တပ်ကြပ်ကြီး
สิบเอ็ด တစ်ဆယ့်တစ်,ဆယ့်တစ်
สิบเอ็ดโมงเช้า မနက်ဆယ့်တစ်နာရီ
สิว ဝက်ခြံ
สิวผุด ဝက်ခြံပေါက်-
สิวพุ ဝက်ခြံဖုံ-
สิ่ว စိုး
สิ่ว ဆောက်
สี(สีเครื่องสาย) ထိုး
สี(บด) ကြိတ်
สีข้าว ဆန်ကြိတ်-
สีข้าวเปลือก စပါးကြိတ်-
สีไวโอลิน တယော်ထိုး-
สี กาလา,กาလာအရောင်
สี(สีทา) ဆေး,ဆေးရောင်
สี ရောင်,အရောင်
สีกรัก(สีโยคี) ယောဂီရောင်
สีกากี ကာကီရောင်
สีกานพลู လေးညှင်းရောင်
สีแก่ ဆေးရောင်ရင့်
สีแก่ အရောင်ရင့်
สีแก่ๆ အရောင်ရင့်ရင့်
สีขาว အဖြူ,အဖြူရောင်,အရောင်ဖြူ
สีขาวน้ำนม နို့ရောင်
สีเข้ม အရောင်ရင့်,ဆေးရောင်ရင့်
สีเขียว အစိမ်းရောင်

သီးဖြာခံ့ခံ့ စိမ်းရောင်အနု
သီကရာမ မဲနုယ်
သီကဝိုးဝါ မီးခိုးရောင်
သီငှာဗ်ာင် ဆင်စွယ်ရောင်
သီငှိတ် အရောင်ပြင်း-
သီစာင် ဆေးရောင်ဖျော့-
သီစာင် အရောင်ဖျော့-,အရောင်ဖျော့
သီစာင်ၵ အရောင်ဖျော့ဖျော့
သီစီတလင် အရောင်ပွက်-
သီစုံ အရောင်တောက်-
သီစုံၵ အရောင်တောက်တောက်
သီဆမ္မ ပန်းရောင်
သီဆမ္မခံ့ခံ့ ပန်းနုရောင်
သီဆီတ(ဖြောင့်) အရောင်နွမ်း-
သီဆီတ(ကမ်းၵ,ကိုးၵ) အရောင်ညှိုး-
သီဆီတၵ အရောင်ညှိုးညှိုး
သီတဂုဟာပ အနှင်းဆီပန်းရောင်
သီတဂဲကတပဘဘာ ဗေဒါရောင်,ဗေဒါပန်းရောင်
သီတဂါ ပန်းရောင်
သီတံ အနုက်,အနုက်ရောင်
သီတံ အမည်းရောင်,အရောင်မည်း
သီတံ အမဲ,အမည်း
သီထင အနီ,အနီရောင်
သီထင်ခုံကတပ်ခုံ အနီရောင်တောက်တောက်
သီထင်ခိုတဲ့ကျ ကြက်သွေးရောင်
သီထင်ဒိုင်ထင အဘာတွာနီ
သီတက အရောင်ပွက်-
သီတက အရောင်ကျွတ်-
သီတဲးကံ့ ခဲရောင်
သီတဲးခြင် ရေညိုရောင်
သီတာမဘဿာဇာတိ ပင်ကိုယ်ရောင်
သီထောင ရွှေရောင်
သီထောင်ခံ့ခံ့ဂရာမ ရွှေရောင်တဝင်းဝင်းထ-
သီထ်ောင်ဟ်ံ ကောင်းကင်ပြာ,ကောင်းကင်ပြာရောင်
သီထ်ောင်ဟ်ံ မိုးပြာရောင်
သီထ်ိုးထိမ ပတ္တမြားရောင်
သီတာ သုတ်ဆေး
သီတာဖ်ိမ ပါးဆိုးဆေး
သီတာဗနတာ မှုတ်တောင်ဆိုးဆေး
သီတာပၵ နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေး
သီတာခြိပ်ကျံ့ ခြေသည်းဆိုးဆေး
သီတာခြိပ်ပိုခ လက်သည်းဆိုးဆေး
သီထိုမ ဆေးရောင်ညှိုး
သီတော(သီတဲးကံ့) ခဲရောင်
သီန်ံ့ငဲန ပြာရင့်
သီန်ံ့ငဲနဆိမ် နုက်ပြာ
သီန်ံ့ငဲနခံ့ခံ့ ပြာနု
သီန်ံ့တာရ ညို,အညို
သီန်ံ့တာရ အညိုရောင်
သီန်ံ့တာရၵလ်ံ့ ညိုမောင်း
သီန်ံ့တာရဗနတ(သီသီဖြောင့်) ရှားရောင်
သီန်ံ့နမ နို့ရောင်
သီန်ံ့နုကရာ ဆီးဖျော်ရည်ရောင်
သီန်ံ့ခံ့ခ်ိုဒ် ကြံရည်ရောင်
သီနုံ့မ ဆေးရောင်ဖျော့
သီဖြောင့် အသားရောင်
သီပါနကလာင အလယ်အလတ်အရောင်
သီပိုကမလင်္ဂါ(ကံ့ာဗလံပ) ပိတုန်းရောင်
သီပြဲလီ့ဒန အရောင်ပြောင်း-
သီပြဲလိုကဗ်ာဝ်ဟတ ဖက်ဖူးရောင်
သီဖိုဝ်ပါနကလာင အသားလတ်
သီဖုတဖ်ံင အရောင်ဝင်း-
သီဖြောင့် အရောင်နွမ်း
သီမိုံန အဖြောခ်အရောင်
သီမ်ံ့ာ ပြာ,အပြာ,ပြာနု
သီမ်ံ့ာ မိုးပြာရောင်
သီမ်ံ့ာၵ ပြာရင့်,အပြာရင့်
သီမ်ံ့ာစာင ပြာဖျော့
သီမ်ံ့ာန်ံ့ာဂဲးလေ ပင်လယ်ရေပြာ
သီမ်ံ့ာသတ(သီနဂဲးဗာပ) ငှက်ခါးရောင်
သီမ်ံ့ာခံ့ခံ့ အပြာနု
သီမ်ံ့ာင ခရမ်း
သီမ်ံ့ာင်ၵ ခရမ်းရောင်ရင့်
သီမ်ံ့ာင်ခံ့ခံ့ပဘမ္မ ပန်းခရမ်းရောင်
သီမ်ံ့ာင်ခံ့ခံ့ထင ခရမ်းရောင်
သီမ်ံ့ာင်ခံ့ခံ့ခံ့ခံ့ ခရမ်းရောင်နု
သီမဒ်ဒ အရောင်နွမ်း
သီမဲးဗြိဒ် ခရမ်းရောင်
သီမ်ိုနကုံ့ ပုစွန်ဆီရောင်
သီမ်ိုဏ်ဒဲးပရာန မရုန်းစေ့ရောင်
သီမ်ိုင်ခိုနဟ်ံ နှဲ့သာရောင်
သီယောဒတောင ငှက်ဖျောညွှန့်ရောင်
သီယ်ံမ ဆိုးဆေး
သီယ်ံမဖမ ဆပ်ဆိုးဆေး
သီလဲဗီ(သီကဲ့) ယောဂီရောင်
သီရောင်ဖိုံန အဖြောခ်အရောင်
သီသတ အရောင်းရွှန်း-
သီသတဲသ ဆေးရောင်တောက်-
သီသတဲသ အရောင်ဝင်း-
သီသတဲသ အရောင်ပြောင်-

သီသတ်ဆိ အရောင်စို-
သီသံ လိမ္မော်ရောင်
သီသရ အရောင်အသွေး
သီသေ(သီတ,သီခ်ာင,သီဒ်ာင) အရောင်ပျက်-
သီဟသင်္ခါမ်ာယ် အကျမ္ဘူရောင်
သီဟမ်ုန် ဆေးရောင်ညိုး,အရောင်ညိုး
သီဟောင် အဝါ,အဝါရောင်
သီဟောင်ကဲ် အဝါရင့်
သီဟောင်ဖိတ အဝါဖျော့
သီဟောင်ဥိုင်ဆန်ဟ် နှံသာရောင်
သီဟောင်အုန် အဝါနု
သီဟြန အဝါရဲ
သီအုန် ဆေးရောင်နု,အရောင်နု
သီအုန်ၗ အရောင်နုနု
သီအုံ အခြားအရောင်
သီဗ်ာင် နှဘေး
သီမာ သိမ်
သီသေဒ ရှား
သီမ်ာ မျက်စမျက်နှာ
သီမ်ာတံာ်ခလာ် မျက်နှာကြီးညို-
သီမ်ာမ်ုန်ကဲ်ယီ မျက်စမျက်နှာသိပ်မကောင်းဘူး
သီ လေး
သီ(ဇတ္) စတု
သီဃက လမ်းလေးခွ
သီဟျိုင် စတုဂ်
သီဟျိုင် လေးဖက်ညီ
သီဟျိုင်(သီမုံ) လေးထောင့်
သီဟျိုင်ဇတုရတ်သ် စတုရန်း
သီဟျိုင်ဇတုရတ်သ် လေးဖက်ညီစတုရန်း
သီဟျိုင်ဒ်ာနဟ်ာ လေးဖက်ညီစတုဂ်
သီဟျိုင်ဖိန်ဖ်ာ ထောင့်မှန်စတုဂ်
သီဟျိုင်ဖိန်ဖ်ာ နှစ်ဘက်ညီစတုဂ်
သိက လူထွက်-
သိက(ဇာသိကဗာ) သိက္ခာဆု-
သိပ်,သိပ်သဝန ထောက်
သိပ်ဗ်ာဝ သတင်းစုံစမ်း
သိပ်တ်ဝ အဆက်ဆက်
သိပ်တ်ဝ အဆင့်ဆင့်
သိပ်တ်ဝ(ဘာရေး) လွှဲအပ်
သိပ်တ်ဝကိန်မာ အဆက်ဆက်က
သိပ်တ်ဝတရုဏ္ဍ အမျိုးအဆက်ဆက်
သိပ်ထာမ စုံစမ်း
သိပ်ထောတ(ရိပ်တ်ဝ) ဆက်ခံ
သိပ်ထောတ်မရက အမွေကိုဆက်ခံ-
သိပ်ထောတ်မရက အမွေစားအမွေခံ-
သိပ်ဟြန် အဆက်ဆက်
သိပ်မိန်ဗုံ် စပ်
သိပ်သဝန,သိပ်သာ ထောက်လှမ်း
သုက ကျက်
သုက မှည့်
သုကဝေမ မှည့်ပျော်
သုကဝေမဝန် မှည့်လွန်းလို့ပျော်-
သုကဝေပဒိ အာလို့မှည့်-
သုကပါနကလာင ဟတ်ဘွိုင်
သုကဟြန် ပ
သုဗ သုခ
သုဗဘာဝ,ဝေနာမ်ယ ကျန်းမာရေး
သုဗဘာဝတီ ကျန်း
သုဗဘာဝမ်ိတီ မကျန်းမာဘူး
သုဗဘာဝမ်ိမ်ုန်ဟ်ာ မမာမကျန်း
သုဗသင်ပ ငြိမ်းချမ်း
သုဗသပာယ ကောင်းမွန်
သုဗသပာယ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်
သုဗသပာယ ကြီးပွားချမ်းသာ
သုဗသပာယ ချမ်းသာ,ချမ်းသာသုခ
သုဗသပာယ သက်သောင့်သက်သာ
သုဗသပာယ်ဟြမ ပျော်မွေ့ပါရဲ့လာ
သုဗသာရာဏ ဇိမ်
သုဇဝိတ ရိုးသား
သုတကာယသုတဝိဟ အားကိုးမာန်တက်
သုတကာလိင် တအားကုန်-
သုတဗောဗမ်ာ ကောင်းကင်အဆုံး
သုတမိတ အစွန်း
သုတမိတတဝ်ဝန်တက အနောက်ဘက်အစွန်း
သုတထနန,သုတတာန လမ်းဆုံး,လမ်းအဆုံး
သုတထောင် ထွေး,အထွေး
သုတထာယ နောက်ဆုံး
သုတန်ာ တအားကုန်-
သုတသိပ်ဒါဟ် တစ်ပတ်အဆုံး
သုတဟြမ် အလှမ်းကွာ-
သုဒ္ဓိ အသားတင်
သုဒဿမာနိကာယ သုဓမ္မာဂိုဏ်း
သုဘာဝ ယဉ်
သုဘာဝဒိသပဒ်ာယ ယဉ်ကျေး
သုဘာဿိတ စကားပုံ
သုမဒ္ဒာမ ဆောင်း
သုံ့(ငါး,ငှက်) ဆောင်း
သုံ့ခရပ အုပ်ဆောင်း
သုံ့ခရပ်ငှက် ကြက်အုပ်ဆောင်း
သုံ့ၗ,သုံ့သီသုံ့ထ် မမြင်မကန်း

သုဒ္ဓိသရာသ နေကြတ်-
သုဒ္ဓိဒေဝ နေမင်း
သုဓာန သခြိုင်း,သခြိုင်းမြေ
သုဓာရာ ဝလီ,ဝလီကျောင်း
သူ လား
သူဇာ တောင်းရမ်း
သူဇီဝိန်ဓာတ် မြေပြင်ဆီသို့
သူဇာတသာဝကဗောဓိ နတ်ပြည်သို့
သူ တိုက်ခိုက်
သူ့ဂတိ အမှုဆိုင်-
သူ့ဘဝ စစ်တိုက်-
သူ့ မြင့်
သူ့ၗ မြင့်မြင့်
သူ့တဲ့,သူ့ဒေ့,သူ့ခိပ် စွတ့်
သူ့တဲ့ စွတ့်စွတ့်မြင့်
သူ့တေ့ာ်ခ့ာန် ငွေးငွေးစွတ့်စွတ့်မြင့်-
သူ့တေ့ာ်ခ့ာန် စွတ့်စွတ့်ငွေးငွေး
သူ့ဂီသုတ် အမြင့်ဆုံး
သူ့ဝဒေ အတော်မြင့်-
သူ့ခိပ် မြင့်မား
သူ့ခါဃု အသက်ကြီး
သူ့ အညာ
သူ့ခိသေ ဆုံး,ဆုံးရှုံး
သူ့ခိသေ ပျက်စီး
သူ့ခိသေဇီဝိတ အသက်ဆုံးရှုံး-
သူ့ခိသေဆွေမြေး သူငယ်ချင်းကိုဆုံးရှုံး-
သူ့ခိသေသိ့ခေ့ာ် ပစ္စည်းများဆုံးရှုံး
သူ့ခိသေဓိသရဘာဝ လွတ်လပ်ရေးဆုံးရှုံး-
သူ့ဟာဒ ပ,ပပျောက်
သူ့ဟာဒ ပျောက်
သူ့ဒ,သူ့ဒမ ရှ
သူ့ဒကလိုဏ် အနှစ်ရှ-
သူ့ဒကလိုဏ်ဒေ့ာကာ်ဝါ် ပန်းနှံကိုရှ-
သူ့ဒဗာ(ကာ်ဝါ်ဖျဲ်ဆိ) နှာနှတ်-
သူ့ဒဗာ,သူ့ဒဆိ ဆေးရှ-
သူ့ဒဗာဝ်တုံ် နှာရှ-
သူ့ဒလမဟာယဝေ အသက်ရှ-
သူ့ဒလမဟာယဝေ အသက်ရှရိုက်-
သူ့ စုပ်
သူ့ဝန်ာ် ရေကိုစုပ်-
သူ့ သောက်
သူ့ဗိကာဗရဒ စီးကရက်သောက်
သူ့ဗုဟြီ ဆေးလိပ်သောက်-
သူ့ဆိ ဘိန်းသောက်-
သူ့ဆိ ဘိန်းရှ-
သူ့ဝါ်မိန် မသောက်တတ်ဘူး
သူ့ဗလမ်ခ့ာကရဗာန စက်ဘီးကိုလေထိုး-
သူ့ဆေ့ာ်ခ့ာ သွေးစုပ်-
သေက စုတ်
သေက(ဗဟန်) မန်း
သေကဗျာ် စုတ်ရွတ်
သေဒီခ့ာ ကြွတော်မူ
သေဒီခ့ာပရိသာသ တိုင်းခမ်းလှည့်လည်တော်မူ
သေဒီခ့ာပရိနိဗာန ပရိနိဗ္ဗာန်စ-
သေဒီခ့ာဗိဏ္ဍပါတ ဆွမ်းခံကြွတော်မူ
သေဒီခ့ာသဝဿဂတ နှတ်ရွာစ်,နှတ်ပြည်စ်
သေ့ာ်(သေ့ာ်ဗိတ) မျှင်း
သေ့ာ်(သာ့ယ်) နှန်း
သေ့ာ်(ဗိုဟ်) အမြွောင်း
သေ့ာ်,သေ့ာ်ဗြဲ အမျှင်
သေ့ာ်ဂ်ာနဗြဲ ရွက်ကြော
သေ့ာ်ဗန ကြက်သီးမွေး
သေ့ာ်ဗနမဂီန မုန့်ဟင်းခါးဖတ်
သေ့ာ်ဗနဂဂလာင နှန်းလတ်
သေ့ာ်ခဝါမသာရီ်ခ့ာ(လာ့ယမိုဲ) အောင်မြင့်ရေးလမ်းကြောင်း
သေ့ာ်ဇီဝိတ(လာ့ယမိုဲ) အသက်လမ်းကြောင်း
သေ့ာ်ဆောက ကြိုးအမျှင်
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယ ချည်,ချည်မျှင်,ချည်အမျှင်
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယ ကြောင်း,အကြောင်း
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယ ခရီး,လမ်းခရီး
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယ လမ်းကြောင်း
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယ သွယ်
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယဝဟိုမ်ဗာန ရွာရဲ့လမ်း
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယန်ာ် ရေကြောင်း
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယဗက ကုန်းကြောင်း
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယဗဲဝဝေက လမ်းဖြောထွက်-
သေ့ာ်ဒ်ာ့ယအာကာသ လေကြောင်း
သေ့ာ်ဗဗဲ့ပိန်ဗိတ အပိုင်းအခြား
သေ့ာ်ပရသာဒ,သေ့ာ်ခေ့ာတ ကြော,အကြော
သေ့ာ်ပရသာဒ အာရုံကြော
သေ့ာ်ပရသာဒယွယ် အကြောသေး
သေ့ာ်ပရသာဒဟတ္ထိက အကြောမ
သေ့ာ်ပဉ္ဉာ(လာ့ယမိုဲ) ပညာရေးလမ်းကြောင်း
သေ့ာ်ဝမ ဆံပင်,ဆံပင်အမျှင်
သေ့ာ်ဝမဗဗိုင်းဗရင် ဆံပင်သန်-
သေ့ာ်ဝမဟဗာဗ ဆံပင်ကြမ်း-
သေ့ာ်ဝကဘီ(ဗိနဒ်ဗျမဏီ) ဂေါ် ကြိုး
သေ့ာ်ဝကဘီဗိနိခ နီလာဂေါ်ကြိုး
သေ့ာ်ဗာဒဗိတ မျှောကြိုး
သေ့ာ်ဗြဲ ချည်မျှင်

เส้นใย မျှင်,အမျှင်
เส้นใยแมงมุม ပင့်ကူမျှင်
เส้นรัศมี အချင်းဝက်
เส้นลวด သွပ်ကြိုး
เส้นลวดทองแดง ဝါယာကြိုး
เส้นเล็ก နုန်းသေး
เส้นเลือด သွေးကြော
เส้นเลือดขอด အကြောထုံး-
เส้นเลือดฝอย သွေးကြောသေး,သွေးအကြောသေး
เส้นเลือดใหญ่ သွေးကြောမ,သွေးအကြောမ
เส้นศูนย์กลาง အချင်း
เส้นสมอง ဦးနှောက်လမ်းကြောင်း
เส้นสาย အကပ်
เส้นหมี่ ကြာဆံ
เส้นหมี่ขาว ဆန်ကြာဆံ
เส้นห้วใจ(ลายมือ) နှစ်လုံးလမ်းကြောင်း
เส้นใหญ่ နုန်းကြီး
เส้นเอ็น အကြော,အကြော
เสนอ(รายงาน) တင်ပြ
เสนอคำร้อง လျှောက်ထား
เสนอหน้า မျက်နှာပြ-
เสนาบดี မင်းကြီး
เสนาบดี သံအမတ်ကြီး
เสบียงสำหรับทหาร စစ်သားဘိုရိက္ခာ
เสบียงอาหาร ရိက္ခာ
เสนหิต စွဲ
เสนเมถุน မေထုန်ကျင့်-
เสนสม(คำสุภาพ) ပျော်ပါး
เสมหะ ချဲ
เสมหะข้น ချဲခဲန့်
เสมอ ညီ
เสมอๆ(เท่าๆกัน) ညီညီ
เสมอกัน သမ
เสมอกัน သရေ
เสมอเท่ากัน အညီအမျှ
เสมอภาค တန်းတူရည်တူ
เสมียน စာရေး
เสร็จ ပြီး,ပီး
เสร็จธุระ ကိစ္စပြီး-
เสร็จไปแล้ว ပြီးသွားပြီ
เสร็จแล้ว ပြီးပြီ
เสร็จอย่างสมบูรณ์ အောင်အောင်မြင်မြင်နဲ့ပြီး-
เสริม စွက်
เสริมสวย အလှပြင်-
เสรี လွတ်လပ်

เสรีภาพ လွတ်လပ်မှု
เสลด သလိပ်
เสลดติด(คอ) သလိပ်ကပ်-
เสวย(สุข,อำนาจ) စံ
เสวยพระกระยาหาร ပွဲတော်တည်
เสวยราชย์ลลังก์ နုန်းစံ,နုန်းစံတော်မူ
เสแสร้ง ဟန်ဆောင်
เสา တိုင်
เสาจารึก(บันทึกเหตุการณ์) မော်ကွန်းတိုင်
เสาตรง တိုင်ဖြောင့်
เสาตุงสาย(ธงสาย) တံခွန်တိုင်
เสาโทรเลข ကြေးနန်းတိုင်
เสาธง အလံတိုင်
เสาประตูฟุตบอล ဂိုးတိုင်
เสาพาดใบพาย ခတ်တိုင်
เสาไฟฟ้า ဓာတ်တိုင်
เสาไม้กางเขน လက်ပံကပ်တိုင်
เสาโยก တိုင်နဲ့-
เสาหั้งฝี ကွန်းစင်တိုင်
เสาหิน ကျောက်တိုင်
เสาหินปูน ထုံးကျောက်တိုင်
เสาเหล็ก သံတိုင်
เสาเอก ဥရုတိုင်
เสาร์ စနေ
เสาร์หน้า နောက်တပတ်စနေ
เสาะแสวง စူးစမ်း
เสีย ပျက်
เสีย..สิ้น ပစ်
เสีย,เสียหาย ပျက်စီး
เสียการเรียน ကျောင်းပျက်-
เสียกำลังใจ စိတ်ကျ,စိတ်ဓာတ်ကျ
เสียความตั้งใจ စေတနာပျက်-
เสียคำสัญญา ကတိပျက်-
เสียงาน အလုပ်ပျက်-
เสียจริง တယ်
เสียใจ ဆောရီး
เสียใจ ဝမ်းနည်း
เสียใจยิ่ง ဝမ်းနည်းလွန်း-
เสียใจอย่างยิ่ง ဝမ်းနည်းမှုအပြည့်အဝ
เสียชื่อเสียง နာမည်ပျက်-
เสียดอกเบี้ย အတိုးပေး-
เสียดาย နှမြော
เสียดายของ ပစ္စည်းနှမြော-
เสียดายเงิน ငွေနှမြော-
เสียดายชีวิต အသက်ကိုနှမြော-

เสียเด็ก ကလေးပျက်စီး-
เสียแผน အကြံပျက်-
เสียแผน အကြံပျက်စီး-
เสียพรหมจรรย์,เสียสาว အပျိုရည်ပျက်-
เสียเพื่อน မိတ်ဆွေပျက်-
เสียรสชาด အရသာပျက်-
เสียเวลา အချိန်ဖြုန်း-
เสียเวลา အချိန်ပုပ်-
เสียสติ နှလုံးသွေးပျက်-
เสียสติ သည်းခြေပျက်-
เสียสมาธิ သမာဓိပျက်-
เสียหน้า မျက်နှာပျက်-
เสียหาย ပျက်စီး
เสียอารมณ์ အာရုံပျက်-
เสียง သံ,အသံ
เสียงกระซิบ လေသံ
เสียงกลมกลืน အသံညီ-
เสียงก้อง ပဲ့တင်သံ
เสียงการ้อง ကျီးအော်သံ
เสียงเกราะ အုန်းမောင်းသံ
เสียงไก่ขัน ကြက်တွန်သံ
เสียงขลุ่ย ပလွေမှုတ်သံ
เสียงของเขา သူ့အသံ
เสียงขันของพ่อไก่ ကြက်ဖကြီးခေါ်တွန်သံ
เสียงคลื่นวิทยุแทรก ရေဒီယိုအသံရော-
เสียงค่อย အသံတိုး-
เสียงคำราม ဟိန်းသံ
เสียงเครื่องขยาย ခွဲစက်သံ
เสียงค้อน တူသံ
เสียงงูขู่ မြွေတွန်သံ
เสียงจับๆ တဖွတ်ဖွတ်
เสียงแจ่มใส အသံကြည်လင်-
เสียงชัดเจน အသံကြည်-
เสียงช้าลง အသံစဲ-
เสียงต่ำ အသံကျယ်-
เสียงต่ำ အသံကြီး-
เสียงต่ำเอ็ดอึง အသံဆူ-
เสียงเด็ก ကလေးအသံ
เสียงเด็กเอ็ดอึง ကလေးသံဆူညံ-
เสียงตบมือ လက်ခုပ်သံ
เสียงตะโกนเรียก တကြော်ကြော်ခေါ်သံ
เสียงแตกหร่า အသံအက်-
เสียงแตร ဟွန်းသံ
เสียงที่ดังสนั่น ကျယ်လောင်သောအသံ
เสียงแทรก အသံရော-

เสียงนก ငှက်အသံ
เสียงนกจ๊อกแจ๊ก ငှက်သံဆူညံ-
เสียงนาสิก နှာသံ
เสียงนาฬิกาปลุก နှိုးစက်သံ
เสียงนุ่มนวล အသံသာ-
เสียงเบา အသံပျော့-
เสียงปรบมือดังเปาะเปาะ ဖြောင်းဖြောင်းလက်ခုပ်သံ
เสียงประตูเปิด တံခါးဖွင့်သံ
เสียงปลุก နှိုးသံ
เสียงปืน သေနတ်သံ
เสียงเปิดประตู တံခါးဖွင့်အသံ
เสียงแปร่งๆ အသံဝဲဝဲလေး
เสียงแผ่วเบา အသံပျော့-
เสียงฝีเท้า ခြေသံ
เสียงพร่ำตะโกน တကြော်ကြော်ခေါ်သံ
เสียงผิด စောင်းသံ
เสียงผูด စကားပြောသံ
เสียงเพลง တေးသံ,သီချင်းအသံ
เสียงเพลงไพเราะ တေးသံသာယာ-
เสียงฟ้าร้อง မိုးခြိမ်းသံ
เสียงเฟี้ยวฟา ဂီးကနဲအသံလာ-
เสียงรถ ကားအသံ
เสียงรถเอ็ดอึง ကားသံဆူညံ-
เสียงร้อง အော်သံ
เสียงร้องเย้วเย้ว တကျော်ကျော်ခေါ်သံ
เสียงร้องเรียก ခေါ်သံ
เสียงร้องไห้ ငိုသံ
เสียงระฆัง ခေါင်းလောင်းအသံ
เสียงลม လေသံ
เสียงเล็กเสียงน้อย သံသေးသံကြောင်
เสียงสะท้อน ပဲ့တင်သံ
เสียงสูงต่ำ အသံအနိမ့်အမြင့်
เสียงหนัก အသံလေး-
เสียงหมาเห่า ခွေးဟောင်သံ
เสียงหลง အသံကြောင်
เสียงหวานสดใส အသံကြည်လင်ချိုအေး
เสียงหายไป အသံပျောက်သွား-
เสียงแหบ အသံနာ-
เสียงแหบ အသံဝင်-
เสียงแหลม အသံကျဉ်-
เสียงแหลม အသံစူးရှ-
เสียงออดแอด တကျိကျိ မြည်သံ
เสียงอะไร ဘာအသံလဲ
เสียงอะไรนะ ဘာသံပါလိမ့်
เสียงเอื้น အော်သံ

เสียงไอ ချောင်းသံ
เสียงไอ ချောင်းဆိုးအသံ
เสียด(เสียดแทง) ကျင်
เสียด(จุกเสียด) အောင့်
เสียดท้อง ဗိုက်အောင့်-
เสียดสี(พูด) တလိ
เสียดออก ရင်ပတ်အောင့်-
เส้ียน(หนาม) ဆူး
เสียบดอกไม้(ในแจกัน) ပန်းထိုး-
เสียบลูกชิ้นปิ้ง အသားကင်ထိုး-
เสียม ဂေါ်
เสียม ဂေါ်ပြားအသေး
เสียม ငန်းပြား
เสียม ပေါက်ပြား
เสียว ကျင်
เสียวฟัน သွားကျင်-
เส้ียว စိတ်,အစိတ်
เสือ ကျား
เสือแก่ ကျားအို
เสือคำราม ကျားဟိန်း-
เสือดาว သစ်,ကျားသစ်
เสือดำ ကျားနက်
เสือต้วนเปีย ကျားမ
เสือ ဖျာ
เสื่อกก သင်ဖျာ,သင်ဖြူး
เสื่อต้นอ้อ ကျူဖျာ
เสื่อไม้ไผ่ ဝါးဖျာ
เสื่อสาน(ตอก) နှီးဖျာ
เส้ือ အင်္ကျီ
เสื้อกล้าม စွပ်ကျယ်အင်္ကျီ
เสื้อกันฝน မိုးကာအင်္ကျီ
เสื้อกันหนาว အနွေးထည်
เสื้อเกราะ ချုပ်အင်္ကျီ,သံချုပ်အင်္ကျီ
เสื้อแขนยาว အင်္ကျီလက်ရှည်
เสื้อแขนสั้น အင်္ကျီလက်တို
เสื้อครุย ဘွဲ့စုံ
เสื้อคอกระเช้า ရှင်မီး,ရှင်မီးအင်္ကျီ
เสื้อคอเว้า လည်ဟိုက်အင်္ကျီ
เสื้อชั้นในสตรี ဘရာစီယာ
เสื้อชั้น အင်္ကျီစုံထိုင်း-
เสื้อชูชีพ အသက်ကယ်အင်္ကျီ
เสื้อเชิ้ต ရှပ်အင်္ကျီ
เสื้อซับใน ဘော်လီ
เสื้อซับใน ရှင်မီး,ရှင်မီးအင်္ကျီ
เสื้อแดง နီတဲ့အင်္ကျီ
เสื้อแตกปุง တိုက်ပုံအင်္ကျီ
เสื้อนอก အပေါ်အင်္ကျီ
เสื้อเนื้อขุย အင်္ကျီအို-
เสื้อใน ဘော်လီ
เสื้อเปิดอก ရင်ကွဲအင်္ကျီ
เสื้อเปียก အင်္ကျီစို-
เสื้อเป้อน အင်္ကျီပေ-
เสื้อผ้า အဝတ်
เสื้อผ้า အဝတ်အစား
เสื้อผ้า အဝတ်အထည်
เสื้อผ้ากระจุยกระจาย အဝတ်တွေပြန့်ကျဲ-
เสื้อผ้าขาด(ชำรุด) အင်္ကျီစုတ်-
เสื้อผ้าเครื่องประดับ အဝတ်တန်ဆာ
เสื้อผ้าชุด ဝတ်စုံ
เสื้อผ้าทอร่างแห ဇာအင်္ကျီ
เสื้อผ้าทั้งชุด ဝတ်စုံ
เสื้อผ้าโทรมมอซอ အဝတ်နွမ်းနွမ်း
เสื้อผ้าแบบตะวันตก အနောက်တိုင်းဝတ်စုံ
เสื้อผ้าผู้หญิง အမျိုးသမီးဝတ်အထည်
เสื้อผ้ามอซอ အဝတ်အစားနွမ်း-
เสื้อผ้าเลอะเทอะ အဝတ်တွေပေကျဲ-
เสื้อผ้าสำเร็จรูป အရုန်သင့်ချုပ်ပြီးအထည်
เสื้อผ้าสีดำ အဝတ်နက်
เสื้อผ้าไหม ပိုးအင်္ကျီ
เสื้อผ้าไหม้ไฟ အဝတ်မီးမြိုက်-
เสื้อยกทรง ဘရာစီယာ
เสื้อยับ အင်္ကျီတွန့်-
เสื้อยับยู่ยี่ အင်္ကျီရွှံ့-
เสื้อลาย အင်္ကျီကျား
เสื้อลูกไม้ ဇာအင်္ကျီ
เสื้อสวมหัว သင်တိုင်း
เสื้อสีดำ အင်္ကျီအနုက်
เสื้อสีแดงๆ အင်္ကျီနီနီ
เสื้อหด အင်္ကျီကျုံ-
เสื้อหนา ထူတဲ့အင်္ကျီ
เสื้อหนึ่งตัว အင်္ကျီတစ်ထည်
เสื้อหมาด အင်္ကျီထိုင်း-
เสื้อหลวม အင်္ကျီချောင်-
เสื้อหลุด အင်္ကျီကျွတ်-
เสื้อใหม่ အင်္ကျီအသစ်
เสื้อเอวต้ัง ခါးတောင်အင်္ကျီ
เสื้อเอวลอย ခါးတိုအင်္ကျီ
เสื้อเมือง မြို့စောင့်နတ်
เสือก စွတ်ဖက်
แส้ နှင်တံ

แส้ตีวัว နွားနှင်တံ
แส้หวาย ကြိမ်လုံး
แส้หางจามรี သားမြီးယပ်
แสง ရောင်,အရောင်
แสงจันทร์ လရောင်,လအရောင်
แสงจันทร์สุกใส လရောင်တောက်ပ-
แสงจ้า အရောင်တောက်-
แสงเดือน လရောင်
แสงเดือนสลัว လရောင်မှိန်-
แสงตะวัน နေရောင်
แสงตะวันแจ่มจ้า နေရောင်တောက်-
แสงตะวันแยง(ตา) နေရောင်ထိုး-
แสงตะวันแยง(ตา) နေရောင်စူး-
แสงตะวันอ่อน နေရောင်ပျော့
แสงเทียน ဖယောင်းတိုင်မီးရောင်
แสงนวลผ่อง အရောင်ဝင်း-
แสงนุ่มนวล အရောင်ပျော့-
แสงเปรี้ยง အရောင်ပြင်း-
แสงเพชรหน่อ စိန်အရောင်မှိန်-
แสงไฟ မီးရောင်
แสงไฟแยง(ตา) မီးရောင်စူး-
แสงไฟวูบวาบ
แสงไฟสลัว မီးရောင်မှိန်-
แสงแยง(ตา) အရောင်ထိုး-
แสงวูบวาบ အရောင်လက်-
แสงสว่าง အလင်း,အလင်းရောင်
แสงสว่างหายไป အလင်းပျောက်-
แสงสะท้อนกลับ အရောင်ပြန်ဟပ်-
แสงสาดส่อง နေရောင်ဖြာ-
แสงแห่งธรรม ဓမ္မအလင်းရောင်
แสงแห่งปัญญา ပညာအလင်းရောင်
แสงอรุณคืบคลานมา ရောင်နီသန်း-
แสงอาทิตย์ နေရောင်,နေအရောင်
แสดง ပြ,ပြသ
แสดง ရှိုး
แสดง(ชี้บอก) ညွှန်ပြ
แสดงความกล้า အရဲစွန့်-
แสดงความขอบคุณ ကျေးဇူးပြု-
แสดงความประสงค์ ဆန္ဒပြ-
แสดงด้วยภาพ ပန်းချီနဲ့သရုပ်ဖော်-
แสดงตัว ကိုယ်ပြ-
แสดงท่าทาง သရုပ်ဖော်-
แสดงปาฏิ(เล่นกลงู) အလမ္ဘာယ်ပြ-
แสดงภาพประกอบ သရုပ်ဖော်-
แสดงสาเหตุ နိဒါန်းပြ-
แสดงให้เห็นกับตา လက်တွေ့ပြ-
แสดงปฏิ တံဆိပ်ခေါင်း
แสน သိန်း
แสนงอน ကျွဲ မြီးတို-
แสบ စပ်
แสบ(ตา) ကျိန်း
แสบตา မျက်စိစပ်-
แสบตา မျက်စိကျိန်း-
แสร้งทำ ယောင်ဆောင်
แสร้งทำ ဟန်ဆောင်
แสร้งทำเป็นเกลียด မုန်းဟန်ဆောင်-
แสร้งทำเป็นชอบ ကြိုက်ဟန်ဆောင်-
แสร้งทำเป็นตาย သေဟန်ဆောင်နေ-
แสร้งทำเป็นผู้หญิง မိန်းမဟန်ဆောင်-
แสร้งทำเป็นโมโห သူဒေါသထွက်ဟန်ဆောင်လိုက်-
แสร้งทำเป็นรัก ချစ်ဟန်ဆောင်-
แสร้งทำเป็นเสียใจ ဝမ်းနည်းဟန်ဆောင်-
แสร้งทำเป็นอยากนอน အိပ်ချင်ဟန်ဆောင်-
โสด ပျို
โสน ည
โสนคางคก ရေသကျည်း
โสภณี ဖာ,ဖာသည်
โสภณี(หญิงเสียคน) မိန်းမပျက်
โสภณี(เทพธิดา) နတ်သမီး (သာ.)
โสภณี(หญิงโสมม) အပြာမယ်
โสร่ง ပုဆိုး
โสร่ง လုံချည်
โสร่งเก่า ပုဆိုးဟောင်း
โสร่งเปื่อย ပုဆိုးရိ-
โสร่งยอ ယောလုံချည်
โสร่งหน้ากว้าง တောင်ရှည်ပုဆိုး
โสร่งหลุด လုံချည်ကျွတ်-
ใส(ไม่ขุ่น) ကျဲ
ใสๆ ကြည်ကြည်
ใส่(สวม) စွပ်
ใส่(สวมเสื้อผ้า) ဝတ်
ใส่ ထဲ,ထည့်
ใส่กรอบ ပေါင်တပ်-,ပေါင်ခတ်-
ใส่กำไลเท้า ခြေချင်းခတ်-
ใส่คำจารึก မော်ကွန်းတင်-
ใส่ดอกไม้(ในแจกัน) ပန်းထည့်-
ใส่ได้ သွင်းမိ-
ใส่ได้พอเหมาะ ဝတ်လို့အဆင်သင့်-
ใส่ตรงๆ တည့်တည့်ထည့်-
ใส่ถุง အိတ်နဲ့ထည့်-

ใส่น้ำ ရေထည့်-
ใส่น้ำกลับคืน ရေပြန်ထည့်-
ใส่น้ำแข็ง ရေခဲထည့်-
ใส่นบ ပူးတွဲ
ใส่ในถุง အိတ်ထဲထည့်-
ใส่บาตร ဆွမ်းလောင်း-
ใส่ปก အဖုံးကပ်-
ใส่เป็นประจำ အမြဲဝတ်-
ใส่เพลา ဝိုင်ရိုးတပ်-
ใส่รองเท้า ဖိနပ်စီး-
ใส่ร้าย စွပ်စွဲ
ใส่ร้ายป้ายสี မျက်နှာအိုးမဲသုတ်-
ใส่ร้ายอย่างไร้คุณธรรม မတရားစွပ်စွဲ-
ใส่แว่นตา မျက်မှန်ကိုထည့်-
ใส่ไว้ในใจ နှလုံးသွင်း-
ใส่เสื้อผ้า အဝတ်ဝတ်-
ใส่ให้หนูน မောက်နေအောင်ထည့်-
ใส่อีก ပိုထည့်
ไส้ အူ
ไส้กรอกหมู ဝက်အူချောင်း
ไส้ไก่ ကြက်သားအူ
ไส้ขนม အဆာ,မုန့်အဆာ
ไส้ชาละเปา ပေါက်စီအဆာ
ไส้ดินสอ ခဲဆံ
ไส้ดินสอหัก ခဲဆံကျိုး-
ไส้เดือน တီ,တီကောင်
ไส้เดือนยั่วเย้ย တီကောင်အထွေး
ไส้ตะเกียง မီးစာ
ไส้ตัน အူအတက်
ไส้เทียน မီးစာ
ไส้เปื่อย လက်ဖက်အဆာ
ไส้วัว အမဲအူ
ไสยศาสตร์ မှော်
ไสยาสน์ လျောင်းစက်
ไสว(สบัด) တလူလူ

(ห)

หก(เลี่ย) ဖိတ်
หกกระเซ็น ဖိတ်စဉ်
หกหล่น ဖိတ်စဉ်
หกไหล စီးကျ
หก(เลข) ခြောက်
หกโมงเย็น ညနေ ၆-နာရီ
หกเหลี่ยม ခြောက်ဘက်ညီ
หงส์ ဘဲငန်း,ဟင်္သာ
หงสาวดี ဟံသာဝတီ
หงอก ဖြူ
หงอน အမောက်
หงอนไก่ ကြက်မောက်,ကြက်အမောက်
หงอนนก ငှက်အမောက်
หงอนนาค နဂါးအမောက်
หงาย ပက်လက်
หงาย လန့်
หงุดหงิด စိတ်ညစ်
หงุดหงิด စိတ်တို
หงุดหงิด စိတ်ဝေ
หญ้า မြက်
หญ้าเจ้าชู้ ကပ်စေးနှဲပင်
หญ้าสำหรับม้า မြင်းစာတဲမြက်
หญ้าหนวดแมว ဆီးချိုပင်,သိကြားမကိုင်
หญ้าแห้ง မြက်ခြောက်
หญ้าฮันเชียวชจี စိမ်းစိုသောမြက်
หญิง မ,မယ်,သူ
หญิงขี้เหร่ အရုပ်ဆိုးမိန်းမ
หญิงคลอดลูก မွေးလူနာ
หญิงคู่หมั้น မြန်းထားသည်မိန်းမ
หญิงงามเมือง(หญิงสาราญ) ဇီမ်မယ်
หญิงงามเมือง ပြည့်တန်ဆာမ
หญิงชรา အဘွားအို
หญิงชรา အမယ်အို
หญิงชาวต่างประเทศ နိုင်ငြားသူ
หญิงชาวนา ကောက်စိုက်သမ
หญิงชาวบ้าน ရွာသူ
หญิงชาวประมง တံငါမ,တံငါသည်မ
หญิงชาวเมือง မြို့သူ
หญิงต้อยต่ำ အပေါစားမိန်းမ
หญิงมีครรภ์ ကိုယ်ဝန်ဆောင်
หญิงรับใช้ အစေခံမ
หญิงร้าง တခုလပ်မိန်းမ

หญิงว่านผัว လင်စာရူး
หญิงแรด(คำด่า) မိန်းကလေးလျှပ်-
หญิงสาว မိန်းမ
หญิงสาว အမျိုးသမီး
หญิงสาวที่น่ารัก ချစ်စရာကောင်းတဲ့မိန်းကလေး
หญิงเสียคน အချောင်
หญิงโสเภณี ဖာမ,ဖာသည်,ဖာသည်မ
หญิงหม้าย မုဆိုးမ
หญิงหลอกลวง ဖြားယောင်းတဲ့မိန်းမ
หญิงหลอกลวง မိန်းမညာ
หด ကျုံ-
หดหัว(กลัว) ခေါင်းငုက်ထား-
หน(ครั้ง) ကြိမ်,အကြိမ်
หนทาง လမ်း
หนทางธรุชระ ခယောင်းတောလမ်း
หนทางติดขัด လမ်းထောင့်-
หนวก ကန်း
หนวก ပင်း
หนวด နှုတ်ခမ်းမွေး
หน่วย ခု
(หน่วยตวง) ပြည်
(หน่วยตวง) တင်း
(หน่วยตวง) စလယ်
หน่อ သစ်ဥသစ်ဖု
หน่อไม้ မျှစ်
หน่อไม้ดอง မျှစ်ချဉ်
หน่อไม้ผรั่ง ကညွတ်
หน่อไม้แห้ง မျှစ်ခြောက်
หน่อไม้ไผ่ ဝါးမျှစ်
หนอก လပို
หนอกวัว နွားလပို
หนอกอูฐ ကုလားအုတ်လပို
หนอง(แผล) ပြည်
หนองแตก ပြည်ပေါက်-
หนองสุก(จวนแตก) ပြည်မှည့်-
หนองน้ำ ရေအိုင်
หนองน้ำใหญ่ ရေအိုင်ကြီး,ရေကန်ကြီး
หนองน้ำใหญ่ အင်း
หนองน้ำอิงยา အင်းလျားကန်
หนอน ပိုး,ပိုးမွှား
หนอน လောက်
หนอนขึ้นที่แผล အနာမှာလောက်တက်-
หนัก လေး
หนักๆ(ออกแรง) ပြင်းပြင်းထန်ထန်
หนักเกิน အလွန်လေး-
หนักใจ စိတ်လေး-
หนักเฉิ่มขึ้นมา ပိုလေးလာ-
หนักมือไป လက်လွန်သွား-
หนักอก အလုံးဆို
หนักอก ရင်လေး
หนักอึ้ง လေးလံ
หนัง ရေ,အရေ
หนัง(ภาพยนตร์) ကား,ဇာတ်ကား
หนัง(ภาพยนตร์) ရုပ်ရှင်
หนังแขก ကုလားကား
หนังตลก ဟာသဇာတ်ကား
หนังต่างประเทศ နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင်
หนังนักสืบ စုံထောက်ဇာတ်ကား
หนังผี သရဲကား,တရွှေကား
หนังผี သရဲဇာတ်ကား
หนังพม่า မြန်မာဇာတ်ကား
หนังฟรี ဗလာရုပ်ရှင်
หนังรอบเช้า နံနက်ပိုင်းရုပ်ရှင်
หนังรัก အချစ်ဇာတ်ကား
หนังลามก ညစ်ညမ်းရုပ်ရှင်,အပြာကား
หนังสงคราม စစ်ကား,စစ်ဇာတ်ကား
หนัง(หนังสัตว์) သရေ,သားရေ
หนังกวาง သမင်အရေ
หนังแกะ သိုးသားရေ
หนังควาย ကျွဲရေ,ကျွဲသားရေ
หนังตา မျက်လွှာ
หนังท้อง ဝမ်းရေ
หนังหอง အရေဖောင်း-
หนังแพะ ဆိတ်သားရေ
หนังยาง သားရေကွင်း,သရေကွင်း
หนังวัว နွားရေ
หนังเสือ ကျားရေ
หนังหนา အရေထူ-
หนังหมู ဝက်ခေါက်
หนังหมูทอด ဝက်ခေါက်ကြော်
หนังหัว ဦးရေခွံ
หนังสติ๊ก လေးခွ,လောက်လေးခွ
หนังสติ๊ก လောက်လွှဲ
หนังสือ စာအုပ်,စာပေ
หนังสือการ์ตูน ကာတွန်းစာအုပ်
หนังสือเก่า စာအုပ်ဟောင်း
หนังสือของกำนัล စာအုပ်လက်ဆောင်
หนังสือคำสั่ง ညွှန်ကြားစာ
หนังสือคำสั่ง အမိန့်စာ
หนังสือคำอุทิศ ကမ္ဘည်းစာ

หนังสือเชิญ ခေါ်စာ,ဖိတ်စာ
หนังสือเดินทาง ပါစ်ပို့,နိုင်ငံကူးလက်မှတ်
หนังสือตำรา ကျမ်းစာ
หนังสือแต่งตั้ง ခန့်စာ
หนังสือธรรมะ တရားစာဆုပ်
หนังสือนามสงเคราะห์ အည္ဆန်းစာဆုပ်
หนังสือบอกเส้นทาง လမ်းပြစာဆုပ်
หนังสือบันทึก မှတ်စုစာဆုပ်
หนังสือบุด ပုရပိုက်
หนังสือบุดขาว ပုရပိုက်ဖြူ
หนังสือบุดดำ ပုရပိုက်နက်
หนังสือใบลาน ပေစာ
หนังสือผู စာဆုပ်ဆွေး-
หนังสือพินัยกรรม သေတမ်းစာ
หนังสือพิมพ์ သတင်းစာ
หนังสือเพลง သီချင်းစာဆုပ်
หนังสือภาษาอังกฤษ အင်္ဂလိပ်စာ
หนังสือมอบหมาย ခန့်စာ
หนังสือมอบหมายงาน အလုပ်ခန့်စာ
หนังสือรวมเล่มประจำปี နှစ်ချုပ်
หนังสือร้องเวียน တိုင်တန်းစာ
หนังสือรับรอง ထောက်ခံစာ
หนังสือลามก ညစ်ညမ်းစာဆုပ်,အပြာစာဆုပ်
หนังสือเล่มเล็กๆ စာဆုပ်သေးသေး
หนังสือวิชาการต่อสู้ သိုင်းစာဆုပ်
หนังสือวีซ่า ပြည်ဝင်ခွင့်လက်မှတ်
หนังสือไว้ยากรณี သဒ္ဒါစာဆုပ်
หนังสือสัญญา စာချုပ်
หนังสือสัญญาซื้อรถ ကားဝယ်စာချုပ်
หนังสือสั่งนิมนต์ စာဆုပ်စာပေ
หนังสือสีแดง စာဆုပ်နီ
หนังสือหนา စာဆုပ်ထူ-
หนังสืออ้างอิง ကိုးကားသောစာဆုပ်
หนา ထူ
หน้า(ใบหน้า) မျက်နှာ
หน้ากระดาษ စာမျက်နှာ
หน้ากลอง မျက်နှာကြက်
หน้ากาก မျက်နှာဖုံး
หน้าแก่ မျက်နှာရင့်-
หน้าแข้ง ညှိသကျည်း
หน้าเคร่งเครียด မျက်နှာမဲ
หน้าฉุ မျက်နှာဖောင်-
หน้าเชิดอกผาย ခေါင်းမော့ရင်ကော့
หน้าชืด မျက်နှာသွေးဆုတ်-
หน้าชืดเผือด မျက်နှာပြုံဖပ်ပြုံရော်
หน้าด้าน မျက်နှာပြောင်-
หน้าแดงซ่าน မျက်နှာရဲခနဲ
หน้าตา မျက်နှာ
หน้าตาแจ่มใส မျက်နှာသာယာ-
หน้าตาแจ่มใส မျက်နှာကြည်-
หน้าตาแจ่มใส မျက်နှာကြည်လင်-
หน้าตาชืดเชียว မျက်နှာညှိုး-
หน้าตาตะปุ่มตะป่ำ မျက်နှာပြပ်ရှိ-
หน้าตาเปลี่ยน မျက်နှာပြောင်း-
หน้าตาไม่รื่นรมย์ မျက်နှာမသာဘူး
หน้าตาไม่รื่นรมย์ မျက်နှာမသာမယာ
หน้าตาสดชื่น မျက်နှာလန်း-
หน้าตาสวย မျက်နှာလှ-
หน้าตาแห้งเหี่ยว မျက်နှာညှိုး-
หน้าตาแห้งเหี่ยว မျက်နှာညှိုးနွမ်း-
หน้าตาอ่อนหวาน မျက်နှာဖျော့ပျောင်း-
หน้าตึง မျက်နှာတင်း-
หน้าน่าค้ำขมวด မျက်မှောင်ကြုတ်,မျက်မှောင်ကုတ်
หน้าเนียน မျက်နှာချောမွတ်-
หน้าบาน မျက်နှာပွင့်-
หน้าบึ้ง မျက်နှာညို-
หน้าบึ้งตึง မျက်နှာမည်း-
หน้าบูดบึ้ง မျက်နှာရှုသိုးသိုး
หน้าบูดบึ้ง မျက်နှာပုပ်-
หน้าบูดเบี้ยว မျက်နှာပွန်း-
หน้าเบิกบาน မျက်နှာပွင့်-
หน้าเบี้ยว မျက်နှာရှုံ့-
หน้าเป็นจุดเป็นลาย မျက်နှာပြောက်ကျား
หน้าเปรอะ မျက်နှာပေ-
หน้าเปียกเหงื่อ မျက်နှာချေးစို-
หน้ายู่ မျက်နှာရှုံ့-
หน้าเศร้าสลด မျက်နှာနွမ်း-
หน้าเสีย မျက်နှာပျက်-
หน้าหม่นหมอง မျက်နှာမှုန်-
หน้าหวาน မျက်နှာချို-
หน้าเหี่ยวย่น မျက်နှာတွန့်-
หน้าใหญ่ မျက်နှာကြီး-
หน้าอ่อน မျက်နှာနု
หน้า(ฤดูกาล) အခါ
หน้าฝน မိုးကာလ,မိုးရာသီ,မိုးအခါ
หน้าร้อน နွေကာလ,နွေရာသီ,နွေအခါ
หน้าหนาว ဆောင်းကာလ,ဆောင်းရာသီ,
ဆောင်းအခါ
หน้า(ด้านหน้า) ရှေ့
หน้ามหาวิทยาลัย တက္ကသိုလ်ရှေ့

หน้าโรงเรียน ကျောင်းရှေ့
หน้าสุด ရှေ့ဆုံး
หน้าหมู่บ้าน(ด้านตะวันออก) ရွာအရှေ့
หน้าต่าง ပြူပြတင်း,ပြတင်း,ပြတင်းပေါက်
หน้าต่างบานชู กဲလား
หน้าที่ တာဝန်
หน้าที่ที่มอบหมาย ပေးတဲ့တာဝန်
หน้าที่บกพร่อง တာဝန်ချုတ်ယွင်း-
หน้าที่พลเมือง တိုင်းရင်းသားတို့၏တာဝန်
หน้าที่สาคัญ အဓိကတာဝန်
หน้าที่อันประเสริฐ မွန်မြတ်တဲ့တာဝန်
หน้าผาก နဖူး,နဖူးထိပ်
หน้าผากโหนก နဖူးမောက်-
หน้าม้า ဒလန်
หน้าม้า အလ်ရူး
หน้าไม้ ဒူးလေး
หน้าอก ရင်
หน้าอก(รอบอก) ရင်ပတ်,ရင်ဘတ်
หน้าอก ရင်သား
หนาม ဆူး
หนามเกี่ยว ဆူးငြိ-
หนามตำ ဆူးစူး-
หนามทุเรียน ဒူးရင်းဆူး
หนามไผ่ ဝါးဆူး
หนามพุทรา ဆီးဆူး
หนาว(ฤดู) ဆောင်း
หนาวขึ้น အချမ်းပို-
หนาวจัด အအေးပြင်း-
หนาวเย็น ချမ်း,ချမ်းအေး
หนาวเหน็บ စိမ့်အေး
หนี ထွက်ပြေး
หนีตาม(ผู้ชาย) ခိုးရာလိုက်-
หนีเรียน ကျောင်းလစ်-
หนีโรงเรียน ကျောင်းပြေး-
หนีโรงเรียน ကျောင်းထွက်ပြေး-
หนีหาย ပျောက်ကွယ်သွား-
หนี้,หนี้สิน ကြွေး,အကြွေး
หนี้มาก(หนี้หนา) ကြွေးထူ-
หนี้สิน ကြွေးမြီ
หนี้สิน မြီ
หนี้สินค้า ကုန်အကြွေး
หนี้เหลืออยู่ ကြွေးကျန်-
หนีบ ညှပ်
หนีบด้วยคีม ပလာယာနဲ့ညှပ်-
หนีบหมาก ကွမ်းညှပ်-

หนึ่ง တစ်,တ
หนึ่งกระบอก(ปืน) တစ်လက်
หนึ่งกระป๋อง တစ်ဗူး
หนึ่งกลุ่ม တစ်စု
หนึ่งกอ(ดอกไม้) တစ်ရှု
หนึ่งก้อน တစ်ခဲ
หนึ่งก้อน တစ်တုံး
หนึ่งก้อน တစ်လုံး
หนึ่งกอง တစ်ပုံ
หนึ่งก้าน တစ်ချောင်း
หนึ่งกำ(ยันนิ้วโป้ง) တစ်မိုက်
หนึ่งกำมือ တစ်ဆုပ်
หนึ่งกิโล တစ်ကီလို
หนึ่งแก้ว တစ်ခွက်
หนึ่งขด တစ်ခွေ
หนึ่งขบวน တစ်စင်း
หนึ่งขวด တစ်ပုလင်း,တစ်လုံး
หนึ่งขวบ တစ်နှစ်
หนึ่งข้าง တစ်ဖက်,တစ်ဘက်
หนึ่งข้าง(กำไล) တစ်ရံ
หนึ่งคณะ တစ်သင်း
หนึ่งคน တစ်ဦး
หนึ่งคน တစ်ယောက်
หนึ่งครก တစ်ဆုံ
หนึ่งครั้ง တစ်ကြိမ်
หนึ่งครอก တစ်မြို့
หนึ่งครอบครัว တစ်မိသားစု
หนึ่งคราว တစ်ကြိမ်
หนึ่งคัน တစ်စီး
หนึ่งคัน(ร่ม) တစ်လက်
หนึ่งคำ(คำพูด) တစ်ခွန်း
หนึ่งคืน တစ်ည
หนึ่งคืบ တစ်ထွာ
หนึ่งคู่ တစ်ရံ
หนึ่งเครือ တစ်ခိုင်
หนึ่งจีบ တစ်ကျပ်
หนึ่งจีบครึ่ง တစ်ကျပ်ခွဲ
หนึ่งจาน တစ်ပန်းကန်
หนึ่งใจ(ด้าย) တစ်ခေါင်း
หนึ่งฉบับ တစ်စောင်
หนึ่งชนิด တစ်မျိုး
หนึ่งช่อ တစ်ခိုင်
หนึ่งชั้น(ปิ่นโต) တစ်ဆင့်
หนึ่งชั้น(เชื้อไฟ) တစ်စ
หนึ่งชั้น(ผ้า) တစ်စ

หนึ่งชิ้น(ส่วนเสี้ยว) တစ်မြှောင့်
หนึ่งชุด တစ်စု
หนึ่งชุด တစ်တွဲ
หนึ่งชุด(เครื่องประดับ) တစ်ဆင်စာ
หนึ่งซีก တစ်ခြမ်း
หนึ่งซีก တစ်ဝက်
หนึ่งดวง(ดาว,แสตมป์) တစ်လုံး
หนึ่งดวง(ยศ) တစ်ပွင့်
หนึ่งดอก(ดอกไม้) တစ်ပွင့်
หนึ่งด้าน တစ်ဖက်,တစ်ဘက်
หนึ่งด้าม(มีด) တစ်ချောင်း
หนึ่งด้าม(มีด) တစ်လက်
หนึ่งเดือน တစ်လ
หนึ่งเดือนเต็ม တစ်လပြည့်
หนึ่งเดือนพอดี တစ်လတိတိ
หนึ่งตน(ฤษี) တစ်ပါး
หนึ่งต้น တစ်ပင်
หนึ่งตลบ တစ်ခေါက်
หนึ่งตัว တစ်ကောင်
หนึ่งตัว(เก้าอี้,โต๊ะ,ตู้) တစ်လုံး
หนึ่งตัว(อักษร) တစ်လုံး
หนึ่งตำแหน่ง(งาน) တစ်နေရာ
หนึ่งถัง တစ်ပုံး
หนึ่งถุง တစ်အိတ်
หนึ่งท่อน(ดุ้น) တစ်တုံး
หนึ่งท่อน(แท่ง) တစ်ချောင်း
หนึ่งทาง တစ်လမ်း
หนึ่งที တစ်ချက်
หนึ่งที่ တစ်နေရာ
หนึ่งเที่ยว တစ်ခေါက်
หนึ่งเที่ยว(รอบ) တစ်ပတ်
หนึ่งแท่ง တစ်ချောင်း
หนึ่งนัด(กระสุน) တစ်တောင့်
หนึ่งนาที တစ်မိနစ်
หนึ่งบท တစ်ပုဒ်
หนึ่งบ่อ တစ်အိုင်
หนึ่งใบ(จานแบน) တစ်ပြား
หนึ่งใบ(ถ้วย) တစ်လုံး
หนึ่งใบ(ใบไม้) တစ်ရွက်
หนึ่งใบ(หมวก,กระเป๋า,โลง) တစ်လုံး
หนึ่งปี တစ်နှစ်
หนึ่งปีก တစ်ထပ်
หนึ่งปีก(แผ่นซ้อน) တစ်ဆိုင်း
หนึ่งผืน တစ်စ
หนึ่งแผ่น တစ်ချပ်
หนึ่งแผ่น တစ်ရွက်
หนึ่งฝ่าย တစ်ဘက်
หนึ่งฝูง တစ်သိုက်
หนึ่งฝูง တစ်အုပ်
หนึ่งพลู တစ်ပြာ
หนึ่งพวง တစ်တွဲ
หนึ่งพัน တစ်ထောင်
หนึ่งพันถ้วน တစ်ထောင်အတိ
หนึ่งพันถ้วน တစ်ထောင်တိတိ
หนึ่งพันล้าน သန်းတစ်ထောင်
หนึ่งพันครึ่ง တစ်ထောင်ခွဲ
หนึ่งพับ တစ်ခေါက်
หนึ่งพุ่ม တစ်ချုံ
หนึ่งแพ็ค(บุหรี่) တစ်တောင့်
หนึ่งฟอง တစ်လုံး
หนึ่งพุด တစ်ပေ
หนึ่งแพ้ม တစ်တွဲ
หนึ่งแพ้ม တစ်ဖိုင်
หนึ่งมวน(บุหรี่) တစ်လိပ်
หนึ่งม้วน တစ်လိပ်
หนึ่งม้วน(วงขด) တစ်ခွေ
หนึ่งมัด တစ်စည်း
หนึ่งมื้อ တစ်နပ်
หนึ่งเม็ด(พริก) တစ်တောင့်
หนึ่งโมง တစ်နာရီ
หนึ่งโมงครึ่ง တစ်နာရီခွဲ
หนึ่งโมงเช้า မနက်တစ်နာရီ
หนึ่งโมงตรง တစ်နာရီအတိ
หนึ่งโมงพอดี တစ်နာရီတိတိ
หนึ่งยก တစ်ချီ
หนึ่งรอบ တစ်ရစ်
หนึ่งร้อย တစ်ရာ
หนึ่งร้อยใบ(จาน) အချပ်တစ်ရာ
หนึ่งร้อยล้าน သန်းတစ်ရာ
หนึ่งร้อยสิบเอ็ด တရာ့တဆယ့်တစ်
หนึ่งร้อยหนึ่ง တရာ့တစ်
หนึ่งราง(ระนาด) တစ်လုံး
หนึ่งรูป တစ်ရုပ်
หนึ่งรูป(สงฆ์) တစ်ပါး
หนึ่งเรื่อง(นิทาน) တစ်ပုဒ်
หนึ่งโรง တစ်ရုံ
หนึ่งล้าน တစ်သန်း
หนึ่งลำ(เรือ) တစ်စင်း
หนึ่งลูก(ปิ่นโต) တစ်လုံး
หนึ่งลูก(ผลไม้) တစ်လုံး

หนึ่งลูก(ภูเขา) တစ်လုံး
หนึ่งลูก(ระเบิด) တစ်လုံး
หนึ่งลูก(ลูกกอม) တစ်လုံး
หนึ่งลูก(หม้อ) တစ်လုံး
หนึ่งลูก(หมอน) တစ်လုံး
หนึ่งเล่ม(เข็ม,มีด) တစ်ချောင်း
หนึ่งเล่ม(มีด) တစ်လက်
หนึ่งเล่ม(หนังสือ) တစ်အုပ်
หนึ่งเลา(เปี่) တစ်ချောင်း
หนึ่งเลา(เปี่) တစ်လက်
หนึ่งวง တစ်ဝိုင်း
หนึ่งวัน တစ်ရက်
หนึ่งวา တစ်လ
หนึ่งวินาที တစ်စက္ကန့်
หนึ่งศก တစ်လောင်း
หนึ่งศอก တစ်တောင်
หนึ่งสลึง တစ်မတ်
หนึ่งส่วน တစ်ဆ
หนึ่งส่วน တစ်ပိုင်း
หนึ่งสัปดาห์ တစ်ပတ်
หนึ่งสำรับ(ข้าว) တစ်ပွဲ
หนึ่งเส้น(เชือก,หนวด) တစ်ချောင်း
หนึ่งเส้น(ผม) တစ်ပင်
หนึ่งเสี้ยว တစ်စိတ်
หนึ่งแสน တစ်သိန်း
หนึ่งหน တစ်ကြိမ်
หนึ่งหมื่น တစ်သောင်း
หนึ่งหลัง(บ้าน) တစ်လုံး
หนึ่งหลัง(อาคาร) တစ်ဆောင်
หนึ่งหลา တစ်ကိုက်
หนึ่งหวี(กล้วย) တစ်ဖြီး
หนึ่งห่อ တစ်ထုပ်
หนึ่งห้อง တစ်ခန်း
หนึ่งห้าว(ขนมจีน) တစ်ခေါင်း
หนึ่งหาบ တစ်ထမ်း
หนึ่งเหง้า တစ်ဥ
หนึ่งแห่ง တစ်နေရာ
หนึ่งโหล တစ်ဒါဇင်
หนึ่งองค์ တစ်ပါး
หนึ่งองค์(เจดีย์) တစ်ဆူ
หนึ่งอย่าง တစ်မျိုး
หนึ่งอัน တစ်ခု
หนึด ရွတ်
หนึด(หนืบ) နှဲ့
หนุน ခု

หนุน ထောက်
หนุน အုံး
หนุนนำ တွန်းတင်
หนุนนำ ထောက်မ
หนุนหลัง ကျောထောက်နောက်ခံ-
หนุ่ม ပျို
หนุ่มทันทีก လူတိုင်း
หนุ่มน้อย ကာလသား
หนุ่มน้อย ယောကျ်ားလေး
หนุ่มน้อย လူလင်ငယ်
หนุ่มสาว နုပျို
หนุ่มโสด လူပျိုလူလွတ်
หนุ่มหล่อ အမျိုးသားချော-
หนุมาน ဟနုမာန်
หนู ကြွက်
หนูนา လယ်ကြွက်
ห่มคลุม ခြုံ
ห่มคลุม ရုံ
ห่มจีวร သင်္ကန်းရုံ-
ห่มจีวร ဧကသီရုံ-
ห่มจีวรนาคเฉียง သင်္ကန်းရန်း-
ห่มผ้ามิดชิด စောင်ခြုံတလုံ-
ห่มผ้าห่ม စောင်ခြုံ-
หมก မြုပ်
หมกดิน မြေမြုပ်-
หมกอยู่ မြုပ်
หมด ကုန်
หมดกรรม(ตาย) ကံကုန်-
หมดกระจิตกระใจ စိတ်ကုန်-
หมดก้างวล စိတ်လုံ-
หมดกำลังใจ စိတ်ကျ-
หมดเกลี้ยง ကုန်စင်
หมดเกลี้ยง အောလုံးကုန်-
หมดจด စင်ကြယ်
หมดบารมี တန်ခိုးကုန်-
หมดแรง အစွမ်းကုန်-
หมดฤทธิ์ တန်ခိုးကုန်-
หมดลม လေကုန်-
หมดลาภ လာဘ်တိတ်-
หมดศัตรู ရန်ကုန်-
หมดสติ သတိမေ့-
หมดสติ သတိလစ်-
หมดสติแว่บหนึ่ง လျှပ်တစ်ပြက်မေ့-
หมดสิ้น ကုန်စင်
หมดสิ้น ဆုံးရှုံး

หมดสิ้น အားလုံးကုန်-
หมดสิ้น(ทั้งปวง) အပြည့်အဝ
หมดสิ้นประโยชน์ အကျိုးစီးပွားဆုံးရှုံး-
หมดหนี้สิน ကြွေးကုန်-,အကြွေးကျေ
หมดหวังในชีวิต ဘဝဆုံးရှုံး-
หมดอาลัยตายอยาก လက်မှိုင်ချ
หมั่น မှိန်
หมั่นๆ ညှိုးညှိုး
หมาก ခေါင်းထုပ်
หมาก ဦးထုပ်
หมากขนแกะ သိုးမွေးဦးထုပ်
หมากทรงมะนาว သံပရာခွံဦးထုပ်
หมากสานตอก နှီးဦးထုပ်
หมากสีขาว ဦးထုပ်ဖြူ
หมวด(ส่วน) အပိုင်း
หมวดทหาร တပ်စု
หมอ ဆရာဝန်
หมอ ဒေါက်တာ
หมอคุณไสย စုန်း
หมองู အလမ္ပာယ်,မြွေအလမ္ပာယ်
หมอเฉพาะโรค အထူးကုဆရာဝန်
หมอดู ဗေဒင်,ဗေဒင်ဆရာ
หมอดูทำนาย ဗေဒင်ဟော-
หมอดูลายมือ လက္ခဏာဆရာ
หมอตำแย လက်သည်
หมอตำแย ဝမ်းဆွဲ
หมอนวด အနှိပ်သမား
หมอนวด အနှိပ်သည်
หมอน้ำมนต์ ရေမန်းဆရာ
หมอผ่าตัด ခွဲစိတ်ကုဆရာဝန်
หมอผี နတ်ဟောဆရာ
หมอผู้ช่วย လက်ထောက်ဆရာဝန်
หมอฝัน သွားဆရာဝန်
หมอมนต์ မှော်ဆရာ
หมอยา ဆေးဆရာ
หมอยา ဆေးသမား
หมอรักษาหู နှာကုဆရာဝန်
หมอเวทมนตร์ ပယောဂဆရာ
หมอเสน่ห์ ပယောဂဆရာ
หมออาคม စုန်း
หม้อ အိုး
หม้อกลั่นไอ ပေါင်းခံအိုး
หม้อแกง ဟင်းအိုး
หม้อข้าว ထမင်းအိုး
หม้อข้าวเดือดล้น ထမင်းအိုးဝေကျ
หม้อข้าวไฟฟ้า လျှပ်စစ်ထမင်းအိုး
หม้อทองเหลือง ကြေးအိုး
หม้อโทสะ(คนขี้โมโห) ဒေါသအိုး
หม้อน้ำ ရေအိုး
หม้อน้ำตาลโตนด ထန်းရည်အိုး
หม้อน้ำมนต์ ပရိတ်အိုး
หม้อน้ำมัน ဆီအိုး
หม้อน้ำหนึ่งลูก ရေအိုးတစ်လုံး
หม้อนึ่ง ပေါင်းအိုး,ပေါင်းချောင်
หม้อนึ่งข้าว ထမင်းပေါင်းအိုး
หม้อนึ่งปลา ငါးပေါင်းအိုး
หม้อบรรจุกระดูก အရိုးအိုး
หม้อแบตเตอรี่ ဘက်ထရီအိုး
หม้อแป้งเปียก ကော်အိုး
หม้อยา ဆေးအိုး
หม้อย้อมสี ဆိုးဆေးအိုး
หม้อใส่หมึก မင်အိုး
หมอก ခိုး,အခိုး
หมอก ဆီး,ဆီးနှင်း
หมอก နှင်း
หมอก မြူ
หมอกจัด နှင်းမှား-
หมอกดอย တောင်ခိုး
หมอกดอยปกคลุม နှင်းခိုးတောင်ခိုးဝေ-
หมอกน้ำค้าง နှင်းခိုး
หมอกปกคลุม ဆီးနှင်းဝေ-
หมอกป่า တောခိုး
หมอกโรยตัว နှင်းပက်-
หมอกลง ဆီးနှင်းကျ
หมอกลง နှင်းကျ
หมอกลงบางๆ နှင်းမှားတဖွဲဖွဲကျ
หมอกหนา မြူထု-
หมอกเหมย မြူခိုး
หมอกไอ ရေခိုးရေငွေ့
หมอง မှိန်
หมอง မှုန်
หมอน ခေါင်းဆုံး
หมอบ ဝပ်
หมอบกราบ ဝပ်ချ
หมอบกราบต่อหน้า ရှေ့မှာဝပ်ချ
หมอบอยู่บนพื้นดิน မြေပေါ်မှာဝပ်-
หมอบอยู่ในพุ่มไม้ ချုံထဲတွင်ဝပ်နေ-
หมอย(ของชาย) လဖုတ်
หมอย(ของหญิง) စောက်ဖုတ်
หมอยข้าวโพด ပြောင်းဖူးအမြီတ်

หมัด လှေး
หมัด(หมัดจรวด) သန်း
หมัดแมว ကြောင်သန်း
หมัดหมา ခွေးသန်း
หมัดหมา ခွေးလှေး
หมัด(มือ) လက်သီး
หมัดดี လက်သီးကောင်း-
หมัดสวิง ဝိုက်လက်သီး
หมัดสวิงขวา ညာဝိုက်လက်သီး
หมัดสวิงซ้าย ဘယ်ဝိုက်လက်သီး
หมัน အမြို
หมันดง(ฝีช) သနပ်
หมั่นไส้ အော့နှလုံးနာ
หมั้น(ขอเมีย) လက်စွပ်လဲ-
หมา ခွေး
หมากัด ခွေးကိုက်-
หมาขี้เรื้อน ခွေးဝဲစား
หมาคาบ ခွေးချီ-
หมาจับ ခွေးဟပ်-
หมาจิ้งจอก ခြေခွေး
หมาดุ ခွေးဆိုး
หมาตัวผู้ ခွေးထီး
หมาตัวเมีย ခွေးမ
หมาตัวเล็กๆ ခွေးသေးသေးလေး
หมาติดเป้ง ခွေးဖင်ပူး-
หมาน้อย ခွေးလေး
หมาบ้า ခွေးရူး
หมาป่า တောခွေး
หมาป่า ဝံပုလွေ
หมาป่าที่โหดเหี้ยม ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်တဲ့ဝံပုလွေ
หมาป่าหอน ဝံပုလွေအူ-
หมาเฝ้าแกะ သိုးကိုစောင့်ရှောက်တဲ့ခွေး
หมาเฝ้าบ้าน အိမ်စောင့်ခွေး
หมาหอน ခွေးအူ-
หมาเห่า ခွေးဟောင်-
หมาออกลูก ခွေးကမွေး-
หมามุ่ย(ฝีช) ခွေးလှေးယား
หมาร่า(แมลง) နကျယ်
หมาก ကွမ်း
หมากคำ ကွမ်းယာ
หมากทอย ဇီး
หมากเปื้อย(เช่น ลูกสะบ้า,เม็ดมะขาม) ဇယ်
หมากฝรั่ง ပီကေ
หมากแม่(สะบ้า) ဇီးမ
หมากรสฝาด ကွမ်းသီးဖန်-
หมากรุก ချက်
หมากรุก စစ်တုရင်,စစ်ဘုရင်
หมากหิน ကျောက်ဒိုး
หมากฮอส ကွား
หมาด သွေ
หมายความว่าอย่างไร ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ
หมายใจ ရည်း
หมายมั่น ရည်
หมายมั่น ရည်ရွယ်,ရည်မှန်း
หมายมั่นจะแต่งงาน လက်ထပ်ဘို့ရည်မှန်းထား-
หมายเลข နံပါတ်
หมายเลข အမှတ်
หมายเลขถนน လမ်းနံပါတ်
หมายเลขโทรศัพท์ တယ်လီဖုန်းအမှတ်
หมายเลขโทรศัพท์ ဖုန်းနံပါတ်
หมายเลขรถ ကားနံပါတ်
หมายเลขรถเมล์ ဘတ်စ်ကားအမှတ်
หมี ဝက်ဝ
หมีสีน้ำตาล ဝက်ဝညို
หมี่กรอบ မုန့်ကြော်
หมี่ซั่ว မြူစွမ်
หมี่น้ำ ကြာဆပူတ်
หมี่ผัด ကြာဆတ်ကြော်
หมี่ราดหน้า ကြာဆကော်ရည်
หมี่แห้ง ကြာဆဆီချက်
หมึก မင်
หมื่น သောင်း
หมุด စို
หมุด(หลักเขต) ငုတ်ချွန်
หมุน လှည့်
หมุนเงิน ငွေလှည့်-
หมุนไปอีกหนึ่งรอบ နောက်တစ်ပတ်လှည့်-
หมุนเวียน လည်ပတ်
หมู ဝက်
หมูน้อย(เรียกเด็ก) ဝက်ပေါက်
หมูบะฉ่อ ဝက်သားစဉ်းကော
หมูบ้าน အိမ်ဝက်
หมูป่า တောဝက်
หมูผัดเปรี้ยวหวาน ဝက်သားချိုချဉ်ကြော်
หมูสามชั้น ဝက်သုံးထပ်သား
หมูแห้ง ဝက်ပေါင်ခြောက်
หมู่(ทหาร) တပ်စိတ်
หมู่คณะ အဖွဲ့,အသင်းအဖွဲ့
หมู่คณะ အသင်းအပေါင်း,အပေါင်းအသင်း
หมู่คน ပရိသတ်

หมู่คนที่ดูอยู่ ကြည့်နေသောပရိသတ်
หมู่บ้าน ရွာ
หมู่บ้านใกล้เคียง နီးကပ်တဲ့ရွာ
หมู่บ้านชานเมือง ကျေးရွာ
หมู่บ้านชาวประมง တံငါရွာ
หมู่บ้านตัวอย่าง စံပြရွာ
หมู่บ้านที่ร่มรื่นงดงาม သာယာလှပသောကျေးရွာ
หมู่บ้านน้อย ကျေးရွာလေး
หมู่บ้านเล็กๆ ရွာငယ်လေး
หมู่บ้านอื่น တခြားရွာ
หมู่ประชาชน တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့
หมู่พวก အပေါင်း
หมู่เกาะ ကျွန်းစု
หมู่เกาะมะริด မြိတ်ကျွန်းစု
หยก(หินเขียว) ကျောက်စိမ်း
หยด စက်
หยด ပေါက်,အပေါက်
หยดติ๋งๆ တစက်စက်ကျ-
หยดน้ำ ရေစက်
หยดน้ำค้าง နှင်းရည်စက်
หยดน้ำค้าง နှင်းပေါက်
หยดน้ำชุบ စမ်းရေပေါက်
หยดน้ำตา မျက်ရည်ပေါက်
หยดน้ำตา မျက်ရည်စက်
หยดน้ำฝน မိုးပေါက်
หยวกกล้วย ငှက်ပျောအူ
หยอกเย้า ကလိ
หยอกล้อ ဖ
หยอกล้อสาว မိန်းကလေးကိုစ-
หย่อนลง လျှော့
หย่อม အဖုတ်
หย่อมหญ้า မြက်အဖုတ်
หยั่งดู(ท่าที) အကဲခတ်
หย่าร้าง ကွာရှင်း
หยากไย่ ကင်းမြွေး
หยาดน้ำ ရေစက်ခ-
หยาดฝน မိုးပေါက်,မိုးစက်
หยาดฝนที่ชุ่มเย็น အေးမြသောမိုးစက်
หยาดฝนเล็กๆ မိုးစက်လေး
หยาดลง စက်ခ-
หยาบ ကြမ်း
หยาบ(เถื่อน) ရိုင်း
หยาบกระด้าง,หยาบคาย ရုန့်ရင်း
หยาบคาย ရုန့်ရင်းကြမ်းကြုတ်,ကြမ်းကြုတ်
หยาบคาย ရိုင်းပျ
หยาบคาย ရိုင်းစိုင်း
หยาบคาย,หยาบกระด้าง ကြမ်းတမ်း
หยิก ဆိတ်
หยิกแก้ม ပါးလိမ်ဆွဲ-
หยิกทึ้ง ဆိတ်ဆွဲ
หยิกปิด လိမ်ချိုး
หยิ่งยะโส ထောင်လွှား
หยิบ ကောက်ယူ
หยิบไม้เรียว တုတ်ကောက်-
หยิบอาหาร အစာကိုကိုင်-
หยุด ရပ်
หยุด(ม่าความเร็ว) အရှိန်သတ်-
หยุด(เงียบลง) တိတ်
หยุดก่อน ရပ်ပိုဦး
หยุดคิด အတွေးပြတ်-
หยุดงาน အလုပ်ပိတ်-
หยุดฝัก ရပ်နား
หยุดร้องไห้ အငိုတိတ်-
หยุดสักครู่ ခေတ္တရပ်-
หยุดหายใจ အသက်ရှူရပ်-
หรรษา ပျော်ရွှင်,ရွှင်ပျော်
หรอก(ไม่) ဘူး
หรี่ မှေး
หรี่เสียง အသံလျှော့-
หรี่แสง အရောင်လျှော့-
หรือ လား
หรือ လော
หรือ,ว่า(ภาษาถิ่น) တုန်း,တုံး
หรือ,หรือไม่ก็ သို့မဟုတ်,အဲ့မဟုတ်,သို့မို့.နို့.မို့.
หรือเปล่า ရဲ့လား
หรูหราอึ่งใหญ่ ခမ်းနားကြီးကျယ်
หลง(หายไป) ပျောက်
หลง လွဲ
หลง(กลับเป็นเด็ก) သူငယ်ပြန်-
หลงเงิน ပိုက်ဆံစုံမက်-
หลงเชื่ออยู่ ယုံကြည်နေမိ-
หลงทาง လမ်းမှား-
หลงทาง လမ်းလွဲ-
หลงทาง(ทางหาย) လမ်းပျောက်-
หลงทางออก ထွက်ပေါက်ပျောက်-
หลงทาง(หลงผิด) လမ်းလွဲမှား-
หลงผิด လွဲမှား
หลงเพราะแก่ အသက်ကြီးလို့မေ့-
หลงลืม မေ့
หลงลืม သတိလစ်-

หลงเสน่ห์หญิงสาว အမျိုးသမီးကိုစွဲလမ်း-
หลงใหล စုံမက်
หลงใหล မက်မော
หลงใหล(ม้าแขา) အရူးအမူးခွစ်-
หลงใหล အလွန်စွဲ-
หลน ကျို,ကျိုချက်
หลนปลาร้า ငါးပိရည်ကိုကျိုချက်-
หล่น ကျ
หล่น(ร่วงหล่น) ကြွေ
หล่นตุ๊บตั๊บ တဖြုတ်ဖြုတ်ကျ-
หลบ(เก็บตัว) လျှိုး
หลบครู ဆရာကိုရှောင်-
หลบซ่อน ခိုကပ်
หลบซ่อน ပုန်း,ပုန်းခို
หลบซ่อน ဖွက်
หลบไป ရှောင်သွား-
หลบฝน မိုးကိုရှောင်-
หลบรถ ကားကိုရှောင်-
หลบเลี่ยง ဖယ်ရှား
หลบเลี่ยง ရှောင်,ရှောင်ကြဉ်
หลบเลี่ยงหน้า မျက်နှာလွှဲထား-
หลบหน่อย ရှောင်ပါ
หลบหน้า မျက်နှာဖွက်ထား-
หลบให้หน่อย နည်းနည်းရှောင်ပေး-
หลวง(ยิ่งใหญ่) ကြီး
หลวงน้า,หลวงอา,หลวงพี่,หลวงลุง ဘုန်းဘုန်း
หลวงพ่อ ဘုန်းတော်ကြီး
หลวงพ่อ(เจ้าอาวาส) ဆရာတော်
หลวงพี่ မောင်ပဉ္စင်း
หลวงพี่ မောင်ဘုန်း
หลวม ချောင်
หลวมๆ ချောင်ချောင်
หล่อ(หล่อพระ) သွန်း
หล่อ(หล่อพระ) လောင်း
หล่อพระพุทธรูป ဘုရားသွန်းလောင်း-
หล่อพระพุทธรูป ဘုရားရုပ်သွန်း-
หล่อรูปปั้นทองเหลือง ကြေးရုပ်သွန်း-
หล่อ(งาม) ချော
หล่อภูมิฐาน ခန့်ချောချော
หล่อเหลา ခန့်ချော
หล่อเหลา ဖြောင့်
หลอก(ทำให้กลัว) ခြောက်
หลอกลวง ညာ
หลอกลวง ပလီ
หลอกลวง လှည့်စား
หลอกสาว(อ่อยเหยื่อ) မိန်းကလေးကိုမျှားခေါ်-
หลอด ပိုက်
หลอดกรอด้ายว่าว စွန်ရစ်လုံး
หลอดแก้ว ဖန်ပြွန်
หลอดฉีดยา ဆေးထိုးပိုက်
หลอดด้าย ရစ်လုံး
หลอดทดลอง စမ်းသပ်ပြွန်
หลอดนั่นด้าย ယောက်လုံး
หลอดไฟ(ควง) ဓာတ်မီးလုံး,မီးလုံး
หลอดไฟ(ควง) မီးသီး
หลอดไฟ(แท่ง) ဓာတ်မီးချောင်း
หลอดไฟนีออน မီးချောင်း
หลอดลม လေပြွန်
หลอดเลือดดำ သွေးပြန်ကြော
หลอดเลือดแดง သွေးလွှတ်ကြော
หลอดใส่เข็ม အပ်ဘူး
หลอดอาหาร အစာပြွန်
หล่อน(ผู้หญิง) သူမ
หลัก(เสา) တိုင်
หลักเขต ဥတ်ချွန်
หลักชัย ပန်းတိုင်
หลักฐาน သက်သေခံပစ္စည်း
หลักฐาน အထောက်အထား
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ သမိုင်းအထောက်အထား
หลักป้าย မှတ်တိုင်
หลักหน่วย ခု
หลักแหลม(ฉลาด) ထူးချွန်
หลักแหลมที่สุด အထူးချွန်ဆုံး
หลัง ကျော,ကျောကုန်း
หลัง နောက်ကျော
หลังโก่ง ကျောခုံး-
หลังโก่ง ခါးကုန်း-
หลังคอ ကုပ်
หลังคา ခေါင်မိုး
หลังคา မိုး,အမိုး
หลังคาทะลุ အိမ်မိုးပေါက်-
หลังคาบ้าน အိမ်မိုး,အိမ်အမိုး
หลังคาบ้าน အိမ်ခေါင်မိုး
หลังคาประทุน ပေါင်းမိုး
หลังคาฝืดชิด အမိုးလုံ-
หลังคาระแนะ(เกวียน) ပေါင်းအမိုး
หลังคาวัด ကျောင်းအမိုး
หลังเท้า ခြေခုံ
หลังเท้า ခြေဖမိုး
หลังมือ လက်ခုံ

หลังจาก,แล้วก็ ပြီးနောက်
หลังจากนั้น ထို့နောက်,ထိုနောက်
หลังจากนั้นแล้ว နောက်ပြီး
หลังสุด နောက်ဆုံး
หลับ(ตา) မှိတ်
หลับตา မျက်စိမှိတ်-
หลับตา မျက်စိပိတ်-
หลับตาปรือ မှေးအိပ်-
หลับไปแล้วมั้ง အိပ်များသွားပြီလား
หลับผลอย မှေးကနဲအိပ်-
หลับสนิท နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်အိပ်-
หลับสัปหงก အိပ်ငိုက်
หลับใหล အိပ်မောကျ-
หลับอยู่ အိပ်နေ-
หลัว(ใส่เป็ด,ไก่) လော
หลา(สามฟุต) ကိုက်
หลากหลาย ပြား
หลากหลาย မျိုးစုံ,အမျိုးစုံ
หลากหลายสี အရောင်မျိုးစုံ
หลาน(ลำดับสอง) မြေး
หลานชาย တူ
หลานชาย မြေးယောကျ်ား
หลานสาว တူမ
หลานสาว မြေးမိန်းမ
หลานสาวน้อย မြေးမိန်းကလေး
หลาย များ
หลายแสน သိန်းပေါင်းများ
หลายอย่าง အမျိုးအမျိုး
หลีก ရှား
หลีกทาง လမ်းရှောင်-
หลีกทางหน่อย လမ်းရှောင်ပါ
หลีกภัย အန္တရာယ်ဖယ်-
หลีกเลี่ยง ရှောင်ကြဉ်
หลีกเลี่ยง ရှောင်ရှား
หลีกเลี่ยง လွှဲ
หลีกเลี่ยงคนนาล လူမိုက်ကိုရှောင်ကြဉ်-
หลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด မူးယစ်ဆေးဝါးကိုရှောင်ရှား-
หลีกหน่อย ဖယ်ပါ
หลีกให้หน่อย ရှောင်ပေးပါ
หลุด ပြုတ်
หลุด(เป็นอิสระ) လွတ်
หลุด,ร่วง ကျွတ်
หลุดจากกรงขัง ထောင်ကလွတ်-
หลุดจากงาน အလုပ်ပြုတ်-
หลุดจากตำแหน่ง ရာထူးပြုတ်-
หลุดจากมือ လက်ကလွတ်-
หลุดตก လွတ်ကျ
หลุดตกจากมือ လက်ကလွတ်ကျ-
หลุดพ้นจากคุก ထောင်ကလွတ်-
หลุดมือ လက်လွတ်-
หลุบตา မျက်လွှာချ-
หลุม ချိုင့်
หลุม,บ่อ ကျင်း
หลุม,หลุมบ่อ ချိုင့်ခွက်
หลุมขยะ အမှိုက်ကျင်း
หลุมฝังศพ သချိုင်းဂူ,သင်းချိုင်းဂူ
หลุมพราง ထောင်ချောက်
หลุมลึกๆ တွင်းနက်နက်
หลุมหลบภัย ကတုတ်ကျင်း
หลุมหลบภัย ကျင်း
หลุมหลบภัย ပုန်းစရာကျင်း
หลุมใหญ่ ချိုင့်ခွက်ကြီး
หวง နှမြော
หวงของ ပစ္စည်းနှမြော-
หวงเงิน ငွေနှမြော-
หวงแหน မြော်မြင်
ห่วงคอทองเหลือง လည်ပင်းကြေးခွေစွပ်
ห่วงทองเหลือง ကြေးခွေ
หวด(ใช้ด) နှဲ
หวดเต็มแรง တော်တော်နှဲ-
หวนกลับ ပြန်လာ
หวนหา တမ်းတ
หวนหา လွမ်း
หวย ထီ
หวยเงินแสน သိန်းထီ
หวยเถื่อน ခွေ
หวยรัฐบาล အစိုးရထီ
หวยออก ထီဖွင့်-
ห่วย(กระจอก) ညံ့
หวั่นเกรง စိုး,စိုးရိမ်
หวั่นไหว မူ
หว้า သပြေ
หว่าง ကြား,အကြား
หว่างเขา တောင်ကြား
หว่างคิ้ว မျက်မှောင်
หว่างน้ำมือ လက်ကြား,လက်အကြား
หว่างฝูงชน လူအုပ်ကြား
หวาดกลัว ကြောက်လန့်
หวาดกลัว ကြောက်ရွံ့
หวาดผวา လန့်ဖျပ်

ဟာဒဟုံ သွေးလန့်
ဟာန ချို
ဟာနဉ် ရည်းစား
ဟာနဆံ့ ရွှမ်းချို-
ဟာနဆေးပ ချိုမြ
ဟာနဟုဒ်ပျော်ဘ သျိုလားချဉ်လား
ဟာနဟု နှားဝင်ချို-
ဟာနဟု(ဒိုးဟု,ဒးဒိုးဟု) နှားချို-
ဟာနအာ်ဒ် ချိုမြိန်
ဟာန ကြဲ
ဟာနဗဲလိုက် ဗပဲးကြဲ-
ဟာနဗဲလ်(ပြောင်းကာန) ပိုက်ဆံစွန့်-
ဟာနပြောင် စွန့်ကြဲ
ဟာနဗေလ်ဂျင်ဘုံ မျိုးစေ့ကြဲ-
ဟာနဓ်ဒုံ လှည်းပတ်
ဟာဒ ကြိမ်
ဟီ(ဆောင်) ဖြိုး
ဟီဆဲ ဆဖြိုး-
ဟီဟိ ခေါင်းဖြိုး-
ဟီ(ဟီဆောင်ဆဲ) ဘီး
ဟီဒုံ ဘီးကုပ်
ဟီဆိပ်(ဒုံ) ဘီးကုပ်
ဟီဆေးဒဲဒ ဘီးစိပ်
ဟီ(ဆိုက်ခ်ဗေးနာမ) ဖီး,အဖီး
ဟီကဆ်ဒ် ငှက်ပျောဖီး,ငှက်ပျောသီးအဖီး
ဟီဟီ တဝီဝီ
ဟဝ်ဒ်ကဝ်ဘာဟောဂ်ဆ် သုတေသနစာကြည့်တိုက်
ဟဝ်ဒဝဲ မျှော်စင်
ဟဝနာဖိကာ နှာရီစင်
ဟဝ်ဒ်က အဆောင်
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ကဒေးဒဲန ကျောင်းဆောင်
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ကဒေးဒဲန ကျောင်းသားအဆောင်
ဟဝ်ဒ်ကဆ်ဟာဗ်ဒရု ဆရာအဆောင်
ဟဝ်ဆမုဒ စာကြည့်တိုက်,စာအုပ်တိုက်
ဟဝ်ဆွဲငဝဲင နန်းမြင့်ဆောင်
ဟဝ် ထုပ်,အထုပ်
ဟဝ်ကဲဝဲဒေါ်ဘ ခေါက်ဆွဲထုပ်
ဟဝ်ဆဂေလီ ဆားထုပ်
ဟဝ်ဆဒန်မ မုန့်ထုပ်
ဟဝ်ဆဗဲဂ် ထမင်းထုပ်
ဟဝ်ဆဂ်ာဟိုဒ် ကွမ်းစာထုပ်
ဟဝ်ဆဒေ်က ကလေးကိုထွေး-
ဟဝ်ဆိုပရှမလိုဗ်ဂ်ဏ် ချောထုပ်
ဟဝ်ဆမ်ဆဒု ပါဆယ်ထုပ်
ဟဝ်ဆလွကဘာဒ သင်္ကြန်လုံးထုပ်
ဟဝ်ဆမ်ဘာဒေး အထုပ်အပိုး
ဟဝ်ဆဟင်ဆဲ စာအုပ်ထုပ်
ဟဝ်ဆဟင်ဆဲဗိုဒန် ပေထုပ်
ဟဝ်ဆဟုံ ခထွေး
ဟဝ်ဆဟိုဘာဒ်ဘ စိတ်ပျက်ခွမ်းနယ်
ဟဝ်(ဗြဲ) ကဆုန်
ဟဝက လှ
ဟဝ်ဒ် ခန်း,အခန်း
ဟဝ်ဒ်ကာဆဒေ ကပွဲခန်းမ
ဟဝ်ဒ်ကဝ်ဗဒေ စတိုခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ဗိုဒ် လုနှဝခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဝ်ဝ မီးဖိုချောင်
ဟဝ်ဒ်ကဝ်ဝ မီးဖိုခန်း
ဟဝ်ဒ်ဂဲ့ နှစ်ယောက်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ပိုနိုဒ်ကဝေ သင်္ဘောခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ကဘ အခန်းကျဉ်း-
ဟဝ်ဒ်ကဆ်ဒေ ပြခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဆ်ယာ ဆေးပေးခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဖုကဖိန အရေးပေါ်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဆုံဘန အထက်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ယာ တယောက်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ဆဲ့ဒ် တစ်ခန်းလုံး
ဟဝ်ဒ်ကဆ်ဒေ စမ်းသပ်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဝ်ဟေန မိမိအခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ဂါဟာက သီးခြားအခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ဆဲ့ဝ အဝတ်လဲခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ဒိန မြေအောက်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒေ ခန်းမ,အခန်းမ
ဟဝ်ဒ်ကတလေ စမ်းသပ်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒီဂျဘၚ တိတ်ဆိတ်တဲ့အခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒီဟေဒ ကျန်တဲ့အခန်း
ဟဝ်ဒ်ကနဝ အိပ်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကနဝကဒေ တယောက်အိပ်အခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ပိန လေယာဉ်မှူးအခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ဂဲန နှာနေခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ရာ ရေချိုးအခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ရာ ရေအိမ်
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ရာဆမ်ဖဂ်ဘ ရေပန်းနဲ့အခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ရာသာဓာရဏ ဘုံအိမ်သာ
ဟဝ်ဒ်ကဒ်ဒိန တိုက်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကပရဆုမ စည်းဝေးခန်းမ
ဟဝ်ဒ်ကပရဆုမ အစည်းအဝေးခန်းမ
ဟဝ်ဒ်ကပရဘာဒ လေအေးခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဆ်ဒ် ခွဲစိတ်ခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဆ်ဒေဒ်ကဒ်ဒ်ဂ်ာ ရေချိုးခန်းနဲ့အခန်း
ဟဝ်ဒ်ကဒ် တည်းခိုခန်း

ห้องนักผ่อน နားနေခန်း
ห้องนักแรม တည်းခိုခန်း,တည်းခိုအခန်း
ห้องพิเศษ သီးခြားအခန်း
ห้องพิเศษ အရေးပါသောအခန်း
ห้องมิดชิด အခန်းလေလုံ-
ห้องมืด မှောင်ခန်း,အမှောင်ခန်း
ห้องรับแขก ည့်ခန်း
ห้องราคาถูก ပေါ့တဲ့အခန်း
ห้องส่วนตัว ကိုယ်ပိုင်အခန်း
ห้องส้วม အိမ်သာ
ห้องส้วมแบบราดน้ำ ရေလောင်းအိမ်သာ
ห้องเสวียนสวย အလှပြင်ခန်း
ห้องแสดง ပြခန်း
ห้องแสดงพุทธประวัติ မဟာပုဒ္ဓဝင်ပြခန်း
ห้องอยู่ไฟ မီးနေခန်း
ห้องอาบน้ำ ရေချိုးခန်း
ห้องอาหาร စားသောက်ခန်း
ห้องอาหาร ထမင်းစားခန်း
หอน အူ
หอบ,หอบแฮก ဟိုက်
หอม(ดม,กลิ่น) မွှေး
หอมกรุ่น မွှေးကြိုင်
หอมแก้ม ပါးကိုမွှေး-
หอมจังเลย မွှေးလိုက်တာ
หอมเด็กน้อย ကလေးကိုမွှေး-
หอมหวน ကြူ
หอม(ผีช) ကြက်သွန်
หอมดอง ကြက်သွန်ချဉ်
หอมแดง ကြက်သွန်နီ
หอมแดงทอด ကြက်သွန်နီကြော်
หอมแดงหัวเล็ก ကြက်သွန်နီအသေး
หอมหัวเล็ก ကြက်သွန်နီဥသေး
หอมหัวใหญ่ ကြက်သွန်နီဥကြီး
ห้อมล้อม ရံ
ห้อมล้อม ဝိုင်းဝန်း
ห้อมล้อม ဝိုင်းရံ
ห้อมล้อมทำงาน ဝိုင်းဝန်းလုပ်ကိုင်-
หอย ခရု
หอยกาบ ယောက်သွား
หอยกาบทะเล ကနုကမာ
หอยแครง ခုံးကောင်
หอยทะเล ကမာ
หอยสังข์ ခရုသင်း
หอยเสียบ သင်ဓုန်းကမာ
ห้อย ဆွဲ
ห้อย တွဲ
ห้อย(แขวนอยู่) ချိတ်ဆွဲ
ห้อยคอ လည်ပင်းမှာဆွဲ-
ห้อยพระ,คล้องพระ ဘုရားဆွဲ-
ห้อยย้อย ရွဲ
ห้อยลูกประคำ ပုတီးဆွဲ-
ห้อยโหน တွဲလဲခို
หัก ကျိုး
หัก(ทำให้หัก) ချိုး
หักคะแนน အမှတ်လျှော့-
หักง่าย ကျိုးလွယ်-
หักดิบสอ ခဲတံချိုး-
หักท่อนฟืน ထင်းစည်းကိုချိုး-
หักบัง ပွက်စီး
หักล้างถางพง ခုတ်ထွန်ရှင်းလင်း-
หักเลี้ยว ချိုး
หักเลี้ยวขวา ညာဘက်ချိုး-
หักออก နုတ်
หักออกสิบจิต တစ်ဆယ်နုတ်-
หัด ဝတ်သက်
หัน လှည့်
หันหัว ခေါင်းလှည့်-
หันหัว(เรือ,รถ) ဦးလှည့်-
หั่น တစ်
หั่น တုံး
หั่นเนื้อวัว အမဲသားတစ်-
หั่นเป็นท่อน အတုံးတုံး-
หับ(จับ) စေ့
หับประตูไว้ တံခါးစေ့ထား-
หัว ခေါင်း
หัว ဦး,ဦးခေါင်း
หัว(แห้ว) ဥ
หัวกระสุน ဆန်,အဆန်
หัวเข็มขัด ထိကပေါက်
หัวเข่า ဒူးခေါင်း
หัวเข่า ဒူးဆစ်
หัวแข็ง,หัวดื้อ ခေါင်းမာ-
หัวค่ำ ညဦး
หัวจักรรถไฟ ရထားခေါင်း,မီးရထားခေါင်း
หัวใจ နှလုံး
หัวไชเท้า မုန်လာဥဖြူ
หัวดี ခေါင်းကောင်း-
หัวตา မျက်ထောင့်
หัวตื้อๆ(ไม่แจ่มใส) ခေါင်းရီဝေ-
หัวแตก ခေါင်းကွဲ

ห้วถนน လမ်းထိပ်
ห้วนม နို့သီး
ห้วนมหลอก နို့သီးခေါင်း
ห้วปีก မုန်လာဥနီ
ห้วปลา ငါးခေါင်း
ห้วปลี ငှက်ပျောဖူး
ห้วผักกาด မုန်လာဥ
ห้วผักกาดขาว မုန်လာဥဖြူ
ห้วผักกาดแดง မုန်လာဥနီ
ห้วผักกาดหวาน မုန်လာဥချို
ห้วเผือก ပိန်းဥ
ห้วเผือกห้วมัน သစ်ဥသစ်ဖု
ห้วโผล่ขึ้นมา ခေါင်းပေါ်လာ-
ห้วมัน,ห้วมันเทศ ကန်စွန်းဥ
ห้วมันสำปะหลัง ပီလောပီနဉ်
ห้วแม่มือ လက်မ
ห้วแม่เท้า ခြေမ
ห้วไม้เหง้าไม้ သစ်ဖုသစ်ဥ
ห้วรุ่ง အရောင်ကြီး
ห้วเรือ လှေဦး
ห้วลูกศร မြားဦး
ห้วโล้น ခေါင်းတုံး
ห้วหน้า ခေါင်းဆောင်
ห้วหน้า ဦးစီး,ဦးစီးခေါင်းဆောင်
ห้วหน้า မူး,အမူး
ห้วหน้า အချုပ်
ห้วหน้าคณะ(คณบดี) မဟာဌာနမူး
ห้วหน้าคนงาน အလုပ်သမားခေါင်းဆောင်
ห้วหน้าครอบครัว အိမ်ဦးစီး
ห้วหน้าชั้น အတန်းခေါင်းဆောင်
ห้วหน้าพยาบาล သူနာပြုအုပ်ကြီး
ห้วหน้าสัปปุรุษ ဂေါပကလူကြီး
ห้วหน้าเสมียน စာရေးကြီး
ห้วหน้าหมู่บ้าน ရွာစား
ห้วหมุน ဦးနှောက်ချာလည်-
ห้วหมู่บ้าน ရွာထိပ်
ห้วหมู่บ้าน ရွာဦး
ห้วหอม ကြက်သွန်,ကြက်သွန်ဥ
ห้วเหน่ง ခေါင်းပြောင်-
ห้วไหล่ မောင်းရင်း
ห้วเราะ ရယ်
ห้วเราะ ရယ်မော
ห้วเราะคิกๆ တခစ်ခစ်ရယ်-
ห้วเราะงอหาย ဟက်ဟက်ပက်ပက်ရယ်-
ห้วเราะเต็มที่ အားရပါးရရယ်-
ห้วเราะเบิกบาน ရယ်ရွှင်
ห้วเราะเยาะ ညာရယ်,ပြောင်ရယ်
ห้วเราะราวกับจะร้องไห้ ငိုမယောင်နဲ့ရယ်-
ห้วเราะฮาๆ တဟားဟားရယ်-
ห้วเราะฮิฮิ တဟိဟိရယ်-
หา ရှာ
หากลิ้น အနှံ့ရှာ-
หาเก็บ ခွေ
หาของ ပစ္စည်းရှာ-
หาคู่ ခင်ပွန်းရှာ-
หางาน အလုပ်ရှာ-
หาเงินคล่อง ငွေရှောင်-
หาเจอ ရှာတွေ့
หาซื้อได้ ဝယ်ယူလို့ရ-
หาทุกข์ใส่ตัว ကိုယ့်ဒုက္ခကိုယ်ရှာ-
หาเนื้อ အမဲရှာ-
หาประจักษ์พยาน အချက်အလက်ရှာ-
หาปลา ငါးရှာ-
หาฟืน ထင်းခွေ-,ထင်းရှာ-
หายาก ရှား,ရှားပါး
หารือ ဆွေးနွေး
หาเรื่อง ရန်ရှာ-
หาเลี้ยง(ทำงาน) လုပ်ကျွေး
หาเสียง(เลือกตั้ง) မဲဆွယ်-
หาหมัด သန်းရှာ-
หาหลักฐาน အချက်အလက်ရှာ-
หาเหิด မှိုရှာ-
หาเหา သန်းရှာ-
หาอะไร ဘာရှာသလဲ
หาอาหาร အစာရှာ-
หาอาหารเลี้ยงท้อง ဝမ်းစာရှာ-
ห้า ငါး
ห้าสิบปยา(ครึ่งจ๊ต) ငါးမူး
ห้าเหลี่ยม ငါးဘက်ညှို
หาก ရင်
หากต้องการอะไร ဘာအလိုရှိရှိ
หากพลาดจากเขา သူကလွဲရင်
หากเมื่อ ရင်တော့
หากไม่.. မ..ရင်
หากรู้ได้ သိခွင့်ရှိရင်
หากว่า ဆိုရင်
หากว่า မို့,မို့လို့
หากว่า လျှင်
หากว่าอย่างนั้น ဒီလိုဆို,ဒီလိုဆိုရင်
หากสะดวก.. အဆင်သင့်ရင်

หากสะดวก.. အဆင်ပြေရင်
หาง မြီး,အမြီး
หางจุกดูด အမြီးကုပ်-
หางช้าง ဆင်မြီး,ဆင်အမြီး
หางตก အမြီးကုပ်-
หางตั๋ว လက်မှတ်ဖြတ်ပိုင်း
หางตา မျက်ထောင့်
หางปลา ငါးမြီး,ငါးအမြီး
หางเปีย ကျစ်ဆံမြီး
หางเปีย(หางตัวแลน) ဖွတ်မြီး
หางม้า မြင်းမြီး,မြင်းအမြီး
หางศร မြားမြီး
ห่าง ကွဲ
ห่าง(แยก) ကွာ
ห่างๆ ကွဲကွဲ
หางไกล ကင်းဝေး
ห่างไกล(แตกต่างกันไกล) ကွာဝေး
ห่างไกลผู้คน လူသူကင်းဝေး-
ห่างหาย ကင်းပျောက်,ပျောက်ကင်း
ห่างหาย(ไม่ค่อยมา) အလာကွဲ-
ห่างเหิน ကွဲကွာ
ห้างสรรพสินค้า ကုန်တိုက်
หาด သောင်
หาดทราย သဲသောင်
หาดทรายริมเกาะ ကျွန်းပြင်
หาดโผล่ သောင်ထွန်း-
ห่าน ငန်း
หาบ ထမ်း
หาบ(ใช้ขน) အထမ်း
หาบแตงกวา သခွားသီးထမ်း-
หาบบนบ่า ပခုံးပေါ်မှာထမ်း-
หาบมา ထမ်းလာ-
หาบหนึ่งหาบ အထမ်းတစ်ထမ်း
ห่าม ရွမ်း
ห้าม တား
ห้าม မ..ရ
ห้าม ဟန့်,ဟန့်တား
ห้าม(ค้าน) တားမြစ်
ห้าม(ค้าน) မြစ်
ห้ามเกวียนผ่าน နွားလှည်းမဖြတ်ရ
ห้ามขบของแข็ง မာကျောတဲ့အရာမကိုက်ရ
ห้ามขึ้น တက်ခွင့်မပြု
ห้ามเข้า မဝင်ရ
ห้ามเข้า ဝင်ခွင့်မပြု
ห้ามเข้า အဝင်တား-
ห้ามเคาะกระจก မှန်မထုရ
ห้ามจอดยวดยาน ယာဉ်မရပ်ရ
ห้ามจับ မဖမ်းရ
ห้ามจับต้อง မထိမကိုင်ရ
ห้ามจับต้องสัตว์ တိရစ္ဆာန်များကိုမထိမကိုင်ရ
ห้ามจุดไฟ မီးမထွန်းရ
ห้ามชะโงกหัว ခေါင်းမပြုရ
ห้ามแซง ကျော်မတက်ရ
ห้ามเด็ดดอกไม้ ပန်းမခူးရ
ห้ามตกปลา ငါးမမျှားရ
ห้ามถ่ายรูป ဓာတ်ပုံမရိုက်ရ
ห้ามถุยน้ำหมาก ကွမ်းတံတွေးမထွေးရ
ห้ามทิ้งขยะ အမှိုက်မပစ်ရဘူး
ห้ามปราม တားမြစ်
ห้ามปาก้อนหิน ခဲဖြင့်မပေါက်ရ
ห้ามปีนข้าม ကျော်မတက်ရ
ห้ามผ่าน မဖြတ်ပါနဲ့
ห้ามยวดยานเข้า ယာဉ်များမဝင်ရ
ห้ามยิงนก ငှက်မပစ်ရ
ห้ามยื่นแขนออก လက်မထုတ်ရ
ห้ามรถ ကားတား-
ห้ามวิ่งกระโดดโลดเต้น မပြေးလွှားရ
ห้ามสาดน้ำ ရေမပက်ရ
ห้ามสูบบุหรี่ ဆေးလိပ်မသောက်ရ
ห้ามใส่เกิน အပိုမထည့်ရ
ห้ามโหน(รถ) တွယ်မစီးရ
ห้าว(แก่จัด) ဟိုင်း
หาย(สูญหาย) ပ
หายโกรธ အေးသွေ့မ်-
หายง่วง အိပ်ချင်စိတ်ပျောက်-
หายจาก ပျောက်ကင်း,ကင်းပျောက်
หายจากโรค ရောဂါပျောက်-
หายเจ็บปวด အနာပျောက်ကင်း-
หายตัว ကိုယ်ရောင်ပျောက်-
หายตัว ပျောက်ကွယ်,ကွယ်ပျောက်
หายตัว ကိုယ်ရောင်ဖျောက်-
หายตัวไป ကိုယ်ပျောက်သွား-
หายท้อแท้ใจ စိတ်အားငယ်မှုပျောက်-
หายปวดท้อง ဗိုက်နာပျောက်-
หายปวดหัว ခေါင်းကိုက်ပျောက်-
หายไปในทันที ရုတ်တရက်ပျောက်သွား-
หายพ้น ပပျောက်
หายโรค ရောဂါပျောက်ကင်း-
หายลับ ကွယ်ပျောက်,ပျောက်ကွယ်
หายใจ အသက်ရှူ-

หายใจคล่อง ရွသာရွိက်သာ
หายใจเต็มอิ่ม အသက်ဝအောင်ရွ
หายใจไม่ออก အသက်မရွနိုင်ဘူး
หายใจไม่เต็มอิ่ม အသက်ရွမဝဘူး
หาร စား
หาว သမ်း
หาวเนราะง่วง အိပ်ချင်လိုသမ်း-
หาวอยๆ တဝီးဝီးသမ်း-
หิ่งห้อย ပိုးစုန်း,ပိုးစုန်းကြူး
หิ้ง,ร้าน စင်
หิ้ง,หิ้งราว ဆင့်
หิ้งเทนนัต နှတ်စင်
หิ้งน้ำเย็น ရေချမ်းစင်
หิ้งฝี ကွန်းစင်
หิ้งพระ ဘုရားစင်
หิ้งหนังสือ စာအုပ်ဆင့်
หิ้งหนังสือ စာအုပ်စင်
หิด ဝဲ
หิดคัน ယားယံသောဝဲနာ
หิน ကျောက်
หินขัดขี้ไคล ချေးတွန်းကျောက်
หินปะการัง သန္တာကျောက်
หินปูถนน လမ်းခင်းကျောက်
หินปูน ထုံး,ထုံးကျောက်
หินปูน(ที่ฝัน) သွားချေးကျောက်
หินฝน(ทะนะคา) ကျောက်ဖျဉ်
หินมรกต မြကျောက်
หินส่งแสงวาบ ကျောက်ရောင်လက်-
หินหนัก ကျောက်လေး-
หินอ่อนชะจีง စကျင်ကျောက်
หินอ่อนลวายก่อ လျှိုင်ကော်ကျောက်
หินอุกกาบาต ဥက္ကာခဲ
หิมะ ဆီးနှင်းခဲ
หิมะ နှင်းခဲ
หิว ဆာ
หิวข้าว ထမင်းဆာ-
หิวจังเลย ဆာလိုက်တာ
หิวน้ำ ရေဆာ-
หิวมาก သိပ်ဆာ-
หิวแสบไส้ ဆာလောင်-
หิวเหลือเกิน အဆာလွန်-
หิวโหย ငတ်မွတ်
ห้า ဆွဲ
ห้ำตะเกียง မီးအိမ်ကိုဆွဲ-
ห้าน้ำ ရေဆွဲ-
ห้าปิ่นโต ချိုင့်ကိုဆွဲ-
ห้าไม่ไหวหรอก မသယ်နိုင်ပေ
หี(คำหยาบ) စောက်
หีบบัตรเลือกตั้ง မဲပုံ
หีบเพลงปาก ဘာကွာ
หีบไม้ သေတ္တာ
หีบห่อ အထုပ်
หี ဟ
หือ ဟင်
หุงแก่ง အချက်တော်-
หุงข้าว ထမင်းချက်-
หุงข้าวเช็ดน้ำ ထမင်းအရည်ငှဲ့ချက်-
หุงข้าวต้มแกง ထမင်းဟင်းမျှားချက်ပြုတ်-
หุงข้าวต้มแกง ထမင်းဟင်းချက်-
หุงข้าวไม่เช็ดน้ำ ထမင်းအရည်ခန်းချက်-
หุงต้ม ချက်,ချက်ပြုတ်
หุงต้ม ပြုတ်
หุงนิ่มๆ ပျော့ပျော့ချက်-
หุ่น ရုပ်,အရုပ်
หุ่นกระบอก ရုပ်သေးရုပ်
หุ่นขี้ฝั้ง ဖယောင်းအရုပ်
หุ่นคล้ายฉัน ငါ့ပုံနဲ့တူသလိုလို
หุ่นจำลอง ရုပ်တု
หุ่นเชิด ရုပ်သေးရုပ်
หุ่นเชิดมือ လက်ထိုးရုပ်သေး
หุ่นเชิดไม้ တုတ်ထိုးရုပ်သေး
หุ่นเชือก ကြိုးဆွဲရုပ်သေး
หุ่นยนต์ စက်ရုပ်
หุ่นไล่กา စာခြောက်ရုပ်
หุ่นหนึ่งตัว အရုပ်တစ်ရုပ်
หุ้นส่วนชีวิต(สามาน) ခွစ်သက်ဝေ
หุนหัน ဇွတ်အတင်း
หุนหันเข้านอน ဇွတ်အတင်းအိပ်-
หุนหันไป ဇွတ်အတင်းသွား-
หุนหันพลันแล่น အတင့်ရဲ
หุบ ရုပ်
หุบ(ดอกไม้) ငုံ
หุบขา ခြေထောက်ရုပ်-
หุบเข่า ဒူးရုပ်-
หุบแขน လက်ရုပ်-
หุบร่ม ထီးပိတ်-
หุบร่ม ထီးရုပ်-
หุบเขา တောင်ဂွမ်း
หุบเขา(หว่างเขา) တောင်ကြား
หู နား

หูดี နားပါး-
หูตึง နားထိုင်း-
หูตึง(หูหนัก) နားလေး-
หูน้ำหนวก နားပြည်ယို
หูผึ่ง နားစွင့်-
หูฟัง(สำหรับแพทย์) နားကျပ်,နားကြပ်
หูรองเท้า ဖိနပ်သင်္ကို
หูร้อยเข็มขัด ခါးပတ်ကွင်း
หูไว နားပါး
หูหนวก နားကန်း
หูหนวก နားပင်း
หูอื้อ နားအူ-
หูด ကြွက်နို့
เห็ด မို့
เห็ดดอง မို့ချဉ်
เห็ดตามฤดูกาล ရာသီအလိုက်မို့
เห็ดเผาะ အင်ဉ
เห็ดมีพิษ မို့တောက်-
เห็ดหูหนู ကျောက်ပန်းပွင့်
เห็น မြင်
เห็นกับตา ဒိဋ္ဌမြင်
เห็นแก่ตัว တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်
เห็นคุณค่า တန်ဖိုးထား-
เห็นใจ စာ,စာနာ
เห็นใจ ညာ
เห็นใจเพื่อน မိတ်ဆွေကိုညာ-
เห็นด้วย သဘောတူ
เห็นได้ถูกต้อง အမြင်မှန်ရ-
เห็นได้แต่ไกล အဝေးမှမြင်ရ-
เห็นตั้งแต่ต้นจนจบ အစအဆုံးမြင်-
เห็นแต่ไกล လှမ်းမြင်
เห็นถูกต้อง အမြင်မှန်-
เห็นเป็นประโยชน์ အသုံးချစရာတွေ့-
เห็นฝี သရဲမြင်-
เห็นพ้อง စိတ်ညီ
เห็นพูดว่า ..တဲ့
เห็นไม่ชัดเจน မြင်ရတာမပီသဘူး
เห็นลาง နိမိတ်ဖတ်-
เห็นเลือนลาง မြင်တာဝါး-
เห็นว่าจะไม่ไป မသွားသတဲ့
เห็นแว็บๆ ဖြတ်ကနဲမြင်-
เห็นอกเห็นใจ မျှတခံစား
เห็บหมา ခွေးမွှား
เหง้า ဥ
เหง้า ဖု,အဖု
เหง้าบัว ကြာဥ
เหง้าไม้ သစ်ဖု,သစ်ဥသစ်ဖု
เหงื่อ ချွေး
เหงื่อชุ่ม ချွေးများရွဲ-
เหงื่อซึม ချွေးစို-
เหงื่อเปียกโชก ချွေးတိုဖြင့်စိုရွဲ-
เหงื่อออก ချွေးထွက်-
เหงือก သွားဖုံး
เหตุการณ์ အခင်း,အရေးအခင်း
เหน็ดเหนื่อย ပင်ပန်း
เหน็บ(สอด) ချုပ်
เหน็บ(ชา) ကျဉ်
เหน็บชา ကျဉ်ထုံ
เหน็บมีด ခဝါးချုပ်-
เหน็บไว้ที่ชายพก ခါးပိုက်ပိုက်-
เหนียง ပျဉ်း,ပါးပျဉ်း
เหนียงไก่ ကြက်ပါးပျဉ်း
เหนียว,ติดแน่น စေး
เหนียวๆ စေးစေး
เหนียวนุ่ม ပျော့ပျော့စေးစေး
เหนียวหนืด စေးကပ်
เหนียวหนืด ရွတ်
เหนือ မြောက်
เหนือลม လေအညာ
เหนื่อย ပင်
เหนื่อย မော
เหนื่อย,เหนื่อยอ่อน ပင်ပန်း
เหนื่อยก็เหนื่อย မောလည်းမောလာ-
เหนื่อยกาย ကိုယ်ပင်ပန်း-
เหนื่อยใจ စိတ်ပင်ပန်း-
เหนื่อยใจ စိတ်မော-
เหนื่อยมาก အရမ်းပင်ပန်း-
เหนื่อยยาก မောပန်း
เหนื่อยสุดจิตสุดใจ အမောဆို-
เหนื่อยหอบ မောဟိုက်-
เหนื่อยไหม ပင်ပန်းသလား
เหนื่อยไหม မောသလား
เหนื่อยเฮือก(ใกล้ตาย) အမောဖောက်လာ-
เหมือน(กลิ่น) နှံ့စော်
เหมือน(ส่งกลิ่น) နှံ့
เหมือนกลิ่นโชย ညှော်နှံ့
เหมือนกลิ่นน้ำหอม ရေမွှေးစော်နှံ့-
เหมือนกลิ่นเน่า အပုပ်နှံ့နှံ့-
เหมือนกลิ่นบูด အသိုးစော်နှံ့-
เหมือนขี้ ချေးနှံ့-

เหม็นขี้หน้า(เบื่อหน้า) ငြီးစော်နှံ
เหม็นจังเลย နှံလိုက်တာ
เหม็นเน่า ပုပ်စော်နှံ-
เหม่อ(ซึม) ငိုင်
เหม่อ(ซึม) မှိုင်
เหม่อชั่วขณะ ခေတ္တငိုင်-
เหม่อลอย ငေး,ငေးငိုင်
เหม่ออะไรอยู่หรือ ဘာမှိုင်နေတာလဲ
เหมาะ ရာ
เหมาะ အဆင်သင့်
เหมาะกัน လိုက်
เหมาะกับคุณ ခင်ဗျားနဲ့လိုက်-
เหมาะกับสภาพแวดล้อม ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့အဆင်ပြေ-
เหมาะเจาะ အဆင်ပြေ
เหมาะสม ဆီလျော်
เหมาะสม ထိုက်,ထိုက်တန်
เหมาะสม သင့်,သင့်လျော်,သင့်တော်
เหมาะสม အပ်,အပ်စပ်
เหมาะสำหรับ ဖွယ်,ဖွယ်ရာ
เหมียวเหมียว(เสียง) ညောင်ညောင်
เหมือน တူ
เหมือนกัน အတူတူ
เหมือนกับไม่อยากมา မလာချင်သလိုလို
เหมือนตั้งแต่ก่อน ယခင်ကလိုအတူတူ
เหมือนตั้งแต่ก่อน အရင်ကလိုအတူတူ
เหมือนแต่ก่อน ယခင်ကလို
เหมือนยาพิษ အဆိပ်နှင့်တူ-
เหมือนอย่าง သလို,သလိုလို
เหมือนอยาก ..ချင်သလိုလိုပဲ
เหยาะ(ใส่) ခတ်
เหยาะน้ำปลา ငံပြာရည်ဖျန်း-
เหยาะน้ำปลา ငံပြာရည်ခတ်-
เหยาะยาพิษใส่ အဆိပ်ခတ်-
เหยียด ဆန့်
เหยียดขา ခြေဆန့်-,ခြေထောက်ဆန့်-
เหยียดแขน လက်ဆန့်-
เหยียดตรง တောင့်တောင့်
เหยียดตัว ကိုယ်ဆန့်-
เหยียดยาว လျား,လျားထိုး-
เหยียดอยู่ စန့်
เหยียดออก ဆန့်ထုတ်
เหยียบ တက်နင်း
เหยียบ နင်း
เหยียบเท้า ခြေထောက်ကိုနင်း-
เหยียบนวด နှိပ်နင်း

เหยี่ยว စွန်
เหยี่ยว သိမ်း
เหยี่ยวนกเขา ခင်ပုပ်
เหยี่ยวผึ้ง စွန်ရဲ
เหยื่อ(ตัวเนื้อ) သားကောင်
เหยื่อตกปลา ငါးမျှားစာ
เหยือกแก้ว ဖန်အိုး
เหรอ လော
เหรียญกษาปณ์ ဒင်္ဂါး
เหรียญเงิน ငွေဒင်္ဂါး
เหรียญทอง ရွှေဒင်္ဂါး
เหรียญปลอม ဒင်္ဂါးတု
เหรียญห้าปยา ငါးပြားစေ့
เหล็ก သံ
เหล็กดัด သံပန်း
เหล็กแหลม သံချွန်
เหล็กไหล ဓာတ်လုံး
เหลน(ลำดับสาม) မြစ်
เหลวไหล တန်
เหลวไหล အချောင်
เหลา(ให้แหลม) ချွန်
เหลาไม้ให้แหลม တုတ်ကိုချွန်-
เหล่ากอ မျိုးဂိုး
เหล่าพุทธศาสนิกชน ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့
เหล้า သေအရက်
เหล้า အရက်,အရက်သေစာ
เหล้าขาว အရက်ဖြူ
เหล้าจีน တရုတ်အရက်
เหล้าเถื่อน အရက်ပုန်း
เหล้าบาดคอ အရက်လည်ပင်းရှ-
เหล้าป่า တောအရက်
เหล้าอุ ခေါင်
เหลิง ကမ်းတက်
เหลิง ရောင့်,ရောင့်တက်
เหลียว လှည့်
เหลียว(หันหัว) ခေါင်းလှည့်
เหลียวดู ငဲ့ကြည့်
เหลียวดู လှည့်ကြည့်
เหลียวไปมูด စကားလှည့်ပြော-
เหลียวหน้า မျက်နှာလှည့်-
เหลือ(เศษ) ကြွင်း
เหลือ(เหลือไว้) ချန်
เหลือ(เหลือค้างอยู่) တင်
เหลือความชั่วดี ဂုဏ်ပုဒ်ကျန်-
เหลือทิ้งไว้ ကျန်ရစ်

เหลือไว้ ချန်ထား
เหลือไว้นิดหน่อย နည်းနည်းချန်ထား
เหลืออยู่ ကျန်
เหลือเกิน တယ်
เหลือเกิน နင်းကန်
เหลือเกิน အလွန်
เหลือเกิน မင်း
เหลือทน ခံပြင်း
เหลือง ဝါ
เหลือบ ခြင်ကြီး
เหลือบ မှက်
เหลือบกัด မှက်ကိုက်-
เหลือบตาดู မျက်လုံးမောကြည့်-
เหว ချောက်
เหวลึก ချောက်နက်
เหวลึกชัน ချောက်စောက်နက်-
เหวี่ยง လွှဲ
เหวี่ยงแห ကွန်ပစ်-
เหอะ ဟေ့
เหา သန်း
เห่า ဟောင်
เหินห่างจากเหล้า အရက်နဲ့ကင်းဝေး-
เหิมเกริม ရောင့်တက်
เห้ีย(สัตว์) ဖွတ်
เห้ียคลาน ဖွတ်တွား-
เห้ียลาย(คำด่า) ဖွတ်ကွား
เห้ียนเตียน တုံးခါ
เห้ียมโหด ကြမ်းကြုတ်
เหี่ยวเฉา ခွေးနယ်
เหี่ยวย่น တွန့်,ရွတ်တွန့်
เหี่ยวแห้ง ညှိုး,ညှိုးခြောက်
เหี่ยวแห้ง(เฉา) ညှိုးခွေး
เหือดแห้ง,งาด ခန်း,ခန်းခြောက်
แห ကွန်,ပိုက်ကွန်
แห่ လှည့်
แห่งานบุญ ဘုရားပွဲလှည့်-
แห่ล่างลอง ရှင်လောင်းလှည့်-
แห่ง(สถานที่) နေရာ
แห่งใดแห่งหนึ่ง တစ်နေရာရာ
แห้ง ခြောက်
แห้ง(หมาด) သွေ့
แห้งด้วยแสงแดด နေရောင်နဲ့သွေ့-
แห้งเร็ว အခြောက်မြန်-
แห้งแล้ง ခေါင်
แห้งหมาด သွေ့ခြောက်

แหงน မော့
แหงน လှန်
แหงนดู မော့ကြည့်
แหงนหน้า မျက်နှာလှန်-
แหงะ ငဲ့
แหงะดู ငဲ့ကြည့်
แหน(จอก) မှော်,ရေမှော်
แหนบ(คีมคีบ) ဇာဂဇာ
แหนม(หมูส้ม) ဝက်သားချဉ်
แหย่รู အပေါက်ထဲထိုး-
แหลก ကြေမွ
แหล่ง နေရာ
แหล่งบันเทิงใจ စိတ်ပျော်ရွှင်စရာနေရာ
แหล่งรวงรัง,แหล่งอาศัย အသိုက်အအုံ
แหล่งรังนก ငှက်အသိုက်အအုံ
แหล่งอาศัยที่อบอุ่น နွေးထွေးတဲ့အသိုက်အအုံ
แหลม ချွန်
แหลมคม စူးရှ
แหลม အငူ
แหลม(คาบสมุทร) ကျွန်းဆွယ်
แหลมทราย ထားဝယ်အငူ
แหลมมลายู မာလာယူကျွန်းဆွယ်
แหละ ပဲ,ဘဲ
แห้ว,แห้วกระดาน မြေစာဥ
แหวก တိုးဝှေ့,တိုးခွေ့
แหวก ဖယ်
แหวกต้นหญ้า မြက်ပင်တွေကိုဘေးဖယ်-
แหวกฝูงชน လူအုပ်ကြားထဲမှတိုးဝှေ့-
แหวกม่านกั้นห้อง ခန်းဆီးကိုဖယ်-
แหวกหน่อย ဖယ်ပါ
แหว่ง ပဲ့
แหวน လက်စွပ်
แหวนขนหางช้าง ဆင်မြီးလက်စွပ်
แหวนแต่งงาน လက်ထပ်လက်စွပ်
แหวนสีแดง(เช่นทับทิม) အနီလက်စွပ်
แหวะ အော
โหดร้าย မိုက်ရိုင်း
โหดร้าย ရက်စက်
โหดเหี้ยม ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်
โหน တွယ်
โหนกิ่งไม้ သစ်ကိုင်းကိုတွယ်-
โหนก မောက်
โหนกแก้ม ပါးရိုး
โหนกคิ้ว မျက်ရိုး
โหม(โถม) ဟုန်

ไหมเข้าใส่ ဟုန်ထိုးဝင်ရောက်
ไหมพุ่ง ဟုန်ထိုး
ไหมแรง အားစိုက်-
ไหย မွတ်
ไหยหา စွဲလမ်း
ไหยหาความรัก အချစ်ရေးစွဲလမ်း-
ไหยหิว ငတ်မွတ်
ไหยหิว ဆာလောင်ငတ်မွတ်-
ไหระนา ပင်စိမ်းမွေး
ไหล ဒိုင်း ✓
ไหลน(ลำดับสี่) တီ
ไหล่น(ลำดับห้า) တွတ်
ไหลน(ลำดับหก) ကျွတ်
ไหลน(ลำดับเจ็ด) ဆက်
ไหว่ ဟာ
ให้(ทำให้) စေ
ให้(มอบ) ပေး
ให้(เลี้ยงน้ำ) တိုက်
ให้กลับคืน ပြန်ပေး
ให้กับผู้รับฝาก အကြွေးနဲ့ပေး-
ให้กำเนิด မွေး
ให้กำลังใจ စိတ်ဓာတ်အားပေး-
ให้กำลังใจ အားပေး-
ให้กำลังใจผู้อ่อนแอ အားငယ်သူအားပေး-
ให้เกิน သာသာထိုးထိုးပေး-
ให้ไกลเท่าที่จะไกลได้ ဝေးနိုင်သမျှဝေးအောင်
ให้ข้าว အကြောင်းကြားပေး-
ให้ความกระจ่าง ရှင်းပြ
ให้ความคิด အကြံပေး-
ให้ความช่วยเหลือ အကူအညီပေး-
ให้ความช่วยเหลือสม่ำเสมอ အမြဲတစေအကူအညီပေး-
ให้ความยกย่อง ချီးမြှင့်ပေး-
ให้ความรู้ ပညာပေး-
ให้คำตอบ စကားပြန်-
ให้คำตอบ အဖြေပေး-
ให้คำสัญญา ကတိပေး-
ให้เงิน ငွေပေး-
ให้จนหมดสิ้น အားလုံးကုန်အောင်ပေး-
ให้ชื่อ အမည်ပေး-
ให้ดอกเบี้ย အတိုးပေး-
ให้ตัวอย่าง ဥပမာပေး-
ให้ตามงวด အရစ်ကျပေး-
ให้ตายชิ သေရစေရဲ့
ให้ท่า အမူအရာပေး-
ให้ท่า(มารยา) ကြာ,ကြာပစ်

ให้ทาง လမ်းပေး-
ให้ท้าย မှတ်နှာသာပေး-
ให้ที่หลัง နောက်မှာပေး-
ให้ที่อยู่ไว้ လိပ်စာထား-
ให้นม နို့တိုက်-
ให้น้ำ(นักมวย) ရေနှုတ်ပေး-
ให้น้ำ(เลี้ยง) ရေတိုက်-
ให้บริการ ဆောင်ရွက်
ให้ปานาฬ အငြိမ်းစားပေး-
ให้นบถือเวียนด้วยตนเอง လက်တွေ့သင်ခန်းစာပေး-
ให้นักผ่อน အနှားပေး-
ให้ยืม ချေး
ให้ยืมเงิน ငွေချေး-
ให้รางวัล ဆုပေး-
ให้รู้ အသိပေး-
ให้ล่วงหน้า ကြိုပေး-
ให้เลย ပေးတော့
ให้แล้วนี่ ပေးပြီးသားလေ
ให้เวลา အချိန်ပေး-
ให้ศีล သီလပေး-
ให้ส่วนบุญ အမျှပေး-
ให้สวยเท่าที่จะสวยได้ လှနိုင်သမျှလှအောင်
ให้สัญญา ကတိပေး
ให้สัญญาณ အချက်ပေး-
ให้สิทธิพิเศษ ဦးစားပေး-
ให้สินบน လာဘ်ပေး-,လာဘ်ထိုး-
ให้สูงเท่าที่จะสูงได้ မြင့်နိုင်သမျှ မြင့်အောင်
ให้เสมอกัน အမျှပေး-
ให้เสริม ဆောင်း
ให้หนังสือดู စာအုပ်ပြ-
ให้อภัย ခွင့်လွှတ်-
ให้โอกาส အခွင့်ပေး-
ใหญ่ ကြီး
ใหญ่ မ
ใหญ่จังเลย ကြီးလိုက်တာ
ใหญ่จังเลยนี่ ကြီးလှပါလား
ใหญ่ที่สุด အကြီးဆုံး
ใหญ่พอๆกัน ယောင်ယောင်လေးကြီး-
ใหญ่ยิ่ง အရမ်းကြီးတာပဲ
ใหญ่เหลือเกิน ရုက်ရုက်စက်စက်ကြီး-
ใหญ่โต(แข็งแรง) ကြီးမား
ใหม่ သစ်
ใหม่สด(สดๆ) လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်
ไห အိုး
ไหน(คำถาม) ဘယ်,အဘယ်

ไหม(สัตว์) ဂိုး
ไหม(ท้ายคำถาม) လား
ไหม(ท้ายคำถาม) ..သလား
ไหมล่ะ(ใช่ไหมละ) မှုတ်,မဟုတ်လား
ไหม้ လောင်
ไหม้เกรียม ချစ်တူး,တူးချစ်
ไหม้เป็นจุล လောင်ကျွမ်း
ไหม้ไฟ မြိုက်
ไหล စီး
ไหลซึม စို
ไหลตาม စုန်
ไหลตามน้ำ ရေစုန်-
ไหลทะลัก ဒလဟောစီး-
ไหลนุ่ง ပန်း
ไหลย้อย စီးကျ
ไหลอ้อม ရစ်ခွေပတ်စီး-
ไหล่(บ่า) ပခုံး
ไหล่ตก(เสื้อ) ပခုံးကျ
ไหล่ตลิ่ง နဖူး
ไหว(สั่น) လှုပ်
ไหว(สั่น) သိမ့်
ไหว(สามารถ) နိုင်
ไหวๆ သိမ့်သိမ့်
ไหว้ ကန်တော့,ကတော့
ไหว้ ရှိခိုး,ဖူး
ไหว้พระ ဘုရားရှိခိုး-,ဘုရားဖူး-

(อ)

อกสั่น ရင်တုန်
อกหัก အသည်းကွဲ-
อกุศล အကုသိုလ်
อโมษะ အယောသ
องค์(พระองค์) ကိုယ်တော်
องค์ ဆူ
องค์,รูป ပါး
องคชาต အင်္ဂါတော်,ပန်း
องครักษ์ ကိုယ်ရံတော်
องคุลีมาล အင်္ဂုလိမာလ
องุ่น စပျစ်,စပျစ်သီး
องุ่นกวน စပျစ်ယို
องุ่นแห้ง စပျစ်သီးခြောက်
อดกลั้น သည်းခံ
อดทน စိတ်ရှည်
อดทน သည်းခံ
อดทนต่อความเหนื่อยหน่าย အပင်အပန်းခံ-
อดทนนะ သည်းခံပါ
อดทนในสิ่งต่างๆ အရာရာတွင်သည်းခံ-
อดอยาก ငတ်မွတ်
อดอยาก မွတ်
อดอยากยากแค้น ကပ်ဆိုက်
อดอยากหิวโหย ဆာလောင်ငတ်မွတ်
อดออม ခြိုးခြံ
อดีต အတိတ်
อธิการบดี ပါမောက္ခချုပ်
อธิบดี ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
อธิบายให้กระจ่าง ရှင်းလင်း
อธิบายให้ชัดเจน ရှင်းပြ
อนาคตกาล နောင်ကာလ
อนิจจัง အနိစ္စ
อนุเคราะห์ ချီးမြှောက်
อนุญาต ခွင့်,အခွင့်
อนุญาต(ให้อนุญาต) ခွင့်လွှတ်-
อนุญาตให้เข้า ဝင်ခွင့်ပြု-
อนุโมทนา အနုမောဒနာ
อบ ဖုတ်
อบ(นึ่ง) ပေါင်း
อบขนมเค้ก ကိတ်မုန့်ဖုတ်-
อบขนมปัง ပေါင်မုန့်ဖုတ်-
อบเชย သစ်ကြုပိုး
อบอ้าว အိုက်

အပခုံ နွေး,နွေးထွေး
အမ ငုံ
အမင်္ဂ ရေငုံ-
အမဟ ဆေးငုံ-
အမခွကအမ ချိုဆွဲငုံ-
အမေရိကာ အမေရိက
အမေရိကာကလောင် ဗဟိုအမေရိက
အမေရိကာတဲ့ တောင်အမေရိက
အမေရိကန် အမေရိကန်
အရ်ာ(ဟ်ာမ) မ..ရ
အရ်ာ..နဲ့ မ..ဘူးနော်
အရ်ာ,ဟ်ာမ မ..နဲ့
အရ်ာကိုင်ဝခ် မစိုးရိမ်ပါနဲ့
အရ်ာကြောင်ချာ အားမနာပါနဲ့
အရ်ာကာ မကုတ်ရ
အရ်ာကခ်ွေ မပြောင်နဲ့
အရ်ာကခ်ွေမှတ် ပြောင်မပြောနဲ့
အရ်ာကြိကက မပလီပါနဲ့
အရ်ာဇယ်ပ မလှုပ်နဲ့
အရ်ာဇယ်ပကြော် အမြန်မမောင်းနဲ့
အရ်ာစိတ်ဖိုတ် အထင်မမှားနဲ့
အရ်ာစိတ်မာက သိပ်မတွေးပါနဲ့
အရ်ာစိတ်မာက အတွေးမခေါင်ပါနဲ့
အရ်ာစိုင်ခခ်ွ ငေးမနေရ
အရ်ာဆော် မယုံပါနဲ့
အရ်ာဆော်ကိုဟာမှတ် သူပြောတာမယုံနဲ့
အရ်ာဆွဲမိတ် ဓားကိုမသုံးနဲ့
အရ်ာဇန် မဆော့နဲ့
အရ်ာတာမိုင် အလိုမလိုက်နဲ့
အရ်ာတာမိုင်းဂိုက် သိပ်အလိုမလိုက်နဲ့
အရ်ာတာမာ လိုက်မလာနဲ့
အရ်ာထခ်ွမခွန် နောက်မဆုတ်ပါနဲ့
အရ်ာထာဝုံဝာခ် ရှုပ်ရှုပ်ယှက်ယှက်မလုပ်နဲ့
အရ်ာထာ်ဟဲ့.. မ..ပါစေနဲ့,မ..စေနဲ့
အရ်ာပလုက် မနှိုးပါနဲ့
အရ်ာပါ မသွားပါနဲ့
အရ်ာပါဂေါ်ဂလ အဝေးကိုမသွားနဲ့
အရ်ာပါနဲ့ မသွားနဲ့နော်
အရ်ာဖခ်ီဖခ်ာမနဲ့ အတင့်မရဲနဲ့နော်
အရ်ာဖွတ်ဆော်ဒ ဝင်မပြောပါနဲ့
အရ်ာဖြင်.. မ..ခင်
အရ်ာဖြင်.. မ..မီ
အရ်ာဖြင်ပါ မသွားပါနဲ့ဦး
အရ်ာမ်ာဝေလိနဲ့ခွဲ သိပ်မြူးမနေနဲ့
အရ်ာမာက်ဝေါ်ခြင်ခွဲ့ မစွာပါနဲ့
အရ်ာမာဂေါ် လာကပ်မနေနဲ့
အရ်ာမာထာ်ပေါ်ပိုဝ် အုတူတူမလုပ်နဲ့
အရ်ာမာထာ်ပေါ်ဆော်ဒ လာစာမချနဲ့
အရ်ာမာထာ်ဖိုရောက်ဒ် အုတူတူမလုပ်နဲ့
အရ်ာမာထာ်မောတော် မျက်လုံးပြူးမကြည့်နဲ့
အရ်ာမာခွဲ့ လာမရှုပ်နဲ့
အရ်ာမာဖိုမ်ကဒ်ိမ ရောင့်တက်မလာနဲ့
အရ်ာမ်ာ မပါနဲ့
အရ်ာမောဟ် ဒေါသမထားရ
အရ်ာရဲ့ဝမောဟ် ဒေါသထွက်အောင် မလုပ်နဲ့
အရ်ာရုံ့ဂျီဒ မဆက်ဆံပါနဲ့
အရ်ာရပ်ကဝန် မနှောင့်ယှက်နဲ့
အရ်ာရပ်ကဝန် အနှောင့်အယှက်မပေးနဲ့
အရ်ာလိမ် မမေ့ပါနဲ့
အရ်ာလိန်လဲ့ဝ် ဆန္ဒမစောနဲ့
အရ်ာဟ်ဲ့(ထာ်) ..မစေနဲ့
အရ်ာဟ်ဲ့ဂေါ်လာဒဘာ မျက်ချည်မပြတ်စေနဲ့
အရ်ာဟ်ဲ့ချာ နောက်မကျစေနဲ့
အရ်ာဟ်ဲ့နာန မကြာစေနဲ့
အရ်ာဟ်ဲ့ဟောင် မသိစေနဲ့
အရ်ာအဲ့ဂေါ်ခွဲ့ အနားမနေရ
အရ်ာအောဒမ် မကြွားနဲ့
အရ်ာအော်ဒိုင် မဆုပ်နဲ့
အရာက ချွေ
အရာကကိုယ်ဖောဘီယာ အချဉ်စားချွေ-
အရာကစ်ာဝ မထင်းငတ်-
အရာကဒူ ကြည့်ချွေ
အရာကတဲ့ လိုချွေ
အရာကတဲ့ခိုင်္ဂဒီ ကောင်းတာလိုချွေ-
အရာကတဲ့ဧာ်ဧ ဘာလိုချွေပါလဲ
အရာကတဲ့ဧာ်ဧဒီဖောဒီ အကောင်းပဲလိုချွေ-
အရာကတာမ်ပေါ် လိုက်ချွေ-
အရာကတာမ်ပေါ်ကိုပေါ် လိုက်ချွေလိုက်ပါ
အရာကနောန် အိပ်ချွေ-
အရာကနောန်ကိုနောနဘိ အိပ်ချွေလဲအိပ်ပေါ့
အရာကပြိန် ဖြစ်ချွေ-
အရာကပေါ် သွားချွေ-
အရာကပေါ်ကာရာက သွားလဲသွားချွေ-
အရာကဖပ် တွေ့ချွေ-
အရာကဖွတ် ပြောချွေ-
အရာကဟ်ဲ့(ထာ်) ..စေချွေ-
အရာကဟ်ဲ့ရာဇဝ ဖျောက်ပြောစေချွေ-
အရ်ာင် စနိုး
အရ်ာင် စွာ
အရ်ာင်(ဧာ်န) ခု

อย่าง(ตามแบบ) အလျောက်
อย่าง(ชนิด) မျိုး,အမျိုး
อย่าง(เหมือน) လို
อย่างกับ သလို
อย่างกับชโมย သူခိုးလိုပဲ
อย่างกับไม่อยากไป မသွားချင်သလိုပဲ
อย่างเกรี้ยวกราด တဆဲဆဲတဆိုဆိုနဲ့
อย่างเกียจคร้าน ပျင်းပျင်းရိရိ
อย่างคล่องแคล่ว ကျင်လည်စွာ
อย่างคุ้นเคย ကျင်လည်စွာ
อย่างเคารพรัก အမြတ်တနိုး
อย่างง่ายดาย အလွယ်တကူပင်
อย่างเงียบเชียบ တိတ်တဆိတ်
อย่างจงใจ တမင်,တမင်ကလာ
อย่างจมลึก နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်
อย่างฉลาดคล่องแคล่ว သွက်လက်ချက်ချာစွာ
อย่างฉับพลัน အစောတလျင်
อย่างช้าที่สุด နောက်ဆုံးပဲ
อย่างชานิชานาญ ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင်
อย่างเชื่องช้า ဖြည်းဖြည်းနှေးနှေး
อย่างเดี๋ยวนี้ ယခုလို
อย่างเดี๋ยวนี้ အခုအတိုင်း
อย่างเต็มที่ ဟက်ဟက်ပက်ပက်
อย่างเต็มอิ่ม ဝဝလင်လင်
อย่างแต่ก่อน အရင်ကလို
อย่างถนุถนอม ယုယုယယ
อย่างที่ชอบ ကြိုက်သလို
อย่างทุลักทุเล မနိုင်တနိုင်
อย่างธรรมดา သာမန်
อย่างนั้น(แบบนั้น) အဲဒီလို
อย่างนั้น(ว่างั้น) အဲဆို
อย่างน่ารัก ချစ်စနိုး
อย่างนี้ ဒီလို,သည်လို
อย่างนี้นะ အဲဒီလို
อย่างนี้หรือ ဒီလိုလား
อย่างนี้แหละ ဒီလိုပဲ
อย่างนุ่มนวล ညင်သာစွာ
อย่างนุ่มนวล ဖြည်းညင်းစွာ
อย่างแน่นอน သေချာစွာ
อย่างบริบูรณ์ ဝဝလင်လင်
อย่างประจวบเหมาะ တိုက်ဆိုင်စွာ
อย่างปีกล้อน မနှစ်ကလို
อย่างเป็นพิเศษ ထူးထူးခြားခြား
อย่างฝังใจ တရေးရေး
อย่างพร้อมพรั่ง သောင်းသောင်းပြဖြ

อย่างพอเพียง လုံလောက်စွာ
อย่างมาก များစွာ
อย่างมีสัมมาคารวะ ရိုရိုသေသေ
อย่างแม่นยำ မှန်ကန်စွာ
อย่างไม่คาดคิด မတော်တဆ
อย่างยากจนค่นแค้น ဆင်းရဲစွာ
อย่างยิ่ง အရမ်း
อย่างยินดี လိုက်လှဲ
อย่างยิ้มแย้ม တပြုံးပြုံး
อย่างรักใคร่ ချစ်စနိုး
อย่างร้ายกาจ ရက်ရက်စက်စက်
อย่างราบรื่น ချောချောမောမော
อย่างเรียบร้อย သပ်သပ်ရပ်ရပ်
อย่างไร ဘယ်လိုလဲ
อย่างไร မည်သည်..သနည်း
อย่างไร မည်သို့..သနည်း
อย่างไร้ระเบียบ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး
อย่างลนลาน ကြောက်ကြောက်လန့်လန့်ဖြင့်
อย่างลำบากลำบน မနိုင်တနိုင်
อย่างลูกในอก ရင်ဝယ်သားလို
อย่างสนิท(จมลึก) နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်
อย่างสบายๆ သက်သာစွာ
อย่างสะอาด စင်ကြယ်စွာ
อย่างสุขสบาย ကောင်းမွန်စွာ
อย่างสุขสบาย ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်
อย่างสุดซึ้ง အရမ်း
อย่างสุภาพ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး
อย่างสุภาพ လိမ်လိမ်မာမာ
อย่างเสียงดัง အသံကျယ်ကျယ်ဖြင့်
อย่างหวุดหวิด ခြေချော်လက်ချော်လောက်နဲ့
อย่างห้าวหาญ ရွပ်ရွပ်ချွဲချွဲ
อย่างเหน็ดเหนื่อย ပင်ပင်ပန်းပန်း
อย่างเหมาะสม အဆင်ပြေစွာ
อย่างเหลือเกิน ရက်ရက်စက်စက်
อย่างอันนี้ ဒီဟာမျိုး
อย่างอายๆ ရှက်ရှက်နဲ့
อย่างอิสระ လွတ်လွတ်လပ်လပ်
อย่างเอ็นดู ချစ်စနိုး
อย่างเอียงอาย ရှက်စနိုး
อย่างโอ้อวด ကြွားကြွားဝါဝါ
อยู่(กำลัง) နေ
อยู่(อยู่อาศัย) နေ
อยู่ใกล้ နီး
อยู่ใกล้ตลาด စျေးနဲ့နီး-
อยู่แค่เอื้อม လက်လှမ်းအမီမှာရှိ-

อยู่เงียบๆ တိတ်တိတ်နေ-
อยู่เฉยๆ ရိုးရိုးနေ-
อยู่ชั่วคราว ယာယီနေ-
อยู่ด้วยกัน အတူနေကြ-
อยู่ได้ နေနိုင်-
อยู่ต่อ ဆက်နေ-
อยู่ต่อหน้า မျက်မှောက်မှာရှိ-
อยู่ต่อหนึ่งวัน တစ်ရက်ထပ်နေ-
อยู่ตามลำพัง သတ်သတ်နေ-
อยู่ตามสบาย(ตามชอบ) ကြိုက်သလိုနေ-
อยู่ตามสบาย ချမ်းသာသလိုနေ-
อยู่ที่นี่ ဒီမှာရှိ-
อยู่ที่บ้าน အိမ်မှာရှိ-
อยู่ที่ไหน နေရပ်ဘယ်မှာလဲ
อยู่ที่ไหน ဘယ်မှာရှိလဲ
อยู่ที่ไหน ဘယ်မှာနေသလဲ
อยู่นะ နေခဲ့နော်
อยู่ในชั้นต่ำ အဆင့်နိမ့်ကျ-
อยู่บางตา နေကျဲ-
อยู่บ้าน အိမ်မှာနေ-
อยู่เบียดเสียด နေစိပ်-
อยู่เป็นกลุ่ม အစုလိုက်နေ-
อยู่เป็นประจำ နေကျ-
อยู่พร้อมเพรียงกัน အတူတူနေ-
อยู่เพราะเลี่ยงไม่ได้ မလွှဲသာလို့နေတာ
อยู่ฟรี အခမဲ့နေ-
อยู่ไฟ မီးနေ-
อยู่ไม่สุข အငြိမ်မနေတတ်ဘူး
อยู่ไม่ได้แล้ว မနေရတော့ဘူး
อยู่แยก ကွဲကွာ-
อยู่รวมกัน အပေါင်းပါ-
อยู่ร่วมกัน(ครองเรือน) ပေါင်းသင်းမှုပြု-
อยู่ลับตา မျက်ကွယ်မှာရှိ-
อยู่เว้ย နေတာပေါ့
อยู่สบาย နေပျော်-
อยู่สบาย နေရတာချောင်-
อยู่สุขสบาย ပျော်ပျော်နေ-
อยู่สุขสบาย သက်သောင့်သက်သာနေ-
อยู่สุขสำราญ နေရတာဇိမ်ပဲ
อยู่เสมอ အစဉ်
อยู่ไหม ရှိသလား
อยู่อาศัย နေထိုင်
อรหันต์ ရဟန္တာ
อร่อย ချိုမြိန်
อร่อย မြိန်,မြိန်ရှက်

อร่อยดี စားကောင်း-
อร่าม ဝင်း
อรุณ အရုဏ်
อรุณรุ่ง အရုဏ်တက်-
อรุณสวัสดิ์ မင်္ဂလာနံနက်ခင်း
อลหม่าน လှုပ်လှုပ်ရွရွ
อ้วก အော့,အော့အန်-
อ้วก(กาก) အန်ဖတ်
อวด ရှိုးပေး,ရှိုးပြ
อวดตน ကိုယ်ရည်သွေး-
อวดเบ่ง ဖင်ခေါင်းကျယ်-
อวดโม้ ကြွား
อวดโม้ ဝင့်ကြွား
อวดอ้างความสามารถ ကိုယ်ရည်သွေး-
อ้วน ဆူ
อ้วน ဝ
อ้วนเกิน ဝလွန်း-
อ้วนเกิน အလွန်ဝလှ-
อ้วนจังเลย ဝလိုက်တာ
อ้วนเตี้ย ဝပု
อ้วนท้วน ထွား,ထွားကျိုင်း
อ้วนท้วน ဝဖြိုး
อ้วนท้วนจริงนะ ဝဝဖြိုးဖြိုးနဲ့ပါလား
อ้วนท้วนสมบูรณ์ ဝဝတစ်တစ်
อ้วนพอดีๆ ခဝအတော်ပဲ
อ้วนพี ဆူဖြိုး
อ้วนพี ဝဖီး
อ้วนม่อต้อ(ราวไข่เป็ด) ဘဲဥပုကြီး
อวบอิ่ม ပြည့်ဖြိုး
อวบอูม ဆူဖြိုး
อวบอูม မို့
อวัยวะ ခန္ဓာ
อวัยวะ အင်္ဂါ
อวัยวะเพศ အင်္ဂါဇာတ်
อวัยวะเพศชาย ယောကျ်ားအင်္ဂါဇာတ်
อวัยวะเพศหญิง မိန်းမအင်္ဂါဇာတ်
อวัยวะภายใน,เครื่องใน ကလီစာ
อศุภกรรมฐาน အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း
อสุจิ သုက်
อหิวาตกโรค ကာလဝမ်းရောဂါ
อ้อ(พงไม้) ကျူ
อ้อ(อุทาน) သြော်
อ้อแอ้(อย่างคนเมา) လျှာလေးအာလေး
ออก(งอก) ပေါက်
ออก(ผล)นอกฤดู အချိန်အခါမဟုတ်ပေါ်-

ออก(ออกไป) ထွက်
ออก(เอาออก) ထုတ်
ออกคำสั่ง အမိန့်ပေး-
ออกเงิน ငွေထွက်-
ออกจาก ထွက်ခွာ
ออกจากบ้าน အိမ်မှထွက်ခွာ-
ออกจากเมือง မြို့ကထွက်ခွာ-
ออกจากโรงเรียน ကျောင်းထွက်-
ออกเดินทาง ခရီးထွက်-
ออกทัศนศึกษา လေ့လာရေးထွက်-
ออกบิณฑบาต ဆွမ်းခံထွက်-
ออกป่า တောထွက်-
ออกไป ထွက်သွား-
ออกไปข้างนอก အပြင်ထွက်-
ออกไปจากบ้าน အိမ်ကထွက်သွား-
ออกไปทันที ရုတ်တရက်ထွက်သွား-
ออกไปล่าสัตว์ အမဲလိုက်ထွက်-
ออกไปสู่ข้างนอก အပြင်သို့ထွက်-
ออกผด မိတ်ပေါက်-
ออกผล သီး
ออกผล အသီးသီး-
ออกผลดก လှိုင်လှိုင်သီး-
ออกผลเป็นช่อ အခိုင်လိုက်သီး-
ออกผลเป็นพวง ပြွတ်နေအောင်သီး-
ออกผลอ่อน အကင်းထွက်-
ออกไฟ မီးထွက်-
ออกมา ထွက်လာ-
ออกมาจากที่ซ่อน ပုန်းနေရာမှထွက်-
ออกรับบิณฑบาต ဆွမ်းခံကြွ-
ออกรายชื่อ စာရင်းထွက်-
ออกแรง အားထုတ်-
ออกแรงหัก အားထုတ်ချိုး-
ออกลูก(เฉพาะสัตว์) သားပေါက်-
ออกศึก စစ်ထိုး-
ออกหนังสือ စာအုပ်ထုတ်-
ออกหวย ထီဖွင့်-
ออกหัด ဝက်သက်ပေါက်-
ออกหิด ဝဲပေါက်-
ออเซาะ ဖား
ออดอ้อน ချဲ
อ่อน နု
อ่อน ပျော့
อ่อน(การเรียน) အားနည်း-
อ่อน(ดิบ) စိမ်း
อ่อนๆ နုနု

อ่อนกว่าวัย စိတ်ပျိုကိုယ်နု
อ่อนช้อย,นุ่มนวล ညောင်း
อ่อนช้อย,อ่อนโยน ပျော့ပျောင်းနူးညံ့
อ่อนเปลี้ยเพลียแรง နွမ်းနယ်
อ่อนวัย ငယ်ရွယ်
อ่อนวัย နုနယ်,နုနယ်သောအရွယ်
อ่อนวัย ပေါက်စ
อ่อนหวาน(ไพเราะ,งาม) ချိုမြိန်
อ่อนแอ အားငယ်-
อ่อนแอ အားနည်း-
อ่อนแอ အားသေး-
อ้อนวอน ပန်
อมเงิน ငွေကိုစု-
อ้อม ဝိုက်
อ้อมอก ရင်ခွင်
อ่อยสาว မိန်းကလေးကိုမျှားခေါ်-
อ้อย ကြံ
อ้อยควั่น ကြံတုံး
อ้อยท่อน ကြံဆစ်
ออสเตรเลีย သြစတေးလျား
อะแฮ่ง အငြိမ့်
อะตอม အဏုမြူ
อะไร ဘာ,ဘာလဲ
อะไร ဘာကြီးလဲ
อะไร ဘာကြီးတုန်း
อะไร မည်သည်..သနည်း
อะไร..สัก ဘာမျှ,ဘာမှ
อะไรนะเนี่ย ဘာတွေပါလိမ့်.
อะไรบ้าง ဘာတွေလဲ
อะไรวิ ဘာတုန်းလဲ
อะไรวะ ဘာလဲကွ
อะไรฮิ ဘာကြီးလဟ
อะลูมิเนียม ဒန်
อะไหล่ စပါယ်ယာပစ္စည်း
อะไหล่ စပါယ်ယာ,စပယ်ရာ
อะไหล่ အပိုပစ္စည်း
อะไหล่ အရံပစ္စည်း
อะฮ้า အဟား
อักษร အက္ခရာ
อักษรโฆษะ ဃောသအက္ခရာ
อักษรเชิง ဗျည်းတွဲ
อักษรศาสตร์ ဝေါဟာရဗေဒ
อักเสบ ရင်း
อัคคีภัย မီးဘေး
อัง ကင်

ဒ်ငါး,ပ်ိဳငါး မီးကင်
ဒ်ငကျိုး အင်္ဂလိပ်
ဒ်ငကာ အင်္ကျီ
ဒ်ငဂး အင်းဝ
ဒ်ဏ္ဍဆိုဏ္ဍ ပင့်
ဒ်ဏ္ဍဆိုဏ္ဍနးပုကဗဒ္ဒ ဘုရားကိုပင့်-
ဒ်ဏ္ဍမလိ ကျောက်မျက်ရတနာ
ဒ်ဏ္ဍမလိမ့်ပုပ စ်ပြကျောက်
ဒ်ဏဂး ကပ်ပယ်,ဂွေး,ဝှေး
ဒ်ဒ သိပ်
ဒ်ဒ(ကးပ်ိဳဝ) စည်သွတ်
ဒ်ဒပုဟိ ဆေးလိပ်ရှိုက်-
ဒ်ဒရုပ(ရ်ိုးရုပ) ဓာတ်ပုံကူး-
ဒ်ဒဆိုဝ တေးသံသွင်း-
ဒ်ဒဝဲ့ ညပ်
ဒ်ဒဒ်ံ အောင်း
ဒ်ဒါတိ အလိုလို
ဒ်ဒါတိ အလိုအလျောက်
ဒ်ဒရာ နှုန်း,အနှုန်း
ဒ်ဒရာကံဟဒ ကန့်သတ်နှုန်း
ဒ်ဒရာကာမဆိုဝ အမြန်နှုန်း
ဒ်ဒရာဒ်ိုဝဒာယ စျေးနှုန်း
ဒ်ဒရာရ်ဝယလ ရာခိုင်နှုန်း,ရာနှုန်း
ဒ်ဒရာလကပ်ဆိုယနငါ ငွေလဲလှယ်နှုန်း
ဒ်ဟ(ဒီ်,နီ်ဟ) ဟာ
ဒ်ဟ(လက္ခဏနာမ) ခု
ဒ်ဟတီဗိုင် အတော်ကောင်းတဲ့..
ဒ်ဟဒ မည်,မည်သည်
ဒ်ဟတိုဒ်ဝိုင်ဗါ တကယ်တော့
ဒ်ဟန်ဝဲ့ ထွေး,အထွေး
ဒ်ဟနီ်ဟ ဟိုဟာ
ဒ်ဟဒီ် ဒါ
ဒ်ဟဒီ် ဒီဟာ
ဒ်ဟဒီ်ဟ်း အဲဒါ
ဒ်ဟလ(ဟတ်လး) စီ
ဒ်ဟဝ့ဟ ဆိုတာ
ဒ်ဟဝ့ဟ ဟာ
ဒ်ဟဟြဲ့ အကြီး
ဒ်ဟဟြ ဘယ်ဟာလဲ
ဒ်ဟဟြအရာလဲ ဘယ်အရာလဲ
ဒ်ဟဟြတီကဝ့ဟ ဘယ်ဟာပိုကောင်းသလဲ
ဒ်ဟဥဒမ မြည်းဟာကောင်းမှန်တဲ့
ဒ်ဟ အောင့်
ဒ်ဟဒီ် ချေးကိုအောင့်-
ဒ်ဟဟြဲ့ ဆီးကိုအောင့်-

ဒ်ဟတရာဲ့ အန္တရာယ်
ဒ်ဟတရာဲ့သွင်ဟဝ အန္တရာယ်နှစ်သွယ်
ဒ်ဗ(ဆမ,ပတ) လျှောင်
ဒ်ဧစဇဒ် အံ့အြ
ဒာ ဦးလေး
ဒာဖွဲ့ဟာယ,ဒာဟယ ဘထွေး
ဒာဟဣ်ိုင ဒေါ်လေး
ဒာဟဣ်ိုင မိထွေး
ဒ်ာ ဟ
ဒ်ာဟဒန်ဝဲ့ဟ်ိုဟ်ိုဆို- လက်ဆန့်ရှိတိုင်းဆို-
ဒ်ာဟဒန်ဝဲ့ဟ်ိုဟ်ို- လက်ဆန့်ကြိုး-
ဒ်ာပါက ပါးစပ်ဟ-
ဒ်ာဝဲ့ ဆန့်ကြိုး
ဒါက အကောက်
ဒါကဒဆဏပ် တံဆိပ်ခေါင်းခွန်
ဒါကိပကဒိယာ သွားပုံလာပုံ
ဒါကာဝ(ရူပကာဝ) ပုံ
ဒါကာဝ(ဆဘာဝ) အခြေအနေ
ဒါကာဝဟ်ာဟ်ါဟြ အခြေအနေဟန်ရဲ့လား
ဒါကာဝသုခဘာဝ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ
ဒါကာဿ အာကာသ
ဒါကာဿဆဲ့ဟြ ရာသီဥတုကြည်လင်-
ဒါကာဿတီပဒိသီ သန့်ရှင်းသောလေ
ဒါကာဿတီဥပဒုံ နွေးထွေးတဲ့ဥတု
ဒါကာဿဓာတု အာကာသဓာတ်
ဒါကာဿပရဝဒ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်-
ဒါကာဿဟ်ဆဲ့ဟြ ရာသီဥတုမသာမယာဖြစ်-
ဒါကာဿဟ်ဆဲ့ဟြ ရာသီဥတုမကြည်လင်ဘူး
ဒါကာဿယာန လေယာဉ်
ဒါကာဿယာန အာကာသယာဉ်
ဒါကာဿဝ့ဟဥပဒါဝ ရာသီဥတုပူအိုက်-
ဒါဂမ သိဒ္ဓိ
ဒါဂ်ိုဥတုကဲ့ ညှဉ့်,ညှဉ့်သည်
ဒါဂါရ ဆောင်,အဆောင်
ဒါဂါရ(ဇိုက,ပ်ိဳဒိုက) တိုက်,တိုက်အိမ်
ဒါဂါရဒိုယန ကျောင်းဆောင်
ဒါဂါရဒိုယန စာသင်အဆောင်
ဒ်ာဝ အင်,အင်တုံ
ဒ်ာဝကဗ်ဴဒ်ာ လက်ဆည်ကန်
ဒ်ာဝဒ်ာ ရေအင်တုံ
ဒ်ာဝခ်ာဝမိဥ လက်ဆေးကန်
ဒ်ာဝဒိဝ ကိုးကား
ဒါဧဧးပိုန်ဟ်ဲ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်
ဒါဧပိုန်ဟ်ဲ ဖြစ်နိုင်-
ဒါဧပိုန်ဒ်ာဟရာဲ့ဟ်ဲ အန္တရာယ်ဖြစ်နိုင်-

อาจหาญ ရဲရင့်
อาจารย์ ကထိက
อาจารย์ အာစရိယ,အာစရိ
อาจารย์บรรยายธรรม ဓမ္မကထိက
อาจารย์ผู้ช่วย လက်ထောက်ကထိက
อาจารย์ผู้สอน(พระ) စာချ
อาจารย์มหาวิทยาลัย တက္ကသိုလ်ကထိက
อาเจียร(อวกออก) အန်
อาเจียรเป็นเลือด သွေးအန်-
อาเจียร(กาก) အန်ဖတ်
อาชาไนย သူရဲကောင်း
อาชีพ လုပ်ငန်း
อาชีพ အလုပ်အကိုင်
อาชีพค้าขายสินค้า ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်အလုပ်
อาณาเขต နယ်နိမိတ်
อาณาจักร နိုင်ငံ
อาณานิคม နယ်ချဲ့
อาณานิคมอังกฤษ နယ်ချဲ့ပြိတိသျှ
อาณาบริเวณ ဒေသ
อาณาบริเวณ ပြင်,အပြင်
อาทิ စသည်ဖြင့်
อาทิตย์(วัน) တနင်္ဂနွေ
อาน ကုန်းနှီး
อานม้า မြင်းကုန်းနှီး
อ่าน ဖတ်
อ่านก็ไม่อ่าน ဖတ်လဲမဖတ်ဘူး
อ่านคำแนะนำ အညွှန်းကိုဖတ်-
อ่านได้ง่าย ဖတ်ရလွယ်-
อ่านต่อ ဆက်ဖတ်-
อ่านเป็น ဖတ်တတ်-
อ่านยาก ဖတ်ရတာခဲယဉ်း-
อ่านหนังสือ စာဖတ်-
อ่านหนังสือ စာအုပ်ဖတ်-
อ่านหนังสือใบลาน ပေစာကိုဖတ်-
อ่านหนังสือพิมพ์ သတင်းစာဖတ်-
อ่านให้ฟัง ဖတ်ပြ-
อ่านออกเขียนได้ အရေးအဖတ်တတ်-
อาบ ချိုး
อาบแดด နေပူဆာလှူ-
อาบน้ำ ရေချိုး-
อาบน้ำคลอง ချောင်းမှာရေချိုး-
อาบน้ำที่น้ำตก ရေတံခွန်မှာရေချိုး-
อาบน้ำฝน ရေမိုးချိုး-
อาบน้ำฝักบัว ရေပန်းထွင်ရေချိုး-
อาบน้ำศพ အလောင်းရေချိုး-
อาบน้ำศพ အသုဘရေချိုး-
อาบน้ำให้ ရေချိုးပေး-
อาบัติ အာပတ်
อาย ရှက်
อายจังเลย ရှက်လိုက်တာ
อายุ သက်,အသက်
อายุกลางคน အသက်အလယ်အလတ်
อายุชัย သက်တမ်း
อายุชัยของโลก ကမ္ဘာ၏သက်တမ်း
อายุตั้งแปดสิบปี အသက်ရှစ်ဆယ်မှာရော
อายุเท่ากัน သက်တူ-
อายุเท่าไร အသက်ဘယ်လောက်လဲ
อายุเท่าไร အသက်ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ
อายุมาก အသက်ကြီး-
อายุยืน အသက်ရှည်-
อายุยืนยาว သက်တမ်းရှည်-
อายุราวยี่สิบปี အသက်နှစ်ဆယ်ဝန်းကျင်လောက်
อายุสั้น အသက်တို-
อารมณ์ အာရုံ
อารมณ์ร้าย(เลือดร้าย) သွေးဆိုး-
อารมณ์รุนแรง စိတ်ပြင်းထန်-
อารมณ์เสีย အာရုံပျက်-
อาวี(ลัทธิ) အရည်းကြီး
อ่าว ကွေ့
อ่าว ပင်လယ်ကွေ့
อ่าว အော်
อ่าวไทย ထိုင်းပင်လယ်အော်
อ่าวไทย ထိုင်းပင်လယ်ကွေ့
อ่าวไทย ယိုးဒယားပင်လယ်ကွေ့
อ่าวเบงกอล ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်
อ่าวเมาะตะมะ မုတ္တမကွေ့
อ่าวใหญ่ ပင်လယ်အော်
อ้าว(เผ่น) သုတ်
อ้าว(อุทาน) ဟော
อาวาส အာဝါသ
อาวุธ လက်နက်
อาวุธจักร စကြာလက်နက်
อาวุธสำรอง အရံလက်နက်
อาวุธหิน ကျောက်လက်နက်
อาศัย(นิ่งนา) အမှီပြု-
อาศัยอยู่กับ ..နဲ့အတူနေထိုင်-
อาศัยอยู่ด้วยกัน အတူတကွနေထိုင်-
อาศัยอยู่ด้วยกัน အတူတူနေထိုင်-
อาศัยอยู่ด้วยกัน အတူနေထိုင်-
อาศัยอยู่รวมกัน စုပေါင်းနေထိုင်-

อาหาร စာ,အစာ
อาหาร အစားအစာ
อาหาร အာဟာရ
อาหารกระป๋อง စည်သွတ်ဗူး
อาหารกลางวัน နေ့လယ်စာ
อาหารกับแกล้ม အမြည်းအစားအစာ
อาหารการกิน အစားအသောက်
อาหารการกินขัดสน အစားအစာရှားပါး-
อาหารการกินพอไหม အစားအသောက်လောက်လား
อาหารการกินสะอาด အစားအသောက်သန့်ရှင်း-
อาหารไก่ ကြက်စာ
อาหารขัดสน အစားအသောက်အလွန်ရှား-
อาหารค่ำ ညစာ
อาหารจีน တရုတ်အစားအစာ
อาหารเช้า နံနက်စာ,မနက်စာ
อาหารตะวันตก အနောက်တိုင်းအစားအစာ
อาหารตะวันออก အရှေ့တိုင်းအစားအစာ
อาหารทะเล ပင်လယ်အစားအစာ
อาหารทะเล ပင်လယ်စာ
อาหารที่อุ่นๆ နွေးထွေးသောအာဟာရ
อาหารไทย ထိုင်းအစားအစာ
อาหารไทย ယိုးဒယားအစားအစာ
อาหารธาตุ အာဟာရဓာတ်
อาหารนก ငှက်စာ
อาหารบริบูรณ์ အာဟာရဖွံ့ဖြိုး-
อาหารเป็นพิษ အစာအဆိပ်
อาหารเป็นพิษ အစား တောက်-
อาหารพอเพียง အစားအစာဖူလုံ-
อาหารมังสวิรัติ သက်သတ်လွတ်ဟင်း
อาหารแมว ကြောင်ရဲ့အစာ
อาหารเย็น ညစာ,ညနေစာ
อาหารเลี้ยงท้อง ဝမ်းစာ
อาหารวัว နွားစာ
อาหารว่าง သရေစာ,သွားရည်စာ
อาหารสำหรับกิน စားရန်အစားအစာ
อาหารเสาะท้อง ဝမ်းနုံးစာ
อาหารเสีย ပျက်စီးသောအစားအစာ
อาหารเหลือ စားစရာကျန်-
อาหารเหลือเดน စားကြွင်း
อำนวยการ ညွှန်ကြား
อำนาจ အင်အား
อำนาจ အစိုး
อำนาจ အာဏာ
อำนาจซื้อ ဝယ်လိုအား
อำนาจทางการเมือง နိုင်ငံရေးအာဏာ
อำพรางตัว ရုပ်ဖျက်
อำมัน ပယင်း
อำเภอ မြို့နယ်
อำเภอปะทิวกุยบุรี ပုတ်ညောင်ဦးမြို့နယ်
อำเภอปะโคะกู่ ပခုက္ကူမြို့နယ်
อำเภอเมียวดี မြဝတီမြို့နယ်
อำมาตย์ မှူးမတ်
อำมาตย์,ขุนนาง အမတ်
อำลา လက်ပြန့်တ်ဆက်
อิง မှီ
อิงบาลี ပါဠိကိုမှီ-
อิจฉา မနာလို
อิจฉา(ไส้สั้น) အူတို-
อิฐ အုတ်,အုဥ်
อิฐเปราะ အုတ်ဆတ်-
อิตถีลิงค์ ကွတ္ထိလိင်
อิตาลี အီတလီ
อิตาเลียน အီတလျံ
อินเดีย အိန္ဒိယ
อินโดนีเซีย အင်ဒိုနီးရှား
อิ่ม ဝ,အဝ
อิ่ม(เต็มพุง) ဗိုက်ပြည့်-
อิ่มท้อง ဗိုက်ဝ-
อิ่มแล้ว ဝပြီ
อิระวดี ရေဝတီ
อิริก အီရတ်
อิสรภาพ လွတ်လပ်ရေး
อิสระ လွတ်လပ်
อิสลาม အစ္စလာမ်
อี မိ
อีตอแหล မိန်းမညာ
อีก ဦး
อีก ပြန်
อีกแก้วหนึ่ง နောက်တစ်ခွက်
อีกครั้ง,อีกคราว နောက်တစ်ကြိမ်
อีกคันหนึ่ง နောက်တစ်စီး
อีกทอดหนึ่ง တဆင့်,တစ်ဆင့်
อีกไม่นาน မကြာခင်
อีกหน နောက်တစ်ခါ
อีกหนึ่งแก้ว နောက်တစ်ခွက်
อีกหนึ่งวัน တစ်ရက်ထပ်
อีก้อ အီကော,ကော်
อีกา ကျီး,ကျီးကန်း
อีการ้อง ကျီးအော-
อีเก้ง ချေ

ဒီဒိပတ် အိဂျစ်
ဒီလီ လျှော
ဒီ(ဗို့) အီး
ဒီဒိုင်း(ပခုံးဆစ်) အီးအီးပါ
ဒီဂရီဒီဂရီ,တစ်ဂျုတစ်ဂဏ ထစ်ဇို့
ဒီဂြိုဟ် ဆူဉ်
ဒီဇိုင်း ဖားခဲ့ညင်း,အောင်အင်
ဒီဇယ် မွှန်,မွန်း
ဒီဇယ်ဆီသန်ဖါ မီးခိုးမွန်း-
ဒီဇယ်ရေနွေး(ချမ်းရေ) ရေမွန်း-
ဒီဗီ(အသံ) အီး
ဒီဗက် ဖော
ဒီဗောတ် လေးတွဲ့
ဒုက္ခ တခြား
ဒုက္ခ တထူး
ဒုက္ခ တပါး
ဒုက္ခ အခြား
ဒုဋ္ဌ အဟမ်း
ဒုဋ္ဌ အင်း
ဒုဏ် အူ
ဒုံင် ဖပါး
ဒုံင်ကျိ ခြေဖပါး
ဒုံင်လက် လက်ဖပါး
ဒုစ္စရိုက် ကျင်ကြီး
ဒုဏ္ဍကုဏ္ဍိ အပူအအေး
ဒုတ အိုး
ဒုတ(ပေ) ဖာ
ဒုတ်ဖြင့်ခုတ် ဖောနဲ့ဆို့
ဒုတ်ဓား ဖာထေး
ဒုတ်ရိုက် အပေါက်ကိုဖာ-
ဒုတ်ဧည့်ခံမဲ့ အိမ်ခေါင်မိုးကိုဖာ-
ဒုတ်ခွေး လျှောင်
ဒုတ်ခွေးငယ် နဲနဲလျှောင်
ဒုတ်ချ စည်,စည်ကား
ဒုတ်ချ ဖွဲ့
ဒုတ်ဆိုက် ကြိုးစား
ဒုက္ခဘေး ရေဘေး
ဒုက္ခကိစ္စ ဥဒ္ဓိသာစေတီ
ဒုက္ခာန ဥယျာဉ်
ဒုက္ခာနတောက်ပင် ပန်းဥယျာဉ်
ဒုက္ခာနရေ ရေလွှာဥယျာဉ်
ဒုက္ခိတ အမျှဝေ-,အမျှပေး-
ဒုက္ခိတပုဏ္ဏကုသိုလ် အမျှဝေ-
ဒုန်း နွေး

ဒုန်း(ကြာဖြူဒုန်း) နွေး
ဒုန်းကြီးပြုတ် ငါးပိကြော်ကိုနွေး-
ဒုန်းခေါင် ထမင်းကိုနွေး-
ဒုန်းရေ ရေကိုနွေး-
ဒုပါဒ လှည်းကွက်
ဒုဗ္ဗသတ(ဒုစရိုက်) ဥပုသ်
ဒုဗ္ဗသတ သိမ်,သိမ်တိုက်
ဒုပကရဏ် ကိရိယာ
ဒုပကရဏ်ဓာတုဗေဒ ဓာတ်ပုံရိုက်ကိရိယာ
ဒုပကရဏ်ဓာတုဗေဒ လျှပ်စစ်ကိရိယာ
ဒုပဒေါမာ မွေးစား
ဒုပမာ ဥပမာ
ဒုပရာဇ် အိမ်ရှေ့မင်း,အိမ်ရှေ့မင်းသား
ဒုပရာဇ် အိမ်ရှေ့မင်းသားလောင်း
ဒုံမ ခို
ဒုံမ ပွေ့
ဒုံမ မ
ဒုံမ,ဒေါပဒုံမ ပွေ့ခို
ဒုံမဟူ ဖေးမ
ဒုံမကြီး ကလေးကိုပွေ့-
ဒုံမကြီး ကလေးကိုခို-
ဒုံမကြီး ကလေးပွေ့ခို-
ဒုံမကြီးထား ကလေးကိုမ-
ဒုဿ(ကလိန်း) အူ
ဒုဿမယ် အမယ်,အမယ်လေး
ဒူ ရုံ
ဒူဇိုမရဏမန် ကားပြင်ရုံ
ဒူဋ္ဌ ကုလားအုတ်
ဒူပ အုပ်
ဒူပဓာတ် ဆွမ်းအုပ်
ဒူမ(ဓာတ) ဆူ
ဒေကဇန ပုဂ္ဂလိက
ဒေကသာရသိတ္ထိ ဂရန်
ဒေကသာရသိတ္ထိဘာန အိမ်ဂရန်
ဒေကသာရသိတ္ထိဘူမိ(ဒေသန) မြေဂရန်
ဒေကဓိကရာဇဒူတ သံအမတ်ကြီး
ဒေကဓီဒေါက်ဒေါက်(အသံဆိတ်ငြိမ်) အောက်အီအီးဆွတ်
ဒေဇော် ဇော
ဒေဝ နှင်,မင်း
ဒေဝ(ကိုယ်တိုင်) အလိုအလျောက်
ဒေဝီ အာရှ
ဒေဝီဘုရားအရှေ့တောင်အာရှ
ဒေဝီတောင် တောင်အာရှ
ဒေါဓ ဆူ
ဒေါဓကလေး ကလေးကိုဆူ-

ဧာ်ဒဒိုင်း ဆူည်
ဧာန(ဧာ်ဒိုင်း) ငဲ့
ဧာန(ဇေးဒေ့) စောင်း
ဧာနကဝ ဦးခေါင်းငဲ့
ဧာ်ဒ ရယ်
ဧာ်ဒ ရာ
ဧာ်ဒ ရေ
ဧာဝ ခိုး
ဧာဝဒဂဂ ခိုးမှုက်သွေး-
ဧာအ အေး
ဧာအဝ အေးအေး
ဧာ်ဝ(ကာရာဖိုင်) အော်
ဧာ်ဝဒးဧာဒ အင်္ဂြိမ့်သား
ဧာ်ဒး ဟေ
ဧာ်ဒးဂါဒရန်းဖိ ဟာဘယ်သူလဲဟ
ဧာ်ဒးဂါဒရား ဟောဘယ်သူလဲဟ
ဧာဂ ယူ
ဧာကဆ်ပါဂါ ပြန်ယူသွား-
ဧာကုဆ်ဒ,ဧာပုဏ္ဏ ကုသိုလ်ယူ-
ဧာငိန ငွေယူ-
ဧာငိနဂိန ငွေပြန်ယူ-
ဧာငိနမာပဲ့ဒ ပိုက်ဆံကိုဝေယူ-
ဧာဂဲဂါ ဂရုစိုက်-
ဧာဂဲဂါ ဂရုပြု-
ဧာဂဲဂါ ပြုစု
ဧာဂဲဂါကာဒိုန ပညာရေးဂရုစိုက်-
ဧာဂဲဂါဆ်ဒဂ အလုပ်ကိုအရေးစိုက်-
ဧာဂဲဂါဆ်ဒဂ အလုပ်ကိုဂရုပြု-
ဧာဂဲဂါဆ်ဒဂ အလုပ်ကိုဂရုစိုက်-
ဧာဂဲဂါဆ်သုဘာဂ ကျန်းမာရေးဂရုစိုက်-
ဧာဇဒး အနိုင်ယူ-
ဧာဇ်ဂါအိုက တဖန်ယူ-
ဧာဒဝကဗေ်ဒ အတိုးယူ-
ဧာဂိုင်္ဂမဒ အကုန်လုံးယူ-
ဧာဗဗဝဝဆ်ဒဂ အတုယူ-
ဧာပဲ့ဂိန်ဒုဆ အရေးယူ-
ဧာပဲ့ဂိန်ဒုဆ အရေးယူ-
ဧာပဲ့ဂိန်ဗဂဒိုန သင်ခန်းစာယူ-
ဧာပဲ့ဂိုရိုဗ ကျော
ဧာဂါပါဒ် ယူသွားလို့ရ-
ဧာဂါပါလေဒ ယူလှည့်လေ့
ဧာမာ ယူခဲ့
ဧာမိုဝဒ လက်ဆွ-
ဧာမိုဝဆ်ဂိန လက်ကိုမီးတင်-
ဧာမုံ့ဒ ခြင်ထောင်ဆွ-

ဧာဆိုဒ ရန်မူ-
ဧာဆိုဒ အရေးယူ-
ဧာဒး ကဲ
ဧာဒေဒ ယူခဲ့
ဧာဂါဗ်ဗ်ာဒနဝဂ အပထား-
ဧာအိနဗန လာဘ်ယူ-
ဧာဟန်ဗ ဩသားယူ-
ဧာဂါ့ဗ် ယူပေး-
ဧာဝဒ်ဒ အား၀ွ-
ဧာဝဒ်ဒ်ဗ်ာဗ်ဆ်ဗ် အမိအဖအရာကိုယူ-
ဧာဝဝဂ ထုတ်,ထုတ်ယူ-
ဧာဝဝဂဗာဒ ရောင်းထုတ်-
ဧာဝဝဂဒါဂါဒြဒိုန ကျောင်းထုတ်-
ဧာဝဝဂဗ်ဟန်ဒ အကုန်ထုတ်-
ဧာဟိဂဟန်ဝဒ နဲနဲယူ-
ဧာ်ဒ ရော့
ဧာ်ဒိုနဒာမ လှမ်းမေး
ဧာ်ဒိုနဗဝဂ လှမ်းပြော
ဧာ်ဒိုနဒြဒဂ လှမ်းခေါ်
ဧာ်ဒိုနဒြဒဂသာဂ မိန်းကလေးကိုအော်-
ဧာ်ဒိုနဟ်ာမ လှမ်းတား
ဧာဒြဒ ငဲ့
ဧာဒြဒ စောင်း
ဧာဒြဒ(ကဝ)ဒူ စောင်းကြည့်-
ဧာဒြဒကဝ(ဇေးဒေ့ဟ်ာ) ခေါင်းစောင်း-
ဧာဒြဒဆ်ဗ်ာဒ စွေစောင်း
ဧာဒြဒဆ်ဗ်ာဒဒာဒူ စွေစောင်းကြည့်-
ဧာဒြဒန အဲ
ဧာ်ဒ်ာမဇ်ဗ လှမ်းဖမ်း
ဧာ်ဒ်ာမဒိုင် လှမ်း
ဧာ်ဒ်ာမမိုဝ လက်လှမ်း
ဧာ်ဒ်ာမမဲ့ဒိုင် လှမ်းယူတာမမီဘူး
ဧာ်ဒ်ာမဧာဝ လှမ်းယူ
ဧာ်ဒဒဂ ဖြည်းညင်းစွာ
ဧာ့ဂ အိုင်
ဧာ့ဂ်ဗ်ာ ရေအိုင်
ဧာ့ဒ်ဒ ကော့
ဧာ့ဒ်ဒူဒ ဖင်ကော့-
ဧာ့ဒ်ဒမိုဝ လက်ကော့-
ဧာ့ဒ်ဒဟန်ဂ ခိုးကော့-
ဧာ့ဒ်ဒဝဂ ရင်ကော့-
ဧာဗ(ကာ်ဗ်ာမဲ့ဒိုင်ဒူ) ကွိတ်
ဧာဗ(ဇေးဒ,ပိုင်) ကွယ်
ဧာဗ,ဧာဗဇေးဒ ချောင်း
ဧာဗဒ ကုပ်ချောင်းချောင်း

แอบกิน ကိုက်စား
แอบกิน ဖွက်စား
แอบขอ ကိုက်တောင်း
แอบคิด ကိုက်ကြံ
แอบจับจ้อง ချောင်းမြောင်း
แอบซ่อน ပုန်းခို
แอบซุ่มจับ ချောင်းချဖမ်း-
แอบดู ချောင်းကြည့်
แอบดู ပုန်းကြည့်
แอบทำ ကိုက်လုပ်
แอบไปอ้าวๆ အလစ်သုတ်သွား-
แอบพำนัก ပုန်းခို
แอบฟัง ချောင်းနားထောင်-
แอบไม่ให้เห็น မမြင်အောင်ပုန်း-
แอบลอกเลียน အတုခိုး-
แอบอยู่ ပုန်းနေ-
แอบอยู่ร่วมกัน ခိုးယူပေါင်းသင်း-
แอปเปิล ပန်းသီး
แอฟริกา အာဖရိက
แอฟริกากลาง ဗဟိုအာဖရိက
แอฟริกาใต้ တောင်အာဖရိက
แอร์เมล์ လေယာဉ်စာ
แอร์โฮสเตส လေယာဉ်မယ်
แอ่ว လှည့်
แอ่วสาว အပျိုလှည့်-
แอสไพริน အက်စပရင်
โอ้ အိုး--အို
โอ้อวด ကိုယ်ရည်သွေး-
โอ้อวด ကြွား,ကြွား၀ါ
โอ้อวด ကြွားကြွား၀ါ၀ါ
โอ้อวด ၀င့်
โอ๊ အလို
โอกาส ခွင့်,အခွင့်
โอกาส အခွင့်အလမ်း
โอกาส အခွင့်အရေး
โอกาสดี အခွင့်အခါကောင်း-
โอกาสดี အခွင့်ကောင်း-
โอกาสที่จะอยู่ด้วยกัน အတူတူနေအခွင့်
โอกาสเหมาะ အခွင့်သာ-
โอ่ง အိုး
โอ่งข้าวสาร ဆန်အိုး
โอ่งเคลือบ ကြွေအိုး
โอ่งดิน မြေအိုး
โอ่งน้ำ ရေအိုး
โอ่งลงยา စဉ့်အိုး
โอ่งใส่ข้าวสาร ဆန်အိုး
โอ่งหมึก မင်အိုး
โอ่งการ အမိန့်
โอดครวญ အလွမ်းသယ်-
โอน လွှဲပေး
โอนเงินให้ ငွေလွှဲပေး-
โอนหน้าที่ให้ တာ၀န်ကိုလွှဲပေး-
โอบ သိုင်း
โอบ,โอบกอด ဖက်
โอบกอด သိုင်းဖက်-
โอบล้อม ၀န်းရံ
โอบล้อมคนร้ายไว้ လူဆိုးကို၀န်းရံထား-
โอบไหล่ ပုခုံးဖက်-
โอบอุ้ม ပွေ့ခွို,ပိုက်ပွေ့
โอลิมปิก အိုလံပစ်
ไอ(จาม) ချောင်း,ချောင်းဆိုး-
ไอ ငွေ့,အငွေ့
ไอ အခိုး,အခိုးအငွေ့
ไอน้ำ ရေငွေ့
ไอน้ำร้อน ရေနွေးငွေ့
ไอหมอก မြူ
ไอหมอก မြူခိုး
ไอ(พุ่ง)ออก အငွေ့ထွက်-
ไอ้,เจ้า c
ไอ้ขี้เกียจ cပျင်း
ไอ้ชาติหมา(คำด่า) ခွေးမျိုး
ไอ้ชากศน(คำด่า) မသာလောင်းလေး
ไอ้ลูกหมา(คำด่า) ခွေးသား
ไอ้วีว(คำด่า) ဟေ့ခွား
ไอ้หมา(คำด่า) ခွေးကောင်
ไอ้เกลอ ကိုယ့်လူ
ไอ้เด็กเศษเดน(คำด่า) ကောင်စုတ်ကလေး
ไอ้เหี้ย(คำด่า) ဖွတ်ကျား
ไอติมแท่ง နို့အေးချောင်း
ไอศกรีม,ไอติม ရေခဲမုန့်
ไอศกรีมถุง,ไอติมถุง ရေခဲထုပ်
ไอศกรีมนม နို့အေးချောင်း

(ฮ)

ฮวงชุ้ย သချိုင်းဂူ,သင်ချိုင်းဂူ
ฮ่องกง ဟောင်ကောင်
ฮะ ဟ,ဟာ
ฮั่นแน่ะ အလဲ့
ฮัมเพลง သီချင်းညည်း-
ฮา(เสียง) ဟား
ฮาๆ တဟားဟား
ฮิฮิ တဟီဟီ,အဟီး
ฮินดู ဟိန္ဒူ
ฮิบโปโปเตมัส ရေမြင်း
ฮี(เสียงม้าร้อง) ဟီ
ฮึ(ไม่เห็นด้วย) ဟင်,ဟင့်အင်း
ฮึม(อึดอัดใจ) ဟင်း
ฮุบ ဟပ်
เฮ้ย ဟယ့်,ဟေ့
เฮ้ยเจ้าขี้เกียจ ဟေ့ပျင်း
เฮ้ยเจ้าหมอนี่ ဟယ့်ကောင်
เฮโรอีน ဘိန်းဖြူ
เฮลิคอปเตอร์ ရဟတ်ယာဉ်
แฮ่นแฮ่ ဟဲဟဲ

ภาคผนวก

แผนผังเทียบอักษรภาษาพม่า

พยัญชนะเดี่ยว มี ๓๓ รูป ๒๒ เสียง

รูปพยัญชนะ	*อักษรไทย*	*เสียงพยัญชนะ*	*ตัวอย่าง*
က	ก	k	ကာ /ka/ "กั้น,ดั้ง"
ခ	ข	kh	ခါ /kha/ "สะบัด"
ဂ ဃ	ค ฆ	g	ဂူ /gu/ "คูหา,ถ้ำ"
င	ง	ŋ	ငါ /ŋa/ "ฉัน"
စ	จ	s	စာ /sa/ "จดหมาย"
ဆ	ฉ	sh	ဆာ /sha/ "หิว"
ဇ ဈ	ช ฌ	z	ဇွန်း /zûñ/ "ช้อน"
			ဈေး /zê/ "ตลาด,ราคา"
ည (ဉ)	ญ	ɲ	ညာ /ɲa/ "ขวา"
			ဉာဏ် /ɲañ/ "สติปัญญา"
တ ဋ (ဌ)	ต ฏ	t	တား /tâ/ "ห้าม"
			ဋီကာ /tiga/ "ฎีกา"
ထ ဌ	ถ ฐ	th	ထား /thâ/ "วาง"
			ဌာန /thanà/ "สถาน"
ဒ ဓ ဍ ဎ	ท ธ ฑ ฒ	d	ဒါ /da/ "นั้น"
			ဓား /dâ/ "มีด"
န ဏ	น ณ	n	နာ /na/ "เจ็บ"
			ဏာန်း /gənâñ/ "ปู"
ပ	ป	p	ပါး /pâ/ "บาง"
ဖ	ผ	ph	ဖာ /pha/ "ปะ,ชุน"
ဗ ဘ	พ ภ	b	ဗုံး /bôñ/ "ระเบิด"
			ဘာ /ba/ "อะไร"
မ	ม	m	မာ /ma/ "แข็ง,แข็งแรง"
ယ ရ	ย ร	y	ယာ /ya/ "ไร่"
			ရာ /ya/ "ร้อย"
လ ဠ	ล ฬ	l	လာ /la/ "มา"

รูปพยัญชนะ	*อักษรไทย*	*เสียงพยัญชนะ*	*ตัวอย่าง*
ဝ	ว	w	ဝါ /wa/ "เหลือง"
သ	ส	θ	သား /θâ/ "ลูกชาย"
ဟ	ห	h	ဟင်း /hĩ/ "แกง"
အ	อ	ʔ	အိမ် /ʔeiɴ/ "บ้าน"

พยัญชนะเชิงเดี่ยว มี ๔ รูป

ျ	ย	y		မြား /myâ/ "มาก"
	ร	y		မြား /myâ/ "ลูกศร"
ွ	ว	w		မွ /mwà/ "ร่วน,ซุย"
့	ห	့	(อโฆษะ)	မ့ /mə̰/ "ที่"

พยัญชนะเชิงผสม มี ๗ รูป

ျွ	ยว	-u		ချွတ် /chuʔ/ "ถอด"
	รว	-(y)w		မြွေ /mwe/ "งู"
့ျ	หย	့y		မ့ျော /mə̰yɔ̀/ "ลอย"
	หร	့y		မ့ြင့် /mə̰yɪ̀ɴ/ "ยกขึ้น"
့ွ	หว	့w		မ့ွေး /mə̰wé/ "หอม"
့ျွ	หยว	့yw		(ไม่มีตัวอย่างใช้)
	หรว	့(y)w		မ့ွာ /mə̰wa/ "พลู,กลีบ"

หมายเหตุ ျ และ ြ มักไม่ออกเสียง หรือถูกกลืนเสียงหากควบกับ ့

พยัญชนะผสม มี ๑๘ รูป ๑๑ เสียง

รูปพยัญชนะ	*เสียงพยัญชนะ*	*ตัวอย่าง*
ကြ ကျ	c	ကြာ /ca/ "บัว"
		ကျား /câ/ "เสือ"
ခြ ချ	ch	ခြား /châ/ "แตกต่าง"
		ချား /châ/ "ชิงช้าหมุน"
ဂြ ဂျ	j	ဂြိဟ် /jo/ "ดาวเคราะห์"
		ဂျင် /jiɰ/ "ลูกข่าง"
ငြ	ɲ	ငြိ /ɲĭ/ "เกี่ยว"
ညြ ဉြ	ɲ̣	ညာ /ɲ̣a/ "เห็นใจ"
		ဉြီးမ်း /ɲ̣êɰ/ "ดับ"
မ့	m̥	မ့ /m̥a/ "สั่ง"
န့	n̥	န့ /n̥a/ "จมูก"
၎	ŋ̥	၎း /ŋ̥â/ "จ้าง,เช่า"
၀့	w̥	၀့က် /w̥ɛʔ/ "ซ่อน"
လ့	l̥	လ့ /l̥à/ "สวย"
ရ ယ့ လ္ဝ သ္ဝ	ʃ	ရှိ /ʃi/ "มี"
		ယှဉ် /ʃiɰ/ "เทียบ,เคียง"
		လ္ဝာ /ʃa/ "ลิ้น"
		သ္ဝောင် /ʃwɰ/ "ช้อง(ทรงผม)"

รูปสระสามัญ

	รูปสระ	*เสียงสระ*	*ตัวอย่าง*
/ i /	◌ိ ◌ည်	i	တိ /ti/ "ไส้เดือน"
	◌ီ ◌ည်း	î	တီး /tî/ "ตี"
	◌ိ◌ ◌ီ ◌ည့်	ǐ	တိ /tǐ/ "เจียน"
	◌စ်	i^{ʔ} [ɪ^{ʔ}]	တစ် /ti^{ʔ}/ "หนึ่ง"
/ e /	◌ေ◌	e	နေ /ne/ "อยู่"
	◌ေ◌း	ê	နှေး /n̥ê/ "ช้า"
	◌ေ့	è	နေ့ /nè/ "วัน"
	◌ေတ် ◌ေါ်	e^{ʔ} [eɪ^{ʔ}]	တိတ် /te^{ʔ}/ "เงียบ"
			နှိပ် /n̥e^{ʔ}/ "กด,นวด"
/ ɛ /	◌ယ်	ɛ	မယ် /mɛ/ "จะ"
	◌ဲ ◌ည်း	ɛ̂	မဲ,မည်း /mɛ̂/ "ดำ"
	◌ဲ့ ◌ယ့်	ɛ̀	မှဲ့ /m̥ɛ̀/ "ไฝ"
	◌က်	ɛ^{ʔ}	မက် /mɛ^{ʔ}/ "ฝัน"
/ u /	◌ု ◌ိုက်	u	ပု /pu/ "ร้อน"
	◌ူး ◌ိုက်း	û	ပူး /pû/ "ใส่แนบ"
	◌ု ◌ိုက် ◌ူ့ ◌ိုက့်	ù	ပု့ /pù/ "เตี้ย"
	◌ုတ် ◌ုပ်	u^{ʔ} [ʊ^{ʔ}]	ပုတ် /pu^{ʔ}/ "ขัดถู"
			ကြုပ် /cu^{ʔ}/ "กรอบ"
/ o /	◌ို ◌ော်	o	ချို /cho/ "หวาน"
	◌ိုး ◌ော်း	ô	ချိုး /chô/ "หัก"
	◌ို့ ◌ော့်	ò	ချို့ /chò/ "ขาดแคลน"
	◌ုတ် ◌ုပ်	o^{ʔ} [oʊ^{ʔ}]	ကုတ် /ko^{ʔ}/ "เกา"
			ချုပ် /cho^{ʔ}/ "เย็บ"

	รูปสระ	*เสียงสระ*	*ตัวอย่าง*
/ ɔ /	ေ–ာ် ေ–ာ	ɔ	ေတာ် /tɔ/ "เก่ง"
	ေ–ာ ေ–ါ	ɔ̂	ေတာ /tɔ̂/ "ป่า"
	ေ–ာ့ ေ–ာ့	ɔ̀	ေတာ့ /tɔ̀/ "แล้ว"
	ေ–ာက် ေ–ါက်	ɔʔ [aʊʔ]	ေတာက် /tɔʔ/ "ดีด"
/ a /	–ာ –ါ	a	စာ /sa/ "อักษร"
	–ား –ါး	â	စား /sâ/ "กิน"
	– –ာ့ –ါ့	à	စ /sà/ "เริ่ม"
	–တ် –ပ်	aʔ	ဖတ် /phaʔ/ "อ่าน"
			စပ် /saʔ/ "เผ็ด"
/ aiʔ /	ိုက်	aiʔ [aɪʔ]	စိုက် /saiʔ/ "ปลูก"

รูปสระนาสิก

	รูปสระ	*เสียงสระ*	*ตัวอย่าง*
/ iก̃ /	-ိင် -ီည်	iก̃ [iก̃]	မြင် /myiก̃/ "เห็น"
	-ိင်း -ီည်း	îก̃ [îก̃]	မြင်း /myîก̃/ "ม้า"
	-ိင့် -ီည့်	ìก̃ [ìก̃]	မြင့် /myìก̃/ "สูง"
/ eก̃ /	-ိန် -ိမ်	eก̃ [eiก̃]	စိမ် /seก̃/ "แช่"
	-ိန်း -ိမ်း	êก̃ [êiก̃]	စိမ်း /sêก̃/ "เขียว"
	-ိန့် -ိမ့်	èก̃ [èiก̃]	စိမ့် /sèก̃/ "ซึม"
/ uก̃ /	-ုန် -ုမ်	uก̃ [uก̃]	စုန် /suก̃/ "ว่าว"
	-ုန်း -ုမ်း	ûก̃ [ûก̃]	စုန်း /sûก̃/ "ชาย,ขอบ"
	-ုန့် -ုမ့်	ùก̃ [ùก̃]	စုန့် /sùก̃/ "ทิ้ง,ขับถ่าย"
/ oก̃ /	-ိုန် -ိုမ် ံ	oก̃ [ouก̃]	အုံ /ʔoก̃/ "โพรง,รัง"
	-ိုန်း -ိုမ်း ံး	ôก̃ [ôuก̃]	အုန်း /ʔôก̃/ "มะพร้าว"
	-ိုန့် -ိုမ့် ံ့	òก̃ [òuก̃]	အုံ့ /ʔòก̃/ "ปกคลุม"
/ ɔก̃ /	-ောင် -ိုင်	ɔก̃ [auก̃]	ကြောင် /cɔก̃/ "แมว"
	-ောင်း -ိုင်း	ôก̃ [âuก̃]	ကျောင်း/cɔ̂ก̃/ "วัด"
	-ောင့် -ိုင့်	ɔ̀ก̃ [àuก̃]	ကြောင့် /cɔ̀ก̃/ "เพราะ"
/ aก̃ /	-န် -မ် ံ	aก̃	ကန် /kaก̃/ "สระ,บ่อ"
	-န်း -မ်း	âก̃	ကန်း /kâก̃/ "บอด"
	-န့် -မ့် ံ့	àก̃	ကန့် /kàก̃/ "ขวางกั้น"
/ aiก̃ /	-ိုင်	aiก̃ [aiก̃]	တိုင် /taiก̃/ "เสา"
	-ိုင်း	âiก̃ [âiก̃]	တိုင်း /tâiก̃/ "ภาค"
	-ိုင့်	àiก̃ [àiก̃]	ချိုင့် /chàiก̃/ "กรง"

อักษรพิเศษ

รูปอักษร	*เสียงอ่าน*
ဣ	ʔi
ဤ	ʔi
ဥ	ʔi
ဦ	ʔù
ဧ	ʔu
ဩ	ʔe
ဪ	ʔɔ̃
ဿ	ʔɔ
၌	ʔaṅ
၍	ywè
၎	ṇai^{ʔ}
၏	(ဃ + ဃ)
ၐ	(ဋ + ဋ)

ระบบเสียงภาษาพม่า

หน่วยเสียงพยัญชนะ

ฐานกรณ์ / ประเภทเสียง	ริมฝีปาก	ลิ้นกับฟันบน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	คอหอย
เสียงกัก						
ก้อง	b		d		g	
ไม่ก้อง เบา	p		t		k	ʔ
ไม่ก้อง หนัก	ph		th		kh	
เสียงกึ่งเสียดแทรก						
ก้อง				j		
ไม่ก้อง เบา				c		
ไม่ก้อง หนัก				ch		
เสียงเสียดแทรก						
ก้อง		[ð]	z	[ʒ]		
ไม่ก้อง เบา		θ	s	ʃ		h
ไม่ก้อง หนัก			sh			
เสียงนาสิก						
ก้อง	m		n	ɲ	ŋ	
ไม่ก้อง	m̥		n̥	ɲ̥	ŋ̊	
เสียงข้างลิ้น						
ก้อง			l			
ไม่ก้อง			l̥			
เสียงลิ้นรัว			(r)			
เสียงกึ่งสระ						
ก้อง	w *			y *		
ไม่ก้อง	w̥					

* สามารถเกิดในตำแหน่งพยัญชนะควบกล้ำ

[ ] หน่วยเสียงย่อย ( ) เกิดเฉพาะกับคำยืม

หน่วยเสียงสระ

สระสามัญ(ไม่เกิดกับวรรณยุกต์สูงกัก)

	หน้า	*กลาง*	*หลัง*
สูง	i		u
กลาง	e	(ə)	o
ต่ำ	ɛ	a	ɔ

(ə) เกิดเฉพาะในพยางค์นำ(presyllable)

สระนาสิก(ไม่เกิดกับวรรณยุกต์สูงกัก)

	หน้า	*กลาง*	*หลัง*
สูง	iñ [ɪ̃]		uñ [ʊ̃]
กลาง	eñ [eɪ̃]		oñ [oʊ̃]
ต่ำ		añ	ɔñ [aʊ̃]
สระผสม		aiñ [aɪ̃]	

สระเสียงกัก(เกิดเฉพาะกับวรรณยุกต์สูงกัก)

	หน้า	*กลาง*	*หลัง*
สูง	i^{ʔ} [ɪ^{ʔ}]		u^{ʔ} [ʊ^{ʔ}]
กลาง	e^{ʔ} [eɪ^{ʔ}]		o^{ʔ} [oʊ^{ʔ}]
ต่ำ		a^{ʔ}	ɔ^{ʔ} [aʊ^{ʔ}]
สระผสม		ai^{ʔ} [aɪ^{ʔ}]	

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

/ ˩ /	วรรณยุกต์ต่ำระดับ
/ ˆ/	วรรณยุกต์กลางตก
/˨˦/	วรรณยุกต์สูงตก
/ ^{ʔ} /	วรรณยุกต์สูงกัก

ထိုင်းစကားသံများ

ထိုင်းဗျည်းသံများ

ထိုင်းဗျည်း	ထိုင်းသံ	အသံထွက်	မြန်မာဗျည်း
ก	k	က	က
ข ค ฆ	kh	ခ	ခ ဂ ဃ
ง	ŋ	င	င
จ	c	[က]	စ
ฉ ช ฌ	ch	[ခ]	ဆ ဇ ဈ
(ซ) (ศ) ส (ษ)	s	စ	သ
ญ ย	y	ယ	ည ယ
(ฎ) (ด)	d	ဒ	–
ฏ ต	t	တ	ဋ တ
ฐ ฑ ฒ ณ ท ธ	th	ထ	ဌ ဍ ဎ ထ ဒ ဓ
ณ น	n	နဲ့	ဏ နဲ့
(บ)	b	ဗ	–
ป	p	ပ	ပ
ผ พ ภ	ph	ဖ	ဖ ဗ ဘ
(ฝ) (ฟ)	f	(f - အင်္ဂလိပ်သံနှင့်တူသည်)	–
ม	m	မ	မ
ร	r	(r - အင်္ဂလိပ်သံနှင့်တူသည်)	–
ล ฬ	l	လ	လ ဠ
ว	w	ဝ	ဝ
ห (ฮ)	h	ဟ	ဟ
อ	ʔ	အ	အ

( ) ၌ ရှိသောဗျည်းအက္ခရာများသည် မြန်မာအရေးအသားစနစ်၌ အသုံးမပြုပါ။

ထိုင်းသရသံများ

ထိုင်းသရ	ထိုင်းသံ	အသံထွက်
อะ	a	အ့
อา	a:	အား
อิ	i	အိ
อี	i:	အီး
อุ	u	အု
อู	u:	အူး
อึ	ɯ	အို
อือ	ɯ:	အိုး
เออะ	ɤ	ေအ့
เออ	ɤ:	ေအး
เอะ	e	ေအ့
เอ	e:	ေအး
แอะ	ɛ	အဲ့
แอ	ɛ:	အဲ
โอะ	o	အို့
โอ	o:	အိုး
เอาะ	ɔ	ေအာ့
ออ	ɔ:	ေအာ
เอียะ	ia?	အိ + အ့
เอีย	ia	အီး + အား
เอือะ	ɯa?	အို + အ့
เอือ	ɯa	အိုး + အား
อัวะ	ua?	အု + အ့
อัว	ua	အူး + အား
อำ	am	အာ + မ
ใอ ไอ อัย	ay	အား + အီး (ိုင်)
เอา	aw	အား + အူး

ထိုင်းတက်ကျသံများ

กา	ka:	ˉ	အလယ်အလတ်သံ
ก่า	kà:	ˋ	နိမ့်သံ
ก้า	kâ:	ˆ	ကျသံ
ก๊า	ká:	ˊ	မြင့်သံ
ก๋า	kă:	ˇ	တက်သံ

พิมพ์ที่ บริษัท คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด 549/444 ซอยยิ่งอำนวย(จรัญฯ 37) ถ.จรัญสนิทวงศ์ กรุงเทพฯ 10700 โ ทร. 412-4999, 412-4449
นางวิภาวรรณ ตั้งกิจจาวิสุทธิ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2537